BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
IV
C
10
NAPOLI

IV. C. 10-19

DIVINUM AC IMMOBILE
S. PETRI
APOSTOLORUM PRINCIPIS,

Circà omnium ſub cælo Fidelium ad Romanam ejus Cathedram

APPELLATIONES

Adversùm profanas hodie vocum novitates

ASSERTUM PRIVILEGIUM,

PER

Fr. CHRISTIANUM LUPUM, Iprenſem,

In Alma Lovanienſi Univerſitate Sacræ Theologiæ Doctorem, ac Profeſſorem Primarium & Regium, Eremitarum S. AUGUSTINI nuper Priorem Provincialem.

MOGUNTIÆ,

Typis LUDOVICI BOURGEAT 1681.

Sanctus Gelaſius Pontifex Epiſt. 4.

Nobis opponunt Canones, dum neſciunt quid loquantur: Contrà quos hoc ipſo venire ſe produnt, quod Primæ Sedi, ſana rectaq; ſuadenti, parêre fugiunt. Ipſi ſunt Canones, qui Appellationes totius Eccleſiæ ad hujus Sedis examen voluêre deferri. Ab ipſa verò nuſquam prorsùs appellari debere ſanxerunt. Ac per hoc illam de tota Eccleſia judicare, ipſam ad nullius commeare judicium, nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari. Sententiamq; illius conſtituerunt non oportere diſſolvi, cujus potiùs Decreta ſequenda mandarunt.

SANCTISSIMO DOMINO,

AC

BEATISSIMO PATRI,

DOMINO INNOCENTIO XI.

CATHOLICÆ ECCLESIÆ

PONTIFICI

OPTIMO MAXIMO.

BEATISSIME PATER,

SAnctum Petrum Apoſtolum, ejuſque in Romana Cathedra Succeſſorem, poſt Dominum Deum eſſe primum totiùs Mundi Patrem ac Doctorem, rectè apud Bonifacii ſecundi Pontificis Conſiſtorium ſolemniter profeſſus fuit Stephanus Lariſſæ Epiſcopus, Metropolita Theſſaliæ. Hinc dubias & mo-

rum, & Dogmatum quæſtiones ad ipſum referre, atque ab ejus Sacro-ſancto & ſupremo Oraculo, infallibili ac ſemper immaculato Evangelici Depoſiti Cuſtode, atque Interprete, Orthodoxam veritatem & Catholicam pacem ſupplicare atque accipere, eſt Apoſtolica inſtitutio, perpetua conſuetudo omnium Eccleſiarum. Et hac in pietate ſemper cunctis antecelluit Gallicana Eccleſia. Etenim ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos ſcripſit olim Magnus Leo: *Nobiſcum veſtra Fraternitas recognoſcat Apoſtolicam Sedem pro ſui reverentia à veſtræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relationibus eſſe conſultam.* Unicæ iſtius Provinciæ relationes affirmat eſſe innumeras. Quod S. Victricius Rothomagenſis Epiſcopus, ſecundę Lugdunenſis Provinciæ Metropolita, licentioſos Moralis Theologiæ Articulos ad ſanctum Innocentium primum retulerit damnandos, docemur ab hujus ad illum Reſcripto: *Exſtiterunt nonnulli, qui Statuta Majorum non tenentes, caſtitatem Eccleſiæ ſuâ præſumptione violarent, Populi favorem ſequentes, & Dei Iudicium non timentes.* Hominibus placendi amor, eſt conſuetus fons iſtiuſmodi libertatum. Plurima ſunt iſtiuſmodi exempla Gallicanæ Eccleſiæ: Et vetuſta, & recentia. Nec mirum. Etenim ad Alexandrum tertium Pontificem verè ſcripſit Guilielmus Electus Carnutenſis Eccleſiæ: *Inter omnia Regna Mundi non eſt ex animi mei ſententia Regnum, quod fidem ſinceriorem, charitatem ferventiorem, devotionem uberiorem Apoſtolicæ Sedi ſemper exhibuerit, quàm Francorum. Non eſt inter Reges & Principes, qui benigniùs exaudiat*

preces

preces veſtras, qui Mandatis obediat humiliùs, qui Eccleſiam & Viros Eccleſiaſticos devotiùs honoret, & ſtudioſiùs tueatur, Chriſtianiſſimo Rege noſtro. Non eſt Eccleſia, quæ Romanæ Eccleſiæ fuerit utilior in omnibus anguſtiis ſuis, quàm Gallicana. Exſtat epiſtola in Regeſto S. Thomæ Archi-Epiſcopi Cantuarienſis. Quàm promptâ mente, non ſoli cunctarum Gentium Chriſtiani Reges, ſed & ipſi Romanæ Monarchiæ Auguſti Principes, conſueverint has Romanorum Pontificum Deciſiones amplecti, docet nos Imperator Juſtinianus, tunc Domeſticorum Comes, de Articulis per Schytiæ Monachos ad Apoſtolicam Sedem relatis ſcribens ac ſupplicans Hormiſdæ Pontifici: *Quid ſuſcipiendum ſit, quid ſequi, quid ſuper hoc evitare debeamus, Paternâ proviſione Reverentia veſtra cautiſſimo ſuo Reſcripto nos certiorare dignetur. Imponite igitur vobis ſemel ſuſceptum laborem, Sancte & venerabilis Pater, & de hac intentione liberos nos properetis reddere, & ſecuros. Hoc enim credimus eſſe Catholicum, quod veſtro Religioſo Reſponſo nobis fuerit intimatum.* Hujus obedientiæ plenitudinem ſingulariter emicuiſſe in Gallicana olim Eccleſia, demonſtrat ſanctiſsimus deſtructæ apud nos Chriſtianitatis Reſtaurator Apoſtolus Bonifacius: *Tantâ reverentiâ Apicem Apoſtolicæ Sedis omnes ſuſcipiunt, ut ſanctorum Canonum diſciplinam, & antiquam Chriſtianæ Religionis inſtitutionem, magis ab ore Præceſſoris ejus, quàm à ſacris Paginis & Paternis Traditionibus expetant. Illius velle, illius nolle tantùm explorant, ut ad ejus arbitrium ſuam converſationem & ipſi remittant aut intendant.*

Pari pietate Clementiſſimus Dominus noſter, & Rex Catholicus Carolus ſecundus ad Venerabiles veſtræ Sanctitatis Pedes tranſmiſit nos, ſupplicaturos variis Chriſtianæ vitæ Capitibus Apoſtolicum Judicium, laxatæ Diſciplinæ medelam, Eccleſiaſticam quietem ſuis Populis ac Ditionibus. Et veſtræ Beatitudinis Divinus pro Catholica Regula zelus eſt imitatus ſanctum ſuum Anteceſſorem Innocentium, reſcribentem laudato Victricio: *Ergo ne ſilentio noſtro exiſtimemur his præbere conſenſum, dicente Domino,* Videbas furem, & currebas cum eo, *hæc ſunt quæ deinceps intuitu Divini Iudicij omnem Catholicum expedit cuſtodire.* Proſcripſit & damnavit ſexaginta quinque Chriſtianis moribus ſcandaloſos ac pernicioſos Articulos: Evangelico Apoſtolicæ authoritatis Ventilabro multam novarum ac pravarum vocum paleam è quibuſdam Scholaſticorum Doctorum *A*reis ſanctiſſimè eventilavit. Venerabile opus ſummo cum gaudio excepit omnis Eccleſia. Veri namque Fideles nihil explorant, niſi veſtrum velle, aut veſtrum nolle. Quiſquis ei non acquieſcit, ſe adjungit numero illorum, de quibus ad Poſſeſſorem neſcio cujus in Africa Sedis Epiſcopum veſter Anteceſſor Hormiſdas: *Quando virus, quod viſcera penetravit, evellitur? Quando corda malè ſibi credula veritatis obtemperant Inſtitutis? Quando induit obedientiæ humilitatem opinionibus ſuis vallata ſuperbia? Quando acquieſcunt paci contentionum ſtudiis adſueti, ſola certamina de Religione amantes captare, & Mandata negligere? Nunquam apud eos charitas novo commendata Præcepto, nunquam pax Dominico relicta diſceſſu: Vna pertinacis cura*

Propoſiti

Propoſiti, rationi velle imperare, non cedere. Contemptores authoritatum veterum, novarum cupidi quæſtionum, ſolam putantes ſcientiæ rectam viam qualibet conceptam facilitate ſententiam: Eò uſq; tumoris elati, ut ad arbitrium ſuum utriuſque Orbis putent inclinandum eſſe Iudicium, nec in numero Fidelium deputantes Sequaces Traditionis Paternæ, ſi ſuæ viderint cedere nolle ſententiæ.

At ecce dum ex hujus veſtri ſaluberrimi examinis atque Judicii cauſſa moras duco in alma Urbe, & ob literariorum inſtrumentorum abſentiam cogor inchoatis Synodorum Scholiis largiri ferias, incido in Magni Papæ Leonis opera, novis typis & Commentariis donata per Paſchaſium Queſnellum, apud Pariſienſes Presbyterum Congregationis Oratorii Domini Jesu. Commentariis eruditis. Dignis carere nævo & rugâ. Verùm adeò rugoſa ſunt, ut etiam ipſum, cujus Encomiaſten agunt, invadant Magnum Leonem, adſeverantia eum, dum ſuæ Cathedræ Phylacteria ſtudet ampliare, exceſſiſſe in Canones, in Provincialium Synodorum jura, in privilegia & libertatem Eccleſiarum. Quin & ipſum impetit Apoſtolorum Principem, ejuſque Divinam Poteſtatem, quâ à Chriſto Domino accepit ſolvere omnia, & ſuos in iniquæ damnationis ſalo fluctuantes aut naufragantes Fratres confirmare. Romanas totius Mundi appellationes contendit eſſe non à Divina Majeſtate impartitam Romanæ Cathedræ authoritatem, ſed neſcio quod Hoſii Cordubenſis Epiſcopi, & Sardicenſis non-Oecumenicæ Synodi fragile Indultum. Quin immò prorumpit ulteriùs. Etenim

Scribit: *Certiſsimè evincitur Orientales ab Occidentalium ore tunc temporis non pependiſſe.* Eſt diſerta ac lucida profeſsio Euſebiani Schiſmatis: Philippo-Politani Conventiculi. Longè aliud nos docet Stephanus, laudatus Lariſſæ Epiſcopus, adversùs ſibi inflictam ab Epiphanio Patriarcha Conſtantinopolitano degradationem clamans ad veſtrum Anteceſſorem Bonifacium: *Si enim & alia peccata dimittere poteſtatem à Verbo Dei percepiſtis, Divinâ dicente Scripturâ, quia quod in terra ſolveritis, hoc & in cœlis eſſe ſolutum, quantò magis habebitis poteſtatem in his, quæ adversùs me acta ſunt atq; decreta?* Profitetur, non ſolorum Metropolitarum, ſed & Patriarcharum, nec dumtaxat circa fidei dogmata, ſed etiam circa Canonicas cauſſas Synodalia judicia poſſe retractari & exufflari per Romanorum Epiſcopos, & hanc poteſtatem eſſe non modicam portionem cœleſtium Clavium, quas Magiſter-Deus dedit S. Petro.

Nec in ſolum Apoſtolici Collegii Coryphæum, ac ejus Romanam Sedem ſiſtit iſtorum Commentariorum injuria. Invadit omnes Epiſcopos, omnes Chriſtianos. Etenim ad Sylvanectenſis, quę Rothaldum Sueſsionenſem Epiſcopum exauthorârat, Synodi Antiſtites rectè ſcripſit Sanctus & Magnus Pontifex Nicolaus: *Privilegia Sedis noſtræ uſq; ad mortem, Divinâ annuente gratiâ, veſtigia Patrum noſtrorum ſequentes, defendemus. Sed et vos illa, quatenus illibata, utpote totius Eccleſiæ Domini remedia, cuſtodiantur, toto conamine & omnibus votis operari ac deſudare debetis. Quoniam Apoſtolicæ Sedis Privilegia ſunt tegmina, ut ita dicamus, totius Eccleſiæ Ca-*

tholicæ. Privilegia, inquam, hujus Eccleſiæ ſunt munimina circa omnes impetus pravitatum. Nam quod Rothaldo hodie contigit, unde ſcitis, quod cras cuilibet non eveniat veſtrûm? Quod ipſum, uti caput magni ponderis, repetit in literis ad Francorum Regem Carolum Calvum, ac in literis ad Rudolphum Archi-Epiſcopum Bituricenſem. Agit in Hincmarum Metropolitam Rhemenſium Rothaldi Degradatorem, Romanas appellationes ordientem rodere, & muſsitantem ipſas adverſari Juribus Provincialium Synodorum. Roſionem in plenum morſum, muſsitationem in altum clamorem perficiunt hæc Commentaria. Clamant Sardicenſis Synodi commentum non transîſſe in mores, Provincialium Synodorum Judicia manſiſſe olim ſuprema & inconcuſſa, nulli ſubeſſe niſi Oecumenicæ Synodo totius Eccleſiæ, damnatos olim Epiſcopos ad hanc ſolam, non ad Romanam Sedem provocâſſe. Omnibus Chriſtianis claudunt Divinum illum ac Beatiſsimum portum, in quo tot omni ſæculo magni quarumcumque Gentium Epiſcopi, itemque Clerici ac Laici, inflicta ſibi aut intentata à ſuis Metropolitis aut Patriarchis Synodalia naufragia glorioſè evaſerunt. Innovant & firmant Euſebianæ Factionis Philippo-Politanam Ariſtocratiam. Improbant Matrem Eccleſiam, quæ cum Photianę Rebellionis Sectatoribus Græcis nunquam ſuſtinuit redire in communionem, niſi S. Petro reparatis ac ex integro redditis omnium gentium appellationibus. Scio illa Commentaria multis verborum phaleris profiteri

Primatum Romanæ Eccleſiæ. At ſibi-ipſi non cohærere fabulam demonſtrat in literis ad Theſſaliæ Epiſcopos. Sanctus Pontifex Bonifacius primus: *Tenet Sedes Apoſtolica Principatum, ut querelas omnium licenter acceptet.* Porrò Commentaria habent non paucos Symmyſtas. Omnium Princeps eſt Petrus de Marca, Archi-Epiſcopus Pariſienſis Eccleſiæ. Et malum non deſinit ſerpere. Haud leve malum. Verè enim ad Orientalis Illyrici Epiſcopos ſcripſit laudatus Bonifacius: *In S. Petri contumeliam quiſquis inſurgit, habitator cœleſtium non poterit eſſe Regnorum, in quæ nullus ſine gratia Ianitoris intrabit.*

Quis hæc Chriſtiano pectore conſiderans, in anima ſua non ſentiat aliquam ſcintillam iſtius Sacro-ſancti Ignis, cujus plenam flammam ſenſit Jeremias Propheta: *Factus eſt in corde meo quaſi ignis exæſtuans, clauſuſq; in oſſibus meis. Et defeci, ferre non ſuſtinens.* Cum Magno Leone novi Apoſtolicam Cathedram eſſe Sacratiſſimæ firmitatis Petram, cui nec Inferorum portæ, longè minùs humana poſſit prævalere temeritas. Nihilominus ad vindicandam ejus dignitatem optabam ſaltem duo pauperculæ Viduæ minuta conferre. Verùm deerat ſanitas, deerat libraria ſupellex. Animavit me Facundus Hermianenſis Epiſcopus: *Mocianus coëgit me non conſideratis viribus valetudinis meæ, & quomodocumque inceptis ejus Aſſertionibus reſpondere. Nam & Codices ad neceſſaria Teſtimonia requirenda mihi nunc deſunt.* Etiam de ſuis eruditiſsimis duodecim libris præfatur: *Hoc opus ſuadentibus fratribus ad Imperatorem Conſtantinopoli ſcripſi.*

Facun-

Facundum ſemper æſtimavi, & fui veneratus. Ex animo dolui tantum Virum pro iniqua & frivola cauſſa expendiſſe tempus, & quaſi pro ſchiſmate glorioſam famam decoxiſſe. Hinc ex ipſo deduxi exemplum: Si pro ſuis infelicibus Capitulis Facundus, non ſolùm ſine ſanitate & libris, ſed & ſine Divini luminis ſubſidio tantum valuit, cur pro Divina Apoſtolicæ Sedis cauſſa tantumdem quis non audeat, S. Petri meritis & celeſti radio ducendus omninò, atque adjuvandus? A Spiritu Sancto, quem veſtræ Beatitudini adeſſe cuncti videmus manifeſtis indiciis, præſumpſi omnia mihi ſuggerenda.

Sanctiſsima veſtra opera altè clamant ad omnem Eccleſiam: *Spiritus Dei eſt hic.* Etenim quid ſanctius ſub Cœlo, quod Romano Pontifice magis dignum opus, quàm Apoſtolicam ſanctimoniam revocare in Clerum, atque ita cum S. Joanne Baptiſta corda Patrum reducere in filios? Exſtat Magni Cardinalis Juliani Cæſarini, adhuc legitimo Baſileenſi Concilio præſidentis, ad Eugenium quartum Pontificem graviſsima epiſtola, quâ nervosè docet neceſsitatem iſtius operis, nec aliam ſupereſſe viam aut ſpem, quâ in Chriſtianum Populum tunc reſtitueretur benedictio Divinæ Clementiæ. Quantæ plagæ ex lapſa & neglecta Cleri Diſciplina in Eccleſiam irruant, & vario tempore irruerint, malim legi in Regeſto ſancti Gregorii ſeptimi Pontificis, & literis ſancti Cardinalis Petri Damiani, quàm ſcribere. Ab iſta Prælatorum ſomnolentia Eccleſiam quaſi in afflictionis ſe-

 pulchro

pulchro concludi conſtanter aſſerit ille Gregorius. Per iſtam portam Saraceni, Turci, Nortmanni, Barbari omnes, Huſſitæ, Lutherani, aliæque humani generis peſtilentiæ intraverunt in mundum. Quin & Gentilium olim Perſecutiones intrâſſe per iſtam portam teſtatur glorioſus Martyr Cyprianus in Sermone de lapſis. Inchoatum à veſtra ſanctitate opus, quàm ſit acceptum Divinæ Majeſtati, olim in Germaniæ Monaſteriis demonſtrârunt Sanctorum Reliquiæ: In reſtauratæ Diſciplinæ Eccleſiis cœperunt intra ſuas thecas exultare, & frequentibus coruſcare miraculis. Ita habemus in Chronico Auguſtenſis Eccleſiæ. Et hanc eſſe propriam Apoſtolicæ Sedis functionem, licèt res ipſa clamet, inſigniter tamen ob quorumdam contra Benedictum duodecimum Pontificem obloquia, demonſtrârunt Magnum Belgii Chronicon, & Henricus Monachus Rebdoiffienſis.

Sanctiſsima veſtra Providentia juxta ſancti Petri Damiani conſilium rectiſsimè exordium ducit à ſupremo Clero Romanæ Eccleſiæ. Nempè Spiritus Sanctus Te docet Chriſtianæ Sanctimoniæ unguentum debere fundi in caput Aaron, quod inde per barbam diffluat uſque ad oras totius veſtimenti. Et certè Apoſtolici Patrimonii non recta diſpenſatio quantum percutiat & lædat infirmas ſimplicis fidei conſcientias, docet concepta in Symmachum Pontificem ſuſpicio. Erat temeraria & falſa. Nihilominùs tantùm valuit, ut Ro-

mana

mana plebs ipſum lapidârit. Quod quiſque Epiſcopus Eccleſiæ ſuæ ſubſtantiam, non per filios aut Nepotes, ſed per Presbyteros aut Diaconos adminiſtrare debeat, & quod ipſis, niſi forſitan Pauperibus, ut minus egeant, nihil poſsit elargiri, eſt altiſsimus clamor Sacrorum Canonum. Nec ſine gravi vindicta dantium atque accipientium. Epiſcopos, qui Nepotibus Dignitates, licet non ex Eccleſiæ facultatibus, ſed à Principis gratia ambirent, graviſsimè culpavit ſanctus Gregorius Nazianzenus. Ex eodem opere Theophilum Alexandriæ Patriarcham malè apud omnes oluiſſe affirmat Palladii Helenopolitani Epiſcopi Dialogus cum Theodoro Diacono Romanæ Eccleſiæ. Quid ſancti Cyrilli Nepotibus ex iſto fonte manaverit, oſtendunt Acta Chalcedonenſis Concilii. Crimen iſtud adeò averſatus eſt Imperator Juſtinianus, ut eos qui Nepotes haberent aut filios, ad Epiſcopatum reddiderit inidoneos. Et iſtas olim leges adeò venerata eſt Romana Eccleſia, ut propter ipſas Pelagius primus Pontifex Syracuſanæ Eccleſiæ Electum, quod filios haberet ſuperſtites, nec ad Cethegi Patritii preces fuerit auſus confirmare. Et ſanè veſtra Sanctitas novit plenam Sacrorum Canonum cuſtodiam ad nullam arctiùs ſpectare Sedem, quàm ad primam. Novit illos eſſe Spiritu Dei conditos, ideòque etiam Apoſtolicæ Sedis Reverentiâ conſecrandos.

Qua in re æmulatur Eugenium III. Papam, qui Nepotem

ſuum Gratianum Romanæ Eccleſiæ ſub-Diaconum, virum omni virtutum ſplendore illuſtrem, nunquam voluit, vel in Diaconum ſuum ſublimarè. Vnde utrique tanta crevit authoritas, ut etiam poſt Pontificis mortem Henricus ſecundus Angliæ Rex in ſuis contra Eccleſiaſticam libertatem inſultibus, magis timuerit iſtum unicum ſub-Diaconum, quàm omnes Eminentiſsimos Dominos Cardinales. Ex eadem radice Sanctitati veſtræ apud omnes hujus Mundi poteſtates non minor eſt authoritas, quàm Beato Pio quinto Pontifici Elizabetham Angliæ Reginam excommunicanti fuiſſe ſcribit in Anglicani ſchiſmatis hiſtoria Venerabilis Nicolaus Sanderus. * Quod *Iudicium* Hæreticos *in primis malè habuit, quod non ab alio Pontifice profectum ſit, quàm ab eo, qui omnium bonorum calculis ſanctiſsimus, &, ipſorum Proteſtantium opinione, in optimis multorum ſæculorum Pontificibus habebatur.*

* Libro 3.

Ceterùm, qui Veſtram Sanctitatem tam glorioſis & neceſſariis citra quietem laboribus videt diſtendi, quomodò poſsit feriari? Hæc enim ſunt opera, quæ omninò conſequetur magnus ille fructus, quem ſimilibus ab Anteceſſore veſtro Joanne ſecundo poſtulatis ac præſtitis operibus promiſit Imperator Juſtinianus: *Plus ita & circa Vos omnium amor, & veſtræ Sedis creſcet authoritas.* Hinc & ipſe apprehendi inſtrumenta literaria, & pro Apoſtolica Sede feci, non quod debui aut volui, ſed quod potui. *Vt deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas.* Hanc ſpero placituram Benigniſſimæ Sanctitati veſtræ, quam ad ſuæ Eccleſiæ ſolatium

Divina

Divina Clementia dignetur in multa tempora cuſto-dire.

Dabam Romæ, ad Divi Auguſtini, in Feſto Sanctorum Apoſtolorum Petri ac Pauli, 1679.

Sanctitatis Veſtræ

Minimus Famulus

ac Filius,

Fr. CHRISTIANVS LVPVS.

APPROBATIO.

ADMODUM R. D. CENSORIS.

EXimii Patris ac Magiſtri CHRISTIANI LUPI, Sacræ Theologiæ Doctoris & in Facultate Theologica Lovanienſi Regentis, nec non Theologiæ Scholaſticæ Regii, ac Primarii Profeſſoris Liber, cui Titulus, DIVINUM AC IMMOBILE APOSTOLICÆ SEDIS &c, Maxima antiquitatis eruditione plenus, meritò luci publicæ dabitur. Ita cenſeo Lovanii die ſecunda Aprilis anno M. DC. LXXXI.

NICOLAUS DU BOIS,
Sacrarum Litterarum ibidem
Primarius Profeſſor &c.

Ego infraſcriptus Ord. Erem. S. P. N. Auguſtini Provinciæ Belgicæ Prior Provincialis,

FAcultatem facio Reverendo Admodum ac Eximio Patri Magiſtro CHRISTIANO LUPO, ejuſdem Provinciæ Ex-Provinciali, ut Liber, cui Titulus (DIVINUM AC IMMOBILE S. PETRI APOSTOLORUM PRINCIPIS PRIVILEGIUM) à Theologis ad hoc deputatis approbatus, typis mandetur. Datum Lovanii 27. Februarii 1681.

Fr. JOANNES SMIDTS.

DIVINUM AC IMMOBILE
APOSTOLICÆ SEDIS
Quoad Romanas Appellationes Privilegium,
ADSERTUM AC DEMONSTRATUM
Adverſùs quoſdam noſtrorum
TEMPORUM NOVATORES.

POſt laudatas ſuas parabolas Sapiens Eccleſia-
ſtes adjunxit : *His amplius, fili mi, nè requiras.*
Faciendi plures libros nullus eſt finis: Frequenſque me-
ditatio, carnis afflictio eſt. Alii legunt : *Fili mi cave ne*
multos libros conſcribas. Non eſt finis. Quem tex- Cap. 12.
tum olim Origeni, plurimorum librorum ſcri-
ptori, quidam objecerunt. Hinc ſe in Philocalia
purgaturus demonſtrat omnes veritatis adſer-
tores libros non eſſe niſi unicum, & ſolum
errorem dividi in plures, atque concludit: " Quare ſi hæc fidem fa-
,,cere apud vos poſſunt, quid ſit unus liber, & quid multi, nunc
,,magis ſum ſollicitus, non quidem propter multitudinem Scripto- Cap. 5.
,,rum, ſed propter vim intellectorum, nè forſan eò prolabar ut
,,Mandatum tranſiliam, ſi quid præter veritatem tamquam verita-
,,tem exponam, vel in uno meorum Commentariorum. Tùm enim
,,fuero Scriptor multorum librorum. Et cum nunc ſpecie ac prætex-
,,tu cognitionis aliarum opinionum Aſſeclæ in Sanctam Chriſti Ec-
,,cleſiam inſurgant, & multorum librorum compoſitionem divul-
,,gent, quibus Evangelicarum & Apoſtolicarum conſtitutionum
,,expoſitionem pollicentur, ſi jam ſileamus, nec illis ſalutaria &
,,vera documenta opponamus, avidas & jejunas animas cibi inopia
,,expugnabunt, ad vetitas, & omninò impuras, atque abominandas
,,eſcas feſtinantes. Quare neceſsè mihi videtur eſſe, eum, qui ſine
,,fraude ac prævaricatione poteſt ſe pro Eccleſiaſtico ſermone Orato-
,,rem interponere, & confutare eos, qui falſam ſibi cognitionem aſ-
,,ſumunt, ſtare adversùm hæretica commenta, & excelſitatem Evan-
,,gelici præconii illis opponere, in quo eſt pleniſſima conſenſio com-
,,munis doctrinæ: Veteris cum novo Teſtamento". Hinc omnia utri-

uſque Teſtamenti à pluribus conſcripta volumina non ſunt niſi liber unicus. Proindè ſoli Errones ſunt plurium librorum ſcriptores. Quos inter omnino ſunt, qui Catholicæ Eccleſiæ Monarchiam lacerant aut turbant, ac in Chriſtianum Orbem reducere ſatagunt ſchiſma Euſebianum. Petulanti errori eſt obviandum, & contra ipſos ampliandus unicus liber avitæ veritatis. Hoc, fiſus Divino auxilio, aggredior, idq; "ſine fraude & prævaricatione". Etenim conſtanter profiteor regulam, quam Imperatori Conſtantio, Euſebiani Schiſmatis Coryphæo, Papalis authoritatis protendendæ ambitum & ſtudium
Epiſt. 2. improperanti, repoſuit Liberius Pontifex: "Secutus ſum morem, or-„dinemq; Majorum. Nihil addi Epiſcopatui urbis Romæ, nihil minui paſſus ſum.

DISSERTATIO PRIMA.
De antiquis Gallicanæ Eccleſiæ ad Apoſtolicam Sedem Appellationibus.

Caput Primum.
Exponuntur Paſchaſii Queſnelli Senſa circa has Appellationes.

MOta inter Sanctum Leonem Pontificem, & Sanctum Hilarium Arelatenſem Archi-Epiſcopum quæſtio eſt Eruditis explorata. Originem duxit ex Chelidonii Epiſcopi, per Hilarium Synodaliter degradati, ac Romam appellantis, facta per San-
Cap. 16. ctum Leonem reparatione. Dicebatur ille inter-„nuptam ſuo adhibuiſſe conjugio, & ſæculi adminiſtratione perfunctus capitali aliquos condemnaſſe ſententia". Ita ſcribit in præfati Hilarii vitâ incognitus Auctor, quem prætendunt eſſe S. Honoratum Maſſilienſem Epiſcopum, atq; adjungit: "Accuſatio teſtimoniis confirmatur". Et proſequitur: Chelidonius Ur-„bem credidit expetendam. Quod ubi comperit vir B. Hilarius, in-„concuſsâ fidei radice conſtanter animatus, intrepidus Urbem Romanã „feſtinus intravit. Apoſtolorum ac Martyrũ occurſu peracto, B. Leoni Papæ

„Papæ illicò ſe præſentat, cum reverentia impendens obſequium, & „cum humilitate depoſcens, ut Eccleſiarũ ſtatum more ſolito ordinaret, „adſtruens aliquos apud Gallias publicam meritò excepiſſe ſententiã, „& in Urbe Sacris Altaribus intereſſe. Rogat atque conſtringit, ut ſi „ſuggeſtionem ſuam libenter accepit, ſecretò jubeat emendari. Et „ſe ad officia, non ad cauſam veniſſe. Proteſtandi ordine, non accu„ſandi, quæ ſunt acta ſuggerere. Porrò autem ſi aliud velit, ſe non „futurum eſſe moleſtum. Et quod tantorum virorum, præſertim „jam ad ſupernam gratiam vocatorum, nec in narratione audeo ju„dicia ventilare, hoc breviter tetigiſſe ſufficiat: Quod ſolus tantos „ſuſtinuit, quod nequaquam minantes expavit, quod inquirentes „edocuit, quod altercantes vicit, quod potentibus non ceſſit, quod „in diſcrimine vitæ poſitus, communioni ſuæ, quem cum tantis „viris damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit, quod cuſtodibus „appoſitis, hyemis rigore ſæviente, quos ratione non flexerat, cre„didit relinquendos".

Encomiaſtes affirmat plura. Primò, quod Chelidonii Appellationem ac Romanum acceſſum Hilarius indigniſſimè tulerit, ideoque ſit ipſum mox ſecutus. Et quidem per ſaxeas alpes, pedes, ſine equo aut aſino. Emphaticè hæc diſertè addit. Secundò affirmat, quod Hilarius primùm Sanctos Apoſtolos & Martyres, deinde ſtatim Pontificem ſalutaverit, cum reverentia impendens obſequium. Haud dubiè tunc etiam conſueta oſcula pedum. Tertiò, quod cum humilitate depopoſcerit Eccleſiarum ſtatum more ſolito per Pontificem ordinari. Queſtus eſt vetuſtum adminiſtrandæ Eccleſiæ modum à Pontifice alterari ac innovari. Et expreſſit inductæ novitatis ſpeciem: "Adſtruens aliquos apud Gallias publicam merito excepiſſe ſententiam, & in Urbe Sacris Altaribus intereſſe". Notat Chelidonium, quem in Gallia degradatũ, Pontifex ante viſum ac auditum Hilarium, antè diſcuſſam cauſam reveſtiverat in Epiſcopum, & uti talem permiſerat ſecum in Sacris procedere. Et hoc in puncto cenſuit Pontificem exceſſiſſe. Hinc ipſum rogavit atque conſtrinxit, ut ſuum factum ſecretò emendaret. Addidit ſe ad officia, ad explendum Metropolitici muneris debitũ veniſſe, non ad iſtam cauſam judicialiter retractandã. Hinc ſe uti proteſtandi ordine, non accuſandi. In Romano, aut quovis alio appellatarum cauſarum judicio prior judex demutatur in Reum, aut certè in Accuſatorem: Eò deſcendere Hilarius noluit, ideoque edixit ſe ſimpliciter proteſtari. Et noſtri Leonis clementiam

audiamus ex ejus litteris ad Epiſcopos Viennenſis Provinciæ: "Hilarius nobiſcum reſidens". Honoravit Hilarium, non detruſit ad Reos aut Accuſatores; ſed uti conjudicem in appellationis retractatu gratioſè admiſit ad Synodalem conſeſſum & ſuffragium. Quæ fuit gratia admodùm ſingularis.

Præfatus Encomiaſtes pergit: "Solus tantos ſuſtinuit, minantes „nequaquam expavit, inquirentes edocuit, altercantes vicit, po„tentibus non ceſſit, in diſcrimine vitæ poſitus, communioni ſuæ, „quem damnaverat, conjungi nullatenus acquievit". Hæc omnia egit, qui dixerat ſe veniſſe ad ſimpliciter proteſtandum. Verùm longè alia ſcribit in præfatis litteris magnus Leo: "Quæ apud nos in „cauſa Chelidonii Epiſcopi Geſta confecta ſint, & quę Hilarius dixerit „dum cum eodem præſente Epiſcopo audiretur, inditus chartis re„rum ordo demonſtrat. Ubi poſtquam Hilarius rationabile, quod „in ſanctorum concilio Sacerdotum poſſet reſpondere, non habuit, „ad ea ſe occulta cordis ipſius tranſtulerunt, quæ nullus Laicorum „dicere, nullus Sacerdotum poſſet audire. Doluimus, Fratres, & „hunc ejus mentis tumorem medelis patientiæ noſtræ curare tentavi„mus. Nolebamus etenim ea illi exacerbare vulnera, quæ ſuæ ani„mæ inſolentibus ſubindè ſermonibus infligebat: Et quem ſuſcepe„ramus ut fratrem, delenire magis ipſum, quamvis ipſe ſe ſuis reſ„ponſionibus innodaret, quàm contriſtare noſtris interlocutionibus „nitebamur. Abſolutus eſt Chelidonius Epiſcopus, quoniam ſe inju„ſtè Sacerdotio fuiſſe dejectum, manifeſtà teſtium reſponſione, ip„ſo etiam præſente monſtraverat, ita ut quod Hilarius nobiſcum „reſidens poſſet opponere non haberet". Paternum contrà viduarum maritos Canonem demonſtrat pleniſſimè obſervari à Romana Eccleſia, addit Chelidonium ab iſto vitio probatum immunem, atque „concludit: "Manſiſſet namque in illum prolata ſententia, ſi obje„ctorum veritas exſtitiſſet. Redditus itaque eſt Eccleſiæ ſuæ, & „huic, quam amittere non debuit, dignitati Co-Epiſcopus noſter „Chelidonius, ſicut Geſtorum ſeries, & poſt decurſam cognitionem ſententia, quæ à nobis prolata eſt, teſtatur".

Aliud ille Encomiaſtes, longè aliud ſcribit magnus Leo. Ille Hilarium in Romana Synodo viciſſe ac triumphaſſe, hic affirmat fuiſſe convictum atque confuſum, utpotè qui pro ſuo in Chelidonium judicio nihil rationabile potuerit adducere. Hinc in iram abreptus prorupit in mentis tumorem, in ſuorum arcanorum propalationem

tionem, in inſolentes ſermones, quos Laïcorum nemo dicere, nemo Sacerdotum poſſet audire. Et adjunxit contumaciam, de qua Scriptor iſte: "In diſcrimine vitæ poſitus", utique apud Urbem Romanam, communioni ejus, videlicet Chelidonii, quem cum tantis viris, inter quos S. Germanus, Antiſiodori Epiſcopus, damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit". Papale pro Chelidonio judicium probare & admittere contumaciter noluit: Noluit Chelidonio ut Epiſcopo communicare. Hinc cuſtodibus appoſitis, hyemis rigore ſævjente, „quos ratione non flexerat, credidit relinquendos". Pontifice inſalutato aufugit. Verba, "Cuſtodibus appoſitis", innuunt durum Hilarium fuiſſe Papali juſſione, ne fugeret, arctè cuſtoditum.

Notanda ſunt hæc Laudatoris verba: "Tantorũ virorũ, præſertim „jam ad ſupernam gratiam vocatorum, nec in narratione audeo judicia „ventilare. Paſchaſius Queſnellus non probat hanc modeſtiam: Reve„latâ fronte aſſeverat S. Leonem graviter & multipliciter exceſſiſſe. Hinc demonſtrare cogor exceſſiſſe Hilarium. Antè Sardicenſem Synodum aliqui hinc indè Metropolitæ degradatis á ſe Epiſcopis mox conſecrabant ſucceſſorem, & Romanæ appellationi ſolum dabant devolutivum effectum, non ſuſpenſivum. Adverſabatur Apoſtolico Canoni. Hinc quartus laudatæ Synodi Canon de appellante Romam Epiſcopo edixit: "Non priùs in Cathedram alius ſubſtituatur, quam Romanus Epiſcopus causâ cognita ſententiam tulerit". Edixit per appellationem ſuſpendi Metropolitæ, aut etiam Patriarchæ judicium, appellantem permanere Epiſcopum, ſpoliari non poſſe, ſpoliatum plenè reſtituendum, ne nudus ac inermis teneatur cum armato Metropolita, ac ejus Synodo præliari. Hinc pro Maximo Cynico, qui à Conſtantinopolitana Synodo degradatus Romam appellaverat, & in cujus appellantis locum illa conſecraverat Nectarium, ad Imperatorem Theodoſium ſcripſerunt S. Ambroſius & cæteri Italiæ Epiſcopi: Prius quam attentaretur iſta Conſecratio, "conſtare oportuit, utrùm huic abrogan„dum, quàm alii conferendum Sacerdotium videretur. Itaque cum „Maximum Epiſcopum receperunt in communionem noſtra Conſor„tia, quoniam eum à Catholicis conſtitit Epiſcopis ordinatum, nec „ab Epiſcopatus Conſtantinopolitani petitione putavimus removendum". Exſtat epiſtola apud Jacobum Sirmondum poſt Appendicem Theodoſiani Codicis. Affirmat appellantem à ſibi per tantam Synodum inflicta degradatione Maximum fuiſſe á S. Damaſo Pontifice ac ejus Synodo agnitum pro Epiſcopo, atquè ita admiſ-

„nulli ſe ſubditum legi, nullis inſtitutionis Dominicæ credat regu-
„lis contineri, à veſtro noſtroque per uſurpationis ambitum more
„deſciſcens præſumendo illicita, & quæ cuſtodire debuit negligendo.
„Verùm hæc nos, ſervatâ circà vos noſtræ charitatis gratiâ, quam
„Sanctitati veſtræ Apoſtolica ſemper Sedes impendit, nitimur con-
„ſilio maturiore corrigere, & veſtrarum Eccleſiarum ſtatum,
„communicato vobiſcum labore, componere, non nova inſtituen-
„tes, ſed vetera renovantes, ut in ſtatus conſuetudine, quæ nobis à
„noſtris Patribus eſt tradita, perduremus, & Deo noſtro per boni
„operis miniſterium, remotis perturbationum ſcandalis, placea-
„mus. Nobiſcum itaque veſtra Fraternitas recognoſcat Apoſtoli-
„cam Sedem, pro ſui reverentia, à veſtræ etiam Provinciæ Sacerdo-
„tibus, innumeris relationibus eſſe conſultam, & per diverſarum,
„quemadmodum vetus conſuetudo poſcebat, appellationem cauſa-
„rum aut retractata, aut confirmata fuiſſe judicia, adeò ut ſervatâ
„unitate ſpiritus in vinculo pacis, commeantibus hinc indè litteris,
„quod ſanctè agebatur perpetuæ proficeret charitati: Quoniam ſol-
„licitudo noſtra, non ſua quærens, ſed quæ ſunt Chriſti, dignitatem
„Divinitùs datam nec Eccleſiis, nec Eccleſiarum Sacerdotibus abro-
„gabat. Sed hunc tramitem, ſemper inter Majores noſtros & benè
„tentum & ſalubriter cuſtoditum, Hilarius Eccleſiarum ſtatum &
„concordiam Sacerdotum novis præſumptionibus turbaturus exceſ-
„ſit, ita ſuæ vos cupiens ſubdere poteſtati, ut ſe B. Apoſtolo Petro
„non patiatur eſſe ſubjectum, Ordinationes ſibi omnium per Galliam
„Eccleſiarum vindicans, & debitam Metropolitanis Sacerdotibus in
„ſuam transferens dignitatem, ipſius quoque Beatiſſimi Petri reve-
„rentiam verbis arrogantioribus minuendo, cui cùm præ cæteris
„ſolvendi & ligandi tradita ſit poteſtas, paſcendarum tamen ovium
„cura ſpecialiùs mandata eſt: Cui quiſquis Principatum æſtimat de-
„negandum, illius quidem nullo modo poteſt minuere dignitatem, ſed
„inflatus Spiritu ſuperbiæ ſuæ ſemet ipſum in inferna demergit".

Hinc diſcimus plura. Primò, quod mota inter magnum Leonem & S. Hilarium quæſtio fuerit de Gallicanæ Eccleſiæ, Epiſcoporum præſertim, ad Apoſtolicam Sedem ac ejus Pontificem appellationibus. Secundò, quod hæ appellationes ſint antiqua Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudo: Non novum Inſtitutum, ſed vetuſta traditio. Tertiò, quod exſtent diverſa illius antiqua exempla. Quartò, quod Apoſtolica Sedes Gallicanæ Eccleſiæ judicia, ad ſe per appellationem de-

„quod ad Hilarii cauſam non facit. Satis enim ſuperque ſanctiſſima „ejus memoria ab omni improbæ cupiditatis nota vel violati Pontifi-„cii juris ſuſpicione vindicabitur, ſi nihil ab ipſo præſumptum eſſe „oſtenderimus, quod Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudini conſonum „non eſſet, nec ullam unquam appellationem à Gallicanis partibus „ad Romani Epiſcopi tribunal eſſe delatam ab ipſis fidei incunabulis „uſque ad Hilarii Arelatenſis tempora. Totum igitur opus, totus „labor noſter in examine erit Facti, non in diſcuſſione Juris, quæ ab „Inſtituto noſtro aliena eſt."

Quin immò, optimè Queſnelle, te miſces quæſtioni juris: Affirmas à Gallicanâ olim Eccleſia ad Apoſtolicam Sedem non potuiſſe provocari. Etenim proſequeris: " Porro jam à primordiis ſeminati intrà „Regiones noſtras Evangelii hoc Antiſtitum Gallicanorum mentibus „inſedit, quod Africanis ſemper fuit perſuaſum totis his quadringen-„tis quinquaginta & amplius annis, nempè Epiſcopatum unum eſſe „atque indiviſum, cujus à ſingulis in ſolidum pars tenetur, ac pro-„inde ſi quem ex portione gregis Chriſti adſcripta, quam regit Pa-„ſtor unuſquiſque ac gubernat, in aliquod crimen prolabi continge-„ret, apud eundem agere cauſam ſuam compelli debere, ſervato ap-„pellanti ad Provincialem vel etiam majorem ſynodum jure. Si quis „ſecùs feciſſet, & ad extraneos judices vellet per appellationis li-„bellum confugere, is Epiſcoporum concordiam cohærentem colli-„dere, unitatemque ſcindere meritò putabatur. Authoritas autem, „quæ Epiſcopis quibuſque in ſuos Presbyteros, cæteroſque gregis „ſui alumnos competebat, hæc eadem Metropolitanis unà cum Pro-„vinciæ Concilio in Comprovinciales Epiſcopos deferebatur jure quo-„dam naturali, & conſuetudine ab omnibus receptâ, quam ſacro-„ſancta poſtmodum Conciliorum firmavit authoritas". Palam dogmatizat & in Gallicana & in Africana olim Eccleſia nec Presbyteros aut alios Clericos, immò nec ipſos Epiſcopos potuiſſe à ſuæ Synodi judicio Romam accedere aut appellare. Omnium Provincialium aut ſanè Diœceſanarum Synodorum judicia fuiſſe olim inconcuſſa atque inappellabilia. Euſebiana Arianorum factio in ſuo olim Philippo-Politano Conventiculo ſanxit Patriarchalium Synodorum judicia eſſe iſtiuſmodi; de Provincialibus nemo unquam Orthodoxus, niſi noſtris nuperrimè diebus, iſtud ſomniavit: Somniarunt id in Opere de Sacerdotii ac Imperii concordia Petrus de Marca, & in Præfatione ad Gratiani Monachi Decretum Stephanus Baluzius. Has ſordes

reſorbet Paſchaſius Queſnellus. Inconcuſſam Provincialium ſynodorum authoritatem cenſet eſſe *jus quoddam naturale*.

CAPUT II.
An Gallicani Epiſcopi à ſuis ſynodis damnati olim appellaverint ad Sedem Apoſtolicam?

IAm audivimus magnum Leonem in momentoſiſſima ad Viennenſis Provinciæ Antiſtites epiſtola id conſtantiſſimè affirmantem: Aſſeverantem innumera Relationum, diverſa eſſe Appellationum exempla. Verum Paſchaſius Quæſnellus hæc omnia evadit inſigni compendio: " quod vt ritè ac ſecundùm juris ipſius leges inquiratur, non ex Leonis Epiſtola, alijsque Scriptis diſcutiendum eſt, nemo enim in propria cauſa teſtis eſt idoneus; ſed ex publicis, quæ ſuperſunt, Eccleſiæ monimentis, quæ quid in occurrentibus Epiſcoporum cauſis geſtum ſit, ſincerè exhibent". Et infra ſcribit: " Qui attentè, nec occupato animo ea omnia perſpexerit, quæ hactenùs diſſervimus, haud dubio, quin conceptam adversùs Hilarium pervicaciæ, cupiditatis, ambitioniſque opinionem facilè ex animo deponat, hocque potiùs ſibi perſuadebit, Majorum ſuorum veſtigia preſſiſſe Hilarium, cum ſententiam in Synodo latam à Sanctiſſimis Epiſcopis tantâ conſtantiâ & fortitudine tutatus eſt: Sed mirabiturècontra, quod S. Leo conſuetudinem diſciplinamq; tam continuâ ſerie cuſtoditam ſit prætergreſſus, Sedis ſuæ amplitudini, quæ Sanctorum etiam virorum infirmitas eſt, plùs æquo ſtudens". Pergit in tertia iſtius Diſſertationis parte: " Nihil contrà Canones actum eſt ab Hilario, immò verò nihil niſi pro cuſtodia Canonum, vel contrà Chelidonium decretum in Synodo, vel Romæ coram Pontifice prolatum eſt ab Hilario. Quamobrem quod Leoni ſententiam æquitate plenam reſcindere volenti ſtrenuè obſtiterit, non protерviæ in eo indicium, ſed invicti animi, diſciplinæque tenaciſſimi argumentum fuit". Affirmat Hilarium per omnia benè, S. Leonem per omnia malè egiſſe: Exceſſiſſe ſuæ poteſtatis limites, eſſe prævaricatum Canones, Gallicanas appellationes eſſe per ipſum intruſas, ideoque in ſuis momentoſiſſimis litteris impoſuiſſe varia, immò eſſe mentitum: Ad protendendam ſuæ Sedis amplitudinem

nem. Eodem pede graditur in Diſſertatione de cauſa & Romana appellatione Hæreſiarchæ Eutychetis : " Non Leoni ipſi, Sanctiſſimo Num. 9.
„licet viro, aurem accommodamus, Sedis videlicet ſuæ ſplendorem
„ac jura proſequenti".

Eſt lepida evaſio. Hauſta ex puriſſimis Fontibus : Ex Marco Antonio de Dominis, Archi-Apoſtata Spalatenſi, qui Sancti Petri ſupra alios Apoſtolos Primatum impugnans, tentans deſtruere, S. Leonis ſibi ipſi opponens teſtimonia, reſpondet & ſcribit : " Fateor, „ſi præcedentia & ſubſequentia hujus eloquentiſſimi Pontificis verba conſiderentur, eum plurimum in Petri Primatum inclinare. „Ex quo Primatu cum Romani Pontificis Primatus deducatur, quidni Leo Romanus Epiſcopus in propriæ dignitatis & Sedis authori- Lib. 1. Cap. 3
„tatem inclinet, ubi liberum videatur eſſe opinari ? Propterea omnium Romanorum Pontificum in hoc genere Dicta meritò ſuſpecta poſſint haberi". Demonſtrare nititur nemini credendum in cauſa propria, & concludit : " Verùm hoc non tam Leonis, aut aliorum veterum Pontificum elationi aut ambitioni, ut nunc, quàm „bono cuidam pioque ipſorum Zelo tribuendum, dum Cathedram „ſuam exaltarent, quo nimirùm ſyncerâ tùnc fide, additâ Sedis „authoritate, tot undique pullulantes hæreſes poſſent faciliùs comprimere". Calva excuſatio.

Marcus Antonius hæc didicit à Joanne Calvino. Hic in quarto Inſtitutionum libro affirmat prætenſum Romanæ Eccleſiæ Primatum conſiſtere in quatuor capitibus : " Ordinatione Epiſcoporum, Cap. 7.
„Conciliorum Indictione, audiendis appellationibus, aut juriſdictione, Monitionibus caſtigatorijs aut Cenſuris". Demonſtrare „nititur quartum ac duo priora nunquam competiſſe Romano Epiſcopatui, atque proſequitur : " Supereſt quarta ſpecies Poteſtatis, „quæ appellationibus conſtat. Summum imperium penes eum eſſe „conſtat, ad cujus tribunal provocatur. Multi ſæpè Romanum Pontificem appellarunt : Ipſe quoque cauſarum cognitionem ad ſe trahere conatus eſt, ſed ſemper fuit deriſus, quoties ſuos fines exceſſit Nihil dicam de Oriente aut Græcia, ſed conſtat Galliæ Epiſcopos fortiter reſtitiſſe, cum ſibi imperium in eos ſumere videretur. „In Africa diù fuit ea de re diſſertatum".

Etiam ipſe Galliam Africæ æquiparat, & affirmat neutra in Diæceſi Romanas olìm appellationes fuiſſe admiſſas. An S. Hilarii cum Magno Leone, an verò Hincmari Remenſis cum Nicolao primo &

Adriano ſecundo, an potiùs ambas quæſtiones reſpiciat, non poſſim affirmare. Quidquid ſit, blaterat Pontificem ſemper fuiſſe deriſum; ideoque nec creditum ipſi, nec eſſe credendum. Calvinus hæc didicit ab Euſebiana Arianorum factione, quæ in præfato Philippo-Politano Conventu S. Julium Pontificem arguit, quod ſuæ Papalis authoritatis limites exceſſiſſet, & tentaſſet transfigere. Ex quo ſpiritu etiam Imperator Conſtantius iſtud ipſum improperavit S. Liberio. Et erat quæſtio de appellationibus.

Num, 14. Sequentia Paſchaſii Queſnelli verba ſunt nonnihil molliora: Talis „fuit Eccleſiæ Gallicanæ ſtatus uſque ad S Leonis tempora, qui „proindè cum dixit per diverſarum appellationem cauſarum, ſicut vetus conſuetudo poſcebat, aut retractata, aut confirmata fuiſſe „judicia, vel memoria lapſus eſt, vel à Chelidonio palpante & im„ponente deluſus, vel denique alia penes ſe rerum in Galliis geſta„rum monimenta habuit, quæ ad nos uſque non pervenerunt". Hoc tertium eſt omninò verum. S. namque Leo ex authenticis ſuæ Eccleſiæ Scriniis ſcripſit, ideòque à nemine eſt arguendus falſi, longè minùs impoſturæ aut mendacii. Scripſit ex ſui Prædeceſſoris Innocentii ad S. Victricium Rothomaſenſem Metropolitam litteris: Si „quæ cauſæ vel contentiones inter Clericos, tam ſuperioris ordinis „quam etiam inferioris, fuerint exortæ, ut ſecundum Nicenam Sy„nodum congregatis ejuſdem Provinciæ Sacerdotibus jurgium ter„minetur. Nec alicui liceat, ſine præjudicio tamen Romanæ Ec„cleſiæ, cui in omnibus cauſis debet reverentia cuſtodiri, relictis „his Sacerdotibus, qui in eadem Provincia Dei Eccleſiam nutu Di„vino gubernant, ad alias convolare Provincias. Quod ſi quis fortè „præſumpſerit, ab officio Clericatus ſubmotus, velut injuriarum „reus judicetur.

Agit de interjectis poſt terminatum à Provinciæ Synodo jurgium appellationibus. De appellationibus etiam infimi Cleri. Affirmat ipſas fieri non poſſe ad vicinam, quamvis in Gallia, vel alibi Provinciam, ſed dumtaxat ad Sedem Romanam. Huic enim in omnibus cauſis debet cuſtodiri reverentia: Utique non ſolius Relationis reverentia, ſed & Appellationis. Et quod ita ſanxiverint non ſoli Sardicenſes, ſed etiam Nicæni Canones, ſuo loco demonſtrabitur. Proindè non ſoli Epiſcopi, ſed & infimus Galliæ Clerus ſemper Romam provocavit.

Paſchaſius Queſnellus reponit hæc verba, "Cui in omnibus cauſis debet

„debet reverentia cuſtodiri", non reperiri apud Abbatem Dionyſium Exiguum, ideòque eſſe ſpurium additamentum: Et margine irrepſiſſe in textum. Reſpondeo iſta verba reperiri in pluribus exemplaribus Dionyſio antiquioribus, ideòque locum eſſe his ipſius Paſchaſii Queſnelli de quodam Africano, etiam non reperto apud Dio„nyſium, Canone verbis: Reſponderi poteſt Dionyſium incidiſſe „in truncatos mendoſoſque Codices, nec Africanam collectionem „habuiſſe ex Romano Codice, in quem Africanorum ad Bonifacium „Epiſtola numquam relata eſſet". Et certè clauſulam iſtam eſſe legitimam agnoſcunt non ſolummodò Jacobus Sirmondus ac Philippus Labbæus, ſed etiam Petrus de Marca, ac Hincmarus Remenſis. Ex quo lucet ipſam apud Gallicanæ Eccleſiæ Bibliothecas eſſe antiquiſſimam, ac univerſaliſſimam. Addo tamen forſitan eſſe ſpuriam & adjectitiam. Etenim deeſt etiam in antiquo Codice Romanæ Eccleſiæ. Quidquid ſit, ipſius intermiſſio nobis non nocet. Ejus quippe ſubſtantia plenè continetur in verbis prioribus: " Sine præjudicio tamen Romanæ Eccleſiæ".

Hæc omnia affirmāt in Novella ad Ætiū Patriciū ac utriuſq; militiæ Magiſtrum lege Imperatores Theodoſius II. ac Valentinianus III. "His „talibus & contra Imperii Majeſtatem, & contra reverentiam Apo„ſtolicæ Sedis admiſſis per ordinem Religioſi viri Urbis Papæ cog„nitione diſcuſſis, certa in Hilarium ex his, quos malè ordinaverat, lata ſententia eſt". Agit de Apoſtolica in Hilarium ac perperam ab ipſo conſecratos Epiſcopos lata ſententia. Et proſequitur: "Et erat qui„dem ipſa ſententia per Gallias etiam ſine Imperiali ſanctione valitura. „Quid enim tanti Pontificis authoritati in Eccleſias non liceat"? Utique ſententia, quæ damnatos per H larium Epiſcopos repararat, & per ipſum conſecratos degradarat. Et poſt quædam denuò pergit: "Ne „levis ſaltem in Eccleſias turba naſcatur, vel in aliquo minui Religio„nis diſciplina videatur, hoc perenni ſanctione decernimus, ne quid „tam Epiſcopis Gallicanis, quàm aliarum Provinciarum contra con„ſuetudinem veterem liceat ſine viri venerabilis Papæ Urbis æternæ „authoritate tentare, ſed illis, omnibusq; pro lege ſit, quidquid ſanxit „vel ſanxerit Apoſtolicæ Sedis authoritas, ita ut quiſquis Epiſcopo„rum ad judicium Romani Antiſtitis vocatus venire neglexerit, per „Moderatorem ejuſdem Provinciæ adeſſe cogatur, per omnia ſer„vatis, quæ Divi Parentes noſtri Romanæ Eccleſiæ detulerunt". Principes palàm agunt de Romanis appellationibus. Palàm aſſerunt

ipſas eſſe antiquam conſuetudinem: Non donatam, ſed Romanæ Eccleſiæ delatam à ſuis etiam Majoribus. Utique ſecundùm Nicænos ac Apoſtolicos Canones. Hoc enim Imperator Valentinianus profitetur in varijs quoque literis, ſcriptis adversùm Acta Epheſini Latrocinij.

Harum Appellationum ac Evocationum antiquitas laudatur etiam à S. Avito, Viennenſi Archi-Epiſcopo, in litteris ad Romanæ Urbis Senatores Fauſtinum & Symmachum: "Fuerat talis ſtatus rerum deſiderandus, ut ipſi per nos Urbem Orbi Venerabilem pro dependendis Divinis humanisque officijs expeteremus". Hoc eſt, antiquus Galliæ ſub Romano Imperio ſtatus, antè ipſam laceratam à Barbaris. Et inter iſta Divina ac humana Epiſcoporum apud almam Urbem officia, omninò erant & appellationes. Lucet hoc ex alijs ejuſdem S. Epiſcopi litteris ad illuſtrem virum Anſemondum: Neſcio quis petulcus juvenis Sacram Virginem maculaverat, & pro ipſo ad ſolemnem pænitentiam damnato Anſemondus intercedebat, Epiſt. 49. hinc ad ipſum Avitus: "Licet diverſas in me flammas evomat, & ad „Romanæ forſan Eccleſiæ audientiam vocet, nec minas adſentatione placabo, nec fatigationes itinerum verebor". Hinc diſcimus varia. Primò, quod iſto etiam, dùm Barbari Reges omnem Romanum ſine ſua venia acceſſum vetabant, tempore non ſoli Gallicani Epiſcopi aut Clerici, ſed etiam Laïci conſueverint Romam appellare. Secundò, quod appellarint etiam à publicis pænitentijs. Tertiò, quod appellatio impoſitorem pænitentiæ Epiſcopum evocaret, & cogeret ad Romanum acceſſum. Quartò, quod Barbari Reges iſtas appellationes ac evocationes nec ſiſterent, nec impedirent. Nec iſta fuit nova apud Gallias diſciplina. Quod antiqua fuerit, laudata per præfatam S. Leonis Epiſtolam, rectè advertit, ac diſertè affirmat in ſuis ad S. Aviti Epiſtolas Notis Jacobus Sirmondus.

Eandem ſententiam conſtanter tenuerunt Imperator Ludovicus Pius, & cuncti tùnc per Galliam ac Germaniam Epiſcopi. Etenim Cap. 15. ille ſanxit in quarto Additamento ſuorum Capitularium: "Ut omnes Epiſcopi, qui in quibuſdam gravioribus pulſantur vel criminantur cauſis, quoties neceſſe fuerit, liberè appellent Apoſtolicam „Sedem, atque ad eam quaſi ad matrem confugiant, ut ab ea, ſicut ſemper fuit, profulciantur, defendantur & liberentur, cujus „diſpoſitioni omnes majores Eccleſiaſticas cauſas, & Epiſcoporum „judicia, antiqua Apoſtolorum, eorumque Succeſſorum, atque Cano-

„Canonum authoritas reſervavit. Quoniam culpantur Epiſcopi, qui „aliter erga fratres egerint, quam ejuſdem Sedis Papæ fieri placuerit. „Canonibus quippè jubentibus in talibus abſque Romano nil decerni „Pontifice, nec ad Synodum Epiſcopum convocari debere: Et quid„quid ex his eo inconſulto præſumptum fuerit, viribus carere". Romanas Appellationes affirmat eſſe antiquam SS. Apoſtolorum, Succeſſorum Epiſcoporum, & Sacrorum Canonum authoritatem. Et firmat ex Synodo Sardicenſi, ex S.Leonis ad Cæſareenſis Mauritaniæ Epiſcopos litteris, ac ex laudata lege Theodoſii ac Valentiniani. Hanc omninò reſpiciunt hæc verba: " Culpantur Epiſcopi, qui „aliter erga fratres egerint, quam ejuſdem Sedis Papæ fieri placuerit". Quæ omnia in ſuis Capitularibus firmavit & Carolus magnus. Quin immò hæ appellationes ſunt Evangelicum jus, S. Petro ac ejus Succeſſoribus datum per Domini verba: *Confirma fratres tuos.* Ita tradunt antiquiſſimi atque graviſſimi Patres.

Eadem omnia firmat S. Hilarij pænitentia ac palinodia, de quo in Gallias regreſſo ſcribit ejus Encomiaſtes: "in civitatem regreſſus, „licet corporali infirmitate fractus, tamen perfectione ſanctus, & „pietate promptiſſimus, totum ſe ad placandum tunc animum S. „Leonis inclinatâ humilitate convertit. Miſit primitùs Ravennium Cap. 17. „tùm Presbyterum, poſtmodò proprium Succeſſorem; deindè „Sanctum Nectarium, Sanctumque Conſtantium, præcipuos Sa„cerdotes". Fecit hæc omnia non ſpontaneo motu, ſed compulſus novâ evocatione Pontificis, & Divali juſſione Valentiniani Imperatoris. Hæc ipſi extorſerunt humilitatem, & voluntatem placandi Pontificis: A perſonali acceſſu ſe excuſavit ob infirmitatem, atque ita miſit ſuorum Presbyterorum Primatem Ravennium. Verùm hæc Legatio non ſatisfecit Apoſtolicæ Sedi: Hinc ſucceſſit alia per duos digniores provinciæ Epiſcopos, Nectarium Dinienſem, & Conſtantium Ucetienſem. Pergit Encomiaſtes: " Quanta in hac cauſa dictaverit, huic operi nulla poſſum ratione connectere". Suorum Actorum plures ſcripſit Apologias, haud dubiè partim expurgatorias, partim pænitentiales. Hoc palàm aſſerunt verba". Inclinata humilitate". Sua contra Chelidonium judicia & Acta ſtuduit, licet non firmare, tamen purgare. Huc reſpicit Encomiaſtes: „Tantorum virorum nec in narratione audeo ventilare judicia.

Etenim Hilarius, licet erraverit, poſſit fuiſſe non prævaricatus; Quod tamen de ſuis in Apoſtolicæ Sedis authoritatem Attentatis

tatis omninò egerit pœnitentiam, & pœnitentiales ſcripſerit Apologias, non eſt dubitandum. Alias nunquam admiſiſſet Romana Eccleſia: Item ſinè alijs Hilarium nunquam inſcripſiſſet ſuis Sanctorum tabulis. Haſce purgatrices ac pœnitentiales literas haud dubiò detulerunt Legati Epiſcopi. Et nihilominus Leonem Pontificem adeò timuerunt, ut primò acceſſerint ac imploraverint Auxiliarem Præfectum, & ad illum non præſumpſerint accedere, niſi priùs ab hoc diſpoſitum atque placatum. Encomiaſtes adducit fragmentum ex Auxiliaris Præfecti ad S. Hilarium Reſcripto: „Sanctos Nectarium & Conſtantium Sacerdotes, de Beatitudinis „tuæ parte venientes, digna admiratione ſuſcepi. Cum his ſæpius „ſum locutus de virtute animi atque conſtantiâ, contemptuque re„rum humanarum, quo inter fragilitates noſtras ſemper beatus es. „Nam quid poteſt in hac corporea vita eſſe ſecurum, quæ cum ſit „miſera, tamen non poteſt eſſe perpetua? Locutus ſum etiam cum „S. Papa Leone. Hoc loco, credo, aliquantum animo perhorreſ„cis, ſed cum Propoſiti tui tenax ſis, & ſemper æqualis, nulloque „commotionis felle rapiaris, ſicut nullis extolleris illecebris gaudio„rum, ego nec minimum quidem factum Beatitudinis tuæ arrogantiæ „memini contagione fuſcari. Sed impatienter ferunt homines, ſi „ſic loquamur, quomodò nobis conſcii ſumus. Aures præterea Ro„manorum quadam teneritudine plus trahuntur: In quam ſi Sancti„tas ſua ſe dimittat, plurimum, nihil perditurus, acquiris. Da „mihi hoc, & exiguas nubes parvæ mutationis ſerenitate compeſce". Paſchaſius Queſnellus affirmat omnia Hilarii apud Urbem Acta ab Auxiliari, teſte oculato, laudari & probari, & adjungit: "Hilarius „ſui Propoſiti tenax, ſemper æqualis, jura ſuæ Eccleſiæ & uſque ad „extremum ſpiritum obtinuit, & qua pollebat eloquentia, ſtrenuè defendit".

Reſpondeo Auxiliaris verba eſſe afflicti, ſenis, infirmi, ac magni Epiſcopi conſolatoria, ideoque non per fallacem adulationem, ſcripta tamen per diſpenſatoriam commiſerationem: Et omnia videntur agere de ſola reparatione Chelidonii. Abſit ut tantus Romani Imperii Miniſter contra ſuorum Principum Avitam fidem, & perpetuam in noviſſima etiam contra Hilarium lege profeſſionem laudarit aut probarit impugnari ac everti Romanas appellati ones. Fuiſſet crimen læſæ, etiam humanæ, Majeſtatis. Abſit ut vel cogitaverit Magno Leoni talia proponere. Singula ejus verba ſunt introſpicienda.

Pri-

Primò ſcribit ſe cum Nectario & Conſtantio Epiſcopis diſſerviſſe de virtute animi, de conſtantia, de rerum terrenarum contemptu, quo Hilarius erat beatus. Scribit ipſum ſolo iſto contemptu, non etiam animi virtute & conſtantia fuiſſe beatum. Nempè diſputavit, an Hilarii Acta eſſent vera conſtantiæ virtus, & cum tam eximio rerum mundanarum contemptu rectè cohærerent? Quis non videat notari Hilarium? Auxiliaris egit cum ejus Legatis, uti magnus Gregorius egit cum Joanne Jejunatore, Conſtantinopolitano Epiſcopo, Monaſticæ humilitatis tenaciſſimo, rogans an hæc cum ejus circa 'Vniverſalis Epiſcopi" titulum Geſtis conveniret? Etiam reliqua Præfecti ad Hilarium verba, licet nobilis humanitatis vario melle condiantur, omninò arguunt & admonent. Tantus, & variè afflictus, Epiſcopus non erat ſale perfricandus.

Caput III.

Quæſtiones aliquot circa Lapſum S. Hilarii.

QUæſtio prima eſt, Quis fuerit Sancti Hilarii ſcopus, quis circa Romanas appellationes error, quæ audacia? Quidam cenſent impegiſſe in Romanæ Eccleſiæ Primatum, & ex hac radice Romanis Appellationibns, quæ iſtius Primatus ſunt palmaris character, pertinaciter iviſſe obviam. Adhæſiſſe Philippo-Politano ſenſui Euſebianæ factonis. Et huic opinioni favere videntur magni Leonis ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos adversùs Hilarium verba: "Cui". B. Petro Apoſtolo, ac ejus Romanæ Cathedræ "quiſquis Principatum „æſtimat denegandum, illius quidem nullo modo poteſt diminuere „dignitatem, ſed inflatus ſpiritu ſuperbiæ ſuæ, ſemetipſum in inferna demergit". Reſpondeo tamen Sanctum Hilarium ab iſta non dumtaxat ſchiſmatica, ſed & hæretica impietate fuiſſe per omnia longè alieniſſimum. In ejus Actis & Scriptis nullum eſt illius veſtigium. Quod Papalem Primatum uſque tunc Occidentalium nullus, niſi forſitan Urſacius & Valens, errando aut rebellando tetigerit, eſt cunctis exploratiſſimum. Et Hilarii ſcopo non ſolummodò non proderat iſta impietas, ſed etiam capitaliter adverſabatur. Etenim Philippo-Politana factio non quaſvis, ſed ſolas Patriarchales, ac

alias Autocephalas Synodos voluit eſſe ſupremas, inconcuſſas, inappellabiles: Quod cunctæ Provinciales ad Patriarchæ, aut Autocephali Primatis Cathedam poſſent appellari, nunquam dubitavit. Iſtam Patriarchalem ac Primatialem dignitatem defendit conſtantiſſimè. Eandem conſtantiſſimè defendit omnis Factio Photy, ac Michaëlis Cerularii. Quare hodierna Petri de Marca, Stephani Baluzii, Paſchaſi Queſnelli, ac Symmyſtarum doctrina eſt profana vocum novitas, longè remotiùs tranſiliens limites veritatis. Cuncta ſancti Hilarii quæſtio fuit circa auctoritatem ſuæ Provincialis Synodi: Quare ejus error & lapſus fuit alterius ordinis.

Quibuſdam videtur fuiſſe idem ipſe error, qui poſtmodò invaſit S. Marinianum, Metropolitam Ravennatis Eccleſiæ. Etenim neſcio cujus Abbatis Claudii appellationem excuſſit, & deferri noluit ad magnum Gregorium. Errorem revellit optimus Pontifex, & adjungit: " Vos autem ibi ſtultorum verba non moveant, nec per nos „credatis aliquod diſpendium Eccleſiæ veſtræ fieri". Nempè per Imperialis Exarchi Sedem axaltata erat tunc Ravenna, atque ita quidam ſpargebant prima Autocephaliæ ſemina: Circumſcripſerunt S. Marinianum, & cum tanto Pontifice commiſerunt. Eadem vanitas poſſit ob nuper in Arelatenſi civitate poſitam Gallicani Prætorij ac Præfecti Sedem illuſiſſe S. Hilario. Poſſit cenſuiſſe non minùs ſuas Epiſcopales, quam ipſius Præfecti ſententias eſſe inappellabiles. Ex iſta ſuæ civitatis dignitate Sedi ſuæ acceſſiſſe Autocephaliam.

Lib. 5. Epiſt. 24.

Hilarius omninò videtur ab iſta vanitate fuiſſe circũſcriptus. Ejus namque Encomiaſtes ſcribit: " Hilarius Beato Leoni Papæ illicò ſe „præſentat, cum humilitate depoſcens, ut Eccleſiarum ſtatum mo„re ſolito ordinaret, adſtruens aliquos apud Gallias publicam meritò „excepiſſe ſententiam, & in Urbe Sacris Altaribus intereſſe". Affirmat Hilario adverſùs Pontificem fuiſſe duplicem querimoniam. Primò, quod Gallicanis Eccleſiis novas leges imponeret, novam formam Hierarchiæ. Quod ſolidam Narbonenſis Galliæ Provinciam divideret in plures, atq; ita Arelatenſi Cathedræ non modicam irrogaret injuriam. Secundò, quod à ſua Synodo degradatos, ac Romam provocantes Epiſcopos permitteret Urbem accedere, quod provocationi ſuſpenſivum effectum adſcriberet, quod Romanum provocantis acceſſum probaret, & in ſuo Apoſtolico tribunali cauſam retractaret. Quod ipſam ad priores Judices non remitteret. Hinc pergit Encomiaſtes: " Hilarius rogat atque conſtringit, ut

Cap. 17.

„Leo ſecretò jubeat emendari. Se ad officia, non ad cauſam vèniſſe: „Proteſtandi ordine, non accuſandi, quæ ſunt acta ſuggerere". Se veniſſe ad explendum tuendæ ſuæ Dignitatis & Cathedræ officium, non ad cauſam retractandam. Se nolle demutari in accuſatorem, ſed merè proteſtari. Hinc Pontificem non ſolummodò rogavit, ſed inſuper conſtringere præſumpſit ad ſecretam ſaltem palinodiam.

Utramq; querimoniam inſigniter elucidat in ſua Novella adversùs Hilarium lege Imperator Valentinianus tertius: "Verùm nè levis „ſaltem inter Eccleſias turba naſcatur, vel in aliquo minui Reli„gionis diſciplina videatur, hac perenni Sanctione decernimus, ne „quid tam Epiſcopis Gallicanis, quàm aliarum Provinciarum, con„tra conſuetudinem veterem liceat ſine viri Venerabilis Papæ Urbis „æternæ authoritate tentare, ſed illis, omnibusq; pro lege ſit, „quidquid ſanxit, vel ſanxerit Apoſtolicæ Sedis Authoritas. Ita „ut quiſquis Epiſcoporum ad Judicium Romani Antiſtitis conven„tus venire neglexerit, per Moderatorem ejuſdem Provinciæ adeſ„ſe cogatur, per omnia ſervatis, quæ Divi Parentes noſtri Roma„næ Eccleſiæ detulerunt". Prior reſpicit Hierarchiam ac Ordinationem Narbonenſis Provinciæ; poſterior legis pars frænat Hilarii in Romanas Appellationes, aut potiùs in Romanas Appellantium Evocationes impetum. Hilarius namq; Romanas appellationes nullatenùs prætendebat auferre aut circumducere. Quo enim colore, quo fuco? Proindè circa proſequendæ appellationis modum prætendebat ſola duo. Ne Appellationi ſuſpenſivus tribueretur effectus, & ne retractatorium Judicium Romæ fieret in tribunali Apoſtolico. Huic enim audaciæ frænum palàm injiciunt hæc Legis verba: "Quisquis Epiſcoporum ad Judicium Romani Anti„ſtitis conventus venire neglexerit, &c".

Verùm quis huic prætenſioni color, quis fuit fucus? Etenim Sardicenſes, quin immò & Apoſtolici Canones utramq; iſtam formam omninò deferunt Romanis Appellationibus. Et ipſos Hilarius ignorare non potuit. Etenim Sanctus Maximinus Treverenſis, Euphratas Colonienſis, ſanctus Servativs Tongrenſis, alijque plures Gallicani Epiſcopi Sardicenſi Concilio adfuerant, aut certè illi ſubſcripſerant, atq; ita ejus Canones deportarant, aut traduxerant in Galliam. Et quidem glorioſus ille Maximinus ſancto Pontifici Julio fuerat author, ut in ſanctum Athanaſium, alioſq. Orientales ad ipſum appellantes Epiſcopos faceret quæcumq; fecit: Ut

plenâ, per Apoſtolicos, immò & per Evangelicos Canones donatâ, ſuæ Sedis authoritate in ipſos uteretur. Quare etiam Author fuit, ut hanc Divinam Romanæ Cathedræ authoritatem Hoſius & Gaudentius per Sardicenſes Canones innovarent ac ſtabilirent. Hæc ſunt ejus prætenſa crimina, ob quæ ad ſuos Gregales ſcripſit Euſebiana ac Scelerata Philippo-Politani Conventiculi Factio: "Julium Urbis „Romæ, Hoſium, & Protogenem, & Gaudentium, & Maximi-„num à Treveris damnavit omne Concilium ſecundùm antiquiſſi-„mam Legem, ut Authores communionis Marcelli, & Athanaſij, „& cæterorum ſceleratorum". Horum omnium Gallicana Eccleſia ſemper fuit, uti callentiſſima, ita & obſervantiſſima. Proindè aliud nequiit Hilarium in iſtos errores circumſcribere, quàm fucus novæ Autocephaliæ. Ex ipſo cenſuit ſuæ Sedi accreviſſe nova jura, nova Privilegia. Suis Synodalibus Judicijs acceſſiſſe dignitatem illam, quæ Prætorialium Præfectorum ſententias non per Appellationem ſuſpendi ac retractari, ſed dumtaxat ob humiles preces permittit devolui ac revideri: Quæ Præfectum non permittit humiliari in Reum aut Accuſatorem, ſed mandat ipſum reviſoriæ cognitioni adeſſe, immò & præſidere. Et hæc eſt vera cauſa, ex qua magnus Leo offenſum Hilarium in retractatorio Chelidonij Judicio non juſſit ſtare ut Reum, ſed gratioſè permiſit ut Judicem conſidere & ſuffragari. Hoc diſpenſatorio beneficio ſperavit ejus animum liberandum ab ulcere.

Ex eadem radice adverſus pertinacem, & ab Urbe fugitivum Sanctus Pontifex ſcripſit ad Antiſtites Viennenſis Provinciæ. Exponit Sancti Petri ac Apoſtolicæ Sedis Divina Privilegia, ac pergit: "Verùm hanc Petræ iſtius Sacratiſſimam firmitatem, Deo ædificante „conſtructam, nimis impiâ vult præſumptione violare, quiſquis „ejus poteſtatem tentat infringere favendo cupiditatibus ſuis, & id „quod accepit à veteribus non ſequendo, cum nulli ſe ſubditum le-„gi, nullis Dominicæ Inſtitutionis credit regulis contineri, à veſtro „noſtroque per novæ uſurpationis ambitum more deſciſcens, præ-„ſumendo illicita, & quæ cuſtodire debuit negligendo". Hilarium arguit, non quod hæretica vel ſchiſmatica ſapiendo, ſed quod ſuis cupiditatibus favendo tentaret Apoſtolicæ Sedis poteſtatem infringere: Non quod ab orthodoxâ fide, aut unitate, ſed quod ab avitis Romanæ ac Gallicanæ Eccleſiæ moribus per novæ uſurpationis ambitum deſciſceret, Quod veteres Patrum traditiones excuteret; quod

nullis

nullis ſubdi legibus, nullis vellet contineri Canonibus, quod illicita præſumeret, quod negligeret obſervanda. Certum eſt Pontificem in his omnibus reſpicere ac laudare Sardicenſes Canones, & ab ipſis ſtabilitos favores Romanis Appellationibus. Eos queritur excuti & ſperni ab Hilario. Idq; contra perpetuam pietatem ac obſervantiam Gallicanæ Eccleſiæ.

Hinc proſequitur: " Verum hæc nos nitimur conſilio maturiore „corrigere, & veſtrarum Eccleſiarum ſtatum communicato vobiſcum „labore componere, non nova inſtituentes, ſed vetera renovantes, „ut in ſtatus conſuetudine, quæ nobis à noſtris Patribus eſt tradita, „perduremus, & Deo noſtro per boni operis miniſterium, remotis perturbationum ſcandalis, placeamus". Nequaquam agit de ſtabiliendæ Narbonenſis Provinciæ diviſione, ac varijs in ipſa manu-tenendis Metropolitis. Hæc enim omnia nequaquam erant vetuſtiſſima, ſed omninò noviora. Agit igitur de inſtaurando Romanarum Appellationum antiquo ſtatu & formà. Hinc enim ſubjungit: " „Nobiſcum itaq; Fraternitas veſtra recognoſcat Apoſtolicam Sedem, „pro ſui reverentia, á veſtræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innu„meris Relationibus eſſe conſultam, & per diverſarum, quemadmo„dum vetus conſuetudo poſcebat, Appellationem cauſarum aut re„tractata aut confirmata fuiſſe Judicia, adeò ut ſervatâ unitate Spi„ritus in vinculo pacis, commeantibus hinc indè litteris, quod ſan„ctè agebatur, perpetuæ proficeret charitati. Quoniam ſollicitudo „noſtra, non ſua quærens, ſed quæ ſunt Chriſti, dignitatem Divini„tùs datam nec Eccleſiis, nec Eccleſiarum Sacerdotibus abrogabat". Conſtanter affirmat in Chelidonij cauſa ſe non novo modo, ſed juxta avitam conſuetudinem ac regulam proceſſiſſe.

Notanda ſunt verba: " A veſtræ etiam Provinciæ Sacerdotibus". Affirmant avitam conſuetudinem ac regulam æquis ſemper paſſibus ambulaſſe per omnem Galliam: Etiam per Provinciam Narbonenſem. Iſtum tramitem à nullo unquam fuiſſe derelictum, longè minùs redargutum, niſi nùnc ab unico Hilario. Quod Pontifex potentiſſimis verbis exprimit: " Sed hunc tramitem, ſemper inter „Majores noſtros & bene-tentum, & ſalubriter cuſtoditum, Hila„rius, Eccleſiarum ſtatum & concordiam Sacerdotum novis præſum„ptionibus turbaturus, exceſſit, ita ſuæ vos cupiens ſubdere po„teſtati, ut ſe Beato Apoſtolo Petro non patiatur eſſe ſubjectum". Revera enim quiſquis Romanam Appellationem, licet non excutere,

 cutere,

„ctumq; Conſtantium, præcipuos Sacerdotes". Quod etiam hi potentes ac validi interceſſores, nec quoad Narbonenſis Provinciæ integritatem, nec quoad proſequendæ Appellationis modum, nec item quoad Chelidonij cauſam obtinuerint ullam victoriam, eſt per omnia exploratiſſimum. Etenim & Narbonenſis Gallia fuit ſecta in plures Provincias, & Sardicenſis appellandi diſciplina per omnem Galliam manſit conſtantiſſima. Etiam Chelidonius permanſit Epiſcopus. Licet hoc non valeam ad oculum oſtendere, nullum tamen poſſit adduci dubitandi indicium. Graves Authores ex Authenticis Eccleſiarum monimentis affirmant Chelidonium fuiſſe Veſontionenſem Epiſcopum, & à Sancto Leone reſtitutum, eſſe in ſua Sede defunctum. Addunt Importunum, quem Hilarius dejecto Chelidonio mox ſuperordinaverat, fuiſſe ab eodem Pontifice turpiter ejectum. Nempe in magno Leone fervebat ille animi vigor, ex quo ad Sabinianum, ſuum Diaconum, ac in Regia civitate Apocriſarium, poſtmodò ſcripſit magnus Gregorius: " Ante paratior „ſum mori, quàm Beati Petri Apoſtoli Eccleſiam in meis diebus degenerare", Et iſta Importuni Superordinatio etiam perſuadet Hilarium recalcitraſſe adversùs ſolum Chelidonianæ Appellationis ſuſpenſivum effectum, adversùs ſolam formam Sardicenſem. Lib. 7. Epiſt. 1.

Tertia Quæſtio eſt, An ſanctus Hilarius ob iſtos exceſſus fuerit à Sancto Leone degradatus? Quidam affirmant. Et ipſis ſuffragari videntur hæc præfatæ Novellæ verba: " His talibus & contra Imperii „Majeſtatem, & contra reverentiam Apoſtolicæ Sedis admiſſis, „per ordinem Religiſi viri Urbis Papæ cognitione diſcuſſis, certa „in Hilarium ex his, quæ malè ordinaverat, lata ſententia eſt". Alii legunt: " Quos malè ordinaverat". Et omnino videtur ita legendum. Verba affirmant, quod Magnus Leo non ſolas Hilarii Ordinationes, ſed etiam Ordinatorum perſonas ſynodaliter diſcuſſerit, ac non in ſolum Hilarium, ſed etiam in iſtorum quoſdam tulerit ſententiam. Utique degradationis. Reſpondeo tamen ita non eſſe. Etenim Novella ſtatim ſubdit: " Hilarium adhuc „Epiſcopum nuncupari ſola manſueti Præſulis Leonis permittit humanitas". Affirmat Hilarium fuiſſe degradatione digniſſimum, gratioſè tamen ac diſpenſatoriè non degradatum. Interim fuit inſigniter mulctatus: Per diviſionem non ſolius ſolidæ Narbonenſis, ſed etiam ipſius Arelatenſis Provinciæ. Hujus non modica portio fuit tranſcripta in Viennenſem Metropolim. Novella

rectè

merito ſit mutilatus amplo ſuæ Cathedræ Privilegio, gratis donato per Romanam Eccleſiam. Nihilominus inauditum Leo damnare noluit, ideoque & Romam revocavit. Tunc igitur reductus eſt ad mentem Hilarius, & uti ejus Encomiaſtes ſcribit, Romam legavit primò Ravennium Presbyterum, deinde duos Primates Epiſcopos, ad placandum Pontificis animum, & ſe à Romani tribunalis acceſſu excuſandum. Et tandèm converſus ac illuminatus eſt ad ſeriam adeò pænitentiam, ut quidam affirment ipſum ſponte ex Epiſcopali Throno deſcendiſſe, ac rediiſſe à ſilentium Lerinenſis Monaſterii. Quidquid ſit, certum eſt fuiſſe ex pleno corde contritum. Alioquin ipſum in ſuas Sanctorum tabulas nunquam admiſiſſet Romana Eccleſia. Et hinc patet illos, qui hodie ad Divinum Romanæ Sedis circa Apellationes Privilegium circumducendum, aut certè circumſcribendum utuntur illius authoritate & exemplo, eſſe ſimiles iſtis, qui olim ad firmandas ſuas de Rebaptiſmo nugas invocabant authoritatem & exemplum ſancti Cypriani.

Quinta quæſtio eſt, An memoratus ſancti Hilarii Encomiaſtes ſit reverâ ſanctus Honoratus Maſſilienſis Epiſcopus? Et quidem quod Honoratus Hilarii vitam ſcripſerit, videtur non dubitandum. Etenim in ejus elogio Gennadius Maſſilienſis, aut certè quis ejus Proſecutor hæc habet: "Honoratus ſanctorum Patrum vitas ad „ædificationem Poſterorum coaptat legendas, præcipuè nutritoris „ſui Hilarii Arelatenſis Epiſcopi. Dico, "Vel quis ejus proſecutor. Etenim in Gennadii Scholiis ad Sancti Eugenii Carthaginenſis Epiſcopi elogium ſcribit Aubertus Miræus: "In vulgatis Gennadii „exemplaribus poſt Eugenium Pomerius Maurus, & Honoratus „Maſſilienſis ſubnectuntur, quos tamen duos Honorius Auguſto-„Dunenſis in ſuo catalogo non habet, ideoque videntur ad Gen-„nadii catalogum non pertinere. At vero Iſidorus Hiſpalenſis ac „Sigibertus Gemblacenſis Pomerium memorant, Honorati neuter „meminit. Manu-ſcripta Gennadii exemplaria vetuſtiora inter ſe „variant: In quibuſdam ſolus Honoratus, in aliis præterea Pome-„rius, Cæſarius, Sidonius, & Gelaſius Papa omittuntur. Ne quid „tamen à curioſo Lectore deſiderari poſſit, plenam Scriptorum „centuriam dabo, ut eam Gennadii titulo Suffridus Petrus Coloniæ „Agrippinæ publicavit". Cujuſcumque verò ſit iſtud caput, quæſtio eſt, an hæc præſens ſancti Hilarii vita ſit genuinum opus ancti Honorati? Paſchaſius Queſnellus conſtanter affirmat: Quo

per ejus authoritatem firmet omnia Hilarii Acta, & illorum, quæ ſanctus Leo ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos ſcripſit, fidem exſufflet. Reſpondeo tamen eſſe rem penitus incertam. Rectè enim in primo Gallicanarum Synodorum tomo ſcribit Jacobus Sirmondus: " Honoratus, ſeù quis alius vitæ Hilarii author". Et Aubertus Miræus affirmat ſe à Joanne Jacobo Chiffletio, Societatis Jeſu Presbytero, habere litteras ſequentis tenoris: " Gennadii Maſſilienſis de Scriptoribus Eccleſiaſticis habeo exemplar unum „pervetuſtum, edito non plenius, immò contractius à fine. Pomerium enim nonageſimo quinto, eoq; ultimo loco recenſet, „Honoratum Maſſilienſem præterit. Sanè vitam ſancti Hilarii „Arelatenſis, quam author Chronologiæ Lerinenſis huic Honorato „inſcribit, ſolo vulgati Gennadii fretus teſtimonio, Petrus Saccius „in Pontificio Arelatenſi, ex manu-ſcripto Codice, vendicat Reverentio, ſeu Ravennio Arelatenſi Epiſcopo, Hilarii Succeſſori. „Et ſunt alia, quæ mihi ſuſpectam faciant illam apud Gennadium „Honorati Maſſilienſis mentionem". Lerinenſe Chronicon habet hanc Epigraphen: " Sancti Hilarii vita ex membrano perantiquo „manu-ſcripto Monaſterii Lerinenſis, authore Anonymo". Proinde vetuſtus ille codex caret authoris nomine. Etiam Fratres Sammarthani in Gallia Chriſtiana cenſent illud Honorati elogium non eſſe à Gennadio, ſed adjectum poſt ejus mortem. Quidquid ſit, nec Ravennius, nec Honoratus, nec Angelus de cælo poſſit evacuare fidem Magni Leonis.

CAPUT IV.

Diſcutiuntur quæ circa hanc Romanam Chelidonii Epiſcopi appellationem nuperrimè ſcripſit Ioannes Gerbais, Doctor Pariſienſis, Socius Sorbonicus, Regius Eloquentiæ Profeſſor.

SApientiſſimus hic ac Eloquentiſſimus Magiſter noſter in ſua de Majoribus cauſis Diſſertatione hæc ſcribit: " Anno quadringenteſimo quadrageſimo „Chelidonius Epiſcopus in Concilio Arelatenſi „dejectus eſt, quia, ut ferebatur, Viduam „Uxorem acceperat, præfueratque aliquando Iu-
Fol. 176, „diciis capitalibus. Quia verò iniquè ſecum putavit actum, ad Leonem Papam ſe contulit, Iudicii reformationem,

„nem juxta Concilii Sardicenſis Placita petiturus". Errat in duobus. Primò, quod dicat iſtam Synodum ab Hilario fuiſſe actam anno illius ſæculi quadrageſimo. Etenim Chelidonius ſtatim à ſuâ damnatione abivit Romam, Hilarius eſt ipſum ſtatim ſecutus, paucis diebus hæſit Romæ, ac refugit in Galliam, & Magnus Leo eſt fugientem ſtatim ſecutus ſuis litteris: At vero prima hujus contra illum ad omnes Gallicanæ Eccleſiæ Antiſtites Epiſtola eſt data octavo Idus Januarias anni quadrageſimi quinti, ideoque Synodus iſta omnino fuit habita anno quadrageſimo quarto. Et quidem ſub finem: forſitan menſe Octobri. Tunc enim eſt tempus Epiſcopalium Synodorum. Hinc famoſus Encomiaſtes ſcribit Hilarium ſæviente hiemis rigore rediiſſe Româ: Nempe in exordio Januarii, aut in fine Decembris. Secundus error eſt, quod ſcribat iſtam Synodum fuiſſe actam in Arelatenſi civitate. Jacobus Sirmondus ad Gallicanas Synodos rectius ſcribit eſſe incerti loci. Et Fratres Sammarthani in Galliâ Chriſtianâ ſcribunt: " Vetus author vitæ „ſancti Romani Abbatis Jurenſis docet circa annum quadrin„genteſimum quadrageſimum quartum habitum Concilium haud „procul ab urbe Veſontionenſi". Revincunt utrumque errorem. Eloquentiſſimo tamen viro gratulamur, quod non parum veritatis agnoſcat: Quod profiteatur Chelidonium iviſſe Romam ad poſtulandam Hilariani Judicii reformationem juxta Placita Sardicenſis Concilii. Profitetur hoc in Gallia tunc ſolemniter viguiſſe.

Senſa ſua lucidè aperit in alio loco: "Inſuper contendo præter „Canones primorum Conciliorum Orientalium, qui continebantur „in antiquo Eccleſiæ codice, alios etiam in Galliis ante Carolum „Magnum uſitatos fuiſſe, qui deinceps à Dionyſio Exiguo priſcis „illis adjecti ſunt, puta tam Africanos, quam Sardicenſes". Hos demonſtrat quoad varia morum capita laudari ac firmari à primâ Turonenſi, ac à primâ Synodo Aurelianenſi, & adjungit: "Quod „ſi Sardicenſis diſciplina quoad aliqua capita valuit apud Gallos ante „Carolum Magnum, quidni & quoad appellationes valuiſſe ibi„dem aſſeramus? Maximè verò cum Epiſcopi Romani occaſionem „nullam omiſerint ejus, ut cæteris Eccleſiis, ita & Gallicanis „intimandæ". Demonſtrat hæc ex Decretalibus ſancti Innocentii primi ad S. Victricium Rothomagenſem Metropolitam litteris. Adducit totum caput de Eccleſiaſticis Iudiciis: Et quidem cum famoſa circa Romanam Eccleſiam clauſula: " Cui in omnibus cauſis debet

„reverentia cuſtodiri". Et exponit: "In priori Reſponſionis „hujus parte Pontifex cauſas quidem Clericorum, tam ſuperioris „quam inferioris ordinis, terminari vult in Synodis Provinciarum, „juxta Nicæni Concilii Placitum, quod & ab ipſo ibi laudatur; ſed „neque in poſteriori parte Sardicenſes Canones de liberis ad Apoſto-„licam Sedem Appellationibus prætermiſit. Synodus enim, quæ „commemoratur ab Innocentio, alia non eſt à Sardicenſi".

Denuò pergit: "Jam verò cum Eccleſia Gallicana obſequentiſſi-„ma fuerit ſemper Apoſtolicæ Sedi, quorſùm, quæſo, Sardicen-„ſem de Appellationibus diſciplinam rejeciſſet? Quæ cum Apoſto-„licæ Sedi grata eſſet & honorifica, leges tamen à ſanctis Patribus, „Nicænis præſertim, de Judicijs Eccleſiaſticis latas non evertebat". Hæc omnia non recedunt à Regno Dei. Quod enim iſta ſancti Innocentij epiſtola partim Nicænos, partim Sardicenſes Canones laudet, advertit etiam Remenſis Hincmarus. Et eſt longè certiſſimum. Eadem epiſtola eſt quaſi primus Canonum codex Gallicanæ Eccleſiæ. Et apud ipſam ſemper fuit in ſumma authoritate ac reverentia. Secunda Turonenſis Synodus ex ipſa reſtaurat lapſam diſciplinam, & adjungit: "Quis Sacerdotum contra Decreta talia, „quæ à Sede Apoſtolicâ proceſſerunt, agere præſumat? Et quo-„rum authorum valere poſſit prædicatio, niſi quos Apoſtolica Se-
Cap. 20. „des ſemper aut intromiſit, aut Apocryphos fecit? Et Patres no-„ſtri hoc ſemper cuſtodierunt, quod eorum præcepit authoritas". Affirmant laudatam Decretalem, adeoq; & Sardicenſes Canones ſemper in Gallia floruiſſe. Hi ſanè floruerunt etiam ante iſtum Pontificem. Nec enim ipſe primus, ſed dudum antea per Galliam promulgarunt ſanctus Maximinus Treverenſis, Euphratas Colonienſis, ſanctus Servatius Tongrenſis, alijq; noſtri Parentes Epiſcopi, qui Sardicæ fuerunt, aut ejus Acta in ſuis Sedibus ſubſcripſerunt. Eoſdem in Apologia ad Conſtantium Imperatorem laudat magnus Pictavienſium Epiſcopus Hilarius.

Eloquentiſſimus Magiſter pergit de Appellatione Chelidonii: "Hunc tamen agendi modum, appellandi nempè à Provinciæ Sy-„nodo ad Romanum Pontificem, ægerrimè tulit Hilarius Are-„latenſis, qui Chelidonii damnationi præfuerat. Quia nempè inſo-„lentior paulò viſus eſt, neq; hactenùs Galli talem conſuetudinem „habuerant". Suadet hæc per ſuperiùs adducta Hilariani Encomiaſtæ verba, & proſequitur: " Leo magnus non ſic facilè acquievit

Hilarii

„Hilarii ſuggeſtioni, ſed Chelidonii cauſam retractari apud ſe vo-
„luit. Ex quo quidem incenſus Hilarius durioribus paulò verbis Leo-
„nem inſequutus eſt, ipſeq; inter hæc, neq; expectato fine Ju-
„dicii, neq; ſalutato Leone, ex Urbe exceſſit". Et ſtatim poſt:
"Quod ad Chelidonium attinet, quia injuſtè accuſatus fuerat, re
„ipſaq; innocuus viſus eſt, Eccleſiæ ſuæ eſt redditus. Fuitq; pari-
„ter reſtitutus Projectus, cui ægrotanti alterum ſubſtituiſſe Hila-
„rius perhibebatur".

Eloquentiſſimus vir retrocedit à veritate, quam fuerat profeſ-
ſus. Profeſſus namq; fuit Sardicenſes Canones, & ab ipſis ſanci-
tam Romanæ Appellationis diſciplinam ſemper viguiſſe in Gallia;
at verò nunc ſcribit iſtum appellandi modum fuiſſe inſolentiorem,
& uſque tunc apud Gallos non fuiſſe illius conſuetudinem. Hinc
Hilarium fuiſſe offenſum. Agit non de quavis Appellatione, ſed
de illa, quæ in Romanâ Synodo per ipſum Pontificem retractari
debeat, ac in qua prior Judex, in Reum aut Accuſatorem demuta-
tus, poſſit Romam evocari, cogendus reddere rationes ſui Judicij.
Et graviter labitur. Etenim ſanctus Leo ad Viennenſis Provinciæ
Epiſcopos diſertè & conſtanter ſcribit: " Nobiſcum Fraternitas ve-
„ſtra recognoſcat Apoſtolicam Sedem, pro ſui reverentia, à ve-
„ſtræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relationibus eſſe
„conſultam, & per diverſarum, quemadmodum vetus conſuetu-
„do poſcebat, Appellationem cauſarum aut retractata, aut con-
„firmata fuiſſe Judicia. Et hunc tramitem, ſemper inter Majores
„noſtros & benè tentum, & ſalubriter cuſtoditum, Hilarius Eccle-
„ſiarum ſtatum, & concordiam Sacerdotum novis præſumptionibus
„turbaturus exceſſit: Ipſius quoque beatiſſimi Petri reverentiam
„verbis arrogantioribus minuendo, cui paſcendarum ovium cura
„ſpecialiùs mandata eſt". Affirmat plura. Primò quod adduci poſſint
innumera Relationum ac Appellationum exempla. Secundò, quod
iſtas Appellationes Apoſtolica Sedes non quovis modo, ſed apud
ſemetipſam diſcuſſerit: Et priora Judicia confirmaverit quandoq;,
quandoq; etiam reformarit. Quod eodem modo proceſſerit, quo
jam procedebatur in cauſa Chelidonii. Tertiò, quod hæc ſit per-
petua conſuetudo Gallicanæ Eccleſiæ: Perpetuus trames, ſemper
benè tentus à Majoribus, ac ſalubriter cuſtoditus. Quartò, quod
circà hæc omnia ſemper fuerit firma concordia Eccleſiarum ac Sa-
cerdotum. Quintò, quod iſtam conſuetudinem, iſtamq; concor-

diam primus rumpere tentarit Hilarius, atque ita inſigniter turbarit Eccleſias. Sextò, quod iſta Appellationis proſequendæ forma ſit non à Sardicenſi, vel quâvis aliâ Synodo, ſed ab ipſo Chriſto Domino, qui Apoſtolicæ Cathedræ tradidit Paſturam omnium ſuarum Ovium, plenam authoritatem ſolvendi atque ligandi. Proindè penitùs devium eſt, quod Hilarius ſe fundarit in priori conſuetudine Gallicanæ Eccleſiæ. Iſta tamen adeò inſolenter tentaſſe non poſſit ſine aliquo calore aut fuco. Ego neſcio aliud, niſi quod ex Gallicani Præfecti Sede cenſuerit ſuo Throno acceſſiſſe novam dignitatis ſpeciem.

Quod ipſum non vanè colligitur ex adeo feſtina in degradatorum Epiſcoporum Sedes ſuperordinatione. Etenim Hilarius non ſoli Projecto, ſed & Chelidonio ſtatim ſuperordinavit. At verò hæc feſtinatio erat penitùs aliena ab antiquis Galliæ moribus. Etenim duæ Gallicanæ Synodi, quæ Euphratam Colonienſem dicuntur degradaſſe, non præſumpſerunt ſuperordinare. Licet degradarent ob manifeſtam hæreſim. Etiam Biterrenſis Pſeudo-Synodus, quæ ſanctum Hilarium Pictavienſem dejecit, non ſuperordinavit. Nec item Pſeudo-Synodus Arelatenſis, ejiciens ſanctum Paulinum Trevereníem. Nec ipſa item Orthodoxa Pariſienſis, damnans Saturninum Arelatenſem, auſum ſceleratas manus mittere in duos iſtos glorioſos Antiſtites.

Hodierni Apoſtolicæ Sedis Detractores aſſiduè proclamant ad Africanam Eccleſiam: Clamant ipſi eandem cum Gallicana ſemper quoad Judicia fuiſſe diſciplinam. Inſigniter falluntur ac fallunt. Interim etiam Africana Eccleſia degradatis Epiſcopis nunquam ſtatim ſuperordinavit. Nequidem ante Sardicenſem Synodum. Etenim Donatus Carthaginenſis Epiſcopus damnato à ſe Privato Lambeſitano ſuperordinare non præſumpſit, antequam ſanctus Fabianus firmaſſet ejus Judicium. Ita colligitur ex ſancti Cypriani litteris ad ſanctum Cornelium. Et ſanctus Auguſtinus Donatiſtas graviter arguit, quod ante ſimilem Romanam confirmationem præſumpſerint dejecto Ceciliano ſuperordinare Majorinum. Nempè Provinciarum Synodi, uti ad ſanctum Victricium ſcripſit ſanctus Innocentius, ſuum de dejectis Epiſcopis Judicium debuerunt ſemper referre Romam, & ante Apoſtolicum Reſcriptum non ſuperordinare. Quapropter clarum eſt, quod hanc ſuam novitatem Hilarius fundare non potuerit

Epiſt. 55.

rit

rit in avitis moribus Gallicanæ Eccleſiæ. Ego neſcio fundamentum aliud, niſi novam dignitatem ex Sede Præfecturæ.

Poſſint opponi duo. Primum eſt, quod non ſoli vulgares Metropolitæ, ſed etiam quicumque Autocephali Exarchi, ac ipſi etiam Patriarchæ fuerint obligati circa Romanas Appellationes revereri ac obſervare Sardicenſem formam ac diſciplinam; adeoq; Hilarius ex vano Autocephaliæ prætextu non potuerit iſtud onus excutere. Erat namque doctus Epiſcopus, peritus Eccleſiaſticæ Hierarchiæ. Secundum eſt, quod ipſe regulam, quæ datam alicui civitati aut regioni à Principe dignitatem transfundit in iſtius civitatis aut regionis Epiſcopum, ſemper averſatus oderit. Hinc enim à Romanis Imperatoribus erectas in Narbonenſi Gallia novas Provincias pertinaciter agnoſcere in rebus Eccleſiaſticis noluit: Voluit & quoad Conſecrationes, & quoad Judicia permanere ſolidus ac ſolus Metropolita. Quomodo igitur credi poſſit, quod ille ex Præfecti Sede tentarit ſibi ſingularem dignitatem advocare?

Reſpondet in litteris ad ſanctum Marinianum, Ravennæ Metropolitam, magnus Gregorius: " Scripta Fraternitatis veſtræ ſuſce- Lib. 5. Epiſt. 24.
„pimus, in quibus indicaſtis quoſdam de Clero ac Populo clamitaſ„ſe, contra leges & Canones eſſe, ut inter Eccleſiam veſtram & „Claudium Abbatem cauſa hic examinari ac judicari debeat. Qui ſi „Eccleſiaſticum ordinem, vel inter quos vertitur, noſſent adver„tere, ſe à ſuperflua querela modis omnibus abſtinerent: Præſertim „quia nec cauſa illic dici poſſit, ubi ſe prædictus Abbas a Deceſſore „veſtro queſtus eſt injuſtitiam pertuliſſe, & ex ea hactenùs labora„re. Hoc enim poterat fortaſſis opponi, ſi non ad Majorem recur„reret, & apud eum cauſæ ſuæ meritum peteret terminari. Nun„quid non ipſe noſti, quia cauſa, quæ à Joanne Presbytero contra „Joannem Conſtantinopolitanum fratrem & Co-Epiſcopum no„ſtrum orta eſt, ſecundùm Canones ad Apoſtolicam Sedem re„currit, & noſtrâ eſt ſententiâ definita? Si ergò de illa civitate, „ubi Princeps eſt, ad noſtram cauſa cognitionem deducta eſt, „quantò magis negotium, quod contra vos eſt, hìc eſt veritate „cognitâ terminandum? Vos autem ibi ſtultorum verba non mo„veant, nec per nos credatis diſpendium aliquod Eccleſiæ veſtræ „fieri. Fraternitas autem veſtra ſapienter egit Perſonas pro negotio „ipſo tranſmittere, & verba inania non audire.

Claudius Abbas non à Mariniano, ſed ab ejus Anteceſſore Joanne

ne in neſcio quo negotio gravatus appellarat Sedem Apoſtolicam: Et magnus Gregorius Appellationem admiſerat, ideoque Mariniano mandavit, ut Reſponſales tranſmitteret, qui in retractatorio Judicio purgarent Joannis ſententiam, aut ipſam audirent reformari. At interceſſit Ravennæ Clerus ac Populus, altè clamans eſſe contra leges & Canones, ut iſte Retractatus Romæ fieret. Clamarunt Ravennatis Eccleſiæ dignitatibus per Pontificem inferri vim atque diſpendium. Quod nempè Ravenna eſſet Exarchi, Prætoriorum Præfectis æqualis, glorioſa Sedes, ideòque ejus Epiſcopus gauderet eorumdem circa Eccleſiaſticas cauſas Prærogativis: Et Imperator Juſtinianus nuperrimè ſanxerat, uti Præfectorum, ita & Patriarcharum, adeoque & omnium Autocephalorum Primatum ſententias eſſe inappellabiles. Hinc Claudii Abbatis, & ſpectantis ad ipſum cauſæ Romana evocatio clamabatur eſſe etiam contra leges. Nequaquam Appellationis ſubſtantiam, ſed ſolam ejus Sardicenſem formam tentabant effugere: Volebant cauſam iſtam ab ipſo Mariniano cum quibuſdam per Dominum Papam adjunctis Epiſcopis eſſe revidendam. Et ſanctus Marinianus, licet in Romana civitate, ac ſub Monaſtica ipſius Gregorii diſciplinà enutritus, nec non inſigniter eruditus, attendit ad iſta, & non parum ceſpitavit. Attamen ne magiſtrum Pontificem, ac Romanam Eccleſiam offenderet, tranſmiſit Reſponſales, verùm cum proteſtatione. Quid ad iſta Gregotius? Reſpondit eſſe verba ſtultorum: Verba inania. Et demonſtravit ex recentiſſimo Conſtantinopolitanæ, in qua nòn Italiæ Exarchus, ſed totius Mundi Imperator Sedem habet, Eccleſiæ exemplo. Etenim Joannes Presbyter contra Joannem Patriarcham appellaverat Romam, & ipſe Marinianus propriis oculis viderat iſtam cauſam retractari in urbe, ac definiri juxta formam Sardicenſem. Viderat nec Patriarcham, nec Imperatorem, qui tamen uterque admodum modicè diligebat Gregorium, in ullo contrajiſſe. Iſta igitur ipſa ſtultorum inania verba, quæ ſanctum Marinianum ceſpitare fecerunt, ſeduxerunt ſanctum Hilarium. Utrumque eximiè doctum ac ſanctum. Nempè in propriæ dignitatis cauſa" Quandoque bonus dormitat Homerus.

Iterum audiamus Eloquentiſſimum Magiſtrum noſtrum: " Sua „hæc Judicia Leo ſignificavit Epiſcopis Viennenſis Provinciæ „epiſtolâ illâ, quæ jam laudata eſt; cum autem intelligeret vix „habitura effectum apud Gallos, tum quia nondum aſſueti erant

„Appellationibus illis nuper invectis, tum verò maximè quod Epiſ-
„coporum Gallicanorum cauſas Romæ cognoviſſet, Valentinianum
„Imperatorem rogavit, ut Edicto ſuo Judiciorum, quæ tulerat,
„executionem vellet adjuvare. Valentinianus, Leoni morem gerens,
„Edictum emiſit". Magiſter adducit Capitalia Edicti verba, & pergit:
„Hac porro Conſtitutione plus dedit Valentinianus, quàm Leo ro-
„gaverat. Immò & amplius dedit, quam ipſe poſſet. Plus quidem
„dedit quàm Leo rogaverat: Aliud quippe nihil optaverat Leo, quam
„ut Judicii contra Hilarium lati executio Imperatoriâ Authoritate
„juvaretur. Plus etiam indulſit, quam poſſet: Cum enim Impera-
„tores condere leges de Eccleſiaſticis rebus non poſſent, niſi quæ con-
„formes ſint Canonibus, quæque ad eorum executionem tendant,
„fert ibi legem Valentinianus, quæ Canonibus non quibuſvis, ſed
„Sardicenſibus ipſis omnino contraria eſt. Jubent enim Sardicen-
„ſes Canones Epiſcoporum cauſas agitari in Provinciis, ſive quoad
„primam, ſive quod ſecundam cognitionem. Imperator verò
„cogendos vult Epiſcopos, ut in Urbem ab Epiſcopo Romano
„judicandi ſeſe conferant. Quare mirum nihil eſt, ſi Galli,
„Canonum antiquorum uſque ſemper obſervantiſſimi, generali
„huic legi de petenda Urbe nunquam obſecuti ſint".

Palam retrocedit à ſua priori ſapientia in plures errores. Primus eſt, quod Romanæ Appellationes tunc eſſent nuper invectæ, ideoque Gallicani Epiſcopi necdum eſſent ipſis aſſueti. Etenim Sanctus Maximinus Treverenſis Epiſcopus, dum ſancti Athanaſii, ac aliorum Orientalium Epiſcoporum Appellationem admitti, & Antiochenæ Synodi de ipſis Judicium ſuſpendi ac retractari ſuaſit ac perſuaſit ſancto Julio, omnino ſuaſit ex more & ſenſu non ſolius Romanæ, ſed & Gallicanæ Eccleſiæ. Quin immò quod Julius ſit antiquum Univerſalis Eccleſiæ Canonem iſta in re ſequutus, diſertè teſtatur in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodoretus. Ipſe item Julius idem aſſeverat in litteris ad Antiochenam Synodum. Et iſtum Canonē laudatus Maximinus omnino innovavit ac ſtabilivit apud Sardicam. Et quid magnus Leo de harum Appellationum apud Gallos antiquitate dicat, jam abundè audivimus. Proindè de hoc Eloquentiſſimo Magiſtro noſtro magnus Gregorius diceret, quod venum exponat "inania verba ſtultorum". Secundus error eſt, quod magnus Leo in eo maximè deliquerit, quod Gallicanorum Epiſcoporum cauſas cognoverit Romæ. Etenim

Lib. 1. Cap. 4.

 lauda-

laudatus Maximinus ſancto Julio etiam author fuit, ut ſancti Athanaſii & aliorum Orientalium Epiſcoporum cauſam cognoſceret Romæ. Et iſtius ſui conſilii fundamenta omninò deſumpſit ex more & Canone totius Eccleſiæ, ſuæ præſertim Gallicanæ. Quæ omnia Magnus Leo confirmat. Operis hujus decurſus adducet plura authentica exempla ac teſtimonia.

Proindè tertius error eſt, quod magnus Leo ad hanc ſui operis novitatem Gallicanis Eccleſiis imponendam ab Imperatore Valentiniano poſtularit Legis adjutorium. Etenim ipſe Imperator in ipſa lege palam ſcribit contrarium: ",Hæc cum hactenus inviolabiliter fuerint cuſtodita. Hilarius contumaci auſu inlicita quædam præſumenda tentavit. Ne quid Gallicanis Epiſcopis contra eterem conſuetudinem liceat". Unica igitur poſtulandæ Legis ratio fuit dura Hilarii in Papalem Authoritatem, & avitam Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudinem contumacia. Hoc ipſe Imperator diſertè profitetur " Et erat quidem ipſa Papalis ſententia per „Gallias etiam ſine Imperiali Sanctione valitura. Quid enim tanti „Pontificis Authoritati in Eccleſias non liceret? Sed noſtram quo„que Præceptionem hæc ratio provocavit, ne ulterius Hilario, „nec cuiquam alteri liceat Præceptis Romani Antiſtitis obviare". Et Lex nulli magis profuit quam ipſi Hilario. Ejus enim duritiam fregit, aperuit oculos, perdixit ad veritatis cognitionem ac veram pœnitentiam, perfecitque in ſanctiſſimum Epiſcopum.

Quartus error eſt, quod magnus Leo ſolam ſui contra Hilarium Judicii executionem poſtularit, adeoque Valentinianus plura dederit, quàm fuerit rogatus. Etenim magnus Leo nullam contra Hilarium tulit definitivam ſententiam, ſed Principi expoſuit plura alia, omnia poſtulans adjuvari per ejus Brachium. Primò, quod Hilarius alios incompetenter removiſſet, alios Epiſcopos indecenter invitis ac repugnantibus civibus ordinaſſet. Secundò, quod ipſos per armatam violentiam intruſiſſet ſuis Sedibus. Tertiò, quod Romanis Appellationibus nec ſuſpenſivum effectum, nec Romanum vellet concedi acceſſum, ideoque nec appellantes Epiſcopos Romam accedere, nec eorum Damnatores permitteret illuc evocari. Quod his evocationibus omnem denegaret obedientiam. Idque contra ſacræ, Sardicenſis utique ac Nicænæ, Synodi Authoritatem. Et omnia tria Valentinianus damnavit, plenè confirmans Pontificis Judicium.

Quin-

Quintus error eſt, quod Valentinianus ſuæ Poteſtatis limites exceſſerit: Quoniam Sardicenſes Canones nec Appellantium Epiſcoporum Judices Romam evocari permittant, nec iſtas cauſas per Pontificem retractari. Hunc Magiſtrum noſtrum plane credo eſſe non dumtaxat eloquentiſſimum, ſed & ſapientiſſimum: Eaſdem interim virtutes omnino credo infuiſſe magno Leoni, nec non & Valentiniani III. Aſſeſſoribus. Et hic ipſe Magiſter profitetur ſe iſtis omnibus ſcribere contraria. Cui igitur ſit credendum? Judicandum permitto cunctis Lectoribus. Quod igitur iſte Magiſter ab avito Gallicanæ Eccleſiæ ſenſu longiſſimè retrocedat, licet tanti Pontificis ac iſtorum Aſſeſſorum Authoritas abundè evincat, volo tamen paucis aliis demonſtrare exemplis ac teſtimoniis. Glorioſus Treverenſium Antiſtes Maximinus Papæ Julio author fuit, non dumtaxat ut ſanctum Athanaſium ſtatim reveſtiret, ſed etiam ut ejus Damnatores citaret Romam: Et hanc vetuſtam Romanæ Appellationis diſciplinam curavit innovari atque firmari per Sardicenſes Canones. Omnia iſta fecit ex avito ſenſu Gallicanæ Eccleſiæ. De Sancto Briccio Turonenſi Epiſcopo, per rebellem populum ejecto, & Romam abeunte ac appellante, ſcribit ſanctus ejus Succeſſor Gregorius: " Poſt cujus abſceſſum aiunt Turonici „ſuo Sacerdoti Juſtiniano, quem Briccio ſuperordinaverant, „vade poſt eum, & exerce negotium tuum. Quia ſi proſecutus „eum non fueris, ad noſtrum omnium contemptum humiliaberis. „Juſtinianus vero egreſſus à Turonis, Vercellas Italiæ civitatem „adgreſſus, Judicio Dei percuſſus, obiit peregrinus". Omnis Populus cum gravibus minis Juſtiniano mandavit, ut & ipſe Romam accederet, in Retractatorio Pontificis Judicio purgaturus civitatis factum, ac ſuam ordinationem defenſurus. Mandavit juxta Sardicenſes Canones. Quod nempe eorum legitimus intellectus non apud ſolum Clerum, ſed etiam apud Galliæ Populum eſſet longè notiſſimus. Et hinc Juſtinianus promptè obedivit. Gregorius adjungit, quod Briccius per Romanum Apoſtolicæ Sedis Judicium tandem receperit ſuum Thronum atque Eccleſiam. Heroten & Lazarum, Gallicanos Epiſcopos, Zozimus Pontifex in litteris ad Aurelium Carthaginenſem & cæteros Africæ Epiſcopos appellat " Erubeſcenda Factis & Damnationibus nomina", & adjungit: " Specialis illos Sedis Apoſtolicæ Authoritas ab omni commu„nione ſubmovit". Nempe in Gallia damnati Romam appella-

Lib. 2. Cap. 11.

laverant atque acceſſerant: Et eorum cauſam Romæ per ſemet-ipſum retractarat Zozimus, & firmarat Gallicanam ſententiam. Idem Pontifex in litteris ad Hilarium Narbonenſem Epiſcopum enumerat Urſi ac Tuentii, Gallorum ac in Gallia damnatorum Epiſcoporum, crimina, & adjungit: "Hæc omnia apud nos Geſtis, Teſtimoniiſ„que diſcuſſa ſunt". Utique in Retractatorio Appellationis Judicio. De neſcio quo obſcœno Juvene, quem ſubdere volebat publicæ pœnitentiæ, ad Illuſtrem virum Anſemondum ſcripſit ſanctus Avitus
Epiſt. 49. Viennenſis Archi-Epiſcopus: "Licet me ad Romanæ forſitan Ec„cleſiæ Audientiam vocet, fatigationes itinerum non verebor". Sapaudo Arelatenſi Archi-Epiſcopo, de frivolis ſuorum Clericorum Appellationibus & Romanis acceſſibus expoſtulanti, reſcripſit Pelagius Primus: "Neceſſe habemus ſolliciti eſſe, ut ſi quis ve„nerit, non facilè nobis, tamquam ignaris, ſubrepere aliquid vi„deatur. Melius tamen Fraternitas tua faciet, ſi cognoſcens illos, „quos ſuſpicamini, ad nos eſſe venturos, etiam vos perſonam in„ſtructam ex omni parte dirigatis, quæ eis poſſit obſiſtere. Quia „cum epiſtola veſtra nihil de cauſa contineat, ſi hic, qui modò no„bis ex voluntate veſtra verbo ſuggeſſit, tunc apud nos ne-
Epiſt. 9. „queat inveniri, videbimur nos Accuſatoris officium ſuſcepiſſe". Palàm affirmat Accuſatoris in appellatis cauſis officium ſpectare ad ipſum Sapaudum. De Salonio ac Sagittario, Gallicanis ac Synodaliter damnatis Epiſcopis, Scribit ſanctus Gregorius Epiſcopus Turonenſis: "At illi, cum adhuc propitium ſibi Regem noſſent, ad eum accedunt, deplorantes ſe injuſtè remotos, ſibique „tradi licentiam, ut ad Papam Urbis Romanæ accedere debeant. „Rex verò annuens petitionibus eorum, datis Epiſtolis eos abire „permiſit. Qui accedentes coram Papa Joanne tertio exponunt „ſe nullis rationalibus exiſtentibus cauſis dimotos. Ille verò Epi-
Lib. 5. „ſtolas ad Regem dirigit, in quibus eoſdem locis ſuis reſtitui ju-
Cap. 20. „bet. Quod Rex ſine mora, caſtigatis priùs illis verbis multis, im„plevit". Pontifex eos reveſtivit, dilato in opportunum tempus retractatorio Judicio. Et fuit pleniſſimè obeditum. Etenim uterque quarto, quod ſub Benedicto primo, proximo Joannis Succeſſore, fuit celebratum, Pariſienſi Concilio aſſedit & ſubſcripſit ut integer Epiſcopus. Quæ omnia manifeſtiſſimè facta ſunt juxta Sardicenſes Canones. Quid opus multis? Et Dionyſius Exiguus, & Iſidorus Mercator Sardicenſem Canonem tranſtulerunt hoc modo:
Si

"Si depoſitus Epiſcopus proclamaverit agendum ſibi negotium in „Urbe Roma, alter Epiſcopus in ejus Cathedra non ordinetur, „niſi cauſa fuerit in Romani Epiſcopi Judicio determinata". Et hanc tranſlationem probavit etiam, ac ſuæ Canonum collectioni inſeruit Creſconius Africanus Epiſcopus. Quare grandi ſtupore digna ſunt iſtius Magiſtri noſtri hæc verba: " Galli generali huic legi de „petenda Roma nunquam obſequuti ſunt.

CAPUT V.

Romanarum in Gallia Appellationum antiquitas demonſtratur ex S. Cypriano.

MArtianus Arelatenſis Archi-Epiſcopus olim patravit tria crimina: " Primò jactabat & prædi- „cabat, quod Novatiano ſtudens, & ejus pervi- „caciam ſequens, à noſtra communicatione ſe ſe- „gregaſſet". Nec S. Cornelium, nec S. Lucium, nec item S. Stephanum voluit uti Pontifices agnoſcere: Dixit Novatianum fuiſſe legitimum Romanorum Antiſtitem, ideòque etiam defuncto perſtitit contumax adhærere. Secundò, item Novatiani errorem pari pertinacia tenuit ac defendit. Docuit Lapſos non poſſe reparari per Eccleſiæ Claves: Iſtud crimen eſſe reſervatum judicio Divinæ Majeſtatis.

Tertium ejus crimen habes in his S. Cypriani verbis: "Ex qui- „bus, utique execrandis Hæreticis, cum Martianus eſſe cœperit, „& ſe Novatiano conjungens, adverſarius miſericordiæ & pietatis „exſtiterit, ſententiam non dicat, ſed accipiat, nec ſic agat quaſi „judicaverit de Collegio Sacerdotum, quando ipſe ſit ab univer- „ſis Sacerdotibus judicatus". Blaterabat SS. Pontifices Cornelium & Lucium, ipſamque Romanam & omnes ei adhærentes Eccleſias in ſuo pro Lapſis Decreto erraſſe, Novatianum autem docuiſſe ex Evangelio. Lucent hæc ex ſequentibus S. Cypriani verbis: " Servandus eſt enim Anteceſſorum noſtrorum, Beatorum „Martyrum Cornelij & Lucij, honor glorioſus, &c". Utique honor martyrii. Eos Martianus clamabat eſſe prævaricatores Chri-

ſtiani dogmatis, ideoque & Pſeudo-Martyres. Homo ſceleratus ac impudens damnabat omnem Eccleſiam. Commovit omnem Galliam, & plurimos lapſos ſine Sacramentalis Reconciliationis Pace ac Viatico tranſmiſit ad aliud ſæculum.

Audiamus rei decurſum ex S. Cypriani litteris ad S. Papam Stephanum: "Fauſtinus Collega noſter, Lugduni conſiſtens, ſe-„mel atque iterum mihi ſcripſit, ſignificans ea quæ jam ſcio vo-„bis utique nuntiata, tàm ab eo, quàm à cæteris Co Epiſcopis no-„ſtris, in eadem Provincia conſtitutis. Quod Martianus, Arelatæ „conſiſtens, Novatiano ſeſe conjunxerit, & à Catholicæ Eccleſiæ „unitate atque à corporis noſtri & Sacerdotii conſenſione diſceſſerit, „tenens hæreticæ præſumptionis duriſſimam pravitatem". Nem-„pè pravitatem crudelitatis Novatianenſis. Exponit crudele dogma, „& concludit: Quapropter facere te oportet pleniſſimas litteras ad „Co-Epiſcopos noſtros in Galliis conſtitutos, ne ultra Martianum, „pervicacem, & ſuperbum, & Divinæ pietatis ac fraternæ pacis „inimicum, Collegio noſtro inſultare patiantur, quod necdum vi-„deatur à nobis abſtentus, qui jam pridem jactat & prædicat, quod „Novatiano ſtudens, & ejus pervicaciam ſequens, à communi-„catione ſe noſtra ſegregaverit, cum Novatianus ipſe, quem ſequi-„tur, olim abſtentus, & hoſtis Eccleſiæ judicatus ſit". Et poſt „quædam: "Quàm vanum eſt, Frater chariſſime, ut Novatiano nu-„per retuſo & refutato, & per totum orbem à Sacerdotibus Dei „abſtento, nunc adulatores nobis adhuc patiamur illudere, & de „majeſtate ac dignitate Eccleſiæ judicare? Dirigantur in Provinciam, „& ad plebem Arelatæ conſiſtentem à te litteræ, quibus abſtento „Martiano alius in locum ejus ſubſtituatur". Et tandem concludit: "Significa planè nobis, quis in locum Martiani Arelatæ fuerit ſubſti-„tutus, ut ſciamus ad quem Fratres noſtros dirigere, & cui ſcribe-„re debeamus".

Ex quibus verbis diſcimus plura. Primò, quod Martiani per Galliam graſſatio fuerit ſæpius relata ad Stephanum Pontificem. Relata fuit per Fauſtinum Lugdunenſium Metropolitam, & per ipſos Martiani Comprovinciales Epiſcopos. Et ad hæc atque ſimilia exempla reſpexit magnus Leo, dum ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos ſcripſit Gallicanas ad Apoſtolicam Sedem Relationes ante ſe fuiſſe innumeras. Secundò, diſcimus verum eſſe hunc Jacobi Pamelii commentarium: " Licuiſſe jam olim Pontificibus Romanis Epiſcopos juſtis

„juſtis de cauſis excommunicare, imò deſtituere, & novos in eo-
„rum locum ſubſtituere, perſpicuum facit hoc loco Cyprianus de
„Gallis. Quod mirum in modum commendat authoritatem & Pri-
„matum". Quæ verba probavit, & in ſuos Commentarios tranſ-
ſcripſit etiam vir Francus ac eruditus Nicolaus Rigaltius. Inſuper ele-
ganti compendio refutat ſomnia Joannis Launoy, ex Apoſtolicæ
Sedis odio præſumentis iſtam epiſtolam proſcribere ad ſpuria. Ita
conſuevit Erronum deſperatio. Hinc Paſchaſius Queſnellus iſtam
evadendi portam vidit nec honorificam ſibi fore, nec ſecuram.

Nihilominus irrefragabilem S. Cypriani authoritatem omnibus
nervis tentat evacuare. Ex ejus multiloquio audiamus aliqua: " Mar-
„tianus Arelatenſis Epiſcopus, Novatiana labe infectus, vaſtabat
„Gallias, Sedis ſuæ amplitudine fretus. Cum autem cæteri Epiſco-
„pi Gallicani adverſùs hominem in ſua Provincia potentem nihil au-
„derent, nec id etiam temporum ratio ſineret, cum præterea
„plebs Arelatenſis, Martiani fraudibus decepta, Epiſcopum ſuum
„tueretur ac defenderet, uti ex epiſtola Cypriani licet conjicere,
„à cæteris exterarum Provinciarum Epiſcopis opem imploraverunt,
„præcipuèque à Romano & Carthaginenſi, quorum maxima erat
„in Eccleſia authoritas. Ad utrumque ergo litteras dederunt Fau-
„ſtinus Lugdunenſis Epiſcopus, & Romanæ Provinciæ, id eſt, Nar-
„bonenſis ſolidæ Epiſcopi.

Imprimis verò Romanum Epiſcopum tanquam cætus Epiſco-
„palis Caput, Apicemque ſollicitabant, ut Eccleſiæ ſub ſchiſmatici
„Epiſcopi jugo laboranti adeſſet, authoritate Sedis ſuæ fretus. Quod
„eam ob rationem egerunt, quod & nullum in ea Provincia ſibi
„imminentem habebat Martianus, & non ita pridem à Sede Apo-
„ſtolica tranſmiſſum acceperant Trophimum, de cujus indigno
„Succeſſore Martiano apud ipſum querelam deferendi jus habebant.
„Tardante verò Stephano, nec ſuppetias ferente, iterùm ad Cy-
„prianum ſcripſêre Galli, ut ipſe apud Romanum inſtantius ageret
„de Martiani depoſitione. Fecit quòd rogabatur Cyprianus, dedit-
„que litteras ad Pontificem querelarum, precumq; Gallicanæ Eccle-
„ſiæ indices, in quibus utriuſque Eccleſiæ mentem ac diſcipli-
„nam licet intueri.

Divinæ veritatis potentiam demonſtrant hæc verba: " Inſtantius
„ageret de Martiani depoſitione procuranda". Etenim Queſnellus,
ut hujus epiſtolæ flagella cantat, aſſiduè blaterat ipſam non agere
de

de depoſitione. Depoſitionis ab abſtentione diſcrimen affirmat à nemine ignorari. Et ecce hìc profitetur Martiani depoſitionem fuiſſe à Gallis Epiſcopis & S. Cypriano poſtulatam, ideòque & à S. Stephano Pontifice inflictam. Hæc veritas in adductis illius verbis latet inter plurimos errores, uti aurum inter lutum. Porrò primus error eſt in his verbis: " Çum cæteri Epiſcopi Gallicani „adverſus hominem in ſua Provincia potentem nihil auderent". Etenim Epiſcopi iſti fuerunt adeò generoſi, ut ſuis clamoribus permoverint omnem Galliam, ut Martianum apud vicinum Metropolitam Fauſtinum detulerint, ut Apoſtolicam S. Stephani authoritatem ſæpius imploraverint, ut ejus moras tandem abruperint per S. Cyprianum. Verùm cur ipſi illum non dejecerunt? Aperta eſt ratio: Quod eſſet ipſorum Metropolitanus. Hinc nec per propriam Synodum, nec per vicinum Metropolitam damnari & exui potuit, ſed per ſolum Pontificem, ſuum Primatem ac Patriarcham. Quod Metropolita per ſolum Patriarcham poſſit dejici, nequaquam ducit originem ex famoſa Imperatoris Gratiani ad S. Damaſum Pontificem lege: Eſt Apoſtolica regula, per Patrum Canones & Principum leges poſtmodò adverſùs quorundam prævaricationes frequenter confirmata.

Secundus error eſt in his verbis: " Nec id etiam ratio tempo„rum ſineret". Quæ temporum ratio? Etenim tempus, quod per omnem Galliam & Africam clamari, quod hominem multis ad Apoſtolicam Sedem Relationibus invadi, ac tandem per ejuſdem Sedis Antiſtitem degradari permiſit, cur non permitteret projici per propriam Synodum? Certè quin omnes iſtæ Relationes fuerint Synodales, non eſt dubitandum. Quapropter omnis ratio fuit defectus poteſtatis in proprium Metropolitam.

Tertius error eſt in his verbis: " Cum Arelatenſis plebs „Epiſcopum ſuum tueretur ac defenderet". Etenim oppoſitum diſertè edicunt hæc ſancti Cypriani de Arelatenſibus verba: "Servis Dei pænitentibus & dolentibus, & ad Eccleſiam lachry„mis, & gemitu, & dolore pulſantibus. Diebus & noctibus „ingemiſcunt, & Divinam ac Paternam, utique Epiſcopalem, mi„ſericordiam deprecantes, ſolatium noſtræ opitulationis expoſcunt". Nempè adverſùs ſuum Epiſcopum Martianum. " Grex „Chriſti ab illo diſſipatus & vulneratus contemnitur". Dum ab ipſo Sacramentalis Reconciliationis Pacem magnis fletibus poſtulabat.

Quar-

Quartus error eſt in his verbis: " Ab exterarum Provinciarum Epiſ-„copis opem imploraverunt". Etenim non refugerunt, niſi ad viciniſſimum Fauſtinum, Metropolitam Lugdunenſem, qui quod par nihil valeret in parem, rem omnem cum Martiani Suffraganeis retulit ſancto Stephano, omnium Papæ & Patriarchæ. A Fauſtino aliud non flagitarunt, quàm fraternum auxilium.

Quintus error eſt in his verbis: "Præcipuèque à Romano & Car-„thaginenſi. Tardante verò Stephano, nec ſuppetias ferente, iterùm „ad Cyprianum ſcripsêre Galli". Falſum eſt, quod iterum. In prima inſtantia ſcripſerunt ad ſolum Stephanum. Lucet ex Cypriani verbis: " Quæ etiam vobis ſcio nuntiata tàm ab eo, quàm à cæ-„teris Co-Epiſcopis noſtris in eadem Provincia conſtitutis". Nempè antequam ego ab illis invocarer. Hinc Cyprianus pergit: „Fauſtinus ſemel atque iterum mihi ſcripſit". Nempè Cyprianus ad primam epiſtolam movere ſe noluit, & Pontificem quaſi de negligentia increpare. Forſitan nata inter ipſos de Hæreticorum Baptiſmo controverſia poſſit illum reddidiſſe tardiorem. Quidquid ſit, Cyprianus non niſi tardante Stephano fuit invocatus.

Quare ſextus error eſt in his verbis: " Quorum maxima erat „in Eccleſia authoritas". Nempè ſi agatur de authoritate Sedium. Etenim Carthaginenſis Eccleſia, licet Primatialis, non tamen fuit Autocephala, ideoque ejus Sedes authoritate non fuit inter maximas. Et quid Gallis cum ipſa? Certè Joanni Hieroſolymæ Epiſcòpo, à Theophilo Alexandriæ Patriarchâ auxilium poſtulanti, reſpondit olim ſanctus Hieronymus: "Tu qui „Regulas quæris Eccleſiaſticas, & Nicæni Concilii Canonibus „uteris, Reſponde mihi, ad Alexandrinum Epiſcopum Paleſtina quid pertinet? Ni fallar, hoc ibi decernitur, ut Paleſtinæ „Metropolis Cæſaræa ſit, & totius Orientis Antiochia. Aut igitur „ad Cæſaræenſem Epiſcopum referre debueras, aut ſi procul ex-„petendum Judicium erat, Antiochiam potius literæ dirigendæ". Eadem ratione ad Carthaginenſem Epiſcopum Gallia quid pertinet? Nicœni Canones nullum ei dant Primatem, nullum Patriarcham, niſi Dominum Papam. Proinde dum Sedium reſpicitur auctoritas, contra Martianum Fauſtinus nullatenùs ad Cyprianum poterat, ſed referre debebat ad ſolum Stephanum.

Fuit tamen, verùm longè alia, ratio referendi etiam ad Cyprianum. Eam exponit præfatus Joannes in illis, quas S. Hiero-

 nymus

nymus impugnat, literis ad Patriarcham Theophilum: "Tu qui-,,dem ut homo Dei, & Apoſtolica ornatus gratia, curam omnium ,,Eccleſiarum, maximè ejus, quæ in Hieroſolymis eſt, ſuſtines, ,,cum ipſe plurimis ſollicitudinibus Eccleſiæ Dei, quæ ſub te eſt, ,,diſtringaris". Affirmat alias eſſe, alias Eccleſias non eſſe ſub Theophilo, & tamen laudat, quod gerat omnium ſollicitudinem: Nempe de iſtis Paternæ juſtitiæ, de his ſollicitudinem ſolius Fraternæ charitatis. Et hanc charitatem ſanctus etiam Cyprianus de omni Eccleſia habuit: Præſertim circa materiam Novatianenſis crudelitatis. Etenim uſque ad iſta tempora Lapſis non fuerat data Sacramentalis Reconcilationis Pax: Ne-quidem in ipſo exitu. Clementiæ novitas excogitari & agitari cæpit poſt S. Fabiani Pontificis Mrtyrium, vacante Romanâ Eccleſiâ. Ob Imperatoris Decii de non creando novo Pontifice Edictum vacavit illa diutius, & graſſans perſecutio omnem Romanum Orbem impleverat Lapſis. Et ipſi ejulantes ac flentes Catholicæ Matris viſcera & fores pulſabant apud omnes Eccleſias: Et magnum Cyprianum ad ſui commiſerationem permoverunt. Hinc ille viduato Clero fuit auctor, ut clementiam ſub futuri Pontificis Beneplacito admitteret. Et poſtmodò per S. Cornelium Pontificem, ejus Succeſſorem Lucium, & pleraſque ſub cælo Eccleſias fuit comprobata, & ſuſceptâ in mores. Hinc Gallicani Epiſcopi adversùs clementiæ iſtius hoſtem Martianum invocarunt S. Cyprianum. Non propter Sedis, ſed propter ſolius perſonæ, in iſta præſertim cauſa, auctoritatem. Aliàs potuerant magis amicum Pontifici interceſſorem impendere.

Hæc Paſchaſii Queſnelli verba, "Imprimis verò Romanum ,,Epiſcopum tanquam cætus Epiſcopalis Caput, Apicemque ſollicitabant", neſcio an ſint atra, vel alba. Suſpicionem fovent & augent item hæc: "Ut Eccleſiæ laboranti adeſſet, authoritate Sedis ſuæ fretus. "Quod eam ob rationem egerunt, quod nullum in ea Provin-,,cia ſibi imminentem habebat Martianus, & non ita pridem à Sede ,,Apoſtolica tranſmiſſum acceperant Trophimum, de cujus indigno ,,Succeſſore Martiano apud ipſum querelam deferendi jus habebant". ,,Sunt tenebroſa ac amphibia. Tenebras augent hæc: "Quod nullum in Provincia ſibi imminentem habebat". An fateantur ei ullum in omni Eccleſia fuiſſe ſuperiorem Epiſcopum, novit Divina Sapientia. Poſſint aſſerere, quod nimia Martiani Tyrannide laſſati Gallicani Epiſcopi refugerint ad primum Chriſtianitatis Epiſcopum, uti olim

ſuorum

ſuorum Regum violentiis fracti Perſidis fideles imploraverunt Imperatorem Conſtantinum. Deindè, Abbatiæ paſſim propagantur ex Abbatiis: Et propagantis Abbas dicitur propagatæ Pater, & aliquid poteſtatis in ipſam retinet. Eadem forma viget in Eccleſiis. Hinc enim Hincmarus Remenſis aliquid ſuæ in Laudunenſem, iſtius Juris aliquid ſcripſit Hipponenſi Cathedræ eſſe in Fuſſalenſem. Hinc igitur etiam R. P. Paſchaſius videtur Romanæ Eccleſiæ ob datum primum Epiſcopum Trophimum adſcribere aliquid poteſtatis in Arelatenſem. Ego nolim indulgere ſuſpicionibus: Nolim accuſare quod neſcio. Clarè profiteamur, quod Martianus, utpote Occidentalis Metropolita, nullum in terris, niſi Romanum Pontificem, habuerit ſibi Prælatum ac imminentem, ideoque Gallicani Epiſcopi nullum, niſi Romanæ Cathedræ, potuerint implorare auxilium. Sic nobis erit pax & veritas.

Nec vacat nec lubet ſingula viri verba diſcutere. Poſt quædam ille pergit: "Nequaquam verum eſt hic agi de depoſitione, cu„jus ne nomen quidem apparet in epiſtola, ſed de abſtentione „agitur, cujus à depoſitione diſcrimen qui ignorat, ad judicio„rum Canonicorum tractationem illotis manibus; pedibusque ac„cedit". Immò non ſine fundamento quis dicat ad tractandas ſancti Cypriani epiſtolas illotum te accedere. Etenim ſanctus Cyprianus per Epiſcopi aut Clerici abſtentionem frequentiſſimè intelligit depoſitionem. Etiam in hac ipſa epiſtola: "Cum Novatianus olim „abſtentus, & hoſtis Eccleſiæ judicatus ſit". Eſt Romani Imperii phraſis, quod abjiciendum & degradandum Imperatorem priùs judicabat ac declarabat hoſtem Imperii, & tunc abſtinebat ſeù deponebat. Pergit epiſtola: "Novatiano nuper retuſo & refutato, „& per totum Orbem à Sacerdotibus Dei abſtento". Quis non videt laudari degradationem? Eandem manifeſtè laudant hæc verba: "Abſtento Martiano, alius in locum ejus ſubſtituatur". Etenim ſubſtitutio ſeù novi Epiſcopi conſecratio fieri non poteſt, niſi poſt degradatum Epiſcopum: Suſpenſio aut excommunicatio nullatenus ſufficiunt. Eadem vocis acceptione ſanctus Cyprianus utitur etiam in aliis locis. Scio vocem ab ipſo etiam pro excommunicatione accipi. Excommunicatio enim eſt abſtentio à communione. Verùm apud antiquos fideles vox, "Communio", importabat varia: Communionem Epiſcopalem, Clericalem, Laïcam. Et cujuſvis communionis abſtentio erat quandoque perpetua, quan-

quandoque temporanea & reparabilis. Ab Epiſcopali aut Clericali communione abſtentio perpetua erat Epiſcopi aut Clerici in laicam communionem dejectio, ideòque vera degradatio. Proindè Papa Stephanus non ſuſpenſionem Martiani, aut excommunicationem fuit rogatus, ſed omninò degradationem. Et licet de ſola ſuſpenſione aut excommunicatione ageretur, ſcopus noſter manet integer. Etenim & iſtæ ſunt juriſdictionis actus, ideòque evincunt Papalem authoritatem in Gallicanos Epiſcopos.

Pergit Paſchaſius Queſnellus: "Supponit Cyprianus Martianum „ſine ulla Synodi ſententia, vel alio judicio, ſententiæ adverſùs No„vatianum prolatæ ſubjici debere". Affirmat Martianum, utpotè profeſſum Novatiani Sectatorem, non indigere novo degradationis judicio, ſed ipſum Novatiani per S. S. Cornelium & Lucium factæ damnationi eſſe per omnia obnoxium, & irretitum, ideòque opus eſſe ſola iſtius judicii extenſione. Etenim data in Novatianum ſententia obſtrinxit omnes Novatianenſes: Et præſentes & futuros. Queſnellus vult hæc à Cypriano adduci ad evacuandam, aut certè contrahendam authoritatem Romani Pontificis. Reſpondeo Cyprianum iſta omninò ſenſiſſe. Epiſtolæ verba ſunt lucida. Continent avitum & Apoſtolicum Canonem, ex quo poſtea & ſanctus Felix tertius ſcripſit contra Eutychianiſtas: "Facta ſemel Synodus ab„jecti cujuſlibet erroris cunctos ſequaces conſequenter involvit". Verùm abſit, ut ſanctus Cyprianus iſta adduxerit ad circumſcribendam authoritatem Romanæ Eccleſiæ. Palàm adduxit ad firmandam. Etenim Novatianus non à Generali, immò nec à Patriarchali Synodo, ſed à ſolo ſancti Cornelii Presbyterio degradatus fuerat: Et Cyprianus conſtanter affirmat Judicium iſtud valere ac extendi etiam in Martianum. Allegat iſta ad excutiendam Stephani tarditatem: Edixit nec novâ Synodo, nec novo examine, nec alio judiciali molimine, ſed ſola executione eſſe opus, ideoq; omnem in tanto negotio moram eſſe inexcuſabilem. Hinc contentus non fuit ſcripſiſſe: "Quapropter facere te oportet ple„niſſimas litteras". Sed ſtatim repetivit: "Dirigantur in Provin„ciam à te litteræ". Et tandem concluſit: "Significa planè nobis, „quis in locum Martiani fuerit inſtitutus". Omnia ad lentum Pontificem accendendum. Et hæc quoque evertunt Queſnelli commentationes. Etenim cùr Provinciæ Synodus, cur viciniſſimæ Provinciæ Metropolita Fauſtinus, cur ſanctus Cyprianus non extruſit

extruſit Martianum? Cur neceſſaria ac imploranda fuit Sedes Apoſtolica? Quod iſta etiam extruſio ſit Patriarchalis authoritatis actus, ideoque fieri non potuerit niſi per Patriarcham.

Paſchaſius Queſnellus opponit hæc Cypriani verba: " Quapropter facere te oportet pleniſſimas litteras ad Epiſcopos noſtros in „Galliis conſtitutos, ne ultrà Martianum Collegio noſtro inſultare patiantur, quod necdum videatur à nobis abſtentus". Et commentatur: "Cyprianus per illud, "Nobis", ſatis inſinuat Gallos non „ſolius Romani Pontificis ſententiam attendiſſe, ſed etiam Carthaginenſis, quem & pro ſua parte in Gallias ſcripſiſſe, verba „hæc dubitare non ſinunt. Præſertim cum ſuperiùs dixerit". Cui rei noſtrûm eſt conſulere & ſubvenire, Frater chariſſime: " Et „poſtea ſuum à fratribus Gallicanis poſtulatum eſſe aſſerat auxilium". Probat ex his ejuſdem epiſtolæ verbis: " Solatium noſtræ „opitulationis expoſcunt". Reſpondeo plures iterùm miſceri errores. Primus eſt, quod ſanctus Cyprianus ſuo motu & ex officio, ſeù pro ſua parte ſcripſerit in Gallias. Lucet ex verbis: " Fauſtinus ſemel atque iterùm mihi ſcripſit". Aſſeverant, quod Cyprianus non niſi ex iterato Fauſtini motu ſe moverit.

Ex ipſo enim norat etiam à Gallis eſſe ſcriptum ad Urbem: Hinc credidit ſuum incitamentum non eſſe Pontifici neceſſarium. Et repeto: Quid Gallicanæ Eccleſiæ cum Africana? Queſnellus aſſiduè decantat Cypriani verba: " Singulis Paſtoribus portio gregis adſcripta eſt, Epiſt. 55. „quam regat unuſquiſque & gubernet, rationem ſui actus Domino redditurus". Quo apud ipſum jure Gallicana Eccleſia ſpectat ad portionem Primatis Carthaginenſis? Hinc enim Cyprianus ſcripſit ad Stephanum: "Cui rei noſtrûm eſt conſulere & ſubvenire, Frater „chariſſime, qui Divinam clementiam cogitantes, & gubernandæ „Eccleſiæ libram tenentes, ſic vigoris cenſuram peccatoribus exhibemus, ut tamen Lapſis erigendis, & curandis vulneratis bonitatis & miſericordiæ Divinæ medicinam non denegemus". Excuſat ſe, quod ſe miſceat alienæ Eccleſiæ. Affirmat ſe eſſe illum Epiſcopum, qui cum Stephano, tùnc inter majores Romanæ Eccleſiæ Clericos conſtituto, & cum ejus Anteceſſoribus Cornelio & Lucio condiderit clemens in Lapſos Decretum, ideoque hanc cauſam ad ſe pertinere. Hinc Gallicanæ Eccleſiæ Lapſi " Opitulationis ſolatium ab ipſo expopoſcerunt". Hoc eſt, fraternæ apud Papam interceſſionis auxilium. Nec aliud Cyprianus attentavit.

Secundus error eſt, quod Galli non ſolius Romani, ſed etiam Carthaginenſis Epiſcopi ſententiam attenderint. Etenim quis ſub cælo Canon ſancit aut ſuadet Gallicanam Eccleſiam Romano Epiſcopo non aliter ſubjici quam Carthaginenſi? Quæ ſunt hæc paradoxa? Certè ſanctus Cyprianus agere debuit, & omninò egit cum Arelatenſi Martiano, quomodò Acacius Conſtantinopolitanus Epiſcopus egit in Petrum Mogum Pſeudo-Patriarcham Alexandrinum, de quibus ſanctus Gelaſius Pontifex ſcripſit ad Orientales Epiſcopos: "Acacius Petrum petitâ Sedis Apoſtolicæ præceptione damnavit". Et adjungit petitæ præceptionis cauſam: "Nam „cum Acacius nullo Privilegio fulciretur, ut de ſecunda Sede poſ„ſet ferre Judicium, non potuit jure quemquam damnare". Utique ſine iſta præceptione. Affirmat eandem eſſe rationem de Petri reparatione, & proſequitur: "Sicut ergo Acacius antè non „priùs damnavit, quàm & referret & poſceret Petrum Apoſtolica „authoritate damnandum, ſic & in recipiendo modum ſervare de„buiſſet, ut priuſquam ſe ei communione miſceret, per Sedem „Apoſtolicam poſceret examinari eum, & legitima ratione purgari, „cum nec examinandi, aut recipiendi eum haberet ipſe Pontificium, „& non niſi per illius Sedis authoritatem conſenſumque hoc poſ„ſet implere, ſine cujus authoritate non potuerat ipſe dam„nare. Cum enim conſtet ſemper aut Sedis Apoſtolicæ authori„tate hujuſmodi perſonas diſcuſſas, vel eſſe purgatas, &c". Extat epiſtola apud Jacobum Sirmondum poſt appendicem Theodoſiani Codicis. Affirmat Petrum Mogum, alienæ Diæceſis Epiſcopum & Patriarcham, licet manifeſtè hæreticum atque intruſum, ab Acacio nec damnari potuiſſe, nec reparari: Et Acacium adhuc Catholicum ſenſiſſe iſtud ipſum, utpotè qui illum non niſi poſt petitam & obtentam Apoſtolicæ Sedis facultatem præſumpſit damnare. Addit ſemper fuiſſe ita factum, & iſtud certò conſtare. Eſſe omnibus exploratum Canonem Apoſtolicum.

Eodem ſanè modo in Hæreſiarcham Neſtorium proceſſit ſanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Dorotheus Martianopolitanus Epiſcopus, ſecundæ Mœſæ Metropolita, in ſolemni Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Synaxi coram Præſidente Neſtorio, & omni adſtante Clero ac Populo dixerat pro concione: "Si quis Mariam „eſſe Deiparam dixerit, Anathema ſit". Anathematizarat totam Chriſti Eccleſiam, omnes ejus orthodoxos Epiſcopos, qui cuncti

cti una voce profitentur ſacroſanctam Virginem eſſe Dei Matrem. Hinc graviſſimè offenſus Cyrillus ſcripſit: "Cum nos ipſi, qui etiam- Epiſt. 6.
„nùm in vita manemus, cæteriq; terrarum Orbis Epiſcopi, tùm „Patres quoque noſtri, qui hinc jam olim ad Deum profecti ſunt, „Anathemate ab illo percuſſi ſumus, quid vetabat & nos quoque „vocibus illius contraria ſcribere, ac dicere; Anathema, ſi quis Ma„riam Deiparam eſſe negaverit? Verùm id hactenùs propter illum „facere nolui, ne ſint qui Epiſcopum Alexandrinum, Ægyptiamvè „Synodum Anathematis ſententiam in Neſtorium tuliſſe, atque ita „ſuæ poteſtatis limites tranſiliiſſe dicerent". Affirmat id ſpectare ad Occidentis Synodum, ad Epiſcopum Romanum. Uti Alexandrinum Epiſcopum ac Ægyptiam Synodum, ita Occidentis Synodum & Romanum Epiſcopum habet pro eiſdem. Cauſâ Præſidentiæ. Quod eſt notandum. Etiam in ſuis ad ſanctum Pontificem Celeſtinum litteris Cyrillus de multis Neſtorii in ſe injuriis, de pertinacia in hæreſi, de impudentibus ejus blaſphemiis plura refert, & concludit: "Atquamvis res ita ſe habeat, non priùs tamen il- Epiſt. 9.
„lius communionem confidenter deſerere auſi ſumus, quàm hæc „ipſa Pietati tuæ jndicaremus". Plura ſunt hujuſmodi antiqua exempla. Eandem ergò regulam ſecuti ſunt Gallicani Epiſcopi, & ſanctus Cyprianus: Martianum damnare non ſunt auſi ſine præceptione Stephani. Hinc Romam retulerunt, & Pontificem urſerunt.

Error tertius eſt, quod hæc Cypriani verba, "Quod necdum à nobis videatur abſtentus", aſſerunt Gallicanis Epiſcopis fuiſſe aliquid dependentiæ à Carthaginenſi. Etenim illa adhærent his præcedentibus: "Nè ultra Marcianum Collegio noſtro inſultare patian„tur". Reſpiciunt avitum Eccleſiæ morem & Canonem, ex quo Patriarcha, ac præſertim Romanus Pontifex, ſuper degradati à ſe Epiſcopi nomine per omnes Diœceſes mittebat ſubſcribendam Tractoriam, atque ita ſuum Judicium jubebat ab omni Epiſcopali Collegio confirmari. Damnatum à ſe Epiſcopum jubebat ab omnibus Collegis condemnari & abſtineri. Hujus Canonis executionem fieri per Gallias rogat à Stephano Cyprianus, ut ita facinoroſus Marcianus ſe videat abſtentum ab omnibus, etiam ſibi ſubjectis Epiſcopis, ac proindè deſinat toti per iſtam Diœceſim Epiſcopali Collegio, ac præſertim ſubjectæ ſibi Provinciæ furioſus inſultare. Proinde voces, *A nobis*, non ſolos Stephanum & Cyprianum,

ſed

ſed comprehendunt cunctos generatim Epiſcopos, ideòque Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus irrito conatu aliquid ex ipſis venatur. Fateor tamen ſanctum Cyprianum, utpotè novæ in Lapſos clementiæ Authorem, ſingulariter in Martiani damnationem influxiſſe ac debuiſſe influere. Non ob ſuæ Sedis, ſed ob ſingularem iſtius ſui operis authoritatem. Quare riſu digna ſunt hæc verba Queſnelli: " Quid porrò Cyprianus de Pontificis Romani „circa depoſitionem Epiſcoporum poteſtate ſenſerit, non eſt hu„jus loci inquirere. Satis clarè mentem ſuam aperit aliis in locis. „Sufficit, quod ad rem præſentem ſpectat, probaſſe, nihil in cau„ſa Martiani poſtulaſſe Gallos à Stephano Papa, quod à Cy„priano ſimiliter non petierint, nihil Cyprianum ſcribi voluiſſe „in Gallias à Romano Pontifice, quod ipſe non ſcripſerit; totam„que demùm cauſam Synodi Gallicanæ poteſtati fuiſſe relictam". Attamen hoc non eſt Romanæ Appellationis, ſed primæ inſtantiæ exemplum. Evincit Gallicanos Metropolitas in prima etiam inſtantia, ideoque & Provinciales Epiſcopos in cauſis appellatis ſemper pleno jure ſpectaſſe ad Tribunal Romanæ Eccleſiæ.

Adducenda ſunt & hæc R. P. Paſchaſii Queſnelli verba: " Video „quidem authores nonnullos magni nominis hanc epiſtolam mi„rum in modum jactare pro ſupremâ Pontificis Romani in Epiſco„pos deponendos poteſtate. Quos æmulatus, aut etiam præter„greſſus novitius quidam Scriptor multa oggerit, homine cauſis fo„renſibus procurandis addicto digniora, quam in Theologiâ verſato". Per iſtos magni nominis Authores exiſtimo intelligi Jacobum Pamelium, ac Nicolaum Rigaltium. Hi enim ex hac epiſtolâ non jactant, ſed demonſtrant ſupremam Romani Pontificis in deponendis Epiſcopis poteſtatem. Utriuſque Scriptoris verba, profectò alta ac reverenda, adduxi ſuperiùs. Nec dubitandum, quin Rigaltius, vir Laicus, ac Regii Tribunalis Præfectus, ſcripſerit ex communi ſenſu totius Galliæ. Ex eodem ſenſu, & quidem per longè altiora verba, ſcripſit iſtius R.P. Paſchaſii Magiſter
L. 1. c. 10. Dominus Petrus de Marca: " Summum jus Romanæ Sedis in ſen„tentia de rebus ad ſe relatis ferendâ, diſertiſſimis verbis Cyprianus „agnovit. Quod evidentiſſimè patet in cauſa Martiani Arelatenſis „Epiſcopi, qui ſe Novatiani, à Sacerdotibus Dei per totum Orbem „abſtenti, partibus adjunxerat. Fauſtinus Epiſcopus Lugdunenſis,
&

„& ſuæ Provinciæ Co-Epiſcopi, qui Martianum Sacerdotio dejicere „non poterant, quod alterius Provinciæ, nempè Narbonenſis, „eſſet Epiſcopus, hac de re Stephanum Papam Relatione ſua mo-„nuerunt". Et poſt varia proſequitur: " Sed illuſtriora ſunt verba „quæ ſequuntur, quibus decernendi & pronuntiandi de re propo-„ſita, juxta ſententiam Gallicanorum, & Africanorum Epiſcopo-„rum, poteſtas Romanæ Eccleſiæ aſſeritur, eique pleniſſima exe-„cutionis cura demandatur". Adducit laudata ſancti Cypriani verba, & concludit: "Nullâ induſtriâ Novatores hoc Cypriani te-„ſtimonium elevare poſſunt. Futilis eſt enim illa reſponſio, non „deponi a Stephano Martianum, ſed deponendum declarari. Quin „immò conceptis verbis Cyprianus exigit à Stephano, ut ſuis „litteris Martianum damnet, atque adeò alium ſubſtituendum de-„cernat". R. P. Paſchaſius dignetur ſuum Magiſtrum attendere & imitari: Et ob ejus imitationem non reprehendere, ac elogiis inſignire eruditum virum Joannem David,

CAPUT VI.

Diſcutitur aliud, ex S. Cypriano adductum, Romanæ Appellationis Exemplum.

BAſilides Aſturicenſis in Hiſpania, & Martialis Emeritenſis ibidem Epiſcopus, ob Idololatriæ libellos ac alia crimina à ſuis Synodis degradati, Romam appellaverant, & per ſanctum Stephanum Pontificem fuerant reparati ac reſtituti. Et quidem Aſturicenſes in Baſilidis appellantis locum elegerant & conſecrarant Sabinum. Emeritenſes, Romanam Appellationem reveriti, videntur non ſuperordinaſſe. Quidquid ſit, per iſtam reparationem, & Reparatorum ad ſuas Sedes reditum turbatæ fuerunt iſtæ Eccleſiæ, & ſancti Cypriani Synodum conſuluêre. Hæ litteræ perierunt, ipſarum tamen ſubſtantiam novimus ex Synodali Reſcripto ſancti Cypriani: "Cum in unum conveniſſemus, legimus litteras ve-„ſtras, quas ad nos per Felicem & Sabinum Epiſcpos noſtros pro „fidei veſtræ integritate, & pro Dei timore feciſtis, ſignificantes

 Baſi-

„Baſilidem & Martialem libellis Idololatriæ commaculatos, & ne-„fandorum facinorum conſcientiâ vinctos, Epiſcopatum gerere & „Sacerdotium Dei adminiſtrare non oportere, & deſiderantes „reſcribi ad hæc vobis, & juſtam pariter ac neceſſariam ſollicitu-„dinem veſtram vel ſolatio vel auxilio noſtræ ſententiæ ſublevari". Epiſtola enumerat utriuſque degradati Epiſcopi facinora, & pergit: "Fruſtra tales ſibi Epiſcopatum uſurpare conantur, cum „manifeſtum ſit ejuſmodi homines nec Eccleſiæ Chriſti poſſe „præeſſe, nec Deo ſacrificia offerre debere. Maximè cum jam „pridem nobiſcum, & cum omnibus Epiſcopis in toto Mundo „conſtitutis etiam Cornelius Collega noſter, Sacerdos pacificus „ac juſtus, & martyrio quoque dignatione Domini honoratus, „decreverit ejuſmodi homines ad pænitentiam quidem agendam „poſſe admitti, ab Ordinatione autem Cleri atque Sacerdotali ho-„nore prohiberi. Nec vos moveat, Fratres dilectiſſimi, ſi apud „quoſdam in noviſſimis temporibus aut lubrica fides nutat, aut „Dei timor irreligioſus vacillat, aut pacifica concordia non perſe-„verat". Et tandem concludit: "Quare etſi aliqui de Collegis „noſtris exſtiterunt, qui Deificam diſciplinam negligendam pu-„tant, & cum Baſilide & Martiale temerè communicant, con-„turbare fidem noſtram res iſta non debet, &c".

Diſcimus hinc varia. Primò, quod Baſilides & Martialis fuerint Romæ per Stephanum Pontificem reparati, & quod Stephanus ipſis ut integris Epiſcopis communicaverit, atque ut tales remiſerit in ſuas Sedes. Item reducibus non dumtaxat Laici aut Clerici, ſed etiam quidam Hiſpaniarum Epiſcopi plenè communicarunt. Quidquid alii ipſos Apoſtolicæ Sedi obrepſiſſe, ideoque non admittendos, ſed magis puniendos inſtarent, iſti perrexerunt in ſuo opere, reveriti qualecumque Romani Pontificis jupicium. Perrexerunt & iſti alij. Et ad hos ſanctus Cyprianus multis demonſtrat damnatorum Epiſcoporum communionem eſſe contagioſam atque vitandam, & concludit: "Propter quod integri-„tatis & fidei veſtræ religioſam ſollicitudinem, Fratres dilectiſ-„ſimi, & laudamus pariter & probamus, & quantum poſſumus, „adhortamur litteris noſtris, ne vos cum profanis & maculatis „Sacerdotibus communicatione ſacrilegâ miſceatis, & ut ſinceram fi-„dei veſtræ firmitatem religioſo timore ſervetis".

Secundò diſcimus fundamentum, ex quo quidam Hiſpaniarum Epiſcopi

Epiſcopi crediderint Baſilidem & Martialem, licet criminum reos, fuiſſe per Stephanum legitimè reparatos. Diſcimus ex his verbis: "Cornelius Collega noſter decrevit ejuſmodi homines ad „pœnitentiam quidem agendam poſſe admitti, ab Ordinatione autem Cleri atque Sacerdotali honore prohiberi". Epiſcopi illi cenſebant nuperum clementiæ in Lapſos Decretum eſſe non pro ſolis Laicis, ſed etiam pro Epiſcopis & Clericis, ideoque ipſos potuiſſe in ſui quoque gradus communionem redintegrari. Quod ipſum ſuadent hæc verba: "Præceptis Divinis neceſſe eſt obſequia noſtra „deſerviant, nec perſonam in ejuſmodi rebus excipere, aut aliquid „cuiquam argiri poteſt humana Indulgentia, ubi intercedit & legem tribuit Divina præſcriptio". Eodem errore laborarunt Anthonianus & quidam alii intra Africam Epiſcopi: Crediderunt iſtius Decreti vigore lapſum Epiſcopum Trophimum fuiſſe à ſancto Cornelio plenè reparatum, ideoque ipſum, utpotè Apoſtolicæ regulæ prævaricatorem, noluerunt agnoſcere in Pontificem. Erat craſſus error. Etenim Decretum omninò ſe extendebat etiam ad Clericos atque Epiſcopos: Verùm pro ſola laica communione.

Tertiò diſcimus cauſam, ex qua Hiſpaniarum Eccleſiæ in tanto dubio habuerint recurſum ad ſanctum Cyprianum, ab ejus ſententia exſpectantes auxilium aut ſolatium. Quia videlicet ille fuerat iſtius clementis Decreti author, ideoque reperiri non poterat ſecurior interpres.

Audiendus eſt reliquus ſancti Cypriani contextus. Exponit Apoſtolicam Epiſcopalis electionis formam, laudat ipſam vigere in Hiſpaniarum Eccleſiis, & proſequitur: "Quod & apud vos „factum videmus in Sabini Collegæ noſtri Ordinatione, ut de „univerſæ Fraternitatis ſuffragio, & de Epiſcoporum, qui in præſentia „convenerant, quique de eo ad vos litteras fecerant, judicio, Epiſcopatus ei deferretur, & manus in locum Baſilidis imponeretur. „Nec reſcindere Ordinationem jure perfectam poteſt, quod „Baſilides poſt crimina ſua detecta Romam pergens, Stephanum „collegam noſtrum longè poſitum, & geſtæ rei ac tacitæ veritatis „ignarum fefellit, ut exambiret reponi ſe injuſtè in Epiſcopatum, „de quo fuerat juſtè depoſitus. Hoc eò pertinet, ut Baſilidis non „tam abolita ſint, quam cumulata delicta, ut ad illa ſuperiora peccata ejus: etiam fallaciæ & circumventionis crimen acceſſerit. Neq; „enim tam culpandus eſt ille, cui negligenter obreptum eſt, quam

„hic execrandus, qui fraudulenter obrepſit. Obrepere autem ſi „hominibus Baſilides potuit, Deo non poteſt. Sed nec Martiali „poteſt profuiſſe fallacia, quominùs ipſe quoque delictis gravibus „involutus Epiſcopatum tenere non debeat, &c".

Etiam ex his verbis plura addiſcimus. Primò, Sabinum, novum Aſturicenſem Epiſcopum, fuiſſe à ſolis quibuſdam præſentibus Provinciæ Epiſcopis electum & conſecratum, reliquos verò conſenſiſſe per litteras. Et hanc formam ſanctus Cyprianus affirmat eſſe Apoſtolicam. Eſt illa ipſa, quam poſtmodò inſtauravit & confirmavit quartus Canon Nicænus. Secundò diſcimus, quod Baſilides & Martialis, à ſuis Synodis degradati, Romam appellaverint & acceſſerint, fuerintque per ſanctum Stephanum reſtituti. Tertiò, quod Stephanum per obreptiones circumvenerint, ideoque caſſa fuerit iſta reparatio: Quod ipſorum crimina non purgaverit, ſed auxerit. Quartò, quod Stephanus ſibi obrepi negligenter permiſerit. Quintò, quod Aſturicenſis Eccleſia Baſilidis Appellationem ſpreverit ut frivolam, ideoque Sabinum ſibi in novum Epiſcopum conſecraverit. Sextò, quod Emeritenſis Eccleſia ſui Epiſcopi Martialis Appellationem fuerit reverita, atque ideò ceſſaverit à nova electione & conſecratione. Et ſanctus Cyprianus videtur ſenſiſſe cum Aſturicenſibus. Ex quo diſcimus ſimilem novi Epiſcopi creationem tùnc fuiſſe ancipitem: Diverſas & adverſas de ipſa fuiſſe ſententias. Quidquid ſit, iſtud Cypriani judicium Africana Eccleſia non fuit amplexa.

Etenim in litteris ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſanctus Epiſt. 162. Auguſtinus Secundum Tigiſitanum Epiſcopum, Numidiæ Primatem, ejuſque Synodum graviſſimè arguit, quod damnato per ipſos Ceciliano Carthaginenſi Archi-Epiſcopo, antequam iſta damnatio confirmaretur per Romanam Eccleſiam, Majorinum ſuperordinaſſent. Supponit hanc regulam iſto etiam tempore fuiſſe certam apud omnes Afros: Et Orthodoxos & Donatiſtas. Et loqui nequit ex Sardicenſi Canone: Conſtat enim iſtos Canones Afris, etiam ſancto Auguſtino, fuiſſe ignotos. Et ſanctus Cyprianus videtur non negaſſe regulam: Videtur dumtaxat aſſerere, quod in Baſilidis manifeſtè frivola appellatione non habuerit locum. Eandem Romana Eccleſia ſemper tenuit conſtantiſſimè. Hinc de damnato, & ſuæ cauſæ deſertore Evariſto Epiſcopo ſcripſit ad ſan-Epiſt. 41. ctum Cyprianum ſanctus Cornelius Pontifex: " Evariſtus author Schiſ-

„Schiſmatis fuit, & Succeſſor plebi, cui ante præfuerat, Zetus „in locum ejus eſt Epiſcopus conſtitutus". Ex novi Epiſcopi conſtitutione concludit datum de Evariſto judicium jam transijſſe in rem judicatam, & nullum eſſe locum retractationi. Eſſe Apoſtolicum Canonem, ſuo loco demonſtrabitur.

Audiamus nunc Paſchaſii Queſnelli de his cenſuram: *Priori*, per Provinciæ Synodum datæ, "Sententiæ ſtandum eſſe reſpondit „Cyprianus, omiſſo Stephani judicio, quod reſcindere Ordina„tionem alterius Epiſcopi, in locum Baſilidis ſubſtituti, jure per„fectam non potuit. Baſilides porrò appellatione ſuâ aliud non „profecit, quam ut cumularet delicta, & ad priora peccata ejus „etiam fallaciæ & circumventionis crimen accederet". Reſpondeo aliud eſſe adverſari Romanæ appellationis operi ac effectui, aliud ejus authoritati. Non hoc, ſed iſtud fecit Cyprianus. Stephani in datas contra Baſilidem & Martialem à Provinciæ Synodo ſententias authoritatem palam profitetur, aſt ipſarum caſſationem affirmat factam per obreptionem, ideoque & appellationem & Papale judicium rectè fuiſſe refutata ab Hiſpanis. Quod obreptio eſſet manifeſta. Hinc enim ſcribit: "Quapropter cum, ſicut ſcripſiſtis, „Fratres dilectiſſimi, & ut Felix & Sabinus Collegæ noſtri aſſe„verant, utque alius Felix de Cæſar Auguſta, fidei cultor ac defen„ſor veritatis, litteris ſuis ſignificat, Baſilides & Martialis nefando „idololatriæ libello contaminati ſint, &c". Tantis teſtimoniis Cyprianus fidèm adhibuit, ideoque cenſuit Stephanum non ſine poteſtate, ſed per errorem judicaſſe. Quid Stephanus circa iſtos Epiſcopos egerit, non plenè conſtat. Certum eſt, quod ipſos non reparavit per potentiam, aut diſpenſatoriam gratiam. Hæc enim ignorabat iſtorum temporum immobilis diſciplina. Certum item eſt, quod ipſos ob Appellationis reverentiam reveſtiverit. Quid de Retractatorio ad plenam reparationem judicio fecerit, aut faciendum ſanxerit, ignoro. Quidquid ſit, hoc exemplum manifeſtè ac firmè evertit commenta Paſchaſii Queſnelli.

CAPUT VII.

Adducuntur alia antiqua Romanæ Appellationis Gallicanæ Exempla.

PAſchaſius Queſnellus ad Romanas appellationes è Gallia proſcribendas adducit & alia exempla. Primum eſt Euphratæ Colonienſis Epiſcopi, Metropolitæ per ſecundam Germaniam, ab Agrippinenſi ſynodo degradati propter hæreſim. Blaſphemabat enim & docebat Chriſtum Dominum fuiſſe purum hominem. Queſnellus adjungit: "Euphratas de ſententia Synodi per appellationem ad Sedem Ro„manam deferenda ne cogitavit quidem". Reſpondeo non eſſe mirum. Conſtabat enim de crimine, & plena ſententiæ juſtitia. De ipſo enim edixit S. Maximinus Treverenſis Epiſcopus, primæ Belgicæ Metropolita: "Perditum & blaſphemum Euphratam omnis „Mundus jam ore Domini cognovit eſſe damnatum". Et Severinus Senonenſis Epiſcopus: "Conſtat Euphratam ſubſcriptione „Fratrum plurimorum in Spiritum Sanctum blaſphemaſſe, negan„do Chriſtum Deum". Et Jeſſes Spirenſis Epiſcopus: "Non ſolum „Epiſtolis omnium Eccleſiarum, quæ audierunt Euphratam „negare Chriſtum Deum, ſed ego ipſe auribus meis audivi ſub „præſentia Martini Conſenioris noſtri, & Metropii Presbyteri, „& Victoris Diaconi". Victor Wormatienſis Epiſcopus addidit reum fuiſſe multorum aliorum criminum. Proinde non Romanæ Sedis impotentia, ſed manifeſta ſententiæ juſtitia Euphratam retraxit ab appellatione. In Gallia Chriſtiana Fratres Sammarthani perperam affirmant illum damnatum ob Arianam hæreſim. Etenim aliud in ſuo ſuffragio habet Valerianus Antiſiodorenſis Epiſcopus: "Euphratas, falſus Doctor, nudum „tantùm hominem aſſerit Chriſtum". Fuit è fæce Pauli Samoſatenſis, aut Marcelli.

Reſpondeo ſecundò non eſſe improbabile, quod Euphratas appellaverit ad Romanam Eccleſiam, aut ad ejus gratiam ſupplex confugerit. Etenim ſequenti poſt hanc Synodum anno, uti integer

ger

ger & Canonicus Epiſcopus, adfuit & ſubſcripſit Sardicenſi Concio, ab eodem unâ cum Vincentio Capuano Epiſcopo Legatus ad Imperatorem Conſtantium, ſupplicaturus relegatos ob Catholicam fidem Epiſcopos revocari in ſuos gradus & Sedes. Refert hæc in epiſtola ad ſuos Monachos ſanctus Athanaſius, & adjungit ambos fuiſſe viros mirificos, promptos ad quodvis facinus. Et uti tales à Conſtante Auguſto per litteras Fratri Conſtantio commendatos.

Euphratas fuit Arianis adeò odioſus, ut ipſorum apud Antiochiam Patriarcha Stephanus ipſi nocturnam meretricem ſceleratiſſimè immiſerit, non ejus pudicitiam, ſed famam devaſtaturus. Et impudens ſcortum adeò veneratum fuit viri dormientis faciem, ut mox fugerit è cubiculo, & multis clamoribus infames Stephani dolos propalaverit. Et ſanè Synodales Legatos, qui Synodalia Decreta rogarent à Principe in executionem mitti, oportuit eſſe viros integerrimos. Proindè oportet Euphratam ab infami prioris anni apud Agrippinam judicio fuiſſe expurgatum pleniſſimè, ac reparatum. Sancti Servatii Tongrenſis Epiſcopi Acta affirmant in damnati Euphratæ locum fuiſſe mox ordinatum ſanctum Severinum. Oportet omnia hæc fuiſſe ex integro exſufflata. Et exſufflari non potuêre, niſi per Sedem Apoſtolicam: Utique ab Euphrata invocatam. Aut hæc vera ſunt, aut iſta Colonienſis Synodus nequijt, uti ejus Acta habent, fuiſſe celebrata anno quadrageſimo ſexto quarti ſæculi. Certè poſtmodò, poſt Sardicenſem Synodum, celebrari non potuit. Etenim ſancti Servatij Acta affirmant Euphratam præſente ſancto Athanaſio deliraſſe, adeoque & tùnc temporis fuiſſe diſcuſſum Synodaliter, atque damnatum. Nempè dum poſt Tyriam Synodum à magno Conſtantino proſcriptus Athanaſius exulabat in Gallia, & qui poſt Sardicenſem Synodum eò non redijt, nec potuit redire. Imperator quippè Conſtans tunc ſtatim fuit occiſus à Tyranno Magnentio, & Occidentis Imperium eſt devolutum ad Conſtantium, profeſſum Athanaſii adverſarium, atque ita iſthuc ille proficiſci non poterat, nec eſſe ſecurus. Proindè nec Agrippinenſis Synodus potuit celebrari poſt Sardicenſem. Quidam exiſtimant Euphratam fuiſſe integerrimum ſemper Epiſcopum, ideòque hæc omnia eſſe ſpuria figmenta: Similia illis, quæ circumferuntur de Lapſu ſancti Pontificis Marcellini.

Nec deſunt fundamenta. Etenim nec ſanctus Athanaſius, nec quis

quis alius apud Antiquos authenticus Scriptor iſtorum meminit. Deindè quis credat tot & tantos iſtius Agrippinenſis Synodi Epiſcopos circa Euphratam fuiſſe circumſcriptos, ideoque ipſum provocaſſe ad Sedem Apoſtolicam, fuiſſe exſolutum à perperam injectis vinculis, & reparatum? Præſertim quia Synodalia Acta affirmant fuiſſe relapſum. Quomodo tanti viri adeò deviaſſent? Prærerea gratioſam ac diſpenſatoriam lapſi, ac præſertim relapſi in hæreſim Epiſcopi reparationem penitùs ignorabat diſciplina iſtorum temporum. Et quomodò per gratiam reparatus, ideoque delicti ſui ſtigmata adhuc portans Epiſcopus fuiſſet per Sardicenſem Synodum honoratus tam glorioſa Legatione, & adjunctus atque æquatus magno Capuanorum Vincentio? Quomodo Euſebiani, qui tanta clamarunt contra Marcellum, non plura clamaſſent contra Euphratam? Quomodò non clamaſſent eſſe relapſum Hæreticum, bis damnatum, ab ipſo etiam Athanaſio? Quomodò hæc omnia ipſi etiam Julio non improperaſſent? Et certè ſanctus Severinus videtur Euphratæ tùnc non ſucceſſiſſe. Etenim hic Sardicam profectus eſt, & iſtic omnibus fulſit in Epiſcopali gloria. Quæ omnia fortiſſimè ſuadent iſta Agrippinenſia Acta eſſe infirma & caduca. Eſt intricata quæſtio. Et ejus deciſio non eſt neceſſaria ad noſtrum Propoſitum.

Paſchaſius Queſnellus pergit ad ſecundum exemplum: "Ab „Arelatenſi Synodo, quæ Paulinum Treverorum Epiſcopum „Catholicum injuſtè depoſuit anno trecenteſimo quinquageſi„mo tertio, à Biterrenſi anni trecenteſimi quinquageſimi ſexti, „undè Saturnini Arelatenſis operâ ſanctus Hilarius in exilium pul„ſus eſt, & à Pariſienſi anni trecenteſimi ſexageſimi ſecundi, quæ „ipſum Saturninum damnavit, appellatum eſſe non apparet, li„cet injuſta Paulini & Hilarii damnatio utrique ad Romanum „Pontificem confugiendi jus peculiare tribuerit". Reſpondeo hanc fabulam ſibi ipſi non cohærere. Etenim ſi Paulinus & Hilarius habuerint peculiare jus ſuam injuſtam damnationem referendi, ac item propter ipſam confugiendi ad Apoſtolicam Sedem, omninò potuerunt etiam appellare. Iſta enim relatio & iſtud refugium fieri non poterant, niſi ad iniquum judicium circumducendum, & recuperandum Epiſcopatum: Quæ quid ſunt aliud, quàm Romana appellatio?

Quæſtio eſt, Quare non appellaverint? Quidam reſpondent ipſos

ſos fuiſſe non dumtaxat damnatos ab iſtis Synodis, ſed inſuper à Principe relegatos. De Paulini relegatione ſcribit ad Imperatorem Conſtantium ſanctus Hilarius: "Paulinum beatæ paſſionis „virum, blandimento ſollicitatum relegaſti, & Eccleſiam ſanctam „Treverorum tali Sacerdote ſpoliaſti. Ipſum uſque ad mortem „demutaſti exiliis, & fatigaſti. Extra Chriſtianum quoque no„men relegaſti: Ne panem aut de horreo tuo ſumeret, aut de „Montani Maximillæque antro profanatum exſpectaret". Eum Conſtantius relegavit in Phrygiam: Et iſtic, quò hæreticis communicare compelleretur, circumſcripſit intra civitates Montaniſtarum. Deindè eorum damnatio ac relegatio incidunt in annos, quibus deportati Liberii Pontificis Cathedram inſedit intruſus Felix, cui nemo Catholicus poterat communicare. Hiſce de cauſis aliqui cenſent neutrum ab iniquis damnationibus provocaſſe. Verùm hæc non concludunt. Iſtæ enim cauſæ impedire potuerunt appellationis proſecutionem, non ipſam appellationem. Hinc Romam appellarunt etiam ſanctus Joannes Chryſoſtomus, ejus Succeſſor ſanctus Flavianus, Euſebius Dorylæi, Theodoretus Cyri Epiſcopus, aliique plures, quos Regiæ relegationis violentia impedivit à Romano acceſſu, & provocationis proſecutione.

Proindè reſpondeo ſanctum Paulinum, itemque ſanctum Hilarium, de hiſce ſuis damnationibus cenſuiſſe iſtud ipſum, quod de attentata in ſanctum Cyrillum per Joannis Antiocheni Factionem damnatione cenſuit in Epheſino Concilio Acacius Melitinenſis Epiſcopus, ſecundæ Armeniæ Metropolita: "Fieri non Act. 4. „poteſt, ut hi qui à ſancta Synodo deſciverunt, & pravæ opi„nioni Neſtorii ſe adjunxerunt, quidqam contra Oecumenicæ hu„jus Synodi Præſides audeant efficere, cum nullam omninò habeant „authoritatem". Dixit iſtam ſententiam fuiſſe non Epiſcopale judicium, ſed hoſtile convitium, ideoque nulla opus fuiſſe appellatione vel abſolutione. Et hanc Acacii aſſertionem confirmavit in relatione ad ſanctum Celeſtinum Pontificem plena Epheſina Synodus, ſcribens iſtam ſententiam fuiſſe non dumtaxat iniquam, & à Canonibus diſcrepantem, ſed inſuper Contumeliam, utpotè attentatam citra quamvis poteſtatem. Idem de attentata per Nicænum Dioſcori Patriarchæ Alexandrini Conventiculum in magnum Papam Leonem excommunicatione judicavit in relatione ad Valentinianum ac Martianum Imperatores univerſa Chalce-

„donenſis Synodus : " Dioſcorus ſuper alias ſuas nequitias adversùs „ipſam Apoſtolicam Sedem latravit, & excommunicationis litteras „adversùs ſanctiſſimum Papam Leonem facere conatus eſt". Hujuſmodi Synodales Hæreticorum in Orthodoxos latratus ſunt manifeſta convitia & Attentata, ideoque nulla appellatione indigent, nulla circumductione. Sunt incruenta perſecutio, incruentum martyrium. Diſertè hoc ſcribit ipſe Hilarius in libello ad Imperatorem Conſtantium, quem ipſi apud Conſtantinopolim tradidit in proprias manus : " Epiſcopus ego ſum, in omnium Gallicarum „Eccleſiarum atque Epiſcoporum communione, licet in exilio, per„manens, & Eccleſiæ adhuc per Presbyteros meos communionem „diſtribuens. Exulo autem, non crimine, ſed factione". Apud adverſantem ſibi Principem intrepidus adſeverat ſe eſſe, non degradatum, ſed exulem : Et quidem non crimine, ſed factione. Se adhuc eſſe plenum Epiſcopum, & talem agnoſci ab omni Gallia: Utpotè qui in omnium iſtic Epiſcoporum ac Populorum communione permaneat, eamdemque per ſuos Vicaros Presbyteros pleno jure diſtribuat Pictavienſi Eccleſiæ. Gallicana Eccleſia norat
Epiſt. 3. avitam, poſteà à Pelagio primo Pontifice in literis ad Narſetem Patricium laudatam ac expoſitam, Regulam, quæ per talia hæreticarum aut ſchiſmaticarum Synodorum facinora affirmat neminem à Sacerdotum Collegio, aut Chriſtianitatis conſortio ſeparari, ſed elongari à polluto ipſorum contagio. Eamdem ſecutus fuit glorioſus Treverenſium Antiſtes Maximinus, dum in damnatum ab Euſebianis, & ab Auguſto Conſtantio proſcriptum Athanaſium fecit, quod in Euſebiani Chronici ſupplemento laudat ſanctus Hieronymus : " Maximinus Treverorum Epiſcopus „clarus habetur, à quo Athanaſius, dum à Conſtantio quæreretur ad pænam, honorificè ſuſceptus eſt". Eadem ex regula idem Hieronymus ſcribit in illuſtrium virorum Catalogo : " Hilarius fa„ctione Saturnini Arelatenſis Epiſcopi, de Synodo Biterrenſi in „in Phrygiam relegatur". Addit in Dialogo contra Luciferianos : "Hilarium de prælio revertentem Gallicana Eccleſia complexa „eſt". Citra omnem Appellationem aut reveſtitionem. Quod ipſum cenſuit omnis etiam Orientalis Eccleſia. Nam & Seleucienſis Synodus ſanctum Hilarium, licet damnatum & exulem, citra omnem abſolutionem admiſit ad conſeſſum atque ſuffragium.

Eadem eſt ratio ſancti Paulini. Imitatus eſt ſuum glorioſum Ante-

Anteceſſorem Maximinum, ejusq; Collegas, Hoſium Cordubenſem, Protogenem Sardicenſem, alioſque plures, quos norat à crudeliſſima Philippo-Politani Conventiculi ſententia nunquam appellaſſe. Quis enim appellet ab iſtiuſmodi contumeliis? Hinc Paulinum Treverenſis Ecclesia, quia vivum recipere non potuit, defunctum è Phrygia reportauit in Galliam, & uti canonicum Episcopum, immò ut triumphantem Martyrem, gloriosè ſepelivit.

Tertium Paſchaſii Queſnelli exemplum eſt Hæreſiarcha Priſcillianus. Ejus Acta ſunt breviter audienda. Sanctus Sulpitius Severus in Chronico affirmat à Priſcilliano adhuc laico etiam Inſtantium ac Salvianum, Hiſpaniarum Epiſcopos, fuiſſe ſeductos, & pergit: "Quo Adyginus Cordubenſis Epiſcopus L.2.c.61
„comperto, ad Idacium emeritæ ætatis Sacerdotem refert. „Igitur poſt multa inter eos certamina apud Cæſar-Auguſtam „Synodus congregatur: Cui tum etiam Aquitani Epiſcopi in„terfuêre. Verùm Hæretici committere ſe judicio non auſi. In abſentes tum lata ſententia, damnatique Inſtantius & Sal„vianus Epiſcopi, Elpidius & Priſcillianus laici. Additum „etiam: Ut ſi quis damnatos in communionem recepiſſet, ſciret „in ſe eandem ſententiam promendam". Hâc ſententiâ Inſtantius & Salvianus offenſi Priſcillianum ad ampliandas ſui erroris vires crearunt Epiſcopum Labinenſem, & S. Sulpitius proſequitur: "Tunc Idacius atque Ithacius", Orthodoxi Hiſpaniæ Epiſcopi, "acriùs inſtare, arbitrantes poſſe inter initia malum „comprimi. Sed parum ſanis conſiliis ſæculares judices adeunt, „ut eorum Decretis atque executionibus hæretici urbibus „pellerentur. Igitur poſt multa & fœda, Idacio ſupplicante „elicitur à Gratiano tunc Imperatore Reſcriptum, quo univerſi „hæretici excedere non Eccleſiis tantum aut urbibus, ſed extra „omnes terras propelli jubebantur. Quo comperto Gnoſtici „diffiſi rebus ſuis, non auſi judicio certare, ſpontè ceſsêre „qui Epiſcopi videbantur, cæteros metus diſperſit. At tum „Inſtantius, Salvianus, & Priſcillianus, Romam profecti, ut „apud Damaſum, Urbis eâ tempeſtate Epiſcopum, objecta „purgarent. Hi ubi Romam pervenêre, Damaſo ſe purgare „cupientes, ne in conſpectum quidem ejus admiſſi ſunt. Re„greſſi Mediolanum, æquè adverſantem ſibi Ambroſium re„pererunt. Tum vertêre conſilia, ut quia duobus Epiſcopis, „quorum eâ tempeſtate erat ſumma authoritas, non illuſe-

„rant, largiendo & ambiendo ab Imperatore cupita extorquerent". Ita corrupto Macedonio, tum Magiſtro Officiorum, Reſcriptum eliciunt, quo calcatis quæ prius decreta erant, reſtitui Eccleſiis jubebantur. Ita Inſtantius & Priſcillianus redierunt jactabundi in Hiſpaniam, & ſuas receperunt Eccleſias. In ipſis permanſerunt uſque ad invaſum à Maximo Imperium, & Sulpitius proſequitur: "Ubi Maximus Oppidum Treverorum „victor ingreſſus eſt, Ithacius ingerit preces, plenas in Priſ„cillianum ac ſocios ejus invidiæ atque criminum. Quibus per„motus Imperator, datis ad Præfectum Galliarum atque ad „Vicarium Hiſpaniarum litteris, omnes omninò, quos labes „illa involverat, deduci ad Synodum Burdigalenſem jubet. Ita de„ducti Inſtantius & Priſcillianus. Quorum Inſtantius, prior „juſſus cauſam dicere, poſtquam ſe parum expurgabat, indi„gnus eſſe Epiſcopatu pronuntiatus eſt. Priſcillianus verò, ne „ab Epiſcopis audiretur, ad Principem provocavit. Permiſſum„que id noſtrorum inconſtantiâ: Quia aut ſententiam in re„fragantem ferre debuerant, aut ſi hi ipſi ſuſpecti habeban„tur, aliis Epiſcopis audientiam reſervare".

Hæc poſtrema appellatio facta eſt anno tertio poſt mortem ſancti Damaſi. Ejus meminit etiam Proſper in Chronico: "Priſ„cillianus in Synodo Burdigalenſi damnandum ſe intelligens, „ad Imperatorem Maximum provocavit. Auditusque Treveris „ab Evodio Præfecto Prætorio, à Maximo gladio addictus eſt". Omnem rei ſeriem edicit in ſuo Chronico Idacius Lemicenſis
Anno 386 Epiſcopus: "Priſcillianus declinans in hæreſim Gnoſticorum, „per Epiſcopos, quos ſibi in eadem pravitate collegerat, Abu„læ Epiſcopus ordinatur. Qui aliquot Epiſcoporum Conciliis „auditus Italiam petit & Romam. Ubi ne ad conſpectum qui„dem S. S. Epiſcoporum Damaſi & Ambroſii receptus, cum „his, cum quibus iverat, redit ad Gallias. Inibi ſimiliter à „ſancto Martino Epiſcopo, & ab aliis Epiſcopis hæreticus judi„catus, appellat ad Cæſarem: Quia in Galliis his diebus Maxi„mus Tyrannus obtinebat poteſtatem Imperii". Rectè ſcribit Priſcillianiſtas ab aliquot Synodis fuiſſe auditos in Hiſpania & damnatos. Et hi ab omnibus iſtis Romam appellarunt, atque acceſſerunt.

At longè aliud cenſet Paſchaſius Queſnellus. Etenim de poſtrema

ſtrema ad Imperatorem Maximum provocatione ſcribit : " De „Romano Epiſcopo ab alterutro appellato nulla mentio". Reſpondeo non eſſe mirum. Qua enim fronte ſcelerati homines, qui ſancto Damaſo detecti non potuerant illudere ſeù obrepere, ideòque nec ejus faciem fuerant permiſſi videre: Qui inſuper ad evadendum iſtud totius Hiſpaniæ ac Apoſtolicæ Sedis judicium fecerant perfugium ad laicas Poteſtates, ipſas pecuniâ corruperant, atque ita rurſum turbarant & macularant plures Eccleſias. Quâ, inquam, fronte iſti provocaſſent aut acceſſiſſent ad Succeſſorem Siricium? Norânt ſe per ipſum eodem modo tractandos. Hinc uti Gratiani Miniſtros auro depravarant, ita ſperarnnt & ipſum Maximum ineſcare, ideòque ad ipſum provocarunt.

Major eſt Paſchaſii Queſnelli fiducia circa primam Appellationem. Quærit, cur ſanctus Damaſus appellantes nec ad ſuam faciem admiſerit? Et reſpondet rationem eſſe hæc Cæſar-Auguſtanæ Synodi verba : " Si quis damnatos in communionem recepiſſet, „ſciret in ſe eandem promendam ſententiam". Reſpondeo hæc iterùm olère Euſebianæ Factionis proterviam. Etenim & iſta Factio ſanctum Julium Pontificem cenſuit cecidiſſe in inflictam ſancto Athanaſio damnationem, quod eum à ſe damnatum ille in communionem recepiſſet. Suarum Synodorum ſententias cenſuit non poſſe devolvi Romam, nec iſtic retractari, longè minùs corrigi aut exſufflari. Et quidem illi agebant de ſolis Patriarchalibus, aut totius Orientalis Eccleſiæ Synodis; at verò Paſchaſius Queſnellus ſcribit de Synodis Occidentalium Provinciarum, quas ſuo Patriarchæ ſubdi nemo eſt unquam inficiatus. Proindè ſanctus Damaſus nequaquam timuit iſtud contagium, ſed ſecutus eſt antiquiſſimum Romanæ Eccleſiæ morem, ex quo ſanctus Papa & Martyr Stephanus ſancti Cypriani, circa Baptiſmum errantis, " Legatos Epiſcopos nec ad ſermonem colloquii ſaltem communis „admiſit", & omne illis apud fideles interdixit hoſpitium. Ita in famoſa ſua epiſtola teſtatur Firmilianus, apud Cappadoces Archi-Epiſcopus Cæſaræenſis. Eodem modo magnus Papa Leo tractavit Eutychianos Legatos Alexandrinæ Eccleſiæ: " Legati nec ad „faciem uſque ſalutationis admiſſi, ſine aliquo effectu reverſi ſunt". Ita Dioſcorus Presbyter & Cheræmon Lector, ejuſdem Eccleſiæ apud Conſtantinopolim Apocriſarii, queſti ſunt Creſconio & Ger-

mano Epiſcopis, iſtic Legatis Anaſtaſii ſecundi Pontificis. Etiam de Petro Fullone, Antiochiæ Patriarcha, & Joanne Apamæenſi Epiſcopo, Metropolita Secundæ Syriæ, Eutychianis hæreticis, ſcribit Narratio de Eutychianæ perfidiæ ſucceſſu uſque ad damnatum Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopũ: "Acacius petiit Apoſtolicam „Sedem, ut ſi ad eandem confugerent, ne ipſo quidem digni haberen„tur adſpectu". Et de ſancto Agapeto Pontifice, Conſtantinopolim advecto, ſcribit in Breviario Liberatus Diaconus: "Agapetus An- Cap. 21. „thimi", hæretici ac intruſi Conſtantinopolitani Patriarchæ, "præ„ſentiam ſprevit, eumque ad ſalutandum ſuſcipere noluit". Et nullis Principum, ipſius etiam Auguſtæ Theodoræ Promiſſis, precibus, aut minis ad id ſe permiſit inclinari. Et de Græcorum Epiſcopis, ſibi circa tria famoſa Capitula obedire detrectantibus, ad omnem Eccleſiam ſcripſit vigilius Pontifex: "Eos ulteriùs non „permiſimus eſſe noſtræ communionis participes, nec adſpectus „eorum oculi noſtri receperunt". Hinc & Pyrrhus, Eutychianus Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Antiſtes, à ſancto Abbate Maximo convictus & confuſus, humiliter ſupplicavit: "Hoc unum & ſo„lum rogo, primum quidem ut merear Apoſtolica Delubra, „magis autem ipſos Apoſtolorum Principes adorare. Deindè ve„rò ut liceat ſanctiſſimum Papam in faciem videre, eique libel„lum eorum, quæ abſurdè geſta ſunt, tradere". Et ſanctus Maximus, ac Gregorius Patricius reſponderunt: "Quando tua propo„ſitio bona eſt atque utilis, ſic fiat". Tùnc Pyrrhum ex Africa portarunt Romam, & ſanctus Maximus pergit: "In hanc cele„berrimam Urbem Romam cum Pyrrhus veniſſet nobiſcum, Pro„miſſum implevit, damnavitque impiæ Ectheſios dogmata, ac „ſe per rectam profeſſionem cum ſancta Eccleſia conjunxit". Et fuit admiſſus ad faciem Pontificis. Nemo Hæreticus, niſi poſt converſionem & ſolemnem Hæreſis abjurationem, potuit unquam hanc videre. Et hanc regulam ſecutus eſt ſanctus Damaſus in Priſcillianum.

CAPUT

CAPUT VIII.

Examinatur Imperatoris Gratiani Lex, quæ omnes Occidentalis Eccleſiæ Metropolitas Epiſcopos juſsit in prima etiam inſtantia judicari à Romano Pontifice.

ZOzimus Pontifex ad ſe traxit primam inſtantiam
Proculi Maſſilienſis Epiſcopi, ſe novum ſecun-
dæ Narbonenſis Provinciæ Metropolitam præ-
tendentis, & de hac re ſcribit Paſchaſius Queſ-
nellus: " Hoc Illuſtriſſimus Petrus de Marca
,,dicit actum eſſe Romæ poſt Gratiani legem
,,promulgatam, quæ Romani Pontificis judicio
,,commiſerat Metropolitanos, quamque merito jure non multi fa-
,,ciebant Gallicani, utpote conſuetudini Eccleſiaſticæ, receptiſ-
,,que regulis adverſam. Quidquid ſit de hac lege, quæ Canonum
,,ſanctiones infirmare non potuit, non eſt cur nos Zozimi conatus
,,iſte plurimum ſollicitet", &c. Anti-Papæ Urſicini, licet Co-
loniam Agrippinam relegati, Factio graviter vexavit Eccleſias.
Plures Epiſcopos movit in rebellionem Romanæ Eccleſiæ. Hinc
in Romana Synodo S. Papa Damaſus ab Imperatoribus Gratiano
ac Valentiniano poſtulavit plura auxilia, inter quæ fuit & hoc:
,,Jubere Pietas veſtra dignetur, quicumque vel Fratris noſtri Damaſi,
,,vel noſtro judicio, qui Catholici ſumus, fuerit condemnatus,
,,atque injuſtè voluerit retinere Eccleſiam, vel vocatus à Sacer-
,,tali judicio non adeſſe, accitus ad Urbem Romam veniat, aut
,,ſi in longinquioribus Partibus hujuſmodi emerſerit quæſtio, ad
,,Metropolitani deducatur examen. Vel ſi ipſe Metropolitanus
,,eſt, Romam neceſſariò, vel ad eos, quos Romanus Epiſcopus
,,Judices dederit, contendere ſine dilatione jubeatur". Et Prin-
cipes in eadem verba reſcripſerunt. Paſchaſius Queſnellus cum
Petro de Marca cenſet & Synodum poſtulaſſe, & Principes ſanxiſſe
contra Canones.

Reſpondeo hanc eſſe enormem contumeliam & in iſtam Synodum, & in iſtos Principes. Quæ contumelia major, quam

tantum

tantum Pontificem, ejuſque Apoſtolicam, cui S. Ambroſius ad fuit, ſynodum de Apoſtolicorum Canonum infractione infamare? Apoſtolicum namque Canonem omninò laudat in relatione ad S. Celeſtinum Pontificem Epheſina Synodus, ſcribens contra Joannis Patriarchæ Antiocheni Factionem, auſam damnare S. Cyrillum Patriarcham Alexandrinum: "Si quibuſlibet poteſtas fiat majo-„ribus Sedibus contumeliam inferendi, & in illos, in quos nihil „juris habent, ſententias pronuntiandi uſque adeo iniquas, & à „Canonibus diſcrepantes, vel potius contumelias, in extremam „confuſionem res Eccleſiaſticæ delabentur". Quod ipſum in cauſa Acacii Conſtantinopolitani Epiſcopi ſcribit in litteris ad Dardaniæ Epiſcopos S. Gelaſius, & ſuum Reſcriptum fundat in hac generali Regula: "Ab Inferioribus Potior diſcuti non poteſt, „aut judicari". Etiam in Tomo de Anathematis vinculo ſcribit idem Pontifex: "Inferior Potiorem abſolvere non poteſt". Addit hunc eſſe perpetuum Eccleſiæ tramitem. Eſt Apoſtolica regula, quæ Clericum à proprio Epiſcopo, Epiſcopum à Metropolita, Metropolitam à Patriarcha vel Exarcho, Exarchum & Patriarcham ſemper juſſit à Papa Synodaliter Judicari. Hinc in Epheſino Concilio adversùs Joannem Antiochiæ Patriarcham, Synodali evocationi parêre detrectantem, dixit Juvenalis Hieroſolymæ Epiſcopus: „Oportebat Joannem confeſtim accurrere ad Apoſtolicam Sedem „Magnæ Romæ nobiſcum conſidentem, apud quam mos eſt ex „Apoſtolico ordine & traditione, ut ipſa Sedes Antiochena di-„rigatur & judicetur". Romanæ Sedi hac in parte adjunxit Apoſtolicum Hieroſolymæ Thronum. At ex proprio arbitrio: Quò fucaret ſuum ambitum. Ex iſto Canone Pentapolitana Ægyptiacæ Diæceſios Provincia ſuum Patriarcham Dionyſium, profani Dogmatis ſuſpectum, detulit ſancto Dionyſio Pontifici: Et hic illum judicavit. Hæreſiarcham Neſtorium, quod Conſtantinopolitana Eccleſia tùnc Patriarchalia jura ambiret, ſancto Celeſtino Pontifici detulit ſanctus Cyrillus. Hujus Succeſſorem Dioſcorum Clerici Alexandrini accuſarunt apud ſanctum Papam Leonem. Plura ſunt iſtiuſmodi exempla. Arabici Canones Patriarcham à ſubdito Metropolita nec accuſari permittunt, niſi de conſilio & aſſenſu alterius Patriarchæ.

Ex eadem regula Metropolitanus à ſuæ Provinciæ Synodo nunquam damnari potuit aut judicari, ſed à ſolo Patriarcha aut ejus Sy-

nodo

nodo. Ita docet primus Canon Epheſini Concilii. Omnes quippè Epiſcopos,qui Synodo præſentes fuerant Joannis Antiocheni Patriarchæ Factionem ſecuti, damnat, & pergit ad abſentes ejus Congregales : "Si quiſpiam Metropolita Provinciæ derelictâ ſanctâ & œcu„menicâ Synodo aut acceſſit ad illorum defectionis Conſeſſum, aut „accedet impoſterùm, ſivè cum Celeſtio ſenſit, ſivè ſentiet, ipſe „nihil ampliùs poterit agere adversùm Provinciæ Epiſcopos, ut „qui jàm indè à Synodo totius Eccleſiaſticæ communionis expers „ſit factus, & prorsùs inutilis, ſed & ipſis Epiſcopis illius Pro„vinciæ, circumque vicinis Metropolitis recta ſentientibus ſubja„cebit, ut omninò dejectus à Sede Epiſcopatus". Epheſina Synodus fuit in duas partes lacerata. Et iſtorum, qui Hæreſiarcham Neſtorium damnaverant, aut ejus damnationi acceſſerant atque ſubſcripſerant, Metropolitarum ac aliorum Epiſcoporum aliqui, à Joanne Patriarcha Antiocheno circumſcripti aut ſeducti, poſt-modò vertêrunt vela, recantarûnt ſua ſuffragia, & ad Joannis factionem retroceſſerunt. Hos caſtigat laudatus Canon. Et inter alias iſtius-modi Metropolitæ pœnas ponit, quod deinceps ſuæ Provinciæ Synodo ſubfuturus ſit, & ab ipſa judicandus : Quia videlicet integer Metropolita ipſi non ſubeſt, nec ab ipſa poteſt judicari. Hinc Edeſſenæ Metropolios Clerici ſuum Epiſcopum Ibam accuſarunt non apud Synodum ſuæ Provinciæ, ſed apud "Mag„num & ſanctum Concilium" Domni Patriarchæ Antiocheni. Ita habes in decima Actione Concilii Chalcedonenſis: Et hujus nonus Canon ſanxit Clericum apud Epiſcopum, Epiſcopum apud Provinciæ Synodum, Metropolitam eſſe conveniendum apud Diœceſios Primatem, aut apud Epiſcopum Regiæ civitatis Conſtantinopolitanæ.

Agit de Thracicæ, Aſianæ, ac Ponticæ Diæceſios Metropolitis, quorum Conſecrationem Conſtantinopolitanus invaſerat, & invadere moliebatur etiam judicialem in ipſos authoritatem. Hoc Synodus noluit. Statuit Alternativam, poſitam in arbitrio Convenientis. Interim Metropolitam noluit judicari à ſua Synodo. Quod ipſum confirmavit octava Synodus. Sanxit ut damnatus à Metropolita Epiſcopus provocet ad "Patriarchale Caput", & adjunxit: "Inſuper etiam nullo modo quiſquis Metropolitanorum ab Epiſco- Can. 26.
„pis Provinciæ ſuæ judicetur, ſed à ſolo proprio Patriarcha". Idem habent Arabici Canones, & adjungunt: "Patriarcha querelam unius Can. 46.

„Archi-Epiſcopi de alio ArchiEpiſcopo non accipiat, niſi altero „Archi-Epiſcopo ex Fratribus interveniente": Ex ſimili neſcio quo Canone Guntharius Colonienſis, & Thetgaudus Treverenſis Metropolitæ, à Nicolao primo Pontifice damnati, apud Ludovicum ſecundum Imperatorem conqueſti ſunt, quod iſti judicio nullus alter Metropolita adfuiſſet. Ex iſto capite tentarunt judicium exſufflare. Quæ omnia nequaquam ducunt originem ex lege Gratiani Principis. Hæc enim ſcripta fuit ad ſolam Occidentalem Eccleſiam, ad ſolum Patriarchatum Romanum. Nec item ſunt novum jus: Sunt Canones innovantes ac ſtabilientes Apoſtolicam traditionem.

Fateor tamen iſtos Canones quandoque non viguiſſe in Gallia. Etenim tertia Aurelianenſis Synodus Epiſcopis & Clericis rigidè interdicit omne extranearum mulierum contubernium,
Can. 4. omnem præſertim carnis Lapſum, atque concludit: "Metropo„litanus", utique lapſus, "à Comprovincialibus ſuis diſtringa-
Can. 17. „tur". Et quinta Synodus ſanxit: "Si Metropolitanus à Com„provinciali Epiſcopo bis fuerit in cauſa propria appellatus, & „eum audire diſtulerit, ad proximam Synodum, quæ conſtituetur, negotium ſuum in Concilio habeat licentiam exerendi, & „quidquid pro juſtitia à Comprovincialibus ſuis ſtatutum fuerit, ſtu-
Can. 16. „deat obſervare". Utique Metropolitanus. Quod ipſum repetit ſecunda Arvernenſis Synodus. Paſchaſius Queſnellus dat cauſam: "Gratiani legem merito jure non multi faciebant Gallicani, ut„potè conſuetudini Eccleſiaſticæ,receptiſque Regulis adverſantem". Reſpondeo legem à Gallicanis Epiſcopis nec contemptam fuiſſe, nec neglectam. Eâ enim uſi ſunt ſub Pontificibus Innocentio, Zozimo, Bonifacio, Celeſtino, Sixto, Leone. Et ipſam ad magni Leonis preces innovavit contra ſancti Hilarii novitates Valentinianus tertius. Neglectûs igitur cauſa fuit non legis ad Eccleſiaſticam conſuetudinem aut receptos Canones contrarietas, ſed Galliæ invaſores Reges barbari, qui ſuis Epiſcopis interdixerunt Regni egreſſum, ac ipſum etiam Romanum acceſſum, eoſque juſſerunt eſſe contentos ſolis Relationtbus. Ita teſtatur in litteris ad Romanos Senatores Fauſtum & Symmachum ſanctus Avitus Archi-Epiſcopus Viennenſis. Hinc Metropolitæ, ne ſibi impunis foret delinquendi aut excedendi licentia, ſemetipſos ſuarum Provinciarum Synodis ſpontè ſubmiſerunt. Erat manifeſtè contra Canones,

nones. Hinc unà cùm multis aliis, per barbaros iſtos Reges intruſis, Eccleſiaſticæ diſciplinæ depravationibus morem iſtum abolevit, & Canonum vigorem reduxit magnus Impeator Carolus, Reparator Gallicanæ Chriſtianitatis. Etenim in ſeptimo Capitularium libro habemus: "Si adversùs Provinciæ Metropolitanum Cap. 241
„Epiſcopus vel Clericus habuerit querelam, petat Primatem Diæ-
„ceſeos, & apud ipſum judicetur, aut apud Sedem Apoſtolicam".
Primates tùnc habere incæpit Gallia: Hinc Capitulum aliquos apud ſuum Primatem, aliquos Metropolitas mandat apud Sedem Apoſtolicam judicari. Utique iſtos, qui non habebant Primatem. Eſt Canon Chalcedonenſis. Hæc ejus verba, "Aut Sedem Regiæ
„urbis Conſtantinopolitanæ". Carolus tranſmutat in hæc: "Aut
„apud Sedem Apoſtolicam". Hauſit hoc ex fictitia epiſtola, quæ paſſim adſcribitur ſancto Julio Pontifici. Et hinc videmus, quod Hincmarus Metropolita Remenſis non cæperit primus hunc antiquum Canonem introducere in Gallias. Nam & Adrianus primus, dum Bituricenſem Cathedram repoſuit in Metropoliticam dignitatem, voluit ejus Epiſcopum deinceps judicari à ſola Sede Apoſtolica. Eandem regulam habent Capitula, quæ Angilramnus Metenſis Epiſcopus vel accepit ab eodem Pontifice, vel potiùs ipſi obtulit.

Canon tamen ſemper habuit exceptionem, quam in ſuo ad Epheſinam Synodum libello adduxit Chariſius, Philadelphienſis in Lydia Eccleſiæ Presbyter: "Omnes qui rectè ſapiunt, ita com-
„parati ſunt, ut honorem ſemper, & quam decet obſervantiam
„ſpiritualibus maximè Patribus & Doctoribus deferre deſiderent.
„Si verò illos, qui docere debent, talia de fide auditoribus in-
„ſonare contigerit, quæ omium & aures & animos offendant, tùnc
„ſanè ordinem commutari neceſsè eſt, & pravæ doctrinæ Magiſtros à
„Subjectis reprehendi". Exceptionem in ſua Romana, octavi Concilii Actis inſerta, Synodo exponit Adrianus II. Pontifex, dicens de ſuo Anteceſſore Honorio, damnato ab Orientalibus: "Sciendum eſt,
„quia ſuper hæreſi fuerat accuſatus, propter quam ſolam licitum eſt
„Minoribus Majorum ſuorum motibus reſiſtendi, vel pravos ſenſus
„liberè reſpuendi". Quæſtio eſt, quid hìc intelligatur per reprehenſionem ac reſiſtentiam? Quidam cenſent intelligi ſolam facultatem accuſandi, aut ſanè ſe ſeparandi ab errantis Prælati communione.

Reſpondeo tamen intelligi etiam facultatem judicandi. Quiſque privatus, etiam Laicus, poſſit accuſare Prælatum ſimilem, ac ejus

communionem deſerere; ſubdita autem Synodus habet authoritatem ipſius etiam judicandi. Ita ſubjecta Antiochena Synodus damnavit ac ejecit ſuum Patriarcham Paulum Samoſatenſem. Et Euphratam Coloniæ Epiſcopum, Metropolitam ſecundæ Germaniæ, damnavit propria Synodus. Et de Coſma Epiphanienſi ac Severiano Arethuſæ Epiſcopo, Severi Patriarchæ Antiocheni manifeſtâ hæreſi offenſis, ſcribit Evagrius Epiphanienſis: "Coſmas & Severianus primùm ſe à Severi commu„nione ſegregarunt, deindè libellum abdicationis ad eum mittunt". Non eſt dubitandum, quin iſte libellus fuerit Synodalis, formatus ab aliqua Synodo. Similem Synodum laudat antiqua & authentica Eutychiani ſucceſsûs Narratio, ſcribens de ejuſdem Sedis Patriarcha Petro Fullone: "Petrus, pulſo Martyrio, Catholico „Epiſcopo, per viliſſimum populum & hæreticos Sedem ipſius „occupavit, continuoque eſt damnatus ab Epiſcopis, atque à Leo„ne Imperatore Oaſin deportatus". Hujuſmodi Synodale judicium præfati Antiſtites fuerunt in Severum executi.

Notanda tamen ſunt verba Chariſii: "Quæ omnium & aures & „animos offendant". Eſſe debet manifeſta hæreſis. Si dubia ſit & palliabilis, opus eſt præviâ Relatione ad Sedem Apoſtolam. Hinc Dionyſium, ſuum Alexandriæ Patriarcham, Pentapolitanæ Provinciæ Epiſcopi non præſumpſerunt damnare, ſed accuſarunt apud Dionyſium Pontificem: Quod nempe ejus error eſſet dubius, non manifeſtus. Eadem de cauſa Jubaianus, Pompejus, aliique per Africam Epiſcopi ſuum Primatem Cyprianum, prava de Baptiſmate docentem, non invaſerunt, ſed detulerunt apud Stephanum Papam, quod ejus error haberet aliquid fundamenti. Item dum error eſſet dubius, ſubjecta Synodus ſemper ſibi adſociavit aliquem æqualem, aut etiam majorem reo Metropolitâ, Primatem, aut Patriarcham. Ita Antiochena Synodus contra Paulum Patriarcham, proceſſura ad definitivam ſententiam, adeſſe voluit Dionyſium Patriarcham Alexandrinum, ac item Firmilianum Cæſaræenſem in Cappadocia Epiſcopum, Exarchum Ponticæ Diœceſios. Et ſuum judicium mox retulit ad Sedem Apoſtolicam. Ex eadem regula Colonienſis Synodus, miſſura damnationis manum in ſuum Metropolitam Euphratam, ſibi adjunxit Maximinum Treverenſem, & Valentinum Metropolitam Arelatenſem. Et ex hoc fonte poſſit prodiiſſe Arabicus Canon, mandans

dans Patriarcham aut Metropolitam non judicari, niſi præſente alio Patriarcha aut Metropolita. Quod obſervatum voluit, etiam dum Metropolita judicaretur à ſuo Patriarcha. Præfatæ exceptionis ratio eſt clara. Etenim manifeſtè hæreticus ſemetipſum damnat ac degradat. Eſt opus non judicio, ſed ſolâ declaratione ac executione. Hanc Canones ſemper permiſerunt etiam ſubjectæ Synodo.

Eadem fuit ratio de peccato idololatriæ. Hinc enim Martialem Emeritenſem Epiſcopum, Metropolitam Luſitaniæ, propria Synodus degradavit. Si tamen fuerit Metropolita. Etenim Ferdinandus Mendoza, Joannes Mariana, ac alii Hiſpanicarum rerum periti, affirmant uſquè ad Imperatoris Conſtantini tempora nullos in Hiſpania fuiſſe Metropolitanos Epiſcopos, ſed tùnc iſtíc viguiſſe Hierarchiam Africanam, quæ acceptæ Conſecrationis ætate ſeniorem faciebat Primatem Provinciæ. Et ipſorum aſſertio habet fundamentum in Canonibus Illiberritanis. Antiquam formam inſigniter exponit in litteris ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſanctus Auguſtinus, ſcribens adversùs Secundum Tigiſitanum Epiſcopum, Numidiæ Primatem, auſum damnare Cecilianum Carthaginenſem Epiſcopum, Primatem totius Africæ, quod diceret Ordinatum à Traditoribus. Cecilianus ad Synodum evocatus adeſſe noluit, allegans Superiorem citari aut evocari non poſſe à Subditis. Hinc illum Secundus pro confeſſo habuit, & damnavit in contumaciam. Hunc impetum Auguſtinus graviter improbat, & adjungit Secundum debuiſſe ad ſuam Synodum perorare in hujuſmodi verba: "Videtis Fratres, poſt tantam ſtragem perſe- Epiſt. 162.
„cutionis miſericordiâ Dei à Principibus ſæculi pacem eſſe conceſ-
„ſam, non debemus nos Chriſtiani & Epiſcopi unitatem dirum-
„pere Chriſtianam, quam jam Paganus non inſequitur inimicus.
„Itaque aut omnes iſtas cauſas, quas clades turbulentiſſimi tempo-
„ris inflixit Eccleſiæ, Deo Judici dimittamus, aut ſi aliqui in
„vobis ſint, qui certa iſtorum crimina ita noverint, ut ea facilè
„valeant edocere, negantesque convincere, & talibus communi-
„nicare formidant, pergant ad Fratres & Collegas noſtros Tranſ-
„marinarum Eccleſiarum Epiſcopos, & ibi primò de iſtorum Fa-
„ctis & contumacia conquerantur, quod ad judicium Collegarum
„Afrorum malè ſibi conſcii venire noluerint, & indè illis denun-
„tietur ut veniant, ibique objectis reſpondeant. Quod ſi non fe-

„cerint, ibi eorum pravitas & perverſitas innoteſcet, miſsâque „Tractoriâ ſuper eorum nomine per totum Orbem terrarum, „quocumque jam Eccleſia Chriſti dilatata eſt, ab omnibus Ec„cleſiis eorum communio præcidetur, ne aliquis error in Cathe„dra Eccleſiæ Carthaginenſis oriatur. Tùnc demùm ſecuri Epiſ„copum alium Plebi Carthaginis ordinabimus, cum à tota Eccle„ſia illi fuerint ſeparati, nè fortè cum alius modò fuerit Ordina„tus, non ei communicetur ab Eccleſia Tranſmarina, quia iſte ab „honore depoſitus non videbitur, quem jam Ordinatum fama ce„lebravit, & ad eum commeare communicatorias litteras fecit, „atque ita magnum ſcandalum ſchiſmatis in unitate Chriſti jam pa„catis temporibus oriatur, dum præproperè noſtras volumus præ„cipitare ſententias, & non contra Cecilianum, ſed contra Orbem „terrarum, qui ei per ignorantiam communicat, Altare alterum „erigere audeamus".

Sanctus Auguſtinus docet varia. Primò, quod Africana Synodus Primatem ſuum Cecilianum, ſi quidem ejus in traditionem Lapſus erat certus ac manifeſtus, potuerit evocare ad judicium. Secundò, quod contumacem non potuerit cogere, nec damnare in contumaciam. Tertiò, quod contumacem debuerit deferre ad tribunal Romanæ Eccleſiæ. Quartò, quod Romana Eccleſia potuerit contumacem damnare, & ſuper ejus nomine ad omnes ſub cælo Eccleſias mittere damnationis Tractoriam. Quidam codices habent: "Tractatoriam". Eſt mendum. Hæc omnia fundantur in Ceciliani Primatu, propter quem non ſubdebatur iſti Synodo. Quintò Auguſtinus docet, quod antè confirmatam à Romana Eccleſia Ceciliani damnationem nequiverit procedi ad creationem novi Epiſcopi. Et addit cauſam: Quia nempè ante iſtam confirmationem inflicta per Africanam Synodum degradatio non eſt firma, ideòque Sedes necdùm cenſetur vacare. Traditio & per Traditores accepta Conſecratio erant crimina capitalia, graviora hæreſi. Propter ipſa Cecilianus poterat judicari a ſuis Subditis. Attamen Afrorum tanta erat in ſuum Primatem reverentia, ut ipſum ſubdita Synodus invitum non potuerit ad ſe trahere, ſed contumacem debuerit Romam provocare. Et iſtam Regulam noſcens Cecilianus recuſavit evocatus adeſſe: Maluit Romæ judicari. Ex eadem regula Carthaginenſis Donatiſtarum Synodus in ſuum Primatem Primianum fecit, quod in quarto contra

tra Creſconium libro ſcribit ſanctus Auguſtinus : "Synodus ad Cap. 7.
„Primianum non ſemel, ſed iterùm ac tertiò Legatos miſit, ut ſi
„ad eos ipſe venire nollet, ipſos ad ſe venire permitteret". Quæ omnia non fundantur in lege Imperatoris Gratiani, ſed in Apoſtolico Canone, per iſtam Legem innovato & confirmato.

Ex his addiſcimus cauſam, cùr Narbonenſis Provinciæ Synodus ſuum Arelatenſem Metropolitam Martianum damnare non præſumpſerit : Cùr item ſanctus Stephanus Pontifex in ipſo damnando fuerit lentior, & per iteratas ſancti Cypriani litteras debuerit urgeri. Quia nempè palmare ejus crimen erat adhuc utcumque ambiguum, nec plenè exploratum. Clemens ſancti Cornelii in Lapſos Decretum quidam Epiſcopi noluerunt admittere per hæreticam contumaciam, quidam per rigidam diſciplinam. Nam & de clementi ſancti Zephyrini in Mæchos Decreto ſcribit ipſe Cyprianus ad Antonianum Epiſcopum : "Apud Anteceſſores no-
„ſtros quidam de Epiſcopis iſthìc in Provincia noſtra dandam Pacem
„Mæchis non putaverunt, & in totum pænitentiæ locum contra
„adulteria clauſerunt, non tamen à Co-Epiſcoporum ſuorum Col-
„legio receſſerunt, aut Catholicæ Eccleſiæ unitatem vel duritiæ
„vel cenſuræ ſuæ obſtinatione ruperunt, ut quia apud alios adul-
„teris pax dabatur, qui non dabat, de Eccleſia ſepararetur. Ma-
„nente Concordiæ vinculo, & perſeverante Catholicæ Eccleſiæ
„individuo ſacramento, actum ſuum diſponit & dirigit unuſquiſ-
„que Epiſcopus, rationem Propoſiti ſui Domino redditurus". Epiſcopi iſti clemens Zephyrini Decretum non impugnabant hæreticâ duritiâ aut cenſurâ : Nequaquam cenſebant eſſe Divinæ legis prævaricatorium. Cenſebant Moechiam per Eccleſiæ claves poſt expletam pænitentiam poſſe abſolvi : Attamen clementiam iſtam credebant ſuis populis non convenire. Populis, de quibus poſtmodò ſcripſit ſanctus Salvianus : "Tàm impoſſibile eſt Afrum eſſe caſtum,
„quàm Afrum non eſſe Afrum". Hinc illi à communi Eccleſiæ Altari ſe non ſepararunt. Hæc ipſa ſententiarum diverſitas evenit Decreto Cornelii. Nam & diù poſt Illiberritana Synodus quibuſdam & Mæchis & Lapſis negavit extremum Sacramentalis Reconciliationis viaticum. Cenſuit antiquam diſciplinam eſſe ſuis populis convenientiorem. Quod ipſum quidam Gallicani Epiſcopi adhuc conſuerunt multo tempore poſt Nicænum Concilium. Lucet ex litteris ſancti Celeſtini Pontificis. Porrò quâ ſententiâ ageretur

retur Martianus, videtur dudùm latuiſſe ac fuiſſe obſcurum. Hinc nec Synodus ipſum fuit auſa invadere, & Stephanus diſſimulavit. Tandem ille palàm blateravit Decretum eſſe prævaricatorium Evangelici dogmatis, profeſſus eſt ſe docere cum Novatiano, erexit novum Altare, evaſit manifeſtus hæreticus. Tùnc Stephanus prævenit Synodum, functus officio.

CAPUT IX

Diſcutiuntur Ioannis de Gerbais Senſa circa laudatam Imperatoris Gratiani legem.

HÆc Lex mirificè ferit oculos novarum hodie vocum Authoribus. Eloquentiſſimus igitur ille Magiſter noſter poſt impugnatam Valentiniani tertii pro Magni Leonis adversùs Arelatenſem Hilarium Decretis legem pergit ac ſcribit: "Non „plus habet roboris lex altera, quæ à Gratiano „paulò ante ad Relationem Concilii, tum „Aquileinſis, tum Romani, edita erat". Adducit palmaria legis verba, & concludit: "Non habet, inquam, lex iſta plus robo„ris, ſi fortè generaliter accipiatur Nam & peccat iſta quoque „contra Canones, & quatenus Epiſcopos Judicandos decernit à „Damaſo & quinque aut ſeptem Epiſcopis, & quatenus Me„tropolitanos promiſcuè Epiſcopi Romani, aut virorum ab ipſo „depùtatorum judicio planè ſubjicit". Hic novarum vocum Dilector potius primas judicandorum inſtantias, quam judicatorum Epiſcoporum Appellationes vult Apoſtolicæ Sedi ſubripere: Cunctos à ſuæ Provinciæ Synodo, nullum vult poſſe à Papa damnari. Nec ipſos Metropolitas. Hinc Auguſti Gratiani legem cenſet impingere in Canones. Iſtud hominum genus tentat novam Hierarchiam fabricari, ideoque protervè aſſeverat, quod ante ipſorum Glorioſum Magiſterium nemo ſub Sole intellexerit Canones.

Dico igitur iſtum eloquentiſſimum Magiſtrum hìc labi in duos errores. Primus eſt, quod lex in Canones peccet, quatenùs decernit Epiſcopos judicandos à Romano Pontifice cum conſilio quinque aut ſeptem Epiſcoporum. Lex enim ſanxit de Suburbica-

riis

riis Romanæ Provinciæ Epiſcopis, quorum Pontifex erat proprius Metropolita. Vaſtiſſima erat tùnc iſta Provincia. Omnis Italia non habebat niſi quatuor Metropolitas: Romanum, Mediolanenſem, Aquileienſem, & Calaritanum. Proindè tùnc omnes à Liguria uſque ad Jonium mare intra Italiam Provinciæ, ipſaque etiam Sicilia ſpectabant ad Metropoliticam ſubjectionem Romani Pontificis, ac proindè nullus iſtic Epiſcopus judicari poterat, niſi per ejus Synodum. At verò hanc tantam Synodum adunare erat non parvi moliminis. Longè majoris, quàm adunare aliquam Africanam. Hinc uti Africani Canones degradandorum Epiſcoporum poteſtatem ſoli cum duodecim Epiſcopis Primati crediderunt, ita perpetua Italiæ conſuetudo illam ſemper permiſit ſoli Pontifici cum conſilio quinque aut ſeptem Epiſcoporum. Non cum Concilio, ſed cum conſilio. Rationem dat in ſua ad Orientales Clericos & Monachos Synodali epiſtola ſanctus Felix III. "Quoties intra Italiam propter cauſas Eccleſiaſticas, præcipuè fidei, colliguntur Domini Sacerdotes, conſuetudo tenetur, ut Succeſſor Præſulum Sedis Apoſtolicæ ex perſona cunctorum totius Italiæ Sacerdotum cuncta diſponat, qui Caput eſt omnium". Affirmat in iſta Synodo ſolum Pontificem ſancire ac definire omnia, adſidentibus ei Epiſcopis eſſe conſultivum dumtaxat ſuffragium. Affirmat hanc eſſe perpetuam conſuetudinem, & adjungit ipſam fuiſſe confirmatam à Nicæna Synodo: Utique per ſextum Canonem. Romanus igitur Pontifex ſubjectos ſuæ Metropoli Epiſcopos poterat etiam ſolus degradare: Attamen nè in mente aut affectu pateretur aliquid humani, paſſim adhibebat quinque vel ſeptem Epiſcoporum conſilium. Et hanc conſuetudinem Imperator Gratianus ſuâ lege confirmavit. Quod contra Canones aliquid egerit, in nullius unquam mentem incidit.

Alter iſtius eloquentiſſimi viri error eſt, quod iſta lex impegerit in Canones, quatenùs Metropolitas promiſcuè Epiſcopi Romani, aut virorum ab ipſo deputatorum judicio planè ſubjicit. Etenim lex nequaquam de cunctis ſub cælo, ſed de ſolis Romani Patriarchatus, præſertim tamen de Italiæ ac Galliæ Metropolitis ſanxit, ideoque eſt lucidiſſima obſervatrix ac executrix Canonum. Uti Metropolitarum Conſecratio, ita & prima de ipſorum delictis cognitio per Apoſtolicos Canones ac perpetuam conſuetudinem ſemper ſpectavit ad Patriarcham, aut certè ad Primatem. At verò

Romanæ Eccleſiæ Patriarchatus nullum olim Primatem habuit, niſi ſolum Carthaginenſem, ideòque omnes per Illyricum, Italiam, Galliam, ac Hiſpaniam Metropolitæ ſine medio ſuberant Romanorum Epiſcopo: Proindè à nullo, niſi ab iſto, aut ejus Delegatis poterant judicari. Hanc ejus perpetuam authoritatem lex confirmavit. Quod contra Canones egerit, ſapientiſſimus ille Magiſter dignetur ſuæ Rhetoricæ artis Auditoribus, non Eccleſiaſticæ Hierarchiæ Peritis ſuadere aut prædicare.

Audiamus ſequentia: "Sed neque etiam Gratiano mens fuit „conſtitutionem iſtam generaliter proponere, quaſi verò & pro lo„cis omnibus, & in omne tempus valitura eſſet. Verùm eâ dum„taxat cautum eſſe voluit, nè Urſinus, qui Romanam Sedem Da„maſo invidebat, ampliùs quidquam moliretur contra Damaſum: „Non per ſe quidem, cùm jam in exilio eſſet, ſed per Epiſco„pos, quos olim ordinaverat, & qui contempto Damaſi, ac alio„rum Epiſcoporum, qui Damaſo favebant, judicio Sedes ſuas impu„nè retinebant". Eloquentiſſimus Doctor adducit verba legis, & concludit: "Itaque lex ad ſupplicationem hujuſmodi lata, tem„poranea tantùm fuit, atque ad id unum comparata, ut pax Ec„cleſiæ redderetur, quam turbabat Urſinus, utque Epiſcopi, qui „legitimis obtemperare Judicijs recuſabant, ad obſequium coge„rentur". Quod lex pro omnibus locis non fuerit lata, libens fateor. Jam enim profeſſus ſum eſſe latam pro ſolo Romano Patriarchatu. Præſertim pro Italia & Gallia. At quod lata non ſit pro omnibus temporibus, eſt inſignis error. Illa enim confirmavit, ac in executionem miſit Apoſtolicum Canonem, quem Barbarorum violentiæ, licet pro tempore diſſimulandum ſuaſerint, non tamen potuerunt circumducere.

Proindè quod Apoſtolicus Canon, qui primam de Patriarchis, Autocephalis Exarchis, & Romani Patriarchatus, ſi ſolam forſitan demas Africam, Metropolitis cognitionem privativè defert Romano Pontifici, etiam poſt iſtam legem ſemper viguerit, licet abundè demonſtratum ſit, oſtendere placet aliis adhuc teſtimoniis & exemplis. Oportet penitùs obſtruere os loquentium iniqua. Memnon Epheſinorum Epiſcopus, ac Aſiaticæ Diæceſeos Exarchus, ſuum Presbyterum Baſſianum ex quibus neſcio cauſis non diligebat, ideoque ipſum, ut à ſuis amoveret oculis, reluctantem & recalcitrantem conſecravit Evazorum Epiſcopum. At verò ille

Thronum iſtum adſcendere, immò & accedere penitùs noluit, ideoq; humilis & afflictus permanſit Epheſi. Defuncto Memnoni ſucceſſit Baſilius, & de ipſo Baſſianus dixit ad Chalcedonenſem Synodum : "Is evocans Concilium Provinciæ, & agnoſcens violentiam quam „fueram paſſus, & quoniam machinatio fuerat, alium in illa ci„vitate ordinavit Epiſcopum, mihi verò reddidit communionem „& locum Epiſcopatus". Communionem & locum vacantivi Epiſcopi. Baſſianus pergit : " Contigit iterùm & hunc vitæ finem „ſuſcipere, me autem cum multa neceſſitate & vi inthronizaverunt „in eadem civitate Epheſi Populus & Clerus, & Epiſcopi, quo„rum unus Olympius Epiſcopus hic eſt". Epiſcopus Theodoſio-Politanus. Omnes poſt ſanctum Joannem Chryſoſtomum Conſtantinopolitani Epiſcopi tentaverunt Epheſinos Exarchos ſuâ Autocephaliâ exuere, ac Regiæ civitatis Throno ſubjicere, atque ita ſeſe evehere in Patriarchas. Et iſtíc tùnc ſedebat ſanctus Proclus, laudati Joannis Diaconus, omniumque ejus Actorum acerrimus defenſor ac Proſecutor. Hinc ejus potentiam, quâ novum Epiſcopum omninò erat conſecrandum ad ſuas manus evocaturus, metuentes Epheſiorum Clerus & Populus, conſecratum Baſſianum exaltarunt, atque ita ſe præſervandos ſperarunt à multis contentionibus, à multo periculo ſuæ Exarchalis Autocephaliæ. Baſſianus pergit : " Agnoſcens autem hæc piiſſimus noſter Impera„tor, repentè hoc confirmavit, & continuò per Commonitorium „apertè declaravit, confirmans Epiſcopatum. Poſteà direxit ite„rùm Sacram per Euſtatium Silentiarium, quæ confirmaret Epiſ„copatum. Veni autem in Regiam Conſtantinopolim, & ſuſci„piens nos idem rerum Dominus, id eſt, me & eum, qui erat in „Regia civitate, Epiſcopum Proclum, amicos nos fecit. Et „communicavi cum eo, & cum omnibus Epiſcopis, qui tùnc „temporis ſunt reperti. Et faciens Synodicam idem ſanctiſſimus „Proclus direxit & civitati, & Epiſcopis, & Clericis". Ex his docemur plura. Primò, quod ſanctus Proclus iſtam ſine ſua Patriarchali venia, ſeù prævia confirmatione factam Inthronizationem peſſimè ceperit, ideoque & minatus ſit Baſſianum extrudere. Secundò, quod Baſſianus Imperatorem Theodoſium de Eccleſiæ ſuæ dignitate, & ei donata per ipſos Apoſtolos Autocephalia inſtruxerit, atque ita binam ſui Epiſcopatus confirmationem obtinuerit. Nempè tùnc necdum prodierat vigeſimus octavus Chal-

cedonenſis Canon, ideòque Princeps judicabat juxta regulas antiquæ Hierarchiæ. Tertiò docemur, quod ſanctus Proclus propter iſta non ceſſaverit, ſed conſtans perrexerit apud Principem urgere ſua Patriarchalia Jura. Quartò, quod hæc omnia Baſſianus timens tandem iverit Conſtantinopolim, & quod illic Princeps ipſum cum Proclo pacificaverit. Haud dubiè per aliquam, ſalvo utriuſque partis jure, interlocutoriam tranſactionem. Quintò, quod hâc viâ placatus Proclus ei dederit Synodicam, ejuſque Epiſcopatum plenè confirmaverit.

Quæ omnia ſunt planè veriſſima. Eis enim ad Chalcedonenſem Synodum atteſtatus eſt Lucianus Byziæ in Europa Epiſcopus. Glorioſiſſimis judicibus interloquentibus, "Reverendiſſimus „Epiſcopus Baſſianus edoceat, quis eum fecit Epiſcopum", præfatus Lucianus reſpondit: "Qui habuit jus, ſuſcepit eum bonæ „memoriæ Proclus. Et ſuſcepit eum beatæ memoriæ Theodo„ſius, piiſſimus Imperator: Et vocans eos amicos fecit". Notanda ſunt verba: "Qui habuit jus". Affirmant illud in Epheſinam Eccleſiam, ac omnem Aſiaticam Diæceſim jus omninò competîſſe Proclo, & Conſtantinopolitanæ Cathedræ, ideoque de legitima Baſſiani promotione non eſſe dubitandum. Iſti ipſi glorioſiſſimi Judices Theodoſio Aſſeſſores & Authores fuerant, ut ante Procli interventum Baſſiano Epiſcopatum confirmaret: Utique juxta antiquos mores & Canones. Item ut Proclum cogeret ad faciendam præfatam interlocutoriam tranſactionem. Hinc Lucianus eos intrepidè notat: Affirmat plenum iſtius rei Jus Conſtantinopolitano Throno competere. Nempè erat in ipſa Europæ Provincia Epiſcopus, ideòque mordicus ſtabat pro iſtis rapinis Conſtantinopolitanorum Antiſtitum. Et hinc ejus teſtimonio non fidentes Glorioſiſſimi Judices perrexerunt: "Si Proclus ſanctæ me„moriæ ſuſcepit Baſſianum Reverendiſſimum Epiſcopum, & com„municavit ei tamquam Epiſcopo Epheſiorum Metropolis, Reve„rendiſſimus Clerus ſanctæ Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ nos edo„ceat". Et Theophilus iſtius Eccleſiæ Presbyter reſpondit: "Ut „coram Deo, & ſuſcepit eum ſanctæ memoriæ Proclus commu„nicantem, & Synodalibus litteris honorans dimiſit eum ad Ephe„ſum, & in Diptychis poſuit ejus nomen, & recitabatur uſq; ad „modicum ab hinc tempus". Et cunctus ejuſdem Eccleſiæ Clerus confirmavit Theophili teſtimonium. Et tanta authoritate munitus

Baſſia-

Baſſianus per quatuor annos in plena pace ſedit Epiſcopus.
Verûm hæc omnia graviſſimè diſplicuerunt pluribus Aſiaticæ Diœceſeos Epiſcopis, pluribuſquè Clericis Epheſinæ Eccleſiæ. Indigniſſimè ferebant à ſancto Paulo Apoſtolo fundatam, & à Sancto Joanne Evangeliſtâ dudum directam Epheſiorum Eccleſiam ſpoliari ſuâ Authocephaliâ, & violenter captivari, ac traduci in ſervitutem Conſtantinopolitanæ Cathedræ. Iſtas rapinas & Apoſtolicorum Canonum prævaricationes noverant per omnia diſplicere Romanæ Eccleſiæ, ac præſertim ſedenti tunc zeloſiſſimo Pontifici Magno Leoni. Noverant ſimiles Juvenalis Hieroſolymitani Epiſcopi, quas per Epheſini Concilii Authoritatem ſtabilire tentaverat, in Antiochenum Patriarchatum rapinas fuiſſe ab ipſo, licet tunc dumtaxat Archi-Diacono, potentiſſimè excuſſas & exſufflatas. Noverant Autocephalorum Exarchorum Epiſcopalem confirmationem, & primam de ipſorum Conſecratione ac quibuſvis cauſis cognitionem privativè ac ſine medio ſpectare ad Romanùm Pontificem. Hinc igitur ſuum Archi-Epiſcopum Baſſianum, ejus illegitimam inthronizationem, invalidam à ſancto Proclo confirmationem, alioſque ejus defectus & exceſſus detulerunt & accuſarunt apud Magnum Leonem. Eum accuſarunt, quod non ab Epiſcopis impoſitus, ſed à Gladiatoribus, Arenariis, aliiſque id genus violentiis fuiſſet conjectus in Epiſcopalem Thronum. Et de accuſationis ſucceſſu in Chalcedonenſi Synodo adGlorioſiſſimos Judices dixit ejus Succeſſor Stephanus: "Et pro hoc expulſus eſt à Sanctis
„Patribus, à Sanctiſſimo Regiæ civitatis Romæ Leone, à Beatiſſi-
„mo Sanctæ memoriæ Flaviano Conſtantinopolitanæ Urbis, & ab
„Alexandrino & Antiocheno. Ab his expulſus eſt. Romanus Epiſ-
„copus eum depoſuit, & Alexandrinus eum damnavit. Videat
„veſtra Magnificentia epiſtolam ſcriptam à ſancto Leone". Et ad ulteriorem Glorioſiſſimorum Judicum interrogationem denuò repoſuit: "Relatum eſt ab Epiſcopo Alexandrinæ civitatis, Sanctiſſimæ
„memoriæ Theodoſio Principe ſcribente illuc. Allatæ ſunt etiam
„litteræ à Beatiſſimo & Sanctiſſimo Papa Romano, quatenus iſtum
„eſſe non oporteret Epiſcopum. Et manifeſtæ ſunt litteræ. Ju-
„bete venire Notarios". Et rurſum dixit ad omnem Synodum:
„Sanctiſſimus Archi-Epiſcopus Romanus Leo hunc depoſuit,
„quoniam præter Regulas factus eſt". Et iſtam Romanæ Eccleſiæ authoritatem, iſtudque Magni Leonis Judicium, & Dioſ-

corus Alexandrinus, & Domnus Patriarcha Antiochenus, & Sanctus Flavianus, qui ſancti Procli Presbyter fuerat, agnoverunt, comprobarunt, & miſerunt in plenam executionem. Etenim Epheſino Latrocinio non Baſſianus adſedit, ſed Succeſſor Stephanus. Quin immò Dioſcorus videtur fuiſſe Author totius negotii. Etenim Conſtantinopolitanorum Epiſcoporum rapinas peſſimè oderat: Hinc videtur Epheſinæ Eccleſiæ Epiſcopos & Clericos inſtigaſſe, ut Baſſiano datam à ſancto Proclo Epiſcopalem confirmationem accuſarent apud Pontificem. Iſtud judicium etiam probavit omnis Chalcedonenſis Synodus. Etenim Baſſianum pronuntiavit legitimè abjectum ac degradatum. Nempe tunc necdum ediderat vigeſimum octavum Canonem, ideoque norat primam de Epheſino Exarcho notitiam, ejuſque Epiſcopalem confirmationem, non ad Conſtantinopolitanum Epiſcopum, ſed privativè ſine medio ſpectare ad Pontificem Romanum: Ex Apoſtolico Canone. Nam & ſanctus Victor Pontifex primæ inſtantiæ judicium exercuit in Epheſinum Polycratem. Laudata ſancti Leonis epiſtola, dum è latebris apparuerit, poterit nos plura docere.

Eundem Apoſtolicum Canonem novit & obſervavit Timotheus Salophaciolus, Patriarcha Alexandrinus, de quo ad Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum ſcripſit ſanctus Simplicius Pontifex: "Frater & Co-Epiſcopus noſter Timotheus, per-„ſecutione probabilior factus priſtini non immemor Inſtituti, „per Fratrem & Co-Epiſcopum Iſaiam, & filios noſtros, Nilum „Presbiterum, & Martyrium Diaconum Alexandrinæ Eccleſiæ, „ſolemnia Scripta direxit, quibus & illud, quod ante perter-„ritus de Dioſcori nomine fecerat, ſe deſtruxiſſe memoravit, „& remiſſionem ipſius erroris expetiit, noſque de quiete fecit „Eccleſiæ gratulari, expertus erga ſe, quod in eo tunc reprehen-„dimus, non inultum, & reconciliatum ſibi nunc Divinæ miſe-„rationis affectum". Et in alia ad eundem Acacium epiſtolâ; „Sicut in reditu Fratris & Co-Epiſcopi noſtri Timothei gratula-„mur, ita eum commonente Dilectione tuâ cupimus irreprehen-„ſibilem reperiri. Quia meminiſti eum jamdudum fidelis Præ-„ſulis non habuiſſe conſtantiam, quando ei, ut damnati Dioſ-„cori nomen inter Altaria recitaretur, extortum eſt". Ex Alexandrino Clero & Populo plures Chalcedonenſem ſui Patriar-

chæ

chæ Dioſcori degradationem contumaciſſimè averſabantur. Hinc enim Sanctum Proterium, quem in illius adhuc viventis, & apud Gangras in Paphlagonia exulantis, locum Orthodoxi conſecraverant, illi crudeliſſime in quinta ſancta feria, in ipſo Baptiſterio trucidarunt. Hoc ipſum ſibi metuens Proterii Succeſſor Timotheus Eutychianis Dioſcori dilectoribus benigniſſimum ſe exhibuit, & ad ipſos placandos damnati ac hæretici hominis nomen reddidit ſacris Eccleſiæ Tabulis, atque ita profeſſus eſt ipſum, & vivum & mortuum, fuiſſe ſemper legitimum Epiſcopum, ac iniquè damnatum. Exiſtimabat eſſe diſpenſatoriam pacis ac publicæ quietis fibulam. At erat graviſsimum ac varium delictum. Manifeſta damnatio Chalcedonenſis Synodi, & contagioſa communio cum hæretico nomine. Hinc ipſum Simplicius graviter increpavit, minatus graviora: Degradationem. Verùm ille prævenit Juſtitiam, errorem agnovit & correxit, raſit Dioſcori nomen, humiliter poſtulavit veniam, pollicitus meliora. Et ſuis precibus adjutorem adhibuit Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum, tunc adhuc ſanum & integrum, ideoque verbo & opere potentiſsimum, apud Romanam Eccleſiam. Ambo profitebantur ad ipſam ſpectare iſtud judicium. Hinc enim de Timotheo Pontifex dicit: "Priſtini non „immemor Inſtituti".

Ex eodem Canone Orientales Archi-Mandritæ & Monachi adversùs Anthimum Trapezuntis Epiſcopum, qui hæretico Theodoræ Imperatricis favore nixus ſemetipſum in Regiæ civitatis Cathedram intruſerat, & occultè fovebat Eutychianam hæreſim, ſcripſerunt ad Imperatorem Juſtinianum: "Miſit „Deus huic civitati Agapetum, Pontificem antiquæ Romæ, „in depoſitione Anthimi, tamquam olim Petrum Magnum „Apoſtolum Romanis in depoſitione Simonis præſtigiarum. „Iſte verò honorabilis vir, ſciens per libellos plurimorum no„ſtrorum ea, quæ inique contra Eccleſias præſumpta fuère, „ea ipſa viſu ſemel accipiendo, neque ad viſum ſuſcipere vo„luit Anthimum, furentem adversùs Canones, ſed hunc juſtè „ejecit de Sacerdotali Sede hujus civitatis, & opitulante ac „adjuvante Catholicam fidem ac Divinos Canones veſtro Im„perio, præfecit ipſi Eccleſiæ Sanctiſsimum Mennam rectæ fidei, „& pudicæ vitæ, & honeſtæ converſationis, & infirmantium in

injuncta

„injuncta ſibi diſpenſatione approbatiſsimum. Præterea rurſus „de Anthimo libellos, & Epiſcopi Paleſtini in civitate congregati, & alii Orientales, & Legati aliorum Pontificum, & „nos ipſi poſtulavimus Anthimum Epiſcopum Trapezuntinum, „quæ perpetravit, facere per libellum nota Sedi Apoſtolicæ, & „liberare ſe ipſum ab omni hæretico errore, & proficiſci ad „Eccleſiam Trapezuntinam. Aut ſi hoc non velit, finaliter condemnetur, & omni dignitate & operatione Sacerdotali nudetur, ſicut ſanctus Celeſtinus fecit contra impium Neſtorium".

Affirmant varia. Primò, quod ſanctus Agapetus Pontifex Conſtantinopolim venerit ad Imperatorem Juſtinianum. Occaſionem & ſcopum exponit in Breviario Liberatus Diaconus. Secundò, quod tùnc præfatus Anthimus incubaret Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, homo verſutus ac doloſus. Etenim licet peſſimus Entychianiſta, putatus fuit tantus Catholicæ fidei Aſſertor, ut in Conſtantinopolitana Collatione fuerit unà cum Hypatio Epheſino, Demetrio Philippi-Cæſaræenſi, & aliis ſanctiſſimis Epiſcopis aſſumptus ad diſputandum contra Epiſcopos Severianos. Tertiò, quod hæc utcumque ſciens Pontifex hominem ſtatim averſatus fuerit, nequidem dignatus admittere ad ſuum conſpectum. Quartò, quod hæc omnia videntes, & hâc optimâ occaſione uſi Orientales Archi-Mandritæ ac Monachi, Agapeto exhibuerint libellos ſupplicantes ex Regiæ civitatis Throno Anthimum hæreticum ejici, ac imponi virum orthodoxum, verum Epiſcopum & Paſtorem. Quintò, quod Agapetus libellos & cauſam admiſerit, ſuumque Tribunal in ipſa Regia civitate erexerit, judicialiter procedens contra Anthimum. Sextò, quod ipſum propter illegitimum contra Canones tranſitum dejecerit, atque ita ex Conſtantinopolitano Patriarcha juſſerit denuò eſſe Trapezuntinum Epiſcopum. Septimò, quod mox in ejus locum propriis manibus conſecraverit Mennam Presbyterum, Præfectum pauperibus infirmis. Octavò, quod tùnc Monachi non ceſſaverint, ſed adversùs ipſum perrexerint agere; uti contra hæreticum. Nonò, quod hanc Actionem non apud Amaſenum Epiſcopum, Trapezuntini Metropolitam, inſtituerint, ſed continuarint apud Agapetum. Decimò, quod hæc omnia non ſoli ipſi Archi-Mandritæ ac Monachi egerint, ſed inſuper plures Hieroſolymitani, ac Antiocheni Patriarchatus Epiſcopi, nec non & ipſe Imperator Juſtinianus.

Ex quibus diſcimus præſertim tria. Primò, quod prima de Conſtantinopolitani Patriarchæ promotione ac exceſſibus cognitio privativè ſpectet ad ſolum Pontificem. Secundò, quod Papa, dum illum degradat, ſuo jure poſſit conſecrare Succeſſorem. Tertiò, quod etiam prima de aliis, tàm Provincialibus quàm Metropolitis, Orientalium Epiſcopis cognitio, licet fieri poſſit per Patriarcham & Metropolitam, devolvi poſſit etiam ad Papam. Quod ſit alternativum jus, ideoque accuſator habeat electionem, præſertim in cauſa fidei. Et hinc novus Patriarcha Mennas unà cum Romanæ Eccleſiæ Apocriſariis ac Legatis perrexit adverſùs Anthimum, & uti hæreticum degradavit. Etiam Severum Antiochenum, Petrum Apamæenſem, ac Zoaram Monachum. Quæ omnia Mennas ſuæ Sedis authoritate palàm non potuit, ſed propter adſidentes Legatos Romanæ Eccleſiæ. Ita ipſe in ſua Synodo eſt aſſiduè profeſſus. Et Synodalia Acta profitentur ſanctum Celeſtinum Pontificem iſta ſuâ authoritate egiſſe in Neſtorium, ac ipſum degradaſſe. Quod ipſum conſtanter profeſſa eſt Epheſina Synodus.

Quod eâdem poteſtate in cunctos Romani Patriarchatus Metropolitas non ſolus Damaſus ſit uſus, ſed omnes etiam Succeſſores conſtanter uti perrexerint, oſtendi poſſit multis, in ſuperiori capite non adductis, aliis exemplis. Quod iſta forma in Gallicanis Eccleſiis uſque ad barbaros Reges conſtanter viguerit, lucet ex Decretis ſancti Hilari Papæ. Etenim neſcio quis Hermes, ad Biterrenſem Eccleſiam electus & conſecratus, & ab ipſa iniquè rejectus, neſcio quo iniquo modo invaſit, aut impoſitus fuit in Cathedram Narbonenſis Metropolis. Hinc ad Leontium Arelatenſem Archi-Epiſcopum, ſuum in Gallia Vicarium, Hilarus ſcripſit : " Miramur Fraternitatem tuam ita legis Catholicæ immemorem eſſe, ut quæque iniqua, & contra Patrum noſtrorum Statuta in Provincia, quæ ad Monarchiam tuam pertinet, ſi ipſe aut non vis aut non potes, etiam nec nos ſilentii tui taciturnitate permittas corrigere". Compendio exponit Hermetis exceſſum, & adjungit : " Quam rem decuerat Sanctitatem tuam, ut nobis è veſtigio indicaret". Affirmat quod Leontius debuerit Hermetem aut ſtatim corrigere per vices Apoſtolicas, aut certè corrigendum referre Pontifici. Nempè quia Hermes erat Metropolitanus. Undè & Pontifex ipſum correxit. Etenim diſpenſa- Epiſt. 7.

omnia ſcripſit ex Patris ſui ſenſu. Plura ſunt iſtiusmodi Gallicana exempla.

Proindè cerum eſt, quod injecta per barbaros Reges calamitas cœperit hanc Apoſtolicam formam mutare. Hinc mutationem meritò proſcripſit, & avitos Canones reduxit Imperator Carolus Magnus. Quin & antè Imperium, dum Tilpinum admovit Rhemenſi Throno, iſtius Eccleſiæ Privilegia, in ſancto Rigoberto per Carolum Martellum graviter læſa, curavit per Adrianum primum Pontificem innovari & confimari: Inter quæ erat, quod Rhemenſis Archi-Epiſcopus per nullum, niſi per ipſum Romanum Pontificem, poſſet judicari. Pontificium Diploma exſtat apud Flodoardum in hiſtoria Rhemenſis Eccleſiæ. Lib. 2. Cap. 17. Sic Caroli Succeſſor & filius Ludovicus Pius Fortunatum Gradenſem Archi-Epiſcopum, licet læſæ Majeſtatis reum, Romam miſit à Papa judicandum. Ita habes apud Annales Eginardi. A. 824. Hinc & Theonis-Villana Synodus Ebbonem Rhemenſem Archi-Epiſcopum, quod non niſi per Papam aut ejus Vicarios judicari poſſet, induxit ad cedendum Epiſcopatui. Ita docent Acta de ejus depoſitione. Poſterioribus etiam ſæculis ſanctus Thomas, Cantuarienſis Archi-Epiſcopus & Martyr, dum à ſuis Suffraganeis & Regni Proceribus damnaretur, proclamavit adverſùs Attentatum, conteſtans eſſe inauditam audaciam. Exſtat Alexandri III. Pontificis ad iſtum Athletam epiſtola, Lib. 1. Epiſt. 40. quâ conſtanter affirmat iſtud judicium contra Patrum Statuta, contraque Divinas ac humanas leges fuiſſe præſumptum.

Omittere non poſſim magnum Gregorium. Fuit rigidiſſimus Apoſtolici hujus Canonis obſervator ac executor. Etenim Sardiniæ Epiſcopis ſeriò præcipiens, ne ſine ſui Metropolitæ Formata quoquam irent, adjungit: Lib. 7. Judic. 2. Epiſt. 8. "Nec eum poſtponere in aliquo præ„ſumatis, excepto ſi, quod non optamus, contra eundem Me„tropolitanum veſtrum aliquid cauſæ vos habere contingat, ut „ob hoc Sedis Apoſtolicæ judicium requiratis". Etiam quidquid contra Maximum Salonitanum Epiſcopum, Dalmatiæ Metropolitam, potenter egit; egit in prima Inſtantia. Eodem modo, niſi ſacrarum Juſſionum violentia obſtitiſſet, parabat agere in Severum Gradenſem. Et Adrianum, Thebanæ in Theſſalia civitatis Epiſcopum, nec per Lariſſæ Metropolitam, nec per ipſum primæ Juſtinianæ Primatem, ſed per ſolam Apoſtolicam Sedem aut ejus Delegatos judicari voluit, eò quod illum ac ejus Eccleſiam

Pelagius II. exemiſſet ab omni eorum poteſtate, ac ſuæ Sedi immediatè ſuppoſuiſſet. Ejus ad Joannem Lariſſæ Metropolitam verba ſunt lucida: " Decernimus ut Fraternitas tua ab Adriano, „Eccleſiaque ejus omnem ante-habitæ ſuæ poteſtatem juriſdictionis „abſtineat, & ſecundùm Scripta noſtri Deceſſoris, ſi cauſa vel fi„dei, vel criminis, vel pecuniaria adversùs præfatum Conſacerdo„tem noſtrum potuerit evenire, vel per eos, qui ſunt vel fuerint „in Regia Urbe Reſponſales, ſi mediocris eſt, quæſtio cognoſca„tur; vel huc ad Apoſtolicam Sedem, ſi ardua eſt, deducatur, „quatenùs noſtræ Audientiæ ſententiâ decidatur". Ex quibus omnibus lucidiſſimè patet laudatam Imperatoris Gratiani legem non hæſiſſe in ſola perſona ſancti Damaſi, ſed fuiſſe perpetuam Interpretem ac executricem Canonis Apoſtolici.

L. 2. Judic. 11. Epiſt. 7

Iſta lex, licet pro ſola Occidentali Eccleſia emanaverit, attamen etiam apud Orientales quoad illam partem, quæ apud ipſos ſervari poterat, ſemper fuit in ſumma reverentia ac plena obedientia. Nempe quoad illam partem, quæ degradatum, & contumaciter parêre reluctantem, Epiſcopum deportari mandat ad centum ab iſtâ civitate milliaria. Hanc enim partem omnino reſpexit Theodoretus Cyrenſis Epiſcopus, dum ab Epheſino Latrocinio degradatus ſcripſit ad Anatolium Patricium: " Magnitu„dinem tuam obteſtor, hanc à Victore Auguſto gratiam petat, ut „habitare me ſaltem jubeat in Monaſterio noſtro, quod à Cyrenſi „civitate abeſt millibus centum & viginti". Omnino loquitur ex ſenſu, & juxta obſervantiam Orientalis Eccleſiæ. Et hinc iſtam pœnam, quod eſſet obnoxia incommodis, Imperator Juſtinianus commutavit in clauſuram intra aliquod Monaſterium. Et iſtud etiam pro Orientali præſertim Eccleſiâ. Eandem Legis partem ad Africanæ Eccleſiæ preces innovarunt Imperatores Arcadius & Honorius. Ob frænandam turbulentiam Equitii, apud Diarætorum Hipponem Epiſcopi. Palam ſupponunt legem uſque tunc manſiſſe in pleno vigore, ideoque & ſtabilierunt ejus executionem. Eandem legis partem laudat, ac in Gallia ſemper viguiſſe, nec non & Magnum Papam Leonem eâdem adversùs Eutychetem hæreſiarcham fuiſſe uſum, affirmat in litteris, quas ex Duziacenſi Synodo, ac ex Caroli Calvi Francorum Regis nomine ſcripſit ad Adrianum II. Pontificem, Hincmarus Rhemenſis. Iſta legis pars fuit omnino nova, fundata quidem in antiquis Romani Imperii moribus

Epiſt. 119.

Actor. 6.

bus

bus, in nullo tamen Canone; at vero altera ejus pars omnino fuit Apoſtolici Canonis executrix: Et adeo ſemper apud omnem Romanum Patriarchatum viguit, ut ejus innovatio nunquam debuerit poſtulari à Principe. Quo igitur fuco dici poſſit fuiſſe limitata ad perſonam ſolius Damaſi?

CAPUT X.

Examinantur alia Romanarum è Gallia Appellationum Exempla.

PAſchaſius Queſnellus hæc iterum ſcribit: "Majoris momenti eſt Proculi Maſſilienſis Epiſcopi „cauſa, cujus ad ſe traxiſſe etiam primam cog„nitionem Zozimus Pontifex dicitur inſtante „Patroclo Arelatenſi, cujus & ſtudio depoſitus „eſt. Hoc Illuſtriſſimus Petrus de Marca dicit „actum eſſe Romæ poſt Gratiani legem pro„promulgatam, quæ Romani Pontificis judicio commiſerat Me„tropolitanos. Quidquid ſit de hac lege, non eſt cur nos Zozimi „conatus iſte plurimùm ſollicitet. Primùm enim ex ſolo Facto „jus naſci cuiquam non poteſt, præſertim cum repugnantes & „contradicentes habet adverſæ partis Patronos. Deinde Zozimi „Factum Appellationum jus nequaquam attinet, neque ex Sardi„cenſibus Canonibus patrocinium trahere poteſt. Hi enim nec „de prima cognitione, nec de Appellatione quidquam habent, „ſed de ſola cauſæ in Provincia ipſa retractatione procuranda. „Tertiò, etſi nolumus epiſtolis Zozimi fidem derogare, nihilo„minus totius iſtius negotii ratio non ſatis perſpecta habetur, „quæ non niſi ex his epiſtolis innoteſcit. Cum enim authoritatis „Sedis ſuæ amplificandæ ſtudio plurimùm laboraſſe convincatur „ex Africanis monimentis, non temerariè conjicimus eandem Re„pulſam paſſum in Galliis Zozimum, quam in Africa". Honorat Zozimum, uti ſupra honoravit Magnum Leonem: Affirmat ipſi circa Apoſtolicæ Sedis jura non eſſe credendum. Et Romanas appellationes tunc non viguiſſe in Gallia.

Rei ſeries eſt paucis exponenda. Solidam Narbonæ Provin-

ciam Magnus Conſtantinus videtur diviſiſſe in Viennenſem & Narbonenſem. Priorem Magnus Theodoſius, aut ejus Anteceſſor Gratianus creditur ſubſecuiſſe in Viennenſem & ſecundam Narbonenſem. Eodem tempore emerſerunt Maritimarum Alpium Provincia, & Provincia Alpium Graiarum. Et ſic Maſſilia evaſit in Metropolim. Rationem adducit in litteris ad Græcum Maſſilienſem Epiſcopum Apollinaris Sidonius: " Jam non primi", utique vos Maſſilienſes, " Comprovincialium cæpiſtis eſſe, ſed ultimi".
Lib. 7. Epiſt. 7.
Maſſilia ante iſtam Provinciarum diviſionem fuerat Viennenſis Provinciæ prima civitas, prima Epiſcopalis Sedes, primus Thronus. Hinc per diviſionem profecit in Metropolim, ideoque Proculus Epiſcopus ſe prætendit ac geſſit Metropolitam. Prætendit civitatem ſuam ex iſtâ diviſione profeciſſe non duntaxat in civilem Metropolim, ſed inſuper in Eccleſiaſticam. Nec carebat fundamento. Hàc enim viâ etiam Turonum, Senonum, Remenſium, & plures intra ipſam Galliam civitates ita profecerunt. Verùm Arelatenſis Eccleſia, antiqua totius Narbonæ Metropolis, potenter interceſſit. Et tandem cauſam deduxit ad Synodum Taurinenſem, à qua emanavit hæc ſententia: " Cum vir S. Proculus, Maſſilienſis civitatis Epiſcopus, ſe tanquam Me„tropolitanum Eccleſiis, quæ in ſecunda Provincia Narbonenſi „poſitæ videbantur, diceret præeſſe debere, atque per ſe Ordi„nationes in memorata Provincia ſummorum fieri Sacerdotum, ſi„quidem adſereret eaſdem Eccleſias vel ſuas fuiſſe, vel Epiſcopos „à ſe in eiſdem Eccleſiis ordinatos; & è diverſo ejuſdem Regionis „Epiſcopi", utique ſpectantes & permanentes ad Arelatenſem Cathedram, " aliud defenſarent, ac ſibi alterius Provinciæ Sa„cerdotem præeſſe non debere contenderent, id judicatum eſt „à S. Synodo, contemplatione pacis atque concordiæ, ut non „tam civitati ejus, quæ in altera Provincia ſita eſt, cujus magni„tudinem neſciremus, quàm ipſi potiſſimùm deferretur, ut tan„quam Pater Filiis honore Primatûs adſiſteret. Dignum enim „viſum eſt, ut quamvis unitate Provinciæ minimè tenerentur, con„ſtringerentur tamen pietatis affectu. Hæc igitur ipſi tantùm in „diebus vitæ ejus forma ſervabitur, ut in Eccleſiis Provinciæ ſe„cundæ Narbonenſis, quas vel ſuas Parochias, vel ſuos Diſci„pulos conſtiterit fuiſſe ordinatos, Primatûs habeat dignitatem". Fuit interlocutoria ſententia: Lata ab extraneis Judicibus.

Hæc

Hæc Synodus paſſim creditur celebrata ad quarti Sæculi annum nonageſimum ſeptimum, atque ita Arelatenſi Eccleſiæ tunc præſidebat Conſtantius. Et unà cum Proculo poſſit Synodo adfuiſſe. Quidquid ſit, acquievit ſententiæ. Acquievit & Succeſſor Heros. Verùm hujus Succeſſor Patroclus appellavit ad Zozimum Pontificem, & Romam acceſſit. Lucet ex quinta Pontificis ad ipſum epiſtola: "Quid de Proculi damnatione cenſuerim, tenet „conſcientia tua, cum meo intereſſes examini. Nec te Geſto-„rum noſtrorum authoritas latet, vel Scriptorum, quæ de ipſius „damnatione per terrarum diverſa loca direximus". Patroclus armabatur authoritate Canſtantii Imperatoris: Nam per ipſum, adhuc Magiſtrum militum in Gallia, intruſus fuerat in Arelatenſem Cathedram. Hinc à Zozimo impetravit varia. Primò, evocationem Proculi ad Urbem. Lucet ex tertia Pontificis epiſtola: „Multa contrà veterem formam Proculus uſurpaſſe detectus eſt in „Ordinationibus nonnullorum indebitè celebrandis, quas proxi-„mè numeroſâ cognitione diſcuſſimus, licet ipſe diu exſpecta-„tus, faſtidioſè ferens ſibi inducias attributas, convenire diſſimulet". Proculus ergò etiam poſt impetratas inducias non comparuit. Hinc Patroclus ſecundò obtinuit caſſationem Taurinenſis Judicii. Pergit enim Pontifex in eadem epiſtola: "Attamen illa præ-„ſumptio nos admodum movit, quod in Synodo Taurinenſi, „cum longè aliud ageretur, in Apoſtolicæ Sedis injuriam ſub-„ripiendum putauit, ut ſibi Concilii illius emendicata obreptio „præſtaret ordinandorum, veluti Metropolitano, in Narbo-„nenſi ſecunda Provincia poteſtatem". Patroclus tertiò impetravit ſuæ Sedi reſtaurari plenum Metropoliticum jus in totam, prout olim fuerat, Narbonæ Provinciam. Lucet ex prima Zozimi epiſtola: "Juſſimus præcipuam, ſicuti ſemper habuit, Me-„tropolitanus Epiſcopus Arelatenſium civitatis in ordinandis Sacer-„dotibus teneat authoritatem. Viennenſem, Narbonenſem primam, „& Narbonenſem ſecundam Provincias ad Pontificium ſuum revo-„cet". Tacet Maritimarum & Grajarum Alpium Provincias: Quod cuncti ipſarum Epiſcopi obedirent Patroclo, & nullus præſumeret ſe Metropolitanum. Patroclus quartò impetravit Proculi, hiſce Decretis contumaciter refragantis degradationem.

Ex quibus lucet Paſchaſium Queſnellum hic variè labi. Primus lapſus eſt, quod Zozimus in hac cauſſa non reſpexerit ad lauda-

laudatam legem Imperatoris Gratiani. Eum reſpexiſſe evincunt hæc ipſius adducta verba de Taurinenſi Judicio : "In Apoſtolicæ „Sedis injuriam Proculus ſubripiendum putavit". Synodum maniſeſtè arguit, quod Metropoliticas, ideòque Apoſtolicæ Sedi reſervatas, cauſſas judicando in Apoſtolicam authoritatem impegiſſet. Eandem legem reſpexit in literis ad Viennenſis ac Narbonenſis Provinciæ Epiſcopos ſanctus Papa Celeſtinus : "Maſſilienſis „Eccleſiæ Sacerdotem, qui dicitur, quod nefas eſt, in nece fra„tris taliter gratulatus, ut huic qui ejus ſanguine cruentatus ad„venerat, portionem cum eodem habiturus occurreret, veſtro „audiendum Collegio delegamus". Agit de Proculo. Rem elucidat Proſper in Chronico : "Patroclus Arelatenſis Epiſcopus à „Tribuno quodam Barnabo multis vulneribus laniatus occiditur. „Quod facinus ad occultam juſſionem Felicis Magiſtri militum „referebatur". Inimici mors placuit Proculo. Hinc percuſſori Barnabo, manibus adhuc cruento, gratulabundus occurrit, & invitavit ad menſam. Pontifex agit de ſecunda Narbonenſi Provincia. Et ipſi non ſoli, ſed ſimul Viennenſi Provinciæ delegat hanc cauſſam Proculi : Quod nempè ille eſſet Metropolita, ideòque ejus prima Inſtantia ex Gratiani Edicto ſpectaret ad Sedem Romanam. Fateor tamen Zozimum ex iſto non proceſſiſſe Edicto. Ejus quippè Judicium non fuit prima cognitio, ſed Retractatoria. Quare ſecundus Queſnelli lapſus eſt, quod hoc Zozimi Factum non tangat jus Appellationum. Clarum eſt hanc cauſſam fuiſſe appellatam.

Reponit ille Proculum nec comparuiſſe ad Romanum tribunal; nec obtemperaſſe ſententiæ, nec ceſſaſſe ab exercitio Metropoliticæ poteſtatis, nec agnoviſſe aut curaſſe degradationem, ſed in conſecrandis Epiſcopis etiam tunc proceſſiſſe. Quæ omnia eſſe veriſſima cenſet ex Zozimi epiſtolis. Ab ipſa Romana Eccleſia probatam ejus contumaciam. In adductis enim verbis Celeſtinus Pontifex ipſum agnoſcit pro Maſſilienſi Epiſcopo, ejusque cauſſam delegat adunandæ Synodo duarum Provinciarum. Reſpondeo Proculo eveniſſe, quod Acacio Conſtantinopolitano Epiſcopo, per Joannem Alexandriæ Patriarcham appellato Romam, eveniſſe teſtatur in data contra illum ſententia Felix III. : "Ad libellum „fratris & Co Epiſcopi mei Joannis, qui te graviſſimis objectio„nibus impetivit, in Apoſtolica Sede ſecundùm Canones diffidens,

objecta

„objecta firmaſti". Attamen Proculi contumacia fuit longè inferior. Timuit enim authoritatem Imperatoris Conſtantii, ideoque comparere non contempſit, ſed non fuit auſus. Nec dubitandum eſt, quin poſtmodò ſe ſubmiſerit Apoſtolicæ Sedi, atque ita ab injecto per Zozimum vinculo ſolutus redierit ad gradum, reparatus in integrum Epiſcopum. Proculus enim fuit magnus Antiſtes, celebratus multorum Patrum elogiis. Factum iſtud exiſtimo, dum Bonifacius Pontifex circumduxit Zozimi pro Arelatenſi Metropoli judicium, ac à Lutubenſi Eccleſia excitatus Hilarium Narbonenſem Epiſcopum firmavit in dignitate Metropolitica ſupra primam Narbonenſem. Idem Pontifex à Taurinenſi Synodo ſancitum, & à Zozimo exſufflatum, Metropoliticum Jus reparavit Viennenſi Eccleſiæ. Patet ex ſancti Celeſtini ad Narbonenſis ac Viennenſis Provinciarum Epiſcopos literis: "Juxta Decreta „Canonum, unaquæque Provincia ſuo Metropolitano contenta „ſit, ut Deceſſoris noſtri data ad Narbonenſem Epiſcopum „continent Conſtituta, nec uſurpationis locus alicui Sacerdoti „in alterius concedatur injuriam. Sit conceſſis ſibi unuſquiſ„que contentus limitibus. Alter in alterius Provincia nihil præ„ſumat". Loquitur de utraque Narbonenſi Provincia. Etenim generatim ſcribit "ad Epiſcopos Narbonenſes". Item "ad „Viennenſes Epiſcopos". Et ſingulis his Provinciis reddit & firmat ſuum Metropolitam. Et aſſeverat ſe ſancire ex Decreto Anteceſſoris Bonifacii, atque ita teſtatur hunc iſta omnia ſibi præformaſſe.

Tunc igitur & Proculus refugit ad laudatum Bonifacium, queſtus eſt de Zozimi Judicio, expoſuit cauſſas ſuæ non comparitionis, & impetravit non dumtaxat ſui gradus reparationem, ſed inſuper dignitatis Metropoliticæ. Hinc Celeſtinus ipſum agnovit ut Metropolitam atque canonicum Epiſcopum, & primam de ejus crimine cognitionem delegavit propriæ ipſius Provinciæ. Certè ſi fuiſſet Provincialis ſolummodò Epiſcopus, Provinciæ Synodus ad ipſum de tanto crimine diſcutiendum atque damnandum non indigebat delegata authoritate Sedis Apoſtolicæ. Proindè Proculus non ad Romanas Appellationes ſpernendas recalcitravit Zozimo, ſed ad evadendum ejus non æquum pro Patroclo Judicium. Credidit Zozimum pro Patroclo ſentire cum Auguſto Conſtantio. Et ejus ſuſcipio non caruit fundamentis. Hinc à Bonifacio conſecutus eſt plenam gratiam.

Paſchaſius Queſnellus proſequitur : "Ex ejusdem Papæ Zozimi „epiſtolis diſcimus alios aliquot Epiſcopos in Galliis ſententiam ex„cepiſſe, quos inter Lazarus Aquenſium Epiſcopus, & Urſus, cujus „Sedes ignota, numerantur. Nullius tamen appellationem legimus. „Tantum abeſt, ut primam ſententiam in illos ferre adgreſſus ſit „Romanus Epiſcopus. Ita ut Patrocli improbitati ac audaciæ tri„buendum ſit, quod primum in Proculi negotio tentatum eſt. Nam „veritus ne Ordinationem ejus, ſacris Canonibus contrariam, in „irritum mitterent Gallicani Epiſcopi, Romani Pontificis gratiam „& favorem ſibi variis artibus conciliavit, ſpemque fecit maximè „authoritatis ejus in Galliis magis promovendæ : Quam occaſionem „avidè arripuit Zozimus, ut imperviam hactenùs hujusmodi con„ſuetudini ac moribus Galliam circa Epiſcoporum judicia, aliarum„que rerum adminiſtrationem, tandem aliquando perviam haberet. „Quod tamen eo, quem optabat, exitu caruit".

Errores varii. Primus eſt, quod nullam hìc legamus Appellationem. Etenim manifeſtum eſt, quod Patroclus à Taurinenſis Synodi judicio Romam provocaverit. Secundus error eſt, quod nulla hìc item appareat prima Romani Pontificis ſententia in Gallicanum Epiſcopum. Etenim apparet criminalis cauſſa Proculi Metropolitæ Maſſilienſis, Synodo delegata per Celeſtinum Pontificem : Hæc delegatio eſt omninò prima cognitio, ſeù fieri non poteſt, niſi per primæ cognitionis Judicem. Tertius error eſt, quod iſta Appellatio ſit primum Attentatum in Gallia, tribuendum Patrocli improbitati atque audaciæ. Etenim nemo tunc Gallicanus Epiſcopus, nullus antiquus Scriptor Patroclum hic arguit attentatæ novitatis. Sunt noviſſima Paſchaſii Queſnelli Dogmata. Patroclus egit juxta antiquum Canonem & morem totius Eccleſiæ. Quartus error eſt, quod Patroclus timuerit ſuam Epiſcopalem creationem reſcindi à Gallicanis Epiſcopis. Ipſe enim erat ſupremus Galliæ, & quidem Imperatoris Conſtantii authoritate armatus Metropolitanus, ideoque ab iſto metu liberrimus. Et ejus Ordinatio erat ambigua. Gallicani Epiſcopi qui Martiani Arelatenſis Metropolitæ dubiam hæreſim non præſumpſerant invadere, quomodo invaſiſſent dubiam Patrocli promotionem? Ipſam invadere debuerant in primis annis. Certè Conſtantius tùnc ſolummodo erat Magiſter militum. Quâ fiduciâ, qui tunc timuerant, ſub ejus Imperio cœperunt à Patroclo timeri? Proindè Patroclus

troclus non ex iſto metu, ſed ex ſuo plenæ Metropoliticæ dignitatis ambitu, ac ex plena in novum Conſtantii Imperium fiducia provocavit Romam, & cauſſam obtinuit. Quintus error eſt, quod Patroclus variis artibus Zozimi gratiam ſibi conciliarit, & ſpem fecerit Apoſtolicæ authoritatis per Galliam promovendæ. Hæc omnia ſunt frivola figmenta. Patroclus nullam artem impendit, niſi ſolam authoritatem amici Principis.

Videamus cauſſam Lazari Aquenſis Epiſcopi. Ipſi Queſnellus jungere debuerat non ignotæ Sedis Urſum, ſed Herotem Archi-Epiſcopum Arelatenſem. Hos enim Zozimus paſſim jungit. Et ipſi ſe junxerunt. Videntur ſimul appellaſſe Romam, aut ſanè appellationem fuiſſe ſimul proſecuti. Simul profecti ſunt in Paleſtinam. aut certè ſimul iſthic vixerunt. Iſthic hæreſiarcham Pelagium ſimul accuſarunt, & traduxerunt ad Dioſpolitanam Synodum. Zozimus Pontifex in literis ad Africæ, Galliæ, ac Hiſpaniæ Epiſcopos hæc ſcribit de Lazaro: "Lazarus, dudùm in Tau„rinenſi Concilio graviſſimorum Epiſcoporum ſententiis pro Ca„lumniatore damnatus, cum Bricey innocentis Turonenſis Epiſ„copi vitam falſis objectionibus appetiſſet, poſt verò indebitum „ab eodem Proculo, qui inter cæteros in Synodo damnationis „ejus adſederat, Sacerdotium conſecutus, à quo ſe ipſe vitæ ſuæ „conſcientiâ, datis literis in abdicationem ſui, ſpontè ſubmovit". Affirmat tria. Primò, Proculum adfuiſſe Taurinenſi Concilio. Secundò, Lazarum, adhuc Clericum, ob patratas in Briccium Antiſtitem calumnias fuiſſe damnatum. Tertiò, ab ipſo damnatore Proculo poſtea fuiſſe conſecratum Epiſcopum ad Aquenſem Eccleſiam. Proculus tunc agebat Metropolitam iſtius Provinciæ, ideoque credendus eſt ſolviſſe iſtud vinculum, & Lazarum ſolutum conſecraſſe. Quidquid ſit, Lazarus Epiſcopus fuit denuò degradatus, admiſit ſententiam, & propriæ manus ſubſcriptione confirmavit. Aut certè degradari timens à Synodo, prævenit Judicii infamiam, ac ſemet ipſum degradavit. Zozimus adjungit & aliud, Proculo & Lazaro commune crimen, patratum in Epiſcopali Conſecratione Urſi atque Tuentii: "Hic multa concurrunt. Improborum & damnatorum Ordina„tio, prætermiſſio Metropolitani, & Lazarus in conſortio illici„tæ Ordinationis adſcitus". Arguit Proculum de tribus. Primò, quod damnatos ac irregulares homines conſecraverit in

Epiſcopos. Deindè, quod Metropolitica Patrocli jura invaſerit. Tertiò, quod intruſum Lazarum ſibi fecerit in iſta Conſecratione adſiſtere. De Herote autem ſcribit Proſper in Chronico : "Heros, vir ſanctus, & ſancti Martini diſcipulus, cum „Arelatenſi Oppido præſideret Epiſcopus, à Populo ejuſdem „civitatis inſons, & nullis inſimulationibus noxius, pulſus eſt, „inquè ejus locum Patroclus ordinatur, amicus & familiaris „Conſtantii, Magiſtri militum, cujus per ipſum gratia quærebatur. Eaque res inter Epiſcopos illius Regionis magnarum „diſcordiarum materia fuit".

Plura de his ſcribit Zozimus Pontifex in literis ad Africanos Epiſcopos : "Patuit Herotem & Lazarum inobſervatis Ordi„nationibus, Plebe Cleroque contradicente, ignotos, alieni„genas, intra Gallias Sacerdotia vendicaſſe, quibus ſe ipſi pro„priâ abdicavere ſententiâ, noſque, licet & alia, tamen eo„rum pœnitudinem ſecuti, Sacerdotali eos loco, & omni com„munione ſubmovimus". Et in alia ad eoſdem epiſtola : "Ita„nè, Fratres dilectiſſimi, ad aures veſtras, qui ſint iſti turbines „Eccleſiæ vel procellæ, nec opinione pervenit? Itanè vos la„tuit vita horum atque damnatio? Sed quamquam ſpecialis il„los Apoſtolicæ Sedis authoritas omni communione ſubmove„rit, diſcite & in hac epiſtola, licet ſtrictim, hominum mo„res. Vetus Lazaro conſuetudo eſt innocentiam criminandi. „Per multa Concilia in ſanctum Britium, Co-Epiſcopum no„ſtrum Turonicæ civitatis, Diabolicus accuſator inventus eſt. „A Proculo Maſſilienſi in Synodo Taurini Oppidi ſententiam „calumniatoris excepit. Ab Eodem Proculo fit poſt multos „annos Sacerdos, Tyrannici Judicii defenſor, civitatis Aquen„ſium. Cumque contra-iret afflicta civitas, in ipſum penetrale „& Sacerdotale ſolium, ſanguine innocentis penè reſperſum, „irrupit. Stetitque in eo hactenus umbra Sacerdotii, donec „Tyranno ſtaret imago Imperii. Quo loco poſt internecionem „Patroni ſpontè ſe exuit, & propriâ ceſſione damnavit. De He„rote verò omnia ſimilia : Idem Tyrannus, Patronus cædis, „turbæ presbyterorum, contradicentium vincula & cuſtodiæ, „& totius civitatis afflictio. Similis pœnitentia de abdicatione „Sacerdotii". Et tandem concludit: "Ubi Heros, ubi La„zarus? Erubeſcenda factis & damnationibus nomina". Ad-

ducta de Lazaro verba quidam Codices ſic legunt: "In Sa„cerdotale ſolium, penè adhuc innocentis Deceſſoris ſanguine „reſperſum, fretus Tyranni patrocinio irrupit".

Ad Domini annum quadringenteſimum octavum ſcribit Proſper in Chronico: "Conſtantinus ex infima militia, ob ſolam „ſpeciem nominis in Britannia Tyrannus exoritur, & ad Gal„lias tranſit". Et ad ejuſdem ſæculi annum duodecimum: „Conſtantinus per Honorii Duces Conſtantium & Ulfulam apud „Arelatenſe Oppidum victus & captus eſt". Occuparat omnem ferè Narbonenſem Galliam. Ei adhæſerunt Heros & Lazarus. Et dum in Aquenſem civitatem irrumperet, occiſus fuit Epiſcopus, ac ejus in locum intruſus Lazarus, A Maſſilienſi Proculo. Eodem modo Heros fuit intruſus in Arelatenſem Cathedram. Et hinc dum Tyrannum occidit, & iſtas civitates Imperio reddidit Militum Magiſter Conſtantius, utrumque iſtum Epiſcopum ejecit, ac Arelatenſi Throno impoſuit Patroclum. Et iſtos ambos fecit Synodaliter damnari. Hinc Zozimus dicit ipſorum Ordinationes fuiſſe inobſervatas, factas Clero & populo contradicente, contradicentium quoſdam fuiſſe conjectos in vincula & cuſtodias, atque ita eveniſſe afflictionem totius civitatis. Et adjungit ipſos poſt ejectum Tyrannum ceſſiſſe Epiſcopatui, idque per propriâ manu ſcriptos abdicationis libellos.

Notanda ſunt hæc Pontificis verba: "Nos, licet & alia, „tamen eorum de ſe pænitudinem ſecuti, Sacerdotali eos loco, „& omni communione ſubmovimus". Et hæc: "Erubeſcen„da factis & damnationibus nomina". Item iſta: "Grave „fuit Lazaro & Heroti literarum ſuarum pediſſequos eſſe. An „neſciebant Dilectionem veſtram relaturam ad Sedem Apoſto„licam? Huc certò calumniæ compendio navigaſſent. Ubi „de Epiſcopatu abdicando agitur, maria terraſque luſtrant, „nec ulla ſuffragia prætermittunt; ubi verò innocentium fama „percellitur, otioſi & delicati, ſive accuſatores ſive teſtes, in „cubilibus & lectulis ſuis literis abutuntur, & totam Africam, „univerſumque Tranquillum Catholicæ Serenitatis innubilant ad „libidines ſuas duæ peſtes". Hinc diſcimus plura. Primò, quod Heros & Lazarus fuerint damnati à pluribus Synodis. Nempè à Gallicana & Romana. Secundò, quod hæc Roma-

na Synodus fuerit celebrata per ipſum Zozimum. Tertiò, quod illi ad recuperandum Epiſcopatum luſtraverint maria ac terras, nullaque prætermiſerint ſuffragia. Nempè ab irrogata ſibi per Militum Magiſtrum Conſtantium, ac ejus juſſu congregatas Synodos ignominia appellarunt ac acceſſerunt Romam, & datas contra ipſos ſententias Zozimus Pontifex probavit ac confirmavit. Romam appellarunt Patroclum. Et ab hac victoria, nec non à ſubſecuto Conſtantii Imperio hic animatus invaſit Proculum Maſſilienſem, Simplicium Viennenſem, alioſque novos intra Narbonenſem Provinciam Metropolitas, nec non & ipſam Taurinenſem Synodum, & omnia glorioſus obtinuit. Et hinc quartò diſcimus, quod hæ Romanæ in Gallia appellationes nequaquam à Patrocli improbitate ac audacia ducant originem. Patroclus Herotem ac Lazarum, hi ſunt imitati ſuos Majores, ſecuti perpetuam Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudinem. Nempè apud illam ſemper viguit laudata per S. Gelaſium Pontificem in literis ad Dardaniæ Epiſcopos Regula: " Ad beati „Petri Apoſtoli Sedem de qualibet Mundi parte Canones appel„lari voluerunt, ab illa autem nemo eſt appellare permiſſus. Hinc à Zozimo damnati, vel potiùs in priori damnatione confirmati Heros & Lazarus ſeceſſerunt in terram ſanctam, acturi illic pænitentiam, aut certè ſuam calamitatem apud Dominicæ paſſionis loca conſolaturi. Iſthic accuſarunt Hæreſiarcham Pelagium, & perduxerunt ad Synodum Dioſpolitanam. Quare iſtam accuſationem modici fecit Zozimus. Nec ſine fundamento. De quo quidquid ſit, lucet Paſchaſium Queſnellum vana nobis prædicare.

Pergamus ad Urſum ac Tuentium. Zozimus in litteris ad Africæ, Galliæ, ac Hiſpaniæ Epiſcopos præfatur Majorum Conſtituta eſſe ex integro obſervanda, & pergit: " Sed nihil minùs „ab Urſo & Tuentio. Quorum unus aſſiduâ hujus Sedis medi„cinâ curatus, ad emendati erroris non potuit pervenire ſanita„tem. Alter verò antè aliquot annos objecta criminatione ſub„motus, ſicut civium Scripta teſtantur, vel Ingeſta docuerunt, „etiam ab eo gradum ſummi Sacerdotis accepit, à quo fuerat an„tè damnatus. Cœcus error in utroque, ut quod eſt potiſſimum „in omnibus, nec velit aliorum de Tuentio, nec ſuam in Urſo te„nere ſententiam. Sed fac ut honeſti mores in hominibus eſſent, „& probata ſuffragia, quid illud quod prætermiſſo Fratre noſtro

Patroclo

„Patroclo, Metropolitano Epiſcopo Arelatenſium civitatis, ſine „cujus authoritate, Juxta Majorum Canones, nulla penitùs po„tuit Ordinatio celebrari, tumultuosè & turbidè indebitis Sacer„dotia impinguntur". Adjungit non ſolum Metropolitam, ſed & Provinciales Co-Epiſcopos, itemque legitimum Ordinationis diem fuiſſe neglectos, & concludit: "Hic multa occurrunt. Im„proborum & damnatorum Ordinatio, prætermiſſio Metropolita„ni, nec non & Provincialium Sacerdotum, locorumque alieno„rum impudentiſſima uſurpatio, nec ſaltem diei cuſtodita ſolem„nitas, & Lazarus in conſortio illicitæ Ordinationis adſcitus. Hæc „omnia apud nos Geſtis, teſtimoniiſque diſcuſſa ſunt. Atque uti„nam in Tuentio pravi tantum mores, non etiam Priſcilliana ſu„perſtitio patuiſſet: Quæ Sedis hujus dudùm humanitas & mi„ſericordia in hoc illi conſulere voluit, ut emendatior de cætero „permaneret. Quod beneficium, pænè præter exemplum ſibi præ„ſtitum, ſi diligentius obſervare voluiſſet, erroris illum ante-acti „oportuit pœnitere, non ita præcipiti impetu ad Sacerdotium fe„ſtinare, ut nec diei veterem ſolemnitatem, quæ præcipuè cu„ſtodienda fuerat, obſervaret, nec indebito loco crederet abſtinen„dum. Qua de re ad Sanctitatem veſtram, & per totum Or„bem Scripta direximus, nè Tuentium & Urſum in communione „Eccleſiæ, in quocumque Eccleſiaſtico gradu, à qua in totum ana„thematizati ſunt, ſuſcipiendos eſſe ducatis. Dicuntur enim cir„culatores eſſe, quod nos ex ſententiis agnovimus in eorum dam„natione Sacerdotali authoritate prolatis, quas in diverſis Regio„nibus exceperunt".

Urſi ac Tuentii Ordinatio videtur fuiſſe patrata à Proculo. Hoc ſuadet aſſumpta Lazari adſiſtentia. Ipſum Proculus habuit pro ſuo Suffraganeo. Quidquid ſit, Pontifex affirmat varia. Primò, quod & Urſus & Tuentius fuerint malè morati. Secundò, quod ob malos mores fuerint diſcuſſi in variis Synodis, & damnati. Tertiò, quod Tuentius inſuper fuerit Priſcillianiſta. Quartò, Quod ob iſta Synodaliter damnatus, refugerit ad Sedem Apoſtolicam, pœnitens ſupplicaverit gratiam, atque acceperit. Nempè ex Regula, quam in laudata ad Dardaniæ Antiſtites epiſtola prædicat ſanctus Gelaſius: "Cuncta per Mundum novit Eccleſia, quoniam „quorumlibet ſententiis ligata Pontificum Sedes beati Petri Apo„ſtoli jus habeat reſolvendi". Quintò Zozimus affirmat iſtud beneficium

neficium fuiſſe ſingulare, ac penè præter exemplum. Nempè Priſcillianiſtis uſitata erat hæc regula : "Jura, perjura, Secretum „prodere noli". Hinc ipſis Romana Eccleſia non facilè credebat ac impendebat Reconciliationis gratiam. Pontifex ſextò affirmat, quod etiam poſt hanc gratiam Tuentius non potuerit creari Epiſcopus, ſed perſiſtere debuerit in pœnitentia, atque ita promereri novam gratiam. Nempè lapſus in hæreſim Clericus, licet pœniteret, ex antiqua diſciplina manebat perpetuò irregularis. Per Reconciliationem purgabatur à culpa, non ab iſta pœna. Septimò, Pontifex affirmat, quod Urſus, licet antea electus in Epiſcopum, potuiſſet legitimè excuti: Propter objecta crimina. Octavò, quod poſt hæc omnia fuerint prævaricatoriè intruſi in Epiſcopalem dignitatem. Nempè per alienum, immò per imaginarium Metropolitam, per cooperationem famoſi Lazari, illegitimo die, cum contemptu Comprovíncialium. Propter hæc crimina Patroclus Metropolita eos damnavit atque extruſit. Hinc Romam appellarunt, ad Zozimum: Et nihil retulerunt, niſi ſuæ damnationem conſecrationis, ejusque ſolemnem publicationem per omnes ſub cœlo Eccleſias. Ex quibus iterùm lucet non ſolum Patroclum tùnc appellaſſe Romam, ſed hanc appellandi conſuetudinem fuiſſe famoſiſſimam apud omnes Gallicanas Eccleſias.

Superiùs injecta Briccy Turonenſis Epiſcopi memoria docet nos duo. Primò, Lazarum fuiſſe calumniatorem Briccii. Authorem adeò firmiter conſutæ calumniæ, ut Briccius ipſam nec per miracula potuerit diluere, ſed propter eam fuerit degradatus atque ejectus, ac ejus in locum ſuperordinatus primò Juſtinianus, deindè Armentius. Iſta memoria ſecundò nos docet inſignem Lib.2.c.1. ejuſdem degradati Briccii, utique Gallicani Epiſcopi, Romanam Appellationem. Etenim in Francorum hiſtoria ſcribit ſanctus Gregorius Turonenſis Epiſcopus: "Briccius Romanæ Urbis Papam „expetiit, flens & ejulans, atque dicens; Meritò hæc patior, „quia peccavi in Sanctum Dei". Utique ſanctum Martinum. "Et „eum delirum ac amentem ſæpè vocavi, cujus videns virtutes non „credidi". Et infra: "At Briccius Epiſcopus Romam veniens, cun„cta quæ pertulerat Papæ refert. Qui ad Sedem Apoſtolicam re„ſidens, plerumque Miſſarum ſolemnia celebrans, ibibi quidquid „in Sanctum Dei deliquerat, deflendo diluit. Septimo igitur re„greſſus anno à Roma, cum authoritate Papæ illius, Turonos redire

„redire diſponit. Et veniens ad vicum, cujus nomen eſt Laudia-„cum, ſexto ab urbe milliario, manſionem accepit. Armentius „verò febre corripitur, & mediâ noƈte ſpiritum exhalavit. Quod „protinùs Briccio Epiſcopo per Viſum revelatum eſt. Qui ait ſuis: „Surgite velocius, ut ad tumulandum fratrem noſtrum Turoni-„cum Pontificem occurramus. Cumque illi venientes portam „civitatis ingrederentur, ecce iſtum per aliam portam mortuum „efferebant. Quo ſepulto Briccius in Cathedram ſuam regreſſus „eſt, ſeptem poſtea feliciter vivens annos". Regreſſus eſt ac fe-liciter ſedit per Papæ authoritatem. Et hoc omninò eſt unum Romanarum Appellationum exemplum, quas in literis ad Vien-nenſis Provinciæ Epiſcopos laudat Magnus Leo.

CAPUT XI.

Diſcutiuntur alia per Paſchaſium Queſnellum ad-ducta Exempla,

HÆc Paſchaſius Queſnellus : "Sub Bonifacii ,Pontificatu, qui Zozimo proximè ſucceſſit, „unica occurrit Maximi Valentini Epiſcopi cauſ-„ſa, adversùs quem, cum à Valentinæ civita-„tis Clericis conventus eſſet, non ad ſe cauſæ „cognitionem pertraxit, ſed monuit à Com-„provincialibus inſtruendum eſſe judicium". Maximus erat "involutus Manichæi caligine". Conſtabat ex "Geſtis „Synodalibus". Erat "commiſſis involutus undique flagitiis". Ita ſo-lent Manichæi. Et propter hæc fuerat apud "ſæcularium quoque Ju-„dicum Tribunalia ſubditus quæſtionibus, quod in vili quoque per-„ſona turpiſſimum eſt". Præterea "ex prolatis in medium Geſtis" aſſerebatur damnatus homicidii. De hoc Epiſcopo ſcripſit ad Pa-troclum Arelatenſem, aliosque ſeptem in Gallia Provinciarum Epiſcopos ſanƈtus Bonifacius : "Valentinæ nos Clerici civitatis „adierunt, proponentes per libellum crimina, quæ Maximum te-„ſte totâ Provinciâ aſſerunt commiſiſſe. Delegatâ toties cogni-„tione illum conſtituta ſemper ſubterfugiſſe Judicia, nec confiſum „conſcientiâ feſtinaſſe, ut ſi eſſet innocens, examinatis omnibus

„purgaretur. Qui è contrario probavit de ſe illa quæ dicta ſunt; „qui ad ea confutanda, cum eſſent innumera, à Deceſſoribus meis, „Provinciali delegatâ cognitione, conventus etiam dicitur evitaſſe, „& adeſſe minimè voluiſſe". Hanc aſſiduam ejus fugam exaggerat, & proſequitur: "Debueram quidem jam nunc dignam pro „ejus accuſatis in noſtro judicio actibus, qui cognitionem & De„cretum Judicum ſepè declinando credidit illudendum, ferre ſen„tentiam, at nè aliquis præcoquam forſitan judicaret, & ſibi „qui abſens eſt, licet ſit quæſitus à nobis, nihil reſervatum eſſe „diceret, maluimus inter-capedine temporis datâ differre". Enumerat facinora Maximi, & concludit: "Dilationem tamen de„dimus, & decrevimus veſtrum intra Provinciam debere eſſe Ju„dicium, & congregari Synodum ante diem kalendarum Novem„brium, ut ſi adeſſe voluerit, præſens, ſi confidit, ad objecta „reſpondeat; ſi verò adeſſe neglexerit, dilationem ſententiæ de „abſentia non lucretur".

Hinc diſcimus plura. Primò, quod Maximi accuſatio fuerit inchoata non ſub Bonifacio, ſed ſub ejus Anteceſſoribus; Zozimo ac Innocentio: Forſan & ſub Anaſtaſio. Etenim Sammarthani Fratres in Gallia Chriſtiana affirmant Maximum à quinti ſæculi ingreſſu ſediſſe Epiſcopum. Secundò diſcimus, quod hæc accuſatio fuerit ſemper facta apud Sedem Apoſtolicam. Tertiò, quod Romani Pontifices cauſam ſemper remiſerint ad Provinciæ Synodum, ac ipſi delegarint. Quæ verba non carent emphaſi. Affirmant quod iſta accuſatio fuerit legitima, quod cauſam fixerit apud Romanam Cathedram, quod Pontifex etiam in prima Inſtantia poſſit judicare Provinciales Epiſcopos, quod Gallicana Eccleſia de iſto articulo tunc non dubitarit. Et hinc iſta remiſſio fuit delegatio. Exindè Synodus, quia Pontifex appoſuerat manum, judicare nequiit per ordinariam authoritatem, ſed ſolummodo per delegationem. Apòſtolicæ manus appoſitio eſt adeo antiqua. Ex his Principiis ſcribit Bonifacius: "Debueram quidem jam „nunc pro ejus accuſatis in noſtro judicio actibus ferre ſententiam". Attamen ex cauſis maluit denuò remittere ac delegare. Quare errorem continent hæc Paſchaſii Queſnelli verba: "Monuit à Com„provincialibus inſtruendum eſſe judicium". Nequaquam monuit, ſed ſuo Tribunali jam affixam cauſam Synodo delegavit.

Proindè hic non de Appellatione agitur, ſed de prima inſtantia

tia

tia, per Canones ſpectante ad Provinciæ Synodum. Hinc quæritur, quo fundamento, & qua occaſione Valentinus Clerus hunc ordinem prætericrit, & ſuum Epiſcopum accuſaverit apud Sedem Apoſtolicam? Reſpondeo ob Narbonenſis Provinciæ tunc per Imperatores factam diviſionem, ob indè natas inter Epiſcopos de jure Metropolitico controverſias, & ob ambiguum Taurinenſis Synodi de ipſis judicium. Iſtas lites memorat in funebri Valentiniani ſecundi Imperatoris encomio ſanctus Ambroſius. Affirmat ſe à juvene Principe ad ipſum baptizandum fuiſſe vocatum in Gallias, atque adjungit: "Additur, eò ut properem ocius, nec arbitrarer itineris mei cauſam eſſe Synodum Gallorum Epiſcoporum, propter quorum frequentes diſſenſiones crebrò me excuſaveram". En Taurinenſe Decretum: "Illud inter Epiſcopos urbium Arelatenſis & Viennenſis, qui de Primatûs apud nos honore certabant, à ſancta Synodo definitum eſt, ut qui ex eis comprobaverit ſuam civitatem eſſe Metropolim, is totius Provinciæ honorem Primatûs obtineat, & ipſe juxta Præceptum Canonum habeat Ordinationum poteſtatem. Certè ad pacis vinculum conſervandum hoc conſilio utiliori decretum eſt, ut, ſi placet memoratarum urbium Epiſcopis, unaquaque de his viciniores ſibi inter Provincias vendicet civitates, atque eas Eccleſias viſitet, quas Oppidis ſuis proximas magis eſſe conſtiterit, ita ut memores unanimitatis atque concordiæ non alter alterum, ſibi longius uſurpando, quod eſt alii propius, inquietet". Decretum hoc videtur quæſtiones non compoſuiſſe, ſed auxiſſe. Inter ipſas fluctuavit Valentina Eccleſia, neſciens an Viennenſem Metropolim deberet reſpicere, an Arelatenſem. Et poſſit ab utriuſque Epiſcopo fuiſſe vexata. Hinc ipſa Epiſcopum ſuum, ne magis ſe involveret, detulit apud Sedem Apoſtolicam. Quare accuſatio poſt datum à Zozimo pro Arelatenſi Metropoli judicium videtur quieviſſe. Hinc ſtatim poſt defunctum Zozimum fuit reſumpta apud Succeſſorem Bonifacium, & ab ipſo remiſſa ad plenam Narbonenſis Provinciæ Synodum: Ad Patroclum, Remigium, Maximum, Hilarium, alioſque ſeptem Provinciarum Epiſcopos. Hilarius hic eſt Narbonenſis Antiſtes, poniturque inter Provinciales: Quod nempè Zozimi judicium Bonifacius necdum circumduxiſſet. Hæc delegatio facta eſt ſub Conſulatu Monaxii, decimonono anno quinti ſeculi: Circumductio contigit ad ter-

 tium

tium decimum Honorii Conſulatum, vigeſimo ſecundo anno iſtius ſæculi.

Iſta Circumductio etiam ſpectat ad præſentem materiam. Zozimi pro Arelatenſi Metropoli Sanctio adeò obtinuit per omnes iſtas novas Provincias, ut etiam primæ Narbonenſis Metropolita Hilarius pareret, ac ſe gereret ut Provincialem Epiſcopum. Hinc in Maximi Valentini cauſa ſcribitur ac numeratur inter Provinciales. Verùm plures recalcitrarunt. Etenim Lutubenſis, ad primam Narbonenſem ſpectantis, Eccleſiæ Clerus & Populus adeò fuit averſatus iſtam Sanctionem, adeoque noluit novi ſui Electi Conſecrationem à Patroclo petere aut admittere, ut ad Hilarium Narbonenſem Epiſcopum ſcripſerit Bonifacius: " Ecce Lutubenſis Eccleſiæ Cleri Ordo „vel Plebis preces ſuas & lachrymas ad nos magno cum dolore miſe„runt, dicentes Co-Epiſcopum noſtrum Patroclum, ſuâ petitione „ceſſante, in locum decedentis Epiſcopi neſcio quem in alia Provincia, „prætermiſſo Metropolitano, contra Patrum Regulas ordinaſsè". Affirmat ac demonſtat Patrocli Factum adverſari Nicænis Canonibus & antiquis moribus, atque concludit: " Unde, Frater cha„riſſime, ſi ità res ſunt, & Eccleſiam ſupra-dictam Provinciæ „tuæ limes includit, noſtrâ authoritate commonitus, quod qui„dem facere ſponte deberes, deſideriis ſupplicantium & volunta„te reſpectâ, ad eundem locum, in quo Ordinatio talis celebra„tâ dicitur, Metropolitani jure munitus, & præceptionibus no„ſtris fretus accede, intelligens arbitrio tuo, ſecundum Regulas „Patrum, quæcumque facienda ſunt, à nobis eſſe conceſſa, ita ut „peractis omnibus, Apoſtolicæ Sedi, quidquid ſtatueris, te re„ferente clareſcat, cui totius Provinciæ tuæ Ordinationem li„quet eſſe mandatam. Affirmat Zozimi Sanctionem, utpote ad„verſam Nicænis Canonibus, nunquam ſubſtitiſſe, ideòque Nar„bonenſem Antiſtitem & eſſe, & ſemper fuiſſe Metropolitam. Et hinc manifeſtum eſt Gratiani Imperatoris Legem, & ab ipsâ confirmatum Canonem, qui primam contra Metropolitas Inſtantiam, reſervat Sedi Apoſtolicæ, tunc viguiſſe in Gallia. Etenim Lutubenſes agebant contrà duos Metropolitas: Contra Patrocli, alieni Metropolitæ audaciam, & contra negligentiam proprii Metropolitæ Hilarii. Hinc non ad Provinciæ ſuæ Synodum confugerunt, ſed ad Bonifacium Pontificem. Narbonenſium civitas & Regio per Magnum Conſtantinum ſunt omnium primæ deciſæ

ab Arelatenſi corpore, & evectæ in ſingularem Metropolim ac Provinciam: Et Civilem & Eccleſiaſticam. Hinc & illa contra Zozimi Decretum prima interceſſit, ipſum arguit novitatis, ac evicit. Natæ poſtmodò Provinciæ ſunt ſecutæ ejus exemplum, & cauſam ſimiliter obtinuerunt.

Paſchaſius Queſnellus pergit: " Celeſtinus Papa, qui pòſt Bo-„nifacium ſedit, Danièlem quemdam ad ſuum Tribunal videtur „evocaſſe; ſed hominem vagum, qui ab Orientalibus, apud quos „multa flagitia perpetrarat, accuſatus apud Romanum Pontificem, „eique quaſi traditus, apud Gallias diu quæſitus eſt ad judicium. „Sed talis cauſa extra exemplum eſt, nec jus ullum ſimile ſibi at-„tribuiſſe in Gallicanos Epiſcopos credendus eſt Celeſtinus, qui „in fine ejuſdem epiſtolæ ad Epiſcopos Provinciæ Viennenſis & „Narbonenſis cauſam Maſſilienſis Epiſcopi Provinciæ ſuæ Col-„legio audiendam pro conſuetudine ac jure dimittit". Audiamus Pontificem. Queritur indignos à Gallicana Eccleſiâ euehi ad Epiſcopatum, & demonſtrat exemplo: " Daniel, nuper miſsâ ad „nos relatione ex Orientalibus ad nos partibus, ab omnì, quod „tenuerat, Virginum Monaſterio eſt nefariis objectionibus accu-„ſatus. Multa à multis objecta flagitia. In quanam lateret ter-„rarum parte quæſitus eſt, ut ſi innocentiæ ſuæ confideret, con-„tra ſe poſtulatum judicium minimè declinaret. Miſſa ad Are-„latenſem Epiſcopum per Fortunatum Sub-Diaconum noſtrum, „ut ad Judicium Epiſcopale deſtinaretur, epiſtola Tantis gravatus „Teſtimoniis, tantâ facinorum accuſatione pulſatus, Sacrarum, „ut dicitur, Virginum pollutus incæſtu, Epiſcopus aſſeritur or-„dinatus. In Scriniis Libelli continentur, quorum ad vos exem-„plaria direximus. In Pontificii dignitatem hoc tempore, „quo ad cauſam dicendam miſſis â nobis litteris vocabatur, „obrepſit. Sacro nomini abſit injuria". Et infra: " Daniel, „qui accuſationem Pontificali honore ſubterfugere ſe poſſe cre-„didit, & ad faſtigium tantum accuſatores ſuos latendo perve-„nit, à Sanctitatis veſtræ cœtu interim ſe noverit ſegragatum, „qui ſe noſtro Judicio debet objicere, ſi conſcientiæ ſuæ novit „confidentiam ſe tenere.

Daniel ergò erat Presbyter Orientalis Eccleſiæ. Cujus Diœceſis, Provinciæ, aut Parochiæ, ignoratur. Erat Præfectus ſanctimonialium: Et quarundam ſtuprator. Hinc ſui Epiſcopi Ju-

dicium timens fugit in Narbonenſem Galliam. Et iſtic innotuit ſuis accuſatoribus. Hinc illi flagitioſum hominem detulerunt Sedi Apoſtolicæ. Nempè & ſui Epiſcopi, & ſui Metropolitæ, & ſui Patriarchæ aut Primatis limites evaſerat, & agebat gyrovagum: Hinc accuſari debuit apud Patrem communem, Epiſcopum Romanum. Ita Hæreſiarcham Pelagium, dum ex Italia in Africam, ex hac in Siciliam, hinc in Paleſtinam vagus abiverat, ſanctus Auguſtinus ac alii Afrorum Epiſcopi detulerunt ſancto Pontifici Innocentio, & ſupplicarunt Romam evocari. Ex hac Regula ſanctus Celeſtinus evocavit & Danielem. Et hic interim circumſcripſit Gallicanos Epiſcopos, fuitque ab ipſis in Confratrem conſecratus. Ita & ſceleratus ſancti Ambroſii Ex-Diaconus Gerontius, dum Conſtantinopolim fugit, circumſcripſit Helladium Cæſaræenſem in Cappadocia Epiſcopum, Ponticæ Diœceſios Exarchum, ac ab ipſo eſt conſecratus in Nicomedienſem Epiſcopum, Metropolitam Bithyniæ. Ambo ſperarunt ſua crimina ſepelire ſub Epiſcopalibus infulis. Verùm Danielis accuſatores perrexerunt ad Celeſtinum, & Celeſtinus hominem evocavit ad ſuum Tribunal.

Et hinc lucent varii errores Paſchaſii Queſnelli. Primus eſt in his verbis: " Sed talis cauſa extra exemplum eſt, nec jus ul„lum ſimile ſibi attribuiſſe in Gallicanos Epiſcopos credendus „eſt Celeſtinus". Etenim uti Gerontius, Bithynus ac Ponticus, ita Daniel per Epiſcopalem Conſecrationem factus eſt Gallicanus Epiſcopus, atque ita uterque ſubiit omnia jura, omniaque onera ſuæ Diœceſeos. Et hinc uti ſanctus Joannes Chryſoſtomus, Patriarchatûs Conſtantinopolitani Propagator, dègradavit Gerontium, ita quoque Galliæ Metropolita potuit Danielem invadere. Proinde Celeſtinus omninò evocavit Gallicannm Epiſcopum. Et quidem Provincialem. Nempè propter litis pendentiam, inchoatam ante Danielis Epiſcopatum. Secundus error eſt, quod Celeſtinus Proculi Maſſilienſis Epiſcopi cauſam "Provinciæ Collegio au„diendam pro conſuetudine ac jure dimiſerit". Etenim Pontifex diſertè ſcribit ſe non dimittere, ſed delegare. Nempè Proculus erat Metropolita, ideòque ejus cauſa privativè ac immediatè ſpectabat ad Sedem Apoſtolicam Quæri poſſit, cur Maximi Valentini Epiſcopi, hominis etiam vagabundi, cauſam Bonifacius Provinciæ Synodo delegarit, Celeſtinus autem delegare noluerit cauſam Danielis

Danielis ? Ratio eſt obvia : Quod Nempè Narbonenſis aut Viennenſis Provinciæ Epiſcopi evehendo ſceleratum hominem deliquiſſent, ideòque & ipſi eſſent rei, ac inhabiles ad tale Judicium.

Joannes à Boſco Pariſienſi in appendice ad Bibliothecam Floriacenſem adducit has, præſentem materiam illuſtrantes, Zozimi Pontificis litteras ad Simplicium Metropolitam Viennenſem : "Zo„zimus Epiſcopus Simplicio Viennenſi Archi-Epiſcopo ſalutem. „Relatum nobis eſt, qualiter in Taurinenſi Synodo cauſas tuæ „Diœceſios proſecutus fueris. Et licet Arelatenſi Epiſcopo, ante„quam Legatus tuus veniſſet, propter reverentiam ſancti Tro„phimi Jus & Pontificium ſuper tres Provincias habere ſcripſeri„mus, tamen ſi ita eſt, ut Scripta tua nobis miſſa continent, in„terim uſque dum lucidiùs ventiletur, poteſtatem antiquam ti„bi manere permittimus, ut ſicut in Taurinenſi graviſſimorum „Epiſcoporum Synodo, pacis conſilio, decretum, viciniores tibi „intra Provinciam vendices civitates, donec pleniùs rei ordinem „charitas Apoſtolica proſequatur. Lazarum indebitè Epiſcopum, „criminatorem Fratris, ordinatum, ſcias noſtro Judicio eſſe dam„natum. Data ſub die kalendarum Octobris, Honorio undecies, „& Conſtantio Conſulibus". Quidquid aliqui contradicant, epiſtola videtur legitima atque authentica. Et tempora concordant. Etenim epiſtola, quâ Zozimus Simplicium & Taurinenſe Judicium caſtigat, data eſt eodem Conſulatu, tertiò kalendas Octobris, ideoque hæc epiſtola eſt poſterior. Noſtras adſertiones inſigniter confirmat.

CAPUT

CAPUT XII.

Expenditur primum Paſchaſii Queſnelli Fundamentum.

Cap. 15. POſt agitatam Martiani Arelatenſis Epiſcopi cauſam Paſchaſius Queſnellus pergit: " Paulò fuſius „hanc Martiani cauſam excuſſimus, ut hoc uno „exemplo, quod nobis ex primæva illa anti„quitate Gallicana ſupereſt, evincerimus nul„lo alio judicio Gallicanum eſſe præventum, „nullo retractatum. Tota enim in Compro„vinciales Epiſcopos Poteſtas penes Synodicos Conventus reſi„debat, tum in Galliis, tum in aliis Regionibus". Reſpondeo Martiani exemplum non ſpectare ad præſentem Controverſiam, ideòque perperàm fuiſſe adductum: Et diſcuſſum fuit longè infeliciùs. Et quod datum de Martiano Gallicanum Judicium, nullo alio fuerit præventum, & verum eſt, & falſum, Eſt verum, quia nullum de ipſo eſt factum in Gallia Judicium, ideòque nec præventum. Etenim nec Arelatenſis Provinciæ Antiſtites, nec Lugdunenſium Metropolita Fauſtinus præſumpſerunt de homine judicare. Nec citra prævaricationem potuerunt. Dictum iſtud eſt penitùs falſum, quia lucidum & exploratum eſt, quod Stephanus Pontifex primam de Martiano cognitionem inſtituerit, & primus ipſum damnaverit. Si quis & alius damnarit, damnavit ex Stephani præceptione. Quod olim plena in Provinciales Antiſtites damnandos facultas reſederit penes Provinciæ Synodos, libens admitto: Verùm nullatenùs excludi, & damnatis auferri poſſit facultas appellandi. Iſta excluſio eſt non ſolummodò in Papalem, ſed & in Patriarchalem authoritatem injurioſiſſima. Nec Euſebius Nicomedienſis, nec Photius, nec Michael Cerularius, nec quis ſimilium fœcum alius talia unquam vomere præſumpſit in Patriarchalem Dignitatem.

Audiamus primum Paſchaſii Queſnelli Fundamentum: " Hujus „porrò diſciplinæ cauſam & originem, in Epiſcopalis dignitatis

natura

„natura, ac ſacroſanctis Privilegiis fundatam Nicæna nobis Sy-„nodus aperit, quæ jus illud non ſcriptum ſcriptis Canonibus, „totius Mundi reverentia conſecratis, ſanxit atque firmavit. Sic „enim ſe habet Canon quintus". De his qui communione privantur, ſeu ex Clero, ſeu ex Laico ordine, ab Epiſcopis, per unamquamq; Provinciam ſententia Regularis obtineat, ut hi qui abjiciuntur, ab aliis non recipiantur. "Et poſtea": Placuit annis ſingulis per unamquamque Provinciam bis in anno Concilia celebrari, ut communiter omnibus ſimul Epiſcopis congregatis diſcutiantur ejuſmodi quæſtiones. "Tametſi enim Canon ille depo-„ſitionem Epiſcoporum inter ejusmodi quæſtiones non deſignet „expreſſis verbis, hunc genuinum eſſe Canonis ſenſum ſibi quiſ-„que facilè perſuadebit, qui Concilii Conſtantinopolitani Patres „audire voluerit, Canone ſuo ſecundo Nicænum interpretantes": Non invitati Epiſcopi ultra Diœceſim accedere non debent ſuper ordinandis aliquibus, vel quibuſcumque diſponendis Eccleſiaſticis cauſis, ſervatâ Regulâ, quæ ſupra-ſcripta eſt de unaquaque Diœceſi. Manifeſtum namque eſt, quod per ſingulas quaſque Provincias Provincialis Synodus adminiſtrare & gubernare omnia debeat, ſecundùm ea quæ ſunt in Nicæa definita. "Adminiſtra-„tionis vocabulo judicia adversùs Epiſcopos comprehendi, æquè „ac alia negotia Eccleſiaſtica, oſtendit illuſtriſſimus Petrus de Mar-„ca. Et hujus interpretationis adſtipulatores habemus Concilii „Africani Patres, in epiſtola ad Celeſtinum Papam, quem ſic al-„loquuntur": Decreta Nicæna ſivè inferioris gradus Clericos, ſivè ipſos Epiſcopos ſuis Metropolitanis apertiſſimè commiſerunt. Prudentiſſimè enim, juſtiſſimèque viderunt quæcumque negotia in ſuis locis, ubi orta ſunt, finienda. Nec unicuique Provinciæ gratiam Sancti Spiritus defuturam, quâ æquitas à Chriſti Sacerdotibus & prudenter videatur, & conſtantiſſimè teneatur: Maximè quia unicuique conceſſum, ſi Judicio offenſus fuerit Cognitorum, ad Concilia ſuæ Provinciæ, vel etiam univerſale provocare. "Eidem ſententiæ ſuffragantur Innocentius Papa in epiſtola „ad Victricium Epiſcopum Rothomagenſem, & Concilii Antio-„cheni Canon decimus-quintus, quo ſtatuitur ſententiam ab om-„nibus Epiſcopis alicujus Provinciæ latam ab aliis Epiſcopis re-„tractari nec debere, nec poſſe".

Eſt caducum funda mentum, conſutum ex multis erroribus.

Primus error eſt, quod quintus Nicænus Canon agat etiam de Epiſcoporum depoſitionibus, aut aliis in ipſos ſententiis. Manifeſtè agit de ſolis criminalibus in Clericos aut Laicos Judiciis. Etenim agit de unius Epiſcopi judicio, reformabili per Provinciæ Synodum. Hinc Dionyſii Exigui, quem Queſnellus ſequitur, tranſlatio adjungit: Et ſic qui ſuo peccaverint Epiſcopo". Et Gentiani Herveti tranſlatio: "Et ſic quos Epiſcopum offendiſſe „conſtiterit". Et tranſlatio Iſidori Mercatoris: "Hi qui ob cul„pas ſuas Epiſcoporum ſuorum offenſas meritò contraxerint". Et Ruffini Presbyteri compendium: "Ut ſi fortè ab uno iniquè „aliquid geſtum eſt, à cæteris emendetur". At verò unus Epiſcopus nequit Collegam deponere, aut quovis modo criminaliter judicare. Nec Metropolita, immò nec Patriarcha id poſſit in ſuum Suffraganeum. Fieri nequit, niſi per plenam Provinciæ Synodum, aut ſanè per definitum Epiſcoporum ſimul cum Metropolita numerum. Conſtantinopolitana Nectarii Patriarchæ circa Agapii ac Bagadii, de Boſtrenſi Epiſcopatu contendentium, cauſam Synodus eſt omnibus notiſſima. Et fuit non vulgaris. Adfuerunt enim Theophilus Alexandrinus, Flavianus Patriarcha Antiochenus, ac alii grandes Epiſcopi. Et ipſa pro Bagadio, quem duo Epiſcopi dejecerant, edixit dejici non potuiſſe, niſi per plenam totius Provinciæ Synodum: Et ita ſanciri ab Apoſtolico Canone. Inſuper unius Provinciæ Judicium nequit retractari per aliam Provinciam, longè minùs reformari. Proindè manifeſtum eſt à quinto Nicæno Canone non ſtatui de Epiſcoporum damnationibus, ſed de ſolis criminalibus Judiciis in Clericum aut Laicum.

L.2.c.31. Eodem ſenſu Canonem intellexit atque expoſuit Gelaſius Cyzicenus: "Exquiratur autem, num impotentiâ animi, aut pertinaciâ, aut aliquâ aliâ indignatione Epiſcopi, ſint excommuni„cati". Non Epiſcoporum aut Synodi indignatione, ſed ſolius Epiſcopi. Idem cenſuit Author, haud dubiè aliqua Synodus, Arabicorum Canonum. Audiamus novam ac meliorem interpretationem Abrahami Ecchellenſis: "Nullus Epiſcoporum excom„municatum ab alio Epiſcopo recipiat, Presbyter ille ſit, vel Mo„nachus, aut Laicus. Et ne illum exſolvat ab excommunica„tione, aut abſolutionem impendat ei ullam, nè contemni vi„deatur, & parvi-pendi Epiſcopus ille, & ejus excommunicatio „tanquam parvi ponderis habeatur. Verùm ſi Epiſcopus ille iniquus

„quus atque Tyrannus fuerit notorius, petieritque excommuni„catus ſe purgare apud ſuum Metropolitanum aut Patriarcham, id „licitum ipſi ſit. Illi enim in eum poteſtatem habent". Scribant tamen priùs ad Epiſcopum de cauſa iniquitatis.

Nicæni Patres rectè dicunt ante iſtam Synodum multa fuiſſe facta "præter Canonem Eccleſiaſticum". Etenim propter Arii Blaſphemias, & præſtita ipſis per varios hinc indè Epiſcopos adjutoria, litibus & diſcordiis ſcatebant omnes Eccleſiæ. Epiſcoporum aliqui etiam in Orthodoxos ac Zeloſos Clericos & Laicos exercuêre tyrannidem, & multos perperâm ex animi puſillanimitate damnarunt. Philippo-politanus Euſebianæ factionis Conventus inter cæteros Orthodoxos Epiſcopos degradavit etiam venerabilem Gaudentium Naxitanum, quod "immemor eſſet ſui „Deceſſoris Cyriaci, ſubſcribentis ſententiis in ſceleratos dignè „inlatis". Hermias Zozomenus exponit: "Quòd contrario ſtu„dio ducebatur, quàm Cyriacus, cui ſucceſſerat, & magni fa„ciebat eos, quos ille abdicaverat". Haud dubiè fuit calumnioſa ſutela: Forſan tamen habens aliquid, non fundamenti, ſed coloris. Quidquid ſit, ſimiles Epiſcoporum in ſuos Clericos & Laicos petulantiæ tum graſſabantur. Porrò Apoſtolicus Canon mandat ligatum ab uno Epiſcopo non ſolvi ab alio. Quare etiam injuſtè vincti quandoque per annos in iſta miſerabili calamitate cogebantur perſiſtere. Hinc grandibus animarum periculis occurrens magna Synodus juſſit quotannis fieri duos in quavis Provincia Conventus, qui talia diſcuterent atque ſanarent. Ita afflictorum Clericorum, aut Laicorum animæ non niſi per medium annum gemere poterant ſub acerbo vinculo iniqui Epiſcopi. Verùm Arabicorum Canonum conditrix Synodus cenſuit iſtud tempus eſſe juſtò prolixius. Hinc laudatam ſolvendi poteſtatem commiſit etiam Metropolitæ ac Patriarchæ, omni tempore ſoluturis iniqua vincula.

Can. 2.

L. 3. c. 10

Fuit optima ac juſtiſſima moderatio. Hinc ipſam probavit ac ampliavit Sardicenſis Synodus: "Si Epiſcopus quis fortè iracundus, „quod eſſe non debet, citò aſperè moveatur adverſus Presbyte„rum, ſive Diaconum ſuum, & exterminari eum ab Eccleſia „voluerit, providendum eſt ne innocens damnetur, aut perdat „communionem. Habeat poteſtatem Ejectus finitimos rogare „Epiſcopos, ut ejus cauſam audiant, & diligentiùs tractent: Quia „non oportet negare audientiam roganti. Et ille Epiſcopus, qui ju-

„ſtè aut injuſtè ejecit, patienter accipiat ut negotium diſcutiatur:
„Ut aut probetur ejus ſententia, aut temeritas emendetur. Priùs
„tamen quam omnia diligenter & fideliter fuerint examinata, com-
„munionem non debet præſumere, donec ipſe eum recipiat, &
„communioni ſociet". Quæ forma placuit etiam Africanæ Eccleſiæ. Etenim Milevitana, ſeu potiùs Carthaginenſis Synodus ſanxit:
"Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici, in cauſis
„quas habuerint, ſi de judiciis Epiſcoporum ſuorum queſti fue-
„rint, vicini Epiſcopi eos audiant, & inter eos quid eſt finiant,
„adhibiti ab eis ex conſenſu Epiſcoporum ſuorum". Quem Canonem frequenter laudavit, & in Gallicanæ Eccleſiæ mores introducere ſtuduit Hincmarus Rhemenſis. At verò Chalcedonenſis Synodus cenſuit in nullo recedendum à Canone Nicæno: " Si
„Clericus habeat cauſam cum Epiſcopo ſuo, apud Synodum Pro-
„vinciæ cauſam dicat. Si autem diſceptationem habeat cum Me-
„tropolitano Epiſcopo, aut ad Diœceſios primam Sedem recur-
„rat, aut ad Sedem Conſtantinopolitanam". Ita Canonem legit antiquus codex Romanæ Eccleſiæ. Ex quo lucet huic placuiſſe utramque formam. Etenim uti hunc Chalcedonenſem, ita & iſtum Sardicenſem Canonem olim inſeruit ſuo codici. Dixi inductam per Arabicos Canones moderationem placuiſſe Sardicenſi Synodo. Et poſſit eſſe. Alii tamen malunt hanc Synodum fuiſſe priorem.

Alter Paſchaſii Queſnelli error eſt, quod ſecundus Conſtantinopolitanæ Synodi Canon interpretetur & confirmet quintum Nicænum. Etenim interpretatur præſertim ſextum. Queſnellus, qui ſuprà quintum Nicænum adduxit ex tranſlatione Dionyſii Exigui, jam ſecundum Conſtantinopolitanum Canonem adducit ex tranſlatione Iſidori Mercatoris. Ego à Dionyſio, utpotè probatiſſimo apud omnes Eccleſias, Judico non recedendum ſine rationibus. Audiamus integrum Canonem: " Qui ſunt ſuper
„Diœceſim Epiſcopi, nequaquam ad Eccleſias, quæ ſunt ex-
„tra præfixos ſibi terminos, accedant, nec eas præſumptione con-
„fundant, ſed juxta Canones Alexandrinus Antiſtes quæ ſunt in
„Ægypto regat ſolummodò, & Orientis Epiſcopi Orientem tan-
„tùm gubernent, ſervatis Privilegiis, quæ Nicænis Canonibus Ec-
„cleſiæ Antiochenæ tributa ſunt. Aſianæ quoque Diœceſios Epiſco-
„pi ea ſolùm, quæ ſunt in Aſiana Diœceſi, diſpenſent. Nec non &

Ponti-

„Ponti Epiſcopi ea tantùm quæ ſunt in Ponto. Et Thraciarum, „quæ in Thracia ſunt, gubernent. Non vocati autem Epiſcopi „ultra ſuam Diœceſim non accedant propter Ordinationes faciendas, vel propter alias diſpenſationes Eccleſiaſticas. Servatâ verò quæ ſcripta eſt de gubernationibus regulâ, manifeſtum eſt, „quod illa quæ ſunt per unamquamque Provinciam, ipſius Provinciæ Synodus diſpenſet, ſicut Nicæno conſtat decretum eſſe Concilio". Chriſtus Dominus Eccleſiæ ſuæ Regimen ſanxit eſſe Monarchicum, ita tamen ut admiſceatur aliquid Ariſtocratiæ. Hinc Apoſtoli omne iſtud corpus diſtribuerunt in ſex Autocephalas, uni tamen Papali Capiti ſubjectas, Diœceſes: Tres Patriarchales, Apoſtolicis Sedibus eximias, & tres Exarchicas, ſeù Primatiales.

Et huc in litteris ad Pulcheriam Auguſtam reſpicit Magnus Leo: " Quæ ſi à cunctis Pontificibus intemerata ſerventur, „per univerſas Eccleſias tranquilla erit pax, & firma concordia. Nullæ de menſura honorum diſſenſiones, nullæ de Ordinationibus lites, nullæ de Privilegiis ambiguitates, nulla „erunt de uſurpatione certamina". Uti adversùm Meletii Lycopolitani Epiſcopi invaſiones ſextus Nicænus, ita adversùm Petri Alexandrini Patriarchæ præſumptionem prodiit ſecundus Canon Conſtantinopolitanus. Meletius Alexandrini Patriarchatus jura læſerat. Hinc Nicænus Canon ſolos tres Patriarchas laudavit, eorumque firmavit dignitatem. Et ſolummodò ſummariè dixit de tribus Exarchicis Diœceſibus: " Per cæteras „Provincias ſua Privilegia ſerventur Eccleſiis". Gentiani Herveti tranſlatio eſt expreſſior: " Et in aliis Provinciis ſua Pri„vilegia, ac ſuæ dignitates, & authoritates Eccleſiis ſerventur". At verò Petrus Patriarcha Thracicæ Diœceſiôs, ac præſertim Heraclæenſis Exarchi jura violaverat: Hinc Conſtantinopolitanus Canon non ſolos Patriarchas, ſed inſuper tres Exarchos expreſſit, & ipſorum providit juribus ac dignitatibus. Providit confirmando, exponendo, ac ampliando non quintum, ſed manifeſtò ſextum Nicænum Canonem. Epiſt. 55.

Quæſtio eſt, Cur totius Ægyptiacæ Diœceſios adminiſtrationem committat ſoli Alexandrino Patriarchæ; Orientalem aunem, Aſiaticam, Ponticam, & Thracicam Diœceſim, quaſi diſtribuat in omnes ſimul Epiſcopos? Item cur non meminerit Romanæ Eccleſiæ? Reſpondeo iſto tempore Euſtatianum

Schiſma adhuc viguiſſe apud Antiochiam : Sedebant iſthic duo Patriarchæ, Paulinus ac Meletius. His quæſtionibus noluit ex cauſis ſe miſcere Synodus, ideoque dixit : " Orientis Epiſcopi „Orientem tantùm gubernent". Attamen addit : " Servatis Pri„vilegiis, quæ Nicænis Canonibus Eccleſiæ Antiochenæ tribu„ta ſunt". Quod nempè non ipſius Sedis, ſed ſolorum Præſidentium jura eſſent vocata in controverſiam. Quare per Orientis Epiſcopos Canon intelligit Meletium ac Paulinum: Permittit ut intra iſtum Patriarchatum quiſque gubernet & adminiſtret ſuam communionem. In Thracica Diœceſi Conſtantinopolitanus Epiſcopus erigebat criſtas, cœperatque ſe oſtentare Autocephalum, & Heraclæenſe jugum excutere. Etiam has quæſtiones Synodus duxit non tangendas, ideoque edixit de omnibus tribus Exarchatibus: " Epiſcopi gubernent atque diſ„penſent". Cur de Romana Eccleſia ſileat, edicit in litteris ad Theſſaliæ Epiſcopos Sanctus Papa Bonifacius : " Nicæna Sy„nodus non aliquid ſuper eum", Sanctum Petrum Apoſtolum ac ejus Romanam Sedem, "auſa eſt conſtituere, cum vide„ret nihil ſupra meritum ſuum poſſe conferri. Omnia deni„que huic noverat Domini ſermone conceſſa". Eandem Reverentiam detulit Conſtantinopolitana Synodus. Hinc ejus de Romana Eccleſia ſilentium.

Canon adjungit: "Servatâ verò, quæ ſcripta eſt, de guber„nationibus Regulâ, manifeſtum eſt quod illa, quæ ſunt per „unamquamque Provinciam, ipſius Provinciæ Synodus diſpen„ſet, ſicut Nicæno decretum conſtat eſſe Concilio". Senſus eſt : Hæc tam noſtra, quam Nicæna de gubernationibus Regula non ſolummodò Patriarchalibus atque Exarchicis Diæceſibus providet, ſed inſuper ſingulis Provinciis : Cujuſque Provinciæ negotia ſanxit adminiſtrari per ejuſdem Provinciæ Synodum. Etenim Nicæni Canonis verba ſunt univerſalia : " Suis Privi„legia ſerventur Eccleſiis". Sunt verba ſexti Canonis. Et ipſa à præſenti Canone reſpici, puto non dubitandum. Nihilominus marginale Scholion paſſim cenſet reſpici quintum. Certè quintus non de quibuſcumque Provinciarum negotiis ſanxit, ſed de ſolis Clericorum aut Laicorum per ſuum Epiſcopum inflictis excommunicationibus. Proindè ipſum, ſi præſens Canon reſpiciat, extendit & ampliat per paritatem rationis. Quod videtur

detur hìc non fieri. Nolim contumaciter refragari. Quidquid ſit, ipſum non extendit aut ampliat ad damnationes Epiſcopis inflictas per Synodos. Proindè exponit atque firmat hic Canon ſextum Nicænum, quintum ſi tangat, tangit admodum modicè.

Tertius Paſchaſii Queſnelli error atque exceſſus eſt, quod ſua adversùs ſancti Petri Sedem Commenta ſtabilire tentet per adductas Africani Concilii literas ad ſanctum Celeſtinum Pontificem. Certum eſt iſtarum miſerandarum literarum qualitatem à viro eximiè erudito non ignorari. Audiamus plenum contextum: "Præfato debitæ ſalutationis officio, impendio de-,,precamur, ut deinceps ad veſtras aures hinc venientes non ,,faciliùs admittatis, nec à nobis excommunicatos in commu-,,nionem velitis admittere. Quia hoc etiam Nicæno Concilio ,,definitum, facilè advertit Venerabilitas tüa. Nam etſi de ,,inferioribus Clericis vel Laicis videtur ibi præcaveri, quan-,,tò magis hoc de Epiſcopis voluit obſervari, ne in ſua Provincia ,,communione ſuſpenſi, à tua Sanctitate vel feſtinatò, vel præ-,,properè, vel indebitè videantur communioni reſtitui. Pres-,,byterorum quoque & ſequentium Clericorum improba refu-,,gia, ſicut te dignum eſt, repellat Sanctitas tua: Quia & nul-,,lâ Patrum definitione hoc Eccleſiæ derogatum eſt Africanæ, ,,& Decreta Nicæna ſivè inferioris gradus Clericos, ſivè ipſos Epiſ-,,copos ſuis Metropolitanis apertiſſimè commiſerunt. Pruden-,,tiſſimè enim, juſtiſſimèque providerunt, quæcumque negotia ,,in ſuis locis, ubi orta ſunt, finienda: Nec unicuique Pro-,,vinciæ gratiam Spiritus Sancti defuturam, quâ æquitas à Chri-,,ſti Sacerdotibus & prudenter videatur, & conſtantiſſimè te-,,neatur".

Omnis inter Africanam & Romanam Eccleſiam quæſtio erat de Romana Appellatione Cleri inferioris. Quod damnati per ſuæ Provinciæ, aut etiam per totius Diœceſios Synodum Epiſcopi ſemper potuerint provocare Romam, erat apud omnes in confeſſo. Perpetuam conſuetudinem demonſtrabant plurima exempla. Utriuſque partis in hac lite fundamentum erant Nicœni Canones. Africani Antiſtites ſpondebant ipſis plenam reverentiam ac obedientiam. Verùm agnoſcebant ſolos viginti, Papa Zozimus adſtruebat plures: Ex vetuſto Romanæ Eccleſiæ more Sardicenſes ſimul cum Nicænis accumulabat in unum corpus, & ſimiliter affirmabat

mabat Nicænos. Poſt multum examen Africani ſunt ſtabiliti in ſua opinione, tenaciſſimè perſuaſi Nicænos non eſſe niſi viginti. Et inter iſtos ſolus quintus ſanxit de Appellationibus. Hunc cœperunt attentiùs diſcutere, atque ex ipſo concluſerunt ſequentia. Primò, quod ille ſanciat de ſolis Clericorum ac Laicorum, ab uno ſuo Epiſcopo damnatorum, ad Provinciæ Synodum provocationibus. Deindè, quod Canon iſtos appellantes ſuis Metropolitanis ac ipſorum Synodis committat apertiſſimè, atque ita iſtud judicium ſit inconcuſſum, ideoque per ulteriorem appellationem devolvi non poſſit ad Romanam Eccleſiam. Tertiò, quod par atque eadem ſit damnatorum & appellantium Epiſcoporum ratio, ideoque quod nec ipſi à Canone permittantur per iteratam provocationem procedere Romam. Quartò, quod nulla hìc ſit injuſtitia aut duritia: Quoniam iſti appellantes valeant per novum refugium progredi ad plenam ſuæ Provinciæ, immò & totius Diœceſios Synodum. Etenim apud Afros damnati ab Epiſcopo Clerici ad vicinos Epiſcopos, ab his ad Provinciæ Synodum, ab hac ad plenarium Concilium poterant perfugere. Item ad damnandum Epiſcopum neceſſaria non erat plena Synodus Provinciæ, ſed ſufficiebant duodecim cum Primate Collegæ, atque ita & iſte damnatus poterat bis intra Africam provocare. His conſiderationibus tranſverſi Afrorum Epiſcopi Romanas etiam ſuorum Collegarum Appellationes cenſuerunt non permitti à quinto Nicæno Canone, ipſas etiam excuſſerunt, & contra perpetuam ſuæ Eccleſiæ conſuetudinem prohibuerunt, & tentarunt abolere. Fuerunt reverà tranſverſi. Iſta eſt enim epiſtola, quam viri eruditi cenſuerunt adeò deviam & indignam, ut ſpuriam & fictam crediderint nullatenùs editam à venerabili Aurelio Carthaginis Archi-Epiſcopo, ac ejus Collegis. Proceſſit à turbato per iram calamo, atque ita ira viri non eſt operata juſtitiam. Per ipſum Aurelius amiſit, aut certè obnubilavit ſua grandiſſima merita: Excluſus ab Eccleſiaſticis Sanctorum tabulis. Quin immò per ipſam Africana Eccleſia creditur compleſſe ſua peccata, ex quibus per Divinam juſtitiam tradita fuit in barbaras, hæreticas, & crudeliſſimas manus Wandalorum. Exſtat ſub Bonifacii ſecundi Pontificis nomine ad Pulalium Alexandriæ Patriarcham epiſtola, affirmans ex iſtis litibus Schiſma fuiſſe inter Romanam & Africanam Eccleſias, quod duraverit uſque ad Pontificatum iſtius Bonifacii. Eſt ficta ac ſuppoſititia,

attamen

attamen non caret omni fundamento. Hæ enim lites, licet verum Schiſma non conflaverint, fuerunt duriſſimæ. Has devias ac miſerandas literas Paſchaſius Queſnellus probat, ipſis conſentit, per ipſas exponendum vult quintum Nicænum Canonem, ideoque & Romanas Appellationes explodendas è Gallia, immò ex omni Ecclefia. Quæ omnia an cadant in Catholicum Doctorem, relinquo aliis definiendum.

Quartus illius error atque exceſſus eſt, quod ſua commenta adſerat probari à tertio Canone, quem ad ſanctum Victricium Archi-Epiſcopum Rothomagenſem tranſmiſit ſanctus Papa Innocentius: "Si quæ cauſæ vel contentiones inter Clericos, tam „ſuperioris Ordinis quàm inferioris, fuerint exortæ, ut ſecundùm Synodum Nicænam congregatis ejuſdem Provinciæ Epiſcopis jurgium terminetur. Nec alicui liceat, ſine præjudicio „tamen Romanæ Eccleſiæ, cui in omnibus cauſis debet reverentia cuſtodiri, relictis his Sacerdotibus, qui in eadem Provincia Eccleſiam Dei gubernant, ad alias convolare Provincias. „Quod ſi quis fortè præſumpſerit, ab officio Clericatus ſubmotus, velut injuriarum reus ab omnibus judicetur. Si autem majores cauſæ in medium fuerint devolutæ, ad Sedem „Apoſtolicam, ſicut Synodus ſtatuit, poſt Epiſcopale Judicium „referantur". Paſchaſius Queſnellus videtur cenſere, quod hæc omnia dicantur aut deducantur ex quinto Nicæno Canone. Longè rectiùs cenſuit in ſua nona Epiſtola Hincmarus Metropolita Rhemenſis: "Beatus Innocentius ad Victricium Rothomagenſem Epiſcopum duo capitula magni Concilii Nicæni, & capitulum Sardicenſis Concilii de Epiſcoporum ad Sedem Apoſtolicam appellationibus uno capitulo ſagaciter atque ſapienter explicuit". Immò unum Nicænæ, & duo Sardicenſis Synodi capitula congeſſit in unum. Etenim quod omnes Clericorum cauſæ debeant per Provinciæ Synodum terminari, eſt manifeſta Sanctio quinti Nicæni Canonis. At ipſum Innocentius ampliat atque extendit etiam ad ſuperioris Cleri, id eſt, Epiſcoporum contentiones atque jurgia. Ad primas de illis inſtantias, ad Epiſcopi contra Epiſcopum lites, quas planum eſt oportere terminari in eadem Synodo. Et ſic recta eſt extenſio. Quod nullus Clericus, aut etiam Epiſcopus poſſit ſuas cauſas traducere ad alterius Provinciæ Synodum,

eſt Sanctio tertii Canonis Sardicenſis : "Quod ſi in aliqua Provincia aliquis Epiſcopus contra fratrem ſuum Epiſcopum litem habuerit, ne unus è duobus ex alia Provincia advocet Epiſcopum Cognitorem". Gentianus Hervetus vertit : "Neuter eorum ex alia rovincia Epiſcopos Cognitores evocet". Nec item accedat. Quod de majoribus cauſis datum à Provinciæ Synodo judicium referri debeat ad Sedem Apoſtolicam, eſt item deſumptum ex Sardicenſi Synodo. Non ex aliquo Canone, ſed ex Synodali relatione ad Julium Pontificem : "Hoc optimum, & valde congruentiſſimum eſſe videbitur, ſi ad Caput, ideſt, ad Petri Apoſtoli Sedem, de ſingulis quibuſque Provinciis Domini referant Sacerdotes". Hæc Relatio eſt Apoſtolica traditio, ideoque per hanc Synodum meritò fuit laudata & ſtabilita : Et ipſa habet omnem appellationis effectum, devolvit atque ſuſpendit. Etenim ad Felicem & Hilarium rectè ſanctus Auguſtinus : "Et in ipſis cauſis ſæcularibus, quando ad majorem Poteſtatem refertur arbitrium judicandi, manentibus ſicut erant omnibus rebus, exſpectatur illa ſententia, undè jam non liceat provocare, ne ſuperiori Cognitori fiat injuria, ſi ejus pendente judicio, aliquid fuerit commutatum". Eandem formam affirmat vigere in cauſis Eccleſiaſticis. Quare ad illum, ad quem referri oportet, poteſt & provocari. Hinc Innocentius ſuis litteris indidit circa extranea judicia : "Sine præjudicio tamen Romanæ Eccleſiæ". Et item ipſe, vel quis alius rectè adjunxit : "Cui debet in omnibus cauſis reverentia cuſtodiri". Nempè tam appellationis reverentia, quàm relationis. Relationis in ſolis majoribus, appellationis reverentia etiam in cauſis minoribus. Quare hoc Innocentii Capitulum Paſchaſii Queſnelli commenta nullatenùs adjuvat, ſed penitùs evertit.

Epiſt. 137.

Quintus illius error atque exceſſus eſt, quod ad ſtabilienda ſua commenta advocet etiam decimum quintum Canonem Antiochenum : "Si quis Epiſcopus, de certis criminibus accuſatus, condemnetur ab omnibus Epiſcopis ejuſdem Provinciæ, cunctique conſonanter eandem contra eum formam Decreti protulerint, hunc apud alios nullo modo judicari, ſed firmam concordantium Epiſcoporum Provinciæ manere ſententiam". Quis enim neſciat Antiochenos Canones eſſe doloſas Euſebianæ Factionis contra ſanctum Athanaſium, aliosque Orientis Orthodoxos Antiſti-

Antiſtites, nec non adversùs Divina ſancti Petri Apoſtoli Privilegia ſutelas, vaferrimo ſtudio congeſtas præſertim adversùs Privilegium Romanæ Appellationis? Sanctus Athanaſius adversùm Tyriæ Synodi & Mareotici examinis iniquiſſimas technas, alii Orthodoxi per Orientem Epiſcopi adversùm alias præfatæ Factionis injurias appellarant ad ſancti Petri Cathedram, & acceſſerant Julium illius Inſeſſorem. Et hic Factionis Capita evocarat ad ſuum Tribunal, reddituras rationes ſuorum operum. At in mala cauſa nullum prodeſt ingenium. Hinc iſti deſperati non Romam, ſed cum ſuis Congerronibus proceſſerunt Antiochiam, & iſthìc evomuerunt Canonum fucos, quibus non ſoli Athanaſio ac ejus Collegis, ſed cunctis ſuis in perpetuum adverſariis Romanam viam clauderent, & adversùm ſuas Synodales conjurationes ſubducerent omne auxilium atque ſolatium. Pararunt viam ad ſuà Attentata Philippo-Politana, in quibus depoſuêre larvam, & revelatâ fronte arietarunt, ac evertere ſtuduerunt Divinam Eccleſiæ Monarchiam, definiverunt Eccleſiæ Regimen eſſe ex Divino Inſtituto Ariſtocraticum, æquali menſura diſtributum in tres Patriarchas, quorum nullus habeat authoritatem in alterum, & à quorum nullo poſſit ad alterum provocari. Romanum eſſe primum ſolo loco, non juriſdictione. In Antiochena Synodo poſuerunt hujus peſſimæ machinæ cooperta fundamenta: Sanxerunt damnatum à diviſa in diverſa ſuffragia Synodo Epiſcopum poſſe appellare, non Romam, ſed aliud majus in Oriente Concilium; ab unanimi autem Conventu damnatis nullum ſupereſſe refugium. Eis nullam reſtare audientiam, ſed ſolam in laica Communione pænitentiam. In Arcana hiſtoria Procopius Cæſaræenſis affirmat Imperatorem Juſtinianum in condendis variis legibus reſpexiſſe ad lites tum pendentes, ac ſuo aut ſuorum lucro proſpexiſſe: Proſpexiſſe victoriæ iſtius partis, à qua ſperabat commodum. Apparebant leges juſtæ & congruæ, verùm in ipſarum viſceribus latebat peſſimus anguis. Iſtiuſmodi ſunt & Antiocheni Canones. Hinc ipſos dudum non ſola Romana, ſed & omnis Orthodoxa Orientis Eccleſia fuit averſata. Sunt ambidextri: Cothurnus aptus ad utrumque pedem. Hinc poſtquam Euſebiana vafrities, & ipſi congenita pericula ceſſarunt in orbe Chriſtiano, purgari cæperunt iſti Canones, atque ita variis placere. Nec enim inepti ſunt ad bonum uſum. Placere tandem cœperunt etiam Roma-

næ Eccleſiæ. Etenim Dionyſius Exiguus ipſos inſeruit ſuo codici, ſcripto ad uſum iſtius Eccleſiæ, quem omnis Latina Eccleſia pedetentim probavit atque admiſit.

Quin & dudum antea, dum ex univerſæ, utique Orientalis, Eccleſiæ codice iſtorum Canonum aliqui legerentur ad Chalcedonenſem Synodum, Apoſtolicæ Sedis Legati non intercefſerunt, atque ita demonſtrarunt nec ſibi, nec Romanæ Sedi ipſos diſplicere. Forſitan ex tunc erant in antiquo codice Romanorum. Et quidem iſthic fuit etiam Canon decimus quintus. Nempe intellectus cum ſalutari clauſula, quam in literis ad ſanctum Victricium expreſſit Innocentius Pontifex: "Sine præjudicio Romanæ Ec„cleſiæ, cui in omnibus cauſis debet reverentia cuſtodiri". In Euſebiano ſenſu erat nequiſſimus, laudata clauſula facit rectum. Verùm Paſchaſius Queſnellus probat priorem ſenſum, & tentat ipſum protrudere in Gallicanam Eccleſiam.

Redeamus ad quintum Nicænum Canonem. Videamus an ille permiſſam damnatis Clericis ac Laicis ad ſuæ Provinciæ Tribunal appellationem velit eſſe inconcuſſam & ultimam, ideòque neget ulterius procedere, non ſolummodò ad Patriarcham, ſed etiam ad Romanam Eccleſiam. Partem affirmativam tenuit Antiochena Synodus. Item erratica Synodus Aurelii Carthaginenſis. Et ipſis adhæret Paſchaſius Queſnellus. Quouſque Aurelius intra Africanæ, quæ inferiori Clero Romanam Appellationem nunquam indulſerat, conſuetudinis defenſionem conſtitit, generosè ipſi adhæſerunt, ipſumque ex pectore adjuverunt Sanctus Auguſtinus, ſanctus Alipius, ſanctus Poſſidius, aliique meliores ac familiares Epiſcopi. Etenim rationabilis & avita totius gentis conſuetudo juſtiſſimè poterat defendi. Aſt ubi Aurelius Romanas etiam Epiſcoporum appellationes cœpit invadere, & in immobilem hujus Apoſtolicæ dignitatis Petram infelix caput inpingere, laudati Epiſcopi retraxerunt manus, & ſancto Petro manſerunt fideliſſimi. Lucent hæc ex Sancti Auguſtini epiſtola, quam de cauſſa Antonii Fuſſalenſis Epiſcopi ſcripſit ad Celeſtinum Pontificem. Et hæc laudatorum Antiſtitum à ſuo ſemper dilectiſſimo Aurelio Primate ſeceſſio demonſtrat, ac altiſſimè clamat iſta ejus Acta fuiſſe devia atque prævaricatoria. Fuerunt prævaricatoria quinti Nicæni Canonis. Hic enim etiam Clericis & Laicis omninò permittit à ſuæ quoque Provinciæ Synodo, ſi iniquo Epiſcopi Ju-
dicio

dicio gratificetur, procedere & provocare ad Cathedram Romanam. Diſertè hoc aſſeverat in litteris ad Antiochenam Synodum ſanctus Julius Pontifex : "Qui benè ſentiunt de iis quæ egerunt, „& in quibus ipſi Judices fuêre, non indignanter ferre ſolent, ſi „quod ab ipſis judicatum eſt, ab aliis excutiatur. Quippe qui ſecuri ſint, ea quæ ipſi juſta judicaverunt, injuſta nunquam fieri „poſſe. Quocirca Epiſcopi, in magna Synodo Nicææ congrega„ti, non ſine Dei conſilio permiſerunt prioris Synodi Acta in alia „Synodo examinari, ut & illi, qui judices erant, præ oculis „habentes ſecundum de ea ipſa re Judicium futurum, cum omni „diligentia cauſſam expenderent, & illi qui ſententiam acceperant, „certò cognoſcerent, ſe non per ſimultatem priorum Judicum, „ſed jure ac merito condemnatos eſſe. Quod ſi iſtiuſmodi con„ſuetudo olim fuit, ejuſque memoria renovata eſt, & Scripto „prodita in magna Synodo, eamque apud vos valere non ſinitis, „rem profectò indecoram facitis. Morem enim, qui ſemel in Ec„cleſia obtinuit, & à Synodo confirmatus eſt, iniquum eſt à „paucis abrogari". Palàm diſſerit de Appellationibus ad Sedem Apoſtolicam. Agit enim de Romana Appellatione ſancti Athanaſii, ſancti Pauli Conſtantinopolitani, Marcelli Ancyrani, Aſclepæ Gazenſis, & aliorum Epiſcoporum Orientalium. Et affirmat plura. Primò, quod hæc appellandi forma ſit vetuſtus mos, antiqua conſuetudo, traditio Apoſtolica. Secundò, quod pauci in Antiochena Synodo Epiſcopi tentaverint illam abrogare & proſcribere. Nempè per vafras technas ambiguorum Canonum. Julius affirmat tertiò, quod in vanum laborarint. Etenim Nicæna Synodus diſcuſſit avitam conſuetudinem, probavit, ſtabilivit, & ad perpetuam rei memoriam redegit in Scriptum. Factum id eſt in quinto Canone, ac præſertim in ſexto. Etenim quintus ſubintellectam habet expreſſam à ſancto Innocentio clauſulam ; ſextus autem diſertè mandat ſua Privilegia, dignitates, atque authoritates cuſtodiri cunctis Eccleſiis. Præſertim Eccleſiæ Romanæ, ſuper quam Synodus nihil fuit auſa ſtatuere, ſciens illi omnia conceſſa à Domino.

Arabici Canones non ſunt Nicæni. Attamen ipſorum author non ſine fundamento adſcripſit eis iſtum ſublimem titulum. Etenim Nicænos exponunt, & ampliant ad varias factorum ſpecies. Audiamus quadrageſimum quartum : " Patriarcha inſpiciat quod-

„cumque negotium fecerit aliquis ſuorum Metropolitarum, ſive „Epiſcoporum in Provinciis, quibus præſunt. Si autem invenerit ex illis quidquam, quod non decet, permutet illud, ac de „illo conſtituat, prout ipſi videtur. Etenim omnium ipſorum „Pater eſt, & illi ſunt ipſius filii. Metropolitæ autem Principatum ſuper ſe agnoſcere, eumque venerari debent inſtar Fratris „majoris, quem ſibi Fratres anteponunt, illique parêre ducunt „ob ejus optimum Regimen & Majoritatem. Patriarcha porrò „inſtar Patris in ſua Juriſdictione ſuper filios ſuos. Et quemadmodum Patriarcha poteſtatem habet ſuper ſubditos ſuos, ita quoque Romanus Pontifex poteſtatem habet ſuper univerſos Patriarchas, quemadmodum Petrus habebat ſuper univerſos Chriſtianitatis Principes, & Concilia ipſorum: Quoniam Chriſti „Vicarius eſt ſuper Redemptionem, Eccleſias, & cunctos Populos". Hæc omnia fundamentum habent in ſexto Nicæno Canone. Et ex ipſis laudati Canones deducunt & confirmant Romanas Appellationes, immò & primas inſtantias. Et certè Pontifici incumbit ſollicitudo omnium Eccleſiarum. Eſt Pater totius Eccleſiæ, totius Redemptionis, omnium Synodorum, omnium fidelium Populorum. Quia eſt Chriſti Vicarius. Ex quo vides labi illos, qui hunc Titulum volunt olim fuiſſe communem omnibus Epiſcopis, & non niſi à pauciſſimis ſæculis appropriari cœpiſſe ſoli Papæ.

CAPUT

CAPUT XIII.

Expenditur aliud Paſchaſii Queſnelli fundamentum.

HÆc ſunt ejus verba : "Sardicenſem Synodum „familiare eſt in hoc negotio proferre, indè„que velut palmare argumentum ſumere, quo „appellationis jus à Synodis ad Sedem Apoſto„licam jam tunc Canonicâ authoritate ſtabili„tum eſſe comprobetur. Quamvis enim hu„jus Concilii non meminerit ſanctus Leo, de ap„pellationibus agens in hac ad Viennenſes epiſtola, ſed veteris „tantummodò conſuetudinis ; illi tamen Concilio debetur earum „appellationum origo, & illius Canones ſub Nicænorum nomine „allegavit ipſe Leo aliquot poſt annis in cauſſa Flaviani Conſtan„tinopolitani Epiſcopi. Indè, inquam, appellationum uſui ratio „quæſita eſt à Romanis Pontificibus, licet reverà nihil de appel„lationibus decernant Sardicenſes Patres, ſed tantummodò retra„ctationis, ſeu reviſionis cauſſæ decernendæ poteſtatem faciant „Romano Epiſcopo, ut demonſtrat illuſtriſſimus Petrus de Mar„ca, & ex ipſa Canonum Sardicenſium lectione manifeſtum fit. „Quæ poteſtas retractationis in ipſa Provincia decernendæ, etſi „jure appellationum longè inferior ſit, trepidè tamen & dubitan„ter admodùm ab Hoſio propoſita eſt, qui rem novam Canoni„bus Nicænis minimè conſonam, conſtantique adverſam conſue„tudini, quaſi ſupplex, & honorandam ſancti Petri memoriam „prætêndens, exoravit". Si vobis placet, ſancti Petri Apoſtoli memoriam honoremus : "Sed tantæ Authoritatis non fuit apud „Epiſcopos, ſive Orientales ſive Occidentales, Sardicenſis Syno„dus, ut hujuſmodi definitioni ſtatim inhærendum eſſe cenſuerint. „Hoc enim retractationis jugum à ſuis ſemper humeris amoliti ſunt „Orientales, qui ob hanc fortè cauſam Concilii iſtius Canones in „ſuas Collectiones non retulerunt, ſicut nec Gallicani. Africa„ni etiam nunquam illam appellationis ſeu retractationis Prærogativam

„gativam admiſerunt, ut patet ex Synodica ad Celeſtinum Papam „epiſtola, quæ teſtatur antiquam eſſe conſuetudinem ac diſcipli„nam, ut Epiſcoporum & Presbyterorum cauſæ extrà Provincias „vagari non ſinerentur, ſed ubi orta erant negotia, ibi Metro„politanorum authoritate eſſe finienda. Unde ne de Sardicenſibus „quidem audiiſſe, ſed unius Nicæni Concilii Canones cum ſuis „pro regula habuiſſe Africanos, manifeſtum eſt".

Etiam hæc verba ſcatent erroribus atque exceſſibus. Primus eſt, quod ex Sardicenſi Synodo ſumamus palmare pro Romanis Appellationibus fundamentum. Etenim omnia, quæ jam adduxi ex Sancto Julio, iſtam præceſſêre Synodum. Et ipſe pro palmari iſto fundamento adduxit perpetuum Eccleſiæ morem & conſuetudinem, confirmatam à Nicæna Synodo, & relatam in Scriptum. Adduxit traditionem Apoſtolicam, firmatam pluribus exem-
Lib.1.c.4. plis, ac perpetuo uſu. Unde de ipſo ſcribit in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodoretus, quod circa jam adductas Orientalium Epiſcoporum appellationes fuerit "ſecutus Eccleſiæ Canonem". Hoc eſt palmare iſtius juris fundamentum. Hinc & ipſum ſanctus Leo in literis ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos adduxit adverſùs audaciam & novitates Sancti Hilarii. Quin immò videtur reſpexiſſe iſtas ſancti Julii literas. Præſertim hæc verba: "Quod „ſi ejuſmodi conſuetudo olim fuit, ejusque memoria renovata „eſt, & Scripto prodita in magna Synodo, eamque apud vos va„lere non ſinitis, rem profectò indecoram facitis. Morem enim, „qui ſemel in Eccleſia obtinuit, & à Synodo confirmatus eſt, „iniquum eſt à paucis abrogari". Sanctus Leo affirmat iſtum morem ſemper viguiſſe etiam in Galliis, ideoque ab Hilario nec circumduci potuiſſe, nec circumſcribi.

Secundus error eſt, quod harum appellationum jus dicamus "ſtabilitum", ſeu introductum à Sardicenſi Synodo. Quod enim vox, "ſtabilitum, hanc ibi acceptionem habeat, ſuadent hæc verba: "Inde appellationum uſui ratio quæſita eſt à Romanis „Pontificibus". Eſt error inſigniter craſſus. Quippe ante Sardicenſem Synodum ad Apoſtolicam Sedem appellarunt ſanctus Athanaſius, ſanctus Paulus Conſtantinopolitanus, Marcellus Ancyranus, Aſclepas Gazenſis, Lucius Adriano-Politanus, aliique plures per Euſebianæ Factionis Synodos degradati aut vexati Orientales Epiſcopi: Eos audiuit Julius Pontifex, abſolvit à perperàm

peràm injectis vinculis, reparavit in priorem gradum, ac per interim remiſit in ſuas Sedes. Videlicet donec fieret totius cauſæ retractatorium Judicium. Hinc nata eſt omnis inter iſtam Factionem & Romanam Eccleſiam contentio. Etiam Antiochenæ Synodi audacia, & horrenda ac inaudita facinora Conventus Philippo-Politani. Quid enim horrendius, quàm damnare Ramanum Pontificem, & Monarchicum Eccleſiæ Regimen tranſmutare in Ariſtocraticum, atque ita manifeſto ſchiſmate lacerare Eccleſiam? Etiam Donatiſtæ dudum ante Sardicenſem Synodum à Conſtantino Auguſto integros Judices poſtularunt contra Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi Ordinationem: Et Apoſtolicam Traditionem ab Hoſio Cordubenſi Epiſcopo edoctus Princeps ipſos remiſit ad Melchiadem Pontificem, & pro aliquo iſtorum factioſorum ſolatio rogavit illi aſſidere aliquot Gallicanos Epiſcopos. Plura iſtiuſmodi exempla ſunt jam adducta, ac in decurſu adducentur. Proinde Sardicenſis ſynodus Romanas Appellationes nequaquam introduxit, ſed adversùm Euſebianæ Factionis novas, violentas, ſchiſmaticas, atque hæreticas præſumptiones ſolummodò ſtabilivit & confirmavit.

Tertius error eſt, quod Sardicenſis Synodus nihil de appellationibus decreverit, ſed ſolam retractationis ſeu reviſionis decernendæ poteſtatem fecerit Romanis Pontificibus. Et quod iſtud ex ipſa Canonum Sardicenſium lectione ſit manifeſtum. Certè oppoſitum eſt manifeſtiſſimum. Etenim iſti Canones interjectis ad Romanum Pontificem proclamationibus donant non ſolum devolutivum effectum, ſed & ſuſpenſivum. Donant poteſtatem, quâ iſtiusmodi cauſas retractare poſſit vel per ſemet-ipſum in alma Urbe, vel in partibus per delegatos è ſuo Latere Presbyteros, vel per Synodnm vicinæ, aut etiam ejuſdem Provinciæ. Prout viſum fuerit ejus ſapientiſſimo arbitrio. Immò hanc poteſtatem non donat, ſed à Chriſto Domino donatam, per Apoſtolos ordinatam, confirmatam à Nicæna Synodo, & plurimis ſtabilitam exemplis, ſolummodò innovat, & adversùm præfatas novitates exponit & armat Quod iſta omnia, etiam ſuſpenſivus effectus, ſint à Chriſto Domino & Apoſtolicis Canonibus, mox ex authenticis Chriſtianæ diſciplinæ fontibus demonſtrabitur. At verò iſta ſunt manifeſtus & propriiſſimus character veræ appellationis. Et de hac per Sardicenſes Canones ſtabilita veritate nemo

Catholicus ambegit: Dominus Petrus de Marca eſt forſitan omnium primus.

Error quartus eſt, quod Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, Apoſtolicus Legatus ac Præſes Sardicenſis Synodi, Retractationis in Provincia decernendæ jus proponens, ſciverit à ſe proponi rem novam, Nicænis Canonibus minimè conſonam, conſtantique adverſam conſuetudini. Si ſolum decernendæ Retractationis jus propoſuerit, fateor iſta eſſe veriſſima. Addo illum longiſſimè receſſiſſe à Nicæna Synodo, quæ ſuper ſancti Petri Romanam Cathedram nihil fuit auſa conſtituere, ſciens illi omnia conceſſa à Domino. Etenim Apoſtolici juris ad ſolius Retractationis decernendæ poteſtatem reſtrictio eſt omninò novum, Nicænis Canonibus adverſum, perpetuam Eccleſiæ conſuetudinem evertens, ac ſupra ſancti Petri Cathedram ſtatuere attentans figmentum, à Confeſſoris Hoſii ſacris cogitationibus alieniſſimum. Quapropter ipſe in ſua ad Sardicenſem Synodum Relatione haudquaquam circumſcriptam & diminutam decernendæ Retractationis, ſed pleniſſimam admittendæ, & quovis juxtà ſuum ſapientiſſimum arbitrium modo judicandæ atque exequendæ appellationis poteſtatem adſcripſit Sedi Apoſtolicæ. Erat res omnibus exploratiſſima. Quomodò aliter Julius Pontifex Orientalibus Antiochenæ Synodi Epiſcopis ipſam refricuiſſet in barbam? Certè iſti omnes adfuerant Nicænæ Synodo. Eidem Hoſius præſederat, habuerat cum Relationis authoritate Prærogativam ſuffragii, ideoque ejus arcana plenè noverat. Proindè dum iſto pro Romanis Appellationibus officio functus fuit apud Sardicam, optimè novit ſe non referre rem novam, aut Nicænis Canonibus non conſonam, aut conſtanti adverſam conſuetudini.

Quintus error eſt, quod Hoſius Romanas Appellationes trepidè ac dubitanter admodùm, & quaſi ſupplex Sardicenſi Synodo retulerit, & honorandam ſancti Petri memoriam prætendens exoraverit: "Si vobis placet, ſancti Petri memoriam honoremus". Eſt effrænis in glorioſum Confeſſorem, Abrahamicum ſenem, & omnium tunc Synodorum Patrem contumelia. De Euſebianis Epiſcopis ſcribit ad omnem ſub Cælo Eccleſiam laudata Synodus: "In itinere Sardicenſi certis in locis Conciliabula in modum Synodi inter ſe habuerunt, & fœdera cum interminationibus conflaverunt, ut ubi Sardicam perveniſſent, minimè ſe in Judicio ſiſterent, aut in eundem locum cum ſacra Synodo convenirent,

„venirent, ſed mox ubi eò perveniſſent, & perfunctoriâ ſpecie „adventum ſuum oſtentaſſent, raptim indè aufugerent". Et quò iſta conjuratio eſſet magis firma, "curarunt ut omnes eodem", & per viam & apud Sardicam, "domicilio uterentur, nè vel tan„tillum quiſpiam ab illis ſeorſim agere poſſet". Palmaris quæſtio erat de Athanaſii, Pauli, Marcelli, & aliorum Antiſtitum, ab ipſis damnatorum, Romana Appellatione, & per Julium Pontificem impartita illis reveſtitione. Conjurarunt hæc nunquam admittere, & potius patrare quidlibet, quam iſtos ſuos damnatos agnoſcere in Epiſcopos, & cum ipſis Synodaliter conſidêre. Intraverunt Sardicam, & multa de his cum Hoſio, aliiſque Latinis Epiſcopis diſputarunt. Et ipſos tam pro dictorùm Appellantium innocentia, quàm pro ſancti Petri privilegio invenerunt conſtantiſſimos. Viderunt nullam patêre portam excutiendi præſertim Athanaſii, niſi per apertam rebellionem contra ſedem Apoſtolicam. Hinc omnes de nocte fugerunt, & abjerunt Philippo-Polim, Thracicæ Diœceſios civitatem, ideòque ſpectantem ad Orientale Imperium ſui Principis, ſub quo liberè poterant quidlibet inſanire. Iſthìc igitur inſanierunt tres Patriarchatus eſſe Divino jure Autocephalos, & æquales per omnia, ideoque unum nihil poſſe in alium, & ab uno damnatos non poſſe ad alium provocare. Singulorum Judicia eſſe Divino jure inconcuſſa atque inappellabilia. Hinc concluſerunt Julium Pontificem, qui talia in præfatos Epiſcopos attentaverat, eſſe Divinæ legis prævaricatorem, ideoque gradu & communione privarunt. Præfatos Epiſcopos pronuntiarunt nequaquam abſolutos aut reveſtitos, ſed ob tentatam novam appellandi audaciam eſſe prolapſos in majorem damnationem. Eorum furòr præſertim efferbuit in ſanctum Maximinum Treverenſem Epiſcopum: Quod ad iſta omnia Julium permoviſſet. Et hinc lucet, quid Gallicana Eccleſia tum cenſuerit de Romanis appellationibus. Has omnes ſchiſmaticas atque hæreticas Euſebianæ Factionis petulantias noverat Hoſius, ideoque ſibi Apoſtolicæ Sedis Legato vidit non dormiendum. Hinc non trepidè, nec dubitanter, nec ſuppliciter, ſed generosè, conſtanter, & ex Apoſtolico pectore clamavit ad Sardicenſem Synodum: "Sancti Petri Apoſtoli memoriam honoremus". Adversùm hæreticas ſceleratæ Factionis petulantias nos Orthodoxi

Epiſcopi confirmemus data per Chriſtum Dominum ſancto Petro Privilegia, Apoſtolicos de eiſdem Canones, & Nicænæ Synodi noviſſima Decreta. Per hoſcè Sardicenſes Canones invaſit ac deſtruxit & jam dictam Euſebianorum audaciam, & ſimul ipſorum Canones Antiochenos.

Sextus error eſt, quod Orientalis Eccleſia iſtam Sardicenſem definitionem non ſtatim admiſerit, ſed ſemper ſtuduerit excutere. Etenim Sardicâ Alexandriam rediens Athanaſius tranſivit per Syriam & Hieroſolymam: Et iſthìc ſanctus Maximus Antiſtes cum ipſo celebravit Synodum, in qua publicavit & executus eſt Acta & Decreta Sardicenſia. Audiamus Photii Bibliothecam in Excerptis ex vita ſancti Athanaſii: " Athanaſius, cum perveniſſet
Lib. 258. „Hieroſolymam, Maximo Epiſcopo & Confeſſori nota fecit Acta „Sardicenſis Concilii. Quodque Conſtantius Imperator bene erga ſe animatus ſit. Deindè congregat Synodum Epiſcoporum, „quæ beato Athanaſio & communionem, & dignitatem Epiſcopalem decernit, & ſcribit ipſa Synodus Alexandrinis, & omnibus in Ægypto ac Libya Epiſcopis, quæ de Athanaſio decreta „eſſent & geſta. Athanaſius autem Alexandriam cum veniſſet, „Conventus Epiſcoporum in Ægypto egit, quæ Synodus conſentiebat eis, quæ in Sardicenſi ac Hieroſolymitana Synodo decreta erant". Quod pro Sardicenſis Concilii publicatione diverſas in Ægypto Synodos celebraverit, teſtantur Socrates & Hermias Sozomenus. Et ſuis ad omnes ſub cælo abſentes Epiſcopos literis ſubjunxit Sardicenſis Synodus: " Quin & vos quoque, ut „ſpiritu præſentes in noſtra Synodo, ſtudete idem ſuffragium „conferatis per veſtras ſubſcriptiones, quo ab omnibus ubique Sacrorum Miniſtris concordia ſervetur". Plurimos, & Occidentales & Orientales, ſubſcripſiſſe demonſtrat in ſecunda ad Conſtantium Imperatorem apologia ſanctus Athanaſius. Philippo-Politanus Conventus ei inter cætera impegit, quod per ficta teſtimonia circumſcripſiſſet Julium Pontificem, atque ita obrepſiſſet in communionem. Hinc in laudata apologia adjungit, quod etiam ante Sardicenſem Synodum trecenti quadraginta Orientales Epiſcopi pro ipſius innocentia ſubſcripſerint: Ab eiſdem probatam, admiſſam, ſubſcriptam, ac publicatam fuiſſe iſtam Synodum, videtur non dubitandum. Euſebianæ Factionis turbulentiſſimi incentores Urſacius & Ualens etiam ſubſcripsêre, de ſuis apud Philippopolim.

Polim Actis ſupplicantes veniam. Ex iſta Factione plures redierunt ad mentem, & Synodum admiſerunt. Eoſdem Canones laudat, & ſecundùm ipſos ſancti Joannis Chryſoſtomi appellationem exequitur in literis ad Clerum & Populum Conſtantinopolitanum ſanctus Pontifex Innocentius. Epiſt. 29. Ipſos per omnem Orientem viguiſſe teſtatur Palladius Epiſcopus Helenopolitanus in Dialogo cum Theodoro Romanæ Eccleſiæ Diacono de vita laudati Joannis. Et hinc plena, pluſquam ſexcentos & triginta Orientales complectens Epiſcopos, Chalcedonenſis Synodus in proſphonetico ſermone dixit ad Martianum Imperatorem: "Illi qui apud Sardicam „contra Arii reliquias convenerunt, Orientalibus direxerunt ſui „Conſtituta Judicii". Palàm aſſeverant apud ſe vigêre hanc Synodum, & obſervari Palàm edicunt inter Canones, quos per ſingulas Synodos à ſanctis Patribus hactenùs conſtitutos laudat & firmat eorum primus Canon, omninò comprehendi etiam Sardicenſes. Eoſdem authenticis Canonibus adnumerat Trullana Synodus. Omnem Synodum, ut apud ſe vigentem, deſcribunt atque exponunt Socrates, Sozomenus, ac præſertim Theodoretus. Hæreſ. 71. Eandem laudat ac probat ſanctus Epiphanius. Ejuſdem meminit Cap. 8. magnus Baſilius, nihil in ipſa culpans, niſi reparationem Marcelli. Poſt ipſam ad Romanos Pontifices appellarunt Petrus Alexandrinus, ejus Succeſſor Joannes Thalaia, Maximus Conſtantinopolitanus, ſanctus Joannes Chryſoſtomus, ipſorum Succeſſor ſanctus Flavianus, Theodoretus Cyrenſis, Euſebius Dorylæenſis, Calandion Antiochenus Epiſcopus, aliique multò plures. Item Ætius Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Archidiaconus, Salomon Presbyter, ac plures alii Clerici. Item Leo Sapiens Imperator ab inflicta ſibi per Nicolaum Patriarcham excommunicatione provocavit ad Romanam Eccleſiam. Eandem invocarunt ſanctus Nicephorus, ſanctuſque Ignatius, Patriarchæ Conſtantinopolitani. Et quis neſciat omnes iſtas appellationes fuiſſe directas per Canones Sardicenſes? Certè magnus Leo, dum ſancti Flaviani adversùs totum Epheſinum Latrocinium interjectam appellationem Epiſt. 40. rogavit à Theodoſio Imperatore permitti ſuo curſui, adjecit ſuis Cap. 3. literis: "Quàm autem poſt appellationem interpoſitam hoc ne„ceſſariè poſtuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta teſtan„tur, quæ ſubter annexa ſunt". Et adnexuit Sardicenſem Cano-

nem. Norat illos vigêre apud Orientales Eccleſias, & haberi pro Nicænis.

Primus apud Orientales Photius cœpit hos Canones arietare: Quo nempe ſuam ex neophyto Epiſcopalem intruſionem purgaret, & fomenta quæreret fabricando ſchiſmati. At verò reſcripſit Nicolaus Pontifex: " Quod verò dicitis Sardicenſe Concilium „vos non habere vel recipere, non facilè nobis credendi facultas tri„buitur. Maximè cum Sardicenſe Concilium, quod penes vos „in veſtris regionibus actum eſt, & omnis Eccleſia recipit, quâ „ratione convenerat, ut hoc ſancta Conſtantinopolitana Eccleſia „abjiceret, & ut dignum eſt non retineret"? Et certum eſt Photium impoſuiſſe. Etenim Canones iſtos Joannes Scholaſticus, tertius iſtius nominis Conſtantinopolitanus Epiſcopus, inſeruerat ſuo Codici, haud dubiè obſervato apud iſtam Eccleſiam. Et ipſe ante Lapſum Photius inſeruerat ſuo Nomo-Canoni. Photio enim familiare fuit aliud ante, aliud poſt Lapſum cantare. Quapropter admiranda eſt Paſchaſii Queſnelli fiducia, auſi ſcribere: "Tantæ Authoritatis non fuit apud Epiſcopos Orientales Sardi„cenſis Synodus, ut hujuſmodi definitioni ſtatim inhærendum „eſſe cenſuerint. Hoc enim Retractationis jugum à ſuis ſemper „humeris amoliti ſunt, qui ob hanc fortè cauſſam Concilii „iſtius Canones in ſuas collectiones non retulerunt".

Interim univerſæ, utique Orientalis, Eccleſiæ codex non continet iſtos Canones. Hinc Paſchaſius Queſnellus adeò conſtanter ipſis obſtrepit. Conabor mox occurrere. Septimus ejus error eſt, quod hoſcè Canones etiam Gallicana Eccleſia olim non admiſerit. Affirmat Dionyſii Exigui Codicem in Gallia non fuiſſe admiſſum ante Magni Caroli tempora, ideoque nec Conones Sardicenſes. Affirmat hos non viguiſſe in Gallia, niſi per iſtum Codicem. Reſpondeo hujus Codicis in Gallia admiſſionem non ſpectare ad præſentem controverſiam. Quidquid ſit, dico iſtos Canones ſemper in Gallia viguiſſe. Primus Gallicanæ Eccleſiæ Codex, ſeu Gallicani Codicis prima exordia ſunt Innocentii primi epiſtola ad Victricium Epiſcopum Rothomagenſem. Hinc Papa ipſam appellat " Digeſtas „vitæ & morum probabilium diſciplinas, ac librum Regularem, „Didaſcalum, atque Monitorem". Quis ambigat ipſam ſemper viguiſſe in Gallia? At verò ejus tertium caput eſt deſump-

tum

tum partim ex Nicænis, partim ex Canonibus Sardicenſibus: Et per Nicænam Synodum intelligit utramque. Et quod plures Gallorum Epiſcopi huic Synodo interfuerint, ac abſentes ſubſcripſerint, diſertè affirmat in ſecunda apologia Magnus Athanaſius. Exprimit ipſorum nomina. Adfuit ſanctus Maximinus Treverorum Epiſcopus, ob præſtitum Romanis appellationibus generoſum auxilium degradatus Philippo-Poli. De Hoſio Cordubenſi Epiſcopo, Sardicâ regreſſo in Hiſpaniam, ſcribit antiqui authoris liber Synodicus: "Cordubæ Epiſcopus ſanctiſſimus „Hoſius, Synodum Divinam & ſanctam in ſua civitate convo„cans, Divinitùs expoſitam illuſtravit doctrinam, condemnans „eoſdem quos Sardicenſis abdicaverat Synodus, & quos ea ab„ſolverat recipiens". Certè exiſtimo ſimilem Synodum fuiſſe celebratam à regreſſo in Gallias Maximino, aliiſque ibidem Metropolitis. Secunda Turonenſis, inter Gallicanas nequaquam infima, Synodus adversùm incæſtuoſa conjugia innovat antiquos Canones, & adjungit: "Propterea fuit illos iterare neceſſarium, „quia dicunt plures, quaſi illud per Prædeceſſorum negligentiam „Sacerdotum illis non fuiſſet apertum. Sed revera mentiuntur, „cum ſciamus tales ac tantos viros nullatenus huic negligentiæ „ſubjacuiſſe, ſed hoc, quod Scripturæ ſanctæ teſtantur, aſſiduè „prædicaſſe". Eâdem diligentiâ prædicarunt Generalium Synodorum Canones. Proinde quiſquis magnum Maximinum opinatur hac in re fuiſſe negligentem, jam audivit Turonenſis Synodi de ſua opinione judicium. A laudato Pontifice Innocentio creduntur etiam eſſe Canones Synodi Romanorum ad Gallos Epiſcopos. Quidquid ſit, ſunt antiqua, authentica, obſervata per Galliam, & forſitan ad ejus Codicem adjuncta Reſcripta Sedis Apoſtolicæ. Et quædam ſunt palam deſumpta ex Canonibus Sardicenſibus. Nempe capitulum duodecimum, vetans Epiſcopum aſſumi ex Laicis. Et capitulum decimum-tertium, ſecundum Nicænum Canonem, ſtatuentem de prima Neophytorum ſpecie, extendens ad ſecundam. Prima ex Gentilibus, ſecunda ſpecies eſt ex Laicis. Cap. 21.

Hæc omnia ſimiliter patent ex degradatione ac Romana appellatione Contumelioſi, Reienſis in ſecunda Narbonenſi Provincia Epiſcopi, circa quem & Cæſarius Metropolita, & Joannes II. Pontifex, ejuſque Succeſſor Agapetus omnia egerunt ex Canone Sardicenſi. Contumelioſus fuerat lapſus in adulterium, & involutus

volutus aliis criminibus. Hinc Provincialis Synodus ipſum degradavit, & ad agendam perpetuam pœnitentiam clauſit in monaſterio. Erat convictus & confeſſus, ideoque nec provocavit. Attamen in ſua Synodo habuit fautores, de quibus ſanctus Cæſarius: „Quæ eſt iſta Juſtitiæ inimica benignitas, palpare criminoſos, & vul-„nera eorum uſque ad diem Judicii incurata ſervare? Quod ſi etiam „duriſſimam eos pœnitentiam per plures annos agere videremus, ſic „nos ipſi & ſaluti eorum conſulere, & Canonum deberemus „Statuta ſervare. Cum verò in aliquibus nec compunctionis hu-„militas, nec inſtantia orandi vel plangendi appareat, nec eos „Jejuniis vel lectioni vacare videamus, poſſumus cognoſcere, „ſi ad honorem priſtinum redierint, cum quanta negligentia, & „cum quanto tepore, & inimicâ animæ ſecuritate permaneant, „credentes quod ſic eos non actâ dignè pænitentiâ admiſerit Deus, „quomodò Sacerdotes indulſiſſe videntur". Demonſtrat eſſe falſam, periculoſam, immò perniciosam miſericordiam. Epiſcopi iſti nolebant Contumelioſum degradari, nec ad perpetuam pœnitentiam detrudi in Monaſterium, ſed ſolummodò ſuſpendi ad tempus, & tunc reddi Epiſcopalis communionis honori, de ſuis infirmitatibus reſponſurum Domino Deo. Ex quo liquet Apoſtolicum Canonem, "Oportet Epiſcopum ſine crimine eſſe", quoad carnalia flagitia cœpiſſe tunc tepeſcere in Galliis. Hinc erat cauſſa major atque difficilis. Et iſta Epiſcoporum interceſſio habebat aliqnid appellationis. Hinc ſanctus Cæſarius, ſummi Pontificis per Galliam Vicarius, ex Sardicenſi Canone, & Innocentii ad Victricium Reſcripto, poſt Epiſcopale Judicium omnia retulit ad Sedem Apoſtolicam, Contumelioſo non permiſit ordinari Succeſſorem, & ſupplicavit ex Romana diſciplina inſtrui. Porrò Joannes II. Pontifex probavit Cæſarii judicium. Contumelioſi degradationem confirmavit, juſſit perpetùum claudi in Monaſterio, & ipſi creari Succeſſorem. Et dum hoc fiat, dari Viſitatorem Reienſi Eccleſiæ. Et ad Cæſarium contrà iſtos indiſcretè benignos Collegas inſtruendum atque armandum tranſmiſit quædam Extracta ex Decretis Siricii Papæ, ex Canonibus Apoſtolicis, atque Antiochenis. Nempe non de appellatione, ſed de ſola degradationis cauſa atque juſtitia fuerat conſultus, ideoque tranſmittere non debuit Sardicenſes Canones.

Proindè Contumelioſus fuit clauſus in Monaſterio. Attamen neſcio

neſcio qua de cauſa non accepit Succeſſorem. Interim Joannes Pontifex abiit ad meliorem vitam, & ſucceſſit Agapetus. Cœperunt tunc ſpirare alii venti: Hinc & Contumelioſus vertit vela. Pœnitentiæ & clauſuræ pertæſus provocavit ad Sedem Apoſtolicam, aſſeruit ſe innoxium, & poſtulavit novum examen. His permotus Cæſarius fecit, quæ ad ipſum reſcripſit Agapetus: "Et nos quidem, quamvis culpatus à nobis Emeritus Defenſor „Contumelioſum Epiſcopum reverſum ad Eccleſiam ſuam Charita„tis tuæ voluntate firmaverit, uſque ad exitum Judicii, quod „delegaverimus, ipſum redditâ ſibi modò propriâ ſubſtantiâ, ſuſ„penſum interim volumus ab adminiſtratione patrimonii Eccleſia„ſtici, & celebratione Miſſarum. Quia id quod ſibi viderat Judicio „fuiſſe ſublatum, glorioſiùs, ſi ei veritas ſuffragatur, Judicio, „receperit, quàm uſurpationibus occuparit. Melius autem fecerit „Fraternitas tua, ſi poſteaquam Sedis Apoſtolicæ appellatione in„terpoſitâ deſideravit examen, circa perſonam ejus à tempore „ſententiæ nihil permiſiſſet imminui, ut eſſet integrum negotium, „quod interpoſitâ provocatione quæreretur. Nam ſi in execu„tionem mittitur prima ſententia, ſecunda cognitio non habet „quod requirat. Addendum, quia etſi non eſſet prædictus Epiſ„copus judicationi refragatus, privatam magis potuit ſecundùm „Canones expetere ſeceſſionem, quàm ſeveritatem Religionis ex„cipere. Suſpenſus igitur, ſicut præfati ſumus, Epiſcopus Con„tumelioſus habeat tantùm, quam præſumpſiſſe dicitur, cele„brationem Miſſarum: Et patrimonio Eccleſiæ in gubernatione Ar„chi-Diaconi conſtituto, ita ut alimonia ſufficienter Epiſcopo non „negetur, Viſitatoriam in ejus loco præcipimus ordinari perſonam, „& patienter exſpectare Judices, quos inſpirante Domino conſti„tuerimus audire".

Habemus hinc varia. Primò, quod Contumelioſi appellatione, ac Romanæ Eccleſiæ reverentiâ territus Cæſarius Contumelioſum relaxarit è Monaſterio, ac redire permiſerit ad Epiſcopalem honorem atque officium. Palam ex Sardicenſi Canone, qui à degradationis judicio provocantem Epiſcopum mandat reveſtiri, perſeverare Epiſcopum, & uti Epiſcopum per omnia tractari. Propter ſuſpenſivam appellationis virtutem. Secundò habemus, quod Contumelioſus ſtatim cœperit ſe gerere uti Epiſcopum, & tam ſpiritualia quàm temporalia adminiſtrare. Etiam celebrare Miſſas;

aliaque exercere Epiſcopalia miniſteria. Tertiò, quod Cæſarius Romam legaverit Emeritum, Defenſorem ſuæ Eccleſiæ, omnia hæc expoſiturum Pontifici. Quartò, quod hæc Cæſarii & Contumelioſi Acta non probaverit Pontifex, ideoque & Emeritum, ad cujus hæc etiam ſpectabant officium, culparit. Et rectè. Etenim Synodale degradati Contumelioſi Judicium erat confirmatum à Joanne Pontifice, & datum fuerat novæ Epiſcopalis creationis Mandatum, ideoque Contumelioſo deinceps non ſuffragabatur Canon Sardicenſis. Sententia tranſierat in rem judicatam, ac proindè appellationi non ſupererat locus, ſed gratioſæ dumtaxat reviſioni. Debebat ille ſupplicare reſtitutionis beneficium, atque interim permanere in humilitate degradati. Hinc Pontifex affirmat, quod Miſſarum celebrationem ac Eccleſiaſticæ ſubſtantiæ adminiſtrationem præſumpſerit: Quod illa uſurpationibus occuparit, quæ judicio recipere debuerat. Quintò habemus, quod Pontifex hanc qualemcumque provocationem noluerit carere omni fructu. Dedit ei plures effectus. Primò, Contumelioſum tractari voluit non ut degradatum, ſed ſolummodò ut ſuſpenſum, ideoque nec Succeſſorem ei permiſit dari, ſed Eccleſiam juſſit perſiſtere ſub Viſitatore. Deindè, ipſi indulſit celebrationem Miſſarum. Tertiò, juſſit ipſi bona reddi patrimonialia, & ſubtrahi ſolam adminiſtrationem Eccleſiaſticæ ſubſtantiæ. Degradato enim Epiſcopo auferebatur etiam ſui patrimonii regimen, & ex ipſius proventibus alebatur. Quartò Pontifex mandat, ut hâc appellatione pendente nihil innovetur aut attentetur. Iſtud volunt hæc verba: "Melius autem fecerat Fraternitas tua, ſi poſteaquam „Sedis Apoſtolicæ deſideravit examen, circa perſonam ejus à tem„pore ſententiæ nihil permiſiſſet imminui, ut eſſet integrum ne„gotium, quod interpoſitâ provocatione quæreretur. Nam ſi in „executionem mittitur prima ſententia, ſecunda cognitio non ha„bet quod requirat". Videtur Cæſarius argui, quod neſcio quid innovaſſet. Sextò habemus quod ex Judicibus Epiſcopis aliquos Pontifex Romam evocarit, omnem rei ſeriem expoſituros. Uſque ad iſtorum adventum, & tunc faciendum retractatorium judicium mandat omnia in jam dicto ſtatu quieta perſiſtere. Et ad demonſtrandam hujus ſuæ Interlocutionis Juſtitiam adjungit: "Præterea ne quid deeſſet, quod Charitati tuæ videatur incogni„tum, ſtudio dilectionis Conſtitutorum fecimus capitula ſubter

annecti

„annecti, ut ſcientiâ communicemur Canonum, ſicut participa-„mus effectu". Epiſtolæ Deſcriptores, Eccleſiaſticæ eruditionis damno, prætermiſerunt adjungere Canones. Fuerunt omninò Sardicenſes. Quis enim non videat ſecundùm ipſos regi hæc omnia? Lucet & iſtos Canones tunc viguiſſe in Gallia, & Romanis Appellationibus ac evocationibus fuiſſe plenam libertatem.

Octavus tandem Paſchaſii Queſnelli error atque exceſſus eſt, quod etiam Africana Eccleſia iſtam Apoſtolicam Appellationis ſeu Retractationis Prærogativam nùnquàm admiſerit. Et loquitur etiam de Epiſcopis, atque ita cantat indigniſſimam ignorantiæ aut malitiæ fabulam, infrà ex profeſſo diſcutiendam. Et ipſam perſuadere denuò tentat ex infeliciſſima, non totius Africanæ Diœceſios aut Synodi, ſed quorundam dumtaxat Epiſcoporum ad Celeſtinum Pontificem epiſtola. Interìm verum eſt, quod Africani iſto tempore Epiſcopi, etiam ſanctus Auguſtinus, ignorarint Sardicenſes Canones. Rationem exquiram atque exponam ſuo loco.

CAPUT XIV.

Exponitur tertium Paſchaſii Queſnelli fundamentum.

TErtium viri fundamentum eſt in his verbis: "Quod ad Gallicanam attinet Eccleſiam, hoc „notatu dignum eſt, de Sardicenſibus mentio-„nem non eſſe factam à ſancto Leone, in hac „adversùs Hilarium querela, quæ de appellatio-„ne nata erat. Sòlam enim conſuetudinem ob-„tendit Pontifex ambitioſis Hilarii, ut putabat, „conatibus: Quod magno argumento eſt Leonem per ſanctum „Proſperum, hominem Gallum, quem à Secretis habebat, vel per ſe „ipſum, dum in Galliis ageret, certiorem factum eſſe, hos Canones „à Gallicana Eccleſia non recipi, ut ſuperfluum eſſet eos in medium „adducere. Si enim inſerti fuiſſent Gallicano Canonum codici, in „propria cauſſa prævaricatus eſſet Leo, eos Canones commemorare „omittens, quibus & plurimum Sedi Romanæ deferebatur, &

„Hilarius tamquàm Canonum etiam in Gallia receptorum violator potuiſſet judicari : Niſi dixeris Leonem ab his abſtinuiſſe, „tùm quia repulſam noverat, quam Celeſtinus Papa ab Africanis „paſſus fuerat ob iſtos Canones Nicænis Patribus attributos; tum „quia pro ingenio ſuo videbat Canones Sardicenſes nihil de appellationibus, vel de retractatione ſententiæ Romæ peragenda ſtatuere, ſed amplius nihil Romano Pontifici concedere, quàm ut „novum Judicium in eadem Provincia celebrandum indiceret, quod „in cauſa Chelidonii ab eo præſtitum non fuerat. Quamobrem veritus, ne parùm roboris habitura eſſet apud Gallos ſua epiſtola, „cui nulli Canones militarent, ſed quam potiùs vetus conſuetudo „Canonibus roborata novitatis arguebat, eam curavit Imperatoriâ „Conſtitutione muniri : In qua quidem & Petri meritum, & „Romanæ dignitatem Eccleſiæ, & ſacræ Synodi authoritatem pro „Sedis Apoſtolicæ firmanda amplitudine commemorat Valentinianus, de Sardicenſi verò Synodo pro aſſerendo appellationum „jure mirum ſervat ſilentium. Quod argumento eſt Gallis ignotam fuiſſe diſciplinam Sardicenſibus Decretis inductam, quæ illis „opponere minimè auſi ſunt Romani".

Reſpondeo Romanos Pontifices ac alios Patres, dum Romanæ Appellationis jus atque authoritatem ſtabiliebant, quandoque ſolos Nicænos, quandoque ſolos Sardicenſes Canones, quandoque ſolam conſuetudinem, quandoque allegaſſe ſimul omnia. Ita noſter magnus Leo, qui adverſùs Hilarium adduxit ſolam conſuetudinem, in litteris ad Imperatorem Theodoſium pro ſancti Flaviani appellatione adduxit ſolos Sardicenſes Canones, dicens Nicænos. Ex quo lucet iſtos tunc ſolemniter viguiſſe per omnem Orientem, & his fuiſſe adnumeratos. Pro hac eadem appellatione Imperator Valentinianus III. in literis ab ſuum Collegam Theodoſium adduxit ſolam conſuetudinem, ex qua " Beatiſſimus Romanæ Civitatis Epiſcopus, cui Principatum Sacerdotii ſuper omnes Antiquitas contulit, locum habet & facultatem de fide & „Sacerdotibus judicandi". Hanc à Majoribus traditam conſuetudinem affirmat ab Auguſtis Principibus cum omni competenti devotione defendendam, & uti propriæ venerationis dignitatem ſancto Petro intemeratam conſervandam. Eodem modo Authenticus Eutychianæ Hiſtoriæ Breviculus, ſeu antiqua ſuper Acacii Epiſcopi Conſtantinopolitani nomine Acta de Joanne Thalaia Patriarcha

cha Alexandrino, Apoſtolicam Sedem appellante, ſcribunt: "De „conſuetudine Majorum ad Apoſtolicam Sedem Synodica Scripta „miſit". Et ſubdunt cauſam ſuæ Phraſios : "Nam & Priores ejus „ſimiliter Romanæ Eccleſiæ ſuffugium popoſcerunt". Porrò propriam cauſſam, ex qua magnus noſter Leo phraſin ita variarit, fateor me ignorare. Dum ſcribimus, ſumus quandoque ad ſolam attenti ſubſtantiam, & verba ſine cauſſis variamus. Exiſtimò quod in ſua adversùs Hilarium epiſtola reſpexerit ad ſancti Julii epiſtolam contrà Euſebianos.

Interim præfata Paſchaſii Queſnelli verba etiam non carent erroribus. Primus eſt, quod ſanctum Proſperum ſtudeat facere ſancti Leonis ſeductorem aut circumſcriptorem, qui perſuaſerit Sardicenſes Canones non admitti à Gallicana Eccleſia. An in iſtius Eccleſiæ Codicem fuerint relati, nolim diſceptare: Certum eſt fuiſſe iſthìc admiſſos atque obſervatos. Proindè nec iſta petulantia in ſanctum Proſperum, nec iſta imperitia cadere potuit in doctiſſimum Leonem. Et quod Proſper Romanas è Gallia Appellationes probaverit atque defenderit, ejus Acta evincunt. Etenim quoſdam Gallicanos Epiſcopos non ſolummodò ob Pelagianos errores, aut vicinas illis opiniones, ſed inſuper ob conjectas in ſanctum Auguſtinum blaſphemias detulit in prima etiam Inſtantia ad Sedem Apoſtolicam. Forſitan quod ipſorum quidam eſſent Metropolitæ, atque ita prima in ipſos Inſtantia ſpectaret ad ſanctum Petrum. Quia Gratiani Imperatoris lex vigebat in Gallia. Porro an ſanctus Proſper fuerit magni iſtius Pontificis Secretarius, eſt res valde incerta. Videtur non fuiſſe. Etenim in notis ad Apollinaris Sidonii epiſtolas ſcribit Jacobus Sirmondus: "Proſ„perum Aquitanum alii Reienſem in Gallia, alii Rhegienſem in „Italia Epiſcopum faciunt. Sed mea quidem ſententia Epiſco„pus nunquam fuit". Utraque Eccleſia habuit iſtius nominis Epiſcopum, verùm neutrius tempora quadrant in Aquitanum. Demonſtrat hoc laudatus Scriptor, ac pergit: "Ut Epiſcopum „prorsùs non fuiſſe ſentiam, facit omnium veterum authoritas. „Victorii de Cyclo Paſchali ad Hilarium, Gennadii Scriptorum „Eccleſiaſticorum capite octogeſimo quarto, Gelaſii Papæ de li„bris Apocryphis, Marcellini Comitis in Chronico ſincero, & „non vitiato, Bedæ in Martyrologio, aliorumque, qui cum de „Proſpero omnia alia narrent, de Epiſcopali ejus honore mentio-

„nem nullam faciunt". Gennadius unicuique Scriptori addit ſui gradus titulum: Dicit fuiſſe Epiſcopum, Presbyterum, Diaconum, &c. At verò de Proſpero dicit: " Proſper homo Aquitanus". Iſtud ipſum in ſua Romana Synodo facit ſanctus Gelaſius, & addit de ſancto Proſpero: " Opuſcula beati Proſperi, viri Reli„gioſiſſimi". Eſt non leve argumentum. Etenim Joanni Hieroſolymæ Epiſcopo, qui ſanctum Hieronymum nominarat non adjuncto Presbyteri Titulo, hic reſpondit: "Quis me decapitavit". Plura ſunt, quæ demonſtrent iſtos Titulos olim nunquam fuiſſe prætermiſſos. Prætermiſſio erat contumelia. Proſper igitur fuit Monachus & Laicus, ideoque poſſit non fuiſſe ſancti Leonis Secretarius. Certè tantum munus videtur non cecidiſſe in Laicum Monachum. Attamen præfatus Gennadius adjungit: "Epiſtolæ „Papæ Leonis adversùs Eutychen de vera Chriſti Incarnatione ad „diverſos datæ, à Proſpero dictatæ dicuntur". Vox ",Dicuntur", affirmat rem eſſe dubiam. Ut ut ſit, laudatæ epiſtolæ palàm prædicant Sardicenſes Canones, atque ita liquet hos iſtarum, quiſcumque fuerit, authori placuiſſe. Parùm refert ad præſentem materiam.

Alter exceſſus eſt, quod denuo laudet infeliciſſimam quorumdam Africanorum Antiſtitum ad ſanctum Pontificem Celeſtinum epiſtolam, ac in ipſa fundet ſua adversùs Apoſtolicam Sedem tentamina. Eſt res indigniſſima, lamentanda in Doctore Catholico. Exceſſus tertius eſt, quod ſanctus Leo pro ſuo ingenio viderit Sardicenſes Canones nihil de appellationibus, vel de Retractatione ſententiæ Romæ peragenda ſtatuere, ſed amplius nihil Romano Pontifici concedere, qùam ut novum indicat Judicium, in eadem Provincia celebrandum. Sunt Paradoxa, partim revicta in ſuperioribus, partim mox largius revincenda. Quartus exceſſus eſt, quod ſancti Leonis epiſtolæ nulli militarent Canones. Etenim non ſolos Sardicenſes, ſed etiam Nicænos militaſſe, ſupra demonſtratum eſt lucido atque irrefragabili teſtimonio ſancti Julii Pontificis. Quintus exceſſus eſt, quod vetus, Canonibus roborata, conſuetudo epiſtolam novitatis arguerit. Ad ſimiles Acaciani ſchiſmatis nugas olim repoſuit ſanctus Papa Gelaſius: "Viderint ſi alios habeant Canones, quibus ſuas ineptias exequan„tur. Cæterum iſti, qui Sacri, qui Eccleſiaſtici, qui legitimi „celebrantur", Leonis epiſtolam fulciunt & firmant. Quorundam hodie

hodie adverſùs Divinam Apoſtolicæ Sedis dignitatem conſpiratio reverà habet alios Canones. Etenim D. Petrus de Marca producit Philippo-Politani Conventiculi literas, Euſebianas, Schiſmaticas, Hæreticas, ab omni ſub Cœlo Eccleſia damnatiſſimas: Et ex ipſis ſtudet ſanctum Petrum denuò cribrare.

Sextus exceſſus eſt, quod ſuæ epiſtolæ infirmitatem ſciens Sanctus Leo, ipſam curaverit Imperatoriâ conſtitutione muniri. Arguit Pontificem, quod ea quæ per Juſtitiam & Canones non poterat, fuerit executus per Laicam violentiam. Etiam in alio loco non erubeſcit Sanctum Leonem infamare de variis exceſſibus, & ſcribit inter cætera: "Quartò denique in Canones peccaſſe „videtur Leo, cum per Imperatoriam Sanctionem Gallicanæ Ec„cleſiæ conſuetudini derogare primus tentavit, illudque à Va„lentiniano tertio Edictum obtinuit". Canonibus adverſari affir„mat hæc Edicti verba: "Ne quid tam Epiſcopis Gallicanis, quàm „aliarum Provinciarum liceat ſine Viri venerabilis Papæ Urbis æter„næ authoritate tentare, ſed illis, omnibuſque pro Lege ſit, quid„quid ſanxit, vel ſanxerit Apoſtolicæ Sedis authoritas". Eſt Sanctiſſima Conſtitutio: Abſit ut ſacris Canonibus adverſetur. Iſtud non de appellandi jure aut more ſanxit, ſed de Epiſcoporum Conſecrationibus, circa quas Hilarius graviſſimè exceſſerat. Porro quis neſciat omnium, etiam Provincialium, Epiſcoporum non ſolam Confirmationem, ſed etiam Conſecrationem ſpectare ad Patriarcham? Eſt certa & clara Sanctio ſexti Nicæni Canonis, adeoque eſt Canon Apoſtolicus. Ad Gallicanos enim Epiſcopos de Nicæna Synodo rectè ſcripſit primus Innocentius: "Epiſcopi „in unum congregati Apoſtolicas traditiones ad omnium noti„tiam pervenire voluerunt". Nicænos Canones affirmat eſſe Apoſtolicos. Secundùm hos igitur Canones Romanus Antiſtes cunctorum per ſuum Patriarchatum Epiſcoporum præviam Confirmationem & Conſecrationem poteſt ad ſe trahere, Metropolitis permittere, variè de ipſis ex arbitrio diſponere. Hoc firmat atque exequitur laudata Valentiniani conſtitutio, atque ita nullatenus impingit in Canones. Evertit Hilarii calumniam, qui in Galliam redux ad depravandos Collegarum animos blaterebat, quod Pontifex omnium Provinciarum Ordinationes ſibi vellet defendere. Auguſtus Princeps affirmat ipſum Jure id omninò poſſe. Eſt res alterius loci. Interim Paſchaſius Queſnel-

lus, quot ibi verba, tot habet in magnum Leonem contumelias.

Iſta Auguſta conſtitutio adeò perſtringit atque offendit hujus viri oculos, ut ad circumſcribendam ejus authoritatem cogatur etiam Epiſcopo Hilario, ſuo dilectiſſimo clienti, maledicere. Plura rurſum congerit ex infeliciſſima atque erratica quorundam Afrorum epiſtola, & pergit: "Quis non acquieſcat tot „rationum momentis, quibus quid opponi poſſit, planè non vi„deo, niſi ſancto Leoni viſum eſſe pro Eccleſiæ bono, & ad „minuendam Hilarii poteſtatem, quæ adverſariis gratiæ Dei in „Gallia invaleſcentibus animos addebat, novum ſibi jus parare, „Imperatoris authoritate munito, cujus animam pro arbitrio, „quò vellet, inclinabat". Quis hunc virum ad maledicendum conduxerit, ignoro. Maledicit Magno Leoni, quod Papalem authoritatem tentaverit ultra metas transfigere. Maledicit Auguſto Valentiniano, quod Pontifici ad novitates, ideoque & ad iniquitates ſerviliter obediverit. Maledicit ſancto Hilario, quod Semi-pelagianæ perfidiæ fuerit Princeps atque incentor.

Septimus tandem illius error atque exceſſus eſt, quod iſta Conſtitutio pro aſſerendo Romanæ Appellationis jure non adducat Canones Sardicenſes. Reſpondeo adducere. Audiamus ejus exordium: "Cum Sedis Apoſtolicæ Primatum ſancti Petri me„ritum, & Romanæ dignitas civitatis, ſacræ etiam Synodi firma„rit authoritas". Conſtitutio agit etiam de admittendarum appellationum Primatu; ideoque & Nicænam laudat Synodum, & Sardicenſem. Lucet ex aliis ejuſdem Imperatoris literis ad Collegam Theodoſium, ſcriptis pro admittenda appellatione ſancti Flaviani. Affirmat ipſum appellaſſe "ſecundùm ſolemnitatem", ſeu ſolemnem conſtitutionem " Conciliorum". Utique Nicæni & Sardicenſis. Tam hæ literæ, quàm iſta Conſtitutio agunt de pariformi cauſa, & haud dubiè ſunt ab eodem Secretario. Proindè ille eaſdem utrobique intellexit Synodos Quidquid ſit, Romanæ Appellationis jus non fundatur in ſola Synodo Sardicenſi.

Piiſſimam Valentiniani Conſtitutionem venerata ſemper fuit omnis, Gallicana præſertim, ſub cælo Eccleſia, ideoque indignum, ac nullatenùs tolerandum eſt ipſam hodie à neſcio quibus hominibus ita conſpui, & conculcari. Ex ipſa ſanctus Hilarus Pontifex pro Leontio Arelatenſi Epiſcopo adversùm Mamerti Viennenſis

Epiſco-

Epiſcopi exceſſus ſcripſit ad Gallicanos Epiſcopos : "Chriſtiano,,rum quoque Principum lege decretum eſt, ut quidquid Eccle,,ſiis, eorumque Rectoribus, pro quiete omnium Domini Sacer,,dotum, atque ipſius obſervantia diſciplinæ, in auferendis confu,,ſionibus Apoſtolicæ Sedis Antiſtes ſuo pronuntiaſſet examine, ,,veneranter accipi, tenaciterque ſervari". Et ſtatim ſubdit : "Nec ,,unquam poſſent convelli, quæ & Sacerdotali Eccleſiaſticâ præ,,ceptione fulcirentur & Regiâ". Eamdem in quarto Capitularium Additamento laudat ac firmat Imperator Ludovicus Pius : "Cul,,pantur Epiſcopi, qui aliter ergà fratres egerint, quàm Apoſtolicæ Sedis Papæ fieri placuerit". Quin immò Petrus de Marca affirmat iſtius Conſtitutionis pro Romanæ Eccleſiæ Primatu verba eſſe adeò lucida & veneranda, "ut hujus ſæculi Novatoribus ,,poſſint ſanguinem ſuffundere". Et adjungit : "Hæc novella ,,Conſtitutio Codici Theodoſiano adjuncta eſt, cujus Codicis uſus ,,apud Gallos, Romanæ Legis nomine, in rebus Eccleſiaſticis in,,valuit". Et hoc demonſtrat ex antiquis Gallicanæ Eccleſiæ Synodis, ac Regum Edictis. Proindè frontem ſub axillis gerunt, qui hodie de ſua in iſtam Legem maledicentia non erubeſcunt. Nempè novam Hierarchiam diligunt, & tentant Mundo obtrudere, ideòque calcanda ſunt antiqua omnia.

Prætermitti non poſſit eximium ac inſigne elogium, quod præfatæ Legi impertit Honorius Pontifex in litteris ad Sergium Sub-Diaconum. Honorius Calaritanum Epiſcopum, Sardiniæ Metropolitam, & quoſdam ejus Clericos, de neſcio quibus accuſatos, ad ſuum Tribunal evocaverat. Et Metropolita obedivit ac venit ; verùm Clericos momordit, & morata eſt propria conſcientia, ac fecit contumaces. Hinc Pontifex Barbarum, Romanæ Eccleſiæ Regionarium Defenſorem, miſit ad Sardos, qui Clericos potenter adduceret. Et ipſos navi impoſuerat. At ecce Theodorus, Sardiniæ Præſes, ipſos Defenſori violenter eripuit, ac tranſmiſit in Africam. Hinc Pontifex ſe convertit ad Georgium Africæ Præfectum, poſtulavit ſibi tradi Clericos, & caſtigari Præſidem, ac alias litteras addidit ad Sergium Sub-Diaconum : "Exemplar Sacræ ,,Theodoſii ac Valentiniani tuæ Experientiæ curavimus deſti,,nandum, & Eminentiſſimo Præfecto per tuam Experientiam ,,dirigendum, cujus ſeries non ſolùm ejus Eminentiam, verùm ,,etiam omnes omninò, qui à Sedis Apoſtolicæ ditione exorbita-

„re contendunt, nihilominùs informare poſſit. Quemadmodum
„Sereniſſimi Principes hactenùs omnes innovaverunt cuncta Privi-
„legia Sedis Apoſtolicæ, & quæ olim eidem ſunt conceſſa, ipſâ
„lectione poterunt approbari. Nam de Domini Dei noſtri miſe-
„ricordia confidimus, quod Jura vel Privilegia beati Petri cura-
„bimus expetere, atque immutilata intentione quæſita atqne im-
„pertita defendere. Tua ergò Experientia, ejuſdem Sacræ teno-
„re attentiùs relegendo ſufflata, non ſolùm Eminentiſſimo Præfe-
„cto, ſed etiam aliis hæc eadem inſinuare non differat". Palam & conſtanter affirmat laudatam legem pleniſſimè viguiſſe per omne Imperium, per omnes Occidentis Eccleſias, per ipſam firmari Apoſtolicum Canonem, datamque ab ipſo poteſtatem, quâ Romanorum Epiſcopus non ſolos in appellatis cauſis Provinciales Epiſcopos, ſed etiam in prima inſtantia Occidentales Metropolitas, & eorum exceſſibus admixtos Clericos poſſit ad ſuum in alma urbe Tribunal evocare, & compellere.

CAPUT XV.

Sancti Leonis circa Chelidonium Acta purgantur à prima Paſchaſii Queſnelli calumnia.

PAſchaſius Queſnellus ſanctum Hilarium Romanæ Chelidonii Epiſcopi Appellationi recalcitrando, & ſui Synodalis Judicii authoritatem inappellabilem contumaciter ſuſtinendo, legitimè ſecundùm Canones egiſſe; ſanctum autem Leonem iſti appellationi deferendo, iſtudque judicium exſufflando, affirmat egiſſe perperàm contrà continuâ ſerie cuſtoditam conſuetudinem ac diſciplinam, & plùs æquò ſtuduiſſe amplitudini ſuæ Sedis, atque proſequitur:
"Verùm non in eo ſolùm Canones ſanctus Leo viſus eſt minùs
„attendiſſe in præſenti adversùs Hilarium concertatione. In hoc
„etiam à Sardicenſibus, quorum maximè authoritati incumbebat,
„receſſit, quod cauſſam Chelidonii extrà Provinciam examinandam
„ſuſceperit, & abſque primorum Judicum communione eam in ſuo
„Judicio retractarit: Quod tentatum priùs non fuerat ab ejus Præ-

deceſſo-

„deceſſoribus, qui ſaltem Sardicenſium Canonum limites non ex„ceſſerant. Iſti autem Canones ita redintegrandi Synodorum Pro„vincialium Judicii poteſtatem faciunt Romano Epiſcopo, ut ta„men velint novos ab eo Judices decerni ex vicina Provincia, „qui una cum Judicibus, à quorum ſententia appellatur, iterato „examini interſint. Hoc enim neceſſarium erat ex Decretis Sar„dicenſibus, ut priores Judices poſterioris examinis participes eſ„ſent, quemadmodum ab Illuſtriſſimo Marca obſervatum eſt. „Neutrum fecit ſanctus Leo, ſed totam ſibi cauſam reſervavit „proprio ſubjiciendam examini, Judicioque abſolvendam". Hæc ſua Commenta iterum ſtabilit ex infeliciſſima ac prævaricatoria quorundam Africanorum Antiſtitum ad ſanctum Pontificem Celeſtinum epiſtola, & adjungit: " Has diſciplinæ regulas à ſtre„nuo ſuo Præceſſore Cypriano hauſerant Beatiſſimi Patres, „quorum pars magna Auguſtinus erat". Sanctum Leonem arguit de duobus. Primo, quod retractatorium Judicium non delegarit in partibus, ſed appellantes atque appellatos evocaverit ad ſuum Tribunal. Hanc evocationem cenſet adverſari Canonibus Sardicenſibus.

Hujus opinionis nec Paſchaſius Queſnellus, nec Petrus de Marca eſt primus Author. Eandem ſæculo nono pertinaciter ſuſtinuit Hincmarus Metropolita Rhemenſis. Etenim ad ſuum nepotem Hincmarum Laudunenſem Epiſcopum, qui degradatus Romam appellaverat, & volebat accedere, dicit in Duziacenſi Synodo: " Diverſi Canones Epiſcopum à congregatis Re„gionis Epiſcopis de gradu ſuo dejectum, à finitimis Epiſco„pis cum ejuſdem Provinciæ Epiſcopis, Apoſtolicæ Sedis au„thoritate, vel cum à Latere ſuo Directo, in Provincia, in qua „ventilata & judicata eſt, jubent audiri". Et ipſum item probat ex præfata Afrorum epiſtola, nec non ex magni Gregorii literis ad Columbum Epiſcopum Numidiæ. Et cum univerſa iſta Synodo Hincmarus ad Adrianum ſecundum Pontificem ſcripſit ſolemniſſimas literas, omne ſuum de Laudunenſi Hincmaro Judicium retulit, ſupplicavit confirmari, atque adjunxit: "Si fortè, quod non putamus, viſum vobis neceſſariò fuerit, Part. 5.
„ut ſecundum Sardicenſes Canones renovetur Judicium, detis Cap. 1.
„Judices, ſcribendo Epiſcopis, qui in finitimis & vicinis Pro„vinciis ſunt, ut & ipſi diligenter omninò requirant, & juxta

 fidem

„fidem veritatis diffiniant. Vel ſi decreveritis mittere à Latere „veſtro habentes authoritatem veſtram, qui cum Epiſcopis Ju-„dicent, eo in gradum non reſtituto, ſicut ſacri Sardicenſes „Canones præcipuunt, non abnuimus". Denuo ſe fundat in iſta Afrorum epiſtola, & concludit: "Quia ergo nos, quantum „ſcimus & poſſumus, privilegium ſanctæ & primæ Sedis Ro-„manæ & confirmare, & ob audire, & extollere cupimus atque „ſatagimus, ſervet veſtra Paternitas, & à Deo in prima Sede „conſtituta authoritas, nobis filiis & ſubjectis ſuis Epiſcopis „Eccleſiaſtica privilegia, à ſacris Canonibus, & veſtris Deceſ-„ſoribus atque Prædeceſſoribus, noſtris Deceſſoribus atque Præ-„deceſſoribus confirmata. Quatenus & Apoſtolica Sedes pro-„prium vigorem retineat, & à ſe conceſſa aliis Jura ſua non „minuat". Et hæc ſtabilit authoritate magni Gregorii, non ſemel ſcribentis ad ſuos Epiſcopos: "Mihi ipſi injuriam facio, „ſi Fratrum meorum Jura perturbo". Affirmat Sardicenſem Canonem ſemper in Gallia fuiſſe ſic intellectum atque obſer-vatum. Deſtinata fuit hæc epiſtola per ſanctum Arctardum Epiſcopum Namnetenſem. At retulit Reſcripta non placentia. Adrianus Pontifex Sardicenſes Canones intellexit aliter, & Hinc-marum Laudunenſem, itemq; ejus Adverſarios voluit ad ſe tranſ-mitti, & cauſam eorum coram ſe retractari. Rhemenſis Hinc-mari artes, Romæ jam pridem notiſſimas, videtur notaſſe ſuis coloribus. Hinc ſine ſuo Præſide Duziacenſis Synodus denuò ſcripſit: "Apertiſſimè jubent ſacri Canones Sardicenſes, ut „Epiſcopi in Provincia qualibet regulariter judicantes Epiſco-„pum, poſt judicium ſcribant Romano Pontifici, qualiter cauſ-„ſam examinarint judicati Epiſcopi, dicentes"; Ut ſi aliquis Epiſcopus judicatus fuerit. "Et paulo poſt": Scribatur ab his, qui cauſam examinarunt, Julio Romano Epiſcopo. "Et ne „quilibet in hoc interpendere poſſet, in quarto & ſeptimo „Capitulo id ipſum conſequenter repetendo, ac apertiùs incul-„cando explanant, dicentes": Cum aliquis Epiſcopus depoſitus fuerit. Et: Si Epiſcopus accuſatus fuerit, & judicaverint, & de gradu ſuo eum dejecerint Regionis Epiſcopi, & appellaverit qui dejectus eſt, & confugerit ad Epiſcopum Romanæ Eccle-ſiæ, & voluerit ſe audiri, & juſtum putaverit, ut renovetur examen, det Judices. Id eſt, ſcribere his Epiſcopis dignetur,

qui

qui in finitima & vicina Provincia ſunt, ut ipſi diligenter omninò requirant, & juxta fidem veritatis definiant. "Et reliqua, „ſicut ibidem Canon proſequitur. Et ſancti Innocentius, Bo„nifacius, ac Leo conſonanter ex eiſdem ſacris Canonibus pro„mulgarunt, quæ Canonibus ipſis conveniunt, ut in promptu „eſſe legentibus conſtat." Hanc in rem congerunt plurima, ex quibus pertinaciter cenſent ſuam opinionem maniſeſtò demonſtrari. Attamen Pontificem, qui Laudunenſem cum ſuis adverſariis Antiſtitem ſibi ſiſti ſeriò mandarat, non auſi deinceps offendere, addiderunt: "Apud Dominum Regem obtinuimus, „ut quicumque vellent de Clero & familia Laudunenſis Eccle„ſiæ Romam cum Hincmaro Epiſcopo ire, haberent licentiam. „Pergat igitur ſecundum Mandatum veſtrum, non abnuimus, „non contendimus, non reſultamus. Et ſententia Sedis Apo„ſtolicæ ſecundùm ſacros Canones, & Decreta ipſius Sedis „Pontificum, de illo exequatur. Et ea, ut Leo decernit, „quæ juxta Eccleſiaſticum morem juſtè & rationabiliter à no„bis ſunt definita, veſtrâ quoque ſententiâ roborentur". Conantur Pontificem bonis verbis circumſcribere. Nec enim Laudunenſis Eccleſiæ Clericos aut mancipia, ſed quoſdam è Judicibus Epiſcopos adjungi Hincmaro juſſerat Pontifex, & Romam ad retractandum judicium tranſmitti. Nempè Rhemenſis Hincmari, è cujus verſatili ingenio prodierunt omnes hæ literæ, animo firmiſſimè infixum ſtabat, nunquam permittere iſtud Romanum Judicium. Hic ergo eſt originalis fons, ex quo prodeunt hæc nova adverſus Apoſtolicam Sedem Dogmata.

Reſpondeo ſanctum Leonem rectiſſimè per omnia egiſſe in cauſa Chelidonii. Etenim Julius Pontifex, qui ob ſancti Athanaſii, & aliorum Orientalium Antiſtitum Romanam Appellationem aliquos ex ipſorum Judicibus ad retractandas cauſſas evocarat Romam, ad Antiochenam ac refractariam Euſebianæ Factionis Synodum reſcripſit: "Quid actum eſt dignum offensâ? Aut qua „in re vobis, quibus ſcripſi, cauſam ſuccenſionis præbui? Qui „enim benè ſentiunt de iis quæ egerunt, & in quibus ipſi Judi„ces fuêre, non indignanter ferre ſolent, ſi quod ab ipſis judica„tum eſt, ab aliis excutiatur. Quippe qui ſecuri ſint, ea quæ „ipſi juſta judicaverunt, injuſta nunquam fieri poſſe". Affirmat

 hanc

hanc eſſe antiquam Eccleſiæ conſuetudinem, confirmatam in Nicæna Synodo, & redactam in Scriptum. Et concludit: "Morem, „qui ſemel in Eccleſia obtinuit, & à Synodo confirmatus eſt, „iniquum eſt à paucis abrogari". Palàm agit de appellatarum cauſſarum, & ambarum in ipſis partium ad Romanum retractaturi Pontificis Tribunal evocatione. Antiochenam Synodum, quæ per doloſos Canones ipſam impugnabat, arguit horrendæ contumaciæ, & pernicioſæ novitatis.

Et proſequitur: " Quin ne hoc quidem conceſſo, quidquam „æqui habet veſtra offenſio. Siquidem veſtri Legati, Macarius „Presbyter, & Heſychius ac Martyrius Diaconi, nullo modo, „cum huc veniſſent, pares Presbyteris ab Athanaſio miſſis, ac „ſemper ab illis convicti, refutatique, Concilium indici à nobis „poſtularunt, literasque & ad Euſebianos, & ad Athanaſium Alex„andriam, quibus convocarentur, mitti, ut coram omnibus juſto „judicio de cauſa cognoſci poſſit: Tum enim ſe de Athanaſio pro„baturos eſſe, quod jam nequirent. Publicè enim coram nobis „Martyrius & Heſychius refellebantur, Athanaſii Presbyteris bona „cum fiducia alacriter reſiſtentibus. Martyrius verò cum ſuis, „ſi vera dicenda ſint, ubique profligabatur, ac proinde Concilium „generale poſtulabat. Si igitur Martyrio & Heſychio nullam Sy„nodum poſtulantibus, adhortatus fuiſſem, ut ad Synodum, qui „ad me ſcripſiſſent, convocarentur, idque in gratiam fratrum, „qui ſe injuriam pati conquerebantur, etiam vel ita æqua & ju„ſta fuiſſet noſtra cohortatio: Cum ea ſit & Eccleſiaſtica, & Deo „grata. Jam ubi eidem illi, qui à vobis pro gravibus viris, & „fide digni habiti fuêre, Authores mihi fuerint, ut vos convoca„rem, certè id à vobis ægrè ferri non debuit, ſed potiùs alacri„ter ad citationem occurrere. Quapropter indignatio eorum, qui „hâc citatione offenduntur, temeraria, & tergiverſatio ſiſtendi ſe „Judicio inhoneſta & ſuſpicioſa videtur. An quiſquam ſtomacha„ri debet, ſi quæ ipſe fecit, ab aliis fieri videat? Si enim, ut „ſcribitis, inconcuſſam habet authoritatem quælibet Synodus, & „contumeliosè agitur cum Judice, cujus Judicium ab aliis exami„natur, conſiderate, quæſo, Dilectiſſimi, quinam ſint, qui Sy„nodum improbant, & qui aliorum judicata reſcindunt, ne ſin„gula excutiendo certos homines gravem".

Pontifex docet varia. Primò, antiquam Eccleſiæ, præſertim jam

jam à Nicæna Synodo confirmatam, conſuetudinem eſſe ſufficientiſſimum veritatis, & rectè adminiſtrati à ſe officii argumentum ac fundamentum. Deinde, licet hoc fundamentum non adeſſet, ſuas in hoc negotio actiones fulciri aliis principiis, ſubminiſtratis per ipſam Euſebianam Factionem. Etenim ejus Legati, quod ſancti Athanaſii Legatis non poſſent reſiſtere, poſtularunt ipſos Principales, nempe ipſum Athanaſium, & aliquos ex ipſis Tyriæ ac Antiochenæ Synodorum Epiſcopis evocari per Pontificem, & per ipſos, & coram ipſis cauſam retractari. Poſtularunt generale Concilium: Non totius Eccleſiæ, ſed commune Partibus contendentibus. Iſtud hic dicitur generale. Papa ſupponit ipſos egiſſe ſecundùm Eccleſiæ mores & Canones, ideoque & ſua Acta ab ipſis juſtificari. Tertiò affirmat ſe ad talem decernendam ac exequendam evocationem non indiguiſſe poſtulatu aut conſenſu Partium: Evocari à ſe poſſe etiam invitos. Et utitur judiciali vocabulo, "Citari". Hinc concludit Euſebianorum tergiverſationem eſſe temerariam, inhoneſtam, ſuſpicioſam: Utique de propria cauſſa & conſcientia. Et adjungit tergiverſationis fundamentum: Quod nempe Euſebiani in Antiochena Synodo contrà omnem antiquitatem jam blaterare cœpiſſent Orientalium Synodorum authoritatem eſſe inconcuſſam, ideòque ab ipſis non poſſe Romam provocari. Affirmat eſſe lepidum factionis judicium. Etenim ipſa ſacroſanctas ipſius Nicæni Concilii ſententias impudenter ſine fronte reſcindebat & exufflabat; at verò ſua factioſa, iniqua, & palam ſcelerata apud Tyrum & Antiochiam judicia volebat eſſe immobilia & ſacroſancta. Hic eſt omninò primus fons, ex quo Paſchaſius Queſnellus ac ejus Symmiſtæ potant turbidas aquas, & ex ipſis univerſam Eccleſiam ſtudent contrà Apoſtoſtolicam Sedem inebriare. Profero alta verba, at non ſine rationibus. Etenim Euſebiana factio non de Provincialibus, ſed de ſolis Patriarchalibus Synodis ſanxit: Quin Provinciales poſſent ad Patriarchalem retractationem provocari ac evocari, apud ipſam erat, ac etiamnùm apud Photiani Schiſmatis Sectatores eſt indubitatiſſimum. At verò hi novi Dogmatiſtæ etiam hæc Judicia volunt abrepta Romanæ Eccleſiæ. Evertunt non ſolam Papalem dignitatem, ſed etiam Patriarchalem.

Julius Pontifex proſequitur: "Macarius Presbyter, ac Marty-„rius ac Heſychius Diaconi, authores nobis fuerunt, ut Alexan-

driam

„driam ſcriberemus cuidam Piſto, quo tempore etiam Athanaſius „Alexandriæ verſabatur. Hunc autem Piſtum Athanaſii Presby„teri ſupervenientes docuerunt Arianum eſſe, & eo nomine ab Alex„andro & Nicæna Synodo reum factum, gradumque ſui Ordinis „à quodam Secundo, quem magna Synodus ut Arianum rejece„rat, accepiſſe. His verò nec Martyrii quidem ſodales contradi„cebant, neque Piſtum à Secundo fuiſſe conſtitutum negabant. „Videtis igitur vel ex hac cauſſa qui potiùs in culpa habendi ſint, „noſne, qui perſuaderi non potuimus, ut Ariano Piſto literas „ſcriberemus, an illi, qui mihi conſilium dedêre, ut contempto „magno Concilio ad impios hæreticos, velut ad pios homines, „literas darem? Certè Macarius Presbyter, cum Legatus ab Eu„ſebio venerat, ubi audivit Athanaſii Presbyteros Piſto obſiſtere, „noſque ejus præſentiam non admittere, unà cum Martyrio & „Heſychio, quamvis gravi valetudine, de nocte profectus eſt: Ut „non inconcinnè divinaremus eum impatientiâ refutati Piſti fugam „arripuiſſe. Impoſſibile enim eſt Secundi ordinationem, utpotè „Ariani, vim ullam in Catholica Eccleſia habere. Id enim verè „ad Synodi, & Epiſcoporum, qui in Synodo fuére, contumeliam „vergeret, ſi quæ illi tanto ſtudio & curâ, veluti Deo præſen„te, egiſſent, à nobis ut vana & futilia abrogarentur".

Piſtus eſt unus ex Arii congerronibus, qui unà cum ipſo & aliis iſtius impietatis Authoribus ſubſcripſit infami contra ſanctum Alexandrum Alexandriæ Patriarcham epiſtolæ. Subſcripſit in hunc modum: " Piſtus qui Alexandriæ ab Arianis collocatus eſt". Exſtat epiſtola apud ſanctum Epiphanium. Elogium iſtud exiſtimo non fuiſſe ab ipſo Piſto adjectum, ſed vel à laudato Alexandro, vel à ſancto Athanaſio, vel à quovis alio, qui epiſtolæ exemplar ad perpetuam rei memoriam indidit Archivis Alexandrinæ Eccleſiæ. Etenim dum ſcribebatur epiſtola, Piſtus necdùm erat collocatus Alexandriæ. Alioquin non ultimus ſubſcripſiſſet, ſed primus. Hic igitur ſceleratus hæreticus, dum Ariana factio omnem Dei ac hominum projecit reverentiam, à Secundo Pentapolitano Epiſcopo fuit contrà ſanctum Alexandrum creatus Alexandrinus Epiſcopus, erectus in turbulentiſſimum Idolum. Novo ſuo Altari facinoroſa factio dedit novum Antiſtitem. Ille erat cum ſuo conſecratore Secundo jam damnatus à ſancto Alexandro, nec dubitandum videtur, quin tunc fuerit iterata damnatio. Quidquid

ſit,

ſit, ejus damnatio fuit iterata & confirmata Nicææ. Igitur Euſebii Nicomedienſis Epiſcopi, & cunctæ iſtius factionis Legatio, dum appellantis Athanaſii Legationem exſpectat Romæ, familiariter egit cum Julio Pontifice, & ejus benignitate abutens ſtuduit circumſcribere. Laudavit Piſtum, conteſtata eſt eſſe innocentem, & non tantummodò ab Alexandro, ſed etiam Nicææ malè damnatum: Addidit non minùs quàm Athanaſium provocaſſe ad Sedem Apoſtolicam, ideòque etiam ipſum ſupplicavit evocari Romam, ac ejus cauſſam retractari. Et Pontifex videtur non fuiſſe alienus. At interim advenit ſancti Athanaſii Legatio, expoſuit Piſti Acta & cauſſam, atque ita ſanctiſſimum Pontificem præſervavit ab iſto præcipitio. Porrò Antiochena Synodus jam ſanxerat Orientalis Eccleſiæ judicia eſſe inappellabilia, ideòque nec Appellantes, nec Appellatos poſſe Romam evocari. Laudata igitur Julii epiſtola huic Schiſmaticæ præſumptioni opponit præfatorum Legatorum pro Piſto tentamina: Admiratur Patriarchalis Synodi ſententias jam prædicari inconcuſſas ab iſtis ipſis, qui nuperrimè per ſuos Legatos profeſſi fuerant ab ipſa etiam Oecumenica Nicæna Synodo poſſe provocari ad ſancti Petri Cathedram, atque hâc viâ ſtuduerant ſuum Piſtum adjuvare. Qui Athanaſii ad dictas in ipſum ſententias retractandas evocationem probarant, & ſupplicarant etiam Piſtum evocari. Qui hoc poſtularant tanto impetu, ut ob repulſæ impatientiam Româ aufugerint inſalutato Pontifice, de nocte, gravi valetudine. Ex his Pontifex concludit iſtiuſmodi Romanam evocationem eſſe antiquam conſuetudinem, nunquam ab aliquo pulſatam, niſi jam ab Antiochena Synodo. Et concludit per hanc ironiam: " Nos ſcilicet diſcor-
„diam induximus, qui compatimur cum patientibus fratribus, &
„omnia ſecundùm Canonem facimus". Et inferiùs: " Hæc po-
„tiſſima mihi ſcribendi cauſa fuit, ut huc veniretis, quò vobis
„præſentibus omnia corrigi & ſanari poſſent. Ac propterea ala-
„criùs à vobis, & ſine recuſatione occurrendum fuit, ne qui ha-
„ctenùs iſtorum ſcelerum infamiâ laborant, contumaciâ non com-
„parendi in judicio libellos contrà ſe datos videantur refellere non
„potuiſſe. Cum igitur talia rumoribus & famâ circumferantur,
„tantaſque injurias Eccleſiæ patiantur, & iſtiuſmodi inſidiis vexen-
„tur, quinam quæſo ſunt, qui flammam diſcordiæ accendunt? Noſ-
„ne, qui iſta dolemus, & patientibus fratribus compatimur; an

„ſam ſuam iterùm audiri, deprecatione moverit Romanum Epiſ-
„copum, ut de Latere ſuo Presbyterum mittat, erit in poteſtate
„Epiſcopi quid velit, & quid æſtimet. Et ſi decreverit mit-
„tendos eſſe, qui præſentes cum Epiſcopis judicent, habentes ejus
„authoritatem à quo deſtinati ſunt, erit in ſuo arbitrio. Si ve-
„rò crediderit Epiſcopos ſufficere, ut negotio terminum imponant,
„faciet quod ſapientiſſimo ſuo conſilio judicaverit". Senſus eſt:
Retractatorias Epiſcopalium appellationum cauſas Romanus An-
tiſtes non ſolummodò per ſemetipſum agitare poſſit, ſed & ipſas
delegare: Vel eidem Provinciæ, vel Provinciæ vicinæ, vel etiam
Legatis è ſuo Latere. Prout placuerit. Quin ipſas per ſemet-
ipſum poſſet agitare, nulli erat, aut eſſe poterat dubium. Hinc de
iſta poteſtate ſilent Canones, & exprimunt ſolam delegandi po-
teſtatem. Exprimunt varios delegandi modos, & adjungunt:
"Quod ſapientiſſimo ſuo conſilio judicaverit". Quia nempe ſuper
ipſum non audent aliquid conſtituere.

Eodem modo Canonem intellexerunt ſanctus Ambroſius, &
omnes Epiſcopi, qui cum ipſo aſſederunt ſancto Damaſo Pon-
tifici in Romana Synodo. Maximi Cynici, à Petro Alexandri-
no Patriarcha promoti in Epiſcopum Conſtantinopolitanum, &
à Conſtantinopolitana Synodo degradati, Romanam appellationem
exponit in litteris ad Theodoſium Imperatorem ſanctus Ambro-
ſius, atque proſequitur: "Nos in Synodo ea, quæ totius Orbis
„Epiſcopis erat præſcripta, nihil temerè ſtatuendum eſſe cenſui-
„mus. Adeò ipſo tempore, qui generale Concilium declinave-
„rant, Conſtantinopoli geſſiſſe dicuntur. Nam cum agnoviſſent
„ad hoc partium veniſſe Maximum, ut cauſſam in Synodo age-
„ret ſuam, quod etiamſi indictum Concilium non fuiſſet, jure
„& more Majorum, ſicut & ſanctæ memoriæ Athanaſius, &
„dudum Petrus, Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopi, & Orientalium
„plerique fecerunt, ut ad Eccleſiæ Romanæ, Italiæ, & totius Oc-
„cidentis confugiſſe judicium viderentur, &c". Maximi cauſſam
amplè exponit, addit propter illi adverſam Nectarii ordinationem
eſſe diſſolutam ac diſſociatam Eccleſiarum communionem, atque
concludit: "Nec videmus eam poſſe aliter convenire, niſi aut
„is reddatur Conſtantinopoli, qui prior eſt ordinatus, aut certè
„ſuper duorum ordinatione ſit in Urbe Roma noſtrum, Orienta-
„liumque Concilium. Neque enim indignum videtur, Auguſte,

„ut Romanæ Eccleſiæ Antiſtitis, finitimorumque, & Italorum Epiſ-
„coporum debeant ſubire Tractatum, qui unius Acholii ita ex-
„ſpectandum putaverunt eſſe judicium, ut de Occidentalibus par-
„tibus Conſtantinopolim evocandum putarint".

Sanctus Ambroſius docet nos varia. Primò, quod poſt exſtinctum Valentem Imperatorem Arianum, & datum illi Orthodoxum Succeſſorem Theodoſium, Damaſus Pontifex ad expurgandam ac reconciliandam Orientalem Eccleſiam totius Orbis Epiſcopis præſcripſerit, ſeu indixerit generalem Synodum, celebrandam in Urbe. Ex quo videmus hanc indictionem ſemper ſpectaſſe ad Papam. Secundò docet, quod Orientales Epiſcopi ſe excuſaverint ab hujus Synodi acceſſu, & inter ſe Conſtantinopoli Concilium egerint. Hæc eſt ſecunda generalis Synodus: Generalis & authentica, non ob ſuum meritum, ſed ob Sancti Damaſi authoritatem, qui ex cauſis ipſam accumulavit cum ſua Romana, plenè confirmavit, atque ita fecit œcumenicam atque authenticam. Tertiò Ambroſius docet, quod ab iſta Synodo damnatus Maximus Romam appellarit, atque confugerit ad Synodum, quam iſthic propter jam dictam Orientalium abſentiam Damaſus agebat cum ſolis Epiſcopis Italiæ. Quartò docet, quod ad iſtam appellationem ſuſcipiendam Damaſus non indiguerit generalis Concilii authoritate, ſed iſtud potuerit ex ſola authoritate ſuæ Sedis. Ex Jure & more Majorum, quo etiam ſanctus Athanaſius, ejus Succeſſor Petrus, & plures alii Orientales Epiſcopi appellarunt. Hæc ſola verba evertunt Paſchaſium Queſnellum, & cunctos ejus Symmyſtas, nugantes ſanctum Athanaſium & alios Orientales Epiſcopos non provocaſſe ad Papam, ſed ad Synodum totius Eccleſiæ. Ambroſius quintò docet, quod Orientalis Eccleſia ſpreverit Maximi appellationem, atque ita Nectarius perrexerit Conſtantinopolitanis præſidere Epiſcopus. Sextò, quod hanc contumaciam Romana & omnis Latina Eccleſia adeò indignè tulerit, ut propter ipſam fuerit laxata atque diſſoluta utriuſque Eccleſiæ communio. Septimò, quod hujus reſarciendæ nulla fuerit ſpes, niſi Orientales Epiſcopi Romam advenirent ad retractandum ſuum de Maximo judicium. Octavò, quod in hac Romana Synodo Orientales Epiſcopi non eſſent futuri conjudices, aut habituri Synodale ſuffragium, ſed Synodalem Romani Epiſcopi Tractatum atque Judicium ſubituri: Et bene notanda ſunt Ambroſii verba: "Non eſt indig-
num,

„num, Auguſte". . Manifeſtè reſpiciunt Sardicenſes Canones, & ipſos jam dicto modo interpretantur. Edicunt eſſe dignum ac juſtum, ut Orientales Epiſcopi iſto modo " honorent memoriam „ſancti Apoſtoli Petri".

Canones Sardicenſes eundem in ſenſum intellexit Theodoretus Cyrenſis Epiſcopus. Etenim in litteris, per quas ab inflicta ſibi per Epheſinum Latrocinium degradatione provocavit ad magnum Leonem; hæc habet poſt varia: "At ego Apoſtolicæ ve- Epiſt.115.
„ſtræ Sedis exſpecto ſententiam, & oro atque obteſtor Sanctitatem tuam, ut mihi rectum & juſtum Tribunal veſtrum invocanti opem ferat, jubeatque ad vos venire". Eadem de re ſcripſit ad Renatum, Romanæ Eccleſiæ Presbyterum, quem à magno Leone Legatum iſti Epheſino Concilio Præſidem turbulentus Dioſcorus excuſſerat: " Oro Sanctitatem tuam, ſanctiſſimo ac Epiſt.116.
„beatiſſimo Archi-Epiſcopo perſuadeat, ut Apoſtolicâ poteſtate „utatur, & me ad Concilium veſtrum advolare præcipiat. Habet enim ſanctiſſima illa Sedes Eccleſiarum, quæ in toto ſunt „Orbe, Principatum". Non ad generalem Synodum, ſed provocavit ad Apoſtolicam Sedem, ad juſtum & rectum Tribunal ſolius Pontificis. Quod ipſum fecit Euſebius Doryleenſis, atque adeò & alii Antiſtites degradati per iſtud Latrocinium. Proindè & ſanctus Flavianus. Iſtud ipſum antea fecerat hæreſiarcha Eutyches. Quare hæc unica Theodoreti profeſſio evertit omnes nugas, quas nobis circa S. Flaviani ac Eutychetis appellationem Paſchaſius Queſnellus ſtudet obtrudere. Theodoretus pergit: "Ante omnia ut „à vobis docear oro, an me oporteat in hac injuſta depoſitione „acquieſcere, an non. Veſtram enim ſententiam exſpecto. Quod „ſi in judicatis manere me juſſeritis, manebo, neque ulli hominum deinceps ero moleſtus, ſed rectum Dei ac Salvatoris noſtri „Judicium expectabo. Hæc per Presbyteros Hypatium & Abrahamium Sanctitati veſtræ ſuggeſſi, quandoquidem ne ad vos contenderem, Regiarum literarum vincula retinuerunt". Etenim Auguſtus Theodoſius ipſum Regiâ ſuâ juſſione intra Cyrenſes muros circumſcripſerat. At ipſe Papalem evocationem tanti fecit, ut cenſeret iſti circumſcripto exilio, cunctiſque ſacris juſſionibus prævalere. Quod nempè iſta fundaretur in Sardicenſibus Canonibus, omni tali juſſione validioribus. Et quidem Magnus Leo non ſolummodò ipſum, & alios degradatos atque appellantes

Epiſcopos, ſed etiam ipſorum Epheſinos Judices parabat Romam ad retractandam ſententiam compellere: Sed obices injecit Auguſti Theodoſii, per ſceleratum Chryſaphium Eunuchum circumventi, Regia violentia, errans Latrocinalia acta eſſe Nicænæ fidei, & Canonibus conformia, atque ita potenter jubens prævalere. Nihilominus magnus Leo Theodoreti appellationi detulit effectum ſuſpenſivum, ſuſpendit injectum illi à Latrocinio vinculum, agnovit ut Canonicum Epiſcopum, & uti talem juſſit ab omnibus agnoſci. Et fuit agnitus. Etiam à Chalcedonenſi Synodo. Quæ & peregit retractatorium judicium. Etenim interim defuncto Theodoſio ſucceſſit piiſſimus Martianus. Hic cum Collega Valentiniano tertio permiſit Pontifici liberum Papalis authoritatis exercitium: Plenam poteſtatem judicandi de fide atque Epiſcopis. Idque juxta antiquam conſuetudinem, & Nicænos Canones. Sub quibus intellexit & Sardicenſes. Nam hos Nicænos inſcribens, Leo pro ſua poteſtate allegaverat apud Theodoſium. Verùm ex cauſis hoc retractatorium judicium noluit Romæ fieri: Primum Nicææ, deinde faciendum cenſuit Chalcedone in plena Synodo. Et ita factum eſt. Hac ipſius authoritate caſſatum eſt Latrocinale judicium. Etiam ſecundùm Sardicenſes Canones.

Habemus plura iſtiuſmodi exempla. Primum eſt ipſum Sardicenſe Concilium. Etenim Julius Pontifex nec Tyriam aut Antiochenam, nec alias Orientalium Synodos, à quibus ſanctus Athanaſius, aut alii Epiſcopi fuerant damnati, caſſavit aut circumduxit: Nec enim poterat inauditis partibus. Et partes primùm per variarum excuſationum technas, deinde per apertam contumaciam detrectabant adeſſe. Hinc præfatos Epiſcopos ſolummodò reveſtivit, graduique & communioni reddidit, & retractatorium Judicium delegavit Synodo Sardicenſi: Et ad ipſam tranſmiſit è ſuo Latere Presbyteros, Judicio præfuturos. Eodem modo, & ſimili de cauſa Innocentius primus ſancti Joannis Chryſoſtomi, gradui & communioni ante omnia redditi, retractatorium Judicium delegavit Synodo Theſſalonicenſi. Ita & Adrianus II. ſancti Patriarchæ Ignatii retractandam cauſſam delegavit octavæ Synodo. Ex his exemplis Paſchaſius Queſnellus & ſimiles Dogmatiſtæ conantur Mundo obtrudere, quod Orientales Epiſcopi non ad Romanum Pontificem appellaverint, ſed ad generale Concilium. Hallucinantur. Etenim appellatas cauſas Papa poteſt ad ſe

evocare

evocare, delegare eidem Synodo, aut cuicumque alteri. Et è ſuo Latere legare Presbyteros aut Epiſcopos, qui iſti Judicio præſideant. Appellata cauſſa quandoque vel ob propriam nodoſitatem, vel ob futuræ executionis obices eſt difficilior, quàm ut ab unius, ipſius etiam Romanæ Provinciæ, Synodo expediatur. Hinc tales cauſſas laudati Pontifices delegarunt Oecumenicis Synodis. Non per neceſſitatem, ſed quia ſuo ſapientiſſimo conſilio judicabant ita convenire. Secundùm Canones Sardicenſes.

De hoc iſtorum Canonum intellectu Gallicana etiam Eccleſia olim adeò non dubitavit, ut magnus ejus Antiſtes ſanctus Avitus contrà neſcio quem petulantem juvenem, ab ipſo damnatum ad publicam pœnitentiam, & minitantem appellare Romam, ſcripſerit ad illuſtrem virum Anſemondum: "Licet diverſas in „me flammas evomat; & ad Romanæ forſan Eccleſiæ audientiam „vocet, nec minas adſentatione placabo, nec fatigationes itine„rum verebor". Palam profitetur Romanas Appellationes tunc in Gallia fuiſſe familiares. Quid opus multis? Et Occidentalis & Orientalis Eccleſia iſtum intellectum profeſſa fuit in Florentino Concilio. Græcorum Epiſcopi ſub Synodi finem cum ſuo Imperatore conſultantes & inquirentes, tandem "admiſerunt privile„gia Papæ, præterquàm duo". Hoc erat ſecundum caput: "Ut „ſi quis putet ſe ab aliquo Patriarcharum pati injuriam, & veniat „qui interpoſuit appellationem, ne Patriarchæ ipſi ſeſe ſiſtant ju„dicandos, ſed Papa mittat in Provinciam quamque Inquiſitores, „& ibi per eos præſentibus negotiis in partibus injuriam paſſi jus „ſuum obtineant". Erat modica exceptio: A Sardicenſis Canonis obſervantia non Provinciales aut Metropolitanos Epiſcopos, immò nec Primates aut Exarchos eximebat, ſed ſolos Patriarchas. Et tamen Eugenius Pontifex conſtanter reſpondit: "Se velle om„nia Eccleſiæ ſuæ Privilegia, velleque ad ſe fieri appellationes, „nec non regere ac paſcere univerſam Chriſti Eccleſiam, uti om„nium Paſtorem. Et omnes Patriarchas obedire ejus voluntati". Et Græci tandem acquieverunt. Quocirca magnus Leo in retractatorio Chelidonii Judicio non exceſſit ſuæ poteſtatis limites, nec prævaricatus eſt Sardicenſes Canones, ſed Paſchaſius Queſnellus ipſi & veritati impingit calumniam.

CAPUT

gativam ad ſe, ſecundum Eccleſiæ Patriarcham, deveniſſe. Verùm longè aliter cenſuit Chalcedonenſis Synodus: Laudati Pontificis Legatos admiſit ad plenam præſidentiam. Eodem non quidem præſidendi, ſed tamen adſidendi privilegio gaudere omnes Provinciales Synodos, prætendant Dominus Petrus de Marca ac Paſchaſius Queſnellus. Petrus de Marca eſt mitior: Obtinere id vult in ſolis Judicijs civilibus aut criminalibus. Paſchaſius Queſnellus extendit etiam ad Dogmatica.

Ambo infeliciter errant. Eandem Prærogativam in Chalcedonenſi Synodo prætendit præfatus Patriarcha Dioſcorus. Etenim licèt hìc ageretur ſancti Flaviani, & aliorum Epiſcoporum, qui ab ejus apud Epheſum Latrocinali ſententiâ ad magnum Leonem provocarant, retractatorium Judicium, ipſe poſt Legatos Apoſtolicos ac Anatolium Conſtantinopolitanum Antiſtitem ſedit omnium primus. Se ingeſſit in locum debitum ſuæ Eccleſiæ. Et exiſtimabat ſe non carere omni fundamento. Etenim Patriarchæ ſunt iſtud ipſum in Eccleſia, quod Prætoriorum Præfecti in Imperio: Hinc & ipſorum Prærogativam Dioſcorus prætendit ſuis Synodalibus Judiciis. Sed longè alia erat ſententia Legationis Apoſtolicæ. Etenim ſanctus Paſchaſinus, Lilybeti apud Siculos Epiſcopus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatus, ſtatim in ipſo Synodi exordio interceſſit adversùs iſtum Dioſcori conſeſſum, & dixit ad Glorioſiſſimos Judices: "Beatiſsimi atque Apoſtolici viri, Papæ „Urbis Romæ, quæ eſt Caput omnium Eccleſiarum, Præcepta „habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus eſt ejus Apo„ſtolatus, ut Dioſcòrus Alexandrinorum Archi-Epiſcopus non ſedeat „in Concilio, ſed audiendus intromittatur. Hoc nos obſervare „neceſſe eſt. Si ergo præcipit Veſtra Magnificentia, aut ille egre„diatur, aut nos eximus". Et Lucentius Eſculanus Epiſcopus, alter Sedis Apoſtolicæ Legatus adjunxit: "Non patimur tantam „injuriam nec vobis fieri nec nobis, ut iſte ſedeat, qui judican„dus advenit". Et glorioſiſſimis Judicibus, ſingularis hujus contra Dioſcorum exceptionis cauſſam interrogantibus, idem Lucentius repoſuit: "Judicii ſui neceſſe eſt eum reddere rationem. „Quia cum perſonam judicandi non haberet, præſumpſit, & Sy„nodum ſubripuit facere ſine authoritate Sedis Apoſtolicæ, quod „nunquam licuit, nunquam factum eſt". Adducit tres criminales rationes. Quod ſine Authoritate Sedis Apoſtolicæ ſubripuiſ-

ſitem, & Eulogium Tribunum ac Notarium, ſuturos Synodi Aſſeſſores, directa Divalis Sacra juſſit "cauſam ordine provenire, his qui pridem Eutychetis religioſiſsimi Archi Mandritæ Judices exſtiterant, præſentibus quidem ac tacentibus, nullum tamen Judicantium habentibus locum, ſed communem aliorum omnium ſanctorum Patrum ſententiam exſpectantibus, quoniam ea quæ dudum ab ipſis judicata ſunt, jam retractantur". Et hujus Sacræ juſsionis vigore ad ſanctum Flavianum, qui Euſebium Doryleenſem, primum Eutychetis Accuſatorem, volebat introduci functurum officio, dixit in Epheſino Latrocinio præfatus Comes Elpidius: "Sacratiſsimus Imperator, implens ipſe primus ordinem Legum, quarum eſt & inventor & cuſtos, præcepit eos, qui dudum Judices fuerunt, in loco eorum eſſe qui judicandi ſunt, neque habere tempus docendi, quoad ejus licentiam vos dederitis. Ad ea ergò, quæ nunc à religioſiſsimo Archi-Epiſcopo Flaviano dicta ſunt, & hoc doceo, quia accuſator quidem ſuam accuſationem implevit, & ut arbitratus eſt, vicit, & Judex accuſatoris cauſſam jam in ſemetipſum tranſtulit, ſicut & in publicis ſententiis cuſtoditur". Affirmat Euſebium in prima cognitione fuiſſe ſuo officio plenè perfunctum, ideoque totum accuſandi onus eſſe jam in retractatorio Judicio devolutum in priorem Judicem ſanctum Flavianum. Dicere debuerat iſtud onus etiam in Judicem tranſiiſſe. Sic ejus interlocutio fuiſſet irreprehenſibilis. Quare talis ſententia nequaquam improbata fuit per Synodum Chalcedonenſem. Immo circa Dioſcorum fuit confirmata.

Eâdem normâ proceſſum fuit in primo Epheſino Concilio. Etenim ſanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, & Memnon Epheſiorum Primas, per factioſam Joannis Antiocheni Patriarchæ Synodum degradati, ac ſuæ appellationi inſiſtentes, iſthìc dicunt ad Patres: "Vos Jure permoti, Joannem per ſanctiſſimos Epiſcopos accerſiſtis, ut quæ contra Leges Eccleſiaſticas, immo verò contra Ordinem Eccleſiaſticum deliquerat, defenderet, & rationem de his, quæ temerè contra Canones molitus fuerat, redderet". Et rursùm: "Libellos obtulimus, poſtulantes ut Joannes Reverendiſſimus Eccleſiæ Antiochenæ Epiſcopus, & qui unà cum ipſo injuriam in nos contexuerunt, ac depoſitionis abuti Actor. 4. Actor. 5.

 nomine

„nomine præſumpſerunt, ad ſanctam hanc ac Oecumenicam Sy-„nodum accerſerentur, quò coram cauſſam pro ſe dicant, ſuæ-„que dicacitati patrocinarentur, ſive injuſtas machinationes de-„fenderent". Imperator Theodoſius, ab ejuſdem Joannis factione ſeductus, caſſavit Acta laudati Concilii. Comes Irenæus ad iſtius Factionis Epiſcopos ſcribit rationem : " Quin & illud quo-„que modis omnibus perſpicuum evaſit, nec recto & congruo „ordine ſervato Concilium convocatum fuiſſe ab Ægyptio, nec „ei judicare licuiſſe, cum unus eſſet ex eis qui judicandi erant". Per Ægyptium intelligit ſanctum Cyrillum. Hæreſiarcha Neſtorius ab ejus etiam judicio provocaverat ad Synodum. Hinc præſidere, immò adſidere non potuiſſe, ſed inter judicandos reos ſtare debuiſſe cenſuit circumventus Princeps Theodoſius, ideòque & circumduxit omnia Acta Synodalia. Epiſtola exſtat inter Acta Epheſini per Joannem Antiochenum habiti Conciliabuli. Verùm Cyrillus Neſtorii non perſonam, utpotè alterius Diœceſios, ſed ſolam hæreſim damnaverat : Ea de cauſa non poterat è Judice cadere in reum.

Ex eadem regula proceſſit Sardicenſis Synodus. Etenim de ſancto Athanaſio, qui Euſebianos, ſui Damnatores, Tyriæ ac Antiochenæ Synodi Epiſcopos Romam appellarat, ſcribit ad Alexandrinam Eccleſiam : " Frater noſter Athanaſius animum non „deſpondit, ſed magna cum fiducia eos ad Judicium provocavit. „Quod & nobis in voto fuit. Ac proindè eos hortabamur, ut „judicio ſe ſiſterent, & ſi poſſent, accuſationis cauſſam certis „documentis peragerent". Ut ſe ſiſterent retractatorio apud Sardicam Judicio, & iſthic non Judices agerent, ſed accuſatores. Eadem Synodus ſcribit ad omnes ſub cælo Epiſcopos : " Euſe-„biani fraudem ſuam per ea, quæ in hac ſacratiſſima Synodo geſ-„ſère, longè manifeſtiùs dèclararunt. Nam cum ad Sardicam ci-„vitatem acceſſiſſent, conſpectis ibi Athanaſio, Marcello, & Aſ-„clepâ, aliiſque nonnullis, veriti ſunt in Judicium procedere. Et „cum non ſemel aut bis, ſed iterùm atque iterùm citati eſſent, „citationibus non obtemperarunt : Tametſi omnes Epiſcopi ſi-„mul congregati eſſent, & omnes exſpectarent & hortarentur „eos, ut in Judicium prodirent, & ea quæ rumoribus & literis „de Comminiſtris noſtris abſentibus jactaverant, præſentes juſtis „rationibus comprobarent. Verùm illi, qnantumcumque citati,

prodire

„prodire noluerunt. Quâ tergiverſatione ſuam Sycophantiam ma„nifeſtiſſimam reddiderunt, & propemodùm ex ipſa recuſatio„ne accipiendi Judicii inſidias ſuas & conſpirationes quaſi clamori„bus confeſſi ſunt". Palam affirmat ipſos fuiſſe citatos ad Retractatorium judicium, cui adeſſent ut rei aut accuſatores. Quare Paſchaſius Queſnellus, dum ſuum errorem affirmat ſanciri à Sardicenſi Synodo, infeliciter hallucinatur. Et hinc lucet, quod iſta Synodus Romano Epiſcopo adſcripſerit non ſolùm decernendæ in partibus reviſionis jus, ſed plenam authoritatem veræ appellationis.

Hoſcè Canones ita intellexit atque executus eſt etiam primus Pontifex Innocentius. Etenim acceptâ ſancti Joannis Chryſoſtomi appellatione, & auditis utriuſque partis Legatis, ſanctum Joannem in ſua communione retinuit, juſſit reveſtiendum, & de retractatorio judicio ſcripſit ad damnatricis Synodi Principem Theophilum Alexandrinum: "Itaque ſi conſcientiæ confidis, tu quo„que judicio accurre ad Synodum proximè in Chriſto celebran„dam, & illic juxtà Nicæni Concilii Canones & Decreta con„tende. Alios quippe Canones Romana non admittit Eccle„ſia". Ipſum evocat ad Romanam Synodum. Verùm hæc non ſucceſſit, & ex cauſis fuit tranſlata Theſſalonicam. Hinc ad fratrem & Collegam Arcadium ſcripſit Imperator Honorius: "Hoc „ante omnia de tua Manſuetudine poſtulo, ut Theophilum Alex„andrinum etiam invitum adeſſe præcipias". Manifeſtum eſt Theophilum citari ut reum: Ad reddendas rationes ſui Judicii. Et Pontifex affirmat hæc omnia decerni juxta Nicænos Canones. Palam intelligit Sardicenſes.

Huc etiam ſpectat, quod de Imperatore Arcadio ad laudatum Pontificem ſcribit idem Chryſoſtomus. Affirmat ſe de iniquo Theophili Patriarchæ Alexandrini, ac totius apud Quercum Synodi judicio fuiſſe conqueſtum apud iſtum Principem, & adjungit: "Arcadius pro ſua pietate miſſis ad Theophilum Nuntiis, eum & „omnes, qui cum ipſo erant ex Ægypto, vocavit, ut rationes „factorum redderent". Utique redderent in ſuperiori Synodali Judicio. "Neque ſufficere putarent ad defenſionem, quas atten„tarant ex una parte, abſentibus nobis, tam injuſtè, contra tot „ac tantos Canones". Certè non alios, quam Apoſtolicos & Sardicenſes.

Hæc omnia inſigniter confirmat Evagrius Epiphanienſis. De

ſancti Cyrilli ac Memnonis adversùs iniquum Joannis Antiocheni in ſe judicium ad Epheſinam Synodum appellatione hæc ſcribit: "Poſt libellos à Cyrillo & Memnone oblatos accerſitur Joannes,
Lib. c. 4. „de abdicatione ab ipſo facta reſponſurus". Non ampliùs Judex futurus, ſed reus. Idem Scriptor de ſancti Flaviani in Eutychetem retractando per Epheſinum Latrocinium judicio hæc habet: "Theodoſius iſta quæ ſequuntur, Elpidio mandavit". Elpidio Co-
Cap. 10. miti, directuro iſtud Synodale Judicium. " Qui ante-hac Judi„cium de Eutyche Religioſiſſimo Abbate tulerunt, interſint Con„cilio illi quidem, & quietè ſe gerant, & judicandi authorita„tem nullam habeant, ſed communem omnium ſanctiſſimorum „Patrum ſententiam exſpectent: Quandoquidem ea, quæ fue„runt ante ab illis judicata, jam excutiuntur". Etiam de Chalcedonenſi Synodo, Epheſinum Dioſcori de ſancto Flaviano judicium retractatura, ſcribit idem Evagrius: "Leonis Pontificis Vi„carii Senatoribus dixerunt Dioſcorum non debere cum illis in „Concilio conſidere. Iſtud enim ſuum Epiſcopum Leonem man„daſſe: Quod quidem ſi minimè obſervarent, ſe ab Eccleſia diſ„ceſſuros. Et cum Senatores rogarent, quænam crimina objice„rentur Dioſcoro, reſponderunt illum, qui perſonam Judicis præ„ter æquum & bonum ſuſceperat, debere pro judicio, quod ipſe „de aliis dederat, judicium ſubire. Quæ cum dixiſſent, Dioſco„rus de ſententia Senatus in medio Conſeſſu ſtatutus eſt". Uti diſcutiendus reus. Etiam Liberatus Diaconus in Breviario ſcribit
Cap. 12. de Epheſino Latrocinio: "Convenerunt Flavianus & Eutyches, „tamquam judicandi". Jam pariformiter rei. Quæ omnia ſunt manifeſtè facta juxta Sardicenſes Canones. Et ſic vides ipſos laudari tam à Græco, quàm à Latino Scriptore, atque ita in utraque Eccleſia plenè ac æqualiter viguiſſe. Etiam tunc fuiſſe notiſſimos ac probatos Africanæ Eccleſiæ. Quin immo eſt Diſciplina Sardicenſi Concilio longè antiquior. Etenim magnus Athanaſius, à Tyria Synodo in contumaciam damnatus, de iſtius judicii iniquitate ſuas querimonias facturus, Regiam civitatem & magnum Imperatorem Conſtantinum acceſſit, & hic ad iſtius Synodi Epiſcopos varia ſcripſit de æqua judiciorum forma, & adjungit: "Quam ob cauſam ut properè ad noſtram Pietatem veniatis volo, „ut & rerum à vobis actarum exactam rationem nobis exhibea„tis, & de vobis ipſis ſatisfaciatis". Sacra exſtat apud Eccleſia-
ſticam

ſticam Cæſaræenſis Euſebii hiſtoriam. Eſt Apoſtolicus Canon, deſumptus ex judiciali diſciplina Romanæ reipublicæ, firmatus per Sardicenſem Synodum, ac redactus in Scriptum. Hunc eſſe iſtius Synodi ſenſum, & prior & poſterior totius Chriſtianitatis conſuetudo evincit. Porrò Dioſcorus ac ſanctus Flavianus erant Patriarchæ: Proinde ab iſta appellati Judicis in reum demutatrice lege nullus unquam, niſi Romanus Pontifex, fuit per Canones exemptus.

Paſchaſius Queſnellus errori ſuperaddit calumniam, ſcribens quod ſanctus Leo in retractatorio Chelidonii Judicio non dederit Hilario Synodalem conſeſſum atque ſuffragium. Etenim contrarium manifeſtò patet ex his verbis Pontificiæ epiſtolæ ad Epiſcopos Provinciæ Viennenſis: "Hilarius nobiſcum reſidens". Utique in retractatorio judicio. Nequaquam ex ſacrorum Canonum debito, ſed ex gratioſo beneficio fecit id Pontifex: Ob famam de Hilarii ſanctimonia. Eandem gratiam Hoſius in Sardicenſi Synodo obtulit Euſebianis Epiſcopis: Ad mitigandos ipſorum animos, ad pacificandam Eccleſiam. Eundem eâdem de cauſa honorem Orientalibus Epiſcopis, qui Maximum Cynicum danmaverant, obtulerunt ſanctus Papa Damaſus ac ſanctus Ambroſius. Cap. 2.

Paſchaſius Queſnellus calamniatur etiam ſanctam Cyprianum, ac Sanctum Auguſtinum. Etenim ſcribit, quod Aurelius & quidam alii Afrorum Epiſcopi ſuæ infeliciſſimæ ac prævaricatricis ad Celeſtinum Pontificem epiſtolæ fundamenta hauſerint ex ſancto Cypriano, adeoque quod ſanctus Cyprianus Romanas appellationes fuerit etiam averſatus. Eſt manifeſta calumnia. Etenim quod glorioſus iſte Martyr Romanas Africanorum Epiſcoporum Appellationes agnoverit, ac fuerit reveritus, evincunt ejus literæ ad ſanctam Papam Cornelium. Suo loco demonſtrabitur. Paſchaſius Queſnellus ſimiliter ſcribit, quod inter Africanos prævaricatoriæ epiſtolæ Authores magna pars fuerit Sanctus Auguſtinus. Calumnioſè. Ei nec Auguſtinus ſuum nomen præfixit aut ſubſcripſit, nec Alipius, nec Poſſidius, nec quis alius Auguſtino familiaris Epiſcopus. Quod Romanas Afrorum Antiſtitum appellationes ille ſemper defenderit conſtantiſſimè, demonſtrant plures ipſius libri atque epiſtolæ. Quod ipſas etiam tunc defenderit, demonſtrat ejus ad ſanctum Celeſtinum Epiſt. 55. Epiſt. 261.

leſtinum epiſtola, ſcripta de cauſſa Antonii Epiſcopi Fuſſalenſis. Sunt res ſuo loco elucidandæ.

CAPUT XVII.

Purgatur tertia in ſanctum Leonem calumnia

PAſchaſius Queſnellus pergit in ſanctum Leonem: "Tertium etiam vulnus Canonibus inflixiſſe „Leo videtur, cum Chelidonium communio„nis ſuæ participem fecit, & ſacris Altaribus „intereſſe paſſus eſt, antequam ejus cauſſæ exa„men de novo inſtitueretur. Quod procul du„bio Canonicæ diſpoſitioni contrarium erat, „quà cautum eſt propter Eccleſiæ Sacerdotiique indiviſam unita„tem, ut qui à ſingulis Epiſcopis ſententiam damnationis exce„perunt, ab omnibus per totam Eccleſiam conſtitutis Sacerdoti„bus damnati cenſeantur". Adducit varios Canones, qui ab uno Epiſcopo damnatum vetant admitti ab alio, & proſequitur: "Quam „conſultiùs igitur imitatus eſſet ſanctus Leo Eccleſiæ Romanæ
Hæreſ.72. „Proceres, quos olim Marcion Hæreſiarcha, à proprio Parente „Epiſcopo Eccleſiâ pulſus, àdiens ut Eccleſiaſticæ communioni „reſtitueretur, nunquam hoc ab eis obtinere potuit, teſte ſancto „Ephiphanio, ſed hac ab illis reſponſione repulſus eſt": Nos injuſſu venerandi Patris tui facere illud non poſſumus. Una ſiquidem fides, & animorum una conſenſio. Neque contra ſpectatiſſimum Collegam Patrem tuum quidquam moliri poſſumus. "Ita Cleri Romani Seniores", ab apoſtolorum diſcipulis edocti, "traditionem Apoſtolicam violare nefas ducebant".

Sanctiſſimo Pontifici impingit tres exceſſus. Primus eſt, quod appellantem Chelidonium ante expletum retractatorium judicium, immò ante omne cauſſæ examen, admiſerit ut Canonicum Antiſtitem, ipſique permiſerit ſacrum miniſterium, & omnem Epiſcopalem communionem. Hujus erroris fons eſt item Hincmarus Metropolita Remenſis. Etenim ipſe cum ſuæ Provinciæ Epiſcopis, è Duziacenſi Synodo, adversùs Hincmarum Laudu-

Laudunenſem Epiſcopum, qui Romam provocarat, ſcripſit ad Adrianum ſecundum Pontificem: "Si fortè viſum vobis neceſ-
„ſariò fuerit, ut ſecundùm Sardicenſes Canones renovetis ju-
„dicium, & detis Judices, ſcribendo Epiſcopis, qui in finiti-
„mis & vicinis Provinciis ſunt, ut & ipſi diligenter omnino re-
„quirant, & juxta veritatis fidem definiant. Vel ſi decreverit
„mittere è Latere veſtro habentes authoritatem veſtram, qui
„cum Epiſcopis judicent, eo in gradum adhuc non reſtituto,
„ſicut Sardicenſes Canones præcipiunt, non abnuimus". Et infra":
„Veruntamen quantâ poſſumus humilitatis devotione depoſci-
„mus, ut etiam in hac cauſſa nobis Canonicam definitionem ſer-
„vetis. Videlicet ut ſi, quod non credimus, ea quæ regula-
„riter definivimus, prout ſacras regulas intelleximus, vobis
„præſentialiter non placuerit veſtrâ ſententiâ roborare, non an-
„tea communioni Sacerdotali, à qua ſeparatus eſt, reſtituatur,
„antequam ſecundùm regulas & leges in provincia, in qua
„cauſſæ geſtæ ſunt & judicatæ, requiratur. Quia uſque ad no-
„ſtra tempora nullâ Patrum definitione hoc Eccleſiis Gallicanis
„& Belgicis eſt derogatum".

Eſt error ab Euſebiana Factione inductus, damnatus per Canones Sardicenſes. Adeò hi Canones ipſi non ſuffragantur. Etenim cuncta iſtius Factionis apud Sardicam lis fuit propter ſanctum Athanaſium, alioſque ab ipſa degradatos Epiſcopos, quos ante retractatorium examen Julius Epiſcopali communioni reddiderat, & quos Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, iſtius Synodi Apoſtolicus Præſes, volebat uti Canonicos Epiſcopos admitti ad conſeſſum, poſtmodò retractatoriè diſcutiendos. Synodalis ad Iulium relatio habet: "Tria fuerunt quæ tractanda erant. Ante
„omnia de fide, & de integritate veritatis, quam" Euſebiani"
„violaverant. Secunda de perſonis, quas dicebant eſſe dejectas.
„De iniquo judicio: Ut ſi potuiſſent probare, juſta fieret con-
„firmatio. Tertia verò quæſtio" erat de variis eorundem Euſebianorum aliis facinoribus. Præfatas perſonas primæ Actioni adſidere, & gaudere ſuffragio, uti integros Epiſcopos, volebat Hoſius, in ſecunda demum Actione tractandos ut reos. Quia nempè illi Romam appellaverant, quia ipſorum appellationem Iulius admiſerat, ideoque & repoſuerat, vel potius ſuſpenſo Tyrio ac Antiocheno Iudicio, illos continuarat in Epiſcopali communione.

Hoc Euſebiani fuerunt adeò averſati, ut potius quàm cum iſtis ſuis damnatis conſidere Synodaliter, maluerint fugere Philippo-Polim, conflaturi primum ſchiſma, primamque hæreſim adversùs Privilegia Apoſtolicæ Sedis.

Sardicenſem Canonem eodem modo intellexerunt ac executi ſunt ſanctus Ambroſius, & omnis cum ipſo adſidens ſancto Pontifici Damaſo Romana Synodus, in litteris ad Imperatorem Theodoſium, agentibus de Romana appellatione Maximi Cynici, degradati per Synodum Conſtantinopolitanam. Exponunt Principi fundamenta cauſæ, & concludunt: "Itaque cum Maximum Epiſ-„copum receperunt in communionem noſtra Conſortia, quoniam „eum à Catholicis conſtitit Sacerdotibus Ordinatum, nec ab Epiſ-„copatus Conſtantinopolitani putavimus petitione removendum". Profitentur appellantem Maximum à ſe admiſſum & continuatum in Epiſcopali communione, idque ante inchoatum retractatorium Iudicium: Continuatum in Epiſcopatus poſſeſſione, & admiſſum ad ejuſdem petitionem, ſeu examen petitorium. Epiſtola exſtat apud Jacobum Sirmondum poſt appendicem Theodoſiani Codicis.

Eodem modo cum ſancto Joanne Chryſoſtomo proceſſit Innocentius primus. Etenim acceptis Theophili Alexandrini Patriarchæ Synodali relatione, & ſancti Joannis adversùs illam appellatione, reſcripſit ad Theophilum: "Frater Theophile, nos „& te & Fratrem noſtrum Joannem communionis noſtræ eſſe „decrevimus, ſicut & prioribus in literis apertè ſatis expreſſimus. „Et nunc in ſententia noſtra & voluntate perdurantes, rursùs ea-„dem ſcribimus. Et quotieſcumque ſcripſeris, niſi debitum ſe-„quatur convenienſque judicium, propter ea quæ magno cum „dedecore ſunt geſta, poſſibile non eſt nos à Joannis communio-„ne recedere. Itaque ſi conſcientiæ confidis, tu quoque judicio „occurre ad Synodum proximè in Chriſto celebrandam, & illic „juxta Nicæni Concilii Canones & Decreta contende. Alios quip-„pe Canones Romana non novit Eccleſia". Priores ejus literæ latent aut perierunt. Has nobis cuſtodivit Palladius Helenopolitanus Epiſcopus in Dialogo cum Theodoro, Romanæ Eccleſiæ Diacono, de Actis ſancti Joannis. Addit Theophili, ac ejus apud hortos Ruffinianos Synodi judicium fuiſſe à Pontifice irritatum

atque

atque caſſatum. Rectiùs dixiſſet fuiſſe ſuſpenſum. Caſſatio enim fieri non poterat, niſi in retractatorio Judicio.

Innocentius igitur appellantem Joannem mox ante omnem audientiam continuavit in Epiſcopali communione, & Theophilum evocavit cum ipſo Romam ad cauſſæ retractationem. Palladius laudat Theotecnum, Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Presbyterum, exuli Joanni fideliſſimum, & proſequitur: "Cui & ipſi „communionis literas, & ad Epiſcopum Joannem, & ad omnes „ei communicantes Epiſcopos Innocentius tradens, orabat cum „lachrymis, ut patienter tolerarent, cum opem ipſe ferre non poſ„ſet, eò quod nonnulli obſiſterent potentes Adverſarii, Eccleſia„ſticæ pacis inimici". Verſatilis quippe Theophilus per iſtam ipſam Imperatricis Eudoxiæ violentiam, quâ apud hortos Ruffinianos omnia egerat, jam impediebat ſuam etiam Romanam evocationem, & retractatorium iſthìc Judicium. Hinc tandem per Honorii Auguſti authoritatem Innocentius coëgit hujus Collegam & fratrem Auguſtum Arcadium, ut intra Occidentale Imperium permitteret indici Synodum Theſſalonicenſem: Et compelleret eò accedere, aut invitum adduci ipſum etiam Theophilum. Et ſuis ad iſtam Synodum Legatis Vicariis inter alia Mandata dedit hoc Commonitorium: "Non oportere Joannem judicium ingredi, niſi „illi priùs Eccleſia, communioque redderetur, ut omni dilationis „occaſione ſublatâ, ſuà ſponte Concilium poſſet ingredi". Juſſit ſpoliatum reveſtiri ante omnia, atque armari, ut non nudus ac inermis, ſed veſtitus atque armatus cum veſtito ac armato Theophilo poſſet pro juſtitia decertare, & ſuam cauſam defendere. Et hæc omnia juxta Nicænos Canones. Id eſt, Sardicenſes. Ita Innocentius diſertè teſtatur in literis ad Clerum ac Populum Conſtantinopolitanum. Theophilus Joannem ex Antiochenis Canonibus damnarat: Hinc ipſum per Sardicenſes, iſtorum circumductores, Innocentius voluit reparari. Ita amplè demonſtrat Palladius. Et hoc Innocentii judicium probavit atque firmavit omnis tandem etiam Orientalis Eccleſia. Etenim & Theophili Succeſſor Cyrillus, & ipſius Joannis intruſus Succeſſor Atticus ejus nomen retulerunt in Epiſcopalia Dypticha, & omnis tandem Oriens in Sanctorum tabulas.

Eodem modo magnus Leo tractavit Theodoretum, Euſebium Doryleenſem, alioſque per Latrocinium Epheſinum degradatos,

ac ad ſe appellantes Epiſcopos. Et ejus factum probavit atque admiſit plena Chalcedonenſis Synodus. Theodoretum, uti reveſtitum, admiſit ad Epiſcopalem conſeſſum ac ſuffragium, at non niſi poſt plenè retractatam cauſſam reparavit. Quid igitur miri, quod idem Pontifex eodem jure tractarit Gallicanum Antiſtitem Chelidonium ? Plurima ſunt hujuſmodi authentica exempla. Hæc abundè ſufficiunt, ut revincant Paſchaſii Queſnelli calumnioſam Scriptiunculam de tanto Pontifice. Hanc in rem quidam adducunt Epheſinam etiam Synodum, quæ Hæreſiarcham Neſtorium, licet à Celeſtini Pontificis judicio provocaſſet, appellavit religioſiſſimum Epiſcopum, & advocavit ad Synodalem conſeſſum. Exiſtimant Sardicenſes Canones obtinere etiam in provocantibus à ſummi Pontificis ſententia ad generale Concilium. Et certè Hæreſiarcham Eutychetem, qui à magni Leonis judicio provocarat, ita tractavit Dioſcorus in ſecundo Epheſino Concilio. At graviſſimè errant. Etenim Romani Pontificis Judicia ſunt omninò ſuprema, atque ita in illis nullus eſt appellationi locus, ſed ſoli gratioſæ Reviſioni. Et provocans reveſtiri non poteſt, niſi poſt victoriam in retractatorio Judicio. Quare iſta Neſtorii intitulatio fuit ex cauſis diſpenſatoria. Eutychetis admiſſio fuit una ex Dioſcori prævaricationibus.

Obſtare his videtur authoritas ſancti Nicolai primi Pontificis, reſcribentis ad Synodum Sueſſionenſem : " Porrò ſi quiſpiam Se„dem Apoſtolicam, per Sergium ſanctæ memoriæ Papam, Ebbo„nem quondam Archi Epiſcopum indignum Clericali communio„ne ſanxiſſe perhibet, noverit quoniam talem Sedes Apoſtolica „debuit Ebbonem, donec Synodali examine cauſſa ejus diſcutere„tur, habere, qualem ab aliis habitum non ignorabat". Confirmat ex quinto Nicæno Canone, atque proſequitur : " Donec „igitur authoritate ſuâ de hujuſmodi puſillanimitate, aut conten„tione, aut alio quolibet vitio examinatio vel dijudicatio prove„niret, Apoſtolica Sedes nihil agere debuit, niſi quod egit. Vi„delicet ut ab aliis abjectum, ipſum nequaquam indiſcuſsè ſuſcipe„ret. Præcipuè cum prædictus Ebbo non quaſi pro depoſitione „ſua queritans, & legitimè reſtitui volens examine præcedente, „Sedem Apoſtolicam appellaverit, ſed à contumacibus ſuaſus, & „his junctus, repentè & reconciliari ab ea, & Pallio donari quæ„rens, & quaſi Epiſcopus inter Epiſcopos, nullâ cauſſæ ſuæ diſ-

cuſſione

„cuſſione præveniente, communicari poſcens, ad eandem ſummam „Sedem acceſſerit, à qua, jam reprobatus ab aliis, meritò debuit „reprobari, donec ſupplex ab ea ſeſe Canonicè poſceret adjuvari. „Nam conſtat, ut ſanctus ſcribit Papa Gelaſius, uniuſcujuſque „Synodi Conſtitutum nullam magis exequi Sedem præ cæteris „oportere, quàm primam".

Reſpondeo Nicolaum Pontificem exponi à ſemetipſo. Etenim Ebbo non Romanam Sedem appellans, & ab ipſa juxta Canones adjuvari, ac ſibi illatas tolli injurias ſupplicans, ſed turbidus, ac adversùs ſui damnatricem Synodum protervus acceſſit, volens ipſam ſperni ut contumelioſam, & ſeſe ſine omni examine admitti ut Canonicum Epiſcopum, & Pallio donari. Hoc meritò admittere detrectavit Sergius II. : Idque ob quintum Nicænum Canonem. Meritò addidit ſanctus Nicolaus, quod Romana Sedes quemque Epiſcopum aut fidelem debeat agnoſcere talem, qualis eſt factus ab aliis : Utique à ſuo Epiſcopo aut Synodo. Quod alium agnoſcere aut facere non poſſit, niſi præcedente examine. Quod omninò verum eſt etiam de appellantibus. Non totius cauſſæ retractatorium ac definitivum, ſed aliquod ſummarium debet præcedere judicium, quo Pontifex cenſeat appellationem admittendam, & procedendum ad plenam retractationem. Hinc ſupra in literis ad Imperatorem Theodoſium dixit nobis de appellante Maximo Cynico ſanctus Ambroſius : "Maximum Epiſcopum receperunt in communionem noſtra Conſortia, nec ab Epiſcopatus „Conſtantinopolitani putavimus petitione removendum". Et de Nicolai Pontificis recto ſenſu nequaquam eſt ambigendum. Etenim ipſe jam dicto juxta Sardicenſes Canones modo tractavit Appellantem Rothaldum Epiſcopum Sueſſionenſem.

Secunda Paſchaſii Queſnelli in ſanctum Leonem calumnia eſt, quod in iſto circa appellantem Chelidonium actu ſit prævaricatus quintum Nicænum Canonem. Quod alienum damnatum irregulariter admiſerit. Eſt ipſiſſima Euſebianæ Factionis ac Philippo-Politani Conventiculi in ſanctum Iulium Pontificem contumelia, de qua ipſum Conventiculum in ſuis Synodalibus literis : "Iulium „urbis Romæ, Hoſium" Cordubenſem, "& Protogenem" Sardicenſem, "& Gaudentium" Naxitanum, "& Maximinum à Tre„veris damnavit omne Concilium ſecundùm antiquiſſimam legem, „ut authores communionis Marcelli, & Athanaſii, cæterorumque

„ſceleratorum" laudat Apoſtolicam Eccleſiæ legem, quæ unius Epiſcopi aut Synodi damnatum vetat admitti ab aliis. Agit non de plenæ ac firmæ per retractatorium Judicium communionis re-ſtitutione, ſed de ſola momentanea ante iſtud communione, de ſola reveſtitione ſpoliati, ipſum armante ac præparante ad retra-ctatorium prælium. Hanc quippè ſolam ſancto Athanaſio ac aliis appellantibus Epiſcopis Julius impenderat. Hoc ipſum opus in Magno Leone damnat Paſchaſius Queſnellus. Proindè viderit, quomodò ſe ſecernat à Philippo-Politano Conventiculo.

Tertia ejus in Magnum Leonem calumnia eſt, quod Chelidonium ſine Hilarii venia admiſerit in gradum. Quod imitari debuiſſet Romanæ Eccleſiæ Presbyteros, qui Marcioni, per ſuum Patrem ac Epiſcopum Sinopenſem damnato, noluerunt vel Laicam communionem reddere ſine iſtius venia. Quidam cenſent hanc R. Patris Paſchaſii Queſnelli doctrinam non eſſe penitùs deviam, utpote quam in ſecundo libro de concordantia Catholica tradit etiam Nicolaus Cardinalis Cuſanus: " Si dicis Papam „Subditos Epiſcopornm abſolvere & ligare, dico idem in aliis, „quando conſenſus Propriorum intervenit. Actus enim aliter „nullus per conſenſum aut ratificationem proprii Sacerdotis in „hac materia validus efficitur. Cum ergò uſu communi hoc „ſit introductum, & ex uſu conſenſus elicitur, patet quod „efficacia hujus vigorem ex conſeuſu recipit. Cum enim nul-„lus teneatur obedire, niſi in conceſſis à Canone, & cum non „reperiatur Canon alicujus Concilii, Papam hoc poſſe appellatio-„ne nulla interpoſita, oportet ad conſuetudinem, uſum, & con-„ſenſum illud reſolvere. Papa enim non habet à Canone, quod „lædere poſſit Jurisdictionem Epiſcoporum. Quia eſſet ordinem „turbare". Ejuſdem mentis olim fuit Henricus Leodienſis Epiſcopus, ob neſcio quem ſuum Parochianum Romæ abſolutum Gregorio ſeptimo ſcribens "mordaci invectiva, tamquam Apo-„ſtolicæ Sedi non eſſet authoritas, quoſcumque & ubicumque „vult ligare & abſolvere". Reſpondeo hæc non ſpectare ad noſtram quæſtionem, ideoque ab illis nullas Paſchaſio Queſnello præberi ſuppetias. Præfati enim Doctores agunt de ſolutione citra appellationem facienda per gratiam; quod appellatas cauſſas Papa poſſit retractare ac definire, & nata ab illis vencula in quovis homine per juſtitiam ſolvere, palam profitentur. Et tamen

ad

ad Henricum iſtum reſcripſit laudatus Gregorius : "Intelligas te „aut præſumptionis ſpiritu, aut ignorantiâ contra authoritatem „ſanctæ Romanæ Eccleſiæ verba jactaſſe, quaſi imitando Orien- „tales, qui contra beatum Papam Julium obloqui præſumpſerunt, „eò quod ipſe ſanctiſſimum Athanaſium Patriarcham ſine conſen- „ſu eorum abſolverat". Affirmat ipſum ruere in Philippo-Poli- tanam & Schiſmaticam Euſebianæ factionis audaciam. Et rectè affirmat. Quod enim Apoſtolica Sedes quorumvis Epiſcoporum ac Synodorum judicia, etiam juſta, poſſit per rationabilem gratiam ſolvere, mox audiemus à ſancto Pictavienſium Antiſtite Hilario. Et oſtendi poſſit pluribus exemplis ac teſtimoniis. Proinde iſtud tanti Pontificis de iſto Henrico, non ignobilis Sedis Epiſcopo," Judicium longè potiori Jure cadit in R. Patrem Paſchaſium. Audiamus & faciamus ſequentia Gregorii verba : " Tibi deinceps „caveas, ne hujuſmodi contra nos temeritate reſcribas, ſed potiùs „ad documenta ſanctorum Patrum, quæ te loqui & ſcribere do- „ceant, humiliter recurras". Marcionis negotium ſtatim diſcu- tietur.

Quarta Paſchaſii Queſnelli in magnum Leonem calumnia eſt hæc : " Quartò denique in Canones Leo peccaſſe videtur, cum „per Imperatoriam Sanctionem Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudini „derogare primus tentavit, illudque à Valentiniano tertio Edi- „ctum elicuit". Quintò Canonibus adverſari cenſet hæc præſer- tim Edicti verba : " Ne quid tam Epiſcopis Gallicanis, quàm „aliarum Provinciarum liceat ſine viri venerabilis Papæ urbis æter- „næ authoritate tentare, ſed illis, omnibuſque pro lege ſit, quid- „quid ſanxit vel ſanxerit Apoſtolicæ Sedis authoritas". Verùm quibus Canonibus, cui Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudini adverſa- tur iſtud Edictum ? Aliud ſanè huc uſque credidit Gallicana Ec- cleſia. Sanctus Leo fecit adversùs Hilarium, quod contra Pela- gianos feciſſe ſanctum Bonifacium Pontificem ſcribit in libro con- tra Collatorem beatus Proſper : " Non ſolùm Apoſtolicis, ſed „etiam Regiis utebatur Edictis".

Horrenda eſt hæc Paſchaſii Queſnelli concluſio : " Quis non „videat Leonem noſtrum talia molientem Gallicanarum, immò „omnium Eccleſiarum ſtatum aliter, quàm more ſolito ordinaſſe, „ut querebatur Hilarius ? Dum, inquam, communionem ſuam „Epiſcopo Canonicè depoſito irretractatâ cauſſâ ultrò impertit ; dum

Judicii

„Judicii Synodalis ſententiam in Epiſcopum legitimè accuſatum & „convictum pronunciatam infringit.; dum cauſſam extra Provin„ciam iterato examini ſubjicit ; dum deniquè ſæculares Poteſtates „adversùs Hilarium , totamque Eccleſiam Gallicanam commovit. „E contra verò planum eſt ſanctum Hilarium, cum Pontificis con„cilio contradixit; cum non exſpectata ejus ſententia, gregem „ſuum bonus Paſtor quantociùs reviſurus, abſceſſit"; cum communioni "Chelidonii", quem cum tantis viris damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit , "ut ſcribit vitæ ejus author", etiam cum vitæ diſcrimine ; "non novis præſumptionibus Eccleſiarum „ſtatum & concordiam Sacerdotum turbaſſe, ſed religioſè ſer„vaſſe, nec eum deſeruiſſe tramitem ſemper inter Majores & be„ne tentum, & ſalubriter cuſtoditum, quod objicit ſanctus Leo, „ſed cum potiùs ab aliis deſertum vigore Apoſtolico vindicavit".

CAPUT XVIII.

Diſcutitur concluſio R. P. Paſchaſii Queſnelli.

REverendus P. Paſchaſius Queſnellus ſua in magnum Leonem elogia conatur concludere glorioſo, ac jam audito Epiphonemate. Adducit varios Canones qui ab uno Epiſcopo ligatum vetant ab alio ſolvi, & iſtiuſmodi ſolutionem ſanciunt eſſe ejuſdem ſcabiei attractivum Attentatum, atque concludit: "Quantò conſultiùs igitur imitatus eſ„ſet ſanctus Leo Eccleſiæ Romanę Proceres, quos olim Marcion Hæ„reſiarcha, à proprio Patre Epiſcopo Eccleſiâ pulſus, adiens ut „Eccleſiaſticæ communioni reſtitueretur , nunquam hoc ab eis „obtinere potuit, teſte Epiphanio, Hæreſi quadrageſimâ ſecun„dâ, quæ eſt Marcioniſtarum, ſed hac ab illis reſponſione re„pulſus eſt". Nos, "inquiunt", injuſſu venerandi Patris tui facere illud non poſſumus. Una ſiquidem fides, & animorum una conſenſio. Neque contra ſpectatiſſimum Collegam , Patrem tuum quidquam moliri poſſumus. "Ita Clerici Romani, Seniores, „ab Apoſtolorum Diſcipulis edocti, ut ait Epiphanius, traditionem „Apoſtolicam violare nefas ducebant". Rurſus reſpondeo hæc eſ-

ac ipſiſſima Philippo-Politana Euſebianæ Factionis dogmata. Etenim ſcelerata Factio non ob alium criminis fucum præſumpſit in ſanctum Julium Pontificem, ac ſanctum Maximinum Treverenſem Epiſcopum, ſplendidiſſimam ac firmiſſimam totius, Gallicanæ præſertim, Eccleſiæ columnam, latrare degradationis convitium, quàm quod ille, quintum Nicænum Canonem prævaricatus, damnatum à Tyria ac Antiochena Synodo Athanaſium admiſiſſet in ſuam communionem, hic verò iſtius prævaricationis fuiſſet conſultor atque incentor. Immò ſunt ampla iſtorum dogmatum augmenta. Etenim Romano Pontifici non dumtaxat in Synodalia aliorum Patriarcharum judicia authoritatem abnegant, ſed etiam in Provinciales Synodos ſuarum Diœceſium.

Romani Cleri in Marcionem opus eſt diſcutiendum. Audiendus eſt ex integro ſanctus Epiphanius: "Marcion fuit genere Pon„ticus, ex ea parte quæ Heleno-Pontus dicitur, oppido Sinope. „Qui initio vitæ caſtitatem præ ſe ferens, Monachorum Inſtituta „profeſſus eſt: Parente natus Catholicæ communionis Epiſcopo. „Poſtea cum Virginem quamdam adamaſſet, ac fraudibus pellexiſ„ſet, à cæleſtis vitæ ſpe illam juxta ac ſemetipſum dejecit. Ob „hunc igitur incæſtum ab ipſo Parente eſt pulſus Eccleſiâ: Viro „comprimis Religioſo, ac veritatis amore flagrantiſſimo, & in „hac Epiſcopalis muneris adminiſtratione præſtanti. Cui cum „Marcion diù multùmque ſupplicaſſet, ac pœnitentiam poſtulaſ„ſet, hanc à Patre precibus nullis obtinuit. Vehementem ſiqui„dem ex ea re dolorem optimus ſenex & Epiſcopus cœperat, „quod non ille ſolùm excidiſſet, ſed & ignominiam ſibi ac dede„cus impoſuiſſet. Ergo ubi ſe nullis artibus eblandiri poſſe quod „cuperet animadvertit, Popularium ſuorum probra ac ludibria „non ſuſtinens, clam ab oppido ſeceſſit, ac Romam poſt Hygini „Papæ obitum ſeſe contulit. Eò ſtatim ac Marcion pervenit, ac „Seniores adiens, qui ab Apoſtolorum Diſcipulis edocti adhuc „ſupererant, ut in communionem admitteretur ab ijs fruſtra pe„tiit. Quamobrem exſtimulatus invidiâ, quod non Principem „illic locum, ac ne Eccleſiæ quidem aditum impetraſſet, ad im„poſtoris Cerdonis hæreſim confugere induxit in animum". Et infra: "Marcion palam Seniores alloquens inquit, Cur me reci„pere noluiſtis? Reſponderunt illi: Nobis injuſſu venerandi Pa„tris tui facere iſtud non licet. Una ſiquidem fides eſt, & ani-

„morum una conſenſio. Neque contra ſpectatiſſimum Collegam
„Patrem tuum moliri quidpiam poſſumus. At ille vehementiùs
„excandeſcens, ac ſuperbiâ & invidiâ percitus Schiſma conflavit,
„ac privatam hæreſim eſt architectatus. Et ait : Eccleſiam ve-
„ſtram ego diſſociabo, ac in eam Schiſma ſempiternum immit-
„tam".

Verùm longè alia in Præſcriptionum libro ſcribit Tertullianus:
"Conſtat Marcionem ac Valentinum neque adeò olim fuiſſe; An-
„tonini ferè Principatu, & in Catholicæ primò doctrinam crediſ-
„ſe apud Eccleſiam Romanenſem, ſub Epiſcopatu Eleutheri Be-
Cap. 30. „nedicti. Donec ob inquietam ſemper eorum curioſitatem, quâ
„fratres quoque vitiabant, ſemel & iterum ejecti; Marcion qui-
„dem cum ducentis Seſtertiis, quæ Eccleſiæ intulerat, noviſſimè
„in perpetuum diſcidium relegati, venena doctrinarum ſuarum
„diſſeminaverunt. Poſtmodùm idem Marcion pœnitentiam con-
„feſſus, cum conditioni ſibi datæ occurrit, ita Pacem recepturus,
„ſi cæteros, quos perditioni erudiiſſet, Eccleſiæ reſtitueret, mor-
„te præventus eſt". Notanda eſt vox, "Conſtat". Potenter ſua-
det hanc Tertulliani de Marcione relationem eſſe authenticam &
veram. Et certè Tertullianus fuit viciniſſimus iſtis tempori-
bus.

Affirmat primò, quod Marcion apud Romanam Eccleſiam cre-
diderit, adeòque & baptizatus fuerit. Secundò, quod ingenio
inquietus ſit lapſus in hæreſim. Utique Cerdonis. Tertiò, quod
iſtius erroris tandem Doctor evaſerit, ac multos vitiarit. Utiquè
poſt ſecundum lapſum. Quartò, quod ſemel & iterum fuerit
ejectus è communione Eccleſiæ; ac bis per pœnitentiam receptus
in Sacramentalis Pacis, ſeu Reconciliationis gratiam. Quintò,
quod ob tertium lapſum ſit relegatus in perpetuum diſcidium.
Sextò, quod etiam tunc pœnitentiam egerit, ac fuerit recipien-
dus in præfatam gratiam. Eâ tamen conditione, "ſi cæteros,
„quos perditioni erudierat, reſtitueret Eccleſiæ". Septimò, quod
conditionem acceptaverit, ſed ab ipſâ explendâ fuerit præventus
per mortem. Eſt igitur defunctus in pœnitentia.

Notanda ſunt hæc verba : "Marcion quidem cum ducentis Se-
„ſtertiis, quæ Eccleſiæ intulerat, noviſſimè in perpetuum diſci-
„dium relegatus". Docent nos plura benè notanda. Primò, quod
Marcion Romæ non ſolum Baptiſma acceperit, ſed inſuper fuerit
evectus

evectus in Clerum. Etenim Romanæ Eccleſiæ Populus nunquam, juxta primitivum Hieroſolymitanæ ac Alexandrinæ Chriſtianitatis morem, in communi vixit, adeòque nec baptizati illic unquam omnia ſua intulerunt Eccleſiæ. Iſtiuſmodi illatio non fiebat, niſi ab evectis in Clerum. Ab illis omninò fiebat. Non dumtaxat Romæ, ſed in plurimis Eccleſiis. Omnis enim ſub cælo Clerus, licet non eandem domum & menſam, olim tamen aliquid communis vitæ habuit, ideoque omnia ſua ponebat ad pedes ſui Epiſcopi, ſingulis juxta Miniſterii merita diſtributuri diviſiones menſurnas, & ſportulas. Quæ inferendi forma poſtmodò tranſivit in Monaſteria. Secundum eſt, quod Romana Eccleſia Marcioni nec in primâ nec in ſecundâ, ſed dumtaxat in tertiâ ejectione reddiderit ſua Seſtertia. Quia nempe prima & ſecunda erant ſola excommunicatio, at verò tertia ejectio fuit degradatio: Perpetuum diſcidium à Clero. Degradatus omni iſtarum diſtributionum jure excidebat, ideoque ipſi reddebatur illatum patrimonium. Tertium eſt, quod Marcion etiam poſt perpetui diſcidii inflictionem egerit pœnitentiam, & Pacis-addictionem acceperit. Nempè Pacis ſeu communionis Laicæ. Quartum eſt, quod primitiva Eccleſiæ diſciplina, quæ ſolemnem pœnitentiam ac reconciliationem iterari vetuit, iterari omninò permiſerit privatam. Etiam de gravibus criminibus. Verùm hæc omnia non faciunt ad præſens Propoſitum.

Sanctus Epiphanius Apocryphis quandoque credidit. Lucet ex illis, quæ ſcribit de Meletiano ſchiſmate. Quod etiam circa Marcionem fuerit nimium credulus, fortiter ſuadet ab ipſo appoſitus Marcioni Monachatus. Quod enim ſanctus Antonius ſit primus Monaſteriorum author, diſertè tradit in ejus vita ſanctus Athanaſius. Anteà Ægyptus paucos hinc inde prope proprium pagum aut domum Solitarios habuit, nullum Cœnobitam. Quod verò idem Athanaſius cœperit primus Monachos in Clerum aſſumere, atque ita contemplativam vitam cum activa jungere, affirmat in ejus Elogio ſanctus Gregorius Nazianzenus. Et de Pontica Diœceſi ſcribit Hermias Sozomenus: "Apud Armenios, Paphlagones, „& Ponti accolas Euſtatius Sebaſtiæ in Armenia Epiſcopus Mo„naſticæ converſationis Author fuiſſe dicitur". Item quod ante ſanctum Athanaſium, ac ejus Succeſſorem Petrum, qui appellationis proſequendæ causâ acceſſerunt almam Urbem, nullus illic

Orat. 21.

L.3.C.18.

Monachus apparuerit, teſtatur in litteris ad ſacram Virginem
Epiſt. 16. Principiam ſanctus Hieronymus. Sunt tamen argumenta non irrefragabilia. Etenim ſanctum Jacobum Niſibenum Epiſcopum, unum è Nicænæ Synodi Patribus, ideòque Athanaſio longè ſeniorem, Theodoretus in Monaſtica hiſtoria teſtatur antea fuiſſe Monachum. Et uti quidam in Ægypto ante Antonium, ita ante Euſtatium pauci hinc inde in Ponto poſſint fuiſſe Solitarii. Et ex iſtis Marcion poſſit à Patre Epiſcopo fuiſſe evectus in Preſbyterum.

Cap. 1.

Interim qualiſcumque ſancti Epiphanii relatio nequaquam evertit ſancti Petri Privilegium. Abſit. Immò potentiſſimè confirmat. Affirmat enim Marcionem à Patris Epiſcopi ſententiâ appellaſſe Romam, & acceſſiſſe. Idque poſt mortem Hygini Pontificis: Vacante tunc Sede. Dudùm ante Pontificatum Zephyrini. Ejus peccatum erat mœchia; & quidem cumulata cum ſacrilegio. At verò uſque ad Zephyrini Papatum omnis ſub cælo Eccleſia tria crimina reſervabat Chriſto Domino: Idololatriam, Homicidium, & Mœchiam. Iſtorum patratores compellebat ad perpetuam totius vitæ pœnitentiam: Et nec exeuntibus largiebatur Sacramentalis reconciliationis viaticum. Eos, ſuis commendatos ſuffragiis, tranſmittebat ad ſummum noſtrum in Dei Patris dextera Pontificem, ab ipſo judicandos, ſolvendos aut alligandos. Sanctus Zephyrinus eſt primus Author novæ tunc clementiæ, de qua ſcribit lapſus ad Montanum Tertullianus in libro de pudicitia: "Pontifex Maximus, Epiſcopus Epiſcoporum „edicit, Ego & mœchiæ & fornicationis delicta pœnitentiâ fun-
Cap. 1. „ctis dimitto". Hinc igitur de Marcionis patre, Sinopenſi apud Ponticos Epiſcopo, ſcribit ſanctus Epiphanius: "Cui cum Mar„cion multùm ac diu ſupplicaſſet, ac pœnitentiam poſtulaſſet, „hanc à Patre precibus nullis obtinuit". Eadem de cauſa Romanus Clerus ne Eccleſiæ quidem aditum Marcioni aperuit, ſed Patris de ipſo ſententiam plenè confirmavit. Quod nempe mœchia, præſertim ſacrilega, tunc eſſet crimen reſervatum Chriſto Domino. Non ex authoritatis defectu, ſed ex rigore diſciplinæ.

Notanda ſunt ſancti Epiphanii de Marcione verba: "Quam„obrem exſtimulatus invidiâ, quod non Principem illic locum, „ac ne Eccleſiæ quidem aditum impetraſſet, &c". Edicunt Marcionem

tionem non ſimplicem Monachum, ſed omninò fuiſſe Sinopenſis Eccleſiæ Presbyterum, ac à Romana Eccleſia expoſtulaſſe non ſolius Laicæ communionis, ſed etiam Presbyteralis honoris reſtitutionem. Iſtum honorem ſanctus Epiphanius omninò intelligit per "Principem locum". Major enim Clerus, nempe cum Epiſcopo Presbyteri, in ſacro Tribunali ſimul ſedebant, uti Principes ac Senatores Eccleſiæ. Proinde Epiphanius palam affirmat Marcionem & communione & gradu fuiſſe à Patre Epiſcopo exutum, & pro utroque appellaſſe & acceſſiſſe Romanam Eccleſiam. Erat ſuperbiæ ac præſumptionis pleniſſima, & Apoſtolicis Canonibus adverſiſſima audacia. Etenim Apoſtolus de Epiſcopis ac presbyteris diſertè ſanxit : "Oportet Epiſcopum ſine crimine eſſe". Præſertim ſine flagitio. Et quidem patrato poſt acceptum Ordinem. Hinc igitur Romanus Clerus paternam ſententiam meritò confirmavit in Marcionem, & ipſum excluſit non ſolùm à gradu, ſed inſuper ab Eccleſiæ aditu.

Hæc ſunt Senſa ſancti Epiphanii. Et ex ipſis diſcimus, quod iſtis etiam primitivis Eccleſiæ temporibus Orientalis Eccleſia à ſuorum Epiſcoporum Judiciis appellaret atque accederet Romanam Cathedram. Nec ſoli Epiſcopi, ſed etiam Clerici. Et quidem Marcion à Sinopenſis Epiſcopi ſententia non ad Amaſeni Metropolitæ, immò nec ad Cæſaræenſis ſui Exarchi Tribunal aut Synodum, ſed immediatè provocavit ad Apoſtolicam Romanæ Eccleſiæ Cathedram. Et acceſſit. Quàm eximium ac momentoſum pro Romanarum Appellationum antiquitate & amplitudine ſit hoc exemplum, ipſa res altiſſimè clamat. Orientalibus non dumtaxat Epiſcopis, ſed & Clericis permittit præteriri Metropolitam ac Exarchum, adeoque & Patriarcham, & Romanum Pontificem immediatè non dumtaxat invocari, ſed & accedi. Et iſtam conſuetudinem ſtabilivit Sardicenſis Synodus. Vacans Romana Eccleſia tunc regebatur à Presbyteris, qui Apoſtolorum Diſcipulos viderant atque audiverant, Eccleſiaſticam diſciplinam ab ipſis edocti. Ex quo lucet, quod Romana Appellatio omninò ab Apoſtolis, immò & ab ipſo Chriſto Domino ducat originem. En per qualia exempla R. Pater Paſchaſius Queſnellus conetur ac ſperet ipſam evertere.

Difficultatem faciunt hæc Romani Cleri ad Marcionem verba : "Nobis iniuſſu venerandi Patris tui facere iſtud non licet.

„Neque contra ſpectatiſſimum Collegam Patrem tuum moliri „quidquam poſſumus". Videntur profiteri, quod non propter diſciplinæ rigorem, ſed propter authoritatis inopiam ita egerint. Nam diſciplinæ rigor poſtulatam à Marcione gratiam nec ad Patris juſſum permiſiſſet. Videntur profiteri iſtud ipſum, quod poſtmodo Antiochena Euſebianæ factionis Synodus ſcripſit ad Sanctum Julium Pontificem: "Inconcuſſam authoritatem ha„bet quælibet Synodus, & contumelioſè agitur cum Judice, „cujus judicium ab aliis examinatur". Eadem Romani Cleri verba urget Joannes Launojus, & ex ipſis confidit ſe de ſancto Apoſtolo Petro glorioſum triumphare. Reſpondeo iſtam Euſebianam ac ſchiſmaticam regulam abunde revinci à Reſcripto laudati Pontificis. Aliud eſt quamcumque ſententiam retractari à ſuperiori Judice, aliud eſt juſtam ſententiam ab ipſo circumduci & exſufflari: Solum poſterius eſt inferioris Judicis contumelia. Ex Apoſtolico enim Canone Nicæna Synodus ſanxit à ſuperiori Judice non eſſe ſolvendum vinculum, niſi quod proceſſerit ex inferioris Judicis puſillanimitate, contentione, aut alio vitio. At verò data à Patre Epiſcopo in filium Marcionem ſententia erat undequaque juſtiſſima: Hinc Romanus Clerus rectè repoſuit ipſam à ſe ſine illius juſſu non poſſe ſolvi: Juſtè enim ligatum reum remitti oportet ad juſſum ad beneplacitum ligantis.

Et hæc quidem ſolutio poſſit videri ſufficiens. Attamen res eſt penitiùs introſpicienda. Notanda ſunt hæc ſancti Epiphanii verba: "Marcion exſtimulatus invidiâ, quod non Princi„pem illic locum impetraſſet". Palam edicunt, quod Marcion Presbyteralis honoris reſtitutionem non ſimpliciter, ſed illic Romæ obtinere poſtulaverit: Quod poſtularit Presbyter incardinari in Romanam Eccleſiam. "Etenim ſuorum Popularium „probra & ludibria non ferens", ex Sinopenſi civitate clam diſceſſerat, ideóque nunquam volebat eò redire. Voluit Romæ
Lib. 15. traducere vitam. De alma enim Urbe Cornelius Tacitus in An-
Cap. 44. nalibus rectè ſcripſit: "Quò cuncta undique atrocia atque pu„denda confluunt, celebranturque". Hinc igitur etiam Marcion illuc non dumtaxat confluere & manere, ſed etiam celebrari voluit: Eſſe de Clero, & quidem Princeps ac Presbyter. Et huc reſpexit, dum in hæreſim prolapſus, palam, ideſt, impudenter

pudenter ac ſine fronte, dixit ad Clerum: "Cur me recipere ,,noluiſtis"? Et Clerus repoſuit: "Nobis injuſſu venerandi Pa,,tris tui facere iſtud non licet. Contra ſpectatiſſimum Col,,legam Patrem tuum moliri nihil poſſumus". Senſus eſt: Nec juſtiſſimam tui Patris de te ſententiam circumducere, nec te, licet integer eſſes, in noſtrum cardinem ſine ejus juſſu poſſumus admittere. Quia nempe Apoſtolicus Canon alienum Clericum ſine proprii Epiſcopi juſſu ac litteris vetat ab alio Epiſcopo incardinari in ſuam Eccleſiam. Iſtum Canonem tunc omnino ſervabat etiam Romana Eccleſia. Et hinc in hæreticum ac barbarum furorem verſus Ponticus Marcion reſpondit: "Ec,,cleſiam veſtram ego diſſociabo, ac in eam ſempiternum Schiſ,,ma immittam". Senſus eſt lucidus: Quia me non vultis habere Presbyterum, equidem Romæ permanebo, futurus vobis perpetuus hoſtis, & veſtræ Eccleſiæ crudelis lacerator. Uti Martinus Lutherus Papatum ac Apoſtolicam Sedem penitus ſuffocare, ita Marcion minatus eſt ipſam lacerare ſempiterno ſchiſmate. Et certè permanſit Romæ. Hinc enim de ſancto Polycarpo ſcribit in Eccleſiaſticorum Scriptorum catalogo ſanctus Hieronymus: "Polycarpus, Eccleſiam in Urbe regente ,,Aniceto, Romam venit, ubi plurimos credentium, Mar,,cionis perſuaſione deceptos, reduxit ad fidem. Cumque ei ,,fortuito obviam fuiſſet Marcion, & diceret, Cognoſcis nos, ,,reſpondit; Cognoſco Primogenitum Diaboli". Hygino ſucceſſit Pius, Pio Anicetus: Et Pius ſedit per novem annos. Quare vides, quod Marcion Romæ firmus permanſerit, & pertinaciter perrexerit lacerare Eccleſiam. Hæc ſunt Senſa ſancti Epiphanii: Et quod Romanis Appellationibus non detrahant, ſed ipſis dent luculentiſſimum teſtimonium ac patrocinium, eſt penitus manifeſtum.

Notanda ſunt item verba, quibus Romanus Clerus Marcionis patrem appellat "Spectatiſſimum Collegam". Oſtendunt fuiſſe eximium Epiſcopum, ac notiſſimum Romanæ Eccleſiæ. Nec ambigendum eſt, quin & ipſe de filii criminibus, de ſuo in ipſum Judicio, ac frivola ejus appellatione & fugâ relationes Romam tranſmiſerit. Proinde & ipſe agnovit ac veneratus eſt iſtas Appellationes: Agnovit retractatorium judicium non neceſſario eſſe faciendum in propria Provincia, ſed fieri omnino

nino poſſe in alma Urbe. Prout placuerit ſapientiſſimo Romani Epiſcopi arbitrio. Hinc item diſcimus, quod viduatæ Romanæ Eccleſiæ Clerus appellationes tunc admitteret, ipſasque retractaret, ac definiret. Quod ipſum lucidè demonſtrat ejuſdem per ſancti Fabiani Pontificis Martyrium vacantis Eccleſiæ Clerus in Reſcripto ad ſanctum Cyprianum : " Quod „autem pertinet ad Privatum Lambeſitanum, pro tuo more „feciſti, qui rem nobis ſollicitam nuntiare voluiſti. Omnes „enim nos decet pro corpore totius Eccleſiæ excubare. Sed nos „etiam ante litteras tuas fraus callidi hominis latere non potuit.
Epiſt. 30. „Nam cum antehac quidam ex ipſius nequitiæ cohorte veniſſet „Vexillarius Privati, & furto ac fraudulenter litteras à nobis eli„cere curaret, nec quis eſſet latuit, nec litteras, quas volebat, „accepit". Privatus Lambeſitanus Epiſcopus fuerat à Donato, ſancti Cypriani Anteceſſore, damnatus ac degradatus : Et ejus ſententiam in appellantem hominem ſanctus Fabianus confirmaverat. Hinc ille poſt Pontificis mortem ſtuduit circumducere utrumque judicium : Romam miſit ſuæ cohortis Vexillarium, qui viduatum Clerum in iſtam circumductionem circumſcriberet. At fraudulentia non ſucceſſit. Interim hinc etiam vides Africanos quoque Epiſcopos ſemper Romam provocaſſe : Nec dumtaxat ad Dominum Papam, ſed etiam ad viduatum Clerum. Item vides iſtas appellationes non in Africa fuiſſe retractatas, ſed in alma Urbe. Hæc ſuo loco demonſtrabuntur largiùs.

Quæſtio eſt, Quomodò Marcion potuerit talia, ſacris Canonibus palam obvia, à Romana Eccleſia poſtulare? Erat Eccleſiaſticæ regulæ ac diſciplinæ peritiſſimus : Quo igitur titulo aut fuco poſtulavit impoſſibilia? Reſpondeo hunc nodum ſolvi à Commentario, quem Synodalibus Sardicenſis Concilii litteris ſubdunt fragmenta ſancti Hilarii Pictavienſis Epiſcopi : "Quam opportunita„tem nacti Urſacius & Valens, Romanæ Plebis Epiſcopum adeunt, „recipi ſe in Eccleſiam deprecantur, & in communionem per ve„niam admitti rogant. Julius ex conſilio veniam, quam orabant, „impertit, ut cum lucro Catholicæ Eccleſiæ vires quoque detra„heret Arianis, cum eos, qui veritatem ante turbaverant, con„ſilii hujus & audaciæ pœnitentes, in communionem Catholi„cam per veniam reconciliatæ pacis admitteret". Ex his vides duplicem lapſi, etiam Clerici ac Epiſcopi, reparandi formam eſ-

ſe

ſe antiquiſſimam : Nempe reparationem per juſtitiam, ac reparationem per diſpenſatoriam gratiam. Certè Julius non eſt primus Author hujus clementiæ, ſed etiam in hoc articulo ſequutus priorem Romanæ Eccleſiæ conſuetudinem. Eandem igitur gratiam poſtulavit Marcion. Quapropter omnem iſtam authoritatem agnovit in Romana Eccleſia : Authoritatem non dumtaxat ſolvendi quæcumque Epiſcoporum ac Synodorum judicia, ſed etiam quoſlibet ſub cælo Clericos transferendi in ſuum cardinem. Et per juſtitiam & per gratiam. At Romanus Clerus eâ poteſtate uti ex rationibus noluit, forſitan quod majorem hanc cauſam cenſeret reſervandam futuro Pontifici.

Porrò quod ſanctus Epiphanius Romanas Appellationes, ipſarumque antiquitatem omninò agnoverit, lucet ex variis ejus locis, præſertim ex illis quæ ſcribit de Marcello Ancyræ Epiſcopo, Metropolita primæ Galatiæ. Hunc Antiochena Euſebianæ factionis Synodus damnatat. Ob hæreſim. Et damnatio non carebat fundamento. Etenim de ipſa ſcribit in libro de Synodis laudatus Hilarius : " Adfuerunt Epiſcopi nonaginta & ſeptem, cum „in ſuſpicionem veniſſet unus ex Epiſcopis, quod prava ſentiret". Hic eſt omninò Marcellus, Et talia de ipſo ſcripſit Hilarius, qui cum omni latina Eccleſia dudùm ſtuduit illum conſtanter defendere. At verò damnatus provocavit ad Romanam Eccleſiam, ac Julium Pontificem. Et perſonaliter acceſſit. Sua iſtic Acta exponit in libello, quem porrexit laudato Pontifici : " Cum non„nulli ex jis, qui, quod parùm integrè de fide ſentirent, antea con„demnati ſunt, quique à me in Nicæna Synodo convicti ſunt, „contra me ad Pietatem tuam ſcribere non dubitaverint, me nec „rectè, nec cum Eccleſiæ doctrina conſentaneè de fide ſtatuere, „ut crimen ſuum in me transferrent, propterea neceſſariò Romam „mihi veniendum, & te commonendum putavi, ut eos, qui „contra me ſcripſerunt, accerſeres, ut cum adveniſſent, de duo„bus illis à me convincerentur, cùm illa ipſa falſa eſſe, quæ in „me ſcripſerunt, tum eos adhuc in priſtino errore perſeverare. „Et indigna quædam adversùs Eccleſias Dei, ac nos ipſos illarum „Præſides eſſe machinatos. Sed cum illi venire noluerint, tamet„ſi Presbyteros ad illos miſeris, ego verò anno integro & tribus „menſibus Romæ commoratus fuerim, faciendum mihi omninò „cenſui, ut antequam hinc proficiſcerer, meæ fidei profeſſionem

„tibi ſincerè atque ex animo, meaque manu perſcriptam, offer„rem". Adjungit ſuæ fidei profeſſionem, ipſi inſerit integrum Apoſtolicum Symbolum, & ſupplicat reparari, aut plenè ſaltem reveſtiri.

Affirmat varia. Primò, quod Antiochena Synodus iſtud de ſua damnatione judicium ſtatim retulerit ad Sedem Apoſtolicam. Secundò, quod Romanæ Eccleſiæ contra iſtas injurias auxilium imploraverit, & quod ipſam acceſſerit, ſemetipſum expurgaturus, ac reparandus. Tertiò, quod ad iſtud retractatorium Judicium rogaverit Romam evocari iſtius Synodi Antiſtites, reddituros ſui operis rationem, ac de iniquitate convincendos. Quartò affirmat, quod Julius Pontifex ipſos ad iſtum finem evocaverit. Et quidem per Legatos Presbyteros. Quintò, quod per totum annum ac tres menſes illi non comparuerint, ideoque digni fuerint damnari in contumaciam, ac ipſe in Epiſcopalem honorem plenè reparari. Et quidem Pontifex reparare noluit. Ex integro tamen reveſtivit, ac plenam cauſæ retractationem fieri Synodaliter juſſit apud Sardicam. Et Marcellum eò tranſmiſit, & ipſum Synodus diſcuſſit, abſolvit à vinculo, ac plenè reparavit. Et hæc omnia, licet Sardicenſem Synodum à Marcello circumſcriptam crediderit cum aliis paſſim Græcis, omninò probavit Epiphanius, ac ſuo inſeruit operi. Et hìnc iterùm videmus iſtam retractandæ Appellationis formam eſſe antiquiſſimam, & Sardicæ dumtaxat fuiſſe innovatam ac ſtabilitam.

CAPUT XIX.

Examinantur Dogmata D. Petri de Marca.

HArum ſordium palmaris hoc ſæculo fons eſt D. Petrus de Marca Archi Epiſcopus Pariſienſis. Ex ipſo biberunt Paſchaſius Queſnellus, & omnes ejus Symmyſtæ. Quocircà fons hic eſt detegendus, ac obturandus. In ſexto de Sacerdotii ac Imperii concordia libro fatetur Synodales Provinciarum ad Romanum Pontificem relationes eſſe antiquiſſimas, & proſequitur : "At Judicia Cap. 14.
„in Synodis illis reddita quoad diſciplinam erant ſummæ authori„tatis, ut conſtat ex Concilio Nicæno, non ſolùm quoad corre„ctionem & depoſitionem Presbyterorum, aliorumque inferioris „Ordinis Clericorum, ſed etiam quoad depoſitionem Epiſcopo„rum. Itaque appellationi locus non erat, nullaque alia anti„quitus ratio ſuppetebat damnatis, quam ut Reſcripto Principis „negotium retractaretur in majori Synodo : Quando videlicet age„batur cauſſa alicujus Epiſcopi, aut aliquod negotium magni mo„menti". Reſpondeo hic conſui errores varios. Primus eſt, quod Nicænum Concilium, utique quinto Canone, ſanciat etiam de depoſitionibus Epiſcoporum. Secundus eſt, quod damnatis nullum relinquat appellationis locum. Etenim longè aliud nobis ſupra dixit Julius Pontifex. Nec refert, quod Nicænus Canon Romanæ Eccleſiæ Privilegium non exprimat. Rationem dat in literis ad Theſſaliæ Epiſcopos ſanctus Bonifacius Pontifex: Quia nempe ſuper ſanctum Petrum, ac ejus Apoſtolicam Cathedram iſta Synodus nihil fuit auſa conſtituere, ſciens illi omnia donata à Domino.

Tertius error eſt, quod damnatis Epiſcopis aut Clericis olim nullum ſuppeteret remedium, niſi refugium ad Reſcripta Principum. Etenim uſque ad magnum Conſtantinum Principes erant gentiles, profeſſi hoſtes Eccleſiæ, ac perſecutores Epiſcopalium Synodorum. Quis tum ipſos accedere poterat ad poſtulandam majo-

rem Synodum? Quis unquam acceſſit? Nullum ſuppetit exemplum, niſi forſitan facinoroſi Pauli Samoſatenſis, de quo per Antiochenam Synodum damnato ſcribit in Eccleſiaſtica hiſtoria Euſebius Cæſareenſis: "Verùm cum Paulus ex Epiſcopi domo,
Lib. 7. Cap. 24. „ejus Eccleſiæ propria, exire nollet, Imperator Aurelianus, ea „de re rogatus ſententiam, ſanctiſſimè quid eſſet agendum decre„vit. Præcepit enim, ut domus Eccleſiæ illis tribueretur, qui„bus Chriſtiani Italiæ, & Urbis Romæ Epiſcopi per literas „tribuendam præſcriberent. Sic demùm Paulus cum ſummo de„decore, ſæcularis Imperii ac Poteſtatis authoritate, ab Eccleſia „penitus extruditur. Quo quidem tempore talem, & tam be„nignè ergà nos animatum Aurelianus ſe declaravit". An Paulus ad Aurelianum confugerit, non eſt manifeſtum: Certè Synodum confugiſſe nunquam credidero. Quidquid ſit, confugium iſtud non ſervivit ad appellationi novam impetrandam Synodum, ſed ad obtinendam Synodalis Judicii executionem. Quis Apoſtolicus Canon, quæ Patrum regula, quæ Eccleſiæ conſuetudo, quod authenticum exemplum Epiſcopos à Synodali damnatione provocantes miſit ad Reges aut Principes?

Nullum eſt exemplum, niſi Donatiſtarum, ad quos, & adverſùm quos declamat ſanctus Optatus Epiſcopus Milevitanus: "Quod de nobis dicitis", Quid Chriſtianis cum Regibus, aut quid Epiſcopis cum Palatio? "Si nota eſt noſſe Reges, vos tota per„fundit invidia. Nam Majores veſtri, Lucianus, Dignus, Naſſu„tius, Capito, Fidentius, & cæteri Imperarorem Conſtantinum, „harum rerum adhuc ignarum, his precibus rogaverunt, quarum „exemplum infra ſcriptum eſt: Rogamus te, ô Conſtantine, optime Imperator, quoniam de genere juſto es, cujus Pater inter cæteros Imperatores perſecutionem non exercuit, & ab hoc facinore immunis eſt Gallia. Nam in Africa inter nos & cæteros Epiſcopos contentiones ſunt. Petimus ut de Gallia nobis Judices dari præcipiat Pietas tua. Datæ à Luciano, Naſſutio, Digno, Capitone, Fidentio, & cæteris Epiſcopis partis Donati. "Qui-
Libr. 1. „bus lectis, Conſtantinus pleno livore reſpondit. In qua reſpon„ſione & eorum preces prodidit, dum ait: Petitis à me in ſæ„culo Judicium, cum ego ipſe Chriſti Judicium exſpectem. Et „tamen dati ſunt Judices". Et in literis ad Vincentium, Donatiſtarum Cartennenſem in Mauritania Epiſcopum, ſanctus Auguſtinus:

"Vos indubitanter arguimus, quibus crimen videtur de inimicis Epiſt. 48.
„communionis noſtræ Chriſtiano Imperatori aliquid conqueri.
„Cum libellus à Majoribus veſtris Anulino Proconſuli datus,
„& Conſtantino Imperatori mittendus, ita ſuperſcriptus ſit":
Libellus Eccleſiæ Catholicæ, criminum Ceciliani, traditus à parte Majorini. Illos autem magis hinc arguimus, quia apud Im-
„peratorem ultrò Cecilianum accuſaverunt, quem priùs apud
„Collegas Tranſmarinos convincere debuerant. Ipſo autem Im-
„peratore longè ordinatiùs agente, ut Epiſcoporum cauſſam ad
„ſe delatam ad Epiſcopos mitteret, nec victi cum fratribus pa-
„cem habere voluerunt". Ecce, quid Eccleſiæ Patres de iſto confugio ſentiant. Et quid ſenſerit ipſe Conſtantinus, adhuc Catechumenus. Auguſtinus affirmat Cecilianum non ad Principem fuiſſe deferendum, nec à Principe poſtulandos Judices, ſed implorandos fuiſſe Tranſmarinos Antiſtites, hoc eſt, Epiſcopum Epiſt. 162. Romanum. Diſertè ſemetipſum ita exponit in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos. Et hinc Conſtantinus factioſos iſtos remiſit ad Papam Melchiadem. Aliquid tamen gratiæ volens ipſis impendere, rogavit adjungi quoſdam Epiſcopos Gallicanos. Nempè etiam tunc non Laicus Princeps, ſed Apoſtolica Sedes ex Chriſti Domini Inſtituto erat refugium damnatorum Epiſcoporum. Ad ipſam refugerunt ex Hiſpania Baſilides & Martialis, ex Africa Privatus Lambeſitanus Epiſcopus, & Fortunatus Pſeudo-Epiſcopus Carthaginenſis, ex Oriente Sanctus Athanaſius & ejus Collegæ, & alii hinc indè plures. Non ad Reges, ſed ſancto Petro dictum eſt: "Confirma fratres tuos". Auguſtas Epiſcopalium cauſſarum Delegationes fateor Chriſtianis olim temporibus fuiſſe frequentes: Verùm ſolas Canonibus conformes probavit Eccleſia. Quaſvis alias improbavit, & conſtanterexcuſſit.

Dominus Petrus de Marca proſequitur: "Ei authoritati tem-
„peramentum in Oriente adhibuit Sardicenſis Synodus, in gra-
„tiam Epiſcoporum gradu ſuo dejectorum, datâ nimirùm licentiâ
„appellandi ad Apoſtolicam Sedem, ut Judicium renovetur in
„Provincia, ſi Romanus Epiſcopus judicaverit renovandum eſſe.
„Quoad verò Presbyteros & Laicos excommunicatos nihil inno-
„vatum, quoniam eorum cauſæ non erant tanti momenti, ut
„Romanus Pontifex appellari poſſet. Sicut nec in Oriente con-
„ceſſa eis erat appellatio ad Patriarchas, ut patet ex Nicænis Ca-

 nonibus

„nonibus, Antiocheno ſexto, & nono Chalcedonenſi. Concilium, „inquam, Sardicenſe nihil prorsùs deſtruxit de ſuprema Concilio„rum Provincialium authoritate quoad Presbyteros. Contra „eam Canone decimo ſeptimo firmavit adversùm iniquas quorun„dam Epiſcoporum molitiones, qui ferre non poterant Presbyte„rorum aut Diaconorum dejectorum querelas adversùm ipſos „propoſitas apud cæteros Epiſcopos: Habeat poteſtatem is qui abjectus eſt, ut Epiſcopos finitimos interpellet, & cauſa ejus audiatur, ac diligentiùs tractetur, quia non oportet ei negare audientiam roganti. Et ille Epiſcopus, qui juſtè vel injuſtè eum abjecit, patienter accipiat ut negotium diſcutiatur: Ut vel probetur ſententia ejus à plurimis, vel emendetur. "Interim tamen „executioni demandanda eſt ſententia Epiſcopi, ut ait Canon": Tamen priùs quam omnia diligenter & fideliter examinentur, eum qui fuerit à communione ſeparatus, antè cognitionem nullus debet præſumere, ut eum communioni ſociet. "Hujus Ca„nonis præjudicio, quem Legatus Fauſtinus tanquam Canonem „Nicænæ Synodi protulerat, Zozimus firmare conatus eſt cogni„tionem à ſe habitam de accuſatione Apiarii Presbyteri Africani, „à proprio Epiſcopo dejecti, exiſtimans videlicet eum eſſe Cano„nis illius ſenſum, ut Presbyteri excommunicati arbitrio relin„quat querelam ſuam deferendi ad quos voluerit Epiſcopos, mo„dò Provinciæ vicini eſſent, cujuſmodi eſſe Roma videbatur, „habitâ ratione Provinciarum maritimarum Africæ".

Errores plurimi. Primus eſt, quod inconcuſſæ Provincialium Synodorum authoritati temperamentem adhibuerit Sardicenſis Synodus. Etenim quod appellandi facultas non à Sardicenſi Synodo, ſed à perpetua, per Chriſtum Dominum inſtituta, per Apoſtolos confirmata, & per Nicænam Synodum reducta in Scriptum, Eccleſiarum conſuetudine ducat originem, eſt abundè demonſtratum in ſuperioribus. Et Euſebiana Factio nequaquam Provinciales, ſed ſolas Patriarchales Synodos prætendit eſſe inconcuſſas. Secundus error eſt, quod Sardicenſis Synodus pro ſolo Occidente iſtud temperamentum dederit. Etenim iſta Synodus, licet Sanctus Epiphanius dicat Occidentalem, plenum tamen vigorem habuit etiam in Oriente. Eſt ſupra demonſtratum. Quod verò ac plenè œcumenica fuerit, poſſit faciliter ac lucidè demonſtrari. Tertius error eſt, quod Sardicenſis Synodus Romanam appellatio-

nem

nem indulſerit ſolis Epiſcopis. Longè aliud ad Antiochenam Euſebianæ factionis Synodum ſcribit ſanctus Papa Julius: "Non „ſolum Athanaſius & Marcellus Epiſcopi cum querimoniis de il„latis injuriis, ſed & plurimi alii Epiſcopi ex Thracia, Cæle„ſyria, Phœnicia, Paleſtina huc convenêre. Presbyteri item non „pauci, partim ex Alexandria, partim aliundè, huc ad Conci„lium occurrerunt, & coram omnibus Epiſcopis ibi congregatis „inter reliqua Dicta ſua conqueſti ſunt, vim & injuriam Eccle„ſiis illatam eſſe, ſuaſque Eccleſias eadem, quæ Alexandrina, „paſſas eſſe. Ex Ægypto autem & Alexandria, cum denuò ſu„perveniſſent, Presbyteri literas ſecum attulêre, quibus plurimo„rum Epiſcopornm querimonia continebatur, ſe cum huc ad „Concilium pergerent, detentos fuiſſe atque etiamnum detineri". Ecce, etiam ante Sardicenſem Synodum inferior Clerus, pari cum Epiſcopis jure, poterat provocare Romam, & provocabat. Et ipſum adeò diſplicebat primis iſtarum appellationum hoſtibus Euſebianis, ut appellantes & Romam accedentes Preſbyteros comprehenderent per viam, ac traderent in cuſtodias. Quam artem etiam novit atque exercuit primus apud Gallos Clericalium ad Sanctam Petri Sedem appellationum hoſtis, Hincmarus Metropolita Rhemenſis. Porro Julius Pontifex, quoniam evocati iſtorum appellantium Adverſarii detrectabant comparere ad retractatorium in Urbe Judicium, uti Epiſcopos, ita & Clericos, quorum appellationem admiſerat, continuavit in ſuo gradu & communione, & omnium cauſſas retractari juſſit per Synodum Sardicenſem. Et hæc in ſua ad Julium relatione affirmat ſe conveniſſe ad tres cauſſas, quarum hæc fuit tertia: "Tertia „quæſtio, quæ verè quæſtio appellanda eſt, quod graves & acerbas „injurias, intolerabiles etiam & nefarias contumelias Eccleſiis feciſ„ſent, cum raperent Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos, & omnes „Clericos in exilium mitterent; ad deſerta loca traducerent; fame, „ſiti, nuditate, & omni egeſtate necarent; alios clauſos carcere, „ſquallore conficerent, &c". Et in literis ad Clerum Alexandrinum: "Quia cognovimus Aphtonium, & Athanaſium Capito„nis filium, & Paulum, & Plutionem, Con-Presbyteros veſtros, „eandem" cum variis Epiſcopis" fraudem ab Euſebianis perpeſſos „eſſe, hac de cauſſa hoc etiam vobis ſignificare neceſſarium duxi„mus, etiam illos à nobis eſſe receptos, & ut innocentes crimi-

„ne liberatos". Iſtorum igitur, tam Clericorum quam Epiſcoporum, quos ſpoliatos Julius reveſtiverat, & in ſui gradus poſſeſſione continuarat, Sardicenſis Synodus retractavit cauſas, ipſisque reddidit etiam jus atque titulum. Idque ex Mandato Julii. Quod enim Generalis Synodus ſolas ſibi à Pontifice delegatas cauſſas poſſit agitare ac definire, diſertè ſcribit ſanctus Leo ad Anatolium Epiſcopum Conſtantinopolitanum. Proinde Sardicenſis Synodus Romanam Appellationem inferiori Clero nec dedit nec abſtulit, ſed à Chriſto Domino datam confirmavit. Chriſtus Dominus non ſolas oves, ſed etiam agnos commiſit ſancto Petro: Omnes poſſunt in ſuis anguſtijs ad hunc recurrere, omnes debent ab ipſo adjuvari.

Quartus error eſt, quod Romanæ Appellationis retractatorium Judicium ſit renovandum in eadem aut vicina Provincia. Eſt abundè ſupra exploſus. Quintus eſt, quod inferior in Oriente Clerus non poſſit à ſuæ Provinciæ Synodo provocare ad Patriarcham. Etenim contrarium ſupra audivimus à Canonibus Arabicis. Sextus error eſt, quod ita ſtatuatur à Nicænis Canonibus. Eſt Paradoxum, alieniſſimum à ſenſu omnium Orientalium. Certè Arabicorum Canonum Authores cenſuerunt ipſos adeò conformes Nicænis, ut credi & haberi Nicænos voluerint. Error ſeptimus eſt, quod ita ſanciat ſextus etiam Canon Antiochenus. Etenim Euſebiana factio, dum lubricum ac doloſum cudit Canonem, ſolam Romanam voluit Appellationem excludere, nullatenùs Patriarchalem. Et dum illum admiſit Romana Eccleſia, purgavit per ſubintellectam clauſulam: "Sine præjudi„cio Romanæ Eccleſiæ". Quidquid ſit, iſtos Canones circumduxit Sardicenſis Synodus. Octavus error eſt, quod ita ſanciat nonus etiam Canon Chalcedonenſis. Etenim diſertè ſancit oppoſitum: "Quod ſi Clericus habet cauſam adversùs Epiſcopum „proprium, apud Synodum Provinciæ judicetur. Quod ſi adver„sùs ejuſdem Provinciæ Metropolitanum habet querelam, petat „aut Primatem Diœceſios, aut Sedem Regiæ Urbis Conſtantino„politanæ, & apud ipſam judicetur". Agit de Clericis trium olim Autocephalarum Diœceſion. Ipſis permittit appellare à ſuo Epiſcopo ad Provinciæ Synodum, hinc ad novum Patriarcham Conſtantinopolitanum, ideoque ſimilem recurſum ad ſuos Patriarchas permittit & Clero aliorum Patriarchatuum.

Quin

Quin immò, quod Orientalis Eccleſiæ inferior Clerus ſemper etiam ad Apoſtolicam Sedem liberè appellaverit, eſt longè certiſſimum. Etenim Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Clerici, per Patriarcham ſuum atque Hæreſiarcham Neſtorium degradati, appellarunt ad ſanctum Celeſtinum. Et Pontifex illis reſcripſit multa ex Sacris literis, ex ſancti Athanaſii ſimiliter appellantis exemplo, ac ex aliis iſtiuſmodi principiis ſolatia, & tandem concluſit: "Ne tamen ad tempus Neſtorii videatur valere ſententia, „apertè Sedis noſtræ ſanxit authoritas nullum, ſive Epiſcopum, „ſive Clericum, ſeu Profeſſione aliquâ Chriſtianum, qui à Ne„ſtorio vel ejus ſimilibus, ex quo talia prædicare cœperunt, vel „loco ſuo, vel communione dejecti ſunt, vel dejectum, vel ex„communicatum videri, ſed hi omnes in noſtra communione fue„runt, & hucuſque perdurant. Quia neminem dejicere vel re„movere poterat, qui prædicans talia titubabat". Eorum abſolutionem uſque ad retractatorium in Epheſina Synodo Judicium differre noluit: Appellationem mox admiſit, atque ita ipſos continuavit in ſuo gradu & communione. Quod etiam Piſtus, Alexandrinæ Eccleſiæ Presbyter, Romam appellarit, ſupra audivimus à ſancto Julio Pontifice. Et quidem appellavit adversùs judicium Sacroſanctæ Nicænæ Synodi. Et ſanctus Ambroſius cum cæteris Italiæ Epiſcopis, dum ab Imperatore Theodoſio poſtulavit generalem Synodum, adjunxit: " Neque enim æſtimamus „eſſe convitium, cum unus Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Preſ„byter, Paulus nomine, intra Achaiam Synodum Orientalium „juxta atque Occidentalium poſtularit". Quod etiam Cheræmon, Victor, Sophronius, ac facinoroſi Flaviani Puerulus, fæces Alexandrinæ civitatis, contra ſancti Cyrilli ſententiam appellarint ad generalem Synodum, teſtatur idem Pater in literis ad Clerum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ. Proinde & ad Papam appellare potuerant. Quid opus multis? Quod Orientales, ex ipſa etiam Regia civitate, Clerici Romam paſſim appellarent, teſtatur magnus Gregorius in literis ad Marinianum Ravennæ Epiſcopum. Et Ætius Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Archi-Diaconus contra ſuum Patriarcham Anatolium, qui invitum conſecraverat Presbyterum, atque ita ſub honoris ſpecie degradaverat, invocavit ſanctum Papam Leonem, & cauſſam obtinuit. Pontifici enim Anatolius reſcripſit: " Reverendiſſimus noſtræ Eccleſiæ Presbyter Ætius in

Epiſt. 19.

Lib. 5. Epiſt. 24.

Epiſt. 106. Cap. 2.

Eandem formam viguiſſe in Gallicana Eccleſia, lucidè docet magni Leonis epiſtola ad Ruſticum Metropolitam Narbonenſem: "Geſtis, quæ in Epiſcoporum, Honoratorumq; examine confecta Epiſt. 2. „ſunt, recenſitis, Sabiniano & Leoni Presbyteris actionis ſuæ in„tellex imus fiduciam defuiſſe, nec eis juſtam ſupereſſe querimoniam, „qui ſe ab inchoatis diſceptationibus ſpontè ſubduxerunt. Circà „quos quam formam, quamve menſuram debeas tenere Juſtitiæ, „tuo relinquo moderamini, ſuadens tamen charitatis hortatu, ut „ſanandis ægris ſpiritalem adhibeas medicinam. Et dicente Scrip„tura", Noli eſſe juſtus nimiùm, "mitius agas cum eis". Paſchaſius Queſnellus correxit hunc textum, & legit: "Actionis „tuæ". Evertit ſenſum. Neſcio quo ſcopo. Quidquid ſit, Sabinianus & Leo Presbyteri, à Ruſtico degradati aut caſtigati, provocaverant Romam. At in ſua cauſa defecerant. Hinc ipſos Pontifex remiſit Ruſtico, permiſit ejus moderamini, & commendavit clementiæ. Quod etiam Tuentius, Gallicanæ Eccleſiæ Clericus, quem Proculus Maſſilienſis Metropolita poſtmodò conſecravit in neſcio cujus civitatis Epiſcopum, à ſui Antiſtitis Judicio Romam appellarit, ac ejus circumductionem, non per Juſtitiam, ſed per ſingulariſſimam gratiam obtinuerit, teſtatur ſanctus Papa Zozimus in literis ad Epiſcopos Africæ, Galliæ, ac Hiſpaniæ. Sapaudo Arelatenſi Epiſcopo, de frivolis ſuorum Clericorum appellationibus querenti Pelagius I. repoſuit ipſos interim audiendos, ideòque opus eſſe, ut & Sapaudus ſuos tranſmittat Reſponſales: Quo nempe cauſſa retractetur ſecundùm Sardicenſes Canones. Etiam nequam ille juvenis, qui Sacram Virginem ſtupraverat, ab impoſita ſibi per ſanctum Avitum Viennenſem Metropolitam publicâ pœnitentiâ appellavit ad Sedem Apoſtolicam, aut certè minatus eſt appellare. Nec deſunt alia exempla. Et nemo tunc Gallicanus Epiſcopus interceſſit. Propter conſtantem conſuetudinem. Et ecce nunc apud imperitos clamatur, inferiorem Galliæ Clerum nunquam fuiſſe gaviſum iſta facultate.

Nonus error eſt, quod Sardicenſis Synodus Clerum inferiorem exuat Romanæ appellationis auxilio. Eſt atrox in Synodum contumelia. Etenim Sanctiſſimi iſti Patres Clerum voluerunt non opprimere intra Epiſcoporum manus, ſed per iſtum Canonem adjuvare. Excommunicatorum abſolvendorum poteſtatem, quam Nicæna Synodus ad Synodum Provinciæ, & ad duas

duas per annum vices reſtrinxerat, ipſi ampliant ad vicinos Epiſcopos, & ad omnes dies totius anni. Sunt duo erroris fundamenta. Primum, quod Romanam Appellationem firmantes Canones palam loquantur de ſolis Epiſcopis, non de Clericis. Secundum eſt quartus decimus Canon, de damnatis à ſuo Epiſcopo Clericis hæc ſanciens: "Qui ejicitur, poteſtatem habeat „confugiendi ad Epiſcopum Metropolis ejuſdem Provinciæ. Si „autem Metropolitanus abeſt, ad finitimum concurrendi & „rogandi, ut ſuum negotium accuratè examinetur. Neque „enim non ſunt aures præbendæ eis qui rogant. Ille autem „Epiſcopus, qui jure vel injuria eum expulit, æquo animo ferre „debet, ut rei fiat examinatio, & vel ejus confirmetur ſen„tentia, vel corrigatur. Priuſquam diligenter, & ex fide fue„rint examinata ſingula, qui communionem non habet, ante „rei cognitionem non ſibi debet communionem arrogare". Eſt appellatio admodum acciſa & contracta. Etenim devolvit ſolummodo, non ſuſpendit. Et Dominus Petrus de Marca vult ab ipsâ excludi Romanam Appellationem.

Reſpondeo hunc Canonem quibuſdam olim diſplicuiſſe. Et enim Guilielmus Bevereſius, licet Heterodoxus, eruditus tamen, adducit hoc ejus antiquum ſcholion: "Hic Canon contrarius „eſt iis quæ ante ipſum ſunt, & confuſionum & ſcandalorum „cauſa. Clericum enim ab Epiſcopo condemnatum confugere „ad communem Metropolitanum eſt conſentaneum & Canoni„cum; ſi autem Metropolitanus præſto non ſit, ad alium „confugere, eumque Dominum & Examinatorem ſui Epiſcopi „conſtituere, qui nullam omnino in eum poteſtatem habet, „quàm abſurdum eſt, tumultum & ſeditionem movens, & bono „ordini exitioſum"? Quod ipſum in ſuo ad ſimilem Africanum Canonem ſcholio ſcribit Alexius Ariſtinus. Nec ſine omni fundamento. Nihilominùs non ſoli Africanæ, ſed omni tandem Eccleſiæ Canon placuit ob ſingularem pietatem in oppreſſum à quorumdam Epiſcoporum violentia Clerum. Frequenter prædicatur ab Hincmaro Rhemenſi. Etenim quintum Nicænum Canonem ampliat ac prorogat à Provinciæ Synodo non dumtaxat ad Metropolitam, ſed etiam ad vicinum quandoque Epiſcopum. Clerici ab Epiſcopalis damnationis vinculo ſolvendi poteſtatem, quàm quintus ille Canon ſoli Provin-

Provinciæ Synodo, & duabus dumtaxat per annum vicibus facit, hic extendit ad Metropolitam, immò & ad vicinum Epiſcopum, & ad cunctos totius anni dies.

Proinde quintum illum Canonem nullatenùs reſtringit aut circumſcribit. Quod verò ille Romanas non excludat Appellationes, eſt longè certiſſimum. Nemo id unquam admiſit in mentem. Joannes David rectè ſcribit eſſe aſſertionem fatuam. Longè minùs id fecit Sardicenſis Synodus. Etenim ipſa, ſolas Romanas Appellationes retractans, non ſolas Athanaſii ac Marcelli, aliorumque Epiſcoporum, ſed inſuper plurium Clericorum cauſas retractavit, ac definivit. Porrò in ſuis Canonibus ſolos Epiſcopos expreſſit ob duas cauſas. Primam poſſimus diſcere ex Græcis Romanæ Eccleſiæ Archi-Mandritis ac Monachis, Lateranenſem Sancti Martini Papæ Synodum rogantibus, ut in Cyrum, Sergium, alioſque Monotheliticæ impietatis authores dignetur procedere "ſecundùm Synodales regulas". At verò harum regularum una eſt, ut Synodus non definiat, niſi de motis apud ipſam controverſiis. At iſto tempore Euſebiana Factio non movebat, niſi de Epiſcoporum Romanis Appellationibus. Hinc igitur de hiſce ſolis reſpondit Sardicenſis Synodus. Secunda ratio eſt, quod plures damnati Epiſcopi ad nullum, niſi ad Romanum Pontificem poſſint provocare. Etenim damnari non poſſunt niſi per Provinciæ Synodum. At verò damnati Clerici iſtam omnes Synodum, & cuncti Orientales inſuper ſuum Patriarcham aut Exarchum invocare poterant: Hinc in iſtis ſuis Canonibus Sardicenſis Synodus exprimendos duxit ſolos Epiſcopos. Act. 2.

Proinde hæc Synodus in Clericos fuit liberaliſſima. Illis fecit quadruplicem appellandi viam: Ad Romanam Eccleſiam, ad Provinciæ Synodum, ad Metropolitam, & vicinum Epiſcopum. Duæ priores erant antiquæ, fundatæ in Apoſtolicis Canonibus; at verò duæ poſteriores erant nova & ſingularis gratia, hinc reſtricta & circumſcripta. Solummodò devolvebat, non ſuſpendebat. Et jure merito. Etenim Metropolita, ac præſertim vicinus Epiſcopus judicabat ex mero indulto, ideòque ejus limites excedere non poterat: Non poterat ante expletam totius cauſæ retractationem reveſtire. Africani Canones, ex hoc Sardicenſi palam deſumpti, adjungunt ut appellatio fiat non ad unum, ſed ad duos vicinos Epiſcopos: Et ut ipſi

cauſam non retractent, longè minus definiant ſine venia proprii Epiſcopi. Exſtat Sardicenſis Canonis latina tranſlatio, quæ hoc ipſum præcipit, & adjungit: "Priuſquam omnia diligenter „ac fideliter fuerint examinata, Clericus communionem non „debet præſumere, donec proprius Epiſcopus eum recipiat, & „communioni ſociet". Metropolitæ, aut vicinis Epiſcopis permittit ſolam definitionem cauſæ, executionem fieri vult per proprium Epiſcopum. Quod autem Clerici ad Apoſtolicam Sedem, aut ad Provinciæ Synodum Appellatio etiam ſuſpendat, non eſt dubitandum.

Error decimus eſt, quod Zozimus Pontifex vicinitatis jure, ac hujus Canonis vigore admiſerit appellationem Apiarii Presbyteri Africani. Eſt miſeranda ad obnubilandam veritatem ſubtilitas. Etenim Apiarius erat Siccenſis in Cæſaræenſi Mauritania Eccleſiæ Presbyter, ideoque à Romana civitate remotiſſimus. Hinc nequaquam vicinitatis jure, ſed Apoſtolicæ Authoritatis Privilegio Zozimus cenſuit ſe fulciri. Verùm hæc eſt alia quæſtio. Etenim inferior Africanæ Eccleſiæ Clerus ex avita gentis conſuetudine carebat facultate invocandi Sedem Apoſtolicam, compulſus ſuarum Synodorum Judicio acquieſcere. Excipitur à communi regula. Et generi non derogatur per ſpeciem. Eſt quæſtio ſuo loco ſingulariter ac amplè diſcutienda. Interim D. Petrus de Marca non totus deviat. Hæc ſua nova Dogmata obtinere vult in ſolis Eccleſiaſticæ diſciplinæ, non in Chriſtianæ fidei Judiciis: Circa hæc confitetur à Provinciarum, immò & à Diœceſion Synodis provocari poſſe, & ſemper provocatum fuiſſe ad Cathedram Sancti Petri. Ejus Diſcipuli, qui errorem etiam ad fidei Judicia extendunt, longè graviorem infligunt veritati injuriam.

Quod Provincialia Galliarum Concilia ſupremâ iſtâ poteſtate olim fruerentur, Dominus Petrus de Marca etiam probat ex Innocentii primi Reſcripto ad Sanctum Victricium. Et confirmat ex prima Vaſenſi Synodo, ex ſecunda Arelatenſi, ac ex tertia
Cap. 5. Aurelianenſi. Reſpondeo hunc eſſe Vaſenſem Canonem: "Si quis „Epiſcopi ſui ſententiæ non acquieſcit, recurrat ad Synodum".
Cap. 48. Hic eſt Arelatenſis: "Si quis Epiſcopi ſui ſententiæ non acquieſcat, „Synodi legibus audiendum". Aurelianenſis ita ſancit de damna-
Cap. 19. tis Clericis: "De quibus ſi querela procedit, officium agens recur„rat ad Synodum". In quibus omnibus nec unus eſt apex, qui
errorem

èrrorem adjuvet. Etiam Innocentius Pontifex ſuo Canoni diſertè addidit: "Sine præjudicio tamen Romanæ Eccleſiæ, cui in om-„nibus cauſſis debet reverentia cuſtodiri". Nempè in Clericorum cauſſis appellationis reverentia, in Epiſcoporum negotiis inſuper reverentia relationis. Et omnes iſtæ Synodi innovant quintum Nicænum Canonem: Hinc Arelatenſis ſancit appellantem Clericum "Synodi legibus audiendum". Proindè tenuerunt & pietatem, ex qua Nicæni Patres nihil auſi ſunt conſtituere ſuper Romanam Eccleſiam, ſcientes ipſi omnia conceſſa à Domino. Et quod iſtarum Synodorum Patres ſuis Clericis, immò & Laicis Romanas Appellationes permiſerint, adducta ſuperiùs exempla docuerunt.

CAPUT XX.

An inferior Galliæ Clerus ſub Carolinæ Familiæ Regibus Romam appellaverit?

DOminus Petrus de Marca à Romani Imperii L.6.c.14.
temporibus, & à prima Merovingiorum Regum Dynaſtia tranſit, novis ſuis dogmatibus ſubſidia venaturus, ad Dynaſtiam Carolinam, & nobis obtrudit Canonem Franco-Fordienſis Synodi: "Statutum eſt à Domino Rege & ſancta Sy- Cap. 6,
„nodo, ut Epiſcopi juſtitias faciant in ſuis Pa-„rochiis. Si non obedierit aliqua perſona Epiſcopo ſuo de Abba-„tibus, Presbyteris, Diaconibus, Sub-Diaconibus, Monachis, „& cæteris Clericis, vel etiam aliis in ejus Parochia, veniant ad „Metropolitanum ſuum, & ille dijudicet cauſſam cum Suffraga-„neis ſuis. Comites quoque noſtri veniant ad Judicium Epiſco-„porum. Et ſi aliquid eſt, quod Epiſcopus Metropolitanus non „poſſit corrigere vel pacificare, tunc tandem veniant Accuſato-„res cum Accuſato cum literis Metropolitani, ut ſciamus verita-„tem rei". Dominus Archi-Epiſcopus affirmat huic Synodo adfuiſſe ac præſediſſe Apoſtolicam Adriani primi Legationem, ideòque & probatam & confirmatam eſſe à Romana Eccleſia. Et commentatur: "Conſtat igitur hoc Canone nullum appellationis genus relinqui

„relinqui à Judicio Metropolitani. Excipit ſolùm, ut ſi poſt „ſententiam Synodi ſuperſit adhuc aliqua controverſia, Accuſa„tor & reus adeant Principem cum literis Metropolitani, ut Rex „cognitionem extra-judicialem cauſſæ ſuſcipiat, authoritatemque „ſuam tribuat pro executione rei judicatæ, aut protectionem „ſuam Subditis ſuis, ſi contingeret eos opprimi in injuriam legum „& Canonum".

Reſpondeo hic nequaquam agi de judicialiter aut extra-judicialiter revidendo Provincialis Synodi judicio, ſed de cauſſis difficilioribus, ad quarum fundum Synodus pertingere non valuerat, nec ipſas definire. Agit de eventu, de quo & magnus Leo in literis ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem Epiſcopum, ſuum per Illyrici Provincias Vicarium : "Bini Conventus per ſingulos annos habean„tur, in quibus de omnibus querelis, quæ inter diverſos Eccle„ſiæ Ordines naſci adſolent, judicetur. Ac ſi fortè inter ipſos „qui præſunt, de majoribus peccatis cauſſa naſcatur, quæ Pro„vinciali nequeat examine definiri, Fraternitatem tuam de to„tius negotii qualitate Metropolitanus curabit inſtruere, ut ſi co„ram poſitis partibus, nec tuo fuerit ſopita judicio, ad noſtram „cognitionem, quidquid illud eſt, transferatur". Iſtiuſmodi cauſſas, quas Leo ad ſuum Vicarium, Rex Carolus per Metropolitam juſſit ad ſe referri. Non ut judicaret, ſed ut noſſet rei ſtatum ac veritatem, ac diſpiceret meliorem modum definiendi. Ejuſmodi cauſſas, quoniam Gallia tunc non habebat Apoſtolicum Vicarium, Carolus delegabat ſuo Archi-Capellano. Et iſtud Tribunal, uti & plura alia, licet extra Canones, majoris boni intuitu Romana Eccleſia diſſimulabat. Lamentabilem ſtatum, in quem Carolus Martellus & Raginfredus, de Regiæ domus Majoratu litigantes, univerſum Galliæ Regnum & ejus Chriſtianitatem detruſerunt, exponit Hincmarus Remenſis in vita ſancti Remigii. Lapſam religionem & diſciplinam reparare Pippinus cœperat, & jam Carolus perficiebat: Hinc plura in ipſo Apoſtolica Sedes toleravit. Quod tamen iſtud Tribunal Romanas Appellationes etiam inferiori Clero non eripuerit, eſt exploratiſſimum. Etenim primus & palmaris articulus, quem in lapſa noſtra Chriſtianitate reparavit Apoſtolus noſter ſanctus Bonifacius, fuit pleniſſima obedientia atque ſubjectio ſub Romana Eccleſia. Et tunc novus Canonum Codex, per Iſidorum Mercatorem ex Hiſpania deporta-

Epiſt. 12. Cap. 7.

deportatus in Galliam, à Riculpho Mogontinenſi Epiſcopō ſpargebatur per omnem Francorum Monarchiam, & à cunctis, utì res è cælo lapſa, cum gaudio & reverentia ſuſcipiebatur. Primus eum rodere auſus fuit Remenſis Hincmarus. At ſucceſſu infeliciſſimo. Porrò inter palmaria iſtius Codicis capita eſt Romana etiam Clericorum Appellatio. Et plures ejus de hac re articulos Carolus magnus ac Ludovicus pius inſeruerunt ſuis Capitularibus. Quare manifeſtum eſt, quod Gallicana tunc Eccleſia iſtas appellationes in nullo penitùs læſerit aut contraxerit. Porrò an Franco-Fordienſis Synodi Canones confirmaverit Romana Eccleſia, eſt non modica quæſtio. Eruditi plures cenſent ea dumtaxat confirmata, quæ illic ſancita ſunt pro orthodoxa fide contra errores Epiſcoporum Felicis ac Elipandi.

Dominus Petrus de Marca pergit ad ſextam Synodum Pariſienſem, & ſcribit : "Concilium Pariſienſe manifeſtè probat viam appellandi ad Sedem Apoſtolicam nondum fuiſſe apertam per iſtas tempeſtates, cum doleat Clericos ab Epiſcopis ſuis caſtigatos, querelas ad Regem deferre ſolitos, quando Synodi Provinciales non habebantur". Synodus lamentatur quintum Nicænum Canonem, qui bis in anno mandat celebrari Provinciæ Synodum, non obſervari in Gallia, & adjungit : "Ob id Eccleſiaſticæ utilitati magnum diſpendium, & Principalibus auribus inſolens impedimentum, & multorum impunitas naſcitur flagitiorum". Hinc rigidè mandat, ut Nicænus Canon deinceps ſervetur ab omnibus Metropolitis. Reſpondeo hanc Pariſienſem ſanctionem non facere ad Propoſitum. Etenim nos hic agimus de Romanis Clericorum adversùs Provincialium Synodorum judicia provocationibus, quæ fieri non poterant, dum nullæ iſtiuſmodi Synodi in Gallia celebrabantur. A ſingularibus ſuorum Antiſtitum Judiciis non ad Apoſtolicam Sedem Clerus conſuevit refugere, ſed ad ſuæ Provinciæ Synodos : Quia igitur hæ non fiebant, refugiebat ille ad Regem, ſupplicans appellationem ſuam tranſmitti ad tribunal Palatini Archi-Capellani. Quod Pariſienſis Synodus nihil contra ſanctum Petrum ſanxerit, liquet ex eo, quod ſanciat obſervari Nicænos Canones, à quibus ſciebat Romanæ Appellationis poteſtatem fuiſſe confirmatam, ac redactam in Scriptum. Et iſto tempore Romanæ etiam Cleri Appellationes plenâ libertate gaudebant in Gallia. Etenim ab Ebbone Remenſi Archi-Epiſcopo L.1. c.26.

conſecrati, & per illius Succeſſorem Hincmarum degradati Clerici appellarunt ad Nicolaum Pontificem, & per ipſum fuerunt reſtituti. Et Epiſcoporum nullus præſumpſit intercedere.

Carolinum Regnum ducit à Carolo Martello originem. At verò ſub ejus Principatu Gregorius III. ſcripſit ad ſanctum Bonifacium, Apoſtolicum noſtræ gentis Vicarium: "Presbyterum, quem præterito aſſeruiſti anno ad nos veniſſe, noſtroque judicio fuiſſe à ſuis nefariis abſolutum actionibus, credas neque nobis aliquam confeſſionem feciſſe, nec à nobis, ut ſuos expleat libitus, abſolutum fuiſſe". Bonifacius nequaquam adversùs Presbyteri appellationem, ſed adversùs ſolam ejus frivoleitatem interceſſerat: Nec non adversùs nimiam Romanæ Eccleſiæ indulgentiam, quæ appellantibus Clericis non per ſolam juſtitiam, ſed etiam per gratiam nimis faciliter reddebat ſuum gradum. Hic eſt unicus titulus aut fucus, in quo Hincmarus Rhemenſis Epiſcopus, ac per ipſum Rex Carolus Calvus fundarunt ſuas querimonias contra Romanas Clericorum Appellationes. Nihilominùs illæ perrexerunt per omnem Galliam ambulare liberrimis pedibus. Etenim apud Gratiani Decretum exſtat Nicolai primi Pontificis epiſtola ad Gallionem Senenſem Epiſcopum. Eſt mendum. Legendum eſt: Ad Wenilonem Senonenſem Epiſcopum. "Volumus & Apoſtolicâ authoritate monemus, ut Presbyter, de quo agitur, ſi poſt excommunicationem ſuam adire Apoſtolicam Sedem voluerit, nullus iter ejus impedire præſumat". Inter ejuſdem Pontificis fragmenta exſtat epiſtola ad Herardum Turonenſem Epiſcopum, quâ Chriſtophorum Presbyterum, de variis damnatum, ac ad ſe appellantem, declarat innoxium, reponit in gradum, ei ſuper-ordinatum mandat expelli, ac ipſum ſine mora reſtitui. Et adjungit: "Nullatenùs Canonica Inſtituta alicujus temeritate contemni permittas, quia facientem & conſentientem par pœna conſtringit". In litteris ad univerſos Galliæ Epiſcopos ſcriptis de cauſa Rothaldi Sueſſionenſis Epiſcopi, ampl è demonſtrat omnes omninò, & Epiſcopos & Clericos, poſſe Romam provocare: Demonſtrat ex nono Chalcedonenſi Canone. In litteris ad Sueſſionenſem Synodum affirmat Rhemenſes à degradato Epiſcopo Ebbone ordinatos Clericos non ad ſe ſolum, ſed etiam ad ſuos Anteceſſores Leonem quartum ac Benedictum tertium appellaſſe, ex cauſis tamen quæſtionem non fuiſſe plenè retractatam

Margin notes: Epiſt. 1. (beside "facium, Apoſtolicum…"); Epiſt. 57. (beside "vocare: Demonſtrat…"); Epiſt. 59. (beside "copo Ebbone…")

ac

ac definitam. In litteris ad Michaëlem Auguſtum ſcribit ex omnibus ſub cælo gentibus plura aſſiduè hominum millia Romam accurrere: Hominum vexatorum non dumtaxat à ſuis Epiſcopis, ſed etiam à ſuis Regibus. Et omnibus deberi ac etiam præberi ſolatia atque auxilia. Etiam miſerabilis Monachus Godeſcalcus provocavit ad eundem Pontificem. Omittere non poſſim appellationem Balduini Flandrenſis Foreſtarii ac Judith Regiæ filiæ, factam item ad eundem Nicolaum. Ei nos Flandri debemus plurima. Ipſa enim ad laudati Pontificis preces nos evexit in liberum Populum. Nec mirandus eſt ferventiſſimus hujus Pontificis in defendendis Romanis Gallicani Cleri Appellationibus zelus. Fomenta dedit præfatus Hincmarus, appellantes Clericos conſuetus tractare ad eum modum, quo Rex Pharao tractavit Hebræos. Ad Adrianum ſecundum Pontificem, uti Herlefridus Sylvanectenſis Presbyter, ita & Carolomannus, Caroli Calvi Regis filius, adverſùm paternas violentias appellavit. Et ipſum Pontifex mox reveſtivit. Plura exempla adducentur in decurſu. Epiſt. 8.

Dominus Petrus de Marca pro ſuis Commentis tandem adducit vigeſimum ſextum octavæ Synodi Canonem, qui Clericos à ſuo Epiſcopo degradatos permittit provocare ad Provinciæ Synodum, atque adjungit: "Metropolita verò libenter ſuſcipiat hu„juſmodi, & advocet Epiſcopum qui depoſuit, vel alio modo Cle„ricum læſit, & apud ſe cum aliis etiam Epiſcopis negotii faciat „examen, ad confirmandam ſcilicet ſine omni ſuſpicione, vel de„ſtruendam per generalem Synodum, ex multorum ſententia, „Clerici depoſitionem". Affirmat hos Canones, licet à Gallicana non recipiantur Eccleſia, adeò tamen admitti à Romana, ut ipſos contineat antiqua Romani Pontificis profeſſio, ipſumque obliget ad eos exequendos & obſervandos. Et adjungit compendium, quo Canonem circumſcribit Anaſtaſius Bibliothecarius: "Quod ſi Clericus depoſitus, vel injuriam paſſus eſt à ſuo Epiſ„copo, poteſtatem habeat recurrere ad Majores Catholicæ Eccle„ſiæ Principes, ideſt, ſummos Pontifices". Addit compendium eſſe obſcurum, & per ſummos Pontifices intelligi Epiſcopos iſtius Provinciæ. Reſpondeo hoc poſſe tranſire. At quod Canon Provincialis Synodi de Clerico judicium ſanciat eſſe inconcuſſum atque inappellabile, eſt ridiculum, paradoxum, indignum tanto Doctore ac Antiſtite. Etenim ſic excluderet etiam provocatio-

 nem

nem Clerici ab iſta Synodo ad Patriarcham. Quod nullus etiam Euſebianus aut Photianus admiſerit. Longè minùs excludit Romanas provocationes. Synodus convenit ad retractandam ſancti Patriarchæ Ignatii Romanam Appellationem, & ad Photianas contra Romanæ Eccleſiæ Privilegia contumelias proſcribendas: Quis credat quod & ipſa iſtis Privilegiis plagas inflixerit? Aliud eſt Romanas Appellationes non exprimi, aut non laudari per Canonem, aliud prohiberi. Dominus Archi-Epiſcopus à cunctis Canonibus, qui ad Provinciæ Synodum appellari permittunt, & Romanæ Appellationis facultatem expreſsè non adjungunt, ſcribit has appellationes prohiberi. Certè admodùm inconcinnè. Porrò quod hujus Synodi Canones Gallicana tunc Eccleſia non admiſerit, fecit Hincmarus Remenſis: Quod varios ejus exceſſus iſti Canones damnarint. Eos poſtmodò admiſit Gallia, atque eſt venerata.

Certè adſertio, quæ ſuadere tentat, quod Carolina Chriſtianiſſimorum Regum progenies inferiorem Clerum à Romanis Appellationibus excluſerit, atque ita ſancti Apoſtoli Petri Divina Privilegia non modicè mutilaverit, eſt dictis Regibus, & cunctis ipſorum Populis, noſtris Progenitoribus, longe injurioſiſſima. Etenim de avita noſtrorum Majorum in Apoſtolicam Sedem reverentia veraciter ſcripſit noſter tunc Apoſtolus ſanctus Bonifacius: "Reverà tantâ reverentiâ apicem Apoſtolicæ Sedis omnes „ſuſpiciunt, ut nonnullam ſanctorum Canonum diſciplinam, & „antiquam Chriſtianæ Religionis inſtitutionem magis ab ore Præ„ceſſoris ejus, quam à Sacris Paginis & paternis Traditionibus „expetant. Illius velle, illius nolle tantùm explorant, ut ad „ejus arbitrium ſuam converſationem & ipſi remittant aut inten„dant". Quod magnus Carolus, licet de nimia Romanorum Pontificum in criminoſos Clericos indulgentia fuerit queſtus, Romanas ipſorum Appellationes in nullo penitùs læſerit, lucidè demonſtrat eximium ejus Capitulum, quod ſuo Decreto inſeruit
Part. 5. Cap. 50. ſanctus Ivo Carnutenſis Epiſcopus: 'In memoriam beati Petri „Apoſtoli honoremus ſanctam Romanam & Apoſtolicam Sedem, „ut quæ nobis Sacerdotalis eſt mater dignitatis, eſſe debeat ma„giſtra Eccleſiaſticæ rationis. Quare ſervanda eſt cum manſuetu„dine humilitas. Et licet vix ferendum ab illa ſancta Sede impo„natur jugum, feramus, & pia devotione toleremus. Si verò, quod

„quod non decet, quilibet, ſive ſit Presbyter, ſive Diaconus, „aliquam perturbationem machinando, & noſtro miniſterio in-„ſidiando redarguatur falſam ab Apoſtolica Sede detuliſſe epiſto-„lam, vel aliud quod inde non venerit, ſalvâ fide, & integrâ circa „Apoſtolicum humilitate, penes Epiſcopum ſit poteſtas, utrùm „eum in carcerem, aut in aliam detrudat cuſtodiam, uſquequò „per epiſtolam, aut per idoneos ſuæ partis Legatos Apoſtolicam „interpellet Sublimitatem, ut potiſſimum ſuâ ſanctâ Legatione „dignetur decernere, quid de talibus juſto ordine Lex Romana „ſtatuat definire, ut & is corrigatur, & in cæteris modus impo-„natur". Verba", Epiſtolam vel aliud, quod inde non venerit", faciunt hunc ſenſum: "Quod inde venire non debuerit". Verba, „In memoriam beati Petri Apoſtoli honoremus", manifeſtè lau-dant ac firmant Sardicenſes de Romana appellatione Canones: Carolus lamentatur, & cum patientia ac devotione ſuffert ho-minum vitia, datam illis à Deo poteſtatem honorat ac venera-tur. Hoc eſt eſſe Principem Orthodoxum, verumque Catholicæ Matris filium: " Non verbo & lingua, ſed opere & veritate".

Ex cunctis Carolinis Regibus unus fere Carolus Calvus, à Rhemenſi Hincmaro circumſcriptus, egit in iſtas Appellationes. Hinc poſt-modo nata inter ipſum ac dictum Hincmarum diſcor-dia aperuit illi oculos, adjutos ab ambitione Occidentalis Impe-rii. Etenim tandem in Ludovici II. Imperatoris, ſui ex fratre nepotis, Thronum electus eſt à Joanne VIII. Pontifice ac Italiæ Epiſcopis, eâ tamen lege, ut in Ticinenſi Conventu faceret hanc profeſſionem: " Ut Sancta Romana Eccleſia, ſicut eſt Caput om-„nium Eccleſiarum, ita ab omnibus honoretur ac veneretur. Ne-„que quiſquam contra jus & poteſtatem ipſius aliquid injuſtè agere „præſumat, ſed liceat ei debitum tenere vigorem, & pro univer-„ſali Eccleſiâ Paſtoralem exhibere curam, atque Sacris precibus „omnium pro omnibus interpellare authorem. Ut honor Domino „& ſpirituali Patri noſtro, Joanni ſummo Pontifici, & venera-„bili univerſali Papæ, ab omnibus conſervetur: Et quæ ſecun-„dum Sacrum miniſterium ſuum authoritate Apoſtolicâ decreve-„rit, cum ſummâ veneratione ab omnibus ſuſcipiantur. Et debita „illi obedientia ab omnibus conſervetur". Certè profeſſio videtur deſumpta ex novella lege Valentiniani III. Quidquid ſit, ipſam Carolus repetivit in Pontigonenſi Synodo coram Legatis ejuſdem

Pontificis, aque ita ejus Auguſta electio fuit comprobata ac admiſſa etiam à Gallicanis Epiſcopis. Ipſam omnino fecit contra impetus, quibus Romanas Appellationes invaſerat. Et Clericorum etiam appellationes Pontifex ſtabilitas voluit. Hinc enim in Pontigonenſi Synodo habemus etiam hunc Articulum: "Quinto nonas Julii convenerunt Epiſcopi ſine Imperatore. Et habitæ ſunt contentiones de „Presbyteris ex diverſis Parochiis, clamantibus ad Legatos Apoſto„licos. Et ſic ſoluta eſt Synodus in illo die". Citra cauſarum definitionem. Poſtmodo autem reveſtitus eſt Adalgaudus Presbyter, retractatorio Judicio dilato ad quatuor Menſes. Eſt reveſtitus non per Epiſcopos, ſed per Apoſtolicos Legatos. Ita Romana Clericorum Appellatio eſt iſtic plenè ſtabilita.

CAPUT XXI.

Examinatur Hincmari Rhemenſis Epiſcopi, ſub Caroli Calvi Francorum Regis nomine ſcripta, Epiſtola ad Ioannem VIII. Pontificem.

DOminus Petrus de Marca procedit ad aliud argumentum: "Extremis annis Regni Caroli Calvi, „vis prima illata eſt authoritati Conciliorum „Provincialium. Presbyteri enim depoſiti, & „pœnitentiæ ſubjecti, qui nec Judicio Epiſco„porum ſuorum acquieſcere volebant, nec Me„tropolitanum interpellare, Romam proficiſce„bantur, & illinc literas Canonibus adverſas deferebant, in qui„bus citra ullam cauſſæ cognitionem Judicia Epiſcoporum reſ„cindebantur, & Judices Romam evocabantur, ſententiæ ſuæ „rationes illic allaturi. De hoc enim uſu cum Joanne octavo „expoſtulat Carolus Calvus Imperator in epiſtola ad eum ſcrip„ta, cujus Author eſt Hincmarus Remenſis Archi-Epiſcopus. In „qua illud quoque additur, nolle Epiſcopos agnoſcere authori„tatem harum literarum, quas exiſtimabant conceſſas fuiſſe à Mi„niſtris, commotis videlicet miſericordiâ quâdam querentium, „neque ſibi perſuadere poſſe eas juſſu Pontificis fuiſſe decretas"

Et.

Et infra : "Imperator probat debere presbyteros judicari ab Epiſ-
„copis, & à Synodo Provinciæ, ſi querela moveatur. Ita nam-
„que decretum in Conciliis Nicæno, Antiocheno, Sardicenſi,
„Conſtantinopolitano, & Chalcedonenſi. Neque licitam eſſe
„provocationem ab eis Judiciis, ut Synodus Carthaginenſis diſertis
„verbis definivit".

Reſpondeo miſceri hìc vera falſis. Primò falſum eſt, quod prima Presbyterorum Romana è Galliis Appellatio contigerit temporibus Joannis octavi Pontificis, & Imperatoris Caroli Calvi. Error eſt abundè demonſtratus & revictus in ſuperioribus. Secundò falſum eſt, quod Romanæ Appellationes inferant vim Provinciarum Synodis: Quod Nicæni, Antiocheni, Sardicenſes, Conſtantinopolitani, & Chalcedonenſes Canones ſanciant Clericorum appellationes eſſe neceſſariò faciendas apud Provinciæ Synodum, & iſtìc ſine ulterioris progreſſus ſpe finiendas. Etenim longè aliud docent Angilramni Metenſis Epiſcopi, quæ Gallicana Eccleſia ſemper fuit venerata, Adriano primo Pontifici oblata Capitula: "Salvo Romanæ Eccleſiæ in omnibus Primatu, manifeſtum
„eſt, quod illa, quæ ſunt per unamquamque Provinciam, ipſius
„Provinciæ Synodus diſpenſet, ſicut in Nicæno conſtat decretum Cap. 9.
„eſſe Concilio". Palam profitentur Nicænis, adeòque & cunctis aliis, Judiciorum ac Appellationum formam præſcribentibus, antiquis Canonibus ineſſe hanc intrinſecam conditionem: "Sal-
„vo Romanæ Eccleſiæ in omnibus Primatu". Et hanc profeſſionem Angilramnus, & omnis Gallicana Eccleſia didicit ex ſuo primo Canonum Codice : Ex Innocentii primi Reſcripto ad Rothomagenſem Victricium.

Carolus Calvus noni Chriſtiani ſæculi anno ſeptuageſimo ſexto eſt electus in Imperatorem. Et tunc tam in Ticinenſi Conventu, quàm in Pontigonenſi Synodo fecit præfatam profeſſionem pro Romanæ Eccleſiæ dignitatibus. Manifeſtè fecit contra violentias, quas adversùs Rothaldi Sueſſionenſis ac Hincmari Laudunenſis Epiſcopi Romanas Appellationes intulerat Nicolao primo ac Adriano ſecundo. Et profeſſio ſe omninò extendebat etiam ad Romanas Appellationes inferioris Cleri. At verò hæc ad Joannem Pontificem epiſtola eſt ſcripta anno ſequenti. Hinc quæritur, Quomodò non ſit prævaricatoria ? Reſpondeo ipſam proceſſiſſe ex verſatili Hincmari Rhemenſis ingenio, peritiſſimo

ad

ad omnem ventum vela vertere. Attamen non eſt palam prævaricatoria. Primò, quia ſupplicat Pontifici. Deinde, quia potiùs contra Clericalium Appellationum abuſum ſupplicat, quàm contra ſubſtantiam. Præſertim ſupplicat, ut inferior Clerus deindeps compellatur à ſuorum Epiſcoporum Judiciis non immediatè Romam, ſed priùs appellare ad Synodum ſuæ Provinciæ. Hunc enim ordinem ſanciunt cuncti præfati Canones. Et omninò ex Apoſtolica diſciplina ducunt originem. Quare æqua & juſta, ſalvis tamen ſalvandis, fuit iſta poſtulatio. Præcipuum epiſtolæ peccatum eſt, quod ex abuſuum prætextu moliatur ſuffocare & abolere ſubſtantiam.

Damnati ob crimina à ſuis Epiſcopis Clerici iſto tempore paſſim nolebant ſuarum Provinciarum Synodos accedere, atque ita impingebant in tertiæ Aurelianenſis Synodi Canonem: "Si quis
Can. 20. „Clericorum circa ſe aut diſtrictionem aut tractationem Epiſcopi „ſui putat injuſtam, juxta antiquas Conſtitutiones recurrat ad Sy„nodum". Eſt antiqua & frequens apud omnes gentes Conſtitutio. Verùm maculoſa Clericorum conſcientia averſabatur hunc morem. Egebat enim non juſtitiâ, ſed liberaliſſimâ gratiâ, quam ob damnatoris ac diſciplinam diligentis Epiſcopi præſentiam deſperabat à ſua Synodo. Hinc invocabant & accedebant maternam Romanæ Eccleſiæ clementiam, ipſam doloſis lachrymis ac aliis obreptionum artibus inflectebant, & glorioſi redibant in Galliam. Etiam inſultabundi. Apoſtolicis enim abſolutionum ac reparationum litteris armati ſpernebant ſuos Epiſcopos, vivebant libertinè, dehoneſtabant Eccleſiaſticam vitam, & ſcandalizabant Chriſtianum Populum. Et Joannem octavum Pontificem fuiſſe in ſuſtinendo diſciplinæ fræno ac nervo languidiorem, eſt exploratum. Hinc zeloſiores Epiſcopi modicè deferebant iſtis Romanis gratiis, ac Româ redeuntes Clericos cogebant ad explendam ſibi impoſitam pœnam aut pœnitentiam. Et certè hæc de Romani Pontificis circumſcriptione exceptio ſemper competiit Epiſcopis. Quod enim etiam Hiſpani Epiſcopi adversùs Baſilidis ac Martialis Epiſcoporum reparationem, à ſancto Stephano Pontifice doloſè extortam, olim exceperint, ipſamque excuſſerint, teſtatur & comprobat glorioſus Martyr Cyprianus. Proinde ſi adversùm iſtos dumtaxat abuſus intercesſiſſet Imperator Carolus, juſta ac fundata erat interceſſio. At eſt egreſſa limites,

mites. Quare etiam Dominus Petrus de Marca errat tertiò, quod dicat damnatos Presbyteros nec à Synodali ſuæ Provinciæ Judicio potuiſſe Romam confugere. Quartò, quod hoc probet ex Africanis Canonibus, & velit ipſos obtinere in Gallia. Etenim Africanæ Eccleſiæ inferior Clerus nunquam potuit provocare Romam, ſed debuit ſuarum Synodorum ſententiis acquieſcere. Fuit ſingularis conſuetudo iſtius gentis, ideoque nullatenùs poteſt tranſcribi in alios.

Advertendum eſt, quod Rhemenſis Hincmarus non cœperit primus provocare ad Africanos Canones & mores: Nequidem ad prævaricatoriam Aurelii Carthaginenſis Primatis epiſtolam. Etenim Angilramnus Metenſis Epiſcopus ſuis Capitulis inſeruit etiam hunc articulum. "Prudentiſſimè, juſtiſſimèque Nicæna, ſive „Africana Decreta definierunt, quæcumque negotia in ſuis locis, „ubi orta fuerint, finienda. Maximè quia unicuique conceſſum „eſt, ſi judicio offenſus fuerit Cognitorum, ad Concilium ſuæ „Provinciæ vel etiam univerſale provocare". Palam loquitur ex prævaricatoria epiſtola: Et ejus Sanctionem profitetur eſſe non ſolummodò Africanam, ſed etiam Nicænam. Fuit tunc venialis error. Etenim Regia magni Caroli diligentia Gallicanam Eccleſiam necdum liberaverat à variis ignorantiæ tenebris, in quas illam detruſerat Merovingiorum Regum ignavia. Angilramnus neſciebat granum diſcernere à palea, ideòque ſimplicem ac plenam fidem dabat iſti epiſtolæ. Attamen ſub jam laudatâ clauſulâ: "Salvo Romanæ Eccleſiæ in omnibus Primatu". At verò Rhemenſis Hincmarus, emunctæ naris ac mentis Doctor, adversùs Romanam Eccleſiam ſtuduit Africanos mores, immò & iſtam prævaricatoriam epiſtolam deducere in Gallias, atque ita potenter, ſi non in Epiſcopos, in omnem certè inferiorem Clerum dominari.

Præfata Caroli Regis, vel potiùs Hincmari epiſtola eſt diſcutienda. Diſtinguit inter Epiſcopos & Clericos, & iſtis profitetur eſſe plenam facultatem appellandi ad Sedem Apoſtolicam. Addit tamen retractatorium Judicium eſſe faciendum in partibus: Errat partes non poſſe Romam evocari. Multis nititur firmare errorem: Etiam ex infeliciſſima Africanorum Antiſtitum epiſtola ad Celeſtinum Pontificem. Quæ aut ignorantia, aut vafricies fuit Hincmaro indigna. Pergit ad Cleri inferioris appellationes:

"Appellantes Presbyteri vel Diaconi, à quibus & qualiter ſint
„judicandi, ſacri Carthaginenſes Canones evidenter oſtendunt".
Multis nititur demonſtrare damnatis Clericis eſſe provocandum ad
Synodum ſuæ Provinciæ, addit hæc eſſe Canonica iſtarum Synodorum privilegia, atque concludit: "Quæ ſi etiam illis ſervata,
„& ab eis ſecuta & executa non fuerint, nihil prodeſt eos ſe-
„cundùm ſacros Canones, & Decreta Sedis Romanæ Pontificum;
„pro accuſatis Presbyteris de manifeſtis criminibus Comprovin-
„ciales Epiſcoporum Synodos frequentare, ſed faciet licenter quiſ-
„que Presbyterorum quod libet, unde ſi fuerit redargutus, ve-
„niat Romam. Et quia pro ſingulis Presbyteris Epiſcopi Tranſ-
„Alpini regulariter judicatis Miſſos derigere, & actionum docu-
„menta ſcribere non valent, nec teſtium neceſſarias perſonas, vel
„propter ſexus, vel propter ſenectutis infirmitatem, vel pro mul-
„tis aliis impedimentis huc perducere, fiducialiter poterit mentiens
„quiſque innocentiam ſuam aſſerere, cum non erit qui mendacia
„ejus poſſit refellere. Unde Legum & Canonum Conditores
„prudentiſſimè, juſtiſſimèque viderunt, quæcumque negotia in
„ſuis locis, ubi orta ſunt, finienda, & per expreſſa Regularum
„Judicia diſcretiſſimè judicanda, & poſt judicium conſervanda.
„Maximè de ſubintroductione contra regulas mulierum, pro
„qua ab Epiſcopis Tranſ-Alpinis Presbyteri regulariter judicati
„ad hanc ſanctam Romanam Sedem inſciis ſuis Epiſcopis veniunt,
„& eis epiſtolas eorum refragantes judiciis deferunt, eoſque vel
„Comminiſtros illorum ad hanc ſanctam Sedem ad conqueren-
„dum contra eos venire præcipiunt: Quod nullis antiquorum Le-
„gibus, vel Patrum Regulis decretum fuiſſe legimus. Quas
„epiſtolas ſacris Legibus obvias, nec authoritate Apoſtolicà fuiſ-
„ſe miſſas, ſed compilatas quorumcumque vafricie credimus.
„Non enim ſibi ipſi Sedes Apoſtolica poteſt eſſe contraria vel
„diverſa, de qua Gelaſius Papa dicit, quod nulla Sedes magis
„obligetur ſacros obſervare Canones, quàm prima". De eiſdem literis ſcripſit in exordio epiſtolæ: "Tranſ-Alpinarum Regio-
„num Presbyteri, à ſuis Epiſcopis de certis criminibus regulariter
„ab Ordine Sacerdotali dejecti, & pœnitentiæ ſubacti, ſine licen-
„tia & conſcientia Primatum & Epiſcoporum ſuorum, huc ve-
„nire, & hinc epiſtolas, quæ Regulis non conveniunt, referre
„cœperunt. Quas non juſſione Apoſtolicâ, ſed ut aſſolet etiam
in

„in Re-publica, propter multiplicia Reclamatorum negotia, quo-„rumcumque Miniſtrorum quaſi piâ miſeratione factas, & nos & „illius Regionis putant Epiſcopi".

Gallicani iſto tempore Presbyteri, ob concubinatum vel alia flagitia à ſuis Epiſcopis damnati, non ad ſuæ Provinciæ, à quo degradationem ſuam noverant confirmandam, Concilium provocabant, ſed omnibus inſciis ſecedebant Romam, & iſthìc obtinebant literas, quibus eorum appellatio admittebatur, quibus reveſtiebantur in ſuum gradum, & quibus Epiſcopus aut ejus Vicarius Romam evocabatur, ad retractatorium Judicium. Juxta Sardicenſes Canones. Eſt forma Joanne Octavo longè antiquior. Etenim de ipſa apud Gregorium III. noſter Apoſtolus Bonifacius, & apud Adrianum I. queſtus etiam fuit Francorum Rex Carolus Magnus. Iſtiuſmodi miſeriæ ſolent pedetentim irrepere. Proinde Hincmari expoſtulatio quoad duos articulos fuit fundata. Primò, quod flagitioſi Clerici, neglecta Provinciæ Synodo, immediatè Romam accederent. Deindè, quod Romana Eccleſia nimium faciliter ipſos exaudiret. Verùm Hincmarus graviter exceſſit, quod degradatis Clericis omnem Romanæ appellationis portam tentaverit claudere. Quod Tranſmarinum & Tranſ Alpinum, ideſt, Africanum & Gallicanum Synodale Judicium æquiparaverit: Quod Africanæ Eccleſiæ in ſuos Clericos authoritatem voluerit communem Gallicanæ Eccleſiæ. Imitari debuerat ſanctum Bonifacium & Magnum Carolum, qui de Romanæ appellationis abuſu conqueſti, ejus ſubſtantiam fuerunt venerati.

Hincmarus pergit: "Poteſt fieri, ut illi, qui in vicinis Pa-„rochiis ſunt hujus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, quique juxta ſacras „Regulas ad manus impoſitionem, & ad Synodos huc venire „ſolent, ipſi pro reclamatione contra Presbyterum ſuum „ad præfatam examinationem conveniant, ſicut ſacri Canones „ac leges præcipiunt, ut ad Primatem uniuſcujuſque Provinciæ, „qui negotia videntur habere, concurrant, vel ad Synodum, „qui ſe læſos exiſtimant, quò non ſit difficilè teſtes producere, „invitentur. Tranſ-Alpinis autem, & aliis qui ſimiliter in lon-„ginquis Regionibus commorantur, Apoſtolica Sedes, & ſa-„crorum Canonum Promulgatores, quæ ſunt unicuique Pro-„vinciæ poſſibilia, & authoritati convenientia, atque paci Ec-

„cleſiæ congruentia, tenenda & exequenda diſcretiſſimè præfixe-„runt". Et D. Petrus de Marca commentatur: "Francorum „deſiderio opponebatur conſuetudo aliarum Eccleſiarum, quæ „Presbyteros damnatos conſentiebant in Synodo Romana, cui „Epiſcopi eorum intereſſent, judicari. Excipit Imperator præ-„clarè admodum, diſparem eſſe rationem Epiſcoporum Roma-„næ Urbi vicinorum, & eorum qui trans Alpes eſſent. Illos „quippe à Papa conſecrari, & ad ejus Synodum pertinere, quò „ſecundùm Canones accedere tenentur, ideoque intereſſe poſſe „examinandis querelis, quas eorum Presbyteri proponunt. At „Tranſ-Alpinorum, aliorumque qui in longinquis Regionibus „commorantur, diverſam eſſe cauſſam. Canones & Decreta „Pontificum nihil aliud ab eis exegiſſe, quam id quod poſſi-„bile fuerit, & quod authoritati Canonicæ, pacique Eccleſia-„ſticæ conſentaneum foret. Nunquàm adactos Tranſ-Alpinos „Epiſcopos ad iter Romanum pro quæſtionibus Presbyterorum. „Quamquam fortaſſe ita uſurpatum ab iis, qui ad ſpecialem „Epiſcopi Romani Diœceſim pertinebant".

Quæſtio erat, An Gallicani Presbyteri poſſent, prætermiſsâ ſuæ Provinciæ Synodo, immediatè Romam provocare. Et pontificis cauſſam adjuvabat perpetuus mos totius Italiæ, cujus Presbyteri ita appellabant, & quorum Epiſcopos Papa evocabat ad retracta-torium Judicium. Porrò Romanorum Epiſcopus eſt non ſolum-modò Papa, ſed inſuper Occidentis Patriarcha, Exarchus Italiæ, ac Metropolita ſuæ Provinciæ. Et hujus omnes Epiſcopos con-ſecrat, conſecrandos evocat ad ſuas manus, & ſuo tempore ad ſuas Provinciales Synodos. Hæc Provincia olim erat vaſtiſſima: Comprehendebat Picenum, Æmiliam, Campaniam, reliquas Pro-vincias uſque ad Mare Jonium, ipſamque Siciliam & Corſicam. Iſto quidem tempore Siciliam, Calabriam, Apuliam, aliaſque Italiæ Provincias, per hæreticam Leonis Iſauri Imperatoris violentiam abſtractas, detinebat Patriarcha Conſtantinopolitanus: Verùm violentia non præjudicat juri. Rex igitur Carolus, ac Metropo-lita Hincmarus affirmant harum Regionum Clericos poſſe à ſuo-rum Epiſcoporum ſententiis appellare ad Papam, atque ipſorum Epiſcopos ad retractatorium Judicium à Papa evocari, eò quod ſit ipſorum Metropolitanus, ideoque non habeant aliud refugium. At longè aliam eſſe rationem in Clericis Tranſ-Alpinis, habenti-

bus

bus ſuas proprias Provincias, proprios Metropolitas, propriaſque Synodos. Eos obligari ad iſtas Synodos proximè invocandas. Et quidem ſi iſthìc ſtetiſſet Hincmarus, non carebat fundamento, & poterat exaudiri. At iſtis Clericis auferre facultatem invocandi Sedem Apoſtolicam adversùs ſuarum Synodorum Judicia, & Africanum morem protrudere in Galliam, erat criminoſa præſumptio.

Hincmarus hæc optimè norât. Norât inferiorem totius Mundi Clerum ſemper à ſuis Synodis provocaſſe Romam, & iſtas provocationes ſemper fuiſſe directas ſecundùm Canones Sardicenſes. Hoc nodo ut ſe extricet, proſequitur: "Legimus etiam, „quamvis rariſſimè præceptum à Sede Apoſtolica, quoſdam de „longinquioribus Parochiis ſpecialis Diœceſis Romani Pontificis, „ad cujus ſollicitudinem univerſalis Eccleſia pertinet, propter „contumaces contentiones aliquas fuiſſe invitatos. Sed de Tranſ„Alpinis Regionibus, quibus decreta Privilegia ſervari debent, „tale quid pro Presbyterorum & Diaconorum appellatione à Se„de Apoſtolica præceptum fuiſſe, non legimus". Per longinquas ſpecialis Diœceſis Romani Pontificis Parochias intelligit omnem Patriarchatum Romanum. Fatetur ex remotioribus iſtius Patriarchatus Provinciis ac Parochiis Presbyteros quandoque appellaſſe Romam, & Epiſcopos ad retractatorium Judicium evocatos comparuiſſe: Verùm rariſſimè, & nonniſi ob contumaces contentiones. Addit id nunquam factum in Gallia: Eò quod ipſa circa hunc articulum habeat ſingularia Privilegia. Nempe Privilegia Africanæ Eccleſiæ. Quo in puncto graviſſimè labitur. Lucet ex ſupra adductis teſtimoniis ſancti Leonis in epiſtola ad Ruſticum Narbonenſem, ſancti Aviti in literis ad Anſemondum, Pelagii primi in Reſcripſo ad Sapaudum Arelatenſem, ac Gregorii tertii in literis ad ſanctum Bonifacium. Porrò quod Gallicana Eccleſia circa Romanas inferioris Cleri Appellationes habuerit Privilegium aut morem Africanæ Eccleſiæ, eſt frivolum nugamentum. Proinde hæc Hincmari exceptio meritò fuit refutata.

Petrus de Marca pergit agitare quæſtionem, An Gallicani Presbyteri poſſent à ſuorum Epiſcoporum Judiciis immediatè, neglectâ ſuæ Provinciæ Synodo, provocare ad Pontificem, & proſequitur: "Et Joannes quidem VIII. videtur majorem antiquarum inſtitu„tionum curam habuiſſe poſt acceptam Caroli epiſtolam, quam

„Decreto octavi Concilii muniri conſpiciebat. Quippe Sigebodo „Narbonenſi Archi-Epiſcopo exprobrat facinus quorundam Epiſco„porum Provinciæ Narbonenſis, qui Presbyterum quemdam ac„cuſatum ad Sedem Apoſtolicam accedere juſſerant, interim „verò eum ſuſpenderant, ac quibuſdam epitimiis", ideſt, pœnitentiis "oneraverant, donec aliter ſummus Pontifex ſtatuiſſet. Por„rò ea de cauſſa Presbyterum illum Romani Epiſcopi Judicio „commiſerant, quod cauſſa dubia eſſet. Addit verò rectè illos „id agere potuiſſe, ſi ea" in plenario Concilio "examinata, con„ſtitiſſet eſſe difficilem. Eo enim caſu conſuli potuiſſe Sedem „Apoſtolicam, ſecundùm antiquam conſuetudinem" : Ut ita facta Scripto relatione, ſi quid dubium ſibi vel difficile ingeſſiſſe videretur, noſtrum ſuper hoc, more priſco, Decretum expoſcerent. "Quapropter Joannes cognitionem illam ab eo Metro„politano ſuſcipi jubet, ut jure proprio eam definiat cum Colle„gis ſuis". Hæc ſunt verba Pontificis : "Ergò ſaltem nunc Fra„ternitas tua, Metropolitani jure potita, ex Epiſcopis ſub ſe de„gentium vel vicinorum ſex unà cum Epiſcopo, cujus eſt iſte „Paræciæ, ſibi ſocians, tantum negotium ventilet ſubtili diſcuſſio„nis ventilabro, & invento quod juſtum eſt, Canonicè decernat, „& communi Fratrum cenſurâ definiat".

Reſpondeo hæc non facere ad Propoſitum. Non de Romana Appellatione agunt, ſed relatione. Neque enim iſte Presbyter Romam provocaverat. "Facto tumultu Presbyterum illum „quidam apprehenſum, & à terra brachiis ſublevatum, in pro„prium fratrem forti jactaverat impetu, ut idem Germanus ſuus „tanto onere malè impulſus in terram ruerit, & proſtratus atque „oppreſſus vitæ flatum violenter amiſerit". Hinc nata eſt quæſtio, an Presbyter ex iſto homicidio eſſet irregularis? Ejus Epiſcopus, aſſumptis quibuſdam Collegis, diſcuſſit cauſſam, & judicavit dubiam atque difficilem. Quare Presbyterum ſuſpendit ab officio, impoſuit epitimia, & Romam miſit ad Judicium Papæ Joannis. Miſit ſine debitis inſtructionibus. Audi ab ipſo Pontifice : "At ubi nobis & perſona Relatoris incognita, & nul„lo Epiſcoporum Scripto commendatio approbata eſt, & rursùs „ubi nulla eſt Accuſatoris objectio, nec accuſati reatus confeſſio, „nec fidelium comprobatio teſtium, nos nec illius ſolius narra„tioni creduli eſſe poſſumus, nec rursùs in eum definitivam dam-

nationis

„nationis ſententiam proferre valemus". Arguit iſtum Epiſcopum, quod cauſſam, licet dubiam ac difficilem, non proximè ad Metropolitam aut ejus Synodum, ſed Romam, & quidem ſine inſtructionibus, & ipſe Pontifici ignotus, retuliſſet. Executus eſt antiquum Canonem, quem ad Theodorum Foro-Julienſem Epiſcopum ſcribit magnus Leo: "Sollicitudinis hic ordo eſſe „debuerat, ut cum Metropolitano tuo primitùs de eo, quod „quærendum eſſe videbatur, conferres; ac ſi id quod igno„rabat Dilectio tua, etiam ipſe neſciret, inſtrui vos pariter „poſceretis. Quia in cauſſis, quæ ad generalem obſervantiam per„tinent omnium Domini Sacerdotum, nihil ſine Primatibus opor„tet inquiri". *Et* adjungit : "Sed ut quoquo modo inſtruatur „ambiguitas conſulentis, quid de" quæſtionibus tuis "habeat Ec„cleſiaſtica regula, non tacebo". Affirmat Epiſcopales relationes vel ad Metropolitam poſſe fieri, vel ad Pontificem : Epiſcopis eſſe jus eligendi. Verùm Apoſtolica Sedes, quoniam per omnium Eccleſiarum ſollicitudinem diſtrahitur in plurima, ſemper maluit primam relationem fieri ad Metropolitam. Hinc quaſi de ſpeciali gratia Leo reſcripſit referenti Theodoro. Hoc Alternativæ jus norât, & ipſo uſus fuit iſte etiam Gallicanus Epiſcopus : Verùm Joannes Pontifex, quod cauſſa non eſſet inſtructa, ipſum cenſuit non exaudiendum. Non igitur per Hincmari aut Caroli Regis epiſtolam fuit correctus, ſed egit ex antiqua Regula Eccleſiæ, de qua nullam mentionem fecerat iſta epiſtola.

Epiſt. 82. Cap. 1.

D. Petrus de Marca ſua adversùs inferiorem Galliæ Clerum, & Apoſtolicæ Sedis authoritatem commenta probat etiam ex literis Adriani ſecundi Pontificis ad præfatum Regem Carolum: "Quod præſentem Presbyterum Herlefridum, poteſtate ſui Præ„ſulis pluſquam Canonica veritate perculſum, ad Sedem Apo„ſtolicam, utpotè Caput omnium Eccleſiarum, venire paſſi eſtis, „benè quidem feciſtis; ſed nunc meliùs faceretis, ſi quod inci„vili conſilio apud ſuum Epiſcopum perperàm geſtum eſt, in „Provinciali Synodo àpud vos rationabiliter, & apud Fratrem no„ſtrum Hincmarum Archi-Epiſcopum caſſaretur. Quapropter „Apoſtolicâ dilectione Gloriam veſtram hortamur, ut aut præ„ſentaliter huic Herlefrido Presbytero ſuam Eccleſiam cum om„nibus ſuis, uſque ad tempus Provincialis Synodi hanc liberè poſ„ſeſſuro, pro tempore, quod Sacri Canones definierê, ſolemni-

ter

„ter reddere faciatis, aut Erpuinum Epiſcopum ſuum Legatum „nobis, qui hæc pleniùs veriusque renunciet, præſentaliter mit„tere cogatis: Quatenùs dum luce clariùs cuncta noverimus, „ſciamus in quem Apoſtolicæ animadverſionis ſententiam pro„feramus". D. Petrus de Marca commentatur: "Adrianus ita„que Pontifex agnoſcit authoritatem Metropolitani, cui nego„tium iſtud judicandum relinquit, ac tamen indicat cupere ſe „ut cauſſa apud Sedem Apoſtolicam judicetur, ſi Rex ita pa„tiatur. Ejus tamen arbitrio rem integram relinquit".

Reſpondeo hoc exemplo lucidè evinci jus Sedis Apoſtolicæ, ac demonſtrari quod Carolus Rex ipſum agnoverit. Hæc eſt facti ſpecies. Erpuinus Sylva-nectenſis Epiſcopus neſcio cujus Eccleſiæ Curatum Presbyterum Herlefridum depoſuerat, ac ſuâ Parochiâ ejecerat: Et quidem incivili conſilio. Sic enim textus eſt corrigendus. Hinc Herlefridus provocavit. Verùm non ad Hincmarum Metropolitam aut ejus Synodum, ſed proximè Romam. Et Carolus Rex fecit ei facultatem exeundi Regni, & accedendæ Sedis Apoſtolicæ. Nempè noverat Gallicanum Clerum poſſe, etiam immediatè, Romam provocare à Judiciis ſuorum Antiſtitum. Adrianus Pontifex appellationem admiſit, & paratum ſe exhibuit ad retractatorium Judicium; addidit tamen ſe malle, ut fiat per Hincmarum Archi-Epiſcopum in Provinciali Synodo. Quare errorem continent hæc verba D. Petri de Marca: "Indicat cupere ſe, ut cauſſa apud Sedem „Apoſtolicam judicetur". Etenim Pontifex manifeſtè fuit indifferens. Et proceſſit ſecundnm Canones Sardicenſes. Hinc Herlefridum juſſit mox ſuâ Eccleſiâ & omnibus aliis reveſtiri, & ab Erpuino Romam mitti Legatum, qui in retractatorio, ſi quidem Romæ fieret, judicio eſſet ipſius Apocriſarius. Proindè Carolus Rex tunc etiam agnovit, quod iſtud Judicium poſſet Romæ fieri, & quod neceſſarias ad ipſum perſonas Pontifex poſſet evocare. Hæc tunc confeſſus eſt idem ille Rex, qui nuper in cauſſa Rothaldi Sueſſionenſis Epiſcopi, & poſtmodo in adductis ad Joannem VIII. literis egit & ſcripſit omnia contraria: Nempè juxta varios ventos, qui ſpirabant ex Hincmari pulmonibus. Quare hoc Herlefridi exemplum penitùs evertit commenta D. Petri de Marca.

Audiamus illius concluſionem: "Adriani & Joannis Succeſſores,

„res, ruptis Canonum cancellis, appellationes Presbyterorum „admisêre, adeò ut Gregorius VII. in Decretis ſuis, quæ vulgò „Dictatus Papæ dicuntur, hoc quoque præceperit": Ut nemo audeat condemnare Apoſtolicam Sedem appellantem. "Quod „in jus commune verſum eſt in Decreto Gratiani, & in libris „Decretalium". Reſpondeo immediatas ad Romanam Sedem appellationes inferiori Clero per nullum auferri antiquum Canonem. Alternativa eſt antiquiſſima. Lucet ex præfato ſancti Leonis Reſcripto ad Theodorum Foro-Julienſem. Etenim appellationis ac relationis eſt eadem ratio ac poteſtas: Ad ipſum, ad quem referre oportet, licet & appellare. Eundem morem viguiſſe in Orientali Eccleſia docet nos Anaſtaſius Nicænus Epiſcopus, Bithyniæ tunc Metropolita, dicens ad omnem Chalcedonenſem Synodum: "Sunt epiſtolæ beati Joannis Epiſcopi Con„ſtantinopolitani ad Nicænum Epiſcopum, ut iret Baſilonopolim, „& emendaret Eccleſiam, tamquam ſibimet competentem". Affirmat neſcio quos Baſilonopolitanæ Eccleſiæ Clericos non ad Nicænum Metropolitam, ſed immediatè provocaſſe ad ſanctum Joannem Chryſoſtomum, uti ad Patriarcham Conſtantinopolitanum, & ab hoc cauſam iſtam, quod propriis deberet oculis inſpici, fuiſſe delegatam iſti proprio Metropolitæ, ac ipſi mandatum, ut iret Baſilonopolim, & iſtas lites definiendo emendaret ac pacificaret Eccleſiam. Item ſupra audivimus, quod Marcion Presbyter proximè, prætermiſſis omnibus mediis, appellaverit ad Sedem Apoſtolicam. Iſtum morem Orientalibus Clericis fuiſſe familiarem demonſtrant plura loca magni Gregorii. Interim ſanctus Paulus Apoſtolus reliquit nobis eximium Canonem: "Om„nia mihi licent, ſed non omnia expediunt". Quod immediatas Clericorum Appellationes paſſim admitti ac definiri à Romanis Pontificibus non expediat Catholicæ Eccleſiæ, Eugenio tertio in libris de conſideratione rectè ſuadet ſanctus Bernardus. Quod item Joannis octavi Succeſſores iſtâ in re fuerint nimiùm benigni, docet ſub Formoſi Papatu & Arnulphi Imperio celebrata Tribucrienſis Synodus: Etenim ſupra-adductum magni Imperatoris Caroli Capitulum innovat, ac aſſumit in ſuum Canonem. Eximium iſtum Principem imitata frænavit abuſum, Romanæ Sedis authoritatem nec tangere præſumpſit. Nempe Arnulphus erat Carolinæ ſtyrpis ac virtutis Princeps, ideòque fuit memor, quod etiam Ni-

cæna Synodus ſupra ſancti Petri Sedem nihil fuerit auſa conſtituere, ſciens illi omnia conceſſa à Domino. Dominus Petrus de Marca non rectè culpat omnes à Joanne octavo uſque ad ſeptimum Gregorium Pontifices. Quod enim ſanctus Leo nonus, ejuſque Succeſſores, præſertim laudatus Gregorius, lapſam diſciplinam ſtrenuè reſtaurarint, & quod à propria domo, ab ipſa Romana Eccleſia inceperint, eſt cunctis manifeſtum. Ejuſdem Gregorii Dictatus meretur apud omnes Eccleſias deſcribi aureis litteris, & à cunctis Chriſtianis addiſci memoriter, ad inſtar Symboli. Nam & Gallicana olim Eccleſia hanc reverentiam detulit dogmatico Tomo ſancti Leonis. Dictatum ſuo loco ſum conatus exponere, ac defendere ab æmulis.

CAPUT XXII.

An Gallicani Epiſcopi fuerint aliquando exempti à Patriarchali, intra Almam Vrbem celebranda, Romani Pontificis Synodo.

AFfirmat Dominus Petrus de Marca, & eundem errorem imponit Hincmaro Rhemenſi, ac Regi Carolo Calvo. Ex his ipſorum verbis in ſuperiùs adducta epiſtola ad Joannem octavum Pontificem: " Legimus etiam, quam„vis rariſſimè, præceptum à Sede Apoſtolica „quoſdam de longinquioribus Parochiis ſpecialis „Diœceſis Romani Pontificis, ad cujus ſollicitudinem univerſalis „Eccleſia pertinet, propter contumaces contentiones aliquas invi„tatos fuiſſe. Sed de Tranſ-Alpinis Regionibus, quibus decreta „privilegia ſervari debent, tale quid pro Presbyterorum & Diaco„norum appellatione à Sede Apoſtolica præceptum fuiſſe non le„gimus". Hæc verba Dominus Petrus de Marca commentatur: "Exceptio illa, nimirùm Eccleſiam Gallicanam non pertinere ad „ſpecialem Diœceſim Romanam, ideſt, neque ad conſecrationem „Epiſcopi Romani, neque ad ejus Synodum, tametſi Sedem Apo„ſtolicam coleret velut particulare Occidentis, & etiam tan-

„quam Caput univerſæ Eccleſiæ; exceptio, inquam, illa prorſùs legitima erat. Prudenter itaque Nicolaus I. conatus eſt efficere, ut Epiſcopi Galliarum ad Concilium Romanum convenirent, ut eâ ratione eandem in Gallia & univerſo Occidente „Patriarchalis Juriſdictionis amplitudinem conſtitueret, quam Patriarchæ Orientis poſſidebant in ſua quiſque Diæceſi. Illi autem „Metropolitanos omnes evocabant ad Synodum Patriarchalem, „juxta Canones Conſtantinopolitanos, & Chalcedonenſes, Juſtinianique Novellas. Eâ itaque de cauſa literas ad Epiſcopos „Galliarum & Germaniarum ſcripſit, ut eos ad Concilium Romanum evocaret. Quæ redditæ illis fuêre curâ Regum Caroli „Calvi & Ludovici. At Epiſcopi, qui Nicolai conſilium intellexerant, nihil ſuo nomine reſponderunt, ſed ſcribi ad eum procuravêre à ſuis Regibus, qui Protectores ſunt libertatum Eccleſiæ. Igitur Principes ſcripſerunt non potuiſſe Epiſcopos accedere ad Concilium ob brevitatem temporis, & ob pericula itinerum, & ob id etiam quod occupati eſſent pro tuitione Regni adversùm Pyratas. Quibus addunt nullam eſſe neceſſitatem, quæ „Epiſcopos cogat Romam mittere", vt Concilio interſint. Ut Epiſcopos de Regnis veſtris Romam mittendi non poſtulet neceſſitas, "Ut ait Nicolaus in ſua ad Reges epiſtola. Qui ex his verbis colligit nolle Epiſcopos Mandatis ſuis obedire. Nam Reges „tamquam rem certam exiſtimabant Epiſcopos ſuos non pertinere „ad corpus Concilii Romani, atque ideò non teneri ad illud accedere toties, quoties eos evocari contingit, ſed tantùm ſi ea „neceſſitas incidat, ut Concilium œcumenicum ſit celebrandum".

Reſpondeo hanc fabulam ſibi ipſi non cohærere. Etenim ſi Gallicana Eccleſia Romanum Antiſtitem agnoſcat & veneretur ut ſuum ac totius Occidentis Patriarchale Caput, quomodò ejus Epiſcopi non ſpectant ad ejus Synodum & conſecrationem? Hæc enim ſunt duo Patriarchalis dignitatis nobiliora capita. Quis hoc jure, quod non ſoli Conſtantinopolitani & Chalcedonenſes, ſed etiam Nicæni Canones confirmant omnibus Patriarchis, exuit Romanum? Quod enim Chalcedonenſes & Conſtantinopolitani videantur ſancire de ſolis Orientalibus, oritur ex avitæ reverentiæ regula, ex qua nullum generale Concilium præſumpſit aliquid conſtituere ſupra Romanam Eccleſiam, ſciens illi à Domino conceſ-

ſa omnia. Certè iſto, præſertim ad Patriarchalem Synodum evocandi Gallicanos Epiſcopos, jure Romana Eccleſia ſemper fuit gaviſa & uſa. Etenim Romana Synodus, in qua ſanctus Melchiades damnavit Donatiſtas, fuit Patriarchalis: Et ad ipſam evocati ſunt, atque comparuerunt Illuſtriores Galliarum Antiſtites. Scio illos evocatos per ſacram juſſionem Imperatoris Conſtantini: At illa facta eſt ſecundùm Canones. Etiam prima Arelatenſis Synodus fuit Patriarchalis: Convocata ac directa per ſanctum Sylveſtrum. Et habuit Gallicanos Epiſcopos. Idem Sylveſter ad Nicænam Synodum tranſmittere voluit non ſolos ſuos, ſed inſuper Legatos ſuæ Patriarchalis Synodi, itemque cum ſui ſuffragii Prærogativa ſuffragium iſtius Synodi: Hinc ad Almam Urbem convocavit ducentos ſexaginta ſeptem ſuarum Diœceſion Epiſcopos. Quis inficietur Gallicanam etiam Diœceſim adfuiſſe? Iſtud ipſum pro Chalcedonenſi Synodo egit ſanctus Leo: Verùm in alia forma. Omnes ſuas Diœceſes Romam fatigare ex cauſſis nolens, juſſit ipſas congregari intra ſuos limites, & ad ſe tranſmitti ſingularum Synodale ſuffragium. Quanta cum reverentia obediverit Gallicana Eccleſia, docet ejus Reſcriptum ad Pontificem.

Et inter authenticas S. Damaſi Pontificis literas ſexta eſt ipſius & "Epiſcoporum, qui ad eùm in Romanam Urbem ex Italia & „Gallia convenerant numero nonaginta". Eſt Synodalis ad Illyricianam Diæceſim. Et alia ad ejuſdem Diœceſis Antiſtites Synodica ejuſdem Pontificis Epiſtola habet: "Significatum eſt nobis à „Fratribus, qui in Gallia & agro Venetorum habitant". Et rurſum: "Gallorum atque Venetorum Fratrum relatione comperimus". Quod nempe Galli, non minùs quàm Veneti, ſpectarent ad Patriarchalem Synodum Romanæ Eccleſiæ, Et Aquileienſi ſub eodem Pontifice, quod Patriarchalis formam habuit, Concilio adfuerunt plures Gallicani Epiſcopi, & plures abſentium Legati. Ejuſdem Concilii Synodalis epiſtola habet hanc Epigraphen: "Concilium, quod convenit Aquileæ, Dilectiſſimis Fra„tribus Epiſcopis Provinciæ Viennenſium, & Narbonenſium, „primæ & ſecundæ". Quod nempe iſtæ Provinciæ ſpectarent ad idem Patriarchale Collegium. Hinc ejuſdem Synodi ad Principes Relatio habet: "Omnes propè Epiſcopi ex omnibus Provinciis

Occi-

„Occidentalibus, miſſis adfuere Legatis". Alia Relatio exponit iſtas Provincias: "Quod à vobis Africanæ & Gallicanæ Eccleſiæ „per Legatos obſecrant".

Illuſtriſſimum Gallicanæ obedientiæ ac reverentiæ exemplum habemus à ſexta Synodo. Sanctus Agatho, antequam ſuam Legationem mitteret Conſtantinopolim, convocavit ſuam Patriarchalem Synodum, & adfuerunt Epiſcopi centum viginti quinque. Inter hos erat "Adeodatus Leucorum, ſeu Tullenſis Epiſcopus, „Legatus venerabilis Synodi per Galliarum Provincias conſtitutæ. „Felix Epiſcopus Arelatenſis, Legatus venerabilis Synodi per „Galliarum Provincias conſtitutæ. Taurinus Diaconus ſanctæ „Eccleſiæ Telonenſis, Legatus venerabilis Synodi per Galliarum „Provincias conſtitutæ. Wilfridus Epiſcopus ſanctæ Eccleſiæ „Eboracenæ, Legatus venerabilis Synodi per Britanniam conſtitu„tæ. Valentinus Epiſcopus ſanctæ Eccleſiæ Aquenſis". Imperator Conſtantinus optaverat iſtam Synodum eſſe numeroſiorem; verùm cur eſſe non potuerit, audiamus à Pontificis Reſcripto ad *Principem*: "Niſi longus Provinciarum ambitus, in quibus Hu„militatis noſtræ Concilium conſtitutum eſt, tanti temporis pro„telationem ingereret, olim hoc noſter famulatus impleret". Affirmat "familiare ſibi Concilium" longè extendi. Nempè uſque ad Oceanum, & ultra ipſum. Et ſupponit omnes iſtos Epiſcopos obligari ad ſuam Synodum. Et ad Fauſtum ac Symmachum, Romanæ Urbis Senatores, ſcribit ſanctus Avitus Archi-Epiſcopus Viennenſis: "Fuerat talis ſtatus rerum deſiderandus, ut ipſi per „nos Urbem Orbi venerabilem pro dependendis Divinis, huma„niſque expeteremus officiis. Sed quia iſtud jam dudum per ra„tionem temporum fieri poſſe ceſſavit, vellemus vel eo ſecuri„tatis accedere, ut quæ in communi cauſſa ſupplicari oportet, „Amplitudo veſtra Congregatorum Galliæ Sacerdotum relatione „cognoſcat". Agit de Patriarchalibus Synodis Symmachi Papæ. Lamentatur in Gallia defeciſſe Romanum Imperium, & in ipſa variè lacerata dominari Barbaros: Et hinc duo præſertim eveniſſe Eccleſiæ vulnera. Primò, quod Gallicani Epiſcopi non poſſent Almam Urbem ad Patriarchales Synodos accedere. Deindè, quod nec totius Gallicanæ Diœceſis Synodus poſſet ad faciendas Romam Relationes convenire. Nempe barbari Reges, invaſis à ſe Ditionibus metuentes, nolebant Epiſcopos ſuis finibus excedere;

Hæc eſt vera ratio, ex qua Gallicani Epiſcopi cœperunt rariùs Patriarchalibus Romanorum Pontificum Synodis adeſſe.

Quod ad haſcè Synodos ſemper ſpectaverit Gallia, palam lucet ex ejus etiam Apoſtolicis Vicariis. Etenim Romani Pontifices, uti in Illyrico, ita & in Gallia iſtos habuere. Suas iſthìc vices delegarunt Æonio, Cæſario, Auxanio, Virgilio, ac aliis Epiſcopis Eccleſiæ Arelatenſis: Item ſancto Remigio Epiſcopo Rhemenſi. Eſt res antiqua. Etenim Zozimus Pontifex Patroclo Arelatenſi dedit duo: Metropoliticam poteſtatem ſuper ſolidam Narbonæ Provinciam, & Apoſtolicas vices per reliquam Galliam. Porro de horum Vicariorum poteſtate ſcribit ſanctus Leo ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem Epiſcopum, ſuum in Illyrico Vicarium: "De perſona conſecrandi Epiſcopi, & de Cleri Plebiſque „conſenſu Metropolitanus Epiſcopus ad Fraternitatem tuam refe„rat, quodque in Provincia benè placuit, ſcire te faciat, ut Ordinationem celebrandam tua quoque firmet Authoritas". Ei delegat authoritatem examinandi & confirmandi electiones omnium Epiſcoporum. Etiam Metropolitarum. Et pergit: "Si cauſſa „aliqua major exſtiterit, ob quam rationabile ac neceſſarium ſit „Fratrum advocare Conventum, binos de ſingulis Provinciis Epiſ„copos, quos Metropolitani crediderint eſſe mittendos, ad Fra„ternitatem tuam venire ſufficiat". Delegat ei poteſtatem Diœceſanæ Synodi. Ipſam verò limitat ob Anaſtaſii exceſſum, nuper patratum in Atticum Epiſcopum Nicopolitanum, Metropolitam veteris Epiri. Eaſdem facultates habuerunt Gallicani Vicarii. At verò Pontifex non delegat, niſi ſuam authoritatem, atque ita Gallicani Epiſcopi convincuntur ſemper ſpectaſſe ad ejus Patriarchalem Synodum, & ad ejus conſecrationem. Nullus unquam Galliæ Metropolita prætendit Antocephaliam, ſeu exemptionem à Patriarchico jugo Romani Antiſtitis, niſi unus Sanctus Hilarius. Hic ambitus videtur fuiſſe ejus delictum. Et ſanè mitius eſt in hanc poteſtatem impingere, quàm in Papalem. At iſtum ſpiritum ſuppreſſit Valentiniani Auguſti Lex, palam ſtabiliens etiam Patriarchalia jura Pontificis.

Et hìnc patet Nicolai primi in evocandis ad iſtam ſuam Synodum Gallicanis Epiſcopis conſilium fuiſſe Canonicum atque authenticum. Audiamus Pontificem: "Intelligi datur Epiſcopos „Monitis noſtris non velle parêre, propter illud quod in literis veſtris

„veſtris ſubdunt. Dicunt enim poſt aliquanta: Ut Epiſcopos de „Regnis veſtris ad Synodum Romam mittendi neceſſitas non po„ſtulet. Unde ſi vos fortaſſe aliter dicitis, nos illud dicimus, „quod Divinitùs revelatur, quia cum novitatum mala multipli„cari videamus, ſi ex diverſis Provinciis Fratres ad invicem „conveniſſent juxta priſcum morem, & nos conſenſu illorum re„velante Dominò, quæ dercernenda ſunt decerneremus, & ipſi ne„ceſſitates ſuas referentes, & nos noſtras exponentes, quæ decre„ta fuiſſent, meliùs in eorum notitiam facerent pervenire, qui „ſemper Synodalem Conventum à nobis aggregari petierant, ſic„que fieret, ut ſecundùm qualitatem morbi medicina conficeretur, „& ad ſananda vulnera longè latèque effunderetur". Pontifex affirmat varia. Primò, quod Gallicanorum Antiſtitum ad Patriarchales Romani Pontificis Synodos evocatio non ſit res nova, ſed vetuſta conſuetudo. Secundò, quod præſens evocatio fuerit facta ex neceſſariis cauſſis: Nempe ad medendum Eccleſiæ, etiam Gallicanæ, variis vulneribus. Tertiò, quod Epiſcopi talis evocationis poteſtatem non abnegarent Pontifici, ſed exiſtimarent nullam tunc fuiſſe illius neceſſitatem. Quare nullam hìc exemptionem aut libertatem allegant, nec Regiam iſtius libertatis protectionem invocant. Sunt Domini Petri de Marca in iſtos Epiſcopos injurioſa figmenta. Hincmarus Rhemenſis, ex cujus nutu Rex Carolus egit hæc omnia, non adeò deſipuit. Quod ipſum lucidiſſimè patet ex rationibus, ob quas Epiſcopi ſe excuſarunt. Audiamus ipſas à Nicolao Pontifice reſcribente Regibus: "Quia „Epiſcopos ad Synodum noſtram, & pro anguſtia temporis, & „pro injuria tranſitus occurrere non valere dixiſtis, meritò durè „habuimus, cum tanta temporis anguſtia non immineret, ut ſal„tem de vobiſcum converſantibus binos mittere nequiviſſetis. „Reprehenſibile denique valde eſſe conſtat, quod tu, fili mi Ca„role Rex, ſubintuliſti, dicendo majorem partem Epiſcoporum „omnium diu noctuque cum aliis fidelibus tuis contra Pyratas „maritimos invigilare, ob idque Epiſcopi impediantur venire, cum „militum Chriſti ſit ſervire Chriſto, militum verò ſæculi, ſæculo". Harum rationum nulla innuit, longè minùs aſſerit dogmatizatam à Petro de Marca exemptionem.

Verùm cur Epiſcopi has excuſationes non per ſe allegarunt apud Pontificem, ſed per Reges, præſertim per Regem Carolum? Respon-

Reſpondeo has eſſe conſuetas ſutelas Hincmari Rhemenſis, qui iſto tempore erat os & lingua Francorum Antiſtitum. Noverat tertiam excuſationem non eſſe Epiſcopalem, & duas priores fuiſſe frivolas, in ſimili cauſſa apud Julium ab Euſebiana Factione, & apud Damaſum Pontificem adductas ab iſtius Factionis reliquiis, ac ab utroque Pontifice ſpretas atque exploſas. Inſuper noverat in iſta Romana Synodo retractandam cauſam Rothaldi Sueſſionenſis Epiſcopi, qui ab ejus Synodo damnatus Romam appellaverat, & quem Nicolaus Pontifex ob ejus in non comparendo contumaciam reveſtiverat, ac per-interim reparatum remiſerat in Sedem, retractatorium Judicium reſervans primæ Patriarchali Synodo. Juxta Julii in Athanaſii cauſſa exemplum, & Canones Sardicenſes. Proindè iſtam Synodum Hincmarus oderat, & jam dictas rationes noverat eſſe frivolas: Hìnc uſus eſt lingua & calamo Caroli Regis. Ex ſuo more. Et ex conſueto in extremis refugio: "Rex non vult". Interim nec per Regem auſus eſt effutire ſe exemptum à Patriarchali Synodo.

Nihilominùs Romana Eccleſia optimè perſpexit, quò hæc tenderent. Hìnc in octava Synodo curavit prodire hunc Canonem:
Can. 17. "Sancta & univerſalis Nicæna prima Synodus antiquam conſuetu„dinem jubet ſervari per Ægyptum, & Provincias quæ ſub ipſa „ſunt, ita ut horum omnium Alexandrinus Epiſcopus habeat po„teſtatem, dicens, Quia & in Romanorum civitate hujuſmo„di mos prævaluit. Qua pro cauſſa & hæc magna & ſancta „Synodus tam in ſeniori & nova Roma, quam in Sede Antio„chiæ ac Hieroſolymorum, priſcam conſuetudinem decernit in „omnibus conſervari, ita ut eorum Præſules univerſorum Metro„politanorum, qui ab ipſis promoventur, & ſive per manus im„poſitionem, ſive per Pallii dationem Epiſcopalis dignitatis fir„mitatem accipiunt, habeant poteſtatem, videlicet ad convocan„dum eos, urgente neceſſitate, ad Synodalem Conventum, vel „etiam ad coërcendum illos & corrigendum, dum fama eos ſu„per quibuſdam delictis forſitan accuſaverit. Sed quoniam ſunt „quidam Metropolitanorum, qui ne ſecundùm vocationem Apo„ſtolici Præſulis occurrant, à Mundi Principibus ſe detineri ſine „ratione cauſantur, placuit talem excuſationem omnimodis eſſe „invalidam. Cum enim Principes pro ſuis cauſſis Conventus fre„quenter agant, impium eſt ut ſummos Præſules ad Synodos pro
Eccle-

„Eccleſiaſticis negotiis celebrandum impediant, vel quoſdam „à Conciliis eorum prohibeant, licet tale impedimentum & „fictam prohibitionem Metropolitanorum ſuggeſtione diverſis „modis fieri didicerimus. Conſueverunt autem Metropolitani „bis in anno Synodos facere, ideoque, ſicut dicunt, ad Pa„triarchale penitus non occurrere Caput. Sed ſancta hæc & „univerſalis Synodus, nec Concilia, quæ à Metropolitanis fiunt, „interdicens, multò magis illa novit rationabiliora eſſe ac uti„liora Metropolitanorum Conciliis, quæ à Patriarchali Sede „congregantur, & idcircò hæc exigit fieri". Exponit Patriarchalis Synodi utilitates, & poſt quædam alia concludit: "Quiſ„quis ergo Metropolitanorum proprium Patriarcham contemp„ſerit, & vocationem ejus, quæ ſive ad unum ſolum, ſive ad „plures, ſive ad omnes ſit, abſque validiſſima ægrotatione vel „Paganorum incurſu, non obedierit, & per totos duos men„ſes poſt notitiam vocationis ad proprium venire Patriarcham „minimè feſtinaverit, vel ſi quocumque modo latitare, aut non „cognoſcere Nuntium ab illo miſſum tentaverit, ſegregetur; „ſi verò intra unum annum eandem contumaciam & inobe„dientiam demonſtraverit, deponatur omnibus modis". Totus Canon invadit Hincmarum, & ejus conſuetum, "Rex non „vult". Nam & ipſe dixerat à ſe Metropolita bis in anno celebrari Synodum, ideoque non eſſe opus Synodis Patriarchalibus. Ipſe non ſolummodò communem ad iſtas Synodos, ſed etiam ſingularem ſuî evocationem ſpreverat, ad retractatorium Rothaldi Sueſſionenſis Epiſcopi Judicium contumaciter nolens comparere, uſus multis ambagibus. Hos ejus contra Patriarchalem Romani Pontificis Authoritatem exceſſus damnavit Canon, ac ſimul jam dictum, tunc adhuc futurum, errorem Petri de Marca.

Hìc interim pergit: "Bilem Nicolai movit hæc reſponſio; „qui repræſentat communi conſenſu provideri non poſſe neceſſi„tatibus Eccleſiæ, niſi Epiſcopi venerint ex Provinciis ad Roma„num Concilium. At diverſa ratio prohibebat Reges noſtros & „Epiſcopos Galliarum, ne illuc accederent. Quippe illic Lex „ipſis impoſita fuiſſet, contendiſſent Pontifices Canones in eo „Concilio conditos executioni demandandos eſſe citra novum exa„men, cum eis decernendis acceſſiſſet conſenſus Epiſcoporum Gal-

„licanorum: Secus eveniebat, quando Concilia habebantur intra „Gallias. Cauſſæ enim in eis agitabantur ex ſententia & conſen„ſu Regis & omnium Ordinum: Et ſi quid à Roma mitteba„tur, deliberationi Concilii obnoxium erat. Mitigatus tandem „eſt Nicolai animus quoad jura Regum in Epiſcopos. Agnoſcit „enim eam illis authoritatem ineſſe, ut prohibere poſſint, ne „Epiſcopi Romam accedant, neque id ullo modo exprobrari „poſſe Epiſcopis, ſi obſequio ſuo prohibitionem exequantur. At„tamen contendit poſſe Reges vituperari, ſi eâ authoritate abu„tantur".

Reſpondeo Nicolai bilem fuiſſe juſtiſſimam: Unde & ipſi plenè ſatisfecit octavum Concilium. Dominus Petrus de Marca addit errores erroribus. Primus eſt, quod conditi in Romana Patriarchali Synodo Canones executioni nequeant mandari ſine novo Regis examine. Etenim quis Patrum Canon, quæ avita traditio his Canonibus hanc ſervitutem impoſuit, Regibus dedit iſtam poteſtatem? Secundus error eſt, quod acta intra Gallias Concilia agitentur ex ſententia & conſenſu Regis & omnium Ordinum: Et ſi quid Romà mittatur, ſit deliberationi obnoxium. Etenim hæc longiſſimè deviant ab antiqua erga Romanam Cathedram reverentia, ex qua etiam Nicæna Synodus nihil fuit auſa ſuper ipſam conſtituere, ſciens ipſi omnia conceſſa à Domino. Sunt nova in ſanctum Petrum Attentata, quæ ſanctus Thomas Cantuarienſis dixit eſſe conſuetudines Barbarorum. Non ſpectant ad præſentem controverſiam. Tertius error eſt, quod Nicolaus Pontifex Regia in Epiſcopos jura tandem agnoverit. Etenim iſtas Caroli violentias prudenter ac patienter diſſimulavit: Abſit ut tanquam jura agnoverit. Uſus eſt Propheticâ regulâ: "Cum ac„cepero tempus, ego Juſtitias judicabo". Et iſtud tempus à Domino Deo accepit ejus Succeſſor Adrianus in octava Synodo. At Petrus de Marca adjungit de ipſa quartum errorem: "Videbi„mus poſtea, quid ſexcennio poſt in octava Synodo tentaverit „ſummus Pontifex adversùs Jura Regni Francici". Adrianus II. Nicænos & Apoſtolicos pro Patriarchalibus, Romani præſertim Pontificis, ab Hincmaro Rhemenſi & Carolo Calvo graviter læſis, Synodis Canones iſthic innovavit: Aliud non egit. Atque ita Petrus de Marca profitetur Regni ſui Jura cum iſtis Canonibus non cohærere. Abſit, ut avita Chriſtianiſſimorum Regum pietas

tâs talia Jura ambiat. Certè talia ipſis non prædicavit ſanctus Remigius.

CAPUT XXIII.

Diſcutiuntur alia fundamenta Domini Petri de Marca.

ROmanas Appellationes arietare Dominus Petrus de Marca ex profeſſo pergit in ſeptimo libro, & ſcribit : " Conſuetudo illa, quæ Conciliis Cap. 2.
,,uniuſcujuſque Provinciæ ſupremam Epiſcopo-,,rum deponendorum poteſtatem tribuit, Scrip-,,to tradita eſt, & firmata Canone quinto Ni-,,cæni Concilii". Adducit Canonem, & pergit: "Canon ille confirmat authoritatem cujuſque Provinciæ in judi-,,candis definitivo Decreto cauſſis Eccleſiaſticis, quæ ad Clericos ,,aut Laicos ſpectant, & per conſequentiam idem jus ſtatuitur ,,quoad correctionem & depoſitionem Epiſcoporum, tametſi caſus ,,ille diſertis verbis non exſtet in Canone. Sanè dubitari non po-,,teſt, quin hic Canonis ſenſus ſit, & ea mens, ut in generali ,,hac lege comprehendantur Judicia adversùm Epiſcopos, cum eo-,,rum mentionem aliàs nullibi faciat Synodus". Reſpondeo hunc Domini Petri de Marca librum eſſe theſaurum, ex quo Paſchaſius Queſnellus deprompſit ſua omnia. Adducta verba ferè tranſcripſit. Et ſunt abundè refutata. Et fons iſte etiam errat multipliciter. Primò, quod inappellabilis deponendorum Epiſcoporum poteſtas competat Provincialibus Synodis. Deinde, quod iſta ſuprema authoritas ſit confirmata à Nicæna Synodo, & redacta in Scriptum. Tertiò, quod hocce Scriptum ſit quintus Canon. Etenim Provinciæ Synodus eſt prima in deponendis Epiſcopis cognitio, ideoque ſi ipſius authoritas ſit ſuprema, degradatis Epiſcopis nulla competit appellatio. Admiranda eſt fiducia, quâ Dominus Archi-Epiſcopus talia ſpargit in Mundum.

Eâdem fiduciâ pergit : " Præter argumentum illud exſtat aper-,,ta ac expreſſa authoritas Concilii ſecundi Oecumenici, itemque ,,Africani Concilii, & Innocentii primi Papæ, quorum ea eſt ſen-

„tentia, ut judicia Epiſcoporum eo Canone Nicæno contineri exi-„ſtiment. Canon quippe ſecundus Concilii Conſtantinopolitani „Oecumenici apertè teſtatur adminiſtrationem & gubernationem „Eccleſiarum hoc Canone Nicæno mandatam eſſe unicuique Pro-„vinciæ. Adminiſtrationis verò vocabulo Patres Conſtantinopo-„litani comprehendunt Judicia adversùm Epiſcopos, æquè ac alia „Politiæ & Regiminis Eccleſiaſtici capita". Etiam hæc verba ferè deſcripſit Paſchaſius Queſnellus. Item illa continent multiplices errores. Primus eſt, quod infeliciſſimi ac prævaricatorii iſtius Africani Concilii authoritate utatur adversùs ſanctum Petrum Apoſtolum. Secundus error eſt, quod Innocentii primi Reſcriptum laudet ſolum quintum Nicænum Canonem. Quod etiam Sardicenſem laudet, alibi rectè affirmat ipſe Dominus Archi-Epiſcopus. Error tertius eſt, quod iſtud Reſcriptum ſanciat aut aſſerat Provincialium Synodorum judicia eſſe inappellabilia. Eſt fabula cantanda pueris. Quartus error eſt, quod ſecundus Canon Conſtantinopolitanus confirmet præſertim quintum Nicænum. Quintus eſt, quod apertè ac expreſsè ſanciat Provincialia Judicia eſſe inappellabilia. Etenim ſextus Canon apertè ac expreſsè permittit à Provinciali ad Patriarchalem aut Exarchicam, & ab hac iterùm provocari ad generalem Synodum totius Eccleſiæ.

Dominus Archi-Epiſcopus invocat etiam Antiochenos Canones: "Eadem veritas colligi poteſt ex Canonibus Concilii Antiocheni, „cujus authoritas recepta fuit in Concilio Chalcedonenſi, & dein „in univerſa Eccleſia. Concilium enim illud cupiens prorsùs tol-„lere difficultates, quæ perſæpe occurrebant in executione Con-„cilii Nicæni quoad depoſitiones Epiſcoporum, iis verbis utitur, „quæ apertè docent definitivum Judicium ad Synodum uniuſcu-„juſque Provinciæ pertinere". Reſpondeo longè aliud ad Clerum & Populum Conſtantinopolitanum ſcribere Innocentium primum: "Canonibus obſequendum eſſe ſcribimus, qui Nicææ „ſunt decreti, quos ſolos conſectari decet Eccleſiam Catholicam, „& juxta eos judicare. Si alii à quopiam proferuntur, à Cano-„nibus Nicænis diſſonantes, & hæreticos Authores referentes, ii „à Catholicis Epiſcopis rejiciuntur. Hæreticorum namquè Inventa „Catholicis Canonibus non ſunt adnectenda. Semper enim illi „per nefaria Decreta Patrum Nicænorum Concilium minuere in-„tendunt. Quapropter non ſolùm hoc dicimus iſtos ſequendos

non

„non eſſe, verùm etiam cum hæreticis & Schiſmaticis Dogma„tibus condemnandos, quemadmodum antea in Sardicenſi Con„cilio ab Epiſcopis factum eſt". Agit pro ſancto Joanne Chryſoſtomo, quem Theophili Patriarchæ Alexandrini factio ex Antiochenis Canonibus damnaverat. Docet varia: Canones iſtos diſſonare à Nicænis, eſſe ab hæreticis authoribus, hæreticorum Inventa, Decreta nefaria, contraria Nicæno Concilio, ipſum imminuentia, Hæretica & Schiſmatica Dogmata, damnanda ab omnibus, etiam pridem damnata à Sardicenſi Synodo. Adeò abſunt iſti Canones, ut exponant Nicænos. Quod ipſos ſtudeant evertere, etiam Julius Pontifex altiſſimè clamavit in litteris ad ipſorum conditricem Antiochenam Synodum. Quod nempè Patriarchales, & quaſdam etiam alias Orientalium Synodos ſanxiſſent eſſe ſupremas, atque ita avertiſſent Romanas appellationes, quas Nicæna Synodus confirmaverat, ac redegerat in Scriptum.

Hoc ipſum teſtatur Palladius Helenopolitanus Epiſcopus in Dialogo cum Theodoro, Romanæ Eccleſiæ Diacono, de Actis laudati Ioannis. Affirmat datum de ipſo judicium fuiſſe indiſcretum atque nequiſſimum, & ejus ſcopum fuiſſe, "ut locus „purgandi ſe Joanni nullus omninò daretur, vigore ſcilicet Ca„nonum eorum, quos Theophilus miſerat, à quadraginta Arii „complicibus editos". Adducit Antiochenum Canonem, ac pergit: "Et iſta quidem regula, ut nequam, & à nequiſſimis „edita, in Sardicenſi Concilio eliminata eſt, quando Julius „Athanaſium & Marcellum admiſit ad communionem. Quo„rum gratiâ etiam Canon ille fuerat editus". Nempe ad evertendam, quam Julius fecerat, Athanaſii ac Marcelli appellantium reparationem, & evertendam Sedis Apoſtolicæ circa iſta authoritatem. Et tamen iſtos Canones poſtmodò admiſit Chalcedonenſis Synodus, ac univerſa Eccleſia. Nempè doloſi ſunt, & ambidextri ad bonum & malum. Eccleſia ipſos admiſit ſub hac ſalutari clauſula: "Sine præjudicio Romanæ Ec„cleſiæ, cui in omnibus cauſſis debet cuſtodiri reverentia". D. Petrus de Marca ipſis utitur in ſenſu Euſebiano, atque ita longiſſimè ſaltat extra limites veritatis.

Affirmat inter Antiochenos Canones eſſe aliquam contradictionis ſpeciem, & pergit: "Conciliatio horum Canonum pen-

„det, ut ego quidem exiſtimo, à praxi illarum tempeſtatum, „quæ Interpretibus Græcis atque etiam Latinis ignota fuit. Ea „autem verſabatur in authoritate, quam Imperatores poſſidebant, „concedendi Reſcripta pro reviſione ſupremorum Judiciorum, ſi„ve illa civilia eſſent, ſive Eccleſiaſtica. Nam Edicta Præfecto„rum Prætorio obnoxia non erant appellationi, ſed reviſioni tan„tùm, ſi eam is, qui cauſsâ ceciderat, fieri peteret libello in eam „rem oblato Imperatori". Demonſtrat hæc ex Romanis legibus, atque proſequitur : "Implorabantur etiam Reſcripta Principum „adversùs ſuprema Synodorum Judicia. Cui conſuetudini tem„peramentum adhibet Canon duodecimus Antiochenus, ut his qui„dem omnis ſpes reſtitutionis adimatur, qui poſtquam damnati „fuerint, preces Imperatori obtulerint, ut ejus authoritate reſti„tuantur; eorum verò cauſa per reviſionem retractetur, qui ab „Imperatore obtinuerint, ut novum Concilium habeatur, ad quod „major Epiſcoporum numerus accedat".

Reſpondeo Dominum Archi-Epiſcopum hærere in petitione principii. Demonſtrandum ipſi eſt, quod Provincialium Synodorum judicia olim non fuerint obnoxia appellationibus. Certè hac in re perperam comparantur cum Judiciis Præfectorum Prætorio. Nec enim Metropolitæ, ſed ſoli Patriarchæ habent iſtum in Eccleſia locum, quem Prætoriorum Præfecti habent in Republica. Unde Imperator Juſtinianus horum Judiciis ac ſententiis non Metropolitarum, ſed ſolorum Patriarcharum Judicia ac ſententias æquiparat. Et quidem ſub hac ſemper ſalutari clauſula : "Sine præju„dicio Romanæ Eccleſiæ". Proinde Divalium Reſcriptorum & ſacrarum delegationum poſtulatio non ex ſuprema Provincialium Synodorum authoritate, ſed ex deſperata Donatiſtarum audacia ducit originem. Primi Donatiſtæ talia poſtularunt à magno Conſtantino : Et ſuâ audacia optimum Principem, adhuc Juvenem & Catechumenum, graviſſimè ſcandalizarunt. Malum invaluit ſub Conſtantio. Per Euſebianos. Nec mirum : Etenim ſcelerata Factio per laceratam in Philippo-Politano Conventu Catholicæ Eccleſiæ Monarchiam vidit eſſe ſolutam etiam Eccleſiæ unitatem, ideòque ad ipſam quovis modo reſarciendam garrivit Conſtantium eſſe Epiſcopum Epiſcoporum. Ita diſertè teſtatur Lucifer Calaritanus Epiſcopus in libro de Filio Dei. Et ſanè ſine unitate Capitis eſſe non poteſt unitas corporis. Hinc facinoroſa Factio Papalem

palem Prærogativam tranſcripſit in Imperatorem. Ex hoc fonte etiam Antiocheni, qui primi permiſerunt iſta refugia, Canones emanarunt. Hinc tandem evenit, quod ad quintum ſuum librum præfatur Socrates : " Paſſim in hiſtoria Imperatorum mentionem „propterea fecimus, quod ex illo tempore, quo Chriſtiani eſſe „cœperunt, Eccleſiæ negotia ex ipſorum nutu pendere viſa ſunt, „atque adeò maxima Concilia de eorundem ſententia & convo„cata ſunt, & adhuc convocantur".

Eâdem viâ invaluerunt ſacræ delegationes. Etiam adversùm Provinciales Synodos. Verùm hæ nequaquam inde probantur eſſe ſupremæ aut inappellabiles. Iſta nempe Divalia Reſcripta debebant obſervare & exequi ſacros Canones : Alioquin erant violenta in Eccleſiæ dignitatem injuria. Hinc Imperator Conſtantinus Donatiſtarum litibus, non Gallicanos, quos illi poſtulabant, Epiſcopos dedit Judices, ſed Pontificem Romanum. Et Theophilus Alexandriæ Patriarcha ad ſanctum Joannem Chryſoſtomum, cui Imperator Arcadius criminalem ejus cauſſam delegaverat, ſcripſit : "Arbitror te non ignorare, quid præcipiant Nicæni Con„cilii Canones, ſancientes Epiſcopum non judicare cauſſas citra „ſuos terminos. Si autem ignoras, diſce. Et libellos contra me „ſuſcipere deſinas. Nam etſi judicari me opus ſit, ab Ægyptiis „magis, quàm à te id fieri oportet, qui ſeptuaginta quinque „dierum itinere à nobis ſeparatus es". Affirmat Divalem Delegationem Textu, per ſecundum Conſtantinopolitanum confirmato ac expoſito, Canoni repugnare, ideòque nullius eſſe ponderis. Et ſanctus Joannes interceſſionem agnovit juſtam, atque admiſit. Eâ de re poſtmodò ſcripſit ad Papam Innocentium : " Piiſſimus Im„perator juſſit, quæ contra Theophilum dicerentur, audire. Ve„rùm nos, Patrum Decreta reveriti, nequaquam acquievimus, ſed „vehementer obſtitimus". Utique ipſi Principi, volenti ſuum Reſcriptum mitti in executionem. Eâdem exceptione uſus eſt ipſe Joannes contra Synodum in hortis Ruffinianis : Dixit Thraciæ Epiſcopos non poſſe judicari ab Ægyptiis. Et Domnus Patriarcha Antiochenus contra ſacram delegationem, quâ Imperator Theodoſius Ibæ Edeſſeni Archi-Epiſcopi cauſſam commiſerat alterius Provinciæ Epiſcopis, potenter interceſſit, clamans ipſam debuiſſe devolvi ad ſuum tribunal, ideòque talem delegationem eſſe contemptum ſui Apoſtolici Throni. Videatur epiſtola Theodoreti,

doreti, & decima actio Concilii Chalcedonenſis. Adverſùm tales Delegationes frequenter ac potenter interceſſit magnus Papa Gregorius, conſtanter aſſeverans ſacros Canones à Principe debere diligi, ideòque illis adverſas Juſſiones, utpote per obreptionem extortas, nullius eſſe vigoris aut reverentiæ. Proinde ſacræ Delegationes, quoniam non ad aliam Provinciam, nec ad alium Patriarcham, ſed ad proprium Exarchum debent dirigi, lucidè demonſtrant Provincialium Synodorum Judicia eſſe omninò appellabilia.

Dominus Archi-Epiſcopus pro ſuis Commentis adducit etiam Imperatoris Gratiani Legem, peſtmodò innovatam & extenſam ab Imperatoribus Arcadio ac Honorio: "Quicumque reſidentibus Sacerdotibus fuerit Epiſcopali loco detruſus & nomine, ſi „aliquid contra ſententiam, vel contra quietem moliri fuerit de„prehenſus, rurſuſque Sacerdotium petere, à quo videtur exclu„ſus, procul ab ea Urbe, quam infecit indignus, ſecundùm Le„gem divæ memoriæ Gratiani, centum millibus vitam agat". Et infra: "Sit hujuſmodi perſonis tenore præſentis Legis inlicitum „ſacra noſtra adire Secreta, & impetrare Reſcripta. Omnia de„jectis per culpam Sacerdotio perſonis, quæ impetrata ſunt, in„fecta permaneant". Dominus Archi-Epiſcopus commentatur: "Præter ea argumenra validum quoque teſtimonium ad probandam „veterem illam Principum authoritatem ſumi poteſt ex Lege, „quæ prohibuit, ne deinceps hic mos uſurparetur". Et infra: „Lex damnatis Epiſcopis diſertè inhibet, ne ad Principes accedant, „nevè Reſcripta impetrent, quæ nulla eſſe pronunciat, ſi eorum „Epiſcoporum damnatio peracta ſit juſtam ob cauſſam". Cenſet damnatos Synodaliter Epiſcopos lòngè fortiùs arceri à Romana Appellatione.

Reſpondeo Romanas appellationes à neutra lege everti, ſiſti, lædi, aut circumſcribi. Etenim Gratiani Lex ſancit adverſum ſolos ab Urſicino Antipapa ſeductos aut conſecratos, & ob ſchiſma à ſancto Damáſo Pontifice Synodaliter damnatos Epiſcopos, Parmenſem præſertim ac Puteolanum, qui etiam poſt relegatum in Gallias, ac intra Agrippinenſis Coloniæ muros circumſcriptum ſuum Idolum non ceſſabant fovere factionèm, rebellare Damaſo, ſuas Cathedras per violentiam retinere, ſuas civitates agitare ſurſum deorſum, vilem plebem circumſcribere,

atque

atque ipſius incondito impetu Eccleſiam & Rem-Publicam arietare. Et quo fucum haberent, per technas obrepebant in ſacra Reſcripta, quibus Princeps eorum cauſſam alteri Synodo delegabat retractandam. Et reverà obrepebant. Etenim & Romanæ Cathedræ Privilegia diligens, & iſtorum Schiſmaticorum technas non ignorans Gratianus ſuis ſacris literis paſſim adjungebat hanc clauſulam: "Si Judicio Sacerdotum in Urbe Roma ſit depoſitus, nec vocem quidem in Judicio proferre debet". Nihilominus fraus quandoque prævalebat, & ſuffurabatur Reſcriptum ſine iſtiuſmodi exceptione. Et doloſi Turbines, à prava retracti conſcientia, non ad ſuæ cauſſæ retractatricem accedebant Synodum, ſed ad amiſſas redeuntes Cathedras, quaſi reparatos per Principem Epiſcopos oſtentabant ſe, urbaſque innovabant atque augebant. Et audacia tranſibat in exemplum etiam damnatis per alias Synodos Epiſcopis.

Audiamus Synodi preces: "Quoniam, licet jam dudum veſtræ Clementiæ Judicio relegatus Urſicinus per eos, quos illicitè „ſacrilegus ordinavit, viliſſimum quemque, occultè licet, ſol„licitare conatur. Eoque exemplo nonnulli Epiſcopi, qui malè „Eccleſiis incubant, uſu temeritatis ſuæ, & profani conſpira„tione contemptus, ne acquieſcant Romani Sacerdotis Judicio, „laceſſunt. Ita ut etiam, qui ſe intelligunt pro meritorum ſuo„rum ratione damnandos, vel damnatos eſſe viderunt, redemptâ „vulgi multitudine, Judices ſuos terrore mortis exagitent, con„temptiſque Cognitoribus vel fugatis, illicitum obtineant Sacerdo„tium. Idcircò Statuti Imperialis non novitatem, ſed firmitudi„nem poſtulamus. Indignum quippè eſt, ut conventus quiſque, „adhibitâ manu, eò ſit munitior, quò flagitioſior fuerit. Sicut „Parmenſis Epiſcopus, dejectus Judicio noſtro, Eccleſiam tamen „retinet impudenter. Damnatus æquè Florentius Puteolanus, po„ſtea quàm dejectus eſt, cum aures Tranquillitatis veſtræ inquie„taſſet, atque hujuſmodi Reſcriptum meruiſſet, ut ſi Judicio Sa„cerdotum in Urbe Roma fuiſſet depoſitus, ne vocem quidem in „Judiciis proferre deberet, poſt ſextum annum repſit ad civitatem, „tenuit Eccleſiam, multas in Oppido Puteolano, de quo deje„ctus fuerat, ſeditiones inſolentia concitavit. Eadem exempla ſuæ Legi inſeruit Imperator Gratianus, atque adjunxit: Et Flo„rentius Puteolanus poſt damnationem, quam recto Judicio

„convictus accepit, manſuetudinem noſtram inquietare conatus, dig„num tulit in progreſſione Reſponſum. Poſt quintum decimum „annum, Eccleſiam, de qua extruſus fuerat, rurſus contaminare „conatur: Congreſſiones illicitas facere molitur, egentemque con„ſilii multitudinem perditi animi perſuaſione depravat. Noſtrorum „videlicet Judicum ſocordiâ fretus, qui privatæ gratiæ Imperialia „Præcepta condonant: Et Religionem, quam nos jure venera„mur, quam fortaſſe ipſi negligunt, inquietari patienter accipiunt". Pretio aut perfidiâ corrupti Romano Pontifici non præbebant Regii Brachii auxilium. Adverſum hos igitur, quos ipſe Pontifex Synodaliter damnarât, Epiſcopos, & adverſum ipſorum turbulentias Romana Eccleſia poſtulavit auxilium, & Gratianus Imperator dedit. Nequaquam iniquè damnatis per ſuas Synodos Epiſcopis Romanæ appellationis azylum, ſed juſtè per ſolam Romanam Eccleſiam dejectis clauſit portas turbulentiæ. Ad preces S. Damaſi, S. Ambroſii, totiuſque Romanæ Synodi.

Iſtam Legem ſingulariter dilexit, & ad ſe extendi ambivit Africana Eccleſia. Hinc inter varia, quæ Aurelius Primas pro reparando Eccleſiæ ſuæ ſtatu poſtulanda duxit à Principe, fuit & hoc: "Et illud petendum, ut ſtatuere dignentur, ut ſi quis „cujuſlibet honoris Clericus Judicio Epiſcoporum quocumque „crimine fuerit damnatus, non liceat eum ſive ab Eccefiis, „quibus præfuit, ſive à quolibet homine defenſari, interpo„ſitâ pœnâ damni, pecuniæ, atque honoris, quo nec ætatem, „nec ſexum excuſandum eſſe præcipiant". Acceſſiſſe poſſint & preces aliarum Eccleſiarum. Hinc ergò Arcadius & Honorius ad Adrianum Prætorio Præfectum ſcripſerunt: "Suggerentibus „Epiſcopis didicimus quoſdam Sacerdotes Chriſtianæ Legis, „quorum delicta Cœtu Epiſcopali & deprehenſa fuerint, & eo„rum ſententiâ vindicatá, in ſinu earum Urbium, in quibus „talia commiſſa ſunt, permanere, & quærere turbas populi „convocare, turbatores quietis exiſtere, tumultus popularis „authores, innocentes ſe poſt judicium dicere, plebem colli„gere, & velut adhuc Epiſcopos ſalutari, Comitatum ſacrum „petere, mereri mendaciis Oracula & furtiva Reſcripta". Adversùm iſtiuſmodi turbines innovarunt & extenderunt laudatam Legem Imperatoris Gratiani. Primus qui Romanas damnatorum Epiſcoporum Appellationes prætendit everti per iſtas Le-

ges.

ges, fuit Hincmarus Rhemenſis. Erubuit è proprio ore talia nugamenta proferre: Hinc ipſa adversùs Romanam Hincmari Laudunenſis Appellationem ſcripſit ad Adrianum ſecundum è Duziacenſi Synodo per manum Regis Caroli Calvi. Et addidit fœdum errorem. Gratiani Legem dixit emanaſſe ad præfatas preces Afrorum.

Quod iſta Lex Romanas Appellationes auferat, eſt cantanda pueris fabula. Hinc Theodoretus, Cyrenſis Epiſcopus, qui circumſcripto intra ſuam civitatem exilio clauſus per Imperatorem Theodoſium, & per Epheſinum Latrocinium degradatus, appellaverat ad ſanctum Leonem Pontificem, nec permittebatur accedere, ſcripſit ad Anatolium Patritium: "Magnitudinem tuam ob- „teſtor, hanc à victore Auguſto gratiam petat, ut in Occiden- Epiſt. 119. „tem veniam, ibique à Deo chariſſimis ſanctiſſimiſque Epiſcopis „judicer, ac ſi vel minimum à fidei regula deflectere videar, in „medium maris profundum dejiciar. Quod ſi his veſtris precibus „non cedat, habitare me ſaltem jubeat in monaſterio noſtro, quod „quidem à Cyrenſi civitate abeſt millibus centum & viginti. Ho„rum, ſi fieri poteſt, priùs illud; ſin minùs, alterum certè Mag„nitudinis veſtræ operâ concedi mihi poſtulo". Affirmat aut ſibi permittendam Romanæ Appellationis proſecutionem, aut certè tractandum juxta Legem Gratiani. Si nempe cenſeretur frivolè provocaſſe. Et hinc Imperator Martianus ipſi permiſit iſtam proſecutionem. Ejuſdem mentis olim fuit Gallicana Eccleſia Etenim Cæſarius Contumelioſum Epiſcopum, cujus damnatoria ſententia jam tranſierat in rem judicatam, ideòque & erat detruſus in Monaſterium, mox ut reclamare cœpit, & appellare ad Agapetum Pontificem, extraxit è Monaſterio, & redire permiſit ad Epiſcopalem honorem. Eadem eſt ratio ſacrarum Delegationum. Quod ipſas nec Gratianus, nec Arcadius, aut Honorius per ſuas Leges aboleverint aut abolere voluerint, eſt nimis manifeſtum. Etenim & Epheſinæ & Chalcedonenſis Synodi Acta, Theodoſianus Codex, aliaque antiqua & Eccleſiæ & Imperii Monimenta abundant ſacris Delegationibus. Proinde præfati Principes aboleverunt ſolos iniquos adversùs Juſtitiam & publicam pacem juſtè damnatorum Epiſcoporum recurſus. Quæ omnia tandem agnoſcit ipſe etiam Dominus Archi-Epiſcopus. Etenim adjungit: "Si damna„tio peracta ſit ob juſtam cauſſam".

CAPUT XXIV.

Diſcutiuntur exempla adducta per Dominum Petrum de Marca.

DOminus Archi-Epiſcopus affirmat ſua Commenta confirmari plurimis exemplis. Hoc eſt primum: "Primum itaque exemplum petitur à „Concilio Sardicenſi, quod de Judiciis à Sy„nodis Tyria, Antiochena, & Conſtantinopo„litana adversùs Athanaſium Epiſcopum Alexan„drinum, & Marcellum Ancyranum latis cog„novit permiſſu Imperatorum Conſtantii & Conſtantis, qui eo„rum cauſam retractari conceſſerant. Ingenuè id fatetur ipſa Sy„nodus in epiſtola Synodica ad Julium Papam ſcripta": Tria fuerunt quæ tractanda erant. Nam & ipſi Religioſiſſimi Imperatores permiſerunt, ut de integro univerſa diſcuſſa diſputarentur. "Eo Imperatorum permiſſu ſe Synodus Sardicenſis tuebatur adver„sùs Orientalium conqueſtionem, qui aiebant judicia à ſuis Præde„ceſſoribus fato functis facta non poſſe retractari". Non erat fas eorum, qui jam cum Deo ſunt, ſententiam refricare, "ut inquiunt „Orientales in ſua Synodica epiſtola. Ex ea porrò epiſtola colligi „poteſt uſus, qui tum apud Epiſcopos invaluerat, auxilium Prin„cipum implorandi adversùs Judicia Epiſcoporum. Nam cum Oc„cidentalibus obtuliſſent conſenſuros ſe", ut ex utroque Concilio "Legati in Ægyptum mittantur ad noſcenda Athanaſii crimi„na, eam conditionem addunt, conſentire ſe damnationi ſuæ, ſi „calumniam ei impactam fuiſſe conſtiterit, ac præterea, ut ipſis „præcludatur omnis via implorandi præſidium Imperatorum, aut „Concilii, aut etiam cujuſpiam Epiſcopi.

Reſpondeo hæc omnia non ſpectare ad præſentem controverſiam, ac inſuper ſcatere erroribus atque exceſſibus. Etenim nos hîc quærimus de Provincialium Synodorum authoritate, an ſuprema ſit, quæ nec per Romanam Appellationem poſſit concuti: At verò Tyria, Antiochena, & Conſtantinopolitana Synodi fuerunt

runt

ſunt Patriarchales, ideòque alterius formæ & fori. Et tamen etiam ipſæ fuerunt per Romanam Appellationem concuſſæ. Fuerunt primò per Julium Pontificem ſucciſæ & circumſcriptæ, ac tandem per Sardicenſem Synodum circumductæ ac exſufflatæ. Idque ſecundùm Apoſtolicos Canones: Atque Nicænos. Proinde Apoſtolica Sedes eandem longè potiori Jure poteſtatem habet in Judicia Provincialium Synodorum. Quod error, qui Provincialium Synodorum in degradatos Epiſcopos aut Clericos judicia affirmat ſuprema ac inappellabilia, ſit quinto Nicæno Canoni injurioſiſſimus, ac Euſebiano, itemque Photiano Schiſmate pejor, licet cunctis exploratum ſit, expedit paucis oſtendi. Utriuſque igitur Schiſmatis pertinax Sectator Theodorus Balſamon, ac in ipſo Antiochenus Patriarcha, Sardicenſes Canones exponens ſcribit ad tertium: "Quæ autem de Papa definita ſunt, eadem de Patriarcha „Conſtantinopolitano ſunt intelligenda, quod is à diverſis Canoni-„bus ſimiliter ac Papa ſit in omnibus honoratus". Ex ſui Schiſmatis regula cenſet Romanum Pontificem & Conſtantinopolitanum Patriarcham eſſe pares ac æquales, ideoque ad utrumque pariformiter à cunctis eorum ſubditis, Epiſcopis, Clericis ac Laicis, adversùm Synodales Provinciarum ſententias poſſe provocari. Pa-dem repetit in Scholio ad quintum Canonem: "Quia in priori-„bus Canonibus diximus non eſſe, quæ de Papa conſtituta ſunt, „ſpecialia ejus & ſolius Privilegia, ut neceſsè habeat quivis con-„demnatus Epiſcopus ad Sedem Romanam accedere, ſed etiam „apud Sedem Conſtantinopolitanam exaudiri, eadem quoque rur-„ſùm dicimus". Eodem modo Sardicenſes Canones exponit Joannes Zonaras: "Hujus Sardicenſis Canonis Decreto ſummi Sacer-„dotes antiquæ Romæ in quacumque cauſa ab Epiſcopis provo-„cationem ad ipſos dari jactant, ac eundem in prima Nicæna „Oecumenica Synodo conditum fuiſſe falsò affirmant. Quod qui-„dem cum in Synodo Carthaginenſi propoſitum fuiſſet, minimè „cum veritate conſentire probatum eſt. Neque igitur hic Ca-„non à Nicæna Synodo editus fuit, neque ad ipſum Romanum „Pontificem provocationes ab omnibus Epiſcopis, ſed ab iis tan-„tummodò, qui eidem ſubjecti erant, dari oportere decernit. Ro-„manæ autem Eccleſiæ ditioni eo tempore omnes ferè Occi-„dentis Eccleſiæ ſubjiciebantur: Macedoniæ nimirùm, Theſſaliæ, „Illyrici, Græciæ, Peloponeſi, & ejus quæ Epirus dicitur, quæ

„poſtea in Conſtantinopolitani jura tranſierunt". Affirmat plura. Primò, quod Romani Pontifices prætendant ſibi per Sardicenſes Cânones adſcribere appellationes omnium ſub cælo Eccleſiarum. Secundò, quod ipſos dicant eſſe Nicænos. Tertiò, quod utrumque ſit falſum. Quartò, quod poſterioris falſitas pateat ex illis, quæ Zozimus Pontifex olim egit cum Africana Eccleſia. Et in his quatuor convenit cum modernis Novatoribus. Quintò affirmat, quod Sardicenſis Synodus omnes & ſolas Romani Patriarchatus appellationes attribuat Romanis Pontificibus. Hoc libens profitetur. Et adjungit Romanum Patriarchatum fuiſſe tunc vaſtiſſimum: Nempe ante rapinas ac violentias Imperatoris Leonis Iſauri. Eandem veritatem in Alphabetico Syntagmate profitetur Mattheus Blaſtares. Et omnes alii Sectatores iſtius ſchiſmatis. O lamentabilem miſeriam noſtrorum temporum! Per talia teſtimonia compellimur in Orthodoxis Doctoribus frænare vocum novitates.

Primus porrò error eſt, quod Sardicenſis Synodus Orientalium Synodorum, ac appellantium Epiſcoporum cauſſam retractaverit ex delegatione Principum. Etenim ipſa Synodus diſerte ſcribit ſe ex ſolo Principum permiſſu egiſſe, non ex ipſorum delegatione aut juſſione. Generalis Synodus eſt, non ſolius Eccleſiæ, ſed etiam totius Reipublicæ commotio: Hinc ſine iſto permiſſu fieri nunquam potuit. Præſertim iſtis temporibus, quibus, ut ſanctus Optatus Milevitanus ait, non Imperium in Eccleſia, ſed Eccleſia erat in Imperio. Pontifex Synodum concipiebat, ejus cauſſas exponebat Principi, ipſius poſtulabat permiſſum, ipſoque obtento indicebat Synodum. Ita factum Sardicenſi Synodo, palam ſcribit ſanctus Athanaſius in epiſtola ad ſuos Monachos: "Romæ congre„gati Epiſcopi propè quinquaginta, Euſebianos, ut ſuſpectos ac „timentes ſe ſiſtere, non receperunt, & quæ ab ipſis ſcripta eſſent, „pro vanis habuerunt; nos autem receperunt, noſtramque com„munionem ſunt amplexi. Interim cum iſta fierent, ſimul & de „Synodo Romana Conſtans Imperator, & quid Alexandriæ, & „per univerſum Mundum contra Catholicos gereretur, reſcivit. „Miſſæ ſunt igitur literæ à Conſtante ad Fratrem ſuum Conſtan„tium, ibique de amborum ſententia placuit ut Synodus Sardicenſis „celebraretur, & de rebus actis cognitio fieret, ne ulterius injurioſè „habiti injuriis afficerentur, vel injurioſi ulteriùs pergerent inju„riam facere". Julius ſuæ, in qua appellantem Athanaſium re-

veſtiverat, & ad quam Euſebiani, retractatorium ac definitivum Judicium audituri, comparere contumaciter noluerant, Synodi Acta expoſuit, ſuggeſſit neceſſariam totius Eccleſiæ Synodum, & ad ipſam poſtulavit compelli Euſebianos. Conſtans permiſit, & Fratrem Conſtantium compulit ad Euſebianos iſthic exhibendos. Utique audituros præfatum judicium, ſpectans ad ſolam authoritatem Julii. Porrò Venerabilis Hoſius in literis ad Imperatorem Conſtantium laudat Imperatorem Conſtantem, quod Eccleſiaſticis Epiſcoporum Judiciis nunquàm fecerit vim, immò nec ſe miſcuerit: Omnia permiſit Epiſcopis & ſacris Canonibus. Præſertim Epiſcopo Romano. Et hinc Sardicenſem Synodum voluit fieri intra ſuum Imperium. Quod ei Conſtans nullatenus ſe interpoſuerit, affirmat Athanaſius in ſecunda Apologia: "Nos igitur, plurimis conve- „nientibus Sardicam, eos qui cum Euſebio communicaverant, „in Judicium provocavimus. Illi verò, quibus in oculis erant „ſua Delicta, conſpectis ibi ſuis Accuſatoribus, magnoperè judi- „cium exhorruerunt. Cum enim omnes ſe ritè ac legitimè ſiſterent, „Euſebiani ſecum Comites Muſonianum, Æſychium, & Caſtri- „tium adduxêre, ut pro ſua conſuetudine illorum poteſtate, quid- „quid animo libuiſſet, perficerent. Ibi cum ſine Comitibus Con- „cilium ageretur, neque ullus miles interveniſſet, iſti à ſuis con- „ſcientiis ingentem animi conſternationem acceperunt. Siquidem „non eo modo, quo volebant, de ipſis fiebant judicia, ſed ut „veritatis ratio requirebat". Iſtud ipſum repetit in epiſtola ad ſuos Monachos, & adjungit Sardicæ omnia fuiſſe peracta "ſecundum „morem Eccleſiaſticum". Proindè non ex Delegatione Principum, ſed ex authoritate Julii Pontificis.

Secundus error eſt, quod Sardicenſis Synodus eo Principum permiſſu fuerit ſe tuita adversùs conqueſtionem Orientalium. Etenim longè aliud de generalibus, immò & de inferioribus Eccleſiæ Synodis docet ſanctus Martyr & Abbas Maximus. Theodoſio Cæſaræenſi apud Bithynos Epiſcopo, Lateranenſem ſancti Martini Pontificis, quod ſine Auguſta juſſione facta eſſet, contra Monothelitas Synodum ſpernenti, in habita cum ipſo collatione reſpondit: "Si Synodos, quæ factæ ſunt, juſſiones Imperatorum fir- „mant, & non pia fides, recipe Synodos, quæ contra Homou- „ſion factæ ſunt. Nam juſſione Principum ſunt patratæ. Pri- „mam videlicet in Tyro, ſecundam in Antiochia, tertiam in Se-

leucia

„leucia, quartam in Conſtantinopoli ſub Eudoxio Ariano, quin-
„tam in Nicæa Thraciæ, ſextam in Syrmio, & poſt hæc multò
„poſt ſeptimam in Epheſo, cui Dioſcorus præſedit. Omnes
„enim has Imperatorum juſſio aggregavit. Attamen omnes dam-
„natæ ſunt propter impietatem infidelium Dogmatum ab eis con-
„firmatorum. Quare autem non abjicitis eam, quæ depoſuit
„Paulum Samoſatenum ſub ſanctis ac beatis Dionyſio Papa Ro-
„mano, & Dionyſio Alexandrino, atque Gregorio miraculorum
„Patratore, qui eidem præfuit Synodo, quoniam non eſt juſſione
„facta Imperatoris ? Quis præterea Canon promulgat illas ſolas
„approbandas Synodos, quæ Imperatoris juſſione ſunt congrega-
„tæ ? Verùm etſi omninò juſſione Imperatoris congregatis, illas
„novit ſanctas & probabiles Synodos pius Eccleſiæ Canon, quas
„rectitudo Dogmatum approbavit. Sed & bis, quemadmodum
„novit Dominus meus, & alios docet, fieri Synodos in omni Pro-
„vincia per ſingulos annos regula ſancit, juſſionis Imperialis nul-
„lam memoriam faciens, ad tuitionem ſalutaris fidei noſtræ, &
„correctionem omnium capitulorum, quæ Divinæ non conve-
„niunt Eccleſiæ Legi". Et convictus Theodoſius repoſuit: "Ita
„eſt, ut aſſeris. Dogmatum quippe rectitudo Synodos firmat".
Ambo profitentur, quod Principis juſſio aut permiſſio non ſpe-
ctent ad Synodi ſubſtantiam, & tam abeſſe poſſint, quàm adeſſe.
Solâ rectæ fidei cuſtodiâ, & ſacrorum Canonum obſervantiâ tuen-
tur ac firmant Synodales Actus. Et juxta hoſce Canones pri-
mum locum tenet authoritas Romani Pontificis, cujus eſt Syno-
do præſidere. In hujus nomen formantur Synodalia Judicia. Et
hoc non à paucis ſæculis: Ita enim fecit Chalcedonenſis Syno-
dus. Sardicenſi Synodo Auguſta juſſio adhibita dumtaxat fuit ad
ſiſtendos contumaces Euſebianos. Eam invocavit Julius tamquam
Regii brachii auxilium. Proinde ſola ejuſdem Julii authoritas fuit
Synodi tuitio atque directio.

Tertius error eſt, quod Orientales Epiſcopi dixerint ſua Ju-
dicia non poſſe retractari. Et quod iſtud rectè probetur ex ad-
ducta ipſorum epiſtola. Quod item ex iſta epiſtola rectè colli-
gatur uſus, qui tunc apud Epiſcopos invaluerat. Nempe uſus re-
currendi ad Principem, & ab ipſo poſtulandi retractatorium Ju-
dicium. Reſpondeo errorem hunc eſſe enormem atque intolera-
bilem. Etenim iſta epiſtola eſt ſceleratiſſima Euſebianæ Factio-
nis

n is in PhilippotPolitano Conventiculo ſutela, qua nequaquam to-
·a Orientalis Eccleſia, ſed ſola facinoroſiſſima Euſebii Nicomedienſis Epiſcopi conjuratio tentavit Monarchicam Catholicæ Eccleſiæ unitatem lacerare, Apoſtolicæ Sedis Primatum deſtruere, Romanas appellationes de Divinæ legis prævaricatu accuſare, damnare Julii Pontificis Acta circa Athanaſii ac aliorum Epiſcoporum reveſtitionem, & ipſum tamquam Divini Juris tranſgreſſorem excommunicare. Qua in re Petrus de Marca patrat exceſſus varios. Primò, ſceleratiſſimum paucorum Euſebianorum facinus tranſcribit in totam Orientalem Eccleſiam. Secundò, ex iſtius ſceleratiſſimæ epiſtolæ authoritate invadit Romanas appellationes. Tertiò, ex ejus teſtimonio affirmat nos doceri uſum totius Orientis. Quartò, iſtius epiſtolæ iniquitatem tranſcendit atque excedit. Etenim epiſtola ſolas Patriarchales, ille autem Provinciales etiam Synodos affirmat eſſe ſupremas atque inappellabiles. Quæ omnia an quadrent in Orthodoxum Archi-Epiſcopum, permitto aliis definiendum.

Dominus Archi Epiſcopus tradit & ſecundum exemplum: "Secundum exemplum exſtat apud Epiphanium. Scribit enim Photinum à Synodo Sardicenſi damnatum, velut novæ hæreſios authorem, Conſtantii Imperatoris authoritatem imploraſſe, ut cauſſam ſuam retractari obtineret, & ut oſtenderet iniquo ſe Judicio fuiſſe depoſitum. Conſtantius itaque octo Comites, id eſt, Conſiliarios ſuos delegavit, qui unà cum Concilio Orientalium in Urbe Syrmienſi cauſſam ejus judicarent, ſuſceptâ à Baſilio Epiſcopo Ancyrano curâ convincendi impietatem ac hæreticas propoſitiones Photini". Reſpondeo etiam hoc exemplum eſſe extra chorum. Etenim Sardicenſis Synodus fuit Oecumenica, ideoque ejus Judicium fuit omninò ſupremum, ac penitùs inappellabile: At verò nos hìc agimus de Provinciarum Synodis. Harum ſupremam authoritatem ignoramus hactenùs, & doceri cupimus per authentica exempla aut teſtimonia. Porrò ille ad Conſtantium recurſus fuit dignus Hæreſiarcha Photino. Fuit ſimilis illi, quo Martinus Lutherus ad Ducem Saxoniæ, aut Joannes Calvinus contra Tridentinum Concilium recurreret ad Regem Angliæ. Etiam iſta Delegatio fuit Conſtantio digna. Etenim ille nihil magis habuit in voto, quàm Sardicenſem Synodum evertere. Et Syrmienſis Synodus fuit una iſtarum, de quibus in epiſtola ad

 ſuos

ſuos Monachos ſanctus Athanaſius : " Quis videns Conſtantium ,,in decernendo Principem ſe facere Epiſcoporum, & præſidere ,,Judiciis Eccleſiaſticis, non meritò dicat illum eſſe ipſam abomi- ,,nationem deſolationis, quæ à Daniele prædicta eſt" ? Dum in Sardicenſi Synodo credebatur quid corrigendum, ejus retractatio fuerat à Julio poſtulanda, non à Conſtantio. Retractatorium Judicium primi Donatiſtæ poſtularunt à Laico Principe. Quæ poſtulatio circa generalem Synodum eſt intolerabilis. Hac de re videatur epiſtola ſancti Leonis Pontificis ad Leonem Imperatorem.

CAPUT XXV.

Diſcutiuntur alia exempla, adducta per Dominum Petrum de Marca.

TErtium exemplum eſt Cyrillus Hieroſolymæ Epiſcopus. Dominus Archi-Epiſcopus affirmat ipſum eſſe lucidiſſimum, atque exponit : "Cy- ,,rillus fuerat depoſitus ab Acacio Cæſareæ Epiſ- ,,copo, Metropolitano ſuo, in Synodo Provin- ,,ciæ Paleſtinæ, à qua provocavit ad majus Con- ,,cilium, oblato Judicibus libello appellationis. ,,Annotat Socrates primum omnium Cyrillum contra conſuetudi- ,,nem & Canonem Eccleſiaſticum appellationem uſurpaſſe ad eum ,,morem, qui in foro obtinet". Audiendus eſt totus Socratis con-
L.2.C.32. textus, agens de Actis Seleucienſis Concilii : "Acaciana Factio ,,ad Concilium accedere recuſavit. Qui autem alterius erant par- ,,tis, in Eccleſiam convenientes accerſunt Acacium cum ſuis, ,,quò de Cyrillo Hieroſolymorum Epiſcopo decideretur. Hoc ,,loco intelligamus oportet Cyrillum jam antea accuſatum fuiſſe, ,,& ab Epiſcopatu ſubmotum. Qui ſimul atque de gradu eſſet ,,dejectus, appellationis libello ad eos, qui eum dejecerant, miſ- ,,ſo, ab majores Judices provocavit. Cui quidem appellationi ,,Conſtantius Imperator ſuffragatus eſt. Atque à Cyrillo ſolo & ,,primo, perinde ac ſi res apud Laicos Judices ageretur, contra ,,Canonis Eccleſiaſtici conſuetudinem provocatum eſt. Tandem

Seleuciam

„Seleuciam, ut de eo Judicium fieret, adventant. Et ob eam cau-„ſam Epiſcopi Acacium cum ſuis accerſivêre. At ubi ſæpiùs accer-„ſiti non venerunt, illum ipſum Acacium abdicant". Et Cyrillum reſtituerunt. Dominus Petrus de Marca commentatur: "Un-„de colligere poſſumus nondum receptam eâ ætate fuiſſe appella-„tionem à minori Synodo ad majorem, neque à Provinciali ad „Patriarchalem. Nam Concilium Antiochenum non tribuebat fa-„cultatem appellandi ab una Synodo ad aliam. Unica ei mens „fuit præſcribere, quandonam depoſito Epiſcopo liceret Principis „Reſcriptum ad majus Concilium impetrare ad obtinendam revi-„ſionem, quæ primos Judices non vetabat ſecundo Judicio in-„tereſſe. Nihilominùs Cyrillus ſimpliciter appellavit ad majus „Concilium, appellationemque ſuam primis Judicibus denuncia-„vit, cum mos poſtulare videretur, ut Reſcriptum Principis im-„petraret". Elucidat per Pariſienſis Parlamenti & Cancellariæ morem, atque proſequitur: "At Cyrillus ultra progreſſus eſt. Nam præ-„ter innovationem ab eo introductam Reſcriptum quoque Con-„ſtantii obtinuit ſecundùm morem, quo cauſa eadem retractari „juſſa eſt in Concilio Seleucienſi, cujus authoritate reſtitutus „eſt Cyrillus".

Reſpondeo Dominum Archi-Epiſcopum variè labi. Primus error eſt, quod dicat Cyrillum non ad ſuperiorem provocaſſe Synodum, ſed ad numeroſiorem. Etenim rerum ad Antiochenum Patriarchatum ſpectantium peritiſſimus Theodoretus ſcribit in Eccleſiaſtica Hiſtoria: "Acacius abdicavit Cyrillum, ac Hieroſoly- L.2.C.27.
„mis expulit. Cyrillus autem proficiſcitur Antiochiam, quam „Paſtore orbatam reperit. Inde Tharſum petens, cum Sylvano „Eccleſiæ illius Antiſtite ætatem degit. Quare rem ut accepit „Acacius, literas dedit ad Sylvanum, eumque de Cyrilli abdica-„tione certiorem fecit. At Sylvanus à miniſterio Eccleſiaſtico il-„lum minimè prohibuit. Ubi Epiſcopi convenerunt Seleuciam, „Cyrillus cum Sylvano fit Concilii Particeps". Palam affirmat Cyrillum non ad numeroſiorem Synodum, ſed provocaſſe & acceſſiſſe ad ſuum Patriarcham Antiochenum. Et quia vacabat vidua Sedes, inſtitui nequiit retractatorium Judicium. Hinc novum Patriarcham exſpectans, acceſſit Tharſum, Metropolim Ciliciæ. Quò potentis Metropolitæ patrocinio contra Acacii violentias muniretur. Et Sylvanus officio non defuit. Quidquid enim Apo-

ſtolicũm Canonem, qui unius Epiſcopi damnatum vetat admitti ab alio, Acacius inclamaret, ille Cyrillum non ſecluſit ab Epiſcopali communione, nec prohibuit à ſacro Miniſterio. Et ejus Judicium ac factum comprobavit Seleucienſis Synodus. Etenim utrumque admiſit ad Synodalem conſeſſum atque ſuffragium. Tractavit ut Canonicos Epiſcopos: Utique propter appellationem, juxta Canones Sardicenſes. Nempe iſthic erant non ſoli Antiochenorum Canonum, & Philippo-Politanæ audaciæ anthores Epiſcopi, ſed plurimi etiam Catholici, qui Sardicenſem Synodum probabant & admittebant. Seleucienſis Synodus Acacium cum ſuis, non uti Conjudicem, ſed uti futurum reum evocavit ad reddendas rationes ſui Judicii. Et contumacem degradavit. Quæ omnia quis non videt facta fuiſſe juxta Canones Sardicenſes? Quare & Socrates per majores Judices omninò intellexit ſuperiores.

Secundus error eſt, quod Seleucienſis Concilii tempore necdum eſſet appellatio à Provinciæ Synodo ad Patriarchalem. Etenim contrarium lucet ex jam expoſita appellatione Cyrilli. Et viginti circiter poſt annis habita Conſtantinopolitana Synodus ſanxit: "Si

Cap. 6. „qui dicunt ſe habere aliquas adversùs Epiſcopum criminationes, „eas jubet ſancta Synodus primùm quidem apud Provinciæ Epiſ-„copos accuſationem proſequi, & apud eos probare crimina Epiſ-„copi, qui aliquarum rerum accuſatur. Quod ſi evenerit, ut Pro-„vinciales Epiſcopi crimina, quæ Epiſcopo intentata ſunt, corri-„gere non poſſint, tunc ipſos accedere ad majorem Synodum Diœ-„ceſis illius Epiſcoporum pro hac cauſſa convocatorum. Si quis „autem jis, quæ decreta fuerint, contemptis, auſus fuerit vel Im-„peratoris aures moleſtiâ afficere, vel ſæcularium Principum, vel „univerſalem Synodum perturbare, neglectis Diœceſis Epiſcopis, „eum nullo modo eſſe ad accuſationem admittendum, ut qui Ca-„nonibus injuriam fecerit, & Eccleſiaſticum ordinem everterit". Patriarchales appellationes adeò probat & firmat, ut ante expletum de ipſis retractatorium in Patriarchali Synodo Judicium rigidè interdicat recurri ad Reſcripta Principum, aut etiam ad generalem Synodum totius Eccleſiæ. Profitetur ſe hæc ſancire non de novo, ſed juxta ſacros Canones & Eccleſiaſticum ordinem, quem everti nolit, aut perturbari. Has enim appellationes introduxit Canon Apoſtolicus. Hinc eaſdem firmant Chalcedonenſe Concilium, octava Synodus, Canones Arabici, & alii plures.

Tertius

Tertius error eſt, quod Antiocheni Canones non ab una Synodo provocari ad aliam, ſed ſolummodò permittant poſtulari Reſcriptum Principis, qui malè judicatam cauſſam dignetur alteri Synodo delegare. Reſpondeo parum referre, quid iſti Canones ſanxerint. Ex ipſis non poſſumus veram Eccleſiæ diſciplinam, nec veram Eccleſiaſticorum judiciorum normam agnoſcere. Quoniam ſunt Euſebiana ſoboles, damnata per Canones Sardicenſes. Nihilominùs omnis veritas eſt ſuavis & amabilis, ideòque exquirenda. Sexti Canonis verba ſunt lucida: "Si quis à proprio „Epiſcopo fuerit excommunicatus, non priùs ab aliis ſuſcipiatur, „qùam fuerit ſuſceptus à proprio Epiſcopo, vel factâ Syno„do accedens ſe defenderit, & perſuaſâ Synodo aliam ſententiam „retulerit". Permittit ab Epiſcopo provocari ad Synodum. Et nulla eſt mentio Reſcripti aut Principis. Utor tranſlatione Gentiani Herveti. quia hìc eſt clarior. Duodecimus Canon eſt æquè lucidus: "Si quis à proprio Epiſcopò depoſitus Presbyter vel Dia„conus, vel Epiſcopus à Synodo, auſus fuerit Imperatoris auri„bus moleſtiam exhibere, cum oporteat ad majorem Synodum „converti, & jus quod habere ſe putat, ad plures Epiſcopos re„ferre, eorumque examinationem ac Judicium ſuſcipere. Qui „igitur his contemptis, Imperatori moleſtus fuerit, is nullâ veniâ „dignus, neque ſui defendendi locum habeat, nec futuræ reſtitutionis „ſpem exſpectet". Non eſt opus commentario. Canon non ſolummodò permittit, ſed ſub graviſſima pœna mandat & Epiſcopis & Clericis, ut Reſcripta intermittant, & à Synodo provocent ad Synodum. Utique à Provinciali ad Patriarchalem. Decimus quartus & decimus quintus Canon hanc facultatem limitant ad eos, qui unanimi totius Provincialis Synodi ſuffragio non fuerint damnati, Unanimiter damnatis occludit januam hujus refugii. Et contra hunc Canonem prodiit ſextus Conſtantinopolitanus, qui non niſi poſt exceptam à Patriarchali Synodo ſententiam permittit confugi ad Reſcripta. Iſte enim ſextus Canon eſt ille, cujus vigore Theophilus Alexandrinus tentabat ſanctum Joannem Chryſoſtomum proſcribere in perpetuum ac inſolubile exilium. Palladius Helenopolitanus ipſum proponit in hæc verba: "Si quis Epiſcopus aut Presbyter, juſtè ſive injuſtè depoſitus, ex „ſe ipſo abſque Synodo in Eccleſiam redierit, hic jam excuſatio„nis non habeat locum, ſed omninò expellatur". Eſt variè alteratus

teratus. Mixtus ex quarto & ſexto. Hauddubiè technâ Theophili. An Conſtantius Cyrillo Reſcriptum dederit, ignoro. Si dederit, ipſum non appellandi aut retractandi faciebat facultatem, ſed factam appellationem comprobabat, & adjuvabat executoriis juſſionibus.

Porro quid in Cyrillo Socrates propriè improbet, non eſt manifeſtum. Quidquid ſit, graviter errat, dum ſcribit Cyrillum fuiſſe primum ac ſolum iſtius exceſſus Patratorem, Etenim etiam de Donatiſtis, à Romano Melchiadis Pontificis Judicio provocantibus, ad Arelatenſem Synodum ſcripſit Imperator Conſtantinus: "O rabida furoris audacia! Sicut in cauſſis gentium fieri „ſolet, appellationem interpoſuerunt". Exiſtimo Cyrillum ab unanimi Acacianæ Synodi ſuffragio fuiſſe damnatum, atque ita appellando impegiſſe in quintum-decimum Canonem Antiochenum. Et adjuviſſe ſe per leges. Etenim leges etiam illum, qui apud Provincialis Præfecti Tribunal fuerit unanimi omnium Aſſeſſorum ſuffragio damnatus, permittunt provocare ad Præfectum Prætorii. Hinc Conſtantius fuit appellationi ſuffragatus. Cenſuit indultum Laïcis per leges in minoribus etiam cauſis refugium, Epiſcopis in capitali cauſa non poſſe per Canones denegari. Proindè Socrates, dum ſcribit Cyrillum ſolum ac primum impegiſſe in Canonis conſuetudinem, reſpicit Canones Antiochenos. Et iſto ſenſu poſſit verum dicere. Interim Conſtantii atque Cyrilli Judicium probavit Conſtantinopolitana Synodus. Omnibus generatim damnatis per Provinciæ Synodum Epiſcopis permiſit provocare ad Synodum Patriarchæ. Etiam damnatis unanimi ſuffragio. Hi namque damnati tunc paſſim confugiebant ad ſacra Reſcripta: Synodus maluit valere antiquos Canones, ideoque iſtis etiam damnatis reddidit appellationem ad Patriarcham. Exiſtimo ſanxiſſe ex rogatu optimi Imperatoris Theodoſii, qui ſuas turbatis tunc Reipublicæ negotiis diſtentiſſimas aures inquietari nolebat ſimilibus Epiſcoporum quæſtionibus. Inſuper Epiſcopi iſti omnem Euſebianæ iniquitatis Factionem, omniaque ejus contra Apoſtolicam Sedem Attentata volebant extincta. Quod Socratis auctoritatem modici pendam, nemo admiretur. Etenim de ipſo, Hæreſiarchæ Neſtorii res exponente, ſcribit in primo ſuo libro Evagrius Epiphanienſis:

Licet

„Licet Socrates rem aliter, utpote ejuſdem ignarus, comme-„moret". Et tamen fuit vicinus Neſtorii ævo.

Procedamus ad quartum exemplum: " Quartum exemplum „peti poteſt ex damnatione ſancti Joannis Chryſoſtomi, qui „cum in Synodo ad Quercum depoſitus fuiſſet à Theophilo „Epiſcopo Alexandrino, in exilium actus eſt ab Imperatore, re-„vocatus tamen ab eo paulò poſt. At is, tametſi revocatus „fuiſſet, ægrè ferens Judicium adversùs ſe latum, tametſi nul-„litatibus plenum ac erroribus, Arcadii Auguſti præſidium „expetiit, rogans ut Synodum congregaret, in qua omnes ac-„cuſationes de integro judicarentur". Mox obſecrabamus Chri-ſtianiſſimum Regem, ut Concilium ageret, quo facta hæc ju-ſtificarentur, " ut ipſe ait in epiſtola ad Innocentium. Et Con-„cilium quidem illud convocatum eſt, ſed infelici eventu quo-„ad cauſſam magni iſtius Viri".

Reſpondeo facti ſeriem eſſe breviter elucidandam. Ab Arcadio, per quem ob prioris Synodi authoritatem ejectus, in honorem ac Sedem revocatus atque repoſitus beatus Joannes, per Antiochenos Canones, quorum directione damnatus fuerat, voluit ſe firmare. Prioris Synodi Judicium voluit per majorem circumduci. At res malè ceſſit. Ea circumductio fieri debuerat ante reditum, ante reſumptum Thronum, ac præſertim ante reſumptum ſacrum miniſterium. Hinc Theophilus concluſit ipſum impegiſſe in quartum & ſextum Canonem, addidiſſe exceſſus exceſſibus, atque ita excidiſſe omni ſpe excuſationis, audientiæ, ac reſtitutionis. Et ita relegatus fuit in perpetuum ac inſolubile exilium. Extrema hæc calamitas Joanni aperuit oculos, & ipſos direxit ad ſanctum Petrum Apoſtolum, ejuſque in Romana Cathedra Succeſſorem Innocentium. Joannes ad hunc appellavit. Et per ipſum fuit reveſtitus. Et hujus Judicii juſtitiam ac plenam authoritatem agnovit omnis tandem Oriens. De authoritate nemo Orthodoxus dubitavit. Iuſtitiam agnovêre tandem Theophili etiam nepos & Succeſſor Cyrillus, itemque Joannis intruſus Succeſſor Atticus. Eorum de hac re literas integras apud Nicephorum Calixtum, ipſarum fragmenta habes apud Facundum Epiſcopum Hermianenſem. Optimi operis authores fuerunt ſanctus Alexander Patriarcha Antiochenus, ſanctus Iſidorus Peluſiotes, Presbyter Alexandri-

næ

næ Eccleſiæ, & ſanctus Auguſtinus. Hujus enim operâ prodiit
Cap : 101. hic Africanus Canon : "Placuit ut de diſſenſione Romanæ atque
„Alexandrinæ Eccleſiæ ad ſanctum Papam Innocentium ſcribatur,
„quo utraque Eccleſia inter ſe pacem, quam præcepit Dominus,
„teneat". Etenim Innocentius Pontifex ſanctum Cyrillum, quod
ſuo in Joannem judicio nollet acquieſcere, adeò averſatus fuit,
ut licet non excommunicaverit, noluerit tamen vel ipſi vel ejus
Eccleſiæ communicare. Uſque ad præſtitam laudato Judicio pleniſſimam obedientiam. Diſſociata fuit iſtarum Eccleſiarum communio. Quin & ipſe Theophilus Judicium iſtud agnovit. Etenim in mortis lecto ſibi adferri juſſit ſancti Joannis imaginem, ab ipſo ſupplicavit veniam, & veneratus eſt ut Canonicum, ac benè reſtitutum Epiſcopum. Ita in tertia pro ſacris Imaginibus oratione teſtatur ſanctus Joannes Damaſcenus ex hiſtoria Iſidori Diaconi. Et iſtum Canonem tanti fecit omnis Africana Eccleſia, ut retulerit in ſuum Codicem. Ex quibus omnibus manifeſtiſſimum fit hanc appellationem fuiſſe probatam ab omnibus ſub cælo Eccleſiis. Item manifeſtiſſimum eſt hæc Scripta eſſe indigna tanto Pariſienſium Archi-Epiſcopo.

Ipſe interim adducit & quintum exemplum : "Manet itaque „ſententia à me prolata, Judicia nempe in Synodis Provincialibus lata adversùm Epiſcopos appellationi obnoxia non fuiſſe ſecundùm antiquos Canones, tametſi Reviſioni locus eſſet, ſi ita „Princeps Reſcripto juberet. Obtinebat ea conſuetudo non ſolùm in Oriente, ſed etiam in Gallia, ut conſtat ex iis, quæ „Valerianus Epiſcopus Antiſiodorenſis diſſeruit in Synodo Agrippinenſi, quæ habita eſt adversùs Euphratam illius civitatis Epiſcopum. Eum quinque Epiſcopi depoſuerant propter hæreſim. „Primi verò Judices optarânt, ut damnatio ab ipſis decreta confirmaretur & approbaretur à majori Epiſcoporum Gallicanorum „numero. Eam itaque ob cauſſam Metropolitanos octo Provinciarum evocarûnt ad Coloniam Agrippinam. Eo in Concilio „Valerianus dixit validam eſſe depoſitionem à quinque illis Epiſcopis decretam, neque neceſſarium prorsùs fuiſſe, ut nova hæc „congregatio fieret". Hoc fuit Valeriani ſuffragium : "Etſi non „omnes Conſeniores, hic apud Agrippinam Dei voluntate qui ſumus adunati, conveniſſemus, ſuffecerat à quinque Epiſcopis Euphraram

„phratam blaſphemum, quia Chriſtum Deum negat, pro meri-„tis ſuis ſententiari, ideòque Jure eſſe depoſitum".

Reſpondeo antiquos Canones, qui Provincialium Synodorum Judicia ſanciunt non eſſe Romanis appellationibus obnoxia, à nobis ignorari. Adducantur, & doceamur. Quod enim Nicæni, Sardicenſes, Conſtantinopolitani, Chalcedonenſes, & octavæ Synodi Canones iſtas appellationes comprobent, eſt nimis manifeſtum. De Nicæna Synodo audivimus teſtimonium Julii Pontificis. E' Conſtantinopolitana Synodo Romam provocavit Maximus Cynicus, conſecratus Epiſcopus à Petro Alexandriæ Patriarcha, qui & ipſe eò appellaverat. Chalcedonenſis Synodus convenit ad retractandam appellationem ſancti Flaviani, & aliorum Orientalium Antiſtitum, qui per Epheſinum Latrocinium degradati appellaverant ad ſanctum Leonem. Præcipuus octavæ Synodi ſcopus fuit retractare Romanam appellationem ſancti Patriarchæ Ignatii. Sardicenſis Synodus pro ſemetipſa loquitur. Pariſienſis Archi-Epiſcopus pro ſuis figmentis nullos adducit Canones, niſi in Euſebiano ſenſu Antiochenos, & ſceleratiſſimam Sanctionem Philippo-Politani Conventiculi. Quaſi ſperet nos ex Orthodoxis facere Euſebianos.

Et ejus fabula ſibi ipſi hic non cohæret. Etenim Imperatorias Epiſcopalium cauſarum delegationes affirmat viguiſſe etiam in Gallia, idque conſtare ex Valeriani Epiſcopi ſuffragio: Et ſtatim addit Epiſcopos iſtos ad Agrippinenſem Synodum conveniſſe "ad poſtulationem Fratrum". Non igitur ex ſacra delegatione. Valeriani ſuffragium nec unum jota habet, quod faciat talis delegationis memoriam: Quomodò igitur ex ipſo conſtat iſtas delegationes viguiſſe etiam in Gallia? Non nego viguiſſe, ſed affirmo iſtud non conſtare, immò nec conjecturari ex Valeriani ſuffragio. Præterea Valerianus, ac item Amandus Argentinenſis Epiſcopus quidem affirmant priorem quinque Epiſcoporum Synodum ſuffeciſſe ad damnandum Euphratam; aſt ubi dicunt ipſam fuiſſe inappellabibem? Toto cœlo iſta differunt. Quin immò Euphratas videtur appellaſſe. Alioquin quomodò ad ejus cauſſam retractandam conveniſſet hæc præſens major Synodus? Quin & ab hac videtur appellatum. Etenim Dominus Archi-Epiſcopus profitetur ipſam conueniſſe anno quadrageſimo ſexto quarti ſæculi: At verò ſequenti anno Euphratas, uti integer Epiſcopus, adfuit Sar-

CAPUT XXVI.

Diſcutiuntur Senſa D. Petri de Marca circa Synodum Sardicenſem.

AUdi exordium: " Canone itaque Nicæno firmata eſt, uti diximus, ſuprema Synodorum „Provincialium authoritas in ferendis Judiciis, „quæ temperata fuit Reſcriptis Principum, qui „reviſiones cauſſarum fieri præcipiebant. Hinc „novæ Regulæ data occaſio, quam Sardicenſe „Concilium condidit, quâ transfuſa eſt in Romanum Epiſcopum poteſtas illa, quæ Imperatoribus competebat, „concedendi reviſiones hujuſmodi. Eo tamen adhibito tempera„mento, quod infra adnotabitur". O miſerum Romanum Epiſcopum, qui in Provinciales ſuorum Epiſcoporum Synodos nihil poteſtatis accepit à Chriſto Domino, & neſcio quid poteſtatis per Sardicenſis Synodi gratiam mutuare debuit à laica Regum violentia! Immò ô miſerrimum quemcumque hominem, qui talia commenta tentat Chriſtianis mentibus imprimere! Si Romanus Epiſcopus nullam hìc à Chriſto Domino authoritatem, ſed ſolum iſtud laicæ violentiæ imitamentum habet, quâ poteſtate antea degradavit Martianum Epiſcopum Arelatenſem? Quâ poteſtate appellantes admiſit Baſilidem & Martialem? Quà fronte Julius admiſit & reparavit ſanctum Athanaſium, & longè plures Orientalis Eccleſiæ ad ſe appellantes Epiſcopos & Clericos? Certè hac de re ſcribit in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodoretus: "Julius „Eccleſiaſticam ſequens regulam, & Euſebianos Romam venire „juſſit, & Divino Athanaſio diem ad Judicium dixit. Qui ſimul „ut citationem accepit, in viam ſe dedit. At qui fabulam norânt, „quippe qui eam ipſi condiderant, Romam ideò profecti non „ſunt, quod mendacium facilè deprehenſum iri ſentiebant". Quam regulam, quem Canonem ſecutus eſt Julius? Certè non alium, quam Apoſtolicum, confirmatum à Nicæna Synodo, & redactum

Cap. 8.

Palmaris pro noſtra fide præſcriptio eſt, ut nihil credamus niſi quod accepimus à noſtris Majoribus, illi à ſuis, iſti tandem ab Apoſtolis, Apoſtoli à Chriſto, Chriſtus autem accepit à Deo. Quidquid has lineas egreditur, eſt vana novitas, & damnandus error. At verò quod Epiſcopalium appellationum admittendarum & retractandarum poteſtas in Romano Pontifice ſit quoddam Regalium Reſcriptorum imitamentum, nemo unquam evomuit: Non ipſe Nicomedienſis Euſebius, non Photius, nec forſitan Michaël Cerularius, longè minùs Rhemenſis Hincmarus. Hoc novum dogma exſpectabat felices Natales, aut Epiſcopales infulas Petri de Marca. Non indulgeo ſuſpicionibus aut conjecturis, ipſemet illud diſertè profitetur: "Sardicenſi Concilio debetur prima origo juris ſummi Pontificis quoad Judicia Canonica Epiſcoporum. „Quamquam ſi rem propiùs introſpiciamus, neque Canonum verba egrediamur, manifeſtum erit nihil illic ſtatutum eſſe adverſùs ſupremam Synodorum Provincialium authoritatem, Canone „Nicæno firmatam. Fateor equidem hactenùs univerſis perſuaſum *fuiſſe*, repertam eſſe in Synodo Sardicenſi legem de appellationibus adversùs Epiſcoporum Judicia, eaſque à ſummo Pontifice judicandas eſſe ex Præſcripto hujus Concilii. Verùm ut ab „ea perſuaſione recedam, facit quod à me obſervatum eſt, nempe „jus tantum concedendi reviſionem à Synodo Sardicenſi introductum eſſe in gratiam Sedis Apoſtolicæ, & in quoddam detrimentum authoritatis Imperatoriæ. Hæc Interpretatio mea eſt. „Quam cum aliquot viris doctis aperuiſſem, eam illi ſuffragio „ſuo comprobarunt. Diſcrimen quippe eſt inter appellationem „ac reviſionem. Illa namque integram cauſſæ cognitionem transfert ad Judicem ſuperiorem, qui quæſtionem excutit, & definit „in ſuo tribunali; at reviſio definitivum Judicium relinquit priori juriſdictioni, eâ ratione ut prioribus Judicibus novi adjungantur. Sed huic perſuaſioni, quam dixi, occaſionem dedit ipſa „Sardicenſis Synodus, quæ vocibus" Appellandi "&" Provocandi "impropriè utitur, quod retractatio vicem ſubeat appellationis. „Unde factum eſt, ut ſequens ætas exiſtimaverit in his Canonibus agi de vera appellatione, juxtà propriam hujus vocis ſignificationem".

Diſertis verbis gloriatur ſuum dogma eſſe novum, ac ſe eſſe ipſius inventorem, ideòque & novum Dogmatiſtam. Et addit

plurimos errores. Primus eſt, quod Romanæ appellationis origo ſit à Synodo Sardicenſi. Secundus eſt, quod quintus Nicænus Canon Provincialium Synodorum judiciis adſcribat ſupremam & inconcuſſam authoritatem. Hæc aſſertio eſt totius deviæ ac paradoxæ machinæ principale fundamentum, ideoque toties repetitur. Joannes David rectè ſcribit eſſe aſſertionem fatuam. Tertius error eſt, quod Sardicenſes Canones iſtam ſupremam authoritatem in nullo diminuant. Quartus error eſt, quod circa hos Canones univerſa hactenùs Eccleſia fuerit in errore. Quod veritas in Democriti puteo huc uſque latuerit; & non niſi à paucis annis liberatorem invenerit. Et quidem tanta veritas. Quintus error eſt, quod univerſa huc uſque Eccleſia crediderit appellationis Romanæ legem eſſe repertam per iſtos Canones. Etenim univerſa ſemper credidit Eccleſia Romanæ appellationis legem, utpotè Apoſtolicam atque Evangelicam, non eſſe repertam aut introductam per iſtos Canones, ſed expoſitam, ſtabilitam, & confirmatam. Sextus eſt, quod iſti Canones non adſcribant novæ appellationis authoritatem, ſed ſolius reviſionis.

Septimus error eſt, quod hi Canones iſtud jus adſcribant Romano Epiſcopo, non in ablationem, ſed dumtaxat in quoddam detrimentum authoritatis Imperatoriæ. Proinde hanc authoritatem Imperatoribus nequaquam auferunt, ſed ſtabiliunt, & ipſam communicant ac derivant in Romanum etiam Epiſcopum. Ad eum modum, quo nonus Chalcedonenſis Canon Exarchicæ appellationis jus per tres Autocephalas Diœceſes, quod antea competebat ſolis Exarchis, extendit ac derivat in novum etiam Patriarcham Conſtantinopolitanum. Proinde uti hìc Chalcedonenſis inter iſtos Primates & iſtum Patriarcham, ita Sardicenſis Canon inter Imperatorem & Pontificem introduxit appellandi Alternativam, & jus præventionis. Alternativam & eligendi jus dedit ipſis Appellantibus. Sunt lepida Dogmata. Porrò Imperator, qui Tyrannum non agat, Provincialium Synodorum ſententias per ſemetipſum retractare non poteſt, ſed dumtaxat delegare aliis Epiſcopis. Petrus de Marca cenſet nihil aliud Juris Romano etiam Pontifici adſcribi per Sardicenſes Conones. De Imperatore Conſtantio ſcribit ad ſuos Monachos ſanctus Athanaſius: "Quis videns eum in decernendo Principem ſe facere Epiſcoporum

„rum, & præſidere Judiciis Eccleſiaſticis, nòn meritò dicat illum „eſſe eam ipſam abominationem deſolationis, quæ à Daniele præ-„dicta eſt? Nam cum circum-amictus ſit Chriſtianiſmo, & in loca „ſancta penetret, & inibi conſiſtens devaſtet Eccleſias, abrogans „Canones, & vi agens ut ſua obtineat, quis unquam audebit di-„cere hoc tempus Chriſtianis pacatum eſſe, & non potiùs per-„ſecutionem? Et talem perſecutionem, qualis nec antea fuerit, „& qualem fortaſſe nemo unquam fecerit, niſi filius ille iniquitatis"? Quod nempè per ſe judicare non poſſet, ſed ſolummodò delegare. Proindè & Romanus Pontifex, ſi talia attentet in Provinciales Synodos, hujus novi dogmatis judicio erit abrogator Canonum, perſecutor Eccleſiæ, deſolationis abominatio, & Anti Chriſtus. Lutherani & Calviniſtæ hæc libentiſſimè audierint, Euſebiani iſta in ſuo Conſtantio nō ſolummodò tolerabant, ſed & laudabant, ac inſuper incitabant ad talia. Magnus enim Athanaſius agit de Mediolanenſi Synodo, quam à Liberio Pontifice poſtulatam ad pacandam tandem aliquando Eccleſiam Conſtantius permiſerat: Verùm Euſebiani, videntes rem non ſuccedere ad ſua vota, authores fuerunt Principi, ut inſignem plusquam trecentorum Epiſcoporum Conventum ex Eccleſia transferret ad Palatium, ac ipſe præſideret, & Epiſcopos cogeret ad ſua deſideria. Et Conſtantius fecit. Erat retractatorium de Athanaſii cauſſa Judicium. An iſtiuſmodi præſidentiam & Eccleſiaſticorum Judiciorum retractationem Dominus Archi-Epiſcopus damnaret hodie in Regibus, ignoro: Et nolo accuſare quod neſcio. Quidquid ſit, in Romano Pontifice cenſet iſta eſſe intolerabile Attentatum.

Octavus error eſt, quod Romanus Antiſtes à retractatorio appellatæ cauſſæ judicio non poſſit priores Judices excludere: Quod debeat definitivum Judicium relinquere priori juriſdictioni, eà ratione ut prioribus Judicibus novi adjungantur. Error eſt in ſuperioribus abundè refutatus. Interim Dogmatiſtes pergit errores cumulare erroribus: "Attamen jus in Sardicenſi Synodo quæſi-„tum Epiſcopo Romano eſt prorsùs diverſum à judicio appella-„tionis, cum nihil aliud ei conceſſum ſit, quam ut decernere poſ-„ſit cauſſæ retractationem. Quippè Synodus ſtatuit, ut ſi Epiſ-„copus damnatus Pontificem Romanum appellaverit, in poteſta-„te ejus ſit appellationem reſpuendi, quo pacto ſententia Epiſco-„porum Provinciæ confirmabitur, aut eam admittendi: Quo caſu „debet Epiſcopus Romanus judicium integrum remittere ad Epiſ-

„copos Provinciæ, & ad finitimos, ut illi cauſſæ cognitionem „ſuſcipiant præſente Legato ſummi Pontificis. Præterea ap- „pellationis ea vis eſt, ut priore interim ſententiâ ſuperſeden- „dum ſit. Quod aliter obtinet in reviſione. Nam confu- „gium illud ad Apoſtolicam Sedem non impediebat, quin in- „terim ſententia depoſitionis executioni mandaretur". Plures iterum errores. Primus eſt, quod Romanus Pontifex appella- tas cauſſas ipſe per ſe judicare non poſſit, nec Romam ad ſuum tribunal evocare. Secundus eſt, quod nihil poſſit, quam de- legare retractaturos Judices. Tertius eſt, quod delegare non poſſit quoſlibet, ſed ſolos ejuſdem, aut vicinæ Provinciæ Epiſ- copos. Quartus eſt, quod Romana appellatio ſolummodò de- volvat, non autem ſuſpendat, ideòque Appellantem Pontifex ante expletum retractatorium Judicium non poſſit reveſtire. Et ex his Dominus Archi-Epiſcopus concludit Romana perfu- gia nequaquam eſſe veras appellationes, ſed dumtaxat reviſio- nes. Et benè concludit. At falſum ex falſo. Etenim omnes ejus Præmiſſæ ſunt vaniſſima figmenta. Quarè ego concludo Romana perfugia eſſe veriſsimas appellationes. Hinc Sardicen- ſis Synodus vocibus "Appellandi" & "Provocandi" eſt uſa in propria ſignificatione.

Dominus Petrus de Marca pergit: " Hujus autem juris novam „eſſe inſtitutionem probant verba Canonis". Si placet vobis, „inquit Hoſius Cordubenſis Epiſcopus", ſancti Petri Apoſtoli memoriam honoremus. " Non ait confirmandam eſſe antiquam „traditionem, quemadmodum fieri conſuevit in negotiis, quæ „renovatione tantum, aut explicatione juris antiqui indigent". Eodem argumento utitur Paſchaſius Queſnellus: Et adjungit, quod Hoſius trepidè, & admodum dubitanter, & quaſi ſupplex iſtam Romano Pontifici gratiam à Synodo oraverit, ac exorave- rit. Quod nempè ſciret à ſe poſtulari rem novam, diſſonam Ni- cænis Canonibus, & conſtanti adverſam conſuetudini. Reſpon- deo hanc Synodalem Hoſii Præſidis relationem dirigi adverſus Phi- lippo-Politana Euſebianæ Factionis Attentata, quæ eo ipſo tem- pore Divinam Eccleſiæ Monarchiam, Romanæ Eccleſiæ Prima- tum, Divinum Romanæ appellationis jus, omnia ſancti Petri Apoſtoli privilegia projiciebant in terram. Nam & in ſanctum Julium Pontificem propter admiſſam ſancti Athanaſii ac aliorum

Orien-

Orientalium Epiſcoporum appellationem, propter ipſos ante retractatorium judicium reveſtitos, & ob iſtam retractationem delegatam Sardicenſi Synodo, iſto ipſo tempore excommunicationem ore rabido latrabat & degradationem. Adversùm iſta facinoroſiſſima Attentata declamat Hoſius: " Reverendiſſimi ,,Patres, qualia jam fiant Philippo-Poli, vos noſtis. Non ſola ,,Divina Eccleſiæ Hierarchia, ſed & ipſe Apoſtolorum Prin-,,ceps projiciuntur & conculcantur. Reſtituti per ipſum Epiſ-,,copi denuò ſpoliantur. Clamantur appellando crimina cumu-,,laſſe criminibus, ideoque & in ipſos damnationes cumulan-,,tur damnationibus. Ipſe ſummus Pontifex, cujus ego apud vos ,,ſum Vicarius, tamquam Divinæ legis prævaricator, & novarum ,,in Eccleſia rerum propter admiſſas appellationes author, anate-,,matizatur. Et cum ipſo primates hujus Synodi Antiſtites. Quare ,,nobis non licet dormire. Ante omnia, ſi vobis placet, oportet nos ,,honorare memoriam ſancti Petri Apoſtoli". Hoſii relatio talem habuit ſenſum. Nullatenus novitatem olet, ſed omninò clamat vetuſtatem, ejuſque ſtabilimentum & confirmationem.

Confiteor, dicere potuerat, "Ronovemus ac elucidemus Ni-,,cænos Canones". Attamen nec debuit, nec dixit. Conſtantinopolitanæ Synodi Patres in ſuo Symbolo dixerunt de Spiritu Sancto: *Ex Patre procedit.* Potuerant dicere: *Ex Patre Filioque procedit.* Certè præcidiſſent duras Eccleſiarum quæſtiones, lamentanda ſchiſmata. Hinc Caroli Magni Legatio dixit ad Leonem III. ,,Nunquid non benè iidem tunc authores feciſſent, ſi quatuor ,,tantum addendo ſyllabas, tam perneceſſarium fidei Sacra-,,mentum cunctis deinceps ſæculis perſpicuum redderetur"? Et Pontifex reſpondit: " Sicut non audeo dicere non bene feciſſe ,,ſi feciſſent, quia proculdubio ſicut cætera quæ vel omiſe-,,runt, ſcientes utique, & non tam humanâ, quam Divina illu-,,minati ſapientiâ fecerunt; ita quoque non audeo dicere iſtud eos ,,nobis minùs intellexiſſe. Perpendiſſe, cur dimiſerint. Tu ,,& tui videte, quid ſentiatis de vobis. Nam & ego me illis ,,non dico præferam, ſed etiam illud abſit mihi, ut coæquare ,,præſumam". Hoc ipſum ego reſpondeo de Synodali relatione Confeſſoris Hoſii. Haud dubiè Spiritus Sanctus ei non revelavit, quod periculoſa noviſſimorum dierum tempora eſſent viſura Catholicos viros, qui ejus verba tam perversè detorquerent.

Et quidem conſtantiſſimo huic Confeſſori timiditatem in Sardicenſi Synodo adſcribere eſt atrox nimiùm contumelia. Quam intrepido iſthìc animo egerit, edicit ipſe in literis ad Imperatorem Conſtantium. Hic ab Euſebianis ſeductus Princeps adeò oderat ſanctum Athanaſium, ut in Mediolanenſi Synodo dixerit ad Liberium Pontificem: "Præclaram illam victoriam, de Magnentio & Syluano partam, non tanti facerem, quanti Athanaſii ab Eccleſiaſticarum rerum adminiſtratione abdicationem". Hinc primùm per Promiſſa, deinde per Regias minas tentavit Hoſium cogere in ſuam ſententiam. Aſt ille reſpondit: "Ego Confeſſionis munus explevi; primum „cum perſecutio moveretur ab avo tuo Maximinano. Quod „ſi tu quoque perſecutionem moves, etiam nunc ad quidvis „potius ſuſtinendum paratus ſum, quàm ut effundam innocentem ſanguinem, & veritatem prodam. Fui ipſe in Sardicenſi Concilio, ipſeque ultro Athanaſii inimicos provocavi, „ut ſi quid contra eum haberent, edicerent. Promiſique eis „ſecuritatem, & ne quidquam aliud exſpectarent, quam rectum „in omnibus Judicium. Id non ſemel, ſed bis feci". Ecce quanto & quali Epiſcopo Paſchaſius Queſnellus impingit timorem, trepidationem, ſupplices preces pro Divinis ſancti Petri privilegiis. Adducenda ſunt, quoniam nos docebunt rem non modicam, etiam ſequentia epiſtolæ verba: "Quod ſi nollent rem „ab univerſa Synodo diſceptari, ſaltem me Judice uterentur". Retractatorium Athanaſianæ cauſæ Judicium per appellationem erat devolutum ad Sedem Apoſtolicam. Sed quoniam Euſebianæ Factionis Epiſcopi, qui ipſum in Tyria & Antiochena Synodo damnaverant, contumaciter nolebant Romam adeſſe, eos per Conſtantis & Conſtantii Imperatorum authoritatem Julius Pontifex juſſit adduci Sardicam, & iſthìc fieri retractationem. In generali Synodo, cui Hoſius præſideret. Et in Factionis gratiam addidit facultatem, quâ ſolus Hoſius, ſi iſti mallent, retractaret: Nempe ne coram tota Synodo confunderentur. Ex quo lucet, quod Apoſtolicus Canon, aut antiqua conſuetudo Pontificem non conſtringeret ad certum retractationis modum. Quare nec conſtrinxit, aut conſtringere potuit Sardicenſis Synodus: Ejus ſapientiſſimo conſilio permiſit plenam libertatem. Authotitatem, quam Iulius dedit toti Sardicenſi Concilio, dedit & uni Hoſio: Utriſque fuit

delegata

delegata eadem authoritas. Quæ poteſtas reſidet in cunctis etiam Succeſſoribus. Hinc & poſt Sardicenſem Synodum Liberius Pontifex Imperatori Conſtantio, Tyriam Synodum valere volenti adversùs Athanaſium, in Mediolanenſi colloquio oppoſuit varia priora pro Athanaſio Judicia, & adjunxit: "Omnes contendamus Alexandriam, ubi Reus, ubi Accuſator, & cauſſæ eorum Patroni ſunt, atque litigantium cauſsâ diligenter cognitâ, ſententiam de ea pariter feremus". Conſenſit in novam retractationem, & præſcripſit novum ejus modum. Nec quiſquam adversùs Pontificis poteſtatem, ſed ſolus facinoroſus Epictetus Centum-Cellenſis Epiſcopus interceſſit de nimiis impenſis publicæ Vecturæ. Nempè omnes noverant retractationis modum eſſe in ſapientiſſimo ac liberrimo Pontificis arbitrio. Quare nec Iulius pro retractanda ſancti Athanaſii ac aliorum Orientalium Epiſcoporum cauſſa ad Sardicenſem, nec pro ejuſdem Athanaſii denuò agitanda cauſſa Liberius ad Aquileienſem aut Mediolanenſem, nec Innocentius pro retractanda ſancti Joannis Chryſoſtomi cauſſa ad Theſſalonicenſem, nec pro ſancti Flaviani ac aliorum Epiſcoporum retractanda appellatione ſanctus Leo ad Chalcedonenſem, nec pro retractanda S. Ignatii cauſſa Adrianus II. fuit obligatus ad indicendam octavam Synodum. Omne illud Iudicium, uti Iulius uni Hoſio, ſic ipſi poterant uni alteri delegare. Ipſorum ſapientiſſimum conſilium ex cauſſis elegit modum retractandi per generalem Synodum.

Porrò quod quintus Nicænus Canon Provincialium Synodorum Judiciis adſcribat ſupremam ac inappellabilem authoritatem, nemo unquam effutivit: Nemo Catholicus, nemo Schiſmaticus, nemo Hæreticus. Dominus Petrus de Marca eſt omnium primus. Etenim Euſebiana Factio Julium quidem Pontificem ob ſuſceptos alienos damnatos, adeoque ob violatum iſtum Canonem damnavit apud Philippo-Polim, attamen nequaquam egit de damnatis per Provincialem ſui Patriarchatus Synodum, ſed de ſolis damnatis per Synodos Diœceſanas aliorum Patriarcharum. De damnatis per Synodum Tyriam, Antiochenam, & Conſtantinopolitanam. Quin quiſque Patriarcha poſſet interjectas adversùs ſubditarum ſibi Provinciarum Judicia appellationes admittere, ipſas retractare, & iſta etiam Judicia circumducere, nulli Euſebiano venit in dubium. Excepto unico caſu unanimis ſuffragii, de quo Canon Antiochenus, poſtmodò tamen circumductus per ſextum

Conſtantinopolitanum. Eundem in ſenſum locutus eſt ad Liberium Papam in Mediolanenſi Colloquio Imperator Conſtantius: "Res de quibus conſtituta eſt formula, infringi nequeunt. Si„quidem plurium Epiſcoporum rata debet eſſe ſententia". Loquitur de Tyria Synodo, cui antea dixerat "omnes Orbis terra„rum Epiſcopos adfuiſſe". Locutus eſt in ſenſum Euſebianum. Etiam Aurelius Carthaginenſis, & quidam alii Afrorum Epiſcopi in infeliciſſima ad Celeſtinum Pontificem epiſtola nequaquam favent Domino Archi-Epiſcopo. Cenſent quod quintus Nicænus Canon ſanciat Synodalia etiam de Epiſcopis Judicia eſſe inconcuſſa, ideoque & damnatos iſthic Epiſcopos non poſſe Romam provocare: Verùm non de Provinciæ, ſed de totius ſuæ Diœceſios agunt Synodo. Etenim in ea ipſa epiſtola profitentur, quod damnati in iſtis Epiſcopi, immò & Clerici, poſſint ad hanc confugere. Patriarchales appellationes nec Photius extinxit, nec Michaël Cerularius. Quod ipſas quintus Canon Nicænus extingueret, in nullius unquam, cujus nomen noverimus, venit animum. Quare hunc, quem Dominus Archi-Epiſcopus jam tentat Mundo obtrudere, iſtius Canonis intellectum Joannes David rectiſſimè ſcripſit eſſe fatuum.

Adducta jam Dogmata Dominus Archi-Epiſcopus pergit confirmare: "Sanè vix credi poteſt tam promptos ac faciles fuiſſe „Epiſcopos, ut ſtatim & abſque ulla contradictione conſenſerint „exui ſe ſupremâ authoritate, quam poſſidebant, ut judicia ſua „ſimplici appellationi ſubmitterent. Faciliùs eis perſuaderi poterat, „ut approbarent tribui Epiſcopo Romano jus concedendi Revi„ſionem adversùs eorum judicia, id eſt, jus Imperatoribus quæ„ſitum communicari cum Romano Pontifice, eaque ratione pau„latim, ac ſenſim ſine ſenſu adimi Imperatoribus. Neque enim „Concilium in univerſum id jus ademit Principibus, ut collige„re poſſumus ex verbis Canonis ſeptimi, quæ ſic habent": Si appellaverit qui dejectus eſt, & confugerit ad Epiſcopum Romanæ Eccleſiæ. "Verbis quidem illis conditionalibus datur damnato fa„cultas implorandi auxilium Romani Epiſcopi; verùm id non im„pedit, quin etiam poſſit adire Imperatorem, cujus authoritatem „in hac materia ſatis manifeſtè agnoſcit Synodica epiſtola Conci„lii Sardicenſis, paulò ante laudata".

Errores ſuos repetit, & adjungit novos. Primus eſt, quod Provin-

Provinciales Synodi ante Sardicenſe Concilium haberent ſupremam authoritatem. Secundus eſt, quod hâc authoritate ſe exui permiſerint in gratiam Romani Pontificis. Tertius eſt, quod non plenè ſe permiſerint exui. Iſtam enim ſuam authoritatem permiſerunt non per appellationes circumduci, ſed ſolummodò circumſcribi per reviſiones. Quartus eſt, quod hoc Reviſionis jus tunc eſſet quæſitum Romanis Imperatoribus. Quintus eſt, quod Sardicenſis Synodus Romano Pontifici nihil adſcripſerit, niſi iſtius Imperialis Juris communionem. Sextus eſt, quod Synodus iſtud jus Imperatoribus non plenè ademerit. Septimus eſt, quod iſtud colligatur ex adductis verbis ſeptimi Canonis. Etenim verba iſta nec apicem habent de Imperatoribus. Et hoc advertens Dominus Archi-Epiſcopus recurrit ad Synodalem epiſtolam, in qua Patres confitentur ſe agere ex permiſſu Principum. Quia nempe generales Synodi, quoniam & Eccleſiam & Rem-publicam movent, ſine Principum permiſſu non ſolent celebrari. Quid hoc ad præſentem controverſiam? Rectè tamen Dominus Archi-Epiſcopus addit, quod Synodus paulatim, & ſenſim ſine ſenſu voluerit iſtud jus Imperatoribus adimere. Ita profitetur ipſum eſſe contra Canones, adeoque & iſtud ipſum cenſet de illius extenſione ad Romanos Pontifices.

Audiamus & ſequentia: "Magnum tamen diſcrimen intercedit inter jus qnod Imperatoribus competebat, & illud quod Romano Pontifici tribuitur. Imperatores enim, cum negotia retractari præcipiebant, majus Concilium congregabant, ad quod evocabant Epiſcopos ex diverſis Provinciis, pro ut eis libuerat. At Canones Sardicenſes modum adhibent authoritati Epiſcopi Romani, cui nihil aliud licere volunt, quàm ut novos Judices donet Epiſcopos ex vicina Provincia, qui unà cum prioribus Judicibus interſint renovationi Concilii & Judicii". Errores ſuos repetit, & adjungit novos. Repetitus jam frequenter error eſt, quod Sardicenſis Synodus Romano Pontifici nihil detulerit, niſi Imperialis Juris communionem. Primus error novus eſt, quod plenam communionem non detulerit. Secundus eſt, quod Imperator Synodalium Judiciorum retractationem poſſit delegare Epiſcopis, quibus voluerit. Etenim omnes Eccleſiæ Patres nullum agnoſcunt Principis jus ad iſtas Delegationes, ſed meram ſuam diſpenſatoriam tolerantiam. Canonibus conformes patienter tole-

rarûnt, difformes conſtanter excuſſerunt. Tertius error eſt, quod Pontifex appellatarum cauſſarum retractationem delegare non poſſit, niſi eidem aut vicinæ Provinciæ. Etenim Synodus profitetur ſe omnia relinquere ejus ſapientiſſimo conſilio. Dominus Archi-Epiſcopus illuſtriorem Papalis authoritatis partem tranſcribit in Imperatorem.

Quid de Imperialibus Epiſcopalium cauſarum Delegationibus ſenſerit Sardicenſis Synodus, audiamus ab ejus Præſide Hoſio in literis ad Imperatorem Conſtantium : " Deſine, quæſo, & memineris te mortalem eſſe, reformida diem Judicii, ſerva te purum in iſtam diem, neque te miſceas Eccleſiaſticis negotiis, neque nobis in hoc genere præcipe, ſed potius ea à nobis diſce, Tibi Deus Imperium commiſit, nobis concredidit quæ ſunt Eccleſiæ. Et quemadmodum qui tuum Imperium malignis oculis carpit, contradicit ordinationi Divinæ ; ita & tu cave, ne quæ ſunt Eccleſiæ, ad te trahens, magno crimini fias obnoxius". Date quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt Dei Deo. "Neque enim nobis fas eſt in terris Imperium tenere, neque tu Thymiamatum & Sacrorum poteſtatem habes". Palam ſcribit contra memoratas Delegationes. Eadem eſt ſententia omnium Patrum. Talia & nos oportet prædicare noſtris Regibus. At eccè Dominus Archi-Epiſcopus mavult ſcribere, quod Sardicenſis Synodus nihil detulerit Romano Pontifici, niſi diminutam Regii Juris communionem. Movet & alias quæſtiones : An Synodus Sardicenſis fuerit Oecumenica ? An Epiſcopo damnando permittat appellare ante definitivam ſententiam ? An appellare permittat ab iſta etiam Synodo, cui Pontifex primi Judicii Retractationem delegavit ? Non ſpectant ad præſentem materiam.

CAPUT XXVII.

An Dominus Petrus de Marca ſit reverâ primus Author Commenti, quod aſſerit Romanas Appellationes eſſe quandam, à Sardicenſi Concilio donatam, participationem Auguſti juris, quo Romani Imperatores ſemper potuerunt quorumvis, etiam Eccleſiaſticorum ac Synodalium, Tribunalium ſententias per Sacra Reſcripta delegare retractandas aliis Iudicibus?

ALiquid ſemper novi dicere fuit olim magna laus apud Gentiles Athenienſium Philoſophos. Apud nos verò Chriſtianos quid Gentium Doctor Apoſtolus ſentiat de vocum novitatibus, eſt omnibus exploratum. Quidquid apud nos in Dogmate eſt novum, eſt & falſum. Hanc eſſe firmiſſimam Præſcriptionem demonſtrat frequenter Tertullianus. Et hinc præſens Domini Archi-Epiſcopi gloria nihil eſt: Eſt miſeranda confeſſio erroris. Paucis tamen videndum eſt, an gloriatio, licet vacua, ſit tamen vera. Supra-dixi Commentum iſtud eſſe adeò devium, ut nec Nicomedienſi Euſebio, nec Photio in mentem venerit, immò forſitan nec Michaëli Cerulario. Quidquid ſit, in mentem omninò venit Leoni Acridenſi Epiſcopo, Exarcho-Bulgarorum, pertinaciſſimo ac nequiſſimo dicti Michaëlis ſatelliti & cooperario. Hic eſt primus author prodigioſæ fabulæ. Adverſùs Latinam Eccleſiam ſcripſit plures epiſtolas, quarum una eſt "adverſùm illos, qui dicunt Romam „eſſe primum Thronum". Contumaciter aſſeverat Primatum à Chriſto Domino non eſſe datum meritis ſancti Petri Apoſtoli: Domini verba, "Tu es petrus & ſuper hanc petram ædificabo „Eccleſiam meam", non in Petri perſonam, ſed in ejus de Dei Filio confeſſionem fuiſſe directam, ideoque hanc, non illam eſſe rupem immobilem. Aſſeverat Dominum ad "unam, Catholicam, „& Apoſtolicam Eccleſiam" fuiſſe locutum, "non ad Petrianam, „aut Romanam, ut vult indoctus Romanorum faſtus".

Attamen

Attamen quin Romana Eccleſia ſit in longa iſtius Primatus poſſeſſione, non præſumit inficiari, ideoque quærit iſtius poſſeſſionis originem. Et definit : "Porrò ſi quis conſideret, à quo „Roma Primas habere viſa eſt, ei gradum vix concedet, ſiquidem Paganorum ſententia in Eccleſia Dei omnino abſurda eſt. „Aureliani enim, Paganam Religionem colentis, judicio ea Primatum accepiſſe videtur. Contigit enim Aurelianum hunc, ad „Exercitum tendentem, per Antiochiam iter facere, Paulum autem Samoſatenſem, loci illius Epiſcopum, judicio Epiſcoporum „congregatorum, tum honore Sacerdotali, tum Throno depoſitum, ſeditiosè, & per vim contendere, ut quæ ſibi ablata erant „recuperaret, hoſque qui eum depoſuerant, id ei non concedere. „Magnâ interea contentione & rixâ abſurdâ erumpente, utraque „Pars tandem ad potentiam Mundanam, eamque quæ coërcere poterat, reſpexit : Hi, ut Pauli Tyrannidem ſiſterent ; ille verò, ut eorum ſuffragia irrita faceret, & Patrum Sanctiones impunè violaret. Indigent itaque, neceſſitate cogente, utraque „pars, ſeorſim licet, authoritate Imperatoris. Ille autem ſeſe „illa, de quibus contendebant, non intelligere affirmans, ad Epiſcopum Romanum cauſam adferre juſſit : Eoſque, recuſantes licèt eis ſtare quæ Romanus Epiſcopus judicaret, quippe qui antea, cum ejuſdem religionis eſſet, ejus rei aliunde notitiam habuit, „Romam adduxit : Eiſque idcircò videbatur ei Primas dediſſe, „& in omnium Tyrannidem Pontificatum aſſeruiſſe".

Affirmat plura. Primò, quod & degradatus Paulus, & degradatrix Synodus ad Aurelianum provocaverint. Secundò, quod Aurelianus, utpotè Laicus & Paganus, iſtam Chriſtiani Dogmatis ac diſciplinæ quæſtionem non intellexerit. Tertiò, quod hac de cauſa ipſam remiſerit ad judicium Romani Epiſcopi. Quartò, quod utraque pars iſtud judicium detrectarit. Quintò, quod Princeps invitos Romam coëgerit. Sextò, quod hoc ſit exordium Romanæ Appellationis, totiuſque Romani Primatus. Quia nempe Romani Epiſcopi hanc Imperialem Delegationem duxerunt in conſequentiam, atque ita ipſam pedetentim ſibi in Jus transformarûnt. Miſcet vera falſis, interim palam docet, quod Imperator Aurelianus Auguſtæ Delegationis jus habuerit, & ipſum quoad Eccleſiaſticas quæſtiones tranſcripſerit in Romanam Eccleſiam. Dominus Petrus de Marca hanc tranſcriptionem à Sardicenſi Synodo, Leo Acridenſis cenſet

factam

factam ab Imperatore Aureliano. Hoc eſt unicum diſcrimen inter utriuſque Dogmata. Et Leonis opinio eſt Romanæ Eccleſiæ favorabilior. In tribus. Primò, quod dicat tranſcriptionem, natumque inde appellationis jus eſſe vetuſtiora. Secundò, quod iſtam dicat factam ab ipſo, qui ſua alienare poterat, Principe. Et certè, ſi facta ſit talis tranſcriptio, quâ poteſtate Sardicenſis Synodus Auguſtam Rei-publicæ authoritatem potuit transferre in Romanum Pontificem? Tertiò, quod Leo Acridenſis retractatorium Judicium permittat in alma Urbe fieri. Affirmat enim, quod Aurelianus partes adduxerit Romam.

An Dominus Petrus de Marca iſtas Leonis Acridenſis fabuloſas blaſphemias legerit, ignoro, Interim habet etiam alia iſtis ſimilia Leo enim pergit: "Porrò Synodus prima præcepit, ut „unaquæque Provincia propria jura conſervet, & nemo alterius „limites invadat, & alienas Provincias ſurripiat, ſibique ſubjiciat". Laudat non quintum, ſed ſextum Nicænum Canonem. Et in ipſo fundat Epiſcoporum appellationes. Ex ipſo affirmat, quod una Provincia, ſeu Diœceſis non ſubſit alteri, nec ab alterius Epiſcopo poſſit invadi. Utique non Patriarchalis tantùm, ſed quævis Autocephala. Qualis tunc erat & ipſa Acridenſis. Etenim Græci Autocephaliam, quâ olim Heraclæenſem, Epheſinam, & Cæſaræenſem exuerunt, poſtmodo tranſtulerunt in plures alias Cathedras, atque ita ſuum ſchiſma transformarunt in hydram multorum capitum. Leo agit in Romanam Eccleſiam: Affirmat quod ipſa omnes ſub cælo Apellationes, aliumque Primatum prætendendo invadat alienas Provincias, ideoque peccet in ſextum Nicænum Canonem. Pontifici nequaquam Patriarchalem ſuarum Provinciarum Præfecturam ac Appellationes denegat: Abſit. Ei concedit ac profitetur omnem iſtius poteſtatis plenitudinem. Divina Juſtitia paſſim ſchiſma punit per ſchiſma: Eccleſiaſticæ unitatis laceratores paſſim tranſvertit in Cadmæos fratres. Hinc & ſchiſmaticis Græcis non defuerunt Metropolitæ, qui ſuas Synodos ambirent eſſe ſupremas ac inappellabiles. Verùm illos alii invaſerunt iſto impetu, quo olim apud Donatiſtas Primianiſtæ tractarunt Maximianiſtas. Videatur Theodorus balſamon in Meditato de Patriarcharum Privilegiis. Eodem modo neſcio quem ſimiliter ambitioſum Metropolitam invadit Callipolitanæ Eccleſiæ Oeconomus in litteris ad Theodoſium Conſtantinopolitanæ

Eccleſiæ Proto-Notarium: Epiſtola exſtat in Turco-Græciâ
Fol. 333. apud Martinum Cruſium. En quales Duces habeant noſtri hodie Novatores. Illos non proſcribo ad ſchiſmaticos: Abſit. Divina Clementia me cuſtodiat. Et ipſos. Dico quod quædam cum iſtis prava, quædam ſapiant ac doceant pejora.

Hujus Leonis oculos etiam ferit Sardicenſis Synodus. Hinc proſequitur: "Quod ſi dicas Synodum Sardicenſem præcipere, „ut Epiſcopus Romanus aliarum Provinciarum ſuffragia examinet, „id multis modis ſolvi poteſt. Primò, quod cum localis ſit, à „quarta Oecumenica reſcinditur. Ea enim Patriarchæ potiſſimùm „Conſtantinopolitano aliorum judicia examinare conceſſit". Cum Domino Petro de Marca affirmat Sardicenſem Synodum non Oecumenicam, ſed dumtaxat localem, ſeu Patriarchalem fuiſſe, ideòque ejus Canones non extendi ad omnem Eccleſiam. Hoc ſchiſmaticis Græcis eſt palmare fundamentum contra univerſalitatem iſtorum Canonum. Hinc concludunt potuiſſe circumduci per ſequentes Oecumenicas Synodos: Et præſens Leo affirmat circumductos per Synodum Chalcedonenſem. Per nonum ejus Canonem. Affirmat quod hic cunctas totius Mundi appellationes à Romano Epiſcopo transferat in Conſtantinopolitanum. Ridiculè. Etenim Canon manifeſtè agit de ſolis appellationibus trium, uſque tunc Autocephalarum, Diœceſion: Thracicæ, Aſiaticæ, Ponticæ.

Interim & hic Leo, & cuncta Photiani Schiſmatis Factio Sardicenſes Canones longè rectiùs intelligunt, quàm hodierni Novatores. Ex animo profitentur, quod iſti Canones Romano Pontifici plenam faciant poteſtatem evocandi, delegandi, & appellatas cauſas quovis juxta ſuum arbitrium modo retractandi. Etenim Theodorus Balſamon ad quintum Sardicenſem Canonem ſcribit: "Præſens Canon dicit, quod ſi quis à Provincialibus Epiſ„copis condemnatus fuerit, & ad Papam appellaverit, is verò „vicinis mandaverit Epiſcopis, ut de appellatione cognoſcant, ſi „hoc juſtum eſſe putaverit, & ab eis quoque condemnatus fue„rit, & ſecundò ad Papam acceſſerit, & illi viſum eſt ea, quæ „priùs judicata ſunt, rursùs examinari, ne cogatur is, qui judi„cio vicerit, Romam venire, ſed in Provinciam juſſu Papæ ve„niant Presbyteri ex ejus Latere, ſive ab ejus Eccleſia, & fami-

liaritate

„liaritate illi conjuncti, qui authoritatem ſive poteſtatem ejus ha-„bere debent, ut cum Regionis illius Epiſcopis de quæſtione ju-„dicent, illamque decidant. Si autem Romanus Epiſcopus non „eſſe juſtum perſpexerit, ut rurſùs examinentur ea, quæ priùs „judicata fuerant, ejus enim judicio Canon omnia relinquit, fa-„ciet quod ſibi juſtum eſſe videbitur. Cum Canon hæc definiat, „ne tibi contrarium eſſe videatur caput primum tituli noni libro-„rum Baſilicorum, dicens non poſſe Judicem appellatum ad alium „tranſmittere cognitionem appellationis, ſed eam per ſe audire „debere. Sed dic præſentem Canonem eſſe ſpecialem, & ita edi-„tum eſſe propter viæ longitudinem, & ne vexentur Epiſcopi, „in adeò longinquam & alienam Regionem trahendi. Cum Preſ-„byteris autem Papæ ſecundam appellationem judicare Provin-„ciales Epiſcopos, qui condemnarùnt Epiſcopum, ne dicas eſſe „contrarium legi, quæ dicit: Judex, qui ſemel pronuntiavit, „officio functus eſt, & non poteſt rursùs propriam ſententiam „examinare. Nam & hoc etiam ſpecialiùs editum eſt, ut mihi „videtur. Propterea enim & Papæ judicio relictum eſt genus ju-„dicii. Quod enim ad Leges attinet, non poterant unà cum Pa-„pæ Presbyteris judicare illi, qui ſententiam priùs tulerant. Sin „autem dixeris alios eſſe Epiſcopos, qui ſententiam tulerint, ni-„hil invenies repugnans". Affirmat Canonem quibuſdam diſpli-cuiſſe, quod Pontificem ad appellatas cauſas per ſemet-ipſum retractandas non adſtringeret, ſed permitteret facultatem delegan-di. Et quidem etiam illi Provinciali Synodo, à cujus judicio erat provocatum. Cenſebant Canonem adverſari Romanis legibus, ideòque & deviare. Etenim Eccleſia in ſuis olim judiciis ſeque-batur formam Romanæ Rei-publicæ. Theodori reſponſio eſt lu-cida. Et recta. Affirmat Canonem eſſe ampliativum, hoc ſenſu: Romanus Epiſcopus poſſit iſtiuſmodi cauſas non dumtaxat evoca-re ad ſuum tribunal, ſed etiam quibuſcunque aliis juxta ſuum ſa-pientiſſimum arbitrium delegare. Evertit omnes Hincmarianas, ac item modernas vocum novitates.

Notandum eſt aliud ejuſdem Leonis adversùs Sardicenſis Sy-nodi authoritatem argumentum: " Inſuper quod Hoſius Cordu-„bæ Epiſcopus, Præſidentiæ Romanæ locum tenens, & gratiam „majorem, quàm par erat, ei potiſſimùm deferens, Epiſcopi Con-„ſtantinopolitani, qui non tantum aberat, ſed & hæreſi labora-

 bat

„bat, curam non levem haberet. Quod ſi hæc Synodus Oecume-„nicas priores, & præcipuè primam, quæ præcepit ut unaquæq; „Provincia Jura ſua inviolata omninò conſervaret: Hæc, inquam, „cum ſit localis Synodus, ſi Oecumenicam deſpiciat, potiſſimùm „ſuper hac re, quis eam æſtimaverit". Miſcet vera falſis, & affirmat plura. Primò, quod Hoſius fuerit iſtius Synodi Apoſtolicus Præſidens. Secundò, quod non timidus fuerit, ſed nimiùm audax: Quod Romanæ Eccleſiæ nimiùm detulerit. Utique per verba: " Honoremus ſancti Petri memoriam". Tertiò, quod Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ dignitates neglexerit. Quoniam ejus Epiſcopus aberat: Et quoniam erat Hæreticus. Quod ob demerita Præſulum violaverit Jura Sedium. Quartò, quod ſit prævaricatus Nicænos Canones. Non quintum, ſed ſextum. Hæc illius verba: "Suis privilegia ſerventur Eccleſiis". Quintò, quod ob iſtum contemptum Synodus ſit nullius ponderis.

Quod Sardicenſis Synodus Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Jura læſerit, eſt ridicula fabula. Hæc enim Eccleſia Patriarchalem dignitatem tunc necdum ſomniaverat. Habebat ſimplicem Archi-Epiſcopum, id eſt, ſolo nomine Metropolitam ſine Suffraganeis. Patriarchicam Diœceſim ac poteſtatem primus architectari cœpit ſanctus Joannes Chryſoſtomus. Falſum item eſt, quod ejus Epiſcopus tunc fuerit Hæreticus, aut non fuerit apud Sardicam. Ejus namque legitimus Epiſcopus tunc erat Confeſſor Paulus, cujus ab Arianis ejecti Romana ad ſanctum Julium Appellatio fuit ex ejuſdem Pontificis juſſu retractata Sardicæ, & ipſe abſolutus à calumniis, & repoſitus in gradum. Hâc enim juſtitiâ offenſi Euſebiani illum, ne rediret in Sedem, ſuffocarúnt in balneo. Quod hæc Synodus dumtaxat localis fuerit, aut quod Nicænos Canones læſerit, eſt etiam manifeſtè devium. Attamen utraque fabula pleniſſimè placet hodiernis Novatoribus. Hi quintum, Acridenſis Leo affirmat læſum fuiſſe ſextum. Et rectiùs Longè item rectiùs affirmat Hoſium per audaciam exceſſiſſe, quam defeciſſe per timiditatem, & quaſi precarium beneficium ſupplicaſſe à Synodo. Utique proclamando: "Sancti Petri memoriam honore„mus". Rei veritas affirmat nec audaciam, nec timiditatem fuiſſe, ſed Hoſio dignam conſtantiam.

Et ipſam Romana Eccleſia ſemper eſt plurimùm venerata. Etenim Gregorius IV. Pontifex de cauſa Aldrici Cenomanenſis

Epiſ-

Epiſcopi, cujus Romana Appellatio patiebatur contradictionis obices, ſcripſit ad Gallicanos Epiſcopos: "Quapropter has ad vos „litteras deſtinamus, quibus Decreto noſtro veſtram rogantes „Charitatem mandamus, ut ſi aliquis, quod non optamus, ſuorum Æmulorum Aldricum Epiſcopum accuſare damnabiliter at„tentaverit, ut honoretur beati Petri Apoſtolorum Principis me„moria, Eccleſiæque Romanæ, cui præſedit, privilegium, & „noſtri nominis authoritas. Liceat illi poſt auditionem Prima„tum Diœceſeos, ſi neceſsè fuerit, nos appellare, & noſtrâ au„thoritate, aut ante nos, aut ante Legatos ex noſtro Latere miſ„ſos, juxta Patrum Decreta, ſuas exercere atque finire actiones". Palam laudat Sardicenſes Canones, & exponit: "Aut ante Nos, „aut ante Legatos noſtros exercere ſuas atque finire actiones". Nempe ſicut ſederit ſapientiſſimo Romani Antiſtitis arbitrio. Hinc denuò addit: "Et authoritate Canonum, & Prædeceſſorum no„ſtrorum Decretis ſancitum eſt, ut Epiſcopus accuſatus, ſi volue„rit, appellet Romanum Pontificem, & ad eum, ſi libuerit, con„fugiat, ut ab eo ejus cauſa audiatur, aut ipſe à Latere ſuo Le„gatos, qui eam audiant, mittat, qui juſtè cum omnibus Epiſ„copis Comprovincialibus ejus authoritate judicent". Et hanc epiſtolam tanti olim fecit Gallicana Eccleſia, ut plures ejus partes ſanctus Jvo Carnutenſis Epiſcopus ſuo Decreto inſeruerit. Præfatam Hoſii Synodalem Relationem laudat in litteris ad Hincmarum Rhemenſem Epiſcopum etiam ſanctus Papa Nicolaus: "Debuerat certè Beatitudo tua, cum Rothaldum Sueſſionenſem „Epiſcopum toties examinaveras, ſcribens ſancti Petri memoriam „honorare, ejuſque judicium, etiamſi nunquam appellaſſet idem „Rothaldus, modis omnibus præſtolari". Eandem in ſuo ſupraadducto Capitulo laudavit Carolus magnus, laudemque in ſuum Canonem aſſumpſit Triburienſis Synodus. Et ecce hodie iſta relatio clamatur fuiſſe timida, humilis, ac precaria ſupplicatio. Et hoc per ſublimes Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopos.

Acridenſis Leo pergit adversùs Sardicenſem Synodum: "Quo„niam Carthaginenſis Synodus, poſtea circiter annos duodecim, „quæſtiones exactê exhauriens, non ſolùm nullam venerationem „Sardicenſi Synodo attribuit, ſed nec ſcire dignata eſt, an talis ha„bita fuerit; ſed ad Canones primæ Synodi reſpiciens, ad Ce„leſtinum planè ſcribit, ille enim tertius à Zozimo Sedem Ro-

„manam adminiſtrabat, ut Romanus Pontifex non audeat aliorum „Decreta attingere. Quippe quod nullus Canon iſtud præcipiat". Variè & fœdè errat. Primò, quod ſexta Carthaginenſis Synodus ſit facta duodecim annis poſt Sardicenſem. Diſtant enim ad ſeptuaginta annos. Secundò, quod dicat omnes de iſta re quæſtiones fuiſſe exhauſtas ab iſta ſexta Synodo. Etenim illìc nihil definitum eſt, ſed omnia fuêre dilata in maturius examen. Tertiò, quod iſta Synodus Sardicenſes Canones non ſolummodò ignoraverit, ſed etiam contempſerit. Etenim Primates iſtius Synodi Epiſcopi ipſos, ubi agnoverunt, admiſerunt cum plena reverentia. Quartò, quod iſta Synodus etiam ad ſanctum Papam Celeſtinum ſcripſerit. Etenim id factum eſt poſt plures annos. Verùmtamen hi errores non ſunt capitales, nec faciunt ad præſentis quæſtionis ſubſtantiam. Capitalis igitur error eſt, quod iſta Afrorum epiſtola ſit authentica ac legitima: Quod rectè dicat Romanas tam Epiſcoporum quam Clericorum Appellationes in nullo fundari Canone, ideòque ipſas rectè excutiat. Et hoc ipſum plenis buccis profitentur hodierni Novatores. Prævaricatoria epiſtola eſt ipſis grande fundamentum.

Leo Acridenſis proſequitur: "Porro quia Synodus Venethalenſis, Canones primæ Synodi ſequuta, Epiſcopos Romæ „ſubjectos Synodicis ejus Decreris obedire jubet, eos autem qui „ſub Alexandrino Patriarcha ſunt ejus Decretis. Et alios ſimili„ter". Quæ & qualis fuerit iſta Venethalenſis Synodus, fateor me ignorare. Interim Leo tradit plura benè notanda. Primò palam laudat ſextum Nicænum Canonem, qui Patriarchalia Eccleſiæ Alexandrinæ, à Meletio Lycopolitano Epiſcopo invaſa ac læſa, jura reparat, & hac occaſione laudavit etiam Divina Romanæ Eccleſiæ Privilegia, nec non dignitates Antiochenæ Sedis, & generatim omnium Autocephalorum Exarchatuum. Secundò affirmat per hunc, non per quintum Canonem ſtabiliri Romanas Appellationes. Tertiò affirmat appellationes non ſoli Romanæ Eccleſiæ competere, ſed etiam Alexandrinæ, Antiochenæ, & aliis Autocephalis: Et has omnes ſtabiliri per iſtum Canonem. Ex his concludit Romanæ Sedi non totius Mundi, ſed deberi appellationes ſolorum Epiſcoporum ſpectantium ad ejus Patriarchatum. Hos omnes affirmat à ſuarum Provinciarum Synodis poſſe provocare ad Papam. Et iſtud ſanciri per ſextum Nicænum Canonem.

Et ecce has etiam appellationes ei auferunt hodierni Novatores. Quod ſancto Petro Apoſtolo, ac ejus Romano Throno relinquunt Schiſmatici, auferre nituntur Orthodoxi. Res deploranda ſanguineis lachrymis. Quod eadem Joannes Zonaras, Theodorus Balſamon, Matthæus Blaſteres, Alexius Ariſtinus, aliique omnes Photiani Schiſmatis Sectatores ſentiant ac doceant, eſt ſupra demonſtratum. Cuncti affirmant non in quinto, ſed in ſexto Nicæno Canone agi de faciendis ad Patriarchales Sedes appellationibus. Et rectè. Aſſertionem, quæ à quinto Canone affirmat Romanas appellationes auferri, Joannes David rectiſſimè ſcripſit eſſe fatuam.

Quod olim quicumque Orientales, à ſuarum Provinciarum Synodis damnati, Epiſcopi potuerint liberrimè ad ſuos provocare Patriarchas aut Exarchos; quod item hi iſtas cauſas non ſolummodò delegare in partibus, ſed etiam potuerint ad ſua tribunalia evocare, eſt longè certiſſimum. Plurima demonſtrant exempla ac teſtimonia. Etenim quod Clerici Baſilonopolitani ad ſanctum Joannem Chryſoſtomum, uti ad ſuum Patriarcham, provocaverint, ſupra nos docuit Anaſtaſii Nicæni Metropolitæ atteſtatio ad plenam Chalcedonenſem Synodum. Videtur id factum adverſùs Alexandrum Baſilonopolitanum Epiſcopum, qui à laudato Joanne conſecratus, eique in perſecutione fideliſſimus, cum aliis ejus fautoribus debuit aufugere: Et fugit in Pentapolitanam Libyam, benignè ſuſceptus à ſancto Syneſio, Ptolomaidis Epiſcopo. Erat enim natione Cyrenenſis, ideòque fugit in ſuam Patriam. Et quia à Theophili Patriarchæ Alexandrini violentia fugerat, Syneſius ad illum, ne ſuum Superiorem offenderet, omnia fideliter retulit. Ita habes in ejus litteris ad eundem Theophilum. In laudatis Chalcedonenſis Synodi Actis etiam habemus, quod Athanaſius, Perrhenſis in Euphrateſia Provincia Epiſcopus, à ſuo Metropolita Panolbio degradatus, appellaverit Domnum Antiochiæ Patriarcham, & fuerit ab ipſo Synodaliter auditus. Domnus cauſam non delegavit ejuſdem aut vicinæ Provinciæ Epiſcopis, ſed partes Antiochiam evocavit ad ſuam Synodum. Hæc integra exſtat in præfatis Actis. Et ex ipſis diſcimus Panolbio Joannem, Joanni ſucceſſiſſe Stephanum. Nempe Panolbius ſucceſſerat Alexandro, qui cum Joanne Antiochiæ Patriarcha adfuit Epheſino Concilio, & ob rebellionem contra Eccleſiarum pacem fuit de-

Epiſt. 67.

portatus

ſchiſmatico Græco venit in mentem. Eſt riſu, non refutatu digna. Hinc & ipſi Græci iſtud Scholion forſitan ſuppreſſerunt. Interim Romanæ Eccleſiæ odium adeò clauſit dicti Beveregii oculos, ut ſcribat ipſum eſſe obſervatu digniſſimum.

Ut adjutoria, præſertim arma, deportentur ad hoſtes, rigidiſſimè damnant & leges & Canones. Catholicæ Eccleſiæ hoſtibus Dogmatica arma tranſmittere eſt facinus longè enormius. Præſertim his periculoſis ac malignis noviſſimorum dierum temporibus, quorum cuncti hæretici adeò oderunt, & non dumtaxat ſupprimere, ſed & evertere tentant Apoſtolicam Sedem, ut cunctos Orthodoxos appellent Papiſtas. Credunt id eſſe ignominiæ nomen. Et nonne iſtud facinus patrant hodierni Novatores? Etenim præfatus Beveregius nuperrimè hæc ſcripſit ad quartum Sardicenſem Canonem: "Synodus Nicæna Canone quinto decre-„vit, ut omnes Eccleſiaſticæ cauſæ à Provinciali Synodo deter-„minentur, in qua motæ ſunt. Poſt iſtud itaque Decretum, à „generali Synodo conſtitutum, ridiculum fuiſſet Provincialem „Synodum decernere, ut à Provinciæ Synodo ad Epiſcopum Ro-„manum appelletur, illeque cauſam finiret. Neque hoc quidem „Concilio Sardicæ habito in mentem unqam venit. Nuſpiam „enim decrevit, ut ipſe Romanus Epiſcopus cauſam aliquam in „aliena Provincia ortam determinaret, ſed tantum ut ipſi liceret „decernere, ut cauſa aliqua retractetur in eadem Provincia. ubi „priùs judicata eſt, ut ex tertio, & quinto, aliiſque hujus Con-„cilii Canonibus patet. Et imprimis etiam obſervandum eſt, ne-„que hoc, quidquid eſt privilegii, vel è Scripturis, vel ex an-„tiqua traditione, aut conſuetudine à Patribus Sardicenſibus Epiſ-„copo Romano aſſeritur & inſtituitur, ſed tantùm in honorem „ſancti Petri. Sic enim Hoſius Epiſcopus Cordubenſis, qui Con-„cilio præ-erât. Adeò ut nullum aliud tunc temporis jis præſto „eſſet argumentum, quo hoc fundaretur, niſi ut memoria ſancti „Petri, per hujuſmodi privilegium Epiſcopo Romano indul-„tum, honoraretur". Sunt ipſiſſima noſtrorum Novatorum argumenta & Senſa. Certum eſt eſſe hauſta ex ipſis. Nam & Beveregius profitetur ſe ſcribere ex ipſorum fonte, Hincmaro Rhemenſi.

„legatis, apertiſſimis Athanaſii hoſtibus, & ab eo ejuratis, ideò-„que Judicium illud integrum non fuiſſe, ſed tantùm ἐκ μονομερὸυς, ex quo ſequeretur illud executioni non eſſe mandan-„dum. Cum itaque Athanaſium in ſuam communionem ſuſce-„perit, nihil ſe Canonibus adversùm egiſſe, quoniam ſententia ex-„communicationis nulla erat. Quibus addidit momenta ex viſce-„ribus cauſſæ petita, falſitatem nimirùm accuſationis probatam „authoritate Actorum, quamplures Orientis Epiſcopos à com-„munione ſua non abſtinuiſſe Athanaſium, tametſi damnationis „ſententia in eum lata fuiſſet; tum nolle Epiſcopos Orientales „in unum convenire, quamvis per Legatos conſenſiſſent, ut Papa „Julius univerſos Epiſcopos Romam evocaret pro diſcutienda cauſ-„ſa Athanaſii. Ait poſtremò nihil adversùs Statuta Nicæni Con-„cilii tentari, ſi quæ Synodus quæpiam ſtatuit, in poſteriore re-„tractentur. Alludit autem ad Synodum Alexandrinam, cui cen-„tum Epiſcopi interfuerant, in qua damnatus fuit Arius, cujus „cauſſa de integrò diſcuſſa fuit in Concilio Nicæno.

Errores plurimi. Primus eſt, quod Orientalis Eccleſia cenſuerit ſua Synodalia Judicia non poſſe retractari per Occidentalem. Secundus eſt, quod eadem Eccleſia cenſeret manifeſtum; eo pacto violari iſtarum Synodorum authoritatem. Tertius eſt, quod eadem Eccleſia noluerit ſolius Romani Pontificis authoritatem eſſe ſuâ ſuperiorem. Quartus eſt, quod hac de cauſa fecerit Schiſma ab Occidentali, & excommunicaverit Julium Pontificem, uti Caput eorum qui peſſum-dederant leges Eccleſiaſticas. Quintus eſt, quod hæc omnia demonſtrentur ex adductis verbis Orientalium. Etenim verba hæc non ſunt Orientalis Eccleſiæ. Abſit. Sunt ſcelerata Euſebianæ Factionis verba, deſumpta ex ſcelerata epiſtola, quam Factio è Philippo-Politano Conventu miſit ad ſuos Symmyſtas, etiam ad facinoroſos in Africa Donatiſtas. Etiam iſtarum vulpium caudas ad demoliendam Chriſti vineam tentavit ſibi colligare. Factio affirmat ſibi adfuiſſe octoginta Epiſcopos: Et tamen epiſtolæ Synodali non ſubſcripſerunt, niſi ſeptuaginta duo. Et inter iſtos eſt Illuſtris ille Iſchyras, imaginarius Epiſcopus Mareotidis. At verò in ſecunda ad Conſtantium Imperatorem Apologia ſanctus Athanaſius enumerat Orientales Epiſcopos, qui Sardicenſi Concilio ſubſcripſerunt, & proſequitur: "Qui igitur Decretis Synodi ſubſcripſerunt, ſunt

„iſti. Et plurimi alii ſunt, qui ante hanc Synodum pro nobis „ſcripſerunt, tum ex Aſia, tum ex Phrygia, tum ex Iſauria, „quorum ſingulorum nomina cum ſuis epiſtolis circum-feruntur, „prope ſexaginta. In univerſum autem trecenti quadraginta". Hi cum ſuo Clero & populo erant Orientalis Eccleſia. Hæc Eccleſia non dogmatizavit ſua Synodalia Judicia non poſſe retractari per Romanam Eccleſiam, nec judicavit per iſtam retractationem manifeſtò violari ſuarum Synodorum authoritatem, nec negavit ſolius Romani Pontificis authoritatem eſſe ſuâ ſuperiorem, nec Schiſma fecit adversùs ipſam, nec excommunicavit Julium Pontificem. Ea quippe nullo pacto ſunt Chriſtiana. Sunt horrenda facinora ſolius ſceleratæ Factionis Euſebianæ, ſolius ſcelerati Philippo Politani Conventiculi. Proinde Dominus Archi-Epiſcopus ſcelerata iſtius Factionis Dogmata & opera tranſcribit in omnem Orientalem Eccleſiam. Eo jure, quo olim Gentiles abominanda Gnoſticæ Factionis flagitia tranſcribebant in omnes Chriſtianos. Eodem privilegio quis poſſit Calviniſtarum aut Lutheranorum Dogmata & Acta toti Latinæ Eccleſiæ affricare.

Sextus error eſt, quod Euſebiana Factio noluerit ſua Judicia retractari etiam per Oecumenicam Synodum. Etenim ad hanc retractationem peragendam comparuerunt in Sardicenſi Concilio. Omnis ipſorum contentio fuit de facta per Julium Papam reveſtitione ſancti Athanaſii & aliorum Epiſcoporum. Volebant ipſos adeſſe ut damnatos, ac redactos in Laicam communionem, non ut Canonicos Epiſcopos, atque ita retractari Judicium Tyrium atque Antiochenum. Ipſis excluſis, ac ſtantibus inter Reos. Imperator Conſtantius, mox ut per fratris Conſtantis mortem adeptus eſt Occidentale Imperium, omnibus nervis ſtuduit, ut Latini Epiſcopi, præſertim Liberius Pontifex, admitterent iſta de Athanaſio Judicia, & ipſo damnato communicarent Euſebianis, atque ita pacificarent Eccleſiam. Hæc urgenti Euſebio Eunucho Liberius reſpondit: "Quomodò hoc contra Athanaſium „poſſit fieri? Quem enim non una, ſed jam altera Synodus pro„bè ab omni crimine liberum pronunciavit, & Romana Eccleſia „cum pace dimiſit, quomodò poterimus condemnare? Non ita „ſe habet Eccleſiaſticus Canon, neque unquam accepimus talem „à Patribus traditionem, quam ipſi à beato & magno Apoſtolo „Petro acceperunt. Quod ſi omnino Imperator curam ſuam pro

Eccle-

„Eccleſiaſtica pace quærit interponere, aut ſi Scripta à nobis pro „Athanaſio deleri jubet, deleantur quoque ea, quæ contra il„lum ſcripta ſunt, fiatque deinde Eccleſiaſtica Synodus longè à „Palatio, ubi nec Imperator præſto eſt, nec Comes ſe ingerit, „nec Judex minatur". Affirmat Athanaſii cauſſam jam pridem eſſe finitam: Nempe & in Romana Julii Pontificis Synodo, & in Sardicenſi. Earum ſententias jam dudùm tranſiviſſe in rem judicatam. Et iſta Judicia fuiſſe peracta juxta Canones, quos ſanctus Petrus Apoſtolus tradidit Romanæ Eccleſiæ. Nempe pro modo retractandi cauſſas appellatas. Nihilominùs Pontifex paratus fuit ſuſpendere omnia, & in nova generali Synodo inſtituere novam retractàtionem de Athanaſio. Hæc ejus conſilia non probavit Hoſius, ſcribens ad Conſtantium: "Ego Athanaſii accuſa„tionibus non ſubcribo, quem nos, & Romana Eccleſia, & „univerſa Sardicenſis Synodus innocentem pronunciavit". Interim Liberius permanſit in ſuo Propoſito, & à Conſtantio poſtulavit Synodum fieri apud Aquileiam. Verùm Conſtantius noluit ipſam fieri longè à Palatio, nec ſine ſua præſentia, ideòque fieri juſſit Mediolani. Et Euſebiani comparuerunt. Proinde ſuarum Synodorum, etiam Patriarchalium, Judicia profeſſi ſunt eſſe obnoxia retractationi per generalem Synodum. Averſabantur ſolam Romani Epiſcopi authoritatem eſſe ſupra ſuas Synodos, Res in Oriente judicatas nolebant per ipſum retractari.

Septimus D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod afferat iſtam fuiſſe ſententiam totius Orientalis Eccleſiæ, & quod iſtud probet ex Antiochenæ Synodi ad Julium Pontificem epiſtola. Etenim nec iſta Synodus, nec iſta epiſtola fuit totius Orientalis Eccleſiæ, ſed ſolius Euſebianæ Factionis. Qualis epiſtola fuerit, audiamus ex Reſcripto Julii: "Neſcio cur vobis ita „rem agere placuit, ut nos in hanc opinionem redigatis, ut „arbitremur nos ſub ſpecie reverentiæ pro ludibrio eſſe ha„bitos, Dictaque veſtra irridentium fuiſſe, cum & Presbyte„ros noſtros ad vos miſſos, quos cum gaudio remiſſos opor„tuit, cum luctu remiſeritis, ob ea quæ iſthìc geri conſpicie„bant. Ego certè, cum literas veſtras evolverem, poſt varias „ultrò citro-que cogitationes, eas ſupprimendas putavi, eâ ſpe „quod crederem ſaltem aliquos ex veſtris adventuros, nec opus „fore iſtiuſmodi epiſtolis, ne ſi illæ in publicum promererentur,

„multos ſui dolore afficerent. Cæterum ubi nullus veſtrûm „ſupervenit, neceſſe fuit ut eas proferrem. Credite mihi, „omnes admiratione pleni vix induci poterant, ut crederent „iſtiuſmodi literas à vobis profectas eſſe, in quibus rixandi „potiùs, quam charitatis affectus eminebat. Quod ſi ambi„tione eloquentiæ oſtentandæ ita exceptæ ſunt à Dictatore, id „certè ſtudium ad alios ſpectat. In rebus enim Eccleſiaſticis „non ſpecimen eloquentiæ, ſed Canones Apoſtolici requiruntur, „operaque dari ſolet, ne quis ex parvis in Eccleſia ſcandalize„tur". Hæc eſt facinoroſiſſima epiſtola, quâ Euſebiana conjuratio Romanam Julii Synodum, & ab ipſa factam ſancti Athanaſii & aliorum Orientalium Epiſcoporum reveſtitionem damnare cæpit, Romanæ Eccleſiæ jugum palam excutere, & futura ſui Philippo-Politani Conventiculi Attentata præformare. Epiſtola latet aut periit: Similiter & epiſtola, quâ Julius iſtorum Epiſcoporum reveſtitionem intimavit Factioni, & cui Factio repoſuit iſtam ſuam. Utriuſque tamen compendium nobis con-
L. 3. C. 7. ſervavit Hermias Sozomenus: "Romanus Epiſcopus, cum pro„pter Sedis dignitatem cura omnium ad ipſum ſpectaret, ſingulis" Appellantibus Epiſcopis " Eccleſiam ſuam reſtituit, ſcripſitque „ad Epiſcopos Orientis, & eos incuſavit, quod inconſultò de „hiſce viris judicaſſênt, perturbaſſêntque Eccleſias, cum De„cretis Nicæni Concilii ſtare nollent. Deditque Mandatum, „ut quidam illorum, omnium nomine, ad diem conſtitutum „accederent, perſpicuè declaraturi ſententiam, quam de his „tulerant, æquam & juſtam eſſe. Quin etiam minatus eſt ſe „de reliquo non paſſurum eos inultos eſſe, niſi novis rebus „ſtudere deſiſtant. Iſta quidem ſcripſit Julius. Athanaſius au„tem & Paulus in ſuas Sedes revertuntur, literaſque Julii mittunt „Orientis Epiſcopis. Quibus illi graviter commoti, convene„runt Antiochiæ in unum, & epiſtolam verbis elegantibus or„natam, & diſertè, ut Rhetorum mos eſt, compoſitam ad Ju„lium ſcribunt, eamque plenam ironiæ, & minarum non ex„pertem graviſſimarum. Nam-quamquàm literis ſuis fateban„tur Eccleſiam Romanam Primas apud omnes ferre, utpotè quæ „Apoſtolorum ſchola, & pietatis Metropolis, licet authores „Chriſtianæ Religionis primùm ex Oriente eò veniſſent, jam „ab initio fuiſſet, tamen indignati ſunt ſe poſteriores ideo

ferre

„ferre, quod magnitudine Eccleſiæ ſuperarentur: Idque cum „virtute, & piè vivendi Inſtituto eſſent longè ſuperiores. Quin „etiam criminis loco Julio objiciebant, quod cum Athanaſio „& reliquis cum eo Epiſcopis communicaverit. Et ægrè ad„modùm ferebant, perinde ac ſi tum Concilium fuiſſet, tum „ipſorum ſententia abrogata. Quod factum ut iniquum, & à „Lege Eccleſiaſtica diſcrepans inſimularunt. His de cauſſis „cum eum ad hunc modum criminati eſſent, & ſibi factam „injuriam teſtati, Julio pacem & communionem pollicebantur, „ſi modò abdicationem eorum, qui ad ipſum perfugerant, „approbaret; ſin autem reſiſteret ipſorum Decretis, contraria „ſe facturos prædicebant. Nam Epiſcopos Orientis, qui ipſos „antegreſſi fuerant, minimè refragatos eſſe Epiſcopo Roma„no, cum Novatus ab eo erat Eccleſiâ ejectus". Hanc ſchiſmaticam atque hæreticam Euſebianæ Factionis epiſtolam Dominus Archi-Epiſcopus tranſcribit in totam Orientis Eccleſiam, ipſam laudat, ac ex ipſa confirmat ſua Dogmata, atque ita palam profitetur ipſa eſſe Euſebiana. Ex hoc Sozomeni teſtimonio diſcimus, quod Julius Euſebianos bis Romam evocaverit ad retractatorium judicium: Proindè evocatio ad Sardicenſem Synodum fuit tertia citatio.

Admiror verò, cur Sozomenus in iſto ſceleratæ epiſtolæ compendio præter-miſerit articulum de damnatione Pauli Samoſatenſis.. Cur eundem omiſerit & Socrates. Erat enim palmare Fundamenrum Euſebianæ audaciæ. Unde ipſum urſit in ſuis Synodalibus literis Philippo-Politanum Conventiculum: "Et „iterum quod in Oriente de Paulo Samoſateno ſtatutum eſt, „ab omnibus eſt ſignatum". Aſſerunt damnationis iſtius Synodale Judicium fuiſſe probatum & admiſſum à Romana Eccleſia ſine novo examine, ideoque nullum ipſi eſſe jus circa Orientales Synodos. Reſpondeo ipſos graviſſimè erraſſe, & in jure, & in facto. Etenim iſta Antiochena Synodus egit tria, quæ ſine prævia ad Apoſtolicam Sedem relatione, & accepto ab ipſa Reſcripto expleri non poterant, aut firmari. Euſebius Cæſaræenſis Hiſtoriæ ſuæ inſeruit Synodi relationem ad Dionyſium Pontificem, ſed mutilam. Suo more prætermiſit illa, quæ ejus non congruebant finibus. Integra Relatio nos plenè inſtruxiſſet. Porrò hæc ſunt tria iſtius Synodi opera: Definie-
runt

runt de fide, Paulum Patriarcham degradarunt, & ſtatim Eccleſiæ impoſuerunt Succeſſorem Domnum. Quorum ſingula indigebant dictâ relatione, & ad ipſam Reſcripto. Etenim de damnandorum Epiſcoporum forma ſcripſit ad Orientales Antiſtites ſanctus Papa Gelaſius: "Si crimine reſperſi erant aliquo, ,,Eccleſiaſtica debuit examinatione cognoſci. Taceam, & ad ,,Sedem Apoſtolicam, ac ex more referri: Ne noſtra privilegia ,,curare videamur. Satis ſit oſtendere, quid ſecundum regu-,,las & Patrum Canones facere deberetis". Et infra: "Si hæ-,,retici erant, prodi, diſcuti, & legitimè convinci modis omnibus ,,debuerant. Taceo, quia ad nos Paternâ fuerat conſuetudine re-,,ferendum. Tantum commoneo, quid fieri Eccleſiaſtico Jure ,,convenerit". Et iterum: "Quos ſi à fide integra, commu-,,nioneque Catholica putaretis errare, ad Apoſtolicam Sedem, ,,ſecundùm Scita Majorum, & ſicut ſemper eſt factum, referre ,,debueratis". Quæ præſertim locum habent, dum agebatur de Patriarcha, ſpectante ad immediatam poteſtatem Romani Pontificis. Ante omnem ſententiam erat neceſſarium præfatum Reſcriptum. Ita ſanè in cauſſa ſui Patriarchæ Alexandrini Dionyſii proceſſerunt Epiſcopi Pentapolitani. Iſta Gelaſii epiſtola exſtat poſt Theodoſiani Codicis appendicem, & in antiquo Codice Romanæ Eccleſiæ.

Epiſt. 9.

Porrò qualiter Patriarchas recenter creatos tractaret olim Romanus Pontifex, exponit ſanctus Gregorius in literis ad Anaſtaſium Iſauriæ Presbyterum: "Fratri noſtro Cyriaco, Conſtanti-,,nopolitanæ civitatis Antiſtiti, qui nuper in Joannis Reverendiſ-,,ſimi Epiſcopi loco ordinatus eſt, noſtra voluimus Scripta tranſ-,,mittere, ſed quia non eſt conſuetudo, ut prius quam ad nos ,,ejus Synodica deferatur, ei ſcribere debeamus, idcircò nunc di-,,ſtulimus". Proinde prima Romani Pontificis ad novum Patriarcham epiſtola erat Synodicæ approbatio, & confirmatio initi Epiſcopatus. Hanc conſuetudinem eſſe antiquiſſimam, confirmatam à Nicæna Synodo, & Eccleſiaſticæ unitati penitùs neceſſariam, demonſtrat in alia ad Orientales epiſtola laudatus Gelaſius, atque adjungit: "Quâ ratione Majores noſtri, Reverendi illi Eccleſia-,,rum Magiſtri, clariſſimaque illa Chriſtiani populi lumina, quos ,,merita virtutum ſuarum uſque ad confeſſionis glorioſiſſimas pal-,,mas, & Martyrii fulgentes extulerê coronas, ad illam Sedem,

quam

„quam Princeps Apoſtolorum ſederat Petrus, ſui Sacerdotii ſum-„pta principia repleti Chriſti charitate mittebant, ſuæ inde ſolidi-„tatis graviſſima & firmitatis roboramenta poſcentes". Demonſtrat etiam ante Nicænam Synodum, in medio gentilium perſecutionum æſtu, viguiſſe iſtam conſuetudinem, ideoque eſſe inſtitutionem Apoſtolicam. Quomodò in iſto interim ſe gererent novi Patriarchæ, docet in Breviario Liberatus Diaconus, agens de Flavita, Patriarcha Conſtantinopolitano, proximo Succeſſore Acacii: "Moritur Acacius, & ordinatur poſt eum Flavitas Pres-„byter, qui non conſenſit ſine Romano Epiſcopo inthronizari, Cap. 18. „ſed tranſmiſit Synodicam Papæ Romano Felici, qui modico vi-„vens tempore moritur, non accipiens ipſius epiſtolam". Proinde Græcorum Patriarchæ, Occidentalium Metropolitarum more, ante acceptam Papalem confirmationem non poterant ſedere in Throno, nec fungi præcipuis muneribus ſuæ dignitatis. Et quin hæc omnia Antiochenum Concilium, & ab ipſo promotus Domnus exactiſſimè ſervaverint, non eſt dubitandum. Hinc enim degradatus Paulus uſque ad Papalia Reſcripta contumax permanſit in Epiſcopali Palatio, & tandem per Aurelianum Imperatorem fuit juſſus excedere. "Aurelianus præcepit, ut Domus Eccleſiæ Lib. 7. Cap. 24. „illis tribueretur, quibus Chriſtiani Italiæ, & Urbis Romæ Epiſ-„copi per literas tribuendam præſcriberent". Nempe tales literæ jam advenerant, ipſaſque gentilis Princeps fuit executus. Notanda item ſunt hæc Antiochenæ Synodi ad Dionyſium Pontificem verba: "Iſtum igitur tam Deo adverſarium, & tam contu-„macem, eramus coacti Eccleſiâ excludere, & alium Epiſcopum „in ejus locum ſubſtituere. Unde Domnum deſignavimns, om-„ni virtutum, quæ Epiſcopum decent, genere exornatum. Ac „vos de ejus electione per epiſtolam certiores fecimus, ut illi ſcri-„batis, & ab eo accipiatis communionis literas". Ei tanſmittunt Domni Synodicam, & ſupplicant ad ipſam reſcribi, atque ita confirmari ejus Epiſcopatum. Seſe purgant, quod tanta opera ſine prævia relatione attentarint: Aſſeverant ſe per intolerabilia Pauli facinora fuiſſe compulſos. Et quin Domnus uſque ad Papalem confirmationem abſtinuerit Epiſcopali Throno, non eſt ambigendum. Etenim qui uſque tunc Epiſcopali Domo abſtinuit, & Paulum in ipſa quietum perdurare permiſit, haud dubiè abſtinuit & Throno. Proinde Euſebiana Factio, dum hæc omnia

ſine novo Romani Pontificis examine ſcripſit tranſiiſſe in firmitatem, erravit toto cœlo.

Et hinc octavus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod præfatis Antiochenæ Synodi literis reſpondens Julius, " non contradi-„cit abſolutè ſupremam eſſe Conciliorum Orientalium authorita-„tem, ſed Athanaſii tantum facto inhæret, explicandoque Judi-„cio, quod adversùs eum fuerat latum in Tyria Synodo". Patitur anguſtias & involvit ſermones : Eum enim premit manifeſta veritas. Et bonum ingenium malam cauſſam non poteſt adjuvare. Ejus mentem non plenè aſſequor Videtur aſſerere, quod circa Athanaſium Julius nullum Apoſtolicæ poteſtatis aut Juriſdictionis Actum exercuerit, ſed merè declaraverit Acta Tyria fuiſſe ſubſtantialiter nulla, ideòque nec curanda : Quod circa Athanaſii à Tyria Synodo damnationem Julius non fecerit aliud, quam quod in Epheſina Synodo circa ſancto Cyrillo inflictam à Joannis Antiocheni Conventiculo damnationem fecit Acacius Melitinenſis Epiſcopus, Metropolita ſecundæ Armeniæ. Cenſet fuiſſe Theologicum & Doctorale Judicium, nequaquam Juriſdictionale ac authoritativum. Sic videtur. Eſt verò error intolerabilis, pejor errore Euſebianorum. Hi enim in ſolo jure errabant, non in Facto. Cenſebant Julium circa Athanaſium omninò fuiſſe uſum authoritate, at quam non habebat, ideoque & ipſum, ut Attentatorem & præſumptorem, damnarûnt ac degradarûnt. Dominus Archi-Epiſcopus vult non degradari Julium, & tamen recuſat in ipſo agnoſcere Apoſtolicam Juriſdictionem : Hinc docet ipſum nullâ fuiſſe uſum in ſanctum Athanaſium.

Sed longè aliud in literis ad Imperatorem Conſtantium docet Confeſſor Hoſius : "Athanaſium nos & Romana Eccleſia, „& univerſa Synodus Sardicenſis innocentem pronunciavit". Romana Eccleſia id fecit per Julii Synodum. Et ad Euſebium, Imperatoris Conſtantii Eunuchum, dixit Liberius Pontifex : "Athanaſium non una, ſed jam altera Synodus pro-„bè ab omni crimine liberum pronunciavit, & Romana Ec-„cleſia cum pace dimiſit". Refert hæc Athanaſius in literis ad ſuos Monachos. Porrò "pronunciare liberum aut innocentem, „& cum pace dimittere" ſunt omninò vocabula importantia authoritatem & juriſdictionem. Etenim hæc pax apud antiquos

quos Patres & Canones eſt culpæ aut pœnæ reconciliatoria ſolutio. Quare enormi cum fiducia Petrus de Marca ſcribit, quod ſceleratæ epiſtolæ reſpondens Julius, Orientalibus Synodis abſolutè non denegaverit ſupremam authoritatem. Etenim ſcribit poſt ac inter varia : "Si ut ſcribitis, inconcuſſam ha„bet authoritatem quælibet Synodus, & contumelioſè agitur „cum Judice, cujus judicium ab aliis examinatur, conſidera„te quæſo, Dilectiſſimi, quinam ſint qui Synodum improbant, „& qui aliorum judicata reſcindunt, ne ſingula excutiendo „certos homines gravem. Certè id quod poſtremò geſtum, „cum ſit horrendum auditu, ſufficit ad cætera, quæ à me „omittuntur, comprobanda. Ariani à beatæ memoriæ Alex„andro, quondam Alexandriæ Epiſcopo, ob impietatem ejecti, „non ſolùm in eo Judicio à cunctis civitatibus rejiciebantur, „ſed ab omnibus ſimul, qui ad Nicænum Concilium cojerant, „anathemate feriebantur. Nihil enim erat in illorum delicto „vulgare, neque in hominem peccaverant, ſed in ipſum Jeſum „Chriſtum. Eidem tamen ita ab univerſo Orbe rejecti, & „per omnem Eccleſiam famoſiſſimè notati, nunc denuò in Ec„cleſia, quod quidem triſte veſtris animis arbitramur, recipi „perhibentur".

Pontifex admiratur, quod Euſebiani clament Patriarchales Orientalium Synodos eſſe ſupremas & inconcuſſas. Affirmat fabulam ſibi ipſi non cohærere. Etenim ipſimet non ſolas Patriarchales, ſed ipſam etiam Nicænam Synodum concutiunt per appellationes ac retractationes, immò & per violentiam reſcindunt. Exempla ſunt in promptu. Etenim ipſe Arius, & per Patriarchalem ſancti Alexandri, & per Nicænam Synodum damnatus, à tantis Judiciis provocavit ad Hieroſolymitanam Encœniorum Synodum : Et fuit per ipſam abſolutus. Talia Euſebiani patrarunt etiam in Euzoium, Lucium, Georgium, alioſque Arii congerrones. Quin & Piſtum, ſuum imaginarium Epiſcopum, ſimiliter & Alexandriæ & Nicææ damnatum, animarûnt appellare Romam, & Julium Pontificem ad admittendam ejus appellationem ſtuduerunt circumſcribere. Videntur ſeditioſum hominem inflammaſſe ad agendum contra ſanctum Athanaſium, & à Romana Eccleſia poſtulandum Epiſcopatum Alexandrinum. Julius Euſebianis hæc refricat in frontem, & admiratur quod ſuas Orientales

Synodos velint adeò inconcuſſas, ut nec per Romanam appellationem poſſint concuti, & non niſi cum Orientalis Eccleſiæ contumelia per Pontificem retractari. Affirmat atque demonſtrat, quod Romana Eccleſia omnes afflictos, ipſam invocantes, ſeu ad ipſam appellantes, poſſit ac debeat adjuvandos ſuſcipere; quod priores Judices ad reddendas ſui Judicii rationes poſſit Romam evocare; quod poſſit tales cauſſas retractare ex integro; quod in appellantium Sedes nullus interim conſecrari poſſit; quod Appellantes, dum priores Judices comparere nolunt, poſſit reveſtire. Hanc poteſtatem ſibi eſſe per Apoſtolicos Canones, ac item per Nicænos: Vetuſtam Romanæ Eccleſiæ conſuetudinem fuiſſe diſcuſſam Nicææ, confirmatam, ac redactam in Scriptum.

Hinc Pontifex proſequitur: "Quod non temerè aut injuſtè „ſuſceperim in communionem Co-Epiſcopos noſtros Athanaſium „& Marcellum, etiamſi priùs dicta ſufficiant, brevibus tamen „ratio vobis iſtarum rerum eſt demonſtranda". In prioribus epiſtolæ partibus demonſtravit Romanæ Eccleſiæ poteſtatem, nunc demonſtrare pergit Athanaſio & Marcello etiam eſſe juſtitiam. Exponit Athanaſii cauſſam, & concludit: "Cum igitur iſtiuſmo„di allegarentur, & tot teſtes pro Athanaſio ſtarent, & ipſe tam „juſta pro ſe adferret, quid quæſo nos oportuit facere? An non „quod Eccleſiaſtici Canonis eſt? Hominemque proinde non con„demnaremus, ſed potius reciperemus, eumque pro Epiſcopo, „quemadmodùm eſt, haberemus? Præter hæc omnia, annum to„tum & integros ſex menſes apud nos hæſit, veſtram præſentiam „exſpectans, aut quotquot comparere auderent, ſuâque præſen„tiâ pudefecit omnes. Non enim Judicio ſtetiſſet, niſi ſui fidu„ciam habuiſſet: Neque ſponte, ſed literis noſtris ad judicium vo„catus comparuiſſet, quemadmodùm vos per literas citavimus. „Et tamen poſt tanta argumenta nos velut inſolitum quiddam „agentes reprehenditis". Diſertè affirmat ſe egiſſe judicialiter, ſecundùm Canones, & ſecundùm vetuſtam Eccleſiæ conſuetudinem. Eodem modo demonſtrat ſe egiſſe cum Marcello. Quiſquis horum aliquid negat, non poteſt non eſſe Euſebianus. Legenda eſt integra epiſtola: Scribenda non ſolùm aureis literis, ſed & in omnium cordibus. Ita omnes habebunt arma ad explodenda Commenta Domini Archi-Epiſcopi.

Audiamus pejora ipſius Commenta: "Sed adnotandum eſt non

„non dicere Julium redditas à ſe fuiſſe Eccleſias Athanaſio & re-
„liquis Epiſcopis. Nam ea erat quæſtio principalis, quæ reſer-
„vata erat cognitioni Synodi, quam Julius convocaverat, rogan-
„tibus Orientalium Legatis: Tametſi negarint deìn Orientales id
„ſe Legatis ſuis dediſſe in Mandatis. Sanè eidem Orientales in ſua
„epiſtola Synodica, ſub nomine Concilii Sardicenſis edita, illud
„tantùm conqueruntur, receptos in communionem Athanaſium
„& reliquos damnatos Epiſcopos": Ad Julium Romam perrexit,
ſed & ad Italiæ quoſdam ſuæ partis Epiſcopos, quos ſeducens
per epiſtolarum falſitatem, ab eiſdem perfacilè in communionem
receptus eſt. "Quare cum legis apud Sozomenum, Julium re-
„cepiſſe in ſuam communionem Athanaſium ac reliquos Epiſco-
„pos, & unicuique eorum Eccleſiam ſuam reddidiſſe, ob curam
„videlicet univerſalis Eccleſiæ, quæ ei incumbit propter dignita-
„tem ſuæ Sedis, exiſtimare debes reſtitutionem illam Eccleſia-
„rum non fuiſſe factam directè, ſed per conſequentiam, eò quod
„Epiſcopi illi à Julio in communionem recepti fuerint velut Epiſ-
„copi *hujus* & illius Sedis". Hominemque non condemnare-
mus, ſed reciperemus, eumque pro Epiſcopo, quemadmodùm
eſt, haberemus, "inqnit Julius in epiſtola ad Orientales.

Errores varii. Primus eſt, quod Julius Athanaſio ac aliis Epiſ-
copis communionem reddiderit, non tamen Eccleſias. Etenim
non ſolus Sozomenus, cujus verba ſunt adducta ſuperiùs, iſtud
habet, ſed etiam Socrates: "Julius, quoniam Eccleſia Romana L.2.c.11.
„privilegium præter cæteras obtinebat, literis ſuis ad Epiſcopos
„Orientis liberiùs perſcriptis", damnatorum Epiſcoporum "partes
„tueri ſtudet, In Orientem literas mittit, quo & ſuus cuique
„locus reſtitueretur, & eos qui illos temerè abdicaverant, gra-
„viter reprehenderet. Illi diſcedunt Româ, literiſque Julii Epiſ-
„copi confiſi, ad ſuas ipſorum redeunt Eccleſias: Literas, ad
„quos ſcriptæ erant, mittunt. Hi ubi eas acceperunt, Julii re-
„prehenſionem ducunt contumeliæ loco: Concilium Antiochiæ
„convocant. Ubi ſimul atque convenerant, de communi omnium
„ſententia Epiſtolam ſcribunt, per quam Julium contra acriùs
„inſimulant: Oſtenduntque ſi qui eorum arbitrio Eccleſiâ fortè
„exacti eſſent, rem ab eo non debere decerni". Proinde epiſtola,
quâ Julius Athanaſio & reliquis reddidit ſuas Sedes, non eſt præ-
ſens, ſed alia anterior. Quin ipſam Socrates & Sozomenus vi-
 derint

derint, non eſt dubitandum. At ipſa Euſebianos adeò offendit, ut Antiochiam abierint ad novam Synodum, Athanaſiumque non tantummodò iterum damnaverint, ſed inſuper in ejus Cathedram conſecraverint novum Epiſcopum Gregorium Cappadocem, & ipſum armatâ militum manu juſſerint inthronizari. Etiam in Marcelli Sedem intruſerunt quemdam Baſilium. Et Julio reſcripſerunt illorum reſtitutionem eſſe impoſſibilem: Nec enim duos ſimul Epiſcopos poſſe eſſe in eodem Throno. Hinc Iulius repoſuit: "Eſto ,,ut ſint Athanaſius & Marcellus, ut ſcribitis, tranſlati è ſuis Se- ,,dibus, &c". Iſtas Superordinationes graviſſimè damnat, vult ,,ſuperordinatos ejici, & reponi Athanaſium atque Marcellum. Quare Petrus de Marca graviter errat, dum etiam in hac Julii epiſtola ſcribit nullam fieri mentionem de reſtitutione Sedium. Quin hanc reſtitutionem abundè laudat epiſtola, dum affirmat Athanaſio & aliis Epiſcopis redditam à Iulio communionem. Etenim laudat non Laicam, non Diaconalem aut Presbyteralem, ſed omninò Epiſcopalem communionem: Quæ palam includit reſtitutionem Sedis. Hinc in Sardicenſi Concilio prima & palmaris inter Orthodoxos & Euſebianos contentio fuit, quod iſti conſtanter vellent, hi pertinaciter nollent Athanaſium & Marcellum admitti ad Synodalem ſuo loco conſeſſum atque ſuffragium. Nempe Iulius Pontifex illos plenè reveſtiverat, ac reſtituerat omnia. Et Petrus de Marca hæc non ignoravit. Ut veritatem effugiat, profert ſubtilem diſtinctionem reſtitutionis directæ à reſtitutione per conſequentiam. Ridicula Commenta.

Secundus error eſt, quod quæſtio de reſtituendis Eccleſiis fuerit principalis, reſervata Synodo, quam Iulius convocaverat. Cenſet damnatos ac appellantes Epiſcopos non potuiſſe reveſtiri, niſi per & poſt expletum retractatorium Iudicium. Eſt error Euſebianus. Hæc enim facinoroſa Factio in Sardicenſis Synodi ingreſſu iſtud ipſum prætenderat obſervari in Marcello & Athanaſio. Et quia non obtinuerunt, de nocte fugerunt Philippo-Polim, iſthìc laceraturi totam Eccleſiam. Cogor eadem repetere. Tertius error eſt, quod Dominus Archi-Epiſcopus certam & exploratam Socratis ac Sozomeni aſſertionem tentet evacuare per ſceleratas & abominabiles literas Philippo-Politani Conventiculi. Quartus error eſt, quod iſtas literas denuò tranſcribat in cunctam Orientalem Eccleſiam. Quintus eſt, quod profiteatur ſe ſequi Senſa

iſtius

iſtius Orientalis Eccleſiæ, atque ita ſe palam profiteatur Euſebianum.

Non accuſo quod neſcio. Etenim novus Dogmatiſtes proſequitur: " Neceſſariam eſſe arbitratus ſum diſcuſſionem præcipuo„rum capitum hujus epiſtolæ, quod ea, æquè ac verba Sozo„meni, perperàm hactenùs accepta ſint ab iis, qui ea laudavêre. „Contendunt enim Factum Julii, quod nihil aliud eſt, quam „velut quoddam obſequii genus ad retinendam communionem, „à ſuprema ejus juriſdictione profectum eſſe, atque illum eâ au„thoritate caſſaſſe judicia Conciliorum Orientalium". Multiplicat errores. Primus eſt, quod Iulii epiſtola, uti & adductum Sozomeni teſtimonium, à nullo hactenùs fuerint intellecta. Nempe etiam hæc liberanda veritas exſpectabat Natales aut Infulas hujus Doctoris, denuò profitentis ſe dogmatizare nova. Secundus error eſt, quod Julius erga Athanaſium ac alios appellantes Epiſcopos non fuerit uſus ſupremâ juriſdictione, nec per authoritatem caſſaverit Orientalium Synodorum judicia, ſed eis ſolummodò *impenderit* aliquod genus obſequii. Etenim non ſola Julii, ſed & Philippo-Politani Conventiculi epiſtola diſertis & apertis verbis affirmant, quod Julius Orientalis Synodi "judicium refri„carit"; quod "reſtauraverit aliud de ipſis judicium"; quod "Orien„tales" prætenderit "judicandos ab Occidentalibus", atque ita prævaricatus ſit Divinam legem & diſciplinam. Proinde Petrus de Marca errat ſupra Euſebianos: Hi enim Julio denegarúnt ſolam poteſtatem, ille verò inſuper Actum.

Pergit errare: " Orientales Sardicæ congregati pertinaciter „adhærent ſententiæ Concilii Antiocheni, cauſſaſque ſeceſſionis „ſuæ rejiciunt in Occidentales, qui adversùs veterem Eccleſiæ „conſuetudinem cognoſcere vellent de cauſſis Orientalium. Sic „enim aiunt in epiſtola ſua Synodica". Emiſſa è Philippo-Politano Conventiculo. Primus error eſt, quod iſtam ſceleratiſſimam epiſtolam denuò tranſcribat in totam Orientalem Eccleſiam. Secundus eſt, quod ipſam dicat ſcriptam Sardicæ. Tertius eſt, quod Occidentales, volendo de cauſſis & judiciis Orientalium cognoſcere, egerint contra veterem Eccleſiæ conſuetudinem. Et quidem quod Occidentales voluerint iſta agnoſcere, eſt omninò veriſſimum. Et Petrus de Marca ipſum hic confitetur, atque ita evertit ſuam priorem aſſertionem, quâ dixerat Julium pro Atha-

naſio

naſio & aliis Epiſcopis non per juriſdictionem ſeu authoritatem egiſſe, ſed ſolummodò per obſequium.

Dominus Archi Epiſcopus ab Antiochenæ Synodi & Philippo-Politani Conventiculi literis ſe convertit ad literas Imperatoris Conſtantii: " Sed quænam fuerit Orientalium mens, manifeſtè „docet epiſtola Imperatoris Conſtantii, data ad Ariminenſe Con„cilium, quod conſtabat ex Epiſcopis Occidentis". Hæc ſunt verba epiſtolæ: " Non de Orientalibus Epiſcopis in Concilio ve„ſtro patitur ratio aliquid definiri. Proinde ſuper his tantum, „quæ ad vos pertinere cognoſcit Gravitas veſtra, tractare debetis". Et iterum: " Quæ cum ita ſint, adversùm Orientales nihil ſtatuere „vos oportet. Aut ſi aliquid volueritis contra eoſdem, prædictis „abſentibus, definire, id quod fuerit uſurpatum, irrito evaneſcet „effectu. Non enim illa vires habere poterit definitio, cui noſtra „Statuta teſtantur jam nunc robur & copiam denegari". Reſpondeo D. Archi-Epiſcopum à Calcaria cadere in Carbonariam. Etenim quod Conſtantius, Euſebianæ Factionis Dux, eadem cum ipſi ſenſerit de ſuprema Orientalium Synodorum authoritare, non caret veri-ſimilitudine. Quoniam ex Factionis ore fuit cum Liberio Pontifice locutus in Mediolanenſi Colloquio. Et poſt Philippo-Politanum Conventiculum facinoroſa Factio cæpit illum pomposè inſcribere Epiſcopum Epiſcoporum. Ita Principem, cætera bonum, ſed humanæ gloriæ cupidum, deluſit & circumſcripſit.

Attamen videtur non fuiſſe ſeductus. Etenim non iſti Conventiculo, ſed Synodo Sardicenſi videtur adhæſiſſe. Hinc & Athanaſium, licet Philippo-Poli damnatum, quia Sardicæ abſolutûm, cum honorificis literis remiſit in Sedem. Et contra iſtos doloſos circumſcriptores ſcripſit ad ipſum Hoſius: "Non eſt pruden„tis in gratiam alienæ libidinis ſeipſum in periculum certum con„jicere. Deſine, quæſo, & auſculta mihi, Conſtanti: Hoc „enim decet & me ſcribere, & te non vilipendere". Quare videtur rectam habuiſſe fidem, & tamen iſta ſcripſiſſe ad Ariminenſe Concilium. Etenim Conſtantius in Eccleſiæ Synodis agebat omnia. Hinc ad ipſas mittebat Divales literas, quibus præſcribebat & tractanda, & tractandi ordinem. Explebat munus Romani Pontificis. Certè uti Frater ejus Conſtans, ita & Pater Conſtantinus non fecit talia. Ipſe eſt author pravi operis, à quo Succeſſores noluerunt recedere. Hinc igitur & talia Mandata miſit ad

ad Ariminenſem Synodum. Nec ſine cauſa. Etenim inter Seleucienſis Synodi Primates erant plures ſcabioſi, dorſo ſuo metuentes à Romana Eccleſia. Præſertim propter Athanaſium, quem noverant abjiſſe Ariminum. Item ipſum Athanaſium, quem Seleuciæ ſperabat damnandum, noluit denuò abſolvi ab Ariminenſibus. Hic eſt verus fons iſtius ſacræ juſſionis. Notanda ſunt hæc verba: " Non enim illa vires habere poterit definitio, cui „noſtra Statuta teſtantur jam nunc robur & copiam denegari". Affirmant adverſa Acta non per Canones, ſed per præfata Reſcripta fore irrita. Poſſit ergo Conſtantius rectum ſenſiſſe de authoritate ac Primatu Romanæ Eccleſiæ, & Regiæ poteſtatis dumtaxat exceſſiſſe limites. Proinde etiam hoc D. Archi-Epiſcopi fundamentum eſt caducum ac ruinoſum.

CAPUT XXIX.

Diſcutiuntur D. Archi-Epiſcopi Senſa circa ſancti Iulii Pontificis Reſcriptum ad Antiochenam Synodum.

VArias hac de re & Julius, & Athanaſius, & Euſebiani ultrò citròque ſcripſerunt epiſtolas, quæ grandi Eccleſiaſticæ eruditionis damno aut perierunt, aut latent. Tragædia incœpit non proximè poſt Tyriam Synodum, ſed poſt reductum à Conſtantino Juniore Athanaſium è Gallia, quò eum magnus Conſtantinus proſcripſerat. Euſebiana Factio clamavit ipſum Tyri degradatum rediiſſe ac ſedere authoritate Laicâ: Hinc novæ calumniæ, nova perſecutio. Quare Athanaſius provocavit Romam, miſitque appellationis inſtrumentum per Legatos. Et ſuos miſerunt etiam Euſebiani. Quibus auditis Julius Pontifex admiſit appellationem, utramque partem evocavit Romam ad retractatorium Iudicium, & Athanaſius ſtatim comparuit. Hæſit iſthìc per annum & medium, exſpectans adverſarios. Interim acceſſerunt etiam Marcellus Ancyranus, Paulus Conſtantinopolitanus, Aſclepas Gazenſis, Lucius

Adriano-Politanus, aliique Orientales Epiſcopi & Clerici, ab Euſebianis paſſi ſimiles injurias, ideòque & ipſi appellantes. Hinc lapſo tanto tempore, de Euſebianorum adventu deſperans Iulius iſtos Epiſcopos plenè reveſtivit, & cum ſuis literis remiſit ad ſuas Eccleſias, mandans recipi ut integros Epiſcopos, & Euſebianos denuò citans ad retractatorium Iudicium. Has literas palam laudat Hermias Sozomenus. Et ad ipſas Euſebiani adeò non attenderunt, ut abierint Antiochiam, condiderint nequiſſimos Canones contra Athanaſium & Iulium, confirmarint Iudicium Tyrium, at inſuper in Athanaſii Sedem intruſerint alium Epiſcopum. Et hæc omnia retulerunt Julio per ſceleratiſſimas literas, quas Sozomenus redigit in compendium. His Julius repoſuit doctiſſimam epiſtolam, quam nobis in ſecunda ſua Apologia cuſtodivit ſanctus Athanaſius. Et ipſam hic expurgare ſtudeo à Commentis Petri de Marca.

Audiamus Commenta: "Negari certè non poteſt, quin aliter „eâ tempeſtate viſum ſit Occidentalibus. Verùm longè aberant „ab opinione eorum, qui noſtrâ ætate tractarùnt de controverſiis „fidei, qui pronunciant appellationes Epiſcoporum Orientalium „judicandas eſſe apud Urbem à ſummo Pontifice. Nituntur illi, „ut ipſi exiſtimant, præjudicio epiſtolæ Iulii Papæ, cujus ſenſum „detorquent ad mentem ſuam, cum tamen ex ea conſtet Iura „Sedis Apoſtolicæ temperamento quodam prudenter adhibito per „eas tempeſtates explicari ſolita. Nihil enim aliud ab Orientali-„bus exigebant Iulius & Romana Synodus, quam ut cauſſæ Ec-„cleſiarum Apoſtolicarum, in primis verò Alexandrinæ, quoties „de depoſitione Epiſcoporum earum Sedium ageretur, cum Pa-„pa & Synodo Romana communicarentur, antequam Synodi Orien-„tales cognitionem de jis inſtituerent, ut communi ſenſu compo-„ni poſſent magnæ Eccleſiæ. Quod ſi poſt judicium Orientalium „querela manifeſtæ oppreſſionis deferretur ad Synodum Occidenta-„lem, tunc retractandum eſſet negotium in Concilio Occidenta-„lium & Orientalium. Unde conſtat in ea epiſtola non agi de „appellatione, ſed de prima tantùm cauſſæ cognitione, aut re-„viſione, neque excitatam controverſiam de omnibus Epiſcopis, „ſed de jis tantùm, qui Apoſtolicis Eccleſiis præſiderent, in-pri-„mis de Alexandrino, ac tamen judicium reddi non debere à ſo-„lo Romano Epiſcopo cum Epiſcopis Occidentalibus, ſed ab

„Epiſcopis Occidentis & Orientis in unam ſententiam conſpiran-„tibus. Iſta enim colliguntur ex epiſtola Iulii quâ Orientales „objurgat in cauſſa Athanaſii Epiſcopi Alexandrini, & Marcelli „Ancyrani, quos Orientis Concilia damnaverant, inconſulto Epiſ-„copo Romano". Urget hæc verba epiſtolæ: "Oportuit ſcribere om-„nibus nobis, ita ut ab omnibus, quod juſtum eſſet, decernere-„tur. Epiſcopi enim erant, & non vulgares Eccleſiæ, qui iſta „patiebantur, ſed quas ipſi Apoſtoli ſuâ-met operâ ad fidem in-„ſtruxerant. Cur igitur, & imprimis de Alexandrina civitate, „nihil nobis ſcribere voluiſtis? An ignari eſtis hanc eſſe conſue-„tudinem, ut primùm nobis ſcribatur, ut poſtea, quod juſtum „eſt, definiri poſſit? Quapropter ſi iſthic hujuſmodi ſuſpicio in „Epiſcopum concepta fuerat, id huc ad noſtram Eccleſiam refer-„ri oportuit".

Errores plurimi. Primus eſt, quod eâ tempeſtate ſoli Occidentales ſentirent aliud. Etenim omnes Orthodoxi, etiam Orientales, ſemper recta ſenſerunt. Expoſita in Sedem Apoſtolicam ac omnem Catholicæ Eccleſiæ Hierarchiam petulantia fuit ſolius Euſebianæ Factionis, de qua Iulius: "Audio paucos eſſe iſtorum „malorum authores". Et etiam ex his poſt Philippo-Politanum Conventiculum multi erubuerunt de ſuis facinoribus, & pœnitentes ad Matrem Eccleſiâm redierunt. Et demus ſolam Occidentalem Eccleſiam recta aut meliora ſenſiſſe. Certè etiam tunc Dominus Archi-Epiſcopus debebat obſervare regulam, quam Iuliano Eclanenſi Epiſcopo, pro ſuis erroribus provocanti ad Orientalem Eccleſiam, præſcripſit ſanctus Auguſtinus: Occidentalis Eccleſia nos genuit, docuit & baptizavit, ideoque permanere nos oportet in ejus ſenſibus. Et quidem Dominus Archi Epiſcopus etiam Occidentalem Eccleſiam calumniatur: In ipſam tranſcribit errorem Euſebianum. Affirmat quod ipſa olim cenſuerit Orientalium Synodorum judicia retractari non poſſe per ſolam Sedem Apoſtolicam, ſed dumtaxat per Oecumenicam Synodum.

Secundus error eſt, quod hac ætate Occidentales illi, qui Orientalium Epiſcoporum appellationes pronunciant judicandas eſſe apud Urbem Romam à ſummo Pontifice, foveant opinionem deviam, alienam ab antiquis Occidentalibus. Etenim iſtam opinionem fovit in Florentino Concilio etiam Eugenius IIII. Et ipſam tandem admiſit omnis Eccleſia. Etiam Orientalis. Quod

ſit verus Sardicenſium Canonum, anterioris Eccleſiaſticæ conſuetudinis, & omnium poſteriorum Patrum ſenſus, eſt ſupra demonſtratum. Porrò admiror, quod Dominus Archi-Epiſcopus circa Romanas Orientalium Epiſcoporum appellationes agnoſcat aliqua per iſtas tempeſtates jura Sedis Apoſtolicæ. Etenim jam docuit primam omnis Romani hìc juris originem eſſe Sardicenſem Synodum: Quomodò igitur iſtiuſmodi jura jam ſcribit fuiſſe ante ipſam? Nempe omnium fortium fortiſſima veritas etiam ab invictis extorquet ſui confeſſionem.

Tertius error eſt, quod jam laudata veritas nitatur præjudicio epiſtolæ Julii. Etenim epiſtolæ verba ſunt clariſſima, ideóque nullum hìc poſſit eſſe præjudicium. Licet illa ſuperiùs adduxerim, volo aliqua repetere: " An non dilectionis indicium erat nos „Presbyteros miſiſſe, qui compaterentur patientibus, & incitarent „eos, qui judicium Scriptis poſtularânt, ut præſtò eſſe vellent, „quò primùm omnia componerentur, & emendationem acciperent, ne diutiùs aut Fratres noſtri injurias, aut vos calumnias „pateremini"? Et infra: "Quid actum eſt dignum offensâ? Aut „qua in re vobis, quibus ſcripſi, cauſſam ſuccenſionis præbui? An „quia adhortati vos ſumus, ut ad Synodum occurreretis? Atqui „illud potius cum gaudio excipi oportuit. Qui enim benè ſentiunt de jis quæ egerunt, & in quibus ipſi, ut aiunt, Judices „fuêre, non indignanter ferre ſolent, ſi quod ab ipſis judicatum „eſt, ab aliis excutiatur: Quippe qui ſecuri ſint, ea quæ ipſi „juſta prædicaverunt, injuſta nunquam poſſe fieri". Et iterùm: "Quapropter indignatio eorum, qui hâc citatione offenduntur, „temeraria, & tergiverſatio ſe ſiſtendi judicio inhoneſta & ſuſpi„cioſa videtur". Aſſiduè inculcat factas à ſe Euſebianorum ad retractatorium in Alma Urbe Judicium citationes: Ipſas affirmat factas ſecundùm vetuſtum morem, juxta Patrum traditionem, juxta Canones Apoſtolicos, ideóque Euſebianos prævaricatoriè refragari. Liberius Pontifex ad Euſebium Conſtantii Imperatoris Eunuchum dixit eſſe Canones, quos ſanctus Petrus tradidit Romanæ Eccleſiæ.

Quartus error eſt, quod epiſtola agat, non de Orientalium Epiſcoporum appellatione, ſed dumtaxat de prima inſtantia. Quis talia audiens aut legens credat epiſtolam fuiſſe viſam à Domino Archi-Epiſcopo? Quod epiſtola de ſancti Athanaſii, Marcelli,

ac

ac aliorum Orientalium Epiſcoporum Romana appellatione agat, eſt ſole meridiano manifeſtius. Ego in tanta luce nolim verba perdere. Domini Archi-Epiſcopi verba etiam ſibi ipſis videntur non cohærere. Etenim aiunt epiſtolam non "de appellatione" agere, "ſed de prima tantùm cognitione, aut reviſione". Quis reviſionem unquam dixit eſſe primam cognitionem? Interim epiſtola agit de omnibus: Et de appellatione ſeu reviſione, & de prima inſuper inſtantia. Prior & potior ejus pars agit de appellatione: Demonſtrat Athanaſium ac Marcellum ex fundamentis appellaſſe, ac légitimè reveſtitos, ideòque his Actibus fuiſſe per Euſebianos deferendum. Extrema tandem pars adjungit tantos Epiſcopos ſine prævia ad Romanam Sedem relatione, & ſine accepto ad ipſam Reſcripto non fuiſſe degradandos, atque ex iſta occaſione quædam diſputat de prima inſtantia. Ita demonſtrat omnia Euſebianorum in tantos Epiſcopos Acta fuiſſe attentata contra Canones.

Quintus error eſt, quod epiſtola non agat de omnibus Epiſcopis, ſed de illis tantum, qui Apoſtolicis præſederunt Eccleſiis. Etenim epiſtola, licet ſolum Athanaſium ac Marcellum exprimat, tamen etiam agit de Paulo Conſtantinopolitano, Lucio Adriano-Politano, Aſclepa Gazenſi, & multis aliis ex Thracia, Coele-Syria, Phœnicia, ac Paleſtina Epiſcopis, qui adversùs ſimiles Euſebianorum in ſe injurias Romam appellaverant. Unde ipſos diſertè damnavit iterum, & in ſuis Synodicis literis expreſſit Philippo-Politanum Conventiculum. At verò iſti non præſidebant Apoſtolicis Eccleſiis. Eorum Eccleſiæ non erant Apoſtolicæ, niſi "ex conſanguinitate doctrinæ". Ita in Præſcriptionum libro loquitur Tertullianus. Apoſtolica enim Eccleſia eſt triplex. Prima eſt, quæ habet Sedem Apoſtolicam. Et hæ non ſunt niſi tres: Romana, Alexandrina, ac Antiochena. Nec enim cujuſvis Apoſtoli prædicatio, ſed ſola ſolius ſancti Petri inſeſſio Epiſcopalis facit Apoſtolicam Sedem. Secunda Apoſtolicæ Eccleſiæ ſpecies ſunt iſtæ Eccleſiæ, quas quis Apoſtolus fundavit, & docuit proprio ore, aut per epiſtolas. Tales ſunt Hieroſolymitana, Corinthia, Epheſina, Philippenſis, Theſſalonicenſis, Ancyrana, & plurimæ aliæ. Etenim ſanctus Paulus non ad ſolam Ancyranam, ſed ad omnes ſcripſit Galatarum Eccleſias. Et proprio ore docuit totum Illyricum

lyricum ac omnem Aſiam, à Hieruſalem uſque Romam. Alii Apoſtoli iſtud fecerunt aut ibidem, aut in aliis Regionibus. Quare tales Apoſtolicæ Eccleſiæ ſunt longè plurimæ. Singularis tamen dignitas atque authoritas ſemper fuit illis, quas Apoſtoli honorarûnt ſuis epiſtolis. Tertia ſpecies ſunt iſtæ, quæ ſub Orthodoxa fide ſunt poſtmodò fundatæ ab Apoſtolorum diſcipulis, & aliis Succeſſoribus: Quæ in dies fundantur per Romanos Pontifices. Sunt Apoſtolicæ per conſanguinitatem doctrinæ. Omnes ſimul junctæ ſunt una Apoſtolica Eccleſia, quam profitemur in Symbolo. Dominus Archi-Epiſcopus agit de prima præſertim, ac etiam de ſecunda ſpecie: De illa ipſius parte, quam Apoſtoli honorarûnt ſuis literis. Et rectè.

Sextus error eſt, quod primæ contra harum Eccleſiarum Epiſcopos inſtantiæ ſententia dari non poſſit à ſolo Pontifice cum Epiſcopis Occidentalibus, ſed dumtaxat ab Epiſcopis Occidentis & Orientis in unam ſententiam conſpirantibus. Hoc eſt, à ſolo generali Concilio. Agit præſertim de Epiſcopo Alexandrino. Hic enim, quoniam Patriarcha eſt, privativè ſpectat ad primam cognitionem Romani Pontificis, ideoque ſine prævia ad illum relatione, & ſine accepto ad ipſam Reſcripto non poteſt ab ulla Synodo damnari. Eadem eſt ratio Patriarchæ Antiocheni. Item & trium Autocephalorum Exarchorum: Heraclæenſis, Epheſini, & Cæſaræenſis. Ita fuit uſque dum invaſi & quaſi abſorpti fuerê à Conſtantinopolitano. Ipſorum Autocephalia tunc in iſtum tranſiit. Docet iſta in literis ad Orientales Epiſcopos ſanctus Gelaſius, agens de Petro Mogo, Alexandriæ Patriarcha, quem à Romana Eccleſia damnatum Acacius Patriarcha Conſtantinopolitanus, quod pœnitentem crederet aut diceret, præſumpſerat abſolvere ac reparare: "Concedamus „pœnituiſſe, ſed nunquam docebitur, nunquam monſtrabitur, „nunquam omninò probabitur ejus purgationem fuiſſe legiti„mam, quæ non eſt competentibus regulis celebrata. Secundæ „enim Antiſtitem, nec expellere quiſquam, nec revocare ſine „primæ Sedis aſſenſu vel potuit vel debuit. Niſi forte jam or„dine rerum confuſo atque turbato, nec prima, nec ſecunda, „nec tertia Sedes debeat obſervari vel ſuſcipi ſecundùm Statuta „Majorum, & ſublato capite, ut videmus, omnia membra „vario inter ſe compugnent certamine, fiatque illud quod de po-

pulo

„pulo ſcriptum eſt Iſraël" : In illo tempore non erat Dux in Iſraël. Unuſquiſque quod placitum erat in oculis ſuis faciebat. „Quâ enim ratione vel conſequentiâ illis Sedibus defendendum „eſt, ſi primæ Beatiſſimi Petri Sedi antiqua & vetuſta reveren„tia non deferatur, per quam omnium Sacerdotum dignitas ſem„per eſt roborata atquè firmata, trecentorumque decem & octo „Patrum invicto & ſingulari Judicio vetuſtiſſimus Judicatus eſt „honor"? Affirmat hanc formam eſſe longè vetutiſſimam, non introductam, ſed confirmatam à Nicæno Concilio. Et proſequitur in ſequenti epiſtola: " Sicut ergo Acacius Petrum non „priùs damnavit, quàm & referret & poſceret Apoſtolicâ po„teſtate damnandum, ſic & in recipiendo modum ſervare de„buiſſet, ut priuſquam ſe ei communione miſceret, per Sedem „Apoſtolicam poſceret examinari eum, & legitimâ ratione pur„gari, cum nec examinandi aut recipiendi haberet ipſe Ponti„ficium, & non niſi per illius Sedis authoritatem, conſenſum„que hoc poſſet implere, ſine cujus authoritate eum non po„tuerat ipſe damnare, & cujus principali diligentiâ & diſcuti „potuit & purgari, & ad communionem convenienter admitti". Hanc Apoſtolicæ Sedis Prærogativam pluribus demonſtrat. Et ipſe Acacius, dum adhuc recta ſaperet, eandem religioſiſſimè agnovit, & defendit conſtantiſſimè: Poſtmodò autem in reprobum ſenſum datus inſtauravit Euſebianam audaciam, tandemque à Romana Eccleſia damnatus Genti ſuæ reliquit lamentabile ſchiſma Acacianum. Ex eadem regula Joannes Patriarcha Antiochenus, tertiæ Sedis Epiſcopus, graviſſimè offendit omnem Eccleſiam, quod in ſuo Epheſino Conventiculo ſanctum Cyrillum Alexandrinum, ſecundæ Sedis Patriarcham, damnare præſumpſiſſet ſine prævio conſenſu primæ Sedis Romanæ. Plura ſunt iſtiuſmodi exempla. Etiam antiquiſſima. Etenim in ſanctum Dionyſium Patriarcham Alexandrinum, de gravi errore ſuſpectum, ſui Epiſcopi non præſumpſerunt manus mittere, ſed accuſarunt apud ſanctum Papam Dionyſium. Audiamus rem à ſancto Athanaſio in libro de Dionyſii ſententia: „Dionyſius Epiſcopus, certior factus de" Pentapolitanis Epiſcopis, quod Sabellii errorem admitterent, zelo religionis epiſtolam, in qua videbatur labi in contrarium errorem, ſcripſit. Verùm "quidam ex Eccleſia, rectè quidem ſentientes, ſed ta-

men,

„men ignari ejus cauſſæ, cur ita ab eo ſcriptum eſſet, Romam „adſcenderunt, ibique eum apud Dionyſium Romanum Præ„ſulem accuſaverunt". Petrus de Marca vult Clericos, alii credunt fuiſſe Epiſcopos. Quidquid ſit, Antiochena Synodus iſtud ipſum debuerat facere circa Paulum Samoſatenſem: Diſpenſatoriæ prætermiſſionis cauſſas ſupra expoſui. Quare & Euſebianam Factionem, quod ſine ſuo prævio conſenſu fuerit auſa involare in ſanctum Athanaſium, rectiſſimè hic reprehendit Papa Julius. Urget violatam fuiſſe antiquam conſuetudinem: „An ignari eſtis hanc conſuetudinem eſſe, ut primùm nobis „ſcribatur, ut poſtea quod juſtum eſt, definiri poſſit? Quapropter ſi iſthic hujuſmodi ſuſpicio in Epiſcopum concepta „fuerat, id huc ad noſtram Eccleſiam referri debuit".

Notanda ſunt verba: "Primùm nobis ſcribatur. Ad noſtram „Eccleſiam referri oportuit". Exponunt priora verba: "Oportuit „ſcribere omnibus nobis". Utique in hac Romana Synodo præſentibus. Erant autem ſoli Epiſcopi Romanæ Provinciæ numero quinquaginta. Iſta Synodus eſt Sedes Apoſtolica. Quare Petrus de Marca per iſtos omnes perperam intelligit Synodum totius Occidentis. Hinc & graviter errat, quod ad damnandum Patriarcham velit non ſufficere Provincialem Romani Pontificis Synodum, ſed requiri Concilium totius Eccleſiæ. Eſt error Paradoxus. Nullo fulcitur Canone, nullo teſtimonio, nullo exemplo. Quin immò ſunt contraria exempla. Etenim Domnum Antiochiæ Patriarcham ex frivola cauſſa damnavit ac ejecit Epheſinum Latrocinium: Erat ſententia palam nulla. Et ob cauſſam deficientem, & ob defectum poteſtatis. Et tamen ipſam ex alia cauſſa confirmavit, ſeu potius de novo tulit ſanctus Leo, atque ita Domnum ſolus damnavit. Et ejus judicium probavit & admiſit omnis Chalcedonenſis Synodus. Etiam Acacium Conſtantinopolitanum damnavit ſolus Felix III. Et ſanctum Dionyſium Alexandrinum, licet non damnaverit, tamen diſcuſſit ac judicavit ſolus cum ſua Synodo Papa Dionyſius. Sunt & alia exempla.

Quæſtio eſt, Quo fundamento Julius Patriarchalium ac Exarchicarum Eccleſiarum privilegium extendat ad Ancyranam Eccleſiam? Quomodò dicat etiam Marcellum ab Orientali Synodo judicari non potuiſſe ſine prævia relatione, ac prævio conſenſu Sedis Romanæ? Reſpondeo iſtud, quidquid dicat Petrus de Marca,

non

non fundari in dignitate Apoſtolicæ Eccleſiæ. Etenim Ancyrana Eccleſia erat ſolius Galatiæ Metropolis, ſubjecta Exarchicæ poteſtati Cæſaræenſis Sedis in Cappadocia, ideoque proximo & pleno jure ſpectans ad ejus judicium. Et inter Apoſtolicas Eccleſias multæ erant dumtaxat Suffraganeæ. Etiam inter iſtas, quas ſanctus Paulus honoravit ſuis epiſtolis, talis fuit Eccleſia Coloſſenſis. Nulla proinde fuit ipſis exemptio, nullum circa ſuorum Antiſtitum damnationem aut alia judicia privilegium. Iſtarum Eccleſiarum dignitas, quam Petrus de Marca rectè commendat, conſiſtit in aliis capitibus. Ipſa expoſui in Scholiis ad Præſcriptiones Tertulliani. Proinde dico iſtam exemptionem non fuiſſe factam à Julio. Solummodò dicit, quod prævia relatio & prævius Romanæ Eccleſiæ conſenſus omninò expediiſſet circa utrumque Epiſcopum. Quod nempe eſſent Epiſcopi, & non vulgares ipſorum Eccleſiæ. Vocem, "Epiſcopi", emphaticè accipit, non pro ſolo Epiſcopali gradu, ſed pro ſummis in ipſo meritis, hoc ſenſu: Erant non tales quales, ſed Epiſcopi ſummorum meritorum. Reſpicit heroïca Marcelli contra Arianos Acta apud Nicænam Synodum. Addit tamen præviæ relationis neceſſitatem fuiſſe circa Athanaſium. Hinc de ipſo ſolo concludit: "An ignari eſtis hanc con„ſuetudinem eſſe, ut primum nobis ſcribatur, &c".

Dominus Archi-Epiſcopus pergit urgere Apoſtolicarum Eccleſiarum dignitatem. Pergit docere, quod ipſarum Antiſtites debeant judicari à Concilio totius Eccleſiæ, & proſequitur: "Sed „inprimis cauſſam Athanaſii urget Julius, adſertque conſuetudi„nem jam introductam, à Dionyſio nimirùm Epiſcopo Alexan„drino, quem cum Clerici ejus hæreticum ſuſpicarentur, & ob „id querelam adversùs ipſum detuliſſent ad Sedem Apoſtolicam, „ipſe accuſationem hanc purgavit ſcriptâ ad ſummum Pontificem „epiſtolâ. Unde concludit Julius monendum ſe fuiſſe, ſi quid „ſuſpicionis exortum eſſet Alexandriæ adversùs Athanaſium. Huc „enim tendit oratio Julii. Jus verò ſuum accerſit à facto Dio„nyſii. Cæterùm cauſſam judicari debere ſcribit ab omnibus, non „autem à ſe ſolo". Et poſt quædam, quibus Eminentiſſimum Cardinalem Perronium arguit de pravo intellectu Papalis epiſtolæ, concludit: "Attamen certum eſt nihil aliud ex his verbis elici „poſſe, quam eam eſſe Eccleſiæ Alexandrinæ conſuetudinem, ut „primùm ad ſummum Pontificem ſcribatur, ut deîn decerni poſ-

„ſit quod æquum videbitur, id eſt, communi omnium ſuffragio, „ut antea dixerat. Cæterùm hic obſervandum eſt, ſatis auda„cter Juliùm tribuere conſuetudini exemplum ſemel uſurpa„tum".

Reſpondeo Julium, Pontificem doctiſſimum atque ſanctiſſimum, à Domino Archi-Epiſcopo audacter accuſari de audacia. Etenim laudatam ab ipſo conſuetudinem audivimus jam à ſancto Gelaſio eſſe antiquiſſimam, uſitatam olim à ſanctis Martyribus & Confeſſoribus, & poſtea confirmatam à Nicæno Concilio. Licet nos ignoremus alia exempla, certum eſt aliqua alia fuiſſe nota ſancto Gelaſio. Et cur Julius reſpexiſſe non poſſit etiam Acta circa Paulum Samoſatenſem? Arabici Canones ſanciunt: "Ut non „admittatur querela Archi-Epiſcopi contra ſuum Patriarcham de „ullo peccato, neque reprehenſio, neque judicium niſi adhibito al„tero Patriarcha, uno ex Fratribus ejus. Et nullus in hac re ac„cuſatori Archi-Epiſcopo faveat, neque cum eo conſentiat, niſi au„thoritate alterius Patriarchæ". Scio hunc Canonem aliter intelligi ac transferri ab Abrahamo Ecchelenſi: Nihilominùs hæc tranſlatio videtur verior. Et ex tali regula Antiocheni Patriarchatus Metropolitæ ad accuſandum & judicandum ſuum Patriarcham Paulum videntur advocaſſe, ac ſuæ Synodo adjunxiſſe ſanctum Dionyſium Patriarcham Alexandrinum, & ſanctum Firmilianum Primatem Cæſaræenſem. Verùm quod ad tale opus requiratur Oecumenica totius Eccleſiæ Synodus, nullus ſuadet Canon, nullum teſtimonium, nullum exemplum. Sancti Julii verba, "Ut ab „omnibus decernatur", ſunt alieniſſima ab iſto errore.

CAPUT XXX.

Diſcutiuntur Senſa D. Archi-Epiſcopi circa epiſtolam ſancti Damaſi Pontificis, è Romana Synodo ſcriptam ad Imperatorem Theodoſium.

DOminus Archi-Epiſcopus videt Julii epiſtolam à L.7. C.4.
ſe detorqueri, ideoque alia ſuis Commentis venatur arma : " Si quis in dubium vocare velit ,,interpretationem epiſtolæ Julii à me propoſi-,,tam, quoad jus quod ſibi vindicabant Occiden-,,tales, is meâ ſententiâ cedere ſaltem debet au-,,thoritati Concilii Italici, cui inter-fuit ſanctus ,,Ambroſius. Sentiunt hujus Concilii Patres in Synodica ad Im-,,peratorem Theodoſium epiſtola, Maximum qui Conſtantinopo-,,lios Epiſcopus fuerat ordinatus, cum in Synodo Conſtantinopo-,,litana depoſitus fuiſſet, captatâ occaſione Concilii generalis, quod ,,Imperatores Romani convocaverant, ad Apoſtolicam Sedem ac-,,ceſſiſſe, ibique expoſtulaſſê de ſua depoſitione, ac de Nectarii ,,Ordinatione in locum ſuum. Attamen Occidentales, tametſi ,,Maximum in ſuam communionem recepiſſent, nihil quoad Epiſ-,,copatum decernere voluiſſe abſentibus Epiſcopis Orientalibus, ,,qui Conſtantinopoli ſubſtiterant pro celebranda Synodo". Nos igitur in Synodo ea, "inquiunt", quæ totius Orbis Epiſcopis videbatur eſſe præſcripta, nihil temerè ſtatuendum eſſe cenſuimus. "Angi ſe nihilominùs, quod ex ea cauſſa interrupta eſſet Eccle-,,ſiarum communio. Orientales enim, cum intellexiſſent Maximum ,,Romam eſſe profectum, ut illic cauſſam ſuam refricari procu-,,raret in Synodo, ad quam univerſi Orbis Epiſcopi invitati erant, ,,nolle ad eam accedere. Tunc adferunt vetuſtam conſuetudinem ,,uſurpatam ab Athanaſio, Petro Alexandrino, & à pleriſque Orien-,,talium Epiſcopis, qui judicium expetierânt non ſolùm Eccleſiæ ,,Romanæ, ſed etiam Italiæ, ac totius Occidentis. Unde conclu-,,dunt Orientales, cum Maximus ad Epiſcopos Occidentis acceſſe-,,rit, præſtolari debuiſſe eorum ſententiam in cauſſa Maximi. Ne

„quis verò exiſtimet eos ſolos velle negotium illud terminare ; „declarant ſe nihil aliud cupere, niſi ut hæc cauſſa in Conciliò „judicetur ab Epiſcopis Occidentalibus & Orientalibus". Et adducit verba epiſtolæ : " Nam cum" Orientales Epiſcopi "cognoviſſent ad hoc partium veniſſe Maximum, ut cauſſam in Synodo ageret ſuam, quod etiamſi indictum Concilium non fuiſſet, „jure & more Majorum, ſicut & ſanctæ memoriæ Athanaſius, „& dudum Petrus, Alexandrinæ Eccleſiæ (Epiſcopi, & Orientalium plerique fecerunt, ut ad Eccleſiæ Romanæ, Italiæ, & totius Occidentis confugiſſe judicium viderentur ; cum eum, ſicut diximus, experiri velle adversùm eos, qui Epiſcopatum ejus „abnuerant, comperiſſent, præſtolari utique etiam noſtram ſuper „ea re ſententiam debuerunt. Non Prærogativam vindicamus examinis, ſed conſortium tamen debuit eſſe communis arbitrii". Et infra : " Nec quædam nos angit de domeſtico ſtudio & ambitione contentio, ſed communio ſoluta & diſſociata perturbat. Nec „videmus eam aliter poſſe convenire, niſi aut is reddatur Conſtantinopoli, qui prior ordinatus eſt, aut certè ſuper duorum Ordinatione ſit in Urbe Roma noſtrum, Orientaliumque judicium. „Neque enim indignum videtur, Auguſte, ut Romanæ Eccleſiæ „Antiſtitis, finitimorum, & Italorum Epiſcoporum debeant ſubire Tractatum, qui unius Acholii Epiſcopi ita exſpectandum „putaverunt judicium, ut de Occidentalibus partibus Conſtantinopolim evocandum putarint. Si quid huic uni reſervatum eſt, „quantò magis pluribus reſervandum eſt ? Nos autem à beatiſſimo Fratre tuæ Pietatis admoniti, ut tuæ Clementiæ ſcriberemus „Imperio, poſtulamus, ut ubi una communio eſt, & commune „velit eſſe Judicium, concordantiumque conſenſum".

Ex his Dominus Archi-Epiſcopus concludit : " Quod ſi tunc „temporis authoritas Concilii Sardicenſis valuiſſet, occaſio videlicet opportuniſſima reperta erat, quâ vocaretur in uſum. Nullum autem ejus mentionem faciunt Epiſcopi Occidentales, nihilque aliud contendunt, quàm ut unà cum Orientalibus cognoſcere poſſint de cauſſa depoſitionis Epiſcopi Conſtantinopolitani. „Eam ob cauſſam Theodoſium orant, ut Concilium univerſale „apud Urbem Romam celebrari jubeat, eamque ſibi videri unicam rationem revocandæ communionis inter Orientales & Occidentales. Attamen Occidentalibus ſatis-factum eſt epiſtolâ Synodicâ

„dicâ Orientalium, quam ex Concilio Conſtantinopolitano ſcrip-„ſerunt ad Damaſum & ad Synodum Romanam, quâ Italos orant, „non ut confirment ea, quæ in hac Synodo Conſtantinopolitana „acta erant, ſed ut charitate ſpirituali ipſis gratulentur propter „Ordinationes Eccleſiarum Conſtantinopolitanæ, Antiochenæ, & „Hieroſolymitanæ, quibus præfecti erant Nectarius, Flavianus, „Cyrillus".

Reſpondeo hìc etiam non deeſſe errores. Rei ſeries eſt breviter exponenda. Imperator Valens Arianiſmo infecit omnem Orientem: Præſertim Conſtantinopolim. Exceptâ tamen Cappadociâ, quæ per magnum Baſilium, ac ſanctum Gregorium Nazianzenum permanſit quaſi propugnaculum Catholicæ Fidei. Per Valentis mortem ceſſavit perſecutio. Hìnc pauci apud Conſtantinopolim reſidui fideles, nec non & vicini Epiſcopi rogaverunt præfatum Gregorium, ut dignaretur Regiam civitatem accedere, ſuâ doctrinâ ac zelo reparaturus fidem atque Eccleſiam. Et Gregorius venit. Non ut Epiſcopus, ſed ut Miſſionarius. Et primò, quod Ariani haberent omnes Eccleſias, eſt concionatus ſub Dio, ideoque & ab Arianis paſſus ſolemnes lapides. Et habitavit pauper in modico Conducto. Poſtmodò acquiſivit exiguam Eccleſiam ſanctæ Anaſtaſiæ. Tandem Theodoſius accepit Orientale Imperium, & ſtatim Gregorio tradidit Cathedralem Eccleſiam. Et juſſit iſthìc eſſe Epiſcopum. Quare Petrus Patriarcha Alexandrinus ipſum inthronizavit per literas. Omnium primus. Et ejus judicium ſecuti ſunt plures Epiſcopi. Verùm neſcio quis Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Presbyter oderat Gregorium, atque ita Petrum per calumnias perduxit in contrariam ſententiam. Quapropter hic venit Conſtantinopolim, & intra privatas ædes, quod Ariani adhuc tenerent Eccleſias, in illiùs civitatis Epiſcopum conſecravit Maximum Cynicum. Ea res movit totum Orientem: Arianis motibus hunc ſuper-addidit. Plurimi enim diligebant Gregorium. Porrò Orientalem Eccleſiam purgaturus & pacaturus Papa Damaſus, ab Imperatore Theodoſio rogavit generalem Synodum, faciendam Romæ: Et impetravit. Verùm Orientales Epiſcopi ex cauſis noluerunt Romam accedere, Synodum egerunt Conſtantinopoli, ac ex iſtius civitatis Epiſcopatu non ſolum Gregorium, ſed etiam Maximum ejecerunt, ac impoſuerê Nectarium, adhuc Catechumenum. Addiderunt ſchiſma ſchiſmati, & eidem Eccleſiæ dederunt tres

Epiſcopos. Hæc ſunt ſucceſſivè facta per duas in eadem civitate Synodos. Prima ejecit Maximum, & ſtabilivit Gregorium; ſecunda Gregorium abjecit, & ſuperordinavit Nectarium. Hinc Maximus appellavit Romam: Acceſſit ad iſthic adunatam ſub Damaſo Occidentalem Synodum. Et ejus appellatio fuit admiſſa. Rationem dat præfata Romanæ Synodi ad Theodoſium epiſtola: "Nectarii Ordinatio quem ordinem habuerit, non videmus. Nam-„que in Concilio nuper, cum Maximus Epiſcopus Alexandrinæ „Eccleſiæ communionem manere ſecùm, lectis Petri ſanctæ memo-„riæ Viri literis, prodidiſſet, ejuſque intra privatas ædes, quia „Ariani Baſilicas adhuc tenebant, ſecretum eſſe mandatoribus Epiſ-„copis ordinantibus, dilucidà teſtificatione docuiſſet, nihil habui-„mus, in quo de Epiſcopatu ejus dubitare poſſemus, cum vim „ſibi repugnanti à pleriſque etiam de populo & Clero teſtatus eſ-„ſet illatam". Et infra: "Quia reverà advertebamus Gregorium „nequaquam ſecundùm traditionem Patrum Conſtantinopolitanæ „Eccleſiæ ſibi Sacerdotium vindicare". Et rursùm: "Nectarium „autem cum nuper noſtra Mediocritas Conſtantinopoli cognove-„rit ordinatum, cohærere communionem noſtram cum Orientali-„bus partibus non videmus. Præſertim cum ab iiſdem Nectarius „dicatur illicò ſine communionis conſortio deſtitutus, à quibus „fuerat ordinatus. Non mediocris igitur hic ſcrupulus. Nec quæ-„dam nos angit de domeſtico ſtudio & ambitione contentio, ſed „communio ſoluta & diſſociata. Nec videmus eam poſſe aliter „convenire, niſi aut is reddatur Conſtantinopoli, qui prior eſt „ordinatus, aut certè ſuper duorum Ordinatione ſit in Urbe Ro-„ma noſtrum, Orientaliumque Concilium". Maximi ordinationem, quia priorem tempore, & bonis nixam principiis, ducunt legitimam, ideòque ejus appellationem ſcribunt à ſe admiſſam. Et ipſum reveſtiverunt: "Itaque cum Maximum Epiſcopum in „communionem receperunt noſtra conſortia, quoniam eum con-„ſtat à Catholicis Epiſcopis ordinatum, nec nos ab Epiſcopatus „Conſtantinopolitani putavimus petitione removendum". Per "ſua „Conſortia" intelligunt Alexandrinam Eccleſiam, omnem Ægyptum, ac omnem communionem Paulini Patriarchæ Antiocheni. Ab his, Maximum recipientibus, aiunt ſe non poſſe diſſociari. Hinc ipſum admittunt uti Conſtantinopolitanum Epiſcopum, reveſtiunt, & omnia parant ad retractatorium Judicium. Rectè

aſſerunt

aſſerunt hunc ſcrupulum non eſſe mediocrem. Erant & plures graviſſimæ quæſtiones, ſpectantes ad fidem & pacem utriuſque Eccleſiæ. Hinc generalem, Romæ celebrandam, & ſemel à Principe conceſſam, Synodum cenſent per-neceſſariam, ideoque rogant ipſam concedi denuò, & Orientales Epiſcopos ad ipſam compelli.

Primus ergo D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod Romana iſta Synodus, abſentibus Orientalibus Epiſcopis, de Maximi Epiſcopatu nihil voluerit decernere. Etenim decrevit admittendam ejus non dumtaxat appellationem, ſed & communionem, ipſum reveſtivit, atque admiſit ad retractatorium Judicium. Hocce tamen Judicium, quia non mediocres comprehendebat ſcrupulos, inchoare noluit, niſi in communi Synodo. Maximum reveſtituit ad illum modum, quo antea veſtitus fuerat. Etenim ipſe nunquam fuerat pacificus Poſſeſſor iſtius Eccleſiæ. Uti Nectarius ipſi, ita ipſe fuit ſuperordinatus Gregorio. Romana Synodus ipſum reponit in iſtum ſtatum. Notanda ſunt Epiſtolæ verba: "Nam cum cognoviſſent" Orientales Epiſcopi, qui generale Romanum Concilium declinaverant, & particulare Conſtantinopoli celebrabant, "ad hoc partium veniſſe Maximum, ,,ut cauſſam in Synodo ageret ſuam, cum eum experiri adversùm ,,eos, qui Epiſcopatum ejus abnuerant, comperiſſent, præ- ,,ſtolari utique etiam noſtram ſuper eo ſententiam debuerant". Affirmant Maximum ante Nectarii Ordinationem provocaſſe, ideoque iſtam debuiſſe ſuſpendi, & eſſe non veram Ordinationem, ſed attentatam & damnatam Superordinationem. Utique damnatam per Canones Sardicenſes.

Et hinc ſecundus D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod iſto tempore apud Occidentales non viguerit Sardicenſis Concilii authoritas, & hæc epiſtola nullam faciat ipſius mentionem. Etenim uti D. Archi-Epiſcopus, dum hæc Commentaria ſcripſit, nullam Grammatices aut Dialectices mentionem fecit, & tamen ſcripſit ex ipſarum Regulis; ita ſanctus Ambroſius, & alii Romanæ Synodi Patres in hac ſua epiſtola, ac item in ſuis Synodalibus Actis tractarunt Synodum Sardicenſem. Uti Logicales regulæ, ita & ſacri Canones dividuntur in docentes & utentes. Attamen hæc Synodus Sardicenſes Canones non explevit ad literam, ſed ex cauſſis fuit uſa aliquo diſpenſatorio tem-

temperamento. Etenim Nectarium, quoniam pendente Romana appellatione promotum, iſti Canones mandabant ejici ut illegitimè ſuperordinatum : At Patres diſſimularûnt. Permiſerunt ipſum non quidem ſedere, ſed pendere. Uſque ad retractatorium in generali Synodo Judicium. Nempe quod eſſet quæſtio non mediocrium ſcrupulorum. Et propter pacem utriuſque Eccleſiæ. Diſſimularûnt ſub hac conditione : " Angit nos „ſoluta & diſſociata communio. Nec videmus eam poſſe ali„ter convenire, niſi aut is reddatur Conſtantinopoli, qui prior „eſt ordinatus, aut certè ſuper duorum Ordinatione ſit in Ur„be Roma noſtrum, Orientaliumque Concilium". Gregorii promotionem habent pro manifeſtè nulla, ideoque dum hæc non admitteretur conditio, voluerunt Maximum plenè reveſtiri ac inthronizari.

Tertius error eſt, quod Eccleſiarum Communio fuerit tunc ſoluta ac diſſociata propter Ordinationem Maximi. Etenim hujus diſſociationis cauſſa eſt longè antiquior. Eam exponit exordium epiſtolæ. Laudat Theodoſium, quod Orientalem Eccleſiam expurgarit ab hæreſibus, & proſequitur : "Atque utinam Catholicos „ipſos reverentiæ veteri reddidiſſes, ut nihil novarent contra Præ„ſcripta Majorum, nec temerè vel ſervanda reſcinderent, vel re„ſcindenda ſervarent. Itaque dolentius fortè, quam inconſultius „ingemiſcimus facilius potuiſſe expelli hæreticos, quam inter Ca„tholicos convenire. Quanta enim nuper confuſio facta ſit, ex„plicari non poteſt. Scripſeramus dudum, ut quoniam Antio„chena civitas duos haberet Epiſcopos, Paulinum atque Mele„tium, quos fidei concinere putabamus, aut inter ipſos pax & „concordia ſalvo ordine Eccleſiaſtico conveniret, aut certe ſi quis „eorum, altero ſuperſtite, deceſſiſſet, nulla ſubrogatio in de„functi locum, ſuperſtite altero, gigneretur. At nunc Meletio „defuncto, Paulino ſuperſtite, quem in communione noſtra man„ſiſſe, conſortia, quæ à Majoribus inoffensè ducta, teſtantur, con„tra fas atque Eccleſiaſticum Ordinem, in locum Meletii non tam „ſubrogatus, quàm ſuperpoſitus aſſeritur. Atque hoc factum al„legatur conſenſione & conſilio Nectarii, cujus Ordinatio quem „ordinem habuerit, non videmus". Eccleſia Antiochena dudum fuit in ſchiſmate propter ejectum ab Arianis ſanctum Euſtatium, quem ipſa Nicæna Synodus iſti Eccleſiæ dederat Epiſcopum. Poſtmodò

modò habuit duos Catholicos Epiſcopos, Paulinum ac Meletium. Romana, omnis Latina, Alexandrina, omnis Ægyptia, ac plures per Orientem Eccleſiæ Paulinum, aliæ agnoverunt Meletium. Poſt varia conventum eſt inter partes, atque juratum, ut altero defuncto ſuperſtes eſſet ſolus & ſolidus Epiſcopus, atque amborum Clerus & populus adunaretur in unam pacificam communionem. Interim Romana cum aliis præfatis Eccleſia communicabat ſoli Paulino, & ſolis ipſi communicantibus, atque ita erat diſſociata communio. Non à toto Oriente, ſed ab illis dumtaxat Eccleſiis, quæ Paulinum averſabantur, communicantes ſoli Meletio. Quædam enim Orientis Eccleſiæ indifferenter communicabant ambobus, atque ita etiam iſtis diſpenſatoriè communicabat Romana Eccleſia. Porrò Conſtantinolitana Synòdus admiſit Meletium, & excluſit Paulinum. Inſuper in defuncti apud ſe Meletii locum promovit & admiſit Flavianum, atque ita graviſſimè offendit Romanam Eccleſiam. Hinc ipſa diſſociavit ſuam commnnionem à tota Synòdo, & ſanxit ipſam non reſociandam, niſi Orientales Epiſcopi venirent Romam, ac illic in communi Synodo retractarent & ſopirent omnia. Ejuſdem diſſociationis meminit Aquileienſis Synodus in ſua ſecunda epiſtola ad Imperatores Gratiannum ac Theodoſium. Affirmat à Sucorum monte, qui Thraciam à Dacia, adeoque Occidentale Imperium ab Orientali dividit, uſque ad Oceani fines, id éſt, per totum Occidentale Imperium, eſſe plenam fidei inter Eccleſias pacem; agit Principibus gratias, quod idem Dei beneficium Orienti præſtiterint, expellentes hæreticos, & Catholicis reddentes Eccleſias; ac proſequitur: "Sed „tamen quoniam invidia Diaboli nunquam quieſcere ſolet, in„ter ipſos Catholicos audivimus crebras diſſenſiones, impaca„tamque diſcordiam. Unde toto confundimur affectu, quod „innovata pleraque comperimus, eoſque gravari nunc, quos „oportuit adjuvari, qui in noſtra ſemper communione dura„bant. Denique Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopus Timotheus, „ſed & Antiochenæ Paulinus, qui ſemper nobiſcum commu„nionis intemeratam habuêre concordiam, diſſenſionibus alio„rum, quorum fides ſuperioribus temporibus hæſitabat, feruntur „urgeri. Quos quidem, ſi fieri poteſt, & fides plena commen„dat, ad conſortia noſtra optamus adjungi; ſed ita ut vetuſtæ

,,communionis ſociis ſua Prærogativa ſervetur, quorum nobis ,,hæc non ſuperflua cura eſt. Primò omnium, communionis ſocietas ,,nullam debet habere offenſam. Deindè, quia utriuſque par- ,,tis dudum accepimus literas, præcipuèque illorum qui in An- ,,tiochiæ diſſidebant Eccleſia. Et quidem niſi hoſtilis impedi- ,,mento fuiſſet irruptio, aliquos etiam de noſtro numero diſ- ,,poſueramus illò dirigere, qui Sequeſtres & Arbitri refunden- ,,dæ, ſi fieri poſſet, pacis exiſterent. Sed quia ſtudia noſtra ,,tunc temporis habere effectum per tumultus publicos nequi- ,,verunt, oblatas Pietati veſtræ noſtras opinamur preces, quibus ,,juxta partium Pactum popoſcimus, ut altero decedente, pe- ,,nes ſuperſtitem Eccleſiæ jura permanerent, nec aliqua ſuper- ,,ordinatio attentaretur. Ideoquè petimus vos, ut & Alexan- ,,driæ Sacerdotum Catholicorum omnium Concilium fieri cen- ,,ſeatis, qui inter ſe pleniùs tractent atque definiant, quibus ,,impartienda communio, quibus ſit obſeranda".

Epiſtola eſt ſcripta per ſanctum Ambroſium, ex Aquileienſi Synodo, cui adfuerunt ſeptem Gallicani Epiſcopi, Legati totius Diœceſios : Erat Patriarchalis Synodus, atque ita ex ipſa etiam lucet Gallicanam Eccleſiam ab iſta Synodo non fuiſſe exemptam. Epiſtola eſt ſcripta ante Conſtantinopolitanam Synodum, & affirmat varia. Primò, quod in Orientali Eccleſia, etiam poſt ejectos à Theodoſio hæreticos, & redditas Catholicis Eccleſias, permanerent crebræ diſſenſiones ac impacata diſcordia. Secundò, quod per iſtud malum gravarentur illi, qui in fida Occidentalis Eccleſiæ communione ſemper perſtiterant, ideoque debebant adjuvari. Tertiò, quod inter iſtos gravatos eſſent etiam Timotheus Alexandrinus, ac Paulinus Patriarcha Antiochenus. Quartò, quod iſta gravamina inferrentur per eos, quorum fides ſuperioribus temporibus hæſitavarat. Nempe per Meletii diſcipulos & communicatores, quorum plures, uti & ipſe Meletius, antea Ariani fuerant, aut certè de errore ſuſpecti. Quintò dicit, quod hos omnes oportet admitti aut manere intra Eccleſiæ gremium, attamen ſine præjudicio vetuſtæ communionis, cui cuſtodiri debet ſua Prærogativa, & caveri ejus offenſa. Sextò, quod hæc vetuſta communio præſertim ſit apud Antiochiam : Videlicet ejus Patriarcham Paulinum. Ipſe enim reverà ſucceſſerat ſancto Euſtatio, & fuerat conſecratus per Luciferum Calaritanum Epiſcopum, Legatum Sedis

Apoſtolicæ; at verò Meletius intruſis Arianis ſucceſſerat, per eoſdem intruſus & ipſe. Septimò dicit, quod utraque, & Pauliniana & Meletiana, iſtius Eccleſiæ communio invocaſſet jam pridem Romanam Eccleſiam: Et quod hæc paraſſèt eò Legatos tranſmittere, ſed impedita fuiſſet per bellicos motus. Octavò, quod eadem Romana Eccleſia tunc Principibus ſupplicaſsèt, ut juberent cuſtodiri Pacta inter Paulinum & Meletium inita, cum juramento ſancientia, ut altero defuncto non attentaretur Superordinatio, ſed ſuperſtes haberet plena jura Eccleſiæ. Ad hæc per Orientem componenda Patres Aquileienſes rogant etiam apud Alexandriam indici Synodum, utique præparatoriam ad Oecumenicam Romanam. Nulla fit mentio Maximi aut Nectarii: Quod nempe ille needum degradatus, hic needum eſſet ordinatus. Proinde vera & unica cauſſa, ex qua ante Conſtantinopolitanam Synodum diſſociata fuit Eccleſiarum communio, erat ſola diſcordia Antiochenæ Eccleſiæ. Dominus Archi-Epiſcopus pro ſe urget hæc verba: " Nec videmus eam poſſe convenire, niſi aut is reddatur Conſtantinopoli, „qui prior eſt ordinatus". Reſpondeo verba reſpicere audaciam Nectarii, qui non ſolùm ſe intrudi permiſerat in Sedem Conſtantinopolitanam, ſed inſuper fuerat author Flavianum contra jurata Pacta intrudendi in Sedem Antiochenam. Ita Euſtatianum iſtius Eccleſiæ Schiſma innovarât & auxerat, ac inſuper addiderat Schiſma Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ. Et alterum cum altero inſolubiliter intricaverat. Etenim univerſam Conſtantinopolitanam Eccleſiam à Paulini ad Flaviani communionem abſtraxerat, atque ita etiam ſepararât à communione Romanæ Eccleſiæ. Romanæ Synodi Patres cenſuerunt hæc omnia in ordinem & pacem non poſſe redigi, niſi per Nectarii ejectionem ac inthronizationem Petri, aut certè per generale Concilium.

Quartus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Occidentales Epiſcopi circa Maximi appellationem nihil aliud contenderint, quàm ut unà cum Orientalibus cognoſcere poſſent de cauſa depoſitionis Epiſcopi Conſtantinopolitani. Quod iſtud retractatorium Judicium, ideoque & ipſa appellatio fieri non potuerint ad ſolam Romanam Eccleſiam, ſed dumtaxat ad generalem totius Eccleſiæ Synodum. Eſt error alieniſſimus à textu epiſtolæ: "Ut cauſſam „in Synodo ageret ſuam, quod etiamſi indictum Concilium non „fuiſſet, jure & more Majorum poterat". Vox, " Poterat", eſt

nodus erat pars Oecumenici Concilii indicti Romam, ideòque tenebatur eiſdem legibus: Proinde Pontifex iſthic excludi non poterat à privativis Juribus. Dum Romam illa nolebat accedere, nihil attentare poterat, niſi poſt poſtulata & accepta Papalem relationem ac ſuffragium. Hinc epiſtola adjungit: "Nec quædam „nos angit de domeſtico ſtudio & ambitione contentio". Senſus eſt: Nolumus urgere, quod relatio & ſuffragii Prærogativa Pontifici competierint etiam in veſtra Synodo, ideoque ſine ipſo Maximi cauſſam nec inchoare potueritis. Nolumus hæc urgere, ne angi & contendere videamur de domeſtico ſtudio, & ambitu Romanorum Jurium. Dumtaxat dicimus, quod tamen eſſe debuerit conſortium communis arbitrii. Etiam in prima inſtantia: Quantò magis nunc in ſecunda? Inſuper promittit Orientales, dum Romam advenerint, non transferre ad Reos, ſed per ſingularem gratiam admittere ad Synodalem conſeſſum & ſuffragium. Damaſus imitatur ſuum Anteceſſorem Julium, qui eodem modo, & in ſua ad Antiochenam Synodum epiſtola, & in Sardicenſi Synodo, egit cum Euſebianis. Ex quo iterùm patet, quod Damaſus hæc omnia egerit juxta formam Sardicenſem. Iſte eſt verus ſenſus epiſtolæ.

Hæc verba, "Sed communio ſoluta & diſſociata pertubat", continent tertiam cauſſam, ex qua Damaſus circa hoc negotium voluit eſſe conſortium communis arbitrii. Hæc diſſociatio erat palmaris ſcrupulus: Et reſociari vix poterat, niſi per communem Tractatum. Hic eſſe debuerat etiam in prima omnium cauſſarum cognitione, ideoque longè magis jam in retractatoria. Nam Maximi degradario & Nectarii ſuperordinatio diſſociationem magis innodaverant. Huc etiam reſpicit concluſio epiſtolæ: "Nos autem „à Beatiſſimo Principe Fratre tuæ Pietatis admoniti, ut tuæ Cle„mentiæ ſcriberemus Imperio, poſtulamus, ut ubi una commu„nio eſt, commune velit eſſe judicium, concordantiumque con„ſenſum". Damaſus affirmat ſe hæc ſcribere ex conſilio Imperatoris Gratiani, cujus mens ſit, ut ad reſociandam Eccleſiarum communionem, & ad dirimendas alias ipſarum quæſtiones fiat generale Concilium. Et quidem in Urbe Roma. Proinde iſtud Concilium non fuit neceſſarium per Canones, ſed ex ſola voluntate Pontificis, ſuo ſapientiſſimo conſilio judicantis expedire.

Quæſtio eſt, Quid ſint finitimi ad almam Urbem Epiſcopi; quid Epiſcopi Italiæ? Reſpondeo ſolidam Italiam à Romanis fuiſſe

teſſariam. Porrò de ſua è Catechumeno in Epiſcopum promotione ſcribit ad Vercellenſem Eccleſiam ſanctus Ambroſius: "Ordi-
„nationem meam Occidentales Epiſcopi judicio, Orientales etiam
„exemplo probarunt". Utique ordinando Nectarium. Ex quo docemur Nectarii ordinationem, dum iſta ſcribebat Ambroſius, fuiſſe probatam à Romana Eccleſia. Etenim ad ſuam ordinationem purgandam Ambroſius non aſſumeret reprobatum exemplum. Nempe Conſtantinopolitana Synodus Nicænam de ſacro-ſancta Trinitate, ac Divina Incarnatione fidem inſigniter defendit & ſtabilivit. Hìnc ipſam confirmavit tandem, & in eandem cum ſua Romana Oecumenicam Synodum adunavit Damaſus. Et ad Theodoſii preces, necnon ad Eccleſiæ pacem confirmavit etiam Epiſcopatum Nectarii. Inſtructus de Maximi doloſa hypocriſi, & antea occultis facinoribus.

Dominus Archi-Epiſcopus addit, quod Conſtantinopolitana Synodus Damaſum ac ejus Synodum oraverit, non ut ſua Acta confirmaret, ſed ut ſpirituali charitate ipſis gratularetur propter Eccleſiarum, & novorum Epiſcoporum ordinationes. Hìnc concluſum vult generales Synodos non obſtringi ad confirmationem ſuorum Actorum poſtulandam à Romano Pontifice. Reſpondeo eſſe caducum argumentum. Etenim de iſtius Synodi Epiſcopis ſingularem orationem nobis reliquit ſanctus Gregorius Nazianzenus, & in ipſa ſcribit: "Epiſcopi dimiſerunt me ab urbe, non admodùm
„repugnantem. Quippe turpiſſimum erat me illorum fidei caupo-
„num in numero eſſe, quorum alii nepotes erant illorum, qui
„Tributorum ſcribæ fuerant, & aliud nihil volvebant animo, quam
„falſas & ſubdolas rationum depravationes. Alii remos & exer-
„citus reliquerant, redolentes adhuc ſentinam, vel corpus fœda-
„tum cicatricibus habentes; populi gubernatores ac Duces militum,
„qui ne minimum quidem conceſſuri videntur. Nonnulli etiam
„opificiorum, quæ citra ignem operas ſuas perficere nequeunt,
„gnari ne fuliginem quidem carnis integrè abluerant, flagriones,
„ac piſtrinis digni. Qui priùs quam pretium Heris numerare queant,
„ſi vel exiguam à laboribus requietem inveniant, laſciviunt inſig-
„niter". Eoſdem Epiſcopos deſcribit in carmine de ſua vita: "Cla- Num. 137.
„mitant illi undique, ut graculorum turma rem unam moliens.
„Juvenum caterva, quam tabernam diceres: Trahenſque turbo
„pulverem, venti æmulus. Dignatus eſſet cum quibus nemo,
meta

„metu ſancto Thronoque præditus, quidquam loqui. Præpoſterè „ut qui funderent verba, & velut veſpæ inſilirent concito in fron„tem impetu. At hos ſecutus eſt tamen. Cœtus Senum, motus „juventæ fervidos, quos par erat frænare. Ratio porrò quam ſci„ta, adſpice: Debere noſtras nempe res Solem ſequi, ortum hinc „trahentes, unde Regnator poli nobis, amictus carne, primùm „ſplenduit".

Quod Euſebiana Factio homines ineptiſſimos intruſerit in Epiſcopales Cathedras, eſt omnibus exploratum. Iſtorum plures erant in hac Synodo. Etenim per Theodoſii Imperatoris Edicta debuerunt aut Eccleſiam & honorem relinquere, aut redire ad Matrem Catholicam. Hi igitur, uti Arianos errores, ita Antiochenæ Synodi & Philippo-Politani Conventiculi Schiſmaticam adhuc olebant audaciam, atque ex hoc fonte blaterabant: "Debere noſtras res Solem ſequi, ortum hinc trahentes". Evangelicam prædicationem dicebāt duxiſſe originem, non in Occidentali, ſed in Orientali Eccleſia, ideoque ſecundùm hujus, non ſecundum iſtius Canones ſibi eſſe agendū. Quod Orientalis Occidentali ſubeſſet, pròpter metum Principis non audebant negare, eò tamen tendebat clamoſum ſtudium. Huc reſpicit Romanæ Synodi ad Theodoſium epiſtola: " Utinam Catholicos ipſos reverentiæ „veteri reddidiſſes, ut nihil novarent contra Præſcripta Majorum". Agit de reverentia erga Romanam Eccleſiam. Ex iſto igitur forſan fonte Conſtantinopolitana Synodus ſolummodò retulit ſua Acta ad Damaſum, non ſupplicavit confirmari. Attamen ejus verba poſſint & ita accipi, ut ſupplicent confirmationem. Quidquid ſit, quod iſta confirmatio ſit neceſſaria, apud veros Chriſtianos eſt extra controverſiam. Etiam hic articulus eſt unus illorum, qui meritò notantur in D. Archi-Epiſcopo. Hæc ſunt alterius loci.

CAPUT

CAPUT XXXI.

Quid D. Archi-Epiſcopus ſentiat de antiqua Sardicenſium Canonum obſervantia?

Dominus Archi-Epiſcopus, utì Romanas appellationes, ita averſatur & Sardicenſes Canones. Ipſos non ſolummodò interpretatur peſſimè, ſed inſuper ſtudet auferri ab antiquo uſu & reverentia omnium Eccleſiarum. Jam audivimus dicentem, quod ipſos nec ſanctus Damaſus attenderit, nec ſanctus Ambroſius: Quod ipſorum authoritas tunc non valeret apud Romanam Eccleſiam. At ipſum ſine fundamento loqui, eſt demonſtratum. In conſequentibus docet, quod item nec Innocentius, nec quis alius ante Zozimum Pontifex agnoverit: Quod primus ipſos produxerit Zozimus in quæſtione cum Africana Eccleſia circa Romanas appellationes inferioris Cleri. "Canones Sardicenſes", L.7.c.12. inquit, "necdum recepti erant ætate Innocentii primi. Jus illud, quod ille vindicat Sedi ſuæ, prorsùs petit à Canonibus Synodi Nicænæ, quorum ſenſum, quoad jura Romani Pontificis in Occidente, primus ille aperuit in epiſtola ad Victricium Epiſcopum Rothomagenſem". Infrà refert verba epiſtolæ, ac pergit: "Synodus cujus mentionem facit Innocentius, & Canones in epiſtola ad Milevitanum Concilium laudati, ſunt omninò alii præter Sardicenſes. Synodus enim Sardicenſis nihil ſtatuit de relationibus ad ſummum Pontificem mittendis in materia fidei. Itaque Synodus illa ab Innocentio laudata non eſt alia, quam Nicæna". Porrò iſtas relationes Innocentius laudat etiam in literis ad Milevitanum Concilium.

Reſpondeo Innocentium in adductis locis non de ſolis in fidei materia relationibus agere, ſed etiam de relationibus in materia diſciplinæ. In Reſcripto ad Milevitanam Synodum de ſolis prioribus, in literis ad Victricium agit de ambabus. Agit enim de relationi-

lationibus omnium majorum cauſſarum, quæ & circa fidem verſari poſſint, & circa diſciplinam. Porrò de ambabus relationibus Sardicenſis diſertè ac expreſsè, Nicæna Synodus non niſi implicitè ſancit per generales terminos. Per hæc verba ſexti Canonis: "Suis „privilegia ſerventur Eccleſiis". At verò Sardicenſis Synodus habet in tertio Canone: "Scribatur ab his, qui cauſſam examina„verunt, Julio Romano Epiſcopo". Et in relatione ad eundem Pontificem: "Hoc aptum & valde congruentiſſimum eſſe videbi„tur, ſi ad Caput, ideſt, ad Petri Apoſtoli Sedem, de ſingulis qui„buſque Provinciis Domini referant Sacerdotes". Laudant utramque relationis ſpeciem. Quare Synodus, quam Innocentius laudat, eſt omninò Sardicenſis. Et hæc involvit Nicænam. Et utraque ſtabilivit Apoſtolicum Canonem, ac avitam Eccleſiæ conſuetudinem. Porrò alibi Dominus Archi-Epiſcopus ex Hincmaro Rhemenſi rectè dicit ab iſto Innocentii Decreto & Nicænam laudari Synodum, & Sardicenſem.

Dominus Archi-Epiſcopus in ſequenti capite affirmat Romanas à Provinciarum Synodis appellationes ſub Damaſo Pontifice & proximis Succeſſoribus necdum viguiſſe in Occidente, & pergit: "At Innocentius primus, audaciæ ſubſidium à dignitate Sedis ſuæ „petens, atrox vulnus inflixit authoritati Synodi Macedoniæ; cu„jus judicium retractavit in cauſſa Bubalii & Tauriani, ab ea Sy„nodo damnatorum. Id ægrè tulerunt Epiſcopi per Macedoniam „conſtituti, qui de ea novitate apud Innocentium queſti ſunt. Quid „faceret ſummus Pontifex? Erat hic ſanè locus proferendi autho„ritatem Canonum Sardicenſium, ſi tunc illi in uſu fuiſſent. Nec „ſanè eos omiſiſſet Pontifex. Sed neque Concilium Nicænum „laudavit: Quod tamen non omiſiſſet, ſi Canone aliquo Synodus „illa Romanæ Sedi jus tribuiſſet retractandi judicia Provinciarum. „At fortaſſe attulit conſuetudinem Anteceſſorum ſuorum, quem„admodum & ab eo uſurpatum videmus in plurimis occaſionibus. „Non ita ſanè. Solam ergò æquitatem prætendit, aiens veritatem „magis ſplendeſcere cum exagitatur, fructumque Divinum eſſe, „cum veritas ſæpè examinatur".

Errores varii. Primus eſt fiducia, quâ Dominus Archi-Epiſcopus, utì ſupra Julium, ita nunc Innocentium calumniatur de audacia. Secundus, quod Nicæni Canones non permittant à Provinciarum Synodis provocari ad Sedem Apoſtolicam. Tertius

tius eſt, quod nec avita id permittat conſuetudo. Quartus eſt, quod primus huic conſuetudini atrox vulnus infli xerit Innocentius. Quintus eſt, quod Macedoniæ Synodus ſit queſta de novitate uſurpatæ retractationis. Etenim queſta eſt nequaquam de appellationis aut retractationis novitate vel uſurpatione, ſed de hujus ſuperfluitate, illius frivoleitate. Affirmavit ſui in Bubalium ac Taurianum judicii juſtitiam fuiſſe manifeſtam, ideoque damnatorum hominum appellationem non fuiſſe admittendam, longè minùs retractandam. Uti olim quidam cum ſancto Cypriano Hiſpanorum Epiſcopi adversùs Baſilidis & Martialis Epiſcoporum, hominum manifeſtè criminoſorum, factam à ſancto Stephano Pontifice reparationem, ita Macedones Epiſcopi fuerunt queſti adversùs factam à ſancto Innocentio de ſimilium hominum cauſis retractationem. Innocentius enim ipſos nequaquam reparaverat, ſed factum de ipſis judicium ſolummodò retractarât. Querimonia non adversùs authoritatem intercesſit, ſed adversùs ſolam obreptioné ſeu circumſcriptionem,

Audiamus Pontificis epiſtolam : Mora Co-Epiſcoporum no„ſtrorum Maximiani & Eumenii, vel potiùs importunitas tem„porum fecit, ut vos iteraretis de Bubalio & Tauriano queri„moniam, & nos iterùm in homines perditiſſimos inſurgeremus. „Sed paucioribus verbis tantorum malorum imitabor compen„dium, & ſtrictim quæ in volumine litterarum veſtrarum con„ſpexerim, retractabo. Grave non oportuit videri piiſſimis men„tibus veſtris, cujuſcumque retractari judicium : Quia veritas „exagitata ſæpius, magis ſplendeſcit in luce ; & pernicies re„vocata in judicium, graviùs, & ſine illius, qui primùm judi„cavit, pœnitentiâ condemnatur. Nam fructus Divinus eſt juſti„tiam ſæpiùs recenſeri. Verùm illud video moviſſe animos „veſtros, quod in multis Bubalius ſæpè fallaciis deprehenſus, „objecerit exemplaria fictarum quas à nobis litterarum, cum „pro-conſuetudine hominis nihil, quod proferret, jam fide dig„niſſimum videretur. Sed ſileatur omne jam de tali negotio „murmur, & convicti Diaboli ipſi anhelitus comprimantur". Affirmat varia. Primò, quod Bubalius ac Taurianus, à Rufi Theſſalonicenſis Epiſcopi Synodo damnati, Romam non ſolummodò appellarânt, ſed etiam acceſſerant. Secundò, quod inſpectis, quæ Rufus haud dubiè tranſmiſerat, Synodalibus Actis,

 Ponti-

Pontifex in perditiſſimos homines inſurrexerit : Quod cenſuerit ritè damnatos, ideoque nec audiendos. Tertiò, quod precibus ipſorum inflexus tandem admiſerit ad retractatorium Judicium. Et adjungit iſtius gratiæ cauſam : "Grave non oportuit videri „piiſſimis mentibus veſtris, cujuscumque retractari judicium, quia „veritas exagitata ſæpiùs, magis ſplendeſcit in luce, & pernicies „revocata in judicium, graviùs, & ſine illius, qui primùm judica-„vit, pœnitentiâ condemnatur. Nam fructus Divinus eſt juſtitiam „ſæpiùs recenſeri". Affirmat ſe de Theſſalonicenſis Synodi juſtitiâ non dubitaſſe, ideoque ſe nec retractâſſe ad ipſam inhonorandam, ſed ad importunis ac rectè damnatis hominibus obſtruendum os, ac magis illuſtrandam juſtitiam. Rufo reſpondit fermè iſtud ipſum, quod olim Antiochenæ Synodo reſponderat ſanctus Julius: "Qui benè ſentiunt de iis quæ egerunt, & in quibus ipſi Judices „fuerê, non indignanter ferre ſolent, ſi quod ab ipſis judicatum „eſt, ab aliis excutiatur. Quippe qui ſecuri ſint, ea quæ ipſi „juſta judicaverunt, injuſta nunquam fieri poſſe". Tandem Synodale Rufi de utroque judicium confirmat, atque ita extinguit omnem querimoniam.

Ambigua ſunt hæc verba "Illud video moviſſe animos veſtros; „quod in multis Bubalius ſæpè fallaciis deprehenſus, objecerit ex-„emplaria fictarum quaſi à nobis litterarum, &c". Quales, ſeu cujus tenoris litteras Bubalius finxerit, ignoratur. Exiſtimo non fuiſſe reparatrices. Etenim non adversùs hominis reparationem, ſed adversùs ſolam cauſſæ retractationem Rufus interceſſit. Quin immò Bubalius videtur nec reveſtitus fuiſſe. Etenim degradatorii Judicii juſtitiam perſpiciens Pontifex nec appellationem admittere, longè minùs hominem reveſtire voluit, ſed ejus importunis precibus ac ſuggeſtionibus aliquid indulgere, & ſimul os claudere cupiens, cauſſam admiſit ad retractationem. Quidquid ſit, manifeſtè proceſſit ſecundùm Sardicenſes Canones. Etenim & Bubalius Romam acceſſit, & ibidem facta eſt retractatio. Nec adversùs hoc aut iſtud quiſquam interceſſit. Quod Romanæ appellationes per omne Illyricum liberrimis ſemper pedibus ambulaverint, & juxta Sardicenſem Normam ſemper fuerint retractatæ; ſtatim docebunt authentica exempla ac teſtimonia. Et quid illis opus ? Venerabilis Gaudentius, Naxitanus in Illyrico Epiſcopus, Præſidis Hoſii Synodalem pro Romanis appellationibus relationem

non probavit ſolummodò aut adjuvit, ſed inſuper ampliavit dicens ad laudatum Hoſium: "Si videtur, neceſſè eſt adjici huic ſententiæ, quam ſincerâ dilectione protuliſti, &c". Et ejus propoſitionem omnis Synodus admiſit in Canonem. Unde & ipſi Philippo-Politána Factio non pepercit, ſed etiam in eum latravit Degradationis contumeliam. Eandem ab illa gratiam retulit Protogenes Sardicenſis Epiſcopus, quod Hoſium in cunctis conſtantiſſimè adjuviſſet. Et adfuerunt cuncti Primates Illyricorum Antiſtites. Et Sardica, Synodi locus, eſt non extrema Metropolis iſtius Diœceſeos. Quomodo igitur Romanæ appellationes, quomodo Sardicenſis diſciplina poſſint iſtic non viguiſſe?

In tertii libri tertio capite Dominus Archi-Epiſcopus hæc ſcribit: " Prætermittenda non eſt Canonum Collectio, quæ in quin„quaginta titulos diſtributa, Theodoreti Cyrenſis Epiſcopi nomi„ne exſtat in manuſcripto Codice Bibliothecæ Regiæ. Eam Col„lectionem Joannes Scholaſticus Patriarcha Conſtantinopolitanus, „qui Juſtiniani temporibus floruit, collatione legum, ſed præſer„tim novellarum conſtitutionum ejuſdem Principis, ad ſingulos „titulos additâ ornavit. Unde ſequitur hanc Collectionem Juſti„niani tempus anteceſſiſſe, atque adeò temporis rationem eis ſuf„fragari, qui Theodoreti genuinum eſſe opus cenſent. Quam il„le ad uſum privatum ſtudioſorum concinnavit, ut in numerato „haberent Canones omnes, qui ad unum negotii genus referun„tur". Affirmat quoſdam eſſe oppoſitæ ſententiæ, & adducit eorum fundamenta. Hoc eſt tertium: "Tertia cauſſa petitur à Ca„nonibus Sardicenſibus, quos Græci non admisêre in veteri Col„lectione". Et ad hoc argumentum Dominus Archi-Epiſcopus reſpondet: " Aperta eſt ratio, cur Theodoretus Sardicenſes Ca„nones in ſuam Collectionem conjecerit. Nempe quod Sede ſuâ „à Dioſcoro Alexandrino in Synodo Epheſina ſecunda depulſus, „eorum Canonum beneficio uſus, Sedem Apoſtolicam appellavit, „& à Leone in communionem receptus, Epiſcopalique dignitati „reſtitutus, Imperatoris Decreto, & Synodi Chalcedonenſis irre„tractabili Judicio locum ſuum obtinuit. Quare nihil aliud à Theo„doreto exſpectandum erat, quam ut Canonibus Sardicenſibus „recenſendis benignum ſe præſtaret". Iſtam Collectionem Theodoreto adſcribunt etiam in Diſſertatione de Primatibus Joannes Morinus, & in ſelectis de Jure Canonico Diſſertationibus Fran-

ciſcus Florens : Alii tamen cenſent poſteriorem , & eſſe à Joanne Patriarcha.

Quidquid ſit , Dominus Archi-Epiſcopus fatetur Sardicenſium Canonum uſum eſſe antiquum apud Orientales. Et jure meritò. Etenim Orientalium Antiſtitum Romanæ appellationes nobis pepererunt iſtos Canones. Et quod ipſos ſanctus Athanaſius non per ſolam Ægyptum, ſed etiam apud Hieroſolymam Synodaliter publicaverit , eſt omnibus notum. Eoſdem ſubſcribi fecit à cunctis melioribus Orientis Epiſcopis. Quod ipſum omninò fecerunt Marcellus Ancyranus, Lucius Adriano-Politanus, Aſclepas Gazenſis Epiſcopus, aliique omnes reparati per iſtam Synodum. Paulus Conſtantinopolitanus facere non potuit, quoniam in iſtius Synodi odium fuit ab Euſebianis ſuffocatus in balneo. Juxta iſtos Canones Petrus Alexandrinus, ejus Succeſſor Joannes Thalaia, Maximus Conſtantinopolitanus, ejus Succeſſores, ſanctus Joannes Chryſoſtomus, & ſanctus Flavianus, Eutherius Thyanenſis, Helladius Tharſenſis, Theodoretus Cyrenſis, Euſebius Dorylæenſis, aliique longè plures Epiſcopi appellarûnt Romam, & impetrarûnt ſuam cauſam retractari. Magnus Papa Leo, dum ab Imperatore Theodoſio poſtulavit adversùs Epheſinum Latrocinium fieri novam Synodum, adjunxit cauſas : " Quia noſtri Legati fideliter reclamarûnt, & eiſdem libellum appellationis Flavianus Epiſcopus dedit". Et poſt quædam : " Quam autem poſt appellationem interpoſitam hoc neceſſariò poſtuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta teſtantur, quæ ſubter annexa ſunt". Et ſubnexuit Sardicenſem de Romanis appellationibus Canonem. Quod nempe ſciret ipſum non dumtaxat cum omni reverentia vigere in Orientali Eccleſia, ſed etiam haberi pro Nicæno. Per verba : "Quam autem hoc neceſſariò poſtuletur", aſſeverat ſuam poſtulationem eſſe non ſolummodò rationabilem, ſed omninò talem, cui non poſſit non annui. Quod nempe iſtorum Canonum authoritas etiam apud Orientales eſſet irrefragabilis. Eodem ſenſu ad eundem Theodoſium ſcripſit pro eadem cauſa Valentinianus III. Imperator, quod ſanctus Flavianus "ſecundùm Conciliorum ſolemnitatem appellaſſet". Omninò intelligit Sardicenſe Concilium, atque ita affirmat ipſum viguiſſe per omne Romanum Imperium. Piget ac durum eſt in res lucidas expendere tempus, cujus nemo queat reparare jacturam.

Pergit

Pergit D. Archi-Epiſcopus ad Gallicanam Eccleſiam: "Inſpiciendũ „nunc eſt, quænam fuerit Eccleſiæ Gallicanæ praxis in peragendis Ju- L.7.c.19.
„diciis Canonicis Epiſcoporum ſub prima Regum noſtrorum Dyna-
„ſtia. Argumento ſequentia erunt Canones Sardicenſes in uſu tum fuiſ-
„ſe apud Gallos. Synodus itaque Provinciæ dejiciebat Epiſcopos.
„Si verò Pontifex Romanus appellabatur, is retractari cauſſam in
„Provincia jubebat, ſi ita expedire arbitraretur. Exemplo erit
„cauſſa Contumelioſi Epiſcopi Rejenſis, quem in plena Synodo
„damnatum Cæſarius Arelatenſis Epiſcopatu movit. Miſſa deîn
„relatio ad Joannem ſecundum Pontificem, qui judicium illud
„confirmavit datis literis ad Epiſcopos Galliæ. Attamen quoniam
„Contumelioſus provocaverat ad Sedem Apoſtolicam, Agapetus
„Papa præcepit cauſſam ejus de integro examinari à Judicibus de-
„legandis in Provincia, juxta Canones, Sardicenſes nimirùm, ut
„patet ex verbis epiſtolæ Agapeti ad Cæſarium". Adducit verba epiſtolæ, & proſequitur: "Ex hac ultima clauſula diſcimus ſolitos
„illâ tempeſtate Epiſcopos Gallicanos exequi ſententiam depoſi-
„tionis, tametſi ab ea appellatum eſſet, quamvis aliud obtinere
„debere cenſeret Pontifex":

Paſchaſius Queſnellus cenſet Sardicenſes Canones fuiſſe in Gallia ignotos uſque ad ſecundam Regum Dynaſtiam. Tunc primùm vult admiſſum iſthic fuiſſe Dionyſii exigui Codicem, adeòque & Sardicenſes Canones. In his ipſum labi, ſupra ſtudui demonſtrare. Et jam demonſtrat etiam Dominus Archi-Epiſcopus. Eruditè & variè. At miſcet vera falſis. Etenim falſum eſt, quod iſtâ tempeſtate Gallicani Epiſcopi Synodales ſuorum Collegarum damnationes, licet ad Sedem Romanam eſſet provocatum, in executionem mitterent. Dominus Archi-Epiſcopus errorem ſuum probat ex ſancti Cæſarii Actis circa Contumelioſum, appellantem ad Agapetum. Malè. Etenim Contumelioſi damnatio tranſiverat in rem judicatam, & fuerat confirmata per Sedem Romanam, ideoque ille deinceps non gaudebat jure Sardicenſium Canonum, ſed indigebat gratioſo reſtitutionis beneficio. Rei ſeries eſt ſuperiùs expoſita. Sancti Maximini Treverenſis, Euphratæ Colonienſis, ſancti Servatii Tongrenſis, & multorum aliorum in Gallia Epiſcoporum pro ſancto Athanaſio & Sardicenſi Concilio Acta; ſancti Innocentii Reſcriptum ad ſanctum Victricium, ejuſdemque Ca-

pitula

pitula tranſmiſſa ad omnes Gallicanos Epiſcopos ; ſancti Bricci Turonenſis, Lazari Aquenſis, Herotis Arelatenſis, Salonii Ebredunenſis, Sagittarii Vappicenſis, aliorumque Epiſcoporum & Clericorum Romanæ appellationes ; ſecundæ Arelatenſis, primæ Turonenſis, ac primæ Aurelianenſis Synodi Canones ; nec non & plura alia altiſſimè clamant ac lucidiſſimè demonſtrant Sardicenſes Canones à ſui exordio ſemper viguiſſe in Gallia : Et juxta ipſos Romanas appellationes. Addi poſſent Leonis Senonenſis adversùs novum Meledunenſem Epiſcopum, ac ſancti Wilfridi Eboracenſis Metropolitæ adversùs Theodori Cantuarienſis Primatis in ſe Synodale Judicium appellatio ad ſanctum Agathonem Pontificem, ac poſtmodùm ad Joannem ſeptimum, aliæque plures. Nam & hæ proceſſerunt ſecundùm Sardicenſes regulas. Et Britannica, uti Civilis, ita & Eccleſiaſtica, adminiſtratio olim ſpectavit ad Gallicanam Diœceſim. Et cur taceamus magni Papæ Leonis adversùs Hilarium pro Chelidonio Acta ? Certè tanti Pontificis authoritatem Gallicana, uti & omnis ſub cælo alia, Eccleſia ſemper venerata eſt, & agnovit irrefragabilem.

CAPUT

CAPUT XXXII.

An Sardicenſis Synodus fuerit veraciter Oecumenica?

ILluſtriſſimus Dominus Petrus de Marca reſpondet : " Hiſtoriam Sardicenſis Concilii hic per „averſionem deſcribendam eſſe exiſtimavi, quo„niam obſervatio illa, quæ veriſſima eſt, & „colligitur ex variis locis Athanaſii & Hilarii, „valdè conducit ad decidendam celebrem illam „controverſiam, quam Illuſtriſſimi Cardinales „Baronius & Perronius ſummâ curâ tractant, An videlicet Con„cilium Sardicenſe ſit Oecumenicum ? Hâc verò quæſtione ſemel „definitâ, facilis videtur eſſe reſponſio, an viginti & unus Cano„nes, in Sardicenſi Synodo editi, ſint ejuſdem authoritatis ac „Nicæni ? Cui quæſtioni reſpondeo convocationem hujus Con„cilii eâ mente factam eſſe, ut Concilium Oecumenicum cele„braretur, id eſt, compoſitum ex Legatis omnium Diœceſion, „& magnarum Provinciarum Imperii Orientalis & Occidentalis, „intra quorum limites Eccleſia Chriſtiana pœnè coërcebatur. Sed „quia divortium ante contigit, quàm Concilium foret conſti„tutum ex Epiſcopis utriuſque Imperii, res in illo definitæ ſpe„ctari non poſſunt, niſi tanquam à Concilio Occidentali decretæ; „quandoquidem decretæ ſint abſentibus Epiſcopis Orientalibus. „Sanè ſanctus Hilarius Epiſcopus Pictavienſis, qui tunc vivebat, „itemque Epiphanius Concilium iſtud Sardicenſe vocant Conci„lium Occidentalium. Nam quod ad trecentos quadraginta quatuor „Epiſcopos attinet, referri numerus ille non poteſt ad eos tantùm „qui Concilio interfuerunt, ſed etiam ad eos, qui reſtitutioni Atha„naſii ſubſcripſerunt poſt celebrationem Concilii". Eadem docet Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus, & cæteri iſtorum Collegæ. Hinc inferunt Romanarum appellationum originem non eſſe à Generali Synodo, ideoque ipſarum fundamentum non eſſe juſti ponderis. L.7.C.3.

Quod non Sardicenſis Synodus, ſed ipſe Chriſtus Dominus, Apoſtolorum Principi promittens ac mandans, *Confirma Fratres tuos*, ſit Romanarum appellationum origo, eſt abundè demonſtratum. Et inſuper in literis ad Orientalem Eccleſiam inſigniter demonſtrat ſanctus Papa Gelaſius: " Poſtremò æquum eſt, ut qui alios libenter „& competenter vultis habere ſubjectos, cedatis & ipſi antiquo „more Majoribus, ut confidenter imperare poſſitis Minoribus ve„ſtris. Duodecim certè fuerunt Apoſtoli paribus meritis, pariq; „dignitate ſuffulti. Cumque omnes æqualiter ſpiritali luce ful„gerent, unum tamen Principem eſſe ex illis voluit Chriſtus, „eumque diſpenſatione mirabili in Dominam Gentium Romam „direxit, ut in præcipua Urbe vel prima primum & præcipuum „dirigeret Petrum. Ibique ſicut doctrinæ virtute ſublimis emi„cuit, ita ſanguinis glorioſâ effuſione decoratus æterno hoſpitio „conquieſcit, præſtans Sedi, quam ipſe benedixit, ut à portis „inferi nunquam pro Domini promiſſione vincatur, omniumque „fluctuantium ſit tutiſſimus portus. In quo qui requieverit, beatâ „& æternâ ſtatione gaudebit; qui verò contempſerit, ipſe videbit „qualia excuſationum genera prætendat in die Judicii". Per fluctuantes palam intelligit injuſtè degradatos Epiſcopos. Et huic ejus Profeſſioni nemo tunc, licet Acacianæ rebellionis ſectator, Orientalis Epiſcopus contradixit aut obviavit. Quin immò omnes uno ore & calamo ſcripſerunt ad Succeſſorem Symmachum: "Sup„plicamus non pro perditione unius ovis, neque pro perditione unius „drachmæ, ſed pro amica nobis ſalute. Non pro Orientalium partium „tantùm, ſed trium propè plagarum habitabilis Mundi. Sanctiſſime, „Beatiſſim.q; feſtina ad adjuvandum nos". Profitentur ſancto Petro à Chriſto Domino datam non dumtaxat ligandi, Sathanæ tradendi, eradicandi aut diruendi, ſed etiam ſoluendi, dejectos erigendi, plantandi, ac ædificandi poteſtatem; iſtamque omnem tranſiviſſe in ejus Cathedram, & permanere. Nihilominùs iſtam Romanæ Sedis Sublimitatem adversùm Euſebianæ Factionis ſchiſmaticas violentias firmavit ac innovavit Sardicenſe Concilium, ideòque & hujus dignitas eſt adversùm hodiernos iſtius Factionis Dilectores vindicanda.

Dominus Archi-Epiſcopus imitatur Symmachi Pontificis Adverſarios, qui in ſuo "adversùs incongruæ abſolutionis Synodum" libello allegarũt: "Non omnes Sacerdotes Regis ad Concilium adſcivit

„adſcivit authoritas, nec omnes in judicatione conſenſerunt". Ita ſcribit in ſuo Apologetico Ennodius Ticinenſis Epiſcopus. Jacobus Sirmondus allegationem elucidat: "Quia nonnulli Epiſcopi, moræ „tædio, poſt primum aut ſecundum Synodi conventum ab Urbe „diſceſſerant". Ex hoc capite præfati Adverſarii tentarunt perſuadere palmarem pro memorato Pontifice Synodum non fuiſſe plenam, ideòque eſſe circumſcriptæ authoritatis. Eadem ratione Dominus Archi-Epiſcopus Sardicenſem Synodum ex Apoſtaticâ Euſebianæ Factionis fuga vult non eſſe Oecumenicam, ideòque & non pleni ponderis. Quid ſimile docuit Theodorus Balſamon, pertinax Michaëlis Cerularii ſectator, atque inde concludit Sardicenſes pro Romanis appellationibus Canones ſancire ac valere pro ſola Occidentali Romani Patriarchatus Eccleſia, non pro Orientali. Iſtud ipſum cenſet ſchiſmaticus ille Scriptor, quem refutat Catholicus contra Græcos Tractatus, olim repertus in Conſtantinopolitano Conventu Patrum Prædicatorum. Dominus Archi-Epiſcopus hæc Commenta tranſcendit. Etenim non ſolarum Patriarchalium, ſed quarumvis Provincialium Synodorum Canonica Judicia vult eſſe ſuprema, ideoque nec ab his poſſe provocari ad Pontificem Romanum. Hanc dignitatem negat per hoſcè Canones adſcribi ejus Cathedræ.

Balſamoni conſonant omnes Aſſeclæ Photiani ſchiſmatis. Etiam Georgius Cedrenus. Audi ejus rationes. Laudat ſex generales Synodos, ac proſequitur: " Tenendum eſt alias fuiſſe „certis in locis Synodos, quarum Decreta habemus, tametſi eæ „in numero ſex iſtorum Conciliorum non exſtent. Tale fuit „quod Ancyræ actum eſt. Item Neo-Cæſaræ, Gangris, An„tiochiæ, Laodicææ, Sardicæ, Carthagine. Hæc enim co„acta ſunt ob quæſtiones certis locis ſubortas, neque juſſu Im„peratorum, neque iis præſentibus". Labitur in tribus. Primum eſt, quod Sardicenſis Synodus fuerit indicta propter obortam in certo loco quæſtionem. Etenim adunata fuit propter ſchiſmaticas Euſebianæ Factionis contra Romanæ Eccleſiæ Primatum violentias, blaterantes Eccleſiaſticam Hierarchiam eſſe non Monarchicam, ſed Ariſtocraticam, ideoque à Synodalibus Orientalium Patriarcharum Judiciis non poſſe Romam provocari. Acceſſit cauſſa ſancti Athanaſii, ſancti Pauli Conſtantinopolitani, Marcelli Ancyrani, Lucii Adriano-Politani, Aſclepæ Gazenſis, aliorumq;

plurium Orientalium Epiſcoporum, Clericorum, ac Eccleſiarum. Item acceſſit cauſſa Nicænæ fidei, graviſſimè per præfatam Factionem impetitæ, ideoque reſtabiliendæ. Quæ omnes cauſſæ ſunt univerſales. Secundus lapſus eſt, quod generalis Synodus debeat convocari per Principem. Eſt vetuſta Græcorum adulatio. Tertius eſt, quod Sardicenſis Synodus convocata non fuerit per Romanum Principem. Quare hi in ſuum Authorem retorti errores evincunt ipſam fuiſſe omninò Oecumenicam.

Hoc ipſum lucidè affirmat ac docet magnus Athanaſius; unus è Synodi Primatibus. Etenim in ſuis ad ſuos Monachos literis amplè exponit Euſebianæ Factionis fugam ex Sardicenſi civitate, & pergit de remanentibus apud ipſam Epiſcopis: "Synodus autem ex pluribus quàm triginta quinque Provinciis coacta, cognitâ Arianorum malitiâ, permisêre Athanaſio cum ſuis, ut cauſſam diceret, tum de calamitatibus ſuis, tum de calumniis, quas paſſus eſſet, auditiſque ejus rationibus hominem innocentem pronunciarunt". Haſcè Provincias edicit in Apologia ad Imperatorem Conſtantium: "Noſtram innocentiam plures quàm trecenti Epiſcopi ſuis calculis comprobarûnt, qui ex multis Provinciis, Ægypti, Lybiæ, Pentapoleos, Paleſtinæ, Iſauriæ, Cypri Pamphiliæ, Lyciæ, Galatiæ, Daciæ, Mœſiæ, Thraciæ, Dardaniæ, Macedoniæ, Epyri, Theſſaliæ, Achaiæ, Cretæ, Dalmatiæ, Siſciæ, Pannoniarum, Norici, Italiæ, Piceni, Tuſciæ, Campaniæ, Calabriæ, Apuliæ, Brutiorum, Siciliæ, Africæ univerſæ, Sardiniæ, Hiſpaniarum, Galliarum, Britanniarum, eò ſe ad Concilium contulerant". Utique ad Sardicenſe Concilium, quod propter tantam Provinciarum ac Epiſcoporum adunationem idem Athanaſius meritò appellat "Magnum". Et hic & in aliis locis. Nec obſunt ejus verba in laudatis literis ad Solitarios: "Convenerunt ab Oriente, & ex Occidente in Urbem Sardicam plus minùs centum ſeptuaginta Epiſcopi". Etenim hic numerus referri debet ad ſolos Occidentis Epiſcopos. Etiam Synodalis ad Alexandrinæ Eccleſiæ Clerum epiſtola habet hanc Epigraphen: "Sacra Synodus per gratiam Dei Sardicæ congregata è Roma, Hiſpaniis, Galliis, Italia, Campania, Calabria, Apulia, Africa, Sardinia, Pannoniis, Mœſiis, Daciis, Norico, Thuſcia, Dardania, Macedonia, Theſſalia, Achaia, Epyro, Thracia, Rhodope, Paleſtina, Arabia, Creta, Ægypto". Palam affirmat omnium harum Provinciarum Epiſcopos adfuiſſe Concilio. Hoc

Hoc ipſum conſtanter affirmat in quinto contra Eutychetem libro Vigilius Epiſcopus Tapſenſis : "Apud Sardicam omnium Pro-„vinciarum Epiſcopi congregati, id eſt, ex Urbe Roma, Hiſpaniis, „Galliis, Italia, Campania, Calabria, Africa, Sardinia, Panno-„nia, Mœſia, Dacia, Dardania, altera Dacia, Macedonia, Theſ-„ſalia, Achaia, Epyro, Thracia, Rhodope, Aſia, Caria, Bithy-„nia, Helleſponto, Phrygia, Piſidia, Cappadocia, Ponto, Cili-„cia, altera Phrygia, Pamphilia, Lydia, Inſulis Cycladibus, Æ-„gypto, Thebaide, Lybia, Galatia, Paleſtina, & Arabia". Eaſdem Provincias adfuiſſe, & ex ipſis ſeptuaginta ſex Primates Epiſcopos diſertè affirmat antiquus & authenticus Synodorum Catalogus, & adjungit Philippo-Politano Conventiculo adfuiſſe ſexaginta dumtaxat Epiſcopos. Et certè ipſius Synodalibus literis ſubſcripſerunt ſeptuaginta tres : At verò inter ipſos fuit imaginarius ille Iſchyras, & forſan plures iſtiuſmodi, jure merito non computandi. Et hinc lucet, quam malè Dominus Archi-Epiſcopus ſceleratæ iſtius epiſtolæ Schiſmatica nugamenta velit eſſe ſenſum totius Orientalis Eccleſiæ. Aſſertionem noſtram confirmant apud Photii Bibliothecam vita ſancti Athanaſii, & vita ſancti Pauli Epiſcopi Conſtantinopolitani. Ambæ ſcribunt : " E' partibus Occidentis ſupra „trecentos convenerunt Epiſcopi, ex Oriente verò tantùm ſeptuagin-„ta ſex, in quibus & ipſe Iſchyras quaſi Mareotis Epiſcopus nume-„rabatur". Per Occidentales, qui videntur tot non fuiſſe, poſſint intelligere omnes, qui Occidentalibus adhæſerunt, & cum ipſis permanſerunt Sardicæ : Solos Apoſtatas appellare Orientales. Diſertè affirmant Synodum fuiſſe Oecumenicam. Etiam Zacharias, in Photiano ſchiſmate Metropolita Chalcedonenſis, ad octavam Synodum dixit adfuiſſe trecentos Epiſcopos. Locutus fuit ex mente ſui Magiſtri Photii, & nemo penitùs interceſſit. Quid opus multis ? Habemus evidens ac irrefragabile Imperatoris Juſtiniani teſtimonium in ejus ad omnem EccleſiamEdicto pro Orthodoxa fide: „Alii vivi, alii poſt mortem anathematizati ſunt à Damaſo Papa, „& ab Oecumenica Sardicenſi Synodo, prout teſtatur ſanctus Atha-„naſius". Et hoc Edictum non quinta tantùm Synodus, ſed & omnis recepit Eccleſia. Lib. 257.

Petrus Franciſcus Chiffletius laudatum Vigilii Tapſenſis locum horrendè truncat & alterat. Romanam Urbem & Latinas, immò & omnes Occidentales Provincias abſcindit, & cenſet Vigilium

non de Sardicenſi Synodo, ſed loqui de Conventu Philippo-Politano. Hanc dat rationem ſui Operis: "Adfuiſſe quidem Sardicenſi „Concilio legitimo Epiſcopos ex aliis quoque præſertim Occiden„tis Provinciis, fidem faciunt inſcriptiones, ſubſcriptioneſque trium „Synodicarum Sardicenſium, ad Julium Papam, ad Alexandrinos, „& ad omnes Epiſcopos Catholicos. Ex quibus fortaſſe qui „primi hos Vigilii libros typis edidêre, Romam, Hiſpanias, Gal„lias, Sardiniam, Africam, aliaſque Occidentis Provincias in hunc „locum inculcarunt. Sed advertiſſe potuerant non hic mentionem „eſſe Sardicenſis veræ Synodi, ſed Conciliabuli tantùm Philippo„Politani, quod Sardicenſe ab Hæreticis prædicatum eſt". Tantæ fiduciæ fundamentum ſunt ſeptem definitionum Capitula, iſthìc laudata à Vigilio. Scriptor ille exiſtimat ipſa eſſe extremum finem, ſeu profeſſionem Philippo-Politanæ Synodicæ.

Reſpondeo Vigilium omninò agere de vera Sardicenſi Synodo. Agit enim in Eutychianos, pertinaciſſimè reclamantes ad ſolum Nicænum Symbolum. Adeò pertinaciter, ut etiam facta per Conſtantinopolitanam Synodum additamenta averſarentur ac damnarent. De hac enim audacia ipſum etiam Eutychetem in Chalcedonenſi Synodo arguit venerabilis Diogenes Cyzici Epiſcopus, Metropolita Helleſponti. Et Timothei Æluri facinoroſa Factio ad Leonem Imperatorem ſcripſit: "Synodum centum quinqua„ginta neſcimus". Ejuſdem Factionis adversùs Chalcedonenſem Synodum palmare fundamentum erat, quod illa ad Nicænum Symbolum addidiſſet. Calumnia cœpit in ipſa Synodo. Etenim ejus Proſphoneticus ad Imperatorem Martianum ſermo vix eſt aliud, quam Apologia iſtius calumniæ. Eandem in quinto ſuo libro refutat Vigilius, demonſtrans iſtiuſmodi additiones ſemper viguiſſe, ac probatas fuiſſe ab Eccleſia: Et iſtud oſtendit exemplo variarum Synodorum, quarum una eſt Sardicenſis. Quis non videat ipſum loqui de ſolis Orthodoxis Synodis? Etenim Hæreticorum Conventiculorum Acta nequeunt eſſe competens juſtificatio Concilii Chalcedonenſis. Proinde omninò laudat veram Sardicenſem Synodum. Cum Theodoreto laudat adjectas ipſi tabellas, in quo lapſus eſt, debueratque hac in re ſequi magnum Athanaſium. Quod iſtæ tabellæ fuerint ſeptem Capitulorum ad Nicænam fidem additamenta, poſſit demonſtrari facillimè. Non eſt hujus loci. Quapropter Scriptor ille nimiâ fiduciâ graſſatur & in verba & in Senſa

Vigilii

Vigilii. Et hic palam affirmat omnes iſtas Orientales Provincias omninò adfuiſſe vero Sardicenſi Concilio.

Magnus Athanaſius Sardicenſis Synodi ad omnes ſub cœlo Antiſtites epiſtolam etiam inſeruit ſuæ ad Conſtantium Imperatorem Apologiæ, & adjunxit : "Hoſius Epiſcopus ſubſcripſit. Quod & „cæteri fecerunt. Hæc ita Scriptis mandatá ſacrum Sardicenſe „Concilium ad eos, qui intereſſe non potuerant, miſit, qui ipſi „quoque ſuis ſuffragiis Decreta Synodi approbarunt. Eorum au„tem qui in Synodo ſcripſerunt, cæterorumque aliorum Epiſco„porum iſta ſunt nomina". Enumerat horum Epiſcoporum ac Provinciarum nomina, & concludit: Qui igitur Decretis Synodi ſubſcripſerunt, ſunt iſti. Plurimique item alii ſunt, qui ante hanc Synodum pro nobis ſcripſerunt, tum ex Aſia, tum ex Phrygia, tum ex Iſauria, quorum ſingulorum nomina cum ſuis epiſtolis circumferuntur, prope ſexaginta tres. In univerſum autem trecenti quadraginta quatuor. Si Synodali epiſtolæ addidiſſet Subſcriptores Epiſcopos, res fuiſſet plana : Sciremus quot adfuiſſent Synodo. Iſtius rei ſilentium cogit nos ceſpitare. In ſancti Hilarii fragmentis exſtat hic titulus : "Nomina Epiſcoporum infra, „qui Synodo Sardicenſi adfuerunt, & ſubſcripſerunt in Judicio. „Enumerantur omnia nomina, & adjungitur: Epiſcopi omnes „numero unus de ſexaginta". Certum eſt fuiſſe plures, ideòque iſte Catalogus non eſt authenticus. Quidquid ſit, Athanaſius lucidè affirmat trecentos quadraginta quatuor Epiſcopos Actis Synodalibus ſubſcripſiſſe, atque ita nobis ſubminiſtrat duo fundamenta, ex quibus concludamus Synodum fuiſſe Oecumenicam.

Primum fundamentum nobis explanat in ſua, Adriano ſecundo Pontifici inſcripta, ad octavam Synodum Præfatione Cardinalis Anaſtaſius, Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius, adducens rationes, ex quibus laudata Synodus ſit veraciter univerſalis : "Univerſalis eſt, „quia cum Chriſtus in ſuo Corpore, quod eſt Eccleſia, tot Pa„triarchales Sedes, quot in cujuſque mortali corpore ſenſus, lo„caverit, profectò nihil generalitati deeſt Eccleſiæ, ſi omnes illæ „Sedes unius fuerint voluntatis, ſicut nihil deeſt motui corporis, „ſi omnes quinque ſenſus integræ; communiſque fuerint ſanitatis. „Inter quas tamen Sedes quia Romana præcellit, non immerito „viſui comparatur, qui profectò cunctis ſenſibus præeminet, „acutior illis exiſtens, & communionem, ſicut nullus eorum, cùm

omni-

„omnibus habens". Affirmat ad generalem Synodum requiri quinque Patriarcharum præſentiam, præſertim Romani. Quod enim ſine hujus præſentia ac vario influxu eſſe non poſſit Oecumenica Synodus, eſt perpetua & firma totius Eccleſiæ confeſſio. Romanum Epiſcopum in iſta Synodo eſſe luminare majus, ideòque omnes ſtellas ab ipſo illuminari ac dirigi, ad eandem octavam Synodum rectè dixit Metrophanes Metropolita Smyrnenſis. At verò de aliis Patriarchis rectè dixit magnificentiſſimus Patricius Bahanes: "Poſuit Deus Eccleſiam ſuam in quinque Patriarchiis, & „definivit in Evangeliis ſuis, ut nunquam aliquandò penitùs deci„dant, eò quod capita Eccleſiæ ſint. Etenim illud quod dicitur", Et portæ inferi non prævalebunt adversùs eam, "hoc denunciat. Quan„do duo ceciderint, currunt ad tria; cum tria ceciderint, currunt „ad duo; cum verò quatuor fortè ceciderint, unum quod per„manet in omnium Capite Chriſto Deo noſtro, revocat iterùm „reliquum corpus Eccleſiæ". Affirmat ad generalem Synodum ita requiri omnium Patriarcharũ præſentiam atq; conſenſum, ut tamen ipſa per duorum aut trium, immò & per quatuor defectum ac Apoſtaſiam non amittat Oecumenicam dignitatem atque authoritatem. Dummodò nempe perſiſtat, & ſuum miniſterium expleat Pontifex Romanorum. Inſigniter hoc in literis ad ſanctum Thaſium Patriarcham Conſtantinopolitanum ſcriptis, & ad ſeptimam Synodum lectis, profeſſi ſunt Coſmas Alexandrinus, Theodorus Antiochenus, ac Theodorus Patriarcha Hieroſolymitanus: "Illud „tamquam neceſſarium penes Pontificalem Apicem veſtrum du„cimus commonendum, ut ſi volueritis celebrare Synodum, ne „vobis moleſta appareat trium Apoſtolicarum Sedium almorum „Patriarcharum, & ſanctiſſimorum Epiſcoporum, qui ſub ipſis „degunt, abſentia, non ex proprio eorum accidens Propoſito, „ſed ex Tenentium ſeu Dominantium illis terribilibus minis, & „mortiferis pœnis. Hoc autem ſubtilius eſt conſiderandum, etiam „ab ipſa ſacra & univerſali ſexta Synodo, in qua nullus eorum, „qui per idem tempus in his partibus Epiſcopi erant, conveniſſe „repertus eſt propter Obſcœnorum Obtinentiam. Sed nullum ex „hoc ſanctæ Synodo adhæſit præjudicium, neque vires habuit prohi„tio aliqua ſtatuendi & manifeſta faciendi recta Dogmata pietatis: „Præcipuè cum ſanctiſſimus & Apoſtolicus Papa Romanus con„cordaverit, & in ea inventus ſit per Apocriſarios ſuos. Et nunc hoc

Actor. 6.
Actor. 8.
Actor. 3.

„hoc cum ſanctiſſimi auxilio Dei ſimiliter fiat. Nam ſicut tùnc „illius fides in Orbis terræ perſonuit fines, ita & Synodi, quæ „nunc per gratiam Dei congreganda eſt per interventionem veſtram, „& ejus qui moderatur Apoſtolorum Principis Sedem, prædicabi„tur in omni loco qui ſub Sole eſt, videlicet quæ Tyrannicè de„ſtructa ſunt erigens, & in antiquam ac Apoſtolicam reformans „traditionem". Loquuntur de abſentia ob Tyrannicas & horrendas minas ac prohibitiones obſcœnorum Saracenorum, tunc Dominantium in tribus iſtis Patriarchatibus. Si igitur iſta juſtiſſima abſentia Oecumenicam Synodi dignitatem atque authoritatem nec aufert nec circumſcribit, longè minùs facere id poſſit abſentia per prævaricationem, per rebellionem, per ſchiſma, per hæreſim. At verò Sardicenſi Synodo, cujus ætas ſolos tres habebat Patriarchas, adfuit per Legatos Romanorum Epiſcopus, perſonaliter ſanctus Athanaſius Patriarcha Alexandrinus. Adfuerunt Epiſcopi pluſquam ex triginta quinque utriuſque Romani Imperii Provinciis. Cum paucis infectis & Obſcœnis abfuit ſolus Stephanus Patriarcha Antiochenus, homo intruſus & hæreticus, ab ipſis poſtea Arianis ob facinora degradatus. Abfuit per ſchiſma, per hæreſim, per Apoſtaticam fugam, per prævaricatoriam rebellionem. Quis ergo negare iſti Synodo poſſit Oecumenicam dignitatem atque authoritatem? Quod ipſam Romana, immò omnis Orthodoxa ſub cælo Eccleſia ſemper Nicænæ Synodo æquiparaverit, & uti authenticam appendicem in unum cum ipſa corpus conflaverit, eſt ſuo loco abundè demonſtratum. Sacroſanctum Tridentinum Concilium quis impuro corde aut ore præſumat inficiari veraciter ac plenê Oecumenicum? Et tamen ipſi plures cum ſuis Epiſcopis defuerunt Patriarchæ. Per hæreſim ac rebellionem. Plura de hoc articulo ſcripſi in Synodorum Scholiis.

Alterum ſancti Athanaſii pro ſua ac noſtra aſſertione fundamentum eſt, quod plurimi per omnem Eccleſiam Epiſcopi jam peractæ Synodo acceſſerint & ſubſcripſerint. Hujuſmodi enim acceſſus omninò ſufficit ad ſanandos qualeſcumque defectus, ad complendam defectuoſæ etiam Synodi Oecumenicamdignitatem. Etiam ad ſanandum eſſentialem defectum ex abſentia, immò & ex contradictione Romani Pontificis. Etenim quis ignoret hunc defectum infuiſſe quinto Concilio, ac item primo Con-

ſtantinopolitano ? Loquor præſertim de illo, in quo cum ſancto Gregorio Nazianzeno dejectus eſt maximus Cynicus, ac in Regiæ civitatis Cathedram impoſitus Nectarius. Et tamen accedens diſpenſatoria & confirmatoria Vigilii Pontificis & ſancti Damaſi conſenſio atque ſubſcriptio utramque fecit authenticam, atque ex integro Oecumenicam. Hæc poſterior eſt una iſtarum quatuor, quas magnus Gregorius ut quatuor ſancta Dei Evangelia veneratus eſt, & juſſit venerandas. Et omnis ſub cœlo Eccleſia fuit ſemper venerata. Orientalis inſuper inſcripſit ſacris Dyptichis, & ad ſacrificium quotidianá profeſſione laudavit. Similis igitur Antiocheni Patriarchæ acceſſio etiam Sardicenſem Synodum potuit facere Oecumenicam. Et quod omnes Orthodoxi per iſtum Patriarchatum Primates Epiſcopi talem acceſſionem fecerint, lucet ex Actis, quæ ſtatim poſt Synodum cum ſancto Athanaſio celebravit Maximus Epiſcopus Hieroſolymitanus. Attamen ipſa tali medicamine non indiguit: Fuit ſemper per ſuos Natales integra, ac Oecumenicè ſana.

Hæreſ. 17. Cap. 1. Dominus Archi-Epiſcopus nobis opponit authoritatem ſancti Epiphanii: "Photinus in Sardicenſi Occidentis Synodo de„poſitus eſt". Et ſancti Hilarii Pictavienſis Epiſcopi authoritatem in libro adversùs Imperatorem Conſtantium: "Damnas „& Subſtantiæ nomen, quo te & Sardicenſi Synodo, & Sir„mienſi pium eſſe Occidentalibus mentiebaris". Affirmat Sardicenſem Synodum ab utroque Patre appellari Occidentalem, utique ſolorum Occidentalium, ideoque negari Oecumenicā. Reſpondeo hoc ſancti Hilarii teſtimonio pariformiter concludi etiam Sirmienſe Concilium fuiſſe Occidentalium, de quo tamen in quinto contra Eutychetem libro ſcribit Vigilius Tapſenſis Epiſcopus: "Adversùs ſacrilegam impiæ profeſſionis uni„tatem, quæ per Hoſium, Valentem, Urſacium, & Germi„nium, cæteroſque ſimilis pravitatis apud Sirmium fuerat con„ſcripta, univerſi Orientales Epiſcopi convenientes, alias duo„decim ſententiarum definitiones ediderunt, quæ Nicæno Con„ciliò non continentur". Et infra: "Illius Catholici Concilii, „apud Sirmium contra Photinum ex toto Oriente congrega„ti, quis ſufficiat multiplices fidei ſanctiones comprehendere, „quæ apud Nicænam Synodum non ſunt omninò ſancitæ"? An iſta etiam duodecim Capitula ſint apud Sirmium edita, eſt

quæſtio.

quæſtio. Quidquid ſit, hoc poſterius Sirmienſe Concilium omninò laudat ſanctus Hilarius, & ipſum Vigilius palam affirmat fuiſſe Orientale. Licet enim intra Occidentalis Imperii limites fuerit celebratum, conſtabat tamen ex Orientalibus præſertim Epiſcopis. Nec aliud ſcribit Hilarius. Scribit ipſum placuiſſe Occidentalibus, non fuiſſe Occidentale. Idem eodem tenore ſcribit de Sardicenſi. Proinde hoc Domini Archi Epiſcopi fundamentum eſt infirmum & caducum.

Quæſtio eſt, Quo ſenſu ſanctus Epiphanius ſcripſerit Sardicenſem Synodum fuiſſe Occidentalium? Reſpondeo illum exponi à Chalcedonenſi Synodo in acclamatorio ſermone ad Imperatorem: "Ita & qui poſtmodùm ubique adversùs varias Hæ„reticorum congregati ſunt novitates, commune de fide De„cretum unanimiter ediderunt, ea quæ fraterno conſenſu pro„baverant, abſentibus evidentiſſimè intimantes. Et illi qui„dem qui apud Sardicam contra reliquias Arii convenerunt, „Orientalibus direxerunt ſui Conſtituta judicii. Qui verò in „his partibus Apollinaris detexêre peſtilentiam, Occidentalibus „proprium innotuére Decretum". Sermo comparat Sardicenſem Synodum cum prima Conſtantinopolitana, & hanc Orientalium, iſtam affirmat fuiſſe Occidentalium: Quia nempe Occidentales Epiſcopi in ipſa prævaluerunt. Deinde Epiphanius loqui poſſit ex magno Baſilio; cui Sardicenſis Synodus propter Acta circa Marcellum Ancyræ Epiſcopum graviter diſplicuit. Etenim non ſolam Marcelli perſonam, ſed & ipſius de æterno Chriſti Regno librum probavit, & à calumniis abſolvit iſta Synodus, in quo fuit omninò circumſcripta.. Adversùs hanc obreptionem, ac præſertim adversùs Marcelli errorē reclamarûnt dudùm cum Baſilio multi Orientales Epiſcopi, & tandem Conſtantinopolitana Synodus addidit ſuo Symbolo: *Cujus Regni non erit finis.* Iſtam igitur circumſcriptionem, & ex ipſa factam Marcelli abſolutionem digerere non potuit Baſilius, & paſſim appellavit "Facinus Occidentalium". Averſio in plurium animis permanſit uſque ad admiſſum à Romana Eccleſia, & probatum iſtud Marcelli damnatorium Additamentum. Quieſcere tunc cœpit omne illud murmur. Interim ex illo poſſit Epiphanius adhuc fuiſſe locutus. Quidquid ſit, falſum eſt, quod plures poſt peractam Synodum Epiſcopi ſubſcripſerint ſoli reſtitutioni

ſancti Athanaſii. Quod omnibus Actis ſubſcripſerint, ſupra audivimus ab ipſo Athanaſio. Et iſtam generalem ſubſcriptionem improbavit Baſilius: Nempe ob comprehenſam abſolutionem Marcelli. Adductum Imperatoris Juſtiniani pro Oecumenica hujus Synodi dignitate teſtimonium nobis repræſentat ſenſum totius Orientalis Eccleſiæ.

Notanda ſunt hæc Domini Archi-Epiſcopi verba: "Convocatio „hujus Concilii eâ mente facta eſt, ut Concilium Oecumeni-„cum celebraretur, ſed quia divortium ante contigit, quam „Concilium foret conſtitutum ex Epiſcopis utriuſque Imperii, „res in eo definitæ ſpectari non poſſunt, niſi tanquam à Concilio „Occidentali decretæ, quandoquidem decretæ ſint abſentibus „Epiſcopis Orientalibus". Eſt ipſiſſimum Hæreſiarchæ Neſtorii argumentum adversùs ſacroſanctam Epheſinam Synodum, magno impetu declamatum in querimonia ad Imperatorem Theodoſium: "Piis literis veſtris morem gerentes, voluimus piiſſimorum Epiſ-„coporum undequaque venientium, præcipuè verò magnæ ci-„vitatis Antiochenæ Epiſcopi cum piiſſimis ejuſdem Metropo-„litanis Epiſcopis, cæterorumque qui ex Italia & Sicilia exſpe-„ctabantur, adventum operiri, atque ita communem omnium „conſeſſum inſtituere. Porrò Ægyptii & Aſiatici quoddam ſeor-„ſim conciliabulum inſtituerunt". Affirmat Epheſinum Concilium, quod ex Theodoſii intentione debebat eſſe Oecumenicum, ob non exſpectatum Joannis Patriarchæ Antiocheni cum ſuis Epiſcopis adventum fuiſſe à Cyrillo ac Memnone, Ægyptiacæ ac Aſiaticæ Diœceſeon Exarchis, demutatum in particulare Conventiculum. Et circumſcripto Theodoſio argumentum placuit. Etenim inter rationes, ex quibus circumduxit Synodi Acta, fuit & hæc: "Neque omnes, ut Decretum erat, piiſ-„ſimi Epiſcopi convenerunt, cum tamen magnæ Antiochenæ „civitatis Epiſcopus cum aliis Metropolitanis jam appropinqua-„ret". Verùm ſanctus Cyrillus in Apologitico ad eundem Principem libro repoſuit: "Qui Antiochenæ Eccleſiæ præeſt, à ve-„ſtra Majeſtate ad præfinitum diem adeſſe juſſus, à ſancta Sy-„nodo abfuit. Studio enim in itinere hærebat, ut eâ cuncta-„tione illius improbitati gratificaretur, qui contra Chriſtum nu-„gatus fuerat". Affirmat Joannem non per neceſſitatem, aut rationabilem cauſſam, ſed per dolum aut certè per culpam ſe-

rò

rò veniſſe, ideòque nihil Oecumenicæ Dignitatis fuiſſe detractum Synodo. Et Princeps acquievit. Etiam ipſe poſtea Joannes. Et omnis ſemper Eccleſia. Omnes Epheſinum Concilium, quia veraciter Oecumenicum, veneramur ut ſacroſanctum Dei Evangelium. Porrò cum ſua Euſebiana Factione Stephanus Antiochenus ad Sardicenſem Synodum non ſerò venit, ſed jam præſens per prævaricationem aufugit: Per ſchiſma, per hæreſim, per rebellionem. Quare Oecumenicæ Synodi poteſtas permanſit apud reliquos Epiſcopos. Paucorum Apoſtatarum iniquitas Synodum, quam Julii Pontificis & Conſtantii atque Conſtantis Imperatorum convocatio ac intentio Oecumenicam eſſe juſſerat, nequiit tranſmutare in particularem. Chriſti Domini promiſſio, "Ubi duo vel tres fuerint congregati in nomi„ne meo, in medio eorum ſum", per aliquot factioſos exufflari non poſſit, aut truncari. Veram de abſentibus à Synodo Epiſcopis regulam tradit in literis ad præfatum Imperatorem Theodoſium magnus Leo, ſcribens de Dioſcori Patriarchæ Alexandrini in Epheſino Latrocinio violentiis: "In ipſo judicio „non omnes, qui convenerunt, interfuiſſe cognovimus. Nam „alios rejectos, alios didicimus intromiſſos, qui pro Dioſcori „arbitrio impiis ſubſcriptionibus captivas manus dederunt". Sola igitur injuſta excluſio, non doloſa abſentia, longè minùs ſcelerata fuga poſſit Synodum circumſcribere, aut ex Oecumenica transferre in particularem. Immó nec negligens abſentia id poſſit. Etenim Epiſcopum, qui accedere Synodum neglexerit, & qui legitimè detentus non curaverit legare Vicarium, ſacri Canones graviter puniunt, & puniri mandant, etiam per ipſam Synodum, quam neglexit. Quod nempe ipſa plenam integræ Synodi habeat authoritatem.

CAPUT XXXII.

Demonſtratur quod etiam Orientalis Illyrici Eccleſia ſemper appellaverit ad Sedem Apoſtolicam.

Cap. 14. DOminus Petrus de Marca in ſeptimo ſui operis libro ponit hanc concluſionem : "Concilia Pro„vincialia, quorum ſuprema erat authoritas quo„ad depoſitionem Epiſcoporum, adeò ut non„dum eâ tempeſtate permiſſa eſſet in Occiden„te provocatio, relationes tamen interdum ſuas „mittebant ad Sedem Apoſtolicam, quibus con„tinebantur ea, quæ adversùs Epiſcopum dejectum decreta fue„rant". Horrenda concluſio. Et adjungit : " At Innocentius I. „audaciæ ſubſidium à dignitate Sedis ſuæ petens, atrox vulnus „inflixit authoritati Synodi Macedoniæ, cujus judicium retractavit „in cauſſa Bubalii & Tauriani, ea Synodo damnatorum. Id ægrè „tulerunt Epiſcopi per Macedoniam conſtituti, qui de ea novitate „apud Innocentium queſti ſunt. Quid faceret ſummus Pontifex? „Erat hic ſanè locus proferendi authoritatem canonum Sardicen„ſium, ſi tunc illi in uſu fuiſſent. Nec ſanè eos omiſiſſet Pon„tifex. Sed neque Concilium Nicænum laudavit : Quod tamen „non omiſiſſet, ſi canone aliquo Synodus illa Romanæ Sedi jus „tribuiſſet retractandi judicia Provinciarum. At fortaſſe attulit „conſuetudinem Anteceſſorum ſuorum, quemadmodum ab eo „uſurpatum videmus in plurimis occaſionibus. Non ita ſanè, „Solam ergò æquitatem prætendit, aiens veritatem magis ſplen„deſcere, cum exagitatur, fructumque Divinum eſſe, cum ve„ritas ſæpè examinatur". Affirmat varia. Primò, quod Provincialium Synodorum quoad Epiſcoporum degradationem judicia ſint ſupremæ ac inappellabilis authoritatis. An ex Evangelico, an ex Apoſtolico Jure iſtam dignitatem ipſis adſtruat, ignoro. Ad minus ex Apoſtolico. Hinc enim ſecundò aſſerit, quod Nicæni Canones nihil poteſtatis ſuper iſtas Synodos adſcripſerint Sedi Apoſtolicæ. Tertiò, quod Sardicenſis Synodus cœperit prima hono-

rare

rare ſancti Petri memoriam, & ipſi quid modicum impartiri. Quartò, quod iſti Canones ſub Innocentio primo necdum eſſent admiſſi apud Illyricum, Quintò, quod uſque tunc Romanæ damnatorum Antiſtitum appellationes eſſent illìc inſuetæ atque incognitæ. Sextò, quod Innocentius ipſas primus tentaverit intrudere. Septimò, quod iſte conatus fuerit audax Attentatum. Octavò, qûod iſta audâcia atrox vulnus Synodorum authoritati inflixerit.

Authenticum atque legitimum Innocentii opus ſupra expoſui. Hìc addendum judico, quod utriuſque Illyrici Eccleſia Romanarum appellationum conſuetudinem ſemper habuerit, ac ipſas frequenter uſitarit. Et ante omnia admiror, quomòdò Illyrici Eccleſia dicatur ignoraſſe Sardicenſes Canones. Etenim ſextus decimus Canon totus eſt de Theſſalonicenſi Eccleſia. Decimus octavus componit litem circa Muſeum & Eutychianum : Qui putantur fuiſſe Epiſcopi præfatæ Eccleſiæ. Et de Romana appellatione Canones emanarunt non ad ſolam interceſſionem Hoſii, ſed etiam ad relationem Gaudentii, Naxitani Epiſcopi, Metropolitæ Dacorum. Et hac forſitan de cauſſa idem Gaudentius Euſebianæ Factioni fuit adeò exoſus, ut damnari meruerit per Philippo-Politanum Conventiculum. Proinde dubitari non poſſit, quin Sardicenſes Canones ſtatim à ſui exordio plenè viguerint in Illyrico. Nam & ipſa Sardica eſt Illyrici civitas. Quod item Romanæ appellationes illìc ſemper viguerint, lucet ex magni Leonis ad omnes Orientalis Illyrici Metropolitas literis, quibus Apoſtolicas vices, quas Anaſtaſio Theſſalonicenſi Archi-Epiſcopo Anteceſſor ejus Sixtus III. dederat, confirmat atque ampliat. Etenim in fine adjungit : "Si quæ verò cauſſæ graviores vel appellationes emerſerint, eas ſub Anaſtaſii relatione ad nos mitti debere decrevimus, ut noſtrâ ſecundùm Eccleſiaſticum morem ſententiâ finiantur". Quid voces, Secundùm Eccleſiaſticum morem", importent, eſt omnibus exploratum. Epiſt. 6. Cap. 5.

Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus rectè dat hoc marginale Scholion : "Cauſſæ graviores & appellationes Illyrici reſervatæ". Romanæ enim appellationes ſunt ſuprema Romanæ Eccleſiæ dignitas, & de ipſa Dominus ſingulariter dixit ad Apoſtolici Collegii Principem : *Confirma Fratres tuos*. Hinc ipſam generatim delegare nunquam conſuevit Sedes Apoſtolica. Eandem in

Illyrico

Illyrico conſuetudinem laudat in literis ad Theſſaliæ Epiſcopos ſanctus Bonifacius I. Rufi Theſſalonicenſis Archi-Epiſcopi Apoſtolicis vicibus ob neſcio quos ejus exceſſus recalcitrarant, & ipſas excutere tentarant iſti Epiſcopi, ideoque ad ipſos ſcripſit Pontifex : "Certè ſi in quoquam ejus ſupra debitum fuit viſa correp-
Epiſt. 9. „tio, quoniam ideò tenet Sedes Apoſtolica Principatum, ut que-„relas omnium licenter acceptet, interpellari nos ſuper hoc miſſa „Legatione convenerat, quos curam omnium rerum manere vi-„deatis". Epiſtola exſtat in Romana Bonifacii ſecundi Synodo, vulgata per Dominum Lucam Holſtenium. Affirmat quarumvis non ex Illyrico dumtaxat, ſed ex toto Mundo querimoniarum & appellationum ſuſceptionem eſſe ipſum Apoſtolicæ Sedis Principatum, aut ſanè illuſtrem ejus portionem. Idque ideò, quia ipſi manet cura omnium rerum, ſeu ſollicitudo omnium Eccleſiarum. Ex quo vides R. Patrem Paſchaſium Queſnellum, qui Romanæ Cathedræ appellationes ſubducit, in vanum profiteri ac prædicare ejus Primatum. Sunt deluſoriæ verborum phaleræ.

Eandem conſuetudinem idem Pontifex multâ eruditione confirmat in literis ad præfatum ſuum Vicarium Rufum, & cunctos Orientalis Illyrici Epiſcopos. Demonſtrat omnes Orientales, etiam Patriarchales, Eccleſias eſſe ac ſemper fuiſſe ſubjectas Romanæ Sedi, atque proſequitur : "Sed quia res poſtulat, appro-
Epiſt. 10. „bandum documentis eſt maximas Orientalium Eccleſias in mag-„nis negotiis, in quibus opus eſſet diſceptatione majori, Sedem „ſemper conſuluiſſe Romanam, & quoties uſus exegit, ejus auxi-„lium poſtulaſſe". Affirmat iſtius perpetuæ ſubjectionis duos etiam eſſe perpetuos characteres : Relationem ac appellationem. Affirmat Alexandrinam & Antiochenam, omneſque alias Orientales Eccleſias ad Romanam ſemper retuliſſe ac appellaſſe, ideoque ipſi ſemper fuiſſe ſubjectas. Eſt irrefragabile argumentum. Etenim nemo refert aut provocat, niſi ad Superiorem. Item ad omnem Superiorem referri poteſt ac debet, itemque appellari. Sunt correlativa. Seſe mutuò ponunt ac tollunt. Proinde quiſquis appellationes tollit, tollit & Primatum. Doloſa ac Euſebiana eſt ejus profeſſio. Profitetur ſolum loci Primatum, non poteſtatis aut juriſdictionis.

Porrò quod omnes iſtæ Orientales Eccleſiæ ad Romanam ſemper retulerint atque appellaverint, Bonifacius demonſtrat authenti-

cis & magnis exemplis : "Sanctæ memoriæ Athanaſius & Petrus, „Alexandrinæ Sacerdotes Eccleſiæ, hujus Sedis auxilium poſtula„runt. Cum Antiochena Eccleſia per multum temporis labora„ret, ita ut fierent illinc propter hoc ipſum ſæpè diſcurſus, pri„mò ſub Meletio, poſtea ſub Flaviano, Apoſtolicam Sedem mani„feſtum eſt eſſe conſultam. Ad ejus authoritatem poſt multa quæ „ab Eccleſia noſtra geſta ſunt, nemini dubium eſt Flavianum com„munionis gratiam recepiſſe, quâ in perpetuum caruerat, niſi „hinc ſuper hoc Scripta manaſſent. Clementiſſimæ recordationis „Princeps Theodoſius Nectarii ordinationem, propterea quia in „noſtra notione non eſſet, habere non exiſtimans firmitatem; „miſſis è Latere ſuo Aulicis cum Epiſcopis, Formatam huic à Se„de Romana dirigi regulariter depopoſcit, quæ ejus Sacerdotium „roboraret. Ante breve tempus, id eſt, ſub Prædeceſſore meo „Innocentio, Orientalium Eccleſiarum Pontifices, dolentes ſe à „Beati Petri communione ſejunctos, per Legatos pacem, ſicut „Charitas veſtra retinet, popoſcerunt. Quo tempore Apoſtolica „Sedes omnia non difficulter indulſit. Quoniam igitur ad pro„bandam veritatem arbitror, quæ diximus, exempla ſufficere, „quamvis veſtra notione teneantur, abſque Fraternitatis injuria Con„ventui veſtro volumus his literis obviatum".

Primũ itaque exemplum Orientalium Antiſtitũ, qui ad Romanam Sedem provocarûnt, atque ab ipſa poſtularûnt auxilium, ſunt ſanctus Athanaſius Patriarcha Alexandrinus, & proximus ejus Succeſſor Petrus. Athanaſius contra inflictam ſibi à Tyria ac Antiochena Synodo damnationem ad ſanctum Julium, Petrus adversùs Pſeudo-Patriarchæ Lucii intruſionem, ac ſibi illatas ab ejus Factione violentias appellavit ad ſanctum Damaſum, & poſtulavit auxilia. Et Julius Athanaſium ſolummodò reveſtivit, retractatorium cauſſæ Judicium delegans Sardicenſi Concilio. Et hinc nati ſunt Sardicenſes Canones. Etiam præſcripta ab ipſis forma, quæ omnem retractatorii Judicii ſeriem permittit ſapientiſſimo arbitrio Romani Pontificis. Hoſius innovavit Apoſtolicum Canonem, & ſtabilivit perpetuum Eccleſiæ morem, qui tantam authoritatem Romano Epiſcopo ſemper detulerat. Sanxit ex Julii Pontificis non ſolùm Facto, ſed & Mandato. Ita enim jubet Apoſtolica Synodorum lex, Pontifici in generali Concilio adſcribens jus relationis cum Prærogativa ſuffragii.

Hæc Hoſius apud Sardicam omninò habuit, & uſurpare non potuit ſine ſingulari Mandato. At verò Damaſus Petrum non ſolummodò reveſtivit, ſed & plenè reparavit. Audiamus rem ab Hermia Sozomeno: "Athanaſius Epiſcopus Eccleſiæ Alexandri-„næ exiit è vita. Itaque morte ejus quamprimùm per Arianos „nunciata, brevi tempore poſt Euzoius, Sectæ Arianæ apud An-„tiochiam Antiſtes, proficiſcitur Alexandriam, & unà cum eo „etiam Magnus Quæſtor, ab Imperatore Valente miſſus. Qui „duo Petrum, cui Athanaſius Epiſcopatum commiſerat, compre-„henſum concludunt in carcere. Petrus verò clam è carcere elap-„ſus, conſcenſa nave, ad Damaſum Epiſcopum Romanum traje-„cit". Rem latiùs narrat Socrates. Et omnium latiſſimè ipſe Petrus in literis ad omnes Orthodoxos ſub cœlo Epiſcopos, ex-ſtantibus in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodoreti. Pergit Sozomenus:
L.6.C.39. "Concilii Nicæni Fautores denuò cœperunt animis confidere. Et „maximè Alexandrini: Nam Petro cum literis Damaſi tunc Ro-„ma reverſo Eccleſias tradiderunt. Lucius autem inde ejectus „Conſtantinopolim navigavit". Hoc ipſum ſcribit Socrates: "Pe-„trus cum literis Damaſi Pontificis Romani Roma reverſus eſt.
L.5.C.30. „Quæ confirmabant & ejus creationem. Populus igitur illis con-„fiſus expellit Lucium, Petrum autem in ejus locum introducit". Proinde Petrus non adversùm ſolas Magni Quæſtoris ac Palladii Auguſtalis Præfecti violentias, ſed etiam adversùs Lucii intruſionem pro ſua creatione appellavit. Et hanc confirmavit Damaſus, iſtam exufflavit. Solus Damaſus. Et iſti judicio tantùm detulit Alexandriæ Clerus ac Populus, ut ſpretis Imperatoris Valentis Arianis terroribus ejecerint Lucium, & Petrum repoſuerint in Thronum. Athanaſium fuiſſe à ſolo Julio reſtitutum ſupra audivimus à ſancto etiam Gelaſio, ac ſancto Felice tertio.

Secundum exemplum eſt Euſtatianum Antiochenæ Eccleſiæ ſchiſma, propter quod ad Romanam Eccleſiam facti ſunt multi diſcurſus, relationes multæ, multæ appellationes. Et ſub Meletio, & ſub Flaviano. Sanctus Euſtatius, unus ex Nicæni Concilii Primatibus, nequiſſimè fuit per Euſebianam Arianorum Factionem damnatus, ac Sede ejectus, ipſaque fuit tradita iſtis hæreticis. De
L.2.C.34. Meletio ſcribit Socrates: "Meletius primum Sebaſtiæ, quæ eſt „in Armenia, delectus eſt Epiſcopus. Deinde Sebaſtia in Epiſ-„copatum Berrheæ, urbis Syriæ, tranſlatus. Qui cum Concilio

Seleuciæ

„Seleuciæ habito interfuiſſet, fideique formulæ à Factione Aca-
„ciana compoſitæ ſubſcripſiſſet, extemplo Berrheam repetiit.
„Mox Concilio Conſtantinopoli convocato Antiocheni, cum pro
„certo intellexiſſent Eudoxium ipſorum Eccleſiam contempſiſſe,
„& Conſtantinopolim divitiarum cauſsa ſe tranſtuliſſe, Meletium
„Berrheâ evocatum in Sede Epiſcopali Antiochenæ Eccleſiæ col-
„locant". Sanctus Epiphanius affirmat eum ab ipſo Acacio Luſco, Cæſaræenſium apud Paleſtinos Metropolita, cujus Factionem Seleuciæ adjuverat, fuiſſe inthronizatum. Nicephorus Calixtus addit ipſum etiam Eudoxium adjuviſſe, ſperantem fore, ut Meletius Euſtatianos, in Orthodoxa fide ac defuncti Euſtatii communione conſtantiſſimè perdurantes, ad Arianas partes ſeduceret. Meletius enim erat vir potens opere ac ſermone. Quod ipſum ſcribit Hermias Sozomenus, & adjungit: "Sed longè ipſos ſua fefellit opi- L.4.C.27.
„nio". Etenim ad tantam Sedem evectus Meletius eſt ſubitò mutatus in alium virum: Mox cœpit ſe monſtrare Orthodoxum, & conſtanter recta prædicare. Sanctus Joannes Chryſoſtomus affirmat, quod triginta dierum ſpatio omnem Antiochiam fecerit catholicam. Concionem, cujus cauſsâ hæreticus Archi-Diaconus adſcendit Suggeſtum, ac Meletii os violenter compreſſit, ſanctus Epiphanius inſeruit ſuo Panario. Et his graviſſimè læſi Ariani Imperatorem ſuum Conſtantium impulerunt, ut Meletium uti prævaricatorem ejiceret, & intruderet fidiſſimum ſibi Euzoium, utpotè ipſius Arii Congerronem, una cum illo olim damnatum ac ejectum à ſancto Prtriarcha Alexandro. Incogniti Authoris Synodicus liber affirmat Meletium fuiſſe communi Arianorum & Catholicorum ſuffragio evectum, & ipſi ejecto ſuffectum fuiſſe Eudoxium. At certum eſt in utroque labi. Exulabat tunc apud Orientem unà cum ſancto Euſebio Vercellenſi Epiſcopo Lucifer Calaritanus Epiſcopus, agebatque vices Liberii Pontificis ac Sedis Apoſtolicæ. Et licet Meletii converſionem probaret & laudaret, nullatenùs tamen ejus promotionem. Etenim non ſolum ab Arianis patrata erat, ſed etiam in locum Arianorum, quos ſancto Euſtatio ſuperordinatos perfidia intruſerat. Cenſuit Sedem à ſancti Euſtatii morte ſemper vacaſſe, ac etiamnùm vacare. Hinc inſuper videns abeſſe Meletium, ideoque Sedem non ſolo jure, ſed etiam facto vacuam, ordinavit Paulinum Presbyterum, Euſtatianæ communioni hucuſque Præfectum, vacantis Sedis quaſi Vica-

 rium,

rium, & ipſum dixit verum ac legitimum ſancti Euſtatii Succeſſorem.

Defuncto Conſtantio in Imperium ſucceſſit Julianus, qui omnes Orthodoxos ab illo proſcriptos Epiſcopos revocavit, atque ita redivit & Meletius. Hinc Antiochena Eccleſia habuit tres Epiſcopos: Paulinum, Meletium, & Euzoium. De ipſis ſcribit Socrates: "Omnibus ferè Eccleſiis, quæ ibi erant, Euzoius „Arianæ Sectæ Patronus præfuit. Paulinus tamen unam ſolam „obtinuit Eccleſiarum parvarum, quæ erant intra urbem. „Ex qua quidem ipſum Euzoius propter reverentiam, quam verſùs illum habuit, non ejecit. Meletius autem extra portas ci„vitatis Conventus celebravit". Et hi ſunt Campenſes, de quibus in ſuis ad ſanctum Damaſum literis beatus Hieronymus, peſſimè intellectus ab Eraſmo. Et quidem de Meletio ac Paulino, quod ambo eſſent Orthodoxi, natæ ſunt graves contentiones inter Eccleſias. Romana & omnis Occidentalis, licet Luciferi Factum non plenè probaret, adhæſit Paulino, & Meletium, quia olim Arianum, & ab Arianis tranſlatione intruſum, dudùm cenſuit non poſſe eſſe Epiſcopum; Orientalis autem iſtud ipſum judicavit de Paulino, quoniam erat ſuperordinatus Meletio. Acceſſit quod apud plures, licet immeritò, malè oleret de Marcello ac Sabellio.

L. 5. C. 7.

Hinc ortæ ſunt plures Legationes ac provocationes ad Romanam Eccleſiam. Meletius enim priùs Dorotheum Diaconum, deinde legavit ſuum Diaconum Sabinum. Ita habemus in variis literis ſancti Baſilii, qui in ſuis ad Antiochum Presbyterum literis exponit & primum Romanæ Eccleſiæ de hac lite judicium: "Poſtquam reverſi ſumus domum, confeſtim occuparùnt nos ab „Oriente epiſtolæ, quibus ſumus certiores facti, literas accepiſſe „Factionis Paulinianæ Sectatores ab Occidente miſſas, Principatus „ipſius conteſſerationes. Unde mirum in modum Factionis illius „homines efferebantur, & tripudiabant, & fidei edebant confeſ„ſionem: In qua quidem ſuſcipienda paratiſſimi erant noſtris hic „Eccleſiis coadunati". Eadem de re ſcripſit ad illuſtrem Comitem Terentium, qui Romanum Decretum reveritus volebat in executionem mittere: "Dicebantur Fratres, qui Paulino favebant, „in colloquium cum tua Rectitudine deſcendere de ſua nobiſcum „unione. Nobiſcum, inquam, qui à partibus Meletii ſtamus, „illius viri Dei, Epiſcopi Antiocheni. Quos audio circumferre

Epiſt. 272.

Epiſt. 349.

Occiden-

„Occidentalium literas, quibus Epiſcopalis Antiochiæ Sedes ipſo„rum parti addicitur, vir autem admirabilis Meletius ab Epiſco„patu Eccleſiæ Dei abdicatur". Judicii fundamentum credo à Baſilio exponi in literis ad Petrum Alexandriæ Patriarcham : "Do„rotheus" Diaconus, Roma "reverſus, referebat nobis quos te„cum habuit ipſe apud Damaſum Reverendiſſimum Epiſcopum „ſermones, & mœrore nos affecit, cum prædicaret Fratres no„ſtros, Deo chariſſimos noſtros Comminiſtros, Meletium at„que Euſebium" Samoſatenſem Epiſcopum, "inter Arii furorem „inſanientes eſſe recenſitos". Omnibus nervis ſuadet iſtas Romanorum literas eſſe ſubreptitias, & ſe nec ob delatas ex ipſo cœlo literas eſſe receſſurum à Meletio. Imitatur Apoſtolum ſcribentem ad Galathas : "Licet Angelus de cœlo aliud evangelizet, „anathema ſit". Nequaquam poteſtatis defectum arguit, ſed vitium circumſcriptionis. Et plura congerit de Sabellianiſmo. Graſſabatur tunc quæſtio de "tribus Hypoſtaſibus". Et Romanis volens conſonare Paulinus refutabat iſta vocabula. Hinc Græcorum pluribus reddidit ſe ſuſpectum de Sabellio. Epiſt. 321.

Plures Orientalium Epiſcopos occupavit iſta in Meletium, Virum veraciter eruditum ac ſanctum, pertinax benevolentia. Hinc Damaſus Pontifex, Eccleſiæ catholicæ pacem ſuæ authoritati præferens, non nihil receſſit à ſuo judicio. Moderamen exponit, atque expoſtulat idem Baſilius in literis ad S. Athanaſium. Rogat Romanum Pontificem ab ipſo permoveri ad deſtinandos, qui lamentandas Orientalis Eccleſiæ turbas componant, Apoſtolicos Legatos, atque adjungit: "Et cum qui mittendi ſunt volente Deo „advenerint, non inferant Eccleſiæ ſchiſmata, ſed magis idem „ſentientes quovis modo ad unitatem pertrahant, etiamſi quoſ„dam invenerint, qui peculiaria inter ſe quædam diſſidii argumenta „præferant. Ne populum Orthodoxum à ſuis Præpoſitis ſeparent, „&in multas partes dividant. Cavendum eſt enim,ut paci poſtha„beantur omnia.Et cum primis Antiochenæ Eccleſiæ medeantur:Ne „in ea ſincera pars imbecillis facta Perſonarum reſpectu ſcindatur". Omnia ſatagunt pro Meletio. Rogant mitti Legatos, qui Orthodoxum Orientis populum à ſuis Orthodoxis Epiſcopis non ſeparent, atq; ita addant ſchiſmatibus ſchiſmata, ſed diſpenſatoriè omnia poſthabeant paci, ideoqne in illis civitatibus, in quibus duos repererint catholicos Epiſcopos, permittant ſedere utrumque, ipſos inter ſe Epiſt. 52.

ter ſe pacificent, & ambobus impertiant communionem Apoſtolicæ Sedis. Totus eorum conatus ſit Evangelicum Dogma reducere ac ſtabilire. Et iſta præſertim faciant in Antiochena Eccleſia. Inter Paulinum ac Meletium. Epiſtola hæc videtur non ad Damaſum ſcripta, ſed ad Liberium. Ipſam tamen, & ejus rationes attendit, exaudivit, & explevit Damaſus. A ſuo judicio recedens tam Meletio, quàm Paulino confirmavit Epiſcopatum, & utrique dedit communionem ſuæ Sedis ac totius Occidentalis Eccleſiæ.

Lucet hoc ex Aquileienſis Concilii literis ad Imperatores, Gratianum, Valentinianum, ac Theodoſium: "Antiochenæ Eccleſiæ „Epiſcopus Paulinus, qui ſemper communionis nobiſcum intemeratam habuit concordiam, diſſenſionibus aliorum, quorum fides „ſuperioribus temporibus hæſitabat, fertur urgeri". Omninò notatur Meletius. "Quos quidem, ſi fieri poteſt, & fides plena „commendat, ad conſortia noſtra optamus adjungi, ſed ita ut „vetuſtæ communionis ſociis ſua Prærogativa ſervetur. Quorum „nobis hæc non ſuperflua cura eſt. Primo omnium, communionis ſocietas nullam poteſt habere offenſam. Deinde, quia „utriuſque partis dudum accepimus literas, præcipuèque illorum „qui in Antiochiæ diſſidebant Eccleſia. Et quidem niſi hoſtilis „impedimento fuiſſet irruptio, aliquos etiam de noſtro numero „diſpoſueramus illò dirigere, qui ſequeſtres & arbitri refundendæ, „ſi poſſet, pacis exiſterent. Sed quia ſtudia noſtra tunc temporis habere effectum per tumultus publicos nequiverunt, oblatas „Pietati veſtræ noſtras repetimus preces, quibus hoc popoſcimus, „ut altero decedente penes ſuperſtitem Eccleſiæ Jura permanerent, „nec aliqua ſuperordinatio vi tentaretur". Hoc ipſum ad Imperatorem Theodoſium ſcribunt S. Ambroſius & cæteri Italiæ Epiſcopi: "Scripſimus dudum, ut quoniam Antiochena civitas duos „haberet Epiſcopos, Paulinum atque Meletium, quos fidei concinere putabamus, aut inter ipſos pax & concordia ſalvo ordine „Eccleſiaſtico conveniret, aut certè ſi quis eorum altero ſuperſtite deceſſiſſet, nulla ſubrogatio in defuncti locum ſuperſtite „altero gigneretur". Epiſtola exſtat in appendice Theodoſiani Codicis. Proinde Damaſus & Paulinum & Meletium confirmavit in Epiſcopatu, atque ita iſtam pacificavit Eccleſiam.

Confirmavit ſub tribus conditionibus. Primò, ut Meletium, qui

qui de Ariana ſcabie non ceſſabat traduci, plena fides commendaret. Deinde, ut Paulinus, tanquam antiquus Romanæ communionis ſocius, haberet ſuam Prærogativam. Hoc eſt, licet Ordinatione poſterior, eſſet tamen loco & communi intra Thronum conſeſſu dignior & prior. Idque ideò, ut pax fieret citra offenſam veteris amicitiæ. Et hæc Paulini Prærogativa fuit non minima cura Romanæ Eccleſiæ. Tertia cònditio fuit, ut ultimo ſuperſtes eſſet plenus & ſolidus Epiſcopus, & defuncti Sequela nullam attentaret ſuperordinationem. Factum hoc eſt ad quarti ſæculi annum ſeptuageſimum tertium, in Romana nonaginta trium Epiſcoporum Synodo, "qui ad audiendam cauſſam Auxentii", Ariani Mediolanenſis Epiſcopi, "exponendamque fidem in Urbe „Roma convenerunt, & ſua Acta direxerunt catholicis per Orien„tem conſtitutis Epiſcopis. Synodalis Epiſtola habet hanc ſubnotationem: " Explicit hæc epiſtola, vel expoſitio Synodi Ro„manæ, habitæ ſub Damaſo Papa, & tranſmiſſa ad Orientem, „in qua omnis Orientalis Eccleſia, factâ Synodo apud Antiochiam, „conſonâ fide credentes, & omnes ita confitentes, eidem ſuper „expoſitæ fidei ſinguli ſuâ ſubſcriptione confirmant". Omnium primus ſubſcripſit Meletius: " Meletius Epiſcopus Antiochenus „conſentio omnibus ſupraſcriptis, ita credens & ſentiens. Et ſi „quis præter hæc ſentit, anathema ſit". Eodem modo proximus poſt ipſum ſubſcripſit Euſebius Samoſatenſis. Et ſubnotatio concludit: "Similiter & alii centum quadraginta ſex Orien„tales Epiſcopi ſubſcripſerunt, quorum ſubſcriptio in authenticum „hodie in Archivis Romanæ Eccleſiæ tenetur". Tot appendices habebat Meletius. Per talem omnium ſubſcriptionem demonſtravit ſuam plenam fidem, atque ita explevit primam conditionem requiſitam à Damaſo. Et hæc omnia Dorotheus, ejus ibidem Legatus, ac tunc ex Diacono Presbyter, Pontifici authenticè perſuaſerat, atque ita plenè purgaverat Meletium. Haud dubiè adjutus à Petro Alexandriæ Patriarcha, qui aderat iſti Synodo.

Hæc Synodus non ſolummodò Arianam damnavit hæreſim; ſed etiam errores Apollinarii. Nihilominùs doloſum Vitalem, licet gradu moverit, attamen communione impertiit, aut potiùs impartiendum remiſit Antiochiam ad Paulinum. Ipſum per hunc, non per Meletium voluit admitti in communionem Romanæ Ec-

cleſiæ. Et in ſcriptis ad Paulinum literis adjunxit : "Fidem no-„ſtram miſimus, non tam tibi, qui nobis ejuſdem fidei commu-„nione ſociaris, quàm his, qui in ea ſubſcribentes, tibi, id eſt, „nobis per te voluerint ſociari". Omnes ex quavis hæreſi ad fidem acceſſuros voluit non per Meletium, ſed per Paulinum diſcuti, probari, atque admitti. Quod nempe penes ipſum eſſet Antiocheni Epiſcopatus Prærogativa. Hæc poteſtas erat una ex iſtius Prærogativæ portiònibus. Hæc item eſt cauſſa, ex qua Paulinus laudatis Synodalibus Damaſi literis non ſubſcripſit. Iſto tempore ſanctus Hieronymus, hærens in Antiocheno Patriàrchatu, ac ad Damaſum ſcribens de quæſtione "trium Hypoſtaſium". admiratus eſt Antiochiæ eſſe tres Epiſcopos, Paulinum, Meletium, ac Vitalem. Omnes gloriantes ſe communicare Damaſo, ac ejus Sedi. Hinc addidit aut omnes tres mentiri, aut certè duos. Non plenè capiebat diſpenſatoriam Damaſi gratiam. Vitalis tamen omninò mentiebatur. Utpotè à Damaſo admiſſus in communionem, ſed laicam. Homo contumax perſtitit ſe oſtentare Epiſcopum, & hæreſim palam profiteri. Lucet ex illis, quæ cum·ipſo egit, ac de ipſo ſcribit ſanctus Epiphanius.

Etiam tunc admiſſa fuit ſtipulatio, quam Paulino aliquando obtulerat Meletius : "Quoniam & mihi iſtarum ovium procura-„tionem commiſit Dominus, & tu aliarum curam ſuſcepiſti, ipſæ-„que oves veræ pietatis communione conſentiunt, Greges con-„cordiæ vinculo conjungamus, & contentionem de Primatu diri-„mamus. Et cum oves communiter paſcamus, communem illis „ritè moderandis curam adhibeamus. Quod ſi Sedes contentionem gignit, ego hanc contentionem conabor à nobis repelle-„re. Nam ponamus in iſta librum Evangelii, & utrimque „nos ſedeamus. Quod ſi ipſe prius è vita abiero, tu ſolus gre-„gem moderaberis ; ſin autem tibi illud contigerit, ego curam „omnium geram". Ita affirmat in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodo-
L.5.C.4. retus. Huic paci adfuit & intervenit ſanctus Gregorius Nyſſenus Epiſcopus, ipſamque laudat in ſuis epiſtolis. Erat Germanus Frater magni Baſilii, ideòque certum eſt, quod conſtanter egerit pro Meletio. Hermias Sozomenus addit conditionem placuiſſe omnibus, & ab utriuſque contendentis perſona & Clero fuiſſe firmatam jurejurando. Unicum obſtitiſſe Calaritanum Luciferum. Cujus rei fides ſit penes ipſum. Rei igitur ſeries fuit miſ-

ſa Ro-

ſa Romam per Petronium Paulini Presbyterum, & Dorotheum Presbyterum Meletii, & à Damaſo confirmata. Non à generali Concilio, ſed à ſolo Damaſo.

SanctusBonifacius rectè affirmat duram hanc litem non ſolùm ſub Meletio, ſed etiam ſub ejus Succeſſore Flaviano fuiſſe judicatam & compoſitam à Sede Apoſtolica. Etenim poſt Meletii mortem neutra pars ſervavit pactorum fidem. Paulinus, dum ſe admitti ac firmari poſtulat in ſolidum Epiſcopum, rejicitur à Meletii Fautoribus, ac ipſi ſuperordinatur Flavianus. A Diodoro Tharſenſium Metropolita, ac Acacio Epiſcopo Berrheenſium, Flavianus & Diodorus, Antiochenæ Eccleſiæ olim Compresbyteri, ſemper fuerant Paulino pertinaciter adverſati. Et iſtam injuriam non ſufferens Paulinus ſibi adhuc vivo Succeſſorem ordinavit Evagrium. Et quidem ſolus. Ita in Eccleſiaſtica Hiſtoria teſtatur Theodoretus. Alii tamen affirmant non niſi poſt Paulini mortem fuiſſe evectum. Utut ſit, aut Paulinus aut ejus communio egit ex vetuſta regula: "Frangenti fidem fides frangatur eidem". Et hìnc Flavianum, utpotè manifeſtè perjurum atque intruſum, ſemper ac meritò averſata fuit Romana Eccleſia. Quin & Diodorum L.7.C.11. atque Acacium pro excommunicatis habuit. Ita ſcribit Hermias Sozomenus. Hìnc novæ atque horrendæ lites, de quibus ad Theophilum Alexandriæ Patriarcham ſcripſit ſanctus Ambroſius: "Inter ,,hos duos", Evagrium & Flavianum, "nihil quod ad Chriſti pa- Epiſt. 9. ,,cem pertineat eligentes, gravis toto Orbe ſtabat diſcordia. Cui ,,bonæ pacis naufragio ſancta Synodus Capuenſis tandem obtulerat ,,portum tranquillitatis, ut omnibus per totum Orbem daretur ,,communio catholicam confitentibus fidem, & duobus iſtis tuæ ,,Sanctitatis examen impartiretur". Ad quæſtionem decidendam Siricius Pontifex indixit Capuanam Synodum, & utrumque malè ordinatum juſſit adeſſe. Adfuit ſolus Evagrius. Hìnc Synodus cauſſam delegavit Theophilo ac ejus Synodo: " Quia hoc ve,,rum judicium futurum arbitrati ſumus, quod neutri parti ſocia,,tâ communione aliquo favore propenderet". Romana Eccleſia, licet neutrius probaret cauſſam, & utrumque non propriis meritis, ſed alienis dumtaxat vitiis videret niti, magis tamen propendebat in Evagrium: Quòd Paulini Succeſſor & creatura eſſet, & quod ipſum imitatus invocaret auxilium Sedis Apoſtolicæ. Hinc Siricium Flavianus ſuſpectum habuit, & noluit advenire Capuam.

At verò Theophilus neutri parti adhæſerat per communionem, aut favoris fomenta præbuerat : Hinc Capuana Synodus ei delegavit cauſſam. Sub iſta tamen conditione, quam illi plenè obſervandam inculcavit ſanctus Ambroſius : "Sanè referendum arbitramur ad ſanctum Fratrem noſtrum Romanæ Sacerdotem Ecclesiæ, quoniam præſumimus ea te judicaturum, quæ etiam illi diſplicere nequeant. Ita enim tuæ conſultum erit ſententiæ, ita pacis & quietis ſecuritas, ſi id veſtro ſtatuatur Concilio, quod communioni noſtræ diſſenſionem non adferat, ut nos quoque" accepta "veſtrorum ſerie Statutorum, cum id geſtum eſſe cognoverimus quod Eccleſia Romana haud dubiè comprobaverit, læti fructum hujuſmodi examinis adipiſcamur". Delegatio facta eſt ſub obligatione præviæ relationis ad Romanum Pontificem, & ab ipſo accipiendæ comprobationis ante prolationem ſententiæ. Ex quo lucet caduco fundamento niti Joannem Launoium, dum ex iſta delegatione nititur elicere, quod Romanus Pontifex olim ſubfuerit generali Concilio.

Quomodò autem Flavianus huic delegationi obtemperaverit, exponit idem Ambroſius : "Cum ex his æquiſſimæ Synodi Conſtitutis ſperaremus jam remedium datum, finemque oblatum diſcordiæ, ſcribit Sanctitas tua iterùm Fratrem noſtrum Flavianum ad precum auxilia, & Imperialium Reſcriptorum ſuffragia remeaviſſe. Fruſtra ergò tantorum Sacerdotum fuſus labor, iterùm ad hujus ſæculi judicia revertendum. Iterùm ad Reſcripta, iterùm vexabuntur Sacerdotes ſenes, transfretabunt maria, iterùm invalidi corpore Patriam peregrino mutabunt ſolo, iterùm ſacroſancta Altaria deſerentur, ut in longinqua proficiſcamur: Iterùm pauperum turmæ Epiſcoporum, quibus ante oneroſa paupertas non erat, externæ opis egentes compellentur inopiam gemere, aut certè victum inopem itineris uſurpare. Intereà ſolus exlex Flavianus, ut illi videtur, non venit, quando omnes convenimus". Flavianus recuſavit etiam Theophili Tribunal, & ab iſto Capuanæ Synodi Statuto appellavit ad generalem in Oriente celebrandam Synodum, ipſam poſtulavit ab Imperatore Theodoſio, & videtur impetraſſe. Ab Apoſtolica Sede provocavit ad Synodum. Quod in Oriente celebrandam poſtulaverit, demonſtrant Ambroſii verba : Transfretabunt maria". Non utique Græci, ſed nos Latini Epiſcopi. Hinc ſubditur : " Ut in longinqua proficiſcamur".

Sed

Sed qualem & quantam reverentiam iſti appellationi detulerit Siricius, audiamus à Theodoreto, ſummo Encomiaſte ac Patrono Flaviani. Exponit, licet non plenâ fide, rei ſeriem, ac proſequitur : "Romani nihil horum ſcire cupientes, Evagrii communionem ſunt amplexati, ac Imperatoris animum contra Flavianum incitare ſtuduerunt. Nam cum Imperatori nimis acriter inſtando multum ſæpè exhibuiſſent moleſtiæ, accerſit eum Conſtantinopolim, & Romam proficiſci jubet. At Flavianus reſpondet hyemem jam eſſe. Itaque pollicitus ſe ineunte vere imperata facturum, in patriam revertit. Sed cum Epiſcopi Romani, non ſolùm Damaſus ille admirabilis, verùm etiam poſt illum Siricius & Anaſtaſius, vehementiùs in Imperatorem invecti eſſent, dixiſſentque eum illos, qui Tyrannidem contra ſe exercere molirentur, opprimere, ſed his qui per Tyrannidem Chriſti Leges evertere ſtuderent, impunitatem concedere, eum Imperator denuò accerſit, Romamque ut contendat, cogere laborat". L. 5. C. 23.

Affirmat Romanos Pontifices Flaviani appellationem ſpreviſſe, habuiſſe pro Tyrannide ac rebellione, nec permiſiſſe cauſſam divelli à ſuo Tribunali. Et interim Evagrium veſtierunt ac poſuerunt in Thronum. Ejuſdem ſententiæ fuit ſanctus Ambroſius, Flavianum dicens exlegem.

Rem tandem poſt Evagrii mortem compoſuit ſanctus Joannes Chryſoſtomus. Etenim à Meletio in Diaconum, ab Evagrio in Presbyterum conſecratus, poſt hujus mortem tranſiit ad Flavianum, fuit illi familiariſſimus, ſub illo dixit Homelias ad Antiochenum Populum, & ex ejus Presbytero exaltatus eſt in Epiſcopalem Cathedram Regiæ civitatis. De ipſo igitur apud Conſtantinopolim conſecrato ſcribit Hermias Sozomenus : "Quamprimùm Joannes ad Epiſcopatum perveniſſet, cum Ægyptii Sacerdotes & Occidentales adhuc cum Orientalibus diſſiderent propter Paulinum, & communis quædam diſtractio ob hoc ipſum Eccleſias per univerſum Imperium detineret, Theophilum orabat, ut in hoc ſibi auxilium ferret, quo Flavianus in gratiam Romani Epiſcopi reduci poſſet. Conſenſu igitur utrimque facto ad hoc negotium eliguntur Acacius Berrheenſis Epiſcopus, & Iſidorus ille, cujus nomine Theophilus ordinationi Joannis obſtiterat. Hi profecti Romam, ac Legatione pro votis functi, in Ægyptum adnavigabant. Et hinc porrò in Syriam pervenit Acacius, Flaviano literas L. 8. C. 3.

„teras pacificas ab Ægyptiis & Occidentalibus adferens". Quod ipſum referunt in Dialogo de ſancti Joannis Chryſoſtomi Actis Palladius Helenopolitanus Epiſcopus, & apud Photii Bibliothecam in ejuſdem ſancti Joannis vita Georgius Patriarcha Alexandrinus, graviter tamen labens gratiam iſtam fuiſſe factam à ſancto Damaſo. Facta enim fuit à ſancto Innocentio. Hic ipſam prius navigare in Ægyptum, ac Theophilo placere voluit, quod Flavianus etiam hunc graviter offendiſſet.

Eadem de re Zachariæ, Photianæ Factionis Chalcedonenſi Epiſcopo, ad octavam Synodum dicenti, "Flavianum Antiochiæ Pa„triarcham Romani non receperunt, ſed eum Canon nullatenùs „condemnavit", atque hoc exemplo tentantis purgare ſchiſmaticam rebellionem ſui Photii, repoſuit Metrophanes orthodoxus Metropolita Smyrnenſis: "Porrò Patriarcham Antiochiæ Flavianum re„cuſabat quidem Romanorum Eccleſia ſuſcipere, interim Pauli„num propter magni Euſtatii dilectionem ſtabilientes, qui Prin„ceps erat eorum, qui propter Euſtatium reſiſtebant, & disjun„gebantur, ac ſeorſim colligebantur, non tamen & uſque ad fi„nem habuerunt hanc mentem. Piiſſimo enim Imperatore Theo„doſio mediante acceptum reddiderunt eum, & Patriarcham ha„buerunt eum Antiochiæ, ita ut & in hoc mendaciter loquens „apparueris. Si enim uſque in finem abjeciſſent eum, benè uti„que invenireris fuiſſe locutus. Si verò lite cum Paulino deten„ti reſtiterunt quidem propter cauſſam, quam dixi, depoſuerunt „autem hujuſmodi contentionem, & receperunt eum, fruſtra dixi„ſti receptum fuiſſe Flavianum contra Romanam Eccleſiam". Labitur fuiſſe receptum ad mediationem Imperatoris Theodoſii. Receptus enim fuit poſt ejus mortem ſub filio & ſucceſſore Arcadio.

Tertium Romanæ appellationis Orientale exemplum ſanctus Papa Bonifacius adducit Nectarium Conſtantinopolitanum Epiſcopum, cui ad Imperatoris Theodoſii preces, factas per Legatos è Latere Epiſcopos atque Aulicos, Epiſcopalem confirmationem & communionem tandem dedit ſanctus Damaſus. Rectè. Quoniam Nectarii cauſſa erat appendix ad Romanam appellationem Maximi Cynici. Etenim Maximus non adversùs ſolum Conſtantinopolitanæ Synodi judicium, & ſibi ab ipſo inflictam degradationem appellavit, ſed etiam adversùs promotionem ſancti Gregorii Nazianzeni, ac præſertim adversùs factam pendente appel-

lationc

latione ſuperordinationem Nectarii. Lucet ex ſancti Ambroſii ad præfatum Imperatorem literis, quibus affirmat Maximi appellationem fuiſſe admiſſam, & ipſum reveſtitum à Romana Eccleſia : "Nectarii ordinatio quem ordinem habuerit, non videmus. „Revera advertebamus Gregorium nequaquam ſecundùm traditio„nem Patrum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ ſibi Sacerdotium vin„dicare". Nec tantum de factæ ſuperordinationis vitio, adeoque de Sardicenſium Canonum prævaricatione, ſed inſuper de alio non modico crimine agebatur in Nectarium. Pergit enim Ambroſius : "Meletio defuncto, Paulino ſuperſtite, quem in com„munione noſtra manſiſſe conſortia, quæ à Majoribus inoffenſè „ducta, teſtantur, contra fas atque Eccleſiaſticum ordinem in lo„cum Meletii non tam ſubrogatus, quàm ſuperordinatus aſſeri„tur. Atque hoc factum allegatur conſenſione & conſilio Necta„rii". Erant omnes graviſſimæ cauſſæ. Et quidem Maximus Cynicus non adversùs aliquam Provinciæ, ſed adversùs plenam totius Orientis Synodum provocaverat. Et iſta omnia definivit ſolus Epiſcopus Romanorum.

Quartum Romanæ appellationis Orientale exemplum, hic laudatum â Pontifice Bonifacio, eſt proximus Nectarii Succeſſor ſanctus Joannes Chryſoſtomus. Eum Innocentius I. reſtituerat, & ad ejus cauſſam plenè retractandam indixerat Theſſalonicenſem Synodum : Et quia Theophili Patriarchæ Alexandrini, & ipſi adhærentium Epiſcoporum contumacia obedire detrectaverat, ſeparavit ſe & omnes Latinos à communione Orientalis Eccleſiæ. Hoc enim tunc erat frœnum, quo Romana Sedes Græcorum proterviam ſolebat domare & frangere. Et hanc præſentem per ipſum etiam fregit ſanctus Innocentius. De his enim rebus omninò ſcribit Bonifacius : "Ante breve tempus, id eſt, ſub Præde„ceſſore meo beatæ recordationis Innocentio, Orientalium Eccle„ſiarum Pontifices dolentes ſe à beati Petri communione ſejun„ctos, per Legatos pacem, ſicut Charitas veſtra retinet, popoſ„cerunt". Sancti Joannis nomen reddiderunt ſacris Eccleſiarum tabulis, atque ita illum ut Canonicum, quia benè ac plenè reparatum, Epiſcopum agnoverunt. Ex quo lucet non ſola de Dogmaticis, ſed etiam de Canonicis quæſtionibus Synodalia Orientalium Judicia fuiſſe ſemper per appellationem devoluta ad Apoſtolicam Sedem, ac per ipſam ſolam retractata ac definita. Bonifacius

nifacius rectê dixit : "Sicut Charitas veſtra retinet". Etenim Rufus ad laudatam Theſſalonicenſem Synodum viderat ac fecerat omnia præparamenta.

Quod Illyriciana Eccleſia Romam appellare ſemper conſueverit; apertè etiam profitetur in exhibitis Bonifacio ſecundo precibus Stephanus Lariſlæ Epiſcopus, Metropolita Theſſaliæ : "Denique
„per hoc quia venerabiles effecti ante vos, & quanti ſancti il-
„lam Sedem habere meruerunt, corpore quidem in Romana glo-
„rioſa degentes civitate, ſpiritu autem ea, quæ ritè agebantur,
„omninò ornantes & trangreſſi, & plurimi ex corpore Eccleſiæ
„ab inimicorum calumniantium violentia ſunt liberati à Deo &
„à venerabili Apoſtolica Sede". Utique omnes ad ipſam ex bonis fundamentis provocantes. Inſuper edicit liberationis ac liberatricis poteſtatis radicem : "Ergò nec tu ipſe, ſanctiſſime Pa-
„ter, me multis circumdatum malis, & ad Deum ſolummodò
„atque veſtram Paternâ conſuetudine Pietatem reſpicientem, ha-
„bebis deſpectui. Quoniam nullus Eccleſiaſticus ordo illam
„veſtram, quæ à Salvatore omnium & primo Paſtore vobis eſt
„collata, poteſt præcellere poteſtatem. Exiguum eſt vel hu-
„mile, in quo non Providentia veſtra reſpicit". Affirmat iſtam poteſtatem non à Sardicenſi aut alia eſſe Synodo, ſed ab ipſo Chriſto Domino, qui eam ſancto Petro dedit transfundendam in Succeſſores.

CAPUT XXXIV.

Adducuntur varia Romanarum ex illyrico appellationum exempla.

PRimum exemplum ſit Perigenes Corinthi Epiſcopus, Metropolita Helladis. Hic Corinthi natus ac renatus, necnon in ejuſdem Eccleſiæ Clero exiſtens à prima ætate, neſcio quomodo fuit electus & conſecratus Epiſcopus ad Patrenſem Eccleſiam. Aſt ipſum "Civitate ſuâ Patrenſes populi unitæ „contradictionis voce arcuerunt" Hinc juxta Antiochenum Canonem permanſit Corinthi, ſolo honore Epiſcopus. Intereà moritur Epiſcopus Corinthiorum. Hinc iſta ipſum poſtulavit Eccleſia. Verùm quod quoſdam quaſi de tranſlatione moveret ſcrupulus, relata fuit res ad Bonifacium primum Pontificem: Et hic ipſum poſt maturum examen admiſit. Et rectè. Etenim quod iſtiuſmodi à ſua, ad quam conſecrati, civitate per injuriam rejectos, & nunquam admiſſos Epiſcopos in aliam incardinari Eccleſiam permiſerit Apoſtolica diſciplina, docet non ſola Antiochena Synodus, ſed & perpetua omnium gentium conſuetudo. Iſta incardinatio nullàtenus eſt tranſlatio. Nihilominus Com-Provincialium aliqui ſunt averſati Perigenem, & paraverunt convenire ad Synodum, ac definire quæſtionem. Et videntur non ſolummodò adversùs formam, ſed aliquid etiam habuiſſe contra materiam. Nec ipſos deterruit Regula per Eulalium Syracuſæ Epiſcopum laudata apud quartam Symmachi Pontificis Synodum: „Quod ſi cujuſlibet Provinciæ Sacerdotes, intra terminos ſuos „Concilio habito, quidquam ſine Metropolitani ſui authoritate „tentaverint, irritum eſſe debere ſancti Patres ſanxerunt". Utique Nicæni Patres in ſuo quarto Canone. Nec item Regula vetans Præpoſitum judicari à ſubditis. Etenim cenſuerunt Perigenem eſſe intruſum, & proinde adhuc vacare Sedem, ideòque

„ravit, & nunc uſque Chriſto noſtro favente perdurat. Nemo „unquam Apoſtolico Culmini, de cujus Judicio non licet retra„ctari, manus obvias audacter intulit, niſi qui de ſe voluit „judicari". Hæc omnia palam diriguntur in Epiſcopum Conſtantinopolitanum. Affirmant ipſum non eſſe Patriarcham, nec Illyrici, nec ullius gentis, ideoque hæc omnia ejus Acta eſſe novitatem & audaciam. Etenim Eccleſia non habet niſi tres Patriarchales Sedes: Inter quas cuncti norûnt non eſſe Conſtantinopolitanam. Affirmant omnes tres Romanæ ſubjici, & judicare non poſſe de ejus Judicio, ideoque longè minus poſſe Conſtantinopolitanam, quæ non eſt aliud quàm ſimplex Parochia in Provincia Europæ. Ita Pontifex ſubnervavit iſtam Corinthiæ Provinciæ Synodum, & provocantem ad ſe Perigenem ſtabilivit adversùs Attici violentias. Et hinc diſcimus, quod olim appellari conſueverit non ſolummodò adversùs latam, ſed etiam adversùs ferendam à Synodis ſententiam.

Secundum Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum eſt Perrevius Theſſalæ Provinciæ Epiſcopus, de quo laudatus Papa Bonifacius in literis ad Rufum Theſſalonicenſem: "Perrevii Co-Epiſ- Epiſt. 5. „copi negotium, cujus nobis libellus ab eodem deſtinatus fe„cit indicium, cui Con-Sacerdotes ſui moleſti nimis eſſe dicun„tur, ita ut eum Eccleſiâ ſuâ crederent eſſe pellendum, dili„genter audire tuam volumus Charitatem, conventis ſupra di„ctis Co-Epiſcopis noſtris, quorum ſe vim ſuſtinere deplorat. „Tunc demùm, ut intelligant ſi quid à ſe factum eſt contra „conſuetudinem, prius eſſe caſſandum, omnibus veſtigatis ad „nos tua Charitas referre maturet, quatenùs prolatum à tua „Fraternitate judicium ſententiâ noſtrâ valeat roborari". Juxta Sardicenſes Canones cauſſæ hujus retractationem delegat Rufo ſuo Vicario, attamen cum onere ad ſe referendi omnia. Et adjungit: "Sanè in epiſtola Theſſalis Fratribus deſtinata id à „nobis ſcriptum volumus recogonſcas, Pauſianum, Cyriacum, „& Calliopum à noſtra communione penitùs ſubmovendos, ita „ut remedium ſolum interventionis tuæ gratiam ſe habere cog„noſcant. Maximum autem, quem malè tua Charitas retu„lit ordinatum, in totum Sacerdotii cenſemus honore pri„vandum".

Hic eſt omninò ille Perrevius, qui adfuit Epheſino Conci-

ſit. Hinc Felix provocavit ad Celeſtinum, & exauditus impetravit ſuſpendi Synodum, atque ita à damnationis periculo liberari. Iſta porrò dependentia, licet videatur, non adverſatur Nicænis Canonibus. Etenim ſextus Canon firmavit Ægyptiacæ Diœceſis conſuetudinem, in qua nullus Metropolita, ſed ſolus Patriarcha potuit celebrare Synodos. Hinc ex omni Ægypto nullam reperias, niſi Alexandrinam. Idem Canon ſanxit Patriarchicam Ægypti poteſtatem procedere ad normam Romanæ. Proinde Romani Pontifices, dum Illyrici Metropolitis impoſuerunt iſtam dependentiam, non læſerunt iſtos Canones. Et impoſitio habuit juſtas rationes. Etenim Conſtantinopolitani Epiſcopi inſidiabantur iſtis Provinciis, & inter ipſarum Epiſcopos hinc inde habebant ſuos fautores. Hinc ad præcidendas Factionum technas Apoſtolica Sedes Metropoliticam iſthìc poteſtatem circumcidit, & nullam permiſit ab ipſa celebrari Synodum ſine conſcientia & prævia facultate Vicarii.

Quartum Romanæ appellationis exemplum, à Sixto tertio Pontifice laudatum in literis ad ſanctum Proclum Conſtantinopolitanum Epiſcopum, licet ex Illyrico non ſit, ſpectat tamen ad ipſum, utpotè adductum ad Proclum divertendum ab invaſione iſtius Diœceſios. Ad cohibendas ejus manus à Juribus Romanæ Eccleſiæ. Exemplum eſt Idduas Smyrnenſis Epiſcopus, qui inter cæteros Patres adfuit Epheſino Concilio, adhæſit ſancto Cyrillo, ac Primati & Metropolitæ ſuo Memnoni, & cum ipſis damnavit Neſtorium. Defuncto Memnoni in Epiſcopatum ſucceſſit Baſilius, qui neſcio qua de cauſſa damnavit Idduam. Et hac de re Sixtus ſcribit ad Proclum: "Habes recentiſſimum nuper „habitæ actionis exemplum Fratris noſtri Idduæ, circa quem Fra„ternitatis tuæ decrevimus judicium cuſtodiri, cognitioni tuæ fa„cere nolentes injuriam, cum ejus intentionem juſtiſſimam inno„centiâ tuereris". A Baſilio ac ejus Synodo damnatus Idduas appellavit ad Proclum, & hic caſſavit illius judicium, ac Idduam declaravit innocentem atque juſtiſſimum. Hinc aut Baſilius, aut potiùs Idduæ accuſator, vel quivis Adverſarius denuò appellavit ad Sixtum: Et hìc probavit & ſtabilivit datam à Proclo ſententiam. Quæ res Proclo haud dubiè fuit longè gratiſſima. Ita enim rapina, quam in Aſiaticam Diœceſim ſanctus Joannes Chry-

Epiſt. 16.

 ſoſtomus,

ſoſtomus, Procli Magiſter, inchoaverat, & Succeſſores continuarant, probabatur & confirmabatur per Sedem Apoſtolicam. Quare certum eſt Sixtum non recta hìc egiſſe. Etenim omnes iſtas Conſtantinopolitanorum Antiſtitúm rapinas, licet confirmatas à Chalcedonēſi Synodo, exſufflavit & projecit proximus Sixti Succeſſor magnus Leo, ejuſque fundatiſſimum judicium Succeſſores ſunt conſtanter proſecuti. Nempe ſuis Illyrici Diœceſibus à Proclo Xixtus metuebat. Legem, quâ ipſas ab Attico circumſcriptus Theodoſius tranſtulerat in Patriarchicam poteſtatem Conſtantinopolitani Epiſcopi, licet jam ex Honorii mandato circumductam, reſuſcitare voluit Proclus, aut certè de iſta machina fuit ſuſpectus. Hìnc ipſum multis laudibus demulcet Sixtus, ſuum in ipſum profitetur affectum, & hunc affirmat non ſtare in verbis, ſed jam frequenter exiiſſe in opera. Præſertim in opus, quod datam pro Iddua à Proclo ſententiam nuperrimè confirmaverat. Promittit tres Autocephalas Diœceſes Proclo citra contentiones dimittere, atque ita ſuadet & rogat ipſum ceſſare à quovis tentamine in Provincias Illyricianas. Qua in re manifeſtum eſt Sixtum non eſſe uſum Apoſtolico pectore.

Quintum exemplum eſt Stephanus Lariſſæ Epiſcopus Metropolita Theſſaliæ. Hic juxta antiquam conſuetudinem fuit in ſua civitate conſecratus à ſuis Suffraganeis: Ab Euſtatio Gomfienſi, Elpidio Thebano, ac Stephano Laminenſi. Probianus Demetriadæ Epiſcopus dixit conſuetam Orationem Encomiaſticam, & ipſam implevit eximîis elogiis. Conſecratio facta eſt ad præviam confirmationem Theſſalonicenſis Vicarii. At ecce ſtatim poſt præfatus Probianus, Demetrius Sciatenſis, & quidam alii ejuſdem Provinciæ Epiſcopi, unà cum Anthonio Lariſſenæ Eccleſiæ Presbytero adſcenderunt Conſtantinopolim, & apud Epiphanium Patriarcham accuſarûnt Stephanum de pluribus, præſertim de rebellione adversùs Conſtantinopolitanam Eccleſiam, & poſtularûnt ad degradationem. Etenim Epiphanius mortuam ac ſepultam legem, quâ Imperator Theodoſius Orientalis Illyrici Eccleſias tranſcripſerat in Patriarchale jus Regiæ civitatis, exhumare ac reſuſcitare ſtuduit, atque non modicè conturbavit Eccleſias. Quin Imperaror Juſtinianus magnis beneficiis Eccleſiam cumularit, nemo poſſit inficiari. Attamen etiam plures ei intulit violentias. Ipſarum non minima eſt, quod iſtam legem reſcripſerit in ſuum Codicem, atque ita voluerit vivificare. Hinc

Hinc Epiphanius iſtam accuſationem admiſit tanto impetu, ut nullâ accuſantium probatione, nec Canonicâ evocatione uſus, alios Provinciæ Epiſcopos ac Eccleſiæ Clerum à Stephani obedientia & communione ſuſpenderit, nec ipſi cibos aut alia neceſſaria permiſerit ex Eccleſiaſtica ſubſtantia miniſtrari. Ipſum ſuſpendit ab officio ac beneficio. Et invitum juſſit deportari Conſtantinopolim. Sibi exhiberi etiam juſſit præfatos ejus Conſecratores. Nempe prætendebat Conſecrationem ſine ſua prævia confirmatione non potuiſſe fieri, ideòque ipſorum crimen non indigere probationibus, ſed eſſe manifeſtum. Et quidquid ad Apoſtolicam Sedem reclamaret Stephanus, affirmans Illyrici Eccleſias non ad Conſtantinopolitanum, ſed pertinuiſſe ſemper ac etiamnùm pertinere ad Romanum Patriarchatum, nullatenùs fuit auditus, ſed judicatus eſt delictis accumulare delicta, atque ideò fuit tractatus peſſimè, ac tandem à collecta ex advenis Epiſcopis Synodo degradatus. Audiamus ipſum Stephanum, in ſuæ appellationis libello perorantem ad Bonifacium ſecundum Pontificem: " Cum „igitur nihil approbatum de me fuiſſet, nec ulla eſſet Canonicæ „ultionis culpa digna inventa, ſententiam protulerunt, & con„demnantes me à Sacerdotali Officio ſuſpenderunt, cum me con„ſtet non dimiſſum fuiſſe pro meis pleniùs partibus allegare, ſed „& petenti aliqua meæ cauſſæ profutura oſtendere non eſſe per„miſſum. Quapropter ſupplicabam, ut non ante ſententia dice„retur, quam quæ acta ſunt ad vos beatiſſimos referrentur, ut „inde veſtra cauſſæ diſcuſſio ſervaretur. Quod dictum magis eos „adversùm me ampliùs incitavit, putantes de ſacrarum Eccleſia„rum Regiæ Urbis jure aliquid minui, quod ego Apoſtolicam „veſtram Sedem viſus ſum nominaſſe. Etenim dixi, quia „authoritas Sedis Apoſtolicæ, quæ à Deo & Salvatore noſtro eſt „ſummo Apoſtolorum data, omnibus ſanctarum Eccleſiarum pri„vilegiis antecellit: In cujus confeſſione omnes Mundi acquieſ„cunt Eccleſiæ. Sententiâ igitur lectâ juſtam denuò veſtram au„dientiam imploravi, apud quam nulla cujuſlibet diſceptatio ve„ſtram poteſt diſturbare juſtitiam, ſed timor Dei qui ineſt in vo„bis, ipſe unicuique facit per vos ſua jura reſtitui.

Notanda ſunt verba: " Supplicabam ut non ante ſententia di„ceretur, quam quæ Acta ſunt ad vos referrentur, ut inde veſtra „cauſſæ diſcuſſio ſervaretur". Stephanus ſupplicabat, ut Epiphanius,

nius, dum Romanæ Sedis & Theſſalonicenſis Vicarii jura volebat invadere, ſaltem fixos huic ab iſta limites non excederet. Etenim iſte Vicarius ſine prævia ad Romanum Pontificem relatione, & ante acceptum illius Reſcriptum non poterat Epiſcopos degradare. Hoc opus erat ex reſervatis. Hinc iſta ſupplicatio offendit graviſſimè. Epiphanius enim per iſtas Eccleſias nequaquam Apoſtolicus Vicarius eſſe prætendebat, ſed authenticus Patriarcha. Hinc cenſuit Stephanum nominando Apoſtolicam Sedem impingere in jura Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ. Epiphanius ab Acaciano ſchiſmate plenè receſſerat, plenamque Romanæ Eccleſiæ obedientiam fuerat juxta præſcriptum & tranſmiſſum à Pontifice Hormiſda libellum ſolemniter profeſſus, ideòque nullatenùs circa Papalem exorbitabat poteſtatem, ſed dumtaxat circa Patriarchalem. Et hinc undecumque auxilia ſibi exquirens Stephanus tandem tranſivit ad Papalem: "Authoritas Sedis Apoſtolicæ, quæ à Deo & „Salvatore noſtro eſt ſummo Apoſtolorum data, omnibus ſanctarum Eccleſiarum privilegiis antecellit". Supplicavit Epiphanio, ut ſi Patriarchalia Romanæ Eccleſiæ jura non vereretur invadere, violentas manus ſaltem cohiberet à Papalibus: Quod non humana, ſed Divina eſſent, & quod ad ipſa etiam ante ſententiam poſſet provocari. Quod omnium Eccleſiarum quibuſcumque privilegiis antecellerent, ideòque interjectis ad ipſa provocationibus etiam Patriarchæ deberent deferre reverentiam, & audientiæ locum reſervare: Magni ponderis ſunt verba ſequentia: "In cujus con„feſſione omnes Mundi requieſcunt Eccleſiæ".

Interim Epiphanius ad omnia clauſit oculos & aures. Quare Stephanus poſt recitatam ſententiam denuò appellavit ad Pontificem Bonifacium. In appellationis inſtrumento enarrat Epiphanii in ſe violentias, & concludit: "Deprecor igitur vos, miſeremini „homini humili & extenuato animo, adjuvate me per gratiam, „quæ vobis à Domino eſt collata. Si enim & alia peccata di„mittere poteſtatem à Dei Verbo percepiſtis, quantò magis habe„bitis poteſtatem in his, quæ adversùs me acta atque decreta ſunt? „Tibi enim derelictus eſt pauper, pupillo tu eris adjutor. Quia ego „ab omni humana ſpe derelictus eſſe cognoſcor". Profitetur Romanas appellationes eſſe non à Sardicenſi Synodo, ſed à Dei Verbo: Eſſe partem Celeſtium Clavium, quas Dominus dedit Apoſtolo Petro. Etiam in aliis ad Pontificem literis habet: "Supplico vobis,

„co vobis, ſi qua eſt Dei miſericordia, ſi qua pietas, ſi qua di-„lectio, tranſite, & hic ipſum in Sancto Spiritu, ſecundùm bea-„tum Apoſtolum, auxilium mihi ferentes, veſtri & veſtrorum il-„lius beatæ Sedis Deceſſorum recordantes, quia nullum unquam „ab aliquo injuſtè noceri paſſi ſunt". Profitetur has appellationes eſſe antiquiſſimum, ac ſemper ſecurum omnibus afflictis refugium. Et haſcè literas Romam miſit per Theodoſium Echinienſis Eccleſiæ Epiſcopum. Et adjungit rationem, cur ipſe non acceſſerit: "Cum relecta fuiſſet ſententia, mox in cuſtodiam Dei amatori-„bus ſacræ Eccleſiæ Defenſoribus datus ſum. Sed aliqui Deum „timentes, & meam miſerantes miſeriam, quod eſſem undique „deſtitutus, in ſua fide ſuſceperunt, multam pro me quantitatem „pecuniæ promittentes quia non recederem, ſed obſervaturum me „eſſe in Regia civitate. Hunc habentes magnoperè tractatum „omnes, qui adversùm me iſta conſignaverunt, ut non poſſem „ad veſtigia veſtræ Beatitudinis convolare, & pro Dei mandato „aliquam miſericordiam à vobis percipere". Haſce literas Theodoſius Pontifici obtulit in "Conſiſtorio". Hæc eſt Papalis Conſiſtorii prima memoria. Res haud dubiè eſt longè antiquior.

Huic appellationi ſe adjunxerunt Elpidius Thebanus, Timotheus Cæſaræenſis, & Stephanus Laminenſis Epiſcopus. Quorum duo Stephanum conſecraverant. Quare ſibi cum illo metuebant eadem. Hinc & ſuas literas tradiderunt communi Legato Theodoſio. Exponunt iniquam ſui Metropolitæ degradationem, ac Epiphanii de invadendis Illyrici Eccleſiis pravum animum, & concludunt: "Pro His & veſtram appellamus Beati-„tudinem, & Apoſtolicam Sedem, & per eam ter beatum Pe-„trum, atque ſanctæ Eccleſiæ primum Doctorem Chriſtum Do-„minum noſtrum audire & adorare credimus, ſperantes ut „miſerorum hominum petitionem, quam cum anima tribulatione „& doloribus plena porreximus, minimè deſpiciatis, ſed iſta con-„grua emendatione corrigentes, rebus iſtis ſuccurrentes, remedium „dare dignemini". Et infra: "Quia ſi non Dei miſericordia & „veſtra juvamina nos prævenerint, tertius & quartus nuncius ſi-„milia deportans veniet. Quia non uſque ad Stephanum Dei A-„matorem eorum conquieſcit intentio, ſed & aliis plurimis iſta fa-„cient, & non ante quieſcent, quam ut ad effectum deſideria ſua „perducant". Per hujuſmodi rapinas ac violentias Byzantina Ec-

cleſia,

cleſia, in Europæ Provincia ſub Heracleenſi Metropolita vulgaris Parochia, pedètentim crevit in Patriarchatum. Tres iſti Epiſcopi profitentur Romanam appellationem eſſe ſingularem reverentiam ſancti Apoſtoli Petri, ac adorationem Chriſti Domini. Quia nempe eſt hujus Inſtitutum.

Quid Bonifacius Pontifex circa hanc appellationem egerit, ignoramus. Poſterior Synodalium Actorum pars periit aut latet. Interim dubitandum non eſt, quin Epiphanium compeſcuerit, reparaverit Patriarchalia ſuæ Eccleſiæ Jura, & Stephanum ſuo Throno reſtituerit. Etenim Romana Eccleſia in iſtis Juribus firma permanſit uſque ad novas rapinas Imperatoris Leonis Iſauri. Aliquid documenti nobis reliquit Agapetus Pontifex. Etenim omninò videtur hic eſſe ille Stephanus, de quo ſcribit ad Imperatorem Juſtinianum: "Unde de Stephani Epiſcopi Perſona & cauſſa non „credatis alicujus nos ſtudio defenſionis impelli. Abſit à quorum„libet mentibus Chriſtianis, ut in quacumque Perſona aut inno„centiam redarguant, aut crimen abſolvant. Sed univerſa, quæ „Sedis Apoſtolicæ ſuper hac ſunt parte Diſpoſita, illo ſemper ſtu„dio manaverunt, quæ Principatui B. Petri vos quoque cupitis per omnia reſervari. Scilicet ne in his, qui Sedis ejus Audientiam poſtu„laſſent, ſperatâ ipſius reverentiâ, alterius ſententia proveniret. „Et ideò quia Clementia veſtra ſalubriter offerre dignata eſt, ut „à Legatis noſtris omne negotium tractaretur, hanc operam his, „quos incontinenti dirigimus, Deo authore mandamus, ita ta„men ut jam nunc communione noſtra vir Religioſus Achilles pro „veſtra juſſione debeat gratulari". Epiphanius Bonifacii pro Patriarchalibus Apoſtolicæ Cathedræ juribus Sancita omninò admiſerat: Quia nempe etiam Imperator Juſtinianus, meliora edoctus à Pontifice, Principatui beati Petri volebat illa reſervari. Attamen Stephanum noluit recipere in Sedem, affirmans criminoſum, ideoque ab ipſo circumventum fuiſſe Bonifacium. Addidit defenſionis, quâ nempe Romani Pontifices ſua jura zelabantur, ſtudio reparatum. Hoc Agapetus purgat, additque nec à ſe crimen abſolvi, nec ab Epiphanio potuiſſe aut debuiſſe redargui innocentiam. Quare poſt Bonifacii mortem quæſtio rediit ad tribunal Agapeti. Et hæc utrimque audiens Juſtinianus hæſit, ideoque rogavit retractari cauſſam per Papales Legatos, ex alia cauſſa venturos Conſtantinopolim. Et Papa aſſenſit. Legati iſti ſunt

Sabinus

Sabinus Canuſinus, Epiphanius Aſculanus, Aſterius Salernitanus, Leo Nolenſis, ac Ruſticus Feſulanus Epiſcopus. Qui etiam cum ipſo Papa manſerunt Conſtantinopoli, & poſt ejus mortem adſederunt Synodo Mennæ Patriarchæ, executi ſententiam Agapeti contra Phſeudo-Patriarcham Anthimum. Et hinc diſcimus Legatos iſtos non propter Anthimum iviſſe in Regiam civitatem. Iverunt enim adhuc vivente Epiphanio.

In eâdem ad Juſtinianum epiſtolâ Agapetus nos docet & aliam Romanam ex Illyrico appellationem, pergens de memorato Achille: "At verò de Sacerdotio perfruendo, cum ad nos univerſa, quæ „Legati noſtri cognoverint, pleniſſimâ eorum fuerint relatione „perlata, conſideratis ſanctorum Canonum Regulis, quas ſervari „præcipitis, ſequenda firmiùs cenſebuntur. Quod autem Clemen„tia veſtra Fratris & Co-Epiſcopi noſtri Epiphanii dignata eſt ex„cuſare perſonam, quia in prædicti Achillis conſecratione veſtra „potiùs juſſio, quam illius ordinatio præveniſſet, credimus quod „& ipſe cognoverit jure culpatum, qui præter alia quæ deliquit, „hoc certè excuſare vix poterit, quod tam piiſſimo & Clemen„tiſſimo Principi, beati quoque Petri privilegia defenſanti, non „vel opportunè ſuggeſſerit, quid in hac parte Sedis Apoſtolicæ re„verentiæ deberetur". Epiphanii delicta huc uſque ignoravimus. Ea addidicimus ex Bonifacii ſecundi Pontificis Romana Synodo, publicata per Dominum Lucam Holſtenium. Fuerunt exceſſus in Illyricum: In Patriarchalia iſthìc jura Romanæ Eccleſiæ. Epiphanius itaque ſola iſtorum Epiſcoporum præviâ confirmatione non contentus invaſit etiam conſecrationem. Et quò obtineret, à circumſcripto Juſtiniano extorſit ſacram juſſionem. Ejus vigore conſecravit neſcio cui Provinciæ & civitati Achillem. Hic poſſit fuiſſe unus ex quatuor Schytiæ Monachis, qui tria famoſa Capitula detulerunt ad Hormiſdam Pontificem, & ipſorum Apoſtolicam approbationem tandem obtinuerunt à Joanne ſecundo. Erant enim grati & Juſtiniano & Epiphanio. Quiſquis fuerit, Metropolita aut Theſſalonicenſis Vicarius non dormiit: Intruſum hominem Synodaliter excommunicavit ac degradavit. Et ille Romam acceſſit cum Regiis literis, quæ omnem exceſſum ab Epiphanio transferebant in Principem, allegabant ſimplicitatem & circum ſcriptionem, reparabant jura Romanæ Eccleſiæ, & Achilli veniam, communionem, & gradum ex gratia ſupplicabant. Ve-

rùm Agapetus intellexit machinam : Propter Imperatoris preces Achilli communionem reddidit, gradús cauſſam juſſit pleniùs retractari per ſuos Legatos. Adducere poſſim etiam Joannis Nicopolitani Epiſcopi, per veterem Epyrum Metropolitæ, Thomæ, Nicoſtrati, & alterius Joannis ad Hormiſdam, aliorumque in Illyrico Epiſcoporum ad alios Pontifices appellationem : Verùm adducta exempla abundè ſufficiunt.

Scio omnia hæc exempla eſſe Innocentio primo poſteriora, ideoque forſan futurum, ut Domini Petri de Marca Symmyſtæ eis obſtrepant, & conentur rodere. Sed ſine fundamento. Etenim omnia haud-quaquam ſunt prima ſui generis, ſed ferè ſingula clamant ad antiquam conſuetudinem. Hinc repeto Sardicenſes Canones eſſe in Illyrico conditos, & à Gaudentio Illyriciano Epiſcopo poſtulatos, ideoque de perpetua ipſorum iſthìc obſervantiâ non poſſe dubitari. Quid memoro ſolum Gaudentium ? Ipſius Sardicenſis civitatis Epiſcopus Protogenes fuit Hoſii Præſidis in omnibus adjutor, uti ſancto Cyrillo in Epheſina Synodo Memnon Epheſius. Hinc uti omnem ſuam rabiem Joannis Antiocheni Factio non ſolùm in iſtum, ſed & in hunc profudit, ita & Euſebianæ Factionis Philippo-Politanum Conventiculum omnes ſui furoris habenas laxavit non in ſolum Hoſium, ſed & in Protogenem. Et hoc ob Romanas appellationes, ob probatam & ſtabilitam, quam Julius Pontifex fecerat, ſancti Athanaſii, Marcelli Ancyrani, aliorumque Orientalium, qui Romam appellaverant, Epiſcoporum reſtitutionem. Et ob ſuſceptos alios appellantes. Non ob aliam cauſſam. Audiamus verba Conventiculi : "Cum veniſſemus Sardicam, didicimus in media Eccleſia „Athanaſium, Marcellum, & alios ſceleratos Concilii" Orientalis "ſententiâ pulſos, & meritò ſingulos pro ſuis facinoribus prædam„natos, cum Hoſio & Protogene ſedere ſimul, & diſputare, & „quod deterius eſt, Divina celebrare myſteria. Protogenes Sar„dices Epiſcopus non confundebatur communicare Marcello Hæ„retico, cujus & Sectam & reprobum ſenſum propriâ voce ipſe „damnaverat". Exponunt propoſitas à ſe circa Athanaſii cauſſam conditiones, & pergunt : "Hanc optionem à nobis propoſitam „Hoſius & Protogenes ſuſcipere timuerunt. Immenſa autem con„fluxerat Sardicam multitudo ſceleratorum omnium ac perditorum. „Et eos omnes ſecum collectos habuerunt Hoſius & Protogenes, eoſque

„eoſque honorantes, nos Sacerdotes Dei deſpiciebant, quia nec „ipſi volebamus talibus aliquando conjungi". Hi ſcelerati & perditi erant Orthodoxi Epiſcopi & Clerici, qui per Factionem iſtam degradati Romam appellaverant, & à Julio Pontifice reveſtiti erant Sardicam miſſi ad plenam ſuæ cauſſæ retractationem. Sua in ipſos judicia illi volebant eſſe ſuprema, ideoque per Julium non potuiſſe eos reveſtiri. Hinc concludunt: "Nos enim omninò illis", Hoſio & Protogeni, "communicare noluimus, niſi eos, quos dam„navimus, projeciſſent, & dignum honorem Concilio Orientis „tribuerent". Hac de cauſſa fugerunt Philippopolim, & illic Hoſium ac Protogenem, uti quinti Nicæni Canonis prævaricatores, in libri ſui capite condemnaverunt.

Sardicenſi Concilio etiam adfuit Ætius Theſſalonicenſis Archi-Epiſcopus: Et Canonibus non ſolummodò ſubſcripſit, ſed & Illuſtri ſuæ civitati obtinuit illuſtre privilegium. Inſuper ipſe ſucceſſit Eutychiano ac Muſeo, qui de iſta Cathedra litigaverant, & ob utriuſque electionis vitium fuerant ambo extruſi. Dubitandum non eſt, quin iſtam litem aut alterius aut utriuſque appellatio Romam devolverit, atque ita ipſam diremerit ſanctus Julius. Nam & litis reliquias abſolvit Sardicenſis Synodus: Haud dubiè ex mandato ejuſdem Julii. Legitimus Ætii Anteceſſor fuit magnus ille Alexander, qui Tyriæ Synodi Actis præſens ſe conſtanter oppoſuit, & ſanctum Athanaſium adjuvit in omnibus, etiam in Romana appellatione. Hinc enim idem Athanaſius ejus literas ſuis Apologiis inſeruit, exinde apud totam Eccleſiam conteſtans & firmans ſuam innocentiam. Hæc omnia altiſſimè clamant Romanas appellationes etiam ante primum Innocentium ſemper viguiſſe in Illyrico: Haud dubiè illic traditas & fundatas à ſancto Apoſtolo Paulo.

CAPUT XXXV.

Quomodo circa Romanas appellationes egerit magnus Gregorius?

DE magni Gregorii circa Romanas Gallicanæ Eccleſiæ appellationes Actis Dominus Petrus de Marca hæc ſcribit: "Gallicanam Eccleſiam
L.7.C.18. „Gregorius haud aliter tractavit, quam Africanam. Juſſit enim, ut cauſſæ Gallorum in „Conciliis Gallicanis definiantur, ut ſtatim oſtendam". Et infra adducit Leonis quarti ad minoris Britanniæ Epiſcopos, & Gregorii quarti ad Gallicanos Antiſtites circa Aldrici Cenomanenſis Epiſcopi cauſam literas, & proſequitur: "Hæ duæ conſtitutiones contrariæ erant Canonibus,
Cap. 21. „in duobus capitibus. Tum ex eo, quod jubent, ut ſi Epiſcopus accuſatus appellet à Synodo Provinciæ ante judicium, vel „ſi primam cauſæ ſuæ cognitionem à Romano Pontifice ſuſcipi „poſtulet, litis inſtructione ſuperſedeatur, donec Papa ſtatuerit, „quid ſequendum ſit. Tum etiam quod arbitrio ſuo reſervent, „an Epiſcopus in Urbe Româ judicandus ſit, an verò dimittendus „in Provinciam, illic judicandus coram Legatis Sedis Apoſtolicæ. „Quod ſumptum ex more uſurpato à Gregorio magno. Qui tamen Gallias & Africam diſtinguebat ab aliis Provinciis, & cum „eis diverſo prorsùs modo ſe gerebat, qùam cum aliis".

Errores varii. Primus eſt, quod quartus Gregorius & quartus Leo ſanxerint contraria ſacris Canonibus. Secundus eſt, quod iſtud ipſum fecerit magnus Gregorius: Quod uſurpaverit, & quod ſuas uſurpationes transfuderit in Succeſſores. Eſt non levis in tantum Pontificem, ac in non minimos ejus Succeſſores injuria. Etenim non ipſi ſoli, ſed omnis ſub cœlo Eccleſia ſacros Canones ſic ſemper intellexit. Quantus ſacrorum Canonum Doctor & cuſtos fuerit venerandus & magnus ille Gregorius, quis poſſit ignorare? Certè ſancti Pauli Apoſtoli Prophetiam, quæ nobis prædixit in periculoſis noviſſimorum dierum temporibus futuros homines Parentibus

rentibus inobedientes, ſanctus Auguſtinus intellexit de denegandâ obedientiâ ſanctis Eccleſiæ Patribus. Tertius error eſt, quod magnus Gregorius Gallicanam Eccleſiam circa Romanas appellationes non aliter tractaverit, quam Africanam. Etenim quo ſuarum epiſtolarum aut aliorum Scriptorum loco æquiparavit iſta illarum Eccleſiarum jura aut conſuetudines? Nec apicem adduxeris. Attamen Dominus Archi Epiſcopus errando prædicat verum. Etenim magnus Gregorius ſuæ ſanctitatis ac prudentiæ ſuavitate ac fortitudine Africanam Eccleſiam eo perduxit, ut à ſua avita, quæ Romanas inferioris Cleri appellationes nunquam admiſerat, conſuetudine recederet, & promptiſſimè acquieſceret iſtis appellationibus: Et ut ipſas retractari ac definiri à Papa permitteret juxta Sardicenſem formam, atque ita ſe accommodaret ad mores ac leges totius ſub cœlo Chriſtianitatis. Hoc ſenſu magnus Gregorius Gallicanam Eccleſiam tractavit non aliter, quam Africanam. Quia hanc deduxit ad illius mores. Hæc mea Aſſerta demonſtrabo inferiùs per lucida exempla ac teſtimonia.

Dominus Archi Epiſcopus è Gallia tranſit in Hiſpaniam. Sicut illi, ita & huic conatur affricare ſua devia Commenta, atque ita eis patrocinium acquirere. Irrito ac in utramque Eccleſiam injurioſo ſtudio. Exponit quædam circa Romanas Afrorum appellationes, & pergit: "Alium ordinem tenuit ſanctus Gregorius „quoad Hiſpaniam, ubi diſciplina quiddam ſpeciale invexerat in „judiciis Epiſcoporum. Eccleſiæ enim illius nationis utebantur Ca„nonibus à Martino Bracarenſi collectis, itemque iis qui in Sy„nodis Hiſpanicis condebantur. Eam collectionem concinnavit „Martinus circa annum Domini quingenteſimum ſeptuageſimum „primum, rogantibus Epiſcopis Galleciæ: In qua Canones Græ„cos in Epitomen redactos edidit, quos accommodavit ad uſum „Hiſpaniæ & ad Canones Conciliorum Toletanorum. In Cano„ne autem decimo tertio cauſam Epiſcopi definiendam eſſe ait in „Synodo Provinciali; ſi verò diviſa fuerint Judicum vota, tum „vocandam eſſe Provinciam finitimam juxta Canonem Antioche„num". Rectè. Attamen Martinus non omnem vicinam Provinciam, ſed ſanxit advocandum ſolum ejus Metropolitam. Antiochenus enim Canon variè legitur. Dionyſius Exiguus legit: "Me„tropolitanus Epiſcopus è vicina Provincia Judices alios convocet, „qui controverſiam tollent". Conſonat Gentiani Herveti tranſla-

tio : "Metropolitanus Epiſcopus ex propinqua Provincia alios „evocet judicaturos, & controverſiam deciſuros". At verò Iſidorus Mercator tranſtulit in hunc modum : "Placuit Metropolitanum Epiſcopum vicinæ Provinciæ advocari; & aliquantos cum „eo Epiſcopos alios". Et hanc rranſlationem ſecutus eſt, aut potius fecit Martinus Bracarenſis, atque omiſit voces : "Et aliquantos cum eo Epiſcopos alios". Erat vir Græcus, ideoque omninò videtur ipſe eſſe auctor tranſlationis. Iſtum tamen Codicem non pro tota Hiſpania fecit, ſed pro ſolo Suevorum regno, cujus Regem Theodomirum ab Ario traduxit ad Chriſtum Dominum. Interim Codicem poſtmodùm aſſumpſit omnis Hiſpania, & ſervavit uſque ad octavam Toletanam Synodum. Cur aliquot voces ex Antiocheno Canone Martinus omiſerit, ignoro. Poſſit reſpexiſſe præſertim ad caſum parium ſuffragiorum.

Quod tamen Romanis appellationibus nocere nequaquam voluerit, eſt longè certiſſimum. Lucet ex appellatione Januarii Malacitani Epiſcopi, ac alterius, neſcitur ubi, Epiſcopi Stephani ad magnum Gregorium. Attamen circa hunc Stephanum aliquid luminis accipimus ex his Gregorii verbis : "De perſonâ Stephani „Epiſcopi hoc attendendum eſt, quia nec invitus ad judicium trahi, „nec ab Epiſcopis alieni Concilii debuit judicari". Et infra : "Contra hæc ſi dictum fuerit, quia nec Metropolitam habuit nec Patriarcham, dicendum eſt, quia à Sede Apoſtolica, quæ omnium „Eccleſiarum Caput eſt, cauſa hæc audienda ac dirimenda fuerat, „ſicut prædictus Epiſcopus petiiſſe dignoſcitur, qui Epiſcopos alieni Concilii habuit ſuſpectos". Hinc diſcimus iſtum Stephanum non fuiſſe Hiſpaniæ Epiſcopum. Etenim in omni Hiſpaniâ nullus tunc Epiſcopus erat ſine Metropolita. At verò accuſabatur de læſæ Majeſtatis crimine, ideòque omninò erat ſubditus Gothici Regni. Proinde fuit ex Narbonenſi Galliâ. Hæc enim ad Regnum iſtud ſpectabat, & ipſum non ferebat bono animo. Hinc igitur Richaredus Rex Stephanum non ab ejus Gallis, ſed à ſuis Hiſpanis judicari voluit : Et ille hos ſuſpectos habuit, ideòque & provocavit ad magnum Gregorium. Et iſtam appellationem Pontifex omninò approbat, affirmatque ipſi fuiſſe deferendum. Etiam ante omnem ſententiam. Et nunquam, quidquid Dominus Petrus de Marca ſcribat, credidero illum cenſuiſſe contraria ſacris Canonibus.

Lib. 11. Epiſt. 6.

Itaque

Itaque Stephanus Epiſcopus de læſâ Majeſtate accuſatus, fuit à Richaredo Rege evocatus Toletum, traditus judicio iſtius Synodi, ab ipsâ degradatus, ac ejus in Sedem ſtatim ordinatus alius. Et glorioſus Comitiolus, Regii Fiſci Præfectus, invaſit ejus omnia. Etiam ſanctus Leander Hiſpalenſis Epiſcopus, Bœticæ Provinciæ Metropolita, in ſuâ Synodo ob neſcio quæ crimina degradavit Januarium Malacitanum Epiſcopum, necnon & quemdam ejus Presbyterum. Et omnes tres appellarûnt ad magnum Gregorium. Quare optimus Pontifex Joannem, Romanæ Eccleſiæ Defenſorem, legavit in Hiſpaniam, cum his inſtructionibus: " Imprimis requirendum eſt de perſona Presbyteri. Et ſi ita ſe veritas habet, ſicut Epiſcopi Januarii petitio continet, in Eccleſia atque in loco ſuo idem Presbyter modis omnibus revocetur. Si autem dictum fuerit, quia contra ipſum cauſa aliqua mota ſive probata eſt, ſubtiliter, ipſo præſente, & pro ſe rationem reddente, quærendum eſt & genus cauſæ, & modus probationis, ut ex hoc colligere valeas, utrum adhuc in exilio demorari, an certè in Eccleſiam ſuam & officium ſuum debeat revocari. De Epiſcopi perſona hoc ſtatuendum eſt, ut ſi nulla contra eum criminalis cauſa, quæ exilio vel depoſitione digna eſt, mota ſive probata eſt, is qui eo ſuperſtite Epiſcopus perversè, ac contra Canones in Eccleſia ejus ordinari præſumpſit, Sacerdotio privatus, ab omni Eccleſiaſtico miniſterio repellatur. Qui etiam eidem dilectiſſimo Januario, Fratri & Co-Epiſcopo noſtro, tradendus eſt, ut ab ipſo aut in cuſtodiâ habeatur, aut certè ab eo ad nos per omnia tranſmittatur. Epiſcopi verò, qui eum ordinaverunt, vel ejus ordinationi conſentientes interfuerunt, ſex menſibus Dominici corporis & ſanguinis communione privati, agere pœnitentiam decernantur in Monaſterio: Et ſupra-ſcriptus Januarius loco & ordini ſuo modis omnibus reformetur. Glorioſus autem Comitiolus, quidquid prædictus Epiſcopus per violentiam atque inſecutionem ipſius expendiſſe, vel damnum pertuliſſe, dato ſacramento firmaverit, eidem Epiſcopo reſtituere condemnetur". Eadem ſanxit circa cauſam Stephani. Et plura alia.

Sanxit varia. Primò, ad iſtas appellationes retractandas non legat è ſuo latere Epiſcopum aut Cardinalem Presbyterum, ſed minorem Clericum: Joannem Defenſorem Romanæ Eccleſiæ. Secundò, mandat non ut Joannes cum ejuſdem aut vicinæ Provin-

Provinciæ Epiſcopis, ſed ut ſolus omnes iſtas cauſas retractet atque definiat. Cauſas tanti ponderis. Læſæ Majeſtatis. Tertiò mandat, ut ſub quibuſdam conditionibus ſtatim reveſtiat non ſolos Epiſcopos, ſed etiam Presbyterum. Quartò mandat, ut reveſtitos jubeat præſentes adeſſe retractatorio judicio, atque ita ipſos definitivè reparet aut damnet. Quintò mandat ſuperordinatos Epiſcopos ſtatim ejici, declarari intruſos atque irregulares, tandemque inſigniter caſtigari. Tradi in voluntatem ac poteſtatem Epiſcopi, cujus Thronum præſumpſerunt per adulterium adſcendere. Sextò mandat degradatos Epiſcopos non de ſolis ſpiritualibus reveſtiri, ſed etiam de temporalibus: Regii Fiſci Præfectum compelli ad reddenda ipſis omnia. Et juxta hæc Joannes Defenſor conſtanter judicavit. Omnia juxta Sardicenſes Canones. Et ſic diſcimus horum ſenſum eſſe, quod Pontifex non obligetur è ſuo latere Epiſcopum aut Cardinalem Presbyterum legare, ſed quod poſſit etiam minorem Clericum: Et quod hic ſolus judicare poſſit, ſine quavis Synodo. Audiamus rationem ab homine Schiſmatico, Theodoro Balſamone, ſcribente ad quintum Sardicenſem Canonem: "Papæ judicio Canon relinquit omnia".

Dominus Archi-Epiſcopus hæc, utpotè lucidiſſima, evertere non valet, ſtudet tamen rodere: "Suſpicor Epiſcopos Hiſ„panos non admodùm patienter tuliſſe judicia iſthæc Romana. „Nam appellationis ad Apoſtolicam Sedem removendæ causâ „novam legem introduxerunt in gratiam Epiſcopi damnati: „Nimirùm ut ei liceat ſecundam Synodum impetrare ad ob„tinendam reſtitutionem ſuam. Colligitur id ex Canone vige„ſimo octavo quarti Toletani Concilii". Audi Canonem: "Epiſ„copus, Presbyter, Diacônus, ſi à gradu ſuo injuſtè dejectus, „in ſecunda Synodo innocens reperiatur, non poteſt eſſe quod „fuerat, niſi gradus amiſſos recipiat coram Altario de manu „Epiſcopi". Addere debuerat undecimum Canonem octavæ Toletanæ Synodi: "Decreta præcedentium Patrum, ad con„tentionis jurgium radicitus evellendum, ritè Synodalem cen„ſuêre fieri Conventum, ut illic de diverſitate judiciorum pro„tenſæ lites habeant terminum, ubi Spiritus Sanctus vniverſa„lem coadunavit cœtum. Ab hoc ergo Spiritu Sancto ſuccen„ſi, ne quælibet impoſterum aut impunè valeant committi,

„aut generalia Statuta convelli, plenâ decernimus unanimitate „connexi, ut quæcumque pro fidei cauſis, Eccleſiaſticiſque ne„gotiis, aut præteritis Geſtis, aut in præſentibus Conſtitutis, aut „futuris etiam Decretis, vel ſint vel fuerint definitiones conſcriptæ „univerſali authoritate, nullus his deinceps contradicere audeat, „nullus ea evertere præſumat, nullus non implere contendat". Diſertè ſanxit generalis Hiſpanicæ Synodi Decreta eſſe inconcuſſa: Dominus Archi-Epiſcopus ex ipſo potuerat dicere, quod ſancirentur ſuprema, ac etiam Romam inappellabilia.

Sed abſint hæc ab Hiſpanicâ pietate. Dominus Archi Epiſcopus de ipsâ ſuſpicatur nimis temeraria. Quod conſtantiſſimè ſemper ſteterit pro avita ſancti Petri authoritate, & quod circa Romanas appellationes nunquam retroceſſerit ab Orthodoxo ſenſu ſui venerabilis Hoſii, poſſit lucidè demonſtrari aliis inſuper exemplis ac teſtimoniis. Quæ pietas ſtetit immota, immò & crevit, etiam ſub barbarâ captivitate Saracenorum. Teſtantur hoc famoſæ antiquorum Pontificum epiſtolæ, quas octavo ſæculo Iſidorus Mercator ex Hiſpaniâ portavit in Galliam. Sunt viri Hiſpani opus, conflatum ad ſuis Contribulibus retinendam aut refricandam, quam Barbarica calamitas dormire coëgerat, antiquorum Canonum memoriam: Præſertim circa Romanas appellationes, aliaque capita Romani Primatus. Uti Vigilius Tapſenſis Epiſcopus varia ſub ſancti Athanaſii, ac etiam ſub Idacii Clari nomine ſcripſit contra Arianos, ita iſte Anonymus Author contra veros aut fictos Æmulos Romanæ Cathedræ. Eſt vetuſta, quandoq; in bonum, quandoq; in malum, induſtria. Nam & in libro de Pelagii apud Dioſpolitanam Synodum Geſtis ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Mihi quidam Fratres noſtri nonnulla opuſcula ſub meo „nomine in Hiſpaniam veniſſe dixerunt, quæ quidem ab eis, qui „alia noſtra legiſſent, non agnoſcerentur, ab aliis tamen noſtra eſ„ſe crederentur". Iſta induſtria nobis peperit plures Apocryphas Scripturas utriuſque Teſtamenti.

Interim manifeſtum eſt, quod Hiſpanorum Epiſcopi ſub Gothorum ac Suevorum Regum Principatu quaſdam Eccleſiaſticis judiciis novitates induxerint. Prima eſt præfata forma Antiocheni Canonis. Verùm illa non fuit perpetua. Fuit circumducta per undecimum Canonem octavæ Toletanæ Synodi: "Cum quælibet „ſancta Synodus agitur, aut pacificè inter Pontifices quidpiam definitur,

„finitur, ſi pauciores per neſcientiam vel contentionem fortè diſ-„ſentiant, aut commoniti plurimorum ſententiæ cedant, aut ab eo-„rum cœtu cum dedecore confuſionis abſcedant, aut excommu-„nicationis annuæ ſententiam luant". Secunda novitas eſt, quod degradato per Provinciæ Synodum Epiſcopo aut Clerico permiſerint appellare ad aliam Synodum. Nempe ad Synodum totius Regni. Etenim ſtante ante Gothorum invaſionem Romano Imperio Hiſpania nullum Primatem, nullum Apoſtolicum Vicarium, ideòque nec Diœceſanam habuit Synodum: Omnes Provinciæ erant à paribus, adeòque ab ipſarum judiciis provocari non poterat, niſi ad Epiſcopum Romanorum juxta ſextum Nicænum Canonem. Gothorum Dominatus invexit generales Synodos, ideòque & hanc novam appellationem. Tertia novitas eſt in primo Canone nonæ Toletanæ Synodi: "Quod ſi talia Epiſcopus „agere tentet, Metropolitano ejus Clerici inſinuare procurent; ſi „autem Metropolitanus talia gerat, Regis hæc auditibus intimare „non differant". Eſt ſimilis ſexto Canoni Franco-Fordienſis Synodi: "Si aliquid eſt, quod Epiſcopus Metropolitanus non poſſit „corrigere vel pacificare, tunc tandem veniant Accuſatores cum „Accuſato, cum literis Metropolitani, ut ſciamus veritatem rei". Francorum Reges iſtiuſmodi negotia tranſmittebant ſuo Archi-Capellano. At verò Gothorum Reges non habuerunt iſtiuſmodi Tribunal: Hinc tranſmittebant ad Synodum totius Regni. Utrumque fuit contra Canones. Utrumque tamen Regnum ſemper admiſit clauſulam: Salvâ in omnibus reverentiâ Romanæ Eccleſiæ.

Harum innovationum radix fuit Romani apud Hiſpanos Imperii per Barbaros everſio, cujus calamitates deplorari ſupra audivimus à ſancto Avito Viennenſi Epiſcopo in litteris ad Fauſtum & Symmachum, Senatores Romanorum. Quæ ratio præſertim permovit ſanctum Martinum Bracarenſem. Etenim Synodalia, præſertim Epiſcoporum degradatoria, judicia oportet eſſe matura: At verò ejus tempore apud Gallæcos & Luſitanos Suevorum Rex Theodomirus, apud alias Hiſpanias dominabatur Gothorum Rex Athanagildus, ambo Ariani, ideòque averſi, uti à Romana Republica, ita etiam à Romana Eccleſia. Quare hujus, licèt non invocatio, tamen acceſſus Orthodoxis erat impoſſibilis: Ejus item Legationem admittere erat obnoxium magnis difficultatibus. Hinc igitur

igitur ſanctus ille Martinus præfata judicia voluit eſſe maturiſſima, ideòque Orthodoxis Hiſpanorum Synodis impoſuit præfatam formam Antiochenam. Verùm Divina Clementia iſtis Eccleſiis tandem dedit meliora tempora. Dedit Richaredum, non ſolummodò Regem, ſed & Apoſtolum ſuæ Gentis: Regem Catholicum, non verbo & linguâ, ſed opere & veritate. Ejus pietatem & reverentiam erga Apoſtolicam Sedem docent Gregorii magni ad ipſum litteræ. Et ejus veſtigia Succeſſores ſunt inſequuti. Sic ampliſſimæ ex cunctis Hiſpaniis portæ patuerunt Romanis appellationibus. Hinc octava Toletana Synodus diſpenſatorio Martini Bracarenſis temperamento, & Antiocheno Canoni valedixit, ac Provincialibus Synodis reddidit antiquam formam ac faciem.

Admiranda ſunt, quæ Dominus Archi-Epiſcopus ſcribit de Romanis appellationibus Illyricianæ Eccleſiæ: " Poſt Gregorii „magni tempora Paulus Archi-Epiſcopus Cretæ, quæ Patriarchatui Occidentis ſubjecta erat, auſus eſt prohibere, ne ad Vitalianum Papam provocaretur. Depoſuerat is Joannem Epiſcopum „Lappenſem in eâ Inſulâ: Qui Romam appellans occaſionem dedit Synodo, quæ anno ſexcenteſimo quinquageſimo octavo congregata eſt à Papa Vitaliano. Cum recitata fuiſſent Acta, revocata ſententia eſt, tamquam contraria Canonibus. Docet autem epiſtola Vitaliani ad Paulum, eum appellationi cedere noluiſſe, in quo ſanè nullo jure nitebatur". Tota Domini Archi-Epiſcopi mens ac ſpes eſt Mundo perſuadere, quod Provincialium Synodorum judicia ſint ſuprema, ideòque & inappellabilia, etiam ad Sedem Apoſtolicam: Et quod ita ſanciatur à quinto Nicæno Canone. Quin & Innocentium primum Pontificem de audacia damnat, quod iſta Illyricianæ Diœceſis judicia pulſare præſumpſerit. Et ecce hic Metropolitam Paulum, dum Joannis appellationi recuſat cedere, affirmat nullo fuiſſe nixum jure, egiſſe Canonibus contraria, ac eſſe dignum de audacia notari. Nempe veritas, quantumcumque veletur aut vexetur, non poteſt non emittere ſuos radios.

Creta erat Illyriciana Provincia, ideoque hæc Joannis Lappenſis appellatio demonſtrat iſtud Sancti Petri privilegium in iſta Diœceſi ſemper viguiſſe. Et quidem juxta formam Sardicenſem. Hinc enim Paulus Metropolita degradatum Joannem, licèt primò clauſerit, appellantem tamen ſolvit, ac permiſit Romam abire. Et miſit Acta ſui Synodalis Judicii. Et ipſum

Pontifex graviter arguit, quod non per Clericum miſerit, immò nec epiſtolam adjunxerit. Inſuper ejus verba, quæ Joanni appellanti dixerat, "Quia non competenter quæris", affirmat fuiſſe indecentia, & adjungit: "Quæ ergo SS. PP. ſanxerunt, „indecentia ſunt? An placentia tibi decentia ſunt"? Et Joannes Pontificem ſupplex adjuravit, "ut ſecundùm Sacratiſſimos „Canones, Inſtitutaque Sanctorum Patrum, ſuæ cauſæ meritum „requireret". Et Vitalianus fecit ex Actis. Joannem reveſtivit, ac remiſit in Sedem. Et Paulus plenè obedivit. Etenim Joannes, uti Canonicus Epiſcopus, adfuit ac ſubſcripſit ſexto generali Concilio.

Eadem forma ſub magno Gregorio conſtantiſſimè viguit per cæteras utriuſque Illyrici Provincias. Etenim Adrianus in Theſſalia Thebanus Epiſcopus à Joanne Lariſſæ Epiſcopo, ſuo Metropolita, ad Joannis ac Coſmæ Diaconorum accuſationem fuit ob pecuniarias cauſas damnatus civiliter, & ob crimina degradatus. Et quidem priorem admiſit, adversùs poſteriorem ſententiæ partem provocavit ad Joannem Acridenſem, ſeu primæ Juſtinianæ Epiſcopum, iſtarum Provinciarum Apoſtolicum Vicarium. Et hic degradationem confirmavit. Quare Adrianus appellavit ad magnum Gregorium, & acceſſit Urbem. Et poſt varia Pontifex ad Joannem Vicarium ſcripſit: "Poſtquam ex „abundanti tibi conſtat appellationem eſſe porrectam, mirati „ſumus, cur nec homines tuos, ſecundùm cautionem Honorato „Diacono noſtro per Reſponſales Eccleſiæ tuæ expoſitam, qui „tui judicii rationem potuiſſent reddere, tranſmiſiſti. Quod fa„ctum te vel de contumacia, vel de conſcientiæ trepidatione „redarguit. Si igitur hæc, quæ nobis aperta ſunt, veritate „vallantur, quoniam occaſione virium noſtrarum conſidera„mus vos injuſta præſumere, de his aliàs, ſecundùm quod „à nobis deliberatum fuerit, Chriſto auxiliante decernemus. „Quod verò ad præſens attinet, caſſatis priùs atque ad nihi„lum redactis ſententiæ tuæ Decretis, ex B. Petri Principis Apo„ſtolorum auctoritate decernimus, triginta dierum ſpatio te ſacrâ „communione privatum, ab omnipotente Deo noſtro tanti ex„ceſsûs veniam cum ſumma pœnitentia & lachrymis exorare. „Præfatum verò Adrianum, Fratrem & Co Epiſcopum noſtrum, „ex tua ſententia, neque Canonibus neque legibus exiſtente

L. 2. indic. 11. Epiſt. 6.

dam-

„damnatum, in locum ſuum atque ordinem reverti Chriſto „comitante diſponimus, ut illi non noceat contra juſtitiæ tra-„mitem prolata ſententia". Quæ omnia conſequenter Pontifex repetiit, ac latiùs expoſuit in litteris ad Joannem Metropolitam Lariſſæ.

Affirmat varia. Primò, quod Joannes Acridenſis occaſione Papalium virium injuſta præſumeret. Nempe occaſione vicis Apoſtolicæ. Etenim Acrida erat Juſtiniani Imperatoris Patria, ideòque per ipſum inſignita glorioſo nomine primæ Juſtinianæ. Idem Princeps ut illius Epiſcopum erigeret, à Vigilio Pontifice extorſit illi dignitatem Metropoliticam, necnon & partem Apoſtolici Vicariatûs, quem Theſſalonicenſis Epiſcopus uſque tunc habuerat in totum Illyricum. Hunc Vicariatum S. Gregorius vocabat ſuas, ſeu ſuæ Sedis vires. Per ipſas igitur Joannes erigebat ſua cornua, & in ſubditos ſibi Epiſcopos exercebat tyrannidem. Secundò Gregorius affirmat; quod degradatus Adrianus ante omnia acceſſerit Conſtantinopolim, & illic coram Honorato, Romanæ Eccleſiæ Diacono ac Apocriſario, publicaverit ſuam Romanam appellationem. Tertiò, quod Honoratus advocaverit Joannis Acridenſis Apocriſarios, ipſis hanc appellationem inſinuaverit, juſſeritque admitti. Quartò, quod ipſi eam admiſerint, ac inſuper non ſimpliciter, ſed ſub interpoſita cautione ſpoponderint fore, ut ipſorum Epiſcopus Romam mitteret Legatos, reddituros rationem Synodalis in Adrianum iudicii. Quintò, quod Joannes nihil minus fecerit, ideoque ſe Pontifici reddiderit variè ſuſpectum. Sextò, quod hac de cauſa Pontifex fuerit compulſus cauſam retractare ex Synodalibus Actis. Septimò, quod repererit ſententiam eſſe non ſolummodò iniquam, ſed inſuper malignam. Octavò, quod hac de cauſa Adrianum pleniſſimè reparârit, ac Ioannem inſigniter caſtigaverit. Quæ omnia ſunt manifeſtè facta ſecundùm Canones Sardicenſes.

Aliud Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum habemus in ejuſdem Gregorii litteris ad Sabinianum Jadertinum Epiſcopum: " Habitatores Epidaurienſis civitatis Florentium, quem „ſuum dicunt eſſe Epiſcopum, ſibi à nobis reſtituendum ſtu-„dioſiſſimè popoſcerunt, aſſerentes fruſtra eum ad ſolam tan-„tummodò voluntatem Natalis quondam Epiſcopi detruſum „exilio. Et ideò quod de ejus cauſa Fraternitas veſtra cogno- Lib. 7. Epiſt. 12.

 vit

„vit, nobis ſuis ſubtiliter epiſtolis innoteſcat: Si autem necdum „cognoverit, requirat, nobiſque renuntiet, ut quidquid de eo „ſtatuendum ſit, certi deliberare auctore Domino valeamus". Natalis Salonitanus Epiſcopus, Dalmatiæ Metropolita, Florentium Epidaurienſem Epiſcopum degradarat: Et ipſum, quia neſcio quibus de cauſis acquieſcebat ſententiæ, ejecit ac deportavit. Et res ita manſit uſque ad mortem Natalis. Cuncti videntur timuiſſe ejus violentiam atque potentiam. At verò poſt ejus mortem, licèt Flotentius ob quietis ac ſilentii amorem non ſe moveret, ejus cives ſunt locuti: Provocaverunt ad magnum Gregorium, ac ſuum iniquè degradatum Epiſcopum ſupplicarunt reparari, ac ſibi reſtitui. Sententia jam pridem tranſiverat in rem judicatam, ideòque non erat reveſtitioni locus. Nihilominus juſtiſſimus Pontifex, qui violentos Natalis mores optimè noverat, cenſuit cauſam retractandam. Hinc à Sabiniano, annoſo iſtius Provinciæ Epiſcopo, qui Synodo forſitan interfuerat, ante omnia poſtulavit inſtrui, atque ita non circumſcribi ad impingendum in Canones.

Et ecce hinc occurrit tertium Illyricianæ appellationis exemplum. Etenim præfatus Natalis Honoratum ſuum Archi-Diaconum, quod per ipſum impediretur ab Eccleſiæ bonis profundendis in ſuos conſanguineos, inviſum habuit, ideoque invitum conſecravit in Presbyterum, atque ita callidâ arte ſub honoris fuco degradavit. Hinc Honoratus, quoniam ad Provinciæ Synodum provocare contra Metropolitam non poterat, provocavit ad Sedem Apoſtolicam: Et ipſum Gregorius exaudivit ac reveſtivit, Natalem, niſi obediret, comminans ab Epiſcopalis Pallii uſu, immò & ab omni Epiſcopali officio ſuſpendere. Etiam ſuperordinatum ejecit, & poſt varias querimonias ac minas adjunxit: "Reſtituto igitur loco ſuo Honorato Archi-Dia„cono, inſtructam perſonam ſub feſtinatione tranſmitte, qui mihi „hoc debere ex ratione fieri ſuis poſſit allegationibus demon„ſtrare. Eundem namque Archi-Diaconum ad nos venire de„crevimus, ut quidquid juſtum, quidquid omnipotenti Deo „placitum fuerit, cognitis aſſertionibus partium decernamus. „Nos enim nullum pro perſonali amore defendimus, ſed auctore „Deo normam juſtitiæ, poſtpoſitâ cujuſlibet perſonæ acceptione, „cuſtodimus". Utramque partem evocavit ad retractatorium in

ſuo

ſuo tribunali judicium. Palàm ſecundùm Sardicenſes Canones. Et hinc videmus duo. Primò, quod etiam inferior Illyrici Clerus Romam appellaverit. Secundò, quod Sardicenſes de Romana appellatione Canones, licèt ſolos Epiſcopos exprimant, comprehendant tamen & Clericos, & ambos jubeant tractari ſub eadem forma. De hac Honorati appellatione magnus Gregorius ſcripſit quatuor epiſtolas. Exſtant in ſecundo ejus Regeſto, ſub decima indictione. Epiſt. 14. 15.16.17.

Aliud Illyricianæ appellationis exemplum poſſet eſſe iſtius Natalis proximus Succeſſor Maximus, quem laudatus Gregorius meritò appellat maximum prævaricatorem. Fuit enim plenus facinoribus, intruſus per Simoniam ac militarem violentiam. Ejus cauſa fuit partim prima cognitio, partim appellatio. Digna ediſſeri; at nimis longa. Interim oſtendi oportet ſecundùm quos Canones Gregorius ipſam tractarit ac definiverit. Oſtendit hoc Papalis epiſtola, cui hæc Epigraphe : "Gregorius Maximo in Salona, qui „Epiſcopatum arripuit". Poſt quædam proſequitur: " Certus eſto, „quia juſtitiam tibi, & Cànonum Statuta ſervabimus, atque cauſæ „tuæ, revelante Domino veritatis auctore, amicum juſtitiæ finem „imponemus. Nam quod poſtulas, ut illuc perſonam dirigere de„beamus, quâ præſente de his quæ dicuntur poſſit eſſe probatio, eſſet „utcumque excuſabile, ſi unquam ratio ei, qui accuſatur, neceſſi„tatem probationis imponeret. At poſtquam non tibi, ſed accuſanti„bus hoc onus incumbit, ad nos, ſicut præfati ſumus, dilatione ceſſante „venire non differas. Quod verò indicas Sereniſſimos Dominos, ut „illic debeat eſſe cognitio, præcepiſſe, nos quidem nullas eo„rum alias de hac re, niſi quod ad nos venire debeas, juſſiones „accepimus. Sed etſi forſitan pro Reipublicæ ſuæ utilitate multa „cogitantibus ſuggeſtum eſt, & eorum juſſio per obreptionem eli„cita, poſtquam & nobis, & omnibus notum eſt piiſſimos Domi„nos diſciplinam diligere, ordines ſervare, Canones venerari, & „ſe Sacerdotalibus cauſis non miſcere, inſtanter exequimur, quod „& illorum juvat animâm atque Rempublicam, & ad quod nos „terribilis, tremendique Judicis reſpectus impellit. Quieſce ergo „à cunctis excuſationibus, & huc adeſſe non differas". Prævaricator Maximus erat potens in aula & magnos Palatinos habebat ſibi obnoxios, ideòque in ejus cauſa Gregorius timuit à ſacris juſſionibus: Nec ſine cauſa. Etenim Maximus ex tunc operabatur

Lib. 5. Epiſt. 25.

rabatur ad obtinendam talem, quæ mandaret hanc cauſam non evocari Romam, ſed per Papales Legatos tractari in partibus. Hinc etiam Gregorius ſupplicavit Principi, ut per ſacrum Reſcriptum permitteret omnia procedere ſecundùm Canones. Et obtinuit. Hinc Maximo adverſas juſſiones alleganti meritò non credidit, & addidit iſtiuſmodi, licèt emanaſſent, juſſiones eſſe palam obreptitias, ac nullius ponderis, eò quod Princeps diſciplinam diligat & Canones, ideòque ſe non miſceat Epiſcopalibus judiciis.

Notanda ſunt hæc verba: " Inſtanter exequimur, quod & il„lorum juvat animam & Rempublicam, &c". Affirmant ſacras Principum juſſiones, dum ſacris Canonibus adverſantur, eſſe negligendas ac excutiendas, non dumtaxat ob Eccleſiæ diſciplinam, ſed etiam ob Rem publicam, ac animas ipſorum Principum. Quod nempe iſta in Eccleſiæ libertatem Regia violentia perdat Regum animas ac Regna evertat. Et plurima hoc demonſtrant authentica exempla. Palmare enim Regni fundamentum eſt vera pietas in Deum Patrem ac Matrem Eccleſiam. Certè omnes obligamur talia prædicare noſtris Regibus. Quare omni admiratione dignum eſt, quod Dominus Archi-Epiſcopus magnum Gregorium, incomparabilem ſacrorum Canonum Doctorem atque cuſtodem, arguat ipſis contraria ſanxiſſe. Porrò omnis hìc mentio manifeſtè eſt de Sardicenſibus Canonibus. Manifeſtum eſt, quod illi faciant Pontifici plenam poteſtatem appellatæ cauſæ vel evocandæ ad Urbem, vel delegandæ in partibus. Manifeſtum eſt, quod ipſos non ſolus Gregorius, ſed etiam Imperator Mauritius, ac ipſe etiam prævaricator Maximus ita intellexerint. Etenim hic ab illo ſupplicavit gratiam ac ſacram juſſionem, quâ Papam compelleret ad delegandum: Quâ ſapientiſſimi Pontificis arbitrium, cui Sardicenſis Synodus permiſit omnia, circumſcriberet ad certum tractandi ac retractandi modum. Hæc ſufficiant: Ex plurimis pauciſſima. Etenim qui cunctos Domini Archi-Epiſcopi errores voluerit oſtendere ac revincere, conſcribere debebit larga volumina.

DISSER-

DISSERTATIO SECUNDA
DE
AFRICANÆ ECCLESIÆ AD SEDEM APOSTOLICAM PROVOCATIONIBUS.

PAſchaſius Queſnellus clamat etiam Africanam Eccleſiam nunquam appellaſſe ad Apoſtolicam Sedem, ideòque has appellationes eſſe novellam uſurpationem. Hoc ipſum clamant Joannes Calvinus, Marcus Anthonius de Dominis, aliique profeſſi hoſtes Romani Primatûs. Rhemenſium Metropolita Hincmarus dixit olim & ſcripſit inferiori Afrorum Clero iſtas non licuiſſe appellationes, iſtamque diſciplinam tentavit tranſducere etiam in Gallias: Et ejus Antecedens fuit veriſſimum. At verò Paſchaſius Queſnellus iſtud ipſum clamat de Epiſcopis. Fœdè hallucinatur. Porrò Africana Eccleſia Hierarchiam habuit diverſam ab aliis. Etenim nullus olim in omni Romano Patriarchatu fuit pluribus Provinciis præfectus Primas, niſi ſolus Carthaginenſis. Gallicani omnes ſunt longè poſteriores. Etiam apud Anglos Cantuarienſis. Afri habuerunt inſuper alias ſingularitates. Hìnc ipſorum Hierarchia ad præſentis quæſtionis intelligentiam eſt compendiò exponenda.

„Hieruſalem, unde in propinqua & longinqua creſcendo etiam in „Africam venit". Et in ipſa Collatione Petiliano, Conſtantinenſi Donatiſtarum Epiſcopo quærenti, "Undè cœpiſti", idem Auguſtinus reſpondit: "Cœpit iſta prædicatio ab Hieruſalem. Inde ſe L.3.c.230
„Illuſtriſſimo exordio diffudit, diffundens Eccleſiam, quam tenemus. „Primò per vicina, deinde per longinqua, etiam in Africam venit". Et in literis ad Severinum ſcribit Evangelium in Africam veniſſe ex Orientalibus Eccleſiis, laudat Romanam Eccleſiam, & adjungit: "Unde ad iſtas", Africanas, "partes Chriſtianæ fidei manavit au- Epiſt.170.
„thoritas". Primus, quem hodie novimus, Carthaginenſis Epiſcopus eſt Agrippinus, cujus Presbyter fuit Tertullianus, primus apud Latinos author Rebaptiſmi. Hic Agrippinum circumſcripſit in iſtam audaciam: Et plures Epiſcopos ac populos per Agrippinum. Quare Agrippinus non fuit Fundator, nec primus Epiſcopus Africanæ Eccleſiæ. Profitetur enim ante ſe fuiſſe aliam circa Baptiſma conſuetudinem, adeòque fuiſſe etiam Eccleſiam. Primus illius fundator ignoratur.

Africa quandoque appellatur etiam Lybia. Exponit in libro Cap. 17.
de Paſtoribus ſanctus Auguſtinus: "Lybia duobus modis dicitur, „vel iſta quæ propriè eſt Africa, vel illa Orientis pars, quæ contigua eſt Africæ, & omninò collimitanea". Africa ab Ægypto ac reliquo Oriente per Nilum dividitur: Omnis cìs illum Regio appellatur Africa & Lybia. Hanc Regionem Syrtes magnæ interſecant. Et ambæ partes gaudent utroque iſto nomine. Hinc antiqui Scriptores Sabellium, quem Lybem fuiſſe conſtat, appellant Afrum. Etiam Simonem Cyrenenſem, Dominicæ Crucis portatorem, manifeſtè Lybem, Donatiſtæ dicebant Afrum. San- Cap. 17.
cti quoque Athanaſii ad Africanos Antiſtites epiſtolam aliqui, licet malè, volunt ſcriptam ad Lybes. Hinc diſtinctionis gratiâ partem ultra Syrtes poſterior ætas Lybiam, partem cìs ipſas appellavit Africam. Quæ Phraſis eſt inſigniter antiqua. Etenim ex ipſa magnus Athanaſius præfatas ſuas literas inſcripſit ad Africanos. Et ſanctus Auguſtinus iſtum Simonem dixit non fuiſſe Afrum. Et phraſios diſtinctio eſt fundatiſſima. Etenim Lybia ad Orientale Imperium ac Ægyptiacam Diœceſim, Africa ſemper ſpectavit ad Occidentis Imperium, fuitque ſingularis Diœceſis, ex magni Conſtantini Decreto ſubjecta Prætorio Italiæ. Hæc in Eccleſiaſticis rebus Primatem habuit Carthaginenſem Epiſcopum,

pum, ſpectavit ad Romanum Patriarchatum; illa in duas diviſa Provincias ſemper ſubfuit Patriarchæ Alexandrino. Nilus Doxopatrius, qui Tripolitanam Provinciam, ſitam cis Syrtes, vult ſubfuiſſe Alexandrino, infrà exponetur. De quibus omnibus videatur Procopius Cæſaræenſis in ſexto libro de ædificiis Imperatoris Juſtiniani.

De Eccleſiaſticis, adeoque & de Civilibus Afrorum Provinciis eſt mentio apud ſanctum Cyprianum. In epiſtola ad ſanctum
Epiſt. 45. Pontificem Cornelium: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provincia. Habet etiam Numidiam, & duas Mauritanias ſibi cohærentes". Et
Epiſt. 71. in literis ad Quintum Epiſcopum: "Agrippinus cum cæteris Co-Epiſcopis ſuis, qui in Provincia Africa & Numidia Eccleſiam Domini gubernabant". Et in epiſtola ad Jubajanum Epiſcopum: "Cum in unum conveniſſemus tam Provinciæ Africæ,
Epiſt. 73. quam Numidiæ Epiſcopi". Et ad ejus Erraticam Synodum "convenerunt Epiſcopi plurimi: Ex Provincia Africa, Numidia, Mauritania". Eidem Synodo adfuit Natalis Oeæ Epiſcopus, & hoc fuit ejus ſuffragium: "Tam ego præſens, quàm Pompeius Sabratenſis, quam etiam Dioga Lepti-Magnenſis, qui mihi mandaverunt, cenſemus quod & Collegæ noſtri, &c". Hæ tres civitates conſtituunt Tripolim, ſeu Tripolitanam Provinciam, de qua Solinus: "Achæi Tripolim linguâ ſuâ ſignant de trium Urbium numero, Oeæ, Sabratæ, Leptis-Magnæ". An tunc fuerit ſingularis Provincia, ignoro. Certè ſanctus Cyprianus nullam ejus facit memoriam. Et iſtam ſuam Synodum, licet omnes Tripolitani per perſonam aut Mandatum adeſſent, affirmat fuiſſe ex ſolis Epiſcopis Proconſularibus, Numidis, & Mauris. Tripolis videtur tunc cum Byzacio fuiſſe adjuncta Numidiæ. Notanda ſunt ſancti Cypriani verba: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provincia". Videtur aſſerere Africam non eſſe niſi unicam Provinciam. Nempe vox, "Diœceſis", priùs inducta per magnum Conſtantinum, tunc necdum erat in uſu Romani Imperii, ideoque vox "Provincia", erat tunc latioris ſignificationis. Ipſam Cyprianus accipit pro Diœceſi. Proinde Africana Diœceſis tunc conſtabat quatuor Provinciis: Proconſulari, Numidiâ, & duabus Mauritaniis, Cæſaræenſi ac Sitifenſi. Quæ diviſio eſt antiquiſſima. Etenim in primo hiſtoriarum libro, agens de Actis Galbæ Imperatoris, Cornelius Tacitus laudat Africam & duas Mauritanias. Nec deſunt

deſunt antiquiora teſtimonia. Mauritaniæ ante Romanum Imperium dudùm fuerant duo Regna: Hinc in Imperio ſemper fuerunt duæ Provinciæ.

At verò magnus Conſtantinus in literis ad Ælafium Africæ Vicarium, per quas juſſit in Donatiſtarum cauſſa adunari Arelatenſem Synodum, laudat Provincias, Byzacenam, Tripolitanam, Numidiarum, ac Mauritaniarum. Videntur tunc fuiſſe ſeptem Provinciæ: Proconſularis, duæ Numidiæ, Tripolitana, Byzacena, ac duæ Mauritaniæ. Etiam ad ſextam Carthaginenſem Synodum dicuntur "conveniſſe Legati diverſarum Provinciarum Africanarum, id eſt, Numidiarum duarum, Byzacenæ, Mauritaniæ „Sitifenſis, Mauritaniæ Cæſaræenſis, & Tripolis". Et ſub Cæſarii & Attici Conſulatu celebrata Synodus laudat Creſcentianum Epiſcopum primæ Sedis Numidiarum. Et in Ceciliani Carthaginenſis, & Felicis Aptungenſis Epiſcopi purgatoriis Actis habemus: "Ad Mauritaniæ ſinum non niſi per Numidias pergitur". Et in Nicæni Concilii hiſtoria Gelaſius Cyzicenus affirmat Synodalia Geſta à Ceciliano Carthaginenſi Epiſcopo fuiſſe promulgata Eccleſiis Africæ, "ac utriuſque Numidiæ, ac Mauritaniæ". Et in L. 2. C. 27
Græci juris Syntagmate Mattheus Blaſtares diſtinguit veterem Numidiam ac novam. Sanctus Auguſtinus in literis ad Illuſtrem virum Pammachium laudat "Conſularem Numidiam". Quod ipſum repetit in pluribus locis. Hinc Chriſtophorus Juſtellus, & quidam alii exiſtimant Numidiam, olim unam, poſtmodò fuiſſe diviſam in duas Provincias.

Quin immò videtur fuiſſe & octava Provincia: Nempe Mauritania Tingitana. Etenim ad Carthaginenſem Synodum, quam duodecimo Honorii Conſulatu celebravit cum ducentis & tribus Epiſcopis Primas Aurelius, convenerunt Provincia Byzacena, Mauritania Sitifenſis, Tripolitana, Numidia, Mauritania Cæſaræenſis, & Hiſpania. Hoc eſt, Tingitana Mauritania, vicina Hiſpanis. Ita habet antiquus Canonum Codex, quo ante Dionyſium Exiguum fuit uſa Romana Eccleſia. Et hac de re ſcribit in ſecunda de Afrorum contra Pelagianos Synodis Diſſertatione Joannes Garnerius: "Acceſſit denique" ad priores Afrorum Provincias "Hiſpania „Transfretana, ſeu Mauritania Tingitana, ſi modò vera ſit in„ſcriptio Concilii plenarii, anno quadringenteſimo decimo octa„vo habiti, prout legitur in manuſcripto Codice Monaſterii ſancti

,,Bavonis Gandavenſis". At verò inſcriptionem eſſe veram, docet laudatus Codex Romanæ Eccleſiæ. Joannes Garnerius pergit in tertià Diſſertatione: "Aurelius Carthaginenſis Epiſcopus erat ,,Primas totius Africanæ Diœceſios. Debet enim fortè excipi ,,Mauritania Tingitana, quæ ut olim Vicario Hiſpaniarum parebat, ita ſuberat Bœticæ citerioris Primati. Quamquam Wandalis primùm, tum Wiſigothis hanc Hiſpaniarum partem invadentibus, mutatum aliquid reor, & ex eo tempore Mauritaniam ,,Tingitanam, ſeu Hiſpaniam Transfretanam ſub Africæ Primate ,,exſtitiſſe. In Actis enim Concilii Africani, anno quadringenteſimo decimo nono habiti, Hiſpaniæ, Transfretanæ ſcilicet, ,,Legati inter alios cenſentur. Wandali ſiquidem circiter annum ,,quadringenteſimum nonum, Wiſigothi circiter quadringenteſimum decimum nonum Bœticam citeriorem, victis Wandalis, tenuerunt". Sanctus Victor Vitenſis Epiſcopus in primo libro de Wandalica perſecutione adducit alias inſuper Africæ Provincias, de primo iſthic Wandalorum Rege Geizerico ſcribens: "Geizericus diſponens ſingulas quaſque Provincias, ſibi Byzacenam, ,,Abaritanam, atque Getuliam, & partem Numidiæ reſervavit, ,,Exercitui verò Zeugitanam, vel Proconſularem funem loco hæreditatis diviſit, Valentiniano adhuc Imperatore reliquas, licet ,,exterminatas, Provincias defendente".

Reſpondeo Romanas Afrorum Provincias poſt magni Conſtantini tempora fuiſſe dumtaxat ſex: Olim non fuiſſe plures. Erant Provincia Proconſularis, Numidia, Byzacium, Tripolis, Cæſaræenſis Mauritania, & Mauritania Sitifenſis. Diſertè hoc teſtatur ſextus Rufus: "Per omnem Africam ſex Provinciæ factæ ,,ſunt. Ipſa ubi Carthago, Proconſularis; Numidia, Conſularis; ,,Byzacium, Conſularis; Tripolis & Mauritaniæ duæ, hoc eſt, ,,Sitifenſis & Cæſaræenſis, ſunt Præſidiales". Tingitana Mauritania, licet eſſet intra Africam, nunquam tamen ad ejus Diœceſim, ſed ſemper ſpectavit ad Hiſpaniam. Teſtatur hoc idem Scriptor: "Per omnes Hiſpanias ſex ſunt nunc Provinciæ, Tarraconenſis, ,,Carthaginenſis, Luſitania, Gallæcia, Bœtica. Trans-fretum etiam ,,in ſolo Africæ Provincia Hiſpaniarum eſt, quæ Tingitana Mauritania cognominatur". Et in Carthaginenſis Collationis exordio Urſus Ducenarius enumerat omnes Africanæ Diœceſis Provincias, & affirmat eſſe Provinciam Proconſularem, Provinciam

By za-

Byzacenam, Numidiam, Sitifenſem & Cæſaræenſem Mauritanias, ac Provinciam Tripolitanam. Et Donatiſtarum apud Cavernas Suſis celebrata Synodus univerſam Africam aſſerit eſſe Provinciam Proconſularem, Numidiam, Mauritaniam, Byzacenam, & Tripolim. Exſtat Synodus apud ſanctum Auguſtinum in ſecunda concione ad trigeſimum ſextum Pſalmum. Eaſdem Provincias habet Romani Imperii antiqua notitia, notitia Africanarum Eccleſiarum, vulgata per Jacobum Sirmondum, & variæ Afrorum Synodi.

Interim Numidia fuit duplex: Antiqua & nova. Et ante Romanum Imperium fuit diviſa in duo Regna. At verò ſub Romanis fuit unica, & Civilis & Eccleſiaſtica, Provincia. Uti antiqua & nova Caſtella apud Hiſpanos ſunt unicum Regnum. Ex antiquæ diviſionis memoria quidam Romani dixerunt Numidias, ac Epiſcopos Numidiarum. Et ſanctus Auguſtinus Numidiam dixit Conſularem, non quod alia Præſidialis eſſet, ſed ut in ejus Præfectura exprimeret qualitatem. Tingitana Mauritania tunc non tranſiit in Africanam Diœceſim. Interim uti Hiſpaniarum Epiſcopi quandoque vicinos Narbonenſis Galliæ Epiſcopos, ita Africani aliquando invitarûnt Tingitanos. Dum nempe quæpiam occurrit graviſſima cauſſa, qualis ſub Zozimi Pontificatu fuit Pelagiana hæreſis. Et adjuviſſe poſſit Wandalorum in Hiſpania Tyrannis. Propter ipſam Tingitani Epiſcopi ad ſuos in Romana libertate Afros, quàm gementes ſub barbarica captivitate Hiſpanos Collegas poſſint maluiſſe reſpicere. Ut ut ſit, Hiſpaniæ Eccleſia tunc non habuit Primatem: Omnes ejus Metropolitæ erant pares. Toletanus Primatus eſt opus Gothicum. Victor Vitenſis Epiſcopus non juxta Romanas Provincias, ſed juxta Africanæ terræ ſitum iſthic loquitur: Et illa fuit diviſa in longè plures Regiones. Harum plures continebantur ab unica Provincia. Et in literis ad Heſychium Epiſcopum ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Sunt apud nos Epiſt. 80.
„in Africa barbaræ innumerabiles Gentes, in quibus nondum eſſe
„prædicatum Evangelium, ex iis qui ducuntur indè captivi, &
„Romanorum ſervitiis jam miſcentur, quotidie nobis addiſcere in
„promptu eſt. Pauci tamen anni ſunt, ex quo quidam eorum, ra-
„riſſimi atque pauciſſimi, qui pacati Romanis finibus adhærent,
„ita ut non habeant Reges ſuos, ſed ſuper eos Præfecti à Roma-
„no conſtituantur Imperio, & illi ipſi eorum Præfecti, Chriſtiani eſſe

„cœperunt. Interiores autem, qui ſub nulla ſunt poteſtate Ro„mana, prorsùs nec Religione Chriſtiana in ſuorum aliquibus de„tinentur". Proinde Romani ſuas ſolas Ditiones diſtribuerunt in Provincias: Plures in Provinciam eandem. Et iſtæ Provinciæ apud Chriſtianos ac Romanos Scriptores ſunt univerſa Africa. Nempe Romana.

Omnes ſex Provinciæ habuerunt ſuam Civilem Metropolim, Sedem Præfecti. Proconſularis Provinciæ Metropolis fuit alma & magna Carthago, cujus ampliſſimæ laudes & apud Gentiles, & apud Chriſtianos Scriptores ſunt frequentiſſimæ. Aurelius Victor in libro de Cæſaribus affirmat ipſam eſſe "terrarum decus". Loquitur de Carthagine quæ tunc erat: Reparata à Romanis poſt excidium. Hanc in prioris comparatione fuiſſe exiguam, teſtatur Paulus Oroſius. Primæ ambitus continebat viginti millia paſſuum. Numidiæ Metropolis eſt Cirtha, ſeu Conſtantina. Duplicis nominis rationem tradit idem Aurelius: "Cirthæ oppido, quod ob„ſidione Alexandri" Imperatoris "ceciderat, repoſito exornatoque „nomen Conſtantina eſt inditum". A Reparatore magno Conſtantino. Hinc Petilianus, apud Donatiſtas magnum nomen, à ſancto Auguſtino quandoque Cirthenſis, quandoque appellatur Epiſcopus Conſtantinenſis. Ex hujus rei ignorantia quidam
Can. 86. cenſent fuiſſe duos tunc Petilianos. Quod iſta fuerit Numidiarum Metropolis, patet ex Africano Canonum Codice: "Matri„cula & Archivus Numidiæ & apud primam Sedem ſit, & in „Metropoli, ideſt, Conſtantina". Byzacii Metropolis eſt Adrumetus. Teſtatur hoc Procopius Cæſaræenſis in ſexto libro de Imperatoris Juſtiniani ædificiis: "In Byzacio urbs eſt mariti-
Cap. 6. „ma Adrumetus, antiquitùs magna & frequens, & in ea Pro„vincia nomen ac dignitatem adepta Metropoleos, quod cæ„teris & amplitudine, & abſolutâ felicitate præſtaret". Ipſam poſt ejectos Wandalos Juſtinianus inſtauravit, & appellavit Juſtinianam quartam. Acrida in Illyrico, Conſtantia in Cypro, & magna Carthago erant Juſtiniana prima, ſecunda & tertia. Juſtinianæ fuerunt ultra viginti. Tripolitanæ Provinciæ Metropolis fuit magna Leptis, Patria Imperatoris Severi. Ita teſtatur idem Procopius, additque & ipſam fuiſſe à Juſtiniano inſtauratam. Mauritaniarum Metropoles ſunt Sitifis & Cæſaræa. Antiqua enim Romani Imperii notitia præponit Sitifim. Nempe

pè quod ſit Cæſareâ antiquior. Hujus originem tradit in ſeptimo libro Eutropius: " Cæſar Auguſtus tanto amore etiam apud „Barbaros fuit, ut Reges, populo Romano amici, in honorem „ejus conderent civitates, quas Cæſaræas nominarent; ſicut in „Mauritania à Rege Juba". Hinc ſancti Adonis Martyrologium ipſam appellat Neo-Cæſaream. Ammianus Marcellinus ſcribit fuiſſe civitatem opulentiſſimam. Tingi fuiſſe Tingitanæ Mauritaniæ Metropolim teſtatur laudatum Martyrologion. Jan. 23. L.29.c.25

Omnium Provinciarum Princeps & caput fuit Carthaginenſis, ſive Proconſularis. Hinc ab antiquis Scriptoribus aliquando appellatur abſolutè Provincia. Ita ſanctus Auguſtinus in libro de unitate Eccleſiæ ſcribit Maximianiſtas reperiri apud ſolos "Tripolitanos, Byzacenos, ac Provinciales". Et in alio ejuſdem libri capite: " Provincia, Byzacium, Tropolis, Numidia". Et in Commentario Pſalmi nonageſimi quinti: "Getulia, Numidia, Mauritania, Byzacium, Provincia". Carthaginem Imperator Adrianus Adrianopolim, Commodus Commodianam, Juſtinianus appellavit Juſtinianam. Nempe erat caput totius Diœceſios. Ejus Proconſul habebat poteſtatem in omnes Provincias. Patet ex libro Tertulliani ad Scapulam Proconſulem, ex antiqua Romani Imperii notitia, ac ex multis Romanorum legibus. Iſte Proconſul fuit tantæ dignitatis, ut dum ſine addito nominabatur Proconſul, intelligeretur Africanus. Erat unicus in toto Occidentis Imperio. Cap. 3. Cap. 19.

Res ita manſit uſq; ad Imperatorem Juſtinianum. Hic per glorioſa Beliſarii Ducis arma ejecit ex Africa Wandalos: Poſt nonaginta miſerandæ captivitatis annos omnem illam Diœceſim reddidit Romano Imperio, omnia illi avita reparavit privilegia, & adjunxit aliquid novitatis. Ejus in codice exſtat lex, quâ de tanto in ſuum Imperium beneficio agit Divinæ Clementiæ Auguſtas gratias, & adjungit: "Per Divinam Legem ſancimus, ut omnis Africa, quam „nobis Deus præſtitit, per ipſius Miſericordiam optimum ſuſcipiat ordinem, & propriam habeat Præfecturam. Ut ſicut „Oriens & Illyricum, ita & Africa Præfectorianâ maximâ poteſtate ſpecialiter à noſtra Clementia decoretur: Cujus Sedem „jubemus eſſe Carthaginem. Et ab ea, auxiliante Deo, ſeptem „Provinciæ cum ſuis judicibus diſponantur: Quarum Tingi, „& quæ Proconſularis antea vocabatur Carthago, & Byzacium, L.1.tit.27

& Tripolis Rectores habeant Conſulares; reliquæ verò, id eſt, „Numidia, & Mauritania, & Sardinia à Præſidibus cum Dei auxi„lio gubernentur".

Inducit varias novitates. Primò, Africanæ Diœceſi adjicit duas Provincias: Tingitanam ac Sardiniam, quarum prior ad Hiſpaniam, poſterior antea ſpectabat ad Italiam. Secundò, duas Mauritanias, Cæſaræenſem ac Sitifenſem, conflat in unicam Provinciam. Et ſic toti Diœceſi aſſignat ſeptem Provincias. Nempe Wandali etiam Sardiniam obtinuerant, atque ita Sardi aſſueverant Afrorum moribus: Hoc Juſtinianus permanere voluit. Tertiò, Proconſulatum extinxit, & evexit in Præfecturam. Quartò, Carthaginenſem Próvinciam è Proconſulari fecit Conſularem, quam formam ſimiliter dedit Provinciæ Byzacenæ, Tripolitanæ, ac Tingitanæ. Attamen hæ novitates non plenè obtinuerunt in Eccleſiaſticis negotiis. Etenim quod Sardinia nec Africanas Synodos frequentarit, nec Carthaginenſem Primatem reſpexerit, ſed antiquo more perrexerit Patriarchalem Romanæ Cathedræ Synodum ac authoritatem venerari, demonſtrant plures magni Gregorii epiſtolæ, & Acta Lateranenſis Synodi, quam contra Monothelitas celebravit ſanctus Papa Martinus. Illius Metropolita Deusdedit fuit illìc non modica pars, & tertio loco ſubſcripſit poſt Pontificem: Utpote Metropolita Italicæ Diœceſeos. Carthaginenſis Provincia titulum "Proconſularis Provinciæ" nunquam depoſuit. Etenim iſtius Provinciæ contra Monothelitas Synodus in relatione ad Paulum Conſtantinopolitanum Patriarcham dedit ſibì ipſi hunc titulum: "Epi„ſcopi ſancti Concilii Proconſularis". Exſtat in ſecundo laudatæ Lateranenſis Synodi Secretario. Quin & Procopius Cæſaræenſis in ſexto libro de Imperatoris Juſtiniani ædificiis ſcribit: "Cartha„ginis Regio, quæ Proconſularis dicitur". Ex quò lucet hunc titulum à Juſtiniano non fuiſſe ſimul cum Proconſulari dignitate ſuppreſſum.

Dixi: "Non plenè". Quoniam utraque Mauritania videtur etiam quoad Eccleſiaſticas res fuiſſe redacta in unicam Provinciam. Etenim Africana adversùm Monothelitas Synodus ſuæ ad Theodorum Pontificem Relationi dedit hanc Epigraphen: "Domino „beatiſſimo Theodoto Papæ Columbus, primæ Sedis Epiſcopus „Concilii Numidiæ, & Stephanus primæ Sedis Epiſcopus Concilii „Byzaceni, & Reparatus Epiſcopus primæ Sedis Concilii Mauritaniæ,

„& univerſi Epiſcopi de tribus Conciliis antedictæ Africanæ Pro„vinciæ". Non diſtinguit Mauritaniam, ſed generatim dicit: "Concilii Mauritaniæ". Quia nempe utraque iſta provincia coaluerat. Wandalica Barbaries plurimas Africæ civitates everterat: Videntur in Mauritania tot evertiſſe, ut Epiſcopi reſiduas judicaverint non ſufficere ad conſtituendas duas Provincias.

Hujus infelicis ſæculi varietas Africæ induxit & aliam diviſionem. Etenim in illa Romanarum Provinciarum diviſione, quæ Imperatori Leoni Sapienti paſſim adſcribitur, enumerantur quinque Africanæ Provinciæ: Byzacium, Numidia, prima ac ſecunda Mauritania, & Tripolis. Verùm Tripolitana hæc provincia transfertur in Patriarcham Alexandrinum, ideoque Africana Diœceſis non retinet, niſi quatuor Provincias. Et inter ipſas Mauritania iterùm dividitur in duas. Proconſularis, omnium dignior & prima, Provincia extinguitur, adjecta Byzacio: Non hoc illi, ſed illa huic adjungitur. Quod nempe omnes fermè ejus civitates, & quidem ipſam etiam Carthaginem, obſcœni Saraceni deſtruxiſſent. Eadem de cauſa prima Mauritania habet unicam civitatem, ſecunda dumtaxat quatuordecim, ideòque mirum eſt harum Provinciarum unionem fuiſſe ſolutam: Forſitan propter civitatum diſtantiam. Et inter ipſas variæ habent ignota nomina. Credo eſſe oppida aut caſtra, in quæ deſtructarum civitatum Epiſcopi ſuas Cathedras tranſtulerant. Eſt non dumtaxat Eccleſiaſtica, ſed etiam civilis diviſio. Lucet ex hoc titulo: "Sub glo„rioſiſſimo Exarcho ſeu Præfecto Africæ". Ex quo patet inſtitutam à magno Juſtiniano Præfecturam etiam tunc permanſiſſe.

Infelix Africa, quam laudatus Juſtinianus à miſeranda Wandalorum ſervitute liberaverat, ſub Juſtiniano ſecundò cecidit in longè magis deplorandam ſervitutem Impiorum Saracenorum. Hi ſuo more illic deſtruxerunt omnia. Poſtmodò tamen eadem eidem Juſtiniano reſtituerunt. At verò ejus Succeſſor Leontius denuò amiſit omnia, atque ita Leo Sapiens in tota Africa nihil penitùs poteſtatis habuit. Quare novam hanc diviſionem potiùs ab iſto Juſtiniano factam credo, quam ab illo Leone. Exiſtimo quod ipſam fecerit juxta ſtatum, in quo recepit à Saracenis. Et juxta hanc diviſionem Nilus Doxopatrius in libro de quinque Patriarcatibus ſcribit Carthaginem eſſe in Provincia Byzacii.

Et hinc intelligimus fundamentum, ex quo Gummitanus Epiſcopus

pus apud ſanctum Leonem nonum Pontificem prætendit eſſe Primas totius Diœceſios, & Carthaginenſem Epiſcopum à ſua dignitate excludere. Quia nempe Proconſularis Provincia erat adjecta Byzacio, ideoque videbatur debere ſequi non ampliùs ſuam propriam, ſed formam Byzacenæ Provinciæ. Videbatur ejus Metropolita ac Primatialis poteſtas non ampliùs Carthagini, præſertim jam deſtructæ, eſſe annexa, ſed ſequi ſeniorem Epiſcopum. At verò tunc Gummitanus erat ſenior. Hìnc diſcimus & aliud: Nempe adductam Provinciarum notitiam eſſe mutilam, aut certè Gummitanam civitatem fuiſſe etiam tunc deſtructam, & pro ipſa exprimi aliquod ejus caſtrum aut oppidum. Etenim conſtat ipſam fuiſſe in Byzacio, & notitia nullam ejus facit memoriam. Quidquid ſit, Gummitanus Epiſcopus ſuæ, licet forſitan deſtructæ, civitatis retinuit titulum.

CAPUT II.

Exponitur Hierarchia Africanæ Eccleſiæ.

SEx iſtæ Provinciæ apud Afros fuerunt non ſolummodò civiles, ſed etiam Eccleſiaſticæ. Eſt res exploratiſſima. Et fuerunt quoad Epiſcopales Cathedras numeroſiſſimæ. Etenim per Jacobum Sirmondum vulgata notitia Provinciæ Proconſulari quinquaginta quatuor, Numidiæ centum viginti quinque, Byzacio centum & tredecim, Mauritaniæ Cæſaræenſi centum viginti ſex, Mauritaniæ Sitifenſi quadraginta quatuor, Provinciæ Tripolitanæ aſſignat quinque Cathedrales Eccleſias. Et numerus videtur eſſe mutilus. Etenim in Cæſaræenſi Provincia omittitur ipſa Eccleſia Cæſaræenſis. Et Carthaginenſi Synodo, quam ex ſola ſua Provincia contra Pelagianos celebravit Primas Aurelius, adfuerunt Epiſcopi ſexaginta octo. Quin iſtius notitiæ, ſeu catalogi author, ſanctus Victor Vitenſis Epiſcopus, in primo Wandalicæ perſecutionis libro ſcribit in Proconſulari tunc Provincia fuiſſe Epiſcopos centum ſexaginta,

ginta quatuor. Et videtur non de Sedibus loqui, ſed de ſuperſtitibus tunc Epiſcopis, ideoque plures fuiſſe Sedes. Ejus de Mauritania Cæſaræenſi iſthìc Dictum concordat catalogo: "Creſcens, „Metropolitanus Aquitaniæ civitatis, centum viginti Epiſcopis „præeſt". Legendum eſt: "Mauritaniæ civitatis". Loquitur de Geizerici Regno, at verò catalogus agit de Regno Hunnerici. Creſcens videtur tunc fuiſſe mortuus. Et tamen præter ſex mortuos catalogus numerat centum viginti vivos Epiſcopos, ideòque eſt differentia quoad unum. Idem Victoris liber numerat duos Tripolitanos Epiſcopos Viceſſebrarenum, & Creſconium Enſem. Legendum eſt: "Creſconium Oenſem". Hic habetur in catalogo, deeſt verò Viceſſebrarenus, ideoque Tripolis habuit plures quam quinque Epiſcopos. Et ad tertiam Carthaginenſem Synodum dixit Primas Aurelius: "In Tripoli, ut aſſeritur, Epiſcopi ſunt „quinque tantummodò". Voces, "Ut aſſeritur" edicunt ipſum de vivis agere Epiſcopis, non de Epiſcopalibus Cathedris. Etenim Diœceſios Primas nequit ſubjectarum ſibi Sedium numerum ignoràſſe. Et in Carthaginenſi Collatione Ruffinianus Scriba dixit de præſentibus Catholicis Epiſcopis: "Catholicæ partis Epiſcopi, „ſecundum ſubſcriptionem huic Brevi inſertam, efficiuntur ducenti „ſexaginta ſex. Exceptis his quos dicunt necdum ſubſcripſiſſe". Et hi erant viginti. Et poſt horum coram Comite Marcellino exhibitionem dixit ſanctus Alipius Tagaſtenſis Epiſcopus: "Scrip„tum ſit ducentos viginti Epiſcopos eſſe abſentes, quos aut in„firmitas, aut ætas, aut certè neceſſitas detinuit". Et Fortunatianus Siccenſis Epiſcopus addidit: "Sexaginta quatuor Cathedras „habemus vacuas". Proinde Cathedræ, quas tunc detinebat Catholica Eccleſia, erant quingentæ ſeptuaginta. Et non paucæ detinebantur à ſolis Donatiſtis.. Porrò catalogus habet ſolummodò quadringentas ſexaginta novem Cathedras: Eſt ergo incompletus. Aliud tamen in Collationis Breviculo ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Epiſcoporum Catholicorum omnium præſen„tium nomina eſſe conſtitit ducenta octoginta ſex. Viginti enim „non ſubſcripſerant, qui tamen ſuam exhibentes præſentiam, „& in medium procedentes, niſi quos infirmitas corporis illic „apud Africam tenuit, præſentibus Geſtis ſe mandare & con„ſentire profeſſi ſunt". Et infra: "Dictum eſt à Catholicis, „alios Epiſcopos centum viginti non veniſſe Carthaginem". Et

Can. 39.

Lib. 1. Cap. 214.

L. 1. C. 16.

iterum: "Reſponſum eſt à Catholicis ſexaginta eſſe, quibus ſuc„ceſſores Epiſcopi nondum fuerant ordinati". Quiſnam textus ſit vitiatus, permitto aliis diſquirendum.

Quævis Provincia, licet Metropoliticam poteſtatem habuerit, non tamen habuit Eccleſiaſticam Metropolim, in cujus Epiſcopis iſta poteſtas per ſucceſionem reſideret. Iſta poteſtas ſucceſſit in diverſarum Sedium Epiſcopos. Etenim ſub Donatiſticæ Factionis exordio Numidiæ Primatum Secundus Tigiſitanus, ad Epiſcopalem ſancti Auguſtini electionem Megalius Calamenſis, Milevitanæ contra Pelagianos Synodi tempore Sylvanus Summenſis, exinde Valentinus Vajanenſis, poſtmodo ſanctus Alipius Tagaſtenſis, alii geſſerunt aliis remporibus. Quod ipſum demonſtrari poſſit in aliis Provinciis. Eſt res manifeſta. Quod ſanctus Alipius iſtum Primatum geſſerit, lucet ex epiſtola Dioſcori ad S. Auguſtinum: „Senex Alipius rogavit me". Et ex ſancti Auguſtini Epiſtola ad
Epiſt. 55. ipſum Alipium: "Auguſtinus Alipio Seni". Etenim, Senex, erat unus è titulis, quibus Afri Metropoliticæ poteſtatis Ge-
Epiſt. 67. ſtorem Epiſcopum inſigniebant. Ita Carthaginenſi, ſub Attici & Cæſarii Conſulatu celebratæ, Synodo adfuerunt Aurelius, Muzonius, ac alii Epiſcopi, & ſubſcribitur: "Manu Senis Mu„zonii". Hic eſt ille Muzonius, dequo in Dialogo contra luciferianos ſanctus Hieronymus: "Muzonius Byzacenæ Provinciæ
Cap. 7. „Epiſcopus, cui propter ætatem Primæ ab omnibus deferebantur, ita locutus eſt". Utique in Ariminenſi Concilio. Tempore iſtius Carthaginenſis Synodi erat Primas Byzacii. Et precibus, quas in Carthaginenſi Collatione Comiti Marcellino obtulerunt Catholici Epiſcopi, poſt Aurelium Carthaginenſem ſubſcribit "Sylvanus Senex, Eccleſiæ Summenſis". Hoc eſt, Sum-
Epiſt. 261. menſis Epiſcopus, & Primas Numidiæ. Et S. Auguſtinus ſcribit ad ſanctum Celeſtinum Pontificem: "Sanctus Senex, qui tunc „Primatum Numidiæ gerebat". Et ad Profuturum Conſtantinenſem Epiſcopum: "Quod Senex Megalius defunctus ſit, jam „vos audiſſe quis dubitet? Erant autem à depoſitione corporis
Epiſt. 149. „ejus, cum hæc ſcriberem, dies fermè viginti quatuor. Utrum „jam videris Succeſſorem Primatus ejus, ſi fieri poteſt, ſcire volumus". Omnes editi libri ſunt mutili. Hoc modo ſupplendi ex Bibliotheca Sereniſſimi Domini, Magni Ducis. Editi libri

addunt

addunt: "Diſponebas enim". Et legunt non, "Videris", ſed „inveneris". Quæ lectio videtur melior. Et iſtud additamentum videtur non omittendum. Erat dubium, quis in Numidia Epiſcopus Megalio per conſecrationis ætatem proximè ſuccederet, adeoque cui poſt ejus mortem deberetur Primatus Provinciæ. Hac de re Auguſtinus & Profuturus ante Megalii mortem contulerant, & Profuturus promiſerat ſedulò inquirere: Hinc poſt iſtius mortem Auguſtinus rogat, an invenerit. Proindè apud Afros Metropolitica authoritas non erat adſtricta certæ Sedi, ſed ſemper tranſibat ad Seniorem conſecratione Epiſcopum totius Provinciæ. Hinc non raró erant lites de ſucceſſione: Dum nempè duo de conſecrationis ſenio contenderent. Ita evenit inter Victorinum & Xantippum, Numidiæ Epiſcopos, de quibus videnda eſt ſancti Auguſtini epiſtola ad Victorinum. Et ad iſtud malum exſcindendum emanavit hic Canon: "Qui- Epiſt. 217.
„cumque deinceps ab Epiſcopis ordinantur, literas accipiant „ab Ordinatoribus ſuis manu eorum ſubſcriptas, continentes „Conſulem & diem, ut nulla altercatio de poſterioribus vel „anterioribus oriatur".

Erat ſingularis & ab aliis gentibus diverſa Hierarchia. Attamen non vacua fundamenti. Etenim Epiſcoporum tranſlatio erat tunc ſummoperè vetita: Afri eam æquiparabant Rebaptiſmo. Hinc Metropoliticæ civitatis Epiſcopus erat non raró Juvenis, ac inter Senes Com-provinciales quaſi diſcipulus inter Magiſtros. Nihilominùs ipſis præſidebat. Hoc Afri judicarunt incongruum, ideoque iſtam poteſtatem ſemper alligarunt ſeniori Epiſcopo. Et ipſum Provincia appellabat ſuum Senem. Titulus iſte fuit tanti, ut illo etiam Carthaginenſis, licet non ætatis, ſed civitatis cauſa ſuccederet in dignitatem, Primas fuerit uſus & gaviſus. Etenim in literis ad Quintianum Presbyterum ſanctus Auguſtinus Aurelium Primatem ſcribit "Senem Aurelium". Quod eadem Hierarchia uſque ad Magni Conſtantini tempora viguerit apud Hiſpanos, affirmant Joannes Mariana, & in ſcholiis ad Canones Illiberritanos Ferdinandus Mendoza. Et res in iſtis Canonibus omninò habet fundamentum.

Iſti Afrorum Primates habuerunt & alios titulos. Donatiſtæ ipſos appellarunt "Principes". Ita in Carthaginenſi Collatione Victor Tabborenſis Donatiſtarum Epiſcopus dicit: "Beatiſſimus L. 1. c. 201.
Pater

Pater & Princeps noſter Primianus". Loquitur de Primiano Carthaginenſi. Et in ſanctum Auguſtinum ſcripſit Creſconius Do-
L.3.C.80. natiſta : "Epiſtolam Principis ueſtri, qua neſco quid de te ſcripſit, „cum te ordinari nollet, tenent non pauci noſtrorum". Per Principem illum intelligit Megalium, Calamenſem Epiſcopum, Numidiæ Primatem, cujus in Auguſtinum calumnia eſt eruditis notiſſima. Et in Carthaginenſis Collationis Breviculo Donatiſtæ Cecilianum Carthaginenſem Epiſcopum arguunt, quod noluerit "Prin-
L.3.L.16. „ceps à Principe ordinari". Nempe Proconſularis Provinciæ Primas à Primate Numidiæ. Et in quarto contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus per ironiam ſcribit : " Primianus ſuper Col-
Cap. 50. „legas Principatum gerit". Titulus videtur inductus à ſuperbiſſimo faſtu Donati magni. Ipſum enim, quod nollet appellari "Epiſcopus", ſed "Donatus Carthaginis", ſanctus Optatus appellavit "Princi„pem Carthaginis". Quidquid ſit, titulus iſte Catholicis Epiſcopis per omnia diſplicuit. Hinc contra ipſum ſanxit tertia Car-
Can. 26. thaginenſis Synodus : "Primæ Sedis Epiſcopus non appelletur „Princeps Sacerdotum, aut ſummus Sacerdos, aut aliquid hujuſ„modi, ſed tantùm primæ Sedis Epiſcopus". Hic ergo eſt ſecundus iſtorum Primatum legitimus titulus. Ita in literis ad Generoſum ſanctus Auguſtinus ſcribit Secundum Tigiſitanum Epiſcopum
Epiſt.165. fuiſſe in Numidia "Epiſcopum primæ Sedis". Et ſub Cæſarii ac Attici Conſulatu celebrata Carthaginenſis Synodus laudat "Creſ„centianum Epiſcopum primæ Sedis Numidiarum". Etiam Muzonium dicit in Byzacio primæ Sedis Epiſcopum. Et Numidiæ Matricula jubetur eſſe & apud primam Sedem, & apud Metropolim Conſtantinam. Aliud ergò erat prima Epiſcopalis Sedes Provinciæ, aliud civilis Metropolis. Carthaginenſis, per ſanctum Auguſtinum in tertio contra Creſconium libro memorata, præfati Secundi Synodus ipſum inſcribit "Epiſcopum primæ Cathedræ".
Cap. 27. Ex quo vides titulum eſſe antiquiſſimum. Eundem Januario, vel potiùs Januariano, Donatiſtarum in Caſis-nigris Epiſcopo, deferunt Catholici Hipponenſis Eccleſiæ Clerici : "Januariano primæ „Sedis Epiſcopo partis Donatianæ". Eundem titulum laudant Ca„nones Illiberritani. Et hoc eſt unum argumentorum, ex quibus Africana Hierarchia videtur olim viguiſſe in Hiſpaniis.

Tertius titulus eſt Primas. Ita in quarto contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus ſcribit de præfata Megalii Calamenſis

epiſtola

epiſtola : "Epiſtolam Primatis noſtri". Et in literis ad ſanctum Cap. 64.
Celeſtinum Pontificem : "Gerebat Numidiæ Primatum". Et Hipponenſes Clerici in præfata ad Januarium epiſtola : "Secun„dus Tigiſitanus, Primas veſter". Et rursùm Auguſtinus in literis ad Victorinum Epiſcopum : "Mauritanias Provincias ſci„mus ſuos habere Primates". Et Milevitana Synodus : "Salvo „jure Primatus Numidiæ & Mauritaniæ". Et ſanctus Poſſidius in ſancti Auguſtini vita laudat "Carthaginenſem Epiſcoporum Pri„matem", & adjungit : "Tunc Primate Numidiæ Megalio, Ca„lamenſi Epiſcopo". Notanda eſt, ac inferiùs exponenda diſtinctio : Megalium ſolius Numidiæ, Carthaginenſem appellat Primatem Epiſcoporum. Tituli radicem exponit in literis ad Galliarum Epiſcopos ſanctus Papa Hilarus : "Conſtantius Vceticæ „Eccleſiæ Antiſtes, ævo honoris Primas eſſe dicitur". Hoc eſt, ſenior inter omnes ſuffraganeos, ideoque ipſorum poſt Metropolitam dignior & primus. Apud Afros Provinciæ ſenior non ſolo Epiſcopalis honoris ævo, ſed inſuper Metropoliticâ authoritate præfulgebat, ideoque meritò dicebatur Primas. Magnus Gregorius in literis ad Columbum Numidiæ Epiſcopum dat & aliam rationem : Adeodatum Primatem inſcribit "Primatem Synodi". Quod nempe iſthic obtineret authoritatem Præſidis. Eſt antiquus titulus. Nam illum Diotrephi Epiſcopo adſcribit etiam ſanctus Joannes Apoſtolus. Media Eccleſiæ ſæcula Primates appellarunt Epiſcopos præfectos pluribus Metropolitis ac Provinciis. Hincmarus Rhemenſis titulum extendit ad iſtos etiam unicæ Provinciæ Metropolitas, qui nullum agnoſcebant iſtiuſmodi Primatem. Eſt vox multifariæ ſignificationis.

Epiſt. 161. Epiſt. 217. Can. 13. Cap. 8. Epiſt. 4. Cap. 1. Libr. 2. Ep. 86. 87.

Quartus Africanorum Primatum titulus eſt "Metropolitanus". Quod Carthaginenſi Epiſcopo competierit, & attributus fuerit, eſt omnibus notiſſimum. Erat enim Metropolitanæ Sedis Epiſcopus, habebatque perpetuam Metropoliticam authoritatem. Ita in prima Epheſini Concilii Actione Petrus Presbyter, ac Notariorum Primicerius, Capreolum Carthaginenſem Antiſtitem appellat "Re„verendiſſimum Metropolitanum ac Epiſcopum Carthaginis". Quæſtio eſt, An attributus fuerit etiam aliarum Provinciarum Primatibus ? Reſpondeo fuiſſe attributum. Etenim in libro de Geſtis cum Emerito Cæſarænſi Donatiſtarum Epiſcopo ſanctus Auguſtinus Deuterium, Catholicum ejuſdem civitatis Antiſtitem, ap-

pellat "Epiſcopum Metropolitanum Cæſaræenſem". Creſcentem ejuſdem civitatis Epiſcopum eodem titulo donat in primo libro de Wandalica perſecutione ſanctus Victor Epiſcopus Vitenſis. Et quarta Carthaginenſis Synodus, de conſecrando novo Epiſcopo ſanciens, dicit: "Cum conſenſu Clericorum & Laicorum, & „Conventu totius Provinciæ Epiſcoporum, maximeque Metropoli„tani, vel authoritate vel præſentiâ, ordinetur Epiſcopus". Loquitur generatim de cunctis Provinciis. Omnium ergò Primates fuerunt dicti Metropolitani: Non à civitate, ſed ab authoritate. Cæſaræenſis tamen, quoniam Deuterius & Creſcens videntur ætate Ordinis non fuiſſe ſeniores, poſſit ſic fuiſſe dictus à ſola civitate.

In ſecundo Wandalicæ perſecutionis libro ſcribit laudatus Victor: "Geizericus Rex, adſtante vulgo, in media civitate, pro „gradibus plateæ novæ, Epiſcopum ſuæ Religionis, nomine Jo„cundum, quem Patriarcham vocitabant, præcepit incendio concremari". Et ipſi ſucceſſit Cyrillas. Hic cum noſtris Epiſcopis voluit diſputare, & Victor proſequitur: "Collocat ſibi Cyrillas „cum ſuis ſatellitibus in loco excelſo ſuperbiſſimum Thronum, „adſtantibus noſtris. Dixeruntque Epiſcopi noſtri: Illa eſt ſem„per grata collatio, ubi ſuperba non dominatur elatio, ſed ex con„ſenſu communi venitur, ut Cognitoribus decernentibus, partibus agentibus, quod verum eſt agnoſcatur. Nunc quis erit cogni„tor, quis examinator, vel libra juſtitiæ, ut benè probata Confir„met, aut pravè aſſumpta refellat? Et cum talia & alia dice„rentur, Notarius Regis reſpondit: Patriarcha Cyrillas". Et Catholici interceſſerunt: "Legatur nobis, quo concedente iſtud „ſibi nomen Cyrillas aſſumpſit". Ex quibus diſcimus plura. Primò, quod Africam ingreſſi Wandalorum Epiſcopi aſſumpſerint ac in ſe tranſtulerint Hierarchiam Africanæ Eccleſiæ. Quod ſibi Carthagine Primatem ſtatuerint. Quod horum Primatum primi fuerint Jocundus & Cyrillas. Secundò diſcimus, quod iſtum Primatum exaltarint in Patriarchatum, & Primatem inſcripſerint Patriarcham. Tertiò, quod iſti Primati excelſum & ſuperbum, nempe ut Patriarchæ, Thronum conceſſerint. Quartò, quod Catholici Epiſcopi hæc omnia improbaverint. Et meritò. Etenim Carthaginenſis Epiſcopus, licèt ſex ampliſſimarum Provinciarum, ac plurimorum Epiſcoporum Primas eſſet, nequaquam tamen

erat

erat Autocephalus, ſed Patriarchico Romanæ Eccleſiæ juri ſubjectus per omnia, ideoque remotiſſimus à Patriarchali dignitate. Et hinc in plenaria ſuæ Diæceſios Synodo non habuit ſingularem Thronum, ſed ſedit Collega inter Collegas. Omnis hic Cyrillæ faſtus erat novitas.

Videtur tamen non fuiſſe novitas. Etenim in Chronico Victor Tonnonenſis Epiſcopus Reparatum Carthaginenſem aliquoties appellat Archi Epiſcopum. Etiam ſanctus Leo nonus Pontifex iſtius civitatis Epiſcopum appellat à primum Romano Archi Epiſcopum, ac maximum totius Africæ Metropolitanum. At verò Archi-Epiſcopi titulus tunc dabatur ſolis Patriarchis, aut Autocephalis Primatibus. Reſpondeo Victorem Tonnonenſem aliter loqui de Capreolo, Eugenio, ac Bonifacio, Reparati Anteceſſoribus: Eos ſimpliciter appellat Epiſcopos. Et de Reparati exordio ſcribit: "Reparatus Carthaginenſis Eccleſiæ Epiſcopatum poſt Bonifacium „ſuſcepit". Et poſtmodò conſtanter inſcribit Archi-Epiſcopum. Quem titulum iſtius Sedis Antiſtiti nec ſanctus Auguſtinus tribuit, nec ſanctus Optatus, nec ſanctus Cyprianus, nec ulla Africana Synodus, Victor Tonnonenſis videtur poſteriorem partem ſuorum Annalium ſcripſiſſe de anno in annum. Reparati Acta ſcripſiſſe apud Græcos, Conſtantinopoli, aut in exilio. Iſthic didicit Græcorum titulos, & ex ipſis cœpit Reparatum ſcribere Archi-Epiſcopum. Et falſum eſt, quod Archi-Epiſcopi titulus iſto tempore daretur ſolis Patriarchis, aut Primatibus Autocephalis. Etenim Romana Eccleſia in ſuo antiquo Canonum Codice duodecimum Chalcedonenſem Canonem legit hoc modo: "Quæ„cumque civitates per ſacras literas nomine Metropolitano fun„guntur, ipſæ ſolum honorem conſequantur, & is, qui huic Ec„cleſiæ præeſt Epiſcopus, vocetur Archi-Epiſcopus, ſalvo utique „proprio jure, quod reverà Metropolitanæ civitati convenit". Adeò antiqua eſt iſta ſignificatio. Codex docet ipſam non eſſe Commentum recentium Græculorum. Hæc ſunt alterius loci. Poſterioribus ſæculis cuncti Africanarum Provinciarum Primates fuerunt appellati Archi Epiſcopi. Etenim ſanctus Gregorius ſeptimus laudat Secundum Epiſcopum Hipponenſem, & inſcribit Archi-Epiſcopum Mauritaniæ Sitifenſis.

Quæſtio prima eſt, An iſta Metropoliticæ poteſtatis ſucceſſio, aut potius de civitate in civitatem migratio viguerit in omnibus

ſta Epiſcopum aut Clericum degradabant, quædam proſcribebant à ſolo adſcenſu ad altiorem gradum: Et Imperatoris Juſtiniani tempore tale crimen erat non damnare tria iſta Capitula. Hinc Primaſius, apud Byzacenos Senior poſt Boëtium Primatem Epiſcopus, ne iſtam pœnam incidens excluderetur à ſucceſſione in Primatum, receſſit à priori ſententia, & Capitula damnavit. At iſtum receſſum Collegæ cenſuerunt eſſe apoſtaſiam: Hinc Primaſium à Primatu ejecerunt.

Quæſtio ſecunda eſt, An omnes ſex Provinciæ habuerint ſuum proprium Primatem? Rationem dubitandi facit ſecundus Canon tertiæ Carthaginenſis Synodi: "Propter cauſſas Eccleſiaſticas, quæ „ad perniciem plebium ſæpè veteraſcunt, ſingulis quibuſque annis „Concilium convocetur, ad quod omnes Provinciæ, quæ primas „Sedes habent, de Conciliis ſuis ternos Legatos mittant". Affirmat quaſdam habere, quaſdam Provincias non habere proprium Primatem, propriamque Synodum. Et in antiquo Romanæ Eccleſiæ Codice habemus hunc Canonem: "Primatem proprium „Mauritania Sitifenſis, cum id poſtularet, habere permiſſa eſt in lon„ginquioribus Mauris". Eſt compendium. Plenus Canon habetur in Codice Africanæ Eccleſiæ: "Placuit ut Mauritania Siti- Cap. 17.
„fenſis, ut poſtulavit Primatem Provinciæ Numidiæ, ex cujus „cœtu ſeparatur, ſuum habeat Primatem, quem conſentientibus „omnibus Primatibus Africanarum Provinciarum, vel omnibus „Epiſcopis; propter longinquitatem habere permiſſa eſt". Alia lectio habet: "De Primatu Provinciæ Sitifenſis. Primatem verò „proprium cum Mauritaniæ Sitifenſis Epiſcopi poſtularent, omne „Concilium Epiſcoporum Numidiæ, conſentientibus omnibus Pri„matibus, vel univerſis Epiſcopis Provinciarum Africanarum, „propter longi itineris novitatem habere permiſſa eſt. Cum con„ſilio Carthaginenſis Eccleſiæ factum eſt". Hinc diſcimus plura. Primò, quod duæ Mauritaniæ ſemper fuerint duæ Provinciæ. Et Civiles & Eccleſiaſticæ. Secundò, quod Sitifenſis Provincia olim nec Primatem habuerit, nec Synodum. Tertiò, quod non ad Cæſaræenſis Provinciæ, ſed ad Numidiæ Primatem ac Synodum ſpectaverit, Erat Heteroclyta Hierarchia: Radicem ignoro Ipſam ob longinquitatem itinerum ac alias rationes pertæſi Sitifenſes poſtularûnt ſingularem Primatem, propriamque Synodum, & obtinuerunt. Hinc ad Victorinum Epiſcopum Numidam, qui

qui contra Xantippum contendebat eſſe ſenior & Primas, ſcripſit ſanctus Auguſtinus : "Legi in eadem Tractoria, etiam ad Mau- „ritanias eſſe ſcriptum, quas Provincias ſcimus habere ſuos Pri- „mates. Quod ſi & ex eis ad Numidiam convocandum eſſet Con- „cilium, oportuit utique ut aliquorum Maurorum Epiſcoporum, „qui illic priores ſunt, nomina in Tractoria ponerentur. Quod „in iſta Tractoria non reperiens, multùm miratus ſum". Victo- rinus poſt Valentini Vajanenſis mortem prætendit ſe Seniorem Nnmidiæ, ideòque & Primatem. Et ſtatim ſe Primatem oſten- taturus indixit Synodum, & per Tractorias literas convocavit non ſolummodò Numidiæ, ſed inſuper Mauritaniæ, utique Sitifenſis, Epiſcopos. Nempe dictam ſeparationem improbabat, volebatq; circumducere. Fecit iſtud ipſum, quod elapſo ſæculo fecit Do- minus Carolus à Lotharingia, Archi-Epiſcopus Rhemenſis, qui non ſolum Iprenſem ac alios novos Flandriæ ac Arteſiæ Epiſco- pos, ſed etiam ipſum Archi-Epiſcopum Cameracenſem evocavit ad ſuam Synodum : Cenſuit ipſos à ſua Metropoli illegitimè ac invalidè diſmembratos. Sanctus Auguſtinus iſtud arguit: "Quas „Provincias ſcimus ſuos habere Primates". Affirmat diviſionem eſſe legitimam, ideoque non tentandam. Videtur fuiſſe facta an- no decimo ſeptimo quinti ſeculi.

Epiſt.217.

De hac Hierarchia ſcribit ad Gennadium Patricium, Africæ Exarchum, magnus Gregorius : "Concilium Catholicorum Epi- „ſcoporum admoneri præcipite, ut Primatem non ex ordine loci, „poſtpoſitis vitæ meritis, faciat, quoniam apud Deum non gra- „dus elevatior, ſed vitæ melioris actio comprobatur". Textus ha- bet : "Gradus elegantior". Viderur hoc modo corrigendus. Gre- gorius voluit Primates deinceps non per ætatem ſuccedere, ſed ex cunctis Provinciæ Epiſcopis juxta virtutum merita eligi dignio- rem. Et denuò ſcripſit ad omnes Numidiæ Epiſcopos : "Petiſtis „per Hilarium Chartularium noſtrum à beatæ memoriæ Præde- „ceſſore noſtro, ut omnes vobis retrò temporum conſuetudines „ſervarentur, quas à beati Petri, Apoſtolorum Principis, ordi- „nationum initiis vetuſtas longa ſervavit. Et nos quidem, juxta „ſeriem Relationis veſtræ, conſuetudinem, quæ tamen contra fi- „dem Catholicam nihil uſurpare dignoſcitur, immotam perma- „nere concedimus, ſive de Primatibus conſtituendis, cæteriſque „Capitulis, exceptis his, qui ex Donatiſtis ad Epiſcopatum per- veniunt,

L.1.Ep.72

„veniunt, quos provehi ad Primatus dignitatem, etiam cum ordo „Clericorum eos ad locum eundem defert, modis omnibus prohi-„bemus. Sufficiat autem illis, commiſſæ ſibi plebis tantummodò „curam gerere, non autem illos etiam Antiſtites, quos Catholica „fides in Eccleſiæ ſinu & edocuit & genuit, ad obtinendum cul-„men Primatus anteire". Eadem de re Gregorius reſcripſit ad Dominicum Primatem Carthaginenſem. Audita Gregorii in Apoſtolicam Sedem evectione, Dominicus gratulatorias ſcripſit literas, ac ipſas tranſmiſit per ſolemniſſimam Legationem: Per Donatum & Quod-vult-Deus Epiſcopos, Victorem Diaconum, & Angelum Notarium. Neſcio qua ex cauſſa fuerunt in via paſſi moras, & ſeriùs venerunt Romam, ideoque Gregorius non reſpondit, niſi decimo kalendas Auguſti, indictione decimâ. Erat ſexti ſæculi annus nonageſimus ſecundus; At verò Gregorius Pontificatum iniverat jam ante biennium. Reſcripſit inter cætera: "De Eccleſiaſticis privilegiis quod veſtra Fraternitas ſcribit, hoc „poſtpoſitâ dubitatione teneat, quia ſicut noſtra defendimus, ita „ſingulis quibuſque Eccleſiis ſua jura ſervamus. Nec cuilibet, „favente gratiâ, ultra quam meretur, impartior, nec ulli hoc „quod ſui juris eſt, ambitu ſtimulante derogo, ſed Fratres meos „per omnia honorare cupio, ſicque ſtudeo honore ſingulos ſub-„vehi, dummodò non ſit quod alteri jure ab altero poſſit op-„poni".

Africanæ Eccleſiæ diſciplina per longam ſub Wandalis captivitatem fuit læſa in pluribus, & alterata. Et per lites de tribus Chalcedonenſis Concilii Capitibus acceſſerunt alia vulnera. Et quis tunc Romanus Pontifex videtur avitam Provincialium Primatuum ſucceſſionem, quia communi omnium gentium Hierarchiæ adverſam, improbaſſe, & voluiſſe mutatam. Hinc Africani omnes, Numidiæ præſertim, Epiſcopi avitum morem probari & firmari poſtularunt à Pelagio ſecundo. Et ut Pontificem permoverent, aſſeruerunt eſſe antiquiſſimum, à tempore ſancti Apoſtoli Petri. Avitam ſuam Hierarchiam ſtuduerunt per novam Apoſtolicæ Sedis confirmationem reddere immutabilem. Preces videntur Pelagium inveniſſe defunctum, ac fuiſſe traditæ Succeſſori Gregorio. Et hic improbavit morem, ipſumque non quidem immutavit, ſed juſſit immutari per Synodum, & hujus executionem delegavit Exarcho Gennadio. Voluit Primates deinceps eligi per Synodos: Eligi dignio-

gniorem totius Provinciæ. Erat ſanctiſſima ſanctio. Nihilominùs ſuarum conſuetudinum tenaces Afri interceſſerunt, & novas miſerunt preces. Per Numidiæ Epiſcopos. Et optimus Gregorius indulſit aliquid moderaminis. Conſuetudinem, quoniam Catholicæ fidei non adverſabatur, permiſit procedere, eâ tamen lege, ut apud Donatiſtas conſecrati, & poſtmodo ad Matrem Catholicam accedentes Epiſcopi nunquam poſſent ad Primatum adſpirare. Poſtea advenerunt etiam literæ & Legatio Primatis Dominici: Et Gregorius denuò firmavit ſuum Decretum. Proinde iſta Primatum Succeſſio ſemper permanſit, & dum Africam contigerit reduci ad Chriſtum Dominum, debebit permanere. Et iſta Gregorii contra Donatiſtas appendix non fuit nova. Lucet ex illis, quæ nobis Victor Tonnonenſis dixit circa Primaſium Epiſcopum Aquimetenſem: Et quæ ſanctus Auguſtinus ſcripſit ad ſanctum Celeſtinum.

Verba, "Etiam cum ordo Clericorum", videntur mendoſa. Videtur legendum: "Ordo annorum" Eſt enim quæſtio de gradu ætatis. Quid ibi operetur Ordo Clericorum? Notandum etiam eſt Gregorii Reſcriptum ad Hilarium Monachum, ejus in Africa Legatum: "Feliciſſimus atquè Vincentius, Diacones Eccleſiæ „Lamingenſis, oblatâ petitione ſuggeſſerunt ab Argentio, ejuſdem „civitatis Epiſcopo, gravem ſe injuſtitiam pertuliſſe, & accepto „præmio Donatiſtas in Eccleſiis fuiſſe præpoſitos". Quidam Lamingenſium Donatiſtarum Clerici, ordinatione ſeniores Feliciſſimo ac Vincentio, redierunt ad Eccleſiam, ipſoſque Argentius Epiſcopus admiſit etiam ad locum juxta ſuæ conſecrationis ætatem, ac duobus memoratis Clericis præpoſuit. Hoc ſimiliter improbavit Gregorius: Uti iſtiuſmodi Epiſcopos noluit eſſe Primates, ita ſimiles Clericos voluit in Eccleſiæ tabula eſſe poſtremos. Gregorii verba, "Quas à beati Petri Apoſtolorum Principis, &c". videntur affirmare Africanam Eccleſiam eſſe fundationem ſancti Petri. Verùm ſunt Africanæ Relationis verba, quæ Gregorius noluit diſcutere. Clariùs ſe exponit in aliis ad Dominicum Primatem
L.7.Ep.32 literis: "Scientes unde in Africanis partibus ſumpſerit ordinatio „Sacerdotalis exordium, laudabiliter agitis, quod Sedem Apoſtolicam diligendo, ad officii veſtri originem prudenti recordatione recurritis". Affirmat primos Epiſcopos per Apoſtolicam Sedem fuiſſe conſecratos, & tranſmiſſos in Africam.

CAPUT

CAPUT III.

Exponitur Primatus Carthaginenſis Eccleſiæ.

IN Commonitorio ſuper Hæreſiarchæ Cæleſtii nomine Marius Mercator rectè affirmat "Car„thaginem eſſe totius Africæ Metropolim". Hinc uti Romanus Proconſul Civilem, ita iſtius civitatis Epiſcopus habuit Eccleſiaſticam poteſtatem in omnes Diœceſios Provincias. Idque à prima fundatione iſtius Eccleſiæ. Etenim ſanctus Cyprianus ſuam erraticam Synodum collegit ex Provincia Africa, id eſt, Proconſulari, ex Numidia, ac utraque Mauritania. Quod etiam adfuerint Tripolitani Antiſtites, eſt ſupra demonſtratum. Notanda eſt ſancti Cypriani ad iſtam Synodum præfatio: "Neque quiſquam noſtrum Epiſcopum ſe eſſe Epiſcoporum con„ſtituit, aut Tyrannico terrore ad obſequendi neceſſitatem Col„legas ſuos adigit". Quod Romanus Antiſtes paſſim inſcriberetur Pontifex Maximus, ac Epiſcoporum Epiſcopus, teſtatur Tertullianus in libro de pudicitia. Sanctus Papa Stephanus videtur ita inſcripſiſſe ſemet-ipſum, atque iſtâ authoritate omnes ſub cœlo Eccleſias compuliſſe ad obediendum ſuis Decretis contra Rebaptiſmum. Hoc Cyprianus fodit: Inſinuat etiam ſe eſſe Epiſcoporum Epiſcopum, & tamen à ſe non præſumi iſtum titulum, nec talem Tyrannidem. Et in literis ad ſanctum Cornelium Pontificem ſcribit: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provincia. Habet etiam Nu„midiam & duas Mauritanias ſibi cohærentes". Provinciam accipit pro Diœceſi. Ibidem affirmat ſibi in Adrumetinæ, quæ poſtmodò Byzacii eſt facta Metropolis, civitatis Eccleſiam eſſe plenam Primatialem poteſtatem. Quæ omnia ſanctus Cyprianus fecit & ſcripſit juxta conſuetudinem ſervatam ab Agrippino, aliiſq; ſuis Anteceſſoribus. Magnum iſtum titulum probat in ſancti Auguſtini vita ſanctus Poſſidius: Carthaginenſem Antiſtitem appellat "Primatem Epiſcoporum Carthaginenſem". Nempe omnium Epiſco-

Epiſt. 45.

Epiſcoporum per omnem Africam. Hinc Victor Tonnonenſis Firmum Numidiæ Primatem appellat non ſimpliciter "Primatem „Epiſcoporum", ſed "Primatem Epiſcoporum Numidarum". Eodem modo ſanctus Auguſtinus in Carthaginenſis Collationis Bre-
L.3.Cap.7 viculo Megalium Calamenſem appellat "Primatem Epiſcoporum „in Numidia". At verò in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſcribit Carthaginem eſſe amplam ac illuſtrem civitatem, illi eſſe non mediocris authoritatis Epiſcopum, ejus Eccleſiam eſſe verticem totius Africæ, omnes alias eſſe illi ſubditum corpus. Etiam ſanctus Gregorius Nazianzenus in ſancti Cypriani Encomio ſcribit ipſum non ſoli Carthaginenſi Eccleſiæ, ſed toti Africæ fuiſſe præfectum. Hanc Præfecturam laudant plures Synodi,
Concil. 3. quas celebravit Primas Aurelius. In ipſarum una Epigonius Epi-
Cap. 45. ſcopus dixit ad Aurelium : "Minus præſumis Frater. Neceſſe „habes tu omnes Eccleſias ſuffulcire". Et ipſe Aurelius ad om„nem Synodum. "Scitis me multarum Eccleſiarum cauſam ſu„ſtinere". Et Primas Capreolus ſcripſit ad Epheſinam Synodum: "Miſſis ad univerſas Africæ Provincias congruis literis, Synodum „cogere volui". Et apud Victorem Vitenſem Epiſcopum ſan-
Lib. 2. ctus Primas Eugenius "Zenonis Auguſti Præceptum deſtinat uni„verſæ Africæ". Et in ſuis ad Bonifacium Primatem precibus ſcribit Petrus Abbas : "Tantæ Sedis, quæ totius Africæ Eccleſiæ „Primatum tenere dignoſcitur, tenore muniamur". Plurima ſunt iſtiuſmodi teſtimonia.

Attamen Carthaginenſis Antiſtes non fuit Autócephalus, ſed Patriarchico jure ſubjectus Romanæ Eccleſiæ. Etenim Africana Eccleſia eſt fundata per Romanam, ideoque authoritatis ſeu originis cauſſa palam ſpectat ad Romanum Patriarchatum. Primus Innocentius ipſam ponit in eadem claſſe cum Eccleſiis Hiſpanis, Gallicis, Italicis, ac Siculis. Hinc Carthaginenſis Primas ad Romanam Eccleſiam ſemper retulit quaſvis graviores ac difficiliores cauſſas, itemque quoſvis de novo conſecratos Epiſcopos. Lucet ex variis ſancti Cypriani epiſtolis. Et idem Cyprianus novam in Lapſos clementiam non præſumpſit attentare, niſi facti relatione ad Romanum vacantis Eccleſiæ Clerum, varioque ad ipſam Reſcripto : Quod nempè iſthìc eſſet ejus Patriarchica authoritas. Ex eodem principio omnes, etiam Provinciales, Epiſcopi potuerunt Carthaginenſem præterire Primatem, & à ſuarum Provin-

Provincialium Synodorum Judiciis proximè Romam provocare. De ſanctis Monachis Martiniano ac Saturiano, per Geizericum Wandalorum Regem in Paganam Africæ Mauritaniam projectis, ſcribit in primo libro Victor Vitenſis : "Ingentem multitudinem „Gentilium Barbarorum Chriſto Domino lucraverunt, ubi antea „nulla fama Chriſtiani nominis fuerat divulgata. Mittunt Legatos per itinera diſtenta Deſerti : Pervenitur tandem ad Romanam „civitatem. Rogatus Epiſcopus, ut Presbyterum & Miniſtros „credenti populo deſtinaret, explet cum gaudio, quod petebatur". Utique Leo magnus. Sub Wandalica captivitate tunc gemebat, & quaſi vidua erat Carthaginenſis Eccleſia : Hinc Presbyter & Miniſtri non è Chriſtiana Mauritania, aut ex vicina Hiſpania, ſed poſtulantur ab Apoſtolica Sede. Propter Patriarchalem auctoritatem. Hinc & in ſuo Chronico ſcribit Guilhelmus Nangiacenſis : "Rogerus Anno „Rex Siciliæ Africam invaſit, captâque urbe, quæ Carthago di- 1649. „cebatur, Archi-Epiſcopum Africæ, qui ſub ſervitute Romam ve„nerat conſecrandus, ad Sedem ſuam remiſit liberum". Africa tunc gemebat ſub Saracenis. Et uti nuper ſub Gregorii ſeptimi Pontificatu, ita tunc reperiri non poterant duo intra Africam Catholici Epiſcopi, qui Carthaginenſem Electum conſecrarent : Hinc ille conſecrandus acceſſit ad ſuum Patriarcham. Et in Lateranenſi ſancti Martini Pontificis Synodo exſtat Synodica epiſtola, qua Victor, novellus Carthaginenſium Antiſtes, per ſolemnes Legatos refert "ſe accepiſſe Pontificalis honoris conſecrationem & ſtolam". Et illa poſtulat ſibi per Pontificem confirmari. Nempe ſuum Patriarcham.

Hæc omnia inſigniter illuſtrat ſanctus Leo nonus in literis ad Thomam Africanum Epiſcopum : "Noveris proculdubiò, quia „poſt Romanum Pontificem primus Archi-Epiſcopus, & totius „Africæ maximus Metropolitanus eſt Carthaginenſis Epiſcopus, „nec quicumque ſit ille Gummitanus Epiſcopus, aliquam licen„tiam conſecrandi Epiſcopos, vel deponendi, ſeu Provinciale Con„cilium convocandi habet ſine conſenſu Carthaginenſis Archi-Epi„ſcopi ; cujuſlibet dignitatis aut poteſtatis ſit, exceptis his, quæ ad „propriam Parochiam pertinent ; cætera autem, ſicut & alii Afri„cani Epiſcopi, conſilio Carthaginenſis Archi Epiſcopi agit. Hoc „autem nolo vos lateat, non debere præter ſententiam Romani „Pontificis univerſale Concilium celebrari, aut Epiſcopos damnari

„vel deponi. Quia etſi vobis liceat aliquos Epiſcopos examinare, „definitivam tamen ſententiam abſque conſultu Romani Pontificis „non licet dare, quod in ſanctis Canonibus ſtatutum poteritis in-„venire". Hæc poſteriora Leo addit ex Iſidori Mercatoris Codice, qui tunc vigebat per Latinam Eccleſiam. Pergit in literis ad Petrum ac Joannem, Africanos item Epiſcopos: "Sed de „*Africæ* Primatibus aliter intelligendum eſt, quia in ſingulis ejus „Provinciis antiquitus Primates inſtituebantur, non ſecundùm „potentiam alicujus civitatis, ſed ſecundùm tempus ſuæ ordina-„nationis, quibus tamen omnibus præerat unus, ſcilicet Cartha-„ginenſis Archi-Epiſcopus, qui etiam non incongruè dici poteſt „Metropolitanus, propter Carthaginem Metropolim totius A-„fricæ".

Hanc Carthaginenſis Eccleſiæ dignitatem graviter læſerunt Donatiſtæ. Res infra exponetur. Et iſta præſumptio non eſt admiranda in iſtis Turbinibus. Eandem quippè, immò longè majorem, poſterioribus ſæculis attentavit Orthodoxus Gummitanæ Eccleſiæ in Byzacio Epiſcopus, adversùs quem ſcripſit ad Petrum & Joannem, Proconſularis, ut videtur, olim Provinciæ Epiſcopos, ſanctus Leo nonus: "Rectè contrà Gummitanum Epi-„ſcopum dignitatem Carthaginenſis Eccleſiæ defendiſtis. Quia „ſine dubio poſt Romanum Pontificem primus Archi-Epiſcopus, „& totius Africæ maximus Metropolitanus eſt Carthaginenſis „Epiſcopus, nec pro aliquo Epiſcopo in tota Africa poteſt per-„dere privilegium, ſemel ſuſceptum à ſancta Romana & Apoſto-„lica Sede, ſed obtinebit illud uſque ad finem ſæculi, & donec „in ea invocabitur Nomen Domini Noſtri Jesu Christi, ſive „deſerta jaceat Carthago, ſive reſurgat glorioſa aliquando. Hoc „ex Concilio Cypriani, hoc ex Synodis Aurelii, hoc ex om-„nibus Africanis Conciliis, hoc, quod majus eſt, ex venerabi-„lium Prædeceſſorum noſtrorum, Romanorum Pontificum De-„cretis apertè monſtratur. Nec quicumque ille ſit Gummi-„tanus Epiſcopus, aliquam licentiam conſecrandi Epiſcopos, vel „deponendi, ſeu Provinciale Concilium convocandi habet ſine „conſenſu Carthaginenſis Archi-Epiſcopi, cujuſlibet dignitatis „aut poteſtatis ſit: Tantummodò procurabit ille Gummitanus „Epiſcopus, quæ ad propriam Parochiam pertinent, cætera au-„tem, ſicut & alii Africani Epiſcopi, conſilio Carthaginenſis

Archi-

,,Archi-Epiſcopi aget, qui ſolus in Africa Pallium ab Apoſto-
,,lica Sede habere ſolet. Unde & Epiſcopos conſecrandi prin-
,,cipale & antiquum jus retinet". Quid Gummitanus ille Antiſtes prætenderit ac præſumpſerit, eſt ſuprà expoſitum. Ejus item fundamentum.

Quædam Leonis Pontificis verba ſunt elucidanda. Primò hæc: "Et poſt Romanum Pontificem primus Archi-Epiſcopus". Nempe intra Romanum Patriarchatum. Etenim in illo nullus ex avita Patrum Inſtitutione fuit Primas tot Provinciarum. Theſſalonicenſis Epiſcopus præfuit toti Illyrico: Verùm non per ordinarium Primatum, ſed per vices delegatas Sedis Apoſtolicæ. Et iſta vacaria Præfectura à ſancto Damaſo duxit primam originem. Galliarum Primates ſunt longè juniores. Omnium ſenior eſt per Carolum Magnum. Etiam Cantuarienſis ac Toletanus ſpectant ad media ſæcula. Hinc Carthaginenſis Epiſcopus etiam extra Romanum Patriarchatum, ac in generalibus Eccleſiæ Synodis fuit ſummè honoratus. Etenim ad ſextam Synodum Conſtantinus, Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Presbyter ac Grammaticus Latinus, ſolemniter dixit: "Scio temporibus
,,Pauli quondam Patriarchæ veniſſe Fortunium, qui fuit Epi-
,,ſcopus Carthaginenſis, & cum Miſſas acturus eſſet in ſancta
,,magna Dei Eccleſia, quæſitum eſt, quomodò ſedere debuiſſet,
,,utrumnè ante Metropolitanos, qui hic morabantur, an poſt
,,eos. Et requirente eodem Paulo quondam Patriarcha in Bi-
,,bliotheca Patriarchii librum quinti Concilii, ut cognoſceret
,,quomodò ſedere debuiſſent, contigit ut inveniretur & La-
,,tinus liber ejuſdem Concilii. Et exinde inſtructus idem Pau-
,,lus fecit eum ordinabiliter Sedere". Porrò in quinto Concilio Sextilianus Tunienſis Epiſcopus, Primoſi Carthaginenſis Primatis Vicarius ac Legatus, ſedit proximè poſt Patriarchas ac Antocephalos Exarchos, ante omnes Metropolitanos, & Græcos & Latinos. Unicus ipſum præceſſit Theſſalonicenſis, propter amplas vices Apoſtolicas. Tres Græcorum Exarchi, licet per Conſtantinopolitani Epiſcopi rapinas amiſerint Antocephaliam, retinent tamen ejus imaginem, & quaſdam reliquias.

Notanda ſunt & hæc ſancti Leonis verba: "Privilegium ſe-
,,mel ſuſceptum âb Apoſtolica Sede". Et inter hæc privilegia Leo ponit poteſtatem "conſecrandi Epiſcopos". Hujus functio-

nis

nis antiquum & principale jus affirmat eſſe penes ſolum Carthaginenſem. Ex Apoſtolico privilegio. Et addit omnia hæc conſtare ex Decretis Romanorum Præſulum. Et quidem iſta omnia fuiſſe Afris Romana beneficia, nemo ſana ſentiens poſſit inficiari. Ipſum agnovit ac profeſſus eſt Carthaginenſium Primas Reparatus, qui poſt ejectos ex Africa Wandalos ad ſanctum Agapetum Pontificem ſolemniter legavit Caium & Petrum Epiſcopos, ac Liberatum ſuum Archi-Diaconum, novo Pontifici gratulaturos adeptam dignitatem, & ſupplicaturos Primatiali Cathedræ antiqua privilegia. Lucet ex Pontificis Reſcripto: „Univerſa, quæ inimicorum perverſitas invaſerat, Charitati tuæ „Metropolitana jura reparantes hortamur, &c". Hoc ipſum profeſſi ſunt univerſi Afrorum Antiſtites, dum à Pelagio ſecundo ac à Magno Gregorio ſupplicarunt eandem reparationem, etjam heteroclytam Succeſſionem Provincialium Primatum. Apoſtolicus Canon ſanxit omnes & ſingulos, non dumtaxat Metropolitas, ſed etiam Provinciales Epiſcopos conſecrari per Patriarcham: Per ejus manus, aut certè ad ejus præviam confirmationem & literas. Hic Canon, uti in quibuſdam aliis Diœceſibus, ita in Africa non viguit ob tranſmarinam ab alma Urbe ac Patriarchali manu diſtantiam: Et hoc ex gratioſo indulto Romanæ Cathedræ. Cathedra iſta permiſit omnes Afrorum Epiſcopos conſecrari per manus, aut literas Primatis Carthaginenſis.

Et hoc indultum circumducendum cenſuit Siricius Pontifex, dum in Africam miſit hunc Canonem: " Extra conſcientiam „Sedis Apoſtolicæ, hoc eſt, Primatis, nemo audeat ordinare". Nempè Epiſcopos. Canon affirmat verum Africæ Primatem, ſeu Patriarcham ſedere in Apoſtolica Sede, ideoque ſine ipſius prævia confirmatione nullum iſthic poſſe conſecrari Epiſcopum. Et mandat deinceps ſic obſervari. Et iſtam novam regulam Thelenſis Synodus tentavit per Byzacium mittere in executionem. Verùm Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus nervosè contendit Siricii litteras, & Thelenſem Synodum eſſe ſpuria, ac ſuppoſititia figmenta. At ſine competenti fundamento. Etenim Fulgentius Ferrandus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus, ac vir eximiè eruditus: Eſt enim omnino ille idem, qui ſcripſit vitam ſancti Fulgentii, & ad cujus litteras idem Fulgentius reſcripſit librum de Baptiſmo Æthiopis. Hic, inquam, eruditus

Ferran-

Ferrandus in ſua breviativa Canonum collectione frequenter laudat & præfatas litteras, & præfatam Synodum, uti legitimas atque authenticas. Eaſdem laudat ille Canonum codex, quem Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus vulgavit, & affirmat eſſe antiquum Romanæ Eccleſiæ, quo illa fuit uſa, antequam alium meliorem edidiſſet Dionyſius Exiguus. Attamen Synodum iſtam aliqui non Thelenſem appellant; ſed Theleptenſem. Laudatus Ferrandus conſtanter appellat Zellenſem. Et hæc appellatio videtur comprobanda. Etenim tantum teſtimonium quis improbet? Adductum Canonem præfatus Romanæ Eccleſiæ Codex legit in hunc modum: " Ut extra conſcientiam Sedis Apoſtolicæ „Primates nemo audeat ordinare". Quæ lectio ſuis etiam non vacat ſcrupulis.

Etenim Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus advertit vocem, Ordinare, eſſe æquivocam, & ab ipsâ quandoque conſecrationem, quandoque adminiſtrationem, aut quamvis diſpoſitionem importari, atque proſequitur: Verùm ut commu„niori vocum uſui & Grammaticæ legibus magis accomodatur" iſta lectio. "ita Regionum iſtarum diſciplinæ ac moribus prorſus adverſatur Si enim Primatum nomine Carthaginenſem „Epiſcopum intelligat, non pluralis, ſed ſingularis numerus „apponi debuerat: Cum unicus eſſet hujuſmodi Primas in Afri„ca. Sed & quam hoc ab Africanis Juribus & conſuetudine „alienum, ut ad Epiſcopum Romanum de ordinando Cartha„ginenſi Epiſcopo conſultatio vel relatio mitteretur. Quod ſi „per Primates Metropolitanum uniuſcujusque Provinciæ Epi„ſcopum, ſeu primæ Sedis Antiſtitem deſignat, jam verò inep„tiſſimum eſt ac ridiculum iſtud Decretum, quod Primates „extra conſcientiam Sedis Apoſtolicæ ordinari vetat: Cum Primates in Africa, excepto Carthaginenſi, nunquam ordinarentur.

Reſpondeo tamen iſtam lectionem non eſſe paradoxam. Per Primates intelligi poſſint tam Carthaginenſis, quàm primæ Sedis Epiſcopi per alias Provincias. Etenim inter Carthaginenſis Eccleſiæ Primatialia Jura fuit & illud, quod ad Carthaginenſem Aurelii Synodum, à qua proprium Primatem acceperunt, dixerunt Cæcilianus & Honoratus, Legati Sitifenſis Mauritaniæ: " Profitemur „in conſcientiam Eccleſiæ Carthaginenſis perferre, quandocumque „voluerimus habere primæ Sedis Epiſcopum. Ita ut cum primæ

Sedis

„Sedis Epiſcopus de corpore receſſerit, qui in ejus locum ſucceſ-„dit, ad Eccleſiam Carthaginis mittat, & eam inſtruat, ut fiat „primæ Sedis Epiſcopus". Et omnis Synodus acclamavit : "Pla-„cet, placet". Et adjungit : "Quandocunque habere voluerit quæ-„cumque Provincia primæ Sedis Epiſcopum, inſtruat primitùs „Carthaginenſem Eccleſiam, & ſic quod deſiderat faciat". Quod jus utcumque lapſum reſtauravit in ſuâ Carthaginenſi Synodo Bonifacius Primas. Et hujus Synodi, uſque huc latentis, inſignem ac utilem notitiam debemus Illuſtriſſimo Domino Lucæ Holſtenio, qui eam produxit ex Vaticana Bibliotheca. Proinde apud Afros nullus poterat fieri Primas ſine prævio examine & confirmatione Archi-Epiſcopi Carthaginenſis. Hic diſcutere debebat, utrum accipiendæ dignitati nullus obſtaret obex. Et hinc lucet magnum Gregorium, dum alicui notæ obnoxios Epiſcopos excluſit ab iſta ſucceſſione, nihil ſanxiſſe contra Gentis mores aut Canones. Poſſit igitur fieri, ut Siricius Pontifex cenſuerit illud jus ſpectare ad ſuam Sedem. Nec ſine fundamento. Etenim Primates iſti, licet non quoad civitatem & locum, quoad poteſtatem ac dignitatem erant veri ac pleni Metropolitæ : Et verò omnium Occidentalium Metropolitarum confirmatio, conſecratio, ac inthronizatio ſingulari ſemper, per ſextum Nicænum Canonem ſtabilito, jure ſpectavit ad Apoſtolicam Sedem, Patriarchalem totius Septemtrionis ac Occidentis. Siricius voluit nec Carthaginenſem deinceps conſecrari, nec aliarum Provinciarum Primates inthronizari ſine ſuo prævio examine & aſſenſu. Et hinc uſus eſt communi ad conſecrationem & inthronizationem ſignificandam voce, "Ordinare".

Eſt res non improbabilis. Attamen aliud fortiſſimè ſuadet quartum Ferrandi Diaconi compendium : " Ut Epiſcopus à tribus „ordinetur, conſentientibus aliis per Scripta, cum confirmatio-„ne Metropolitani, vel Primatis". Ferrandus affimat compendium eſſe deſumptum ex quarto & ſexto Nicæno, ex decimo nono Antiocheno, ex duodecimo Laodicenſi, ex bino Carthaginenſi, ex Zellenſi Canone, ac ex epiſtola Papæ Siricii. Per Metropolitanum omnino videtur Carthaginenſem Archi-Epiſcopum, per Primatem intelligere Præfectum unius Provinciæ. Etenim unicus per omnem Africam Metropolitanus fuit iſte Archi Epiſcopus. Ferrandus videtur docere Africanos Epiſcopos conſecrari non poſſe, niſi per Interventum utriuſque Præfecti. Particula disjunctiva, Vel

Vel, videturſumi pro copulativa, Et. Nec enim id novum eſt, etiam apud Canones. At verò nulla eſt hic mentio Sedis Apoſtolicæ, aut Romani Pontificis. Quærenda eſt ratio. Quærendum eſt, quomodò Ferrandus affirmet iſtud ſuum compendium eſſe deſumptum ex Siricii epiſtola, quæ palam exigit Romanum conſenſum.

Volo meam, non ſententiam, ſed conjecturam liberè, attamen doceri paratus, edicere. Siricii Synodus videtur non fuiſſe collecta, ac ejus epiſtola non fuiſſe concepta pro ſola Africana Eccleſia. Et Synodus & epiſtola videntur ſanxiſſe pro omni latinâ Chriſtianitate. Videntur eſſe iſtud Conſtitutum, de quo liber Pontificalis: " Siricius fecit Conſtitutum de omni Eccleſia, & „contra omnes hæreſes, & diſperſit per univerſum Mundum, & „per omnes Provincias, ut in omni Eccleſiæ Archivo cuſtodire„tur, ob oppugnationem contra omnes hæreſes". Etenim Synodalis epiſtola diſertè dicit Synodum fuiſſe adunatam "propter emer„gentes plurimas cauſas, quæ in aliquantis non erant cauſſæ, ſed „crimina. Exſtiterunt enim nonnulli, qui Statuta Majorum non „teneptes, caſtitatem Eccleſiæ ſuâ præſumptione violarúnt, vo„luntatem Populi ſequentes, & Dei Judicium non timentes". Etiam in hæreſes egit iſta Synodus: Præſertim in Novatianenſem, ac Montenſem, ſeu Donatiſticam, maximè tunc graſſantes in Occidentali Eccleſia.

Hujus igitur Synodi Conſtituta Siricius, uti in omnes alias ſui Patriarchatus Provincias, ita tranſmiſit etiam in Africam. Et uti Donatianus Teleptenſis Epiſcopus Byzacii Primas, ita & aliarum Provinciarum Præfecti pro eorum executione adunarunt Synodos, aut Provinciales, aut Africanas. Hæc Thelenſis, Teleptenſis, aut Zellenſis fuit palam Africana, & primus Siricii Canon movit ipſi grandem ſcrupulum. Nec ſine rationibus. Etenim Africanam Eccleſiam adſtringebat ad novum onus: Ad omnium ſuorum Epiſcoporum præviam confirmationem poſtulandam, non dumtaxat à Provinciæ ac Diœceſeos Primate, ſed etiam à Romano Pontifice. Hinc adversùs illud Synodus interceſſit, allegans ſuos mores, ſuam perpetuam conſuetudinem. Et tunc exiſtimo Siricium reſcripſiſſe ſecundam epiſtolam, prioris interpretativam ac moderativam, de qua Vincentius & Fortunatianus, Proconſularis Provinciæ Legati, dixerunt ad hanc Zellenſem Synodum:

"Etiam cum Tuſdrum fuiſſemus, ſicut mecum recolit memoria„lis auditio veſtra, & epiſtolas ſanctæ memoriæ Siricii Sedis Apoſto„licæ Epiſcopi dediſſemus, unaque earum recitata eſſet à Sanctimonia „Fratris noſtri Epiſcopi Latonii, utraſque nos afferre ſuggeſtio indi„cavit. Has igitur recitari donate. Epiſcopi dixerunt: Reci„tentur epiſtolæ venerabilis memoriæ Siricii. Ut noverimus, quid „earum textus contineat".

Affirmant ac nos docent varia. Primò, quod Siricius duas epiſtolas de hac eadem re miſerit ad Africanam Eccleſiam. Nempe ſecundam ad interpretandos ſcrupulos natos circa primam. Secundò, quod ad exequendas has litteras factæ ſint plures per Africam Synodi: Etiam poſt mortem Siricii. Nam proximè ante hanc Zellenſem facta fuit Tuſdritana: Et utrique adfuerunt plures eidem Epiſcopi. Tertiò, quod ad Tuſdritanam Synodum Latonius Epiſcopus, ut iſtius Provinciæ Primas recitari curarit unicam duntaxat epiſtolam. Quartò, quod adſidentes Epiſcopi non contenti poſtularint etiam recitari ſecundam: Et quod fuerit recitata. Nempe Latonius recitari curarat ſolam poſteriorem, prioris interpretem ac moderatricem: At verò hæc ſine illa plenè percipi non poterat. Hinc & iſta recitari debuit. Erat præſens epiſtola. Poſterior videtur hunc primum articulum temperaſſe, ac reduxiſſe ad communes Occidentalis Eccleſiæ mores, ad avitam Africanæ Gentis conſuetudinem. Et hinc adductum ſuum compendium, quod ad conſecrandos Epiſcopos ſolius Metropolitani ac Primatis conſenſum requirit, Ferrandus Diaconus fundari aſſeverat, non duntaxat in quarto ac ſexto Niceno Canone, ſed etiam in Zellenſi Synodo, ac in epiſtola Siricii Pontificis. Non in prima, ſed in ſecunda. Hæc periit aut latet. Hinc compellimur ad conjecturas. Eam videtur vidiſſe ſanctus Leo nonus. Etenim ſcribit ampliſſimam illam, quam ad omnes conſecrandos Epiſcopos habet Primas Carthaginenſis, authoritatem eſſe privilegium ac beneficium Romanæ Eccleſiæ. Quod nempe dedit iſta ſecunda epiſtola. Mihi videor hæc non ſine fundamento conjicere. Dum epiſtola apparuerit, docebimur firmiora.

Etiam Provinciarum Primates non caruerunt ſuis dignitatibus: Præſertim Numida & Cæſaræenſis. Etenim dum Victorinus & Xantippus litigarent de Primatu Numidiæ, ad deinceps evitandos iſtiuſmodi ſcopulos emanavit hic Canon: "Hic ordo", quò junior

Epiſcopus

Epiſcopus nunquam, præſertim in Synodo, ſedere poſſit ante ſeniorem, "& à Patribus & à Majoribus ſervatus eſt, & à nobis, „Deo propitio, ſervabitur, ſalvo etiam jure Primatis Numidiæ „& Mauritaniæ". Hiſce duobus ſemper fuit primus locus poſt Primatem Carthaginenſem. Et hi Primates fuerunt iſtius dignitatis adeò tenaces, ut in Carthaginenſi, poſt duodecimum Honorii & octavum Theodoſii Conſulatum celebrata, Synodo Valentinus Numidiæ Primas ſederit ante Fauſtinum, Potentinæ Eccleſiæ Epiſcopum, Legatum Romanæ Eccleſiæ. Eâdem in Synodo Legati Byzacenæ Provinciæ, itemque Novatus Sitifenſis Epiſcopus, ac ejuſdem Provinciæ Legatus, ſedent & ſubſcribunt ante Legatos Cæſaræenſis Mauritaniæ. Legati omnes ſedent inter ſe permixtim: Omnes ejuſdem Provinciæ Legati ſibi mutuò non aſſident. Nempe Primatum privilegium non exibat perſonas: Nequidem communicabatur Provinciæ Vicariis ac Legatis. An in Primatum Legatos tranſierit, non poſſim affirmare. Exiſtimo Primates omnes poſt Carthaginenſem ſediſſe ante Provinciales Epiſcopos. Etenim in quinta Synodo Pompeianus, Victorianenſis in Byzacio Epiſcopus, & haud dubiè Primas, ſedit ac ſubſcripſit inter Metropolitas. Quod nempe etiam in ſuæ Diœceſios Synodo obtineret iſtum locum. Sextilianus Tunienſis Epiſcopus, Primoſi Carthaginenſis Vicarius ac Legatus, ibidem obtinuit ſui Principalis locum, ideòque iſta regula videtur obtinuiſſe in domeſtica etiam Synodo.

In Romana ſancti Martini Pontificis Synodo exſtat Synodalis epiſtola ab Africana trium Provinciarum Synodo ad Theodorum Pontificem, & habet hanc epigraphen: "Columbus primæ Sedis Epiſcopus Concilii Numidiæ, & Stephanus primæ Sedis Epiſcopus Concilii Byzaceni, & Reparatus Epiſcopus primæ Sedis „Concilii Mauritaniæ". Byzacii Primas ſubſcribit ante Primatem Mauritaniæ, ideoque præfatum privilegium videtur ceſpitare. Reſpondeo ceſpitaſſe. Nam & ad Bonifacium Primatem, ſuæ Carthaginenſi Synodo præſidentem, dixit Felix Zactarenſis Epiſcopus, Legatus Numidiæ: "Extremus ego precor tuæ patientiæ bonitatem, ut legum inſtitutio Paternarum, quam noviter conſtat eſſe „ſauciatam, inculcetur mentibus ſingulorum, ut & Doctor ſervet quod antea didicit, & minùs inſtructus diſcat ſcire quod „neſcit". Agit de antiqua lege ac forma Synodalis præcedentiæ.

Hinc ſubdit : "Tuæ Beatitudinis innocuam exſpecto charitatem ; „ut Africanarum Provinciarum Concilia qualiter ſint paternis in„ſtitutionibus ordinata, his Geſtis apertiùs demonſtretur, & „propatulò, quis poſt te ſit alteris primus, non differas ſanctis „interlocutionibus publicare". Rogat quis in Africanis Synodis debeat poſt Carthaginenſem Primatem, qui illic "infulatus Sacer„dos præſidet, & primus palmatus irradiat", habere proximum locum, ac eſſe primus ante omnes alios. Et poſt relectos varios Aurelianarum Synodorum Canones Bonifacius reſpondit : "Ex pa„ternis definitionibus evidenti veritate collegimus Proconſularem „Provinciam Numidiæ, Numidiam verò Byzacenæ, vel cæteris „antelatam. Quiſquis ergò perturbare ſtatutum ordinem quan„documque tentarit, honoris ſui putabitur pati jacturam".

Ex his diſcimus varia. Primò, quod ſub Wandalica captivitate Africana Hierarchia fuerit alterata in variis articulis, ac ſauciata. Secundò, quod horum articulorum unus fuerit antiquum præcedentiæ jus, quod in generalibus iſtic Synodis habebant Primas Numidiæ, ac Primas Cæſaræenſis Mauritaniæ. Tertiò, quod ſola Numidia reclamarit ſuum jus, poſtulans reſtaurari. De Mauritania nemo loquitur : Et tamen aderat, hauddubiè Legatus, Secundinus Minenſis Epiſcopus. Vigilii Tapſenſis Epiſcopi catalogus appellat Minnenſem. Nempe Barbari ipſam horrendè devaſtarant, ac adeò redegerant in nihilum, ut erubeſceret adſpirare ad vetuſta ſui olim ſplendoris Inſignia, Et hæc omninò eſt una rationum, ob quas Imperator Juſtinianus utramque Mauritaniam contraxerit in unam Provinciam. Hinc item Primas Bonifacius reſpondit, quod poſt Carthaginenſem Numida, poſt hunc proximus ſedere deberet, non Cæſaræenſis Maurus, ſed Byzacenus. Nempe ſublimis illa Mauritània jacebat in terrâ. Et iſta ejus humilitas permanſit etiam poſt Juſtiniani tempora. Hæc igitur eſt ratio, ob quam in laudatâ contra Monothelitas Synodo poſt Numidam Byzacenus ſedit ante Maurum. Ex his item fortiſſimè ſuademur, quod ante everſam à Barbaris Africam, non ſolus Numida ac Maurus, ſed etiam Byzacenus, & omnes reliqui Primates locum habuerint ante Provinciales Epiſcopos. Hinc etiam ita præfati tres ſederunt in laudata Synodo. Numida & Maurus juxta dignitatem ſuæ Provinciæ, alii forſitan ſederunt juxta ætatem ſuæ conſecrationis. Quidquid ſit, videntur ipſum ſemper eundem honorem

norem obtinuiſſe in generalibus totius Africæ Synodis. Hinc generali Synodo, habitæ ſub Conſulatu Attici & Cæſarii, ſtatim poſt Carthaginenſem Aurelium ſubſcripſit Muzonius Primas Byzacii. Et quartæ Carthaginenſi Synodo poſt eundem Aurelium primus ſubſcripſit Donatianus Talabricenſis, Primas ejuſdem Provinciæ. Et Milevitanæ Synodo ſimiliter ſubſcripſit ejuſdem Byzacii Primas, Donatianus Teleptenſis. Quartò ex Præfatis diſcimus, quod Africani Antiſtites in ſuis Synodis ſederent infulati ac palmati. Hoc eſt cum Mitrâ Epiſcopali, & veſte palmatâ. Qualis verò, & quam glorioſa fuerit hæc veſtis, videri poſſit apud Scriptores de re veſtiariâ Romanorum.

De Carthaginenſi Eccleſia ſcribit in animæ Gemma Honorius Auguſto-Dunenſis: "Cum Chriſtiani, relictâ lege Dei, paganos L.1.c.137.
„ſpurcitiæ operibus imitarentur, Judicio Dei traditi ſunt in ma-
„nibus eorum, qui deletis Chriſtianis poſſederunt loca eorum. Un-
„de Antiochenus Patriarchatus eſt ad Hieroſolymam traſlatus. Por-
„rò Alexandrinus ad Aquileiam eſt poſitus: Quia huic civitati pri-
„mùm Marcus Evangeliſta præſedit, qui Alexandriæ præfuit.
„Quamquam quidam contendant, quod Carthaginenſis Epiſcopus
„hâc tranſlatione polleat". Iſtud ipſum ſcribit in primo de Sacramentis libro Hugo Victorinus, omittens tamen Alexandrini Patriarchatus tranſlationem in Sedem Carthaginenſem. Et rectè. Eſt enim figmentum. Etiam Antiocheni Patriarchatus tranſlatiò. Etenim Hieroſolymæ Patriarchatus, non per tranſlationem emerſit, ſed per diſmembrationem, fuitque firmatus per Synodum Chalcedonenſem. Paſchalis ſecundus, dum Flandri ac Franci obtinebant terram ſanctam, ipſum præpoſuit Antiocheno. Carthaginenſem Primatem honoravit etiam titulus Papa. Erat olim communis omnibus Epiſcopis: Etiam Africanis. Attamen hi ipſum nulli detulerunt, niſi ſuo Primati Carthaginenſi. Lucet ex Africanis Synodis, ac variis Afrorum Antiſtitum atque Doctorum literis. Solus iſte Primas erat illis Pater Patrum, ac Epiſcopus Epiſcoporum.

CAPUT IV.

Exponitur varia, per Donatiſtas patrata, in Carthaginenſis Eccleſiæ dignitatem injuria.

DOnatiſtarum ſchiſma eſt inchoatum à Numidiæ Epiſcopis: A Donato in Caſis nigris, ſecundo Tigiſitano, tunc Primate iſtius Provinciæ, ac ejus Synodalibus Collegis. Ortum eſt propter Ceciliani Carthaginenſis Archi Diaconi promotionem ad iſtius Eccleſiæ Epiſcopatum. Adversùs ejus electionem & conſecrationem ſunt venati omnes anſas. Inter alia dixerunt hanc vitioſam ex defectu legitimi Conſecratoris. Facta fuerat a Felice Abtungenſi, aliiſque Epiſcopis Proconſularis Provinciæ. Poſteriores Donatiſtæ clamarunt debuiſſe à Secundo fieri: Principem à Principe, Primatem debuiſſe conſecrari à Primate. Et quidem à Primate Numidiæ. Hic enim poſt Carthaginenſem erat primus inter Primates reliquarum Provinciarum. Hâc viâ tentarunt non dumtaxat Ceciliani ordinationem infirmare, ſed inſuper ſuam Numidiam, ſuæ pertinaciæ originem ac primariam Sedem, exaltare. Hac de re ſcribit in Carthaginenſis collationis Breviculo ſanctus Auguſtinus:

L.8.C.16. ,,Donatiſtæ longa proſecutione agebant" in collatione, "quod non ,,exſpectaverit Cecilianus ut Princeps à Principe ordinaretur, cum ,,aliud habeat Catholicæ Eccleſiæ conſuetudo, ut non Numidiæ, ,,ſed propinquiores Epiſcopi Epiſcopum Eccleſiæ Carthaginis ordinent; ſicut nec Romanæ Eccleſiæ ordinat aliquis Metropolitanus, ſed de proximo Oſtienſis Epiſcopus. Hoc autem dicentes de ,,ſua conſuetudine, quam neſcio quandò inſtituerunt, Eccleſiæ ,,præjudicare conabantur: Quæ conſuetudo ſi antiqua eſſet, hoc ,,ipſum objeciſſent Ceciliano, quandò eum abſentem damnaverunt".

Omnis Patriarcha, omniſque Autocephalus Primas ex Apoſtolico Canone conſecratur à propriis Suffraganeis. Etiam plerique Metropolitani, qui ob diſtantiam, aut aliam cauſſam non obligantur ad

ad Patriarchæ manus accedere. Habent ex indulto ſui Patriarchæ. Et inter iſtos Metropolitanos ſemper fuit Carthaginenſis. Quare tertia Aurelianenſis Synodus, quæ Metropolitanos juſſit à Metropolitanis conſecrari, palam deviavit, nec fuit recepta in mores.

Iſtius apud Donatiſtas novitatis memoriam habemus in variis locis S. Auguſtini. In Libro de unitate Eccleſiæ ſcribit primam inter Catholicos, & Carthaginenſis Eccleſiæ Schiſmaticos litem fuiſſe "crimen malæ ordinationis". Et in Pſalmo contra Donati partem: " Erant quidam Traditores librorum de ſancta lege, Epi„ſcopi de Numidia, & non quilibet de plebe. Cum Carthaginem „veniſſent Epiſcopum ordinare, invenerunt Cecilianum jam ordi„natum in ſua Sede. Irati ſunt, quia ipſi non potuerunt ordinare". Et in primo contra Parmenianum libro affirmat primos ſchiſmatis authores fuiſſe opulentiſſimam Lucillam, quoſdam Carthaginenſis Eccleſiæ criminoſos Clericos, nec non quoſdam ab iſta Factione ad Ceciliani perniciem evocatos Numidiæ Epiſcopos, "ut illo „depoſito alter eis Epiſcopus ordinaretur". Iſtorum Epiſcoporum Princeps erat Donatus à Caſis nigris. Hic evocavit Secundum Tigiſitanum, Primatem tunc Numidiæ, ac ejus ſeptuaginta Collegas: Hi damnarunt Cecilianum, ac ipſi ſuperordinarunt Majorinum. Rem elucidat in primo ſuo libro ſanctus Optatus Milevitanus: " Botrus & Celeſius", Carthaginenſis Eccleſiæ Clerici, poſt defunctum Menſurium ac extinctam gentilium perſecutionem, „ut dicitur, apud Carthaginem ordinari cupientes, operam dede„runt, ut abſentibus Numidis, ſoli vicini Epiſcopi peterentur, „qui ordinationem apud Carthaginem celebrarent. Tunc ſuffra„gio totius populi Cecilianus eligitur. Et manus imponente Felice „Aptungitano Epiſcopo ordinatur". Hinc irata factio advocavit Secundum Primatem, & hic ordinavit Majorinum. Proinde ad Carthaginenſis Archi Epiſcopi electionem & conſecrationem ſolebant, non ſoli vicini, nec ſoli Proconſulares invitari Epiſcopi, ſed etiam Numidarum aliqui, forſitan & aliqui aliarum Provinciarum. Patriarcharum ac Primatum conſecratio ſic ſolet honorari. Et Secundus Primas cum iſtis ſuæ Provinciæ Collegis, quibuſcum ordinaverat novum Cirthenſibus Epiſcopum, licêt non advocatus, videtur ad iſtum finem acceſſiſſe Carthaginem, & fuiſſe præventus, ideoque & indignatus. Et iſtud ſciens præventionis auctrix factio advocavit turbulentum hominem, atquè ita ſimul ſchiſma confla-

conflaverunt. Iſta invitatio videtur fuiſſe ſolius honoris, non juris aut neceſſitatis. Hinc ipſius prætermiſſionem nec ipſe Secundus Ceciliano objecit. Nihilominus præſumpſit ſuperordinare. Attamen audacia non tranſivit in Succeſſores. Etenim Maximianum Carthaginenſem ordinarunt ſoli Proconſulares Epiſcopi. Et videtur factum ex vigente tunc apud Donatiſtas conſuetudine. Exiſtimo etiam Donatum magnum, Parmenianum, ac Primianum fuiſſe iſto modo conſecratos. Bagajenſis, cui præſedit Gamalius Numidiæ Primas, & quæ reparavit Primianum, Synodus videtur novitatem ad ſimilia deinceps ſchiſmata avertenda induxiſſe. Gamalius videtur ſui Anteceſſoris Secundi audaciam evexiſſe in legem. Hinc S. Auguſtinus ſcripſit iſtam conſuetudinem non eſſe antiquam, & ignotam ſibi eſſe ejus originem.

Altera Donatiſtarum in Carthaginenſem Eccleſiam injuria eſt ab eadem Bagaienſi Synodo, eodemque Gamalio. Etenim hic Synodo præſedit, excluſo Carthaginenſium Primate Primiano. Epiſcopi ſederunt hoc ordine: "Gamalius, Primianus, Pontius, „Secundianus, Januarius, Saturninus, &c". Lucet ex quarto
Cap. 10. ſancti Auguſtini libro contra Creſconium. De iſta Synodo idem Auguſtinus ſcribit in ſecunda enarratione ſuper Pſalmum trigeſimum ſextum: "Tu" per duas Maximianiſtarum Synodos damnate Primiane, "tibi ſervaſti Numidiam, Cecilianus Orbem terra„rum. Sic ſervavit cauſſam ſuam Orbi terrarum, quomodò tu „ſervaſti Concilio Numidiarum. Si innocentem te reddidit Sedes „Bagaitana, quantò potiùs illum Sedes Apoſtolica? Magna diffe„rentia. Judices Numidas, apud quos te purgares, tu ipſe adiſti, „apud eos autem Donatus à Ceciliano victus eſt, quos pars Do„nati Judices poſtulaverat". Diſcimus hinc varia. Primò, quod Gamalius fuerit Bagaienſis Epiſcopus, & Primas Numidiæ. Hinc Auguſtinus dicit Primianum fuiſſe reparatum, non dumtaxat à Bagaienſi Synodo, ſed etiam à Cathedra: Ad iſtum modum, quo Cecilianus fuit reparatus à Sede Apoſtolica. Quia nempe fuit reparatus per Bagaienſem Epiſcopum. Secundò diſcimus, quod Gamalius Synodo præſederit, habuerit Relationem & ſuffragii Prærogativam, atque fuerit author Synodalis Judicii. Etenim Epiſcopus, cujus Sedes Reum reparat, non poteſt Synodo non præſidere. Et propter hanc Gamalii authoritatem Synodus convenit in civitatem Bagaienſem. Tertiò diſcimus, quod damnatus Pri-

mianus provocaverit ad Numidiæ Epiſcopos, ipſos adiverit, & ſibi conſtituerit Judices. Etenim Primiani damnatrix Synodus conſtiterat ex ſolis Epiſcopis Proconſularibus, Byzacenis, ac Tripolitanis. Ita ſanctus Auguſtinus ſcribit in libro de unitate Eccleſiæ. Cap. 3. Hinc ille adivit Numidas, quibus tunc adjuncti & ſubditi erant etiam Mauri Sitifenſes. Ipſos ſibi elegit in Judices eis ſubjiciens ſuam cauſſam & perſonam. Hinc Primas Gamalius utramque Provinciam, nec non & Cæſaræenſem, à Maximianiſtis non ſeductam, Mauritaniam evocavit, atque ita coëgit Synodum trecentorum & decem Epiſcoporum. Et ipſi præſedit.

Primianus ipſi adſedit An ſtatim à Synodi exordio, non poſſim certus affirmare. Affirmandum ſuadet antiquus Eccleſiæ Canon, qui damnatorum Epiſcoporum legitimis appellationibus adſcribit ſuſpenſivum damnationis effectum, adeoque & iſtis Synodalem conſeſſum uſque ad inchoatam cauſſæ retractationem. Et certè Primianus fuerat damnatus à ſuis ſubditis, ideoque videbatur potiùs convitium ſuſtinuiſſe, quàm judicium. Quidquid ſit, Gamalio ceſſit Primatialem præſidendi locum. Hâc ſubmiſſione ſibi conciliavit viri patrocinium. Et iſtam ceſſionem, ſuæ dumtaxat perſonæ indultam ex rationibus, Gamalius edito Canone extendit ad ſuos Succeſſores, fecitque perpetuam in Donati ſchiſmate. Canon periit: Nulla ejus ſupereſt memoria. Ipſum tamen non ſine fundamentis aſſero. Etenim Notariæ, quam in Carthaginenſi collatione exhibuerunt, Donatiſtarum Epiſcopi ſubſcripſerunt hoc ordine: "Januarianus, Primianus, & cæteri ſinceræ L.1.C.14. „Chriſtianitatis Epiſcopi". Similiter ſubſcripſerunt ſuo ibidem Mandato: "Januarianus Epiſcopus Caſenſis-nigrenſis, Primianus Cap. 148, „Epiſcopus Carthaginenſis, &c". Hic Januarianus videtur eſſe & 149. ille Januarius, qui quinto loco ſedit in Bagaienſi Synodo, Etiam ſanctus Auguſtinus ipſum appellat Januarium, affirmatque fuiſſe Primatem Numidiæ. Collatio quandoque Januarium, aliquando appellat Januarianum. Cur ille in Collatione ſedit ac ſubſcripſit ante Primianum? Quod fundamentum hujus novæ & extravagantis præcedentiæ? Nullum, niſi prævium Gamalii exemplum, ac ex ipſo natus Canon Bagaienſis.

Quæſtio eſt, Quid Canon iſte ſanxerit? Quid Numidiæ Primatibus dederit? An totius Diœceſios Primatum, an ſimplicem dumtaxat præcedentiam? Reſpondeo hæc non conſtare, ſed eſſe

ignota. Numidiæ & Cæſaræenſis Mauritaniæ Primates ex antiquo Privilegio habuerunt in generali Diœceſios Synodo proximum locum à Carthaginenſi: Gamalius videtur hoc ampliaſſe, & ſanxiſſe ut Numidiæ Primas deinceps eſſet par etiam Carthaginenſi, ideoque ipſorum ſenior præcederet in generali Synodo, ac præſideret. Hinc in collatione Primianum præceſſit Ianuarianus. Etenim apud Cavernas Suſis celebrata Synodus dixit de Primiano: "Recèns or„dinatus eſt". Hæc Synodus coiit quarti ſæculi anno nonageſimo quarto, adeoque eodem, aut certè non niſi proximè priori anno ordinatus fuit Primianus. Eodem anno acta fuit Pagaienſis Synodus, atque ita Januarianus, quoniam quinto loco ſedit, erat ſenex Epiſcopus. Erat omnium Numidarum tertius. Etenim inter ejus anteſeſſores erant Primianus, ac Primas Cæſaræenſis. Hinc igitur in collationo debebat ex iſto Canone Primianum antecedere. An eadem forma in Januariani ac Primiani Succeſſores tranſiverit, ignoramus. Etenim Primianus fuit ultimus Donatiſtarum Carthaginenſis Epiſcopus: Sceleratam hanc ſucceſſionem partim Auguſtæ Romanorum leges, partim Wandalica captivitas penitùs exciderunt.

Plura videntur his obſtare. Etenim collationis tempore non Januarianus in Caſis-Nigris, ſed Adeodatus Milevitanus Donatiſtarum Epiſcopus fuit Numidiæ Primas, ideoque ille propter hunc Primatum nequit ſediſſe ac ſubſcripſiſſe ante Primianum. Antecedens lucet ex ipſa collatione. Etenim Severiano, Orthodoxo Ceramuſſenſium Epiſcopo, aſſerenti ſibi non eſſe adverſarium Epiſcopum Donatiſtam, Habet-Deum Primiani Carthaginenſis Epi-
Libro 1. ſcopi Diaconus repoſuit: " Habemus Senem Adeodatum". Et ip-
Cap. 34. ſe Adeodatus expoſuit: "In plebe mea Milevitana eſt Ceramuſſa".
Cap. 65. Nempe Orthodoxi Milevitanum Epiſcopatum diviſerant in tres: Milevitanum, Tuncenſem, & Ceramuſſæ. Ita Severianus habebat, & non habebat adverſarium. Porrò "Senex" & apud Catholicos, & apud Donatiſtas erat titulus Primatis. Eadem in
Cap. 201. collatione Victor Tabborenſis Donatiſtarum Epiſcopus dixit: "Bea„tiſſimus Pater ac Princeps noſter Primianus". Eſt palam titulus ſupremi Primatis, adeoque Numidiæ Primatem Donatiſtæ non æquarunt, longè minùs prætulerunt Archi-Epiſcopo Carthaginenſi. Præterea Primianus in collatione habuit duos Diaconos, ſibi & collationi ſervientes: Habet-Deum ac Valentinianum. Ja-

nuarius

nuarius nullum habuit. Ergò Primatus videtur fuiſſe penes Primianum. E' contrario inter Africanos Epiſcopos, qui adfuerunt & ſubſcripſerunt Sardicenſi Concilio, Neſſus ſubſcripſit primo loco, ante Gratum Primaſem Carthaginenſem. Neſſus videtur fuiſſe Primas Numidiæ. Quare hæc præcedentia & æqualitas eſt antiquiſſima apud ipſos etiam Catholicos, non inducta per Donatiſtas.

Ad primum reſpondeo Januarianum omninò fuiſſe Primatem Numidiæ. Etenim ſanctus Auguſtinus, & omnis Hipponenſium Clerus ipſum diſertè inſcribit "Epiſcopum primæ Sedis". Et in Epiſt. 68. Carthaginenſi collatione ſemper & ubique ſtat, ſedet, ſubſcribit ante Primianum. Etiam dato diſputaturis Epiſcopis Mandato Hinc Cap. 207. certum eſt Adeodatum non fuiſſe Primatem Numidiæ, Lucet ex præfato Mandato. Etenim ille fuit unus ex ſeptem Donatiſtarum Diſputatoribus, ac ſemper ultimo loco ponitur poſt Primianum Carthaginenſem, Petilianum Conſtantinenſem, Emeritum Cæſaræenſem, Protaſium Tubunienſem, Montanum Qamenſem, ac Gaudentium Thamugadenſem. At verò Thamugadenſis Conſtantinenſis, ac Tubunienſis Epiſcopi erant Numidæ ideoque Milevitanus Adeodatus debet ipſis fuiſſe conſecratione Junior, atque ita nequaquam ipſorum Primas. Nec obeſt titulus, "Senex". Etenim Salvianus Donatiſtarum Epiſcopus eumdem in collatione dedit Victoriano Epiſcopo Abiſſenſi, quem certum eſt non fuiſſe Primatem. Etiam Quod-vult Deus, Carthaginenſis Eccleſiæ Diaconus, ſanctum Auguſtinum, quem omnes ſcimus nunquam fuiſſe Primatem, inſcribit "ſanctum Senem". Proinde "Senex" apud Afros non ſolam dignitatem ſignificabat, ſed etiam ætatem, præſertim gravem multis virtutibus & meritis. Hoc modo Adeodatus à ſuis "dictus eſt Senex". Ad ſecundum reſpondeo Eccleſiam Tabborenſem fuiſſe in Proconſulari Provincia, ideoque Victorem Epiſcopum ita honoraſſe ſuum Primatem. Et poſſit Numidarum audaciam ac novitatem improbaſſe ac notaſſe. Porrò Carthaginenſis Primas per Bagaienſem Canonem non fuit exutus omni dignitate: Hinc ſolus Primianus habuit collationi miniſtrantes Diaconos. Cur Neſſus Sardicenſi Synodo ſubſcribat ante Gratum, fateor me ignorare. Exiſtimo eſſe mendum. Exiſtimo Neſſum fuiſſe ultimum Gallorum Epiſcoporum, ac Librariorum incuria irrepſiſſe in primum locum inter Afros. Nec mireris hoc in Actis

 Synoda-

Synodalibus. Nam etiam in ſacræ Apocalypſios libro prima verba decimi tertii capitis migrarunt in finem capitis duodecimi. Franciſcus Balduinus ob adducta teſtimonia cenſuit Januarianum fuiſſe Primatem Carthaginenſem, Succeſſorem Primiani. At lucidum eſt ipſum graviter labi. Porrò Petiliani Conſtantinenſis Epiſcopi præcedentia ante Emeritum Cæſaræenſem quibuſdam ſuadet etiam iſtius Provinciæ privilegium fuiſſe ſpretum à Donatiſtis. Verùm ſine fundamento. Etenim Emeritus non fuit Primas.

Tertia & omnium ſceleratiſſima Donatiſtarum novitas atque audacia fuit in Romanam Eccleſiam. Etenim in Carthaginenſi collatione Felicem, ſuum Romanum Epiſcopum, detruſerunt in tertium locum, poſt Januarianum ac Primianum. Iſtud nomen conturbavit Catholicos Epiſcopos, ideoque Aurelius Carthaginenſium Primas interceſſit : "Quia Felix Urbis Romæ Epiſcopum „ſe dicit, quare præjudicatur abſenti"? Utique Innocentio, vero Romanorum Epiſcopo, de quo Aurelius pergit : "Abundat nos „Innocentium dixiſſe Urbis Romæ eſſe Epiſcopum". Oportet noviſſe originem hujus imaginarii apud Romanos Epiſcopi. De ipſo Romana ſancti Damaſi adversùm Antipapæ Urſicini violentias Synodus ſcripſit ad Imperatorem Gratianum : "Per Africam „rursùs ſacrilegos Rebaptizatores nutu Dei præcepiſtis expelli. Sed „ab expulſis Claudianus eſt ordinatus, & ad perturbandam Urbem „Romam quaſi Epiſcopus deſtinatus. Qui contra Scripturæ Præ„cepta Divinæ, contra Jura Evangelica, vacuos omnes Myſte„riorum, atque ut ejus verbum exprimamus, Paganos fuiſſe, vel „præteriti temporis dicit Epiſcopos vel præſentis. Quem qui„dem Tranquillitas veſtra juſſit Româ pulſum Patriam repetere „propriam, ſed contemptis judiciis, & quidem ſæpè conſtrictus, „reſidet tamen, ſollicitans pretio frequenter pauperiores, & re„demptos baptizare non veretur". Exſtat epiſtola apud Jacobum Sirmondum poſt appendicem Codicis Theodoſiani.

L.1.c.154

Epiſt. 1.

Circa hanc rem plura ſcribit in ſecundo contra Parmenianum libro ſanctus Optatus Milevitanus : "Sed & habere vos in Urbe Roma „partem aliquam dicitis. Ramus eſt veſtri erroris, protenſus de „mendacio, non de radice veritatis. Denique Macrobio dicatur, „ubi illic ſedeat, nunquid poteſt dicere, in Cathedra Petri? Quam „neſcio, ſi vel oculis novit, & ad cujus memoriam non accedit, „quaſi Schiſmaticus contra Apoſtolum faciens, qui ait" : Memoriis

moriis Sanctorum communicantes. "Ecce præſenres ſunt ibi duo-
,,rum memoriæ Apoſtolorum : Dicite ſi ad has ingredi potuit,
,,ita ut obtulerit illic, ubi Sanctorum memorias eſſe conſtat. Er-
,,gò reſtat, ut fateatur ſocius veſter Macrobius ſe ibi ſedere, ubi
,,aliquando ſedit Encolpius. Si & ipſe Encolpius poſſet interro-
,,gari, diceret ſe ibi ſedere, ubi ante ſedit Bonifacius Ballitanus.
,,Deinde ſi & ipſe interrogari potuiſſet, diceret, Ubi ſedit Victor
,,Garbienſis, à veſtris jam dudùm de Africa ad paucos Erraticos
,,miſſus. Quid eſt hoc, quod pars veſtra in Urbe Roma Civem
,,Epiſcopum habere non potuit? Quid eſt, quod toti Afri & pe-
,,regrini in illa civitate ſibi ſucceſſiſſe noſcuntur? Non apparet
,,dolus? Non factio, quæ mater eſt Shiſmatis? Interea Victor
,,Garbienſis, ut hinc prior mitteretur, non dico ut lapis in fon-
,,tem, quia nec valuit puritatem Catholicæ multitudinis perturbare,
,,ſed quia quibuſdam Afris placuit Urbica commoratio, ut hinc
,,à vobis profecti videantur, ipſi petierunt ut aliquis hinc, qui
,,illos colligeret, mitteretur. Miſſus eſt igitur Victor. Erat ibi
,,filius ſine Patre, Tyro ſine Principe, Diſcipulus ſine Magiſtro,
,,Inquilinus ſine Domo, Hoſpes ſine Hoſpitio, Paſtor ſine Grege,
,,Epiſcopus ſine Populo. Non enim grex aut populus appellan-
,,di fuerant pauci, qui inter quadraginta, & quod excurrit, Ba-
,,ſilicas locum, ubi colligerent, non habebant, ſed ſpeluncam
,,quamdam foris à civitate gradibus ſepſerunt, ut ipſo tempore
,,Conventiculum habere potuiſſent. Igitur quia Claudianus Lu-
,,ciano, Lucianus Macrobio, Macrobius Encolpio, Encolpius Bo-
,,nifacio, Bonifacius Victori ſucceſſiſſe videntur, ſi Victori di-
,,ceretur, Ubi ſederit, nec ante ſe aliquem illic fuiſſe monſtraret,
,,nec Cathedram aliquam, niſi peſtilentiæ, oſtenderet".

Diſcimus hinc varia. Primò, quod ſub Siricii Pontificatu, dum iſta Optatus ſcribebat, Romanus Donatiſtarum Epiſcopus videatur fuiſſe Macrobius, quem primò Catholicæ Eccleſiæ Presbyterum, exinde Apoſtatam, & occultum Donatiſtarum in Romana Urbe Epiſcopum fuiſſe ſcribit in Illuſtrium virorum catalago Gennadius Maſſilienſis, & adjungit: "Scripſit, cum ad-
,,huc in Eccleſia Dei Presbyter eſſet, ad Confeſſores & ad Vir-
,,gines librum unum, moralis quidem, ſed valde neceſſariæ do-
,,ctrinæ, & præcipuè ad cuſtodiendam caſtitatem, aptiſſimis valdè
,,ſententiis communitum. Claruit inter noſtros primùm Africæ,

„& inter ſuos, id eſt, Donatianos, ſive Montenſes, poſteà Ro„mæ". Hic eſt omninò ille Macrobius, de quo ſanctus Optatus: "Si Macrobio dicatur, Ubi ſedeat, &c". Quæ verba palam edicunt tunc vixiſſe, & apud Romam ſediſſe. Et hinc quæſtiò eſt, Quomodò idem Optatus ſcribat Macrobio Lucianum, Luciano ſucceſſiſſe Claudianum? Etenim hic omninò eſt ille Claudianus, quem Romana Synodus affirmat per Româ expulſos Donatiſtas fuiſſe ordinatum in Africa, & remiſſum ad Urbem, & iſthic contra Regia Edicta contumaciter perſtitiſſe. Proinde Imperator Gratianus Lucianum ejecerat, omnemque ejus devium gregem: Et in ejus defuncti, aut redire recuſantis locum ordinatus fuit Claudianus, & quaſi Epiſcopus deſtinatus ad Urbem. Ipſum Princeps denuò proſcripſit; at ille pertinax ſprevit omnia, & permanſit. Quin etiam non timuit rebaptizare. Quare hic Optati ſcribentis tempore erat Romæ Donatiſtarum Epiſcopus. Quæ videntur non benè cohærere.

Fateor eſſe gravem difficultatem. Etenim laudata Romanæ Synodi epiſtola videtur ſcripta quarti ſeculi anno octogeſimo primo, decimo quinto Damaſi Pontificis. Etenim Gratiani Reſcriptum affirmat Florentium Puteolanum Epiſcopum, primo anno damnatum â Damaſo, jam poſt quintum decimum annum graſſari in Eccleſiam, & agere turbas. Et iſto eodem anno Romæ ſedebat ac latitabat Claudianus. Hinc quæritur, Quomodò ejus ante Lucianum Prædeceſſor Macrobius ſederit ſub Pontificatu Siricii? Nec Optati textus poſſit dici vitioſus, in quo Macrobius debeat locari poſt Lucianum & Claudianum. Obſtant enim omnia exemplaria. Et præfatus Vincentius, in ſuo catalogo ſervans ordinem temporis, Macrobium locat proximè poſt Vitellium, quem addit floruiſſe ſub Conſtante, Filio Conſtantini Principis. Eum locat ante ſanctum Pachomium, qui creditur adoleſcens militaſſe ſub Imperatore Maxentio, ideoque Vitellio fuiſſe coævus. Hæc altè clamant Macrobium non vixiſſe uſque ad Siricii tempora. Et Romanæ Synodi, affirmantis ſub Damaſi Pontificatu ſediſſe Claudianum, atteſtatio eſt irrefragabilis. Proinde Macrobius omninò mediat inter Lucianum & Encolpium. Quare ſanctus Optatus per laudata ſuperiùs verba defunctum Macrobium alloquitur ut vivum. Eſt figura uſitata Rhetoribus. Porrò contumacem Imperatori Gratiano Claudianum ſecutus eſt in iſta

peſti-

peſtilentiæ Cathedra Felix, qui interfuit Carthaginenſi Collationi. Adventus occaſionem expoſuit Petilianus Cirthenſis Epiſcopus: "Quæ ratio huc Felicem detulerit, nullus ignorat. Nobilitatem L.1.c.159 „omnem hic eſſe Romanam, nec ipſi neſcitis. Idem igitur turbo, „eademque neceſſitas eum huc detulit". Nempe Gothica almæ Urbis captivitas. Imperatorum Gratiani ac Valentiniani cædes, variaque Imperii turbatio Romanis Donatiſtis fecit libertatem perſiſtendi apud Romam, ac eligendi novum Epiſcopum. Felici nemo videtur ſucceſſiſſe.

Ex laudatis ſancti Optati verbis ſecundò diſcimus, quod Macrobius, aliique Romani Donatiſtarum Epiſcopi, nec in ſancti Petri Cathedra ſederint unquam, immò ipſam nunquam fuerint permiſſi videre. Item, quod ſanctorum Principum Apoſtolorum memoriis nunquam ſint communicare permiſſi, nec ad ipſas offerre, immò nec ingredi. Per ſancti Petri Cathedram ſanctus Optatus intelligit ejus Epiſcopalem Thronum, atque ita affirmat ſanctum Petrum ſediſſe Romæ Epiſcopum, & iſtiuſmodi Thronos eſſe ipſius Inſtitutum. Item affirmat Romæ tunc fuiſſe altaria, in ipſis fuiſſe reconditas ſanctorum Apoſtolorum Reliquias, & ad ipſas oblatum Miſſæ ſacrificium. Conſecrandis Altaribus ſacras Reliquias ſemper fuiſſe neceſſarias. Porrò Donatiſtarum Epiſcopos ab iſtis omnibus prohibuit ac interdixit antiquus Canon, qui neminem ignotum admittebat ad ſacras Baſilicas, niſi qui priùs emitteret ſolemnem profeſſionem Orthodoxæ fidei. Canonem tunc viguiſſe per omnes Eccleſias, eſt ſuo loco demonſtratum.

Tertiò diſcimus, quod Victor Garbienſis, primus Donatiſtarum apud Urbem Epiſcopus, fuerit conſecratus in Africa, ac inde tranſmiſſus ad paucos Romæ Erraticos. Non Romanos, ſed Afros, quibus placuerat Urbica habitatio, & qui iſthic nolebant vivere ſine ſuæ Factionis Epiſcopo. Hinc eò miſſus non fuit ut lapis in fontem, ad perturbandam Catholicæ multitudinis puritatem, ſed dumtaxat ad ſolatium ac miniſterium paucorum ſuorum Congerronum. Et hinc inter iſtos ſex Pſeudo-Epiſcopos nemo fuit Romanus, ideoque cuncti non ſolummodò ob ſchiſma & hæreſim, ſed inſuper ob peregrinitatem fuerunt inidonei ac irregulares. Ita habet anriquus Eccleſiæ Canon: Hunc ſanctus Optatus Donatiſtis refricat in frontem. Ex eadem

regula

regula Parmeniano, Carthaginenſi Donatiſtarum Primati, im-properat quod peregrinus, nempè Hiſpanus eſſet, ideòque ineptus ad iſtum Epiſcopatum. Ex iſta peregrinorum apud Romam Succeſſione addit agnoſci hæreticum dolum, & Schiſmaticam Capput 41. Factionem. Loquitur ex Tertulliani Præſcriptionibus: "Hæ-,,reticorum ordinationes ſunt temerariæ, leves, inconſtantes". Loquitur de primo Donatiſtarum circa iſtum Epiſcopum ſcopo. Quod poſtea aliud ab ipſo ſperaverint, infra audiemus à ſancto Auguſtino.

Quartò diſcimus, quod Romana Urbs ex tunc haberet ultra quadraginta Baſilicas, adeòque & totidem Cardinales Presbyteros. Habebat & quatuordecim Diaconias, ideoque & tot Cardinales Diaconos. Adeò antiqua ſunt iſtius Cleri numerus & magnificentia. Ex iſtis Baſilicis Donatiſtæ nullam potuerunt invadere. Hinc "ſpeluncam quandam foris à civitate gradibus ,,ſepſerunt, ubi ipſo tempore Conuenticulum habere potuiſſent. ,,Unde Montenſes appellati ſunt". Invaſerunt neſcio cujus montis aut rupis ſpeluncam, iſthic latuerunt ut veſpertiliones, & peregerunt ſua ſacrilega Sacra. Hinc ipſos Romanus populus per ſarcaſmum appellavit Montenſes, Rupitanos, aut Rupezitas. Iſtius Epiſcopi ſpectrum appellavit Epiſcopum Montenſem, aut Rupitanum. Iſtam Cathedram ſanctus Optatus appellat Cathedram peſtilentiæ. Ex quo lucet præfatum Petilianum non eſſe authorem iſtius blaſphemæ contumeliæ. Donatiſtæ, ex quo ſanctus Papa Melchiades Donatum à Caſis-Nigris & omnem Factionem damnavit, peſſimè oderunt Sedem Apoſtolicam, ipſamque latrarunt eſſe Cathedram peſtilentiæ. Præſertim Petilianus. Hic blaſphemiam omninò accepit à ſuis Majoribus, ſtuduitque propagare, & imprimere omnium animis. Adversùs ipſam ſanctus Optatus ſcribit Romæ omnino eſſe Cathedram peſtilentiæ: Verùm non in ejus Baſilicis, ſed in Monte, Rupe, ac Spelunca Donatiſtarum. S. Cypriani Epiſcopatus apud Carthaginem vidit alios Montenſes: Factionem Feliciſſimi, ſui Diaconi. Eſt alibi expoſita. Et non ſpectat ad præſentem materiam.

Iſtorum Montenſium Epiſcoporum frequenter meminit etiam Sanctus Auguſtinus. In litteris ad Illuſtrem Virum Generoſum enumerat omnes à ſancto Petro Apoſtolo uſque ad tunc ſeden-Epiſt.165. tem Anaſtaſium Romanos Pontifices, & pergit: "In hoc ordine ſucceſ-

,,ſucceſſionis nullus Donatiſta Epiſcopus invenitur, ſed ex tranſ-
,,verſo in Africa ordinatum miſerunt, qui paucis præſidens Afris
,,in Urbe Roma, Montenſium, vel Cuzipitarum vocabulum
,,propagavit". Eſt mendum. Legendum eſt: "Rupitarum".
Auguſtinus ex ſancto Optato, aut certè cum ipſo affirmat primum iſtiuſmodi Epiſcopum fuiſſe ordinatum in Africa, & paucis Afris tranſmiſſum ad Urbem, quibus placuerat Urbica commoratio. Quo tempore id factum fuerit, ignoro. Eſt res antiqua. Etenim Macrobius, homo vetus, iſtius intruſionis fuit ſolummodò quartus. Quare iſta tranſmiſſio videtur facta in exordio ſchiſmatis. Hinc S Auguſtinus in libro de unico Baptiſmo exponit laudatum ſancti Melchiadis Judicium, & proſequitur:
,,De quo Judicio cùm Majores iſtorum importuniſſimâ pervica- Cap. 16.
,,ciâ Conſtantino Imperatori quererentur, quod non plenè, nec
,,rectè fuerat examinatum atque depromptum, nihil de Mel-
,,chiadis traditione, vel thurificatione dixerunt. Ad cujus au-
,,dientiam nec venire utique debuerant, hoc potiùs aut ſug-
,,gerentes Imperatori, aut ut ſuggereretur inſtantes, quod apud
,,traditorem Codicum Divinorum, & Idolorum Sacrificiis in-
,,quinatum cauſſam ſuam agere non deberent. Cum hoc ergò
,,nec ante ſuggeſſerint, nec poſteaquam contra eos pro Ceci-
,,liano judicatum eſt, ſaltem victi & irati objiciendum puta-
,,rint, quid nunc inanes tam ſerò connectunt calumnias, quaſi
,,& innocentia Ceciliani, Melchiadis Judicis decoloratione
,,fuſcetur, & ipſa Romana Eccleſia, ubi nec damnare quem-
quam ſuo qualicumque Judicio potuerunt, nec aliquem ſuorum
,,velut in locum ſurrogare damnati, contra quem pauciſſimis Afris
,,partis ſuæ primò Interventores adventitios furtim longèque mit-
tebant, quos Petilianum nominatim commmemorare non pu-
,,duit, donec deceptæ plebeculæ proprios Epiſcopos ordinarent.

Scribit plura benè notanda. Primò, quod poſteriores Donatiſtæ ad evacuandum aut circumſcribendum Melchiadis Pontificis de ſua Factione Judicium cæperint ipſum, uti & ſanctum Marcellinum, accuſare de lapſu, traditione, ac thurificatione. Et iſta calumnia fidem invenit apud aliquos etiam Catholicos, & nobis peperit Sinveſſanam Synodum. Secundò Auguſtinus ſcribit iſtam calumniam eſſe adeo manifeſtam, ut ipſe Donatus à Caſis-Nigris Melchiadem poſtulaverit in Judicem, ac etiam jam

 damna-

damnatus, adeoque graviſſimè offenſus non fuerit auſus prorumpere in iſtam contumeliam. Tertiò, quod eidem primi Donatiſtæ eundem Melchiadem, aut quemvis alium Pontificem nec damnare unquam præſumpſerint de lapſu, nec ab aliis potuerint impetrare damnandum. Quartò, quòd nullum ſuorum potuerint intrudere in Romanam Cathedram. Quintò, quod tamen Romam miſerint Interventores. Antiqua diſciplina viduatæ Eccleſiæ, ac etiam ſuſpenſo Epiſcopo dabat Viſitatorem. Rectorem Vicarium. Vicinum paſſim Epiſcopum. Afri dederunt etiam Clericum. Et iſtiuſmodi Rectorem appellabant Interventorem. Hoc eſt, Rectorem Inter Regni. Hinc ergo Donatiſtæ aut ſancto Melchiadi, aut ſancto Sylveſtro, quod ſui Præceſſoris Judicium confirmaſſet in Arelatenſi Synodo, quem degradare non poterant, abnegarunt communionem, ipſum quaſi ſuſpenderunt, & miſerunt Interventorem. Erat via ad degradationem. Nam & Ceciliano, antequam degradarent, Interventorem dederant. Hanc Africanam audaciam ne mireris in Donatiſtis. Etenim de Catholicis etiam Præſulibus ſcribit in Chronico Victor Epiſcopus Tonnonenſis: "Africani Antiſtites Vigilium Ro„manum Epiſcopum, damnatorem trium Capitulorum, reſer„vato ei pænitentiæ loco, Synodaliter à Catholica communio„ne recludunt". Etiam quidam factioſi Symmacho Pontifici, dum fuit deductus in Judicium, extorſerunt à Rege Theodorico dari Viſitatorem. Et liber Pontificalis addit: "Quod Canones „prohibent". Etenim Romanum Pontificem nemo poteſt judicare, damnare, aut ſuſpendere. Donatiſtæ igitur patrauerunt eandem audaciam. Et quidem ſucceſſivè miſerunt plures Interventores, quorum omnium nomina Petilianus expreſſit in ſuo libro. Sextò Auguſtinus ſcribit, quod Donatiſtæ Romam tandem miſerint non dumtaxat Interventores, ſed proprios Epiſcopos. Nempe Victorem Garbienſem, & ſupra expreſſos ejus Succeſſores. Interventores pauciſſimis ſuæ partis Afris, proprios Epiſcopos miſerunt deceptæ plebeculæ. Dum nempè pauciſſimi illi aliquos ſeduxerant, atq; ita evaſerant in aliquam plebeculam. Horum Interventorum memoriam ſolus nobis conſervavit S. Auguſtinus, ideoque debemus ipſi gratias. Dolendum eſt, quod ipſorum etiam nomina ad nos non tranſmiſerit.

Eorundem Montenſium Epiſcoporum meminit in ſecundo libro

bro contra literas Petiliani. Affirmat ac demonſtrat veram Eccleſiam debere eſſe in omnibus ſub cœlo gentibus, & adjungit: „Non eſt ergo in ſola Africa, vel ſolis Afris, Epiſcopum Romam Cap. 108.
„paucis Montenſibus, & in Hiſpaniam domui unius mulieris „ex Africa mittentibus". Et in libro de unitate Eccleſiæ: "Si „Sacræ Scripturæ in Africa ſola deſignaverunt Eccleſiam, & in „paucis Romæ Rupitanis & Montenſibus, & in domo vel pa„trimonio unius Hiſpanæ mulieris, non tenent Eccleſiam, niſi „Donatiſtæ". Et infrà: "Donatiſtæ oſtendant eſſe prædictum, Cap. 15.
„cæteris gentibus à fide Chriſti pereuntibus, ſolam Africam re„manſuram, & quocumque Epiſcopi ex Africa mitterentur". Et iterùm: "Niſi fortè hoc reſtat hominum inſaniæ, ut dicant Cap. 17.
„non ex illis Eccleſiis, quæ fundatæ ſunt per Apoſtolorum labo„res, adimpleri prædicationem Evangelii in omnibus gentibus, ſed „illis pereuntibus, earum reparationem ex Africa futuram per par„tem Donati, & reſiduarum gentium acquiſitionem". Et in ſecundo libro contra Creſconium: "Romam ex Africa ordinare paucis ve- Cap. 37.
„ſtris ſoletis Epiſcopum". Et in tertio libro: "Partem Donati Cap. 63.
„audes præponere" Catholicæ Eccleſiæ, "dicens quod & præter „Africam neſcio quos habeatis, quibus, tamen non apparentibus, „ex Africa vos ſoli remittere Epiſcopos non negatis, unum aut „duos, aut ut multum tres, & argumentaris inaniter contra evi„dentiſſimam veritatem". Et infra ſcribit Donati partem "rema- Cap. 55.
„nere in Africa, aut ex Africa in paucis latentibus peregrinari". Et in libro de Hæreſibus: "Donatiſtæ hæretici in Urbe Roma Mon„tenſes vocantur, quibus hinc ex Africa ſolent Epiſcopum mittere, „aut hinc illuc Afri Epiſcopi eorum pergere, ſi fortè ibi eum or„dinare placuiſſet".

Hinc iterum addiſcimus varia. Primò, quod Romanus Montenſium Epiſcopus paſſim in Africa, aliquando Romæ fuerit conſecratus. Semper tamen ab Afris. Secundò, quod etiam apud Hiſpanos Donatiſtæ habuerint ſimilem Epiſcopum: In domo ac Patrimonio opulentæ mulieris. Nempe ſceleratæ Lucillæ, quæ prima eſt Cecilianum calumniata, & fuit inter authores hujus Schiſmatis. Ipſa videtur in calumniæ præmium accepiſſe Epiſcopum, atque ita habitaſſe in Hiſpania, & in Africa, dum Cecilianum invaſit per calumnias, ob ſuas poſſeſſiones dumtaxat peregrina hæſiſſe. Ex hac ſcelerata Para-Synagoga videtur prodiiſſe Par-

menianus, tertius in hoc Schiſmate Archi-Epiſcopus Carthaginenſis. Etenim ſanctus Optatus affirmat fuiſſe Hiſpanum. An præter hos duos extra Africam Epiſcopos Donatiſtæ habuerint tertium, & in quo loco habuerint, quoniam ſanctus Auguſtinus non edixit, ignoramus. Auguſtinus rectè dicit iſtorum Epiſcoporum ſubditos fuiſſe peregrinantes, latentes, non apparentes. Latebant enim in Romana rupe, aut intra domum Lucillæ. Et major portio erant peregrini Afri. Inter palmaria Catholicæ Eccleſiæ contra iſtos Turbines argumenta erat, quod vera Chriſti Domini hæreditas non in ſola eſſet Africa, ſed per omnes ſub cœlo gentes, ideoque quod eſſent Eccleſiæ apud Donatiſtas, uti ſunt favi apud veſpas. Item quod iſta hæreditas non ſubſiſteret extra ſanctum Petrum Apoſtolum, ejuſque Succeſſorem in Romana Cathedra. Hinc illi ſtuduerunt ſuam Factionem extendere extra Africam, & imperito populo ſuadere omnes gentes tandem Donatiſticæ Africæ acquirendas. Etiam almæ Urbi obtruſerunt ridiculum & imaginarium Epiſcopum. Et exinde blaterarûnt Romanam Sedem, in qua ſedebat vera ſancti Petri ſucceſſio, eſſe Cathedram peſtilentiæ. Sui Idoli Rupem blaterarunt eſſe Cathedram veritatis. Verùm fabula ſibi ipſi non cohæſit. Etenim iſtud Rupitanum Romani Epiſcopi Idolum ſibi non fixerunt in caput, ſed collocarunt, immò dejecerunt inter Primates ſuarum Provinciarum. In Carthaginenſi collatione primum Januariano, ſecundum Primiano, tertium locum dederunt Felici Romano Epiſcopo. Eum æquarunt Primatibus Numidiæ, & Cæſaræenſis Mauritaniæ. Hinc in tertio contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus inter cætera, quæ ſcribit adversùm Synodales Philippo-Politani Conventiculi literas, hæc adjungit: "Quod hinc maximè
Caput 34. „credibile eſt, quod ad Carthaginenſem Epiſcopum, Romano præ„termiſſo, nunquam Orientalis Eccleſia ſcriberet. Ubi ſaltem „veſter ſcribi debuit, quem ſoletis paucis veſtris mittere ex Afri„ca". Epiſtola iſta habet hanc inſcriptionem: "Gregorio Alexan„driæ, Amphioni Nicomediæ, Donato Carthaginis Epiſcopo, &c". Ex ipſa Auguſtinus concludit epiſtolam non eſſe ab Orthodoxa Synodo, ſed ab Ariana. Quia nempe Orthodoxa, dum ad totam Eccleſiam, aut ad totum Occidentem ſcribebat, nunquam prætermitteret Romanum Epiſcopum, ſed poneret primo loco. Et adjungit duo. Primò, quod iſtam Prærogativam Donatiſtæ debeant

ſuo

ſuo etiam Romano Idolo. Deinde, quod Philippo-Politanus Conventus iſtud ignoraverit, ideoque & prætermiſerit. Quin iſta Epiſtola Donato magno fuerit tradita, lecta per ipſum diligentiſſimè, ac intellecta, non eſt dubitandum. Porrò illa evertit Evangelicum Romanæ Eccleſiæ Primatum: Evangelicam Chriſtianitatis Monarchiam tranſmutare ſtudet in parem trium Patriarcharum Ariſto-Cratiam, ponitque fundamenta Photiani Schiſmatis. Ex ipſa ergò Donatus didicit Romanam Cathedram ſpernere, ac redigere in ordinem: Locarę inter Africanos Primates. Et quidem didicit cum fœnore. Etenim Euſebiana Factio Romano Epiſcopo reſervavit primum locum: Ei abnuit ſolam ſupra alios Patriarchas ac ipſorum Synodos ſupremam poteſtatem. Pro ſancto Athanaſio ac aliis per Factionem damnatis Epiſcopis data à ſancto Julio Pontifice ſententia Philippo-Politanum Conventum, adversùs Donatum in Caſis-Nigris Epiſcopum ac ejus Aſſeclas datum à ſancto Melchiade judicium inflammavit Donatum magnum, ac omnes Donatiſtas, ad ita inſaniendum in Romanam Eccleſiam. Hâc inauditâ audaciâ tentarûnt & ſperarûnt ejus jugum excutere, ejus judicia deinceps non timere.

CAPUT V.

Exponitur poteſtas ſacrarum apud Afros Ordinationum.

DE hac poteſtate ſcripſit ad Petrum ac Joannem, Africanos Epiſcopos, ſanctus Leo nonus: "Carthaginenſis Archi-Epiſcopus ſolus in Africa Pallium ab Apoſtolica Sede habere ſolet. Undè & Epiſcopos conſecrandi Principale & antiquum jus retinet". Et Pontifex iſtud probat ex tertia Carthaginenſi Synodo, ad quam dixit Carthaginenſium Primas Aurelius: "In hac Eccleſia, ad quam dignata Cap. 39.
eſt veſtra Sanctitas convenire, crebrò ac penè per diem Dominicam ordinandos habemus Epiſcopos". Et iterùm: "Sermonem meum admittite Fratres. Contingit nonnunquam, ut poſtulen-

„tur ab Eccleſiis, quæ Præpoſitis egent, vel Epiſcopi vel Presby-„teri, & tamen memor Statutorum id ſequor, ut conveniam Epi-„ſcopum ejus, atque ei inculcem, quod ejus Clericus à qualibet „Eccleſia poſtuletur. Sed fortè in hodierno non reluctati ſunt. Et „nequando contingat ut reluctentur, cum fuerint à me in hac „cauſſa poſtulati, quem ſcitis multarum Eccleſiarum & Ordinan-„dorum cauſſam ſuſtinere. Juſtum eſt ergo, ut quemlibet Con-„ſacerdotum conveniam cum duobus è conſortio noſtro, vel tri-„bus teſtibus. Si ergo indevotus exſtiterit, quid cenſet Chari-„tas veſtra faciendum ? Ego enim cunctarum Eccleſiarum, dig-„natione Dei, ut ſcitis Fratres, ſollicitudinem ſuſtineo". Et Numidius Maxulitanus in Proconſulari Provincia Epiſcopus repoſuit: "Semper fuit hæc licentia huic Sedi, ut unde vellet, de cujuſlibet „nomine fuiſſet conventus, pro deſiderio cujuſque Eccleſiæ or-„dinaret Epiſcopum". Epigonius Epiſcopus adjunxit: "Bonitas „ſequeſtrat poſſibilitatem. Minus enim præſumis Frater. Et cum „te bonum & clementem omnibus reddis, habes enim hoc in ar-„bitrio, ſatis eſt ut ſatisfiat perſonæ uniuſcujuſque Epiſcopi in pri-„ma tantummodò conventione. Si autem quodlibet huic Sedi „vindicandum fuerit ſibi arbitratus, neceſſe habes tu omnes Ec-„cleſias ſuffulcire. Unde tibi non poteſtatem damus, ſed tuam „aſſignamus, ut liceat voluntati tuæ ſemper & tenere quem vo-„les, ut Præpoſitos plebibus vel Eccleſiis conſtituas, qui poſtu-„lati fuerint: Et unde voles".

Hoſce Canones, ſeu has Epiſcoporum interlocutiones reſpicit in Commentario ad decimum ſextum Apoſtolorum Canonem Theodorus Balſamon: "Præſens Canon ſegregat Epiſcopum, qui ſuo „Clero connumeravit alterius Diœceſis Clericum abſque ſui Epi-„ſcopi dimiſſoriis literis. Solus autem Epiſcopus Carthaginenſis „poteſt in ſuum Clerum referre alterius etiam Diœceſis Clericos „abſque dimiſſoriis literis eorum, qui ipſos ordinaverunt. Etiam „Archi-Epiſcopus Conſtantinopolitanus poteſt ſimiliter facere". Etiam in Commentario ad ſeptimum decimum Canonem Trullanum ſcribit alienum Clericum non poſſe ab Epiſcopis ſuſcipi, & adjungit: "Excipe mihi Conſtantinopolitanum & Carthagi-„nenſem. Hi enim poſſunt alienos Clericos ſuſcipere præter vo-„luntatem eorum, qui ipſos ordinaverunt". Quod ipſum latiſſimè ſcribit in Commentario ad ſexageſimum Canonem Africani Co-

dicis

dicis. Addi debent duo. Primò, quod Carthaginenſis Epiſcopus alienos Clericos potuerit non dumtaxat in ſuam transferre Eccleſiam, ſed inſuper in quamvis aliam. Clericos uni Eccleſiæ ſuperfluos tranferre in quamvis aliam indigentem. Debebat enim ſuffulcire omnes Eccleſias. Deinde, quod poterat omnibus per Africam plebibus, quæ id petierant, ordinare Presbyteros. Canon principaliter ſancit de Electionum ac Poſtulationum confirmationibus, ac Electorum & Poſtulatorum tranſlationibus: Et Carthaginenſi impertit altam auctoritatem. Eandem tamen etiam omnino donat in eorumdem conſecrationem. Presbyteri, aliique Clerici omnino poterant, immò & debebant ordinari à ſuo Epiſcopo. Etenim ſanctus Auguſtinus Hipponenſi plebi fuit ordinatus ab ejus Epiſcopo Valerio. Plurima ſunt alia exempla. Eſt res manifeſta. Proinde Carthaginenſis huic rei ſe miſcere non poterat, niſi poſtulatus. Conſecratio erat alternativa: Verùm electio ſpectabat ad plebem.

Eadem fuit ratio conſecrandorum Epiſcoporum. Videtur in eligentis Eccleſiæ, aut etiam in Electi fuiſſe arbitrio vel ſuæ Provinciæ Primatem accedere, vel Archi-Epiſcopum Carthaginenſem. Hinc ille ſingulis ferè Dominicis conſecrabat Epiſcopos. Quod enim Africa habuerit plurimos Epiſcopos, eſt ſupra demonſtratum. Et ſola, cujus ordinatio privativè ſpectabat ad Carthaginenſem, Proconſularis Provincia habebat ultra centum. Sanctus Poſſidius Cap. 8. in ſancti Auguſtini vita rem elucidat: "Venerabilis Senex Vale„rius, ſciens ſe corpore & ætate infirmiſſimum, egit ſecretis li„teris apud Primatem Epiſcoporum Carthaginenſem, allegans im„becillitatem corporis ſui, ætatiſque gravitatem, & obſecrans „ut Hipponenſi Eccleſiæ ordinaretur Epiſcopus, qui ſuæ Cathe„dræ non tam ſuccederet, ſed Conſacerdos accederet, Auguſtinus. „Et quæ optavit & rogavit, Reſcripto impetravit. Poſt quam „petitionem ad viſitandum adveniente ad Eccleſiam Hipponenſem „tunc Primate Numidiæ Megalio, Calamenſi Epiſcopo, Valerius „Antiſtes Epiſcopis qui tunc fortè aderant, & Clericis omnibus „Hipponenſibus, & univerſæ plebi inopinatam cunctis ſuam in„ſinuat tunc voluntatem, &c". Hæc ordinandi Epiſcopi forma videtur fuiſſe ordinaria, ideoque omnes videntur debuiſſe ordinari, aut per Carthaginenſis Epiſcopi manus, aut ad ejus Reſcriptum, ſeu præviam confirmationem. Hoc enim per Nicænos, ideòque & per Apoſtolicos Canones eſt Patriarchale jus, cujus hanc partem

tem Carthaginenſis Archi-Epiſcopus habuit per univerſam Africam. Ex avitâ conſuetudine, & Indulto Romanæ Sedis. Et huc reſpexit in famoſis ad Africanas Eccleſias literis Siricius Pontifex: "Extra conſcientiam Sedis Apoſtolicæ, hoc eſt, Primatis, nemo „audeat ordinare". Senſus eſt: Verus Africanæ Diœceſis Primas ſeu Patriarcha eſt Romanus Pontifex, ideoque iſthic ſine prævia ipſius confirmatione nemo deinceps ordinetur Epiſcopus. Decretum erat longè fundatiſſimum. Attamen ſuarum conſuetudinum tenaciſſimi Afri non fuerunt permoti ad executionem & obedientiam. Temperamentum, quod per rationes à Pontifice ſupplicarunt, ac per novas literas obtinuerunt, eſt oſtenſum in ſuperioribus, ac expoſitum.

Interim ſingularum Provinciarum Primates potuerunt conſecrare ſuos Comprovinciales, ipſorumque conſecrationem delegare aliis. Hinc in ſecunda Carthaginenſi Synodo Numidius in Pro-
Can. 12. conſulari Provincia Maxulitanus Epiſcopus dixit: "Alii Epiſcopi „uſurpatione quâdam exiſtimant, contempto Primate cujuſlibet „Provinciæ, ad deſiderium populi Epiſcopum ordinare ſine literis „ad ſe primæ Cathedræ manantibus, neque poſtea acceptis. Quid „de hoc ſtatuit Sanctitas veſtra". Et Genethlius Carthaginenſis Epiſcopus retulit ad univerſam Synodum: "Quoniam communis „eſt honorificentia, quæ unicuique ſervari oportet, id ipſum Fra„ternitati veſtræ convenit pronunciare". Et univerſi Epiſcopi reſponderunt: "Placet omnibus, ut inconſulto Primate cujuſli„bet Provinciæ, tam facilè nemo præſumat, licet cum multis „Epiſcopis, in quocumque loco, ſine ejus Præcepto Epiſcopum „ordinare. Si autem neceſſitas fuerit, tres Epiſcopi, in quocum„que loco ſint, cum Primatis Præcepto ordinare debeant Epiſco„pum". Afrorum Provinciæ erant plurimorum Epiſcoporum & multæ diſtantiæ. Hinc viciniores Epiſcopi, præſertim numero plures, præſumpſerunt ordinare Electos vicinarum Eccleſiarum. Et cenſuerunt ſe non impingere in Nicænos Canones: Quod ipſorum Provinciæ haberent non Metropolitam, ſed dumtaxat Seniorem. Hunc abuſum proſcripſit Primas Genethlius. Et jure merito. Quoniam iſti Seniores habebant omnia & plena jura Metropolitica. Hinc illis permiſit arbitrium, quo poſſent aut ipſi conſecrare, aut conſecrationem aliis delegare.

Eandem Provincialium Primatum authoritatem laudat in literis ad Fortunatum, & alios quinque Epiſcopos ſanctus Cyprianus:

Cum

"Cum in Capſenſi civitate propter ordinationem Epiſcopi eſſetis". Epiſt. 53.
Capſenſis civitas eſt in Byzacio, ideòque tunc ſpectabat ad Provinciam Numidiæ. Proinde Fortunatus erat iſthic Primas, aut ipſius Delegatus. Quod ſub Diocletiani Imperio ſecundus Tigiſitanus Epiſcopus, Numidiæ Primas, Cirthenſibus ordinaverit Epiſcopum, ſanctus Auguſtinus ſcribit in pluribus locis. In literis ad Generoſum, Nobilem Cirthenſem, in tertio libro contra Creſconium, in Carthaginenſis Collationis Breviculo, ac in libro poſt Collationem. Affirmat Secundum acceſſiſſe Cirtham, iſthic feciſſe Synodum, degradaſſe Paulum Epiſcopum, ac novum ordinaſſe. Epiſt. 155. C. 26 27. L. 3. C. 17.
Et de ſemetipſo ac ſancto Alipio Tagaſtenſi Epiſcopo ſcribit ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos; "Fortunium, quem apud Tu- Epiſt. 163.
„burſicum habetis Epiſcopum, per eandem civitatem, quamquam
„feſtinantiſſimè, cum ad Girthenſem Eccleſiam pergeremus, ex-
„perti ſumus. Sed quia ordinandi Epiſcopi neceſſitas nos inde jam
„jamque rapiebat, diutiùs cum illo eſſe nequivimus". Et de nova
Fuſſalenſi Eccleſia, ac primo ejus Epiſcopo Antonio ſcribit ad
ſanctum Celeſtinum Pontificem: "Epiſcopum ibi ordinandum, Epiſt. 262.
„conſtituendumque curavi. Propter quem ordinandum, ſanctum
„Senem, qui tunc Primatum Numidiæ gerebat, de longinquo
„ut veniret, rogans literis impetravi". Et ſtatim infrà: "Dum
„nolo graviſſimum & ſanctiſſimum Senem, ad nos utique fati-
„gatum, ſine effectu, propter quem venerat, tam longè ad pro-
„pria remeare, obtuli non petentibus quemdam Antonium, &c".
Et in vita ſancti Fulgentii Ferrandus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-
Diaconus, Victorem Byzacii Primatem appellat "Provinciæ Ordi- Cap. 16.
„natorem". Et pergit de promotione ſancti Fulgentii: "Neſciente Cap. 17.
„beato Fulgentio, Victor Primas in itinere petitur à Ruſpenſibus,
„& vicinis Epiſcopis ordinandi Fulgentium licentia datur". Et
infra: "Fulgentius ad Epiſcopum, qui admonitus fuerat ordina-
„tionem Epiſcopi celebrare, perducitur". Affirmat Fulgentium non ab ipſo Primate, ſed per ejus Reſcriptum ac Delegationem fuiſſe conſecratum. Juxta laudatum Canonem ſecundæ Carthaginenſis Synodi.

Notanda eſt inſignis differentia inter Primatem Carthaginenſem, & Primates aliarum Provinciarum. Hi paſſim ordinabant in viduatæ plebis civitate. Et videntur ad iſtud fuiſſe obſtricti. Ita ſuadent omnia adducta exempla. Hinc in media Gentilium per-

perſecutione Fortunatus Capſam, Secundus Primas acceſſit Cirtham. Et ſanctus Auguſtinus graviſſimum ſenectute Primatem perduxit uſque Fuſſalam. Et quidem de tam remoto loco. At verò Aurelius ſemper ordinavit Carthagine. Nempe quotquot ab ipſo debebant, aut poſtulabant ordinari, cogebantur ad ejus manus accedere. Summa dignitas, eminens Prærogativa, eximia portio authoritatis Patriarchalis. Et hinc facilè crediderim, quod alii Primates ordinare non potuerint, niſi ad Carthaginenſis Reſ-
Epiſt. 55. criptum. Quod ipſum confirmare videtur ſancti Cypriani epiſtola ad ſanctum Cornelium Pontificem: "Miſi tibi proximè nomina „Epiſcoporum iſthic conſtitutorum, qui integri & ſani in Eccleſia „Catholica Fratribus præſunt". Proinde ſanctus Cyprianus omnium Africanorum Epiſcoporum Catalogum habebat & conſervabat in ſcriniis ſuæ Eccleſiæ: Quod nempe nullus iſthic conſecraretur Epiſcopus, niſi per ejus Reſcriptum. Attamen non eſt penitùs certum. Pro hac Carthaginenſis Archi-Epiſcopi dignitate nullum habemus lucidum teſtimonium, niſi unius ſancti Poſſidii. Et ipſum non eſt irrefragabile. Etenim ſancti Auguſtini electio & conſecratio fuerunt extra regulam, ideòque ſanctus Valerius ex alio capite non potuit ipſam tentare ſine interventu ſupremi Primatis. Quidquid ſit, laudatum ſancti Cypriani teſtimonium docet Primatem iſtum fuiſſe obſtrictum ad omnium per totam Diœceſim Epiſcoporum conſecrationes referendas ſummo Pontifici, & ſupplicandam ipſorum confirmationem. Poterat ſimul referre conſecrationem plurium. Quod prævia Relatio non fuerit neceſſaria, provenit ex Indulto Sedis Apoſtolicæ. Hinc ipſam Siricius ex firmis fundamentis potuit poſtulare.

Porrò Africani Epiſcopi ſuorum Collegarum conſecrationes celebrarùnt ſolemniſſimè. Carthaginenſis Primas conſecrari conſuevit à duodecim. Etenim in tertio contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus diſertè ſcribit de Schiſmatico Donatiſtarum Epiſcopo
Cap. 52. Maximiano: "In Bagaienſi Concilio damnati ſunt cum Maximiano „duodecim, quorum præſentium manibus ordinatus eſt". Et ſtatim infrà: "Quando Maximianus ordinatus eſt, neque omnes
Cap. 52. „intereſſe potuerunt, aut ex more debuerunt". Et edicit ſingula ipſorum nomina. Quod ipſum repetit in quarto libro. Erant mixti ex variis Provinciis. Etenim Beianus Vajanenſis ex Numidia, Donatus Sabratenſis erat ex Tripoli. Et hoc in puncto
funda-

ſundatur Secundi Tigiſitani, & Collegarum adversùs Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi ordinationem querimonia, de qua in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſanctus Auguſtinus: "Inerat eis nonnullus animi dolor de typho ſuperbiæ veniens, „quod non ipſi ordinaverant Carthaginis Epiſcopum". Eandem querimoniam Donatiſtæ fortiter urſerunt in Carthaginenſi Collatione. Sanctus Optatus in primo ſuo libro elucidat: "Botrus & „Celeſius", Carthaginenſis Eccleſiæ Clerici, "apud Carthaginem „ordinari cupientes, operam dederunt, ut abſentibus Numidis ſoli „vicini Epiſcopi peterentur. Tunc ſuffragio totius populi Ceci„lianus eligitur. Et manus imponente Felice Aptungitano Epi„ſcopus ordinatur". Audi rationem aut fucum, ex quo ſuaſerunt advocari ſolos vicinos Epiſcopos: "Tempeſtas perſecutionis per„acta ac finita eſt. Jubente Deo, indulgentiam mittente Maxen„tio, Chriſtianitatis libertas eſt reſtituta". Utique ad ordinandos novos Epiſcopos. Propter caducæ libertatis periculum ambitioſi Botrus & Celeſius urſerunt accelerari negotium: Sperarúnt ſe à paucioribus faciliùs eligendos. Et hinc lucet etiam ante redditam à magno Conſtantino pacem fuiſſe morem, ut ad Carthaginenſis Primatis electionem & conſecrationem peragendam invitarentur ac aſſumerentur Epiſcopi ex omni Provincia. Sanctus Auguſtinus in libro poſt collationem affirmat Felici Aptungitano adſtitiſſe Novellum Tyzicenſem ac Fauſtinum Tuburbitanum, Epiſcopos Proconſularis Provinciæ. An & alii plures, non poſſim affirmare. Exiſtimo omninò fuiſſe duodecim, juxta avitum honorem & morem. Totidem fuiſſe in ordinatione Majorini, videtur non dubitandum. Etenim ex ſola Numidia aderant ſeptuaginta Epiſcopi. Adducta ſancti Auguſtini verba, quæ affirmant Maximiani ordinationi nec potuiſſe, nec debuiſſe adeſſe omnes, docent conſueviſſe adeſſe ſolos duodecim.

De aliorum Epiſcoporum conſecratione ad tertiam Carthaginenſem Synodum Honoratus & Urbanus Epiſcopi dixerunt: "Et „illud nobis mandatum eſt, ut quia proximè Fratres noſtri „Numidæ, duo Epiſcopi ordinare præſumpſerunt Pontificem, „non niſi à duodecim cenſeatis Epiſcoporum celebrari ordinationes". Et Aurelius Primas reſpondit: "Forma antiqua ſervabitur, ut „non minùs quàm tres ſufficiant, qui fuerint deſtinati ad Epiſco„pum ordinandum, propter eà quia & in Tripoli, fortè & Arzuge inter-

„interjacere videntur barbaræ Gentes. Nam in Tripoli, ut aſſeritur, „Epiſcopi ſunt quinque tantummodò : Et poſſunt fortè de ipſo „numero vel duo neceſſitate aliquâ occupari. Difficile eſt enim, „ut de quolibet numero omnes poſſint occurrere. Nunquid debet „hoc ipſum impedimento eſſe Eccleſiaſticæ utilitati ? Nam & in „hac Eccleſia, ad quam dignata eſt Sanctitas veſtra convenire, „crebrò ac pene per Dominicam diem ordinandos habemus. Nun„quidnam frequenter duodecim, vel decem, vel multò minùs ad„ducere poſſum Epiſcopos ? Sed facile eſt mihi duos adjungere „meæ Parvitati Epiſcopos vicinos. Quare cernit mecum Charitas „veſtra hoc ipſum obſervari non poſſe".

Hinc diſcimus plura. Primò, quod Primas Carthaginenſis ad ordinandum Epiſcopos paſſim aſſumpſerit duos Aſſiſtentes. Propter adductam rationem. Secundò, quod iſtud ipſum fuerit uſitatum in aliis Provinciis. Hinc enim duo Numidæ præſumpſerunt ordinare. Tertiò, quod frequenter aſſumpti fuerint etiam plûres : Decem, immò & duodecim. Etenim Capſenſis Epiſcopus etiam Gentilibus temporibus fuit ordinatus à ſex. Eâdem tempeſtate Secundus Tigiſitanus, dum Sylvanum ordinavit Cirthenſibus, habebat numeroſos Aſſiſtentes. Hinc Honoratus Thabennenſis in Numidia, & Urbanus Siccenſis in Mauritania Epiſcopi, ac ſuarum Provinciarum Legati, à ſuis Synodis habuêre Mandatum inſtandi in generali Synodo, ut deinceps ad majorem Epiſcopalis Miniſterii honorem ſemper aſſumerentur duodecim. Et iſto tempore non erat exotica poſtulatio. Etenim & prima Are-
Caput 20. latenſis Synodus ſanxit : " De his qui uſurpant ſibi, quod ſoli „debeant Epiſcopos ordinare, placuit ut nullus hoc ſibi præſumat, „niſi aſſumptis ſecum aliis ſeptem Epiſcopis. Si tamen non po„tuerit ſeptem, infra tres non audeat ordinare". Secuti ſunt avitam regulam, quam poſtmodò ad ſanctum Victricium Metropo-
Cap. 1. litam Rothomagenſem ſcripſit ſanctus Innocentius primus : "In„tegrum eſt judicium, quod plurimorum ſententiis confirmatur. „Nec unus Epiſcopus ordinare præſumat Epiſcopum : Ne furtivum Beneficium præſtitum videatur". Iſta Arelatenſis Synodus, utpotè celebrata propter pacem Africanæ Eccleſiæ, placuit Aurelio. Cenſuit ac ſanxit, non ut deinceps aſſumerentur ſoli tres, ſed ut quævis Provincia aut Eccleſia permaneret in ſua antiqua conſuetudine. Addidit non poſſe eſſe pauciores, quàm tres. Non tantùm

tùm propter iſtum Arelatenſem, ſed etiam propter Nicænum Canonem. Quartò diſcimus, quod Africana Eccleſia Epiſcopalem conſecrationem, attentatam à duobus Epiſcopis, judicaverit illegitimam, attamen ratam ac validam.

Aurelius his adjunxit: "Sed illud eſt ſtatuendum, ut quando „ad eligendum Epiſcopum convenerimus, ſi qua contradictio fue„rit oborta, quia talia tractata ſunt apud nos, non præſumant „ad purgandum eum, qui ordinandus eſt, tres jam, ſed poſtu„lentur ad numerum ſupra dictorum unus vel duo, & in eadem „plebe, cui ordinandus eſt, diſcutiantur primò perſonæ Contra„dicentium: Poſtremò illa etiam, quæ objiciuntur, pertracten„tur. Et cum purgatus fuerit, ſub conſpectu publico ita ordi„netur. Si hoc cum veſtræ Sanctitatis animo concordat, robo„retur veſtræ Dignitatis reſponſione". Et univerſi Epiſcopi reſpoſuerunt: "Placet ſatis". Hinc iterùm quædam diſcimus. Primò, quod vox, "Electio", hic accipiatur pro conſecratione. Etenim apud Afros tres Epiſcopi conveniebant non ad eligendum Collegam, ſed ſolummòdò ad conſecrandum. Electio fiebat à ſolo Clero & populo, ſub Præſidentia ac directione Interventoris, ſeu Viſitatoris. Et contradictio non poterat adversùs eligendum fieri, ſed dumtaxat contra Electum. Secundò diſcimus, quod Electi purgatio fieri debuerit in ejus civitate. Hinc ipſe etiam Carthaginenſis Primas hoc in caſu debebat eò accedere, & ibidem conſecrare. Purgatus enim debebat ſolemniter conſecrari coram ſuo populo. Nempe ad ipſius conſolationem, & confuſionem Calumniatorum. Quare Aurelius hìc non nihil detraxit Juribus ſuæ Eccleſiæ, Notanda ſunt verba: "Quia talia tractata „ſunt apud nos". Videntur reſpicere ſanctum Auguſtinum, & ipſi illatam injuriam à Megalio Calamenſi Epiſcopo, tunc Primate apud Numidas. Sanctiſſimum Electum ille diffamavit de neſcio cui mulieri propinatis amatoriis poculis, atque ita ipſum ſtuduit proſcribere ab Epiſcopatu. Aſt Auguſtinum purgavit numeroſa Synodus, & Megalium compulit ad eum propriis manibus conſecrandum. Hinc Aurelius ſanxit duo. Primò, ut ante omnia diſcutiantur perſonæ Contradicentium. Sine exceptione. Etiam perſona Epiſcopi, immò & Primatis. Quia nempe conſtabat Primatem fuiſſe lapſum in calumniam. Deinde Aurelius ſanxit, ut ad hanc purgationem non fatigaretur univerſa, aut numeroſa Sy-

nodus, ſed ſufficerent quinque aut quatuor Epiſcopi. Quia nempe Electorum accuſatio conſuevit ex æmulantium invidia procedere, ideoque eſſe conſuta calumnia.

CAPUT VI.

Exponitur varia authoritas Primatis Carthaginenſis.

PRima hujus Primatis authoritas fuit conſecratio omnium per Africam Epiſcoporum. Eſt ſuperiùs abundè expoſita. Aliquid tamen novi in ſuâ Synodo revelavit Bonifacius Primas: "Placuit ut Primates diverſarum Provinciarum „nomina Epiſcoporum, ſive decedentium, ſive „etiam in eorum locum ſuccedentium, ad Ec„cleſiam Carthaginenſem mittant". Provinciæ Primas circa defunctos ſuæ juriſdictionis Epiſcopos debebat facere tria: Defuncti mortem ſtatim referre, poſtmodò referre novum Electum, mittere Cleri ac populi Decretum, præviam conſecrandi confirmationem forſan poſtulare ac exſpectare, ac tandem referre etiam illius conſecrationem. De hac poſtremâ, ac item de prima relatione agit adductus Canon. Non eſt Bonifatii conſtitutio, ſed Aurelii. Etenim Bonifatius affirmat à ſe innovari decimum nonum Aurelii Concilium. Et in hujus innovationis capite habent Acta Synodalia: "Agileius Diaconus recitavit ex libro Canonum tempori„bus ſancti Aurelii". Et ex ipſo laudavit viginti Aurelii Concilia. Et ſuperiùs habent Acta: "Agileius Diaconus recitavit ex „libro Canonum". Recitavit Nicænum Canonem, & Canonem ex Carthaginenſi Synodo Grati Primatis. Etiam Bonifatius Primas dixit ad Synodum: "Recitetur ex volumine Canonum". Et Agileius ſtatim recitavit ſextum Nicænum Canonem, & varios Canones ex Synodis Aurelii.

Ex quibus diſcimus varia. Primò, quod Africana Eccleſia ſemper ab antiquo habuerit ſingularem Canonum Codicem. Secundò, quod primum in illo locum occuparint Nicæni Canones.

Tertio

Tertiò, quod proximè ſequerentur Canones è Grati Synodo, aut Synodis. Porrò hic Gratus interfuerat Sardicenſi Concilio. Et ſic quartò diſcimus, quod Gratus iſtos Canones non inſcripſerit in Africanum Codicem. Eorum authoritate eſt uſus in ſuis Synodis, attamen ipſos non retulit in Codicem ſuæ Eccleſiæ. Rationem ignoro. Et hæc videtur eſſe vera cauſa, ex quâ eoſdem Canones Aurelius Primas cum ſuis Epiſcopis penitùs ignoravit. Quintò diſcimus, quod Aurelius omnes omnium ſuarum Synodorum Canones inſcripſerit in iſtum Codicem. Sextò, quod iſtæ Synodi fuerint omninò viginti. Et forſitan plures. Quæ omnia huc uſque ignoravimus. Debemus gratias Illuſtriſſimo Domino Lucæ Holſtenio, qui nobis vulgavit iſtam Bonifatii Synodum. Codex ille periit aut latet. Exſtans Africanæ Eccleſiæ Codex eſt privato neſcio cujus ſtudio ac ſcopo compilata farrago. Ejus origo & dignitas ſuo loco exponetur.

Præfata Carthaginenſis Cathedræ Prærogativa nequaquam ducit originem ab Aurelio. Eſt longè antiquor. Etenim in cauſa Pſeudo-Epiſcopi Fortunati ſcripſit ad ſanctum Cornelium Pontificem ſanctus Cyprianus: " Quod autem tibi de Fortunato ,,iſto Pſeudo-Epiſcopo, à paucis & inveteratis hæreticis conſtituto, ,,non ſtatim ſcripſi, non ea res erat, quæ in notitiam tuam de- ,,beret per nos ſtatim, quaſi magna & metuenda, proferri". Poſt quædam exponit etiam Maximi, rebellis ſibi Presbyteri, & cum Fortunato conjurati, datum à Novatiani Factione Epiſcopatum, & proſequitur: "Nec tamen de hoc tibi ſcripſerim, quando ,,hæc omnia contemnantur à nobis, & miſerim tibi proximè ,,nomina Epiſcoporum iſtic conſtitutorum, qui integri & ſani ,,in Eccleſia Catholicâ Fratribus præſunt". Affirmat varia, Primò, quod Africana Eccleſia quaſcumque graviores cauſas referre deberet ad Sedem Apoſtolicam. Secundò, quod ob non relatam Fortunati intruſionem fuerit reprehenſus à ſancto Cornelio. Tertiò, quod etiam talis rebellium Clericorum petulantia non ſit inter graviores cauſas, ideoque non debuerit referri. Quartò, quod non tales intruſiones, ſed ſolas Catholicorum Epiſcoporum novas Ordinationes referri oportuerit. Quintò, quod has proximè retulerit. Igitur Provinciarum Primates omnium ſuorum Epiſcoporum mortem, eorumque novos Succeſſores debebant referre Carthaginem, hujus autem civitatis Antiſtes ad Epiſcopum

Romanorum. Apoſtolicus Canon mandabat omnes illos prævìè confirmari per Pontificem. At ob diſtantiam erat res moleſtiſſima. Hinc Romanæ Eccleſiæ pietas erat contenta cum iſta generali poſt conſecrationem relatione. Quæ omnia lucidè demonſtrant Africanam Eccleſiam ſemper ſubfuiſſe Romano Patriarchatui.

Præfata ſancti Cypriani verba Jacobus Pamelius commentatur: "Epiſtola Cypriani, quâ tranſmiſit nomina Epiſcoporum, hodie „deſideratur, niſi fortè intelligat epiſtolam præcedentem Synodi „Africanæ". Reſpondeo in præcedenti epiſtolâ nulla exprimi Epiſcoporum nomina: Item iſtam Epiſcoporum relationem non fuiſſe Synodalem, ſed opus ac officium ſolius Primatis. Apparens eſt quod omni anno ſemel, aut fortè bis Primas debuerit referre iſta nomina. Etenim Africana Eccleſia habebat plurimos Epiſcopos, ideoque quotannis non poterant non mori aliquot & ſuccedere. Dolendum eſt, quod nulla iſtiuſmodi relatio exſtet. Quidquid ſit, lucet quod ipſi Provinciarum Primates non potuerint conſecratos à ſe Epiſcopos referre Romam: Privativè ſpectabat ad ſolum Carthaginenſem.

Et hæc eſt ſecunda iſtius Sedis Prærogativa. Eam aliqui adeò ampliant, ut cenſeant etiam Provinciales Synodos non potuiſſe Romam referre, niſi per Primatem Carthaginenſem. Nequidem in cauſa fidei. Probant ex Aurelii Primatis, ac Sanctorum Epiſcoporum, Alipii Tagaſtenſis, Auguſtini Hipponenſis, Evodii Uzalenſis, ac Poſſidii Calamenſis, ad ſanctum Innocentium I. Pontificem epiſtola: " De Conciliis duobus, Pro„vinciæ Carthaginenſis atque Numidiæ, ad tuam Sanctitatem
Epiſt. 95. „à non parvo Epiſcoporum numero ſubſcriptas litteras miſimus „contra inimicos gratiæ Chriſti". Soli Carthaginenſi, non autem Milevitano Concilio Aurelius adfuerat, & tamen affirmat utriuſque Synodales litteras à ſe fuiſſe tranſmiſſas. Quia nempè Sylvanus, Summenſis Epiſcopus, Numidiæ Primas, ſuæ Milevitanæ Synodi Acta non immediatè Romam, ſed Carthaginem miſerat, per Aurelium tranſmittenda ad Papam. Reſpondeo non eſſe improbabile. Attamen non conſtat. Etenim in ſuo Reſcripto Innocentius nullam Aurelii memoriam fecit, ſed in capite poſuit Sylvanum Senem. Et certè inter iſtos quinque Epiſcopos non ſolus Aurelius, ſed etiam Evodius erat ex Proconſulari Provinciâ, alii tres erant Numidæ: Hinc rectè dicunt utriuſque Synodi Acta fuiſſe à ſe tranſmiſſa. Ter-

Tertia iſtius Primatis Prærogativa erat, quam per litteras ad Meſſorem Numidiæ Primatem exegit Primas Bonifacius: "De-„cedentium ac ſuccedentium Epiſcoporum Matriculam, memo-„res antiquæ conſuetudinis, nobis dirigi ſuademus, ut de mul-„tis Provinciis ad nos venientes, præcipuè illi, qui ſe prioribus „ſuis anteponere non dubitant, qualiter unuſquiſque eorum ſe-„dere debeat, ſciamus". Et Meſſor obedivit, ac reſcripſit: „Matriculam hujus Concilii, ne priſcorum oblitteretur autho-„ritas, demandavi". Quiſque igitur Primas debebat ſuæ Synodi, ſeu Provinciæ catalogum tranſmittere. Et ita mandabat Priſcorum authoritas, vetuſta conſuetudo. Proinde dum de ſedendi in Provinciarum, aut etiam totius Diœceſeos Synodis, aut quibuſvis aliis congreſſibus ordine naſcebatur quæſtio, deciſio ſpectabat non ad Provinciæ Primatem, ſed ad Carthaginenſem. Nec mirum. Etenim ex hac victoriâ dependebat ſucceſſio in Primatum. Quapropter iſta Matriculæ, ſeu nominum tranſmiſſio non ſoli præfatæ ad Urbem relationi ſerviebat, ſed aliis inſuper finibus.

Quarta Prærogativa fuit Judicium ac definitio quæſtionum circa ſucceſſionem Primatum. Etiam ipſorum, licet nulla eſſet controverſia, confirmatio. Lucet ex precibus, quas Cecilianus ac Honoratus, Sitifenſis Mauritaniæ Legati, dum ſingularem ac proprium Primatem habere ſupplicabant, obtulerunt Carthaginenſi Primati Aurelio, ac ejus Synodo: " Profitemur in Car-„thaginenſis Eccleſiæ conſcientiam proferre, quandocumque vo-„luerimus habere primæ Sedis Epiſcopum. Ita ut cum primæ „Sedis Epiſcopus de corpore receſſerit, qui in ejus locum ſuc-„cedit, ad Eccleſiam Carthaginis mittat, & eam inſtruat, ut „fiat primæ Sedis Epiſcopus". Et Aurelius repoſuit: "Ut Ec-„cleſia Carthaginenſis de conſtituendis primæ Sedis Epiſcopis con-„ſultetur, impedimento nulli eſſe poſſe, mecum pariter cognoſcit „Sanctitas veſtra". Affirmat eſſe rem claram, expertem omnis dubii. Et iſta repoſuit non ad ſolos ſupplicantes Legatos, ſed ad omnem Synodum. Hinc & ipſa omnis reſpondit: " Quando-„cumque habere voluerit quæcumque Provincia primæ Sedis „Epiſcopum, inſtruat primitùs Eccleſiam Carthaginenſem, & ſic „quod deſiderat faciat". Defuncto igitur Primate, Provincia aut Synodus, vel certè ipſe ſucceſſurus, aut ſuccedere prætendens

Epiſcopus debebat Carthaginenſem Eccleſiam inſtruere : Utique de ſucceſſuri jure, idoneitate, aliiſque ad cauſam ſpectantibus. Et ante Carthaginenſis Epiſcopi Reſcriptum ac aſſenſum inthronizari non poterat, neque uti Primatis nomine.

Agileius, Carthaginenſis Eccleſiæ Diaconus, iſta omnia ad Bonifacii Synodum legit ex Hipponenſi Concilio Aurelii. Et Megalius, Calamenſis Epiſcopus, Numidiæ Primas, eſt hic in Sitifenſis Mauritaniæ favorem interlocutus : "Ad compendium venit „iſta proviſio, ut & voluntatibus ſatisfiat, & ſe Provinciæ teneant, „reſponſuris tamen primæ Sedis Epiſcopis cunctarum Provincia„rum ad Eccleſiam Carthaginenſem, in quocumque uſus exegerit". Conſentit in novum Primatum. Et erat neceſſe. Etenim Sitifenſis Mauritania ante ſubfuerat Numidiarum Primati, ideoque abſcindi non poterat ſine ejus Beneplacito. Hæc eſt omninò magna illa Hipponenſis Synodus, ad quam ſanctus Auguſtinus, adhuc Presbyter. diſputavit ac expoſuit Apoſtolicum Symbolum. Facta fuit anno iſtius ſæculi nonageſimo tertio, biennio ante ſancti Auguſtini Epiſcopatum. Exinde igitur Sitifenſis Mauritania habuit proprium Primatem. Et retinuit uſque ad novam Imperatoris Juſtiniani diſpoſitionem, factam poſt ejectos Wandalos.

Quintam Carthaginenſis Eccleſiæ Prærogativam habemus ab eadem Hipponenſi Synodo. Etenim Honoratus & Cecilianus, Sitifenſis Provinciæ Legati, dum proprium Primatem poſtulabant, profeſſi ſunt pleraſque Carthaginenſis Eccleſiæ Præogativas, promiſerunt venerari, ac inter ipſas poſuerunt & hanc : "Et ſi qua „de eadem Carthaginenſi Eccleſia nuntianda ſint ad Provinciam „Mauritaniam, cauſâ regulæ & diſciplinæ, hoc profitemur Epiſco„pum Sitifenſem debere conveniri, per quem omnes Epiſcopi in „Mauritaniâ conſtituti poſſint informari". Dum per aliquam Provinciam, aut aliquam ejus Eccleſiam erat quis ſacrorum Canonum aut Chriſtianæ diſciplinæ neglectus, correctio ſpectabat ad Carthaginenſem etiam Epiſcopum. Hìc Provinciæ Primatem monebat, Primas Epiſcopum vel Epiſcopos, in quorum Parochiis diſciplina patiebatur. Et hanc Prærogativam laudat Liberatus Byzacii Primas, è ſua Jucenſi Synodo ſcribens ad Carthaginenſem Bonifacium : "Novimus ſapientiam tibi Divinitùs infuſam, quâ „præcipuè hoc ſtudeas, ut nullus permittatur Eccleſiaſticorum Ca„nonum aliquatenùs convellere firmitatem, teque cunctis formam

præbere

„præbere virtutum, ut terminos Paternis definitionibus conſtitu„tos non negligat ſervare poſteritas". Affirmat ad ipſum ſpectare cuſtodiam Canonum.

Sexta Prærogativa eſt jus ac obligatio viſitandi omnes Africanas Eccleſias. Etenim Honoratus & Urbanus, Sitifenſis Provinciæ Legati, in neſcio quâ Synodo dixerunt ad Primatem Aurelium: "Et illud nobis verbo mandatum eſt, ut quia conſtitutum „eſt in Synodo Hipponenſi, ſingulas Provincias tempore Concilii „viſitandas eſſe, dignemini etiam, quod hoc anno ſecundùm or„dinem diſtuliſtis, vel alio anno Provinciam Mauritaniam viſita„re". Et Aurelius reſpondit: "Nunc de Provincia Mauritania, „propterea quod in finibus Africæ poſita ſit, nihil ſtatuimus. Si„quidem vicinæ ſunt Barbarico. Sed præſtet Deus, ut ex abun„danti non pollicentes, venire poſſimus ad veſtram Provinciam. „Cogitare enim debetis, quia hoc ſibi & Tripolitani, & Arzu„gitani Fratres potuerunt exigere, ſi ratio pateretur". Igitur & hoc jus fuit ſtabilitum in Hipponenſi Concilio. Immò non jus, ſed potiùs obligatio. Etenim uti Metropolitæ ſuam Provinciam, ita Patriarchæ ac Primates obligantur ſuis temporibus inviſere ſuas Diœceſes. Carthaginenſis medio inter duas Synodos tempore debebat viſitare unam Provinciam. Servato ordine. Hipponenſis Concilii Canones latent aut perierunt. Non habemus, Cap. 52. niſi quorumdam fragmenta aut memorias. Præſens memoria exſtat in Africano Codice, ac item illa collectione, quæ paſſim appellatur Africanum Concilium.

Septima Prærogativa eſt, quod Carthaginenſis Epiſcopus per omnem Africam potuerit novos Epiſcopatus erigere. Inter alia Africani Cleri vitia fuit ambitio, de quâ ad Aurelium Primatem ac ejus Synodum dixit Epigonius Epiſcopus: "Plerique tumidi „atque ſtolidi adversùs Epiſcopum ſuas cervices erigunt Presbyteri, „vel conviviis concinnantes plebem, vel ſanè perſuaſu maligno, „ut illicito favore eoſdem velint ſibi collocare Rectores". Quidam Parochialium in Oppidis Eccleſiarum Rectores Presbyteri ſuas plebes convivjis, aut aliis artibus alliciebant, divertebant ab affectu in Epiſcopum, atque ita ſeducebant, ut violenter poſtularent ſuam Oppidanam Parochiam erigi in Epiſcopalem Cathedram, ac ſuum Presbyterum ſibi dari in primum Epiſcopum. Et quoniam conſequi deſperabant à Primate aut Synodo ſuæ Provinciæ, paſſim

accedebant Carthaginenſem Archi-Epiſcopum. Hinc enim ſubdit Epigonius : "Inſigne mentis tuæ tenemus votum, Frater religioſe ,,Aureli, qui hæc ſæpè oppreſſiſti, non curando tales petitores". Quæſtio eſt, an iſta per omnem Africam Aurelius fecerit, an dumtaxat per ſuam Proconſularem Provinciam ? Etenim plura exempla ſuadent, quod ſoli Provinciarum Primates citrà Carthaginenſis Cathedræ conſcientiam diviſerint Epiſcopatus, ac novos inſtituerint. Exempla plura habemus in Carthaginenſi Collatione : Illic & Donatiſtæ Catholicos, & hi illos frequenter accuſant de erectis novis Cathedris. Etiam ſanctus Auguſtinus, dum Fuſſalenſem Epiſcopatum erexit, ſolius ſui Primatis authoritatem invocavit, nequaquam Carthaginenſis Aurelii. Ita diſertè ſcribit in litteris Epiſt.261. ad ſanctum Celeſtinum Pontificem.

Reſpondeo tamen Epigonium omninò fuiſſe locutum de cunctis per Africam Provinciis. Etenim rogat tales Epiſcopatuum diviſiones ac erectiones deinceps non permitti, niſi de conſenſu Epiſcopi, cujus Parochia dividitur. Et hoc juxta antiquum non ſolius Africanæ, ſed omnis ſub cœlo Eccleſiæ Canonem : "Multis ,,Conciliis hoc ſtatutum à Cœtu Sacerdotali eſt, ut plebes, quæ ,,ab Epiſcopis in Diœceſibus retinentur, quæ Epiſcopos nunquam ,,habuerunt, non niſi cum voluntate ejus Epiſcopi, à quo tenen- ,,tur, proprios recipiant Epiſcopos". Carthaginenſes Primates, etiam invitis Epiſcopis, quandoque Diœceſes diviſerant in novos Epiſcopos : Hoc Epigonius ſupplicat deinceps non fieri. Nequaquam ſupplicat non erigi novos Epiſcopatus, ſed ſolummodò non erigi ſine aſſenſu illius Epiſcopi, qui Diœceſim eſt perditurus. Et hoc per omnem Africam. Hinc enim Aurelius repoſuit : "Fra- ,,tris & Conſacerdotis noſtri proſecutioni non obſiſto, ſed hoc ,,me & feciſſe, & facturum eſſe profiteor, circa eos ſanè qui fue- ,,rint concordes, non ſolùm circa Eccleſiam Carthaginenſem, ſed ,,circa omne Sacerdotale conſortium". Per omnem Africam.

Notanda ſunt verba : "Circà eos ſanè qui fuerint concordes". Eſt limitatio circa factam ab Aurelio promiſſionem. Epigonius ſuis precibus addiderat : "Quia nonnulli Dominatu quodam adepto ,,communionem Fratrum abhorrent, vel certè cum depravati fue- ,,rint, quaſi in arce quadam Tyrannica ſibi Dominatum vindicant, ,,plerique tumidi atque ſtolidi adversùs Epiſcopum Presbyteri ,,ſuas cervices erigunt, &c". Affirmat quoſdam Epiſcopos fuiſſe

cauſſam

cauſſam præfati Presbyteralis ambitûs, ac popularis conſpirationis. Etenim obliti ſancti Petri Apoſtoli Canonem: "Non quaſi do„minantes in Clero, ſed forma Gregis facti ex animo". Hunc, inquam, obliti Canonem agebant Tyrannidem in ſuum Clerum ac populum: Talem, aut certè ſimilem, qualem à Fuſſalenſi Anthonio fuiſſe exercitam Sanctus Auguſtinus deflet in præfatis ad Celeſtinum Pontificem litteris. Ita & Oppidis, & eorum Presbyteris dabant cauſſam cogitandi de novo Epiſcopatu. Hinc igitur Aurelius ſpondet fore, ut ſimilibus Oppidorum poſtulationibus nunquam annuat: Attamen circa Oppida illorum Epiſcoporum, qui concordes fuerint cum ſuis populis, ac ipſos paternè & Epiſcopaliter tractaverint. Circà Tyrannicè excedentes vult permanere in authoritate, quâ afflictis populis & Cleris poſſit per Epiſcopatus diviſionem impartiri ſolatia. Ex quo lucet, quod Carthaginenſis Primas potuerit, etiam invitis Epiſcopis, Epiſcopatus per omnem Africam dividere. An ſolus potuerit, non auſim affirmare. Adducta exempla fortiter ſuadent, quod cuncti Primates etiam potuerint in ſuâ Provinciâ. Et plurimùm favet quadrageſimus ſextus Canon tertiæ Carthaginenſis Synodi. Præfata Epigonii poſtulatio, ac Aurelii reſponſio exſtant in hodierno Codice Africanæ Eccleſiæ.

Hæc omnia plurimùm illuſtrat ſequens Canon: "Ut plebes, „quæ nunquam habuerunt proprios Epiſcopos, niſi ex Concilio „plenario uniuſcujuſque Provinciæ, & Primatis, & conſenſu „ejus, ad cujus Diœceſim eadem Eccleſia pertinebat, decretum „fuerit, minimè accipiant". Permittit novos Epiſcopatus erigi. Attamen ſub variis conditionibus & conſenſibus. Primò ex conſenſu totius Provincialis Synodi. Non alicujus Turmæ, ſed totius Synodi. Secundò, ex conſenſu Primatis. Proinde adverſùs majorem totius Synodi partem ſolus Primas reluctari poterat, & obtinere. Tertiò requirebatur conſenſus etiam proprii Epiſcopi. Cum eâdem Prærogativa. Quæ omnia locum non habebant adverſùs Primatem Carthaginenſem. Hic ſolus, & ſine Synodo, & ſine Provinciæ Primate, poterat Epiſcopatum erigere: Quandoque etiam ſine conſenſu Epiſcopi. Proinde ejus poteſtas erat veraciter Primatialis. Canon exſtat in hodierno Afrorum Codice. Cujus Synodi, aut temporis ſit, ignoratur.

Octavam Prærogativam memoravit, & confirmandam retulit ad

ad tertiam Carthaginenſem Synodum ipſe Primas Aurelius : "Con-
,,tingit nonnunquam, ut poſtulentur ab Eccleſiis, quæ Præpoſi-
,,tis egent, vel Epiſcopis vel Presbyteris, & tamen memor Sta-
,,tutorum, id ſequor ut conveniam Epiſcopum ejus, atque in-
,,culcem, quod ejus Clericus à qualibet Eccleſia poſtuletur. Sed
,,fortè in hodierno non reluctati ſunt. Et nequando contingat
,,ut reluctentur, cum fuerint à me in hac cauſa poſtulati, quem
,,ſcitis multarum Eccleſiarum & Ordinandorum cauſam ſuſtinere.
,,Juſtum eſt ergò, ut quemlibet Conſacerdotum conveniam cum
,,duobus è conſortio noſtro, aut tribus teſtibus. Si verò inde-
,,votus exſtiterit, quid cenſet Charitas veſtra faciendum? Ego
,,enim cunctarum Eccleſiarum ſollicitudinem ſuſtineo". Affir-
mat varia. Primò, quod Africana Diœceſis laboraret inopiâ
Clericorum, ideòque vacantes, & Cathedrales & Parochiales,
Eccleſiæ quandoque non invenirent in ſuo gremio, quem elige-
rent in Epiſcopum aut Presbyterum. Secundò, quod tales Ec-
cleſiæ eligerent aliquem alienum Clericum. Tertiò, quod illum,
obtinere deſperantes, non poſtularent ab ejus Epiſcopo, ſed à
Carthaginenſi, communi omnium Patre. Quartò, quod Cartha-
ginenſis Epiſcopus ſemper habuerit poteſtatem admittendæ ac exe-
quendæ iſtius poſtulationis. Quintò, quod tamen huic poteſtati
ſtatutum ſit, ut Primas id non faciat, niſi audito & conſulto
Epiſcopo, cujus Clericum debet eripere ac transferre. Sextò,
quod hâc moderatione ſit ſemper uſus. Immo quod ipsâ conten-
tus non fuerit, ſed poſt paſſam in primâ conſultatione repulſam
proceſſerit ad ſecundam, & quidem adhibens teſtimonium ac preces
duorum vel trium Collegarum. Septimò, quod nullus huc uſque
Epiſcopus pertinaciter recalcitraverit, ac ſperet fore, ut nemo
recalcitret. Addit tamen hoc eſſe poſſibile. Hinc quærit, quid
Synodo placeat in tali caſu : Quomodo & qualiter velit à Car-
thaginenſi Primate procedendum?

Et Numidius Maxulitanus Epiſcopus reſpondit : "Fuit ſemper
,,hæc licentia huic Sedi, ut unde vellet, & de cujus nomine fuiſſet
,,conventus, pro deſiderio cujuſque Eccleſiæ ordinaret Epiſco-
,,pum". Reſpondit de ſola alieni Clerici poſtulatione in Epiſco-
pum. Hinc Epigonius Epiſcopus adjunxit : "Bonitas ſequeſtrat
,,poſſibilitatem. Minùs enim præſumis, Frater. Et cum te bo-
,,num & clementem omnibus reddis, habes enim hoc in arbitrio,
ſatis

„ſatis eſt ut ſatisfiat perſonæ uniuſcujuſque Epiſcopi in primâ „tantùm conventione. Si autem quodlibet huic Sedi vindican-„dum fuerit ſibi arbitratus, neceſſe tu habes omnes ſuffulcire „Eccleſias. Undè tibi non poteſtatem damus, ſed tuam aſſigna-„mus, ut liceat voluntati tuæ ſemper & tenere, quem voles, ut „Præpoſitos plebibus vel Eccleſiis conſtituas, qui poſtulati fuerint: „Et unde voles". Dicit plura. Primò, quod Carthaginenſis Primas tales, non ſolummodò Epiſcopales, ſed etiam Presbyte-rales electiones potuerit confirmare & exequi. Secundò, quod Epiſcopus, cui eripiendus erat Clericus, non pluries, nec cum Collegis conveniri debuerit, ſed dumtaxat ſemel, à ſolo Cartha-ginenſi. Tertiò, quod refragante Epiſcopo habuerit plenam au-thoritatem procedendi ex arbitrio. Quartò, quod ab indigenti Eccleſiâ, etiam citra electionem, poſtulatus potuerit Clericum dare, & quidem ex quâ volebat Eccleſiâ. Etenim ad ipſum ſpecta-bat omnes Eccleſias ſuffulcire. Non ſolummodò quoad Presbyteros, ſed quoſcumque Clericos. Epigonius addit hanc fuiſſe perpetuam Carthaginenſis Cathedræ poteſtatem.

Poſthumianus Epiſcopus unicum contra hæc adduxit ſcrupu-lum: "Qui unum habuerit, nunquid debet ipſi ille unus Preſ-„byter auferri"? Et Aurelius reſpondit: "Epiſcopus unus eſſe po-„teſt, per quem dignatione Divinâ Presbyteri multi conſtitui „poſſint; unus autem Epiſcopus difficilè invenitur conſtituendus. „Quapropter ſi neceſſarium Epiſcopatui quis habet Presbyterum, „& unum habuerit, etiam ipſum ad promotionem dare debebit". Reſponſio eſt lucida. Ex ipsâ diſcimus Africanam Eccleſiam fuiſſe Cleri adeò indigam, ut plures Cathedrales Eccleſiæ non haberent, niſi unicum Presbyterum. Hinc Poſthumianus per-rexit: "Ergò ſi habet alius abundantes Clericos, debet mihi „alia plebs ſubvenire". Et Aurelius repoſuit: "Sanè. Quo-„modò Eccleſiæ alterius tu ſubveneris, perſuadebitur illi, qui „plures habet Clericos, ut unùm tibi ordinandum largiatur". Ex quo vides Carthaginenſis Primatis in transferendis Clericis poteſtatem fuiſſe univerſalem, nullatenùs adſtrictam ad electio-nem in Epiſcopum aut Presbyterum. Hinc item vides fundamentum, ex quo Valerius Hipponenſis Epiſcopus circa ſuum Presbyterum Auguſtinum fecerit, quod in hujus vitâ ſcribit ſanctus Poſſidius: "Valerius metuere cœpit, ne Auguſtinus ab

„aliâ Eccleſiâ, Sacerdote privatâ, ad Epiſcopatum quæreretur, & „ſibi auferretur". Hinc illum ſibi adhuc vivo curavit contra Canones ſuperordinari in Co-Epiſcopum.

Hanc Carthaginenſis Epiſcopi poteſtatem frequenter admiratur, ac laudat Theodorus Balſamon. Affirmat eandem eſſe in Pontifice Romano, ac Patriarcha Conſtantinopolitano, ideoq; eſſe ſingularem, ac ſupremè Patriarchalem. Ejus teſtimonia ſupra adduximus. Iſta tamen poteſtas, ac per ipſam facta Clericorum tranſlatio plures lites cauſavit in Africa. Quas omnes per introducta Monaſteria, ac mirificè ſtatim multiplicata, exſtinxit ſanctus Auguſtinus. Etenim omnes Epiſcopo aut Clero indigentes Eccleſiæ cœperunt ex iſtis Monaſteriis eligere, & accipere. De primo ac novello adhuc Hipponenſi Monaſterio ſcribit laudatus Poſſidius: "Proficiente doctrinâ Divinâ, ſub ſancto & cum Sancto Auguſtino in Monaſterio Deo ſervientes, Eccleſiæ Hippo- „nenſi Clerici ordinari cœperunt. Ac deinde magno deſiderio „poſcere atque accipere Epiſcopos & Clericos pax Eccleſiæ atque „unitas & cœpit primò, & poſtea conſecuta eſt. Nam fermè „decem Auguſtinus diverſis Eccleſiis, nonnullis quoque emi- „nentioribus, rogatus dedit". Et infra ſcribit de morientis Auguſtini teſtamento: "Clerum ſufficientiſſimum Eccleſiæ dimiſit". Utique è ſuis Monaſteriis.

Nona Prærogativa eſt, quod Carthaginenſium Primas poſſet generales ſuæ Gentis Synodos indicere, determinare tempus & locum, eiſdem præſidere, ac ibidem habere jus Relationis ac Prærogativam ſuffragii. Lucet ex cunctis, hodie exſtantibus, generalibus Synodis iſtius Diœceſeos. Admodùm notabile eſt, quod iſta etiam Electus potuerit, ante conſecrationem. Hoc patet ex quartâ ſancti Martini Pontificis epiſtolâ, quâ ſuæ Lateranenſis Synodi Acta tranſmiſit in Africam. Epiſtola enim habet hanc Epigraphen: "Electo ſpirituali conſenſu Catholicæ Car- „thaginenſium Eccleſiæ, & omnibus, qui ei ſubſunt, Epiſco- „pis, Clericis, Populiſque Chriſti amantibus". Electus ille fuit Victor, Succeſſor Fortunii. Hic necdùm conſecratus contra Monothelitas fecerat Synodum, & ipſi ſanctus Pontifex reſpondit. Facta Synodus lucet ex his epiſtolæ verbis: " Vos me- „ritò de ſincero affectu amplectimur, maximè cum, tanquam „perennes lucernas, confeſſionis veſtræ characteres expoſueritis

„Sedi Apoſtolicæ per Synodales litteras veſtras". Notanda ſunt verba. Etiam præfata epigraphe. Affirmat ex ſingulari Catholicæ fidei zelo Victorem fuiſſe electum, ex eodem ſtatim feciſſe Synodum, retuliſſe Romam, atque ita ſemetipſum Romanæ Eccleſiæ etiam ante conſecrationem commendaſſe. Erat res extra conſuetum curſum. Sanè innuit ea omnia fuiſſe acta contra Fortunium, tunc Carthaginenſem Ex-Epiſcopum, cum Paulo Patriarchá, Monothelitarum Principe, degentem Conſtantinopoli. Innuit quod Fortunius non ob civilem cauſam, ſed ob Monotheliticam hæreſim fugerit, aut fuerit ejectus ex Africâ, abierit Conſtantinopolim, ac iſtic fuerit à Symmyſta Paulo honoratus. Videtur fuiſſe perverſus a b Ex-Patriarcha Pyrrho. Item contra ipſum videntur tunc factæ ſingularum Provinciarum Synodi. Res non ſpectat ad præſentem materiam.

Decima Prærogativa à quibuſdam putatur, quod nullus Epiſcopus Africanus potuerit ultra mare, nec ad Comitatum, immò nec ad Apoſtolicam Sedem proficiſci ſine venia ac Formatâ Carthaginenſis Archi-Epiſcopi. Intra Africam Clericus aut Laicus cum ſui Epiſcopi; Epiſcopus proficiſci ac peregrinari poterat cum Formatâ ſui Provincialis Primatis; ſed ad tranſeundum mare neceſſaria erat facultas Archi-Epiſcopi. Hæc Prærogativa non caret ſuis fundamentis. Attamen ſi cuncti Canones maturè perpendantur, videtur non ſubſiſtere. Tranſ-Marina peregrinatio videtur fuiſſe ejuſdem formæ cum facienda intra Africam. Proindè decima Prærogativa eſt, quod Carthaginenſis Epiſcopus quibuſcumque Synodalibus litteris ac Mandatis ſolus ſubſcriberet. Undecima erat, quod omnibus per Africam Eccleſiis diem Paſchalem quotannis denuntiaret. Duodecima erat, quod etiam quorumvis Monaſteriorum Monachos poſſet transferre, ac evehere in Clerum. Decima tertia erat, quod à quovis Monaſterio potuerit eligi in immediatum Superiorem. Etiam excluſo proprio Epiſcopo. Quæ poteſtas etiam fuit Romanæ Eccleſiæ. Ita Adrumetinum, in Sancti Auguſtini Scriptis notiſſimum, Monaſterium illi ſemper immediatè ſubfuit. Hæc ſunt alterius loci.

CAPUT VII.

Exponitur antiquitas Archi-Epiſcopalis Pallii.

Sanctus Leo nonus inter alias Carthaginenſis Archi-Epiſcopi ponit dignitates, quod ſolus in Africana Eccleſia habuerit Pallium, ipſumque olim acceperit à Sede Apoſtolica. Hæc exponi non poſſint, niſi quædam dicamus de origine & natura iſtius Pallii. Dominus Petrus de Marca etiam hìc docet nova & paradoxa. Audiamus verba: "Cum materia iſthæc digna ſit Eruditorum hominum cu- „rioſitate, dicam primùm, quid ipſe ſentiam de origine Pallii. „Tunc aperiam, quò primùm tempore neceſſitas ejus introducta „ſit. Ac mihi quidem tria præcipuè notatu digna obſervaſſe vi- „deor. Primum, initio Pallium aliâ prorsùs formâ compoſitum „fuiſſe, quam illud, quod hodie in uſu habetur. Secundùm, „Pallium antiquitùs fuiſſe genus quoddam Imperatorii indumenti, „cujus uſum Imperatores permisêre Patriarchis, à quibus deìn „communicatum eſt cum Metropolitanis". Deſcribit hodierni Pallii formam, & proſequitur: "Priſcum verò Pallium erat in- „dumentum præclariſſimum & fulgens, quod ad terram dimitte- „batur. Quod me faciliùs comprobaturum eſſe confido, ſi priùs „explicavero varia nomina indumenti hujus apud Veteres. Apud „Latinos quidem Pallium conſtanter appellatum eſt, apud Græ- „cos verò Omophorion, hoc eſt, Super Humerale, & Phelonion. „Omophorii tamen vox ambigua eſt. Quippè interdùm ſigni- „ficat veſtem quandam laneam, quam Epiſcopi ut plurimùm humeris „ſuis imponebant extra Sacrificii tempora, ſaltem apud Orienta- „les, aliquo modo ſimilem ei Palliolo, quo hodie utuntur Epi- „ſcopi noſtrates. Omophorii hujus mentionem facit Iſidorus Pe- „luſiotes, qui adnotat illud laneum ideò fuiſſe, ut oſtendatur „quantam gregis ſibi commiſſi curam gerere debeant Epiſcopi. „Effigiem ejus exhibet vetus numiſma Imperatoris Theodoſii apud

L. 6. C. 6.

Fulvium

„Fulvium Urſinum, in quo beati Apoſtoli Philippus & Joannes „habitu Epiſcoporum repræſentantur, capite raſo, & cum Pal„liolo illo crucibus ornato, & ad pectus uſque pertingente, po„ſito volumine quodam in manu dextra, & cruce in ſiniſtra".

Dominus Archi-Epiſcopus eſt ſemper unus & idem: In omni materia ſeminat novitates atque errores. Primus eſt, quod Omophorion, de quo ſanctus Iſidorus Peluſiores, ſit hodiernum noſtratium Epiſcoporum Palliolum, ſive Mozzetta, quo Græcorum Antiſtites utebantur olim extra Sacrificii tempora. Error lucet ex ſancti Iſidori verbis: "Id autem amiculum, quod Sacerdos „humeris geſtat, atque ex lana, non ex lino contextum eſt, ovis „illius, quam Dominus aberrantem quæſivit, inventamque hu„meris ſuis ſuſtulit, pellem deſignat. Epiſcopus enim, qui Chriſti „Typum gerit, ipſius munere fungitur, atque ipſo etiam habitu „illud omnibus oſtendit, ſe boni illius ac magni Paſtoris imita„torem eſſe, qui gregis infirmitates ſibi ferendas propoſuit. Ac „diligenter animum intende. Nam cum ipſe verus Paſtor per „adorandorum Evangeliorum apertionem accedit, tunc demùm aſ„ſurgit, atque imitationis habitum deponit. Hinc nimirum Do„minum ipſum, Paſtoralis artis Ducem, ac Deum & Herum „adeſſe ſignificans". Sanctus Iſidorus affirmat varia. Primò, quod iſtud Epiſcopale amiculum, ſeu Omophorion ſit veſtis imitationis. Secundò, quod ſit ex lana ovina. Tertiò, quod iſta lana, Epiſcopalibus humeris impoſita, ſignificet ovem perditam, quam Chriſtus Dominus quæſivit, invenit, redemit, impoſuit humeris, atque ita reportavit ad ſalutis gregem, ac Paradiſi ovile. Quartò, quod iſtam lanam indutus Epiſcopus repræſentet Chriſtum Dominum, iſtâ ove onuſtum portatorem. Quintò, quod ad ſolemnem ſancti Evangelii in ſacrificio recitationem Epiſcopus deponat iſtud Pallium. Et depoſitionis ratio eſt, quod Evangelium ſit quaſi ipſe Chriſtus Dominus, ideoque ipſo præſente non ſit opus vicariâ imagine. Quo ritu Græci etiam hodiè utuntur. Non utuntur Omophorio, niſi intra Sacrificium. Magnus Gregorius in literis ad Joannem Ravennæ Archi Epiſcopum affirmat iſtum eſſe morem totius ſub cœlo Eccleſiæ. Ex quibus omnibus lucidiſſimè patet ſanctum Iſidorum nullatenùs de Mozzetta, ſed loqui de ſacro Epiſcoporum Pallio, ideoque Petrum de Marca inſigniter deniare.

Lib. 1. Epiſt. 136.

Secundus error eſt, quod antiquum Græcorum Omophorion fuerit idem cum Phenolio. Etenim Phenolion apud Græcos eſt duplex. De primo habent Rubricæ ad Liturgiam ſancti Joannis Chryſoſtomi : "Poſt hæc Sacerdos accipiens Phenolion, & bene„dicens exoſcolatur". Latinus interpres vertit, Caſulam". Jacobus Goar in ſcholiis ad Græcorum Euchologion advertit iſtam vocem à quibuſdam per dyphtongum, à quibuſdam ſcribi per ſimplicem literam, & adjungit : "Quo quo modo ſcribatur, Caſu„lam ſive Planetam interpretamur. In utraque autem Eccleſia „& eundem uſum, & eandem formam obtinuerunt". De ſecunda Phenolii ſpecie habet ritus ordinandi Lectorem & Cantorem : "Et Pontifex Phenolio accepto induit illum". Latinus Interpres denuò vertit, "Caſulâ". Exponit in libro de ſacris ordinationibus Simeon Archi-Epiſcopus Theſſalonicenſis : "Lector obtinuit „veſtem, Camiſiam vocatam, quæ ad parvæ Caſulæ, vel certè „Tunicæ modum, è lino conficitur, primamque Sacerdorii deli„bationem demonſtrat. Parva eſt propterea. Dei protectionem „menti repræſentat. Vel purpurea eſt, propter purpureum Chri„ſti indumentum ; vel candida, propter Sacerdotii puritatem & „lumen, quo reſplendet". Eſt idem, quod apud nos Alba. Græci non Albam, ſed Camiſiam vocant : Quod nempè apud ipſos in jejuniorum diebus, ac defunctorum officiis ſit rubra, ſeu purpurea. De eodem Phenolio habet ritus ordinandi Subdiaconum : "Or„dinandus in Subdiaconum Epiſcopo offertur, Phenolio indutus". Latinus Interpres vertit, "Tunicâ". Jacobus Goar exponit : "Phe„nolion, de quo præſens Textus ſermonem habet, non eſt Ca„ſula Sacerdotalis, ſed Lectoris veſtis propria, Tunica è lino can„dido, vel certè purpureo colore tinctâ, quam Simeon Theſſa„lonicenſis ſæpiùs vocat Camiſiam, à qua & quidam Officiales „ſunt dicti Camiſati". Nempe in Subdiaconum Ordinandus procedit, & Epiſcopo offertur in ſacro Lectoris habitu, qui eſt par„vum Græcorum Phenolion : Nos dicimus Albam. Cur parvum dicatur, exponit laudatus Goar : "Ad alterius Phenolii, Caſulæ „nimirùm Sacerdotalis, quæ cæterorum indumentorum finis, & „ultimò aſſumenda, differentiam". Phenolion itaque eſt duplex : Parvum & magnum. Initiale, & finale. Finale ſeu Sacerdotale ſubdividitur in Presbyterale ac Epiſcopale. Iſtud eſt ſimplex ex lana, hoc eſt Polyſtaurion, ſeu inſignitum pluribus crucibus. Ipſi

Cap. 5.

Omo-

Omophorion ſuperponitur. Quare Dominus Archi-Epiſcopus palàm labitur, dum Phenolion affirmat fuiſſe aut Mozzettam, aut ſacrum Omophorion.

Tertium Domini Archi-Epiſcopi errorem aliqui cenſent eſſe, quod dicat Græcorum Antiſtites olim fuiſſe uſos Mozzetta, aut ſimili laneo Palliolo. Etenim in Lauſiaca hiſtoria Palladius Heleno-Politanus Epiſcopus ſcribit ſanctum Athanaſium ſuiſſe uſum Tunicâ & Byrrho. Quid ſit Tunica, exponit in ſuis Annalibus ſanctus Martyr Theophanes, ſcribens Athanaſium fuiſſe accuſatum, quod gereret veſtem lineam. Nos latini hodiè appellamus Rochetum. Græcorum Epiſcopi non utuntur. Sanctus Athanaſius haud dubiè ſumpſerit à Latinis, quorum ob plures cauſſas fuit amiciſſimus. Quid Græci per Byrrhum intelligant, docemur à Synodo Gangrenſi: "Si quis vir ob eam, quæ exiſtimatur, pietatis „exercitationem utatur Peribolæo, id eſt, amictu Pallii, & velut „in hoc juſtitiam conſtituens condemnet eos, qui cum pietate „Byrrhis, & alia communi ac ſolitâ veſte utuntur, anathema ſit". Pallium eſt ſtricta, Byrrhus erat veſtis ampla, talaris, & longa. Hinc ſanctus Gregorius ſcribit Neophytos, dum è ſacro Fonte adſcendunt, indui Byrrho albo. Id eſt, larga ſabana. Etiam Latinos Epiſcopos olim fuiſſe veſtitos Byrrho, liquet ex ſancti Auguſtini ſermonibus de communi vita Clericorum. Epiſcopalem ſuum Byrrhum Græci jampridem appellant Mandyam undulatam. Mozzettæ apud ipſos nulla eſt memoria. Attamen hæc omnia aliter exponuntur ab aliis. Et tolerabiles opiniones ego nolim cenſere erroris. Quidquid ſit, nemo unquam Græcorum Mozzettam dixit eſſe Epiſcopale Omophorion.

Cap. 135. Can. 12. L.7.Ep.29

Quare tertius Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod ſacrum hoc Omophorion ſit ornamentum Patriarchis permiſſum ab Imperatoribus. Etenim ad ſanctum Ignatium Patriarcham Conſtantinopolitanum ſcripſit Theodoſius Patriarcha Hieroſolymæ: "Poderem, & Super-humerale cum Mitra, Pontificalem ſtolam ſancti Jacobi Apoſtoli, & Fratris Domini, & primi Archi-Epiſcoporum, quam Anteceſſores mei Patriarchæ circum amicti in „Sancta Sanctorum ingrediebantur, Sacerdotio fungentes, tuo deſiderabili ac honorando mihi Capiti ex amore & dilectionis copia tranſmiſi". Epiſtola exſtat in prima actione octavæ Synodi. Eadem de re ſcribit in ſancti Ignatii vita Nicetas Paphlago:

"Ignatius mortalem vitam reliquit. Statim igitur non tam fu-
„nus, quam vitam curant, illumque ſacro Patriarchæ ornatu
„domeſtici ex more veſtiunt, & venerandum Jacobi Fratris Do-
„mini Super-humerale cum veneratione illum induunt, quod ante
„aliquot annos Hieroſolymis ſibi miſſum tantâ veneratione pro-
„ſecutus eſt, ac ſi ipſum Jacobum Apoſtolum, & primum in eo
„Humerali Pontificem ſpectaret. Hoc propterea voluit ſecum ſe-
„piliri". In ipſius Encomio ſcribit etiam Michael Syncellus:
"Ferunt Ignatium, poſtquam creatus eſt Patriarcha, divi Jacobi,
„Fratris Domini, Super-humerale nactum, ſæpè, dum viveret,
„eo ornatum, ac Sacris in ipſo operatum, & poſt mortem cum
„eodem ſepultum". Et in Neſtorianæ ac Eutychianæ hæreſis Bre-
viario ſcribit Liberatus Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus:
Cap. 20. "Conſuetudo eſt Alexandriæ, illum Patriarcham, qui defuncto
„ſuccedit, excubias ſuper defuncti corpus agere, manumque ejus
„dexteram capiti ſuo imponere, & ſepulto manibus ſuis, accipere
„collo ſuo beati Marci Pallium, & tunc legitimè ſedere. Affir-
mat iſtud ipſum, quo ſanctus Marcus fuerat uſus, Pallium ſem-
per tranſiviſſe de Succeſſore in Succeſſorem. Quæ ſucceſſio uſque
ad Theodoſium Patriarcham omninò fuit etiam Hieroſolymæ.
Sanctum ſimiliter Petrum Apoſtolum fuiſſe uſum Pallio demon-
ſtrant antiquiſſimæ Imagines. Quapropter ipſum non eſt Impe-
riale beneficium, ſed Inſtitutum Apoſtolicum. Apoſtoli per ip-
ſum demonſtrarunt ac prædicarunt Zelum, quo verus Paſtor
perditas oves reportat in humeris, debere in Epiſcopis, præſer-
tim Patriarchis ardere. Ex eodem principio Romana olim Ec-
cleſia iſtam veri Paſtoris Effigiem ſculpſit, ac prædicavit in ſuis
Cap. 7. ſacris Calicibus. Ita teſtatur Tertullianus in libro de Pudicitia.
Et eandem, quaſi in ipſo Pontifice repræſentatam, Parabolam
Cap. 13. laudat in alio ejuſdem libri capite. Eruditi quidam cenſent ipſum
alludere ad Pallium. Quidquid ſit, ex jam adductis conſtat iſtam
repræſentationem fuiſſe in ſanctis Apoſtolis.

Dominus Petrus de Marca pergit: "Aliàs Omophorion ac-
„cipitur pro indumento Patriarcharum, quod Latini Pallium
„appellant. Hoc autem indumentum uſque ad talos dimitteba-
„tur. Deſcriptionis hujus probatio ſumitur ex Zonara, qui in
„vita Conſtantini Copronymi ait Anaſtaſium, inſiſtentem veſtigiis
„Germani Patriarchæ, Omophorion ejus calcaſſe, ut eum admo-
neret,

„neret, ne feſtinaret. Sanè vox ipſa Pallii evincit illud fuiſſe „indumentum integrum, non autem faſciolas aliquot laneas, ut „probatur ex Pelagio, & Gregorio primo, Pontificibus Romanis, „qui docent iſtud fuiſſe veſtem auguſtam, quæ haud vulgari more „ornaret eum, qui ipſâ utebatur. Pelagii enim primi verba hæc „ſunt ad Sapaudum Arelatenſem Epiſcopum ſcribentis": Pallium dirigentes, ut in tanti loci faſtigio conſtitutus, præclaro quoque habitu decoreris. "Gregorius verò Pallium eſſe dicit" habitus exterioris clariorem cultum, indumenti munificentiam, "ad Sya„grium Auguſtodunenſem ſcribens, quem ſtatim admonet neceſſe „eſſe", ut cultui veſtium actionis quoque ornamenta conveniant. " Et ſcribens ad Marinianum Ravennatenſem Epiſcopum, eadem „eum meminiſſe monet his verbis": Sic eris alterno invicem decore conſpicuus, ſi ad hujuſmodi corporis habitum mentis quoque bona conveniant. "Quæ loca manifeſtè probant Pallium fuiſſe indu„mentum præclariſſimum, non verò faſciolas ſolùm laneas.

Variè iterùm labitur. Primus lapſus eſt, quod iſtius deſcriptionis probatio deſumatur ex Omophorio ſancti Germani. Etenim ad Joannem Ravennæ Metropolitam ſcripſit magnus Gregorius: "Illud tibi non putamus ignotum, quod penè de nullo Metro„politano in quibuſlibet Mundi partibus ſit auditum, extrà Miſſa„rum tempus uſum Pallii ſibi vindicaſſe". Affirmat eſſe conſtantem & perpetuam conſuetudinem univerſalis Eccleſiæ. Ipſam ſemper viguiſſe etiam apud Orientales, in libro de ſacris Ordinationibus diſertè teſtatur Simeon Archi-Epiſcopus Theſſalonicenſis: "A prin„cipio Miſſæ, & in exaltatione Divini Panis, & in ordinationibus, „& in aliis ſacris Myſteriis Epiſcopus Pallio ſemper ab humeris in „orbem cingitur". At verò Anaſtaſius Syncellus ſancti Germani veſtem calcavit extra Eccleſiam. Ergò ipſa non fuit Pallium. Audiamus rem à Georgio Cedreno: "Aliquando Germani, in Re„giam euntis, ſtolæ oram Anaſtaſius calcavit". Etiam in Græco textu eſt ſtola, non Omophorion. At verò ſtola erat veſtis honeſtiſſima, manicata, talaris, fluens uſque ad terram. Eâ utuntur etiam hodiè Græcorum Epiſcopi. Erat quidem mulieribus propria, quod tamen iſta vox virilem veſtem aliquando ſignificaverit, lucet ex Evangelio, ubi legimus ſanctos Angelos apparuiſſe in ſtola candida. Et ſimiles ſtolæ nobis promittuntur in futura vita. Fateor Joannem Zonaram ſcribere, quod Anaſtaſius calca-

calcaverit ſancti Germani Omophorion : Vocem largè accipit pro quavis veſte humerali. Unde & Latinus Interpres tranſtulit : "Cum „aliquando Germanum à tergo ſequeretur Anaſtaſius, & veſtem „ejus pedibus calcaſsêt". Proinde erat Mandya ſancti Germani. Dominus Archi-Epiſcopus videtur aſſerere id factum, ut Anaſtaſius admoneret Germanum. In quo dupliciter errat. Etenim Germanus admonuit Anaſtaſium. Nec calcatio eſt facta in iſtum finem, ſed ex ejus caſuali eventu aſſumpta eſt admonendi occaſio. Nec ſub Conſtantini Caballini, ſed evenerunt ſub Imperio Leonis Iſauri. Attamen hi errores non ſpectant ad notitiam Pallii.

Secundus error eſt, quod ipſa Pallii vox evincat ipſum fuiſſe indumentum integrum, non autem laneas aliquot Faſciolas. Joannes Morinus in Adnotationibus ad ſacras Græcorum ordinationes ſcribit aliquid non abſimile : " Antequam enarrare incipiamus, notabit
Num. 19. „Lector nomine Pallii hic nihil minùs ſignificari, quam quod mente „prius concepit. Pallium enim veſtis oblonga eſt, humeros & „totum corpus, aut maximam illius partem tegens. Sed Pallium „Eccleſiaſticum Latinum eſt faſcia lanea, duos aut tres digitos lata". Deſcribit & Latinum & Græcum Pallium, atque concludit: „Quamquam igitur nihil ſit illis cum Pallii miniſteriis commune, „antiquus tamen uſus obtinuit ut utrumque Pallium diceretur". Eſt incongrua doctrina. Etenim Eccleſia vocem iſtam non aſſumpſit ſine fundamento. Ipſum exponit in decimo nono originum libro ſanctus Iſidorus Archi-Epiſcopus Hiſpalenſis : " Pallium eſt „quo adminiſtrantium ſcapulæ conteguntur, ut dum miniſtrant, „expeditiùs diſcurrant". Et infra : " Dicitur autem Pallium à „pellibus. Quia priùs ſuperindumenta pellicea veteres induebantur, „quaſi pellea". At verò Eccleſiaſticum Pallium contegit adminiſtrantium Epiſcoporum ſcapulas, & eſſe ovinam pellem audivimus ſupra à ſancto Iſidoro Peluſiota : Ergo ejus ſignificatio non eſt hetroclita.

Tertius error eſt, quod Pelagius Pontifex, ac ejus Succeſſor Magnus Gregorius in ſuis literis loquantur de alia Pallii ſpecie : De veſte integra & talari. Eſt fatua aſſertio. Omnes, & quidem in magno numero, Gregorii epiſtolæ clamant oppoſitum. Clamant Gregorium loqui de Eccleſiaſtico Pallio, de modicis faſciis. Loquitur enim de Pallio, quod ipſe geſſit: Iſtud ipſum haud dubiè tranſmſit omnibus, aut certè pluribus per ſuum Patriarchatum Metropo-

tropolitis. Ipſum in ejus vita deſcribit Joannes Diaconus Romanæ Eccleſiæ: "In eo quod Pallium ejus byſſo candente contextum, L.4.C.80
„nullis fuiſſe cernitur acubus perforatum, ſic ipſum circa ſcapulas devolutum fuiſſe, non autem confixum dignoſcitur, ſicut ve-
„tuſtiſſimis muſivis, vel picturis oſtenditur". Dominus Archi-Epiſcopus laudat hoc teſtimonium, ideoque mirum eſt, quod ipſi non aperuerit oculos. Certè Magnus Gregorius in litteris ad Syagrium Epiſcopum Anguſtodunenſem laudat, & tranſmittit iſtud ipſum Pallium, de quo poſteà ad Lotharium Imperatorem reſcripſit Leo IV. "Mandaſtis ut Privilegium & Pallium Altheo Epi-
„ſcopo concederemus. Unde poſcimus, ut veſtra ſuper hoc Magni-
„tudo non indignetur. Quoniam quód ab ipſo Sanctiſſimo Papa
„Gregorio uſque ad hæc tempora noſtra factum minimè recordamur,
„facere non potuimus. Neque præfixos Patrum terminos immutare". Altheus erat Auguſto-Dunenſis Epiſcopus, ideoque per Imperatorem Lotharium tentavit à Leone IV. impetrare iſtud ipſum Pallium, quod ejus Prædeceſſor Syagrius obtinuerat à Magno Gregorio. Et quis humanâ mente adeò excidat, ut credat integram ac Imperialem veſtem fuiſſe ab Altheo poſtulatam? An Leo poſtea conceſſerit, ignoro. Interim Auguſto-Dunenſes Epiſcopi hodiè habent gratiam Pallii. Et conſtanter credunt à ſe geri iſtud ipſum, quod Gregorius tranſmiſit Syagrio.

Quartus D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod ex magni Gregorii verbis, affirmantibus Pallium eſſe eximium Epiſcopi Ornatum, concludat ipſum fuiſſe non laneas faſciolas, ſed plenum hominis indumentum. Etenim uti quædam vocabula non propter literas, ex quibus componuntur, ſed ob res ſignificatas ſunt ſacra vel prophana, honeſta vel inhoneſta, ita & quædam veſtimenta. At verò Epiſcopalis Pallii ſignificationem ſupra audivimus ab Iſidoro Peluſiota. Eandem laudat in rerum Eccleſiaſticarum Theoria ſanctusGermanus Patriarcha Conſtantinopolitanus: Humerale, quo Epiſcopus circumdatur, ſignificat ovis pel-
„lem, quam errantem cum Dominus inveniſſet, aſſumpſit. Ha-
„bet autem cruces, quia Chriſtus ſuper humeros geſtavit ovem
„ſuam". Et in libro de ſacris ordinationibus Simeon Archi-Epiſcopus Theſſalonicenſis: "Pallium manifeſtè ſignificat Dei
„Verbi incarnationem, quoniam nos, ovem perditam, inveniens

„ſuper humeres portat, naturamque humanam integram indu-
„tus, eamque ſibi coadunatam Deificavit, atque id ipſum quod
„aſſumpſerat, per Crucem & mortem Patri pro nobis obtulit,
„& ſuſcitans nos exaltavit. Ideo Pallium circumfert cruces,
„& lana texitur, & collo ac humeris Epiſcopi imponitur". Et
in libro de Miſſa ac templo ſcribit Pallium eſſe tantæ dignitatis,
ut in ſplendida magni introitus pompa primum locum teneat,
& agat ducem: "Pallium cruce inſignitum præcedit". Et adjun-
git cauſſam: "Quod ſignum Jesu ſit, & ipſum Jesum de cœlo
„oſtenſum iri hominibus præfiguret". Propter has ſignificatio-
nes affirmat Pallium, laneas faſciolas, "eſſe præcipuum & San-
„ctiſſimum ornamentum.

Nihilominus D. Archi-Epiſcopus pergit: "Præterea Pallium
„illud fuiſſe verè Pallium, hoc eſt, aliud quàm exiguam faſciam,
colligi poteſt ex iis, quæ refert Liberatus in capite decimo octavo
„Breviarii, ſcilicet ſententiam damnationis à Felice Papa latam
„adversùs Acacium Patriarcham Conſtantinopolitanum, quam
„is recipere noluerat, Pallio ejus alligatam fuiſſe à quodam Mo-
„nacho, dum Acacius ad celebranda Sacra ingrederetur": Ita
ut cogerentur, inquit, qui eas, "id eſt, Felicis literas adversùs
„Acacium". detulerant, per quemdam Monachum Acœmeten-
ſem ipſam damnationis chartam, dum ingrederetur ad celebranda
Sacra, ſuſpendere in ejus Pallio, & diſcedere. "Quibus addi
„poteſt locus Joannis Diaconi ex vita S. Gregorii, cujus autho-
„ritas efficiet, ne temerarius eſſe videar in hac ſententia pro-
„ferenda, ſimulque oſtendet jam ejus ævo diſcrimen ingens fuiſſe
„inter Pallium veterum, & illud quod ejus tempore in uſu erat.
„Affirmat enim B. Gregorium in veteribus picturis videri indu-
„tum Pallio ex byſſo candenti contexto, & nullis acubus per-
„forato, quod in morem veſtis humeros ejus operiebat". Ad-
ducit ſuperius laudata verba Joannis.

Reſpondeo Græcum & Latinum Pallium in quibuſdam conve-
nire, in quibuſdam diſtingui. Utrumque eſt laneum, & cruci-
bus inſignitum. Singularem Græci formam compendio deſcribit
in Annotationibus ad Græcorum ordinationes Joannes Morinus:
„Græcum Pallium eſt longa faſcia, ejuſdem cum latino, aut paulò
„majoris latitudinis, nempe trium digitorum, primò collum
„involvens, deinde à collo per medium pectus longè infra genua
deſcen-

„deſcendens". Eodem modo altera ejus pars deſcendit per medium dorſum. Diſertè hoc ſcribit Simeon Theſſalonicenſis: "Collo „& humeris Epiſcopi imponitur. Circa humeros anterius & poſterius". Et tale Pallium geſtavit magnus Gregorius. Et plures Romani Pontifices, ac alii Latinorum Epiſcopi. Quare utriuſque Pallii uſus videtur olim apud nos fuiſſe promiſcuus. Inſuper Latinum Pallium olim fuit longum, deſcendens uſque ad oras Caſulæ. Ita lucet ex antiquis per omnem latinam Eccleſiam picturis. Romanus Patriarchatus comprehendit plures Græcas Provincias: Nempe totum Orientale Illyricum. Hinc igitur Romani Pontifices, quoniam & Latinis & Græcis debebant tranſmittere Pallia, poſſint utrâque ſpecie fuiſſe indifferenter uſi. Cap. 7.

Quare primus D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod Joannes Diaconus dicat magni Gregorii Pallium fuiſſe inſtar veſtis. Etenim Joannes diſertè ſcribit ipſum fuiſſe devolutum circa ſolas ſcapulas. Scribit ejus nullam à ſui temporis Pallio fuiſſe differentiam, niſi quod eſſet ex lino contextum, & nullis acubus affixum, ſed devolutum. Hoc eſt, quod eſſet non latinum, ſed Græcum. Et ita lucet ex antiqua ſancti Gregorii pictura, quam vulgavit Frater Angelus Rocca, Epiſcopus Tagaſtenſis. Joannes non ſcribit fuiſſe Byſſinum: Sic enim non potuiſſet ſignificare ovem perditam. Scribit fuiſſe ex byſſo contextum, id eſt, intertextum. Texturæ fundus erat byſſinus. Cujus ſingularitatis radicem ignoro.

Secundus error eſt, quod Acœmetenſis Monachus Felicis tertii ſententiam affixerit Epiſcopali Pallio Acacii. Eſt res incerta, ideoque ſine errore non poſſit aſſeverari. Dubium faciunt hæc verba: "Dum ad celebranda Sacra ingrederetur". Dubium eſt, an agant de ſolemni proceſſu ex Veſtiario ad Altare, an de proceſſu è domo ad Eccleſiam. Certè in priori proceſſu Diaconi combinati ducunt agmen, Epiſcopus hinc inde ſuffulcitur à Diaconis, & Presbyteri ipſum ſubſequuntur, Ita ſcribit Simeon Theſſalonicenſis. Quomodò igitur Monachus potuiſſet iſthic affigere chartam Pallio Acacii? At verò poſterior proceſſio fiebat cum unico Diacono, ideoque erat aptior affixionem admittere. Porrò tunc Acacius non erat indutus Epiſcopale Omophorion.

Quidquid ſit, Græcorum Omophorion fuit ſemper idem. Lucet ex teſtimonio ſancti Iſidori Peluſiotæ. Et ex ſexta Synodo, quæ adverſus Macarium Antiochiæ Patriarcham exclamavit: "Maca- Act. 1.

 rius

„ſuper humeres portat, naturamque humanam integram indu-
„tus, eamque ſibi coadunatam Deificavit, atque id ipſum quod
„aſſumpſerat, per Crucem & mortem Patri pro nobis obtulit,
„& ſuſcitans nos exaltavit. Ideo Pallium circumfert cruces,
„& lana texitur, & collo ac humeris Epiſcopi imponitur". Et in libro de Miſſa ac templo ſcribit Pallium eſſe tantæ dignitatis, ut in ſplendida magni introitus pompa primum locum teneat, & agat ducem: "Pallium cruce inſignitum præcedit". Et adjungit cauſſam: "Quod ſignum JESU ſit, & ipſum JESUM de cœlo
„oſtenſum iri hominibus præfiguret". Propter has ſignificationes affirmat Pallium, laneas faſciolas, "eſſe præcipuum & San-
„ctiſſimum ornamentum.

Nihilominus D. Archi-Epiſcopus pergit: "Præterea Pallium
„illud fuiſſe verè Pallium, hoc eſt, aliud quàm exiguam faſciam, colligi poteſt ex iis, quæ refert Liberatus in capite decimo octavo
„Breviarii, ſcilicet ſententiam damnationis à Felice Papa latam
„adversùs Acacium Patriarcham Conſtantinopolitanum, quam
„is recipere noluerat, Pallio ejus alligatam fuiſſe à quodam Mo-
„nacho, dum Acacius ad celebranda Sacra ingrederetur": Ita ut cogerentur, inquit, qui eas, "id eſt, Felicis literas adversùs
„Acacium". detulerant, per quemdam Monachum Acœmetenſem ipſam damnationis chartam, dum ingrederetur ad celebranda Sacra, ſuſpendere in ejus Pallio, & diſcedere. "Quibus addi
„poteſt locus Joannis Diaconi ex vita S. Gregorii, cujus autho-
„ritas efficiet, ne temerarius eſſe videar in hac ſententia pro-
„ferenda, ſimulque oſtendet jam ejus ævo diſcrimen ingens fuiſſe
„inter Pallium veterum, & illud quod ejus tempore in uſu erat.
„Affirmat enim B. Gregorium in veteribus picturis videri indu-
„tum Pallio ex byſſo candenti contexto, & nullis acubus per-
„forato, quod in morem veſtis humeros ejus operiebat". Adducit ſuperius laudata verba Joannis.

Reſpondeo Græcum & Latinum Pallium in quibuſdam convenire, in quibuſdam diſtingui. Utrumque eſt laneum, & crucibus inſignitum. Singularem Græci formam compendio deſcribit in Annotationibus ad Græcorum ordinationes Joannes Morinus:
„Græcum Pallium eſt longa faſcia, ejuſdem cum latino, aut paulò
„majoris latitudinis, nempe trium digitorum, primò collum
„involvens, deinde à collo per medium pectus longè infra genua
deſcen-

„deſcendens". Eodem modo altera ejus pars deſcendit per me- Cap. 7.
dium dorſum. Diſertè hoc ſcribit Simeon Theſſalonicenſis: "Collo „& humeris Epiſcopi imponitur. Circa humeros anterius & poſterius". Et tale Pallium geſtavit magnus Gregorius. Et plures Romani Pontifices, ac alii Latinorum Epiſcopi. Quare utriuſque Pallii uſus videtur olim apud nos fuiſſe promiſcuus. Inſuper Latinum Pallium olim fuit longum, deſcendens uſque ad oras Caſulæ. Ita lucet ex antiquis per omnem latinam Eccleſiam picturis. Romanus Patriarchatus comprehendit plures Græcas Provincias: Nempe totum Orientale Illyricum. Hinc igitur Romani Pontifices, quoniam & Latinis & Græcis debebant tranſmittere Pallia, poſſint utrâque ſpecie fuiſſe indifferenter uſi.

Quare primus D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod Joannes Diaconus dicat magni Gregorii Pallium fuiſſe inſtar veſtis. Etenim Joannes diſertè ſcribit ipſum fuiſſe devolutum circa ſolas ſcapulas. Scribit ejus nullam à ſui temporis Pallio fuiſſe differentiam, niſi quod eſſet ex lino contextum, & nullis acubus affixum, ſed devolutum. Hoc eſt, quod eſſet non latinum, ſed Græcum. Et ita lucet ex antiqua ſancti Gregorii pictura, quam vulgavit Frater Angelus Rocca, Epiſcopus Tagaſtenſis. Joannes non ſcribit fuiſſe Byſſinum: Sic enim non potuiſſet ſignificare ovem perditam. Scribit fuiſſe ex byſſo contextum, id eſt, intertextum. Texturæ fundus erat byſſinus. Cujus ſingularitatis radicem ignoro.

Secundus error eſt, quod Acœmetenſis Monachus Felicis tertii ſententiam affixerit Epiſcopali Pallio Acacii. Eſt res incerta, ideoque ſine errore non poſſit aſſeverari. Dubium faciunt hæc verba: "Dum ad celebranda Sacra ingrederetur". Dubium eſt, an agant de ſolemni proceſſu ex Veſtiario ad Altare, an de proceſſu è domo ad Eccleſiam. Certè in priori proceſſu Diaconi combinati ducunt agmen, Epiſcopus hinc inde ſuffulcitur à Diaconis, & Presbyteri ipſum ſubſequuntur. Ita ſcribit Simeon Theſſalonicenſis. Quomodò igitur Monachus potuiſſet iſthic affigere chartam Pallio Acacii? At verò poſterior proceſſio fiebat cum unico Diacono, ideoque erat aptior affixionem admittere. Porrò tunc Acacius non erat indutus Epiſcopale Omophorion.

Quidquid ſit, Græcorum Omophorion fuit ſemper idem. Lucet ex teſtimonio ſancti Iſidori Peluſiotæ. Et ex ſexta Synodo, quæ adverſus Macarium Antiochiæ Patriarcham exclamavit: "Maca- Act. 1.

 rius

rius meritò ab Epiſcopatu alienetur. "Nudetur circumpoſito ei „Pallio. Et hujus Pallii materiam & formam expoſuit in Relatione ad S. Agathonem Pontificem: "Macarium Paſtoritiâ pelle meritò „denudavimus". Etiam de S. Papa Silverio, dum degradaretur, ſcribit liber Pontificalis: "Sub-Diaconus Regionarius tulit Pallium „de collo ejus, & duxit eum in cubiculum, & exſpolians eum, in„duit eum Monaſticam veſtem". Pallium tegebat ſolum collum. Plenis veſtibus non in Synodo exutus fuit, ſed in cubiculo. Et de S. Martino Pontifice, dum Conſtantinopoli degradabatur, ſcribit authentica incogniti authoris epiſtola: " Carnifices exterius ejus „Pallium Sacerdotalis ſtolæ exuerunt, & ſcindentes alas tunicæ, „quæ erat interiùs, à ſummo uſque deorſum, circumpoſuerunt fer„rea vincula in ſanctam ejus carnem". Nempe loco Sacerdotalis Pallij. De ſancto item Ignatio Patriarcha Conſtantinopolitano, dum degradabatur, ſcribit Nicetas Paphlago: "Procopius Hypo„Diaconus, ablato à Patriarcha Pallio, veſteque reliquâ ſacrâ, „proclamabat". Pallium erat ſuprema omnium ſacrarum veſtium. Erat ſuperpoſitum Caſulæ. Proinde omnia iſta Pallia nequaquam fuerunt plena veſtimenta, ſed pelles paſtoritiæ, laneæ faſciæ. Quare & Acacius, dum celebrabat Divina, gerebat iſtam pellem. Et etiam poſt dorſum propendebat uſque ad oram Caſulæ. Unde & ad ipſam Monachus potuit ſuam chartam affigere. Eſt tamen res incerta. Incertum eſt, an affixio ſit facta intra Eccleſiam. Quidquid ſit, iſti, Epiſcopum plenè veſtienti, Imperiali Pallio nulla ſuffragatur authoritas, nullum teſtimonium, nulla antiqua pictura, nullum muſivum. Eſt heſternum figmentum.

CAPUT VIII.

An ſacrum Archi-Epiſcoporum Pallium ſit Imperiale Donum ac Beneficium?

DOminus Archi-Epiſcopus affirmat : "Alterum
,,quod mihi obſervaſſe videor notatu dignum,
,,nempè Pallium eſſe genus quoddam Impera-
,,torii indumenti, cujus uſum Imperatores per-
,,misêre Patriarchis, primâ fronte videri poſſet
,,audaciæ plenum, niſi fide-juſſores optimos da-
,,rem. Eccleſia namque Romana ita eſſe fatetur,
,,quæ Conſtantini donationem, ubi ſcriptum eſt Pallium Roma-
,,no Pontifici tributum beneficio iſtius Imperatoris, Decreto Gra-
,,tiani inſertam ſuſcepit. Aſſentior planè viris eruditis, qui dona-
,,tionem illam falſi arguunt, eo in primis argumento, quod à
,,Conſtantino eſſe facta dicitur. Fatendum eſt nihilominùs vetus
,,eſſe monimentum illud, & antecedere tempora Caroli Calvi, con-
,,trà quàm viſum eſt jis, qui antiquitatem ei maximam tribuere
,,exiſtimant, cum jam in rerum natura fuerit ævo Adriani primi,
,,& Caroli magni. Sufficit in præſentiarum, quod donatio illa,
,,cujus authoritas ſemper viguit in Romana Eccleſia, donec techna
,,iſta detecta eſt, originem Pallii tribuit Imperatoribus. Id enim
,,probat eam octingentos per annos invaluiſſe opinionem, & ob
,,hoc ipſum non poſſe argui novitatis. Arte tamen quâdam,
,,& induſtriâ opùs eſt, ut Pallium in hac donatione deprehendi
,,poſſit". Exiſtimat deprehendi in his verbis : "Deindè Diade-
,,ma, videlicet coronam capitis noſtri, ſimulque Phrygium, nec
,,non Super-Humerale, videlicet Lorum, quod Imperiale circum-
,,dare aſſolet collum, verùm etiam & Chlamydem purpuream, at-
,,que tunicam coccineam".

Demonſtrat per Phrygium, non Pallium, ſed Mitram intelligi, &
pergit de Super-Humerali, ſeu Loro: "Lora Faſcias aureas rectè dixe-
,,rimus, aut purpureas, aut prætextas, tunicæ cuidam aut Pallio alli-
,,gatas & connexas. Unde apud Flavium Vopiſcum legimus" tu-

nicas purpureas, rectas, dilores, & trilores. "Id eſt, tunicas pur„pureas, quibus duo aut tria lora prætexta erant alligata". Hinc concludit: "Donatio igitur illa duo quædam docet. Conſtanti„num videlicet dediſſe Lorum, ſive Faſcias, quibus indumentum „ejus ornabatur, & Chlamydem, id eſt, Pallium Imperiale. Un„de colligi non abſurdè poteſt Pallii vocabulum olim fuiſſe com„plexum, & Pallium ipſum Regium integrum, & Faſcias, ſive „Lora, quibus illud erat ornatum. Quapropter mirum videri non „debet, ſi Pelagius primus & ſanctus Gregorius tantoperè com„mendant pulchritudinem & ſplendorem hujus Pallii, quod ad „humum uſque dimittebatur, ut oſtendi ſuperiùs. Quia non ſo„lùm ex Loris conſtabat, ſed etiam ex Pallio Regio, ut notavit „Balſamon in Meditatione prima": Unde fit, ut ſanctiſſimi Patriarchæ, qui ſanctarum Eccleſiarum Dei Capitis vicem implent, Saccos induant, Tunicaſque fluviis ac triangulis, & Penulas multis crucibus depictas. "In Reſponſione trigeſima ſeptima ad inter„rogationes Marci Patriarchæ Alexandrini ait indumentum, cui" Sacco "&" Polyſtaurio "nomen eſt, in quo depictæ ſunt cruces, „indumentum eſſe, quo Patriarchæ ornantur ad differentiam alio„rum Epiſcoporum".

Audiamus totam fabulam: "Igitur hæc tria, Saccus, Sticha„rion, & Phenolion non erant ejuſdem coloris, & ad varios uſus „porrigebantur. Quippe Sticharion & Phenolion interdùm pur„purea erant, non undis, non crucibus ornata. Et nullo alio in „uſu erant, quam in officiis jejunii, & funeribus. Aliquando au„tem candida erant, undis quoque & crucibus ornata, eorum„que uſus uſurpabatur cum Sacco. Porrò Saccus neceſſariò can„didus eſſe debuit. Cui inſuper hæc neceſſitas adſtricta erat, ut „eo uti Metropolitani non poſſent, niſi in tribus diebus ſolemnium „Feſtorum, id eſt, Paſchæ, Pentecoſtes, & Natalis Domini, ut „obſervavit Demetrius Chomatenus, Bulgariæ Archi Epiſcopus, „in Reſponſione ad ſecundam Interrogationem Cabaſilæ. Unde „colligi videtur Saccum omnium optimè referre Pallium Latinorum, „cum in ſolemnibus tantùm feſtis diebus uſurpari potuerit à Metro„politanis, velut Pallium. Cæterùm quod attinet ad molem & „formam Sacci, eam colligere poſſumus ex verbis Balſamonis, „qui Meditatione primâ ait Saccum ſignificare veſtem opprobrii, „quæ Chriſto impoſita eſt. Cum autem Demetrius Chomatenus nos

„nos docuerit eum fuiſſe albi coloris, patet ejus deſcriptionem congruere cum ea, quam Joannes Diaconus exhibet in vita ſancti „Gregorii, cum ait Gregorii Pallium ex byſſo candente contex„tum fuiſſe in veteribus picturis".

Eſt integra ſylva errorum. Primus eſt, quod Romana Eccleſia jam ab octingentis annis probaverit famoſum inſtrumentum Conſtantinianæ donationis. Etenim plures Eruditi conſtantèr docent ipſum non eſſe adeò antiquum. Docent eſſe figmentum Joannis Cardinalis Diaconi, cognomento Joannis Digitorum, qui viguit ſub Imperio Ottonis tertii. Et multæ chartæ, multique libri ambulant per Orbem Chriſtianum, qui licèt tolerentur, non tamen probantur aut ſuſcipiuntur à Romana Eccleſia. Secundus error eſt, quod Romana Eccleſia iſtud inſtrumentum probarit, dum ſuſcepit Decretum Gratiani. Etenim per iſtam ſuſceptionem non probavit Gratiani omnia. Quædam ſolummodò permiſit aut toleravit. Eſt Eruditis exploratum. Et graves Authores teſtantur, quod ipſe Gratianus agnoverit iſtud inſtrumentum eſſe ſpurium. Tertius error eſt, quod Romana Eccleſia cenſuerit per iſtud inſtrumentum Romano Pontifici ac aliis Patriarchis donari Imperiale Pallium. Etenim ipſe Dominus Archi-Epiſcopus fatetur iſtam Aſſertionem eſſe plenam audaciâ novitatem, ideoque per omnes Mundi angulos venatur ipſi Fidejuſſores. Item profitetur opùs eſſe arte atque induſtriâ, ut iſta donatio in inſtrumento reperiatur. Hinc quartus error eſt, quod Romana Eccleſia laudatum in inſtrumento Imperiale Pallium per octingentos annos crediderit eſſe Epiſcopale. Eſt indigniſſima calumnia.

Quintus error eſt, quod Epiſcopale Pallium ab inſtrumento ſignificetur per Lorum & Chlamydem: Quod dicat ipſum fuiſſe Chlamydem ornatam Loris. Dominus Archi-Epiſcopus errat in primis rei veſtiariæ elementis. Omnes enim Romanarum veſtium vel modicè periti norunt lora, Clavos, Prætextas, aliaſque iſtiuſmodi Faſcias nequaquam fuiſſe Chlamydum ornamenta, ſed ſolarum Tunicarum. Waltrinium, virum eruditum, Octavius Ferrarius in libris de re veſtiaria rectè arguit, quod in libris de re militari ſcribat latos aut auguſtos Clavos à Tribunis fuiſſe additos ad Sagum ſeu Chlamydem, quoniam ſolis Tunicis indebantur. Et ipſe Dominus Archi-Epiſcopus rectè advertit à Flavio Vopiſco laudari non bilores aut trilores Chlamydes, ſed Tunicas. Deindè Chlamys

mys eſt militare indumentum. Imperialis Chlamys erat Principis Paludamentum, quo non utebatur, niſi in bello & caſtris. Proinde nequaquam convenit Romano Pontifici. Quis unquam Romanum Pontificem, quemvis Patriarcham, aut Metropolitam in libris legit, vel in Imaginibus vidit Chlamydatum aut Paludatum? Inſtrumenti confictor neſcivit quid eſſet antiqua Romanorum Chlamys. Pruditiſſimum Archi-Epiſcopum dedecet inſiſtere talibus veſtigiis.

Sextus error eſt, quod Pelagius primus ac Gregorius magnus laudent externam pulchritudinem & ſplendorem Pallii dimiſſi uſque ad terram. Etenim Paludamentum non erat ſplendidum. Erat ex lana. Aurea Paludamenta erant mali commatis. Res barbara. Deinde, Paludamentum Principis, licet militum Sagis ac Tribunorum Chlamydibus eſſet longius, paſſim tamen non extendebatur ad terram. Quidquid ſit, Dominus Archi-Epiſcopus peſſimè detorquet Pelagium Pontificem, ac magnum Gregorium. Etenim ambo, uti & Simeon Theſſalonicenſis, & cuncti alii Scriptores, Pallii magnificentiam & ſplendorem non in materia aut forma collocant, ſed in ſacris ejus ſignificationibus. Magnus Gregorius in literis ad Ioannem Ravennæ Metropolitam ſcribit Pallium eſſe "grave jugum atque vinculum cervicis noſtræ", quod non "pro „ſæculari", ſed "pro Eccleſiaſtica dignitate" ſit poſtulandum atque geſtandum, & adjungit: Nihil in Epiſcopali cervice "ſplendi„diùs fulget, quam humilitas". Palam affirmat Pallium fuiſſe non Chlamydem, aut aliud talare veſtimentum, ſed Ornatum ſolius cervicis. Ornatum nullius ponderis. Et tamen addit eſſe grave jugum atque vinculum. Hoc eſt, ſymbolum gravis jugi atque vinculi. Eâdem ratione eſt ornamentum non pro ſæculari, ſed pro Eccleſiaſtica dignitate portandum. Quia nempe gloria ejus eſt ab intùs. In ſacris ſignificationibus.

Septimus error eſt, quod Theodorus Balſamon per Saccos, per Tunicas fluviis ac triangulis ornatas, & per depictas multis crucibus Penulas intelligat Epiſcopale Pallium. Etenim intelligit tria diverſa Patriarcharum indumenta ac ornamenta, diverſiſſima à Pallio. Intelligit Saccum, Sticharion undulatum, & Phenolion Polyſtaurion, id eſt, Caſulam ornatam multis crucibus. Saccum deſcribit in libro de Miſſa & templo Simeon Theſſalonicenſis: "Sa„crum Phenolion ſublimiorem & ſupernè collatam Spiritus ſancti virtu-

„virtutem demonſtrat. In primis Saccus, quo per ludibrium Salva„tor indutus eſt. Idcircò & Sacci formam habet. Nec enim in „eo ſunt, quæ appellantur, manicæ. Manifeſtiùs hoc confirmat, „quod eo veſtiuntur è Pontificibus ſelecti & primi, ipſaque Sacci „appellatio". Per ſelectos & primos Pontifices intelligit Patriarchas. Quod ipſis ſolis permitteretur illud ornamentum, diſertè docet etiam Theodorus Balſamon in Reſponſis ad Quæſita Marci Patriarchæ Alexandrini. Attamen Georgius Phranzes ſcribit Lacedæmonis Metropolitam fuiſſe ipſo uſum. Idem de Monembaſienſi habemus apud Martinum Cruſium in Turco-Græcia. Videtur fuiſſe ſingulare quorundam Metropolitarum privilegium. Etenim Saccus erat ornamentum, quo ſolemniter etiam Imperator ornabatur. Hinc in libro de Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ officiis ſcribit Georgius Codinus : "Quando Imperator fert Stemma, „aliud indumentum non geſtat præter Saccum & Diadema". Et infra : "Palmarum feſto nihil aliud fert, niſi Stemma & Saccum". Erat veſtimentum oblongum & ſtrictum, ſimile ſacco. Omophorion ipſi ſuper-imponebatur. Adeò Saccus non erat Omophorion. Ejus formam Jacobus Goar nobis exhibet in imagine ſancti Patriarchæ Germani.

Quæſt.37. L.3. c.23. Cap. 6. Cap. 10.

Sticharion exponit in libro de ſacris ordinationibus Simeon Theſſalonicenſis, agens de Lectore ordinando in Subdiaconum : "Camiſion deponit, & Sticharion induit, Pontifice ipſum benedi„cente. Sed priùs ad Orientem versus ter Deum adorat, autho„rem & ſubminiſtratorem illuminationum, velut ad majorem il„luminationem, quæ Sticharion ſignificatur, accedens. Porphy„ream quidem veſtem exuit, quæ paſſionis indicium eſt, utpotè „vibices adhuc ſanguinolentas indicans ; ſed album Sticharion de„monſtrat puriores gloriæ Dei radios, amictumque perturbationis „expertem". Et in libro de templo ac Miſſa : "Primúm Sticha„rio induitur. Sticharion autem lucidum demonſtrat Angelorum „amictum". Et varii Græcorum rituales libri habent de ordinando in Subdiaconum : "Ordinandus adducitur indutus Stichario, & „cinctus". Et ſanctus Germanus in libro de ſacris ritibus : "Pri„mum Sticharion, cum album ſit, Divinitatis ſplendorem indi„cat, & Sacerdotis ſplendidam converſationem". Ipſum omninò laudat in Anaſtaſiæ ſomnio ſanctus Gregorius Nazianzenus : "Mi„niſtri in ſplendidis veſtibus adſtabant, imagines fulgoris Angeli-

Cap. 3.

„ci". Laudat Diaconos Sticharìo indutos, affirmatque ipſos fuiſſe imagines ſanctorum Angelorum, apparentium in ſtolis candidis. Georgius Codinus in præfato libro ſcribit etiam Imperialis Palatii Archi-Diaconum geſtaſse conſuetum Sticharion, & adjungit Sticharia per Quadrageſimam fuiſſe purpurea, exceptis tamen Dominicæ Annuntiationis Feſto, Palmarum Dominica, & Sabbato ſancto. Erant purpurea in omnibus diebus jejunii, ac in officiis defunctorum. Hinc Conſtantinus Cabaſilas, Dyrrachii Epiſcopus, novæ Epiri Metrọpolita, rogavit Demetrium Chomatenum, Archi Epiſcopum Bulgariæ: "An conſentaneum „ſit in purpureis Pontificum veſtimentis poni, quemadmodùm & „in albis, in Sticharìo quidem flumina„ in Phenolio autem cru„ces"? Et Demetrius reſpondit: "Conſuetudo Eccleſiæ purpurea „Pontificum veſtimenta vult eſſe ſimpla, & ſine prædictorum flu„minum & crucium adjectione". Et adjungit cauſſam: "Purpu„rea hujuſmodi veſtimenta ſunt luctus inſignia. In ſolis enim „jejunii diebus, & mortuorum memoriis aſſumuntur". Græci in Divinis officiis non habent nigrum aut violaceum colorem: Eos ſupplet ruber ſeu purpureus. Itaque Sticharion eſt idem, quod nobis Alba. Eſt commune Subdiaconis, Diaconis, Presbyteris, ac Epiſcopis. Verùm iſta Tunica eſt nobis ſemper alba, Græcis autem aliquandò purpurea. Et Theodorus Balſamon rectè dicit alba Epiſcoporum Sticharia habere ſingularia ornamenta: Nempe adſutos, ſeu intextos fluvios ac triangulos. Utique in diebus lætitiæ. Affirmat per iſta ſignificari "ſanguinis & aquæ rivos, „qui ex Divino Latere diſtillarunt". Etiam noſtræ ſolemniores Albæ habent ſua ornamenta. Et hinc vides, quid ſibi velit ſancti Athanaſii vita, dicens ipſum fuiſſe amictum Sticharìo & Byrrho. Item vides, quàm levibus fundamentis Dominus Archi-Epiſcopus nitatur, ut nobis perſuadeat Epiſcopale Pallium olim fuiſſe ſplendidam, ac talarem veſtem, donumque ac beneficium Imperatorium.

Tertium, à Theodoro Balſamone laudatum, Patriarcharum ornamentum erat Polyſtaurion, ſeu Phenolion Polyſtaurion. Græcorum Phenolion eſt idem, quod noſtra Caſula, ſeu Planeta, ideòq; Balſamonis tranſlator debebat non "Penulam", ſed dicere "Ca„ſulam". Porrò omnis Græcorum Caſula eſt ex lana. Hinc author Schiſmatici Tractatus, reperti in Conſtantinopolitano Patrum

trum Prędicatorum Conventu, Latinos uti de magno crimine arguit, quod habeant Caſulas ex Serico. Presbyterorum Phenolion eſt ſimplex, at verò Epiſcopale deſcribit in libro de templo ac Miſſa Simeon Theſſalonicenſis: "Pontifices Caſulam crucibus „plenam induentes, quæ & Multi-Crucium vocari ſolet, clarè do„cent, quoniam Paſſionis Domini ſignum eſt, ſe illum imitari, „qui per Paſſionem & Crucem conſummavit veram juſtitiam". Theodorus Balſamon in Meditatione de Patriarcharum Privilegiis diſertè docet iſtud ornamentum competere ſolis Patriarchis: "Nec „enim alii Epiſcopi Saccos, vel Caſulas multis inſignitas crucibus „induunt, nec Tunicas frequenti litera Gamma, trianguliſque de„pictas". At verò Simeon Theſſalonicenſis in præfato libro, ac in præfato Reſcripto Demetrius Chomatenus affirmant eſſe commune omnibus Epiſcopis. Quod ipſum demonſtrant antiquæ Græcorum Epiſcoporum picturæ. Nempe Polyſtaurion ſingulari jure quadrat Patriarchis. Quidquid ſit, denuò lucet labi Dominum Archi-Epiſcopum, dum Epiſcopale Polyſtaurion credit eſſe aut fuiſſe Epiſcopale Pallium.

Et certè Theodorus Balſamon in iſta Meditatione Omophorion diſertè diſtinguit à Polyſtaurio, Stichario, Sacco, omniquè alio Patriarchali ac Epiſcopali Ornamento: "Sanctorum Patriarcha„rum Epimanicia celebrant Domini manicas, quæ volens ſuſtinuit „ob ſalutem noſtram, dum inſtar Verberonis ad Caipham duce„retur. Collaria, lorum iſtud, quod vitam ad mortem traxit. „Tunicæ flumina habentes, ſanguinis & aquæ rivos, qui ex Di„vino Latere diſtillarunt". Hæc ſunt alba Sticharia. "Genualia „ſunt documentum illius lintei, quo Dominus Apoſtolorum pe„des terſit. Sacci, Pallium illud contumeliæ atque opprobrii. „Super-humeralia, ſeu Omophoria, Primitivi tranſitum ab inferis „ad cœlos. Inſignitæ multis crucibus Caſulæ, ſeu Polyſtauria „Phenolia, venerandæ Crucis univerſalem gloriam atque poteſta„tem. Quæ ſunt in his triangula, lapidem illum angularem, „Christum Deum noſtrum, qui disjuncta conjunxit". Palam diſtinguit Omophorion ab omnibus aliis. Et affirmat per Epiſcopale Collare ſignificari lorum, quo Christus Dominus fuit tractus à Judeis. Iſtud ipſum Collare exiſtimo eſſe lorum illud, quod laudat Conſtantini donatio.

Octavus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Latinorum

 Pallium

Pallium dicat eſſe idem præſertim cum Sacco Græcorum. Deo laus, quod tandem recedat à Polyſtaurio & Stichario. Attamen non minùs errat circa Saccum. Fateor hunc ſemper fuiſſe album. Item uſui non fuiſſe, niſi in tribus Domini feſtivitatibus. Etenim ad Conſtantinum Gabaſilam diſertè reſcripſit Demetrius Chomatenus: "Eccleſiæ conſuetudo Saccum purpureum nequaquam novit. Quan-,,doquidem Saccus in tribus tantummodò anni Dominicis feſtis ſuum ,,uſum præbet. Nimirùm Magno Paſchate Domini, Pentecoſte, ,,& Natali CHRISTI. Hoc igitur ſatis plenam fidem facit neceſſe ,,non eſſe, ut Saccus ſit purpureus". Nempè purpureus color apud Græcos eſt triſtitiæ & luctus, ideoque non convenit iſtis feſtivitatibus. At verò non ſolùm Græci, ſed etiam Latini Epiſcopi longè frequentiùs ornantur Pallio. Et Sacci formam eſſe à Pallio diverſiſſimam, eſt ſupra demonſtratum. Ex quibus omnibus lucet Dominum Archi-Epiſcopum miſerabiliter labi.

Nihilominùs pergit: "Sed præter illam Eccleſiæ Romanæ ,,confeſſionem, quæ octingentis abhinc annis agnovit Pallium, ,,quo Romani Pontifices utuntur, Imperatorium eſſe benefi-,,cium, ſuppetunt etiam graviſſima hujus rei argumenta, qui-,,bus contradici non poſſe exiſtimo". Quis æquis auribus ſuſtineat tantam Romanæ Eccleſiæ contumeliam? Eſt abundè revicta. Porrò aliud irrefragabile Domini Archi-Epiſcopi argumentum eſt authoritas Liberati Diaconi, de Anthimo Patriarcha Conſtantinopolitano, per Agapetum Pontificem degradato, in

Cap. 21. Breviario ſcribentis: "Anthimus videns ſe Sede pulſum, Pallium ,,quod habuit, Imperatoribus reddidit, & diſceſſit, quò eum ,,Auguſta ſuo patrocinio tueretur". Dominus Archi Epiſcopus commentatur: "Nihil dici potuit apertiùs. Reddere enim ad ,,eum refertur, à quò res quæpiam accepta eſt. Sed ne quis ,,hujus argumenti vim eludere ſe poſſe putet eo prætextu, quod ,,cum Anthimus Juſtiniani & Theodoræ ſuffragatione ad hanc ,,Sedem promotus eſſet, Pallium ob hoc eis reddere voluerit, ,,addam & argumentum aliud, ex eadem antiquitate petitum".

Reſpondeo longè aliter fuiſſe proceſſum in degradatione Pauli Patriarchæ Alexandrini, de qua idem Liberatus: "Imperator ,,Juſtinianus miſit Pelagium Diaconum, & Apocriſarium primæ ,,Sedis Romanæ, Antiochiam cum Sacris ſuis, quibus præce-,,pit, ut cum Efremio ejuſdem urbis Epiſcopo, & Petro Hie-

roſoly-

„roſolymita, & Hypatio Epheſino, venirent Gazam, & Paulo „Epiſcopo Pallium auferrent, eumque deponerent. Pelagius „ergo profectus Antiochiam, & inde Hieroſolymam, cum „memoratis Patriarchis & aliquantis Epiſcopis venit Gazam. Et „auferentes Paulo Pallium depoſuerunt eum. Et Ordinaverunt „pro eo Zoilum". Et de ſancto Germano Patriarcha Conſtantinopolitano, per Imperatorem Leonem Iſaurum dejecto, ſcribit Georgius Cedrenus: "Germanum Leo Patriarchæ ſolio dejecit. „Et is Super-Humerale in ſacra Menſa magni Templi deponens, „reſignavit munus ſuum, atquè diſceſſit". Proinde Anthimi facinus fuit profana hæretici hominis audacia, cujus aliud non exſtat exemplum. Et reverà ille Epiſcopatum à Theodora Auguſta per intruſionem acceperat: Hinc eâdem, quâ intraverat, portâ exivit.

Audiamus & aliud Domini Archi-Epiſcopi ex Eccleſiaſtica antiquitate petitum argumentum: "Epiſcopus Arelatenſis novâ „quâdam & peculiari dignitatis Prærogativâ auctus erat bene„ficio Zozimi ſummi Pontificis. Eam deinde auxit & Symma„chus Sedis Apoſtolicæ Vicariatu per Gallias & Hiſpanias. Auxa„nius ad hanc Cathedram evectus præter Papæ Vigilii Vica„riatum Pallio etiam inſigniri cupiit. Quod Pontifex diſtulit, „donec ab Imperatore Juſtiniano probatum foret. Hujus au„tem dilationis hanc reddit cauſſam": Ut & vobis gratior præſtitorum cauſſa reddatur, dum quæ poſtulatis, cum conſenſu Chriſtianiſſimi Principis deferuntur, & nos honorem fidei ejus ſervaſſe cum competenti reverentia judicemur. "Id eſt, fidem „ſervaſſe Imperatori cum debita reverentia. Et biennio poſt, cum „Epiſcopo illi morem geſſiſſet ſecundùm deſiderium Childeberti „Regis, eum hortatur, ut preces ad Deum fundat pro Juſti„niano & Theodora, qui annitente Beliſario conſenſerant, ut „Auxanio Vicariatus ille tribueretur, utquè Pallium ad eum „mitteretur": Qui pro his Charitati veſtræ mandandis præbuêre conſenſum, "inquit Vigilius Papa in epiſtola ad Auxanium". „Auxanio verò defuncto, Succeſſorem ejus Aurelianum eodem „honore proſecutus eſt Vigilius, ut Regis Childeberti votis ob„ſequeretur, Sed Epiſtolâ ad Aurelianum ſcriptâ juſſit, ut Be„liſario gratias ageret, qui & laborem & ſumptus itineris, quod „Aureliani Tabellarius ad Juſtinianum inſtituerat, ſuâ curâ ab-

 ſtulerat.

„ſtulerat, & conſenſum Principis obtinuerat pro hoc beneficio.
„Gregorius tamen primus & Vicariatum & Pallii uſum conti-
„nuavit Virgilio Arelatenſi Epiſcopo, non exſpectato conſenſu
„Imperatoris Orientis, ſufficere ratus conſenſum Childeberti Re-
„gis Franciæ, quod uſu jam receptum eſſet, ut Pallium tribue-
„retur Epiſcopis Arelatenſibus. At ſequenti anno, dum Regina
„Brunichildis optaſſet, ut Syagrius Auguſtodunenſis Epiſcopus
„Pallio honeſtaretur, non refragatus eſt Pontifex, ſed tamen
„non ante conceſſit, quàm conſultus Imperator per Gregorii
„Diaconum, in Conſtantinopolitana urbe commorantem, reſ-
„pondit ſibi placere, ut ita fiat". Syagrio, inquit, Pallium
dirigere ſecundùm poſtulationem veſtram voluimus. Propter
quod & Sereniſſimi Domini Imperatoris, quantum nobis Dia-
conus noſter, qui apud eum Reſponſa Eccleſiæ faciebat, inno-
tuit, prona voluntas eſt, & concedi hoc omninò deſiderat. "Hìc
„nunc interrogo, quæ tandem ratio excogitari poſſit, quâ oſten-
„datur neceſſitas conſenſus Imperatoris, ut Syagrio Pallium abſ-
„que Vicariatu concedi poſſet, & Auxanio, Aurelianoque cum
„Vicariatu conjunctum? Sanè nullam aliam reperiri poſſe ar-
„bitror, quam jus illud, quod ſibi Imperatores retinuerant in
„conceſſione horum indumentorum, quæ cum Imperialia eſſent,
„& ſummo Pontifici, cæteriſque Patriarchis conceſſa ab Impera-
„toribus, vulgari non poterant abſque eorum conſenſu. Mul-
„tò minùs abſque eorum conſenſu tribui poterant Gallicanis Epi-
„ſcopis, qui cum Regis Francorum Imperio ſubjecti eſſent,
„authoritatem Imperatoris non agnoſcebant. Indumenta qui-
„dem Imperialia cum Rege Lazorum communicata ſunt, ſed à
„Juſtiniano, ut ſcribit Procopius. Par igitur erat, ut ſummus
„Pontifex Imperatorum conſenſu non deſtitueretur, cum Epiſco-
„pis Gallicanis honorem illum recenter tribuebat. Cæterum ne-
„ceſſitas illa conſenſus Imperatoris, ex dignitate Pallii petita,
„honorificentior haud dubiè eſt pro Sede Apoſtolica, quàm ſi
„quis eam arceſſat ab inſita quibuſdam opinione, non licere vi-
„delicet ſummo Pontifici gratificari cuiquàm Epiſcopo abſque
„conſenſu Imperatoris".

Oportet etiam Dominum Archi-Epiſcopum quædam interro-
gari. Primò, ubinam ſint authenticæ tabulæ, quibus Romani
Imperatores Romanis Pontificibus ac aliis Patriarchis conceſſerunt
indu-

indumenta Imperialia ? Quis iſtarum tabularum meminit ? Quis refert aliquod ipſarum fragmentum ? Dum ſimile quid videro, credam emanaſſe. Et ſanè famoſum Conſtantinianæ donationis inſtrumentum iſta ornamenta donat non Patriarchis, ſed ſolis Romanorum Pontificibus. Hinc Michaël Cerularius Patriarcha Conſtantinopolitanus, antequam purpureos Compagos præſumeret, ſceleratè edixit Papalia privilegia ſimul cum Imperialibus demigraſſe ex antiqua Roma in novam. Deinde, quis unquam Romanus Pontifex, aut quis Patriarcha fuit viſus indui ornamentis Imperialibus ? Ego nullum ſcio, niſi unicum Bonifacium octavum, qui primo ſui Jubilei die in Papali, ſecundò die ſe in Imperiali ornatu oſtendit populo. Ita ſcribit Supplementum Conrardi Abbatis Uſpergenſis. At iſta oſtenſio, quia prǽſertim invaſit Galliæ Regnum, apud Gallos eſt modicæ authoritatis.

Secundò Dominus Archi-Epiſcopus eſt interrogandus, ſi Juſtiniani ac Mauricii Imperatorum tempore Gallicani Epiſcopi non agnoverint Imperatoris poteſtatem, cur ſine ipſius gratioſo conſenſu non potuerunt obtinere Pallium ? Quid opus conſenſu illius, cui nulla eſt in nos poteſtas ? Certè Pelagius primus ad Childebertum Francorum Regem ſcripſit de Juſtiniano : "Pater veſter Clementiſſimus Imperator" ? Quis Pater ſine authoritate in Filium ? Et ad Imperarorem Leonem Iſaurum, lapſum in Iconoclaſticam hæreſim, ſcripſit Gregorius ſecundus : "Teſtis eſt Deus, qualcumque miſiſti ad nos epiſtolas, auribus cordibuſque Regum Occidentis obtulimus, pacem illorum tibi ac benevolentiam conciliantes, teque commendantes, & mirificè efferentes, quomodò & antea converſantem intuebamur. Idcircò etiam Laureata tua receperunt, ut Reges à Regibus honore affici convenit. Idque cùm nondum inceptum hoc, conatumque tuum, quo adversùm imagines inſurrexiſti, audiviſſent. Cum verò didicerunt, tunc projecta tua Laureata conculcarùnt, & faciem tuam conciderunt". Quid ſit Laureata recipere, exponit præfatio ad undecimum librum epiſtolarum ſancti Gregorii : "Coronatus eſt Phocas, & Leontia Auguſta, Septimi in Palatio. Venit autem Icona ſupraſcriptorum Phocæ & Leontiæ Auguſtorum Romam. Et acclamatum eſt eis in Lateranis, in Baſilica Julii, ab omni Clero, vel Senatu" : Exaudi Chriſte. Phocæ Auguſto, & Leontiæ Auguſtæ vita. "Tunc juſſit ipſam Iconam Dominus Beatiſſimus,

Epiſt. 3.

&

„& Apoſtolicus Gregorius Papa reponi in Oratorio ſancti Cæſarii „Martyris intra palatium". Quare Laureatorum receptio erat manifeſta profeſſio obedientiæ. Et hinc inter palmaria crimina, de quibus Patriarcham ſuum Dioſcorum apud Synodum Chalcedonenſem accuſarûnt quidam Alexandrini, fuit rejectio Laureatorum. Quapropter omnes Occidentales Reges dudùm retinuerunt & agnoverunt aliquid obedientiæ erga Romanum Imperium. Et jure merito. Etenim aliquam ejus partem invaſerant ac detinebant.

Quod præſertim verum eſt de Regno Burgundiæ. Hinc enim in literis ad Conſtantinopolitanum Epiſcopum ſanctus Avitus Archi-
Epiſt. 7. Epiſcopus Viennenſis Regem ſuum Sigiſmondum appellat Patri„cium, ejus Filium". Et in Epigraphe epiſtolæ ad Vitalianum
Epiſt. 42. Senatorem appellat ipſum "Comitem". Nempè Anaſtaſius Imperator ipſum creaverat Patricium & Comitem. Et in hac epiſtola ipſe Sigiſmondus Anaſtaſium appellat "Clementiſſimum com„munem Dominum". Et adjungit : "Inſinuate attentiùs obe„dientiæ famulatum, quem nunc in obſequio, ſemper habemus „in voto". Et iterùm : "Quoſcumque honorum privilegiis erigi„tis, Romanos putare debetis". Proindè Patricius & Comes non
Epiſt. 69. poterat non eſſe Romanus. Et in alia epiſtola ſcribit : "Dulce „eſt, ſi hi quos militiæ faſcibus, & peculiaris gratiæ pietate ſuſ„tollitis, quos in extremis terrarum partibus aulæ pollentis con„tubernio, & venerandâ Romani nominis participatione ditatis, „ſpecialiter gaudia veſtræ Perennitatis agnoſcant, quæ generali„ter cunctis fama concelebrat. Ornat quippè Imperii veſtri amplitu„dinem longinquitas Subditorum, & diffuſionem Rei-publicæ ve„ſtræ aſſerit, quod remotiùs poſſidemur". Sub hoc onere Clo-
anno 517. dovæus acquiſivit Burgundiam, & Childebertus poſſedit. Hinc de ipſo ſcribit Abbas Regino : "Mauritius Imperator Childeberto Regi „Francorum quinquaginta millia Solidorum per ſuos Legatos di„rexit, petens ut Longobardos de Italia exterminaret. Qui cum „Francis Italiam intrat. Longobardi ei munera tribuunt, & pa„cem cum eo faciunt. Imperator Solidos requirit, ſed ille virium „ſuarum potentiâ fretus pro hac re nec Reſponſum reddidit". Et ſtatim infra : "Mauritius Imperator Legationem ad Childebertum „Regem dirigit, ei mandans, ut quod priùs non fecerat, nunc „adimpleret. Ut Longobardos ab Italia removeret. Qui exercitum

„citum in Italiam direxit, & commiſſâ pugnâ cum Longobardis „Francorum acies graviter attritæ ſunt". At verò Arelata & Auguſtodunum erant in Regno Burgundiæ. Hinc igitur Romani Pontifices ſine Auguſti Principis licentia non poterant iſthic creare Apoſtolicos Vicarios, nec elargiri Pallia, nec alios impartiri ſacros honores. Auguſtus Princeps volebat eſſe ſecurus de perſona.

Ex eodem Principio Hormiſdas Pontifex, dum ſancto Remigio per Clodovei Regnum commiſit vices ſuas, non agnovit Imperatorem: Quod nempè nec Clodoveus ipſum agnoſceret. Præſertim poſt occiſum Syagrium Romanorum Patritium. Eo modo in Angliam tranſmiſit ſancto etiam Auguſtino Archi-Epiſcopo Cantuarienſi, promittens ſimiliter tranſmittere futuro Eboracenſi. Quod nempè Romani, dum ex Britannia ſuam extraxêre militiam, renunciaſſent omni in ipſam juri, ac plenæ libertati reddidiſſent. Eadem de cauſſa laudatus Gregorius eundem Ornatum ſine iſta licentia tranſmiſit ſancto Leandro Archi Epiſcopo Hiſpalenſi. Lucet ex ejus literis ad Richaredum Regem Hiſpaniæ: "Reverendiſſimo Fra- Lib. 7. Indict. 2. Epiſt. 127.
„tri & Co-Epiſcopo noſtro Leandro Pallium à beati Petri Apo„ſtoli Sede tranſmiſimus, quod & antiquæ conſuetudini, & noſtris „moribus, & ejus bonitati atque gravitati debebamus. Item A„nagnoſtico ante longum tempus, dulciſſima mihi veſtra Excel„lentia, Neapolitano quodam juvene veniente, mandare curave„rat, ut piiſſimo Imperatori ſcriberem, quatenùs Pacta in Charto„phylacio requireret, quæ dudum inter piæ memoriæ Principem „Juſtinianum & jura Regni veſtri fuerant emiſſa, ut ex his col„ligeret, quid vobis ſervare debuiſſet. Sed ad hoc faciendum duæ „res mihi vehementer obſtiterunt. Una, quia Charto-phylacion „prædicti piæ memoriæ Juſtiniani Principis tempore, ita ſurripiente „ſubitò flamma incenſum eſt, ut omninò ex ejus temporibus penè „nulla charta remaneret. Alia autem, quia quod nulli dicendum „eſt, ea quæ contra te ſunt, apud temetipſum debes documenta „requirere, atque hæc pro me in medium proferre". Docet plura. Primò, quod Romani Imperatores Hiſpaniam à Gothis conſtanter repetierînt. Secundò, quod ad evitanda bella, & ad unicuique ſervanda ſua jura tandem Imperator Juſtinianus cum Gothorum Regibus inierit Pacta pacificatoria. Tertiò, quod iſtorum Pactorum quidam Gothis, quidam articuli faverint Romanis. Quartò,

quod horum Romanis faventium articulorum palmaris fuerit, ut Gothi ſupra ſe agnoſcerent Romanum Imperium. Hinc Juſtinianus ſe inſcripſit Imperatorem etiam Gothicum. Quintò Gregorius docet, quod inter Mauricium Imperatorem & Richaredum Regem circa iſta Pacta fuerint quæſtiones: Quod Mauricius quædam poſtularit, quæ Richaredus volebat non debere. Sextò, quod Richaredus hac de cauſſa rogaverit Gregorium, ut ipſum originale inſtrumentum dignaretur flagitare à Mauricio. Septimò, quod Gregorius judicaverit iſtud non expedire. Nempè quod exuſtum eſſet Imperiale Charto-phylacion, ideòque forſan & iſtud inſtrumentum, atque ita Richaredus jam eſſet in ſua primæva libertate. Etenim Gregorius ex cauſſis diligebat piiſſimum Richaredum. Quam pietatem Hiſpaniarum Reges, ideòque & affectum Romani Pontifices huc uſque continuarunt. Ex iſta igitur, quæ forſan & in Pactis fuerat expreſſa, libertate Gregorius ſancto Leandro, inconſulto Mauricio, tranſmiſit Pallium. Sua etiam Pacta Burgundionum Reges iniverant cum Imperio: Propter ipſa Romani Pontifices ad iſtorum Epiſcopos ſine illius venia non potuerunt iſtum Ornatum tranſmittere. Nec ſuas vices delegare. Hæc eſt vera & authentica ratio. Iſtud autem Imperiale Pallium, cujus apud antiquos Scriptores aut Pictores nulla eſt penitus memoria, eſt merum phantaſma ac nugamentum.

Nihilominùs Dominus Archi-Epiſcopus pergit: " Exſtat in „hanc ſententiam locus ſingularis apud ſanctum Gregorium, qui „Imperatorem rogat, ut Anaſtaſius Patriarcha Antiochenus, qui „Sede ſuâ pulſus erat, apud Sedem Apoſtolicam commorari poſſet, „ac dignitatem ſuam retinere", conceſſo uſu Pallii. "Cur au„tem beneficium hoc ab Imperatore poſtulet Gregorius, nulla „alia ratio eſſe poteſt, quam quod Patriarcha ille Pallium ab Im„peratoris munificentia habebat". Reſpondeo eſſe incongruam & falſam rationem. Etenim quis unquam Patriarcha aut Metropolita fuit per Imperatorem inveſtitus Epiſcopali Pallio? Aliquando Græcorum Imperatores, uti & Latinorum Reges, inveſtiverunt per Pedum; nunquam per Pallium. Hujus Inveſtituræ nullum eſt exemplum, niſi forſan prophani Conſtantini Patriarchæ Conſtantinopolitani, quem facinoroſus Imperator Conſtantinus Caballinus in Eccleſiæ Ambonem duxit, & iſthìc coram omni Populo veſtivit in Patriarcham. Impoſuiſſe ipſi poſſit etiam Omophorion,

phorion. Audiamus verba Gregorii in literis ad Sebaſtianum Epiſcopum Rhizinienſem : "Indico ſuggeſtionem me apud piiſſimos „Dominos ſummis precibus plenam feciſſe, ut virum beatiſſimum „Dominum Anaſtaſium Patriarcham, conceſſo uſu Pallii, ad bea„ti Petri Apoſtolorum Principis limina, mecum celebraturum „Miſſarum ſolemnia, tranſmittere debuiſſent, quatenùs ſi ei ad „ſuam Sedem reverti minimè liceret, ſaltem mecum in honore „ſuo viveret. Sed quæ cauſſa contigerit, ut eadem Scripta reti„nerem, præſentium Lator vobis innoteſcet. Ejuſdem tamen Do„mini Anaſtaſii animum cognoſcite, & quidquid ei de hac re pla„cuerit, veſtris mihi epiſtolis indicate". Gregorius rem tentare noluit ſine Anaſtaſii Beneplacito. Ne forſan Urbica habitatio ipſi non placeret. L. 1. Ep. 27.

Rem illuſtrat in magni Gregorii vita Joannes Diaconus: "Ab „adverſis Poteſtatibus prægravatos fortiſſimus Miles Chriſti Gre„gorius viriliter defendebat, injuſtèque dejectos non ſolùm inter „depoſitos non habebat, verùm etiam priſtinis gradibus authori„tatis ſuæ privilegio reformabat, Nam Anaſtaſium Antiochenum „Patriarcham, qui Joannem Conſtantinopolitanum Præſulem vo„ce liberâ reprehendens, Imperatoris Juſtini juſſu detruſus in exi„lium, ab ipſis Joannis Papæ temporibus uſque ad ſui Pontifica„tus tempora permanebat, mox ut ſummum Sacerdotium meruit, „eum inter Patriarchas reputans, talibus Scriptis animavit": Præterea ſicut Patriarchis aliis, Paribus veſtris, Synodicam vobis epiſtolam direxi. Quia apud me ſemper hoc eſtis, quod ex omnipotentis Dei munere accepiſtis eſſe, non quod ex voluntate hominum putamini non eſſe. "Item eidem in aliâ epiſtola poſt non„nulla ſcribens": Fraternitati tuæ indico, quia à Sereniſſimis Dominis, quantis valuì precibus, poſtulavi, ut vos, honore reſti„tuto, ad ſancti Petri Apoſtolorum Principis limina venire, & quouſque ita Deo placuerit, hic mecum vivere concedant, quatenùs dum vos videre meruero, peregrinationis noſtræ tædium, de æterna Patria invicem loquendo, relevemus. " Deniquè ſtu„dioſiſſimus Pater Gregorius tamdiù penes Mauricium Imperato„rem ſuggeſtionibus ſuis imminuit, donec poſt multorum anno„rum curricula magnus Anaſtaſius proprio Throno redderetur". L. 4. C. 25.

Anaſtaſii cauſſam exponit Evagrius Epiphanienſis : "Juſtinus Im„perator Anaſtaſium Antiochenâ Sede exturbavit, his illi objectis L. 5. C. 5.

 crimi-

,criminibus. Primum, quod ſacrum Theſaurum extra modum, „& in nullum neceſſarium uſum profunderet. Deinde, quod con„vitia in ipſum jecerat, Anaſtaſium enim, cum rogaretur, quid „cauſſæ eſſet, cur ſacrum Theſaurum tam effusè conſumpſiſſet, reſ„pondiſſe ferunt": Ne à Juſtino, communi Orbis pernicie, diriperetur. "Quin etiam dicitur Juſtinus Anaſtaſio ſuccenſuiſſe, quod „poſtulanti ei pecuniam, cum Epiſcopus eſſet deſignatus, Ana„ſtaſius dare noluit". Haud dubiè primum crimen fuit calumnia. Nam magnus Gregorius ſemper Anaſtaſium, nunquam ipſi ſuperordinatum Gregorium agnovit pro Patriarcha. Interim Anaſtaſium, quod Mauricii Auguſti Anteceſſorem, & uxoris cauſsâ Avum offendiſſet, Gregorius ſine iſtius Beneplacito non poterat reponere in Thronum. Hinc priùs honori reddere ſtuduit, deinde Throno. Rogavit Mauricium, ut ipſum in Patriarchali dignitate permitteret ſecum morari. Hæc verba, "Conceſſo uſu pallii", ſunt eadem cum his: "Reſtituto honore". Quia nempe Pallium eſt Epiſcopalis honoris ultimum complementum. Quapropter non ſolius Pallii, ſed totius Epiſcopalis dignitatis uſum permitti Anaſtaſio poſtulavit Gregorius. Poſtulavit à Principe, non quod eſſent ejus beneficia, ſed quod ob ipſum offenſum, licèt injuſtè, ejectus Epiſcopus ſine recepta ejus gratia non poſſet reduci. In variis exemplis iſtud ipſum vidit etiam Gallia.

Dominus Archi-Epiſcopus tandem concludit: "Hieronymus „Rubeus in hiſtoria Ravennatum edidit Reſcriptum quoddam ſub „nomine Imperatoris Theodoſii, quo Princeps ille plurimas civi„tates ſubjicit Metropoli Ravennatenſi, Palliique uſum Epiſcopo „ejus concedit. Verùm Reſcriptum illud omninò ſuppoſititium „eſt, & egregiè refutatum ab Illuſtriſſimo Cardinale Baronio, „ipſa Latini ſermonis ſpurcitie omnem ejus authoritatem elevante „apud Eruditos. In eo tamen cogor à Baronio diſſentiri, quod „enixè contendat Pallium Epiſcopo tribui non poſſe ab Impe„ratore, eo quod ſit indumentum Eccleſiaſticum. Nam præterea „ſuſpicor Pallium ætate Theodoſii non fuiſſe in uſu apud Eccle„ſiam. Neque mihi admodùm placet, quod ſcribit Anaſtaſius, „Marcum Papam Epiſcopo Oſtienſi conceſſiſſe, ut Pallio uti poſ„ſet in conſecratione ſummi Pontificis".

Reſpondeo Dominum Cardinalem Baronium rectiſſimè contendere Pallium, quoniam eſt Eccleſiaſticum veſtimentum, tribui non

poſſe

poſſe ab Imperatore. Eadem enim de cauſſa Romani Pontifices, & omnis Latina Eccleſia, & Imperatorem, & omnes Reges excluſit ab Antiſtitum Inveſtitura per porrectionem Epiſcopalis Pedi. Romani Pontifices pro iſta Eccleſiæ libertate quantas & quales ſuſtinuerunt calamitates & perſecutiones? Et exiſtimo, quod iſtud fictitium diploma ſolummodò confirmet factam à Romanis Pontificibus gratiam. Verba non cogunt ad aliud. Nec prodiit ſub Theodoſii, ſed ſub nomine Valentiniani tertii. Porrò adducta Domini Archi-Epiſcopi ſuſpicio eſt non ſolummodò temeraria, ſed palam falſa. Quod enim Pallium ſit Apoſtolicum Inſtitutum, confido eſſe demonſtratum. Et ſanctus Iſidorus Peluſiotes, qui ſub Theodoſii Imperio floruit, hodiernum Pallium laudat uti rem antiquam. Quod Oſtienſis Epiſcopus gaudeat antiquiſſimo jure conſecrandi Romanum Pontificem, ſupra audivimus à ſancto Auguſtino. An iſtam ob cauſſam acceperit Pallii gratiam à ſancto Papa Marco, fateor non eſſe certiſſimum. Unus enim id teſtatur author libri Pontificalis. Exiſtimo tamen ipſum non ſcripſiſſe ſine fundamentis.

Quæſtio eſt, & multorum admiratio, quare Dominus Archi-Epiſcopus has inconditas contra Epiſcopale Pallium fabulas ſparſerit per Eccleſiam? Reſpondeo cauſſam ab ipſo edici: "Poſt explicatam priorem Gloſſæ", quæ docet plures eſſe Archi-Epiſcopos, qui à ſummo Pontifice non conſecrantur, ſed ſolummodò Pallium accipiunt, "obſervationem ſupereſt, ut ad ſecundam veniamus. „Cum itaq; ibi ſcriptum ſit nonnullos eſſe Metropolitanos, qui non „confirmantur à Papa, ſed tamen ab eo Pallium accipiunt, ob„ſervationes & ipſe meas circa hanc materiam proponam, quæ „magni eſt momenti, & argumenta quæ inde peti poſſunt. Op„tabant ſanè olim ſummi Pontifices, ut omnes Metropolitani, qui „ad eorum Patriarchatum pertinebant, aliquod confirmationis ge„nus à Sede Apoſtolica acciperent. Verùm quia ubique recep„tum erat conſecrationes fieri poſſe extra Italiam abſque eorum „conſenſu, vim ei legi palam adferre noluerunt, ſed Metropoli„tanos rei cujuſdam novæ miraculo velut obſtupefecerunt, quæ „in initio magnifica, paulatim tamen antiquam eorum libertatem „per cuniculos infregit: Et Synodorum Provincialium authoritatem „peſſumdedit. De Pallii uſu loquor, cujus origo cum ſit ſatis „vetuſta, effectus tamen ejus, & cætera quæ nunc uſurpantur, anti-

„antiquitati prorsùs ignota fuerê. Quippè Galliarum Metropo-„litani ſtatim poſt ordinationem ſuam exercebant functiones ſui „muneris, juxta Canones antiquos. At jus novum eos prohibet „quidquam Pontificalis officii attingere, donec à Sede Apoſtolica „miſſum ad eos fuerit Pallium, de Corpore beati Petri ſumptum". Dominus Archi-Epiſcopus, uti Romanas appellationes, ita etiam odit Romanas Epiſcoporum confirmationes, ideòque & Epiſcopale Pallium, Symbolum iſtius confirmationis. Romanum Pontificem ſtudet facere ſolo honore & loco primum inter Epiſcopos, exutum omni poteſtate. Romanas appellationes eſſe quoddam, & quidem diminutum, Imperialis Delegationis; Epiſcopale Pallium vult Imperialis indumenti eſſe imitamentum ac beneficium. Et appellationes & confirmationes vult Pontifici eſſe non à Chriſto Domino, ſed à Laicis Principibus. Ita Romanus Primatus dejicitur in terram, & intra Almæ Urbis pomeria circumſcribitur.

Adductis ſuis verbis Dominus Archi-Epiſcopus plures iterùm errores inſerit. Primus eſt, quod Romani Pontifices ſemper optaverint, ut omnes ſuarum Diœceſion Metropolitæ aliquod confirmationis genus ab Apoſtolica Sede acciperent. Etenim non optarunt, ſed ſibi per Nicænos atque Apoſtolicos Canones, immò per Evangelicum Chriſti Domini beneficium ſciverunt iſtud jus competere, atque ita opportunis modis, ubi & quando ipſis placuit, miſerunt in executionem. Secundus error eſt, quod Epiſcoporum ubique extra Italiam conſecrationes fierent ſine ipſorum conſenſu. Etenim quantumvis ſine ipſorum prævia confirmatione fierent, non tamen ſine conſenſu. Fiebant per ipſorum Indultum, gratiosè datum ob locorum diſtantiam. Tertius error eſt, quod iſta Epiſcopalium conſecrationum forma fuerit lex. Erat enim precarium gratioſi Indulti beneficium. Quartus error eſt, quod Romani Pontifices, dum iſti legi nolunt apertam vim facere, Metropolitas novæ rei miraculo obſtupefecerint: Nempe uſu Pallii. Quod ejus origo ſit quidem antiqua, ſed ejus effectus antiquitas ignoraverit. Nempe effectum, qui Metropolitas ante acceptum Roma Pallium vetat aliquid Pontificalis officii attingere. Eſt manifeſtus error. Etenim Liberatus Carthaginenſium Archi-Diaconus diſertè ſcribit Alexandriæ antiquam eſſe conſuetudinem,

ut

ut Patriarcha non niſi poſt acceptum Pallium legitimè ſedeat. Ea eſt Pallii natura per Apoſtolicos Canones. Hìnc omnis Patriarcha ac Metropolita per Pallii ablationem degradatur, ideoque deinceps non poteſt ſedere. Quintus error eſt, quod etiam Romana Pallii tranſmiſſio ſit nova. Etenim magnus Gregorius frequenter ſcribit ipſam eſſe vetuſtam conſuetudinem. Sextus error eſt, quod iſta tranſmiſſio ſit cuniculus, per quem Romana Eccleſia infregit antiquam Metropolitarum libertatem. Nempe libertatem, quâ quandoque nec ante nec poſt conſecrationem ſupplicarûnt Apoſtolicam ſuæ dignitatis confirmationem. Etenim iſta libertas, precarium Apoſtolicæ Sedis beneficium, erat patens porta ad lacerandam Catholicæ Eccleſiæ, & Romani præſertim Patriarchatus unitatem, ideòque meritò fuit ablata. Septimus error eſt, quod iſta tranſmiſſio etiam Provincialium Synodorum vetuſtam authoritatem peſſumdederit. Nempè authoritatem ſupremam ac inappellabilem. Hunc errorem revici in ſuperioribus. Alios, quod præſentem materiam directè non tangant, judicavi ſolummodò indicandos. Et ſanè ipſos indicaſse eſt expugnaſse. Nihilominùs dum Domini Archi-Epiſcopi Symmyſtis placuerit amplè convinci ex fundamentis, confido fore, ut Divina non deſit gratia.

CAPUT IX.

An Romani Pontifices Metropolitis ac aliis Epiſcopis olim tranſmiſerint Pallia?

Reſpondeo tranſmiſiſſe. Etenim magnus Gre-
L.3.Ep.1. gorius tranſmiſit Conſtantio Mediolanenſi Epi-
ſcopo, Metropolitano Italiæ. Et addidit:
„Utendum ex more tranſmiſimus". Voces,
„Ex more", regunt & participium, "Utendum".
& verbum, "Tranſmiſimus". Ei tranſmiſit,
dum confirmavit ipſius Epiſcopatum. Etiam
tranſmiſit Joanni Epiſcopo primæ Juſtinianæ, Metropolita-
no Dardaniæ. Et addidit: "Ex more tranſmiſimus". Et ad
Virgilium Arelatenſem in Gallia Archi-Epiſcopum reſcripſit:
Lib.1. Indic.7.Ep.8 "Juxta antiquum morem, uſum Pallii, ac vices Sedis Apo-
Lib. 4. „ſtolicæ poſtulaſti". Et iterum: "Cum priſcam conſuetudi-
Epiſt. 50. „nem Sedis Apoſtolicæ Fraternitas veſtra repetit, quid
„aliud quam bona ſoboles ad ſinum Matris Eccleſiæ recurrit"?
Et ad Childebertum Regem, qui pro Virgilio interceſſerat, re-
ſcripſit: "Virgilio Pallii uſum, ſicut priſca habuit conſuetudo,
„conceſſimus". Et Pallium & Apoſtolicas vices dedit, dum
confirmavit ejus Epiſcopatum. In Epiſcopali etiam confirmatio-
ne juxta antiquam conſuetudinem tranſmiſit Mariniano Archi-
Epiſcopo Ravennati. Et ad Joannem Corinthi Epiſcopum,
Epiſt. 55. Helladis Metropolitam, reſcripſit: "Pallium direximus, quo
„ita vos uti neceſſe eſt, ſicut Prædeceſſores veſtri uſi, conce-
„dentibus noſtris Prædeceſſoribus, approbantur". Eodem mo-
do confirmavit Epiſcopatum Andreæ Nicopolitani Epiſcopi, Me-
tropolitæ veteris Epiri, reſcribens ad ejus Suffraganeos: "Andreæ
L.5.Ep.7 „Fratri & Co-Epiſcopo noſtro Pallium nos direxiſſe cognoſcite,
„atque Privilegia cuncta, quæ Prædeceſſores noſtri ejus Præde-
„ceſſoribus contulêre". Etiam Maximo Salonitano Epiſcopo,
Dalmatarum Metropolitæ, dum tandem ex ſingulari gratia con-
firmavit ejus vitioſum Epiſcopatum, tranſmiſit Pallium. Eo-
dem

dem jure contulit Aquileienſi, Dyrrachienſi, Philippenſi, Theſſalonicenſi, Cretenſi, Calaritano, & aliis. Etenim aſſentiri non poſſum Petro Franciſco Chiffletio, qui in opuſculo de Scriptis Vigilii Africani Epiſcopi affirmat S. Ambroſii tempore Aquileiam non fuiſſe Eccleſiaſticam Metropolim, ſed Sedi Mediolanenſi Suffraganeam Parochiam. Sanctus Gregorius etiam ad ſanctum Leandrum Hiſpalenſem Epiſcopum, Bæticæ Provin- Lib. 7.
ciæ Metropolitam ſcripſit: "Ex benedictione B. Petri Apoſtolo- Indict. 11.
„rum Principis, Pallium vobis tranſmiſimus". Tranſmiſit non Epiſt. 126.
in Epiſcopatus confirmatione, ſed in delegatione vicis Apoſto- Epiſt. 127.
licæ. Et in litteris ad Richaredum Regem addidit cauſſam: „Fratri noſtro Leandro Pallium tranſmiſimus, quod & antiquæ „conſuetudini, & noſtris moribus, & ejus bonitati atque gra„vitati debemus". Affirmat iſtam tranſmiſſionem eſſe antiquam Hiſpaniæ conſuetudinem, antiquos mores Romanæ Eccleſiæ. Ex quo non temerè colligitur iſte mos, ante hæreſis per Gothos ingreſſum, ſub Romano Imperio apud Hiſpanos viguiſſe. Apud eundem Gregorium etiam exſtat generalis formula tranſmittendi Pallii, & in ipſa habetur: "Omni convenire novimus „rationi, ut eos amictu Pallii decoremus, quos in illis civi„tatibus Sacerdotii honor illuminat, in quibus hoc etiam illis, „qui præteritis temporibus Pontifices fieri meruerunt, ab Apoſto„lica Sede conſtat eſſe indultum. Ideoq; Charitati tuæ uſum Pallii, „ſicut Deceſſores tui habuiſſe noſcuntur, præſenti authoritate „concedimus". Quæ formula non eſt opus Gregorii. Eſt enim data imperante Domino Juſtino, ſub quo Gregorius necdum erat Cardinalis. Et forſan eſt Juſtinus primus. Quidquid ſit, formula ſub Juſtino non eſt compoſita, ſed juxta authenticum & antiquum exemplar data. Ejuſdem tranſmiſſionis antiquitatem demonſtrat Synodale Gregorii Conſtitutum: "Antiquam Pa„trum regulam ſequens, nihil unquam de Ordinationibus acci„piendum eſſe conſtituo, neque ex datione Pallii". Hæ enim ſordes non ſolent, niſi pedetentim, in avitos mores irrepere. Quod etiam Pelagius, Vigilius, Symmachus, aliique Pontifices Pallia dederint, mox oſtendetur.

Quin immò Gtegorius non ſolis Metropolitis, ſed etiam quibuſdam Provincialibus Epiſcopis tranſmiſit Pallium. Etenim Dono, novello Meſſinenſium apud Siculos Epiſcopo, ſcripſit:

L.5.Ep..8. „Pallii uſum prævidimus concedendum, illis videlicet tempori-
„bus atque ordine, quibus Deceſſorem quoque tuum eſſe uſum „non ambigimus". Non dicit, Deceſſores, ſed Deceſſorem: Quare hic videtur in iſta Eccleſia primus habuiſſe Pallium. Eiſ-
Epiſt. 18. dem verbis Pallium tranſmiſit Joanni Syracuſano Epiſcopo. Ali-
L.11.ep.44 ter ſcripſit ad Joannem Panormitanum Epiſcopum: "Pallii uſum „prævidimus concedendum, illis videlicet temporibus, atque eo „ordine, ut alios quoque in Inſula Siciliæ Sacerdotes, vel Deceſſores „tuos eſſe uſos non ambigis". Dico fuiſſe Provinciales Epiſcopos. Etenim quidquid aliqui dicant, Sicilia uſque ad Leonis Iſauri Imperium nullos habuit Metropolitas: Omnes ejus Epiſcopi erant Suffraganei Romanæ Metropolios. Et ex his patet Gregorium non fuiſſe primum iſtius tranſmiſſionis authorem.
Lib. 7. Indict. 11. Etenim & in Galliam reſcripſit ad Deſiderium Epiſcopum: "Fra-
Epiſt. 116. „ternitatis veſtræ deſiderium Joannis Regionarii relatione „cognovimus. Quod quidem libenter parati ſumus implere, „ſi diligenter fuerimus de his, quæ retulit, informati. Inquit „autem à veſtra ſibi relatum Dilectione, quod Eccleſiæ ve„ſtræ olim quædam privilegia ab Apoſtolica Sede conceſſa ſint, „atquè uſum Pallii ejus Sacerdotes antiquitus habuiſſe. Quod „quia vobis magnoperè poſcitis reformari, in Eccleſiæ noſtro „ſcrinio requiri fecimus, & inveniri nihil potuit. Sed quo„niam quantò ſtudioſiùs iſta cupitis adipiſci, tantò vos arbitra„mur eſſe ſollicitos, in requirendis chartis Eccleſiæ veſtræ vi„gilantiùs curam impendite, & ſi qua ex inde Scripta inveniri „potuerint, quæ nos valeant informare, huc curæ veſtræ ſit „tranſmittere. Nam qui nova concedimus, vetera libentiſſimè „reparamus". Gallia iſto tempore habuit duos iſtius nominis Epiſcopos. Deſiderium Archi-Epiſcopum Viennenſem, quem quarto poſt hanc epiſtolam anno ad Brunichildis Reginæ inſtigationem degradavit Cabilonenſis Synodus; & Deſiderium Thelonenſem Epiſcopum, qui ante viginti ſex annos quartæ Pariſienſi Synodo, & cujus poſtea Legatus ſubſcripſit ſecundæ Synodo Matiſconenſi. Et hic Deſiderius videtur à Gregorio poſtulaſſe Pallium. Etenim Deſiderius Viennenſis præfatæ Pariſienſi Synodo Præſidens ſedit & ſubſcripſit ante ornatum Pallio Sapaudum Arelatenſem, ideoque oportet & ipſum fuiſſe ſimiliter ornatum. Etenim uti Palliatus Provincialis inter omnes Com-

Provinciales, ita Palliatus Metropolita inter omnes Collegas ſemper habuit primum locum, ideoque non Palliatus Deſiderius nequiit Palliatum Sapaudum anteceſſiſſe. Non eſt opùs conjecturis. Habemus lucidas literas Joannis III. Pontificis ad Deſiderii Anteceſſorem Edaldum: " Venerabilis Pallii uſum per ſan„ctum Presbyterum veſtrum Felicem tibi deſtinavimus, nolentes „privari antiquo B. Petri munere". Notanda ſunt verba: "An„tiquo B. Petri munere". Haud dubiè non in ſolam Viennenſem, ſed etiam in alias Gallicanas Eccleſias. Exſtat epiſtola apud Joannem à Boſco in Bibliotheca Floriacenſi. Et ipſam uti legitimam in ſuis ſupplementis laudat Dominus Cardinalis Baronius.

Gregorius docet nos plura. Primò, quod Deſiderii Prædeceſſores olim & antiquitùs habuiſſent uſum Pallii. Quæ voces longè reſpiciunt, nequaquam unum diem aut annum. Secundò docet, quod Deſiderius magnoperè optaverit hunc honorem ſibi reparari. Tertiò, quod Gregorius fuerit pronus ad iſtud privilegium libentiſſimè reparandum. Quartò, quod talia privilegia etiam de novo libens conceſſerit. Certè conceſſit Syagrio Epiſcopo Auguſtodunenſi. Audi cauſſam: "Quia in prædicationis opere, quam Lib. 7.
„diu cogitans Anglorum genti per Auguſtinum, Fratrem & Co- Indict. 2.
„Epiſcopum noſtrum, impendere ſtudui, ita ſollicitum ac devo- Epiſt. 112.
„tum, adjutoremque te in omnibus, ut oportuit, fuiſſe cognovimus, ut multum me ſibi Fraternitas tua hac de re faceret debitorem, tantæ rei conſideratione commonitus, ne infructuoſus „erga te videar exiſtere, Fraternitatis tuæ petitionem nulla per„tuli ratione poſtponere. Proindè ſecundùm poſtulationis tuæ de„ſiderium, Pallii te uſu prævidimus honorandum".

Iſto interim tempore hic honor non deferebatur omnibus Metropolitis. Quod ipſum affirmat Dominus Archi-Epiſcopus: "Nunc „examinanda eſt tertia obſervatio noſtra, an omnibus Galliarum „Metropolitanis antiquitùs poſitum in uſu fuerit, ut Pallium à „Romana Sede acciperent. Ac primum quidem quæſtio hæc inu„tilis eſſe videbitur ei, qui Vigilii Papæ literas legerit, cum in eis „ſcriptum ſit Pallium Epiſcopo Arelatenſi Auxanio conceſſum eſſe „ob vicariatum Sedis Apoſtolicæ, atque ideò ad illum non per„tinuiſſe jure proprio, eòquod Metropolitanus eſſet. Quibus addi „poteſt neceſſarium fuiſſe, ut de eo ad Principem referretur, ut

„conſenſus ejus haberi poſſet. Unde patet manifeſtè, datum id „extra ordinem, & ex privilegio, neque tribui potuiſſe, quin eo„dem tempore Vicariatus tribueretur". Et quia, "inquit Vigilius „in epiſtola prima ad Auxanium", dignâ credimus ratione compleri, ut agenti vices noſtras Pallii non deſit Ornatus. "Id ipſum „probatur ex epiſtola Pelagii primi ad Sapaudum Epiſcopum Are„latenſem, quâ eum inſtituit Vicarium": Pariter etiam Pallium dirigentes, ut in tanti loci faſtigio conſtitutus, præclaro quoque amictu decoreris. "Itaque inſtitutum illud Romanorum Pontifi„cum, ut ad neminem Gallicanorum Epiſcoporum mitterent Pal„lium præter quàm ad Arelatenſem, ut eâ arte Vicariam ejus dig„nitatem in ſublimè eveherent, eumque ab aliis omnibus Epiſco„pis diſtinguerent, duravit uſque ad tempora beati Gregorii Pa„pæ".

Omninò fateor quibuſdam tunc per Galliam Metropolitis non fuiſſe Ornatum Pallii. Etiam in tota Hibernia non fuiſſe uſque ad Eugenium tertium Pontificem, in vita beati Malachiæ teſtatur ſanctus Bernardus. Nec mirum. Nam & quibuſdam olim Epiſcopis non fuit Ornatus Mitræ, ac aliorum indumentorum Pontificalium. Ipſis dudùm caruiſſe Ultrajectenſem Epiſcopum, diſertè ſcribit magnum Belgii Chronicon. Nihilominùs etiam in his Domini Archi-Epiſcopi verbis quædam deviant à vero. Primò, quod Arelatenſis Epiſcopus à Symmacho Papa ac ejus Succeſſoribus ob ſolas Apoſtolicas vices acceperit Pallium. Aliud ſuadent Vigilii Pontificis literæ: "Scripta de ordinatione Charitatis veſtræ cum „animi ſpiritali gratulatione ſuſcepimus, Domino gratias referen„tes, quia hoc in Arelatenſi Eccleſia factum eſt, quod & Cano„nibus & Deceſſorum noſtrorum Regulis conveniret". Et infra: "De his verò, quæ Charitas veſtra tam de uſu Pallii, quàm de „aliis ſibi à nobis petiit debere concedi, &c". Auxanius ergò ſuam Epiſcopalem creationem ante omnia retulit, ideoque & ſupplicavit confirmari: Deinde poſtulavit & Pallium. Et quidem tanquam debitum Nempè propter Metropoliticam dignitatem. Nam Apoſtolicæ vices ipſi non debebantur. Et dum poſtulavit Pallium, ipſas necdum habuit. Ipſum igitur poſtulavit iſto jure, quo ipſum habuit Edaldus Viennenſis Archi-Epiſcopus, ac ejus Prædeceſſores & Succeſſores. Nec dubitandum eſt, quin plures iſthic Metropolitæ habuerint iſtum Ornatum. Etenim Deſiderius

Telonenſis Epiſcopus magno Gregorio conſtanter ſcripſit ipſum fuiſſe ſuis pridem Anteceſſoribus : Proindè ipſum habuerant etiam Metropolitani ejuſdem Provinciæ. Et primæ Matiſconenſis Synodi quintus Canon ſcribit : "Archi-Epiſcopus ſine Pallio Miſſas „dicere non præſumat". Quare alter Domini Archi Epiſcopi lapſus eſt, quod uſque ad magni Gregorii tempora dicat apud Gallos ſoli Arelatenſi Antiſtiti fuiſſe Pallium.

Antequam laudatum Canonem exponam, audiendus eſt Dominus Archi-Epiſcopus : "Non levis tamen difficultas adversùm „hæc exſurgit petita ex Concilio primo Matiſconenſi, in quo ſancitum eſt, ut nullus Archi Epiſcopus præſumat Miſſam celebrare „ſine Pallio. Sed animadvertendum eſt Pallium illud non eſſe Romanum, non ſolùm ob eam rationem, quam ſtatim propoſui, „illud eo tempore nulli alii Epiſcopo communicatum fuiſſe præter Arelatenſem, ſed etiam quod Romani uſus non erat licitus, „niſi in feſtis ſolemnibus, ut conſtat ex Gregorio, qui hunc etiam „fuiſſe morem Metropolitanorum Orientis docet. At in Canone „Matiſconenſi ſtatuitur, ut Archi-Epiſcopi Pallio utantur, quoties „ſacrum Miſſæ Sacrificium celebrant. Indefinita enim hæc locu„tio eam vim habet, ut vicem ſuppleat univerſalis propoſitionis. „Pallium itaque Archi Epiſcoporum Galliæ diverſum erat à Ro„mano, quantum ad ornamentum & faſtum. Ac fortaſſis care„bat loro, id eſt, iis faſciis, quæ in indumentis Imperialibus or„nandi cauſſa inſuebantur, ut in donatione Conſtantini legitur": Lorum, quod Imperiale circumdare aſſolet collum. "Indè haud „dubiè factum eſt, ut ego quidem exiſtimo, ut ſequentis ætatis „Pontifices, cum Pallio ornare Metropolitanos deſtinaſſent, Pal„lium integrum non miſerint, ſed tantùm faſcias illas, quæ nunc „uſurpantur. Et illis quidem habitum deinceps honorem, ſed „Pallium ipſum eviluiſſe paulatim, atque ob hoc ipſum apud om„nes fuiſſe vulgatum. Forma porrò ejus, ut indicare videntur ve„terum Pontificum imagines, prorsùs referebat indumenta, quæ „nunc Cappas aut Pluvialia vocamus".

Errores varii. Aut potiùs variæ fabellæ. Prima eſt, quod Romanum & Gallicanum Pallium olim fuerint diverſa. Etenim hujus diverſitatis quæ memoria? Nec in libris, nec in picturis. Secunda fabella eſt, quod Gallicanum à Romano diverſum fuerit quoad ornamentum & faſtum; Quod forſitan loris caruerit. Nam

& ſimilium Palliorum nulla ullibi memoria, nullum veſtigium. Tertia eſt, quod Conſtantinianæ donationis diploma aſſerat lorum fuiſſe Imperialium veſtimentorum ornatrices faſcias. Etenim diſertè dicit fuiſſe colli ornamentum, Auguſtum collare. Quarta eſt, quod Romani Pontifices, dum omnes Metropolitas voluerunt ornare Pallio, cæperint ſolas antiqui Pallii faſcias tranſmittere, & ipſas vocitare Pallium. Etenim hæ faſciæ ſemper fuerunt dumtaxat humerales, ideoque ſolos ſemper ornarûnt humeros, non veſtimenta. Et ſemper fuerunt laneæ, ideòque ornandis veſtimentis inidoneæ. Prȩſertim veſtimentis, quæ Dominus Archi-Epiſcopus comminiſcitur fuiſſe Auguſta ac ſplendidiſſima. Quinta fabula eſt, quod antiqua Pallia fuerint hodiernis Cappis ſeu Pluvialibus ſimilia, idque indicari ab imaginibus veterum Pontificum. Dominus Archi-Epiſcopus fabulatur conſequenter. Antiqua Pallia, uti ſuprà & ſimplicibus & polyſtauriis Græcorum Phenoliis æquiparavit, ita nunc confert hodiernis Latinorum Pluvialibus. Rectiùs conferret antiquis Latinorum Caſulis. Ipſas enim vidit in antiquis non ſolorum Pontificum, ſed quorumvis Epiſcoporum picturis. Aſt valdè miror, quod ſupra tam Phenolia, quàm Caſulas non viderit humerales faſcias. Hæ ſolæ ſunt, ſemper fuerunt, & ſemper erunt Epiſcopale Pallium. Hoc non ſuper Cappas aut Pluvialia, ſed geſtatum ſemper fuit ſupra ſolas Caſulas. Dominus Petrus de Marca, dum hæc ſcripſit, necdum erat Archi-Epiſcopus, ſed Regii Concilii Laicus Præſes: Hinc ejus circa res ſacras lapſus ſunt veniâ digni.

Porrò primus ipſius error eſt, quod magnus Gregorius ſcribat Orientales etiam Metropolitas non potuiſſe uti Pallio, niſi in Feſtis ſolemnibus. Etenim Gregorius non dumtaxat ex lectione vel auditu, ſed etiam ex proprio viſu noverat contrarium. Viderat non ſolùm Græcorum Metropolitas, ſed generatim cunctos ipſorum Epiſcopos quotidie ad Miſſam ornari Pallio. Quæſtio illi fuit cum Joanne Ravennatum Archi-Epiſcopo, qui non ſolùm intra Miſſarum ſolemnia, ſed inſuper in ſactis extra Eccleſiam Litaniis præſumebat iſtud ornamentum, affirmans eſſe antiquam ſuæ Eccleſiæ conſuetudinem. Hac de re ſcripſit ad Joannem: "Illud tibi non putamus ignotum, quod penè de nullo Metropolitano „in quibuſlibet Mundi partibus ſit auditum, extra Miſſarum tem„pus uſum tibi Pallii vindicaſſe". Et in alia ad eundem epiſtola:

Lib. 2. Indict. 11. Epiſt. 54.

Hac

"Hac de te jam Diacono noſtro Conſtantinopolim ſcripſi, ut per Lib. 4. „omnes Metropolitanos, qui ſub ſe etiam tricenos & quadragenos Indict. 13. „Epiſcopos habent, inquirere debeat. Et ſicubi iſte uſus eſt, ut Epiſt. 15. „in Litaniis cum Palliis ambulent, abſit ut per me Ravennatis Ec„cleſiæ honor in aliquo imminui videatur". Gregorius ergò aſfirmat, non quod Orientales Metropolitæ in ſolis Feſtorum ſolemnitatibus, ſed quod in ſolis Miſſis, & intra ſolam Eccleſiam, non verò in Litaniis, ſeu extra Eccleſiam Proceſſionibus utantur Pallio. Porrò non de Patriarchæ Conſtantinopolitani, quam viderat, ſed de ſola aliorum iſthic Metropolitarum conſuetudine dubitavit Gregorius. Et quia in ſuis adversùs Ravennatum Epiſcoporum vanitatem Decretis conſtans permanſit, certum eſt nullum in Oriente Metropolitam extra Eccleſiam fuiſſe Palliatum. Et hinc vides prophani Acacii, & ſancti Germani veſtem, quam Anaſtaſius Syncellus calcavit, & cui Acæmetenſis Monachus Papalis damnationis chartam affixit, non fuiſſe ſacrum Omophorion. Si tamen, uti apparet, iſta affixio contigerit extra Eccleſiam.

Secundus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Matiſconenſis Synodus ſanciat de neſcio quo Gallicano Pallio, non autem de Romano. Etenim Romanum Pallium tunc non erat ignotum aut peregrinum in Gallia: Ipſum gerebat Arelatenſis Epiſcopus, iſti Synodo præſentium Epiſcoporum Apoſtolicus Vicarius. Et iſtorum Epiſcoporum unus fuit Syagrius Auguſtodunenſis, qui paucis poſt annis poſtulavit & impetravit Pallium à magno Gregorio. Quare manifeſtum eſt de hoc ipſo Pallio agere Synodum. Et quis credat Syagrium poſtulaſſe aut impetraſſe ornamentum, quo eius Metropolita carebat? Hoc certè eſt paradoxum. Quare eodem ornamento etiam non carebat Metropolita Deſiderii Epiſcopi. Hinc Gregorius Syagrio adjecit hanc conditionem: "Cujus indumenti Lib. 7. „ne munificentiam nudam videamur quodammodò contuliſſe, hoc Indict. 2. „etiam pariter proſpeximus concedendum, ut Metropolitæ ſuo per Epiſt. 113. „omnia loco & honore ſervato, Eccleſia civitatis Auguſtodunæ, „cui Omnipotens Deus præeſſe te voluit, poſt Lugdunenſem Ec„cleſiam eſſe debeat, & hunc ſibi locum & ordinem ex noſtræ „authoritatis indulgentia vindicare". Sancit Syagrium eſſe totius Provinciæ Proto-Thronum, attamen Metropolitæ ſuo ſubjectum per omnia. Nempè Palliati Epiſcopi ex tunc prætendebant eſſe exempti à Metropolitico Jugo. Et ſanè quomodo Pallati ſub-

fuiſſet

fuiſſent non Palliatis ? Aut quibus oculis Metropolita non Palliatus adſpexiſſet Palliatum Suffraganeum ? Quare certum exiſtimo & Lugdunenſem, & plures tunc in Gallia Metropolitas habuiſſe Pallium.

Et per hæc manu ducimur in verum intellectum Canonis Matiſconenſis. Agit de ſolemni Miſſa. Et palam ſupponit quoſdam Archi-Epiſcopos ipſam celebraſſe cum Pallio, ideòque agit in ſolos quoſdam alios celebrantes ſine ipſo. Sancit legem, ideóque facit hunc ſenſum : Nemo deinceps Archi-Epiſcopus præſumat ſine Pallio Miſſas dicere. Senſus eſt : Omnis deinceps Archi-Epiſcopus à Sede Apoſtolica poſtulet Pallium, & ante ipſum acceptum non præſumat ſolemnem Miſſam celebrare. Etenim Pallii naturam exponit in Reſcripto ad Bulgarorum Conſulta Nicolaus primus: "Archi-Epiſcopo decedenti Epiſcopi Succeſſorem eligant, & propter longitudinem itineris non huc conſecrandus veniat, ſed hunc „Epiſcopi ſimul congregati conſtituant, ſanè interim in Thrōno „non ſedentem, & præter Corpus Chriſti non conſecrantem, priuſquam Pallium à Sede Romana percipiat, ſicut Galliarum omnes, „& Germaniæ, & aliarum Regionum Archi-Epiſcopi agere comprobantur". Quæ regula nequaquam ab ipſo Nicolao, neque à noſtro emanavit Apoſtolo Bonifacio, ſed eſt antiquiſſima. Etenim quod etiam Patriarcha Alexandrinus ante impoſitum Pallium non ſederet legitimè, ſupra audivimus à Liberato Diacono. Iſte mihi videtur verus ſenſus Canonis.

CAPUT

CAPUT X.

An uſque ad ſancti Bonifacii Apoſtolatum omnes generatim Galliarum Metropolitæ non habuerint Pallium?

HAc de re Dominus Archi-Epiſcopus ſcribit: "Ævo „divi Gregorii invaluerat, ut Romanus Ponti„fex Pallio ornaret præcipuos Metropolitanos, „qui ad ejus conſecrationem pertinebant, aut „eos quibus vices ſuas in Provinciis committe„bat". Et inter priores numerat Metropolitas Calaritanum, Salonitanum, & Corinthium; inter poſteriores ponit Theſſalonicenſem, Acridenſem, ac Arelatenſem. Quaſi & hi non ſpectaverint ad conſecrationem Romani Pontificis. Certè omnes ſpectabant pari jure. Etenim omnes Pontificem venerabantur ut Patriarcham. Et uti Arelatenſis, ac alii Gallicani, ita etiam Calaritanus, Salonitanus, & Corinthius non accedebant ad ejus manus. Ex precario Indulto ob loci diſtantiam. Ita de Acridenſi ſtatim audivimus à ſancto Papa Nicolao. Quoad Pallium Dominus Archi-Epiſcopus perſiſtit ſolum inter Galliæ Metropolitas Arelatenſem fuiſſe ipſo inſignitum, & proſequitur: "Man„ſerê in eo ſtatu Galliarum Epiſcopi quoad Pallium, donec Bo„nifacius in Galliam, Germaniamque à Zacharia Pontifice miſſus „eſt. Hic enim anno ſeptingenteſimo quadrageſimo ſecundo Sy„nodum coëgit, in qua decretum eſt, ut omnes deinceps viverent „in unitate & ſubjectione Romanæ Eccleſiæ, & Vicarii beati Petri, „& ut Metropolitani à Sede Romana Pallium quærerent, & per „omnia Canonicè obſequerentur Præceptis ſancti Petri". Probat hæc ex ſancti Bonifacii literis ad ſanctum Cudbertum Archi-Epiſcopum Cantuarienſem: "Decrevimus in noſtro Synodali Con- Epiſt. 105.
„ventu, & confeſſi ſumus Fidem Catholicam, & unitatem & „ſubjectionem Romanæ Eccleſiæ fine tenus ſervare, ſancto Petro „& Vicario ejus ſubjici velle, Metropolitanos Pallia ab illa Sede „quærere, & per omnia ſancti Petri Præcepta Canonicè ſequi".

Et pergit : "Huc uſque enim Metropolitani Galliarum Pallio tan-
,,tùm Gallicano uſi fuerant. At Bonifacius eos coëgit illud à Ro-
,,mana Sede quærere, ut eâ ratione illos magis obnoxios eſſe fa-
,,ceret ei Sedi, ac præcipuo quodam jure Romano Epiſcopo ſub-
,,jiceret. At illi, quibus unicus metus erat, ne novitate illâ adi-
,,gerentur ad inſolitam quandam reverentiam in Sedem Apoſto-
,,licam, ac ne inſuper exciderent ab ea authoritate, quam Cano-
,,nes tribuunt Metropolitanis, in ambiguo fuêre, an Promiſſis ſtare
,,deberent. Certè licèt Bonifacius, cumque eo Princeps Carolo-
,,mannus, tria Pallia à Pontifice Zacharia poſtulaſsēnt pro Archi-
,,Epiſcopis Eccleſiarum Rothomagenſis, Rhemenſis, & Seno-
,,nenſis, ab ea petitione ceſſavit paulò poſt. Qua de re apud ipſum
,,conqueſtus eſt Zacharias anno ſeptingenteſimo quadrageſimo quar-
,,to. Bonifacius verò ad eum reſcripſit Francos in hoc eſſe, ut
,,propediem Promiſſorum fidem violent" : De eo quod jam præ-
terito tempore de Archi-Epiſcopis, & de Palliis à Romana Ec-
cleſia petendis, juxta Promiſſa Francorum, Sanctitati veſtræ no-
tum feci, indulgentiam Apoſtolicæ Sedis flagito. Quia quod pro-
miſerunt, tardantes non impleverunt. Et ventilatur, & quid in-
de perficere velint, ignoratur. Verùm cum ipſis oſtenſum fuiſſet
,,Pallium non ob aliud Archi-Epiſcopis tribui, quam ut hoc ex-
,,teriori ſigno à Suffraganeis ſuis diſtinguantur, & ut eo admo-
,,neantur teneri ſe ad vitam ſeveriorem & ſanctiorem, & conti-
,,nendos in officio ſubjectos, amplexi ſunt honorem oblatum, ut
,,conſtat ex Capitularibus Caroli magni" : Dignum eſt ut Metro-
politanus, qui eſt Pallio ſublimatus, honoretur. "Pallium autem
,,per illas tempeſtates ejus formæ erat, cujuſmodi noſtra tempe-
,,ſtate videmus". Probat hoc ex Alcuino Flacco & Rabano Mauro,
atque proſequitur : "Sapienter itaque Hincmarus Rhemenſis Archi-
,,Epiſcopus, artium & temperamentorum Romanæ Curiæ cal-
,,lentiſſimus, cum ei Nicolaus primus exprobraſſet Privilegia à
,,Benedicto Papa conceſſa. inter quæ illud inprimis eminebat,
,,ut Pallium deferre poſſet" ad quotidianum uſum, "reſpondit
,,privilegia illa nihil ſibi novi juris tribuere, præter id quod priſci
,,Canones tribuunt Metropolitanis, attamen ſe nova hæc Decreta
,,expetiiſſe, eò quod, cum Eccleſia Rhemenſis ſita eſſet in con-
,,finio duorum Regnorum, iis privilegiis indigebat, ut terrorem
injiceret

„injiceret quibuſdam hominibus carnalibus & animalibus, apud „quos veteres Canonicæ conſtitutiones ev iluerant.

Errores iterùm non pauci. Primus eſt, quod in Gallia uſque ad ſancti Bonifacii Apoſtolatum ſolus Arelatenſium Archi-Epiſcopus habuerit Pallium. Etenim oppoſitum, quod abundè huc uſque demonſtratum eſt, affirmat etiam Adrianus I. Pontifex in literis ad Bertericum Archi-Epiſcopum Viennenſem: "Illuſtris Carolus Fran„corum Rex, Romam ingreſſus, Paſcha Domini nobiſcum egit. „Ubi inter alia monuimus eum de Metropolitanorum honore. Et „quia jam Archi-Epiſcopalis dignitas per octoginta annos eſſet à „Francis conculcata. Cum hæc, & his ſimilia glorioſus Rex au„dîſset, promiſit ante corpus beati Petri, quod omnia ad ordi„nationem noſtram emendaret". Spondet ex integro reparare dignitatem Metropoliticam, & pergit: "Nec præjudicium ulla „Metropolis patiatur, ſi alicui Suffraganeorum aut nos, aut Præ„deceſſores noſtri, rogantibus piis Ducibus Francorum, Pallium „largiti ſumus". Et tandem concludit: "Authoritate igitur beati „Petri Principis Apoſtolorum ſingulis Metropolitanis antiquo more „poteſtatem ſuam reddidimus, & filium noſtrum glorioſum Re„gem ante corpus beati Petri inde rogavimus, ut antiquam po„teſtatem omnes Metropolitani, qui in ejus Regno ſunt, haberent". Mediante Pallio. Exſtat epiſtola apud Joannem à Boſco in Bibliotheca Floriacenſi. Et probatur à Domino Cardinali Cæſare Baronio. Eſt ſcripta octavi ſæculi anno octogeſimo ſeptimo, ideòq; iſta Metropoliticæ dignitatis conculcatio cœpit ante Caroli Martelli & Raginfredi civilia bella, ſub Regno Childeberti ſecundi, cui Major Domus fuit Pippinus, Martelli Pater. Epiſtola docet Romana Pallia non dumtaxat in Galliæ Metropolitis, ſed etiam in Provincialibus Epiſcopis eſſe antiqua. Eſſe partem Metropoliticæ dignitatis. Ac proindè ipſa à ſancto Bonifacio non fuiſſe inducta in Gallias, ſed dumtaxat reſtituta.

Secundus error eſt, quod Galliarum Metropolitæ uſque ad Bonifacii Apoſtolatum fuerint uſi Gallicano Pallio, & quod ſanctus Bonifacius ipſos permoverit ad accipiendum Romanum. Proindè Dominus Archi-Epiſcopus recedit à ſuis Dogmatibus. Anteà enim profeſſus eſt Arelatenſem Archi-Epiſcopum ſemper habuiſſe Romanum Pallium: Et ſic præſens ejus fabula non ſubſiſtit. Et quodnam iſtud à Romano diverſum Gallicanum Pallium? Si Gal-

licanum Pallii uſum à Romano quis diſtingueret, poſſet ſuæ aſſertioni hinc inde venari fucos; aſt ipſa Pallia diſtinguere eſt arbitrarium figmentum. Alcuinus Flaccus, Rabanus Maurus, aliique poſt reſtauratam à ſancto Bonifacio Gallicanam Chriſtianitatem proximi Scriptores, dum Pallium deſcribunt, nequaquam de nova, ſed de antiqua ſpecie clamant ſe ſcribere. Etiam apud Hincmarum Rhemenſem, cui volupè eſt Romanam Eccleſiam de novitate aut quovis vitio notare, nulla eſt penitùs memoria iſtius diſcriminis. Palam novit & profitetur ſe geſtare iſtud ipſum Pallium, quod omnes ſub cœlo Metropolitæ, ac ipſi Romani Pontifices ſemper geſſiſſent. Tempus, cujus nemo poteſt reparare jacturam, non expendamus in res manifeſtas.

Tertius error eſt, quod Gallorum ſub ſancto Bonifacio Metropolitæ fuerint tergiverſati admittere Pallia, quoniam timebant per iſtam novitatem adigi ad quandam inſolitam reverentiam Apoſtolicæ Sedis, & excidere à jure, quod antiqui Canones Metropolitanis tribuunt. Etenim iſti Epiſcopi eo uſque non levabant oculos. De ipſis ad Auſtrobertum Viennenſem Epiſcopum verè ſcripſit Gregorius II.: "Reverendum Fratrem Bonifacium rudibus gen-„tibus Epiſcopum deſignavimus". Etiam Epiſcopi erant rudes. Etenim de ipſis ad Imperatorem Conſtantinum quartum, qui eruditos Epiſcopos rogaverat mitti ad ſextam Synodum, reſcripſit ſanctus Papa Agathon: "Apud homines in medio gentium poſitos, „& de labore corporis quotidianum victum cum ſumma hæſita-„tione conquirentes, quomodò ad plenum inveniri poterit Scrip-„turarum ſcientia"? Synodus eſt celebrata anno octogeſimo ſeptimi ſæculi: Regnante apud Francos Theodorico, Clodovei ſecundi Filio. Et tales ex tunc erant Epiſcopi. Aliam ignorantiæ cauſſam aperit ſanctus Martinus Pontifex in literis ad ſanctum Amandum Trajectenſem Epiſcopum: "Suggeſtum eſt nobis, eo „quod Presbyteri, ſeu Diaconi, aliique Sacerdotalis Officii, poſt „ſuas ordinationes in lapſus coinquinantur, & propterea nimio „mœrore Fraternitatem tuam adſtringi, velleque Paſtorale obſe-„quium pro eorum inobedientia deponere". Apoſtolus Bonifacius ad Zachariam Pontificem ſcripſit eſſe iſthìc Diaconos viventes in tanta ſpurcitia, ut cum quatuor aut quinque concubinis de nocte volutarentur. Addidit ex ipſis creari Presbyteros ac Epiſcopos, qui talem pergerent vitam ducere. Præſtat ſilere vetuſta noſtræ

gentis opprobria. Iſta igitur plurium Epiſcoporum vita atque inſcitia fuit vera cauſſa, ex qua Epiſcopalis dignitatis ac totius Chriſtianitatis reparatio ad Bonifacii votum non ſuccederet. Modica iſtis fuit cura de Pallii Privilegiis aut oneribus : Maluerunt in ſuis deliciis inſordeſcere. Rem ſuccedere tandem ad Adriani Pontificis ſtimulos fecit Carolus magnus. Omnes Metropolitas coëgit ad Pallium. Et ut animaſes homines fortiùs permoveret ad obediendum, emiſit laudatum Capitulum : "Dignum eſt, ut Metro„politanus, qui eſt Pallio ſublimatus, honoretur".

Quartus error eſt, quod Pallium Metropolitas adigat ad inſolitam quandam Apoſtolicæ Sedis reverentiam, ac faciat excidere ab ea authoritate, quam Canones Metropolitanis tribuunt. Cum magno Gregorio profiteor Pallium eſſe Epiſcopalis cervicis grave jugum ac vinculum. Eſt enim perdita Ovis, quam in humeris reportant uſque ad gregem. Portare obligantur in ſupernum JESU CHRISTI Regnum. At quod jugum iſtud imponat indebitam Apoſtolicæ Sedis reverentiam, aut Metropoliticam authoritatem circumſcribat vel mutilet, nemo unquam cenſuit Epiſcopus : Nec Latinus, nec Græcus. Pallii onus non malè expoſuit in literis ad ſanctum Cudbertum Cantuarienſem Epiſcopum Apoſtolus Bonifacius : "Noſtri miniſterii labor unius & ejuſdem cauſſæ eſſe „dignoſcitur. Et æqualis ſpeculatio in curis Eccleſiarum, ſive „populorum nobis credita eſt, ſive in docendo, ſive in arctando „& monendo, ſive in defendendo canonicos gradus vel plebeos. „Major nobis ſollicitudo Eccleſiarum, & cura Populorum, prop„ter Pallia credita & recepta, quam cæteris Epiſcopis, qui pro„prias tantum procurant Parochias, incumbit". Nihil igitur accedit decrementi circa Metropoliticam poteſtatem, nihil indebitæ in ſancti Petri Apoſtoli Cathedram reverentiæ.

Quintus error eſt, quod Benedictus tertius Pontifex Hinemaro Metropolitæ Remenſi inter alia Privilegia conceſſerit etiam quotidianum uſum Pallii. Etenim Hincmarus videtur iſtud apud ſuos affirmaſſe, at mentitus fuit, ideoque Nicolaus Pontifex meritò iſtud ipſi improperavit". Audiamus Nicolai ad Hincmarum literas : "Poſtremò ſcire te volumus, noſtris auribus intimatum „eſſe, Fraternitatem tuam non certis temporibus, & juxta mo„rem aliis Metropolitanis Antiſtitibus definitis, Pallio à Sede A„poſtolica conceſſo uti. Quod valde diſplicet, ſi id à Sanctitate Epiſt. 60.

„tua fuerit elatè commiſſum, ut humilitatis oblita cæteris Fratri-
„bus ſuis ſtudeat videri ſublimior: Quamvis hoc non ad inanem
„gloriam, ſed ad Ornatum cunctarum virtutum ſit geſtandum.
„Cujus uſus ſi Fraternitati tuæ à Sede Apoſtolica eſt omni tempore
„conceſſus, licèt ſit præter Eccleſiæ conſuetudinem perceptus, ideò
„que rationabiliter amittendus, tamen his noſtris admonitus compe-
„tenter affatibus, ſtude ita modeſtè hoc uti, ut nec elatio mentis
„invadat, nec jactantia inflet, nec vana gloria vulneret". Hæ li-
Epiſt. 16. teræ terruerunt Hincmarum. Sui Privilegii tabulas non potuit exhibere, ideòque Nicolao reſcripſit: "De Pallio, à mea præ-
„ſumptione non certis temporibus, & juxta morem aliis Metro-
„politanis definitis uſo, unde veſtræ Sanctitatis auribus intimatum
„eſſe Indignitati meæ ſcripſiſtis, authoritati veſtræ veraciter fateor,
„quod & in iſtis regionibus per alios, ſi vobis placuerit, reſcire
„valebitis, quia niſi in die Natalis Dominici, & in die ſanctæ Re-
„ſurrectionis ejus, vix in toto anno eodem Pallio utor. Quoniam
„de illorum numero, peccatis meis exigentibus, factus, de qui-
„bus ſcriptum eſt", Impedimenta ſæculi fecerunt eos miſeros, "raró
„in decretis feſtivitatibus, quo uti Pallio Metropolitanis concedi-
„tur, in Sede mea, propter multas occupationes & neceſſitates
„Eccleſiæ & Regni, eſſe mihi permittitur. Et quando in eadem
„Sede ſum, non ſolum non toties, ſicut mihi conceſſum eſt,
„verùm vix aut nunquam eodem Pallio utor". Multis ſe expurgat de iſto exceſſu, & palàm profitetur ſibi non eſſe ſingulare privilegium. Et addit ſe nunquam poſtulaſſe: " Pro cujus uſu apud
„Sedem Apoſtolicam nihil petii, niſi ſicut Deceſſores & Præde-
„ceſſores mei uti ſolebant". Verùm his non fidens Nicolaus rem diligenter inquiſivit. Etiam Succeſſor Adrianus. Et compertam Hincmari audaciam damnari juſſit in octava Synodo.

Fateor Hincmarum artium & temperamentorum fuiſſe callentiſſimum. Non dumtaxat ad ipſa exploranda, ſed inſuper ad practicanda. Hujus peritiæ dedit multa exempla. Et quod circa iſtud ipſum, quod à Benedicto reverà acceperat, privilegium quædam "celârit, quædam aſtutiâ quâdam communi cognitioni negâ-
Epiſt. 61. rit", affirmat & queritur ipſe Nicolaus Pontifex in literis ad Carolum Calvum Francorum Regem. Interim nunquam devenit eò audaciæ, ut diceret ſibi per antiquos Canones licere quotidianum uſum Pallii, ideoque ad ipſum non eſſe opus Privilegio.

Et

Et hic eſt ſextus error, quo Dominus Archi-Epiſcopus dilectum ſibi Hincmarum denuo gravat non levi calumniâ. Benedictus tertius Hincmaro præſertim duo conceſſerat. Primò, ut nullus Remenſis Provinciæ Epiſcopus, Clericus, aut Laicus poſſet, „ipſo contempto, aliena expetere aut exſpectare Judicia, ſalvó ta„men in omnibus jure Apoſtolicæ Sedis". Secundò, ut prima circa ipſum Hincmarum, iſtiùs Provinciæ Primatem, inſtantia ſpectaret ad Sedem Apoſtolicam, ideoque omnis in ipſum accuſatio deberet iſtius Sedis audientiæ reſervari. De his ſolis, nequaquam de quotidiano Pallii uſu Hincmarus ſcripſit: "Pri„vilegia Sedis Apoſtolicæ non ideò petii, ut mihi non ſufficeret, „quod Sacri Canones & Decreta Sedis Romanæ Pontificum cui„que Metropoli Sedi concedunt. Et nec alia, vel ampliùs, „quam Eccleſiæ Remorum collatum eſt ex antiquo, mihi lar„giri ſpecialiter petij, nec appeto". Rectiſſimè hæc ſcripſit. Etenim ſacri Conones, & Apoſtolicæ Sedis Decreta prohibent peregrina Judicia, & primam de cunctis per Romanum Patriarchatum Metropolitis cognitionem reſervant Tribunali Apoſtolico. Hincmarus item rectè adjunxit: "Sed quia non ſolùm „Diœceſis, verùm & Parochia mea inter duo Regna ſub duo„bus Regibus habetur diviſa, & res mihi commiſſæ Eccleſiæ „ſub multorum Principum poteſtate conjacere videntur, de „quibus aut parum aut nihil utilitatis Eccleſia noſtra poteſt ha„bere, quia veteres conſtitutiones jam quaſi pro vili apud quoſ„dam habentur, ut his novis Decretis carnales & animales ho„mines territi, quid reverentius contra Eccleſiam Indignitati „meæ commiſſam agerent". Rhemenſis Eccleſia erat vicina Regno Lotharienſi: Et in ipſo erant plures Suffraganeæ Cathedræ. Et Hincmaro vix benè convenit cum iſtis Regibus. Quare timuit, ne iſti Suffraganei jugum excuterent, & Præceſſoris Ebbonis calamitatem tentarent in ipſum devoluere. His de cauſſis jura illa, quæ habebat per Canones, curavit ſibi ſtabiliri per privilegium.

CAPUT

CAPUT XI.

Exponitur octavæ Synodi Canon de uſu Pallii.

ETiam hunc Canonem Dominus Archi-Epiſcopus interpretatur : "Neceſſitas tamen obtinendi „Pallii decreta eſt in octava Synodo Oecume- „nica, quæ Conſtantinopoli celebrata eſt ſub „Adriano ſecundo. In qua ſtatuum eſt debere „Metropolitanos confirmationem à Patriarcha „ſuo accipere, ſive per impoſitionem manuum, „ſive per conceſſionem Pallii. Ita ut earum , id eſt, Sedium Pa- „triarchalium Præſules univerſorum Metropolitanorum , qui ab „ipſis promoventur , & ſive per impoſitionem manus , ſive per Pal- „lii dationem , Epiſcopalis dignitatis firmitatem accipiunt. Canon „ille non exſtat in editione Græca hujus Concilii, ſed tantùm in „verſione Anaſtaſii. Ex ea autem id colligitur, conſueviſſe Pa- „triarchas Orientis Pallium ad Metropolitanos mittere, quemad- „modùm à ſummo Pontifice fiebat in Occidente. Quare non fru- „ſtra obſervatum eſt ſuperiùs authoritate ſancti Gregorii, Me- „tropolitanos Orientis Pallii uſum habuiſſe. Quod confirmatur „ex Reſponſione Demetrii Chomateni, qui eo uti licitum non eſſe „ait, niſi in Feſtis Paſchatis , Pentecoſtes , & Natalis Domini. „Cæterùm hæc Demetrii obſervatio lucem adfert Balſamoni , ſcri- „benti Saccum , Sticharion , & Phenolion eſſe indumenta, quibus „uti licet ſolis Patriarchis. Quod intelligendum eſt de uſu or- „dinario & quotidiano, cum aliàs Metropolitanis non conceda- „tur, niſi ex privilegio, & pro certis tantùm diebus. In Concilii „namque octavi Canone vigeſimo ſeptimo prohibetur Metro- „politanis, ne quotidiè Pallio utantur in Sacrificiis, vel in cæteris „functionibus Eccleſiaſticis". Omni tempore, "inquit Canon", Divini officii vel alîus Eccleſiaſtici Miniſterii. "Ex eo tamen colligi „non poteſt non licere Metropolitanis uti Pallio omni tempore „Divini Sacrificii, aut vi horum Canonum adigi ad ejus depoſi- „tionem ante conſecrationem. Quod tamen Eruditiſſimo viro hac

noſtra

„noſtra ætate placuiſſe video. Illa quidem ſententia locum habet „quoad Omophorion ordinarium, quod Epiſcopi ferebant ut cæ„teras veſtes vulgatas ævo Iſidori Peluſiotæ, qui docet Epiſcopos „illud deponere conſueviſſe poſt recitatum Evangelium. Conſue„tudo autem illa rationi conſentanea prorsùs erat. Quia cum Li„turgia poſt Evangelium inchoaretur, ſumenda erant veſtimenta „propria ad celebrandum Sacrificium".

Denuò habemus integram ſylvam errorum. Primus eſt, quod etiam Græcorum Patriarchę olim ſuis Metropolitis ad Epiſcopalis conſecrationis, & Metropoliticæ dignitatis firmitatem tranſmitterent Pallium. Plures cenſent non eſſe errorem. Etenim ad Joannem Ravennæ Metropolitam ſcripſit magnus Gregorius: "Hac de „re Diacono noſtro Conſtantinopolim ſcripſi, ut per omnes Me„tropolitanos inquirere debeat. Et ſicubi iſte uſus eſt, ut in Li„taniis cum Palliis ambulent, abſit ut per me Ravennatis honor „Eccleſiæ in aliquo imminui videatur". Videtur palàm ſupponere, quod Metropolitæ iſthic haberent, & à Patriarcha acciperent Pallia. Eundem morem probat Actio ſecunda octavæ Synodi: "Po„nentes Epiſcopi libellum ſuper ſancta Evangelia & pretioſa ligna, „& rursùs ſumentes, eum dederunt Ignatio ſanctiſſimo Patriarchæ „Conſtantinopolis. Et ſumens Patriarcha Super-Humeralia, tra„didit eis. Primò autem omnium dedit Metropolitæ Cariæ, & „dixit ei: Eccè, ſanus factus es, jam noli peccare, ne deterius „tibi aliquid fiat". Agit de libello, quem Adrianus Pontifex lapſis in Photii Factionem Epiſcopis ad eandem ejurandam præſcripſerat. Hinc omnes iſti Epiſcopi ad majorem firmitatem priùs ipſum ponebant ſuper ſacro-ſancta Evangelia, ac ſuper pretioſa Dominicæ Crucis ligna, deinde legebant in manibus ſancti Ignatii, atque ita ipſi profitebantur pœnitentiam ac obedientiam. Et quoniam per ablata Omophoria degradati erant, ea ipſis reddebat ac imponebat Ignatius, atque ita reparabat. Et de intruſo Photio ſcribit in ſancti Ignatii vita Nicetas Paphlago: "Photius conſecratos à „ſancto Ignatio Epiſcopos reſacrare conatur. Quod cum non ſuc„cederet, omneſque indigniſſimè ferrent, atque execrarentur, ne „ita quidem defecit iniquitas. Super-Humeralibus, & Orariis & „aliis ſtatûs Sacerdotalis coëmptis Inſignibus ſecretò preces ſuper „ea quaſdam pronunciabat: Et ſic ea ſingulis, loco muneris & „largitionis, dabat". Eis tranſmittebat nova Pallia, atque ita faciebat

L. 4. ep. 15.

ciebat ſuos. Et in literis ad Imperatorem Baſilium Joannes octavus Pontifex Photium arguit de variis exceſſibus, ac inter ipſos eſt etiam hic : "Qnod Bulgariæ Archi-Epiſcopo, vel Epiſcopis, qui viden-„tur ibidem exiſtere, ſacrum Pallium, quo inter ſacra Miſſarum „Solemnia uti Pontificibus ſolitum eſt, ipſe Patriarcha mittere „præſumpſiſſet". Eundem morem in omnibus Patriarchis firmare videntur verba decimi ſeptimi Canonis, adducta per Dominum Archi-Epiſcopum.

Reſpondeo tamen iſtius apud Græcos tranſmiſſionis nullum eſſe exemplum antiquum, nullum apud Patres teſtimonium, nullum apud Canones veſtigium. Omnes iſthic Epiſcopi gerunt ſacrum Omophorion : Nec ipſum ſibi tranſmiſſum à Patriarcha accipiunt, ſed vel ab ipſo, vel à Metropolita in ipſa conſecratione. Diſertè hoc ſcribit in libro de ſacris ordinationibus Simeon Theſſalonicenſis: "A principio Miſſæ, & in exaltatione Divini Panis, & in Ordi-„nationibus, & in aliis ſacris Myſteriis Epiſcopus ſemper Pallio ab „humeris in orbem cingitur. Quod etiam tunc Ordinatus ab Archi-„Epiſcopo accipiens, collum induitur". Quod ipſum confirmant antiqui Græcorum rituales libri. Nec aliud ſcribit magnus Gregorius. Quæſtio ipſi erat cum Joanne Ravennatum Metropolita, non an Archi-Epiſcopi deberent Pallium à Patriarcha accipere, ſed an ipſo poſſent uti extra Miſſæ Sacrificium, præſertim extra Eccleſiam in Litanijs. Hoc negabat licere Gregorius, affirmans adverſum conſuetudini omnium, etiam Orientalium, ſub cœlo Eccleſiarum. Et de hac ſola conſuetudine inquiri per ſuum Apocriſarium juſſit apud Metropolitas Patriarchatus Conſtantinopolitani. Etiam S. Ignatii Patriarchæ in octava Synodo opus non eſt nobis adverſum. Etenim non ſolos Metropolitas, ſed quoſvis lapſos Epiſcopos reparavit per reddita Omophoria. Sicut per eorum ablationem quivis apud Græcos Epiſcopus degradatur, ita & per redditionem reparatur. Degradatis auferuntur, reparatis redduntur ſui Ordinis ornamenta. Aliud item Epiſcopis, quos reſacrare non permittebatur, non fecit Photius. Eos cenſuit partim malè Ordinatos, partim degradatos: Hinc ipſis priora abſtulit, & reddidit nova Omophoria. Non ſolis Metropolitis, ſed cunctis generatim Epiſcopis. Aliud tamen egit in Bulgaria. Ejus Archi-Epiſcopo, & paucis ſingulariter privilegiatis Epiſcopis tranſmiſit Pallia. Romano more. Etenim iſta Diœceſis & antiquo uſque ad Leonis Iſauri violentiam obſervato, & novo per Bulgarorum

à

à Latinis Epiſcopis & Monachis factam converſionem acquiſito jure ſpectabat ad Romanum Patriarchatum, ideoque erat conſueta videre tranſmiſſionem Pallii: Hunc morem doloſus Photius cenſuit non mutandum. Et ipſum Joannes octavus arguit, non quod tranſmiſiſſet Pallia, ſed quod tranſmiſiſſet in Bulgariam: Quod Romani Patriarchatûs Diœceſim tentaſſet invadere. Doloſus Photius ſecutus eſt artem, quam Imperatori Theodoſio olim ſuggeſſerat ejus Prædeceſſor Atticus. At hujus ſuggeſtionem ille, dum Orientale Illyricum tranſcripſit in Patriarchicam poteſtatem Conſtantinopolitani Epiſcopi, addidit ut omnia iſthìc pergerent juxta antiquum morem fieri. Nempè ne morum novitas offenderet populum, atque ita induceret ad retrocedendum.

Etiam decimus ſeptimus octavi Concilii Canon non facit ad propoſitum. Nec enim agit de tranſmittendo ad Metropolitas pallio, ſed de præſtanda per ipſos obedientia Patriarchalibus Evocationibus. Affirmat quoſdam per Patriarcham conſecrari, quoſdam Metropolitas ſolo per ipſum Pallio inſigniri: Omnes tamen ab ipſo, ſive hâc ſive iſtâ viâ, accipere ſui loci & honoris firmitatem. Primum paſſim per Orientem, in Occidente fit apud quaſdam Metropoles; ſecundum autem fit per ſolum Occidentem. Interim Canon ſancit omnes & ſingulos propter Epiſcopalis firmitatis acceptam gratiam obſtringi ad plenè obediendum legitimis ſui Patriarchæ evocationibus. Palàm agit in ſolemnem Hincmari Rhemenſis contumaciam. Quò tamen ejus honori parcat, emittit generalem pro cunctis Patriarchis adversùm quoſvìs Metropolitas ſanctionem. Eſt ſupra demonſtratum. Ex his liquet, quod rectè dixerim ab Orientalibus Patriarchis Pallium non fuiſſe tranſmiſſum ad ſuos Metropolitas, ideòque iſtam tranſmiſſionem eſſe primum errorem Domini Archi-Epiſcopi.

Secundus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Demetrius Chomatenus agat de Pallio ſeu Omophorio. Agit enim de Sacco. Tertius error eſt, quod Theodorus Balſamon affirmet Saccum, Sticharion, ac Phenolion eſſe ornamenta ſolis Patriarchis propria. Etenim Phenolion omnibus non ſolùm Epiſcopis, ſed inſuper Presbyteris; Sticharion convenit etiam Subdiaconis. Theodorus ergò Balſamon iſtud affirmat de undulato Stichario, ac de Phenolio Polyſtaurio. Quartus error eſt, quod Patriarchæ poſſint quotidiè uti iſtis ornamentis. Etenim uti non poſſunt in diebus

jejuniorum, nec in defunctorum officiis. Quintus error eſt, quod privilegiati Metropolitæ ipſis uti non poſſent, niſi in certis diebus anni. Uti poterant omnibus diebus, præter jam dictos. Sextus error eſt, quod ſolis Metropolitis daretur privilegium utendi undulato Stichario, & Polyſtaurio Phenolio. Etenim illis dabatur ſolum Privilegium utendi Sacco: Alia duo competebant omnibus Epiſcopis.

Septimus error eſt in expoſitione vigeſimi ſeptimi Canonis, qui Metropolitanis ac aliis Epiſcopis, ex jure vel privilegio habentibus Pallii uſum, ſancit ne omni tempore Divini Officii, vel aliûs Eccleſiaſtici Miniſterii, ſed certis dumtaxat temporibus & locis utantur iſto ornatu. Dominus Archi Epiſcopus commentatur: "Ex eo „tamen colligi non poteſt non licere Metropolitanis Pallio uti omni „tempore Divini Sacrificii, aut vi horum Canonum adigi ad ejus „depoſitionem ante Conſecrationem". Reſpondeo hæc vera eſſe in Græcorum non ſolis Metropolitis, ſed quibuſcumque Epiſcopis. At verò Canon nequaquam de Græcorum Epiſcopis agit, ſed de ſolis Latinis. Agit enim in præfatam audaciam Hincmari Rhemenſis. Duo hujus Synodi Canones in ipſum agunt. Vigeſimus ſeptimus ejus exceſſus circa uſum Pallii, decimus ſeptimus frænat ac damnat ejus contumaciam contra Romanas evocationes. Porrò quod vigeſimus ſeptimus Canon in Græcorum Epiſcopos aut mores non ſtatuat, eſt manifeſtum ex ejus exordio: "Secundùm tra„ditas formas per ſingulas Provincias, & Regiones, ac urbes, in „Eccleſiaſticis promotionibus & conſecrationibus illa, quæ indicia „& ſigna ſunt Ordinis, qui unicuique ineſſe videtur, retineri de„cernimus". Lucidè affirmat circa Pallii geſtamen ac uſum eſſe varias variarum Regionum conſuetudines: Aliam apud Græcos, aliam apud Latinos. Et mandat unicuique ſuam cuſtodiri. Et proſequitur: "Ita ut Epiſcopi, quibus conceſſum eſt Palliis uti certis „temporibus, &c". Sancit in ſolos Epiſcopos, quibus permiſſum „eſt certis dumtaxat temporibus ornari Pallio. Et hi palam ſunt ſoli Latini. Quare octavus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Canonem ſtatuentem de ſolis Latinis Epiſcopis extendat ad Græcos.

Nonus error eſt, quod Omophorion Græcis Epiſcopis olim fuerit veſtis vulgata. Etenim omnes ipſorum Scriptores ac Rituales libri Omophorion adnumerant Polyſtaurio, Phenolio un-

dulato

dulato, Epimaniciis, Genualibus, aliiſque ſacris Epiſcoporum Ornamentis. Decimus error eſt, quod iſtud ſcribat ſanctus Iſidorus Peluſiotes. Etenim Iſidorus diſertè ſcribit Omophorion eſſe pellem ovinam, ornatam Sacroſanctis ſignificationibus. Undecimus error eſt, quod Græcorum Epiſcopi Omophorion deponant poſt recitatum Evangelium. Etenim deponunt ad iſtam recitationem. Ratio eſt adducta ſuperiùs. Duodecimus error eſt, quod Græcorum Epiſcopi vulgata ſua veſtimenta priùs deponant, aut certè ipſis ſacra ſuperinduant poſt recitatum Evangelium. Et quod iſtud ſcribat laudatus Iſidorus. Sunt indigna refutatu paradoxa. Proinde & Latina & Græca Eccleſia ſemper habuit idem Pallium, Ornatum ſacrum, laneas faſcias, rem in ſubſtantia vilem, ſignificatione Auguſtam, Sacroſanctam, Divinam.

Dominus Archi-Epiſcopus proſequitur: "Poſt devoratam ab ,,Europæ Metropolitanis accipiendi Palli neceſſitatem, quæ à ,,Concilio octavo firmata Canone, novas deinde conditiones ,,ſibi à ſummis Pontificibus impoſitas coacti ſunt amplecti. Pri-,,mùm enim res eò devenit, ut coacti ſint Scripto polliceri ſub-,,jectionem & obedientiam Apoſtolicæ Sedi, & Præcepta ejus ,,Canonicè per omnia ſequi. Novi hujus juris Rèceptor fuit Bo-,,nifacius Moguntinus in Synodo ab eo celebrata, anno ſeptin-,,genteſimo quadrageſimo ſecundo, ut diſcitur ex ejus epiſtola ,,ad Cudbertum. Antea enim Metropolitani nullâ aliâ lege te-,,nebantur, quam ut fidei ſuæ profeſſionem emitterent, & ob-,,ſervationem Canonum Com-Provincialibus Epiſcopis pollice-,,rentur in ſua conſecratione. Nullam porrò obedientiæ ſpon-,,ſionem faciebant. Quam adeò alienam à priſco jure cenſebat ,,Leo primus, ut ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem Epiſcopum ,,ſcribens de cauſſa Attici Epiſcopi, à quo Anaſtaſius ſimilem ,,ſponſionem exegerat, dixerit in ea ſignum injuriæ contineri. ,,At poſt Bonifacium nova clauſula huic profeſſioni addita eſt, ,,quâ videlicet ſubjectionem & obedientiam Romano Epiſcopo ,,promitti invaluit, ut videre eſt in veteri formula, quæ Caroli ,,Calvi ætate in uſu erat": Beato verò Petro, & Vicario ejus debitam ſubjectionem & obedientiam, Suffraganeis verò noſtris adjutorium me exhibiturum profiteor. " Illa nihilominus obe-,,dientia ad obſervationem Canonum coërcetur, id eſt, promit-

,,tunt Metropolitani ſe ſummo Pontifici obedituros juxta Canones. Hoc eſt, quoties juſſa ejus Canonum Statutis innituntur. Hanc enim eſſe eorum verborum vim docet ipſe Zacharias Papa ad Bonifacium ſcribens : "Nec enim ab hac Apoſtolica Sede illa diriguntur, quæ contraria eſſe Patrum, ſeu Canonum Statutis inveniantur. " Bonifacius verò, qui ſponſionis ,,vim intelligebat, eandem in propria cauſſa adhibuit clauſulam, ,,cum eam ſponſionem Zachariæ faceret pro Archi-Epiſcopatu ,,Moguntino" : Sicut Prædeceſſorum veſtrorum pro authoritate ſancti Petri ſervi devoti, & ſubditi obedientes, & ſubditi ſub
Epiſt. 132. jure Canonico. " Inquit ille in epiſtola ad Zachariam.

Errores non pauci. Primus eſt, quod accipiendi Pallii neceſſitas ſit res adeò acerba, ut à Metropolitis fuerit devoranda. Etenim hoc jure dici poſſit de Metropoliticæ poteſtatis onere, reverà graviſſimo, & humanis viribus importabili; verùm quo colore iſtud ſcribatur de accipiendi Pallii neceſſitate, non video. Eſt enim merum iſtius oneris, jam impoſiti & acceptati, ſymbolum. Immò non merum ſymbolum, ſed inſuper conſolatorium ornamentum. Et video ipſum non ſolummodò à cunctis Metropolitis, ſed inſuper à multis Suffraganeis Epiſcopis ſummo ſemper ambitu fuiſſe áppetitum : Nullum debuiſſe compelli ad devorandum. Niſi forſan quoſdam Metropolitas, quos in Gallia reperit ſanctus Bonifacius. Nempe laxata diſciplina ipſos dejecerat ad Barbaros, à quibus nec Pallia, nec ipſam Metropoliticam dignitatem fuiſſe æſtimata, teſtatur in ſuorum librorum procemio Guilhelmus Neubrigenſis. Erant graviſſimè ac fœdiſſimè infirmi, ideoque panis, ſuavis ſanis, erat illis pœna. Attamen Dominus Archi-Epiſcopus non de ipſo forſan Pallio iſta ſcribit, ſed de ſolis per ſanctum Bonifacium adjectis conditionibus.

Secundus igitur error eſt, quod ſanctus Bonifacius Romanæ Pallii acceptioni perperam appoſuerit profeſſionem Romanæ ſubjectionis & obedientiæ. Quod iſta profeſſio ſit amara & devoranda conditio. Paſchali II. Pontifici, quod conſuetæ Metropolitarum profeſſioni juberet ſuperaddi juramentum, quandoque obſtrepuit Archi-Epiſcopus Polonorum : Neminem ſcio, qui murmurârit contra ſimplicem profeſsionem Papalis obedientiæ. Etenim obedientiæ profeſsio, quam Provinciales Epiſcopi in ſua con-

conſecratione faciunt ſuo Metropolitæ, eſt adeò antiqua, ut Hincmarus Remenſis ipſam in famoſo adversùs nepotem ſuum Laudunenſem Epiſcopum libro probet ex literis ſancti Leonis. Cap. 9.
Et certè Magnus hic Pontifex ipſam laudat uti antiquam. Quare Dominus Archi-Epiſcopus in alio hujus ſui libri capite perperàm ſcribit ſimiles "obedientiæ ſponſiones" tunc temporis necdum fuiſſe in uſu. Etiam Presbyteri in ſua conſecratione jam pridem profitentur obèdientiam ac reverentiam ſuo Epiſcopo. Et Cardinales Diaconi in ſua olim creatione ſpondebant, quod cunctis "pro Eccleſiaſtica utilitate" Papalibus Mandatis fideliter "ſine vitio, ſuperbiâ, ac neglectu", obedirent. Hanc cautionem roborabant teſtibus, & corporali ſuper Sacroſancta Evangelia juramento confirmabant. Ita nos docet Vigilius Pontifex in Diplomate, quo degradavit Ruſticum, ſuum ex fratre nepotem, & ejus Collegam Sebaſtianum, Cardinales Diaconos. Et ad Mauricium Imperatorem ſcribunt quidam Aquileienſes Epiſcopi: "Suggerimus, pie Dominator, quia tempore Ordinatio„nis noſtræ unuſquisque Sacerdos in ſancta Sede Aquileienſi „cautionem Scriptis emittimus ſtudiosè de fide Ordinatoris noſtri, „& nos fidem integram ſanctæ Reipublicæ ſervaturos". In ſua conſecratione profitebantur fidem ac obedientiam Romano Imperio. Erat res extra metas. Et tamen nullus iſthìc vidit aliquid acerbi vel devorandi. Quia nempe iſtud debitum tacitè ineſt omnibus Epiſcopis. Et expreſſum non operatur aliud, quam tacitum. Quid igitur acerbi aut devorandi Dominus Archi-Epiſcopus videt in Decreto, quo ſanctus noſter Apoſtolus ac Reparator Bonifacius antiquæ Metropolitarum profeſsioni adjecit articulum de ſubjectione & obedientia præſtanda Romanæ Eccleſiæ?

Novi morbi exquirunt nova medicamenta. Hinc vetuſtæ Epiſcoporum aut Clericorum profeſſioni novos articulos ex cauſſis inſerere eſt antiquiſſima & probatiſſima conſuetudo Eccleſiæ. Propter Eutychianas contra dogmaticum ſancti Leonis Tomum violentias Pontifex antiquæ profeſſioni adjecit iſtius Tomi acceptationem. Ita in prima ſua apud Photii Bibliothecam oratione teſtatur ſanctus Eulogius Patriarcha Alexandrinus. Et ſanctus Proterius, primus ejuſdem Sedis poſt Chalcedonenſem Synodum Epiſcopus, omninò addidit iſtum articulum. Compulſus fuit etiam Lib. 230.
adjun-

fuit etiam adjungere Symbolum Conſtantinopolitanum. Nempè Eutychiani iſtud Symbolum ſimiliter averſabantur. Utique propter ejus ad Nicænum contra Apollinariſtas facta additamenta. Hinc omnes Epiſcopi deinceps ſunt juſſi non ſolum antiquo more profiteri Nicænum Symbolum, ſed plenum Conſtantinopolitanum. Euphemius Conſtantinopolitanus Patriarcha Anaſtaſium Imperatorem coronare noluit, niſi antiquæ profeſſioni adderet Synodum Chalcedonenſem. Et de Acacio, Euphemii Anteceſſore, ſcribit in libro contra Mocianum Scholaſticum Facundus Epiſcopus Hermianenſis: "Mortuus Acacius per libellos Ordinandorum Epiſcoporum uſque „nunc damnatur". Antiquæ profeſſioni inſerta fuit ejus damnatio. Facundus adjungit: "Libellis ſuis Epiſcopi Ordinandi Theodorum „Mopſueſtenum cum ſuis dogmatibus, & epiſtolam Ibæ, & „Theodoreti Scripta damnarunt". Hoc eſt, tria famoſa Chalcedo-
L.3. Ep.2. nenſis Synodi Capitula. De hoc ad antiquam profeſſionem additamento ſcribit Conſtantio Mediolanenſi Archi-Epiſcopo ſanctus Gregorius: "Bonifacius Diaconus mihi nunciavit, quod tres ſe „Epiſcopi à pia Fraternitatis veſtræ communione ſeparaverint, „dicentes vos in damnationem trium Capitulorum conſenſiſſe, „atque cautionem feciſſe. Et quidem ſi quid de tribus Capitulis „in quocumque vel verbo vel Scripto nominatum eſt, Fraternitas „veſtra benè reminiſcitur. Quamvìs Deceſſor Fraternitatis tuæ „Laurentius diſtrictiſſimam cautionem Sedi Apoſtolicæ emiſerit, „in qua viri Nobiliſſimi ex legitimo numero ſubſcripſerunt. Inter „quos ego quoque, Urbanam Præturam gerens, pariter ſubſcripſi. „Quia poſtquam talis ſciſſura pro nulla re facta eſt, juſtum fuit, „ut Sedes Apoſtolica curam gereret, quatenùs unitatem Univer„ſalis Eccleſiæ in Sacerdotum mentibus per omnia cuſtodiret". Docet varia. Primò, quod iſta ad antiquam Ordinandorum Epiſcoporum profeſſionem adjectio fuerit facta etiam in Occidentali Eccleſia. Secundò, quod Pelagius Pontifex fuerit iſtius additamenti adeo zeloſus Executor, ut Laurentium Mediolanenſis Eccleſiæ Electum compulerit contra morem venire Romam, iſthìc ſolemniſſimè coram ſummis teſtibus profeſſurum, & conſecrandum. Tertiò, quod Gregorius à Succeſſore Conſtantio videatur iſtud additamentum ex cauſſis non exegiſſe. Quartò, quod quidam Epiſcopi contra iſtam novitatem tantoperè recalcitraverint, ut Conſtantio Metropolitæ, quem additamento conſenſiſſe ſuſpicabantur, noluerint

luerint communicare. Quintò, quod iſtud additamentum fuerit legitimum. Quia neceſſarium "ad unitatem univerſalis Eccleſiæ in „Sacerdotum mentibus per omnia cuſtodiendam". Eadem ratio Bonifacium permovit ad vetuſtæ Metropolitarum profeſſioni addendam ſubjectionem & obedientiam Romanæ Eccleſiæ. Et qui iſtius temporis, & tunc viventium in Gallia Epiſcoporum qualitates novit, etiam novit additamenti neceſſitatem.

Tertius Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod dicat omnem obedientiæ profeſſionem à priſco more eſſe adeò alienam, ut magnus Leo ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem Epiſcopum ſcribens de cauſſa Attici Epiſcopi, à quo Anaſtaſius ſimilem ſponſionem exegerat, dixerit in ea contineri ſignum injuriæ. Reſpondeo iſtam exactionem omninò fuiſſe injurioſam. Pontifex non tacet rationem: "Legebatur in literis tuis, quod Frater Atticus Theſſalonicam veniſſet, „quodque conſenſum ſuum etiam ſcripturæ profeſſione ſignaſſet, „ut de illo non aliud à nobis poſſet intelligi, quam proprii arbitrii „& ſpontaneæ devotionis fuiſſe quod venerat, quodque chartulam „de obedientiæ ſponſione conſcripſerat, in cuius tamen chartulæ „mentione ſignum prodebatur injuriæ". Atticus non erat talis qualis Epiſcopus: Erat enim Metropolita veteris Epiri. Et cum Anaſtaſio neſcio quas de Apoſtolicis vicibus, & ipſarum amplitudine quæſtiones habuerat. Interim novellum Vicarium reveriturus, advenerat Theſſalonicam, & diderat ſpontaneam profeſſionem obedientiæ. Verùm ſolâ voce non contentus Anaſtaſius coëgit ad ſcriptam ſponſionem. Et de hac exactione ſcribit Pontifex: "In „cujus tamen chartulæ mentione ſignum prodebatur injuriæ". Et ſubjungit cauſſam: "Non enim neceſſarium fuerat, ut obligaretur „Scripto, qui obedientiam ſuam ipſo jam voluntarii adventus pro„babat officio". Hinc Pontifex affirmat ipſam chartæ mentionem eſſe manifeſtum ſignum injuriæ. Nec profeſſiones, nec ipſarum additamenta exigi poſſint ſine legitimis rationibus.

Notanda etiam ſunt hæc Domini Archi-Epiſcopi verba: "Illa „nihilominus obedientia ad obſervationem Canonum coercetur". Sunt ſuſpecta, & videntur prodire ex officina Hincmari Rhemenſis. Etenim Hincmarus pertinaciter docuit à Romana Eccleſia ſanciri non poſſe novos Canones, ſed nova dumtaxat Decreta. Et non qualiacumque, ſed ſola hauſta atque deprompta ex generalibus

Eccleſiæ Canonibus. Quævis alia cenſuit ex ſancti Petri Apoſtoli privilegio non procedere, ideòque nec recipienda. Et ipſe, & ab ipſo inſtructus Rex Carolus Calvus iſtud Dogma ſuſtinuerunt in multis ad Romanos etiam Pontifices epiſtolis. Et ipſum firmarunt præſertim ex ſancti Leonis epiſtola ad Epiſcopos per Campaniam, Picenum, Thuſciam, aliaſque Urbicarias Provincias conſtitutos: Ep.3.c.5. "Omnia Decretalia Conſtituta, tam beatæ recordationis „Innocentii, quam omnium Deceſſorum noſtrorum, quæ de Ec„cleſiaſticis Ordinibus, & Canonum promulgata ſunt diſciplinis, „cuſtodiri debere mandamus". Affirmarunt non quævis Romanorum Pontificum Decretalia Conſtituta, ſed dumtaxat illa, quæ ex ſacrorum Canonum diſciplinis fuerint promulgata, eſſe veneranda & admittenda. Eſt Dogma Euſebianum ac Photianum. Ejus Sectatores aliud non crepant, quàm Papam obligari ad Canones, ideoque extra ipſorum metas nihil poſſe ſancire. Blaterant Romanos Pontifices, & omnes ipſis adhærentes Latinos, jam pridem per diverſa, immò & per adverſa Decreta eſſe prævaricatores Canonum, ideoque veram Eccleſiam ad ſe ſolos decreviſſe. An quidam hodie laborent iſtâ ſcabie, ſuo loco diſcutietur.

CAPUT

CAPUT XII.

An Patriarchæ, Antocephali Exarchi, ac nominatim Carthaginenſis Primas olim acceperint Pallium à Romana Eccleſia?

RAtionem dubitandi facit Innocentii tertii Canon,
editus in generali Concilio Lateranenſi: "Anti- Can. 5.
„qua Patriarchalium Sedium privilegia renovan-
„tes, ſacrâ univerſali Synodo approbante ſanci-
„mus, ut poſt Romanam Eccleſiam, quæ diſ-
„ponente Domino ſuper omnes alias ordinariæ
„poteſtatis obtinet Principatum, Conſtantino-
„politana primum, Alexandrina ſecundum, Antiochena tertium,
„Hieroſolymitana quartum locum obtineat, ſervatâ cuilibet pro-
„priâ dignitate, ita quod poſtquam earum Antiſtites à Romano
„Pontifice acceperint Pallium, quod eſt plenitudinis officii Pon-
„tificalis Inſigne, præſtito ſibi fidelitatis & obedientiæ juramento,
„licenter & ipſi ſuis Suffraganeis Pallium largiantur, recipientes
„pro ſe profeſſionem Canonicam, & pro Romana Eccleſia ſpon-
„ſionem obedientiæ ab eiſdem". Sancit varia benè notanda. Primò,
Conſtantinopolitanum Canonem, quo ejuſdem civitatis Epiſcopo
primus poſt Romanum Pontificem locus defertur, & quem ſem-
per Romana conſtantiſſimè refutavit Eccleſia, tandem admittit &
probat. Quidam exiſtimant iſtud ipſum fuiſſe antea ſancitum à
decimo ſeptimo Canone octavi Concilii. At ſine fundamento.
Quomodò enim octava Synodus circumduxiſſet Nicolai primi judi-
cium, ſumma cum conſideratione perſcriptum ad Bulgaros? Octa-
væ igitur Synodi Canon unico contextu involvit antiquam & no-
vam Romam, & Alexandriam prætermittens, ſubjungit Antio-
chiam. Studio ita involvit: Ne vetuſtum Romanæ Eccleſiæ ju-
dicium læderet, & ne Græcos, præſertim Imperatorem Baſilium
& afflictum Patriarcham Ignatium, offenderet. Innocentius III.
poſſit novæ ſuæ ſanctionis duas habuiſſe cauſſas. Quod Conſtan-
tinopolis tunc teneretur à Latinis: Et quod reliquæ Patriarchales

Sedes gemerent ſub Saracenis. Secundò Innocentius circumducit Paſchalis ſecundi Decretum, quod Hieroſolymitanum Patriarcham Antiocheno præpoſuerat: Antiocheno reſtituit Primævam dignitatem & locum. Et rectiſſimè atque juſtiſſimè. Tertiò mandat, ut omnes Patriarchæ à Romano Pontifice accipiant Pallium, & ipſum tunc tranſmittant ſubditis Metropolitis. Hinc quæritur, An iſta Papalis tranſmiſſio ſit antiqua?

Reſpondeo non eſſe. Quod omnes Patriarchæ ſemper debuerint à Romano Pontifice conſecrationis & dignitatis ſuæ confirmationem ſupplicare, & ante ipſam legitimè non potuerint ſedere, eſt longè certiſſimum. Plurima hoc evincunt exempla ac teſtimonia. At quod Pallium ſimul poſtulaverint aut acceperint, nullum eſt teſtimonium, nullum exemplum. Etenim de Alexandrinæ Eccleſiæ Patriarchis ſcribit in Neſtorianæ ac Eutychianæ Hæreſis Breviario Liberatus, Archi Diaconus Carthaginenſis Eccleſiæ: Cap. 20. "Conſuetudo eſt Alexandriæ, illum", Patriarcham, "qui defuncto ſuccedit, excubias agere ſuper defuncti corpus, manumque dextram ejus ſuo capiti imponere, & ſepulto manibus ſuis, accipere collo ſuo beati Marci Pallium, & ſic legitimè ſedere". Et adjungit: "Defuncto Timotheo Alexandrino Epiſcopo Theodoſius ordinatur. Qui licèt haberet Cleri Decretum, contradicere uolentibus non permiſit certamen Populi. Monachorum" agmen, "quos non habuit, pro Gaiano fuerunt". Eſt locus mendoſus, ſimili modo ſupplendus. "Dum hæc", nempè Timothei cadaver cuſtodire, tradere terræ, & ſancti Marci Pallium accipere, "Theodoſius pertentat, cognoverunt Populi & Monaſteria, quid eſſet factum veſpere in Epiſcopio. Mox Theodoſium perſecuti ſunt, & expulerunt, ne colligeret funus Timothei. Inthronizaverunt autem Gaianum". Liberatus docet nos varia. Primò, quod defuncto Patriarchâ, Clerus & Populus ſtatim eligeret novum. Secundò, quod iſte Electus ſtatim conſecraretur. Tertiò, quod conſecratus cuſtodiret tota nocte defuncti corpus, humaret propriis manibus, ſancti Marci Pallium detraheret ejus humeris, ac transferret in ſuos. Quartò, quod ante iſta peracta, ac præſertim ante acceptum ſuis humeris Pallium, legitimè ſedere non poſſet, ideòque nec inthronizari. Hinc enim Alexandrini Monachi ab iſta acceptione violenter impediерunt Theodoſium; atque ita reddiderunt Inthroniſmo inhabilem. Statim elegerunt Gaia-

nnm

num, fecerunt ordinari, admiſerunt ad Patriarchalis cadaveris cuſtodiam & tranſlationem Pallii, atque ita inthronizarunt. Liberatus nos ſextò docet, quod Patriarchis Alexandrinis eſſet ſemper idem Pallium, ipſumque de Patriarcha ſemper tranferretur in Patriarcham. Septimò, quod eſſet ipſum ſancti Marci Pallium, ideòque non Conſtantini aut alterius Imperatoris donum, ſed Inſtitutum Apoſtolicum. Octavò, quod veſtiret ſolos humeros, ideòque eſſet ſimplex Omophorion, non talare ornamentum. Liberatus evertit omnes fabellas Petri de Marca.

Eundem Alexandrinæ Eccleſiæ morem laudat ſanctus Epiphanius: "Hæc eſt Alexandriæ conſuetudo, ut poſt Epiſcopi mortem „Succeſſor non diutiùs differatur, ſed ſubindè pacis tuendæ gratia „ſubrogetur. Ne aliis hunc, aliis illum amplectentibus, jurgia in „vulgus & contentiones exiſtant". Et in literis ad Simplicium Pontificem Acacius Epiſcopus Conſtantinopolitanus: "Petrus" Mogus, hæreticus ac intruſus Alexandriæ Patriarcha, "filius noctis „exiſtens, & operum diei lucentium alienus apparens, omninò „tenebras ad latrocinium peragendum congruas earum cooperator inveniens, mediâ nocte, adhuc jacente cadavere illius, qui „Paternos Canones ſubverterat", utique Timothei Æluri, "inſepulto, ſubrepſit in Sedem, ſicut ipſe arbitratus eſt, uno & ſolo „præſente, & eo qui conſors illius inſiſtebat inſaniæ". Arguit Petrum Mogum de duobus. Primò, quod fuerit conſecratus ab unico Epiſcopo. Secundò, quod Timotheo necdum ſepulto, Pallium feſtinus acceperit, atque ita inthronizatus fuerit, & cœperit ſedere. Licèt nec Acacius, nec Epiphanius Pallii acceptionem diſertè exprimant, ipſam tamen omninò ſupponunt. Liberato Diacono, qui iſtius ritûs lucidam notitiam ad nos traduxit, ſummas debemus gratias. Et ex ipſa lucet, quod Alexandrini Patriarchæ olim non acceperint Româ Pallium.

Hæreſi.69 Cap. 11.

Idem traducendi Pallii mos olim viguit in Hieroſolymitana Eccleſia. Uti Alexandrina Pallium ſancti Marci, ita Hieroſolymitana Eccleſia ſancti Jacobi Omophorion traduxit de Patriarcha in Patriarcham. Quo ritu Succeſſor ipſum acceperit, an ex defuncti Anteceſſoris corpore, an ex Altari, an ab Epiſcopo conſecrante, ignoro. Interim manifeſtum eſt, quod Româ non acceperit. Traductio duravit uſque ad Patriarcham Theodoſium, qui iſtud Omophorion donavit ſancto Ignatio Patriarchæ Conſtantinopo-

tinopolitano. Sanè admirandum eſt, quod adeò pretioſum Theſaurum alienaverit. An hujus alienationis cauſsâ inceperint alio modo accipere Pallium, etiam ignoratur. Interim iſta forma viguit etiam apud Armenios. Etenim ipſorum Exarcho Conſtantino Pazerpertenſi Gregorius nonus Pontifex miſit novum Pallium, eò quod prius eſſet "nimiâ vetuſtate conſumptum". Papalis epiſtola exſtat apud Clementem Galanum in prima parte operis de concordia Romanæ Eccleſiæ cum Armenia. Quidam putant iſtud Pallium fuiſſe à ſancto Gregorio Armeniorum Apoſtolo. Labuntur. Fuerat enim Româ miſſum: A magno Papa Gregorio. Infra exponetur.

Eundem morem ſervavit Conſtantinopolitana Eccleſia. Etenim de ſanctis Metrophane ac Alexandro, primis Regiæ civitatis Epiſcopis, ſcribunt antiqua ipſorum Acta in Bibliotheca Photii: "Metrophanes poſt Evangelii lectionem nonnulla ad Populum locutus, „Alexandrum Presbyterum, abſentem, Archi-Epiſcopalis Sedis „Succeſſorem renunciat. Populus verò uno ore cum ipſo Imperatore aliquot locis exclamavit": Dignus eſt. "Deindè ſacræ „Menſæ Altaris Humerale imponit, præcipiens hoc Succeſſori ſervari". Et ſic defunctus eſt. Et de ſancto Eutychio, in ejuſdem civitatis Patriarcham promoto, ſcribit in ipſius vita Euſtatius Presbyter: "Eutychius precibus & manu Pontificum conſecratur, Sancto Spiritu inungitur, Ovis errantis typum ſuper humeros tollit, „in Sedem ſublimem adſcendit, & in Solio ſedet". Docet plura. Primò, quod Pallium fuerit typus Ovis errantis. Videlicet laneæ faſciæ. Secundò, quod geſtaretur ſolis Epiſcopi humeris. Ita & hic Euſtatius evertit fabellas Petri de Marca. Tertiò docet, quod ipſe Eutychius Pallium de Altari ſumpſerit, ac ſuis impoſuerit humeris. Quartò, quod poſt ipſum ſumptum fuerit inthronizatus, & cœperit ſedere. Quintò, quod in ipſa conſecratione ſua ſumpſerit. Etiam de ſancto Germano Patriarcha, ejecto per Imperatorem Leonem Iſaurum, ſcribit Georgius Cedrenus: "Germanum Leo Patriarchæ ſolio dejecit. Iſque Humerale in ſacra „Menſa magni templi deponens, reſignavit munus ſuum, atque diſceſſit". Poſuit in Altari, reſumendum à Succeſſore. Inter articulos, de quibus Joannes, Macarii Magneſiani Epiſcopi Diaconus, accuſavit ſanctum Joannem Chryſoſtomum, hic fuit nonus: "Joannes, totius Cleri habito Conventu, tres Diaconos citavit,

Aca-

„Acacium, Edaphium, & Joannem, & quaſi Humerale ejus fu„rati eſſent, accuſavit, quærens utrùm & ad quem uſum ce„piſſent". Eſt obſcurus articulus. Quis enim furari velit laneas faſcias? Aſt erat non perſonæ, ſed Sedis, à primo forſitan Epiſcopo acceptum, & uſque tunc cuſtoditum Humerale: Hinc ejus furtum ſummi fecit ſanctus Joannes. Præſertim quod ſuſpicaretur ſublatum ad ſuperſtitiones. Haſcè ſuſpiciones Joannes Diaconus volebat temerarias, ideòque Zeloſo Epiſcopo vertebat in crimen.

Porrò de Conſtantinopolitani Patriarchæ creatione ſcribit in libro de ſacris Ordinationibus Simeon Theſſalonicenſis: "Si electus, Cap. 9.
„utique in Patriarcham Conſtantinopolitanum, ſit Epiſcopus, poſt „ſolemnem declarationem ſtatim eſt Patriarcha, nulloque alio indiget „præter ſolum Inthroniſmum Promotus in Eccleſiam venit, tem„plumque ingreſſus & ſacrum Altare, Epitrachelion & Pallium ſibi „circumponit" At verò Electum, qui non eſt Epiſcopus, affirmat conſecrandum à Metropolita Heracleenſi, exponit omnem Ordinationis ritum, & tandem concludit: Pallium demùm accipiens, uti- Cap. 11.
que Conſecrator, "& Cruce ſignans, Ordinato circumponit, exclamans": Dignus. "Quod intra & extra Sanctuarium clarè & magni„ficè ter decantatur". Proindè recentiores Græci circa hæc aliquid mutârunt. Olim Patriarcha, dum non eſſet Epiſcopus, in conſecratione accipiebat Pallium, attamen non à Conſecrante, ſed de Altari ſumptum ſibi imponebat: Mutationis cauſſam & tempus ignoro. Quidquid ſit, nunquam Roma acceperunt. Eadem eſt ratio Patriarchæ Antiocheni. Infra oſtendetur. De Epheſinæ, adeoque etiam de Heracleenſis & Cæſareenſis Eccleſiæ ritu ſcripſit ad Imperatorem Marcianum, & ad Chalcedonenſem Synodum dixit Baſſianus Epheſiorum Epiſcopus: "Abripientes Pallium Sacerdotii mei, in Sede poſuerunt quemdam, & in locum meum". Haud dubiè illi impoſuerunt & Pallium. Nam antea inthronizare non poterant. Proinde & iſtic viguit eadem forma.

Quædam videntur his obſtare. Primò; authoritas Luitprandi Cremonenſis Epiſcopi, Apoſtolici apud Græcos Legati, ad ipſorum Imperatorem Nicephorum Phocam dicentis: "Sed quid „commemorem, cum ipſa Conſtantinopolitana Eccleſia noſtræ „ſanctæ Catholicæ atque Apoſtolicæ Romanæ Eccleſiæ meritò „ſit ſubjecta? Scimus, immò vidimus Conſtantinopolitanum Pal-
ilo

„lio non uti, niſi S. Petri noſtri permiſſu. Verùm cum im-
„piiſſimus Albericus, quem non ſtillatìm cupiditas, ſed velut
„torrens impleverat, Romanam civitatem ſibi uſurparet,
„Dominumque Apoſtolicum quaſi ſervum proprium in Con-
„clavi teneret, Romanus" Græcorum "Imperator, filium ſuum
„Theophylactum Eunuchum inſtituit Patriarcham. Cumque
„eum Alberici cupiditas non lateret, miſſis eò muneribus ſatis
„magnis effecit, ut ex Papæ nomine Theophylacto Patriarchæ
„mitterentur literæ, quarum authoritate tum ipſe, tum alii Suc-
„ceſſores abſque Paparum permiſſu Palliis uterentur. Ex quo
„turpi commercio vituperandus mos inolevit, ut non ſolùm
„Patriarchæ, ſed etiam totius Græciæ Epiſcopi Palliis utantur.
„Quod quam ſit abſurdum, cenſere opus non eſt".

Joannes Morinus in Adnotationibus ad Græcorum Ordinationes reſpondet: "Fabella eſt id, quod ſcribit author hiſto-
„riæ Legationis Luitprandi Cremonenſis Epiſcopi ad Nicepho-
„rum Phocam Orientis Imperatorem". Arguit præſertim hæc verba: "Ex quo turpi commercio vituperandus mos inolevit,
„ut non ſolùm Patriarchæ, ſed etiam Epiſcopi totius Græciæ
„Palliis utantur". Et adjungit cauſſam: "Nec refutatione eget
„Dictum ab univerſa & perpetua praxi tam inſolens". Reverà enim omnes Græcorum Epiſcopi ad omne Sacrificium ſunt ſemper uſi Pallio. Eſt res exploratiſsima. Attamen Jacobus Goar rectè ſcribit antiqua Monimenta non eſſe adeò faciliter projicienda. Et certè fœda iſtiuſmodi commercia non ſunt aliena ab iſto infeliciſſimo tempore. Etenim ad undecimi ſæculi annum vigeſimum quartum ſcribit Glaber Rudolphus: "Conſtantinopolitanus Præſul,
„cum ſuo Principe Baſilio, aliique nonnulli Græcornm, conſilium
„iniêre, quatenus cum conſenſu Romani Pontificis liceret Eccleſiam
„Conſtantinopolitanam in ſuo Orbe, ſicut Romana eſt in univerſo,
„univerſalem dici & haberi. Qui ſtatim miſerunt, qui deferrent
„multa ac diverſa donorum Xenia Romam, tam Pontifici, quam
„cæteris, quos ſuæ parti favere conſpicerent. Ubi convenientes,
„apud Pontificem expoſuerunt ſuæ profectionis querelam. Sed
„quid non pertentat cæcus amor habendi? Eſt proverbium: Au-
„reo pugillo murum frangere ferreum. Ac licèt pro tempore Phi-
„largyria Mundi Regina queat appellari, in Romanis tamen in-
„explebile cubile locavit. Mox namque ut viderunt deferri ſibi

fulgidas

„fulgidas Græcorum opes, verſum eſt cor illorum ad fraudulen-
„tiæ diverticula: Pertentantes an fortè clanculò concedere quive-
„rant, quod petebatur". Addit tentamen fuiſſe impeditum per clamoſa murmura totius Italiæ, ac præſertim per inſtantia Monita venerabilis Guilhelmi Abbatis Cluniacenſis, atque ita obtinuiſſe Domini verbum: Portæ inferi non prævalebunt adversùs eam". Poſt Photii tempora Græci, licet per Leonis Sapientis Imperatoris pietatem ſchiſma depoſuerint, ac redierint ad obedientiam Matris Eccleſiæ, ſemper tamen ſtuduerunt Romanum jugum excutere. Pedetentim, per particulas, & per cuniculos. Hinc igitur Romanus Imperator obtinere ſtuduit, ut Patriarcha Conſtantinopolitanus poſſet ſine Papali conſenſu uti Pallio. Non ut deinceps Pallium Româ non peteret, ſed ut ipſo ſine illius conſenſu poſſet uti. Nam ipſum Româ nunquam petierat. Attamen ſine Romana venia non potuerat ipſo uti. Etenim novus Patriarcha debebat ſemper ad Pontificem tranſmittere Synodicam, & ſuæ dignitatis confirmationem petere. Sine ipſa firmè non ſedebat. Immò, licet inthronizatus, ſedere in Throno non poterat. Nec exercere dignitatem, adeoque nec uti Pallio. Imperator igitur Romanus à Joanne undecimo poſtulavit, ut Regiæ civitatis Patriarcha deinceps non indigeret Romanâ confirmatione. Hanc Luitprandus ſignificavit per uſum Pallii. More Latino, ubi iſte uſus eſt Papalis confirmationis ſymbolum. Hinc Dominus Cardinalis Cæſar Baronius rectè ſcripſit: "Hæc converſa ſunt in
„magnum detrimentum ipſius etiam Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ,
„iſta indebita accipientis, & ea occaſione ſe magis abalienantis à
„ſinu Matris". Iſtud ſæculum fuit ignorantiſſimum. Et Luitprandus Legatus, vel quivis alius Scriptor iſtius hiſtoriæ, Græcorum mores non ſatis calluit. Hinc miſcuit falſa veris: Scripſit omnes Græcorum Epiſcopos ex iſta occaſione cœpiſſe uti Pallio. Ex eodem fonte Papalem confirmationem expreſſit per uſum Pallii.

Objici etiam poſſit Conſtantinopolitana Photii Synodus, in qua Joannis octavi Pontificis Legatio defert eidem Photio Sacerdotales veſtes, & Epiſcopalia ornamenta, ipſumque etiam Pallium. Et ad Conſtantinum Pazerpertenſem, Armeniorum Exarchum, reſcripſit Gregorius nonus: "Quibuſdam petitionibus per Nuncios
„tuos nobis ex parte tua exhibitis, ad gratiam exauditionis ad-

„miſſis, petitum à te Pallium, tuo, quod olim Anteceſſoribus tuis „fuit ab Apoſtolica Sede conceſſum, jam quaſi præ nimia ve„tuſtate conſumpto, nec non Mitram, Stolam, & Annulum „in ſignum dilectionis & gratiæ, ac tuæ devotionis indicium, „Fraternitati tuæ mittimus". Et magnus Gregorius Pallium tranſmiſit Andreæ, Nicomedianæ civitatis Epiſcopo, atque ita videtur tranſmiſiſſe etiam Conſtantinopolitano. Etenim Nicomedienſis Metropolis eſt in Pontica Diœceſi, atque ita ejus Patriarcha potiori jure debuit Româ accipere Pallium. Reſpondeo iſtam Conſtantinopolitanam Synodum eſſe verſutum figmentum, quo facinoroſus Photius toti Mundo demonſtrare molitus eſt ſe eſſe in communione Romanæ Eccleſiæ, & bonâ gratiâ Joannis Pontificis. Perſuadere tentavit omnia contra ſe à Nicolao primo & Adriano ſecundo ſancita eſſe per Joannem circumducta, atque ita iſtos iniquè judicâſſe. Nec finxit tranſmiſſum ſibi ſolum Pallium, ſed omnia Epiſcopalia Ornamenta: Non ad Epiſcopalis dignitatis firmitatem impartiendam, ſed in ſingulare ſymbolum Apoſtolicæ benevolentiæ. Armeniorum Epiſcopi, contra Græcorum & aliorum Orientalium morem, utuntur Mitris, Annulis, aliiſque Latinis ornamentis: A tempore magni Papæ Gregorii. Cum Romana tunc Eccleſia inierûnt firma Pacta, & ejus ſacros ritus ſuſceperunt, atque ita optimus Pontifex ipſorum Exarcho tranſmiſit omnia Latina ornamenta, uſque ad Pallium. Non ad accepti Epiſcopatus firmitatem, quam juxta vigeſimum octavum Chalcedonenſem Canonem accipiebant à Patriarcha Conſtantinopolitano, ſed ad teſtimonium initæ concordiæ, ideoque & ſingularis dilectionis & gratiæ. Iſtud Pallium tempore Gregorii noni erat vetuſtate conſumptum: Hinc Conſtantinus Exarchus poſtulavit novum, & accepit. Eundem in finem. Adducta magni Gregorii
L.5.Ep.7. epiſtola eſt vitiata. Legendum eſt: "Nicopolitanæ civitatis E„piſcopum". At verò Nicopolis, utpotè caput veteris Epiri, ſpectat ad Romanum Patriarchatum.

Res ita cucurrit uſque ad duodecimi ſæculi exordium, quando Godefridus, Lotharingiæ ac Bullonii Dux, & alii Francorum Principes cœperunt ſuis armis proficere in terra ſancta, atque Epiſcopalibus iſthic Cathedris imponere Latinos Antiſtites. Tunc Latini iſti Patriarchæ, immò & quidam Metropolitæ acceperunt Româ Pallium: Plerique Metropolitæ maluerunt à Patriarchis

accipere

accipere. Omnes interim acceperunt. Etenim iſthic plantarunt omnes ritus, omnemque diſciplinam Latinæ Eccleſiæ. Guilhelmus Tyriorum Archi-Epiſcopus in ſuis de ſacro Bello libris adducit exempla varia, ex quibus diſcimus omnem rerum ſeriem. Audiamus ſingula exempla. In ſeptimo libro ſcribit Albarenſem in Apamæenſi, ſeuſecunda Syria civitatem fuiſſe expugnatam à Raimundo, Comite Tholoſano, & Petrum Narbonenſem illi datum Epiſcopum, atque proſequitur: "Petrus Antiochiam, ut ſuæ „conſecrationis munus ſuſciperet, de Mandato Comitis profectus, „Pontificalis adeptus eſt plenitudinem poteſtatis. Poſtmodùm „verò Antiochenâ ordinata Eccleſiâ, per Dominum Bernardum, „ejuſdem civitatis Patriarcham Latinorum Primum, ſuæ Metro„polis in eandem Eccleſiam tranſtulit dignitatem, ſuſcepto ab eo„dem Pallii genio, factus Archi-Epiſcopus". Apamea eſt antiqua ſecundæ Syriæ Metropolis: Ejus Metropoliticam dignitatem Bernardus Patriarcha tranſtulit Albaram, atque ita Petro, iſthic Epiſcopo ac Metropolitano, Latino more tranſmiſit Pallium. Cap. 8.

In tertio decimo libro Guilhelmus ſcribit de Guilhelmo Tyriorum primo poſt captam Urbem Latino Archi-Epiſcopo, ſuo Anteceſſore: "Prædeceſſor noſter Dominus Guilhelmus, ſuſcepto Cap. 23. „conſecrationis ſuæ munere à Domino Hieroſolymitano Patriarcha, „ut Pallium acciperet, invito & renitente eodem ſuo conſecrato„re, Romam profectus eſt, ubi à Domino Honorio Papa ſecundo „benignè ſuſceptus, quod petebat obtinuit, cum multa honori„ficentia remiſſus ad propria". Hieroſolymæ Patriarcha erat Dominus Garmondus. Inter ipſum & Guilhielmum orta eſt quæſtio de jure dandi Pallium. Garmondus ad Patriarcham, Guilhelmus cenſuit ſpectare ad Papam. Nempè dandi Pallii ritus antea ſub Græcis non fuerat apud iſtas Eccleſias, ideoque neutra pars allegare poterat manifeſtum Canonem, aut conſuetudinem. Porrò in Latinà Eccleſia vigebat tunc rigidiſſima regula, quæ Pallium nulli dabat abſenti: Etiam remotiſſimi Metropolitæ cogebantur Romam accedere, & in Papali Conſiſtorio accipere Pallium. Hinc Guilhelmus Romam acceſſit, fuit gratiſſimus Honorio ſecundo, & cum ſummo decore remiſſus in Sedem. Placebat Pontifici, ut iſtud in Orientalium Patriarcharum Metropolitas jus devolveretur in Romanam Eccleſiam. Guilhielmus hiſtoricus ſubjungit: "Quid autem in cauſſa exſtiterit, quod Guilhelmus à Hieroſoly-

„mitano Patriarcha conſecratus, & ei obediens fuerit, cum à tem-
„pore Apoſtolorum uſque ad eum diem Tyrenſis Eccleſia Antio-
„chenæ Sedi ſubdita fuiſſe dignoſcatur, competenti loco ſequens
„edocebit Tractatus".

Defuncto Guilhelmo in Tyriam Cathedram ſucceſſit Dominus Fulcherius, Engoliſmenſis apud Aquitanos, Canonicus Regularis ſancti Auguſtini, de quo Guilhelmus Hiſtoricus in quarto decimo libro ſcribit: "Fulcherius, poſt quam à Domino Hiero-
„ſolymitano Patriarcha Guilhelmo ſuæ conſecrationis munus ac-
„cepit, exemplo Prædeceſſoris ſui volens ad Romanam Eccleſiam
„pro obtinendo Pallio properare, ab eodem Patriarcha, & ejus
„complicibus eſt paſſus inſidias & violentiam, ità ut vix, & cum
„multa difficultate manus eorum poſſet effugere, & ad Romanam
„Eccleſiam pro cauſſa prædicta pervenire, ſicut ex tenore litera-
„rum Papæ Innocentii manifeſtè deprehenditur". Innocentii ſecundi ad Guilhelmum Patriarcham literæ ſic habent: "Parùm
„tibi viſum fuit, quod venerabilem Fratrem noſtrum Fulcherium,
„Tyrenſem Archi-Epiſcopum, more Prædeceſſorum ſuorum pro
„ſuſceptione Pallii venientem ad Romanam Eccleſiam, diſturbare
„præſumpſeras, niſi & erga eum à nobis redeuntem te inhuma-
„num ac difficilem, & nimis aſperum exhiberes". Innocentius diligebat Fulcherium. Durante enim Petri Leonis ſchiſmate, fideliter & generosè apud Aquitanos ſe geſſerat: A Gerardo Engoliſmenſi Epiſcopo, Petri Leonis pertinaciſſimo Fautore vexatus, Abbatiam ſuam derelinquere, in terram ſanctam peregrinus abire, & iſthìc in Templi monaſterio ſubditus vivere maluerat, quam Schiſmatico Idolo adhærere. Proindè lis inter Patriarcham & Papam tunc adhuc pendebat: Et Innocentius judicavit pro ſuo dilecto Fulcherio, adeòque & pro Sede Apoſtolica.

Defuncto Bernardo, primo Antiochenorum Latino Patriarchæ, ſucceſſit Dominus Radulphus, vir Illuſtrium Natalium, animo generoſus, charus populo, verùm non ita Epiſcopis & Clero. Hinc ſine horum ſuffragio fuit electus. Et de ipſo ſcribit Guilhelmus Hiſtoricus: "Quod", utique factam à Populo electionem, "audientes" Epiſcopi, "qui ad hoc, ut ſibi Patriarcham,
„Authore Domino, præficerent, convenerant, timentes furentis
„& vociferantis Populi indiſcretos impetus, diviſi ſunt ab invicèm,
„ei quem non elegerant, obedientiam exhibere recuſantes. Ille

tamen

„tamen nihilominùs Palatium & Eccleſiam occupans, ſtatim ſine „mora Pallium de Altari beati Petri, nulla ad Romanam Eccle„ſiam habitâ reverentiâ, aſſumpſit". Erat enim conſecratus Epiſcopus, Archi-Epiſcopus Mamiſtranus. Hanc ejus præſumptionem Lambertus, Antiochenæ Eccleſiæ Archi-Diaconus, vehementer accuſavit apud Innocentium Pontificem, atque ita Radulphus fuit citatus Romam, & compulſus accedere. Guilhelmus Hiſtoricus proſequitur: "Radulphus Romam perveniens, prima facie „difficiles habuit ad Dominum papam introitus, tanquam Roma„næ perſecutor Eccleſiæ, & qui ſingularem Sedis Apoſtolicæ Pri„matum comminuere & infringere voluerit, Sedem æmulam con„tra Romanam erigens, & parificans Eccleſiam, tanquam læſæ „Majeſtatis reus, ab ingreſſu ſacri arcetur Palatii, & à Domini „Papæ colloquio ſuſpenditur. Porrò tam Dominus Papa, quam „univerſa Eccleſia, procliviores erant ad hoc, ut Dominum Pa„triarcham quâlibet honeſtâ occaſione gravarent, ejuſque Adver„ſariis plurimum exhibebant favorem. Suſpectus enim eis habe„batur admodùm, eò quod vir eſſet dives & magnificus, & Se„dem, cui præerat, Antiochenam videlicet, Romanæ ſubja„cere dedignabatur, ſed ei eandem in omnibus parificare conten„debat, dicens utramque Petri eſſe Cathedram, eamque quaſi primo„genitæ inſignem Prærogativa. Undè multipliciter ad ejus gravamen „nitebantur. Tandem quorundam Amicorum uſus officio, interve„nientibus tam Domini Papæ, quam ſuis familiaribus, & ſemitas di„rigentibus, admiſſus eſt ad Domini papæ & Curiæ ſolemniter con„gregatæ præſentiam, & cum multa ſuſceptus eſt magnificentia". Lib. 15. Cap. 10.

Guilhelmus rectè ſcribit ipſum de ſchiſmatica adversùs Romanam Cathedram rebellione fuiſſe ſuſpectum. Hinc enim omnium animi fuerunt conſtanter averſi. Attamen ſuſpicio carebat firmis fundamentis. Etenim Radulphus cenſuit ſe, licet Latinum, eſſe tamen Antiochenæ Eccleſiæ Patriarcham, ideoque ſe ſuccedere in omnia jura, in omnes mores & ritus, quibus à ſancti Petri Apoſtoli tempore Catholici ejus, inter quos multi ſancti Græci Anteceſſores fuerant conſtanter & perpetuò uſi. Et inter iſtos mores fuerat Pallium non Româ petere, ſed accipere de Altari. Nec dubitandum eſt, quin Radulphus iſta adduxerit ad ſui purgationem. Hinc Innocentius Pontifex cauſſam ſuſpendit, & Guilhelmus proſequitur: "Verùm cognoſcens tota Curia, quod qui ad accuſan-

„cuſandum prodierânt, non erant eatenùs inſtructi, ut Domino Pa„pæ & ejus Aſſeſſoribus plenam de objectis poſſent ibi facere fi„dem, ſignificatur ambabus partibus, quod interim quieſcant, „quouſque Dominus Papa aliquem de Latere ſuo ad partes dirigat „Antiochenas, qui ibi habitâ teſtium & inſtrumentorum copia, „de cauſſa plenius poſſit cognoſcere. Intereà reſignato Pallio, „quod idem Patriarcha de Altari Antiochenæ Eccleſiæ ſuâ ſibi ſump„ſerat authoritate, in injuriam, ut dicebant, Sedis Apoſtolicæ, „& Cardinalibus tradito, aliud ei, ſumptum de corpore beati „Petri, more ſolemni per priorem Diaconum traditur. Sic itaq; „morâ, quantum negotium ejus videbatur exigere, Romæ ha„bitâ, cum plenitudine gratiæ, ſalvâ tamen quæſtione, ſumptâ „licentiâ, reverſus eſt". Nempè Innocentius Pontifex vidit nullam eſſe ſpeciem attentati ſchiſmatis. Nihilominùs conſtanter voluit, ut omnes iſti Latini Patriarchæ Pallium acciperent à Sede Apoſtolica. Hinc etiam Hieroſolymæ Patriarcha Amalricus ipſum per Fredericum Acconenſem Epiſcopum ſolemniter petiit, atque
Cap. 20. obtinuit ab Adriano quarto. Ita idem Guilhelmus ſcribit in libro decimo octavo.

Res ita ambulavit uſque ad Innocentium tertium. Interim Flandri noſtri occuparunt etiam Conſtantinopolim, ipſi impoſuerunt Latinum Patriarcham, & pleriſque iſtius Imperii civitatibus Latinos etiam dederunt Epiſcopos. Hinc novus iſte Orientalis Eccleſiæ ſtatus eſt deductus ad Lateranenſem laudati Pontificis Synodum. Quæſitum eſt, an Latini iſti Patriarchæ deberent Pallium Româ petere, an accipere ex Altari? Et an ſubjecti Metropolitæ idem ornamentum deberent à Papa obtinere, an à ſuo Patriarcha? Innocentius erat peritiſſimus ſacrorum Canonum. Quare reſpondit Patriarchas à Papa, Metropolitas debere à Patriarcha inſigniri. Etenim apud nos Latinos Pallium eſt Epiſcopalis confirmationis ſymbolum: At verò juxta Nicænos, ideoque & juxta Apoſtolicos Canones Epiſcopatus ſui firmitatem Patriarchæ à Papa, Metropolitæ debent accipere à Patriarcha. Eadem ergò eſt ratio Pallii. Innocentius ſanxit pro ſolis Latinis: Etenim Græcorum ritus ſunt omninò Apoſtolicum Inſtitutum, ideoque abſit ut Lateranenſis Synodus ipſos circumduxerit aut circumſcripſerit. Quapropter Græci, dum à Divina miſericordia exceſſuum ſuorum veniam, veram Chriſtianitatem,

ac avitam libertatem receperint, vivere poterunt juxta Canones ſuorum Parentum. Romana Eccleſia, uti Afris poſt ejectos Wandalos reddidit, ita poſt ejectos Turcos Græcis libentiſſimè reddet omnia ſua Privilegia.

Sanctus Leo IX. conſtanter affirmat, quod Carthaginenſis Archi-Epiſcopus, & quidem ſolus, conſueverit in Africa habere ab Apoſtolica Sede Pallium. Quod ſolus haberet, eſt manifeſtum. Et ratio eſt in promptu: Quod nempè Metropolitica iſthic poteſtas eſſet deſultoria, ac de civitate migraret in civitatem. Etiam Pallium potuiſſet migrare; verùm Eccleſia judicavit non expedire. Quod autem Carthaginenſis Pallium aliquando ab Apoſtolica Sede acceperit, Leoni IX. eſt credendum. An ſemper fuerit ita obſervatum, non poſſim affirmare. Hac enim de re nihil reperio, niſi Synodicam epiſtolam, qua Victor Carthaginenſis Archi-Epiſcopus ſuam conſecrationem per tres Legatos ſolemniter refert Theodoro Pontifici, & poſtulat confirmari: "Significamus Deo placitæ Fraternitati tuæ noſtram „Humilitatem in ſancta Carthaginenſis civitatis Eccleſiâ Pon„tificalis honoris accepiſſe conſecrationem & Stolam. In quo „dignitatis faſtigio ut à Deo omnipotente regamur, veſtris ſan„ctis nos commendantes orationibus, poſcimus". Sacerdotalis honoris Stolam diſtinguit ab Epiſcopali conſecratione, ideòque per ipſam videtur intelligere Pallium. Et addit ſe accepiſſe ſimul cum conſecratione: Haud dubiè à conſecrante Epiſcopo. Laudata Victoris Synodica exſtat in Lateranenſi Synodo ſancti Martini Pontificis.

CAPUT

CAPUT XIII.

Diſcutiuntur quædam novelli Scriptoris Aſſerta circa Pallium.

NOvellus Scriptor nuperrimè vulgavit Diurnum librum Romanæ Eccleſiæ. Et addidit non ſolummodo Notas, ſed inſuper tres Appendices Diſſertationes, quarum tertia eſt de uſu Pallii. Plura ſatis infeliciter. Præfatæ Diſſertationis quædam ſunt diſcutienda. Primò, hæc verba: "In ſacris Ornamentis vox, Pallium, ambiguam
Num. 5. ,,habet ſignificationem. Sumitur enim aliquando pro veſte ſa-,,crâ, quæ ſuperinduitur: Ut quod Pluviale dicitur, quodque ,,Cappa, & Caſula. Aliquando pro Inſigni quodam dignitatis ,,eximiæ, quod ipſi etiam Cappæ, Caſulæque imponitur. Atque ,,inde Pallii nomen ſortitur: Quoniam vel Pallio imponitur, ſicut ,,Pallium reliquis veſtibus, vel eſt Pallii Ornamentum quod-,,dam & decus. Fruſtra enim ſunt, qui ſuper eâ nominatione ,,anxiè quærendâ ſe cruciant".

Reſpondeo tria deviare. Primum eſt, quod dicat Pluviale ſeu Cappam, itemque Caſulam in rebus ſacris quandoque appellari Pallium, Certè pro iſtâ nomenclaturâ nullum mihi occurrit teſtimonium. Præterea apud Romanos Caſula & Pallium, uti formâ, ita & nomine ſemper fuerunt diverſiſſima. Secundum eſt, quod dicat Pallium aliquando ſuperponi Cappæ ſeu Pluviali. Etenim Romanum Pontificale præſcribit longe aliud: "Patriarcha vel Archi-Epiſcopus uti Pallio non poteſt omni ,,tempore, ſed tantùm in Eccleſiis, in Miſſarum Solemniis". Omninò laudat antiquos mores univerſalis Eccleſiæ. At verò iſta Solemnia fieri non poſſunt cum Pluvialj, ſed dumtaxat cum Caſula. Tertium eſt, quod dicat Pallium appellari à ſuperimpoſitione vel ornamento Pallii, quod eſt Caſula. Errat variè. Meliorem Ætymologiam adduxi ex ſancto Iſidoro Hiſpalenſi. Interim valdè probo hanc præfati Scriptoris regulam: "Fruſtra

"Fruſtra ſunt, qui ſuper eâ nominatione anxiè quærendâ ſe „cruciant"

Novellus Scriptor pergit: " Sicut in Orientali Eccleſiâ nullum „deſignari poteſt tempus, quo Pallium à Patriarchis geri cœ- Num. 9. „pit, ſic neque in Occidentali. Quare perpetuus meritò dici po- „teſt uſus in ſummis Pontificibus, cum Sacris operarentur, „aut munia ſibi propria obirent. Fuit certè uſus ante annum „trecenteſimum trigeſimum ſextum, quo anno Marcus Papa „Hoſtienſi Epiſcopo permiſit Pallium gerere tunc, cum Electum „à Clero Romano in ſummum Pontificem more Majorum or- „dinaret". Reſpondeo Pallii antiquitatem eſſe longè certiorem ac manifeſtiorem in Orientali Eccleſia, quàm in Occidentali. Etenim quod ſanctus Marcus, primus Alexandrinorum Patriarcha, Pallium geſſerit, ac ipſum ſuis Succeſſoribus gerendum tradiderit ac reliquerit, ſupra audivimus à Liberato Diacono. Et ejus irrefragabilem authoritatem confirmat in litteris ad ſanctum Cyrillum, ibidem Patriarcham, ſanctus Iſidorus Peluſiotes, Presbyter ejuſdem Eccleſiæ: "Filius tuus ſum. Quippe qui l. 1. ep. 370. „magni illius Marci ſpeciem atque habitum præferas". Græcus textus habet, quod magnum illum Marcum ſchematizes. Hoc eſt, imiteris ac repræſentes per eundem ejus habitum. Utique per Epiſcopale Pallium. Æquè firma teſtimonia adduxi etiam pro Pallio ſancti Jacobi Apoſtoli, primi Epiſcopi apud Hieroſolymam.

Novellus Scriptor pergit: "Non recedit procul à vero ſen- „tentia illorum, qui Linum, Petri Succeſſorem, hujus Or- Num. 10. „namenti authorem faciunt. Affirmat Rupertum Abbatem Tuitienſem, ac Auguſtinum Patritium ita ſentire, atque proſequitur: " Mirabile porrò eſt, quod ſcribit Rupertus Maternum, „qui ad Treverenſem Eccleſiam fundandam à B. Petro Apo- Num. 11. „ſtolo miſſus eſt, hæreditatem Pallii ſuis Succeſſoribus reliquiſſe. „Id enim ſi verum ſit, fateri oportet ſanctum Petrum fuiſſe „uſum Pallio, eoque Maternum donaſſe, atque adeò ab exordio naſcentis Eccleſiæ ſummos Pontifices & geſſiſſe & conceſ- „ſiſſe Pallium. Verùm ut ſine teſtimonio Veterum author ille „duodecimi dumtaxat ſæculi tam antiquam Pallii conceſſionem „facit, ita fidem vix obtinere valet, ſaltem apud homines non „vehementer credulos".

Reſpondeo Rupertum omninò adjuvari teſtimoniis Veterum. Irrefragabilibus. Teſtimonio ſancti Marci. Sanctus enim Marcus Alexandrinam Eccleſiam non tam ſuo, qùam potius ſancti Apoſtoli Petri nomine ac vice fundavit, inſedit, ac rexit. Iſta Eccleſia eſt Patriarchalis, ac Apoſtolica, & quidem ſecunda totius Chriſtianitatis Sedes, ideoque fundari ac inſideri debuit non per alium, qùam per ipſum Apoſtolorum Principem Petrum. Loquòr rem firmam, & cunctis Chriſtianæ Hierarchiæ Peritis exploratam. Proinde quidquid Sacræ diſciplinæ ſanctus Marcus iſtic inſtituit, accepit à ſancto Petro. Inſigniter hoc docet magnus Leo in litteris ad Dioſcorum, novellum Patriarcham iſtius Eccleſiæ: "Unum nos ſentire oportet & agere. Cum enim Bea-
Epiſt. 81. ,,tiſſimus Petrus Apoſtolicum à Domino acceperit Principatum, ,,& Romana Eccleſia in ejus permaneat Inſtitutis, nefas eſt cre- ,,dere, quod ſanctus Diſcipulus ejus Marcus, qui Alexandrinam ,,primus Eccleſiam gubernavit, aliis regulis traditionum ſuarum ,,Decreta formaverit, cum ſine dubio de eodem fonte gratiæ ,,unus Spiritus fuerit Diſcipuli & Magiſtri, nec aliud Ordinatus ,,tradere potuerit, qùam quod ab Ordinatore ſuſcepit". At verò quod inter alias ſancti Marci traditiones ac Decreta fuerit Epiſcopale Pallium, jam audivimus à Liberato Diacono ac ſancto Iſidoro. Igitur Marcus iſtud accepit à S. Petro.

Quod ipſum confirmatur ex Pallio ſancti Jacobi Apoſtoli. Etenim magnus ille, & antiquus adverſùm Montaniſtas Scriptor, & glorioſus Martyr Apollonius "ex Veterum traditione ,,refert Dominum Apoſtolis ſuis mandaſſe, ne infra duodecim ,,annos Hieroſolymis excederent". Ita teſtatur in Eccleſiaſtica
L.5.C.17. hiſtoria Cæſaræenſis Euſebius. Iſto igitur tempore Apoſtoli diſpoſuerunt Eccleſiam, ac ejus fundamentales ritus ordinarunt. Quare dubitandum non eſt, quin ex iſtis Decretis ſanctus Jacobus aſſumpſerit Pallium. Quod ipſum S. Petrus omnino fecit Antiochiæ, ac inde portavit Romam, Quod perditæ Ovis, ac Paſtoris ipſam ſuper humeros reportantis Parabola fuerit & & Apoſtolis & primis eorum Succeſſoribus uſitatiſſima, demonſtrant plurima ipſorum teſtimonia. Et certè illa nobis prædicat originalem humani generis lapſum, illius reparationem per ſcandalum Crucis, Epiſcopalem zelum in lucrandis animabus, aliaque non pauca aut parva myſteria: Hinc illa omnia

Apo

Apoſtoli cenſuerunt eſſe nobis repræſentanda per Epiſcopale Pallium.

Scriptor ille pergit : " Par eſt credere , prioribus temporibus „Pallium datum eſſe ſolis Occidentalibus à Pontifice. Nullum enim Num. 29. „reperitur exemplum dati Orientalibus, ante conſtitutos in Orien„te Patriarchas Latinos. Nam quod de ſancto Cyrillo narrant Theo„dorus Balſamon & Photius, eum accepiſſe à ſancto Celeſtino „cum Vicariâ poteſtate exercendi in Epheſina Synodo Judicii de „Neſtorio Phrygium, quod interpretantur Pallium, infirmo fun„damento innititur. Siquidem nullum de poteſtate præſidendi Con„cilio demandatâ exſtat in litteris ſancti Celeſtini, Actiſque Con„cilii verbum, nullum & de Pallio. Immò creditur à nonnullis „hæc fabula à Conſtantinopolitanis, tunc cum ab Eccleſia Latina „ſe abſtraxiſſent, eo conſilio conficta, ut Alexandrinorum dignita„tem deprimerent, velut à Romanis profectam, aut certè auctam". Videntur hæc deſumpta ex Andrea Sauſſayo, qui in libello de Sacro Pallio ſcribit : " Obſervandum, extra Occidentem Pallium Cap 3. „dictum fuiſſe Phrygium, quod Phrygiorum opere texeretur, „crucibuſquè paſſim inſigniretur". Libellus exſtat in ejus opere de myſticis Galliæ Scriptoribus.

Reſpondeo utrumque manifeſtè labi. Primò, quod dicant Phrygium, ſancto Cyrillo à beato Celeſtino Pontifice datum, fuiſſe Pallium : Et ita tradi à Theodoro Balſamone ac Photio. Etenim ſanctus Cyrillus habebat ſancti Marci Pallium, ideoque non indigebat alio. Vacuum fuiſſet iſtud beneficium. At verò Græcorum Patriarchæ ac Epiſcopi olim non geſtabant Mitras : Hinc fieri poſſit, ut ipſam Celeſtinus Cyrillo donaverit. Ad firmandam ejus in Epheſina Synodo authoritatem. Et iſtud aſſerit Theodorus Balſamon. Audiamus ejus verba in Commentario ad Photii Nomo-Canonem : "Hujus quoque temporis Patriarcha Alexan- Tit. 8. C. 1. „drinus ex præſenti" Conſtantinianæ donationis "Edicto jus habet, „ut cum Phrygio celebret. Habuit autem hanc facultatem ſanctus „Cyrillus Alexandrinus à Romano Papa Celeſtino, quando coa„cta eſt Synodus Epheſina contra Neſtorium. Cum non poſſet Ce„leſtinus adeſſe Epheſi, & judicare Neſtorium, viſum eſt ut ſancto „Cyrillo à Celeſtino permitteretur huic Synodo præſidere. Ut „itaque conſtaret eum habere jus & authoritatem Papæ, ſedit cum „Phrygio, & condemnavit Neſtorium. Ab illo igitur tempore

 cum

„cum eodem Phrygio Sacra celebrant, & procedunt Patriarchæ „Alexandrini". Per Phrygium nullatenùs Pallium intelligit, ſed Mitram. Nam & iſtud ibidem appellat Caddenarium, non humerorum, ſed capitis ornamentum. Et Pallium etiam apud Orientales eſt ſimplex lana, ideòque remotiſſima à Phrygio. Et pallium eſt intra Eccleſiam, immò intra ſacra Miſſarum Solemnia circumſcriptum: Cum ipſo non poteſt procedi. Et quid opus multis?
L. 14. c. 34 Nicephorus Calixtus lucidè ſcribit: "Ex quo tempore fama eſt „ſanctum Cyrillum Mitram accepiſſe, quæ deindè per ſucceſſio„nem ad eos etiam pervenerit, quibus ſorte Eccleſiæ Alexandrinæ „Thronus legitimè obveniſſet, ſacros Epiſcopos". Etiam in Græco textu habetur vox, "Mitra". Quare non eſt paraphraſis Latini Interpretis.

Alter iſtius novelli Scriptoris error eſt, quod de Epheſina ſancti Cyrilli Præſidentia nullum ſit verbum in ſancti Celeſtini litteris, Actiſque Concilii. Eſt horrendus error. Etenim Epheſinæ Synodi poſt Romanorum Legatorum adventum facta ad Principem relatio laudat iſtorum Legatorum poteſtatem, & adjungit: "Et hæc qui„dem etiam antequam Sanctiſſima hæc Synodus conveniret, Ce„leſtinus Sanctiſſimus magnæ Romæ Epiſcopus per litteras ſuas „indicaverat, Cyrilloque Sanctiſſimo magnæ Alexandrinæ civitatis „Epiſcopo, ut ſuas vices ſubiret, commiſerat". Etiam relatio, quæ allatæ per Joannem ſacrarum Largitionum Comitem Sacræ reſpondit, ac item alia ſancti Cyrilli reparationem poſtulans relatio diſertè illum appellant Synodi Præſidem, ac Joannem Antiochenum de intolerabili audaciá arguunt, quod fuerit in ipſum auſus contumelioſi Judicii manus mittere. Et hinc per Romanos Legatos reparatus Cyrillus præſedit cunctis Synodalibus Actionibus: Præſedit etiam ante illos. Scio quod utraque relatio non ſolum Cyrillum, ſed etiam Memnonem, quem conſtat non fuiſſe, appellet Præſidem: Nempè per figuratam Grammaticam, quæ unius Subſtantivi idioma tranſcribit etiam in aliud, ei in eadem conſtructione adjunctum.

Porrò Cyrillum per Apoſtolicas vices præſediſſe, diſertè teſtatur prima ſancti Gelaſii Pontificis Synodus: "In ſancta Epheſina Sy„nodo Neſtorius condemnatus eſt, conſenſu beatiſſimi Celeſtini „Papæ, mediante Cyrillo, Alexandrinæ Sedis Antiſtite, & Ar„cadio Epiſcopo ab Italia deſtinato". Et in libello, quem Ana-

ſtaſii

ſtaſii ſecundi Pontificis ad Anaſtaſium Imperatorem Legatis dederunt, Dioſcorus & Chæremon, Apocriſarii Alexandrinæ Eccleſiæ: "Si quando contigerit in rebus ambiguis quædam Epiſcoporum „Concilia celebrari, Sanctiſſimus is, qui Romanæ Eccleſiæ præ„ſideret, reverendiſſimum Alexandrinæ civitatis Archi-Epiſcopum „deligebat, ut ſui loci curam ſuſciperet". Palam reſpiciunt ſanctum Celeſtinum & Cyrillum. Et omnes Græcorum Epiſcopi in profeſſione, quam Chalcedone apud ſanctam Eupheniam fecerunt Vigilio Papæ, laudant Epheſinam Synodum, & adjungunt: "In qua „in Legatis ſuis atque Vicariis, id eſt, beatiſſimo Cyrillo, Arca„dio & Projecto Epiſcopis, Philippo Presbytero, Celeſtinus Pa„pa noſcitur præſediſſe". Profeſſio exſtat in Conſtituto Vigilii. Etiam Liberatus Diaconus in Breviario ſcribit de Epheſina Synodo: "Cyrillus habens vices Sedis Apoſtolicæ". Proindè Cyrillus Cap. 5. fuit omnium Legatorum primus, ideoque & primo ſupra omnes loco ſemper ſedit. Et Mitram accepit à Papa, non Pallium. Nicephorus tamen Calixtus rectè addit: "Fama eſt". Quoniam eſt incertum.

Nihilominùs fateor in hodie exſtantibus Celeſtini Papæ literis expreſsè non laudari hanc Apoſtolicam Cyrilli Præſidentiam. Nempe delegans epiſtola periit aut latet. Ejus tamen inſignem memoriam habemus in Reſcripto, quod ad varias Cyrilli quæſtiones dedit Celeſtinus: "Itàque breviter Reſponſum tuæ reddimus San„ctitati. Etenim quæris, utrùm ſancta Synodus recipere debeat „hominem", videlicet Neſtorium, "à ſe Prædicata damnantem, an „quia induciarum tempus emenſum, ſententia dudùm lata per„ſiſtat. Tuæ ſit Sanctitatis hoc cum venerando Fratrum Conci„lio". Cyrillus varias circa Synodalem Proceſſum ac authoritatem quæſtiones Celeſtino propoſuit, & Pontifex cunctas remiſit ad Cyrilli cum futuro Concilio arbitrium, atque ita palàm affirmat ac ſupponit Cyrilli Præſidentiam. Et certè Cyrillus iſtiuſmodi Dubia referre non poterat, niſi ex officio Præſidis. Et quidem hoc Reſcriptum non accepit niſi ab Arcadio & Projecto, Legatis Epiſcopis, poſt damnatum Neſtorium. Ex quo lucet delegatorias Præſidentiæ litteras fuiſſe priores, & Cyrillo ad manum fuiſſe in ipſo exordio Synodi. Nam ſine ipſis nihil Synodale inchoare poterat. Quæ omnia eluceſcent etiam ex Commonitorio,

 quod

quod Legatis è ſuo Latere ad Synodum Epiſcopis Celeſtinus dedit, & quod ſuo tempore vulgabitur.

Novellus Scriptor pergit : "Ex Veterum monimentis nullum „reperitur veſtigium dati Pallii Africanis ullis, ſaltem quamdiù „Africana Eccleſia retinuit aliquid priſtini ſplendoris. Immò da„tum omninò non fuiſſe ratio convincit. Nam cum Pallio tri„buebatur Archi-Epiſcopi nomen, à quo ita abhorrebat Africana „Eccleſia, ut in Concilio ſanciverit, ne primæ Sedis Epiſcopus „appelletur Princeps Sacerdotum, aut ſummus Sacerdos, aut ali„quid ejuſmodi, id eſt, Archi-Epiſcopus, ſed tantùm primæ Se„dis Epiſcopus" Reſpondeo Archi-Epiſcopalis Tituli apud Afros uſum eſſe abundè expoſitum in ſuperioribus. Interim Carthaginenſis Epiſcopus, licet ipſo dudum uſus non fuerit, erat tamen magnus Metropolita, ac inſuper Primas multarum Provinciarum. Et quod Pallium habuerit, diſertè affirmat ſanctus Leo nonus. Et rectè affirmat. Etenim Victorem Carthaginenſem Epiſcopum, dum ſuam conſecrationem retulit, & confirmandam ſupplicavit, ſupra audivimus ſcribentem ad ſanctum Theodorum Pontificem: "Significamus tuæ Deo placitæ Sanctitati, noſtram Humilitatem, „Divinâ gratiâ præveniente, in ſanctâ Carthaginenſis civitatis Ec„cleſiâ Pontificalis honoris accepiſſe conſecrationem & Stolam": Epiſtola exſtat in Lateranenſi Synodo ſancti Martini Pontificis. Per Stolam omnino intelligit Pallium. Eſt phraſis iſtius temporis. Etenim authenticus, & inſigniter orthodoxus iſto tempore Scriptor, qui laudati Martini Martyrium eruditè deſcripſit, hæc habet : "Suſcipientes ſanctum Martinum Carnifices exuerunt ex„teriùs ejus Pallium Sacerdotalis Stolæ". Et Theodoſius Hieroſolymæ Patriarcha ſancto Ignatio Patriarchæ Conſtantinopolitano, dum ſancti Jacobi Apoſtoli tranſmiſit Pallium, ſcripſit ſe mittere "Poderem & Super-Humerale cum Mitra, Pontificalem Sto„lam ſancti Jacobi Apoſtoli". Hoc eſt, quæ erant Pontificalis Stola. Quod palmare donum fuerit Super-Humerale, diſertè teſtantur Nicetas Paphlago, ac Michaël Syncellus. Et ex iſtis videmus, quod Carthaginenſis Antiſtes Pallium Româ non acciperet, ſed à ſuis Conſecratoribus. Attamen ſanctus Leo nonus non malè affirmat, quod ipſum acceperit ab Apoſtolica Sede.

Novellus Scriptor poſt varia pergit : "Cum ſummi Pontifices „ſoliti ſint Epiſcopos, quos Pallio donabant, ſedulò monere, ut

„eò inter ſola Miſſarum ſolemnia utantur, immò Gregorius magnus Ravennatem Epiſcopum in Litaniis gerentem graviter redarguat, quamquam poſtea fatigatus importunis precibus id indulſit, „quæri non immeritò poteſt, quæ fuerit tam expreſſi, tamque „inſtantis Moniti cauſa”. Adducit varias conjecturas, & adjungit: "Inde verò fit conſequens, ut pretioſæ veſti, cujuſmodi ſacra „Caſula, pretioſus olim Ornatus adderetur, non item lanea tænia, „& vile quoddam additamentum. Neque objici poteſt, quòd „poſterioribus temporibus eadem admonitio perſeverarit, etſi laneum cœperit eſſe Pallium. Nam vel mos antiquus admonendi „retentus eſt, quia retentæ pariter mittendi Pallii veteres formulæ”.

Reſpondeo hæc eſſe frivola, ac inſuper falſa. Falſum eſt, quod ſacra Caſula olim fuerit pretioſa veſtis. Fuit lanea, ad inſtar Pallii. Et talis etiamnùm hodiè eſt apud Græcos, tenaciſſimos antiquorum rituum, Etenim clamoſus ille Græcus, qui Innocentii tertii Pontificis tempore varias contra Latinam Eccleſiam vomuit contumelias, ſcribit inter cætera: "Latinorum Sacerdotes & E„piſcopi Sacerdotales Stolas, id eſt, Caſulas, non de lana, ſed „de ſericis naturâ contexentes, eis operantur, diuturnas ipſas „præparantes, cum hujuſmodi Stola, id eſt, Caſula vel Planeta, „Chriſti habitum repræſentet, quem habuit, quando exutus fuit „veſtimentis ſuis, & indutus Chlamyde Coccineâ, quæ de lana „contexta erat, quâ nos utimur Quadrageſimali tempore. In „aliis verò diebus utimur albis: Eò quod Chriſtus Agnus immolatus „dicitur. Et ideò ex veſtimentis Ovium nobis Caſulas præparamus”. Docet varia. Primò, quod omnis ſacra Caſula olim fuerit ex lana. Etiam Caſula Epiſcoporum. Nempè Phenolion Polyſtaurion. Secundò, quod id factum ſit ex cauſa ſacræ ſignificationis: Nempe ad repræſentandam laneam Chlamydem, quâ Chriſtus Dominus per ludibrium fuit indutus à Pilati militibus. Tertiò, quod fuerit & alia iſtius ritus cauſa: Quia Chriſtus eſt magna illa Ovis, quæ pro nobis immolatur, ideoque & immolationis Miniſter induitur ex lana. Quartò, quod Caſula ſit quandoque alba, quandoque coccinea: Quia nempe Græci in Divinis officiis non utuntur aliis coloribus. Quintò, Latinos graviter arguit, quod iſtum ritum mutarint, & ſericum admiſerint ad Caſulas. Eſt frivola calumnia. Eſt tamen vera. Etenim à multis ſæculis nos cœpimus

mus uti ſerico ac aliis pretioſis texturis. Ex his interim vides novellum hunc Scriptorem caduco niti fundamento, ut credat aut ſuadeat Pallium olim ſuiſſe non ex lana, ſed ex pretioſa materia.

Porrò ratio, ob quam Eccleſia noluit Epiſcopos nonniſi intra Miſſarum Solemnia uti Pallio, eſt non modica. Etenim laneum Pallium ſignificat Ovem perditam: Hæc autem reperta ac redempta non eſt, niſi per cruentum Crucis Sacrificium. Illic Chriſtus Dominus exſpoliavit Principatus ac Poteſtates, triumphans illos in ſemetipſo, ac nos ex ipſorum ſervitute redimens: Et Decreti, quo noſtra captivitas erat ſigillata, chyrographum de medio tollens, & affigens cruci. Eâdem igitur de cauſâ Epiſcopi, noſtrum Redemptorem ac Portatorem repræſentantes, non poſſunt uti niſi in incruento Sacrificio. Eadem de cauſa Pallium inſignitur crucibus. Eadem de cauſa magnus Gregorius fuit adeò difficilis ac moroſus, ut Ravennatum Metropolitæ ejus uſum in Litanjis permitteret. Nam quod & hoc Indultum poſtmodò circumduxerit, teſtatur in ejus vita Joannes Diaconus. Lib. 4. Cap. 7.

Novellus Scriptor proſequitur: "Ex dictis nonnulla poteſt oriri „hiſtorica quæſtio de materia Pallii. Fuitne ſemper, quæ „nunc eſt, an pretioſior quondam alia? Orientale lanoum fuiſſe „quinto ſæculo teſtatur Iſidorus Peluſiotes. Nec videtur dubium, „quin ſemper fuerit". At verò de Occidentali Pallio plurimum dubitat, propter Joannis Diaconi verba de Pallio magni Gregorii: "Gregorii Pallium byſſo candente contextum, nullis cernitur acu„bus perforatum. Circa ſcapulas obvolutum, non autem confixum „dignoſcitur: Sicut vetuſtiſſimis muſivis vel picturis oſtenditur". Multa de iſtis verbis diſputat, ac tandem concludit. "Uſum la„nei Pallii incepiſſe circiter initia noni ſæculi, ex Joanne Diacono „non obſcurè quis conjiciat. Videtur enim feciſſe byſſini Pallii Gre„goriani mentionem, & ſimul antiquitatem viri laudaſſe, qui tacitè „novitatem ſuis æqualibus objiceret. Qua enim alia de cauſa „utrumque præſtitiſſet"? Urget verba Joannis Diaconi, quæ aſſerunt per iſtam Pallii formam repræſentari viri antiquitatem.

Num. 42.

Num. 55.

Reſpondeo hæc inſigniter elucidari à Fratre Angelo Rocca, Tagaſtenſi Epiſcopo, Præfecto Apoſtolici Sacrarii. In eruditis ad magni Gregorii imaginem Notis affirmat à Joanne Diacono laudari, non Latinum, ſed Græcum Gregorii Pallium, & adjungit: "Ego tametſi in Ædicula ſancti Andreæ Pallium beati Gregorii

„gorii more Latino factum reperi, illud tamen more Græco, à Joan„ne Diacono conſcriptum, incidendum hoc loco putavi. Hunc „item in modum non ſolùm in imaginibus ſummorum Pontifi„cum typo æneo inciſis à Lino Papa uſque ad Meltiadem, ſed „in vetuſtis quoque Eccleſiarum muſivis, præſertim verò ad ſan„ctum Petrum, in eorumdem Pontificum imaginibus, quas For„moſus Papa pingendas Romæ curavit, in hanc eandem formam „Pallium pictum fuiſſe inveni. Idem videre eſt ad ſanctum Pau„lum, & multis aliis in locis: In quibus etiam Honorium pri„mum, Joannem quartum, Theodorum primum, compluresque „alios ante Gregorium magnum, & poſt ejus tempora, hâc Pallii „formâ, quâ nunc Græci utuntur, decoratos reperi. Hæc itaq; „Pallii forma tempore beati Gregorii in uſu habebatur, deinde „multis poſt ſæculis in deſuetudinem deducta eſt, nova ad ma„jorem commoditatem inventa, ac in uſum recepta".

Affirmat duo. Primò, quod antiqua Romanarum Baſilicarum muſiva ac picturæ atteſtentur utrique ſummorum Pontificum Pallio. Et Græco & Latino. Etiam in eodem Pontifice. Et quidem item in beato Gregorio. Quam diverſitatem non facilè invenies in picturis aliarum Gentium. Omnes Germanorum ac Gallicanorum Antiſtitum vetuſtæ picturæ eos repræſentant in ſolo Latino Pallio. Rationem adduxi ſuperiùs. Quia nempè Romani Patriarchatus Diœceſes olim erant partim Latinæ, partim Græcæ: Et cunctis Romanus Antiſtes tranſmittebat Pallia. Hinc ipſe, quò ſe communem repræſentaret Patrem, quandoque hoc utebatur, quandoque iſto. Et utramque formam pictores aliquandò ex cauſis, aliquandò ex artis arbitrio expreſſerunt. Angelus Rocca ſecundò affirmat hanc ambi-dextram formam manſiſſe uſque ad nonum ſæculum: Tunc factam mutationem, & contractionem ad formam Latinam. Et loquitur non ſine fundamento. Tunc enim non ſolus ſceleratus Photius, ſed etiam Sanctus, & tot ac tantis Romanæ Eccleſiæ beneficiis cumulatus Conſtantinopolitanorum Patriarcha Ignatius ſtabilivit rapinas Imperatoris Leonis Iſauri, & Orientale Illyricum ſine reſtitutionis ſpe avulſit ab Apoſtolica Sede. Tunc igitur etiam Romani Pontifices poſſint valedixiſſe Græco Pallio, & ſe ob Schiſmatis deteſtationem conſtrinxiſſe ad ſolum Latinum.

Et hanc ſolam mutationem poſſit reſpexiſſe Joannes Diaconus.

 Quod

Quod tunc etiam Pallii materia fuerit mutata, eſt frivolum ac inſigniter temerarium commentum. Et forſitan ad eandem claſſem pertineat Joannis Diaconi aſſertio de byſſino Pallio ſancti Gregorii. Etenim ipſum Pallii corpus Joannes non vidit: Judicavit ex ſolis Romanarum Baſilicarum muſivis ac picturis. Et quomodo ex ipſis introſpexiſſe poſſit, an iſtud eſſet lana, an linum. Joannes eſt Gregorio ad duo ſæcula junior: Proinde non ex ſolis imaginibus loqui debebat, ſed ex authenticis teſtimoniis. Et certè ſcribit de ſolo Græco ſancti Gregorii Pallio: Quod certum eſt fuiſſe ex pura lana. Græcorum Pallia ſemper fuiſſe talia, mox lucidè demonſtrabitur. Interim ego nolim ipſius fidem fruſtrare. Hinc ſupradixi forſitan Gregoriani Pallii fundum fuiſſe Byſſinum. Quod ſi ita ſit, rationem ignoro. Et certè in Græco præſertim Pallio fuerit res mira. Quidquid ſit, Gregoriani Pallii antiquitas, quam laudat Joannes Diaconus, poſſit fuiſſe in ſola Pallii forma. Quia nempè Gregorius adhuc uteretur Græco Pallio. Certè unicum, poſterum, ac infirmum Joannis Diaconi verbum non poſſit omnem antiquitatem ſubvertere.

Novellus Scriptor adjungit "Gregorium magnum lanæ nun„quam meminiſſe, cum de Pallio ſcriberet ad eos, quibus mit„tebat: Meminiſſet tamen abſque dubio, ſi per veritatem licuiſſet. „Ut enim erat allegoriarum incredibiliter amans, ex materia „Pallii ſumpſiſſet argumentum prædicandæ humilitatis, ad quam „tantoperè Pallio donatos hortabatur". Reſpondeo Gregorium etiam frequentia ſcripſiſſe de Mappulis, Tunicis, ac Dalmaticis, & tamen nunquam earum ediſſeruiſſe ſacras ſignificationes, aut materiam. Quia nempe erant cunctis notiſſima. Porrò Pallium nequaquam eſt humilitatis ſymbolum: Eſt ſymbolum graviſſimi oneris, ac ſummæ magnificentiæ. Etenim ſignificat Chriſtianum Populum. Apoſtolus ad ſanctum Titum ſcribit de Chriſto Domino: "Ut ſibi mundaret Populum acceptabilem". Græcus textus habet: "Populum circumſubſtantialem". Nempè nos omnes circumhæremus Chriſto Domino, ut filii ad Patrem, ut pulli ad matrem. Eodem modo totius Parochiæ Populus adhæret ſuo Epiſcopo: Provincia Metropolitæ, Diœceſis Patriarchæ, Romano Pontifici univerſa ſub cœlo Eccleſia. Geſtant omnem illum Populum, & geſtare ſpondent ac debent uſque in cæleſte Regnum. Proindè ſunt magnifica & ſplendida figura Chriſti Domini. Hinc

magnus

magnus Gregorius aſſiduè inculcat Pallium eſſe eximium ac illuſtre ornamentum. Addit Metropolitam ex ipſo non poſſe inflari, ſed portandum eſſe cum ſumma humilitate. Quia nempe omnia ſunt precaria beneficia Divinæ gratiæ. Quę omnes Myſticæ repræſentationes evaneſcunt, ſi Pallium non fuerit ex lana.

Novellus Scriptor paria docet de Orientali Eccleſia, & ſcribit: "Nihilo plus valet quod Græci habent, aut potiùs Græcorum „unus Iſidorus Peluſiota, de Pallio Orientalis Eccleſiæ Præſulum. „Pro Latinis enim, de quibus agimus, non facit". Adducit totam ſancti Iſidori epiſtolam, & adjungit: "Obſervandum primò, to„tum in eo eſſe Iſidorum, ut rerum ſacrarum Myſticas ſignifi„cationes exponat, quo argumento nullum eſt vanitati conjectu„rarum opportunius". Myſtica Iſidori circa ſacrum Diaconale Linteum Senſa refert ac refutat, & proſequitur: "Nihilo probabilius „eſt, quod Iſidorus de Super-Humerali Epiſcoporum commen„tatur, ſi tamen Super-Humeralis nominè intelligatur id, quod „in hac quæſtione Pallium vocatur". Invadit ſignificationem, quâ Iſidorus affirmat per Pallium, utpotè laneam faſciam, ſignificari perditam Ovem, & ex his concludit: "Hæc cum ita ſint, non „video, qua ratione poſſit perpetuus ille lanei Pallii uſus in La„tina Eccleſia defendi". Reſpondeo hæc ita non eſſe. Eſſe varios errores. Primus eſt, quod inter Græcos ſolus Iſidorus Peluſiotes ſcribat Epiſcopale Pallium eſſe laneam faſciam, ſignificativam perditæ Ovis. Etenim in Apologetico ad Imperatorem Theodoſium libro ſanctus Cyrillus laudat Epheſinam Synodum, quod Neſtorium degradando, rapacem Lupum, Ovinâ pelle de„tractâ, omnibus mortalibus notum reddiderit". Et Chalcedonenſis Synodus in relatione ad ſanctum Leonem Papam ſcribit de degradato à ſe Dioſcoro, Alexandriæ Patriarchâ: "Lupum Paſto„rali pelle nudavimus, quâ prius quoque figurâ tantummodò, „ſeu in ſpeciem convincebatur obtectus". Et in libello, quem adversùs Anthimum, Eutychianum, ac ab Eutychiana Imperatrice Theodora intruſum Patriarcham, ſancto Agapeto Pontifici obtulerunt Martianus, ac alii Regiæ civitatis Archi-Mandritæ, hæc habent: "Contra Anthimum inſurrexiſtis, & Lupum, qui co„nabatur cooperiri per pellem Ovis, & tranſcendere oſtium Ec„cleſiaſticum, Ovinâ pelle denudaſtis". Libellus exſtat in primâ Actione Conſtantinopolitanæ Synodi ſub Patriarchâ Mennâ. Pa-

riforme ſextæ Synodi de degradato Macario Antiocheno Patriarcha teſtimoninm eſt adductum in ſuperioribus. Adversùs Macarium in octava Actione exclamavit univerſa Synodus : "Novo „Apollinario malos annos. Meritò ab Epiſcopatu alienetur. Nu„detur circumpoſito ei Pallio". Et fuit "denudatus". Et de hac denudatione univerſa Synodus ſcripſit ad ſanctum Agathonem Pontificem : "Macarium Paſtoritiâ veſte denudavimus". Quod item ſanctus Eutychius, dum in Patriarcham Conſtantinopolitanum fuit conſecratus, Ovis errantis typum ſuper humeros acceperit, ſupra audivimus ab Euſtatio Presbytero.

Ex quibus addiſcimus plura. Primò, quod Epiſcopale Græcorum Pallium omninò fuerit Ovina pellis. Secundò, quod iſta pellis circumponeretur ipſorum humeris. Tertiò, quod omninò ſignificaverit errantem ac perditam Ovem. Quartò, quod fuerit non dumtaxat Ovina, ſed inſuper Paſtoritia. Quia nempe Epiſcopum conſtituebat Paſtorem humeris portantem ſuas Oves. Omnem ſibi ſubjectam Parochiam, Provinciam, aut Diœceſim. Quare Romanus Pontifex portat magnam Ovem : Univerſam ſub cœlo Chriſtianitatem. Deinde Epiſcopus eſſe debet non dumtaxat Ovium portator, ſed etiam prima & omnium mundiſſima Ovis. Hinc pravi Epiſcopi, dum Pallium induunt, nec ſunt Oves, nec Ovium Paſtores, ſed rapaces Lupi in veſte Ovina. Quintò, quod Alexandrinus, Antiochenus, & Conſtantinopolitanus, ideoque & omnis omninò Orientalis Epiſcopus geſtaverit tale Pallium. Et quidem Pallium, quo Chalcedonenſis Synodus denudavit Dioſcorum, erat Pallium ſancti Marci, ideòque & ipſum fuit ex lana. Ex quo diſcimus ſextò, quod iſtud ſit non ſolius ſancti Marci, ſed etiam Inſtitutum ſancti Apoſtoli Petri. Proindè hic laneum Pallium geſſit ac dedit etiam Antiochiæ & Romæ. Et omni Latinæ, immò toti ſub cœlis Eccleſiæ. Septimò diſcimus, quod Græcorum Epiſcopi ſemper conſueverint degradari per ablationem Pallii. Octavò, quod Anthimo Conſtantinopolitano Patriarchæ ſanctus Papa Agapetus abſtulerit Pallium. Ex quo non parùm vacillat fides Liberati Diaconi, ſcribentis ipſum ab Anthimo fuiſſe redditum Imperatrici Theodoræ. Nonò, quod hæc non ſint commenta aut ſpeculamina ſolius Iſidori Peluſiotæ, ſed perpetua ac firma traditio totius Orientalis, immò totius ſub cœlo Eccleſiæ.

Secun-

Secundus error eſt, quod hæc non faciant pro Latina Eccleſia. Etenim Græci Pallii author omninò eſt ſanctus Petrus: Quod ab ipſo & Alexandrinum & Antiochenum ducat originem, quis poſſit ambigere? Nec ambigendum eſt, quin etiam concurrerit ad inſtitutionem Hieroſolymitanæ diſciplinæ. Etiam certum eſt, quod iſtic inſtitutum Pallium ſecum detulerit Romam. Quare ſimiliter certum eſt, quod ſancti Gregorii Pallium fuerit Paſtoritia & Ovina pellis. Ad iſtud evertendum nequaquam validus eſt Joannes Diaconus. Quid ſi quis conjecturet textum ejus eſſe mendoſum, & legendum: "Quaſi ex byſſo candenti contextum"? Hanc inquiſitionem & judicium relinquo me Sapientioribus. Tertius error eſt, quod ſanctus Iſidorus per Omophorion forſitan non intelligat Pallium. Quis non videat iſtam dubitationem eſſe manifeſtum errorem? Quartus error eſt, quod myſtica ſacrorum Rituum ſignificatio ſit inter omnia argumenta quàm maximè opportuna vanitati conjecturarum. Certè ego ab infantia didici ſacros Eccleſiæ mores, & ipſorum vetuſta Significata humiliter venerari.

Trium Autocephalarum Sedium forma eſt non nihil elucidanda. Baſſianus Epheſinus Epiſcopus, Aſiaticus Exarchus, adversùs ſuam violentam degradationem, immo latrocinalem ejectionem, ſcripſit in ſuo libello ad Imperatorem Martianum: "Quidam eorum, qui „Sacerdotio funguntur, nec non & alii vulgares, crudelia in me „facere præſumpſerunt. Spernentes enim immaculatorum virtu„tem Myſteriorum, quæ ex humilibus manibus meis ſuſceperant, „poſt quàm à nobis Myſteriorum perfectio celebrata eſt, repen„tè apprehendentes me, & abripientes de ſancta Eccleſia, plagis „afficiebant, ducentes & portantes in forum, aliquandò verò & „recludentes, gladiis me ſubjecerunt. In iis itàque, dum ipſius „vitæ periculum ſuſtinerem, furentes & abripientes Pallium Sa„cerdotii mei, in Sede poſuerunt quemdam ex eis, qui & ipſe „præſumpſerat ea, quæ in me incongruè facta ſunt, & in meum „locum". Eadem de re Baſſianus dixit ad Chalcedonenſem Synodum: "Craſtinâ die Miſſas celebravimus omnes ſimul. Et poſt „Miſſas, manus injicientes, incluſerunt me, & cum vi abripue„runt Pallium Sacerdotii mei, & ſumentes unum ex ipſis, hunc „Stephanum, fecerunt Epiſcopum".

Affirmat varia. Primò, quod in Miſſarum celebratione geſtaverit

verit Pallium. Quia nempè Græci ipſo utebantur ad quodvis ſolemne Sacrificium. Etiam lucet vocem, "Miſſa", eſſe inſigniter antiquam. Non habetur in Græco textu, attamen hujus Latinæ tranſlationis author videtur fuiſſe venerabilis Julianus, Coënſis Epiſcopus, unus è Patribus Chalcedonenſis Concilii. Secundò Baſſianus queritur, quod ipſum inimici Pontificalibus indumentis ornatum traxerint extra Eccleſiam, uſque in forum. Videtur non ſolam barbaram violentiam culpare, ſed etiam ſuo ſacro Pallio illatam irreverentiam: Quia ipſum portari non poterat extra Eccleſiam. Tertiò queritur, quod ſe illo ſpoliaverint, atque ita extra Epiſcopatum ejecerint. Quartò, quod Stephanum Presbyterum ſtatim conſecraverint in Epiſcopum, atque etiam inthronizaverint. Licèt non exprimat, apertè tamen ſupponit, quod conſecrato etiam Pallium dederint, aut ſanè quod ille ſibi ipſi acceperit. Etenim ante acceptum Pallium nec Patriarcha legitimè poterat ſedere in Throno, adeoque nec inthronizari. Quare exiſtimo, quod Epheſinus, uti & alii duo Exarchi, Pallium, quorumdam Patriarcharum more, de Altari ſumpſerit. Et ipſum Pallium ſui Anteceſſoris. Forſitan illud ipſum, quod ſanctus Timotheus acceperat à ſancto Paulo. Et ita videtur fuiſſe factum uſque dum ſanctus Joannes Chryſoſtomus, ac ejus in Regiæ civitatis Cathedra Succeſſores cœperunt invadere iſtas Diœceſes, conſecrare eorum Primates, atque ita Autocephaliam evertere. Et tunc omninò illis impoſuerunt etiam Pallium. Porrò Baſſianus oderat iſtas rapinas, ideoque inthronizatus fuerat ſine interventu ſancti Procli. Etiam Stephanus, ejus Adverſarius, fuit taliter conſecratus. At verò Chalcedonenſis Synodus per ſuum vigeſimum octavum Canonem probavit rapinam. Quapropter exinde iſti Exarchi, uti conſecrationem, ita & Pallium debuerunt à Conſtantinopolitano Patriarcha accipere. Non per tranſmiſſionem, ſed in ipſa conſecratione.

CAPUT

CAPUT XIV.

Exponuntur Africanarum Synodorum varia ſpecies, forma, atque authoritas.

AFricanæ Synodi fuerunt in ſextuplici differentia. Prima ſpecies erat illa Synodus, quam cum ſuæ Parochiæ Clero faciebat quiſque Epiſcopus. Olim dici poterat Parochialis, nos hodie appellamus Synodum Diœceſanam. Eſt antiquiſſima. Etenim de Urſatio ac Valente, Arianis Epiſcopis, ad Imperatorem Conſtantium ſcribit Hoſius Epiſcopus Cordubenſis: "Ultrò Romam venerunt, & ,,coram Epiſcopo ac Presbyteris ibi præſentibus confeſſionem ,,ſuam Scripto ediderunt". Exſtat epiſtola apud ſanctum Athanaſium in literis ad ejus Monachos. Et de Joviniano Hæreſiarcha ac ejus Aſſeclis ſcribit ad Mediolanenſem Eccleſiam Siricius Pontifex: "Facto ergò Presbyterio, conſtitit" ipſorum dogmata "doctrinæ noſtræ, id eſt, Chriſtianæ legi eſſe contraria, unde ,,omnium noſtrum, tam Presbyterorum, quàm etiam totius Cleri, ,,una ſuſcitata ſententia eſt, ut novæ hæreſis Inventores, Divinâ ,,ſententiâ & noſtro judicio in perpetuum damnati, extra Eccle-,,ſiam remanerent". Iſtam Synodum Siricius Presbyterium, nos hodiè appellamus Romani Pontificis Conſiſtorium. In ſimili Synodo, memorata & expoſita per Presbyterum Paulum Oroſium, Ioannes Hieroſolymæ Epiſcopus diſcuſſit dogmata Hæreſiarchæ Pelagii. Et ex Siricii teſtimonio patet, quod novas etiam hæreſes non in generali totius Eccleſię Synodo, ſed in ſolo Romano Conſiſtorio damnare ſit res antiquiſſima, atque authentica. Talium in Africa Synodorum plura exempla habemus in literis ſancti Cypriani. Iſtiuſmodi item fuit Synodus, in qua ſanctus Auguſtinus curavit ſibi in Succeſſorem eligi Presbyterum Eradium.

Attamen rariora ſunt apud Afros exempla hujuſmodi Synodorum. Etenim modicus erat Clerus in multis Eccleſiis. Quod plures non niſi unicum haberent Presbyterum, ad Primatem Aurelium

Cap. 54. relium dixit in plena Synodo Poſthumianus Epiſcopus. Et ipſe Aurelius: "Tanta indigentia Clericorum eſt, multæque Eccleſiæ „itá deſertæ ſunt, ut ne unum quidem Diaconum vel illiteratum „habere reperiantur. Nam de cæteris ſuperioribus Gradibus & „Officiis tacendum arbitor. Quia ſi Miniſterium Diaconi facilè „non invenitur, multò magis ſuperiorum Honorum inveniri „non poſſe, certiſſimum eſt. Et quotidiè nos planctus diver- „ſarum ferè emortuarum Plebium jam non ſuſtinemus, quibus „niſi fuerit aliquando ſubventum, gravis nobis & inexcuſabilis „innumerabilium animarum pereuntium cauſſa apud Deum man- „ſura eſt". Hinc in Afrorum Synodis quandoque videmus Epi- „ſcopos ob unicum puerulum Lectorem graviter contendentes. Subvenit tandem S. Auguſtinus per ſua apud omnem Africam multiplicata Monaſteria. Quod ex ipſis abundantem Clerum omnis Africa acceperit, teſtatur in illius vita S. Poſſidius. Inſuper inopes erant Afrorum Eccleſiæ, & paucorum proventuum. Et in nulla, niſi in ſola Carthaginenſi, lego fuiſſe Archi-Diaconum, aut ſimiles Dignitates. Non nego fuiſſe, ſed affirmo occurrere rariſſimam ipſorum memoriam. Hinc etiam exiſtimo Parochiales Synodos apud Afros fuiſſe rariores. Fuiſſe forſan celebratas à paucis vicinis inter ſe Epiſcopis

Cap. 98. Afrorum Codex laudat "plenarium uniuſcujuſque Provinciæ „Concilium". Alius, qui quinto Carthaginenſi Concilio adſcri-

Can. 76. „bitur, ibidem Canon exponit: Placuit ut quotieſcumque Con- „cilium congregandum eſt, Epiſcopi, qui neque ætate, neque „ægritudine, neque aliquâ graviori neceſſitate impediuntur, „competenter occurrant. Et Primatibus ſuarum quarumcumque „Provinciarum intimetur, ut de univerſis Epiſcopis vel duæ, „vel tres turmæ fiant, & de ſingulis turmis viciſſim quotquot „electi fuerint, ad diem Concilii inſtantiſſimè occurrant. Quod „ſi non potuerint occurrere, excuſationes ſuas in Tractoria con- „ſcribant. Vel ſi poſt Tractoriæ adventum aliquæ neceſſita- „tes repentè forſitan ortæ fuerint, niſi rationem impedimenti „ſui apud Primatem reddiderint, Eccleſiæ ſuæ communione „debere eſſe contentos". Afrorum Provinciæ habebant numeroſiſſimos Epiſcopos. In catalogo, quem ſuis libris indidit Victor Vitenſis Epiſcopus, 'Numidia habet centum viginti tres.' Et non paucas deeſſe novit ille, qui plures hinc inde occur-

rentes

rentes diligenter annotare voluerit. Afri ſervabant Nicænum Canonem, mandantem ut bis in anno fiat Provinciæ Synodus. Hinc ne tot Epiſcopi toties fatigarentur, quaſdam in tres, quaſdam Provincias ſanxerunt dividi in duas turmas, atque ipſas alternatim convocari. Diviſio videtur ſubfuiſſe Primatis arbitrio, atque ita poſſit eadem Provincia quandoque trifariàm, quandoque bifariàm fuiſſe diviſa. Excipe tamen Tripolitanam. Hæc non habebat niſi quinque, aut ſex Epiſcopos, ideòque non egebat iſtâ diviſione. Nihilominus quandoquè ex gravioribus cauſſis conveniebant omnes Provinciæ Epiſcopi. Ita ad diſcutiendos Pelagianæ Hæreſis articulos Aurelius omnes Proconſularis Provinciæ, Sylvanus Primas convocavit omnes Epiſcopos Numidiæ. Et ſine talis Synodi aſſenſu Carthaginenſis Exarchus non poterat novos Epiſcopatus erigere. Dicebatur plenarium non totius Africanæ Diœceſios, ſed totius Provinciæ Concilium. Quare plenarium Concilium apud Afros habuit duas ſpecies. Etiam Provinciæ Synodus. Non plena eſt ſecunda, plena ejus Synodus eſt tertia ſpecies Africanarum Synodorum.

De Tractoria, ſeu literis Tractoriis ſcribit in ſexto libro Dominus Petrus de Marca: "Legati, ſivè Vicarii Epiſcoporum", Cap. 3.
à Synodo aut ſimili Conventu "abſentium, exhibebant vicem „eorum cum literis Tractoriis. Sic illa ætas vocabat literas, „quibus Epiſcopi committebant vices ſuas iis, quos ad Synodos „mittebant, ut patet ex hoc loco, & ex formula decima quarta, „quæ continet Tractoriam, quam Prudentius Tricaſſium Epi„ſcopus per Vicarium ſuum mittit ad celebrandum electionem „Epiſcopi Pariſienſis. In Collectione tamen Canonum Africa„norum Tractoriæ, ſivè Tractatoriæ dicuntur literæ, quibus „Metropolitanus Epiſcopus Com-Provinciales invitat ad Synodum". Locus ab ipſo laudatus eſt inter antiquas, quas ſecundo Gallicanarum Synodorum Tomo ſubjecit Jacobus Sirmondus, Epiſcopalium promotionum formulas undecima, agens de examine Williberti Presbyteri, Electi Catalaunenſis: "Convenien„tibus apud Cariſiacum pro examinatione Williberti Presbyteri, „qui futurus erat Catalaunenſis Epiſcopus, Hincmaro Diœceſis „Remenſium Archi-Epiſcopo, item Hincmaro Laudunenſium „Epiſcopo, Odone Belgivagorum Epiſcopo, cum Legatis Ro„thaldi, Erpuini, Hilmeradi, Raginelmi, & Joannis, ejuſdem

„Diœceſis Epiſcoporum, vices eorundem Patrum ſuorum cum „Tractoriis, ſicut Regulæ præcipiunt, exhibentibus". Porrò laudata quarta decima formula habet hanc epigraphen: "Tractoria Pru„dentii Epiſcopi Tricaſsini, quam per Vicarium miſit ad Ordi„nationem Ænææ Pariſienſis Epiſcopi, cum ipſe adeſſe non poſſet". Erat Mandatum Epiſcopi, ſeu Epiſcopalis Mandati Inſtrumentum. Dicebatur "Tractoria, ſeu Tractoria Epiſtola", quod per ipſam Epiſcopus ſuum Legatum aut Vicarium traheret ad Synodum, aut aliud quodvis negotium. Graſſabantur tunc in Gallia quæſtiones miſerabilis Monachi Godeſchalci & Hincmari Metropolitæ Rhemenſis de Divinis auxiliis atque Decretis. Hinc ſanctus Prudentius in Ænææ promotionem conſentire noluit, niſi ille conſuetæ Epiſcoporum profeſſioni adderet duos articulos. Primum, quo S. Auguſtini de Divinis auxiliis ac Decretis dogmata profiteretur ſe admittere. Alterum, quo quatuor famoſa præfati Metropolitæ Hincmari Cariſiaca Capitula damnaret. Et hoc ante Hincmari oculos. Et Ænæas debuit obedire, Judicio unius Prudentii. Quid igitur Dominus Archi-Epiſcopus culpat Sanctiſsimum ſuæ gentis Apoſtolum ac Reſtauratorem Bonifacium, quoniam antiquæ Metropolitarum profeſsioni curavit Synodaliter adjici articulum de præſtanda obedientia Romanæ Eccleſiæ?

Interim Dominus Archi-Epiſcopus labitur, quod ſanctus Prudentius ſuum Vicarium miſerit ad celebrandam Ænææ electionem. Etenim miſit ad Electi examen & conſecrationem. Et conſtanter dicendum eſt, Tractoria. Quidam hinc inde Codices legunt, Tractatoria: At certum eſt eſſe mendoſos. Etiam Tractoriarum plures fuerunt ſpecies. Etenim in literis ad Africæ Vicarium, quibus mandat Africanos Epiſcopos tranſmitti ad primam Arelatenſem Synodum, Imperator Conſtantinus ſcribit: „Singulis Epiſcopis ſingulas Tractorias tribuas". Jacobus Sirmondus in ſuis ad epiſtolam Scholiis exponit: "Tractoriæ diceban„tur Diplomata ſeu Codicilli, quibus copia fiebat uſurpandi „curſus publici". Deſumpſit ex Hieronymo Bignonio, ad undecimam, quę de Regiorum Legatorum Tractoriis ſancit, Marculphi formulam ſcribente: "Tractoriarum uſum à Romanis „mutuatum eſſe hæc formula indicat. Sunt autem Diplomata, „quæ dantur Miſsis, vel Evocatis à Principe, ut curſu publico uti

„uti poſsint, quem alioquin abſque Diplomate uſurpari fas non „erat, adſcriptis etiam locis & manſionibus, quibus ſumptu pu„blico ali debent. Commeatus enim in itinere præſtandus de„finiri his literis ſolebat, ut hæc quoque formula exemplo eſt". Demonſtrat iſtam vocem non rarò ſic uſurpari etiam in antiquis Francorum Regum Capitularibus. Et eſſe deſumptam ex Legibus Romanorum. Et hæc eſt originalis & primaria ſignificatio.

Secundam ſignificationem adducit in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſanctus Auguſtinus, de Excommunicatis ac aliis per Eccleſiam damnatis ſcribens: " Miſſa Tractoria ſuper Epiſt. 162. „eorum nomine per totum Orbem terrarum, ab omnibus Ec„cleſiis eorum communio præcidetur". Laudat Encyclicas literas, quibus antiqua Eccleſiæ diſciplina famoſam alicujus damnationem denunciabat, atque ita trahebat per omnes ſub cœlo Eccleſias. Tertiam vocis ſignificationem adducit in Commonitorio ſuper Celeſtii nomine Marius Mercator, laudans Encyclicam atque Dogmaticam epiſtolam, qua ſanctus Papa Zozimus damnavit Pelagianos errores, & quam ſubſcribendam tranſmiſit ad omnes ſub cœlo Epiſcopos: "Beatæ memoriæ Epiſcopi Zozimi Cap. 3. „Epiſtola, quæ Tractoria dicitur, quâ Celeſtius Pelagiuſque „damnati ſunt, quæ & Conſtantinopolim, & per totum Orbem „miſſa, ſubſcriptionibus SS. Patrum eſt roborata". Hæc eſt epiſtola, cui Julianus Eclanenſis Epiſcopus ſubſcribere noluit, & adversùs quam appellavit ad generalem totius Eccleſiæ Synodum, ideoque ſolemniter cum ſuis damnatus, fuit proſcriptus ex Italia, atque ita tanquam ſecundus Cain cœpit vagari toto Orbe Romano. Simili ferè modò vocem accipit ſanctus Leo in literis ad ſanctum Paſchaſinum, Lilybetanum in Sicilia Epiſcopum, ſuum in Chalcedonenſi Synodo Legatum: " Antiochenus Epiſcopus, miſſis per Provincias ſuas Epiſt. 68. „Tractoriis, & univerſi Epiſcopi epiſtolæ meæ præbuêre con„ſenſum". Laudat Encyclicum programma, quo Maximus Patriarcha Antiochenus dogmaticum ſuum Tomum publicarat per omnes ſuas Provincias, & juſſerat ab omnibus Epiſcopis admitti per ſolemnem profeſſionem, atque ſubſcribi. Iſtiuſmodi literæ & ſua Objecta per totum Orbem, & Subditorum conſenſum trahebant in ipſas: Hinc meritò dicebantur Tractoriæ.

Quarta igitur Tractoriæ ſpecies eſt ſuperioris Antiſtitis epiſtola, quâ ſibi ſubditos Epiſcopos ille convocat ad Synodum. Hanc Tractoriam laudat adductus Africani Codicis Canon, qui in quinta Carthaginenſi Synodo eſt decimus. Eandem laudat in ſcripto poſt Carthaginenſem Collationem libro ſanctus Auguſtinus, ſcribens Donatiſtas fuiſſe eò evocatos per ſui Primatis Tractoriam. Iſtius Tractoriæ formam docet nos idem Auguſtinus in literis ad Victorinum Epiſcopum : "Tractoria ad me quinto „Idus Novembris venit, jam finito die, & me valdè indiſpoſitum „invenit, ut occurrere omninò non poſſem. Verumtamen ſive „imperitiam meam moverit, ſive juſtè motus ſim, tuæ Sancti„tatis & Gravitatis eſt arbitrari. Legi in eadem Tractoria etiam „ad Mauritanias eſſe ſcriptum, quas Provincias ſcimus ſuos ha„bere Primates. Quod ſi & ex eis ad Numidiam convocandum „eſſet Concilium, oportuit utique ut aliquorum Maurorum Epi„ſcoporum, qui iſthic priores ſunt, nomina in Tractoria pone„rentur. Quod in iſta Tractoria non reperiens, multùm mira„tus ſum. Deinde ad ipſos Numidas itá perturbato & neglecto „ordine ſcriptum eſt, ut nomen meum tertio loco invenerim, „qui novi quam poſt multos Epiſcopus factus ſim. Quæ res & „aliis injurioſa eſt ſatis, & mihi invidioſa. Prætereà venerabilis „Frater & Collega noſter Xantippus Tagaſtenſis dicit, quod eum „Primatus ipſe contingat. Et ergà plurimos ſic habetur, & ta„les mittit epiſtolas. Qui etiam error ſi facilè inter veſtram San„ctitatem cognoſci & corrigi poteſt, non debuit tamen in Tra„ctoria, quam Venerabilitas tua miſit, nomen ejus prætermitti. „Quod ſi in mediis locis conſcriberetur, & non in primo pone„retur, multùm mirarer : Quantò magis mirandum eſt, quod „nulla ibi ejus admemoratio facta eſt, qui maximè ad Concilium „venire debuit, ut de ipſo Primatus ordine cauſſa omnium Nu„midarum Epiſcopis Eccleſiarum primitùs ageretur. His de cauſſis „etiam venire dubitarem, ne forſan falſa eſſet Tractoria, quâ tanta „perverſitas appareret".

Epiſtola non caret mendis. Etenim pro verbis, "Inter Sancti„tatem veſtram cognoſci & corrigi poteſt", videtur legendum : "Inter Sanctitates veſtras cognoſci & corrigi non poteſt". Ad verba, "Omnium Numidarum Epiſcopis", videtur dicendùm : "Ab „omnium Numidarum Epiſcopis". Ad vocem, "Quâ tanta perverſi-

„verſitas appareret", addenda videtur præpoſitio, "In". Deinde Xantippus malè ſcribitur Tagaſtenſis Epiſcopus. Etenim in Numidia non fuit, niſi unica Tagaſta, & ejus tunc Epiſcopus erat ſanctus Alipius. Quare legendum puto : "Xantippus Tigiſenſis". Quidquid ſit, inter Xantippum & Victorinum fuit lis de Primatu Numidiæ. Uterque dixit ſe ſeniorem totius Provinciæ, ideòq; & Primatem. Uterque ſe intruſit in poſſeſſionem, Tractorias mittens per omnem Provinciam, ac omnes Collegas evocans ad Synodum. Quo in loco, & quâ ratione fuerit decıſa cauſſa, ignoro. Interim Xantippus obtinuit victoriam. Etenim in Africanis Synodis aliquoties legimus : "Xantippus Epiſcopus primæ Sedis Nu„midiæ". Niſi tamen victor evaſerit per mortem Victorini. Porrò Victorini Tractoria, licet ineptiſſima, per ſancti Auguſtini correctionem docet nos plura. Primò, quod in Synodali Tractoria debuerint exprimi nomina omnium Epiſcoporum, qui ad Synodum evocabantur. Quod omnes evocati, licet diverſarum eſſent Provinciarum, debuerint poni in eadem Tractoria, nequaquam in diverſis. Hinc enim Auguſtinus Victorinum arguit, quod Mauritaniæ Epiſcopos, quos ad ſuam Synodum etiam evocarât, in directa ad Numidas Tractoria non expreſſiſſet. Secundò nos docet, quod omnium & ſingulorum Epiſcoporum nomina debuerint inſcribi, nullius penitùs prætermitti. Hinc enim Victorinus arguitur, quod Xantippum, licèt ſuum adverſarium competitorem, non inſcripſiſſet. Agitur de Tractoria ad plenam totius Provinciæ Synodum, non ad illam quæ fiebat per unicam dumtaxat turmam. Tertiò docemur, quod omnes debuerint inſcribi ſuo ordine. Hinc enim Auguſtinus affirmat Xantippum debuiſſe inſcribi primum, & graviter arguit ac queritur ſe tertio loco fuiſſe inſcriptum, ante multos ſeniores. Et hinc ſanxit quinta Carthaginenſis Synodus : "Quod ſi non potuerint occurrere, excuſa„tiones ſuas in Tractoria ſubſcribant". Quapropter Tractoria debuit apud Afros eſſe largum folium, immò integrum volumen : Et inter ſingulorum Epiſcoporum nomina debuit habere ſpatium, capax interſcribendæ excuſationis. Hæc epiſtola, quoniam Epiſcopos trahebat ad Synodum, rectè dicebatur Tractoria.

Quarta Africanarum Synodorum ſpecies fuit "Africana Syno„dus, de qua antiquus Romanæ Eccleſiæ Codex : "Quæ in Con„cilio Africano ſunt promulgata, in hoc Carthaginenſi Concilio

„confirmantur". Diſtinguit Carthaginenſe Concilium, & Afri-
Cap. 2. canum. Et in literis ad Valentinum, Adrumetini Monaſterii Præfectum, ſanctus Auguſtinus laudat ac diſtinguit Concilium Provinciæ Carthaginenſis, Concilium Numidiæ, Africanum Concilium, & Concilium plenarium totius Africæ. Africanam Synodum credo fuiſſe illam, quæ non ex omnibus, ſed tamen fiebat ex pluribus Provinciis. Iſtiuſmodi fuit Synodus Adrumetina, de qua habet Carthaginenſis, celebrata ſub Arcadii tertio, ſecundo Honorii Conſulatu: "In hoc Concilio Legati directi ſunt „Epiſcopi Proconſulares ad Concilium Adrumetinum". Ejuſmodi fuit etiam Teleptenſis Synodus aut Zellenſis in Byzacio. Aderant enim Vincentius Coluſitanus, & Fortunatianus Neapolitanus Epiſcopus, Legati Proconſularis Provinciæ. Iſtiuſmodi Synodum facere volebat etiam Victorinus ad ſibi firmandum, quem prætendebat, Primatum Numidiæ. Et illum ſanctus Auguſtinus culpavit, non quod Mauros invitaſsêt ad Synodum, ſed ſolummodò quod ipſos in Tractoria non expreſſiſſet: Quod omnem, quam volebat, Synodum non convocaſsêt per eandem Tractoriam. Ex quo diſcimus, quod Provinciarum Primates, dum tractandi negotii gravitas cogeret ac ſuaderet, potuerint aut ſuam Synodum invitare vicinam Provinciam. Carthaginenſis poterat & cogere.

Epiſt. 47.

Quinta earum Synodorum ſpecies eſt illa, quam laudat ac dirigit tertia Carthaginenſis Synodus: "Placuit ut propter cauſſas
Can. 2. „Eccleſiaſticas ſingulis quibuſque annis Concilium convocetur, ad „quod omnes Provinciæ, quæ primas Sedes habent, de Conciliis „ſuis ternos Legatos mittant, ut & minùs invidioſi, minûſque „hoſpitibus ſumptuoſi Conventus plena poſſit eſſe authoritas. De „Tripoli autem propter inopiam Epiſcoporum unus Epiſcopus „veniat". Erat plenaria totius Africanæ Eccleſiæ Synodus, habebatque plenam univerſalis Concilii authoritatem, attamen celebrabatur per ſolos & paucos Legatos Provinciarum. Fiebat iſta perſonarum diminutio, quo annuus iſte Conventus eſſet minùs ſumptuoſus, ut minori pateret invidiæ, ut quotannis non fatigaret omnes Epiſcopos. Etiam Proconſularis Provincia, licèt intra ipſam ageretur Synodus, mittebat Legatos. At plures. Nam in Carthaginenſi Synodo, quæ cum Apoſtolicæ Sedis Legatione tractavit quæſtiones de Clericalibus ad laudatam Sedem appellationibus, adfuerunt decem Proconſulares Epiſcopi, & adjungitur:

Lega-

"Legati Proconſularis Provinciæ". Et in Synodo, quæ dicitur tertia Carthaginenſis, hæc legimus : "Omnes Epiſcopi, quadra-„ginta quatuor numero, ſubſcripſerunt". Duarum Mauritaniarum, Numidiæ, Byzacii, ac Tripolitanæ Provinciæ erant in univerſum tredecim : Non poterant eſſe plures. Quare ex Proconſulari Provincia, præter Præſidem Aurelium, erant Epiſcopi triginta. Catalogus, quem ſuis libris inſeruit Victor Vitenſis Epiſcopus, affirmat iſto tempore in Proconſulari Provincia fuiſſe Epiſcopos quinquaginta quatuor. Erant longè plures Sedes. Etenim Synodo, quam ſub Innocentii Pontificatu celebravit Aurelius contra Pelagianos, adfuerunt Epiſcopi ſexaginta octo. Nec dubitandum eſt, quin plures abſuerint. Quare exiſtimo iſtos triginta Epiſcopos fuiſſe unam è tribus turmis, & harum unam iſtis Carthaginenſibus Synodis ſemper adfuiſſe. Porrò iſtæ Synodi non ſemper Carthagine, immò non ſemper in Carthaginenſi Provincia, ſed modò fiebant in hac, modò in iſta. Hinc exiſtimo Provinciam, in cujus gremio fiebat Synodus, habuiſſe ſingulare privilegium, ex quo poſſent plures Epiſcopi adeſſe. Ad minus una turma: Forſitan tota Provincia. Etenim quinto Carthaginenſi Concilio præter Aurelium Præſidem ſubſcripſerunt ſeptuaginta duo Epiſcopi, adeoque ſexaginta, aut quinquaginta novem Proconſulares. Haud dubiè ipſorum aliqui ex cauſſis abſuerunt, ideoque videtur adfuiſſe reliquum corpus totius Provinciæ. Erat reverà ſingulare privilegium. Etenim apud Ferrandum Diaconum habemus hunc Canonem Thuſdritani Concilii : "Epiſcopus, qui non ſuſceptâ Le-„gatione univerſali Concilio intereſſe præſumpſerit, ab eis Epi-„ſcopis, qui Legationem ſuſcipiunt, ad ipſum Concilium non ad-„mittatur". Canon debet intelligi de Epiſcopis Provinciarum, extra quas celebrabatur Synodus.

Quapropter hi Synodales Legati debebant Synodaliter eligi. Hinc in Carthaginenſi, quæ ſub Theodoſii ac Rumorodio Conſulatu celebrata dicitur, Synodo ad Præſidem Aurelium dixit ſanctus Alipius Epiſcopus Tagaſtenſis : "Nos quidem de Numidia ve-„nimus, & ſancti Fratres Auguſtinus & Poſſidius, ſed de Numi-„dia Legatio mitti non potuit, quod adhuc tumultu Tyronum „Epiſcopi propriis neceſſitatibus in civitatibus ſuis aut impediti, „aut occupati ſint. Nam etiam Tractoriam Sanctitatis tuæ cum „ad ſanctum Senem Xantippum deferrem, in præſenti Tractatu

hoc

„hoc viſum fuerat, ut Concilium indiceretur, quo inſtructa Le-„gatio poſſet ad Concilium deſtinari, ſed cum poſterioribus literis „adjungerem de impedimento Tyronum, Reſcriptis propriis ex-„cuſavit". Et Aurelius directo ad totam Synodum ſermone reſpondit: "Non dubium eſt, quod prædicti Fratres & Co-Epiſcopi „noſtri Numidiæ, cum Geſta Concilii acceperint, & ſuos adhi-„bebunt conſenſus, & in effectum deducere maturabunt quæ-„cumque in Placitum venerint. Curâ ergò iſtius Sedis, hoc ip-„ſum ut eis intimetur, neceſſe eſt provideri". Alipius, Auguſtinus, ac Poſſidius videntur à Xantippo Primate tranſmiſſi ad Synodum. Quod tamen non eſſent Synodaliter electi, non præſumpſerunt ſe ingerere, ſed cauſſam, ex qua non eſſet facta electio, exponentes obtulerunt ſe judicio Synodi. Et Synodus gratiosè ac diſpenſatoriè eos admiſit. Ob varias cauſſas. Primò, quod intermiſſæ, quæ eligere debuerat, Synodi cauſſa eſſet peremptoria. Secundò, quod perſonæ eſſent omni exceptione majores, ac plenæ fidei. Tertiò, quod eſſent ordinarii ſuæ Provinciæ Legati ad Synodos. Quartò, quod Synodi Acta, adeoque & ſuam admiſſionem, ſponderent ratificanda, probanda, ac admittenda ab omni ſua Provincia. Quintò, quod iſtam curam Aurelius diceret ſpectare ad ſuam Primatialem Sedem, atque ità in ſe reciperet. Porrò iſta Legatio eligi debuit non à plenaria, ſed dumtaxat ab ordinaria Provinciæ Synodo, quæ erat unius ſolummodò turmæ.

Eadem in Synodo defuerunt Legati Mauritaniæ Cæſaræenſis, ac Tripolitanæ Provinciæ. Hinc quidam Epiſcopi hæſitarunt, utrum eſſet aperienda Synodus, & in ipſa procedendum. At verò Lucianus & Sylvanus, Sitifenſis Mauritaniæ Legati, repoſuerunt: "Serò ad Cæſaræenſes Fratres noſtros Tractoria venit. Nam jam „& illi venirent. Tamen neceſſe eſt, ut veniant. Et confidi-„mus de animis ipſorum, quia ſi quid in hoc Concilio geſtum „fuerit, & ipſi ſine dubio ſuos conſenſus adhibebunt". Rogant & ſuadent Legatos iſtos tantiſper exſpectari, atque ità differri Synodum: Profitentur tamen, ſi diu morentur, poſſe procedi. At verò de Tripolitanæ Provinciæ Legato dixit ad Synodum Præſes Aurelius: "De Tripolitanis Fratribus noſtris hoc potui condiſcere, „quod Dulcitium Fratrem noſtrum deſtinaverint Legatum. Sed „quia non potuit occurrere, hoc aſſeveraverunt quidam filii noſtri, venientes de ſupradicta Provincia, quod memoratus navi ſe com-

miſerit,

„miſerit, & credendum eſt accidiſſe nonnullam de tempeſtatibus „moram, quæ retardarit ejus adventum. Tamen etiam circa ipſos, „ſi Charitati veſtræ placet, hæc forma ſervabitur, ut Placita Con„cilii ad eoſdem tranſmittantur". Et Synodus repoſuit: "Hæc „quæ ſtatuit Sanctitas veſtra, omnibus placent". Proindè quantumvis major Legatorum pars, etiam ex cauſſis, abeſſet, Synodus poterat pergere, & habebat plenam authoritatem. Quod ipſum confirmat Honorati & Urbani, Sitifenſium Legatorum, ad Carthaginenſem Synodum interlocutio: "Jam dudùm, cum apud „Sanctitatem veſtram allegaremus Scripta, dilati ſumus eâ contem„platione, quo uſque Fratres noſtri advenire poſſent de Numidia „Legati. Sed quià non pauci dies ſunt, quibus exſpectati mini„mè venerunt, ultrà prætermittere, quæ nobis mandata ſunt à „noſtris Co-Epiſcopis, non oportet, atque ideò, Fratres, ſuggeſtio„nem noſtram libenter admittite". Et Synodus admiſit ac proceſſit.

Porrò Legati adducere debuerunt varias à ſuæ Provinciæ Synodo literas. Primò teſtimoniales ſuæ Legationis literas, ſive Tractoriam. Et ipſas examinandas, probandas, Geſtis inſerendas exhibere Synodo. Hinc ad ſuam Carthaginenſem, Theodoſii ac Rumoridi Conſulatu celebratam, Synodum præfatur Aurelius: "Ordo rerum depoſcit, ut primitùs de Fratribus noſtris & Con„ſacerdotibus, qui ad Concilium vel de Byzacio, vel certè de „Mauritania convenerunt, quæramus quemadmodùm huic Con„cilio decreverint intereſſe. Et offerentibus Philologio, Geta, „Venuſtiano, & Feliciano, Epiſcopis Provinciæ Byzacenæ, Le„gationis literas, & recitatis; offerentibus etiam Luciano & Syl„vano, Legatis Mauritaniæ Sitifenſis, Legationis literas, & reci„tatis; Aurelius Epiſcopus dixit: Horum Scriptorum textus ſer„vabitur Geſtis". Sunt quatuor Byzaceni, duo dumtaxat Legati Sitifenſes. Contra regulam. Rationem ignoro. Suſpicor eſſe mendum: Unum Sitifenſem Scriptorum vitio migraſſe ad Byzacenos. Interim iſta Tractoriæ exhibitio non fuit Afris propria, ſed eſt commune jus totius Eccleſiæ. Præter iſtas literas Legati habuerunt ſua, quæ egredi non poterant, ſuæ Synodi Mandata, ac ſua inſuper Commonitoria. Item quædam ſolo verbo citra Scriptum Mandata. Etenim præfati Honoratus & Urbanus dicunt ad Synodum: "Et illud nobis verbo mandatum eſt". Erant enim

Illuſtriores ſuarum Provinciarum Epiſcopi, ideoque fide per omnia digni.

Sexta Africanarnm Synodorum ſpecies eſt pleniſſima totius Diœceſios Synodus, non per ſolos Legatos, ſed per omnes omnium Provinciarum Epiſcopos. Joannes Garnerius in digreſſione de Conciliis Africanæ Eccleſiæ advertit ad pleniſſimas haſcè Synodos nunquam comparuiſſe omnes omnium Provinciarum Epiſcopos, ſed ex quavis unicam dumtaxat turmam, & dat ſuæ ſententiæ fundamentum: "Undè intelligere eſt, quam ob cauſſam nulla Ca„tholicorum Africana Synodus legatur plures Epiſcopos habuiſſe, „quam ducentos & viginti ad ſummum, cum tamen in Africa „fuerint plures quingentis Eccleſiæ Epiſcopales Catholicæ. Sci„licet conveniebat ex ſingulis Provinciis una tantùm turma, id „eſt, media ferè pars, ex qua tamen aliqui juſtas haberent ab„ſentiæ cauſſas, Id verò ſapienter inſtitutum fuit, ne Paſtoribus „ſuis orbatæ Eccleſiæ damni quidquam paterentur. Suam enim „vicino Epiſcopo remanenti profecturus commendabat. Ea porrò „diſciplina viguit apud Catholicos, ſed aliis moribus vivebant Do„natiſtæ". Obſervatio non eſt temeraria. Etenim licet iſta Provinciarum in turmas diſtributio fuerit introducta pro ſolis Provinciarum Synodis, videtur tamen uſu fuiſſe extenſa etiam ad pleniſſimas totius Africæ. Numeroſiſſima poſt iſtud Decretum celebrata
Lib. 53. Synodus, ſi Photii Bibliothecæ credimus, fuit ducentorum viginti quatuor Epiſcoporum. Hinc Joannes Garnerius non malè inſert præfatis Synodis adfuiſſe non totas Provincias, ſed unam ſolummodò turmam. Errat tamen turmam generaliter fuiſſe mediam partem. Erat quandoque tertia pars. At verò Aurelii Primatis Canones ſpernebantur à Donatiſtis. Quare ipſi non habuerê turmas, & permanſerunt in antiqua, quæ uſque ad ſchiſma per totam gentem fuerat, conſuetudine. Hinc in ipſorum Bagaienſi Synodo ex ſolis Primianiſtis fuerunt trecenti & decem Epiſcopi.

In hac etiam Synodo præſertim locum habuit hic Canon Afri-
Can. 127. cani Codicis: "Cum quibuſdam peractis, multi Epiſcopi cætero„rum peragendorum moras ſe conquererentur ſuſtinere non poſſe, „& ad proprias Eccleſias feſtinarent, placuit univerſo Concilio, „ut ab omnibus eligerentur de ſingulis quibuſque Provinciis, qui „propter alia peragenda reſiderent". Hos electos Synodus appellat Judices, & addit ex utraque Mauritania, Numidia, ac Byzacio tres,

tres, ac decem Proconſularis Provinciæ Legatos fuiſſe electos in iſtos Judices. Nullum ex Tripoli. Nempè quod nullus Legatus adveniſſet. Etiam in Carthaginenſi collatione ſeptem ex Catholicis, & totidem ex Donatiſtis fuerunt electi, ut agerent omnia. Erant omnium reliquorum Compromiſſarii. Attamen tunc id factum eſt non ad dimittendos reliquos Epiſcopos, ſed ad evitandas clamorum in futura collatione turbulentias. Dico iſtum Canonem habuiſſe locum etiam ac præſertim in pleniſſimis Afrorum Synodis. Quoniam licet in Synodo & pro Synodo ex Legatis emanaverit, potiori tamen jure locum obtinuit in pleniſſimis Synodis.

Occurrunt aliquot quæſtiones. Prima eſt, Quotiesi oportuerit celebrare haſcè Synodos? Reſpondeo plenariam ex ſolis Legatis Synodum multò tempore fuiſſe celebratam ſingulis annis. Hinc tertia Carthaginenſis Synodus, & Hipponenſium Canonum Compendium ipſam appellant "Concilium univerſale anniverſarium". Cap. 7. 8.
Et illud compendium adjungit: "Ut per ſingulos annos Conci- Cap. 6.
„lium convocetur". Exponit in Carthaginenſi Synodo Primas Aurelius: "Conſtitutum fuit in Concilio Hipponenſi, ut ſingulis
„annis contraheretur Concilium Africæ plenarium". Exſtat in Cap. 94.
Africano Codice. Videtur ibidem exſtare integer Hipponenſis Canon: "Confirmandum eſt in hac Synodo, ut ſecundùm Ni- Can. 18.
„cæna Statuta, propter cauſſas Eccleſiaſticas, quæ ad perniciem „Plebium ſæpè veteraſcunt, ſingulis quibuſque annis Concilium „convocetur, ad quod omnes Provinciæ, quæ primas Sedes habent, „de Conciliis ſuis binos, aut quantos elegerint, Epiſcopos Legatos „mittant, ut congregato Conventu plena poſſit eſſe authoritas". Primas Aurelius Africanam Eccleſiam invenit & accepit valdè deformatam. Ex variis cauſſis. Una fuit, quod generalis totius gentis Synodus fuiſſet rarior. Ità & Apoſtolus noſter ſanctus Bonifacius ſcribit apud nos Chriſtianitatem fuiſſe deſtructam, quod per octoginta annos ceſſaſſet celebratio Synodorum. Quapropter gentis ſuæ mores reſtauraturus Aurelius ſtatim in Hipponenſi Synodo ſanxit laudatum Canonem. Iſta enim, in qua & ſanctus Auguſtinus adhuc Presbyter coram Epiſcopis diſputavit de fide & Symbolo, eſt inter omnes Aurelianas prima. Erat iſti tempori duriuſculus Canon. Hinc Aurelius addidit, quod in alia ad ipſum Synodo dixerunt Honoratus & Urbanus, Legati Sitifenſes: "Sanctitati

Cap. 2. „ctitati tuæ nos ſpopondiſſe jam dudùm meminimus, ut ſingulis „quibuſque annis ad tractandum conveniamus". Aurelius Canoni ſuperaddidit ſpontaneam Epiſcoporum profeſſionem, & Pactum. Canonem polivit tertia, vel quævis alia Carthaginenſis Synodus: "Similiter placuit, ut propter cauſſas Eccleſiaſticas, quæ ad per„niciem Plebium ſæpè veteraſcunt, ſingulis quibuſque annis Con„cilium convocetur. Ad quod omnes Provinciæ, quæ primas „Sedes habent, de Conciliis ſuis ternos Legatos mittant, ut & „minùs invidioſi, minùſque hoſpitibus ſumptuoſi Conventus plena „poſſit eſſe authoritas. De Tripoli autem, propter inopiam Epi„ſcoporum, unus Epiſcopus veniat". Exinde Provinciæ non ampliùs binos, aut quot vellent, potuerunt Legatos mittere, ſed fuerunt conſtrictæ ad mittendos tres. Exceptâ Provinciâ Tripolitanâ. Et juxtà has Aurelii regulas dudùm vixit Africana Eccleſia. At verò ad aliam Synodum poſt laudatas eaſdem regulas idem
Can. 94. 95 Aurelius edixit: "Ad quia hoc", utiq; quotannis venire ad Synodum, "laborioſum omnibus Fratribus viſum eſt, placuit ut non ſit „ultrà fatigandis Fratribus anniverſaria neceſſitas, ſed quoties exe„gerit cauſſa communis, id eſt, totius Africæ, undecumque ad „hanc Sedem hac de re datæ literæ fuerint, congregandam eſſe „Synodum in ea Provincia, ubi opportunitas perſuaſerit. Cauſſæ „autem, quæ communes non ſunt, in ſuis Provinciis terminentur". Aliquandò dubitavi de mendo Canonis, & forſan debere legi: "Undecumque ab hac Sede datæ literæ fuerint". Verùm adver-
Cap. 9. ſantur, & Codicis lectionem confirmant Milevitana Synodus, & vaſta illa atque confuſa Afrorum Canonum collectio.

Ex his interim aliqua addiſcimus. Primò, quod Hipponenſis, immò forſan & tertiæ Carthaginenſis Synodi tempore, Mauritania Sitifenſis necdùm haberet primam Sedem, nec proprium Primatem. Deinde, quod ratio, ex qua quintus Nicænus Canon juſſit quovis anno bis agi Provinciarum Synodos, fuerit impedire pendentium cauſſarum veteraſcentiam. Præſertim veteraſcentiam iniquarum excommunicationum. Et hinc liquet me ſupra rectè dixiſſe eandem rationem à Sardicenſi Synodo, dum excommunicatos Clericos ſanxit à vicinis etiam Epiſcopis ſanandos, fuiſſe attentam. Pleniſſimas Carthaginenſis Sedis arbitrio, Africanas Synodos Canon iſte permiſit arbitrio Provincialium Primatum. Juxta antiquos mores. An Provinciales Synodi juxtà Nicœnum Canonem ſemper

per bis in anno fuerint factæ apud Afros, eſt grande dubium : Non poſſim definire. Certè plures Epiſcopi iſthic ignorabant Canones, ideoque & negligebant. Hinc tertia Carthaginenſis Synodus ſanxit : "Ordinandis Epiſcopis vel Clericis priùs ab Ordinatoribus ſuis Decreta Conciliorum auribus eorum inculcentur, ne „ſe aliquid contra Statuta Concilii feciſſe aſſerant". Canonis, à quacumque Synodo ſit, author fuit ſanctus Auguſtinus, qui contrà Nicænum Canonem per ignorantiam ordinatus Epiſcopus, quod in ſe factum doluit, in aliis poſtmodò fieri noluit. Ita in ejus vita teſtatur ſanctus Poſſidius. Poſt hunc Canonem credo Afrorum Primates bis in quovis anno celebraſſe ſuas Synodos. Hac de cauſſa prodiiſſe videtur Canon de Epiſcopis diſtribuendis in turmas. Quidquid ſit, omninò ſemel in anno agebant Synodum. Etenim quotannis debebat Legatio deſtinari ad plenariam Synodum : Et iſta Legatio debebat deſignari ac eligi à Synodo Provinciæ. Et ſupra audivimus ab Alipio, Auguſtino, ac Poſſidio Primatem ipſorum Xantippum operosè excuſari, quod iſto anno propter Tyronum tumultus non celebraſſet Synodum. Item ab Aurelio, dum anniverſariam plenariæ Synodi neceſſitatem abſtulit, audivimus : "Cauſſæ autem, quæ communes non ſunt, in „ſuis Provinciis terminentur". Utique ſingulis annis. More antiquo. Et iſtud ipſum lucet ex hoc Canone : "Dies Concilii"; utique plenarii & anniverſarii, "idem ſervetur, qui in Hipponenſi „Concilio conſtitutus eſt, id eſt, decimo kalendas Septembris. „Et ſcribendum ad ſingularum quarumcumque Provinciarum Primates, ut quando apud ſe Concilium congregant, iſtum diem „non impediant". Etenim quintus Nicænus Canon diſertè mandat, ut ſecunda Provinciæ Synodus quotannis fiat circa tempus Autumni. Tunc igitur Afrorum etiam Primates agebant Synodos. Hinc videri poſſint bis feciſſe.

Hinc etiam diſcimns, quo anni tempore fieret iſta plenaria anniverſaria Synodus. Nempè decimo kalendas Septembris. Et ita ſtatutùm fuit ab ejus authore, Hipponenſi Synodo. Præfatum Canonem, omiſſis tamen verbis, "qui in Hipponenſi Con„cilio conſtitutus eſt", confuſa illa Afrorum Canonum farrago legit in eundem modum. At verò quinta Carthaginenſis Synodus legit longè aliter : "Dies Concilii undecimo kalendarum no„vembris ſervetur". Quæ lectio videtur verior. Iſta enim tem-

peſtas apud calidas Regiones eſt Epiſcoporum itineri longè opportunior. Et ipſum fortiter confirmat ſancti Auguſtini Reſcriptum ad prætenſum Primatem Victorinum : "Tractoria ad me quinto ,,Idus Novembris venit". Victorinus, quo anniverſariam plenariam Synodum non impediret, ſuam Provincialem indixit ad medium aut finem Novembris : Quod nempè iſta undecimo kalendas ejuſdem menſis fuerat celebranda. Et omninò expediebat Provincialem poſt plenariam, ac poſt Legatorum reditum fieri: Quo nempè hujus Decreta poſſent in iſta publicari, & mitti in executionem. Attamen dies iſta non ampliùs obtinuit poſt ſublatam anniverſariam neceſſitatem plenariæ Synodi. Exinde hæc agitari cœpit quovis anni tempore : Ad rationabile Beneplacitum Primatis Carthaginenſis. Aliquandò bis in anno, aliquandò nunquam. Prout rationes cogerent, aut ſuaderent. Ejuſdem in arbitrio erant dies ac tempus pleniſſimæ Synodi. Exinde Provincialium Synodorum dies etiam redivit ad Beneplacitum Primatum.

Epiſt.217.

Altera quæſtio eſt, Quis fuerit locus plenariæ per Legatos Synodi? Reſpondet Primas Aurelius: "Conſtitutum eſt in Con,,cilio Hipponenſi, ut ſingulis annis contraheretur Concilium Afri,,cæ plenarium, non tantùm hic apud Carthaginem, verùm etiam ,,per diverſas Provincias ſuo ordine. Et hoc reſervatum eſt, ut ,,indiceremus aliquando in Numidia, aliquando in Byzacio". Et ita fuit omninò factum. Habemus in Byzacio Septimunicenſem, Suffetulenſem, Macrianenſem, Juncenſem, ac Marazanenſem, in Numidia Hipponenſem, ac Synodum Milevitanam. Joannes Garnerius addit: "Nullæ ſunt habitæ extra Numidiam, Proconſularem, ,,& Byzacium. Quia reliquæ Provinciæ minus erant opportunæ ,,propter diſtantiam, quam prædictæ in media Africa ſitæ". Poſſit labi. Licet enim reſervatum fuerit, ut præſertim in Byzacio ac Numidia iſtæ Synodi fierent, poſſint tamen aliquæ fuiſſe factæ in aliis Provinciis. Etenim Sitifenſis Cellenſem, forſitan & Macrianenſem, Cæſaræenſis Mauritania forſitan habuit Synodum Juncenſem. Dico, "Forſitan". Alia namque apud Byzacium, alia Macriana fuit apud Sitifenſes. Alia item Junca fuit apud Byzacium, alia apud Cæſaræenſes. An utraque, an unica, & quænam habuerit Synodum, ignoro. Ferrandus ad nos trànſmiſit ſola quorundam Canonum compendia. Interim omnes iſtæ Synodi fuerunt

fuerunt omninò plenariæ. Africani namque Codicis Collector ad Carthaginenſem, ſub Honorii ſeptimo ac tertio Theodoſii Conſulatu celebratam, Synodum ſubnotavit: "Geſta hujus Concilii ideò non „deſcripſi, quoniam Provinciale, non univerſale celebratum eſt". Can. 107
Proinde Provincialium Synodorum Canones poterant ſuam Provinciam, nequaquàm dirigere omnem Africam, ideoque nec redigebantur in communem Codicem. At verò Ferrandus Diaconus, ac Creſconius Africanus Epiſcopus iſtarum Synodorum Canones congeſſerunt in ſuos Codices: Erant igitur plenariæ.

Ad primam Synodorum ſpeciem Laudavi, & pro exemplo adduxi Hipponenſem, in qua ſanctus Auguſtinus Eradium Presbyterum curavit ſibi eligi in Succeſſorem. Addendum eſt illi adfuiſſe duos Epiſcopos, Religianum ac Martianum. Nempe ob negotii gravitatem erant ſingulariter invitati. Quæ invitatio fuit Afris frequens. Similes Synodos Auguſtinus fecit, dum ſuum Clerum coëgit ad vitam communem. In priori ſolos ſeptem Presbyteros, in his poſterioribus nominatim enumerat omnes ſuos Clericos, etiam Diaconos & Sub-Diaconos: Et nullam facit mentionem Archi-Presbyteri aut Archi-Diaconi. Ex quibus conjecturo iſtas Dignitates non fuiſſe in Hipponenſi Eccleſia. Et quia ipſa non erat ex ignobilioribus, ſuſpicor præfatas Dignitates fuiſſe in paucis Eccleſiis. Certum eſt fuiſſe in quibuſdam. Etenim quarta Carthaginenſis Synodus ſancit de Ordinando in Sub-Diaconum: "De „manu Archi-Diaconi Urceolum accipiat", Inſuper tres iſtic Canones laudant Archi-Diaconum. Et alius Canon habet: "Epiſco„pus gubernationem viduarum non per ſemetipſum, ſed per Archi„Presbyterum, aut per Archi-Diaconum agat". At verò in aliis Afrorum monimentis rariſſima, aut forſan nulla eſt, niſi dum de Carthaginenſi Eccleſia agitur, iſtarum Dignitatum memoria. Hinc ſuſpicor in multis non fuiſſe Eccleſiis. Nec admirandum. Nam & Emeritenſis in Hiſpania, ubi amplæ & largæ erant Eccleſiæ, Synodus ſanxit, ut quivis Epiſcopus deinceps habeat Archi-Diaconum & Archi-Presbyterum. Quoniam antea plures non habebant. Sunt alterius loci.

Can. 5.

Can. 10.

CAPUT.

CAPUT XV.

Exponuntur Epiſcopalia Africanæ Eccleſiæ Iudicia.

Eccleſiaſtica olim Judicia fuerunt paſſim Synodalia. Fuerunt tamen & perſonalia a ſolo Epiſcopo. Etenim nonus Chalcedonenſis Canon ſanxit: " Si quis Clericus adversùs Clericum „habet negotium, non deſerat proprium Epiſco„pum, & ad ſæcularia percurrat Iudicia, ſed „priùs actio ventiletur apud Epiſcopum proprium, „vel certè conſilio ejuſdem Epiſcopi, apud quos utræque partes „voluerint, Iudicium agitetur. Quod ſi Clericus habet cauſſam „adversùs Epiſcopum proprium, vel adversùs alterum, apud Pro„vinciæ Synodum Iudicetur". Proinde ſolæ adversùs Epiſcopum cauſſæ erant olim Synodales: Adversùs Laicos & Clericos intentatas actiones judicabat ſolus Epiſcopus. Chalcedonenſis Synodus ſuum Canonem hauſit ex quinto Niceno, decimo ſexto Sardicenſi, & conſtanti Eccleſiarum conſuetudine. Hinc etiam de S. Auguſtino ſcribit
Cap. 19. ſanctus Poſſidius: "Interpellatus à Chriſtianis B. Auguſtinus cauſſas „audiebat diligenter ac piè. Et eas aliquando ad horam refectionis, „aliquando autem tota die, jejunans ſemper tamen, noſcebat & dirimebat". Loquitur de civilibus Laicorum cauſſis. Hanc Epiſcoporũ po-
Cap. 1. teſtatem quinta Carthaginenſis Synodus appellat "jus Apoſtolicum". Fundatur enim in priori S. Pauli ad Corinthios epiſtola. Auguſtinus etiam audiebat ac dirimebat criminales ſuorum Clericorum cauſſas: Et ipſos quandoque non puniebat ſolummodò, ſed etiam degradabat. Lucet ex ejus ad Populum verbis in ſermone ſecundo de communi ipſorum vita: " Delebo eum de tabula Clericorum. Interpellet „contra me mille Concilia, navìget contra me, quò voluerit, ſit „certè ubi potuerit, ut ubi ego Epiſcopus ſum, illic Clericus eſſe „non poſſit". Ago hìc de ſolis criminalibus Epiſcoporum & Clericorum Judiciis: Præſertim degradatoriis. Ab his enim maximè ſolet appellari.

De

De conſueta ipſorum apud Afros forma ſcribit ſanctus Auguſtinus in literis ad Xantippum Tigiſenſem Epiſcopum, Primatem Numidiæ: "Ego ſanè Presbyterum", Rusticanæ in Hipponenſi Diœceſi Parochiæ Rectorem, qui ſolemne in Dominici Natalis vigilia jejunium violare, ac apud infamem mulierem ſine Clerico teſte prandere, cœnare, ac dormire præſumpſerat, "removendum „ab officio Presbyterii arbitratus ſum, timens ei deinceps Eccle„ſiam Dei committere. Quod ſi fortè Judicibus Eccleſiaſticis „aliud videtur, quia ſex Epiſcopis cauſſam Presbyteri terminare, „Concilio ſtatutum eſt, committat illi, qui vult, Eccleſiam ſuæ „curæ commiſſam: Ego talibus, fateor, quamlibet curam com„mittere timeo, præſertim quos nulla bona fama defendit, ut hoc „eis poſſit ignoſci, ne quid pernicioſius, ſi eruperit, languens im„putem mihi". Reſpicit undecimum primæ Carthaginenſis Synodi Canonem, conditum ad ſuggeſtionem Elpidophori, Cuiccalitani in Proconſulari Provincia Epiſcopi, ac ad relationem Grati Primatis Carthaginenſis: "Si quis tumidus vel contumelioſus exſtiterit „in majorem natu, vel aliquam cauſſam habuerit, à tribus vicinis „Epiſcopis, ſi Diaconus eſt, arguatur; Presbyter à ſex; ſi Epi„ſcopus, à duodecim Conſacerdotibus audiatur". Eundem Canonem firmavit ſecunda Carthaginenſis Synodus, celebrata per Genethlium Primatem: "Etiam hoc adjicio ſecundùm Statuta vete„rum Conciliorum, ut ſi quis Epiſcopus in reatum aliquem in„currerit, & fuerit nimia neceſſitas non poſſe plurimos congre„gari, ne in crimine remaneat, à duodecim audiatur. Et à ſex „Presbyter, & à tribus Diaconus, cum proprio Epiſcopo". Verba, "Secundùm Statuta veterum Conciliorum", affirmant hunc Canonem eſſe antiquum, confirmatum ſæpiùs, ac innovatum.

Degradatus à ſancto Auguſtino Presbyter appellaverat ad Numidiæ Primatem Xantippum, affirmans ſe non à ſex Epiſcopis, ſed damnatum à ſolo Auguſtino, judicium eſſe contra Canones ſine legitima authoritate attentatum, ideòque evidenter nullum, ac exufflandum. Et Xantippus videtur voluiſſe pro Presbytero procedere. Hinc ſanctus Auguſtinus potenter interceſſit, & adduxit plura. Primò fatetur exſtare iſtiuſmodi Canonem. Secundò fatetur ipſum eſſe in precio apud Eccleſiaſticos Judices, & ab ipſis obſervari. Quos intelligat per Eccleſiaſticos Judices, eſt incertum. Videtur aut Eccleſiaſticos Defenſores intelligere,

telligere, aut Profeſſores ſacrorum Canonum. Nam & hi tunc non defuerunt Eccleſiæ. Tertiò aſſerit ſe nolle ligari iſto Canone, ideòque ſibi ſoli eſſe poteſtatem degradandi ſuos Presbyteros. Quartò affirmat iſtius Presbyteri, ſi à Xantippo fiat, reparationem nunquam à ſe admittendam. Quintò addit ipſam tamen, ſi pro alia Diœceſi fiat, à ſe diſſimulandam ac negligendam.

Erat recentior, aut certè non antiquiſſimus Canon. Utique conditus & inductus à Grato Primate. Lucet ex ſancti Cypriani ad Rogatianum Novenſem Epiſcopum, qui criminoſum ac ſibi contumacem Diaconum ipſi judicandum & caſtigandum retulerat, Reſcripto: "Et tu quidem honorificè circà nos, & pro ſolita tua „humilitate feciſti, ut malles de eo nobis conqueri, cum pro Epi„ſcopatus vigore, & Cathedræ authoritate haberes poteſtatem, „qua poſſes de illo vindicari, certus quod Collegæ tui omnes gra„tum haberemus quodcumque circa Diaconum tuum contume„lioſum Sacerdotali poteſtate feciſſes". Eadem tunc erat ratio Presbyterorum. Certè non ſolum Feliciſſimum Archi Diaconum, ſed & quinque ipſi conjuratos Presbyteros videtur ſolus Cyprianus damnaſſe. Et ita fuit uſque ad laudatam Grati Primatis Synodum. Et ejus Canonem, quod antiquam gentis conſuetudinem infringeret, videtur non omnis Africa etiam poſt Genethlii confirmationem admiſiſſe. Et huic parti adhæſit ſanctus Auguſtinus.

Utraque pars nitebatur fundamentis. Gratum Primatem, & ipſi aſſidentem Synodum ad faciendam iſtam Epiſcopalis authoritatis circumſcriptionem permoverunt Epiſcoporum apud Afros numeroſitas, & à quibuſdam in ſuum Clerum præcipitata per iracundiæ impetum judicia, ſanctum verò Auguſtinum, ac plures haud dubiè Epiſcopos in contrariam ſententiam pertraxerunt antiqua conſuetudo, ac dilecta Epiſcopalis authoritatis integritas. Interim novus iſte Canon ſanxit pro ſolis Presbyteris ac Diaconis. Subdiaconos ac alios inferiores Clericos permiſit antiquæ formæ, de qua vigeſimus Canon Africani Codicis: "Si Presbyteri vel „Diaconi fuerint accuſati, adjuncto ſibi ex vicinis locis cum pro„prio Epiſcopo legitimo numero Collegarum, quos ab eodem ac„cuſati petiverint, id eſt, unà ſecum in Presbyteri nomine ſex, in „Diaconi tres, ipſorum cauſſam diſcutiant; reliquorum autem Cle„ricorum cauſſas etiam ſolus Epiſcopus loci agnoſcat & finiat".

At:

At verò quartum Carthaginenſe Concilium adjunxit : "Epiſcopus Can 13,
„nullius cauſſam audiat abſque præſentia Clericorum ſuorum. Alio-
„quin irrita erit ſententia Epiſcopi, niſi Clericorum ſententiâ con-
„firmetur". Exiſtimo per Clericos intelligi ſolos Presbyteros. Hi enim ſoli cum Epiſcopo ſedere poterant, ideòque & judicare. Quibuſdam videntur habuiſſe conſultativum ſolummodò ſuffragium. Canon enim requirit ſolam ipſorum Præſentiam. Verùm iſti opinioni palam obſtant verba : "Niſi Clericorum ſententiâ confir-
„metur". Et Ferrandus Diaconus iſtos Canones redegit in hoc can. 51.52
compendium : "Ut Epiſcopus accuſatos Presbyteros convocatis
„quinq; epiſcopis audiat, Diaconorum cum tribus, reliquorum verò
„cauſſam ipſe ſolus diſcutiat. Ut autem unus Epiſcopus cogni-
„tionem ſibi non vindicet, hoc in alio Carthaginenſi Concilio
„actum eſt". Diſertè affirmat priorem Canonem fuiſſe ab hoc poſteriori correctum & conſtrictum. Et hoſcè Canones omninò probavit & ſubſcripſit ſanctus Auguſtinus. Poſſint tamen contra ipſius judicium emanaſſe. Porrò Tripolitana Provincia, quod paucos haberet Epiſcopos, habuit aliquid ſingulare : "Propter ino-
„piam Provinciæ Presbyter ibi à quinque audiatur Epiſcopis, &
„Diaconus à tribus, proprio Epiſcopo præſidente". Hoc eſt, proprio Epiſcopo inter iſtos quinque aut tres connumerato. In aliis Provinciis proprius Epiſcopus debebat eſſe quartus aut ſeptimus. Quare Ferrandus Diaconus videtur eſſe paſſus vitium ſui Breviarii. Quidquid ſit, hæc omnia ſunt intelligenda de ſolis criminalibus Clericorum cauſſis. Eorum civiles cauſſas poterat ſolus Epiſcopus dirimere. Quod ipſum advertit Theodorus Balſamon in Commentario ad decimum quartum Canonem Africani Codicis. Tertia Carthaginenſis Synodus addidit : "Sanè ſi ex conſenſu partium Can. 10.
„Judices electi fuerint, etiam à pauciori numero, quàm conſti-
„tutum eſt, non liceat provocari". Sancit, aut potiùs ſupponit arbitrarium ſeu electum contra Epiſcopum Tribunal non debere conflari ex duodecim Epiſcopis. Eadem eſt ratio de Presbyteris ac Diaconis. Et cauſſa eſt cuivis obvia.

Canon, qui Epiſcopum nonniſi à duodecim Collegis damnari ſanxit, placuit etiam aliis gentibus. Etenim ad minoris Britanniæ Epiſcopos ſcripſit Leo IIII. : "Nullam damnationem Epiſcoporum Epiſt. 2.
„eſſe unquam cenſemus, niſi aut ante legitimum numerum Epi-
„ſcoporum, qui ſit per duodecim Epiſcopos, aut certè probata

 ſenten-

„ſententia per ſeptuaginta duos idoneos teſtes". Hoc caſu permittit damnari à paucioribus. Attamen nonniſi per Provinciæ Synodum. Et
Epiſt. 65. ad Salomonem, ejuſdem Britanniæ Regem, ſcripſit Nicolaus I.: "Epi„ſcopi nullam poſſint ſui honoris ſuſtinere jacturam, quos non conſtat „fuiſſe à duodecim Epiſcopis, præſente, primamq; ſententiam Metro„politano Epiſcopo, cum examinarentur, obtinente, auditos". Semi-Barbaros, qui nec Metropolitam habebant, nec duodecim erant numero; & tamen attentabant omnia Synodalia, Britonum Epiſcopos uterque Pontifex ſperavit per iſtam formam compeſcendos. Ipſam deſumpſerunt ex Decretali epiſtola, quam Iſidori Mercatoris collectio adſcribit ſancto Zephyrino Pontifici: "Duodecim Judi„ces quilibet accuſatus Epiſcopus, ſi neceſſe fuerit, eligat, à quibus ejus „cauſſa juſtè judicetur". Eandem formam placuiſſe poſtmodò Græcorum Epiſcopis docet Theodorus Balſamon in Commentario ad duodecimum Canonem Africani Codicis: "Interrogarit quiſ„piam, cum Canon contineat tunc fieri à duodecim Epiſcopis, „& ſolis, Epiſcoporum depoſitiones, quando fieri omninò non „poteſt, ut multi conveniant, ſi depoſitus fuerit Epiſcopus à „duodecim Epiſcopis, idque cum ſit facile, ut multi conveniant, „diſſolvetur depoſitio, an non? Dicunt quidam hoc modo non „infirmari ſententiam. Cum autem Joannes Amathuntis Epiſco„pus ab illo Cypri Archi-Epiſcopo Joanne fuiſſet depoſitus, & „depoſitionis Edictum in Tribunali Imperatorio lectum eſſet, „quoniam inventi ſunt undecim Epiſcopi & Archi-Epiſcopus de„poſitionem feciſſe, ſtatuit Sanctiſſimus ille Patriarcha Dominus „Lucas cum aſſiſtente Synodo, quin & adſiſtens Senatus, eſſe „infirmam & nullius momenti depoſitionem, quod accerſita „non fuerit univerſa Synodus Cypriorum Eccleſiæ, aut ſaltem major „pars ejus, etiamſi magna eſſet ejus cogendi facultas, & quod Archi„Epiſcopus non ultra duodecim Epiſcopos, ſed unà cum illis eſſet „numeratus". Pergit in Commentario vigeſimi tertii Canonis: "Cum duodecimus Canon definiat, à quot Epiſcopis debeant judicari „Epiſcopi, Presbyteri & Diaconi, nunc jubent Patres, ut ultra „duodecim, ſex, aut tres ſit quoque loci Epiſcopus Judex compe„tens. Qui autem ſunt præter eos, Lectores ſcilicet & reliqui, ab „uno & ſolo competenti Epiſcopo judicentur".

Hæc omnia Theodorus transfert in ſuam gentem. Etenim quod Orientalis Eccleſia iſtos in Canones græcam linguam tranſtulerit, ac

ſuo

ſuo codici inſeruerit, docet ſecundus Canon Trullanus. Quod eoſdem Gallicana Eccleſia dudùm probaverit ac uſitarit, docet ſancti Cæſarii Arelatenſis Archi-Epiſcopi ſermo, dictus ad Collegas in cauſa Contumelioſi Epiſcopi Rejenſis. Iſidorianæ collectionis author fuit homo Hiſpanus, ideòque conſtat iſtos Canones tunc viguiſſe etiam in Hiſpaniis. Attamen cum aliqua ubique differentia. Etenim perſonatus Zephyrinus privilegium, quo accuſatus Presbyter ac Diaconus poterant judicii Collegas ex vicinis civitatibus eligere, ac à ſuo Epiſcopo petere, extendit etiam ad accuſatos Epiſcopos: Quod non videtur fuiſſe apud Afros. Leo quartus duodecim Epiſcopos cenſuit poſſe ſuppleri per abundantiam teſtium. Theodorus Balſamon rectè affirmat Epiſcopos præter Metropolitam debuiſſe eſſe duodecim: Item ſex aut tres præter proprium Epiſcopum. Hæc enim omninò videtur fuiſſe mens Africanorum Canonum. Etiam rectè excipit plenas Synodos iſtarum Provinciarum, quæ non habent tot Epiſcopos. Ità ſtudet Africanos Canones conciliare cum Antiochenis. Eandem exceptionem cenſet fuiſſe ſervatam in Tripolitana Provincia. Afrorum Epiſcopi in aliis Provinciis erant numeroſiſſimi, ideòque criminalia ipſorum Judicia poterant frequenter occurrere: Hinc noluerunt totiès fatigari plenas Synodos, nec crimina occurrentia ad conſuetum ipſarum tempus differri. Tertia Carthaginenſis Synodus his adjunxit: "Quiſquis Epiſcoporum accuſatus fuerit, ad Primatem Provinciæ „cauſſam ipſius deferat accuſator. Nec à communione ſuſpen„datur, cui crimen intenditur, niſi ad cauſſam ſuam dicendam, „Primatis literis evocatus, minimè occurrerit". Docet nos plura. Primò, quod Provinciæ Primas potuerit ſolus Epiſcopales accuſationes admittere, ac reos citare. Deindè, quod ipſe potuerit duodecim Epiſcopos eligere. Tertiò, quod eis præſidere debuerit, aut alicui decimo tertio ſuas vices delegare. Et iſtum Canonem antiquo ſuo Codici inſeruit Romana Eccleſia.

Lucidè hæc confirmantur ex cauſſa & Synodali Judicio erga Maurentium, novæ Germaniciæ in Numidia Epiſcopum, qui ſuæ Synodo, ad quam accuſatores non comparuerant, ſupplicavit & dixit: "Judices peto ſanctum Senem Xantippum", Primatem Provinciæ, "Sanctum Auguſtinum, Florentium, Thea„ſium, Samſutium, Secundum, & Poſſidium. Hæc decerni „mihi jubeatis". Et Acta Synodalia pergunt: "Sanctum Con-

„cilium conceſſit Judices poſtulatos, reliquos autem Judices,
„ad complendum" duodenarium "numerum neceſſarios, eligen-
„tibus ipſis Senioribus à nova Germanicia", accuſatoribus ſui
Epiſcopi, "Senex Xantippus curavit decernere". Utique ſex,
accuſatus Epiſcopus à Synodo, ſex à Primate petebat accu-
ſator Populus, & ipſis Provinciæ Primas præſidebat decimus
tertius. Quæ forma non eſt antiquiſſima. Etenim in literis ad
ſanctum Papam Cornelium ſcribit ſanctus Cyprianus de Epiſcopis,
Epiſt. 55. Feliciſſimo rebelli ſuo Diacono adhærentibus: "Jovinus &
„Maximus comites cum Privato Hæretico adſuerunt, ob nefanda
„ſacrificia & crimina in ſe probata, ſententia novem Epiſcoporum
„condemnati, & iterato quoque à pluribus nobis in Concilio an-
„no priore abſtenti". Affirmat tunc fuiſſe duos damnandi Epi-
ſcopi modos: Per Provinciæ Synodum, & per Conventum pau-
ciorum Epiſcoporum. Affirmat novem ſuffeciſſe. An fuerint
neceſſarii, non poſſim affirmare. Quidquid ſit, duodecim Epi-
copos poſtmodò requiſivit per ſuas Synodos Gratus Archi-Epi-
ſcopus, & omnis Africana Eccleſia tandem admiſit, confirma-
vit, & obſervavit.

Dum hæc ſcribo, prodit in Gallia Libellus Anonymus de antiquis & majoribus Epiſcoporum cauſſis, contra Joannem David Apologus eorum, quæ pro ſuprema Provincialium Synodorum authoritate, ac à Romanis appellationibus independentia commentus eſt Dominus Petrus de Marca. In Præfatione author edicit cauſſam ſuppreſſi nominis: "Verumtamen, „ut ingenuè fatear, cum Societati Theologorum Pariſienſium „non paucis abhinc annis nomen dederim, paratumque me „eſſe ad defenſionem veritatis uſque ad effuſionem ſanguinis ju- „raverim, ejuſmodi ratio ut nomen meum occulerem omninò „non impulit; ſed ne fortaſſe ſpes melioris fortunæ aliquando „deluſa me ad quandam palinodiam turpiter adigeret, quâ apud „pleroſque fama nomenque Petri de Marca vehementer laborant". Innocentius X. Pontifex Petrum de Marca, niſi multorum in ſuis libris articulorum ſcriptam palinodiam coram omni ſub cœlis Eccleſia ſolemniter cantaret, confirmare noluit in Archi-Epiſcopum Tholoſanum: Et iſta tanti Doctoris conſtantia ſolemniter cantavit. Præſens Scriptor etiam ſperat meliorem iſtiuſmodi fortunam: Et metuit ſimilem palinodiam, ac ſimilem

lem nominis jacturam. Hinc nomen ſupprimit. Quapropter quis non temerè exiſtimet veritatem ab ipſo nec eſſe inventam, nec defendi. Etenim "quomodò poteſtis credere, qui gloriam „ab hominibus quæritis"? Et certè Petrus de Marca paſſus eſt juſta damna nominis. Etenim veritatem aut non defendit, aut defenſam eſt prævaricatus. Et præſens Apologus palam affirmat rediiſſe ad priora. Affirmat fuiſſe vertumnum, ac paſſum aliquid Ecembolii, de quo Socrates: "Ecembolius Sophiſta Conſtantinopolitanus, „ſe ad Imperatorum ingenia & naturam conformans, dum Con„ſtantius regnabat, ſe ardenter fidem Chriſtianam amplecti ſi„mulavit; dum Julianus potiebatur Imperio, Gentilitatem ma„gnoperè præ ſe tulit; Juliano mortuo, Religionem Chriſtianam „denuò profiteri induxit in animum. Nam ante portam Ec„cleſiæ ſe pronum abjiciens, ſic vociferatus eſt": Me quaſi ſalem inſipidum pedibus conculcate. "Ecembolius, ſicut antea „levis & inconſtans fuit, ſic quoque poſtea permanſit". L. 3. c. 11.

Adversùs præſentem Anonymum reſpondeo cum Tertulliano in quarto libro contra Marcionem: "Poſſem hìc gradum figere, „non agnoſcendum contendens opus, quod non erigat frontem, „quod nullam conſtantiam præferat, nullam fidem repromittat „de plenitudine tituli, & profeſſione debita authoris. Sed per „omnia congredi maluimus". Inter alia argumenta, quæ Joannes David adducit pro Romanis appellationibus, ſunt Canones Sardicenſes. Affirmat ipſos eſſe, ac ſemper fuiſſe ſolemnem iſta in re regulam Catholicæ Eccleſiæ. Et benè affirmat. Ad hæc tamen exufflanda Scriptor Anonymus adducit Canonem, quem de Diacono à tribus, de Presbytero à ſex, de Epiſcopo à duodecim Epiſcopis judicando ſanxit in ſua Carthaginenſi Synodo ad Elpidophori Cuiccalitani Epiſcopi ſuggeſtionem Gratus Archi-Epiſcopus, atque adjungit: "Hæc diſciplina non ſolùm diſſimi„litudinem habet cum Decretis Concilii Sardicenſis, verùm etiam „eſt prorsùs inaudita & incognita. Huc uſque Diaconi & Pres„byteri Juriſdictioni Epiſcopi ac Cleri fuerant obnoxii, Antiſti„tes verò Concilii Provincialis primæ cognitioni. Sed in hoc „Concilio Carthaginenſi duodecim Epiſcopis delegatur Judicium „Epiſcopi, ſex Presbyteri, tribus Diaconi. Ex quibus pleniſſimè „perſpectum habemus, quàm ſit intolerabilis & inſolens cogitatio „Davidii, hoc Privati exemplo probantis uſum ſive praxim Ca„nonum Serdicenſium in cauſſis Epiſcoporum". Cap. 2. Cap. 16.

Reſ-

Reſpondeo iſtum Carthaginenſem Canonem fuiſſe reverà heteroclytum. Hinc ipſi deferre aliquandò noluit ſanctus Auguſtinus. Et ſine dubio habuerit Collegas. Nihilominùs ipſum poſtmodò probavit atque admiſit. Ejus condendi & probandi magna ratio fuit Epiſcoporum in Africanis Provinciis multitudo. Omnes, exceptâ Tripoli, habebant ferè centum Epiſcopos: Aliquæ longè plures. Profiteor Epiſcopalium cauſſarum judicia olim ſpectaſſe ad Synodum Provinciæ. Etiam ad illam, quæ dumtaxat quatuor aut quinque habebat Cathedras. Hinc Gratus Primas cenſuit pro uno judicando Epiſcopo non eſſe fatigandam tantam multitudinem, ſed cum Primate ſufficere duodecim. Ex alia parte voluit Epiſcopalia etiam de Presbyteris ac Diaconis judicia eſſe matura & gravia. Hinc inter numeroſos adeò Epiſcopos cenſuit ipſos non ab unico, ſed à pluribus judicandos. Et hoc omninò didicerat à Sardicenſi Synodo. Etenim illic ab Hoſio Præſide audiverat referri multorum Presbyterorum ac Diaconorum querimonias: "Quod me adhuc movet, reticere non dedeo. Si Epi„ſcopus quis fortè iracundus, quod eſſe non debet, citò & aſpe„rè commoveatur adversùs Presbyterum, ſive Diaconum ſuum, „& exterminare eum de Eccleſia voluerit, providendum eſt, ne „innocens damnetur, aut perdat communionem". Et Hoſius providit per appellationem ad vicinos Epiſcopos. Palam contra Nicænos Canones, & priorem conſuetudinem. Archi-Epiſcopus Gratus cenſuit medicinam non ſufficere. Cenſuit expedire non ſolam ſanatricem, ſed inſuper medicinam præſervatricem. Hinc ſanxit Diaconum non niſi à tribus, Presbyterum non niſi à ſex Epiſcopis eſſe damnandum. Joannes David nec Advocato indiget, nec adjutore. Ætatem habet: Credo futurum, ut pro ſe loquatur. Rectè dixit Sardicenſes Canones fuiſſe à Grato deportatos in Africam, & iſthic quoad Epiſcopales appellationes ſemper viguiſſe. Quod illo etiam tempore, quo fuerunt ignorati apud Afros, ipſorum forma, utpotè Apoſtolica, iſthic viguerit, ſuo loco demonſtrabitur.

Et hæc quidem de primis cauſſarum inſtantiis. At verò de Clericorum appellationibus ſanxit ſecunda Carthaginenſis Synodus: "Si quis Presbyter à Præpoſito excommunicatus vel correptus „fuerit, debet utique apud vicinos Epiſcopos conqueri, ut ab „ipſis ejus cauſſa poſſit audiri, vel per ipſos ſuo Epiſcopo reconciliari

„ciliari". Canon manifeſtè deſumptus eſt ex Sardicenſi. Ex quo patet Africam tunc ſe direxiſſe ſecundùm iſtam Synodum. Et Milevitana ſanxit: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel cæteri in- Cap. 22.
„feriores Clerici in cauſſis, quas habuerint, ſi de judiciis Epi„ſcoporum ſuorum queſti fuerint, vicini Epiſcopi eos audiant; „& inter eos, quidquid eſt, definiant, adhibiti ab eis ex con„ſenſu Epiſcoporum ſuorum. Quod ſi & ab eis provocandum „putaverint, non provocent niſi ad Africana Concilia, vel ad Pri„mates Provinciarum ſuarum. Ad Tranſmarina autem qui puta„verit appellandum, à nullo intra Africam in communionem ſuſ„cipiatur". Et quinta Carthaginenſis Synodus: "Clericus, qui „Epiſcopi circa ſe diſtrictionem injuſtam putat, recurrat ad Syno„dum". Proindè Clerici poterant tribus modis appellare. Ad ſuæ Provinciæ Synodum. Ad ejuſdem Primatem. Et ad vicinos Epiſcopos. Attamen non niſi ad probandos & admittendos à ſuo Epiſcopo. Alioquin enim potuiſſent currere ad ſui Epiſcopi æmulos, atque ità extorquere iniquum judicium. Et horum Epiſcoporum judicium non erat irrefragabile. Ab ipſo poterat denuò provocari ad Synodum, aut Primatem Provinciæ. Quarè præfatus Epiſcopi conſenſus non erat compromiſſum, aut electio Judicum. Nam ab electis Judicibus appellari non poterat. Exiſtimo quod etiam à Primate potuerit ad Synodum provocari. An delatas ſibi appellationes Primas potuerit ſolus dirimere, non poſſim affirmare. Etiam à Provinciæ Synodo provocari poterat ad generalem Synodum totius Diœceſios. Et hic ſiſti debebat à Clericis: Ad Tranſmarina, ſeù ad Sedem Apoſtolicam proclamari non poterat. Idque ex antiqua conſuetudine, & antiquo Gentis Statuto, quod in literis ad ſanctum Cornelium Pontifi- Epiſt. 55.
cem laudat, & urget etiam ſanctus Cyprianus.

De damnatorum Epiſcoporum appellationibus habet quarta Can. 28.
Carthaginenſis Synodus: "Irritam eſſe injuſtam Epiſcoporum dam„nationem, & idcircò à Synodo retractandam". Utiquè à Provinciæ Synodo. Canon quippè agit de damnato per duodecim Collegas Epiſcopo, ac ipſi facit poteſtatem provocandi ad Synodum Provinciæ. Et de evocato ob aliquem reatum ad Primatis judicium aut Synodum, & comparere detrectante Epiſcopo ſanxit tertia Carthaginenſis Synodus: "Si nec ad Concilium univerſale Cap. 7.
„anniverſarium occurrere voluerit, ut vel ibi cauſſa ejus termine-

„tur, ipſe in ſe damnationis ſuæ ſententiam dixiſſe judicetur". Ei poteſtatem facit, ut vel ad Provinciæ, vel ad totius Diœceſios anniverſariam ex Provinciarum Legatis Synodum poſſit judicandus occurrere, ideoque longè magis facit facultatem ad pleniſſimam totius Gentis Synodum. Et ad Quintianum Presbyterum ſcribit Sanctus Auguſtinus: "Plebs Vigeſilitana, ſi Epiſcopum „in plenario Africæ Concilio degradatum ſuſcipere noluerit, „ſano capite faciet. Et nec cogi poteſt, nec debet. Et quiſquis „eam violenter coëgerit, oſtendet qualis ſit, & qualis ante fuerit, „quando de ſe nihil mali credi volebat, faciet intelligi. Nullus „enim ſic proditur, qualem cauſſam habuerit, quam qui per ſæ„culares Poteſtates, vel quaſlibet violentias cum perturbatione & „querela conatur recipere honorem, quem perdidit. Non vult „enim volenti Chriſto ſervire, ſed Chriſtianis nolentibus domi„nari". Epiſcopus ille à Provinciæ Synodo damnatus appellarat ad univerſale totius Africæ Concilium, & iſthic fuerat denuò damnatus. Hinc judicium iſtud ſuſpendi impetrarat per Auguſtum Principem, aut aliam ſupremam Imperii Poteſtatem. Conſultus ſanctus Auguſtinus reſpondit eſſe acquieſcendum Synodali Judicio: Attamen ideò non excluſit appellationem ad Sedem Apoſtolicam,

CAPUT

CAPUT XVI.

Referuntur errores varii circa Afrorum appellationes ad Sedem Apoſtolicam.

PRimus horum errorum author fuit ſceleratus Photius, invaſor Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, & infelix Parens miſerandi Schiſmatis inter Græcam & Latinam Eccleſiam. Etenim ab ipſo doctus & conſecratus Zacharias Chalcedonenſis Epiſcopus in ſexta octavæ Synodi Actione tentavit exemplis demonſtrare Romanum etiam Pontificem ſubeſſe Canonibus, poſſe limites excedere, errare in ſuis judiciis, ideoque ſingula ejus Acta non eſſe authentica & admittenda. Inter plura exempla adduxit & hoc: "Lugendum Apiarium, juſtificatum à Romanis Præſulibus, Africana Synodus non juſtificavit, ,,ſed repulit mittens ut propria curaret, & extra fines ſuos non ,,excederet". Et venerabilis Metrophanes, Orthodoxus Smyrnenſium Metropolita, reſpondit: "Apiarium, cum eſſet Presbyter ,,Eccleſiæ Siccenſis, Africanæ Provinciæ, propter aliquam cauſſam ,,ſegregavit proprius Epiſcopus Urbanus; poſtea verò omnimodis ,,depoſuit Synodus, quæ ibidem collecta eſt. Zozimus autem ,,Papa Romanus recurrentem ad ſe, & ſemet inſontem exhibentem juſtificavit, & ad Africanam Synodum mittens cum literis, ,,ut iterùm ſuſciperetur egit, rationem reddente Synodo per Scripta Bonifacio poſt Zozimum Papæ Romano de depoſitione", quæ facta eſt in Apiarium, & de iterata "juſtificatione": Et quia nunc juſtificatum arbitramur, judicavimus autem non operari eum quę ſunt Presbyteri in Eccleſia Siccenſi, propter ſcandala, quæ ſubſecuta ſunt. Porrò accipientem literas commendatitias à nobis, in omnibus aliis Eccleſiis Sacerdotio fungi. "Invenitur igitùr Africana ,,Synodus paruiſſe potiùs judicio Zozimi Papæ Romani, ac per ,,hoc propriam reprobaſſe ſententiam, & juſtificaſſe Apiarium, ,,non reſtitiſſe, ut faſſus es, voto Romanorum Pontificum". Ex

impugnata Apiarii Presbyteri Romana appellatione ſchiſmaticus Zacharias ineptè concludit ſimiles etiam Epiſcoporum appellationes fuiſſe ab Afris impugnatas ac refutatas. Etenim ſoli inferiori Clero iſthìc non patebat iſta appellatio. Et iſta nugamenta Paſchaſius Queſnellus tentat perſuadere Gallicanæ Eccleſiæ.

Eundem tramitem in Commentario ad trigeſimum primum, qui Romanas appellationes inferiori Clero interdicit, Africani Codicis Canonem ſequitur Theodorus Balſamon: "Nota ex eo, quod „fruſtra ſe jactant, qui ſunt Romanæ Eccleſiæ, dicentes eandem „debere de omnium Eccleſiarum quæſtionibus per appellationem „decidere. Si enim ei non permittitur appellationes eorum, qui „ſunt in Africa, examinare, multò magis hoc jus non habent in „alias Regiones". Ejuſdem mentis fuit Meletius, ſchiſmaticus Patriarcha Alexandrinus, in literis ad Ruthenos: "Incidentes „Eccleſiæ Præſulum controverſias dijudicare non eſt permiſſum „Papæ Romano. Tranſmarinas enim appellationes, qui in Africa convenerunt Epiſcopi, prohibuêre, ne Romam tranſmearent". Addit has appellationes eſſe contentionis pomum, quod Romani ſemper ſtuduerunt invadere. Et in ſuo ad Sardicenſes Canones Commentario ſcribit Joannes Zonaras: "Hujus Canonis Decreto ſummi Sacerdotes antiquæ Romæ in quacumquè cauſſa ab Epiſcopis provocationem ad ipſos dari jactant, ac eundem in prima Nicæna Oecumenica Synodo conditum fuiſſe, falsò affirmant. Quod quidem cum in Carthaginenſi Synodo propoſitum „fuiſſet, minimè cum veritate conſentire probatum eſt". Etiam ad Florentinam Synodum dixit Marcus Archi-Epiſcopus Epheſiorum: "Noſti apud vos olim, tempore Papæ Zozimi, productos „fuiſſe Nicęnos Patres Carthaginenſi Synodo. Scripſerat enim „Zozimus Papa ad Concilium Carthaginenſe, Nicænam Synodum „per ſuos Canones ſtatuiſſe, ut univerſo orbi liceret appellare ad „Papam Romanum: Miſerat & Canonem, quo id decernebatur, „quaſi Nicænæ Synodi. Verùm Canonem illum non agnovit „Carthaginenſe Concilium: Nec facilè illum recepit, ſed nihil ſe tale „dixit habere in Canonibus Nicænæ Synodi. Ab Epiſcopis Orientalibus, ſcilicet à Cyrillo Alexandrino, & à beato Proclo Conſtantinopolitano, cum hæc authentica per epiſtolam ab eis quæſita, & „miſſa eſſent ab Orientalibus Carthaginenſi Concilio, non eſt

inventus

„inventus ille Canon, quem Papa protulit. Quocirca ſcripſerunt „ei, ne ſibi jus illud appellationum poſtularet, quod non datur „à Synodo Oecumenica. Vides à Papa illo prolatum Canonem, „quem Synodus illa non ediderat, idque ſcribente ad Synodum „de re tam gravi" ? Inſigniter errat Nicænos Canones in iſta Afrorum contentione fuiſſe poſtulatos à ſancto Proclo Epiſcopo Conſtantinopolitano. Etenim hæc poſtulatio facta eſt ſub Pontificatu Zozimi, ad duodecimum Honorii, Theodoſii octavum Conſulatum, anno decimo octavo quinti ſæculi, quo Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ præſedit Atticus, quartus ante Proclum.

Verùm Marcus in ſua Florentina diſputatione non habuit ſatis validum Adverſarium. Etenim Joannes de Monte Nigro, Prædicatorii Ordinis Prior Provincialis in Lombardia, reſpondit: "Protuliſti Zozimum Papam, ut quoſdam Nicænæ Synodi Canones „miſerit Carthaginenſi Concilio, & vis inferre Zozimum miſiſſe „corruptos Canones, adjecto de appellationibus Canone, qui non „exſtat inter Canones Nicænæ Synodi. Sed nullum nobis fide „dignum & Claſſicum produxiſti, quod ità corruperit Canones. „Quare decorum ſanè foret, ſi quæ hujuſmodi proferre vis, non „de tuo dicere, verùm teſtimonia Doctorum adferre". Ex fictitiis ſanctorum Pontificum, Julii, Marci, Liberii, ac Felicis, nec non ex ſancti Athanaſii epiſtolis conatur demonſtrare Nicænos Canones fuiſſe longè plures, quàm viginti. Ex iiſdem teſtimoniis aſſerit iſtos Canones non apud Orientales Eccleſias, ſed in ſolis Romanæ Cathedræ ſcriniis exſtitiſſe authenticos ac incorruptos, & concludit: "Quâ ergò ratione dicis corruptum eſſe à Zozimo „Canonem, miſſumque, cum non exſtaret inter Nicænæ Synodi „Canones ? Dico igitur notum fuiſſe Carthaginenſibus, per totum „Orientem corruptos haberi Canones. Et ſi miſſi ſunt, certè ab „Oriente certi miſſi ſunt, quod multis ſanctorum Patrum, & „longè eruditiſſimis teſtimoniis patet. Poſſumuſque proferre li„bros, qui apud nos ſunt". Ad quæ Epheſius: "Ad ea, quæ „primò dicta ſunt à te, quod ſcilicet nullum de Zozimo teſti„monium protulerimus, hoc volo dicere, vos teſtimonium non „attuliſſe. Non quod proferre aut non habeamus, aut non valea„mus: Poſſumus enim id nullo facere negotio, vel ex ipſis „veſtris Codicibus; quia nos huc paucos attulimus, ſed liber „eſt Conſtantinopoli. Rem indicavimus. Nam vobis etiam no-

„ta ſunt, quæ diximus". Et Fratri Joanni roganti, "Quiſnam „eſt liber iſte", Epheſius reſpondit: "Liber Canonum & Syno„dorum". Laudat Orientalis Eccleſiæ Codicem, probatum à Trullana Synodo, & Commentariis illuſtratum à Theodoro Balſamone, aliiſque Græcorum Doctoribus. Et rursûm Frater Joannes: "Apud „Latinos nunquam invenietur facta à Zozimo Papa hæc depra„vatio. Sed omittamus hoc: Indiget enim diſquiſitione". Et Epheſius acquievit: "Placet omitti. Non eſt enim præſentis tem„poris hæc quæſtio". Rectè omiſerunt. Neuter enim penetravit fundum controverſiæ. Interim vides cunctos Photiani ſchiſmatis Sectatores fuiſſe hac Africana contentione abuſos ad evertendam authoritatem Sedis Apoſtolicæ.

Horum veſtigia ſecuti ſunt Joannes Calvinus, ac Marcus Anthonius de Dominis. Eorum verba adduxi ſuperiùs. Succeſſit neſcio quis facinoroſus in Gallia Tenebrio, qui pro Sereniſſima Venetorum Republica adversùs Paulum quintum Pontificem ſcripſit ſceleratum Tractatum de libertate Eccleſiaſtica. Affirmat Romanis appellationibus originem eſſe à Sardicenſi Synodo, addit Cap. 3. ipſam non fuiſſe Oecumenicam, & proſequitur: "Poſt annos cir„citer ſeptuaginta à Synodo Sardicenſi celebrata, induxit in ani„mum Zozimus Papa hoc ipſum, de quo diſputamus, appellatio„num jus ad Romanam Sedem ab Africanis Epiſcopis impetrare, „& ut Decreta Sardicenſia ſuper ea re facta vim Legis Eccleſia„ſticæ in Africa obtinerent, efficere. Eo fine Legatos à Latere, „quos jam tunc vocabant, in Africam mittit, amplis Mandatis „inſtructos". Multa impudenter ac nequiter latrat, & pergit: "Sub „idem tempus Pelagius & Celeſtius, hæretici ſceleſtiſſimi, ab Afri„canis Epiſcopis excommunicati, cum ad eundem Zozimum con„fugiſſent, pariter ab eo ſunt ſuſcepti. Atque horum occaſione „uſus eſt Zozimus, ut jus appellationum ad Papam Romanum „in Africa ſtabiliret. Quod ut efficeret, tres in Africam Legatos „miſit: Duos Presbyteros, Philippum & Aſellum; item Fauſti„num, Potentinæ civitatis Epiſcopum". Pertinaciter blaterat Romanas appellationes ante Zozimi Attentatum non apparuiſſe in Africa. Et addit inſignes errores. Primus eſt, quod etiam Pelagius fuerit damnatus ab Africana Synodo, ideòque & ipſe Romam provocaverit. Clarum eſt ſolum Celeſtium fuiſſe damnatum, & appellaſſe. Secundus error eſt, quod Zozimus appellantem

lantem Celeſtium admiſerit, & abſolverit ad iſtud appellationis jus ſuæ Sedi inchoandum & aſſerendum. Eſt non dumtaxat error, (quoniam Zozimus non abſolvit Celeſtium) ſed inſuper mendaciſſima contumelia. Tertius error eſt, quod ob Celeſtii aut Pelagii cauſſam Zozimus miſerit Legatos in Africam.

Eodem tramite, cum aliqua tamen moderatione, ambulat in libris de Sacerdotii ac Imperii concordia Petrus de Marca. Etenim in ſeptimo libro ſcribit : "Ordinationes Epiſcoporum & „Judicia Eccleſiaſtica fiebant à Synodo cujuſque Provinciæ cum „authoritate Metropolitani, adeò ut non liceret provocare à ju„dicio lato in Synodo Provinciæ". Ità ſervatum olim fuiſſe in Africa, probare nititur ex ſancti Cypriani literis ad ſanctum Papam Cornelium, agentibus de cauſſa Fortunati, in Carthaginenſem Cathedram ſuper-intruſi per Factionem Feliciſſimi Diaconi, & quinque cum illo rebellium Presbyterorum. Eandem formam viguiſſe in Hiſpania ſuadere tentat ex cauſſa Baſilidis & Martialis, degradatorum Epiſcoporum, provocantium ad ſanctum Papam Stephanum. Conſtanter affirmat iſtam regulam uſquè ad Sardicenſem Synodum fuiſſe totius Eccleſiæ. Apud Afros viguiſſe affirmat etiam poſt ipſos liberatos à Wandalico jugo, ac per Juſtiniani & Beliſarii arma redditos Romano Imperio. Etiam ſub Pontificatu Magni Gregorii. Magiſtrum generosè ſequitur Stephanus Baluzius in præfatione ad Gratiani Decretum, emendatum ab Anthonio Auguſtino. Cap. 1.

Eadem cum fœnore & maximo animo tradit Paſchaſius Queſnellus. In Apologetica pro ſancto Hilario Arelatenſi Archi-Epiſcopo Diſſertatione ſcribit : "Porrò jam à primordiis ſeminati Cap. 14. „intra Regiones noſtras Evangelii hoc Antiſtitum Gallicanorum „mentibus inolevit, quod Africanis ſemper fuit perſuaſum totis his „quadringentis quinquaginta & ampliùs annis, nempè Epiſcopa„tum eſſe unum atque indiviſum, cujus à ſingulis in ſolidum pars „tenetur, ac proinde ſi quem ex portione Gregis Chriſti adſcripta, „quam regit Paſtor unuſquiſque ac gubernat, in aliquod crimen „prolabi contingeret, apud eundem agere cauſſam ſuam compelli „debere, ſervato appellanti ad Provincialem, vel etiam majorem „Synodum jure. Si quis ſecùs feciſſet, & ad extraneos Judices „vellet per appellationis libellum confugere, is Epiſcoporum con„cordiam cohærentem collidere, unitatemque ſcindere meritò pu-

tabatur

„tabatur. Authoritas autem, quæ Epiſcopis quibuſque in ſuos „Presbyteros, cæteroſque gregis ſui alumnos competebat, hæc „eadem Metropolitanis unà cum Provinciæ Concilio in Comprovinciales Epiſcopos deferebatur jure quodam naturali, & conſuetudine ab omnibus recepta, quam ſacro-ſancta poſtmodùm Conciliorum firmavit authoritas". Palam affirmat non ſolis Afrorum Clericis, ſed etiam Epiſcopis Romanam appellationem fuiſſe vetitam & clauſam. Et adjungit quædam rideri digniora, quam impugnari. Primum eſt, quod Metropolitæ ad ſubditum Epiſcopum damnandum authoritas ſit jus naturale. Hinc enim ſequitur omnem Eccleſiam, ex quo iſta authoritas fuit Metropolitis adempta, extra jus naturale vivere. Et fabula ſibi ipſi non cohæret. Etenim ipſa docet ſancti Irenæi ævo necdùm fuiſſe Metropoliticam poteſtatem, & tamen fatetur Eccleſiam tunc non vixiſſe ſine aliqua portione juris naturalis. Alterum ridiculum eſt, quod Romana Eccleſia aut Apoſtolica Sedes ſit aliis Provinciis Judex extranea. Præſertim ſi intelligatur de Provinciis ad ejus Patriarchatum ſpectantibus. Nec Euſebius Nicomedienſis, nec Photius, nec Michael Cerularius ſunt prolapſi in tantam audaciam.

Idem Paſchaſius Queſnellus Magni Leonis ad Cæſaræenſis Mauritaniæ Antiſtites epiſtolam affirmat eſſe interpolatam, ac vitiatam: Partem illam, quæ tractat de Lupicini Epiſcopi cauſſa & Romana appellatione, definit eſſe ſpurium additamentum. Et adjungit ſui Judicii rationem: "Quod de Lupicini Epiſcopi cauſſa ibidem legitur, quam perturbatis „perſecutionis Africanæ temporibus, quam illius Eccleſiæ „moribus & diſciplinæ contrarium eſt? Norunt enim omnes, „quantoperè abhorrebant Africani ab appellationibus tranſmarinis, qui in Concilio Carthaginenſi, quod ſextum vocant, & „in epiſtola etiam poſterioris Concilii ad Celeſtinum Papam, ignotæ ſibi huic diſciplinæ ſubjicere ſe recuſarunt, cujus negotii „recens adhuc erat memoria, triginta vix ab illa annis elapſis. „Quid quod tum temporis ita omnes illas Provincias bellorum tumultus aut perſecutionis æſtus vaſtabat, ut nullus vel inſtruendo Epiſcopali Judicio, vel Synodo congregandæ locus eſſe „poſſet, cum tamen Lupicini cauſſam illic jubeat audiri Author „epiſtolæ. Addo hunc Leonem noſtrum non eſſe, vel ex eo perſuaſum me habere, quod vir ſagaciſſimus vel ad ſe cauſſam traxiſſet

„xiſſet Epiſcopi Romanum Tribunal appellantis, vel ſaltem ali„quem è ſuis delegaſſet, qui intereſſet Judicio, & ex ejus autho„ritate totum negotium cum illis diſcuteret. Nec contentus eſſet „ſcribere, ut illic cauſſa audiretur, nullâ vel loci, vel Judicis, „vel Legati mentione factâ".

Reſpondeo hæc fundamenta eſſe caduca. Etenim quod Romanæ Epiſcoporum appellationes ſemper viguerint in Africa, eſt exploratiſſimum, & ad oculos mox demonſtrandum. Et iſto tempore Cæſaræenſis Mauritania adhuc parebat Romano Imperio, habebatque omnes ſuas Eccleſias ac Epiſcopos. Quidni ergo habuerit ſuas Synodos, ac alios Epiſcopales Conventus? Proinde Lupicinus Epiſcopus damnari iſthic potuit, & Romam provocare. Patent iſta ex Victore Vitenſi Epiſcopo: "Genſericus Rex diſpo„nens ſingulas quaſque Provincias, ſibi Byzacenam, Abarita„nam, atque Getuliam, & partem Numidiæ reſervavit; exercitui „verò Zeugitanam vel Proconſularem funiculo hæreditatis divi„ſit, Valentiniano adhuc Imperatore reliquas, licet jam extermi„natas, Provincias defendente. Poſt cujus mortem totius Afri„cæ ambitum obtinuit". At verò hæc facta ſunt ante mortem Valentiniani. Porrò vir ſagaciſſimus Leo cauſſam hanc ex magnis rationibus non traxit Romam, nec item Legatum miſit ad Afros, ſed retractatorium Judicium delegavit Synodo Provinciæ. Nempè non à plena Synodo, ſed à duodecim dumtaxat Epiſcopis damnatus fuerat Lupicinus, ideoque plurimorum Epiſcoporum mens erat adhuc indifferens & integra. Et propter bellicos tumultus plerique Afrorum in Italiam portus tenebantur à Barbaris. Infeſtæ erant omnes viæ. Hinc neque Lupicinus Romam accedere poterat, neque quis Apoſtolicus Legatus in Africam. Rectè igitur Leo ex Sardicenſi Canone novum examen delegavit Synodo totius Provinciæ. Laudes & gratias veritati, quæ à Paſchaſio Queſnello extorſit, quod Leo appellantem Lupicinum potuiſſet Romam accerſere. Certè juxta Sardicenſes Canones. Quod iſtis viris ſolet non placere.

Idem Scriptor oſtendit varios à variis titulos adſcribi huic epiſtolæ, & proſequitur: "Ex quibus intelligis Lector, quàm „intemperans fuerit interpolandi libido, quamque impunè in „hanc epiſtolam graſſata ſit. Primum enim conſilium fuit, au„gendam eſſe hac ad Africanos epiſtola Dionyſianam collectio-

 nem,

„nem, ut delata in Africam Pontificis Romani Decreta majorem „ex Codice authoritatem ſumerent: Nec aliter recipi poſſet, ſive „à Gallicanis, ſive ab aliis Eccleſiis Dionyſiana collectio, quin „ſimul Romanam circa appellationes, aliaque hujuſmodi diſci„plinæ capita amplecterentur. Sed quia parùm erat Mandata Pon„tificis illuc tranſmiſſa eſſe, niſi obediendi neceſſitas & exem„plum apparêret, hæc ob eam cauſſam verba ſuppoſuerunt ini„tio ſecundi capitis": Supereſt Fratres, ut concordi obedientiâ ſalubres ſuſcipiatis hortatus, &c. " Et quorum loco manu ſcripti „Codices habent ſolummodò": Concorditer. " Quid poſtea? „Manebat adhuc alta mente repoſtum Concilii Africani Reſpon„ſum ad Zozimum, Bonifacium, Celeſtinumque, Leonis Præde„ceſſores, quo ex Africa ad Romanum Pontificem cauſſas Ec„cleſiaſticas per libellum appellationis deferri non poſſe invictè „contenderant: Opus itaque fuit, ut appellatio alicujus Epiſco„pi Africani ad ſanctum Leonem Africanos illos Epiſcopos facti „ſui pœnitentes, appellationumque juri ſuccumbentes exhibe„ret. Hinc adſutus pannus de Lupicini appellatione, cui & alia „quoque adnexa Decreta de illicitis Ordinationibus, deque aliis „negotiis, ut & conſilium magis tegeretur, & ſupremum fuiſſe „Romani Pontificis in Eccleſiam Africanam dominium innue„retur". Poſt plura iſtiuſmodi temeraria & calumnioſa phantaſmata tandem concludit: " Et certè valdè Leonis noſtri ſolertiæ „ac ingenio conſentaneum mihi videtur, ut temporis opportuni„tatem captaverit ad confirmandam Sedis ſuæ authoritatem in „Africanas Eccleſias. Nemo eſt qui neſciat, quoties, quantiſ„que conatibus id tentaverint Leonis Prædeceſſores, quantumque „Leonis ipſius ætate Bonifacius & Celeſtinus in eam rem labora„verint, Africanis conſuetudinem Eccleſiarū ſuarum invictè ſem„per propugnantibus. Exſpectanda enim illis fuerat opportunior „occaſio: Quæ ut ſeſe Leoni obtulit, eam ſibi vir cordatiſſimus „elabi non eſt paſſus". Has in ſanctiſſimum Pontificem peſſimas calumnias petulanter exaggerat, & pergit: "Dum hæc ſcribo, vi„deor mihi hinc Catholicorum nonnullos ſubmumurantes audire, „illinc Sectarios utraque applaudentes manu, quaſi Pontificem „Romanum mali ambitus, alienique juris notare videamur. „Utriſque ſatisfaciam unius Caſauboni verbis, cui non aſſentiri „nec hæretici audeant, nec debeant hac in re Catholici". Pro-

copius Cæſaræenſis, dum Imperatoris Juſtiniani arcanam ſcripſit Hiſtoriam, toto tremebat corpore; Rationes ſunt exploratæ. Iſtud ipſum ſcribenti hæc Paſchaſio Queſnello videtur eveniſſe. Et certè omnium Catholicorum querimonia eſt longè juſtiſſima. Etenim Scriptor ille iſtud ipſum crimen imponit magno Leoni, quod Liberio Pontifici ex Euſebianorum ſuggeſtione improperavit Imperator Conſtantius, & propter quod Philippo-Politanus Euſebianæ factionis Conventus damnationis convitium latravit in ſanctum Pontificem Julium.

CAPUT XVII.

Demonſtratur ex ſancto Cypriano, quod Romanæ Epiſcoporum Appellationes ſemper viguerint in Africa.

HOc Apoſtolicæ Sedis apud Afros jus clariſſima habet teſtimonia atque exempla apud S. Cyprianum. Etenim ad ipſum de Privato, Lambeſitano in Numidia Epiſcopo, damnato ac degradato, ſcribit Romanæ, per S. Fabiani Pontificis Martyrium vacantis, Eccleſiæ Clerus: Epiſt. 30.
,,Quod autem pertinet ad Privatum Lambe-
,,ſitanum, pro tuo more feciſti, qui rem nobis ſollicitam nun-
,,ciare voluiſti. Omnes enim nos decet pro corpore totius Ec-
,,cleſiæ excubare. Sed nos etiam ante literas tuas fraus callidi ho-
,,minis latere non potuit. Nam cum ante-hâc quidam ex ipſius
,,nequitiæ cohorte veniſſet Vexillarius Privati, & furto ac fraudu-
,,lenter literas à nobis elicere curaret, nec quis eſſet latuit, nec
,,literas, quas volebat, accepit". Ita legit Jacobus Pamelius. Nicolaus Rigaltius legit hoc modo: "Privati Vexillarius futurus,
,,& fraudulenter", &c. Placet Pamelii lectio. Etenim doloſa apud Apoſtolicam Sedem in communionem obreptio eſt pleniſſimum furtum. De eodem Privato Sanctus Cyprianus ſcribit ad ſanctum Papam Cornelium. "Per Felicianum ſignificavi tibi, Fra-
,,ter cariſſime, veniſſe Carthaginem Privatum, veterem Hæreti-

„cum, in Lambeſitana colonia antè multos ferè annos ob multa „& gravia delicta nonaginta Epiſcoporum ſententiâ condemna„tum, Anteceſſorum etiam noſtrorum, quod & veſtram con„ſcientiam non latet, Fabiani & Donati literis ſeveriſſimè no„tatum, qui cum cauſſam ſuam apud nos in Concilio, quod „habuimus Idibus Majis, quæ proximè fuerunt, agere velle ſe „diceret, nec admiſſus eſſet, Fortunatum iſtum ſibi Pſeudo„Epiſcopum, dignum Collegio ſuo, fecit".

Privatus Lambeſitanus Epiſcopus, à nonaginta Epiſcopis, Lambeſitanam totius Numidiæ Synodum conſtituentibus, ob gravia & plura crimina damnatus, provocavit ad Donatum Carthaginenſem Epiſcopum, Primatem totius gentis. Verùm ille confirmavit ſententiam, & hominem ſeveriſſimè notavit Synodalibus literis. Damnationis Tractoriam tranſmiſit ad omnes Eccleſias. Hinc iſte provocavit Romam, & acceſſit ad ſanctum Fabianum Pontificem. Sed, & iſthic nactus eſt eundem ſuæ cauſſæ ſucceſſum. Franciſcus Hallier, Epiſcopus Cavallonenſis, in quarto
Cap. 2. libro de Hierarchia Eccleſiaſtica rectè adjungit: "Ad quid Roma„ni Pontificis judicio iterùm damnarentur, qui ab Africanis dam„nati eſſent, niſi ejus ſententiâ potuiſſent abſolvi"? Porrò Fabianus per glorioſum Martyrium migrat ad meliorem vitam. Hinc novus Privato animus. Cauſſam reſumpſit apud Clerum viduatæ Eccleſiæ. Ex ſuæ nequitiæ cohorte Romam miſit neſcio quem Vexillarium, qui fraudulenter curaret circumduci omnia præfata judicia, & ſceleratum hominem reparari in amiſſi gradus communionem. Hinc Cyprianus Clerum inſtruxit, atque ità omnem irrependi, jam anteà clauſum, aditum firmiſſimè obſeravit. At impudens ac importunus Veterator necdùm ſiluit. Denuò provocavit ad ſancti Cypriani Synodum. Non impetrandi ſpe, ſed animo turbandi. Etenim Feliciſſimi Carthaginenſis Diaconi, & quinque ſancto Cypriano rebellium Presbyterorum Factioni adjunctus in Ducem, tandem Fortunatum ex quinque iſtis Presbyteris unum, ordinavit ac intruſit in Carthaginenſem Cathedram, atque ità degradavit ſanctum Cyprianum. Omnes ſuas damnationes ſperavit hac vià vindicare, conſolari, ac reparare. Sub iſto novo Epiſcopo ſperabat apparere integer, magnus, & gratioſus. Sanctus Cyprianus adjungit de iſto Privato: "Venerat etiam cum illo Fe„lix quidam, quem ipſe extra Eccleſiam in hæreſi Pſeudo-Epiſcopū

olim

„olim conſtituerat". Utique poſt damnationem. Nempè nulli judicio voluit acquieſcere, atque ita non dumtaxat aſſiduis appellationibus, ſed etiam Para-Synagogis, Schiſmatibus, ac ſacrilegis Ordinationibus dudùm vexavit Eccleſiam. Hinc circumduxit integram cohortem ſuæ nequitiæ.

Quandoque bonus dormitat Homerus. Illuſtriſſimus ac eruditiſſimus Dominus Lucas Holſtenius ex laudato ſancti Cypriani loco ſcribit In annotationibus ad Geographiam ſacram Caroli à ſancto Paulo: "Ante Cyprianum Carthaginenſes Epiſcopi "ſunt „Agrippinus, Donatus, Fabianus; poſt Menſurius, Cecilianus, „Lucianus, Rufus, Gratus, Genethlius, Aurelius, Capreolus, „Quod-vult-Deus, Deo-Gratias, Eugenius, Bonifacius, Repa„ratus, Primaſius, ſive Primoſus". Labitur in duobus. Primô, quod ſanctum Fabianum Pontificem tranſmutet in Epiſcopum Carthaginenſem. Exiſtimo fuiſſe circumſcriptum à verbis: "Ante„ceſſorum noſtrorum Fabiani & Donati". Verùm ſanctus Cyprianus ſcribit ad Papam Cornelium, & laudat utriuſque proximum Anteceſſorem: Suum, Donatum; Cornelii, Fabianum. Deinde vir Illuſtriſſimus labitur, quod omittat ſanctum Cyrum, à beato Poſſidio laudatum in indiculo Operum ſancti Auguſtini; & Thomam, laudatum in primo libro Victoris Epiſcopi Vitenſis. Vera itaque Carthaginenſium Epiſcoporum ſucceſſio eſt hæc: Agrippinus, Donatus, ſanctus Cyprianus, Lucianus, ſanctus Cyrus, Menſurius, Cecilianus, Gratus, Rufus, Reſtitutus, Genethlius, Aurelius, Capreolus, Quod-vult-Deus, Deo-Gratias, Thomas, Eugenius, Bonifacius, Reparatus, Primoſus, & ſic conſequenter. An Agrippinus fuerit primus, certò non conſtat. Videtur non fuiſſe. Etenim ejus Presbyter Tertullianus palam docet Chriſtianitatem ſuo tempore apud Afros fuiſſe antiquam. Item ignoratur, an inter Agrippinum & ſanctum Cyprianum ſolus Donatus mediaverit. Item an inter Cyprianum & Menſurium non fuerit aliquis tertius, aut etiam quartus.

Aliud Romanæ appellationis exemplum profert nobis ſanctus Cyprianus, ſcribens de Novato, neſcio cujus loci apud Afros Epiſcopo, ad ſanctum Cornelium: "De Novato nihil inde ad nos Epiſt. 49.
„fuerat nunciandum, cum magis per nos vobis debeat Novatus „oſtendi, rerum novarum ſemper cupidus, avaritiæ inexplebili „rapacitate furibundus, arrogantiâ & ſtupore tumoris inflatus, ſem-

„per iſthic Epiſcopis malè cognitus, quaſi hæreticus ſemper & „perfidus omnium Sacerdotum voce damnatus, curioſus ſemper „ut prodat, ad hoc adulatur ut fallat, nunquam fidelis ut diligat, „fax & ignis ad conflanda ſeditionis incendia, turbo & tempeſtas „ad fidei facienda naufragia, hoſtis quietis, tranquillitatis Ad„verſarius, pacis inimicus. Denique Novato illinc à vobis rece„dente, id eſt, procellâ & turbine recedente, ex parte illic quies „facta eſt. Idem eſt Novatus, qui apud nos primum diſcordiæ „& ſchiſmatis incendium ſeminavit, qui quoſdam iſthic ex Fra„tribus ab Epiſcopo ſegregavit, qui in ipſa perſecutione ad ever„tendas Fratrum mentes alia quædam perſecutio noſtris fuit. Ipſe „eſt qui Feliciſſimum, Satellitem ſuum, Diaconum, nec per„mittente me, nec ſciente, ſua Factione & ambitione conſtituit: „Et cum ſua tempeſtate Romam quoque ad evertendam Eccle„ſiam navigans, ſimilia illic & paria molitus eſt, à Clero por„tionem plebis avellens, Fraternitatis benè ſibi cohærentis, & „ſe invicem diligentis, concordiam ſcindens. Planè quoniam pro „magnitudine ſua debeat Carthaginem Roma præcedere, illic ma„jora & graviora commiſit. Qui iſthìc adversùs Eccleſiam Dia„conum fecerat, illìc Epiſcopum fecit". Enumerat horrenda ejus facinora, & concludit: "Hanc conſcientiam criminum jam „pridem timebat. Propter hoc ſe non de Presbyterio tantùm „excitari, ſed & communicatione prohiberi pro certo tenebat, „& urgentibus Fratribus imminebat cognitionis dies, quo apud nos „cauſſa ejus ageretur, niſi perſecutio ante veniſſet. Quam iſte „voto quodam evadendæ & lucrandæ damnationis excipiens, hæc „omnia commiſit & miſcuit, ut qui ejici de Eccleſia & excludi „habebat, judicium Sacerdotum voluntariâ diſceſſione præcederet, „quaſi evaſiſſe ſit pænam, præveniſſe ſententiam". Harum rerum meminit in ſancti Fabiani vita etiam liber Pontificalis: "Eodem „tempore ſupervenit Novatus ex Africa, & ſeparavit Novatianum „de Eccleſia, & quoſdam Confeſſores". Et in vita ſancti Cornelii: "Sub hujus Epiſcopatu Novatus Novatianum extra Ec„cleſiam ordinavit, & in Africa Nicoſttratum".

Sanctus Cyprianus fuit è Neophyto ordinatus Epiſcopus. Primus apud Afros. Haud dubiè per Divinam inſpirationem. Et mox ad ejus Tribunal proclamatus fuit Novatus Epiſcopus, reus cri-

criminum. Et jam imminebat per Cyprianum ſtatutus cognitionis ac Synodi dies. At ecce ſupervenit perſecutio, ideòque ceſſavit iſta Synodus, & ſanctus Cyprianus fuit compulſus ſecedere. Hanc opportunam ſuis rebus anſam Novatus arripuit cum gaudio, & quo ſibi plenè conſuleret, cœpit ſancti Cypriani Epiſcopatum invadere. Blaterare illum contra Apoſtolicum Canonem eſſe intruſum ex Neophyto, ideòque non eſſe Epiſcopum, ſed vacuum Epiſcopatus invaſorem. Et in ipſa Carthaginenſi Eccleſia invenit Aſſeclas. In inferiori Clero neſcio quem Feliciſſimum, aptiſſimum ſuo ſatellitio, & quinque Presbyteros, qui electioni Cypriani fuerant ab exordio refragati. Exiſtimo quod hi ipſum conſtituerint Eccleſiæ Viſitatorem. Sic ille præſumpſit Feliciſſimum conſecrare in Diaconum. Nec hic ſtetit Novati temeritas. Inſuper ſe purgaturus, unàque accuſaturus ſanctum Cyprianum, provocavit ad ſanctum Fabianum Pontificem, & Romam transfretavit. At ecce invenit Pontificem Martyrio ablatum, ac viduatam Eccleſiam. Interim Romæ permanſit exſpectans Succeſſorem. Succeſſit ſanctus Cornelius, habuitque & ipſe Adverſarios. Horum unus fuit Evariſtus, neſcio cujus civitatis Epiſcopus. Etenim Cornelius in literis ad ſanctum Cyprianum affirmat ipſum fuiſſe authorem ſchiſmatis, ideoque à ſe degradatum, ac Sede ejectum. An Novatus cauſſam ſuam Cornelio expoſuerit, & fuerit paſſus repulſam, ignoro. Quidquid ſit, adjunxit ſe factioſis, piſcandum duxit in aqua turbida, & ad Novatiani intruſionem concurrit adeò potenter, ut ſanctus Cyprianus ſcribat quod ipſum conſtituerit Epiſcopum. Novæ tunc, ex qua turbidæ ſuæ ambitionis fundamenta ſumpſit, in Lapſos clementiæ Novatianus ante Cornelii creationem omninò faverat, & cum aliis Romanæ Eccleſiæ Presbyteris ſubſcripſerat: Quod Novatus ipſum à priori ſententia ac Eccleſia ſeduxerit, probare non poſſum, niſi ex libro Pontificali. Quin ab illo fuerit pro integro Epiſcopo agnitus, & plenæ purgationis ſponſionem acceperit, non eſt dubitandum. His animatus ſe totum pro Novatiano expendit. Hinc in Apoſtolica Sede firmatus Cornelius ejus & apud Afros, & apud almam Urbem patrata facinora diſcuſſit, ac turbulentum hominem damnavit. Et huic, licet non adversùs latam, ſed dumtaxat adversùs imminentem ac ferendam damnationis ſententiam interpoſitæ appellationi, necnon huic Romano in appellantem Nova-

Epiſt. 41.

tum

tum judicio Cyprianus pleniſſimè acquievit. Quod nempèNovatus eſſet Epiſcopus.

Sancti Cypriani verba, "Qui iſthic Diaconum fecerat, illic „Epiſcopum fecit", videntur omninò importare conſecrationem. Affirmant quod Novatus Novatianum eo modo creaverit Epiſcopum, quo Feliciſſimum creaverat Diaconum: At verò hunc creaverat per cônſecrationem. Et hinc ſcribit author libri Pontificalis: "Novatus Novatianum extra Eccleſiam ordinavit". At verò in literis ad Fabium Antiochiæ Patriarcham ſanctus Cornelius diſertè ſcribit Novatianum à tribus rudibus & agreſtibus, per fallacias circumſcriptis, & multo vino ad horam diei decimam inebriatis, Italiæ Epiſcopis fuiſſe "imaginariâ quâdam & vanâ manuum im„poſitione" conſecratum. Et adjungit: "Ex quibus Epiſcopis „unus non longè poſt peccatum flebiliter lamentans, & idem apertè „confeſſus, ad Eccleſiam revenit. Quem Populo univerſo pro eo „rogante, tandem ut laicum in communionem recepimus, atque „alios, qui in aliorum duorum Epiſcoporum loca ſuccederent, „miſimus". Exſtat epiſtola in Eccleſiaſtica Hiſtoria Euſebii Cæ-
L.6.C.35.
ſaræenſis. Hinc quæritur, Quomodo iſta cohæreant? Reſpondeo nec de ſancti Cornelii, nec de ſancti Cypriani fide aut verbis eſſe dubitandum. Et ſanè Romani Pontificis conſecratio ſemper ſpectavit ad vicinos urbi, aut certè ad quoſvìs Pontificis Comprovinciales Epiſcopos, ideòque Novatianus etiam ab ipſis voluerit conſecrari. Et hoc palam evincit epiſtola ſancti Cornelii. Sanctus Cyprianus uſus eſt æquivoco verbo, & tam ad electionem, quàm ad conſecrationem ſignificandam ambidextro. Quare ipſum de electione, in qua Novatus Ducem egerat, eſt intelligendum. Electioni Cornelii adfuerant Africani Epiſcopi: Hinc etiam Novatianus gaviſus eſt ſaltem unum ſuæ adfuiſſe. Iſto enim tempore omnes, dum in Alma Urbe tunc reperirentur, Romani Patriarchatus Epiſcopi in eligendo Pontifice habebant ſuffragium. Liber Pontificalis hac in parte eſt modicæ authoritatis. Nam & addit à Novato in Africa fuiſſe ordinatum Nicoſtratum. Debebat dicere: "Feliciſſimum". Nicoſtratus enim fuit Romanæ Eccleſiæ ac ſancti Pontificis Fabiani Archi-Diaconus, unus è Confeſſoribus, quos Novatus ſeduxit. Erat vir criminoſus. Ejus crimina nobis aperit ſanctus Cyprianus in præfatis literis ad ſanctum Cornelium.

Paſchaſius Queſnellus nobis opponit ejuſdem Cypriani ad eundem

Pon-

Pontificem verba de præfatis quinque ſibi rebellibus Presbyteris, ac ipſorum Duce Feliciſſimo. Eorum facinora Cyprianus enumerat, atque proſequitur: "Poſt iſta adhuc inſuper Pſeudo-„Epiſcopo ſibi ab hæreticis conſtituto, navigare audent, & ad Petri „Cathedram atque ad Eccleſiam principalem, unde unitas Sacer-„dotalis exorta eſt, à ſchiſmaticis & profanis literas ferre, nec co-„gitare eos eſſe Romanos, ad quos perfidia habere non poſſit „acceſſum. Quæ autem cauſſa veniendi, & Pſeudo-Epiſcopum „contra Epiſcopos factum nunciandi? Aut enim placet illis quod „fecerunt, & in ſuo ſcelere perſeverant; aut ſi diſplicet, & re-„cedunt, ſciunt quo revertantur. Nam cum ſtatutum ſit omni-„bus nobis, & æquum ſit pariter & juſtum, ut uniuſcujuſque „cauſſa illic audiatur, ubi eſt crimen admiſſum, & ſingulis Pa-„ſtoribus portio gregis ſit adſcripta, quam regat unuſquiſque & „gubernet, rationem ſui actus Domino redditurus, oportet utique „eos, quibus præſumus, non circumcurſare, nec Epiſcoporum „concordiam cohærentem ſuâ ſubdolâ & fallaci temeritate collidere, „ſed agere illic cauſſam ſuam, ubi & accuſatores habere, & teſtes „ſui criminis poſſint. Niſi ſi paucis deſperatis & perditis minor „videtur eſſe authoritas Epiſcoporum in Africa conſtitutorum, qui „jam de illis judicaverunt, & eorum conſcientiam, multis deli-„ctorum laqueis vinctam, judicii ſui nuper gravitate damnarunt. „Jam cauſſa eorum cognita eſt, jam de eis dicta ſententia eſt, „nec cenſuræ congruit Sacerdotum mobilis atque inconſtantis animi „levitate reprehendi, cùm Dominus doceat & dicat": Sit ſermo veſter, Eſt eſt, Non non. "Si eorum, qui de illis priori anno „judicaverunt, numerus cum Presbyteris ac Diaconis computetur, „plures tunc adſuerunt judicio & cognitioni, quam ſunt eidem iſti, „qui cum Fortunato nunc videntur eſſe conjuncti".

Reſpondeo recolenda eſſe, quæ ſupra ſunt dicta de Novati Epiſcopi, Feliciſſimi Diaconi, & quinque Presbyterorum rebellione contra Epiſcopatum ſancti Cypriani. Apud Afros tunc adhuc vigebat antiquus pœnitentialis diſciplinæ rigor, Lapſis negans Sacramentalis Reconciliationis pacem etiam in exitu, & ipſos judicandos reſervans ac tranſmittens ad ſupremum in Dei dextera Pontificem, Dominum noſtrum JESUM-CHRISTUM. Et Eccleſia erat plena Lapſorum. Et rigor apud Romanam Eccleſiam mitigari cœperat. Hinc nequam iſta Factio ſe ſegregavit à Cypriani communione, & novum Altare, & ſchiſ-

& ſchiſmaticam Para-Synagogam erexit in neſcio quo propè Carthaginem monte, & ſtuduit Plebem eò ſeducere. Et quo pelliceret, omnes Lapſos invitavit ad communionem, & admiſit ſine ſatisfactione ac pœnitentia. De qua re ſanctus Cyprianus graviſſimè queritur in variis epiſtolis, ac præſertim in ſermone de Lapſis. Iſtiuſmodi Pacem aſſeverat eſſe falſam, vacuam, deluſoriam. Et hinc patet profunda ac impudens Novati nequitia. Idem ipſe, qui in Africa antiquum pœnitentiæ rigorem ſceleratiſſimè ſolverat, Romæ Novatiano adhærens eundem contumaciſſimè ac hæreticè reſuſcitavit ac ſtabilivit. Et Factio plurimos Lapſos ad ſe ſeduxit. Et hæc eſt ratio, cur ſanctus Cyprianus ad admittendam Romanæ Eccleſiæ in Lapſos clementiam ſit factus inclinatior. Factio eò uſque profecit, ut ſibi adjunxerit Privatum Lambeſitanum Epiſcopum, antiquum Hæreticum, & in Africa & Romæ damnatum, nec non quoſdam alios Epiſcopos ſimilis fæcis. Hi venerunt Carthaginem, abſentem ex perſecutionis cauſſa Cyprianum damnarunt, ac ipſi ſuperordinarunt Fortunatum, unum ex quinque præfatis Presbyteris. Et omnia ſua per Legatos retulerunt Romam. Primò intruſionem ſancti Cypriani, & ejus crudelitatem in Lapſos. Damnari hanc, iſtam poſtularunt caſſari. Deindè retulerunt promotionem Fortunati, flagitantes confirmari. Et ut fucum facerent, mentiti ſunt iſtam peractam à viginti quinque Epiſcopis. Tertiò retulerunt ſuam à ſancto Cypriano factam damnationem. Dixerunt factam ab intruſo, ex vindictæ ſpiritu, appellarunt contra ipſam, & rogarunt caſſari. Legati hæc omnia fucarunt multis aſtutiæ ac eloquentiæ coloribus. Et tantâ violentiâ ſunt Cornelium aggreſſi, "ut ſumma deſperatione comminarentur, quod ſi literas, „quas attulerant, non accepiſſet, publicè eas recitarent". Utique literas, quibus Fortunatus exponebat & poſtulabat præfata omnia. Legatoru m Princeps erat Feliciſſimus. Ejus Collegæ videntur fuiſſe quatuor Presbyteri. Fortunatus, uti totius Africæ Primas, remanſerat Carthagine. Hæc omnia ſimul juncta fecerunt Cornelium nonnihil hæſitare.

At verò ſanctus Cyprianus ad ſingula nervosè reſpondit. Ad primum reſpondit ſe "Divino Judicio, populi ſuffragio, Co-Epi„ſcoporum conſenſu, in pace electum", jam per quatuor annos probatum in Epiſcopatu, omnibus Collegis fideliter junctum, à Domino Deo in perſecutione protectum, & non dumtaxat à Chri-

ſtianis,

ſtianis; ſed etiam à Gentilibus agnitum pro legitimo Epiſcopo. Utpotè qui per hos ipſos dies fuerit "adplicito & adjuncto Epiſco„patus nomine proſcriptus", & ſub eodem elogio, tam in Circo quam in Amphi-theatro, ab omni Carthaginenſi Gentilitate "po„ſtulatus ad Leonem". Ità probat ſe non intruſum contra Apoſtolicos Canones, ſed ex Divina ac humana ipſorum diſpenſatione electum legitimè, & conſecratum. Porrò ſanctus Cyprianus quinquageſimo tertii ſæculi anno eſt creatus Epiſcopus. Proinde Fortunati intruſio, ac ejus cum quatuor aliis Presbyteris & Feliciſſimo Diacono Synodalis damnatio quinquageſimo tertio, hæc autem Romana appellatio contigit anno quinquageſimo quarto. Cyprianus enim diſertè teſtatur ipſos fuiſſe damnatos præterito anno.

Ad ſecundum reſpondit à ſe omninò ſervari Romanæ in Lapſos clementiæ Decreta. Se eſſe ipſorum non tantummodò fautorem & cuſtodem, ſed inſuper authorem. Quin immò ſe in Africa à variis argui de nimia facilitate. Ad tertium repoſuit Fortunatum nequaquam à viginti quinque, ſed à ſolis quinque, eiſque damnatis & ſordidis, Epiſcopis fuiſſe intruſum & conſecratum, ideoque exinde nihil dignitatis aut ſanctimoniæ, ſed accepiſſe incrementa criminum, novamque execrationem ac damnationem. Et de Privato Lambeſitano, qui videtur fuiſſe principalis conſecrans, adjungit: "Fuit nonaginta Epiſcoporum ſententiâ condemnatus, Anteceſſo„rum etiam noſtrorum, Fabiani, & Donati, literis ſeveriſſimè „notatus". Affirmat in Africa damnatum provocaſſe Romam, & ejus vinculum à Pontifice Fabiano fuiſſe confirmatum. Profitetur Africanos Præſules ſemper potuiſſe appellare ad Sedem Apoſtolicam.

Ad quartum de Fortunati, Feliciſſimi, ac aliorum Presbyterotum appellatione caput reponit laudata ſuperiùs verba. Affirmat eſſe antiquum, idque æquum pariter ac juſtum Statutum, ut inferior Africanæ Eccleſiæ Clerus judicetur in Africa, ac domeſticis Judiciis teneatur acquieſcere. Totus contextus eſt exponendus. Primò notanda ſunt hæc verba: "Cum ſtatutum ſit „omnibus nobis". Non toti Eccleſiæ, ſed omnibus nobis Afris. Manifeſtè laudat non commune totius Eccleſiæ; ſed quoddam ſingulare Statutum. Hinc addit: "Æquum ſit pariter ac juſtum". Quis de univerſalium Canonum juſtitia poſſit ceſpitare? Quomodò talis ceſpitatio cecidiſſet in ſanctum Cornelium? Proindè

Cyprianus purgat aliquod ſingulare ſuæ gentis Edictum. Et ipſum non agit de prima audientia: Quin enim hæc debeat apud Provinciam inſtitui, nemo unquam dubitavit. Cyprianus agit de Fortunati ac Feliciſſimi appellatione, & affirmat eſſe æquum ac juſtum, ut Clericorum cauſſa iſthic audiatur ac finiatur, ubi fuit crimen admiſſum. Non aſſerit eſſe neceſſarium; ſed æquum ac juſtum. Nempè ſuæ gentis morem ſic purgat, ut communes Canones non notet, nec aliarum gentium conſuetudines. Notanda ſunt & hæc verba: "Et ſingulis Paſtoribus portio gregis ſit „adſcripta, quam regat unuſquiſque & gubernet, rationem ſui „Actus Domino redditurus". Affirmant Eccleſiam, licet unicam, eſſe diviſam in varios Paſtores, utique Patriarchas atque Primates, & unicuique permittendum, ut ſui Cleri ac Populi mores formet ex ſuæ conſcientiæ arbitrio, de quo obſtringatur Domino Deo dare rationes. Laudant proprium Africanæ Eccleſiæ Statutum, quo ejus inferior Clerus cogitur ſuorum Epiſcoporum judiciis non refragari. Et Cyprianus addit Statuti cauſſam: "Oportet eos, „quibus præſumus, non circumcurſare". Hoc eſt antiquum Africani Cleri vitium: Et ad ipſum præcidendum primitivi iſthic Epiſcopi cenſuerunt Romanas etiam appellationes ipſi auferendas. Sequitur & ſecunda ratio: "Nec Epiſcoporum concordiam cohæ„rentem ſubdola & fallaci temeritate collidere". Etiam hoc fuiſſe Africani Cleri vetuſtum vitium teſtatur ſanctus Auguſtinus in literis ad Primatem Aurelium. Et ad ipſum exercendum nihil eſt circumcurſatione aptius. Cyprianus pergit: "Niſi ſi paucis deſ„peratis & perditis minor videtur eſſe authoritas Epiſcoporum in „Africa conſtitutorum, &c". Affirmat hoc Africanæ Eccleſiæ Statutum placere ac probari omnibus, niſi paucis deſperatis ac perditis, omni modo & via venantibus ſuæ perditioni ac deſperationi qualiacumque auxilia. Feliciſſimus, Fortunatus, & omnis iſta facinoroſa Factio fecit iſtud ipſum, quod poſtmodò attentavit Presbyter Apiarius: Contra ſuæ gentis conſuetudinem & ſingularem legem provocarunt & acceſſerunt ad Romanam Eccleſiam. Et ſicut hic inter Zozimum, Bonifacium, & Celeſtinum Pontifices, ac inter Primatem Aurelium ſuſcitavit; ità iſti inter Cornelium & Cyprianum tentarunt ſuſcitare diſcordias, & cohærentem ipſorum concordiam ſubdolâ & doloſâ appellandi temeritate collidere. Appellandi contra ſuæ gentis conſuetudinem & propriam diſciplinam

nam. Hinc iſtam & conſuetudinem & diſciplinam Cyprianus tantâ verborum emphaſi debuit exponere atque firmare. Communes Eccleſiæ Canones erant omnibus notiſſimi, ideoque nec egebant tantis Commentariis aut Apologiis. Cyprianus ergò urget Fortunatum non eſſe Epiſcopum, ſed dumtaxat Presbyterum: Injectum illi Epiſcopatus fucum non eſſe novum gradum, ſed novum crimen, ideòque ipſum eſſe remittendum ad domeſticam Synodum. Fortunatum eſſe à Cornelio tractandum, uti ipſe ab aliis Epiſcopis velit tractari Novatianum. Nempe non uti Papam, ſed uti facinoroſum Presbyterum. Manifeſtè docet aliam Epiſcoporum, aliam in Africa eſſe rationem Clericorum. Iſtos poſſe, hos non poſſe Romam appellare.

CAPUT XVIII.

Diſcutiuntur Domini Petri de Marca, & Anonymi Scriptoris Senſa circa adductum locum Sancti Cypriani.

DOminus Petrus de Marca ad laudatum Cypriani locum ſcribit in ſeptimo libro: "Cyprianus, cum ex ſententia Concilii ſui à communione rejeciſſet quoſdam Clericos, & „quemdam Pſeudo-Epiſcopum Hæreticorum, „iraſcitur adversùs Cornelium Epiſcopum Romanum, quod cum illi Romam acceſſiſſent, „hæſitaſſet aliquantulum Pontifex, an eos in communionem „reciperet. Hanc ob rem Cyprianus apud Cornelium apertè ediſſerit jura Epiſcoporum uniuſcujuſque Provinciæ, quæ in eo verſantur, ut ad eos pertineat diſcuſſio, Judiciumque cauſſarum, „& regimen gregis, rationem adminiſtrationis ſuæ Deo redditurος. Neque licere Romam, aliovè appellare. Nequè enim „minorem eſſe authoritatem Epiſcoporum Africanorum, quam „reliquorum. Damnatos porrò, ſi ad Cyprianum accedere „voluerint, auditurum ſe libenter, & pœnitentiam eorum amplexurum, ſi crimine ullo fuerint involuti".

Errores iterum varii. Primus eſt, quod Fortunatus fuerit Hæreticorum Epiſcopus. Etenim fuit quidem conſecratus ab hæreticis, ideoque multa ipſorum communione contaminatus, attamen ſanctus Cyprianus nullibi ipſum arguit de lapſu in Hæreſim. Ante hunc ambitum ſemper fuerat Orthodoxus, Presbyter Carthaginenſis Eccleſiæ. Secundus error eſt, quod Cyprianus ad divertendum à Fortunati appellatione Cornelium adduxerit communia Jura Epiſcoporum uniuſcujuſque Provinciæ. Etenim adduxit proprium & ſingulare Statutum Africanæ Eccleſiæ. Ipſum demonſtravit æquum & juſtum, ideoque non projiciendum à Romana Eccleſia. Addidit Fortunatum non eſſe Epiſcopum, ſed imaginarium Epiſcopi ſpectrum: Eſſe ſuum rebellem Clericum, ideoque iſti Statuto per omnia obnoxium. Tertius error eſt, quod Cyprianus Cornelio iraſcatur propter auditum hæreticum Epiſcopum. Etenim ſi Fortunatus, licet hæreticus, fuiſſet verus Epiſcopus, omninò poterat à Pontifice audiri. Nec Cyprianus, qui Privatum Lambeſitanum laudat fuiſſe auditum à Fabiano, obſtrepuiſſet. Proinde obſtrepit ob duas cauſſas. Primò, quod rebellem ab hæretico, ideoquè nulliter conſecratum, & legitimè jam per annos ſedenti Epiſcopo ſuperintruſum hominem, ac proinde manifeſtò inanem Epiſcopi fucum, Cornelius hæſitaſſet admittere ad appellandum, ideoquè non ut Clericum, ſed tractaret ut Epiſcopum. Secundam obſtrependi cauſſam edicunt hæc verba: "Satis miratus ſum, „cum animadvertiſſem te minis atque terroribus eorum aliquan„tum fuiſſe commotum". Etenim & ipſi Pontifici violentam ſuarum literarum recitationem, & Cypriano minati fuerant "fuſ„tes, lapides, & gladios". Minati fuerant, niſi à Romana Eccleſia, ut vera Carthaginenſis Archi-Epiſcopi Legatio, tractarentur, Cyprianum à ſe in Africam regreſſis fuſtigandum, lapidandum, gladiis trucidandum. Hinc circa ipſos audiendos ceſpitavit Cornelius. Et iſtum in ipſo metum culpat Cyprianus. Cenſuit, uti Juſtitiam, ita æquas & juſtas Eccleſiarum conſuetudines debere ſummâ conſtantiâ per Pontificem defendi.

Domini Archi-Epiſcopi Pariſienſis circa hanc epiſtolam Senſa pertinaciter tuetur Scriptor Anonymus, ideoquè eſt breviter audiendus: "Petrus de Marca, ut refert Davidius, hac Cypriani
Cap. 1. „epiſtolâ probare contendit primis temporibus Epiſcopos in Conciliis

„ciliis Provincialibus, omni appellatione remota ad Romanum „Pontificem, judicatos fuiſſe. Ipſe vero Davidius hoc argu„mentum æſtimat imbecillum, nec accommodatè putat adduci „poſſe exemplum Fortunati & Feliciſſimi ad probandum Epi„ſcopos Juriſdictioni Synodorum Provincialium eſſe obnoxios, „omni jure appellationis ad Romanam Sedem remoto, quippè „cum Presbyteri ſimplices fuerint, Epiſcoporum charectere at„que amplitudine vacui. Sed ejuſmodi obſervatio nihil attinere „videtur. Quam difficile eſt enim probare ætate S. Cypriani „aliam ac diverſam iudicandi Epiſcopi & Sacerdotis fuiſſe ra„tionem, ut ipſomet exemplo Fortunati perſpectum eſt, qui „ſuis rebus non cavet, nec providet appellationis arte ad Ro„manum Pontificem, ſed minarum ac metus, quibus ejus ani„mum explet. Nec ei exprobrat Cyprianus uſurpata Epiſcopo„rum Privilegia ob poſtulatam diſceptationem litis judicatæ ite„randam coram Pontifice Romano. Nec ipſi ſcripſit Pontifici „ad recuperandam Juriſdictionem adverſus Presbyteros Africanæ „Eccleſiæ uſurpatam, ſed ut ab animo Pontificis injectum ter„rorem diſpelleret, ipſumquè impediret, ne familiariter utere„tur hominibus, quibus communione interdictum fuerat, ne „illos ſocios aut comites ſive in conviviis, ſive in colloquiis „haberet. Ipſumque Pontificem in crimen vocare videtur cu„juſdam habiti cum ejuſmodi hominum genere commercii. Præ„terea ſanctus Cyprianus cauſſas communes ſeu generales profert, „quæ æquabili ratione Epiſcopis & Presbyteris conveniunt, ut „abducat Cornelius Papa ab ejuſmodi hominum querimoniis „aures ſuas, & perſpectum ſit omnibus ultimæ cognitionis ſen„tentiâ fuiſſe in Synodo judicatos".

Errores varii. Primus eſt, quod iſta diverſa Epiſcopi ac Presbyteri ju dicandi ratio non fuerit, aut certè difficulter probetur tunc fuiſſe in Africa, ideoque iſta obſervatio ad rem non pertineat. Etenim iſtam diverſam judicandi rationem tunc fuiſſe apud Afros, eſt lucidiſſimum. Ipſam, dum cum Zozimo ac aliis Pontificibus contendit, non induxit Aurelius. Palam aſſeruit, & altiſſimè clamavit ſe contendere pro antiquiſſima ac perpetua Africanarum Eccleſiárum conſuetudine. Nec ipſam induxit Cecilianus. Etenim de ipſo per Secundi Tigiſitani Epiſcopi Synodum damnato ſcribit ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſanctus Auguſtinus:

Neque

Epiſt 162. "Neque enim de Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris Ordinis „Clericis, ſed de Collegis agebatur, qui poſſent aliorum Colle„garum judicio, præſertim Apoſtolicarum Eccleſiarum, cauſſam „integram reſervare". Manifeſtè laudat avitam conſuetudinem, quæ Presbyteris ac aliis Clericis denegabat, Epiſcopis verò permittebat appellationem Romanam. Affirmat iſtam conſuetudinem debuiſſe attendi à Secundo, & non ita faciliter prorumpi in tanti Antiſtitis damnationem. Nec ſanctus item Cyprianus introduxit iſtam conſuetudinem Ipſam in hac epiſtola manifeſtè laudat, & ex ipſa affirmatFortunatum à Cornelio non potuiſſe admitti ad introducendam ſuam appellationem, longè minùs potuiſſe procedi ad ipſam retractandam. Inſuper ſcribit in præſenti epiſtola: "Item Feliciſſi„mum Signiferum ſeditionis recognoſceres, qui & ipſe in eiſdem „Co-Epiſcoporum noſtrorum factis ad te pridem literis continetur, „qui non tantùm iſthic' abſtentus, ſed abs te illic nuper de „Eccleſia pulſus eſt". Nempè & damnatus à ſancto Cypriano Feliciſſimus Romam appellaverat atque acceſſerat: Et ipſum, quoniam Clerus appellare non poterat, Cornelius nec audire ſuſtinuerat, ſed ejecerat ex Alma Urbe. Cyprianus rogat eodem jam modo tractari Fortunatum. Admodùm miror, quod tantus Eccleſiaſticæ antiquitatis Doctor Epiſcopum condiſtinguat contra Sacerdotem. Quis enim ignoret vocem, "Sacerdos", apud antiquos comprehendere & Epiſcopum & Presbyterum? Proinde Epiſcopus & Presbyter poſſint condiſtingui, nequaquam Epiſcopus & Sacerdos.

Secundus error eſt, quod Fortunatus ſuis rebus non caverit appellatione ad ſummum Pontificem, ſed per minas & metus. Etenim de Fortunato ac Aſſeclis ſcribit Cyprianus: "Taceo de frau„dibus Eccleſiæ factis, conjurationes & adulteria, & varia deli„ctorum genera prætereo.. Unum illud de eorum facinore puto „non eſſe reticendum, quod à primo ſtatim perſecutionis die com„municare cum Lapſis, & pœnitentiæ agendæ intercedere non de„ſtiterint". Et infra: "Epiſcopi jam de illis judicaverunt, & eo„rum conſcientiam multis delictorum laqueis vinctam judicii ſui „gravitate damnarunt". Et hiſcè non obſtantibus Fortunatus fuit elevatus in Epiſcopum, ſancto Cypriano ſuperordinatus. Hinc per ſuos Legatos tria poſtulavit à ſancto Cornelio: Dictæ damnationis caſſationem, ſancti Cypriani ejectionem, & ſuæ Epiſcopalis

palis conſecrationis firmitatem. Et quia iſta per Canones obtineri non poſſe noverat, cenſuit extorquenda per minas & terrores. Proinde Fortunatus ſibi omninò providit per Romanæ appellationis artem, ac ſimul frivolæ appellationis imbecillitatem ſtuduit per minas & terrores adjuvare. Quod Synodalis damnationis ſolutio Romæ obtineri non poſſit, niſi per appellationis viam, eſt nimis manifeſtum.

Tertius error eſt, quod ſanctus Cyprianus Fortunato non exprobret uſurpata Epiſcoporum privilegia, nec à ſancto Cornelio recuperare poſtulet uſurpatam Juriſdictionem in Presbyteros Africanæ Eccleſiæ. Etenim per omnem iſtam epiſtolam Cyprianus aliud non clamat, quàm Fortunatum non eſſe Epiſcopum, ſed rebellem atque adulterum, qui Patris cubile temerare præſumpſit, Presbyterum, ideoque ejus appellatam cauſſam eſſe non Romæ, ſed in Africa retractandam. Exponit doloſa & ſacrilega Factionis in miſeros Lapſos facinora, & proſequitur: "Poſt hæc adhuc „inſuper Pſeudo-Epiſcopo ſibi ab hæreticis conſtituto, navigare „audent, & ad Petri Cathedram atque Eccleſiam Principalem à „ſchiſmaticis ac profanis literas ferre, nec cogitare eos eſſe Ro„manos, quorum fides Apoſtolo prædicante laudata eſt, ad quos „perfidia habere non poſſit acceſſum". Et infra: "Scire debes, „Frater cariſſime, Fortunatum, poſteaquam Pſeudo Epiſcopus „ab hæreticis factus eſt, jam penè ab omnibus eſſe deſertum. „Namque ji, quibus in præteritum præſtigia obtendebantur, & „dabantur verba fallacia, quod ſimul ad Eccleſiam regreſſuri di„cerentur, poſteaquam viderunt illic Pſeudo-Epicopum factum, „fruſtratos & deceptos ſe eſſe didicerunt, & remeant quotidiè, „atque ad Eccleſiam pulſant". Et rursùm: "De iſtis quid dicam, „qui nunc ad te cum Feliciſſimo navigaverunt, Legati à Fortu„nato Pſeudo-Epiſcopo miſſi, tam falſas ad te literas afferentes, „quam eſt & ipſe, cujus literas ferunt, falſus"? Sanctus Cyprianus aſſiduè urget Fortunatum fuiſſe conſecratum ab hæreticis, ideoque non eſſe, niſi falſum ac imaginarium Epiſcopum. Etenim non ſolum ab hæreticis Baptiſma, ſed etiam impreſſos ab ipſis Ordines cenſebat irritos & nullos. Et iſtud ipſum cenſebat Cypriani Populus. Etiam Lapſi iſti, qui quinque rebellium Presbyterorum Factioni adhærentes ſperarânt novum Carthaginenſi Eccleſiæ dandum Epiſcopum, à quo gratioſè repararentur, ſperarânt

Catholicum & verum. Hinc ubi viderunt Fortunatum intrudi per hæreticos, ſubitò deſeruerunt hominem, certi ipſum non eſſe, niſi vanum Epiſcopi ſpectrum. Sanctus Cyprianus, licet de his quæſtionibus contendere primùm cœperit cum Papa Stephano, ſemper tamen errorem mente tenuit, edoctus ab Agrippini Succeſſoribus. Hinc clamat Fortunatum non eſſe Epiſcopum, ideòq; ad Petri Cathedram ac Principalem Eccleſiam non potuiſſe navigare. Fortunato palam improperat uſurpata Epiſcoporum privilegia: Palam à Cornelio poſtulat recuperare Juriſdictionem in Presbyteros Africanæ Eccleſiæ. Hinc iterùm ſcribit: "Quæ au-„tem cauſſa veniendi, & Pſeudo-Epiſcopum contra Epiſcopos fa-„ctum nunciandi? Aut enim placet illis quod fecerunt, & in ſuo „ſcelere perſeverant; aut ſi diſplicet, & recedunt, ſciunt quo „revertantur. Nam cum ſtatutum ſit omnibus nobis, & æquum „ſit pariter & juſtum, ut uniuſcujuſquè cauſſa illic audiatur, „ubi eſt crimen admiſſum, &c". Fortunatum hortatur, ut facti pœnitens, deponat Epiſcopi larvam, agnoſcat ſe Clericum, & ad Africanum Tribunal revertatur. Quoniam ſtatutum eſt, ut omnium, utiquè Clericorum, cauſſa audiatur ac finiatur in Africa. Addit Statutum eſſe æquum & juſtum. Hic eſt verus ſenſus ſancti Cypriani.

Quartus error eſt, quod ſanctus Cyprianus videatur ſanctum Cornelium vocare in crimen cujuſdam cum iſto hominum genere commercii: Utique "cum hominibus, quibus fuerat communiore „interdictum". Anonymus per gyros affirmat ſanctum Cyprianum ſenſiſſe ac ſcripſiſſe, quod Romanus Pontifex alienis damnatis non poſſit ſine contagio communicare. Eſt famoſus error Euſebianæ Factionis, ex quo Philippo-Politanum Conciliabulum damnavit Julium Pontificem de prævaricatu quinti Nicæni Canonis. Exiſtimo Anonymum fuiſſe permotum his Cypriani verbis: "Declinent „de cætero fortiter, & evitent dilectiſſimi Fratres noſtri verba „& colloquia eorum, quorum ſermo ut cancer ſerpit". Confirmat ſuas preces ex verbis Apoſtoli: "Hæreticum hominem „poſt unam correptionem devita". Et proſequitur: "Quod quam-„quàm ſciam illic Fraternitatem noſtram, veſtra ſcilicet providentia „monitam, ſed & ſua vigilantia ſatis cautam, nec capi hæreticorum „venenis poſſe, nec decipi, tamen ex abundanti vel ſollicitudo „noſtra, vel charitas ſcribere ad vos iſta perſuaſit". Non urget

inflictam

inflictam à ſe cenſuram, ſed Factionis hæreſim, aut ſanè ſcabiem ex hæretica communione. Et benè urget. Nec dubitandum eſt, quin hiſcè literis inſtructus Cornelius Fortunati Legatos tractaverit iſto ipſo modo, quo ipſius Cypriani, circa Baptiſmum poſtea contendentis, Legatos Epiſcopos fuiſſe à Stephano Pontifice tractatos teſtatur Firmilianus Cæſaræenſis in Cappadocia Archi-Epiſcopus. Porrò dum Zozimus Pontifex Apiarium Presbyterum reparavit, Primas Aurelius & omnis Africana Synodus improbarunt Factum; attamen exufflare non præſumpſerunt. Admiſerunt Decretum Apoſtolicum, fortiſſimè dumtaxat intercesſerunt, ne deinceps tentarentur talia. Admiſerunt reparationem eſſe validam, at illegitimam, utpotè factam contra perpetuam & rationabilem gentis conſuetudinem, quam decet non circumſcribi à Romana Eccleſia, longè minùs infringi. Eadem fuerunt Senſa ſancti Cypriani. Hinc operosè laborat, ut gentis ſuæ Statutum Pontifici perſuadeat eſſe æquum & juſtum.

Quintus error eſt, quod adductæ per Cyprianum rationes ſint æquabili modo communes Epiſcopis ac Presbyteris. Sunt ab Anonymo audiendæ: "Prima cauſſa eſt, quia omnibus Epiſcopis „& Presbyteris ſtatutum, ut uniuſcujuſque illic negotium tra„ctetur, ubi crimen commiſſum. Nam hæc verba ſancti Cypriani „ſpeciatim notanda ſunt": Uniuſcujuſquè. "Quippè æqualiter „Epiſcopos & Presbyteros ſignificantia. Non enim ſibi cogita„tione fingendum eſt, ibi ſanctum Cyprianum de ſolitariis Pres„byteris Epiſcopali amplitudine vacuis mentionem facere, &c". Reſpondeo iſtum Cypriani intellectum non eſſe figmentum, ſed firmiſſimâ cogitatione tenendam veritatem. Etenim Cyprianus non de prima-inſtantia agit, ſed de Retractatorio appellatarum cauſſarum judicio: Et in hac ipſa epiſtola Romanas Epiſcoporum appellationes laudat ac probat, ſcribens Privatum Lambeſitanum Epiſcopum, nonaginta Collegarum ſententiâ condemnatum, fuiſſe inſuper non ſolius ſui Anteceſſoris Donati; ſed etiam ſancti Fabiani Pontificis literis ſeveriſſimè notatum. Nempè à plena Numidiæ Synodo Privatus ad Donatum Primatem, & ab hujus etiam judicio ad Fabianum appellaverat, & ſic circa ipſum ſervata fuerat forma, quam in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos laudat ſanctus Auguſtinus: "Romam veniant, ibique objectis reſpondeant. „Quod ſi non fecerint, miſſâ Tractoria ſuper eorum nomine per

 totum

„totum Orbem terrarum, ab omnibus Eccleſiis eorum communio „præcidetur". Privatus Romam iverat: Verùm objectis non potuerat reſpondere. Hinc à ſancto Fabiano fuit notatus iſtiuſmodi Tractoriâ. Proinde certum eſt ſanctum Cyprianum ſcribere, & ab ipſo laudatum Statutum ſancire de ſolis Presbyteris ac aliis Clericis. Hæc verba, "Oportet utique eos, quibus præſumus, non „circumcurſare, &c". Exponunt rationes, ex quibus iſtud Statutum ſit æquum & juſtum.

Anonymus urget omnes à Cypriano adductas rationes eſſe communes Epiſcopis. Et dicit verum. Etenim de Epiſcopis Cyprianus ſcribit in ſermone de Lapſis: "Epiſcopi plurimi, de„relicta Cathedra, Plebe deſerta, per alienas Provincias oberrantes, „negotiationis quæſtuoſæ nundinas aucupari". Hoc plurimorum Epiſcoporum crimen affirmat eſſe unam ex cauſſis, ob quas Dominus Deus in Africanam Eccleſiam immiſerit duram perſecutionem. Proinde Afrorum Epiſcopi, non minùs quam Clerici, erant prompti ad circumcurſandum, & efficaciores ad cohærentem Collegarum concordiam ſubdola ac fallaci temeritate collidendam. Reſpondeo hæc eſſe veriſſima, verumtamen addo aliam Epiſcopalis, longè aliam eſſe rationem Clericalis ad Apoſtolicam Sedem appellationis. Romana Epiſcoporum appellatio eſt ex fundamentalibus Apoſtolicæ Cathedræ & Chriſtianæ Monarchiæ articulis. Eſt iſta poteſtas, de qua ad Petrum Dominus: "Confirma Fra„tres tuos". Hinc nulla Synodus contra ipſam ſtatuere, nullus Pontifex poſſit ipſi renunciare. Euſebianæ Factionis præcipua iniquitas fuit, quod hanc dignitatem Romano Throno ſint machinati auferre. Et quoties poſt Photianum ſchiſma Latina Eccleſia cum Græcis in pacem rediit, palmaris ſemper articulus fuit agnoſcere ac profiteri Romanas Epiſcoporum appellationes. Et Adrianus IV. Pontifex, quod apud Beneventum captus à Guilhelmo Siculorum Rege, ad recipiendam libertatem Romanis Siculorum Epiſcoporum appellationibus renunciarit, ſe fecit obnoxiū multis querimoniis. Et Romana Eccleſia non quievit, donec Innocentius III. nova cum Siculorum Regibus iniiſſet Pacta, & Epiſcoporum appellationes ſuæ Sedi reddidiſſet. Attamen & ipſe ceſſit inferioris Cleri appellationibus. Iſtiuſmodi omnia noverant Fundatores Africanæ Eccleſiæ. Hinc adductis per ſanctum Cyprianum rationibus, licèt tam in Epiſcopis quam in Clericis haberent

berent locum, uti non præſumpſerunt, niſi ad Romanas appellationes inferiori Clero obſerandas. Iſtius Statuti neſcimus primum authorem: Hinc ſine temeritate dici poſſit proceſſiſſe ab iſtius Eccleſiæ Fundatoribus. Ex quibus ſpero liquere Lapſum Anonymi in his verbis: "Cum è contra perſpectum ſit Epiſcopos & „Presbyteros æquabili ratione Synodorum judicio fuiſſe obnoxios, „cum præſertim de iis indiviſim loquatur ſanctus Cyprianus, eoſq; „Presbyteros Romam euntes jura Epiſcoporum violaſſe, ſibique „eorum privilegia arrogaſſe non dicat.

CAPUT XIX.

Eadem Africanæ Eccleſiæ diſciplina demonſtratur ex ſancto Optato Milevitano Epiſcopo, ac ex ſancto Auguſtino.

ROmanæ appellationis inſigne exemplum eſt Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi cauſſa contra Majorinum ipſi ſuperintruſum, Donatum in Caſis-Nigris apud Nùmidas Epiſcopum, & omnem Factionem iſtius ſchiſmatis. Et Ceciliani & Majorini Ordinationem, totumque ſchiſmatis exordium exponit in primo adversùs Parmenianum, Majorini Succeſſorem, libro ſanctus Optatus, & proſequitur: "Majores veſtri, Lucianus, Dignus, Naſſutius, Capito, „Fidentius, & cæteri, Imperatorem Conſtantinum, harum rerum „adhuc ignarum„ his precibus rogaverunt". Loquitur ad Donatiſtas. Et adducit preces: "Rogamus te, ô Conſtantine, optime „Imperator, quoniam de genere juſto es, cujus Pater inter cæte„ros Imperatores perſecutionem non exercuit, & ab hoc facinore „immunis eſt Gallia. Nam in Africa inter nos & alios Epiſcopos „contentiones ſunt. Petimus ut de Gallia nobis Judices dare præ„cipiat Pietas tua. Datæ à Luciano, Digno, Naſſutio, Capito„ne, Fidentio, & cæteris Epiſcopis partis Donati". Non magni Carthaginenſis Epiſcopi, ſed Epiſcopi in Caſis-Nigris. Etenim in primo retractationum libro ſanctus Auguſtinus corrigit ſuum

Cap. 21. librum contra epiſtolam Donati, in quo ſcripſerat "Donatum magnum", cujus "refellebat epiſtolam, rogaſſe ut Imperator inter „ipſum & Cecilianum tranſmarinos Epiſcopos Judices daret". Et ſubdit: "Non ipſum, ſed alium Donatum, ejuſdem tamen ſchiſ„matis, hoc feciſſe, probabiliùs invenitur. Ille autem non erat „Carthaginenſis Donatiſtarum Epiſcopus, ſed in Caſis-Nigris. Qui „tamen primus apud Carthaginem ipſum nefarium ſchiſma com„miſit". Et inchoavit, & conſummavit. Inchoationem exponit ſanctus Auguſtinus in Carthaginenſis Collationis Breviculo: "Do-

L.3.C.12. „natus à Caſis-Nigris in præſenti convictus, adhuc Diacono Ceci„liano, ſchiſma feciſſe Carthagine". Ex neſcio quibus cauſſis rebellavit Menſurio tunc Afrorum Primati, diſcrevit ſe ab ejus communione, & laceravit Eccleſiam. Hujus lacerationis conſummationem ſanctus Auguſtinus exponit in libro de Hæreſibus: "Do-

Cap. 69. „natianæ Hæreſis Principem accepimus fuiſſe Donatum, qui de „Numidia veniens, & contra Cecilianum Chriſtianam dividens „Plebem, adjunctis ſibi ejuſdem Factionis Epiſcopis, Majorinum „apud Carthaginem ordinavit Epiſcopum". Et in ſecundo libro contra Creſconium: "Major Donatus à Caſis-Nigris Altare con-

Cap. 1. 2. „tra Altare in Carthaginenſi civitate primus erexit. Primus extra „Eccleſiam ſacrificavit". Profanum hoc Sacrificium evenit, aut dum Ceciliano dederunt Interventorem, atque ità ab Epiſcopatu ſuſpenderunt, aut certè dum ipſum plenè damnarunt, atque ità viam aperuerunt ad intrudendum Majorinum. Tunc fidelis Carthaginis Clerus & Populus iſtis turbinibus detrectavit communicare, atque ità ipſi erexerunt novæ communionis Altare, & Donatus in ipſo primus ſacrificavit. Et tandem intruſit Majorinum. Ex inde Factio dici cœpit & "Donati pars", & "pars Majorini": An ab hoc Donato etiam vocitentur Donatiſtæ, ſanctus Auguſtinus diſquirit in laudatis libris contra Creſconium.

Verùm hæc omnia Attentata manſerunt ſine effectu. Ceciliani conſecrationem confirmavit Sedes Apoſtolica, & omnis ſub cœlo Eccleſia, & Majorini ſuperintruſionem fuit averſata. Diſertè hoc ſanctus Auguſtinus ſcribit in literis ad quoſdam Dona-

Epiſt. 162. tiſtarum Epiſcopos: "Poſteaquam", Donatiſtæ "ipſis rebus experti „ſunt cum Ceciliano permanere communionem Orbis terrarum, „& ad eum à Tranſmarinis Eccleſiis communicatorias literas mitti, „non ad illum", Majorinum, "quem ſibi ſceleratè ordinaverant, puduit

„puduit eos ſemper tacere". Adverſus Ceciliani conſecrationem provocarunt ad alios Judices. Rei ſeriem, à ſancto Optato expoſitam, variè elucidat idem Auguſtinus in literis ad Vincentium, Rogatiſtarum Cartennenſem in Mauritania Epiſcopum: "Majores veſtri Cecilianum, tunc Eccleſiæ Carthaginenſis Epi- Epiſt. 48.
„ſcopum, cui tanquam criminoſo communicare noluerunt,
„apud Principem Conſtantinum per Anulinum Proconſulem
„accuſaverunt. Libellus à Majoribus veſtris Anulino Procon-
„ſuli datus, & Conſtantino Imperatori mittendus, ità ſupra ſcri-
„ptus fuit": Libellus Eccleſiæ Catholicæ, criminum Ceciliani, traditus à parte Majorini. "Illos magis hinc arguimus, quia
„apud Imperatorem ultrò Cecilianum accuſaverunt, quem priùs
„apud Collegas tranſmarinos convincere debuerunt. Ipſo autem
„Imperatore longè ordinatiùs agente, ut Epiſcoporum cauſſam,
„ad ſe delatam, ad Epiſcopos mitteret, nec victi pacem cum
„Fratribus habere voluerunt; ſed rurſus ad eundem Imperato-
„rem venerunt, rursùs non Cecilianum tantum, verùm etiam
„datos ſibi Epiſcopos Judices apud terrenum Judicem accuſa-
„verunt". Et in literis ad Januarianum, Donatiſtarum in Caſis-Nigris Epiſcopum, Primatem Numidiæ: "Ne fortè aut oblita Epiſt. 68.
„hoc ſit Gravitas tua, aut te noſſe diſſimules; aut forſitan neſ-
„cias, exemplum Relationis tunc Anulini Ponconſulis, quem
„pars Majorini tunc interpellavit, ut ea crimina, quæ objicie-
„bat Ceciliano, ad Conſtantinum Imperatorem mitterentur".
Relatio affirmat poſt ſuper-intruſum Ceciliano Majorinum Divales literas, Ceciliano ac ejus Clero inſcriptas, veniſſe in Africam, atque ita Ceciliani Epiſcopatum etiam à Principe fuiſſe ſtabilitum. Princeps plenam pacem dabat Eccleſiis, & cunctos ad ſincerum Divinæ Majeſtatis obſequium hortabatur. Anulinus affirmat literas fuiſſe à ſe cum debitis admonitionibus traditas. Verùm iſta res momordit Donatum ac Majorinum, & Relatio proſequitur: "Poſt paucos dies exſtiterunt quidam, adunatâ ſe-
„cum Populi multitudine, qui Ceciliano contradicendum pu-
„tarent, quique faſciculum in aluta ſignatum, & libellum ſine
„ſigno obtulerunt Dicationi meæ, atque impendio poſtularunt,
„ut ad ſacrum & venerabilem Comitatum nominis veſtri dirige-
„rem. Quæ manente Ceciliano in ſtatu ſuo, ſubjectis eorun-
„dem Actis, quò cuncta Majeſtas veſtra poſſet dignoſcere, Parvitas

,,vitas mea dirigere curavit". Optimi Principis pietas turbulentis hominibus dedit anſam accuſandi Ceciliani, ac tumultuandi. Sanctus Auguſtinus pergit: "Tranſmiſſi libelli duo. Unus ,,in aluta, item alius ſine ſigillo, cohærens eidem alutæ, datus ,,die decimo ſeptimo kalendas Maij, Carthagine, Domino no-,,ſtro Conſtantino Auguſto tertium Conſule. Poſt hanc Re-,,lationem ad ſe miſſam juſſit Imperator venire partes ad Epi-,,ſcopale Judicium in Urbe Roma faciendum, ubi quemadmo-,,dum cauſſa dicta atque finita ſit, & Cecilianus innocens ju-,,dicatus ſit, indicant Geſta Eccleſiaſtica". Prioris ſuper-ſcriptionem ſupra audivimus ex epiſtola ad Vincentium Cartennenſem. Poſterioris libelli ſubſtantiam ſanctus Auguſtinus exponit in præfata epiſtola ad quoſdam Epiſcopos Donatiſtarum: "Ali-,,quantò poſt Majorini Ordinationem, quem contra Cecilianum ,,nefario ſcelere levaverunt, Donatiſtæ erigentes Altare contra ,,Altare, & unitatem Chriſti diſcordiis furialibus diſſipantes, ,,petierunt à Conſtantino tunc Imperatore Judices Epiſcopos, ,,qui de ſuis quæſtionibus, quæ in Africa exortæ pacis vincu-,,lum dirimebant, arbitrio medio judicarent. Quod poſteaquam ,,factum eſt, præſente Ceciliano, & illis qui adversùs eum na-,,vigaverant, judicante Melchiade, tunc Romanæ Urbis Epi-,,ſcopo, cum Collegis ſuis, quos ad preces Donatiſtarum mi-,,ſerat Imperator, in Ceciliano nihil probari potuit, ac per hoc ,,illo in Epiſcopatu confirmato, Donatus qui adversùs eum tunc ,,aderat, fuit condemnatus". Donatiſtarum preces ſupra audivimus à ſancto Optato. Audivimus ab illis laudari Conſtantinum, quod eſſet de genere juſto, quodquè ejus Pater non feciſſet perſecutionem, ideóque Gallia à traditionis crimine eſſet munda. Inter Diocletiani Auguſti Collegas fuerat Conſtantius Chlorus, magni Conſtantini Genitor, qui Collegarum impiam crudelitatem averſatus, licèt Gentiliſmum non deponeret, Chriſtianos non dumtaxat perſecutus non fuit, ſed inſuper dilexit ac protexit. Imperavit in Gallia, ac omni ejus Diœceſi. Porrò Donatiſtarum contentio originem ac prætextum traxit ex traditionis crimine, ob duras perſecutiones graſſato in Africa. Perſecutio etiam vexaverat Italiam & Almam Urbem. Porrò Donatiſtæ Melchiadem Pontificem, quod Formatarum commercio ſemper communicaſſet Ceciliano, adeòque ejus Epiſcopatum confirmaſſet

maſſet, meritò habuêre ſuſpectum. Verùm hanc cauſſam non auſi exprimere, prætexuerunt ſuſpicionem Lapſus, aut Traditionis. Ad retractandam Ceciliani ac Majorini cauſſam poſtularunt Gallicanos Antiſtites. Sperarúnt placiturum Principi, quod Gallicana gens ob Patris memoriam crederetur vivere in ejus benevolentia.

Donatiſtæ hac in re graviſſimè impegerunt in Canones. Hinc enim ad Vincentium Cartennenſem ſcripſit ſanctus Auguſtinus: "Donatiſtæ Cecilianum priùs apud Collegas Tranſmarinos con-„vincere debuerunt. Ipſe autem Imperator longè ordinatiùs „egit". Utique cauſſam tranſmittendo ad Romanum Pontificem, alioſque partim Italos, partim Gallos Epiſcopos, ſpectantes ad ejus Synodum & Diœceſes. Tranſmarini Judicii frequentiſſima eſt apud Afros memoria. Per ipſum paſſim intelligunt Tribunal Romanum. Eundem exceſſum ſanctus Auguſtinus notat in literis ad Donatiſtas: "Donatiſtæ literas ad Imperatorem „Conſtantinum, ut inter Afros Epiſcopi Tranſmarini judica-„rent, miſerunt. Datis Judicibus quos poſtulaverant, & Romæ „judicantibus non obtemperaverunt". Donatiſtas arguit, quod ſolos Gallicanos poſtularint Epiſcopos: Laudat Conſtantinum, quod illis adjunxerit Romanum Pontificem, volueritque ipſum huic judicio præſidere. Clariùs hoc ſcribit in alia ad Donatiſtas epiſtola: "Majores veſtri cauſſam Ceciliani ad Imperatorem Con-„ſtantinum detulerunt. Sed quia Conſtantinus non eſt auſus „de cauſſa Epiſcopi judicare, eam diſcutiendam atque finien-„dam Epiſcopis delegavit. Quod & factum eſt in Urbe Roma, „præſidente Melchiade Epiſcopo illius Eccleſiæ, cum multis „Collegis ſuis". Nempè Conſtantinus erat tunc Eccleſiæ Catechumenus, ejuſque Hierarchiam, & Canones noverat. Ex tunc apud ſe habebat eximium Doctorem, Hoſium Cordubenſem Epiſcopum. Ex ipſo noverat ſe non poſſe Eccleſiaſticas judicare cauſſas, aut incompetentibus Judicibus delegare. Hìnc præſentem cauſſam tranſmiſit ſancto Melchiadi, cui debebatur per Apoſtolicos Canones. Et quò Donatiſtis impartiret aliquid, Pontifici adjunxit quoſdam Gallicanos Epiſcopos. Ità poſtmodo ipſe ſcripſit ad Ælafium Africæ Vicarium, & ad Chreſtum Epiſcopum Syracuſanum.

Epiſtola, quâ Conſtantinus cauſſam tranſmiſit Melchiadi, eſt

hujus tenoris : "Viſum eſt mihi, ut Cecilianus cum decem Epi-
„ſcopis, qui illum reum facere videantur, & decem aliis, quos
„ipſe ſuæ litis dijudicationi neceſſarios exiſtimaverit, Romam
„navigio trajiciat, & ibi coram vobis, Rheticio etiam" Augu-
ſtodunenſi, "Materno" Colonienſi, "& Marino" Arelatenſi,
"Collegis veſtris, quos ea de cauſſa Romam maturare juſſerim,
„poſſit audiri, ſicut ſanctiſſima Dei lex, ut noſtis, poſtulat".
Nempè Evangelica Dei lex Romanum Epiſcopum ſanxit eſſe
Primatem ac Judicem totius Eccleſiæ, & Apoſtolicus Canon
addidit ipſum eſſe, totius Latinæ Chriſtianitatis Patriarcham:
Hinc præſens cauſſa aliò devolvi non poterat, quàm ad Sedem
Romanam. Haſcè leges Conſtantinus obſervatas voluit, ac
nullo in apice violari. Quod Melchiades Judicio præſederit,
diſertè teſtatur etiam ſanctus Optatus. Er rectè ſcribit in quarto
Cap. 3. libro Petrus de Marca : " Sententia ſub Melchiadis nomine con-
„cepta eſt apud Optatum. Adeò antiqua eſt iſta forma Syno-
dalium ſententiarum. Confirmat in literis ad quoſdam Dona-
Epiſt. 162. tiſtarum Epiſcopos ſanctus Auguſtinus : "Ipſius beati Melchiadis
„ultima eſt prolata ſententia". Quia nempè Pontifex non ſo-
lummodò in Patriarchalibus ſuis, ſed etiam in œcumenicis Sy-
nodis habet Prærogativam Suffragii, Relationem judicandæ cau-
ſæ, & Judicii concluſionem.

Carthaginenſis Synodus per Primatem Aurelium ac ipſi ad-
ſidentem Sanctum Auguſtinum ſanxit : "Placuit ut quicumque
„ab Imperatore cognitionem publicorum Judiciorum petierit,
„honore proprio privetur ; ſi autem Epiſcopale Judicium ab
„Imperatore petierit, nihil ei obſit". Epiſcopis ac omni Clero
permittit, ut cauſſas ſuas deferant ad Principem, ac ab ipſo
flagitent Eccleſiaſticum Judicium. Erat mos iſtius temporis.
De ipſo ſcribit Dominus Petrus de Marca : "Uſus iſtius Regiæ
„authoritatis manavit à Conſtantino in cauſſa Ceciliani Cartha-
„ginenſis Epiſcopi, qui per ſummam injuriam à ſeptuaginta
„Epiſcopis, Donati ſchiſmate infectis, damnatus Eccleſiam reti-
„nebat. De qua re conqueſti ſunt Donatiſtæ Anulino Proconſuli
„Africæ, impendio poſtulantes, ut faſciculum in aluta ſignatum
„cum libello ſibi oblato ad ſacrum Comitatum dirigeret. Con-
„ſtantinus, juris religioſiſſimus Princeps, cognitionem criminis
„Eccleſiaſtici adversùs Epiſcopum ſuſcipere noluit, ſed Donati-
ſtis

„ſtis ea de re acriter objurgatis, & Epiſcopos è Gallia, ubi Prin„ceps tunc morabatur, ſibi Judices dari poſtulantibus, eò quod „Africana Judicia per contentiones partium ſuſpecta eſſent, Prin„ceps pacis Eccleſiaſticæ ſtudioſiſſimus tres Galliarum Epiſcopos „delegavit, qui unà cum Melchiade Romano Pontifice dijudi„carent. Nec enim cauſſa illa generalis, quæ totius Eccleſiæ „communionem perturbabat, abſque Romano Pontifice ritè „definiri poterat". Errat cauſſam iſtam tunc fuiſſe generalem, & perturbatricem totius Eccleſiæ. Licèt poſtmodò talis evaſerit, tunc tamen erat lis paucorum Epiſcoporum. Aliquot præſertim Numidarum. Conſtantinus ipſam ex iſto capite non tranſtulit in ſanctum Melchiadem. Unica hujus tranſmiſſionis cauſſa fuit vel ſupremum Papale, vel Patriarchicum Romanæ Eccleſiæ jus, cui Africana Diœceſis ſuberat. Juris Religioſiſſimus Princeps Patriarchalia etiam Apoſtolicæ Sedis Privilegia noluit lædere. Et tres Gallicani Epiſcopi erant minima iſtius Synodi portio. Etenim aderant quindecim Itali, electi Judicio Melchiadis. Et iſtorum Gallorum aſſociatio erat conſentanea Canonibus. Etenim & Gallicana Eccleſia pleno ſemper Jure ſpectavit ad Patriarchalem Synodum Romani Pontificis. Erant tres ſummi viri: Hinc ipſos Princeps, Donatiſtis volens largiri aliquid, ſuaſit adjungendos.

Scriptor Anonymus etiam rodit hæc omnia: "Primâ fronte „falſum eſt Cecilianum ad Melchiadem Papam appellaſſe, aut „ullo modo poſſe actionem litis de Ordinatione ejus, appella„tionis nomine ſignificari". Et infra: "Si vera fuit in hac cauſſa „ad ſedem Apoſtolicam provocatio, aut fuit nomine Ceciliani, „aut Donatiſtarum? Non poteſt cenſeri nomine Donatiſtarum, „quoniam litem obtinuerant in Concilio Numidiæ. Non po„teſt etiam dici nomine Ceciliani. Cur enim hanc ſilentio „prætermiſiſſet S. Auguſtinus"? Reſpondeo nec Cecilianum, nec Donatiſtas appellaſſe ad Melchiadem. Etenim Cecilianus ſedebat firmus in Carthaginenſi Throno, & Donatiſtæ cauſſam contra ipſum obtinuerant, ideoque neutra pars cenſuit appellandum. At Magnus Conſtantinus factas ſibi Donatiſtarum preces tranſmutavit in Retractatorium Synodalis contra Cecilianum ſententiæ Judicium, ideoque & in formam appellationis. Donatiſtæ, licet Cecilianum damnaſſent, attamen nec intra nec

Cap. 5.

 extra

piſt. 162. extra Africam potuerunt nanciſci ſui Judicii fructum & executionem. "Poſteaquàm, inquit Auguſtinus, Donatiſtæ experti ſunt „cum Ceciliano permanere communionem Orbis terrarum, & ad eum „à tranſmarinis Eccleſiis communicatorias literas mitti, non ad „illum Majorinum, quem ſibi ſceleratè ordinaverant, puduit eos „ſemper tacere". Hinc à Principe ſupplicarunt ſuæ ſententiæ executionem. Porrò per Tranſmarinas Ceciliano communicantes Eccleſias S. Auguſtinus præſertim intelligit Romanam. Nec dubitandum eſt, quin Cecilianus ipſi ſuam conſecrationem, adeoque & Majorini intruſionem retuliſſet, ac obtinuiſſet iſtius firmitatem. Hinc Donatiſtæ non à Pontifice, ſed à Principe poſtularunt auxilium. Norant ſuum de Ceciliano Judicium eſſe multis & magnis exceptionibus obnoxium, ideoque priùs retractandum & firmandum, quàm donandum executione. Hinc ipſum poſtularunt retractari: Attamen non per Romanam Eccleſiam, ſed per Epiſcopos Galliarum. Item norânt Gallicanis Epiſcopis nullam eſſe iſtiuſmodi facultatem: Hinc refugerunt ad Majeſtatem laici Principis. In Occidente primi iſtam portam aperuerunt. Verùm Chriſtianæ Hierarchiæ gnarus ac religioſiſſimus Princeps retractationem tranſmiſit Melchiadi, cui debebatur per Canones. Utramque partem adeſſe juſſit cum accuſatoribus & teſtibus, aliiſque perſonis neceſſariis. Ita Donatiſtarum preces tranſmutavit in formam appellationis.

Anonymus pergit: "Quidquid actum eſt Romæ, referri debet „rogationibus Donatiſtarum, quibus non abnuit Imperator Con„ſtantinus. Sed immò eorum inſtigatione victus ac ſollicitatione, „Judices deputavit, ex quibus fuit Melchiades Epiſcopus Romæ, „ad iterandam diſquiſitionem litis jam judicatam in Concilio Nu„midiæ. Hanc authoritatem ſibi proprio Marte non arrogat Pon„tifex, nec penes ſe ſolum exiſtere putat iterato Judicio finiendi „cauſſam jam in Concilio Africæ, Primate Numidiæ Præſide, „judicatam". An fortè non debuit Romanæ Eccleſiæ Melchiades Epiſcopus cum Collegis Tranſmarinis Epiſcopis illud ſibi uſurpare judicium, quod ab Afris ſeptuaginta, ubi Primas Tigiſitanus præſedit, fuerat terminatum? "Quid ad hæc reſpondit ſanctus Au„guſtinus? Dicitne Papam eſſe ſupremum Epiſcoporum Judicem, „& quemlibet in Synodo judicatum habere jus provocationis ad „Tribunal Pontificum? Dicitne Cecilianum Epiſcopum jure po-

tuiſſe

„tuiſſe poſtulare à Sede Apoſtolica iteratam ſuæ litis diſquiſitio-„nem ? De his ne verbum quidem profert : Ait tantùm Impera-„torem precibus Donatiſtarum animatum miſiſſe Epiſcopos de hac „cauſſa cum Papa judicaturos, quod nec ipſe uſurpaverat". Hæc ſunt Auguſtini verba: Quid ? Quod nec ipſe Melchiades uſurpavit. „Rogatus quippè Imperator Judices miſit Epiſcopos, qui cum „eo ſederent, & de tota illa cauſſa, quod juſtum videretur, ſta-„tuerent. Hoc probamus Donatiſtarum precibus, & verbis Im-„peratoris".

Reſpondeo hæc omnia eſſe à ſancti Auguſtini ſenſu alieniſſima. Melchiadis de ſuis Majoribus judicium Donatiſtæ averſabantur & infamabant ex multis capitibus. Unum erat, quod ipſi ſuam cauſſam non per Melchiadem, ſed per ſolos Galliarum Epiſcopos poſtulaſſent retractari. Quod Melchiades in hoc judicium prævento animo ſe intruſiſſet. Huic calumniæ Auguſtinus reſpondet, quod Pontifex non uſurpaverit, id eſt, non ſe ingeſſerit in hoccè judicium; ſed rogatus à Principe, ideòque nullum ſit de ipſo perperàm ſuſpicandi fundamentum. Porrò quod potuerit proprio Marte iſtam authoritatem aſſumere, quod jus habeat retractandi judicatas Afrorum Epiſcoporum cauſſas, quod ſit ſupremus Epiſcoporum Judex, adeò clarè Auguſtinus in eadem epiſtola docet, ut quis non temerariè ſuſpicetur de Anonymo, quod ipſe ſcribit de Joanne David : "Sed quoniam Davidius hanc epiſtolam nunquàm legit, quam fortè citat ex ſibi ſuppeditatis præſcriptionibus, „truncis ac mutilatis, nemini hominum mirum videri debet, ſi ex „ea prorsùs aliena ab Auguſtini mente intelligat, & inflatis loquatur „buccis". Profectò ſi legerit, legit cœcatis aut certè turbatis oculis per crudele odium in Sedem Apoſtolicam ac Eccleſiæ unitatem. Quod Romano Pontifici ſit iſta poteſtas, altiſſimè clamat ipſa hæc Melchiadis Synodus, cujus ſententia eſt concepta in ejus ſolius nomen. Ex Apoſtolico Canone, qui Romano Pontifici in ſua Patriarchali Synodo permittit omnia. Et ipſum fuiſſe à Nicæna Synodo confirmatum ac ſtabilitum affirmat in ſua tali Synodo Felix III.

Abſit, ut Melchiades Cecilianum judicaverit ex authoritate Imperialis delegationis. Etenim in hac cauſſa Conſtantinus egit, quomodò poſteà circà Clementium Byzacii Primatem egit Imperator Mauricius, de quo ad Joannem Syracuſæ Epiſcopum ſcripſit magnus Gregorius:

L.7.Indic. 8. Ep, 65. "In quodam crimine Byzacenus Primas fuerat accuſatus, & piiſſi-„mus Imperator eum juxta Statuta Canonica per nos voluit judi-„cari. Sed acceptis decem auri libris Theodorus Magiſter mili-„tum obſtitit, ut minimè fieret. Tamen piiſſimus Imperator ad-„monuit, ut tranſmitteremus, & quidquid eſt Canonicum face-„remus". Videtur mendum. Et legendum: "Ut tranſmitteren-„tur". Utique partes Romam ad noſtrum judicium. Quod nempe iſta tranſmiſſio eſſet per Canones debita Sedi Apoſtolicæ. Hinc Mauricius, licèt auri indigus & amantiſſimus, nullo ære permiſit ſe tranſcribi in tantam prævaricationem. Ex eodem itaquè Canone magnus Conſtantinus Donatiſtarum quæſtiones tranſmiſit ad ſanctum Melchiadem. De Imperatore Arcadio, Theophili Patriarchæ Alexandrini cauſſam ſibi delegante, ſanctus Joannes Chryſoſtomus ſcripſit ad ſanctum Pontificem Innocentium: "Nos ſcientes „leges Patrum, viroque honorem habentes, habentes etiam ejus „ſuper hac re literas, oportere in quibuſque Provinciis ſua negotia „tractari, & Tranſmarinos ad noſtra judicia non trahendos, fortiter „detrectavimus, ne cauſſam ſuſciperemus judicandam". Sanctus Joannes deleganti Principi reſpondit Thraciam & Ægyptum non ſolummodò apud Rempublicam, ſed etiam apud Eccleſiam eſſe diſparatas Diœceſes, ideòque iſtam Delegationem eſſe prævaricatoriam. Eodem modo, ſi cauſſa fuiſſet ſimilis, Conſtantino reſpondiſſet Melchiades. Proinde in præfata epiſtola ſanctus Auguſtinus non vult aliud, qùam quod Melchiades cauſſam hanc non proprio motu, ſed à Principe rogatus ad ſuum Tribunal devocaverit.

Quod Melchiades juxtà Canones, & per ſuæ Sedis authoritatem egerit, ſanctus Auguſtinus docet etiam in libro de unitate Eccleſiæ:
Cap. 2. "Afri inter ſe Epiſcopi confligebant. Si finire inter ſe obortam „diſſenſionem non poterant, ut ſive per concordiam compoſitis, „ſive degradatis qui malè contenderent, hi qui bonam cauſſam „habebant, in communione Orbis terrarum per unitatis vinculum „permanerent, reſtabat utique ut Epiſcopi Tranſmarini, quâ pars „maxima diffundebatur Eccleſiæ Catholicæ, de Afrorum Collega-„rum diſſenſionibus judicarent, illis videlicet inſtantibus, qui cri-„men malæ Ordinationis aliis objiciebant". Per Tranſmarinos Epiſcopos intelligit præſertim Romanum, cui ſoli ſuberat Africana Eccleſia. Hinc in ſecunda ſuper trigeſimum ſextum Pſalmum con-

concione Primiani contra Maximianiſtas cauſſam comparat cum cauſſa Ceciliani adversùm Donatiſtas , & poſt multa concludit , ſermonem dirigens ad Primianum :"Dignare acceptare Cecilianum ,,innocentem, qui noluit exire ad Majores tuos, & ſic ſervavit cauſſam ,,ſuam Orbi terrarum, quomodò tu ſervaſti Concilio Numidarum, ,,Si innocentem te reddidit Sedes Bagaitana, quantò potiùs illum ,,Sedes Apoſtolica" ? Addit hujus judicium ſuiſſe probatum& firmatum à toto Orbe terrarum. Quia nempè omnes ſub cœlo Eccleſiæ ſupremum Romanæ Sedis Primatum , & omnium undequaquè , præſertim ex Romano Patriarchatu , appellationes ſemper crediderunt, & docuerunt eſſe immobile Dogma Evangelii.

CAPUT XX.

Hæc omnia largiùs demonſtrantur ex aliis S. Auguſtini teſtimoniis.

SAnctus Auguſtinus in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos exponit à Secundo Tigiſitano Epiſcopo , Numidiæ tunc Primate, attentatam Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi damnationem , atque ità completum ſchiſma, & proſequitur : " Secundus tantò magìs timere Epiſt.162. ,,debuit , ne pax unitatis violaretur , quantò erat ,,Carthago civitas ampla & illuſtris, unde ſe per totum Africæ ,,corpus Malum , quod tibi eſſet exortum , tamquàm à vertice ,,effunderet. Erat etiam Tranſmarinis vicina Regionibus , & fama ,,celeberrima nobilis. Unde non mediocris utiquè authoritatis ha- ,,bebat Epiſcopum, qui poſſet non curare conſpirantem multitu- ,,dinem inimicorum , cum ſe videret & Romanæ Eccleſiæ, in qua ,,ſemper Apoſtolicæ Cathedræ viguit Principatus , & cæteris terris, ,,undè ipſum Evangelium ad Africam venit ; per communicatorias ,,literas eſſe conjunctum, ubi paratus eſſet cauſſam dicere, ſi ,,Adverſarii ejus ab eo illas Eccleſias alienare conarentur. Quia ,,ergò venire noluit ad hoſpitium Collegarum , quos à ſuis inimicis ,,contra veritatem ſuæ cauſſæ perverſos eſſe ſentiebat vel ſuſpica-

batur

„batur, vel, ut ipſi aſſerunt, ſimulabat, tantò magis Secundus,
„ſi verè pacis cuſtos eſſe voluiſſet, cavere debuit, ne damnarentur
„abſentes, qui judicio eorum omninò intereſſe noluerunt. Neque
„enim de Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris Ordinis Clericis,
„ſed de Collegis agebatur, qui poſſent aliorum Collegarum, præ-
„ſertim Apoſtolicarum Eccleſiarum judicio cauſſam ſuam integram
„reſervare, ubi contra eos ſententiæ datæ in abſentes nullo modo
„aliquid valerent, quando eorum judicium non primò aditum
„poſteà deſeruerunt, ſed ſuſpectum ſemper habitum nunquàm adire
„voluerunt. Hæc res maximè ſollicitare debuit Secundum, qui
„tunc erat Primas, ſi proptereà Concilium regebat, ut paci conſu-
„leret. Facilè enim fortaſsè rabida in abſentes ora placata vel
„frænata comprimeret, ſi diceret: Videtis Fratres poſt tantam
„ſtragem perſecutionis miſericordiâ Dei à Principibus ſæculi pacem
„eſſe conceſſam, non debemus nos Chriſtiani & Epiſcopi unita-
„tem dirumpere Chriſtianam, quam jam Paganus non inſequitur
„inimicus. Itaque aut iſtas omnes cauſſas, quas clades turbulen-
„tiſſimi temporis inflixit Eccleſiæ, Deo Judici dimittamus, aut ſi
„aliqui in vobis ſint, qui certa iſtorum crimina ità noverint, ut
„ea facilè valeant edocere, negantesque convincere, & talibus
„communicare formidant, pergant ad Fratres & Collegas noſtros
„Tranſmarinarum Eccleſiarum Epiſcopos, & ibi priùs de iſtorum
„Factis & contumacia conquerantur, quod ad judicium Collega-
„rum Afrorum malè ſibi conſcii venire noluerunt, ut inde illis
„denuncietur, ut veniant, ibique objectis reſpondeant. Quod ſi
„non fecerint, ibi etiam eorum pravitas & perverſitas innoteſcet,
„miſsâque Tractoriâ ſuper eorum nomine per totum Orbem ter-
„rarum, quacumque jam Chriſti Eccleſia dilatata eſt, ab omnibus
„Eccleſiis eorum communio præcidetur, ne aliquis error in Cathe-
„dra Eccleſiæ Carthaginis oriatur. Tum demùm ſecuri Epiſcopum
„alium Plebi Carthaginis ordinabimus, cum à tota Eccleſia iſti
„ſeparati fuerint, ne fortè cum alius modò fuerit ordinatus, non
„ei communicetur ab Eccleſia Tranſmarina, quia iſte ab honore
„depoſitus non videbitur, quem jam ordinatum fama celebravit,
„& ad eum commeare communicatorias literas fecit, atque ità
„magnum ſcandalum ſchiſmatis in unitate Chriſti jam pacatis tem-
„poribus oriatur, dum præproperè noſtras volumus præcipitare
„ſententias, & non contra Cecilianum, ſed contra Orbem ter-
rarum

„rarum, qui ei per ignorantiam communicat, Altare alterum „erigere audeamus".

Sanctus Auguſtinus affirmat & docet varia. Primò, quod Carthago habeat non modicæ authoritatis Epiſcopum. Utpotè Exarchum totius Africanæ Diœceſios. Secundò quod ille ſit tantæ authoritatis, ut quamvis Afrorum Antiſtitum contra ſe conſpirantem multitudinem poſſet contemnere. Quia nempè eſt omnium Primas, ideoque juxta Apoſtolicum, Gratiani Imperatoris lege poſtmodò confirmatum, Canonem non poſſit ab illis criminaliter judicari. Tertiò, quod ubicumquè judicatus poſſit provocare ad Sedem Apoſtolicam. Quartò, quod hoc locum habeat non dumtaxat in ipſo Carthaginenſi Archi-Epiſcopo, ſed etiam in cunctis Afrorum Epiſcopis, quorum aliquos cum Ceciliano Numidica Secundi Synodus damnaverat. Cuncti poſſint ſuas criminales cauſſas Apoſtolicæ Sedi reſervare. Audi cauſſam: Quia non ſunt Prebyteri, Diaconi, aut inferiores Clerici, ſed Epiſcopi. Nempè Africana conſuetudo ſolos Presbyteros ac alios Clericos, nequaquàm Epiſcopos vetat ad Apoſtolicam Sedem, aut etiam Generalem Eccleſiæ Synodum provocare. Quintò Auguſtinus affirmat hoſcè Epiſcopos non tantummodò poſt Synodale Judicium & acceptam damnationis ſententiam, ſed etiam ante omnem judicii ingreſſum poſſe ex legitimæ ſuſpectationis cauſſa taliter appellare. Sextò, quod hæc ſuſpectationis cauſſa non potuerit cognoſci ac definiri per ipſos ſuſpectatos Epiſcopos, ſed per eos debuerit traduci ad Sedem Apoſtolicam. Quod ſuſpectantes ante omnia debuerint illic convinci de frivola ac illegitima contumacia, & per Apoſtolicam Sedem tunc remitti & compelli ad Africanæ Synodi judicium. Septimò ſanctus Auguſtinus affirmat Africanos Epiſcopos, dum per Romanum Pontificem juſſi nolunt redire ad domeſticam Synodum, eſſe per eundem Pontificem damnandos ex contumacia, & hujus ſententiæ Tractoriam eſſe tranſmittendam ad omnes ſub cœlo Eccleſias. Et hoc "ne aliquis error oriatur in Cathedra Eccle„ſiæ Carthaginis". Affirmat hoc præſertim ſervandum fuiſſe & eſſe in Primatiali Carthaginis Eccleſia. Octavò, tunc tandem ſecurè potuiſſe conſecrari novum Epiſcopum: Poſt factam aut confirmatam prioris damnationem à Romana Eccleſia. Quia videlicet perpetua Africanæ Eccleſiæ conſuetudo Romanæ damnatorum à ſe Epiſcoporum appellationi ſemper detulit ſuſpenſivi etiam effectus reve-

 rentiam,

rentiam, poſtmodò confirmatam, & ad omnes Eccleſias extenſam per Sardicenſes Canones. Quæ omnia Romanas ex Africa appellationes interdicunt inferiori Clero, & patentiſſimè aſſeverant cunctis Epiſcopis.

Eadem in epiſtola ſanctus Auguſtinus demonſtrat Carthaginenſem, quæ abſentem Cecilianum attentauit damnare, Secundi Tigiſitani in privata domo celebratam Synodum non fuiſſe competentem ac legitimum Judicem, atque proſequitur: "Quibus „omnibus rebus cum eos", Secundum & ejus Aſſeclas, "non „veros Judices, ſed inimicos atque corruptos Cecilianus conveniſſe „cognoſceret, quomodò fieri poſſet, ut vel ipſe vellet, vel Po-„pulus, cui præſidebat, permitteret, ut relicta Eccleſia iret in „domum privatam, non Collegarum diſcutiendus examine, ſed „Factionis cuneo & odiis muliebribus trucidandus? Cum ſibi præ-„ſertim videret apud Eccleſiam Tranſmarinam, à privatis inimi-„citiis, & ab utraque parte diſſenſionis alienam, incorruptum & „integrum examen cauſſæ ſuæ remanere. Ubi ſi nihil Adverſarii „agere vellent, ipſi ſe ab innocentiſſima Orbis terrarum commu-„nione præciderent. Si autem illic eum accuſare tentaſsênt, tunc „innocentiam ſuam adversùs eorum machinamenta defenderet, ſicut „poſteà factum eſſe didiciſtis. Cum tamen nimìs ſerò illi quæ-„ſiſsênt Judicium Tranſmarinum jam ſchiſmatis rei, jam levati „Altaris horrendo ſcelere maculati. Primò enim facerent, ſi „veritate niterentur, ſed falſis rumoribus temporis diuturnitate fir-„matis, quaſi vetuſtâ famâ præjudicante ad judicium venire no-„luerunt. Aut quod magis credendum eſt, damnato priùs, ſicut „libuit, Ceciliano, quaſi ſecuri ſibi videbantur, præſidentes nu-„mero ſuo, nec audentes alibì commovere cauſſam tam malam, „ubi nulla corruptione operante poſſet veritas inveniri. Sed poſteà-„quàm ipſis rebus experti ſunt cum Ceciliano permanere com-„munionem Orbis terrarum, & ad eum à Tranſmarinis Eccleſiis „communicatorias literas mitti, non ad illum quem ſibi ſceleratè „ordinaverant, puduit eos ſemper tacere, quia poſſet eis objici, „cur paterentur ignaram per tot gentes Eccleſiam communicare „damnatis, & cur ipſi ſe ab innocentis Orbis terrarum commu-„nione præciderent, cum tacendo ſinerent Epiſcopo, quem Car-„thaginenſibus ordinaſsént, à toto Orbe non communicari; ele-„gerunt, ſicut dicitur, agere cauſſam cum Ceciliano apud Eccleſias

Tranſ-

„Tranſmarinas parati ad utrumque, ut ſi eum potuiſſent quâcu u-„que verſutiâ falſæ criminationis evincere, ſatiarent pleniſſime cu-„piditatem ſuam, ſi autem non poſſent, in eadem quidem per-„verſitate durarent; ſed jam tamen quaſi haberent quo dicerent, „malos Judices ſe eſſe perpeſſos, quæ vox eſt omnium malorum „Litigatorum, cum fuerint etiam manifeſtiſſimâ veritate ſuperati. „Quaſi non eis ad hoc dici poſſet, & juſtiſſimè dici: Ecce pu-„temus illos Epiſcopos, qui Romæ judicarunt, non bonos Judices „fuiſſe, reſtabat adhuc plenarium Eccleſiæ Concilium, ubi etiam „cum ipſis Judicibus cauſſa poſſet agitari, ut ſi malè judicaſſe „convicti eſſent, eorum ſententiæ ſolverentur".

S. Auguſtinus denuo affirmat varia. Primò, quod Cecilianus ante omnem cauſſæ ingreſſum potuerit Secundi Tigiſitani Synodum habere ſuſpectam, & quæſtionem ſuam provocare ad Tranſmarinas Eccleſias: Ad Eccleſiam Romanam, caput omnium iſtarum Eccleſiarum. Secundò, quod etiam Secundus ac omnis illa Factio potuerint, immò debuerint ad idem Tribunal deducere ipſam primam cauſſæ inſtantiam Tertiò, quod huic evocationi Cecilianus debuiſſet parere, ac ſibi adeſſe. Quartò, quod non Cecilianus, ſed ipſi Donatiſtæ appellaverint Tranſmarinam Eccleſiam, atque ità cauſſa per ſacros Canones ac Imperatorem Conſtantinum ſit traducta ad Judicium Romanum. Verùm nimis ſerò. Nempè poſt completum ſchiſma, ac erectum novum Altare. Et ſanè ipſorum rationes ità cogebant. Nec enim Damnator Judex appellare conſuevit, ſed damnatus Reus. Verùm per iſtos patrata Ceciliani damnatio fuit ſpreta à Romana ac omni Catholica Eccleſia: Omnes ſub cœlo Eccleſiæ perrexerunt communicatorias literas non ad Majorinum ſcribere, ſed ad ſolum Cecilianum. Prima, & forſan unica Tranſmarinæ Eccleſiæ ad Factionem communicatoria epiſtola fuit Euſebianæ Factionis è ſceleratiſſimo apud Philippo-Polim Conventiculo ad Majorini Succeſſorem Donatum, quâ vulpes vulpibus, Ariani Donatiſtis ſtuduerunt caudas jungere ad depopulandam Catholicem Jesu-Christi Vineam. Et plurimi poſt exortum ſchiſma fluxerant anni. Schiſma adeò increverat, ut plures per Africam Eccleſiæ duos haberent Epiſcopos. Iſta igitur neceſſitate compulſi Donatiſtæ cauſſam ſuam traduxerunt ad Tranſmarinam Eccleſiam. Et ipſam Conſtantinus traduxit Romam.

Etiam hæc Auguſtini teſtimonia invadit ac pervertere ſtudet

Scriptor Anonymus: "Reverà Auguſtinus ait Cecilianum, cum „nec Diaconus, nec inferioris Ordinis Clericus eſſet, cauſſæ ſuæ „diſceptationem judicio Collegarum & Eccleſiarum Apoſtolicarum „potuiſſe reſervare. Sed hoc nihil ſpeciatìm attinet ad Romanum „Pontificem. Quippe cum præter Romanam multæ ſupereſſent „Eccleſiæ Apoſtolicæ, ad quas hoc judicium poterat referri. Om„nes Orbis Epiſcopi erant Collegæ Ceciliani. Propterea dum ait „ſanctus Auguſtinus potuiſſe Cecilianum reſervare cauſſæ ſuæ cog„nitionem Eccleſiis Apoſtolicis & Collegis ſuis, habitâ ratione Epi„ſcopalis Dignitatis, quâ pollebat, non ideò ab obſequio & ob„temperatione Synodi Provincialis judicio debitâ liberat, ſed hoc „privilegium ei competere potuiſſe fortaſsè exiſtimat propter quan„dam Epiſcoporum præ ſimplicibus Presbyteris aut Diaconis po„teſtatis atque authoritatis eminentiam, quæ impedit, ne tam citò „indicta cauſſa judicentur. Jus enim violari poterat aliquandò „adversùs Presbyteros, ſed ſaltem difficiliùs adversùs Epiſcopos, qui „ſuas lites non difficulter adeò poterant ſubjicere judicio Eccleſia„rum Apoſtolicarum; Collegarum opem, & auxilium impetrare. „Incredibile enim erat fore, ut indicta cauſſa judicarent, pravaque „iſtiuſmodi judicia approbarent. Quam ob rem Conſtantinus con„ſtanter aſſerebat, abſente Ceciliano, & Numidiæ Concilium ejurante, Secundum Tigiſitanum debuiſſe intercedere, & condemnatio„nis judicium cohibere. Hic eſſe mihi videtur ſenſus epiſtolæ S. Au„guſtini, cui explicatio noſtra quibuſdam fortaſsè videbitur tenebras „& obſcuritatem adferre; aliis verò lumen adhibere maximum, qui „ſincero examine ſancti Doctoris mentem eruere conati ſunt".

Reverà iſthæc non explicatio, ſed depravatio Auguſtinianis literis denſiſſimas offundit tenebras. Nugaciſſimas fabellas. Prima eſt, quod S. Auguſtinus non dicat Cecilianum per Epiſcopalis dignitatis cauſſam fuiſſe exemptum ab obedientia debita judiciis Provincialium Synodorum. Etenim Auguſtinus dicit ipſum fuiſſe Carthaginenſem non modicæ civitatis Epiſcopum, ideoque per ejus Epiſcopalem dignitatem intelligit Exarchatum totius Africæ: Ejus cauſſa planè affirmat fuiſſe exemptum ab iſta obedientia. Præſertim ab obedientia erga Numidię Synodum. Et quidem talem. Utiquè conſtantem ex conjuratis, inimicis, pecunia emptis, & criminoſis Epiſcopis. Numidiæ Synodus nec minimum Proconſularis Provinciæ Laicum judicare poterat, longè minùs ejus, ac ſimul totius gentis Primatem. Hæc Auguſtinus

om-

omninò docet in iſta epiſtola: Attamen non per laudata à me verba. Per ipſa docet Cecilianum, quoniam non Presbyter aut inferior Clericus ſed Epiſcopus erat, non fuiſſe obſtrictum Domeſticis aequieſcere judiciis, ſed pleno jure potuiſse Romam appellare. Hic eſt manifeſtus epiſtolæ ſenſus, quem nulla novorum hodie, Marcum Anthonium de Dominis reſuſcitantium, Dogmatiſtarum fabella poſſit obnubilare. Anonymus omninò vidit iſtud lumen. Ad ipſum tamen obfuſcandum fabulatur: "Sed hoc privilegium ei competere „potuiſſe fortaſsè exiſtimat", &c. Nullus hic eſt locus cuicumquè "Fortaſsè". Auguſtinus firmiſſimè definit: Palam de Romana appellatione. Scribit Africanos Epiſcopos ſemper potuiſſe, Clericos non potuiſſe Romam provocare. Acerbum eſt in res lucidas profundere tempus, cujus nemo poſſit reparare jacturam.

Secunda iſtius Anonymi fabella eſt, quod ſanctus Auguſtinus affirmet Cecilianum, & quoſvis Afrorum Epiſcopos potuiſſe quidem appellare ad omnes generatim Apoſtolicas Eccleſias, ſeu ad plenam totius Eccleſiæ Synodum, nequaquàm tamen ad ſolum Tribunal Romanum. Etenim Auguſtini verba ſunt lucidiſſima: "Carthago erat etiam Tranſmarinis vicina Regionibus, & famâ „celeberrimâ nobilis. Unde non mediocris utiquè authoritatis „habebat Epiſcopum, qui poſſet non curare conſpirantem mul„titudinem inimicorum, cum ſe videret & Romanæ Eccleſiæ, in „qua ſemper Apoſtolicæ Sedis viguit Principatus, & cæteris terris, „unde Evangelium ad ipſam Africam venit, per communicatorias „literas eſſe conjunctum, ubi paratus eſset cauſsam ſuam dicere, „ſi Adverſarii ejus ab eo illas Eccleſias alienare conarentur". Ubi eſset paratus cauſsam ſuam dicere? Certè non alibi, quam apud Romanam Eccleſiam, ubi Apoſtolicæ Sedis ſemper viguit Principatus. Sanctus Auguſtinus laudat iſtas Tranſmarinas Eccleſias, quæ Cecilianum aut quemlibet alium Africanum Epiſcopum poterant ob contumaciam aut quodvis aliud crimen damnare, & ſuper damnati nomine ad omnes ſub cælo Eccleſias mittere Tractoriam. Hæc autem manifeſtè eſt ſola Romana. Per Tranſmarinas Eccleſias, apud quas & Cecilianus & Donatiſtæ debuerunt ſuam cauſsam primitùs agere, Auguſtinus intelligit illam, apud quam poſtmodò cauſsa iſta fuit acta. Manifeſtè Romana.

Et iſtam ſolam Eccleſiam non dumtaxat ſanctus Auguſtinus, ſed etiam Africanæ Synodi paſſim intellexerunt per Tranſmarina, aut

 Eccle-

Eccleſias Tranſmarinas. Africanus Codex ſuo de quibuſdam in ſuo honore recipiendis Donatiſtarum Epiſcopis aut Clericis Decreto adjungit : "Sed hanc rem placuit non confirmari priùs, quam ex „inde Tranſmarina Eccleſia conſulatur". Alius Canon exponit :
Can. 108. "Literæ mittantur ad Fratres & Co-Epiſcopos noſtros, & maximè „ad Sedem Apoſtolicam, in qua præſidet Venerabilis Frater & „Collega noſter Anaſtaſius". Item de firmando Divinorum librorum Catalogo Africanus Canon habet : "De confirmando illo „Canone Tranſmarina Eccleſia conſulatur". Alius Canon exponit : "Hoc etiam Fratri & Conſacerdoti noſtro Bonifacio, vel aliis earum „partium Epiſcopis pro confirmando illo Canone innoteſcat, quia „à Patribus iſta accepimus in Eccleſia legenda". Et Milevitanus Canon ſancit de Clericis : "Ad Tranſmarina qui putaverit appel- „landum, à nullo intra Africam in communionem ſuſcipiatur". Certum ac manifeſtum eſt illic per Tranſmarina intelligi ſolam Romanam Eccleſiam Plurima ſunt iſtiuſmodi teſtimonia. Proinde eâdem vocis acceptione ſanctus Auguſtinus utitur in præſenti epiſtola. Eximiè ſe exponit in ſecunda concione ſuper Pſalmum trigeſimum ſextum, declamans ad Donatiſtarum Principem Primianum: "Dignare acceptare Cecilianum innocentem, qui noluit exire ad „Majores tuos, & ſic ſervavit cauſſam ſuam Orbi terrarum, quomodò tu ſervaſti Concilio Numidarum Si te innocentem reddidit Sedes Bagaitana, quantò potiùs illum Sedes Apoſtolica"?

Attamen ſanctus Auguſtinus, dum de Ceciliani cauſa, aut communicatoriis ad ipſum literis agit, paſſim adjungit omnes Apoſtolicas Eccleſias, omnes Collegas, aut totum Orbem terrarum. Nec ſine rationibus. Primam edicit Aquileienſis Synodus in literis ad Imperatorem Gratianum, ſcriptis à ſancto Ambroſio : "Totius „Orbis Romani caput Romanam Eccleſiam, atque illam ſacro- „ſanctam Fidem Apoſtolorum ne turbari ſineret, obſecranda fuit „veſtra Clementia. Inde enim in omnes venerandæ communionis „jura dimanant". Romana Eccleſia eſt radix ac propago totius Orthodoxæ & Catholicæ communionis. Cuicumque ipſa, vel quicumqùe ipſi Formatarum commercio communicat, ipſi tota Eccleſia, & ipſe toti communicat Eccleſiæ. Omnibus Apoſtolicis Eccleſiis, omnibus Collegis. Et unicus Romanæ appellationis fructus eſt Romanæ Eccleſiæ communionem recipere, aut in ipſa ſtabiliri. Hinc qui ad Romanam appellat, aut à Romana reparatur

ſtatur Eccleſia, appellat ad omnes, & ab omnibus reparatur Eccleſiis, ab omnibus Collegis. Præſertim ab Apoſtolicis. Ob ſingularem ipſarum gradum in Catholica communione. Hinc de Juliano Eclanenſi Epiſcopo ſcribit in Commonitorio ſuper Celeſtii nomine Marius Mercator: "Celeſtius & Pelagius ſunt damnati ab Cap. 1.
„Innocentio, à quo & Julianus fuerat Ordinatus, quiquè poſt il„lorum damnationē uſquè ad prædicti Innocentii Epiſcopi exceſſum „è vita in ejus communione permanens, & perſeverans in ſince„ra ſententia, & communicans Damnatori prædictorum, ipſequo„que ſine dubio Pelagium, Celeſtiumque damnavit". Cauſſa laudatæ communionis. Ac præterea ob ſuſceptam damnationis Tractoriam.

Eadem eſt ratio factarum reparationum per Romanos Pontifices. Hinc enim ſanctus Joannes Chryſoſtomus ſuum Romanæ appellationis inſtrumentum dirigit ad ſolum Pontificem Innocentium, & tamen concludit: "Igitur Domini maximè vene„randi & pii, &c". Concluſionem dirigit ad omnes Latinos Epiſcopos. Aut certè ad omnes Italos. Eadem de cauſſa ad Imperatorem Arcadium ſcripſit Collega Honorius: "Erat inter „Epiſcopos cauſſa, quæ collato tractatoque conſilio deberet abſolvi. „Miſſis ad Sacerdotes Urbis æternæ atque Italiæ utraquè ex parte „Legatis, exſpectabatur ex omnium authoritate ſententia". Etiam Imperator Aurelianus, dum de exequenda in Paulum Samoſatenſem datâ ſententiâ fuit motum dubium, "præcepit illis dari Ec„cleſiæ domum, quibus Chriſtiani Italiæ & Urbis Romæ Epiſcopi „per literas tribuendam præſcriberent". Ita habemus apud Euſebium. Et ad Imperatorem Theodoſium ſcripſit Romana ſancti Damaſi Synodus: "Sanctæ memoriæ Athanaſius, & dudùm Petrus, „Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopi, & Orientalium pleriquè, ad Ro„manæ Eccleſiæ, Italiæ, & totius Occidentis confugerunt judi„cium". Et tamen certum eſt ipſos ad ſolum Romanum provocaſſe Pontificem, & ab ipſo ſolo fuiſſe auditos ac reparatos. Hinc enim Philippo Politanus Euſebianæ Factionis Conventus ob patratam ſancti Athanaſii & aliorum appellantium reparationem non cunctos Occidentis aut Italiæ Epiſcopos, ſed ſolum degradavit Julium Pontificem. Adjunxit Hoſium Cordubenſem, & Maximinum Trevirenſem, quod Julium ad iſtam reparationem inſtigaſſent. Epiſtola eſt ſcripta à ſancto Ambroſio. Eſt quarta poſt appendicem Theodoſiani Codicis. Eandem phraſim uſitat magnus Baſilius.

Quia-

Quia nempe omnes Latini, immò omnes Orthodoxi ſub cœlo Epiſcopi cum Romano Pontifice ſemper fuerunt quaſi unica Eccleſia, unicaque familia: "Populus labii unius, ac ſermonum „eorumdem". Italiæ Epiſcopi inſuper erant propria Romani Pontificis Synodus, & in Retractatoriis appellationum Judiciis Aſſeſſores atque conjudices. Secunda Auguſtinianæ phraſios ratio eſt, quod Cecilianus eſſet paratus non ſolùm coram Romana Cathedra, ſed etiam coram plenaria totius Eccleſiæ Synodo, immò coram cunctis ſub cœlo Eccleſiis ſuam cauſſam tueri.

Anonymus evertit ſemetipſum. Etenim profitetur Afrorum Epiſcopis aliquid licuiſſe, quod Clericis non licebat: Nempe appellare ad Synodum totius Eccleſiæ. Certè hæc appellatio ſemper licuit aliarum gentium Clericis. Etenim ad Imperatorem Theodoſium ſcripſit cum Italiæ Epiſcopis ſanctus Ambroſius: „Unus Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Presbyter, Paulus nomi„ne, intra Achaiam Synodum Orientalium juxta atque Occi-
Epiſt. 4. „dentalium poſtulavit". Epiſtola exſtat poſt appendicem Theodoſiani Codicis. Et adversùs Chæremonem, Victorem, & Sophronam, ſuæ civitatis ſterquilinia, ſcribit ad ſuos Conſtantinopoli Clericos ſanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus: „Nunquam formidavimus peregrinationem ſuſcipere, ſed nec „illorum accuſationibus reſpondere, ſi tempus hoc exigat. Po„teſt enim evenire, ut etiam fortè ob viliſſimas cauſſas, ad „purgandam Eccleſiam, juberi Concilium convocari". Et nonne Euthyches Presbyter à Magni Leonis Judicio provocavit ad generalem Synodum? Iſta appellatio Majores noſtros compulit ad ſecundam Epheſinam, & ad Synodum Chalcedonenſem. Ad Chalcedonenſem Synodum appellarunt etiam alii Clerici & Laici, qui ſe oppreſſos affirmabant à ſuo Patriarcha Dioſcoro: Et fuerunt auditi. Cur igitur iſto Jure caruerunt Afrorum Clerici? Ob ſingulare gentis Statutum, quod ſanctus Cyprianus affirmat æquum & juſtum. At Cyprianus non de Clericorum ad generalem Synodum, ſed de ipſorum ad Romanam Eccleſiam appellatione loquitur. Agnoſcant hoc novi Dogmatiſtæ, & deſinant tempus perdere ad lucidæ veritati quærendas tenebras.

Quid ſibi volunt hæc Anonymi verba: "Sed hoc nihil ſpe„ciatim attinet ad Romanum Pontificem. Quippè cum præ-

„ter Romanā multæ ſupereſſent Eccleſiæ Apoſtolicæ, ad quas hoc „Judicium potuit referri. Omnes Orbis Epiſcopi erant Collegæ „Ceciliani". Affirmant omnes Eccleſias atque Epiſcopos eſſe pares, & Romano nihil eſſe ſingulare, niſi primum locum. Si quippè iſta ſpeciatim non pertineant ad Romanum Epiſcopum, neceſſe eſt alios eſſe ipſi pares. Porrò quis unquam Afer, quis Gallus, quis Hiſpanus provocavit ad Theſſalonicenſem, Corinthiorum, Philippenſem, aut aliam Apoſtolicam Eccleſiam? At verò plurimi ex omni gente frequenter provocarunt ad Eccleſiam Romanam. Et cum fructu, probato apud omnem Chriſtianitatem. Prima iſtius fructus impugnatrix fuit Euſebiana Factio. Scire optârim, quas partes ſequatur hìc Anonymus. Errorem confirmant ejus ſequentia verba: "At verò inſtat Davidius enixè, & Reſponſum „aſſumit ex eo, quod Auguſtinus ait nihil fuiſſe Ceciliano per„timeſcendum, quamdiu communionis literis cum Eccleſia Ro„mana conjungeretur, in qua ſemper Sedis Apoſtolicæ Prin„cipatus viguit. Niſi plura diceret Auguſtinus, & aliis Eccle„ſiis prætermiſſis de ſola communione cum Eccleſia Romana „mentionem faceret, me victum faterer libentiſſimè, nihil„que Davidio reſponderem. Sed prorsùs contrarium dicit. Om„nes Eccleſias, quibuſcum Cecilianus communicaverat, Ro„manæ exæquat, adjuncto tantùm diſcrimine Principatus Apo„ſtolicæ Sedis, qui ſemper Romæ viguit, unde Romanæ Ec„cleſiæ gloria ſingularis exſurgit". Palàm docet omnes Eccleſias eſſe pares Romanæ, & hujus Principatum eſſe honorem ſolius loci. Eſt error Marci Anthonii de Dominis. Theodorus Balſamon affirmat eundem tradi à quibuſdam Sectatoribus Photiani ſchiſmatis: Et ipſum damnat ut fontem plenæ confuſionis. Certè quiſquis talia ſenſerit, "bonum erat ei, ſi natus non fuiſſet „homo ille".

Anonymus urget ad Romanam Eccleſiam ab Auguſtino adjungi cæteras fidelium terras, earumque laudari communicatorias ad Cecilianum literas, & addi: Ubi paratus eſſet cauſſam ſuam „dicere". Et commentatur: "Auguſtinus ſignificat Cecilianum „non minus auxilium ſibi comparaſſe ex aliis Eccleſiis, quibuſ„cum communicabat, quam à Romana". Reſpondeo hæc eſſe ejuſdem fœtoris, & abundè refutata. Etenim ſi Auguſtinus Romanæ Eccleſiæ dumtaxat par & commune cum aliis adſcribit

impenſum Ceciliano auxilium, cur ſcribit ipſum à ſola Romana Sede fuiſſe purgatum ac reparatum ? Certè Romano iſti judicio non ſolus Pontifex adfuit, ſed inſuper Arelatenſis Epiſcopus, Colonienſis, & Auguſtodunenſis : Et tamen nec hæc, aut iſta Sedes, ſed ſola Romana dicitur Cecilianum reparaſſe. Item Petrus de Marca profitetur reparatoriam ſententiam fuiſſe conceptam in nomen ſolius Melchiadis. Et licet iſta Synodus non Romæ, ſed Coloniæ, aut Auguſtoduni fieret, Melchiades habuiſſet eadem Elogia. Et Donatiſtæ nunquàm Maternum, Rheticium, aut Marinum, ſed ſolum ex ſuis Judicibus Melchiadem accuſarunt Thurificationis & Lapſus. Quæ ratio? Notiſſima eſt etiam infimo Chriſtiano. Nempe diverſitas auxilii, quod Melchiades Ceciliano impenderat.

Anonymus proſequitur : "Denique ſi Pontifex Romanus ſe „Epiſcoporum ſupremum Judicem habuiſſet, cur poſt ſenten„tiam à ſe ipſo prolatam, iteratam litis cognitionem in Con„cilio Arelatenſi ſuſtinuiſſet ? Cur de hac cauſſa ſolitarius Ju„dex non ſedebat, ſed immò tot ſibi Judices ab Imperatore „adjungi patiebatur ? Si ea fuiſſet mens Auguſtini, ut conten„dit Davidius, cur poſt Romanum Judicium toties Donatiſtis „Concilium Arelatenſe oppoſuit ? Cur denique poſt ſupremam „Romani Solii deciſionem poſſe adhuc hanc cauſſam in Concilio „generali univerſæ Eccleſiæ agitari repoſuiſſet" ? Et adducit Auguſtini verba : " Ecce putemus illos Epiſcopos, qui Romæ judi„caverunt, non bonos Judices fuiſſe, reſtabat adhuc plena„rium univerſæ Eccleſiæ Concilium, ubi etiam cum ipſis Ju„dicibus cauſſa poſſet agitari". Reſpondeo Anonymum ab iſtis ipſis Auguſtini verbis penitùs everti. Etenim aiunt : " Cum „ipſis Judicibus". Proinde iſtiuſmodi provocatio Romanum Pontificem non demutat in Reum aut Accuſatorem, ſed permittit Judicem. Et non talem qualem, ſed ſupremum ac plenum futuri Concilii Præſidem. Nam & ſanctus Sylveſter fuit invitatus ad præſidendum Arelatenſi Concilio. Proinde iſtiuſmodi provocatio non eſt appellatio, ſed ſimplex reviſio. Et quod hæc non evertat ſupremam judicandi authoritatem, noverunt non ſoli Domini Senatores, ſed ipſi etiam Procuratores & Apparitores Curiæ Pariſienſis. Porrò Melchiades plures ſibi aſſumpſit Aſſeſſores Epiſcopos ex ea ipſa cauſſa, ex qua ſanctus

Petrus

Petrus ad motas à Cerintho quæſtiones dirimendas non ſedit ſolus, ſed Antiochiam advocavit omnes Apoſtolos, & plúres Epiſcopos. Et falſum eſt, quod omnes iſtos Conſtantinus adjunxerit. Adjunxit ſolos tres: Reliquos Melchiades aſſumpſit. Ad confutandos Eutychianiſtas omnis Eccleſia non ſolum, licet ſufficientiſſimum, ſancti Leonis Tomum, ſed ſemper adduxit etiam Chalcedonenſe Concilium: Ex eodem principio ſanctus Auguſtinus ad confutandos Donatiſtas non ſolo eſt uſus Melchiadis judicio, ſed inſuper Concilio Arelatenſi. Anonymus hic eſt omninò unus illorum, de quibus Tertullianus: "Frmos fatigant, ,,infirmos capiunt, medios cum ſcrupulo dimittunt". Ab inepto Tenebrione nihil reportabis, niſi tui ſtomachi commotionem.

CAPUT XXI.

Romana Africanorum Epiſcoporum appellatio demonſtratur ex ſancti Auguſtini Epiſtola ad ſanctum Celeſtinum Pontificem.

QUod Africani Epiſcopi ſemper potuerint Romam provocare, ſanctus Auguſtinus inſigniter profitetur, ac exemplis demonſtrat in literis ad ſanctum Celeſtinum Pontificem. Anthonius, per ſanctum Auguſtinum evectus in Fuſſalenſem Cathedram, ac primus iſtius civitatis Epiſcopus, peſſimè ſe geſſit: Illius nuperrimè à Donato ad Chriſtum Dominum converſi Populi egit ſcandaloſiſſimum Tyrannum ac expilatorem. Hinc ſanctus Auguſtinus ipſum impetravit Synodaliter frænari. Non degradari quidem, ſed tamen authoritate ac poteſtate inſigniter circumſcribi, ac mutilari. Hinc ille ſententiam clamavit Canonibus adverſam, & Romam provocavit ad ſanctum Pontificem Bonifacium. Et Synodalia Geſta, omniſq; cauſſæ inſtructio fuerunt eò tranſmiſſa. Hac igitur de re ſanctus Auguſtinus ſcripſit ab Bonifacii Succeſſorem Celeſtinum: "In illis multiplicibus Geſtis, quibus de Epiſt. 262.
,,Anthonio noſtrum judicium continetur, magis deberem vereri,

 ne

„ne tibi minùs ſeverè, quàm oporteret, judicaſſe videamur; „niſi ſcirem vos tam propenſos ad miſericordiam, ut non ſolùm „nobis, quia illi pepercimus, verùm etiam ipſi exiſtmetis eſſe „parcendum. Sed ille, quod à nobis aut benignè, aut remiſsè „factum, in præſcriptionem vertere atque uſurpare conatur. „Clamat": Aut in mea Cathedra ſedere debui, aut Epiſcopus eſſe non debui. "Quaſi nunc ſedeat niſi in ſua. Propter hoc „enim loca illi eadem dimiſſa atque permiſſa ſunt, in quibus „& priùs Epiſcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta „Patrum tranſlatus illicitè diceretur. Aut verò quiſquàm ita „eſſe debet ſive ſeveritatis, ſive lenitatis exactor, ut qui nonniſi „fuerint Epiſcopatus honore privandi, nullo modo in eis aliquid „vindicetur, aut in quibus aliquid viſum fuerit vindicandum, „Epiſcopatus honore priventur. Exſtat exemplo, ipsâ Sede Apo„ſtolicâ Judicante, vel aliorum judicata firmante, quoſdam pro „culpis quibuſdam nec Epiſcopali ſpoliatos honore, nec relictos „omnimodis impunitos. Quæ ut à noſtris temporibus remo„tiſſima non requiram, recentia memorabo. Clamet Priſcus „Provinciæ Cæſaræenſis Epiſcopus": Aut ad Primatum locus, ſicut cæteris, & mihi patere debuit, aut Epiſcopatus mihi manere non debuit. "Clamet alius ejuſdem Provinciæ Victor Epi„ſcopus, cui relicto in eadem pœna, in qua & Priſcus fuit, „nuſquàm niſi in Diæceſi ejus ab alio communicatur Epiſcopo. „Clamet, inquam": Aut ubique communicare debui, aut etiam in meis locis communicare non debui. "Clamet tertius ejuſdem „Provinciæ Laurentius Epiſcopus, & prorsùs hujus vocibus clamet": Aut in Cathedra, cui ordinatus ſum, ſedere debui, aut Epiſcopus eſſe non debui. "Sed quis iſtà vituperet; niſi qui „parùm attendit nec inulta relinquenda, nec uno modo om„nia vindicanda"?

Sanctus Auguſtinus affirmat varia. Primò, quod apud Africanas Eccleſias exſtent plurima Epiſcopalium appellationum ad Sedem Apoſtolicam exempla: Et vetuſta & recentia. Secundò, quod exempla antiqua rememorari nolit, & adducere. Ex recentioribus adduxit tria ex ſola Provincia Cæſaræenſis Mauritaniæ. Tertiò affirmat Synodalia Afrorum Antiſtitum circa appellatas Collegarum cauſſas judicia fuiſſe per Apoſtolicam Sedem aliquandò reformata, aliquandò confirmata. Quartò aſſerit Synodale de Anthonio ju-

dicium

dicium nequaquàm fuiſſe inſuetum aut hetroclytum, & eſſe juſtiſſimum. Hinc ſupplicat per Celeſtinum ſtabiliri. Et ad permovendum Pontificem affirmat iſta tria Cæſaraæenſis Provinciæ exempla fuiſſe iſtius formæ. Palàm affirmat Romanas Epiſcoporum appellationes fuiſſe apud ſuam gentem frequentiſſimas atque liberrimas. Inter Romanam & Africanam Eccleſiam fumabat tunc contentio de Romanis appellationibus inferioris Cleri: Et hujus ſervitutem aliqui, quinto Nicæno Canone abuſi, tentabant etiam ad Epiſcopos extendere. Verùm irrito conatu. Omnes meliores & doctiores Epiſcopi perrexerunt ſentire cum ſancto Auguſtino.

Et hìc proſequitur de Anthonio: "Quam verſutâ ſuaſione Anthonius ſanctum Senem Primatem noſtrum, graviſſimum virum, „ut ei cuncta crederet, quem velut omni modo inculpatum venerando Papæ Bonifacio commendaret, induxerit, & cætera, „quæ à me quid opus eſt recoli, cum memoratus venerabilis Senex „ad tuam Sanctitatem omnia retulerit"? Iſte Numidiæ Primas fuit Valentinus Vajanenſis Epiſcopus. Videtur enim tunc fuiſſe adhuc ſuperſtes. Et hinc manifeſtiſſimè lucet, quod etiam ipſe temerariis Aurelii Archi Epiſcopi adversùm Romanas Epiſcoporum appellationes machinamentis non fuerit cooperatus. Sanctus igitur Auguſtinus hìc iterùm primò affirmat Anthonium non ſub Celeſtini, ſed ſub Bonifacii Pontificatu fuiſſe judicatum ac damnatum. Secundò, quod ad eundem Pontificem appellaverit. Tertiò, quod ad ipſum ſibi conciliandum fuerit uſus non bonis artibus. Palmaris fuit, quod ipſum ſuæ Provinciæ Primatem, ac damnatricis Synodi Præſidem, ſeduxerit ad impugnandum ſui ipſius Synodale Judicium, & Anthonio perhibendum innocentiæ ac integritatis teſtimonium. Et ipſo fretus Pontifex Anthonium abſolvit, ac reparavit. Ex quibus lucet non ſolum Auguſtinum, nec ſolum Primatem Valentinum, ſed omnes, aut ſanè plurimos Numidiæ Epiſcopos de Epiſcopalium ad Romanam Cathedram provocationum antiquitate ac authoritate non ceſpitâſſe. Anthonii appellationem cuncti ſunt venerati. Porrò Anthonii abſolutio à prævento per mortem Bonifacio non fuit ſortita effectum, nec miſſa in executionem: Hinc ipſam urgere ille perrexit apud Celeſtinum. Verùm Bonifacii ſententia habebat hanc clauſulam: "Si Anthonius ordinem rerum „nobis fideliter indicavit".

Hinc adversùs ipſam ſanctus Auguſtinus potenter interceſſit,

& ſcripſit ad Celeſtinum : "Accipe nunc quæ poſt ejus ſanctæ „memoriæ viri", Pontificis Bonifacii, "in Africa literas geſta ſunt, „& ſubveni hominibus, opem tuam in Chriſti miſericordia multò „avidiùs, quam ille poſcentibus, à cujus inquietudine deſiderant „liberari. Judicia quippe illis, & publicas Poteſtates, & militares „impetus, tamquàm executuros Apoſtolicæ Sedis ſententiam, ſive „ipſe, ſive rumores creberrimi comminantur, ut miſeri homines „Chriſtiani Catholici graviora formident à Catholico Epiſcopo, „quàm cum eſſent hæretici, à Catholicorum Imperatorum legibus „formidabant. Non ſinas iſta fieri, obſecro te : Per Chriſti ſan„guinem, per Apoſtoli Petri memoriam, qui Chriſtianorum Præ„poſitos Populorum monuit, ne violenter dominentur inter Fratres. „Ego Fuſſalenſes Catholicos, Filios in Chriſto meos, & Antho„nium Epiſcopum, Filium in Chriſto meum, benignitati Charitatis & „Sanctitatis tuæ, quia utroſque diligo, utroſque commendo. Neq; „Fuſſalenſibus ſuccenſeo, quia juſtam de me querimoniam inge„runt auribus tuis, quod eis hominem, nondùm mihi probatum, „nondùm ſaltem ætate firmatum, à quo ſic affligerentur, inflixi. „Neque huic noceri volo, cui quantò magìs ſinceram habeo cha„ritatem, tantò magìs pravæ ejus cupiditati obſiſto. Utriquè mi„ſericordiam mereantur : Illi, ne mala patiantur, ille, ne faciat. „Illi, ne oderint Catholicum, ſi à Catholicis Epiſcopis, maximèq; „ab ipſa Sede Apoſtolica, contra Catholicum eis non ſubveniatur „Epiſcopum ; iſte autem, ne ſe tanto ſcelere obſtringat, ut quos „molitur invitos facere ſuos, à Chriſto faciat alienos".

Fuſſala ante fuerat Hipponenſis Parochiæ Oppidum : Ex integro pertinax in parte Donati. Ipſam ſanctus Auguſtinus per miſſos eò Presbyteros, ac multam ipſorum prædicationem & paſſionem, Imperialibus adversùm Donatiſtas Legibus adjuvantibus, tandem perduxit ad Chriſtum Dominum. Et ut in bono firmaret, ipſam diſmembravit à ſua Cathedra, & ei dandum curavit novum Epiſcopum. Verùm Electus, dum omnia ad conſecrationem ſunt parata & præſentia, ex humilitate, & tanti oneris fuga clandeſtinè ſe ſubtraxit, atque ità ſanctus Auguſtinus, præſertim ad evitandas ſenis Primatis defatigationes, fuit compulſus in ejus locum ſufficere alium. Et tunc ad manum non habuit niſi Anthonium, ſuæ Eccleſiæ ac Epiſcopalis Monaſterii Clericum, "hominem ſibi nec„dùm probatum", & "necdum ætate firmatum", & tamen ipſum curavit

curavit conſecrari. At ecce hic juvenis, & primus Neophytorum Epiſcopus memoriæ ſuæ non infixit Canonem, quem ad juvenem etiam Timotheum ſcripſit ſanctus Paulus: "Juvenilia deſideria fu„ge". Cœpit ſuam Plebem vexare, concutere, exſpoliare, & eſſe ſuſpectus de aliis. Hinc ipſum Fuſſalenſes detulerunt ad Provinciæ Synodum, & impetrarunt, licet non degradari, tamen compeſci, circumſcribi, puniri. Eam novæ Diœceſis partem, quam maximè vexaverat, Synodus ipſi abſtulit, & denuò adſcripſit Cathedræ Hippponenſi. Nempe "Caſtellanos, & illius Regionis ho„mines, qui de intolerabili ejus dominatione, de rapinis, & di„verſis oppreſſionibus, & contritionibus" fuerant veraciter conqueſti. Nova iſta Cathedra videtur fuiſſe ſponſa ſine dote: Hanc Anthonius videtur violenter extorſiſſe. Quidquid ſit, à Synodi ſententia provocavit ad Bonifacium Pontificem, & propter Primatis teſtimonium meruit abſolvi, purgari, ac reparari. Attamen cum ſalutari clauſula: "Dummodò preces & teſtimonium veritate ni„tantur". Iſto interim Decreto fultus Anthonius impetrare ſtuduit publicas Poteſtates & militares impetus, qui Apoſtolicam ſententiam exequerentur. "Qui invitos facerent ſuos". Hoc eſt, qui ſuæ Cathedræ ablatos, & Hipponenſi redditos Caſtellanos violenter cogerent ad ipſum redire. Talia aut ipſe ſparſit in ſuum Populum, aut ſpargi curavit, vel permiſit. Hinc miſeri ac Neophyti Fuſſalenſes jam Catholici graviora formidabant à Catholici Epiſcopi turbulentia, quam ántea Donatiſtæ formidârant à pœnalibus Catholicorum Principum legibus. Hinc apud Celeſtinum Pontificem accuſarunt non ſolum Anthonium, ſed & ipſum ſanctum Auguſtinum, tamquàm horum Malorum fontem, qui talem ipſis donaſſet Epiſcopum. Quæ res ſenem Auguſtinum adeò afflixit, ut ſuum Epiſcopatum voluerit deponere, & ſemetipſum damnare ad perpetuam pœnitentiam. Ex quibus omnibus diſcimus, quod non ſoli Africani Epiſcopi adversùm ſuas Synodos, ſed etiam Africani Populi adversùm ſuos Epiſcopos conſueverint Romanos Pontifices invocare. Et Apoſtolicæ Sedis judicia erant iſthic tanti ponderis, tantæque reverentiæ, ut ad ipſa exequenda publicæ etiam Poteſtates, ac militares impetus eſſent in promptu.

Hæc ſancti Auguſtini epiſtola eſt luculentiſſimum, atque inconcuſſum pro Romanis Africanorum Epiſcoporum appellationibus teſtimonium. Hinc audio in Gallia aut imprimi aut proximè

impri-

imprimendam Diſſertationem, quæ ipſam ſuadeat eſſe ſpuriam & ſuppoſititiam, ideòque ſtramineæ authoritatis. Neſcio quod hominum genus non minori hodie ergà Apoſtolicæ Sedis dignitatem odio æſtuat, quam Martinus Lutherus, aut Joannes Calvinus erga plures Catholicas veritates. Hinc uti hi erga Divinas, quas in ſuos errores nullo poſſint fuco detorquere, literas imitantur Marcionem, aut Manichæum, & nobis auferunt Machabœorum libros, ſanctorum Jacobi, & Judæ epiſtolas, & quædam alia, ità iſti pari impudentia graſſantur in certiſſima ſanctorum Patrum Monimenta. Iſta namque epiſtola adeò clarè refert ſancti Auguſtini faciem, ut ſi hodie in neſcio quo campo per ſortem reperiretur, omnes ſancti Auguſtini ſtylo vel leviter aſſueti unanimiter clamarent eſſe manifeſtum ejus fœtum. Optârim ut iſtorum Sapientum aliquis ſub Auguſtini nomine nobis fingat talem epiſtolam: Erit toti Mundo ſummus vates. Norunt ſua nugamenta nunquàm perſuadenda Mundo, nihilominùs cenſent piſcandum, ſperantes hinc inde aliquos aut capere, aut dimittere cum ſcrupulo.

Exhæredandæ epiſtolæ præcipuum fundamentum audio eſſe præſertim hæc verba: "Me ſanè, quod confitendum eſt Beatitudini „veſtræ, in iſto utrorumque periculo tantus timor & mœror ex„cruciant, ut ab officio cogitem gerendi Epiſcopatus abſcedere, & „me lamentis errori meo convenientibus dedere, ſi per eum, „cujus Epiſcopatui per imprudentiam ſuffragatus ſum, vaſtari „Eccleſiam Dei, & quod ipſe Deus avertat, etiam cum vaſtantis „perditione perire conſpexero". Apoſtolicæ dignitatis Oſores cenſent talia verba non cadere in virum conſtantem, præſertim in ſanctum Auguſtinum. Reſpondeo ſanctum Auguſtinum fuiſſe delicatæ conſcientiæ ideoque verba hæc ejus moribus omninò conſonare. Nam ſimilia ſcribit etiam ad ſuum Primatem Xantippum, agens de Presbytero illo, quem ſolus ſine ſex Collegarum aſſiſten-
Epiſt. 236. tia damnaverat: "Ne ſi quid pernicioſius eruperit, languens im„putem mihi". Legantur duæ ad Alipium, & alia ejuſdem Au-
Epiſt 224. 239. 250. guſtini ad ſanctum Paulinum epiſtolæ, & videbis ipſum fuiſſe anxiè timoratum. Et certè in creandis Epiſcopis ita mandat Apoſtolus: "Nemini citò manus impoſueris, ne communices peccatis „alienis". Quod omnia indigni Epiſcopi peccata devolvantur in Promotorem, demonſtrat ſanctus Iſidorus Peluſiotes. Porrò in evehendo Anthonio ſanctus Auguſtinus, licet ex cauſſis, fuerat præ-

præcipitantior. Hinc ipſum, ubi tot illius facinora vidit, acerbiſſimè momordit conſcientia. Et quò morderet, niſi ad deponendum Epiſcopatum, atque ita agendam humilem pœnitentiam? Hanc enim legem ſacri Canones imponunt Indignorum Promotoribus. Et quod S. Auguſtinus ad deponendum ex cauſſis Epiſcopatum fuerit paratiſſimus, ejus qualibuſcumque lectoribus eſt exploratiſſimum. Nec mirandum eſt, quod novi Dogmatiſtæ averſentur hanc epiſtolam. Etenim ipſa demonſtrat, & altiſſimè clamat, quod S. Auguſtinus, Numidiæ Primas Valentinus, & fermè omnes iſtius Provinciæ Epiſcopi, à Carthaginenſi Primate Aurelio, dum Romanas etiam Epiſcoporum appellationes arietare cœpit, retroceſſerint, & famoſæ illius ad Celeſtinum Pontificem epiſtolæ ſeſe non miſcuerint, immò conſtanter fuerint refragati. Quare præſens Auguſtini epiſtola pari voce clamat iſtam Aurelii epiſtolam eſſe prævaricatoriam, ac infelicem optimi Aurelii Lapſum.

Prætermitti non poſſit etiam Primoſi, Thiganenſis apud Cæſaræenſes Mauros Epiſcopi, Romana appellatio, de qua Africanus Codex: "Proteſtatos eſſe præterea Mauros Cæſaræenſes conſtat, „Primoſum per Principales civitatis Thiganenſis conventum literis eorum fuiſſe, ut ſecundùm Principalia Scita plenario Concilio ſui præſentiam faceret. Et, ut oportuit, requiſitus Primoſus, repertus non eſt, ſicut Diaconi renunciaverunt. Sed quia „popoſcerunt eidem Mauri de plenario Concilio oportere literas „deſtinari ad venerabilem Fratrem, Senem Innocentium, has placuit mitti, ut agnoſcat Primoſum requiſitum à Concilio, & „minimè fuiſſe repertum". Primoſus à ſuo Populo de neſcio quibus accuſatus apud ſuæ Provinciæ Synodum, ex quibus neſcio cauſſis detrectavit comparere, ſed ab Imperatore Honorio ſupplicavit aliud Epiſcopale Judicium. Hoc enim tolerabat Africana diſciplina: Quicumque ab Imperatore cognitionem Judiciorum publicorum petierit, honore proprio privetur. Si autem Epiſcopale Judicium „ab Imperatore poſtularit, nihil ei obſit". Et Princeps Primoſum tranſmiſerat ad plenariam totius Africæ Synodum. Rectè: ſecundùm Canones. Verùm Primoſus nec iſthic comparuit. Creditus eſt Romam provocaſſe, & abiiſſe ad Papam Innocentium. Hinc Synodus duxit Pontificem de omnibus i[illegible]endum, appellationem tamen pleniſſimè venerata. Facta hæc [illegible]ante Pontificatum

Zozimi, adeoque ante lites de Apiarii Presbyteri, & omnis inferioris Cleri appellationibus. Unde nullum, ad quod novi Dogmatiſtæ jam ridiculè recurrunt, tunc erat "Interim". Erat pura Africanæ Eccleſiæ conſuetudo. Quare ejus vigore Primoſus appellavit.

CAPUT XXII.

Diſcutiuntur Scriptoris Anonymi Senſa circa laudatam S. Auguſtini Epiſtolam.

HUic epiſtolæ, cujus tamen Natales infamare non præſumit, interpretandæ etiam ſe commiſcet Scriptor Anonymus. Memorat Synodum illam, ex qua Aurelius Primas iſtam infeliciſſimam adversùs Romanas Epiſcoporum etiam appellationes epiſtolam ſcripſit ad ſanctum Celeſtinum, & pergit: "Davidius ingenuè fatetur veram mentem Epiſcoporum Africæ in hoc Concilio fuiſſe omninò condemnare & abrogare uſum appellationum ad Sedem Apoſtolicam in Epiſcoporum ac Presbyterorum cauſſis. Inſuper ſibi perſuadet in hoc caſu hos Epiſcopos nec bonâ fide, nec ſinceritate caruiſſe, ſed oratione continenti ſic fatur: Equidem credo huic abrogationi in ipſa Africa locum non fuiſſe. Enim verò animadvertimus tempore circiter hujus abrogationis, ſub eodem Pontifice Romano, quo promulgata fuit, celeberrimum non ſolùm Africæ, verùm etiam univerſæ Eccleſiæ Epiſcopum, ſcilicet ſanctum Auguſtinum, qui hujus controverſiæ principio interfuerat, non obſtitiſſe, immò verò annuiſſe appellationi Anthonii, Fuſſaliorum Epiſcopi, à Judicio Synodi Provincialis ad Apoſtolicam Sedem". Reſpondeo Davidium rectà ſentire. Etenim ſanctus Auguſtinus, & cum ipſo S. Alipius, S. Poſſidius, Numidiæ Primas Valentinus, plurimique alii ſanctiores & doctiores Afrorum Epiſcopi, hujus controverſiæ principio, quoniam de ſolis Clericorum appellationibus tractabat, non ſolummodò adſuerunt, ſed inſuper cauſſam generosè ac intrepidè adjuverunt, ſcientes à

ſe

ſe defendi avitam ac bonis anchoris nixam ſuæ gentis conſuetudinem. Aſt ubi viderunt Aurelium ſalire extra metas, & contra Apoſtolicos Canones, itemque contra perpetuam gentis conſuetudinem prorumpere ad proſcribendas Epiſcoporum appellationes, retraxerunt manus, & dilectiſſimum Primatem Aurelium, S. Petro Apoſtolo poſtponentes, deſeruerunt. S. Auguſtinus iſtam Anthonii appellationem non ſolummodò permiſit, ſed & ipſam appellandi conſuetudinem ſtabilivit exemplis & rationibus. Eandem adjuvit Primas Valentinus.

Attamen Anonymus, ne manifeſtos veritatis triumphos permittat Joanni David, tacere non ſuſtinet: "Prima fronte reſpondere „poſſem, cum Anthonius appellaverit, antequàm Africani Celeſtino Papæ ſcripſerint, aut literas acceperint ab Attico Conſtan„tinopolitano & Cyrillo Alexandrino de exemplaribus Græcis Con„cilii Nicæni, mirum non videri, ſi ſanctus Auguſtinus & cæteri „Africæ Epiſcopi huic appellationi non obſtiterint. Quippe cum „Bonifacio Papæ polliciti eſſent ex Decreto Concilii Carthaginenſis, „ſervaturos ſe pauliſper hanc appellationum diſciplinam, donec in„tellexerint ex inventis exemplaribus Nicæni Concilii, an vera „eſſet citatio Canonum Nicænorum in Commonitorio Legatorum „Zozimi. At nemo dubitare poteſt hanc appellationem Anthonii „Fuſſalenſis Epiſcopi anteceſſiſſe acceptioni literarum Attici & „Cyrilli". Reſpondeo eſſe frivolum effugium. Etenim iſta tranſactio; ſeu iſtud "Interim" nequaquàm fuit circà appellationes Epiſcoporum. Circa has nec erat, nec unquam fuerat ulla controverſia Tranſactio fuit circa duo. Primò circa ſervandam in Epiſcoporum appellationibus formam Sardicenſis Canonis, quem Zozimus appellabat Nicænum. Deinde iſta tranſactio fuit circa provocationes Clericorum. Romana Sedes affirmabat ipſas probari ac juberi per Nicænos Canones, & Africana Eccleſia profitebatur ſe ab iſtis, utpotè Spiritu Dei conditis, & totius Mundi reverentiâ conſecratis, nolle diſſonare: Hinc igitur ſtipulatum eſt, ut uſque ad repertam veritatem inferior etiam Clerus poſſet Romam provocare. Contra priorem conſuetudinem. Propter reverentiam Apoſtolicæ Sedis & Nicæni Concilii. Hæc eſt certa veritas inferiùs demonſtranda. Proinde nequaquam in hujus tranſactionis, ſed in ſolam avitæ conſuetudinis vim Anthonius appellavit: Et Epiſcoporum nullus vel ſomniavit intercedere. Aurelii Primatis, & ipſi adhærentium Epiſcopo-

ſcoporum interceſſio non cœpit, niſi poſt adductos ex Oriente Nicænos Canones.

Pergit Scriptor Anonymus: "Quamvis hæc ſolutio adeò certa „ſit, ut nullum hac de re dubitandi locum relinquat, exiſtimo „tamen, accuratiùs perpensâ hiſtoriâ hujus Anthonii Fuſſalenſis, „ipſum nunquàm Juridiciali appellatione ad Papam provocaſſe, „quamvis negare nolim ad ipſum confugiſſe, & opem ejus im„ploraſſe. Hanc autem agendi rationem irritam eſſe ætate ſancti „Cypriani, iis omnibus qui pro factis judicia timent, & ſuarum „rerum odio mutari omnia ſtudent, oſtendimus capite primo hujus „operis. Igitùr fatemur Anthonium Romam confugiſſe, non „ſecùs ac anteà confugerat Baſilides, de quo mentionem facit ſan„ctus Cyprianus. Ad quem, hæc verba", Pergens Romam, "ex„plicans Rigaltius, hanc Notam efformavit: Quo ſolebant con„tumaces, ut procul ab his, quibus erant noti, faciliùs falle„rent". Reſpondeo iſtius ſolutionis certitudinem abundè patere ex Dictis. Porrò Anthonius, ſi Romam confugerit, & Romanæ Sedis opem imploraverit, quomodò non appellavit? Etenim imploravit opem contra Africanæ Synodi de ſe judicium, ipſumque poſtulavit retractari & reſcindi: Quod quid eſt aliud, quàm appellare. Deo laus, quod Anonymus propria & conſueta dumtaxat verba neget, rem verò atque ſubſtantiam profiteatur. Laudamus admirandam potentiam veritatis. An Judiciales appellationis apices Anthonius adhibuerit, parùm refert. Certè ipſos in ſuis Appellantibus nunquàm exquiſivit Eccleſia. Et addo iſtos apices omninò fuiſſe obſervatos ab Anthonio. Lucet ex his ſancti Auguſtini verbis: "In illis autem multiplicibus Geſtis, quibus de „illo noſtrum judicium continetur, &c". Affirmat iſta Geſta fuiſſe tranſmiſſa Romam, ideòque Eccleſiaſticos apices huic appellationi non defuiſſe. Eadem eſt ratio Baſilidis. Quod Romam appellaverit, eſt ipſâ meridianâ luce clarius. Petrus de Marca cœpit primus lucidam diem commentis obnubilare. Porrò Nicolaus Rigaltius ſcribit verum. Etenim omnes novimus Apoſtolicam Sedem vafrorum hominum obreptionibus fuiſſe ſemper obnoxiam. Attamen idem Scriptor Romanas appellationes, aliaſque Romanæ Cathedræ dignitates nequaquàm abnuit. Lucet ex illis, quæ in ſuo Commentario ſcribit ad ſexageſimam ſeptimam ſancti

Cypria-

Cypriani epiſtolam, tractantem de cauſſa Martiani Epiſcopi Arelatenſis.

Anthonii Fuſſalenſis cauſſam Scriptor Anonymus largè exponit, & concludit: "Præter hanc Auguſtini epiſtolam nihil nobis hujuſ„modi litis narrationem amplificat, in illa nulla mentio fit Judi„cialis appellationis, aut judicii à Romano Pontifice in hac cauſſa „pronunciati. Sed è contra valdè credibile eſt Papam hoc negotium „in eo reliquiſſe ſtatu, in quo ab Afris judicatum fuerat, pre„ceſque ac ſollicitationes Anthonii, hominis perfidioſi, adſperna„tum fuiſſe". Reſpondeo ab Anonymo nobis ſubminiſtrari fundamenta, ex quibus non temerariè ſuſpicemur iſtam ſancti Auguſtini epiſtolam ab ipſo nunquàm fuiſſe perlectam. Etenim ex adductis jam verbis manifeſtum eſt, quod Anthonius ſervaverit Judicialem formam Eccleſiaſticæ appellationis. Item manifeſtum eſt, quod Bonifacius Pontifex appellationem admiſerit, cauſſam retractiverit, ac reformaverit Africanæ Synodi indicium. Sancti Auguſtini verba ſunt lucida: "Anthonius judicia, & publicas „Poteſtates, & militares impetus comminatur, tanquàm executuros „Apoſtolicæ Sedis ſententiam". Et adjungit quædam ſententiæ verba: "Si ordinem rerùm nobis fideliter indicavit". Verùm adversùs hujus ſententiæ executionem Celeſtino Pontifici non ſolus Auguſtinus ſupplicavit, ſed etiam Numidiæ Primas, & plures haud dubiè Epiſcopi. "Venerabilis Senex", inquit Auguſtinus, "ad tuam Sanctimoniam univerſa retulit". Et adjungit: "Et jube „tibi quæ directa ſunt omnia recitari. Vide Epiſcopatum qualiter „geſſerit, quemadmodùm judicio noſtro uſque adeò conſenſerit „communione privatus, niſi priùs Fuſſalenſibus omnia redderen„tur". Et infra: "In illis multiplicibus Geſtis, quibus noſtrum „de illo judicium continetur, magìs deberem vereri, ne tibi minùs „ſeverè, quam oporteret, judicaſſe videamur, niſi ſcirem vos tam „propenſos ad miſericordiam, ut non ſolùm nobis, quia illi pe„percimus, verùm etiam ipſi exiſtimetis parcendum". Rationes ſunt lucidæ, nec egent commentariis. Exiſtimo Celeſtinum ipſis fuiſſe permotum, cenſuiſſe Bonifacii judicium fuiſſe Anthonii obreptionibus extortum, ceſſaſſe à promovenda executione, atque ita reliquiſſe negotium in eo ſtatu, in quo fuerat poſitum ab Africano Judicio. Et hæc forſitan eſt ratio, ex qua Anthonius ſe adjunxerit Aurelio, atque ità Epiſcopale Romanæ appellationis

jus, quod anteà verbo & opere conſtanter defenderat, ac invocarat, cœperit contumaciter impugnare. Etenim omninò videtur adhæſiſſe Aurelio.

Scriptor Anonymus pergit: "Jam ergò ſincerè diſcutiamus ar„gumenta, quibus appellatio hæc Anthonii ad Sedem Apoſtoli„cam comprobari poſſit. Dicunt ſanctum Auguſtinum Pontifici „prodere tria exempla Epiſcoporum Provinciæ Cæſaræenſis, ſci„licet Priſci, Victoris, & Laurentii, qui ab Apoſtolica Sede „judicati fuerant, & adversùs quos judicia in Synodis Provincia„libus lata, ab eadem Sede fuerant confirmata, ne hunc Epiſco„pum in ſuam Sedem reſtituat, & judicia ab Africanis in eum „lata vim habeant, ſeu firma atque inconcuſſa ſtare poſſent". Adducit ſancti Auguſtini verba, & proſequitur: "Reſpondeo ex „his non conſequi Anthonium Fuſſalenſem Juridicialis appellationis „libello provocaſſe ad Pontificem Romanum, ſed ſolùm auxilium „ejus imploràſſe, ne judicium contra ſe latum exequeretur. At „ſi quis inſtet de his verbis", Ipſa Sede Apoſtolica judicante, vel aliorum judicata firmante, "dico tres Epiſcopos, Priſcum, Vi„ctorem, & Laurentium, quorum exemplſum ſanctus Auguſtinus „prodidit, ad Pontificem confugiſſe, & ad eum provocaſſe medio „tempore, quod fluxit inter Concilium Carthaginenſe anni qua„dringenteſimi decimi noni, & Pontificatum Celeſtini, ſub quo „Africani ex literis Attici Conſtantinopolitani, & Cyrilli Alexan„drini, inventa eſſe exemplaria Græca Concilii Nicæni, Com„monitorio Legatorum minimè congrua, intellexerunt. Quo „quidem exiguo tempore Africani ſe diſciplinam appellationum „ad mentem Concilii Sardicenſis pauliſper ſervaturos polliciti & „pacti erant. At verò ità ſe rem habuiſſe, luce meridiana cla„rius eſt. Quippe cum nemini homini dubium ſubolere poteſt, „quia ſanctus Auguſtinus hæc, quæ profert, exempla à ſuis tem„poribus non remotiſſima, ſed recentia exiſtimat": Quæ ut à noſtris temporibus remotiſſima non requiram, recentia memorabo. "At ex his Epiſcopis negotium Laurentii potiſſimè neceſſe eſt in „hoc tempus rejicere. Quoniam conſtat eum ſubſcripſiſſe Conci„lio Carthaginenſi anni quadringenteſimi decimi noni, & de ap„pellationibus in eo exagitatis ſuffragium tuliſſe; ideoque tunc „temporis appellaſſe, non prorsùs incredibile videtur. At verò „dubitandi locus non relinquitur, quin ante primum annum Pontifica-

„tificatus Celeſtini appellaverint, proindeque negotium in primæ „cognitionis ſententia judicatum fuerit, quippe cum ejus exem„plum adducat ſanctus Auguſtinus hâc epiſtolâ congratulatoriâ, „quam primo Pontificatus anno ad Celeſtinum miſit. Ergò ma„nifeſtè conſequitur appellationem Laurentii medio tempore inter „annum quadringenteſimum decimum nonum, & annum quadrin„genteſimum vigeſimum tertium, quo Africani hanc diſcipli„nam pauliſper admiſerunt, contigiſſe. Igitur ex hac Auguſtini „epiſtola colligere debemus Anthonium Fuſſalenſem, & tres alios „Epiſcopos, Priſcum, Victorem, & Laurentium, ad Romanum „Pontificem nullatenùs appellaſſe, ſed ejus tantummòdò auxilium „vehementer imploraſſe. Vel ſi eos appellâſſe tandem aliquandò „fateri neceſſe ſit, appellationem contigiſſe temporibus illis, non „ſuſpectis, quibus" pauliſper "hanc diſciplinam Africani ſuſtinere „non noluerant. Quamobrem inſulſum eſt concludere abroga„tionem appellationum, quam Africanos ſincerè & bona fide „promulgaſsë fatetur Davidius, vanam & ſupervacaneam fuiſſe in „ipſamet Africana Eccleſia, ſeu executione caruiſſe".

Errores varii. Primus eſt, quod dicat Anthonium imploraſſe ſolum Apoſtolicæ Sedis auxilium, ne judicium contra ſe latum exequeretur, ideoque non appellaſſe. Etenim Anthonius imploravit auxilium, quo Bonifacius datum de ipſo ab Africana Synodo judicium retractaret ac reformaret: Ut non quovis modo, ſed mediante dictâ retractatione ac reformatione datum contra ſe judicium vetaret mitti in executionem Certè Romanus Pontifex Provincialium Synodorum judicia alio modo non poteſt ab executione prohibere aut ſuſpendere: Niſi fortè per gratiam, quæ tunc in uſu non fuit, ex plenitudine poteſtatis. Etiam libellus, aliique Judiciales apices non defuerunt. Et tale implorare auxilium, quid eſt aliud, quam appellare? Etenim in literis ad ſanctum Papam Innocentium ſcripſit ſanctus Joannes Chryſoſtomus: "Ad „Synodum appellavimus, & judicium inquiſivimus". Et ſubjunxit: "Ea quæ perperàm fiunt, non ſolùm deploranda, ſed & corri„genda ſunt. Et ideò Charitatem veſtram obſecro, ut provocetur „ad condolendum, faciendaque omnia, quo mala hæc ſiſtantur". Paraphraſticè exponit, quid ſit appellare. Oſtendit non eſſe aliud, quàm implorare Synodale Romani Pontificis auxilium. Patienter feramus Anonymum, dummodò rem fateatur, ludere in vocabulis

cabulis, & ità ſuam & ſui dilecti Petri de Marca calamitatem conſolari.

Secundus error eſt, quod denuò recurrat ad iſtud "Interim", ad iſtud temporale Pactum inter Romanam & Africanam Eccleſiam, atque ità moliatur avitum Africanorum Epiſcoporum jus ſubvertere. Etenim iſtud Pactum ſolas inferioris Cleri appellationes attigit, nequaquam Epiſcoporum. Et abundè hoc patet vel ex ſolis hìc per Anonymum adductis ſancti Auguſtini verbis: "Quæ ut à noſtris temporibus remotiſſima non requiram, recentia „memorabo". Auguſtinus palam affirmat eſſe etiam antiquiſſima Epiſcopalium ad Romanam Sedem appellationum apud Afros exempla, ideoque ipſas iſthìc ſemper viguiſſe. Quod ipſum in ſuperioribus eſt abundè demonſtratum ex aliis Auguſtini teſtimoniis. Auguſtinus hìc laudat antiquiſſima ac recentia exempla: Quis dubitet etiam fuiſſe medii temporis? Et vox, "Recentia", non importat res heſternas, ideòque tres iſtæ appellationes videntur contigiſſe ante Pontificatum Bonifacii. Etenim Auguſtinus affirmat Africanum, quo Anthonius quâdam Epiſcopalis dignitatis portione mutilabatur, judicium non eſſe novum aut inſuetum, ideòque à Bonifacio fuiſſe non rectè circumductum. Inſuetum non eſſe etiam apud Romanam Eccleſiam. Quoniam ipſa circa appellantes ad ſe Africanos judicaſsét talia, aut certè talia Africanarum Synodorum judicata confirmaſsét. Si inter talium ſententiarum authores vel confirmatores Pontifices fuiſſet etiam ipſe Bonifacius, quomodò iſtam formam circa Anthonium improbaſsét? Sanctus item Auguſtinus tria vicina appellationum exempla adducit ex eadem Provincia: Et ſupra audivimus quartum Primoſi Thigarenſis Epiſcopi. Quare dubitandum non eſt, quin per omnem Africam fuerint longè plura. Hæc etiam fortiter ſuadent memoratum à ſancto Auguſtino Laurentium non fuiſſe Icoſitanum Epiſcopum, Legatum Cæſaræenſis Mauritaniæ. Etenim ille per Romanam & Africanam Eccleſiam erat privatus honore & facultate ſolemniter ſedendi in ſuo Epiſcopali Throno, adeoque certum eſt iſtiuſmodi virum non fuiſſe Synodalem Legatum ſuæ Provinciæ.

Tertius error eſt, quod Anonymus Epiſcopalium appellationum abrogationem adſcribat omnibus Africanis Epiſcopis. Uti ejus dilectus Petrus de Marca ſceleratas Philippo-Politani Conventiculi literas adſcribit toti Eccleſiæ Orientali, ità ipſe iſtas infeliciſſimas

feliciſſimas literas adſcribit toti Africanæ Synodo. Peſſimè. Etenim
fuerunt à ſolo Aurelio, & quibuſdam ipſi adhærentibus Epiſcopis.
Sanctus Auguſtinus, & cuncti cum ipſo meliores ac doctiores
Epiſcopi ſancto Apoſtolo Petro conſtantiſſimi adhæſerunt. Porrò
an Aurelius ſincerâ & bonâ fide iſtam abrogationem tentaverit,
ignoro. Videtur ob Zozimi Pontificis in avitam ſuæ gentis con-
ſuetudinem tentamina fuiſſe lapſus in verbum Apoſtoli: "Ira viri
„juſtitiam Dei non operatur". Videtur ex ira cecidiſſe in tene-
bras, atque ità in tenebroſa Decreta. An tales tenebræ non au-
ferant bonam fidem, permitto aliis judicandum. Quidquid ſit,
abrogatio manſit ſine effectu & executione. Etenim proximi Suc-
ceſſores Aurelii improbarunt audaciam, & circumduxerunt. Hinc
Fulgentius Ferrandus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus,
& Creſconius Africanus Epiſcopus, non remoti ab Aurelii tempore,
in ſuis Collectionibus laudant Sardicenſes Canones, & Romanas
Epiſcoporum appellationes. Res ſuo loco exponetur.

CAPUT XXIII.

Examinatur quædam Gallicana circa hanc quæſtionem Epiſtola.

DUm hæc ſcribo, neſcio quis in Gallia vir do-
ctus ad alium in Alma Urbe Eruditum ſcripſit
hac de re epiſtolam. Et continet quædam non
ſpernenda. Hinc ipſam cenſui diſcutiendam,
& integram apponendam: "Qui epiſtolam du-
„centeſimam ſexageſimam primam Auguſtini
„ad Celeſtinum impugnant, & eidem conten-
„dunt non rectè attribui, hoc præcipuè nituntur argumento:
„Quod ſi verè ſit Auguſtini, ergo & ille cum ſuo Primate ap-
„pellationi conſenſit, quam ad Sedem Apoſtolicam Anthonius
„Fuſſalenſis interpoſuerat. Immò & tres Provinciæ Cæſaræen-
„ſis Epiſcopos eandem Sedem appellaſſe fatendum erit. Nec
„etiam antiquiora defuiſſe ejuſmodi provocationum exempla.
„Hoc Adverſarii cum Africana diſciplina omninò pugnare clamãt,
 proinde

„proindèque cum Auguſtino: Cum Africanæ Eccleſiæ Dux Au-„relius fuerit, Auguſtinus ingenium. Novimus & nos, quan-„tum ab his Tranſmarinis Judiciis Africani Patres abhorruerint „jam indè à Cypriano. Id Auguſtini, Aureliiíque tempore po-„tiſſimum enituit. Vix dum etiam huic Eccleſiæ pax ab Hilde-„rico reddita fuerat, cum in Concilio generali Carthagine ha-„bito legenda ſubſcribendaq; oblata ſunt aliquot Decreta, Au-„relio Præſide olim ſancita, inter quæ tria ſunt, quæ Tranſ-„marinas appellationes omnimodis vetant. Et hoc authore Bo-„nifacio Carthaginenſi".

Reſpondeo Africanam Eccleſiam Romanis non Epiſcoporum, ſed ſolius inferioris Cleri appellationibus olim fuiſſe adverſatam, ideòque hæc omnia Commenta eſſe inania, & ad rem non facere. Quod iſta Eccleſia etiam Epiſcoporum appellationes detrectaverit, primus ſub Sole effutiit Joannes Calvinus, & poſt ipſum Marcus Anthonius de Dominis. Uterque ſine fundamento. Et hæc à Romanæ Eccleſiæ Æmulis invaſa S. Auguſtini epiſtola eſt adeò lucidè legitimum ejus verbum, ut ſola ſufficiat omnem toti Mundo eximere ſcrupulum de iſtis appellationibus. Eſt irrefragabile pro ipſis teſtimonium. Hinc nemo miretur ipſam arietari ab iſto hominum genere. Ità Marcion ſacras literas, quas detorquere non poterat, clamavit ſpurias, & proſcripſit. Et ab avito Eccleſiæ ſuæ ſenſu ac more nequaquàm receſſit Primas Bonifacius. Etenim reſuſcitati ab ipſo ac innovati Aurelianarum de hac re Synodorum Canones ſunt hi tres: "Qui in Africa non com-„municat, ſi auſus fuerit in Tranſmarinis, damnetur. Ad Tranſ-„marina qui putaverit appellandum, à nullo intra Africam in com-„munionem ſuſcipiatur. Ut nullus ad Tranſmarina audeat appel-„lare". Sunt Canonum compendia, ideòque & ipſorum, & Bonifacii Primatis, ac ipſi adſidentis Synodi ſenſus eſt ex integro originalium Canonum contextu diſcendus. At verò illi omnes palam ſanciunt adversùm ſolas appellationes Clericorum ac Laicorū.

Primi Canonis contextus in Africano Codice eſt hic: "Quicumque non communicans in Africa, ſi in Tranſmari-„nis ad communionem obrepſerit, jacturam Clericatus acci-„piat". Non Epiſcopatus jacturam, ſed Clericatus. Quia nempe ſancitur in ſolos Clericos. Eſt Carthaginenſis, octavo decimo iſtius ſæculi anno ad Zozimi Pontificis gratiſſimam con-

tra

tra Pelagianos Tractoriam publicandam celebrati, Concilii Canon decimus nonus, & integer ſic habet: "Placuit ut quicum-„que non communicat in propria Provincia, & in aliis Provin-„ciis vel Tranſmarinis partibus ad communicandum obrepſerit, „jacturam communionis vel Clericatus accipiat". Laicus communionis, Clericus jacturam Clericatus. Palàm agit non de Epiſcopis, ſed de ſolis Laicis & Clericis. Fervebat & bulliebat tunc appellantis Apiarii quæſtio. Hinc Synodus, ne directè in Pontificem ac Romanam Eccleſiam videretur ſtatuere, ſic libravit Canonem, ut & Laicorum appellationes comprehenderet. Eadem de cauſſa addidit: "In aliis Provinciis". Africani Codicis Compilator, quoniam revelatâ facie pugnabat pro Africanis moribus, expunxit iſtas moderationes, & Canonem contraxit ad ſolos Clericos. Propter Apiarium. Attamen non præſumpſit ad Epiſcopos extendere. Eadem omnia egit author alterius Collectionis, quæ vulgò inſcribitur Africanum Concilium.

Tertius Canon in Africano Codice eſt hic: "Item placuit, ut „Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici in cauſſis, quas „habuerint, ſi de judiciis Epiſcoporum ſuorum queſti fuerint, „vicini Epiſcopi eos cum conſenſu ſui Epiſcopi audiant, & inter „eos definiant adhibiti ab eis Epiſcopi. Quod ſi & ab eis pro-„vocandum putaverint, non provocent ad Tranſmarina Judicia, „ſed ad Primates ſuarum Provinciarum: Sicut & de Epiſcopis „ſæpè conſtitutum eſt. Ad Tranſmarina autem qui putaverit „appellandum, à nullo intra Africam ad communionem ſuſ-„cipiatur". Hæc verba, "Sicut & de Epiſcopis ſæpe conſtitu-„tum eſt", exponunt ſola proximè priora: "Sed ad Primates „Provinciarum ſuarum". Secundus Canon eſt idem ipſe, hoc ſolummodò habens diſcriminis: "Quod ſi & ab eis provocan-„dum putaverint, non provocent niſi ad Africana Concilia, & „ad Primates Provinciarum ſuarum". Et prætermittit præfatam appendicem: "Sicut de Epiſcopis ſæpe conſtitutum eſt". Proinde Bonifacius ſolos legitimos, non prævaricatorios Aurelii Canones reduxit ac innovavit. Quod Aurelii Succeſſor Capreolus ab ejus prævaricatione ſtatim receſſerit, infra demonſtrabitur. Ipſius veſtigia ſecutus eſt Bonifacius.

Can. 28. Can. 125.

Pergit Gallicana epiſtola: "Sed quidquid ſit de appellationum „quæſtione, hoc certum, nihil inde contra epiſtolam, quam

„tuemur, poſſe confici. Horruêre Africani Tranſmarina Judi-„cia. Tamen ea ſe in Epiſcoporum cauſſis toleraturos, anno „quadringenteſimo decimo nono profeſſi ſunt, dum ab Orien-„talibus Eccleſiis Nicæni Canones haberentur", in quibus, "in-„quiunt", ſi ea quæ Fauſtinus attulit reperta fuerint, à nobis firmabuntur. "Nempe in perpetuum obſervanda". Aut ſi non inveniantur, collectâ Synodo de hoc in ſequenti tractabimus. "Hæc totius Concilii vox in extrema concluſione, & in epiſtola „ad Bonifacium. Hæc nominatim Alipii, ipſiuſque Augu-„ſtini".

Reſpondeo etiam hæc omnia præſertim agere de Clericorum appellationibus. Reſpondent enim huic interceſſioni Novati Sitifenſis Epiſcopi: "Nunc meminimus hæc Commonitorio etiam „de Presbyteris vel Diaconis contineri, qualiter audiri ab Epiſco-„pis ſuis vel à finitimis debeant, quod in Nicæno Concilio minimè „legimus. Unde nobis hoc ipſum jubeat Sanctitas veſtra recitari". Et Daniel Notarius recitavit Sardicenſem Canonem. Et poſt recita-tum S. Auguſtinus repoſuit: "Et hoc nos ſervaturos profitemur, „ſalvà diligentiori inquiſitione Nicæni Concilii". Et poſt varia Pri-mas Aurelius de omnibus per Zozimi Legatos adductis Capitulis concluſit: "Ea omnia aut ibidem", in Nicænis Canonibus, "reper-„ta à nobis firmabuntur, aut ſi non inveniantur, collectâ Synodo de „hoc in ſequenti tractabimus". Palmaris quæſtio erat de appella-tionibus inferioris Cleri. Ob motas turbas per Apiarium. De Epiſcoporum appellationibus, utpotè apud Afros ſemper uſita-tiſſimis, nulla erat hæſitatio, niſi de deinceps ſervanda forma præſcripta per Canones Sardicenſes, quam uſque tunc Africana Eccleſia aut ignorarat, aut certè non uſitaverat.

Proſequitur Gallicana epiſtola: "Nunc id videndum reſtat, „an Africani conſenſum, quem appellationibus Epiſcoporum „dederant, revocaverint, quovè id tempore. Nam ſi eo inter-„medio, quo appellationes toleraverunt, epiſtola ducenteſima „ſexageſima prima ſcribi potuit, nihil unquam ex toleratis vel „ab Auguſtino, vel à Cæſaræenſibus Mauris appellationibus con-„ficitur. Miſſi à Concilio Carthaginenſi in Orientem Legati, „eodem anno quadringenteſimo decimo nono redierè cum Ca-„nonibus Nicænis, in quibus nihil de his quæ Fauſtinus attu-„lerat. Hique Canones continuò relati ad Bonifacium vigeſi-

mâ

„mâ ſextâ Novembris. Hìc jam Africanis quid de appellationi-
„bus agendum foret, collectâ Synodo tractandum fuit. An ſta-
„tim id fecerint, fortè eſt incertum. Hoc certum, nihil de
„hac re ab ullo veterum prodi. Nequè porrò ullius in Africa
„Concilii ab anno quadringenteſimo decimo nono memoria eſt
„uſque ad illud, cujus ad Celeſtinum epiſtolam habemus. Hàc
„epiſtola Africani Patres, reverenter quidem, ſed ita apertè, ut
„nullo fuco eorum ſenſus obſcurari poſſit, nullo ſe modo ul-
„tramarinas provocationes jam toleraturos eſſe denunciant. An
„id jam antea vel ipſi Celeſtino, vel ejus Deceſſori Bonifacio
„denunciaverint, omninò non dicunt. Nihil indè in Africanis
„monimentis reperias, ut vix ullus ſit dubitandi locus, quin
„appellationes uſquè ad epiſtolam Synodalem Celeſtino ſcriptam
„fuerint toleratæ. Qui contrarium voluerit aſſerere, divinare
„poterit, non probare. Et tamen non dubia, ſed certa illi
„aſſerenda ſunt, ſi epiſtolam ducenteſimam ſexageſimam primam
„non eſſe Auguſtini velit evincere".

Reſpondeo de Romanis Epiſcoporum appellationibus nihil unquam apud Afros fuiſſe controverſiæ. Præſens omnis quæſtio originem duxit ex attentata appellatione Apiarii, & circa ipſam tota hæſit. Nihil intravit de Epiſcopis, niſi forma Sardicenſis. Hanc enim Apoſtolica Legatio voluit deinceps ſervari in Africa, aſſerens iſtos Canones eſſe Nicænos. Et quia iſti Canones, licet non circa ſubſtantiam, ſed circa ſolum modum volebant aliquid novi, ſuarum conſuetudinum tenaces Afri conſtanter noluerunt admittere, niſi edocti quod iſti Canones reverà eſſent Nicæni. Hos enim uti Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reverentiâ conſecratos omnis ſemper eſt venerata Eccleſia. Et hæc quæſtio duravit uſque ad memoratas Aurelii & quorundam Collegarum ad Celeſtinum literas. Plura intermediorum Actorum inſtrumenta omninò latent aut perierunt: Dum apparuerint, haud dubiè nos plura docebunt. Interim Aurelius, dum tranſmiſſos à Zozimo Canones certò vidit non eſſe Nicænos, horum quintum cœpit rimari diligentius & perſcrutari. At conturbato per iram mentis oculo. Hinc non ſolùm Laicos & Clericos, ſed ipſos etiam Epiſcopos credidit commiſſos ſuis Metropolitanis ac ipſorum Synodis, ideoque & iſtos non poſſe Romam provocare. Audienda ſunt epiſtolæ verba: "Presbyterorum quoque & ſe-

„quentium Clericorum improba refugia repellat Sanctitas tua,
„quia & nulla Patrum definitione hoc Eccleſiæ derogatum eſt
„Africanæ. Et Decreta Nicæna ſive inferioris Gradus Clericos,
„ſive ipſos Epiſcopos ſuis Metropolitanis apertiſſimè commiſe-
„runt". Affirmant varia. Primò, quod Romana Presbyterorum ac aliorum Clericorum appellatio adverſetur avitæ Afrorum conſuetudini. Secundò, quod iſtam conſuetudinem nulla Patrum definitio proſcripſerit aut circumſcripſerit. Tertiò, quod iſtæ proindè appellationes ſint improba refugia, ideòque ab Apoſtolica Sede penitùs repellendæ. Quartò, quod quintus Nicænus Canon etiam damnatos Epiſcopos committat ſuis Synodis, ideòq; & ipſos vetet Romam provocare. Et addunt: "Apertiſſimè". Aurelius palam profitetur Canonem huc uſque à ſe non fuiſſe plenè intellectum, ſe jam perveniſſe ad lumen, ideòque etiam Epiſcoporum appellationes deinceps à ſe non tolerandas. Affirmat Canonem eſſe apertiſſimum. Palàm profitetur eſſe ac ſemper fuiſſe diſcrimen inter Clericos ac Epiſcopos: Hos ſemper, iſtos nunquàm appellaſſe Romam, deinceps nullos eſſe appellaturos. Clericos propter avitam, & à nulla Synodo abolitam conſuetudinem, Epiſcopos propter noviter animadverſum & apertiſſimum Nicænum Canonem. Hic eſt lucidus epiſtolæ ſenſus. An uti apertè, ità & reverenter ſit ſcripta, permitto Lectori judicandum. Ejus namque irreverentia eſt apertiſſima. Nec eſt totius Africanæ Eccleſiæ aut Synodi, ſed paucorum cum Primate Aurelio Epiſcoporum, inter quos certum eſt nec ſanctum Auguſtinum fuiſſe, nec ſanctum Alipium, nec ſanctum Poſſidium, nec ullum Auguſtini Diſcipulum aut Fidelem. Eſt imperita ac prævaricatoria. Quid enim imperitius, quàm credere & ſcribere, quod quintus Nicænus Canon ſanciat pro damnatis & appellantibus Epiſcopis? Et ſibi ipſi non cohæret. Etenim damnatos à ſuæ Provinciæ Synodo Epiſcopos profitetur poſſe provocare ad Synodum Diœceſios. Quidni igitur & ad Romanum Pontificem? Etenim Canon palam agit de Provinciæ Synodo, ideoque vel utramquè provocationem interdicit, vel neutram. Quod Aurelii Succeſſor Capreolus ſtatim ab hac prævaricatione receſſerit, infra eſt demonſtrandum.

Pergit Gallicana epiſtola: "Porrò hæc epiſtola præceſſeritne,
„an ſecuta fuerit eam, quæ ex Synodo Africana ad Celeſtinum
„eſt ſcripta, non eſt ambigendi locus. Cauſſa Fuſſalenſis jam ſub

Bonifacio

„Bonifacio incepta, immò finita fuerat, unumque id reſtabat, ut „Bonifacii ſententia executioni mandaretur, ut hinc ad Celeſtinum „initio ſtatim ſui Pontificatus ſcribendum fuerit: Et ſanè id fecit „Auguſtinus, quippè qui Celeſtino pacificum ingreſſum gratule„tur. Nihil ſimile in illa Concilii epiſtola, neque ullum verbum „de promotione Celeſtini, ut illam ſcriptam appareat anno qua„dringenteſimo vigeſimo tertio, ante eas turbas, quæ poſt Honorii „mortem Italiam ab Africa diviſerunt; hanc anno ferè quadrin„genteſimo vigeſimo ſexto, eiſdem turbis jam ſedatis".

An S. Auguſtini contra Anthonium Fuſſalenſem ad S. Papam Celeſtinum epiſtola prævaricatoriam Epiſtolam præceſſerit, an ſecuta fuerit, eſſe omninò poſſit ambigendi locus. Adductam tamen, quæ præceſſiſſe ſuadet, rationem fateor non eſſe frivolam. Accedit & alia. Etenim prævaricatoria Epiſtola habet hanc inſcriptionem: "Domino Dilectiſſimo & Honorabili Fratri Celeſtino „Aurelius, Palatinus, Anthonius", &c. Hic eſt omninò Fuſſalenſis Anthonius, qui huic Epiſtolæ, ſi Auguſtini epiſtolam præceſſiſſet, nunquàm fuerat ſubſcripturus. Quâ enim fronte per Romanam Sedem reparatus non ſolummodò Reparatricis authoritatem, ſed & ipſam ſui reparationem arietaſſet? At verò poſt ſcriptam Auguſtini epiſtolam, & ab ipſa impetratam factæ per Bonifacium Pontificem reparationis circumductionem, aut certè ſuſpenſionem, ira occupavit hominem, atque ita fecit facilem ad ſe de Celeſtino vindicandum. Igitur poſſit S. Auguſtini epiſtola eſſe prior.

Addo tamen non fuiſſe ſcriptam anno iſtius ſæculi vigeſimo tertio, primo Celeſtini Pontificis. Lucet ex his epiſtolæ verbis: "Cætera à me quid opus eſt recoli, cum memoratus Venerabilis „Senex", utique Valentinus Vajanenſis Epiſcopus, Numidiæ Primas, "ad tuam Sanctitatem univerſa retulerit"? Et ex his: "Ne„que Fuſſalenſibus ſuccenſeo, quia juſtam de me querimoniam „ingerunt auribus tuis". Item ex his: "Sanctum Senem, qui tunc „Primatum Numidiæ gerebat". Proindè Auguſtinus non ſtatim ad novum Papam Celeſtinum hæc ſcripſit, ſed prius retulit ipſe Primas Valentinus, ac exindè Fuſſalæ populus adjunxit ſuas contra Auguſtinum querimonias. Nec ille tunc ſtatim ſe movit, ſed interim Primas ad meliorem vitam tranſiit, & tunc tandem ſanctus Auguſtinus ſcripſit, ſuum in Anthonio opus ſtudens apud Papam expurgare. Quæ omnia videntur non potuiſſe contingere intra

unum ac eundem annum. Nec refert quod Auguſtinus Celeſtino adgratuletur Pontificatum. Hoc enim fecit non propter hujus tunc decurrens initium, ſed quod hæc eſſet ejus prima ad Pontificem Epiſtola. Notanda ſunt ejus verba: "Judicia quippè illis, „& publicas Poteſtates, & militares impetus, tanquam executu„ros Apoſtolicæ Sedis ſententiam, ſive ipſe, ſive rumores creberri„mi comminantur". Fortiſſimè ſuadent Africam tunc non fuiſſe diviſam ab Italia. Diviſionis enim turbidum tempus non permiſiſſet iſtiuſmodi executionem. Epiſtola igitur videtur ſcripta poſt pacatam Rem-Publicam. An antè, an poſt prævacatricem epiſtolam, ignoro. Eſt res parvi ponderis. Adducta à me conjectura ſuadet fuiſſe priorem.

Rurſum Gallicana Epiſtola: "Quod de Anthonio Fuſſalenſi cer„tum eſt, id facilè de Priſco, Victore, Laurentio poteſt æſtimari, „hos nempè poſt annum quadringenteſimum decimum octavum „Romam provocaſſe. Immò id de Laurentio certum eſt, ſi is eſt „Icoſitanus ille, qui Concilio anni quadringenteſimi noni Cæſaræ„enſis Provinciæ Legatus adfuit. Neque enim niſi integro atque „inculpato Legatio committeretur". Reſpondeo hæc deviare.

Quod Anthonius Fuſſalenſis poſt decimum octavum iſtius ſæculi annum appellaverit, eſt verum. Appellavit namque ad Pontificem Bonifacium, qui iſtius anni menſe Decembri fuit evectus in Sedem S. Petri Apoſtoli. At quod per iſtud famoſum Interim appellaverit, nullo poſſit fulciri fundamento. Nec facit ad rem. Etenim mota circa appellationes quæſtio Epiſcopos non attingebat, ſed ſolos Clericos. Longè minùs oſtendi iſtud poſſit de Priſco, Victore, aut Laurentio, Cæſaræenſis Mauritaniæ Epiſcopis. Immò clarum eſt ipſorum appellationes fuiſſe Bonifacii Pontificatu anteriores. Etenim ipſos S. Auguſtinus adducit non in Romànæ appellationis, ſed in exempla Synodalis Judicii, quod in Anthonium tulerat Numidiæ Synodus, & à quo, tanquam contra aut præter Canones incongruo ac exotico, Anthonius provocaverat. Memorata Synodus Anthonium non degradarat, ſed ei dumtaxat Epiſcopalem "poteſtatem minuerat, ne ſcilicet eis præ„eſſet ulteriùs, cum quibus ſic egerat". Hanc Judicii formam ille dixit adverſari Canonibus. Haud dubiè ex fundamento poſtmodùm reſumpto per vigeſimum nonum Chalcedonenſem Canonem: " Epiſcopum in Presbyteri gradum deducere eſt ſacrilegium.

Si

„Si qua autem juſta cauſsa illos ab Epiſcopali actione removet, „nec Presbyteri debent locum obtinere. Sin autem abſque ullo „crimine ſint dignitate moti, ad Epiſcopalem Dignitatem redibunt". Eadem ratione Anthonius clamabat ſe aut ex integro degradandum, aut ex integro relinquendum Epiſcopum. Et ratio etiam moverat Pontificem Bonifacium. Et S. Auguſtinus etiam Celeſtinum timuit movendum. Hinc ei ſcripſit iſtam Judicii formam non eſſe novam, ſed ipſius exiſtere & recentia & antiqua exempla apud Africanam Eccleſiam, immò & apud Romanam, quæ talia Afrorum Judicia non ſolummodò confirmaverat, ſed ipſa etiam Judicarat. Et ex ſola Cæſaræenſis Mauritaniæ Provincia adducit tria recentia exempla. Adducit ad purgandum & firmandum ſuæ Provinciæ de Anthonio Judicium. Hinc adduxit alienæ Provinciæ exempla. Quo ſcilicet demonſtraret non in ſola Numidiâ, ſed in omni Africana Diœceſi iſtam formam ſemper viguiſſe. Proindè clarum eſt, quod iſta exempla non ſolam Anthonii appellationem præceſſerint, ſed etiam datum de ipſo Africanum Judicium.

Quæ omnia quàm maximè locum habent in iſto neſcio quo Laurentio. Certum eſt ipſum non eſſe Icoſitanum Epiſcopum, qui decimo nono iſtius ſæculi anno fuit ad Carthaginenſem Synodum Legatus Cæſaræenſis Mauritaniæ. Lucet ex ipſis, quam hic diſcutimus, epiſtolæ verbis : "Nequè enim niſi integro atquè in„culpato Legatio committeretur". At verò memoratus ab Auguſtino Laurentius fuit percuſſus Synodali mutilatione ac vulnere, ex quibus juxtà Anthonii regulam clamare poterat : "Aut in Ca„thedra, cui ordinatus ſum, ſedere debui, aut Epiſcopus eſſe non „debui". Hæc pœna illum fecit non eſſe integrum Epiſcopum. Et fuit ipſi perpetua. Quapropter illi Legatio committi non potuit, ideoque eſt omninò alius à Laurentio Icoſitano. Hæc omnia igitùr exempla ſunt palam anteriora etiam Africano in Anthonium Judicio. Adducuntur ut demonſtrent iſtud non fuiſſe hetroclyton, ſed omninò proceſſiſſe juxta mores ac regulas non Africanæ dumtaxat Eccleſiæ, ſed etiam Romanæ.

Audiamus proſequentem epiſtolam : "Inſtabunt fortè Adverſarii, „ponere Auguſtinum, fuiſſe & alia remotiſſima provocationum exem„pla. Quæ cum nulla ſint, inquiunt, falsò hæc epiſtola Augu„ſtino tribuitur. Movit & aliquos ingenioſos hæc objectio. Quam„quàm cum Auguſtinus ſe remotiora dicit exempla non requirere,

 quis

„quis ex hac locutione eum tunc aliqua ejuſmodi exempla vidiſſe „rectè concludat ? Immò ſibi requirenda fuiſſe teſtatur, ſi pro- „ferre velit, ut facilè videas nulla tunc ei occurriſſe. Quis porrò „eum tunc de Africa tantùm cogitaſſe probet, ac non etiam de „Suburbicariis Provinciis, quæ Romanæ Sedi ut Metropoli ſub- „jacebant, aut de Illyricianis, quas jam indé à Damaſo ad ſuam „peculiarem curam trahere nitebantur. Verùm nequè illud for- „taſsè ſatis certum, nullas olim in Africa ad Romanos Pontifices „appellationes fuiſſe. Vetabat id Africana diſciplina. Certè. Sed „qui tam ſancti Canones, quos non aliquandò malorum au- „dacia perrumpat ? Fecit hoc, nec ſemel, miſerabilis Presbyter, „cum id nunquam Presbyteris licerè voluerint Africani, etiam cum „Epiſcopis licuit. Cur non fecerint & Epiſcopi, etiam cum non „licebat ? Nequé enim his appellationibus, ſi quæ fuerunt, Afri- „canam Eccleſiam conſenſiſſe, ex ullis Auguſtini verbis eli- „cias".

Reſpondeo hic commiſceri errores. Primus eſt, quod ſanctus Auguſtinus iſta tria Cæſaræenſis Mauritaniæ exempla adducat ad firmandas Romanas Afrorum appellationes. Romanas Epiſcoporum appellationes in hac epiſtola omninò profitetur & firmat, attamen in iſtum finem non addacit exempla. Adducit ad purgandum & firmandum ſuæ Provinciæ de Anthonio judicium. Adjungit Priſcum, Victorem, ac Laurentium appellaſſe Romam: Non tamen ut Romanæ Eccleſiæ authoritatem, ſed ut ſtabiliat judicium ſuæ Provinciæ. Affirmat ſimile Africanum de iſtis tribus judicium fuiſſe Romæ diſcuſſum, probatum, & confirmatum.

Secundus error eſt, quod ſanctus Auguſtinus nulla ſimilium judiciorum ac appellationum noverit antiqua exempla. Ejus quippè verba lucidè & altè clamant ipſum omninò noviſſe : "Quæ ut „à noſtris temporibus remotiſſima non requiram, recentia memo- „rabo". Verbum, "Requiram", non importat ignorantiam aut memoriæ lapſum, ſed præteritionem ac neglectum, hoc ſenſu: "Nolim antiqua adducere". Adducta exempla non ſunt qualiſcumquè appellationis, ſed ſunt exempla appellationis à tali judicio, quale fuerat latum in Fuſſalenſem Anthonium. Et erant talia plura : Vetuſta ac recentia. Quare conſtat qualiumcumque appellationum exempla fuiſſe plurima.

Tertius error eſt, quod ſanctus Augúſtinus, antiqua & re-

centia

centia ſimilium appellationum exempla laudans, non ad ſolam Africam reſpexerit, ſed etiam ad Suburbicarias Provincias, quæ Romanæ Sedi ſubjacebant ut Metropoli. Nempè Scriptor iſte cenſet Romanas appellationes olim licuiſſe ſolis Suburbicariis Provinciis. Prævaricatur manifeſtam veritatem, ac ſemetipſum evertit. Veritatem adeò prævaricatur, ut Euſebianæ Factionis, ſcelerati Photii, ac turbulenti Michaelis Cerularii tranſcendat errorem. Hi enim non ſolis Suburbicariis, ſed cunctis Occidentalis Imperii Provinciis permittebant Romanum Refugium. Porrò Scriptor iſte evertit ſemetipſum, quia non de Clericorum, ſed hìc agimus de ſolis Epiſcoporum appellationibus, quas iſte in Provinciis illis & profitetur, & palàm evertit. Etenim Suburbicariarum Provinciarum Epiſcopi, quoniam tunc Romanæ Sedi ſubjacebant ut Metropoli, nullum Metropolitam, nullam habebant Provincialem Synodum, niſi in Urbe Romana. Proindè à nullo in prima inſtantia, niſi à Pontifice ac ejus Synodo, damnari poterant, ideòque ad ipſum non poterant provocare. Soli Clerici poterant damnari à ſuis Epiſcopis, ideòque & refugere ad Romanam Sedem.

Error quartus eſt, quod ſanctus Auguſtinus forſitan cogitarit etiam de Illyricianis Provinciis, quas Romani Pontifices jam indè à Damaſo ad ſuam peculiarem curam nitebantur trahere. Omnes Orthodoxi averſamur Imperatorem Leonem Iſaurum, non ſolummodò ob ſacrarum Imaginum blaſphemam proſcriptionem, ſed etiam propter cunctas Illyricianæ Diœceſis Provincias violenter ereptas Romano Patriarchatui, & tranſcriptas in Conſtantinopolitanum. Omnes clamamus ipſum fuiſſe everſorem Apoſtolici Canonis. At eccè hic Scriptor ipſum expurgat. Affirmat iſtas Provincias non ex Apoſtolico Canone, ſed ex Damaſi Pontificis niſu ac tractu ſpectare ad Romanum Patriarchatum, ideòque Apoſtolicos Canones per Leonem non fuiſſe læſos, ſed potiùs, ſaltem quoad iſtarum Provinciarum ſubtractionem, reſtitutos. Proindè ſanctus Damaſus iſtas Provincias nequaquàm ad ſuam Sedem trahere, ſed cœpit in ipſis inſtituere Apoſtolicum Vicarium. Iſtarum Provinciarum Epiſcopi cœperant Conſtantinopolitanas frequentare Synodos, & ipſas potiùs, quàm Romam reſpicere. Quare Damaſus non ſine fundamento timuit ipſarum à ſua Sede divortium. Hinc ad iſtud præcavendum illic poſuit Apoſtolicum Vicarium. Has vices dedit Theſſalonicenſi Epiſcopo. Hic enim præſertim à

Græcis invitabatur ac pelliciebatur ad iſtas Synodos. Ipſum Damaſus cenſuit hoc beneficio obligandum ſuæ Sedi.
Quintus error eſt, quòd Africani Epiſcopi Romam appellaverint, ſed prævaricatoriè contra diſciplinam & conſuetudinem ſuæ Gentis. Quod prævaricatoriè attentaverint, non minùs quàm Presbyter Apiarius. Romanæ Afrorum Antiſtitum appellationes ſunt adeò notæ omnibus, ut ipſe etiam hic Scriptor erubeſcat inficiari. Nihilominùs, ut in ſui ſenſus pravitate perſiſtat, adjungit fuiſſe prævaricatorias. Audi fundamentum: "Neque enim his appellationi-„bus, ſi quæ fuerunt, Africanam Eccleſiam conſenſiſſe, ex ullis „Auguſtini verbis elicias". Reſpondeo conſenſum iſtum ex Auguſtini verbis non ſolummodò per conjecturas aut conſequentias elici, ſed ab ipſis lucidiſſimè aſſeri. Etiam à verbis ſancti Cypriani, & aliorum teſtium irrefragabilium. Verba adduxi ſuperiùs. Unica, quoniam inſolita, Apiarii Presbyteri Romana appellatio fecit horriſonos motus per totam Africam; at verò contra appellantes Epiſcopos, quos omninò fuiſſe meritò fatetur hic Scriptor, nullus unquam fuit obex, nulla contradictio, nulla interceſſio. Nempè Africani mores hæc refugia probabant & permittebant.

Redeamus ad Gallicanam epiſtolam: "Nihil ergò, quantum ar-„bitror, ex appellationum diſciplina concludent unquàm contra „epiſtolam, quam tuemur. Quidquid porrò aliundè proferunt, „audeo dicere, leve eſt, nihil eſt, unum ſi excipias, quod prima „fronte validum, mox diligentiùs intuentibus evanidum, & inutile „ſuæ cauſſæ, immò noſtræ proficuum apparebit. Afferunt enim „alteram Auguſtini ad Quod-vult-Deus epiſtolam, ubi Fuſſalen-„ſem Presbyterum commendans inquit": Non poſſumus neceſſitates hominum ejuſmodi deſerere, qui in charitate Chriſti ad curam pertinent noſtram. "Ergò inquiunt, ſi extremis Auguſtini „diebus, anno ferè quadringenteſimo vigeſimo nono, tunc enim „hæc epiſtola ſcripta eſt, adhuc ad ejus curam Fuſſalenſes perti-„nebant, nondùm proprium Epiſcopum habere cœperant: Ergò „ducenteſima ſexageſima prima epiſtola, quæ jam ante Celeſtini „initia Fuſſalenſem Epiſcopum ponit, falſa omninò eſt & exſpuenda".

"Huic difficultati nos aliam opponimus. Si anno quadringen-„teſimo vigeſimo nono nondùm Fuſſala habuit Epiſcopum, ha-„bebat autem certè anno quadringenteſimo octogeſimo quarto, „quando, quæſo te, habere cœpit? An inter Wandalorum bella

& ſævi-

„& ſævitias, cum Catholicis vix antiquos Epiſcopatus obtinere „liceret, hic novus inſtitutus eſt ? Vix erit cui id probes. Undè „ergò hæ tenebræ lucem accipient ? Ex ipſa nempè ducenteſima „ſexageſima prima epiſtola. Ibi enim ſic in Anthonium Fuſſalenſem „judicatum habemus", ut poteſtate minutâ Fuſſalenſibus non præeſſet, honorem tamen integrum, ſalvumque Epiſcopatum ſervaret, ſederet etiam in ſua Cathedra, locaque illa eidem dimiſſa atque permiſſa ſunt, in quibus & priùs Epiſcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum tranſlatus illicitè diceretur. Hæc Auguſtini verba. "Ex quibus id facilè eruas Anthonium Fuſſalæ „ut Epiſcopum remanſiſſe, omni tamen juriſdictione ablata. Quis „ergò hanc Eccleſiam gubernabat ? Non enim potuit alius ibi „Epiſcopus ordinari, ne duo in una Cathedra ſederent. Neque id „temporis diſciplina patiebatur, ut ſub Presbyterorum regimine, „quot annis vixiſſet Anthonius, remaneret. Nihil ergò promptius, „nihil plauſibilius, quàm ut ad antiqui Epiſcopi curam rediret, „præſertim cum is eſſet omnibus amatus Auguſtinus. Hoc ergò, „quod fieri debuiſſe ex antiqua diſciplina conjiciebamus, re ipsâ „factum fuiſſe hic Auguſtini locus ad Quod-vult-Deus nos docuit. „Nequé id tantum, ſed & quod ad epiſtolam ducenteſimam ſexageſimam primam maximè pertinet, non obtinuiſſe Anthonium, ut „ſuæ Sedi gubernandæ reſtitueretur. Potuit id efficere ratio tem„porum, quæ omninò ab anno quadringenteſimo vigeſimo tertio, „ſi quadringenteſimum vigeſimum ſextum excipias, bellis fuerunt „internis externiſque turbata, ut Celeſtinus huic negotio inſtare „nequiverit. Potuit hoc Africanorum contra Tranſmarinas appel„lationes obſtinata mens. Sed meliùs id Auguſtini rationibus pre„cibuſque tribuitur, quibus evictus Pontifex ab Anthonio defen„dendo abſtinuerit. Nequè id mirum, cum tam ſanctâ, tam piâ, „tam humili, tam forti, tam Auguſtino dignâ epiſtolâ motum „fuiſſe, maluiſſeque Auguſtinum ſervare Epiſcopatui, quàm An„thoninm. Certè nullam offenſionem in ejus animo contra Augu„ſtinum reſediſſe conſtat, cum eum tam magnificè in Semi-Pe„lagianorum cauſſa deprædicet".

Reſpondeo de hoc Scriptore poſſe dici: "Adhuc modicum lu„men in vobis eſt. Ambulate dum lucem habetis, ut non vos „tenebræ comprehendant". Licèt Romanas appellatioues oderit, propter ipſas tamen à neſcio quibus turbidis ingeniis invaſam ſancti

Auguſtini epiſtolam videt eſſe per omnia legitimam & authenticam, ideoque erubeſcit proſcribere. Etiam rectè oſtendit Fuſſalenſem Epiſcopatum fuiſſe erectum à S. Auguſtino. Porrò locus in Auguſtiniana ad Quod vult Deus, Carthaginenſis Eccleſiæ tunc Diaconum, epiſtola locus ſic habet: "Cum mihi hæc ſcribendi „offerretur occaſio per Fuſſalenſem Presbyterum, quem commendo", &c. Et infra: "Commendo iterum Perlatorem, & negotium propter quod eò perrexit. Non enim poſſumus neceſſitates „hominum ejuſmodi deſerere, qui noſtri non Coloni, ſed quod „majus eſt fratres ſunt, & in charitate Chriſti ad curam pertinent „noſtram". Quæſtio eſt, Quomodò S. Auguſtinus Fuſſalenſis Eccleſiæ, ſi proprium tunc habebat Epiſcopum, Presbyterum ſcribat ad ſuam curam ſpectare? Præſens Scriptor conglomerat varia S. Auguſtini de Anthonio, ac de dato in ipſum Judicio verba, & ex ipſis concludit: "Hæc Auguſtini verba. Ex quibus id facilè „eruas Anthonium Fuſſalæ ut Epiſcopum remanſiſſe, omni tamen „Juriſdictione ablatâ. Quis ergò hanc Eccleſiam gubernabat? Nihil promptius, quàm ut ad antiquì Epiſcopi curam rediret". Errat. In duobus. Primò in ipſis verbis. Ea alterat, addit, tranſmutat. Neſcio quo privilegio. Sanctus Auguſtinus ſic habet: „Sententias noſtras ſic temperavimus, ut ſalvo Epiſcopatu non „tamen omninò impunita relinquerentur, quæ non deberent. Honorem itaquè integrum ſervavimus Juveni corrigendo, ſed corripiendo minuimus poteſtatem: Ne ſcilicèt eis præeſſet ulteriùs, „cum quibus ſic egerat". Et infra: "Propter hoc loca illa eidem „dimiſſa atque permiſſa ſunt, in quibus & priùs Epiſcopus erat, „ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum tranſlatus illicitè „diceretur". Anthonius igitùr non fuit privatus omni Juriſdictione, ſed aliquâ ejus portione dumtaxat truncatus. Permanſit verus Epiſcopus, non vanum ac inane ſimulacrum Epiſcopalis nominis. Nam poſtmodò ſubſcripſit Synodalibus ad S. Celeſtinum Pontificem Actis & literis, & in iſtius Synodi conſeſſu habuit ſuæ Ordinationis locum. Quæ omnia non potuiſſet omni Epiſcopali Juriſdictione exutus. Ei dumtaxat fuit diminuta. Nec quoad formam & ſubſtantiam, ſed ſolummodò quoad materiam & loca. Omninò perſeveravit præeſſe Fuſſalenſibus. Quomodò aliàs fuiſſet Fuſſalenſis Epiſcopus? Rem exponunt laudata Auguſtini verba: "Honorem integrum ſervavimus, ſed minuimus poteſtatem, ne ſcili-

cet

„cet eis præeſſet ulteriùs, cum quibus ſic egerat". Non omnis Diœceſis poteſtati ejus fuit ſubtracta, ſed iſta tantummodò loca, in quæ Tyrannum egerat. Loca reliqua ſunt illi dimiſſa atque permiſſa, & iſto modo manſit in ſua Cathedra, & non fuit tranſlatus. Priora loca poſſint rediiſſe ad curam S. Auguſtini, ac apud ipſum, & ejus Succeſſorem Eradium, quoad Anthonius vixit, permanſiſſe. Etenim Celeſtinus, licet Bonifacii pro Anthonio Judicium non circumduxerit, tamen propter S. Auguſtini rationes & preces non miſit in executionem, atque ita Synodalis Numidarum Antiſtitum in iſtum ſententia perſtitit inconcuſſa in ſuo robore. Et memoratus Presbyter poſſit fuiſſe ex ſubtractis Anthonio locis.

Aliud fundamentum, ex quo iſte Presbyter, cujuſcumque loci fuerit, adhuc ſpectaret ad S. Auguſtini curam & poteſtatem, nobis ſuggerunt Eunomiùs Nicomedienſis & Anaſtaſius Nicenus Epiſcopus, in Chalcedonenſi Synodo diſceptantes de Metropolitica poteſtate per Bithyniæ Provinciam, ac præſertim de poteſtate ſuper Eccleſiam Baſilono-Politanam, extractam ex Nicæna Eccleſia, & per hujus Epiſcopum erecta in Cathedralem. Eunomio allegantí, quod Anaſtaſius Baſilonopolis Clericos excommunicaſſet, atq; ita contra Canones invaſiſſet alienam poteſtatem, hic conſtanter repoſuit: "Oſtendat quia Baſilonopolis ſub ipſo eſt, & quia ego Clericos Eccleſiæ ſuæ excommunicatos effeci. Hæc duo probet. Ego „autem oſtendam Baſilonopolim ſub Nicæa ſemper fuiſſe. Nam Re„gio ejus fuit. Id novit Curia. Et dicat Curia, ſub quo fuit Baſilo„nopolis, ſi non fuit Regio Nicææ. Sicut Tattaius & Doris Regio„nes ſunt ſub Nicæa, ſic fuit antehàc Baſilonopolis ſub Nicæa. Cùm „priùs fuiſſet Regio, poſteà Civitas effecta eſt. Ex illo perſpi„cuum eſt ab Epiſcopo Nicæno ibidem Epiſcopum fuiſſe ordina„tum: Et ſemel & ſecundò. Et ſunt epiſtolæ beati Joannis „Epiſcopi Conſtantinopolitani ad Nicænum Epiſcopum, ut iret „& emendaret Eccleſiam, tamquàm ſibimet competentem". Affirmat Nicæno Epiſcopo ſuper novam Baſilonopólis Eccleſiam remanſiſſe duplicem poteſtatem: Uti matri ſuper filiam. Nam & Parentes etiam in emancipatos filios ſemper retinent aliquid authoritatis. Affirmat remanſiſſe Ordinationem Epiſcopi, & ipſius Eccleſiæ viſitationem & correctionem. Eccleſiam manſiſſe adhuc illi competentem. Ex eodem principio Nundinarius Batchinonenſis

Action. 1.

nenſis Epiſcopus, in neſcioquo ſuæ Diœceſis municipio novum Epiſcopatum inſtituens, primum ejus Epiſcopum Irenæum conſecravit, & ejus Succeſſores perrexerunt idem jus prætendere. Ita habes in Tarraconenſis Provinciæ relatione ad ſanctum Papam Hilarum. Quod etiam ſanctus Remigius in Laudunenſem Eccleſiam, quam è ſua Rhemenſi diſmembrarat, ſingulare jus habuerit, & ad ſuos Succeſſores tranſmiſerit, teſtatur & urget in famoſa adversùs Hincmarum Laudunenſem Antiſtitem epiſtola Hincmarus Metropolita Rhemenſis. Eadem de cauſſa Roffenſis Epiſcopus ſemper fuit quaſi Capellanus Archi Epiſcopi Cantuarienſis. Ex eadem forſitan Regula Euſebius Ancyranus Epiſcopus, primæ Galathiæ Metropolita, in Chalcedonenſi Synodo aſſeruit atque monſtravit ad ſe ac ſuam Sedem ſemper ſpectaſse conſecrationem Gangrenſis Epiſcopi, Metropolitæ per Paphlagoniam. Quod nempe Gangrenſis Eccleſia, non quidem ex Ancyræ Parochia, ſed tamen ex ejus Provincia duxiſſet originem. Eadem igitùr de cauſſa ſanctus Auguſtinus aliquid poteſtatis retinuit ſupra Fuſſalenſem Eccleſiam. Hinc dixit iſtum Presbyterum ad ſuam curam pertinere. Ex his ſpero eſſe manifeſtum, quod omnia hæc contra laudatam ſancti Auguſtini epiſtolam, & in ipſa aſſertas Africanorum Antiſtitum Romanas appellationes excogitata atque adducta argumenta ſint vana ac inania commenta.

CAPUT XXIV.

Diſcutiuntur noviſsima quorumdam ad laudatam ſancti Auguſtini Epiſtolam Scholia.

NIhil triſtius aut acerbius eſt, quam pretioſum ac irrevocabile tempus in lucidas res expendere. Attamen cuncti immenſas gratias debemus Divinæ Providentiæ, quæ dignatur etiam per tale opus exercere noſtram patientiam. Noviſſimi Auguſtinianarum epiſtolarum vulgatores & Scholiaſtæ ſua ad laudatam epiſtolam Scholia concludunt in hæc verba: "Notata hæc ſint ad conciliandam fidem huic „epiſtolæ, quam Eruditis nonnullis in ſuſpicionem veniſſe intelli„gimus". Reſpondeo duo in hiſcè verbis diſplicere. Primum eſt, quod de legitimis ac authenticis epiſtolæ natalibus quaſi dubitent; quod intrepidè non aſſerant eſſe veraciter ac lucidè Auguſtinianam. Nempè verentur quoſdam ſuæ gentis Eruditos: Hoc eſt, quędam Sacra hujus ſæculi ingenia, quorum unicus ſcopus eſt ſacroſanctam Chriſtianæ Religionis Monarchiam circumſcribere. Eximiæ Religionis ac Eruditionis viros oportebat imitari iſtam ipſam ſancti Auguſtini epiſtolam. Sanctus enim Auguſtinus per ipſam receſſit à devio ſui dilectiſſimi Primatis judicio, malens manum aut oculum perdere, quàm lædere dignitatem Sancti Petri Apoſtoli. Secundum eſt, quod per iſta ſua notata ſperent epiſtolæ, licet non firma fulcimenta, tamen aliquam fidem conciliare, atque ità ſuaviter ſopire illorum, quos Eruditos vocant, ſuſpicionem. Etiam notata ſunt devia, & aptiſſima ad iſtis ſuſpicionibus danda fomenta.

Ad hæc enim epiſtolæ verba, "Ut à noſtris temporibus remotiſſi„ma non requiram, recentia memorabo", dant hanc notam: "Ad rem „ſufficere potuiſſent ſuperiorum temporum exempla, etiam extra „Africam quæſita. Sed præſentiſſima habebat ea quæ profert. „Si nimirùm, quod veriſimile eſt, Epiſcopi illi, ut ipſe quoque An„thonius, Apiarii Presbyteri Facto incitati confugerant pariter ad „Romanum Antiſtitem, ut ejus authoritate in integrum reſtitue-

„rentur". Errores varii. Primus eſt, quod ſanctus Auguſtinus in iſtis verbis reſpexerit non ad ſola ſuæ Africanæ Eccleſiæ, ſed etiam ad aliarum Gentium ſuperiora exempla. Etenim nequaquam de communi Romanæ appellationis jure, ſed palam agit de certa dumtaxat judicandi ac puniendi forma, quæ criminoſum Epiſcopum non degradabat, ſed ſolummodò intra certas poteſtatis metas circumſcribebat, præſertim quæ illi claudebat aditum ad adſcendendum in Primatum Provinciæ. Quæ forma tunc in nulla Romani Imperii Gente viguit, niſi in ſola Africa. Auguſtinus affirmat iſtiuſmodi ſententias fuiſſe in Africa ſemper uſitatas, ac etiam per Romanam Eccleſiam, dum per appellationem deferebantur ad ipſam, fuiſſe frequenter confirmatas. Eſſe plurima Romanæ iſtiuſmodi confirmationis exempla: Et remotiſſima, & recentia. Et ita affirmat etiam eſſe tot exempla Romanæ appellationis ex Africa. Et hoc iſti Scholiaſtæ non diffitentur. Etenim ipſorum verba, "Etiam extra Africam", palam profitentur ſimilia exempla etiam intra Africam fuiſſe.

Secundus error eſt, quod iſta tria, quæ ſanctus Auguſtinus dicit recentia, Romanæ appellationis exempla fuerint præſentiſſima, ac Apiarii Presbyteri appellatione poſteriora. Etenim in rerum ac Factorum eventibus aliud eſt recens, aliud præſens: Recens eſt omninò ſpecies præteriti. Proindè iſta Romam appellata, & per Apoſtolicam Sedem confirmata judicia erant tunc peracta, & pacificè deducta in rem judicatam. Attamen ſanctus Auguſtinus meritò dicit fuiſſe tunc recentia. Etenim & Priſcus, & Victor, & Laurentius videntur tunc adhuc vixiſſe. Hoc innuunt voces: "Clamet Priſcus Provinciæ Cæſaræenſis Epiſcopus, Clamet Victor „Epiſcopus, Clamet Laurentius, & prorsùs hujus vocibus clamet". Etenim de mortuis commodiùs fuiſſet dictum: "Potuiſſet clamare", &c. Et iſtud ipſum ſuadent hæc de Victore verba: "Nuſquam „niſi in Diœceſi ejus ab alio communicatur Epiſcopo". Eſt tamen res ambigua. Eſſe poſſit figurata locutio.

Tertius error eſt, quod iſti tres Epiſcopi, ac item Fuſſalenſis Anthonius Romam appellaverint ex imitatione Apiarii Presbyteri. Affirmat nullum Afrum ante Apiarium provocaſſe ad Apoſtolicam Sedem. Eſt miſerandus error. Etenim quis unquam ſcripſit aut legit iſtam Apiarii imitationem? Quod illius teſtimonium, aut memoria? Quæ ſine fundamento finguntur ex arbitrio, ſunt indigna

digna

digna refuratu. Et dum Privatus Lambeſitanus Epiſcopus, dum Carthaginenſium Pſeudo-Epiſcopus Fortunatus, dum neſcio cujus civitatis Epiſcopus Novatus, dum alii plures, quorum exempla ſanctus Auguſtinus affirmat fuiſſe à ſuis temporibus remotiſſima, Romam provocaverunt, ubi tunc erat Apiarius ? Nempè iſti non Presbyteri aut Diaconi, ſed erant, aut eſſe prætendebant Epiſcopi, quos ſemper ſuo jure potuiſſe Romam appellare audivimus ſupra ab ipſo Auguſtino. Et ſuo illos jure Romana Eccleſia audiebat ac judicabat. Et rursùm repeto quæſtionem, quam iſtic Auguſtinus agitat, non fuiſſe de appellandi jure, ſed de quadam Africanâ judicandi Epiſcopi formâ, quæ cadere non poterat in Presbyterum, aut alium Clericum: Atque ita vanum iſtic atque inutile fuit exemplum Apiarii. Quin immò Apiarius poſſit ex iſtorum trium, ad ſuam Gentem ſpectantium, Epiſcoporum imitatione attentaſſe. Poſſit cogitaſſe, quod Chriſtus Dominus non pro ſolis Epiſcopis, ſed etiam pro Clericis dixerit ad ſanctum Petrum: "Confirma „Fratres tuos". Et ſic tentaſse apud Zozimum Pontificem, ac ſperaſse ſucceſſum. Etenim omnia iſta tria exempla Apiarius poſſit in propria Gente vidiſse propriis oculis. Quidquid ſit, indubitatum eſt, quod iſtorum trium Epiſcoporum appellatio fuerit Apiarii appellatione anterior, ideoque eſse non potuerit ipſius imitamentum. Etenim hujus appellatio tunc adhùc pendebat ſub graviſſimis contentionibus, iſtorum autem appellatio erat tunc deciſa, pacifica, res judicata.

Scholiaſtæ pergunt, & ad hæc ſancti Auguſtini verba, "Tam- „quàm executuros Apoſtolicæ Sedis ſententiam", ſcribunt: "Hæc „idcircò ſpargebantur in vulgus, quod Africani Patres per id tempus „deliberationem habuiſsent non ſemel adversùm appellationes „Epiſcoporum Africæ ad Romanam Sedem". Errores duo. Primus eſt, quod Africani Patres tunc non ſemel deliberaſsent adversùm Romanas appellationes Epiſcoporum. Etenim nulla ipſorum de hac re reperitur deliberatio, niſi unica, relata ad Celeſtinum Pontificem. Secundæ nulla eſt memoria, nullum veſtigium. Omnes aliæ deliberationes ac Synodi fuerunt de ſolis Clericorum appellationibus. Præfatæ Synodi etiam de Sardicenſi circa appellantes Epiſcopos ſervandâ formâ diſceptarunt, nulla tamen invaſit aut tentavit ſubſtantiam iſtius refugii. Et an iſta relatio hanc S. Auguſtini epiſtolam præceſſerit, eſt valdè dubium. Demus præceſ-

 ſiſſe.

ſiſſe. Exindè manifeſtum fit, quod S. Auguſtinus ſe ab Aurelii lapſu retraxerit, & nec avitam Africanæ Eccleſiæ diſciplinam, nec Divina Sancti Petri privilegia voluerit tangere, longè minus vulnerare.

Secundus error eſt, quod iſta Apoſtolici judicii apud Afros militaris executio originem duxerit ex lite circa Romanam appellationem Apiarii. Ejus exordium demonſtrat in tertii ſui libri exordio S. Optatus Milevitanus. Demonſtrat Eccleſiam ad compeſcendas Donatiſtarum violentias fuiſſe compulſam, ut adjutorium poſtularet à Principe. Non ſola Romana, ſed & ipſa Africana Eccleſia. Nam & hæc iſtud adjutorium, quod ſanctus Papa Damaſus contra turbidiſſimam Urſicini Anti-Papæ Factionem obtinuit ab Imperatore Gratiano, impetravit ad ſe extendi. Extenſionis diploma exſtat in appendice Theodoſiani Codicis. Afrorum ingenium fuit ex naturâ turbidum & contumax. Hinc Romana Eccleſia non dumtaxat ad hæreticos, ſed etiam ad Orthodoxos illic quandoque compeſcendos, aut cogendos ad officium debuit uti iſto auxilio. Et hujus uſum forſitan iſto tempore ampliavit Aurelii contra Romanas appellationes recalcitratio. Celeſtinus, aut certè Anteceſſor Bonifacius videtur ipſo voluiſſe uti ad ſuo gradui & loco reponendum Apiarium. Ex hoc metu proceſſiſſe poſſit deprecatio, quam deviæ ſuæ ad Sanctum Celeſtinum epiſtolæ Aurelius ſubnexuit.

De executione, quam adversùm Fuſſalenſes etiam S. Auguſtinus fuit deprecatus, Scholiaſtæ pergunt: "Cæterum Celeſtinus „nihil tale eſt molitus, quale verebatur Auguſtinus. Siquidem „Anthonio reddita nunquam apparet Eccleſiæ Fuſſalenſis admini„ſtratio, quam in ſe receptam Auguſtinus gerebat adhuc ſub vitæ „finem, uti intelligitur ex epiſtolâ ad Quod-vult-Deus, in qua „Fuſſalenſem Presbyterum ipſi commendat, eumque ad ſuam cu„ram pertinere ſignificat. At vitâ functo Anthonio ſuffectum „alium fuiſſe, par eſt credere. Certè in notitia Africæ cenſetur „inter Numidas Epiſcopos Melior Fuſſalenſis". Plures iterum errores. Primus eſt, Quod Antonius fuerit degradatus, aut certè perpetuò ſuſpenſus ab omni adminiſtatione ſuæ Eccleſiæ. Etenim longè aliud ſcribit in hac ipſa epiſtolâ S. uguſtinus: "Antonius „clamat, aut in mea Cathedra ſedere debui, aut Epiſcopus eſſe „non debui. Quaſi nunc ſedeat, niſi in ſua. Propter hoc enim

loca

„loca illa eidem dimiſſa ſunt atquè permiſſa, in quibus & priùs „Epiſcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum „tranſlatus illicitè diceretur". Affirmat plura. Primò quod Anthonius omninò permanſerit Epiſcopus. Secundò, Quod quædam Fuſſalenſis Diœceſeos loca fuerint illi per Synodalem ſententiam permiſſa atque dimiſſa, quædam ſublata. Sublata fuerunt illa, in quibus præſertim patrarat ſua facinora atque flagitia. Tertiò, quod iſtic permanſerit ſedens in Cathedra, hoc eſt, habens atque exercens omnem Epiſcopalem functionem. Quartò, quod cuncta ejus pœna fuerit quorumdam locorum ſubtractio, adeoque ſimilis fuerit illi, quæ non ita pridem fuerat inflicta Priſco, Victori, ac Laurentio, Epiſcopis Cæſaræenſis Mauritaniæ. Et hinc inter Epiſcopos, qui deviæ Aurelii Synodo adſuerunt, & qui infelicibus ejus ad ſanctum Celeſtinum litteris ſubſcripſerunt, fuit etiam iſte Anthonius. Proindè erat adminiſtrans Epiſcopus.

Ex his ſequitur ac patet ſecundus error, quod Fuſſalenſis Eccleſiæ cuncta adminiſtratio redierit ad S. Auguſtinum. Tertius eſt, quod iſtam adminiſtrationem S. Auguſtinus uſquè ad vitæ finem geſſerit. Quartus eſt, quod hoc intelligatur ex ejus epiſtola ad Quod-vult-Deus, tunc Diaconum, poſtmodò Epiſcopum Carthaginenſis Eccleſiæ. Etenim hæc ſunt epiſtolæ verba: "Non poſſumus neceſſitates „hominum ejuſmodi deſerere, qui noſtri Fratres ſunt, & in charitate „Chriſti ad curam pertinent noſtram". Notanda ſunt verba: "Et „in charitate Chriſti". Edicunt Presbyterum illum, non ex Epiſcopali officio, ſed ex ſola communi Chriſtiana charitate, & Clericali communione ſpectaſſe ad Auguſtini curam. Et certè S. Auguſtinus, ſi ad ejus ſpectaſset curam, omninò ſcripſiſſet: "Per Presbyterum noſtrum". Vox, Fuſsalenſem, fortiter inſinuat fuiſſe alienum. Etiam ad ſanctum Celeſtinum Beatus Auguſtinus ſcripſit de Fuſſalenſi Eccleſia: "Fuſſala dicitur Territorio Hipponenſi vicinum Caſtel„lum. Antea ibi nunquam fuit Epiſcopus, ſed ſimul cum contiguâ „ſibi Regione ad Paræciam Hipponenſis Eccleſiæ pertinebat". Diſertè affirmat olim pertinuiſse, tunc non pertinere. Addit plura de Presbyteris, quos iſtic primùm Miſſionarios dederat, deinde Titulares ſub Antonio fecerat, aut potius faciendos Anthonio tradiderat. Erant ex Hipponenſi Eccleſiâ. Horum forſitan unus ex cauſis ivit Carthaginem. Hinc illi Auguſtinus dedit litteras, & ipſum Amico Diacono commendavit. Alias rationes adduxi ſuperiùs

Quod Sardicenſes de Romanis appellationibus Canones Romano Pontifici tribuant pleniſſimam appellatæ cauſſæ non dumtaxat delegandæ in partibus, ſed etiam ad ſuum Tribunal evocandæ, ac ibidem retractandæ & definiendæ poteſtatem, eſt longè certiſſimum. Eſt in ſuperioribus per authentica teſtimonia ac exempla abundè & variè demonſtratum. Nuperrimè tamen quis Eruditus interrogavit, quare Præſes Hoſius, & omnis cum illo Synodus expreſſerint ſolam delegandi, evocandi poteſtatem ſilentio preſſerint? Haud dubiè enim id factum eſt non ſine rationibus. Reſpondeo rationem nos doceri à ſancto Athanaſio, de quo apud Tyriam Synodum agente ſcribit Socrates: L. 1. C. 21. "Athanaſius in calumniis diluendis uſus eſt exceptionibus, quas „leges præſcribunt". Et in antiquis Conciliorum Actis frequenter legimus Eccleſiaſtica Iudicia debere ſecundùm leges & Canones procedere: Et ex alterutro defectu proclamari irrita. Et ad Joannem, primæ Juſtinianæ Epiſcopum, ſcripſit magnus Lib. 2. Indic. 11. Epiſt. 6. Gregorius: "Sententia contra leges & Canones prolata ipſo non „poteſt jure ſubſiſtere". Quare hac de re non malè ſcribit D. Petrus de Marca: "Indè profectum eſt, ut de ordine judiciorum „nihil ferè conſtitutum legatur ab antiquis Conciliis, quia le„gitimum ordinem Epiſcopi in judicando ſequebantur. Si quid Lib. 4. Cap. 20. „verò Canonicæ diſcuſſioni accommodatum, & à legibus omiſ„ſum decernerent, quod eam judiciorum partem attingeret, in „cæteris articulis ſe leges ſequi profitebantur".

Porrò de antiqua judiciorum forma ad omnes, quos Prætorio Præfectis dederant, Vicarios olim ſcripſerunt Imperatores Diocletianus ac Maximianus: "Placet nobis, Præſides de his „cauſis, in quibus, quod ipſi non poſſent cognoſcere, antehac „Pedaneos Judices dabant, notionis ſuæ examen adhibere, ita „tamen, ut ſi vel propter occupationes publicas, vel propter „cauſarum multitudinem, omnia hujuſmodi negotia non po„tuerint cognoſcere, Judices dandi habeant poteſtatem. Quod „nos ita accipi convenit, ut in his etiam cauſis, in quibus „ſolebant ex officio ſuo cognoſcere, dandi Judices eis licentia „permiſſa credatur. Quod uſquè adeò in Præſidum cognitione „retinendum eſt, ut eorum judicia non diminuta videantur, „dum tamen & de ingenuitate, ſuper quâ poterant etiam ante „cognoſcere, & de libertinitate Præſides ipſi dijudicent". Exſtat

lex

lex in Imperatoris Juſtiniani Codice, ſub titulo de Judicibus Pedaneis. Sancit à Provinciæ Præſide ordinarias non niſi ex gravi cauſa, majores autem quæſtiones nullatenùs poſſe delegari, ſed ab ipſomet eſſe cognoſcendas ac decidendas. Præſertim quæſtiones de libertate ac libertinitate. Et Sanctio videtur obligaſſe ipſos etiam Prætoriorum Præfectos: Præſertim quoad cauſas appellatas. At verò in Theodoſiano Codice ad titulum de officio Rectoris Provinciæ exſtat adverſa lex, ab Imperatore Juliano ſcripta ad Secundum, Præfectum Orientalis Prætorii: "Quædam „ſunt negotia, in quibus ſuperfluum eſt Moderatorem exſpectari „Provinciæ, ideòque Pedaneos Judices, hoc eſt, qui negotia „humiliora diſceptent, ſubſtituendi damus Præſidibus poteſta„tem". Vulgata Codicis editio legem adſcribit Conſtantino: At eſſe Juliani, validè ac lucidè demonſtrat in ſuis ad ipſam Scholiis Jacobus Gothofredus. L. 3. tit. 2.

Et adjungit inſignem Commentarium. Exponit Pedanei Judicis naturam & qualitates, ac pergit: "Igitùr ſciendum, ante „eam legem tria cauſarum genera diſtingui ſolita. Unum cau„ſarum humiliorum, in quibus Rectores Provinciarum Judices „Pedaneos dare cogebantur: Quia inferiores eæ cauſæ videbantur, „quam ut ad has ſeſe Rectores dimitterent. Secundùm genus „erat earum, in quibus Rectores ex officio ſuo cognoſcere de„bebant ipſi, neque Judices dare poterant. Tertium, in quibus „pro arbitrio ſuo vel cognoſcere ipſi, vel Judices dare poterant. „At enim ubi ad Diocletianum, & Maximianum, Galerium, „& Conſtantium, Tetrarchas, ventum eſt, à quibus inſtituti „ſunt Vicarii Præfectorum Prætorio, Rectorum contra dignitas „acciſa fuit, atquè adeò impoſita iis cognoſcendi ſuper omnibus „cauſis neceſſitas. Judicumque dandorum facultas penitùs iis „adempta fuit. His tantùm caſibus exceptis, puta propter „occupationes publicas, in humilioribus cauſis, vel propter cau„ſarum multitudinem. Extra hos caſus Rectores Provinciarum, „etiam in humilioribus cauſis, Judices dare vetiti fuère. Verùm „hac lege Julianus Imperator in humilioribus cauſis promiſcuè „Judicum dandorum facultatem iis tribuit. Et rationem aſſignat: „Quia talia ſunt negotia iſta, ut in his ſuperfluum ſit Rectorem „Provinciæ exſpectari. Id eſt, cauſas illas non tanti eſſe mo„menti, ut judicium Rectoris depoſcant: Fruſtrà deniquè Re-

ctoris

„ctoris in his expeti cognitionem. Tria igitùr tempora, ac proindè & jura notentur circa humiliores cauſas. Unum ante Diocletianum, quo de his Rectores Provinciæ cognoſcere non potuerant. Secundum, quo ipſi cognoſcere tenebantur, neq; Judices dare poterant. Tertium ex hac lege, quo pro arbitrio ſuo vel cognoſcere ipſi, vel Judices dare potuerunt".

Porrò Sardicenſe Concilium fuit inter Diocletiani ac Juliani tempora celebratum, adeòq; Romanum Imperium tunc regebatur ac vivebat iſtâ in re ſecundum legem Diocletiani. Et Concilium ſanxit præſertim de Epiſcoporum degradationibus, & adversùm ipſas interjectis ad Romanam Eccleſiam appellationibus, quæ ſunt longè ſublimiores omni quæſtione circa cujuſcumque libertatem aut libertinitatem. Quare non modicum, & non modicè fundatum poterat moveri dubium, an Romanorum Epiſcopus poſſet iſtiuſmodi cauſas delegare. Quin per ſemetipſum retractare poſſet, devocari non poterat in controverſiam. Hoc enim exigit appellationis indoles. At verò Sardicenſis Synodus volebat plenam etiam delegandi poteſtatem, non dare, ſed ab Evangelico ac Apoſtolico Canone datam confirmare Romanæ Cathedræ. Hinc igitùr non illam, utpotè omnibus exploratiſſimam, ſed ſolam hanc, quæ à cavillatoribus vexari poterat, Sardicenſis Canon expreſſit.

CAPUT

CAPUT XXV.

Harum appellationum conſuetudo demonſtratur ex Magno Papa Leone.

SAnctus Leo hæc ſcripſit ad Epiſcopos Cæſaræenſis Mauritaniæ: "Cauſam quoque Lupicini Epiſcopi illic jubemus audiri, cui multum & ſæ-,,pius poſtulanti communionem hac ratione red-,,didimus, quoniam ad noſtrum Judicium pro-,,vocaſſet, immeritò eum, pendente negotio, à ,,communione videbamus eſſe ſuſpenſum. Adje-,,ctum etiam illud eſt, quod huic temerè ſuperordinatus eſſe co-,,gnoſcitur, qui non debuit ordinari, antequam Lupicinus in præ-,,ſenti poſitus, aut confutatus, aut certè confeſſus juſtæ poſſet ,,ſubjacere ſententiæ, ut vacantem locum, quemadmodum diſci-,,plina Eccleſiaſtica exigit, is qui conſecrabatur, exciperet". Affirmat varia. Primò, quod Mauritaniæ Synodus Lupicinum degradaſſet, & ejus in Cathedram mox intruſiſſet alium. Secundò, quod Lupicinus mox provocaſſet ad Sedem Apoſtolicam, & ſupplicaſſet ſe reponi in Epiſcopalem communionem. Aſſeruit ſe ſpoliatum contra Canones, ideòque ante omnem Retractatorii Judicii ingreſſum poſtulavit reveſtiri. Et Pontifex repoſuit ac reveſtivit: "Qnoniam ad ejus judicium provocaſſet". Leo provocationi adſcripſit effectum ſuſpenſivum, & cauſſam juſſit retractari. Non apud ſuam Apoſtolicam Sedem, nec per Legatos è ſuo Latere Presbyteros, nec per alterius Provinciæ Synodum, ſed per plenam Synodum propriæ Provinciæ Cæſaræenſis. Nempè ſoli duodecim Epiſcopi Lupicinum damnaverant. Etiam ſuperordinatum Epiſcopum Leo ejecit uſque ad finem Retractatorii Judicii. Quæ omnia palàm ſanxit ex Canonibus Sardicenſibus.

Paſchaſius Queſnellus hæc omnia graviſſimè improbat. Hæc de Lupicino Aſſerta cenſet eſſe adſutum Leoni pannum, ſpurium figmentum. Audi rationes: "Quod de Lupicini cauſſa ibidem le-,,gitur, quam perturbatis perſecutionis Africanæ temporibus & diſ-

„ciplinæ contrarium eſt? Norunt enim omnes, quantoperè ab-„horrebant Africani ab appellationibus Tranſmarinis, qui in Con-„cilio Carthaginenſi, quod ſextum vocant, & in epiſtola poſte-„rioris etiam Concilii ad Celeſtinum Papam, ignotę ſibi huic diſ-„ciplinæ ſubjicere ſe recuſarunt: Cujus negotii recens adhuc erat „memoria, triginta vix ab illa annis elapſis. Quid quod tunc „temporis ità omnes illas Provincias bellorum tumultus aut per-„ſecutionis æſtus vaſtabat, ut nullus vel inſtruendo Epiſcopali Ju-„dicio, vel Synodo congregandæ locus eſſe poſſet: Cum tamen „Lupicini cauſſam iſthic jubeat audiri Auctor epiſtolæ. Addo „hunc Leonem noſtrum non eſſe vel ex eo perſuaſum me habere, „quod vir ſagaciſſimus vel ad ſe traxiſſet cauſſam Epiſcopi Ro-„manum Tribunal appellantis, vel ſaltem aliquem è ſuis delegaſſet, „qui intereſſet judicio, & ex ejus authoritate totum negotium „cum aliis diſcuteret. Nec contentus eſſet ſcribere, ut illic cauſſa „audiretur, nulla vel loci, vel Iudicis, vel Legati factâ mentione".

Errores varii. Primus eſt, quod iſta Lupicini appellatio fuerit incompatibilis cum perturbatis Africanæ Eccleſiæ temporibus. Etenim quod iſto tempore Cæſaræenſis ac Sitifenſis Mauritania, nec non Numidiæ pars, licèt Barbarorum latrociniis vexarentur, permanſerint ſub Romano Imperio, ſuprà audivimus à Victore Epiſcopo Vitenſi. At verò Lupicinus erat ex Cæſaræenſi Mauritania. Secundus error eſt, quod iſta appellatio fuerit contraria moribus Africanis ac diſciplinæ: Quod Africana Eccleſia ſemper abhorruerit à cunctis generatim ad Romanum Tribunal appellationibus. Eſt imperitiſſima fabula, rideri dignior, quam refutari. Tertius error eſt, quod iſto tempore apud Afros adhuc vigeret temeritas Primatis Aurelii. Etenim iſta appellatio videtur facta ſub Primatu ſancti Quod vult Deus, quem exploratum eſt in omnibus adhæſiſſe ſenſibus ſancti Auguſtini, ideoque & penitùs receſſiſſe ab iſtis Actis Aurelii. Ejuſdem mentis non dubito fuiſſe ejus Anteceſſorem, & proximum Aurelii Succeſſorem Capreolum. Proindè tunc apud Afros nulla ſupererant iſtius temeritatis veſtigia. Præſertim in Cæſaræenſi Mauritania, ubi audivimus tot exempla Romanæ Appellationis. Quartus error eſt, quod ſagaciſſimus Pontifex appellantis Epiſcopi cauſſam debuerit evocare ad ſuum Tribunal, aut ad ipſam tranſmittere Legatum, & eam nequiverit credere eidem Synodo. Etenim ipſum evertit Leoni dilectiſſima Sardicenſis

Synodus

Synodus: Si Romanus Pontifex ejuſdem Provinciæ Synodum "ſufficere putaverit ad rei cognitionem & appellantis Epiſcopi ſen„tentiam, faciet qûod prudentiſſimo ejus conſilio rectè habere vi„debitur". Firmæ rationes ſagaciſſimo Pontifici perſuaſerunt iſtud expedire. Dionyſius Exiguus laudata S. Leonis de Lupicino verba ac Decreta conſtanter affirmat eſſe authentica. Et certè ejus fides tranſcendit omnem exceptionem. Iſtud ipſum confirmant Manuſcripta exemplaria Bibliothecæ Vaticanæ, ac noſtræ item Auguſtinianæ in hac Alma Urbe.

Bonus vir ſibi ipſi non conſtat, nunc omnem epiſtolam, nunc quaſdam ejus ſolummodò partes ſtudet ad Apocrypha proſcribere. Audiamus quid ſcribat de ſagaciſſimo, immò de ſanctiſſimo ac juſtiſſimo Papa Leone: "Certè valdè Leonis noſtri „ſolertiæ & ingenio conſentaneum mihi videtur, ut temporis „opportunitatem captaverit ad confirmandam Sedis ſuæ autho„ritatem in Africanas Eccleſias. Nemo eſt qui neſciat, quotiès „quantiſque conatibus id tentaverint Leonis Prædeceſſores, „quantumque Leonis ipſius ætate Bonifacius & Celeſtinus in „eam rem laboraverint, Africanis conſuetudinem Eccleſiarum „ſuarum invictè ſemper propugnantibus. Exſpectanda tum illis „fuerat opportunior occaſio, quæ ut ſeſe Leoni obtulit, eam „vir cordatiſſimus ſibi elabi non eſt paſſus. Perierat cum Afri„cana libertate priſtinus ille diſciplinæ vigor, quem tum ſanctus „Cyprianus, tum illarum Regionum Concilia nobis exhibent. „Innumeræ jam Eccleſiæ ſuis orbatæ Paſtoribus & Miniſtris ſub „Wandalica gemebant Tyrannide. Ipſa omnium Africanarum „Eccleſiarum Mater, totius Regionis caput, Carthago miſe„randâ ſtrage jacebat proſtrata, ſuo Senatu, ſuo Clero, ſuo Pa„ſtore deſtituta. Carthaginenſem enim Epiſcopum, nomine „Quod-vult Deus, cum maxima Clericorum turba navibus fra„ctis impoſitum, maris fluctibus committi præcepit Geizericus, „quos Deus miſeratione bonitatis ſuæ, proſperâ navigatione, „Neapolim Campaniæ perducere dignatus eſt. Et ut nihil deeſſet, „quod Pontificis conſilium juvare poſſet, ad Leonis nutum Valen„tinianus Imperator, cujus poteſtate adversùs Gallicanarum Ec„cleſiarum Primatem quàm pro ſuis votis uſus fuerat, teſtatur „ejuſdem Imperatoris Conſtitutio adversùs S. Hilarium Are„latenſem. His ità ſe habentibus, præſidioque Auguſti ad Leo-

„nis vota ſemper parato, de Africanarum Eccleſiarum rebus ad „Sedis ſuæ notitiam & judicium pertrahendis ſeriò cogitavit. „Non earum quidem Regionum, quæ ſub Wandali Imperio „jacebant oppreſſæ, ſed earum quæ adhuc Valentiniano pare„bant, quas inter præcipua erat Cæſaræenſis Mauritania". Scriptor iſte plura in hunc ſuum conatum conglomerat.

Cordatiſſimam ſancti Leonis ſagacitatem affirmat utroque oculo & cunctis aliis animæ inſtrumentis fuiſſe in hoc attentam, ut novam in liberas, Africanam præſertim ac Gallicanam, Eccleſias poteſtatem doloſè ac violenter invaderet. Optimum Leonem accuſat de iſto ipſo invaſionis crimine. de quo ſanctum Liberium Pontificem accuſavit ab Euſebiana Arianorum Factione circumſcriptus Imperator Conſtantius. Tanti Pontificis Sanctimoniam à ſe adorari fingit, & alio ex latere per calumnias evertit. Deploranda ſunt iſta in Catholicis Doctoribus, non refutanda. Et ſui ipſius miſerabiliter oblivіſcitur. Hanc Papalem ad Cæſaræenſes epiſtolam adſcribit primo ſancti Leonis anno, & adjungit Carthaginenſem Eccleſiam tunc gemuiſſe ſine Paſtore, & ſanctum Quod-vult-Deus à Geizerico Rege fuiſſe ejectum ex Africa. Hâc ſanguineis lachrymis deflendâ Afrorum calamitate ſcribit ſanctum Leonem fuiſſe abuſum ad amplianda ſuæ Sedis philacteria. Verùm quis ignoret hanc calamitatem dudùm poſteà contigiſſe? Et quid Gallis cum Afris? Quid Gallicanæ Eccleſiæ cum Africana? Ambæ ſpectarunt ad Romanum Patriarchatum; attamen in ſua varia diſciplina nihil habuerunt commune. Quod Afri ſint unquàm uſi Gallicanis Canonibus, certè non memini. Et primus Gallicanus Epiſcopus, quem memini uſum Canonibus Africanis, eſt ſanctus Cæſarius Arelatenſis in epiſtola, quâ tranſmiſſos ſibi à Joanne ſecundo Pontifice Canones vulgavit per Galliam. Agit adverſùs Contumelioſum Rejenſem Epiſcopum: Non adverſùs Romanam ejus appellationem, ſed adverſùs ejus fictam innocentiam.

Demonſtrare nititur ipſum propter hanc fuiſſe meritò ac legitimè degradatum. Et in hujus demonſtrationis ſubſidium invocat Africanos Canones. Hæc ſunt prima exordia, per quæ iſti Canones innotuerunt Gallicanis Eccleſiis. Eoſdem poſtmodò Hincmarus Rhemenſium Metropolita, Romanarum appellationum ac evocationum pertinax, ideòque & ab octava Synodo notatus.

notatus atquè punitus, Adverſarius eoſdem uſurpare cœpit adverſùm iſtas appellationes. Verùm adversùs ſolas appellationes inferioris Cleri. Ità docet in literis ad ſanctum Nicolaum Pontificem, in literis adversùs Hincmarum Nepotem, Epiſcopum Laudunenſem, in literis ad Adventium Metenſem Epiſcopum, ac præſertim in literis, ex Caroli Calvi Imperatoris nomine ſcriptis, ad Joannem octavum Pontificem de judiciis ac appellationibus Epiſcoporum ac Presbyterorum. Diſertè iſthic profitetur omnibus ſub cœlo, etiam Afrorum, Epiſcopis eſſe plenam ac liberam Romanæ appellationis facultatem, atquè adjungit de Presbyteris ac aliis inferioribus Clericis: "Sacræ leges ac Regulæ „Presbyteros, & cæteros inferioris gradus Clericos, non alibì „quàm apud ſuos Epiſcopos præcipiunt accuſari, à quibus, ſicùt Africæ Provinciæ Canones decernunt, eorum cauſſa debet „audiri, & ſicut ſanctus Gregorius conſtituit, cum Presbyteris „vel Clericis ſuæ Parochiæ judicari. Qui fortè ſi de judiciis „Epiſcoporum ſuorum queſti fuerint, ad quos eis ſit provocan„dum, de appellatione Presbyterorum ac Diaconorum ad vici„nos ac finitimos Epiſcopos, Papa Zozimus in Commonitorio „per Fauſtinum Epiſcopum, & Philippum ac Aſellum Presby„teros directo Carthaginenſi Concilio, in Concilio Sardicenſi „continetur hoc modo". Africanum morem ſtuduit traducere in Galliam. Hinc ipſum affirmat fundatum in Sardicenſi Canone, ac probatum à Zozimo Pontifice, itemque à magno Gregorio. Quæ omnia an vera ſint, erit aliis in locis diſcutiendum.

Epiſt. 17. Epiſt. 33. C. 5. 10. 17. Epiſt. 47. C. 10. 11.

Quæ omnia Hincmarus hauſit ex Canonum Codice, quem Adrianus primus Pontifex dedit Angilramno Metenſi Epiſcopo, vel potiùs quem Angilramnus iſti Pontifici obtulit examinandum, & confirmandum poſtulavit: "Prudentiſſimè, juſtiſſimèque Ni„cæna, ſive Africana Decreta definierunt quæcumquè negotia in „ſuis locis, ubi orta fuerint, finienda. Maximè quia unicuiquè „conceſſum eſt, ſi judicio offenſus fuerit Cognitorum, ad Con„cilium ſuæ Provinciæ, vel etiam univerſale provocare". Utiquè ad univerſale Concilium Africanæ Eccleſiæ. Canon mandat iſthic ſiſti, nec procedi vel ad Sedem Apoſtolicam. Quia nempè agit de inferioribus Clericis. Quod enim hìc Angilramni Codex quibuſcumquè Epiſcopis Romanam appellationem permittat, eſt nimìs exploratum. An Adrianus Pontifex ipſum confirmaverit, &

inferiori Galliæ Clero avitum Romanæ appellationis azylum clauſerit, aliqui controvertunt. At ſine fundamento. Interim Angilramnus non caruit fundamento ad poſtulandam iſtam excluſionem. Etenim ſanctus Apoſtolus noſter Bonifacius Francicæ Eccleſiæ Clerum invenit per omnia turpiſſimum. Et inferior Clerus, uti illicò mori non potuit, ità nec ſtatim totus ſanari, aut reponi in diſciplinam. Inter hujus repoſitionis obices erant frivolæ ad Romanam Sedem provocationes. Et quorumdam Pontificum nimia clementia. Quare iſtas provocationes abſcindere ſtuduerunt & Epiſcopi, & Rex Carolus magnus, & ipſorum vicini Succeſſores. Africanos hac de re Canones ſtuduerunt introducere in Galliam. Et ut evincerent, addiderunt ipſis conſonare Canones Sardicenſes. Angilramni Codex aſſerit convenire etiam Nicænos. Nihilominùs non pervenit ille ad ſuum ſcopum. Adrianus Codicem nunquàm confirmavit. Inferior Galliæ Clerus perrexit liberis pedibus Romam provocare & ambulare. Quapropter hinc lucet iſtos hodiè Gallos, qui Africanis etiam Epiſcopis cenſent Romanas appellationes nunquàm licuiſſe, plurimùm exorbitare, non dumtaxat à veritate, ſed etiam à veſtigiis ſuorum Majorum.

Duo ſunt præcipua contra legitimos præſentis epiſtolæ natales argumenta. Primum eſt, quod eadem de re reſpondeat bis, & quidem diſparata. Etenim de ſacris, Bárbaricà violentiâ oppreſſis, ideoque Virginalem Florem non animo, ſed ſolo corpore amittentibus, Virginibus ſancit: "Neque in viduarum dejiciantur gra„dum, neque in ſacrarum & perſeverantium Virginum numero „cenſeantur". Et poſtmodò de iiſdem ſcribit, ac ſancit aliud: "Laudabiliores ſunt in humilitate ac verecundia, ſi ſe incontami„natis non audeant comparare Virginibus". Non eſt credibile, quod ſanctus Leo hæc ſimul congeſſerit in eandem epiſtolam. Aliud argumentum producit Scriptor Anonymus: "De hac Lupicini cauſſa „vehementer inſtare non eſt animus. Non eſt enim omni ſuſpi„cione falſi libera. Quippè cum ejus nulla mentio fiat in antiquis „editionibus hujus epiſtolæ ſancti Leonis, ut patet ex editione „Conciliorum, typis Gothicis expreſſâ, cura Theologi Pariſienſis „Doctoris Merlini, anno milleſimo quingenteſimo trigeſimo quinto. „Quam confirmant antiqui codices manuſcripti, quibus ad novam „editionem operum ſancti Leonis uſus eſt Reverendus Pater Queſ„nellus".

Reſpon-

Reſpondeo in Auguſtiniana Almæ Urbis Bibliotheca exſtare inſignem manu-ſcriptum codicem, in quo magni Leonis iſta epiſtola continet ſequentes articulos: De illicitis Ordinationibus, de Virginibus paſſis Barbaricam violentiam, ac de appellatione Lupicini. Et ſubjungitur hæc concluſio: "Si quæ vel aliæ emerſerint „cauſſæ, &c. Datum tertio idus Auguſti". Ex indè ſequitur, ſine titulo tamen, quaſi alia epiſtola, continens hos articulos: De Donato Novatianenſi, de Aggaro ac Tiberiano, & de violenter oppreſſis Virginibus. Adjungitur concluſio: "Cum itàque de omnibus, quæ Fratris noſtri Potentii relatio continebat", &c. Proindè exiſtimo fuiſſe duas epiſtolas: DuoReſcripta ad duas relationes. Priori de ſacris Virginibus Sancito quidam abuſi ipſas non quidem dejecerunt ad viduas, excluſerunt tamen de ſtationeVirginum. Hinc ipſarum novæ preces, novaque ad Papam relatio: Et Leo reſcripſit iſtas fore audabiliores, quæ tantæ fuerint humilitatis ac verecundiæ, ut proprio motu ſe nolint incontaminatis comparari. Eas reliquit proprio judicio: Invitas excludi vetuit è claſſe Virginum. Suum prius Decretum ità fuit rectiſſimè interpretatus. Has duas Leonis epiſtolas quidam Antiquarius congeſſit in unam. Res non rara apud antiquos.

Aliud argumentum eſt nullius ponderis. Etenim à centum quinquaginta annis, quot quorumcumque Patrum ac aliorum Scriptorum editionibus acceſſerunt libri, epiſtolæ, additamenta, fragmenta, aliaque id genus? Et ipſa veneramur ut plenè authentica. Item olim multi ejuſdem Patris, immò & ejuſdem libri aut epiſtolæ non deſcripſerunt omnia: Alter hæc, alter iſta. Hinc evenit, ut omnes antiqui Codices non habeant eadem omnia. Porrò præſens ſancti Leonis de Lupicino Decretum frequenter laudat, & ſua Aſſerta ex ipſo confirmat Hincmarus Rhemenſis, atquè ità demonſtrat nullum de ipſo fuiſſe dubium in Gallicana Eccleſia. Iſtud ipſum evincit manifeſtus ſtylus Leonis. Hæc epiſtola eſt ſummi ponderis. Docet, quod Romanæ Epiſcoporum appellationes tunc liberrimo pede ambularint in Africa. Poſt tantas lites. Poſt horrendum Aurelii Carthaginenſis Epiſcopi, & aliquot cum ipſo Collegarum errorem & Lapſum, quo etiam Africanis Epiſcopis voluerint omnem Romani refugii portam occludere. Factum id fuit ſub Celeſtino Pontifice antè everſam Africam. Quare hæc epiſtola docet, quod Wandalicæ captivitatis tentatio Aurelii Succeſſoribus aperuerit oculos, perſuaſerit valedici tantæ cæcitati & contumaciæ:

maciæ, ac reſumi & ſtabiliri avitam Africanæ Eccleſiæ diſciplinam & conſuetudinem circa Romanas Epiſcoporum Appellationes, & Sardicenſes Canones comprobari, ac mitti in plenam obſervantiam. Hæc per Excelſi dexteram facta mutatio elucidabitur inferiùs.

Porrò quia Reverendo Patri Paſchaſio Queſnello placet Dionyſium Exiguum, fideliſſimum ac eruditiſſimum ſacrorum Canonum Collectorem, fide & authoritate exuere, oportet audire fidiſſimum ac irrefragabile Aurelii Caſſiodori de ipſo teſtimonium, ſcribentis
Cap. 23. in libro de Divinis lectionibus: "Fuit noſtris temporibus Dionyſius Monachus, natione Schyta, ſed moribus omninò Romanus. Mecum Dialecticam legit, & in exemplo glorioſi Magiſterii plurimos annos vitam ſuam Domino præſtante tranſegit. Pudet me de Conſorte aliquid dicere, quod in me nequeo reperire. Interveniat pro nobis, qui nobiſcum orare conſueverat: Ut cujus hìc fuimus oratione ſuffulti, ejus nunc poſſimus meritis adjuvari. Qui peritus à Stephano Salonitano Epiſcopo, ex Græcis exemplaribus Canones Eccleſiaſticos moribus ſuis, ut erat planus atq; diſertus, magnæ eloquentiæ luce compoſuit: Quos hodiè uſu celeberrimo Romana Eccleſia complectitur. Cujus nomini aliqua pravi homines calumnioſè nituntur ingerere, unde ſua videantur Errata aliquatenùs excuſare". Adducit eximia ejus encomia. Et hinc quem nomen dicit exiguum, omnis Chriſtianitas ſemper affirmavit fuiſſe virtutibus ac meritis maximum. Immò non fuit nomen, ſed ex profunda humilitate aſſumptus titulus. Juxtà piam conſuetudinem iſtius temporis. Ita in Romana Bonifacii ſecundi Pontificis Synodo Stephanus Lariſſæ Epiſcopus, Theſſaliæ Metropolita, ſe inſcribit "Stephanum Exiguum". Etiam plures ibidem Epiſcopi. Quod ipſum paſſim cum aliis fecit Cardinalis Anaſtaſius, Bibliothecarius Romanæ Eccleſiæ. Et quia noſter Dionyſius multis produxit, & non paucis ante Caſſiodorum annis finivit hanc vitam, poſſit vidiſſe magnum Leonem: Vidiſſe Lupicini appellationem, ac de illa emanantem præſentem epiſtolam. Quidquid ſit, ejus Codicem ſtatim admiſit Romana Eccleſia, ac fecit irrefragabilem. Proinde quiſquis iſtam epiſtolam devocat in dubium, nititur exhumare jam pridem ſepultam calumniam: "Cujus nomini aliqua pravi homines calumnioſè nituntur ingerere, unde ſua videantur Errata aliquatenùs excuſare". Noſtrorum temporum Sectarii, dum

ſacros

ſacros Scriptores ac ipſorum libros erubeſcunt excutere, inficiantur hos eſſe illorum: Affirmant ſpurios, & eis indignè aſſutos pannos. Et ità apud imperitam plebem declinant invidiam. Nempè non carent omni fuco. De iſtis namque libris apud quaſdam olim Eccleſias fuit etiam aliqua cunctatio. At verò ſacros libros, de quibus nemo unquam ceſpitavit, hodiè in quæſtionem advocare erubeſceret ipſe etiam Diabolus. Et qui Platonis aut Ariſtothelis libros, aut Virgilii vel Ovidii Verſus effutiret eſſe ſpurios pannos, nonnè à Populo lapidaretur? Certè magni Leonis, ac ſuperiùs laudata ſancti Auguſtini ad Celeſtinum Pontificem epiſtola, ſunt æquè certa Eccleſiæ monimenta. Et quidem Reverendo Patri Paſchaſio Queſnello non ſufficit illam excutere. Volupè illi eſt variis inſuper elogiis tantum Pontificem incruſtare.

CAPUT XXVI.

Exponitur famoſa quæſtio circa Romanam appellationem Apiarii Presbyteri Siccenſis in Sitifenſi Mauritania.

QUæſtionem hanc exponit in literis ad Adrianum ſecundum Pontificem Duziacenſis Synodus: "Sed „& quia & legum & Canonum Conſtituta non „ſibi ſervari viderunt ſancti Patres noſtri, ex „Africano Concilio ſcribentes ad Bonifacium Pa„pam pro cauſſa Urbani Epiſcopi, & Apiarii pro„vinciæ Africanæ Presbyteri excommunicati, ſe„cundùm definitionem Carthaginenſium Canonum, ut Presbyteri, „Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici in cauſſis, quas habuerint, „ſi de judiciis Epiſcoporum ſuorum queſti fuerint, vicini Epiſcopi „eos cum conſenſu ſui Epiſcopi audiant, & inter eos definiant „adhibiti ab eis Epiſcopi. Quod ſi & ab eis provocandum putave„rint, non provocent ad Tranſmarina Judicia, ſed ad Primatem „ſuarum Provinciarum, ſicut & de Epiſcopis ſæpè conſtitutum „eſt. Ad Tranſmarina autem qui putaverit appellandum, à nullo „intra Africam in communionem ſuſcipiatur. Contra quæ Papa

„Zozimus, ſubreptione quâdam præventus, ſicut in epiſtola ipſius „Concilii, Sapientiæ veſtræ notiſſima, pleniùs recenſere poteſtis, „per Fauſtinum Epiſcopum, ac Philippum & Afellum Presbyteros, „Africano Concilio direxit Capitula Sardicenſis Concilii de appel„latione Epiſcoporum ad Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem, & ne ad „Comitatum Epiſcopi importunè navigent, & de tractandis Pres„byterorum ac Diaconorum cauſſis apud finitimos Epiſcopos, ſi „à ſuis excommunicati perperàm fuerint; & de Urbano Epiſcopo „excommunicando, vel etiam Romam evocando, niſi ea, quæ „videbantur corrigenda, corrigeret. Quod quartum Capitulum „ex eo mandatum eſt, quia Apiarius Presbyter excommunicatus „ab Urbano Epiſcopo, non ad Primatem ſuæ Provinciæ ſecundùm „Africanos Canones, ſed ad Tranſmarinum Judicium provocavit. „Quapropter idem Concilium ad Bonifacium, Succeſſorem Zozi„mi, poſt explicationem Sardicenſis Capituli de Presbyteris ac „Diaconibus ſcripſit: Quia ſi ità, quemadmodùm in ipſo Capi„tulo continentur, ſcilicèt finitimos interpellet Epiſcopos, & cauſſa „ejus audiatur, & diligentiùs tractetur, & ille Epiſcopus, qui aut „juſtè aut injuſtè eum dejecit, patienter accipiat, ut negotium „diſcutiatur, & ut aut probetur aut emendetur ejus ſententia, eo „ordine in Italia cuſtodirentur, nullo modo ipſi in Africa talia, „qualia jam commemorare nolebant, tolerare cogerentur".

Relatio hæc commiſcet vera falſis. Primò affirmat, quod omnis hæc contentio originem duxerit ex Apiarii Siccenſis Presbyteri, à ſuo Epiſcopo damnati, appellatione ad Zozimum, ac ejus per eundem Pontificem reparatione in ſui gradus communionem. Et hoc eſt verum. Secundò affirmat Zozimum ad hæc tentanda fuiſſe ſubreptione præventum. Et hoc eſt falſum. Etenim Zozimus egit ex certa ſcientia, ex Canonibus Nicænis ac Sardicenſibus, ex generali omnium Eccleſiarum conſuetudine, apud quas inferior etiam Clerus fuit ſemper permiſſus Romam provocare. Et ipſum ſtrenuè animavit ac ſtimulavit tunc concurrens Romana Celeſtii Hæreſiarchæ appellatio, adversùs quam nullus Afrorum Epiſcopus interceſſit. Ille cenſuit eſſe pariformem utrobique rationem. Quæ omnia attenderunt ejus item Succeſſores Bonifacius & Celeſtinus, ideòque cauſſam ſunt animosè proſecuti. Zozimus in Africam miſit quatuor Capitula, tria priora mandans deinceps obſervari. Quar-

Quartum mandabat Urbanum Epiſcopum, niſi Romanam Apiarii reparationem admitteret ac exequeretur, privati communione imò & Romam ad cauſſam dicendam evocari. Mandati radicem Duziacenſis Synodus obſcurè exprimit. Radix erat, quod Urbanus provocaret ad avitam Africanæ Eccleſię conſuetudinem, ideoq; Papali Decreto refragaretur. Nolebat reparatum Romæ Apiarium in gradum reponere.

Urbani Siccenſis Epiſcopi frequenter meminit ſanctus Auguſtinus. In literis ad ſanctum Comitem ac Martyrem Marcellinum: "Illæ „literæ tuæ, quas Presbyter Urbanus attulit". Utiquè Presbyter Hipponenſis Eccleſiæ, in ſancti Auguſtini Monaſterio. In literis ad ſanctum Paulinum: "Con-Diaconus noſter Peregrinus, ex quo „à me profectus eſt cum ſancto Fratre noſtro Urbano, quandò „Epiſcopatus ſarcinam ſubire perrexit, nondùm remeavit Hippo„nem". Urbanus igitùr ex Hipponenſi Clericorum Monaſterio eſt promotus ad Epiſcopatum. Succeſſit Fortunatiano ad quem ſanctus Auguſtinus ſcripſit centeſimam undecimam epiſtolam. Ex quo lucet Auguſtinianarum epiſtolarum ordinem non eſſe digeſtum ad rationem temporis. Etenim Fortunatianus erat defunctus, antequàm Auguſtinus ſcriberet quinquageſimam nonam epiſtolam. Eundem Urbanum ſanctus Pater laudat in epiſtola ad Darium Comitem: "Urbanum apud Carthaginem in Hilarenſi Oppido, & „modò in Siccenſi te noſſe pervenit". Etiam in primo ſuorum ſermonum fragmento ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Alia duo", Dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris, "&" Ne nos inducas in tentationem, "quando Pelagianis „objiciuntur, quid eos putatis reſpondere? Horrui, Fratres mei, „quandò audivi. Ego quidem non audivi auribus meis, ſed ſan„ctus Frater & Co-Epiſcopus meus Urbanus, noſter qui hìc Pres„byter fuit, & modò eſt Siccenſis Epiſcopus, cum remeaſſet ab „Urbe Roma, & ibi cum quodam talia ſentiente confligeret, vel „ſe conflixiſſe referret, cum urgeretur pondere orationis Dominicæ, „urgebat enim eum, & dicebat, Si in noſtra poteſtate eſt non pec„care, & in noſtra poteſtate eſt omnes peccatorum tentationes ſolis „voluntatis noſtræ viribus ſuperare, quare Deo dicimus", Ne nos inferas in tentationem? "Quid eum putatis reſpondiſſe? Roga„mus, inquit, Deum", Ne nos inferas in tentationem, "ne aliquid „mali patiamur, quod non habemus in poteſtate: Ne ruam de

Epiſt. 7. Epiſt. 263.

Inſtitutum provocantes ad Romanam Eccleſiam. Aut certè minitantes eò appellare. Nempè Apiarius iſtam portam aperuerat: Et Romana Eccleſia ſuſtinebat apertam. Porrò Carthaginenſis Synodus iſtam appellationem non ſine fundamento appellavit obreptionem. Quod nempè appellantes Clerici ſupprimerent avitam ſuæ gentis conſuetudinem, ſuam audaciam palliarent authoritate Nicænorum Canonum, atquè ità circumſcriberent Romanos Pontifices. Attamen Canon non expreſſit Romanam Eccleſiam. Ex reverentia. Dixit: "In aliis Provinciis, vel Tranſmarinis partibus". Per Tranſmarinas Partes omninò intellexit Eccleſiam Romanam. Etenim ad aliam ultra mare Eccleſiam non poterat ab Afris appellari. Cur Canon addiderit, "In aliis Provinciis", ſuo loco exponetur.

Alter Canon eſt hic: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel „cæteri inferiores Clerici in ſuis cauſſis, quas habuerint, ſi de ju„diciis Epiſcoporum ſuorum queſti fuerint, vicini Epiſcopi eos au„diant, & inter eos, quidquid eſt, finiant, adhibiti ab eis ex con„ſenſu Epiſcoporum ſuorum. Quod ſi & ab eis provocandum „putaverint, non provocent, niſi ad Africana Concilia, vel ad „Primates Provinciarum ſuarum. Ad Tranſmarina autem qui pu„taverit appellandum, à nullo intra Africam in communionem „ſuſcipiatur". Africanæ Eccleſiæ Codex Canonem non modicè variat: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Cle„rici in cauſſis, quas habuerint, ſi de judiciis Epiſcoporum ſuorum „queſti fuerint, vicini Epiſcopi eos cum conſenſu ſui Epiſcopi au„diant, & inter eos definiant adhibiti ab eis Epiſcopi. Quod ſi & „ab eis provocandum putaverint, non provocent ad Tranſmarina „Judicia, ſed ad Primates ſuarum Provinciarum, aut ad univer„ſale Concilium, ſicut & de Epiſcopis ſæpè conſtitutum eſt. Ad „Tranſmarina autem qui putaverit appellandum, à nullo intra „Africam in communionem ſuſcipiatur". Duo ſunt capitalia diſcrimina. Primum eſt, quod alter textus ad ſolum Primatem aut ejus Synodum, alter damnatos etiam in ſecunda inſtantia Clericos appellare permittit ad plenarium quoquè Concilium totius Diœceſios. Forſitan alternativè: vel ad Primatem aut ejus Synodum, vel ad Synodum univerſalem. Etenim ſi copulativè accipias, debebis eidem actioni permittere quatuor inſtantias. Secundum diſcrimen eſt, quod poſterior lectio adjungat eodem modo, & quidem fre-

„tur in epiſtola Concilii Africani ad Celeſtinum, tametſi non „admodùm obſcurè ſcripſiſſent, cum Canonum horum Col„lectionem adornarent, clauſulam addiderunt Canoni vigeſimo „ſecundo Concilii Milevitani, quæ vetat ne ad Tranſmarina Judi„cia appellent Epiſcopi, nequè etiam Presbyteri" : Sicut & de Epiſcopis ſæpè conſtitutum eſt. "Ut inquit Canon vigeſimus octa„vus ejuſdem Collectionis",

Errorem, quo affirmat Romanas appellationes Afrorum etiam Epiſcopis nunquam licuiſſe, nolo hìc rememorare. Eſt in ſuperioribus abundè everſus. eadem eſt ratio erroris, quo infelices ad Celeſtinum Pontificem literas, ſcriptas à paucis Epiſcopis, applicat toti Africanæ Eccleſiæ. An verò Africani Epiſcopi potuerint ab electis Judicibus ad Romanum appellare Pontificem, eſt alibi diſcutiendum. Oportet hic diſcutere errores alios. Primus eſt, quod iſti ipſi Epiſcopi, eadem iſta Synodus, quæ infelices iſtas literas ſcripſit, etiam conflaverit Africanum Codicem. Dominus Archi-Epiſcopus rectè vidit, rectèque profitetur & Codicem & literas eſſe ejuſdem temporis ac ejuſdem ſpiritus, ideòque & ejuſdem, id eſt, nullius authoritatis, Attamen errat Codicem eſſe Synodale opus. Eſt enim perſonale. Uti Fulgentius Ferrandus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus. & neſcio cujus in Africa Sedis Antiſtes Creſconius fecerunt ſuas quorumcumquè Canonum Collectiones, ità neſcio quis alius, aut qui alii conflarunt duas Collectiones ſolorum Africanorum Canonum, quarum altera paſſim dicitur Africanus Codex, altera non habet ſingularem titulum. Quod poſterioris Collectionis author ſit privata perſona, lucet ex ejus ſubnotatione ad Canonem ſexageſimum : "Hujus Concilii „Geſta ideò non ex integro deſcripſi, quoniàm magis ea, quæ in „tempore neceſſaria fuerunt, quam aliqua generalia Conſtituta ſunt; „ſed ad inſtructionem Studioſorum ejuſdem Concilii Brevem di„geſſi". Palam profitetur ſe non ad totius gentis Canonicam diſciplinam & obligatoriam directionem congeſſiſſe hoc opus, ſed dumtaxàt ad inſtructionem Studioſorum : Quod manifeſtè ſpectat ad ſingularem Doctorem. Iſtud ipſum profitetur Codicis Compilator per ſimilem ſubnotationem ad Canonem centeſimum ſeptimum : "Geſta hujus Concilii ideò non deſcripſi, quoniam Provin„ciale, non univerſale celebratum eſt". Quis non videat iſtiuſmodi ſubnotamen non cadere in Synodum, ſed in ſingularem hominem?

minem ? Fuit quis ex Aurelii ſequacibus, devius impugnator Epiſcopalium etiam appellationum]. Hinc in digerendis Africanis Synodis & Canonibus non ſervavit ordinem temporum, ſed in operis ſui exordio litigioſa circà Apiarii appellationem Acta, quæ vulgò dicuntur ſexta Carthaginenſis Synodus, in fine autem poſuit infelices literas ad Celeſtinum. Hanc lamentandam litem voluit ſui operis eſſe Alpha & Omega. Eſt author palam impurus, & palam ſcripſit ſub Celeſtino Pontifice. Hinc Conciliorum Compilatores opus iſtud non ſub Siricio, ſed ponere debebant ſub Celeſtino. Authenticus Africanæ Eccleſiæ Codex ſuo loco oſtendetur.

Secundus error eſt, quod adducti contra Romanam inferioris Cleri appellationem Canones ſint Concilii Milevitani. Etenim ſunt à magno illo Carthaginenſi ducentorum ſeptemdecim Epiſcoporum Concilio, quod poſt damnatos à Zozimo Pontifice Pelagium & Celeſtium, & tranſmiſſam gratiſſimam ac ſanctiſſimam iſtius damnationis Tractoriam Aurelius celebravit ad iſta omnia publicanda per omnem Africam, & confirmanda. Hinc ibidem curavit edi inſignia iſta fidei Decreta, quæ laudat Author Capitulorum exſtantium poſt ſancti Celeſtini Pontificis Apologeticas literas pro doctrina ſancti Auguſtini. Diſertè affirmat emanaſſe à Carthaginenſi Concilio. Nec deſunt alia teſtimonia. Antiquus tamen error iſta Decreta adſcribit Concilio Milevitano. Et iſtum errorem ſecutus eſt Dominus Archi-Epiſcopus. Pendebat tunc Apiarii cauſſa, ideoque & lis de Jure Clericalium appellationum. Porrò Zozimus per iſta ſua Acta non ſolam, in qua damnatus Celeſtius, Aurelii Carthaginenſem Synodum, ſed inſuper aliam ejuſdem contra Celeſtii & Pelagii Dogmata, & ſimilem Numidiæ Milevitanam Synódum confirmaverat, ideóque lætificaverat totam Africam. Hinc ſuæ tunc Synodo videtur Aurelius propoſuiſſe, an circa pendentem quæſtionem eſſet cedendum Poſtulatis Romanæ Eccleſiæ, an avita gentis conſuetudo conſtanter defendenda. Et omnis Synodus cenſuit hanc defendendam. Hinc edidit præſentes Canones. Attamen adjunxit Pontifici aliquid deferendum. Nempe ut inferior Clerus non dumtaxat ad ſuæ Provinciæ Primates aut Synodos, ſed inſuper provocare poſſet ad finitimos Epiſcopos. Eâ tamen lege, ut propriam Provinciam non excederent. Etenim Limitanei Clerici quandoque alienæ Prouinciæ Epiſcopos habent

æquè

æquè vicinos, immò & viciniores. Hinc Canon addidit: "In „aliis Provinciis". Hæc tunc ſancita fuerunt ſine adjecta conditione, ſine appendice.

Tertius error eſt, quod Africana, quinti ſæculi decimo octavo anno celebrata, Synodus apertè pronunciarit non toleraturos ſe appellationes ad Sedem Apoſtolicam, ſi conſtiterit jus illud Sedi Romanæ tributum non fuiſſe à Synodo Nicæna. Etenim hæc ab Afris ſcripta ſunt ad Bonifacium Pontificem, qui nonniſi extremo iſtius anni fine, nempè vigeſima octava die decembris, eſt Pontificatum ingreſſus, ideòque iſto anno non potuit ab Afris ad ipſum Synodaliter ſcribi. Scriptum videtur ex ſexta Carthaginenſi Synodo, quæ facta fuit anno ſequenti. Annus decimus octavus apud Carthaginem vidit duas plenarias Africæ Synodos. Alteram à ſancti Proſperi contra Collatorem libro laudatam, ex qua ducenti quatuordecim Epiſcopi Zozimum inſtruxerunt de cauſſa & moribus appellantis Celeſtii, alteram celebratam poſt Celeſtii damnationem, in qua ducenti ſeptemdecim Epiſcopi ediderunt laudata Decreta ac præfatos Canones. Et hi palam admiſerunt, ut inferior Clerus etiam ad vicinos, intra ſuam tamen Provinciam, poſſet provocare Epiſcopos. At in ſequentis anni Synodo videntur recantaſſe, aut certè adjeciſſe non modicam conditionem. Ità ſuadet memorata ipſorum ad Bonifacium epiſtola: "De primo & tertio", Legatis ſuis à Zozimo Papa dati Commonitorii articulo, "id eſt, ut Romam liceat „Epiſcopis provocare, & ut Clericorum cauſſæ apud ſuarum „Provinciarum Epiſcopos finiantur, jam priore anno etiam li„teris noſtris ad venerabilis memoriæ Zozimum Epiſcopum datis „inſinuare curavimus, ut ea ſervare ſine ulla ejus injuria tan„tiſper ſineremus, uſquè ad inquiſitionem Statutorum Concilii „Nicæni". Tertium Capitulum erat Sardicenſis Canon de Clericorum provocatione ad finitimos Epiſcopos. Affirmant ſe nonniſi per "Interim" de ipſo ſanxiſſe.

Attamen Domino Archi-Epiſcopo favet epiſtolæ titulus: "Do„mino Beatiſſimo Bonifacio Aurelius, Valentinus, & cæteri qui „præſentes adfuimus, numero ducenti ſeptemdecim ex omni „Concilio Africæ", At verò hæc plenaria Synodus maniſeſtè eſt anni decimi octavi. Reſpondeo rem eſſe claram. Anni decimi octavi Synodus non potuit ſcribere ad Bonifacium, qui in iſto

anno nonniſi ad tres dies fuit Pontifex. Etiam clarum eſt, quod ſexta Carthaginenſis Synodus non potuerit habere tot Epiſcopos. Etenim fuit celebrata per ſolos in conſueto numero provinciarum Legatos. Proindè Africani Codicis Collector, quo Aurelii cauſſam adjuvaret, præfata verba dolosè addidit, ac epiſtolam vitiavit. Eodem ſcopo ſubjunxit hæc verba: "Subſcripſerunt „quoquè Alipius, Auguſtinus, Poſſidius". Per ipſorum authoritatem ſtuduit munire Aurelium, Non nego ipſos ſubſcripſiſſe: Dumtaxat aſſero iſtam ſubnotationem eſſe Compilatoris, & non carere artificio. Inſuper grande eſt mihi dubium, an Numidiæ Primas Valentinus huic Synodo interfuerit. Etenim Provinciæ ad hujuſmodi Synodos non ſolebant deſtinare, niſi tres Legatos. Qnidquid ſit, iſtam ſubnotationem non habet epiſtola ad Celeſtinum Pontificem. Quod nempè laudati tres Epiſcopi iſtis literis non ſubſcripſiſſent.

Proindè veritatem continent hæc Domini Archi-Epiſcopi verba: "Clauſula iſta", Sicut & de Epiſcopis ſæpè conſtitutum eſt, "addita de induſtria fuit, quo primum tempore ador„nata eſt hæc Collectio. Itaquè ſpectari debet hic Canon tan„quàm vigeſimus octavus iſtius Collectionis, non autem tam„quàm vigeſimus ſecundus Concilii Milevitani". At verò iſtius Collectionis author non fuit aliqua Synodus, ſed neſcio quis privatus, malè olidus. Et licèt eſſet Synodus, fuiſſet ejuſdem fœtoris. Quiſquis fuerit, ſtabilire voluit temeritatem Aurelii, ideoque adjecit iſtam clauſulam. Nullum adduxit aut laudavit Canonem, ſed ſimpliciter adſcripſit: "Sicut & de Epiſcopis „ſæpè conſtitutum eſt". Nempè ex illo tempore, quo poſt adductos ex Oriente Canones Aurelius cœpit limites tranſilire. Et hinc clauſula docet non unicam, ſed plures tunc ſub Aurelio Synodos conveniſſe. Quapropter Domini Cardinales Baronius & Perronius rectiſſimè judicarunt iſtam clauſulam eſſe ſpurium ac devium additamentum, ideòque radendum. Idem author poſſit alias temeritates Africanis ad Bonifacium & Celeſtinum circa has quæſtiones literis intertexuiſſe.

Apiarii Presbyteri crimina Africani Epiſcopi exponunt in literis ad Bonifacium Pontificem: "Apiarius Presbyter, de cujus & or„dinatione, & excommunicatione fuerat exortum non ſolùm in „Siccenſi, verùm etiam toti Africanæ Eccleſiæ non leve ſcandalum,

de

,,de omnibus erratis ſuis veniam petens, communioni eſt reſtitutus". Et in literis ad ſanctum Celeſtinum: "Credidimus Apiarium cum ,,Fauſtino Potentino Epiſcopo", Sedis Apoſtolicæ Legato, "ideò ,,miſſum" in Africam, "Quoniàm ſicut per ejus operam Presby-,,terio anteà redditus fuerat, ità nunc poſſet de tantis criminibus, ,,à Tabracenis objectis, eo laborante purgari, cujus tanta ac tam ,,immania flagitia decurſum noſtri Concilii examen invenit, ut & ,,memorati patrocinium potiùs quàm judicium, ac defenſoris magis ,,operam, quam diſceptatoris juſtitiam ſuperarent". Et infra: "Tri-,,duano laborioſiſſimo agitato Judicio, cum diverſa Apiario objecta ,,afflictiſſimi quæreremus, vel moras Co-Epiſcopi noſtri Fauſtini, ,,vel tergiverſationes ipſius Apiarii, quibus nefandas turpitudines ,,occulere conabatur, Deus Judex juſtus, fortis & longanimis, ,,magno compendio reſecavit. Tetriori quippè ac putidiori ob-,,ſtinatione compreſſa, quâ tantum libidinum cœnum impudentia ,,negationis volebat obruere, Deo noſtro conſcientiam ejus coarc-,,tante, & occulta, quæ in illius corde tamquàm in volutabro cri-,,minum jam damnabat, etiam hominibus publicante, repentè in ,,confeſſionem cunctorum objectorum flagitiorum doloſus negator ,,erupit: Et tandem de omnibus incredibilibus opprobriis ultro-,,neus ſe ipſe convicit, atquè iſtam quoquè noſtram ſpem, quia ,,eum & credebamus & optabamus de tam pudendis maculis poſſe ,,purgari, convertit in gemitus, niſi quoniàm iſtam noſtram mœ-,,ſtitiam uno tantùm ſolatio mitigavit, quod & nos labore diu-,,turnioris quæſtionis abſolvit, & ſuis vulneribus qualemcumque ,,medelam, etſi invita ac ſuæ conſcientiæ reluctante, confeſſione ,,providit". Apiarius igitùr erat graviter reus. Primò erat ille-gitimè ordinatus. Forſan irregularis ex occulto crimine. Deindè in Tabracenam Eccleſiam varia patrarat. Tertiò, erat fœdiſſimus ex multis flagitiis. Quartum crimen erat doloſa & pertinax om-nium abnegatio. Propter iſta igitùr Urbanus Apiarium degra-daverat.

CAPUT XXVII.

Exponuntur Acta Zozimi Pontificis circa Apiarium.

DEgradatus Apiarius provocavit ad Zozimum Pontificem, & Romam acceſſit. Quid Zozimus circa ipſum egerit, utcumquè colligimus ex præfatis Afrorum Epiſcoporum literis ad ſanctum Bonifacium: "Quoniam Domino placuit, ut de „his, quæ nobiſcum egerunt ſancti Fratres no„ſtri, Co-Epiſcopus Fauſtinus, & Com-Presby„teri Philippus & Aſellus, non beatæ memoriæ Epiſcopo Zozi„mo, à quo ad nos Mandata & literas attulerunt, ſed tuæ Ve„nerationi, qui in ejus locum es Divinitùs conſtitutus, Humilitas „noſtra reſcriberet, ea breviter inſinuare debemus, quæ utrorum„què concordiâ terminata ſunt, non ea quæ prolixis Geſtorum „voluminibus continentur, quibus, ſalvâ quidem charitate, non „tamen ſine parvo altercationis labore demorati ſumus, ea Geſtis „deliberantes, quæ nunc ad cauſſam pertinent. Quamquàm & „ille, ſi adhuc eſſet in corpore, hoc acciperet gratiùs, quod vi„deret pacatiùs terminatum. Apiarius Presbyter, de omnibus „Erratis ſuis veniam petens, communioni eſt reſtitutus. Prior „autem Co-Epiſcopus noſter Siccenſis Urbanus, quod in eo corri„gendum viſum eſt, ſine ulla dubitatione correxit".

Zozimus ìtàque appellantem Apiarium audivit, & admiſit ad retractatorium Judicium, & in ipſo diſcuſſum reparavit. Et ad reparationem exequendam Legatos miſit in Africam: Fauſtinum Epiſcopum Potentinæ Eccleſiæ, ac Philippum & Aſellum, Presbyteros Eccleſiæ Romanæ. Addidit Mandata & literas. Utiquè quibus mandabat obediri ſuo judicio, & reparatum Apiarium reponi in ſui gradus communionem. Apiarius non ſolummodò ſe purgaverat, ſed inſuper ſuum Epiſcopum Urbanum accuſaverat de variis. Et accuſationis articulos Zozimo perſuaſerat. Hinc & ipſum Pontifex juſſit corrigere ſuas vias, alioquin à Legatis corrigen-

rigendum. Et Urbanus his obedivit. "Prior quod in eo corri„gendum viſum eſt, ſine ulla dubitatione correxit". Legatio non dumtaxàt fuit deſtinata Siccam, ſed inſuper Carthaginem ad Primatem Aurelium, ac omnem Africanam Eccleſiam. Et ad Pontificis Mandata maturè diſquirenda Aurelius coëgit Synodum. Poſſit fuiſſe illa ipſa ducentorum ſeptemdecim Epiſcoporum, convocata ad publicandam Celeſtianæ ac Pelagianæ damnationis Tractoriam. Eadem Legatio poſſit Tractoriam apportaſſe. Et hinc forſitan iſta Synodus edidit Canones, partim ſpectantes ad Dogma de Divinis auxiliis, partim ſtabilientes antiquam diſciplinam circa appellationes inferioris Cleri. Quidquid ſit, de facta tunc Synodo ſcribunt Epiſcopi ad Bonifacium: "Salvâ quidem charitate, non „tamen ſine parvo altercationis labore demorati ſumus". Et infra: "Sanè priuſquàm hæc cauſſa iſto termino clauderetur, diuturnis „diſceptationibus verſabamus". De alia item circa has quæſtiones Synodo Africani Epiſcopi ſcripſerunt ad Bonifacii Succeſſorem Celeſtinum: "Nam primùm, quantum obſtiterit Fauſtinus omni „congregationi, diverſas injurias irrogando, quaſi Romanæ Eccle„ſiæ aſſerens privilegia, & volens Apiarium à nobis in communio„nem ſuſcipi, quem tua Sanctitas credens appellâſſe, communioni „reddiderat. Quod minimè tamen licuit, quod etiam Geſtorum „meliùs lectione cognoſces. Triduano tamen laborioſiſſimo agitato Judicio", &c. Dolendum eſt "prolixa Geſtorum volumina", periiſſe aut latere. Ex ipſis enim diſceremus plurima. Per iſtas ergò concertationes quædam "utrorumquè concordiâ ſunt terminata". Et quidèm "pacatiùs". Primò, Apiarius, quem cum Legatis Zozimus remiſerat ad propria, "de omnibus erratis ſuis veniam pe„tens, eſt communioni reſtitutus". Igitùr Romana Apiarii reparatio fuit ea lege ab Afris admiſſa, ut ille ab omni Synodo ſupplicaret veniam.

Reparatio admiſſa fuit cum aliquo moderamine. Epiſcopi enim pergunt ad Bonifacium: "Quia verò paci & quieti Eccleſiæ non „tantùm ad præſens, ſed etiam imposterùm proſpiciendum fuit, „quoniam talia multa præceſſerant, ut vel ſimilia, vel etiam gra„viora deinceps præcaveri oporteret, placuit nobis, ut de Siccenſi „Eccleſia, licèt retento honore gradus ſui, Presbyter removeretur „Apiarius, & accepto Epiſtolio, ubicumquè alibi poſſet & vellet, „Presbyteri munere fungeretur. Quod eidem ipſi per proprias lite-

„ras poſtulanti ſine difficultate conceſſimus". Synodus propter Romanæ Eccleſiæ reverentiam admiſit reparationem Apiarii. Verùm cum tribus temperamentis. Primò, citrà conſequentiam. Propter pacem & quietem tàm Romanæ quàm Africanæ Eccleſiæ. Et dat hujus temperamenti cauſſam : "Quoniam talia multa præ„ceſſerant, ut vel ſimilia, vel etiam graviora deinceps oporteret „præcaveri". Clericorum plures utroquè oculo vigilabant in hujus cauſſæ ſucceſſum, & ipſi ſimilem appellationem tentaturi.

Secunda conditio juſſit Apiarium de omnibus ſuis erratis ſupplicare veniam. Hâc enim ratione non ſolùm per Romanam, ſed etiam per Africanam Eccleſiam eſt viſus reſtitui. Tertia conditio fuit, ut in ſolum Presbyteri gradum, non in Siccenſem Eccleſiam reſtitueretur. Hodiè diceremus: In ſolum Ordinem, non in Beneficium. Quæ conditio fuit omninò opus ſancti Auguſtini. Nam & ipſe in ſecundo ſermone de communi vita Clericorum dixit & ſcripſit adversùm Clericos proprietariôs : "Quiſquis inventus fuerit „habere proprium, delebo eum de tabula Clericorum. Interpellet „contra me mille Concilia, naviget contrà me, quò voluerit, ſit „certè ubi potuerit, adjuvabit me Deus, ut ubi ego Epiſcopus „ſum, illic Clericus eſſe non poſſit". Palam reſpicit navigationes ad almam Urbem, & Romanas ſuorum Clericorum provocationes. Conſtanter aſſeverat ipſos, licèt Romæ reponantur in gradum, à ſe tamen unquàm reponendos in tabulam ac miniſterium Hipponenſis Eccleſiæ.

Rectè igitur adversùs Zachariæ Chalcedonenſis Epiſcopi interceſſionem dixit in octava Synodo Venerabilis Metrophanes, Orthodoxus Metropolita Smyrnenſis : "Similiter etiam Apiarium, cum „eſſet Presbyter Eccleſiæ Siccenſis Africanæ Provinciæ, propter „aliquam cauſſam ſegregavit proprius Epiſcopus Urbanus, poſteâ „verò depoſuit omnimodis Synodus, quæ ibidèm collecta eſt. Zo„zimus autem Papa Romanus recurrentem ad ſe, & ad Africanam „Synodum mittens cum literis, ut iterùm ſuſciperetur egit, ra„tionem reddente Synodo per Scripta Bonifacio poſt Zozimum „Papæ Romano de depoſitione, quæ facta eſt in Apiarium, & de „iterata juſtificatione" : Et quia nunc juſtificatum eum arbitramur, judicauimus autem non operari eum quæ ſunt Presbyteri, in Eccleſia Siccenſi, propter ſcandala, quæ ſubſecuta ſunt. Porrò accipientem literas commendatitias à nobis, in omnibus aliis Eccleſiis

Sacer-

Sacerdotio fungi. "Invenitur igitur Africana Synodus paruiſſe po-
„tius judicio Zozimi Papæ Romani, ac per hoc propriam repro-
„bâſſe ſententiam, & juſtificâſſe Apiarium, non reſtitiſſe voto Ro-
„manorum Pontificum". Adducta Africanæ ad ſanctum Boni-
facium epiſtolæ verba non ſunt originalia: Sunt tranſlata ex textu
Græco, tranſlato ex originali. Hinc non modicè ab originalibus
differunt. Alia octavæ Synodi Acta ſic habent: "Eâdem ratione
„Apiarium, Siccenſis Eccleſiæ, quæ in Africana Provincia eſt,
„Presbyterum, loci illius Epiſcopus quandam ob cauſſam à cœtu
„fidelium excluſit. Eundem poſteà Synodus ibi coacta penitùs de-
„poſuit. Quem Zozimus Papa Romanus ad ſe confugientem, ſuam-
„que cauſſam illi probantem abſolvit, & cum literis remiſſum ad
„Synodum, recipiendum curavit. Rationem verò reddens per
„Apologeticum Scriptum Synodus Africana de Apiarii depoſiti,
„& rurſus juſtificati cauſsâ apud Bonifacium Papam Romanum,
„Zozimi Succeſſorem, inquit": Apiarium etiam hodiè abſolutum
judicamus. Cenſuimus tamen ei, propter ſcandala conſecuta, in
Eccleſia Siccenſi Presbyteri locum non eſſe obeundum, at in aliis
Eccleſiis rem ei Divinam facere licere. "Synodum ergò Africa-
„nam Zozimi Judicio potiùs obtemperaſſe, compertum eſt".

Rationem, ex qua Africani Epiſcopi Romanam Apiarii repara-
tionem admiſerint, docet eadem ad Bonifacium Papam Synodalis
epiſtola. Affirmat Commonitorio, quod ſuis ad Afros Legatis
dedit Zozimus, inſuiſſe quatuor articulos. Primus de Romanis
Epiſcoporum, tertius erat de Presbyterorum ac reliquorum
Clericorum appellationibus. Pergit epiſtola: "Quorum om-
„nium de primo & tertio, id eſt, ut Romam liceat Epiſcopis pro-
„vocare, & ut Clericorum cauſsæ apud ſuarum Provinciarum
„Epiſcopos finiantur, jam priore anno etiam literis noſtris ad ve-
„nerabilis memoriæ Zozimum Epiſcopum datis inſinuare curavi-
„mus, ut ea ſervare ſine ulla ejus injuria pauliſper ſineremus uſquè
„ad inquiſitionem Statutorum Concilii Nicæni. Et nunc de tua
„poſcimus Sanctitate, ut quemadmodùm ea apud Nicæam à Pa-
„tribus acta & conſtituta ſunt, ſic ea à nobis facias cuſtodiri, &
„ibi apud vos iſta, quæ Commonitorio attulerunt, facias exerceri".
Nempè Canones Sardicenſes. Ipſos adducit epiſtola, ac proſequi-
tur: "Hæc utique uſquè ad adventum veriſſimorum exemplario-
„rum Nicæni Concilii inſerta Geſtis ſunt. Quæ ſi ibi, quemad-
modum

„modùm ipſo, quod apud nos Fratres ex Apoſtolica Sede directi „Commonitorio allegaverunt, continentur, eoque ordine vel apud „vos in Italia cuſtodirentur, nullo modo nos talia, qualia com- „memorare jam nolumus, vel tolerare cogeremur, vel intolerabilia „pateremur. Sed credimus, adjuvante miſericordiâ Domini Dei „noſtri, quod tua Sanctitate Romanæ Eccleſiæ præſidente, non „ſumus jam iſtum typhum paſſuri, & ſervabuntur ergà nos ea, „quæ nobis etiam non differentibus cuſtodiri debeant cum fraterna „charitate, quæ ſecundùm ſapientiam atquè juſtitiam; quam tibi „donavit Altiſſimus, etiam ipſe perſpicis eſſe ſervanda, ſi fortè ali- „ter ſe habent Canones Nicæni Concilii. Quamvìs enim plurimos „Codices legerimus, ſed nunquàm in Nicæno Concilio in Latinis „Codicibus legimus, quemadmodum in ſupradicto Commonitorio „indè directa ſunt, tamen quia hìc in nullo Codice Græco ea „potuimus invenire, ex Orientalibus Eccleſiis, ubi perhibentur „eadem Decreta poſſe etiam authentica reperiri, magis nobis de- „ſideramus adferri".

Africani Antiſtites, dum Apiarii appellationem audiverunt admiſſam à Zozimo, ſtatim interceſſerunt, reclamantes ad avitam ſuæ gentis conſuetudinem. Interceſſit & Zozimus, reclamans ad Nicænos Canones. Hi, utpotè à Spiritu Sancto conditi, apud omnes Eccleſias fuerunt ſemper ſacroſancti, ideòque & Afros terruerunt. Cecilianus Carthaginenſis Archi-Epiſcopus adfuerat Nicæno Concilio, & ejus Canones publicaverat per omnem Africam: Hinc illi ſcrutati ſunt apud omnia Eccleſiarum Archiva, apud omnes Bibliothecas. Nec ſolummodò Latinos Codices, ſed etiam Græcos. Et tales Canones non invenerunt. Hinc ipſos ſibi tranſmitti ſupplicarnnt à Zozimo. Hic in retractatorio Apiarii Judicio perrexit, ipſum reparavit, & in Africam deſtinavit ſolemnem Legationem, quæ iſtam reparationem exequeretur, conferret Nicænos Canones, & Africanis Epiſcopis demonſtraret jus Sedis Apoſtolicæ. Legavit Fauſtinum Potentinum Epiſcopum cum duobus Presbyteris ſuæ Eccleſiæ. Et cum ipſis reparatum, ac ſuo loco reddendum Apiarium. Miſit Sardicenſes Canones, affirmans Nicænos. Admirati ſunt Afri: Iſtos enim Canones nec per auditum noverant. Hinc Pontifici, ob Apoſtolicæ Sedis reverentiam, promiſerunt ſervare iſtas ſanctiones, dummodò tamen non cogerentur ad patiendum

illum

illum typhum, qui dicebatur ſervari in Italia. Non obſtante illâ Italorum patientiâ, nullatenùs ſuſtinuerunt ſe compelli ad talia. Ob eandem Apoſtolicæ Sedis reverentiam admiſerunt Zozimi de Apiario Judicium. Sub jam dictis moderaminibus.

Verùm quis eſt ille typhus, quem Afri proteſtantur ſe nullâ ratione paſſuros? Eundem memorant in Synodalibus literis ad Celeſtinum Pontificem: "Executores etiam Clericos veſtros quibuſquè petentibus nolite mittere, nolite concedere, ne fumoſum typhum ſæculi in Eccleſiam Chriſti, quæ lucem ſimplicitatis, & humilitatis diem, Deum videre cupientibus præfert, videamur inducere". Ad eundem Pontificem in cauſſa Anthonii Fuſſalenſis Epiſcopi ſcripſit S. Auguſtinùs: "Accipe „nunc, quæ poſt ejus ſanctæ memoriæ viri", Bonifacii Pontificis „in Africa literas geſta ſunt, & ſubveni hominibus, opem tuam „in Chriſti miſericordia multò avidiùs, quam ille, poſcentibus, „à cujus inquietudine deſiderant liberari. Judicia quippè illis, „& publicas Poteſtates, & militares impetus, tanquàm executuros Apoſtolicæ Sedis ſententiam, ſive ipſe Anthonius, ſive „rumores creberrimi comminantur, ut miſeri homines Chriſtiani „Catholici graviora formident à Catholico Epiſcopo, quam cum „eſſent hæretici, à Catholicorum Imperatorum legibus formidabant. Non ſinas iſta fieri, obſecro te per Chriſti Sanguinem, per Apoſtoli Petri memoriam, qui Chriſtianorum Præpoſitos Populorum monuit, ne violenter dominentur inter Fratres". Dum Romana appellatæ cauſſæ deciſio moras alicubì aut obices pateretur, victor à Pontifice poſtulabat executoriales literas, & Executores. Et Papa eò deſtinabat Clericos, qui à publicis Romani Imperii Poteſtatibus acciperent militares impetus, atquè ità Romanum Judicium exequerentur. Hunc contra Catholicos morem Africa uſq; tunc poſſit non vidiſſe: Fieri poſſit, ut Zozimus Pontifex ipſum ibi ſtuduerit ſimul cum Sardicenſibus Canonibus plantare. Verùm Epiſcopi potentiſſimè interceſſerunt: Clamarúnt eſſe typhum hujus ſæculi, Romanâ Eccleſiâ indignum, ideòque à ſe nec per Interim admittendum. Et Italorum, aut aliarum gentium patientiam ad ſe non ſpectare.

CAPUT XXVIII.

Exponuntur Fauſtini Potentini Epiſcopi, ac Philippi & Aſelli Presbyterorum, quos Zozimus Pontifex legaverat, apud Afros Acta.

DUm Legatio hæc venit in Africam, Zozimus non diù ſupervixit. Etenim primum Legationis officium erat celebrare, aut potiùs celebrandam curare plenariam Africæ Synodum: Et celebrata fuit illa, quam paſſim dicimus ſextam Carthaginenſem. Celebratam fuiſſe ſub Bonifacii Pontificatu, eſt manifeſtum ex

Cap. 4. Actis, præſertim ex interlocutione ſancti Alipii Epiſcopi Tagaſtenſis. Celebrata fuit Honorii duodecimo, Theodoſii ſecundi octavo Conſulatu, octavo kalendas Junii. Hoc eſt, quinti ſæculi anno decimo nono, die vigeſimâ quintâ Maij. Erat Dominica prima poſt Pentecoſten. Iſto enim anno Paſcha inciderat in diem trigeſimam Martii. Zozimus anno præcedenti obijt ſeptimo kalendas Januarii: Vigeſimâ ſexta Decembris. Bonifacius fuit electus biduo poſt, in feſto ſanctorum Innocentium. Eulalii contra ipſum ſchiſma duravit ſeptem menſibus, diebus quindecim. Fuit ille anteà compreſſus, attamen ſe movere non deſijt, donec tandem, pacis cauſsâ, fuit creatus Epiſcopus Nepeſinus. Ad quæſtionem dirimendam Imperator Honorius in Idus Junias indixit Spoletinam Synodum, & ad ipſam convocavit cum Gallicanis etiam Africanos Epiſcopos, præſertim Primatem Aurelium, ſanctum Auguſtinum, alioſque ſimilium virtutum. Literæ datæ ſunt tertio kalendas Aprilis, in vigilia Paſchatis, Et Epiſcopi iſti ſe parabant ad iter. Verùm Eulalius damnavit ſemetipſum, atque ita prævenit Synodum. Etenim quinto decimo kalendas Apriles contra Principis Mandatum intravit Urbem, ac turbas egit. Hinc tertio nonas Apriles ipſum omni prætendendi Papatus jure excidiſſe pronunciavit Honorius, & Bonifacii electionem declaravit legitimam ac firmam.

mam. Septimo Idus Apriles ad Largum Africæ Proconſulem ſcripſit Spoletinæ Synodi neceſſitatem evanuiſſe, ideòque nec ſibi neceſſarios eſſe Africanos Epiſcopos. Et haſcè literas Largus mox vulgavit. Tunc igitur Aurelius ſuſpenſam Synodum indixit in diem vigeſimam quintam Maij. Hinc intellige ejuſdem Aurelii præfationem ad iſtam Synodum: "Poſt diem præſtitutum Con„cilii, ut recordamini Fratres Chariſſimi, multa flagitata ſunt „per exſpectantes Fratres noſtros, qui nunc ad præſentem Syno„dum Legati advenerunt, quæ Geſtis neceſſe eſt ut conſocien„tur. Qua de re Domino noſtro de tantæ Congregationis cœtu „gratias referimus". Illi qui Provinciarum Legatos exſpectarunt, erant Legati Apoſtolici. Etenim inter Provinciarum Legatos erant ſanctus Auguſtinus, ſanctus Alipius, ac Novatus Sitifenſis Epiſcopus, evocati Spoletum. Apoſtolici itàque Legati ad primò præſtitutam Synodi diem venerunt Carthaginem, Spoletinæ Synodi eventum, ac Afrorum Epiſcoporum reditum iſthìc præſtolantes. Et interim ab Aurelio, ac aliis præſentibus Epiſcopis poſtularunt varia, præparatoria ad Synodalem definitionem. Synodi compendium habes ad ejus exordium: "In hoc Concilio „actum eſt, ut Nicænum Concilium ab Epiſcopis Orientalibus pe„teretur, cui Synodo interfuit Legatio Romanæ Eccleſiæ, Fau„ſtinus Epiſcopus, Philippus & Aſellus Presbyteri". Non ſunt verba Synodalia, ſed Compilatoris. Quem etiam ex his verbis conſtat fuiſſe hominem privatum.

De hac Synodo ſcribit in ſexto ſuo libro Petrus de Marca: "Extra„ordinarium in Politia Eccleſiaſtica erat mitti in Provincias Lega„tum, qui Conciliis Provinciarum intereſſet, quemadmodùm ad „Celeſtinum Papam ſcribit Concilium Africanum": Nam ut aliqui, tamquàm à Sanctitatis tuæ Latere, mittantur, nullâ invenimus Patrum Synodo conſtitutum. "Unde concludunt non toleraturam „diutiùs Africam Fauſtini Epiſcopi, Sedis Apoſtolicæ Legati, præ„ſentiam. De illo enim intelligi debet hic locus, non autem de „Apiario, ut cenſuit Illuſtriſſimus Cardinalis Perronius". Et adducit locum: "Nam de Fratre noſtro Fauſtino, amoto jam pro „ſuis nefandis nequitijs Apiario, ſecuri ſumus, quod eum probi„tate ac moderatione tuæ Sanctitatis, ſalvâ fraterna charitate, „ulteriùs Africa minimè patiatur". Rectè affirmat locum hunc non de Apiario, ſed agere de ulteriùs non ferendo Fauſtino. Errat

in aliis. Primò, quod tunc in Eccleſiaſtica Politia extraordinarium eſſet in Provincias mitti Apoſtolicum è Papali Latere Legatum, qui Provinciarum intereſſet Synodis. Etenim pluribus, ad Nicænam præparatoriis, totius Ægyptiacæ Diœceſios Alexandrinis Synodis Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, ſancti Sylveſtri Legatus, non dumtaxat interfuit, ſed inſuper præſedit. Quod ipſum in Antiochena poſt Nicænam Synodo fecerunt Euſebius Vercellenſis Epiſcopus, & Lucifer Calaritanus, Legatio ſancti Liberii. Eos magnus Athanaſius, ac ejus Synodus in Synodalibus ad iſtam Synodum literis ſcribunt ante omnes Epiſcopos, ideòque affirmant præſediſſe.

Secundus error eſt, quod Africani Epiſcopi improbaverint omnem iſtiuſmodi Legationem. Etenim improbarúnt ſolam iſtam, quæ mitteretur ad retractandas cauſſas Romanarum appellationum. Et in eo graviter deviarúnt. Tertius error eſt, quod Fauſtinum, quà Legatum poſtulaverint revocari. Etenim non ob Legationis, ſed ob variæ moleſtiæ & aliorum exceſſuum cauſſam id poſtularûnt. Verùm quarè Fauſtinus huic Synodo non præſedit? Quod non ad præſidendum, ſed dumtaxat ad conferendum, ac demonſtrandum eſſet Legatus à Zozimo. Locum ceſſit ſolis Aurelio Carthaginenſi, & Valentino Numidiæ Primati: Quod alter toti Diœceſi, adeoque & Synodo præſideret, alter ſingularem iſthic haberet Prærogativam.

Legationis & Synodi ſcopum exponit Synodalis ad ſanctum Bonifacium epiſtola: "Sanè priuſquàm hæc" reparati Apiarii "cauſſa „iſto termino clauderetur, inter alia, quæ diuturnis diſceptatio„nibus verſabamus, quia ratio ipſa poſcebat, ut apud Acta Ec„cleſiaſtica à Fratribus noſtris Fauſtino Epiſcopo, & Philippo ac „Aſello Compresbyteris quæreremus, ut promerent quidquid eis „nobiſcum agendum fuiſſet injunctum, nonnulla quidem ſine ullo „Scripto proſecuti ſunt verbis. Sed cum id potiùs flagitaremus, quod „in literis ferrent, Commonitorium protulerunt, quod recitatum no„bis etiam Geſtis, quæ ſecum ad vos deferunt, eſt allegatum. In quo „eis quatuor quædam nobiſcum gerenda mandata ſunt. Unum de „appellationibus Epiſcoporum ad Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem. „Alterum, ne ad Comitatum Epiſcopi importunè navigent. Ter„tium de tractandis Presbyterorum & Diaconorum cauſſis apud „finitimos Epiſcopos, ſi à ſuis excommunicati perperam fuerint.

Quar-

„Quartum de Urbano Epiſcopo excommunicando, vel etiam Ro„mam vocando, niſi ea, quæ videbantur corrigenda, corrigeret". Apoſtolici ad generales, aut alias Synodos Legati conſueverunt habere Mandata duplicia, duplices inſtructiones: Secretam & patentalem. Hinc etiam præſentes Legati "nonnulla ſine ullo Scripto „proſecuti ſunt verbis". Nempè ex ſua ſecreta inſtructione. Et quia iſta videntur non placuiſſe, Synodus intercesſit: Poſtulavit ut exhiberent patentalia Mandata ſuæ Legationis. Et illi exhibuerunt Commonitorium, comprehendens quatuor articulos. Quæ omnia ut plenè videantur, expedit Carthaginenſem Synodum illuſtrare brevi Scholio.

EXORDIVM.

POſt Conſulatũ glorioſiſſimorum Imperatorum, Honorii duodecimum, & Theodoſii octavum, Auguſtorum, octavo kalendas Junii, ſcripta hæc ſunt Carthagine in Secretario Baſilicæ Fauſti. Cum Aurelius Papa unà cum Valentino primæ Sedis Numidiæ, & Fauſtino Eccleſiæ Potentinæ, Provinciæ Italiæ Piceni, Legato Eccleſiæ Romanæ, ſed & Legatis diverſarum Provinciarum Africanarum, id eſt, Numidiarum duarum. Byzacenæ, Mauritaniæ Sitifenſis, & Mauritaniæ Cæſaræenſis, ſed & Tripolis, & Vincentio Coluſitano, Fortunatiano, & cæteris Epiſcopis Provinciæ Proconſularis, ducentis decem & ſeptem, necnon Philippo & Aſello Presbyteris Romanæ Eccleſiæ, conſediſſent, adſtantibus Diaconibus, Aurelius Epiſcopus dixit.

SCHOLION.

MAnifeſtum eſt hæc non eſſe verba Synodalia. Sunt verba neſcio cujus Compilatoris: Imperiti, aut maligni. Quoniam clarum eſt huic Synodo non adfuiſſe ducentos ſeptemdecim Epiſcopos. Aderant enim ex cunctis extra Proconſularem Provinciis ſolummodò tres Legati. Etiam Valentinus Numidiæ Primas videtur non adfuiſſe. Etenim nullibi interloquitur. Et non eſt apparens ipſum fuiſſe Legatum. Quæ omnia quidam conſiderantes cenſent hanc Synodum, ipſam conſecutas literas ad Pontifices Bonifacium & Celeſtinum, omniaque circa Apiarium Acta eſſe neſciò cujus ſpuria figmenta. Eſt audax graſſatio in antiqua monimenta. Etenim iſta ferè omnia exſtant apud Dionyſium Exiguum, cujus authoritas eſt irrefragabilis: Fuit enim optimus Judex Apocryphorum. Quarè vero ſimilius eſt, quod quiſpiam Aurelii Primatis pertinax defenſor legitimis Actis commiſcuerit quaſdam paleas.

Quidquid ſit, Synodus dicitur celebrata in Baſilica Fauſti, cujus eſt frequens memoria apud Sanctum Auguſtinum. In ſermone de verbis Apoſtoli: "Dies anniverſarius Ordinationis Domini Senis „Aurelii craſtinus illuceſcet. Rogat & admonet per Humilita„tatem meam, Charitatem veſtram, ut ad Baſilicam Fauſti devo„tiſſimè venire dignemini.". Et duodecimus, ac vigeſimus ſecundus poſt centeſimum ſermo de diverſis habent hanc epigraphen: "Habitus in Baſilica Fauſti; Carthagine". Ejuſdem Baſilicæ eſt valdè frequens mentio in Africanis Conciliis. Eandem laudat in libris de Wandalica perſecutione Venerabilis Victor Vitenſis Epiſcopus. Laudat ſanctum Deo-gratias Carthaginenſem Epiſcopum, quod fovendis infirmis, qui ex capta & ſpoliata per Geizericum Romanâ Urbe venerant in Africam, paraverit "duas Baſilicas, no„minatas & amplas, Fauſti & Novarum". Et inter Divinas Wandalicæ captivitatis prænunciationes refert: "Quidam Presbyter vidit „ipſam Fauſti Eccleſiam refertam turbis innumerabilibus Populo„rum, & poſt paululùm evacuatam, & repletam porcorum multitudine, atque caprarum". Quod nempè Ariani Wandali, immundis porcis & capris ſimiles, eſſent venerandam Eccleſiam invaſuri

vaſuri ac profanaturi. Et de quodam cœco ſcribit : "Pergit ad „Fauſti Baſilicam". Ubi baptizabat ſanctus Eugenius. Et fuit iſthic illuminatus. Etiam ſcribit de Elpidiphoro Apoſtatâ : "Fuerat „apud nos in Eccleſia Fauſti baptizatus". Et poſt ejectos Wandalos Africani Epiſcopi ſcripſerunt ad Joannem ſecundum Pontificem : "Ad univerſalem totius Africæ Synodum fideli devotione „convenimus, in illa Juſtinianæ Carthaginis Baſilica Congrega„tionis noſtræ primitias Domino conſecrantes, unde Patres noſtros „Tyrannus Hunnericus expulerat. Hæc Baſilica Fauſti apud nos „dicitur : Multis Martyrum corporibus inſignita, quorum Deus „exaudivit orationes, ut daret hujus rei fiduciam Sacerdotibus". Addunt adfuiſſe ducentos ſeptemdecim Epiſcopos. Proinde erat celeberrima Baſilica. Aliqui credunt fuiſſe Cathedralem. Etenim apud ipſam erat Baptiſterium. Quod olim in quavis civitate unicum videtur fuiſſe apud ſolam principalem Eccleſiam. Item Hunnericus Rex videtur Epiſcopos noſtros ejeciſſe ex Cathedrali Baſilica, & ipſam tranſcripſiſſe in ſuos Arianos. At certum eſt non fuiſſe. Cathedralis Eccleſia erat ſanctarum Felicitatis ac Perpetuæ. Quæ poſtquàm à Donatiſtis rediit ad Catholicos, dici cœpit "Re„ſtituta". Fauſtus ille, à quo Fauſti Baſilica, videtur fuiſſe non ſanctus Eccleſiæ Patronus, ſed pius ejus extructor & fundator. Ignoro veram originem.

CAPITVLVM I.

POſt diem præſtitutam, ut recordamini Fratres Chariſſimi, multa flagitata ſunt per exſpectantes Fratres noſtros, qui nunc ad præſentem Synodum Legati advenerunt. Quæ Geſtis neceſſe eſt conſocientur. Qua de re Domino noſtro de tantæ Congregationis cœtu gratias referimus. Supereſt ut tam exemplaria Nicæni Concilii, quæ nunc habemus, & à Pa-

à Patribus conſtituta ſunt, quàm etiam hìc à Prædeceſſoribus noſtris, eandem firmantes Synodum, vel quæ ſecundùm eam formam per omnes Clericorum gradus, à ſummo uſquè in ultimum, ſalubriter ordinata ſunt, in medium proferantur. Ab univerſo Concilio dictum eſt: Proferantur. Daniel Notarius recitavit: Nicæni Concilii fidei profeſsio, vel Statuta ſic ſe habent.

SCHOLION.

HÆc eſt præfatio & allocutio Aurelii Primatis. Quare Africani Codicis Compilator rectè adjunxit hæc verba: "Aurelius Epiſcopus dixit". Præſentis Synodi Compilator inconcinnè ſeparavit. Omnis quæſtio erat de Nicænis Canonibus: An hi inferiori etiam Clero permitterent Romanas appellationes. Africani Antiſtites affirmabant ipſas prohiberi per perpetuam Eccleſiæ ſuæ conſuetudinem, nihilominûs ſe propter Nicænorum Canonum reverentiam receſſuros à ſua conſuetudine, & Zozimi Papæ Mandatis per omnia parituros. Erat ſumma ſubmiſſio: Etenim quod generales Canones ſingularibus ac rationabilibus, niſi ipſas ſpeciatim exprimant, conſuetudinibus non derogent, eſt antiqua & fundata regula. Et Nicæni Canones Africanam conſuetudinem non exprimebant. Eos igitùr conquiri per omnem Africam juſſit Aurelius: Et inventi non ſunt, niſi famoſi viginti, unaque fidei Decretum, ſeu Symbolum. Notanda ſunt verba: "Exemplaria Nicæni Concilii, quæ nunc habemus, „& à Patribus conſtituta ſunt". Edicunt quod etiam tunc Africana Eccleſia ex Nicæno Concilio nihil habuerit præter Symbolum & Canones, adeòque quod Cecilianus iſta ſola ſecum Niceà detulerit. Nulla ſecum detulit Synodalia Acta. Quod ipſum feciſſe videntur & alii, qui pauci adfuerunt Synodo, Latini Epiſcopi. Quin & ipſi Apoſtolici Legati. Hinc plena Acta videtur nunquàm vidiſſe Latina Eccleſia. Immò ſanctus Hilarius Pictavienſis Epiſcopus,

tantus Latinorum Doctor, in libro de Synodis profitetur ipſum Nicænum Symbolum à ſe etiam Epiſcopo non fuiſſe viſum, niſi dum in exilio degeret apud Græcos. Hinc ergò ab Aurelio Primate juſſus Daniel Notarius recitavit: "Nicæni Concilii fidei pro-„feſſio, vel Statuta ſic ſe habent". Recitavit Symbolum & viginti Canones.

CAPITVLVM II.

ET cum legiſſet, Fauſtinus Epiſcopus Plebis Potentinę, Provincię Italiæ Piceni, Legatus Romanę Eccleſiæ, dixit: Injuncta nobis ſunt à Sede Apoſtolica aliqua per ſcripturam, aliqua etiam in Mandatis cum veſtra Beatitudine tractanda, ſicut & Geſtis ſuperioribus meminimus. Hoc eſt, de Nicænis Canonibus, ut conſerventur, & conſtitutio eorum: Et conſuetudo. Quia aliqua ordine & Canone tenentur, aliqua conſuetudine firmata ſunt. De his ergò primitùs, ſi placet Beatitudini veſtræ, tractemus: Et poſteà cætera, quę acta vel inchoata ſunt, inſerta firmabuntur, ut ad Sedem Apoſtolicam Reſcriptis veſtris intimare poſſitis, atque nos vos admonuiſſe apud Venerabilem Papam evidenter pateat, licèt & Capitula actionum jam inſerta ſint Geſtis. De ipſis ergò, ut dictum eſt ſuperiùs, quid veſtræ Beatitudini placeat, agere debemus. Veniat ergò Commonitorium in me-

dium, ut ſcire poſſit veſtra Beatitudo, quid in eo contineatur, ut ad ſingula reſpondeatur.

SCHOLION.

LEctos per Danielem Canones Fauſtinus Legatus ſibi poſtulavit exhiberi diſcutiendos. Et in diſcuſſis non habuit quod reprehenderet. Notanda ſunt verba ejus: "Sicut & Geſtis ſuperioribus meminimus". Et Aurelii in ſequenti Capitulo verba; "Quod Fratres noſtri in Actis nuper „allegaverunt". Demonſtrant hanc non fuiſſe primam Seſſionem hujus Synodi. In priori Seſſione Epiſcopi rogaverunt Fauſtinum, ut omiſſis ſecretis Mandatis exhiberet ſcriptum Commonitorium, ac ejus contenta tractaret. Hac in ſeſſione paret, & præfatur palmarem Commonitorii ſcopum eſſe, ut deinceps in Africa obſerventur Nicæni Canones. Ac item bonæ conſuetudines. Quià quædam Eccleſiaſticæ diſciplinæ capita ex ordine & canone, quædam ex legitima conſuetudine habent originem & firmitatem. Africana Eccleſia plures habuit ſingulares conſuetudines, difformes generalibus Eccleſiæ Regulis. Eas non improbari, ideòque nec abolendas à Romana Eccleſia Fauſtinus promittit, dummodò tamen ſint rationabiles, & non adverſentur Nicæno Concilio. Hujus Canones affirmat eſſe Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reverentiâ conſecratos, ideòque nullam ab ipſis diſſonantem conſuetudinem poſſe eſſe legitimam. Omninò hos ſuos ſermones dirigit in conſuetudinem, quà Africana Eccleſia Clericos prohibebat à Romanis appellationibus.

CAPITULUM III.

AUrelius Epiſcopus dixit: Proferatur Commonitorium, quod Fratres & Conſacerdotes noſtri nuper allegaverunt, & cætera quæ acta ſunt, vel quæ agenda ſunt, ſubſequantur. Daniel Notarius recitavit:

tavit Commonitorium: Fratri Fauſtino, & filiis Philippo & Aſello Presbyteris, Zozimus Epiſcopus. Vobis commiſſa negotia non latent. Vos ità ut noſtra, immò quia noſtra ibi in vobis præſentia eſt, cuncta peragite: Maximè cum & hoc noſtrum poſſitis habere Mandatum, verba Canonum, quæ in pleniorem firmitatem huic Commonitorio inſeruimus. Ità enim dixerunt dilectiſſimi Fratres in Concilio Nicæno, cum de Epiſcoporum appellatione decernerent: Placuit autem, ut ſi Epiſcopus accuſatus fuerit, & judicaverint congregati Epiſcopi Regionis ipſius, & de gradu ſuo dejecerint eum, & appellaſſe Epiſcopus videatur, & confugerit ad Beatiſsimum Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum, & voluerit audiri, & juſtum putaverit, ut renovetur examen, ſcribere his Epiſcopis dignetur, qui in finitima & propinqua Provincia ſunt, ut ipſi diligenter omnia requirant, & juxta fidem veritatis definiant. Quod ſi is, qui rogat cauſſam ſuam audiri, deprecatione ſua moverit Romanum Epiſcopum, ut è Latere ſuo Presbyterum mittat, erit in poteſtate Epiſcopi Romani, quid velit, & quid exiſtimet. Et ſi decreverit mittendos eſſe, qui præſentes cum Epiſcopis judicent, habentes authoritatem ejus, à quo deſtinati ſunt, erit in ſuo arbitrio. Si verò crediderit ſufficere Epiſcopos, ut negotio terminū imponant, faciet quod ſapientiſsimo ſuo conſilio judicaverit.

 SCHO-

SCHOLION.

IN famoſa ſua ad ſanctum Flavianum Conſtantinopolitanum Antiſtitem epiſtola ſanctus Leo Pontifex Julium Puteolanum Epiſcopum, ac Renatum ſancti Clementis Presbyterum, ſuos ad Epheſinam Synodum Legatos, appellat ſuos Fratres. Et Paſchaſius Queſnellus commentatur: "Ità pleriquè Codices manuſcripti, & omnes excuſi cum Græca verſione. „Et congruit illius ævi moribus, cum Epiſcopi Presbyteros Fratres vocitabant". Fateor olim fuiſſe iſtum morem. Verùm non fuit univerſalis. Palàm lucet ex præſenti Commonitorio. Plura ſunt iſtiuſmodi exempla. Ex eodem Commonitorio diſcimus, quod Romanus Pontifex etiam tunc ſe ſcriberet ſimpliciter Epiſcopum ſine contractione ad Romanam civitatem. Quod nempè ſit univerſalis Epiſcopus. Primum Commonitorii caput erat de Romanis Epiſcoporum appellationibus. Nulla unquàm de ipſis fuerat apud Afros quæſtio: Attamen Zozimus demonſtrare voluit ipſas non in ſola fundari conſuetudine, ſed etiam in Nicænis Canonibus. Ità enim Afris promiſerat. Deindè iſtas Afrorum appellationes deducere voluit ad formam, quam omnis obſervabat Eccleſia. Et ad hoſcè fines adduxit quintum Canonem Sardicenſem, Et adjunxit eſſe editum in Nicæno Concilio.

CAPITVLVM IV.

ET cum recitaret, Alipius Epiſcopus Tagaſtenſis, Legatus Provinciæ Numidię, dixit: De hoc jam ſuperioribus etiam literis Concilii noſtri reſcripſimus, & id nos ſervaturos profitemur, quod in Nicæno Concilio conſtitutum eſt. Adhuc tamen me movet, quoniam cum inſpiceremus Græca exemplaria

ria hujus Synodi Nicænæ, iſta ibi, neſcio quâ ratione, minimé invenimus. Unde petimus Venerationem tuam, ſancte Papa Aureli, ut quia hoc authenticum Concilium Nicęnum in Urbe dicitur eſſe Conſtantinopolitana, aliquos cum Scriptis Tuæ Sanctitatis mittere digneris. Et non ſolùm ad ipſum ſanctum Fratrem noſtrum Conſtantinopolitanum Epiſcopum, ſed etiam ad Alexandrinum & Antiochenum venerabiles Sacerdotes, qui hoc nobis Concilium cum ſubſtipulatione literarum ſuarum dirigant, ut omnis poſtmodùm ambiguitas auferatur. Quia nos ità, ut Frater Fauſtinus attulit, minimè invenimus. Iſta nos tamen tantiſper ſervaturos, ut anteà dixi, donec integra exemplaria veniant, profitemur. Petendus eſt autem literis noſtris & venerabilis Eccleſiæ Romanę Epiſcopus Bonifacius, ut ipſe quoquè dignetur ad memoratas Eccleſias aliquos mittere, qui eadem exemplaria prędicti Nicæni Concilii ſecũdùm ejus poſsint Scripta proferre. Nunc autem memorati Concilii Nicæni qualia exemplaria habeamus, his Geſtis ſociemus.

SCHOLION.

DE admittendis & obſervandis quoad quaſvis appellationes Nicænis Canonibus Africani Antiſtites jam fuerant ſtipulati cum Zozimo, & ab hac ejus Legatione exſpe-ctabant iſtos Canones. Hinc ad præſentem Sardicenſem fuerunt admirati. Etenim ipſum nec invenerant in ſuis ſcriniis, nec uſquam audiverant. Interim Religioni duxerunt de Romani Pontificis fide vel dubitare. Crediderunt ſua exemplaria eſſe mutila aut mendoſa. Authentica reperiri in Patriarchalibus Græcorum Bibliothecis. Præſertim in Conſtantinopolitana. Hinc ſanctus Alipius Aurelium Primatem movit, ut non ſolummodò ab Africana, ſed etiam à Romana Eccleſia ſolemnis ad iſtas Eccleſias deſtinaretur Legatio, poſtulatura & allatura veros Nicænos Canones. Et adjunxit: "Nos tamen iſta tantiſper ſervaturos profitemur". Utique propter Apoſtolicæ Sedis reverentiam. Ex hoc loco novarum hodie rerum dilectores educunt Romanas appellationes etiam Afrorum Epiſcopis nunquàm licuiſſe. Etenim Africani hìc Epiſcopi nequaquam ſtipulantur de Clericorum, ſed de ſolis Epiſcoporum appellationibus. Et iſtud ipſum confirmatur ex iſtorum Epiſcoporum literis ad Papam Bonifacium: "De „Primo" Commonitorii articulo, "id eſt, ut Romam liceat Epi„ſcopis provocare, jam priore anno inſinuare curavimus".

Reſpondeo hoc Interim, ſive Pactum non de Epiſcopalis appellationis fuiſſe ſubſtantia, ſed de ſola, Afris ignota, forma Sardicenſi. Quod enim de iſta ſubſtantia nunquàm dubitaverint, eſt abundè demonſtratum. Quod de ſola iſta forma fuerit ambiguitas, oſtendunt iſtorum Epiſcoporum tam ad Bonifacium, quàm ad Celeſtinum Pontificem literæ, præſertim hæc verba: „Nam ut aliqui tanquam à Tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ „invenimus Patrum Synodo conſtitutum". Qui nempè per Pontificem delegatæ ad retractandam cauſſam Synodo præſideant, & in Synodali opere habeant Prærogativam atquè Primatum. Tales Apoſtolicæ Sedis Legatos Afri nunqnàm viderant: At ignorabant probari per Canones. Nihilominùs ſtipulati ſunt omnem Canonem per Interim obſervare. Uti hodiè novi Dogmatiſtæ

cenſent

cenſent retractatorium appellationum Epiſcopalium Judicium non poſſe Romam evocari, aut exerceri per ipſum Pontificem, ſed eum obligari ad iſtud delegandum in partibus; ità tunc Africani Epiſcopi credebant iſtud Judicium ſpectare ad perſonalia ſancti Petri & Succeſſorum privilegia, ideòque non poſſe delegari. Opinandi fundamenta adduxi Superiùs. Ad iſtam igitûr, omnemque aliam Sardicenſem formam in Africa plantandam Zozimus tranſmiſit etiam Canonem de Epiſcoporum appellationibus.

Nec aliud Afri ſcripſerunt ad Papam Bonifacium. Etenim adductis ſuis verbis mox adjungunt: "Et nunc de tua poſcimus „Sanctitate, ut quemadmodùm ea apud Nicæam à Patribus acta „vel conſtituta ſunt, ſic ea à nobis facias cuſtodiri, & ibi apud „vos iſta, quæ in Commonitorio attulerunt, facias exerceri, id „eſt, ſi Epiſcopus accuſatus fuerit", &c. Adducunt totum Sardicenſem Canonem. Et concludunt: "Hæc utique uſquè ad adven„tum veriſſimorum exemplarium Nicæni Concilii inſerta ſunt „Geſtis. Quæ ſi ibi, quemadmodùm ipſo, quod apud nos Fratres „ex Apoſtolica Sede directi allegaverunt, Commonitorio conti„nentur, eoque ordine vel apud vos in Italia cuſtodiantur, nullo „modo nos talia, qualia commemorata jam nolumus, vel tolerare „cogemur, ſed credimus adjuvante miſericordia Domini Dei noſtri, „quod tua Sanctitate Romanæ Eccleſiæ præſidente, non ſimus „jam typhum iſtum paſſuri". Zozimus ab Afris poſtulaverat duo. Primò, ut Epiſcoporum appellationes deinceps fierent juxta formam Sardicenſem. Deinde ut retractati per Romanam Eccleſiam Judicii executio fieret eo modo in Africa, quo fiebat in Italia. Nempè dum prompta non ſequebatur obedientia, fieret per violentam compulſionem, quam Afri dicebant eſſe "typhum ſæculi". Et primum uſquè ad Nicænorum Canonum adventum ſervare ſpoponderunt, ſecundum articulum ſunt omni modo averſati. Quæ omnia altè clamant hoc "Interim" fuiſſe non de Epiſcopalis appellationis ſubſtantia, ſed dumtaxat de ordine & modo.

CAPITV-

CAPITULUM V.

FAuſtinus Epiſcopus, Legatus Eccleſiæ Romanæ, dixit: Nec veſtra Sanctitas præjudicat Eccleſiæ Romanæ, ſive de hoc Capitulo, ſive de aliis, quia dicere dignatus eſt Frater noſter & Co-Epiſcopus Alipius dubios eſſe Canones. Sed hæc ipſa ad Sanctum & Beatiſſimum Papam noſtrum ſcribere dignemini, ut & ipſe integros Canones inquirens, cum veſtra Sanctitate de omnibus Conſtitutis tractare poſsit. Sufficit autem, ut ipſe Beatiſsimus Epiſcopus Urbis Romæ, ſicut veſtra Sanctitas apud ſe tractat, ita ipſe inquirat, ne contentio inter Eccleſias naſci videatur, ſed magis charitate fraternâ deliberare poſſitis, ipſo reſcribente, quid melius obſervari debeat. Aurelius Epiſcopus dixit: Præter iſta, quæ promiſimus Actis, neceſſe eſt ut etiam noſtræ Parvitatis literis, Sancto Fratri & Con-Sacerdoti noſtro Bonifacio ſingula, quæ tractamus, pleniſſimè intimemus. Ergo ſi omnibus placet proſecutio noſtra, ore omnium condiſcamus. Univerſum Concilium dixit: Placet.

SCHOLION.

ADverſùs ſancti Alipii interceſſionem Fauſtinus Legatus nihil duxit opponendum. Afrorum de adducto Canone hæſitationem vidit eſſe fundatam, ideòque & dixit: "Ve-„ſtra Sanctitas non præjudicat Romanæ Eccleſiæ. Attamen Legationem ad Orientales Eccleſias cenſuit non expedire, ſed verorum Canonum inquiſitionem eſſe faciendam apud ſolam Romanam & Africanam Eccleſias. Et adjunxit rationem: "Ne contentio inter „Eccleſias naſci videatur, ſed magìs charitate fraternâ deliberare „poſſitis, ipſo" Pontifice Bonifacio "reſcribente, quid melius obſervari debeat". Poſtulatam ab Alipio Legationem non penitùs improbavit, ſed ſuaſit non à Romana ſimul & Africana Eccleſia faciendam, ſed permittendam Pontificis arbitrio, & ſi facienda judicetur, ab ipſo ſolo faciendam. Duplex enim & diviſa Legatio altè apud Græcos clamaret eſſe contentiones inter iſtas Eccleſias. Et Primas Aurelius probavit conſilium. Et omnis Synodus acclamavit: "Placet". Tanta erat Afrorum reverentia in Romanam Cathedram.

CAPITVLVM VI.

NOvatus Epiſcopus, Legatus Mauritaniæ Sitifenſis, dixit: Nunc meminimus in hoc præſenti Commonitorio lecto etiam de Presbyteris ſive Diaconibus contineri, qualiter ab Epiſcopis ſuis, vel à finitimis audiri debeant, quod in Nicæno Concilio minimè legimus, Unde hoc ipſum jubeat Sanctitas Veſtra nobis recitari. Aurelius Epiſcopus dixit: recitetur ad locum etiam hoc quod depoſcitur. Daniel

NOTARIUS recitavit: De appellationibus autem Clericorum, id eſt, minoris loci, reſtat ipſius Synodi certa reſponſio. De qua re quid acturi ſitis, credimus inſerendum, quod taliter dictum eſt ex Concilio. Hoſius Epiſcopus dixit: Quid me adhuc moveat, reticere non debeo. Si Epiſcopus fortè iracundus, quod eſſe non debet, citò aut aſperè cõmoveatur adversùs Presbyterum ſivè Diaconum ſuum, & exterminare eum de Eccleſia voluerit, prouidendum eſt, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideò habeat poteſtatem ejectus, ut finitimos interpellet Epiſcopos, ut cauſam ſuam audiant, & diligenter tractent, quia non oportet négari audientiam roganti. Et ille Epiſcopus, qui aut juſtè aut injuſtè eum ejecit, patienter accipiat, ut negotium diſcutiatur, & aut probetur ejus, aut emendetur ſententia, &c.

SCHOLION.

NOvatus Sitifenſis Epiſcopus, ac iſtius Mauritaniæ Legatus, à primo Commonitorii articulo perrexit ad tertium & palmarem, qui erat de inferioris Cleri appellationibus. Etiam pro ipſis adductum à Zozimo Canonem dixit non eſſe Nicænum, aut certè non reperiri inter Decreta Nicæni Concilii. Quæſtiò eſt, quo fundamento, aut quo colore Zozimus ad Romanas appellationes inferiori Afrorum Clero impartiendas adduxerit iſtum Sardicenſem Canonem? Dominus Petrus de Marca reſpondet: "Hujus Canonis præjudicio, quem „Legatus Fauſtinus tamquàm Canonem Nicænæ Synodi protulerat„

„Zozimus firmare conatus eſt cognitionem à ſe habitam de cauſſa „tunc Apiarii Presbyteri Africani, à proprio Epiſcopo dejecti, „exiſtimans videlicèt eum eſſe Canonis illius ſenſum, ut Presby-„teri excommunicati arbitrio relinquat querelam deferendi ad quos „voluerit Epiſcopos, modò Provinciæ vicini eſſent, cujuſmodi „eſſe Roma videbatur, habitâ ratione Provinciarum Maritima-„rum Africæ".

Reſpondeo hæc eſſe paradoxa. Quomodò enim Romanus Antiſtes Siccenſi intra Sitifenſem Mauritaniam Clerico poſſit dici finitimus? Interjacent Numidia atquè Byzacium. Quis credat, quod Zozimus Apoſtolicam Sedem computarit inter finitimos ubicumquè damnatorum Clericorum Epiſcopos, & ex hoc ſolo titulo adſcripſerit ipſi jus admittendæ appellationis? Fundavit iſtud jus in Primatu ſuæ Sedis. Proindè Zozimus, dum Afris canonem miſit, direxit ſuos oculos haud dubiè ad ſcopum Apiarii. Quin Apiarius plurima de impotenti Afrorum Epiſcoporum in ſuum Clerum dominatu inſtillaverit auribus Zozimi, non eſt dubitandum. Nec ſine fundamentis. Iſtius enim dominatus inſolentia Gratum Primatem permovit ad datam ipſis per Apoſtolicos Canones poteſtatem circumſcribendam, ac Synodaliter ſanciendum, ut Epiſcopus non queat ſolus damnare, aut judicialiter frænare ſuum Presbyterum, aut Diaconum, niſi cum aſſiſtentia ſex, aut trium Collegarum. Proindè Zozimus Africanum Clerum cenſuit liberandum ab iſto dominatu, & vidit Sardicenſem Canonem eſſe iſti fini aptiſſimum, & propter ipſum emanâſſe. Hinc prudentiſſimè tranſmiſit in Africam. Per ipſum demonſtravit Clerum non adſtringi ad Retractatorium ſuæ Provincialis Synodi Judicium: Eſſe adeò liberum, ut ipsâ neglectâ poſſit confugere ad vicinos Epiſcopos. Quocircà Dominus Petrus de Marca manifeſtè labitur, quod Zozimus hunc Canonem adduxerit pro Romanis inferioris Cleri appellationibus. Etenim lucidum eſt iſtum eſſe ſcopum aut ſenſum Canonis. Sardicenſis de Romanis appellationibus Canon, licet ſolos Epiſcopos exprimat, omninò tamen ſancit etiam de Clericis. Et quod omnis ſub cœlo Eccleſia ipſum ſic ſemper intellexerit, huc uſque oſtenſum eſt per authentica, ac plura exempla, ac teſtimonia. Proindè omnis Zozimi per Canonem ſcopus fuit dignoſcere, an Paterna Sardicenſis Synodi in Clerum providentia, & ſuper quintum Nicænum Canonem adjecta clementia locum ha-

 beret

beret in Africa, atquè ita Clerus non opprimeretur per Epiſcopos. Poſſit in hujus canonis tranſmiſſione Zozimus oculos direxiſſe etiam in Romanas inferioris Cleri appellationes, & à minori ad majus duxiſſe argumentum, hoc ſenſu: Nicæni Canones inferiorem Clerum adeò non adſtringunt appellare ad ſolam ſuæ Provinciæ Synodum, ut permittant appellare etiam ad finitimos Epiſcopos; quantò igitur magis ad Epiſcopum Romanorum? Ita aliqui exiſtimant. Non malè.

CAPITVLVM VII.

CUmque recitarentur, Auguſtinus Eccleſiæ Hipponis Regienſis, Legatus Provinciæ Numidiæ, dixit: Et hoc nos ſervaturos profitemur, ſalvâ diligentiori inquiſitione Concilii Nicæni. Aurelius Epiſcopus dixit: Si hoc etiam omnium veſtræ Charitati placet, reſpōſione firmate. Univerſum Concilium dixit: Omnia quæ in Nicæno Concilio ſtatuta ſunt, nobis omnibus placent. Jocundus Epiſcopus Eccleſiæ Suffetulæ, Legatus Provinciæ Byzacenæ, dixit: Quod conſtitutum eſt in Nicæno Concilio, violari á quoquàm nullatenùs poteſt.

SCHOLION.

ETiam hæc ſancti Auguſtini interlocutio demonſtrat ſummam Africanæ Eccleſiæ reverentiam & in ſancti Petri Sedem, & in Nicænos Canones.. Ex priori reverentia tranſmiſſos à Zozimo Sardicenſes Canones omnis iſta Eccleſia uſquè ad lucidam veritatis manifeſtationem venerari perrexit tanquam Nicænos; ex poſteriori fuit parata valedicere ſuæ antiquæ conſuetudini, & inferiori etiam Clero Romanas appella-

appellationes permittere. Non ſoli duo Provinciarum Legati, ſed omnis Synodus unâ voce exclamavit: "Omnia quæ in Nicæno „Concilio ſtatuta ſunt, nobis omnibus placent". Omnibus placuit Jocundi Suffetulenſis Epiſcopi interlocutio: "Quod conſtitutum „eſt in Nicæno Concilio, violari à quoquam nullatenùs poteſt". Locuti ſunt ex regula, ex qua & magnus Leo poſteà ſcripſit Nicænos Canones eſſe "Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reve„rentiâ conſecratos". Ex iſta reverentia Apiarii Presbyteri factam à Zozimo reparationem admiſerunt. Non uſque ad repertam Nicænorum Canonum veritatem, nequè ad quamvìs aliam reincidentiæ conditionem, ſed abſolutè, ac in perpetuum. Attamen ſub præfatis moderationibus.

CAPITVLVM VIII.

FAuſtinus Epiſcopus, Legatus Eccleſiæ Romanæ, dixit: Adhuc ſecundùm profeſsionem Sanctitatis veſtræ, tàm ſancti Alipii, quàm & Fratris noſtri Jocundi, aliqua infirmari credo, aliqua firmari debeant, cum jam in dubium ipſi Canones venerint. Ergò, ut placet & nobis & Beatitudini veſtræ, ad ſanctum & venerabilem Eccleſiæ Romanæ Bonifacium Epiſcopum veſtra ſcribere dignetur Sanctitas, ut & ipſe, quod ſanctus Auguſtinus ſtatuere dignatus eſt, deliberare poſsit, utrumnàm & hoc concedendum ſit, an reticendum, hoc eſt, de appellationibus inferioris gradus. Si ergò adhuc in dubium venit, de hoc Capitulo juſtum eſt ut Beatiſsimæ Romanæ Sedis Epiſcopus informari debeat. Si tamen in approbatis Canonibus hoc reperiri poſsit.

SCHOLION.

CAnon eſt manifeſtè mendoſus. Forſan emendari poſſit hoc modo : "Aliqua infirmari credo, quæ firmari de-„beant". Infirmari eſt non penitùs cohærere. Etenim ſanctus Alipius de Epiſcopalibus, ſanctus Auguſtinus de Clericalibus appellationibus dixerant : "Hoc nos ſervaturos „profitemur, ſalvâ diligentiori inquiſitione Concilii Nicæni". „At verò Jocundus Epiſcopus dixerat : "Quod conſtitutum eſt „in Nicæno Concilio, violari à quoquàm nullatenùs poteſt". Hæc Fauſtinus Legatus cenſuit non ex integro cohærere. Nonnihil receſſit à priori ſua interlocutione : "Veſtra Sanctitas non „præjudicat Eccleſiæ Romanæ". Hæſitavit, an hæc de tranſmiſſorum à Zozimo Canonum legitima authoritate diffidentia non præjudicaret. Hinc omnia cenſuit referenda ad Pontificem Bonifacium. Præſertim ſancti Auguſtini interlocutionem. Etenim ex ipſa videbat mutare reparationem Apiarii. Quoniàm reperta Canonum veritas poterat ipſam exſufflare.

CAPITVLVM IX.

AUrelius Epiſcopus dixit: Etiam, quæ dudùm veſtræ Charitati intimavimus, nunc patimini exemplaria Statutorum Nicæni Concilii, ſed & quæ hic ſalubriter à noſtris Deceſſoribus ſecundùm ejuſdem Concilii normam formata ſunt, vel quæ nunc ordinata ſunt à nobis, recitari, & Geſtis inſeri. Omne Concilium dixit: Exemplaria fidei & Statuta Nicænæ Synodi, quæ ad noſtrum Concilium per beatæ recordationis olim Prædeceſſorem tuæ Sanctitatis

tatis, qui interfuit, Cecilianum Epiſcopum allata ſunt, ſed & quę Patres, ea exemplaria ſequentes, hîc conſtituerunt, vel nunc communi Tractatu ſtatuimus, his Geſtis Eccleſiaſticis inſerta manebunt, itá ut, quemadmodùm ſuperiùs dictum eſt, venerabilibus viris Antiochenæ & Alexandrinæ, ſed & Conſtantinopolitanæ Eccleſiarum Epiſcopis ſcribere veſtra Beatitudo dignetur, ut exemplaria veriſsima Concilii Nicæni ſub adſtipulatione literarum ſuarum dirigant: Quò, declaratâ veritate, ea Capitula, quæ in Commonitorio præſens Frater, & Co-Epiſcopus noſter Fauſtinus, & Com-Presbyteri Philippus & Aſellus ſecum attulerunt, aut ibidem reperta à nobis firmabuntur, aut ſi non inveniuntur, collecta Synodo de hoc in ſequenti tractabimus. Daniel Notarius Nicæni Concilii profeſsionem fidei, vel ejus Statuta recitavit in Concilio Africano.

SCHOLION.

HIs omnibus auditis Primas Aurelius perſtitit in ſuo priori, & quorumdam Collegarum judicio, cenſentium eſſe neceſſariam perquiſitionem verorum Canonum. Et omnis Synodus fuit adſtipulata. Dixit & allatos in Africam à Ceciliano Carthaginenſi Primate, qui Synodo interfuerat, Nicænos Canones, & omnia ex ejus Codice tranſcripta exemplaria comprehendere ſolos viginti, & à Zozimo tranſmiſſos non eſſe in illis, ideòque neceſſariam eſſe Legationem ad Alexandrinam, Antiochenam, & Conſtantinopolitanam Eccleſiam, quæ ab illis authentica exemplaria adduces

adduceret. Ad ſanctum Cyrillum Patriarcham Alexandrinum Innocentius Presbyter, ad Atticum Antiſtitem Conſtantinopolitanum miſſus eſt Marcellus Sub Diaconus. Exiſtimo pro Marcello legendum eſſe Marcellinum: Nempè illum Carthaginenſis Eccleſiæ Sub-Diaconum, qui Afrorum circa Celeſtii cauſſam Reſcripta deportavit ad Papam Zozimum. An Bonifacius Pontifex ſimilem Legationem, aut certè literas miſerit, non poſſim affirmare. Iſtius rei nulla eſt memoria. Quin tamen Africana Synodus legaverit etiam ad Eccleſiam Antiochenam, videtur non dubitandum. Iſtam Patriarchalem Cathedram videtur tunc inſediſſe venerabilis Theodotus, & ante Legationis adventum obiiſſe: Succeſſor Joannes videtur non reſpondiſſe. Aut ſanè ejus Reſcriptum latet, aut periit.

Et hæc omnia ſua Acta Synodus retulit ad ſanctum Papam Bonifacium. Apiarii reparationem, ſuum judicium de Zozimi Commonitorio, & contentis in ipſo Canonibus, ac præſertim ſuam Legationem ad Orientales Eccleſias. Hæc eſt relatio: "Quamvis „plures Codices legeremus, ſed nuſquàm in Nicæno Concilio, in „Latinis Codicibus legimus, quemadmodùm in ſupradicto Com„monitorio inde directa ſunt. Tamen quia hìc in nullo Codice „Græco ea potuimus invenire, ex Orientalibus Eccleſiis, ubi per„hibentur eadem Decreta poſſe etiam authentica reperiri, magìs „nobis deſideramus adferri. Pro qua re tuam quoque Veneratio„nem obſecramus, ut ſcribere etiam ipſe digneris ad illarum par„tium Sacerdotes, hoc eſt, Eccleſiæ Antiochenæ, Alexandrinæ, „& Conſtantinopolitanæ. Et ſi aliis etiam placuerit tuæ Sancti„tati. Ut inde ad nos eidem Canones apud Nicæam civitatem „à Patribus conſtituti veniant, te potiſſimum hoc beneficium „cunctis Occidentalibus Eccleſiis in Domini adjutorio conferente. „Quis enim dubitet exemplaria eſſe veriſſima Concilii Nicæni in „Græcia congregati, quæ de diverſis locis, & de nobilibus Græcis „Eccleſiis allata, & comparata concordant? Quod donec fiat, hæc „quæ in Commonitorio ſupradicto allegata ſunt, de appellatio„nibus Epiſcoporum ad Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem, & de Cle„ricorum cauſſis apud ſuarum Provinciarum Epiſcopos terminandis, „nos uſque ad prolationem ſervaturos eſſe profitemur, & Beati„tudinem tuam ad hoc nos adjuturam in Dei voluntate confidimus. „Cætera verò, quæ in noſtra Synodo geſta & confirmata ſunt,

quoniam

„quoniàm ſupradicti Fratres noſtri, Fauſtinus Co-Epiſcopus, Phi-„lippus & Aſellus Presbyteri ſecum ferunt, ſi dignatus fuerit, tuæ „nota facient Sanctitati".

Plura hinc diſcimus. Primò, quod Fauſtinus Legatus, ac ejus Collegæ poſt hanc Synodum redierint ad almam Urbem. Secundò, quod Philippum & Aſellum, Cardinales Presbyteros, quos Zozimus dixerat filios, hæc Synodus inſcribat Fratres. Nempè aliter Romanus Pontifex, aliter inferiores Epiſcopi fuerunt ſemper conſueti inſcribere titulos. Etiam Innocentium Presbyterum, ſibi alienum, Legatum hujus Synodi, ſanctus Cyrillus inſcripſit filium. Forſitan quià Patriarcha Alexandrinus fuit ſemper conſuetus in cunctis imitari Romanum Pontificem. Tertiò diſcimus, quod hæc Synodus decretam à ſe Legationem retulerit Bonifacio, ſed tamen ejus executionem non diſtulerit uſquè ad ejus Reſcriptum. Quartò, quod Bonifacio ſupplicarit, ut & ipſe ſimilem Legationem decerneret. Quare omninò poſſit decreviſſe. Quintò diſcimus, quod hæc de Nicænis Canonibus quæſtio poſterioribus ſæculis forſan præbuerit anſam litigandi de eorumdem numero, & fingendi varias de ipſis epiſtolas, contentas in Codice Iſidori Mercatoris. Africani Epiſcopi plurimum fiduciæ habebant apud ſanctum Bonifacium. Quippè ab Imperatore Honorio fuerant in Italiam vocati ad diſcutiendam ejus cauſſam contra Anti-Papam Eulalium: Et ſe ad iter adcinxerant, ipſum adjuturi. Hinc ab ejus ſapientia atquè juſtitia ſupplicârunt & ſperârunt ſe liberandos à ſupra expoſito Romanæ executionis modo, quem appellabant "typhum ſæculi". Idque "etiamſi fortè aliter ſe haberent Nicæni Canones". Cenſebant adverſari Chriſtianæ modeſtiæ.

CAPUT XXIX.

Exponitur alia de his rebus Carthaginenſis Synodus, habita ſub Pontificatu ſancti Celeſtini

QUo tempore Innocentius Carthaginenſis Eccleſiæ Presbyter, & Marcellinus ejuſdem Eccleſiæ Sub-Diaconus, ex Oriente rediverint, non conſtat. Etenim ad ſanctos Alipium, & Auguſtinum ſcribit ſanctus Hieronymus: "Sanctus „Innocentius Presbyter, qui hujus ſermonis eſt „portitor, anno præterito, quaſi nequaquàm in „Africam reverſurus, mea ad Dignationem veſtram Scripta non „ſumpſit". Hic Innocentius omninò videtur eſſe ille ipſe Synodalis Legatus. Cum Synodalibus literis Carthagine Alexandriam ad ſanctum Cyrillum, cum aliis ſanctorum Alipii & Auguſtini literis Alexandriâ profectus eſt Hieroſolymam ad ſanctum Hieronymum. Etenim Alipius & Auguſtinus fuerant magna pars iſtius Synodi, ideòque ejus Legato addiderunt ſuas de Pelagiana hæreſi literas ad ſuum in iſto bello ſtrenuiſſimum Commilitonem Hieronymum. Anſam ſcribendi præbuit Celeſtius, qui ſuâ ad Zozimum Pontificem appellatione Africanam inſigniter vexaverat, Romanam autem Eccleſiam fœdiſſimè, ac nuperrimè deluſerat. An Innocentius ſolus, an ſimul cum Marcellino iverit Hieroſolymam, ignoro. Videtur iviſſe ſolus. Nam principales ipſorum termini fuerunt nimiùm diſparati. Quidquid ſit, ambo retulerunt Nicænos Canones cum ſancti Cyrilli & Attici literis, inſcriptis ad Aurelium, ac ejus Synodum. Sancti Cyrilli epiſtola ſcripta eſt anno iſtius ſæculi vigeſimo tertio, quarto poſt iſtam Synodum. Etenim proximum poſt epiſtolam Paſcha erat futurum decimo ſeptimo kalendas Maias, id eſt, die decimâ quinta Aprilis: Quod factum eſt anno iſtius ſæculi vigeſimo tertio. Et Paſchalis dies per Alexandriæ Patriarcham non ſolebat denunciari Eccleſiis, niſi ad Feſtum Dominicæ Epiphaniæ. Bonifacius Pontifex erat tunc adhuc ſuperſtes. Eſt enim iſto anno defunctus octavo kalendas Novembres.

In

In Africano Codice ad ſancti Cyrilli & Attici epiſtolas habemus hanc annotationem : "Sanctus Cyrillus Authentica Concilii Ni-„cæni, tranſlata de Græco, per Innocentium Presbyterum tranſ-„mittit. Quæ, & etiam aliæ epiſtolæ, cum eodem Concilio „Nicæno per memoratum Presbyterum Innocentium, & Mar-„cellum Sub-Diaconum Eccleſiæ Carthaginenſis, ſancto Bonifacio „Epiſcopo Romanæ Eccleſiæ ſub die ſexto kalendas Decembris „ſunt directa". Proindè circa Feſtum Epiphaniæ Innocentius Alexandriâ rediit in Africam. Exindè Epiſcopi tranſmiſſos Canones diſcuſſerunt, ac de ſuis rebus deliberarunt : Haud dubiè Synodaliter. Sexto kalendas Decembris eoſdem Legatos cum Nicænis Canonibus, ac ſuo circa hæc omnia judicio miſerunt ad ſanctum Bonifacium, haud dubiè ſupplicantes ſuam ſibi circa inferioris Cleri appellationes conſuetudinem confirmari, ac deinceps non infringi aut impeti. Verùm tunc ultra menſem defunctus erat Bonifacius, ac Celeſtinus Succeſſor ferè per menſem ſederat. Africana Eccleſia uſquè tunc iſta ignorabat. Ex his lucet labi Joannem Garnerium, ubi in Pelagiana hiſtoria aſſerit Innocentium Presbyterum ad conquirendos Nicænos Canones fuiſſe miſſum anno iſtius ſæculi decimo octavo, & nono decimo rediiſſe. Rectè tamen dubitat, an hic Legatus ſit idem cum laudato per ſanctum Hieronymum Innocentio. Etenim de ſuo Innocentio ſcribit ſanctus Hieronymus : "Quaſi nequaquàm in Africam reverſurus". Attamen hoc non evincit. Poterat enim tunc non velle, aut ex Superiorum Mandato non poſſe reverti.

His cognitis Africani Epiſcopi denuò fecerunt aliam Synodum. Ejus, uti & iſtius prioris, Acta perierunt, aut latent. Utcumquè tamen diſci poſſint ex hujus poſterioris relatione ad ſanctum Celeſtinum. Ejus verba, licèt ſuperiùs adducta, ſunt repetenda: "Optaremus, ſi quemadmodùm Sanctitas tua de Apiarii adventu „lætatos vos fuiſſe, miſſis per Compresbyterum noſtrum Leonem „literis intimavit, ita nos quoque de ejus purgatione hæc Scripta „cum lætitia mitteremus. Eſſet profectò & noſtra,& veſtra modò „alacritas certior : Nec feſtinata, nec præpropera videretur, quæ „adhuc tam de audiendo, quàm de audito præceſſerat. Adve-„niente ſanè ad nos ſancto Fratre & Co-Epiſcopo noſtro Fauſtino, „Concilium congregavimus, & credidimus ideò cum illo miſſum, „quoniam ſicut per ejus operam Presbyterio ante redditus fuerat,

„ità nunc poſſet de tantis criminibus, à Tabracenis objectis, eo „laborante purgari. Cujus tanta & tam immania flagitia decurſum „noſtri Concilii examen invenit, ut memorati patrocinium potiùs „quàm judicium, ac defenſoris magìs operam, quàm diſceptatoris „juſtitiam ſuperarent. Nam primùm, quantum obſtiterit omni „Congregationi diverſas injurias ingerendo, quaſi Eccleſiæ Ro„manæ aſſerens privilegia, & volens eum à nobis in communionem „ſuſcipi, quem tua Sanctitas, credens appellâſſe, quod probare „non potuit, communioni reddiderat, quod minimè tamen licuit. „Quod etiam Geſtorum ex lectione meliùs cognoſces. Triduano „tamen laborioſiſſimo agitato judicio, cum diverſa eidem objecta „afflictiſſimi quæreremus, vel moras Co-Epiſcopi noſtri Fauſtini, „vel tergiverſationes ipſius Apiarii, quibus nefandas turpitudines „occulere conabatur, Deus Judex fortis, juſtus, & longanimis, „magno compendio reſecavit. Tetriore quippè, ac putidiore obſti„natione compreſsâ, quâ tantum libidinum cœnum impudentiâ ne„gationis volebat obruere, Deo noſtro ejus conſcientiam coarctante, „& occulta, quæ in illius corde, tanquàm in volutabro criminum „jam damnabat, etiam hominibus publicante, repentè in con„feſſionem cunctorum objectorum flagitiorum doloſus negator „erupit. Et tandem de omnibus incredibilibus opprobriis ultro„neus ſe ipſe convicit, atque ipſam quoquè noſtram ſpem, quâ „eum & credebamus, & optabamus de tam pudendis maculis poſſe „purgari, convertit in gemitus: Niſi quoniám iſtam noſtram mœ„ſtitiam uno tantùm mitigavit, quod & nos labore diuturnioris „quæſtionis abſolvit, & ſuis vulneribus qualemcumquè medelam, „etſi invita ac ſuæ conſcientiæ reluctante, confeſſione providit".

Hæc epiſtola non eſt Afrorum Antiſtitum prima ad ſanctum Celeſtinum. Nec enim ipſi ex more gratulatur Pontificatum, nec circa ipſum fauſta precatur. Solummodò habet in ſui medio: "Præfato debitæ ſalutationis officio". Eſt ſcripta ex impetu, ideòque oblita conſuetam præfationis reverentiam locare in exordio. Ex ipſa interim colligimus plura. Primò, quod in adductis ex Oriente Nicænis Canonibus miſſos à Zozimo Canones non videntes Africani Epiſcopi cenſuerint ſe fundatos adversùs Romanam Eccleſiam, ideòque reparati Apiarii cauſſam judicaverint retractandam. Et omninò retractarûnt. Quin & reparationem exufflarûnt. Ipſam anteà admiſerant ſub certis moderationibus, attamen abſolutè,

ſi-

ſine dependentia à quovis ſucceſſu circa Nicænos Canones. Et ecce nunc omnia circumducunt. Attamen ex alio principio. Adduxerunt enim nova ejus crimina, novaſque probationes: Et de iſtis convictum, & confeſſum denuò dejecerunt. Immo non dejecerunt, ſed à Celeſtino Pontifice dejiciendum denuò tranſmiſerunt ad almam Urbem. Appoſitis Apoſtolicæ Sedis manibus detulerunt antiquam reverentiam. Et Celeſtinus ipſum accepit cum gaudio, ejus reparationem innovavit & firmavit, & cum Fauſtino Epiſcopo reponendum remiſit in Africam. Quæ omnia apud Afros ſunt acta Synodaliter. Et ex his patet tàm Fauſtinum, quàm Apiarium frequenter ijſſe & rediiſſe.

Ad Fauſtini reditum Africani Epiſcopi denuò adunarûnt Synodum. Et in ipſa Fauſtinus Apiarii Advocatum potiùs egit, quàm Judicem. Et ante omnia potenter obſtitit omni Congregationi, diverſaſque ei ingeſſit injurias, aſſerens Romanæ Eccleſiæ privilegia. Nempè Africanos Epiſcopos durè increpavit, quod Apiarii factam à Zozimo ac Bonifacio reparationem fuiſſent auſi retractare, atquè ità patenter impingere in privilegia Romanæ Eccleſiæ. Aſſeveravit, quod inſuper noviſſimæ ejus appellationi fuiſſet deferendum. Etenim hæc verba, "Credens appellaſſe, quod probare non potuit", manifeſtè laudant non primam ad Zozimum, ſed longè poſteriorem Apiarii appellationem ad Celeſtinum. Nempè dum Africani Epiſcopi ipſum voluerunt denuò degradare, ille novam interpoſuit appellationem. Et hæc videtur fuiſſe cauſa, cur eum ipſi damnare non præſumpſerint, ſed damnandum tranſmiſerint Pontifici. Et ipſam inſuper negarunt, dicentes ab Apiario non poſſe probari. Quin & conſtanter adjecerunt: "Quod minimè tamen „licuit". Hoc eſt, quantumvìs Apiarius appellaſſet, veſtra tamen Sanctitas nequiit appellationem admittere, longè minùs ipſum reddere communioni. Nempè ob antiquam Africanæ Eccleſiæ conſuetudinem, quam adducti Nicæni Canones non infirmabant.

Pergit Synodalis ad Celeſtinum Pontificem epiſtola: "Præfato „itàque debitæ ſalutationis officio, impendio deprecamur, ut dein„ceps ad veſtras aures hinc venientes non faciliùs admittas, nec à „nobis excommunicatos in communionem ultra velitis excipere. „Quia hoc etiam Nicæno Concilio definitum, facilè advertet Vene„rabilitas tua. Nam etſi de inferioribus Clericis vel Laicis videtur „ibi præcaveri, quantò magìs hoc de Epiſcopis voluit obſervari, „ne in ſua Provincia communione ſuſpenſi, à tua Sanctitate vel

„feſtinatò, vel præproperè, vel indebitè videantur communioni „reſtitui. Presbyterorum quoquè, & ſequentium Clericorum im„proba refugia, ſicut te dignum eſt, repellat Sanctitas tua: Quia „& nullà Patrum definitione hoc Eccleſiæ derogatum eſt Africanæ, „& Decreta Nicæna ſive inferioris gradus Clericos, ſive ipſos Epi„ſcopos ſuis Metropolitanis apertiſſimè commiſerunt. Pruden„tiſſimè enim, juſtiſſimèque providerunt quæcumquè negotia in „ſuis locis, ubi orta ſunt, finienda: Nec unicuiquè Provinciæ „gratiam Spiritus Sancti defuturam, quâ æquitas à Chriſti Sacer„dotibus & prudenter videatur, & conſtantiſſimè teneatur. Maximè „quia unicuiquè conceſſum eſt, ſi judicio offenſus fuerit Cogni„torum, ad Concilia ſuæ Provinciæ, vel etiam univerſale provo„care. Niſi fortè quiſquàm eſt, qui credat unicuilibet poſſe Deum „noſtrum examinis inſpirare Juſtitiam, & innumerabilibus congre„gatis in Concilium Sacerdotibus denegare. Aut quomodò ipſum „Tranſmarinum Judicium ratum erit, ad quod teſtium neceſſariæ „perſonæ, vel propter ſexus, vel propter ſenectutis infirmitatem, „multis aliis intercurrentibus impedimentis, adduci non poterunt? „Nam ut aliqui à tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullà inveni„mus Patrum Synodo conſtitutum. Quia illud, quod pridem per „Co-Epiſcopum noſtrum Fauſtinum, tanquàm ex parte Nicæni „Concilii, tranſmiſiſtis, in Conciliis verioribus, quæ accipiuntur „Nicæni, à ſancto Cyrillo Co Epiſcopo noſtro Alexandrinæ Ec„cleſiæ, & à venerabili Attico Conſtantinopolitano Antiſtite, „ex authentico miſſis, quæ etiam ante hoc per Innocentium „Presbyterum, & Marcellum Sub-Diaconum, per quos ad nos „ab eis directa ſunt, venerabilis memoriæ Bonifacio Epiſcopo, „Prædeceſſori veſtro, à nobis tranſmiſſa ſunt, in quibus tale aliquid „non potuimus reperire".

Infelix, devia, ac prævaricatoria epiſtola. Ante omnia rogat, ut Romanus Pontifex nullam deinceps ex Africa appellationem admittat: Neque Laici, neque Clerici, neque item Epiſcopi. Ut nullum ab Africana Eccleſia excommunicatum reddat communioni. Idque quia ità ſancitur à Nicænis Canonibus. Epiſtola affirmat Romanas appellationes adeò non firmari per iſtos Canones, ut etiam Epiſcopis per iſtos interdicantur. Putatur reſpicere quintum Canonem. Verùm ille nimiùm manifeſtè ſancit de ſolis Clericis inferioribus: Nec video fucum, quo poſſit extendi ad Epiſcopos

Epiſcopos. Quare exiſtimo Afros reſpexiſſe etiam ad quartum, ac præſertim ad ſextum Canonem, per quos Metropolitis datur non modica poteſtas in creandis Epiſcopis. Afri videntur ipſam extendiſſe ad judicia. Quidquid ſit, epiſtola ſingulariter rogat deinceps non admitti provocationes Presbyterorum, ac aliorum Clericorum. Ipſas appellat "Improba refugia". Nempè vetita per antiquam Africanæ Eccleſiæ conſuetudinem. Et adjungit iſti conſuetudini per nullam Patrum definitionem eſſe vel in minimo derogatum. Ex quo diſcimus ſingulares Eccleſiarum conſuetudines poſſe aboleri per generales Synodos: Iſtud tamen non cenſeri factum, niſi diſertè exprimatur. Hæc regula eſt adeò antiqua.

Et ſuæ conſequentiæ, quâ Nicænum Decretum extendit à Clericis ad Epiſcopos, epiſtola dat varias rationes. Primò, quia quævis negotia in ſuis, ubi orta ſunt, locis oportet audiri, & finiri. Deinde, quod Provinciarum Synodis ſperanda ſit non deeſſe Spiritus Sancti gratia, quâ cauſſarum Juſtitia videatur ac teneatur. Tertiò, quod damnatis per duodecim Collegas Epiſcopis, immò & per pauciores damnatis Clericis non denegetur appellatio. Appellare & ipſi poſſint ad plenam Provinciæ Synodum, immò & ad univerſale Concilium totius Diœceſios. Et hoc videtur eſſe novellum Clericorum privilegium, datum ex occaſione appellantis Apiarii: Quo tolleretur omnis anſa invocandi Romanam Eccleſiam. Quarta ratio eſt, quod Dominus Deus non ſit credendus unicuilibet potiùs inſpirare examinis ac judicii Juſtitiam, quàm innumerabilibus Synodaliter congregatis Epiſcopis. Eſt contumelioſa ratio. Appellatas cauſſas Romanus Pontifex etiam tunc judicabat cum ſolo ſuo Cardinalium Epiſcoporum ac Presbyterorum Conſiſtorio. Et ejus ſolius judicium iſthìc prævalebat omnium ſuffragiis. At verò Afrorum Provinciæ, ac Synodi habebant numeroſiſſimos Epiſcopos: Præſertim plena Diœceſios Synodus. Hinc adducta ratio affirmat credendum, quod Dominus Deus tanto potiùs numero inſpiret veritatem, quam uni Epiſcopo Romano. Quinta ratio eſt, quod Tranſmarinum, ſeu Romanum Judicium nequeat eſſe ratum ac firmum: Quoniam ad ipſum adduci non valent teſtes, aliæque perſonæ neceſſariæ. Reponi poterat appellatæ cauſſæ retractationem poſſe per Pontificem delegari in partibus, & iſti Synodali judicio poſſe præfici ac præſidere Romanum è Papali Latere Legatum, coram quo omnes neceſſariæ ſiſtantur perſonæ, &

qui ex ipſarum teſtimoniis, aut profeſſionibus cauſſam judicet, aut certe inſtruat Pontifici referendam. Et iſtam poteſtatem in Pontifice agnovit, & confirmavit Sardicenſis Synodus. Ad hoc igitur argumentum epiſtola occurrit, ac reſpondet: "Nam „ut aliqui tanquàm à tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ „invenimus Patrum Synodo conſtitutum. quia illud, quod „pridem tanquàm ex parte Nicæni Concilii exinde tranſmiſiſtis, „in Conciliis verioribus non potuimus reperire.

Hæc ſunt fundamenta, ex quibus iſta Africana Synodus cenſuit non ſolis Clericis, ſed etiam Epiſcopis Romanas appellationes interdici per Nicænos Canones, & pariter omnes committi ſuis Metropolitanis. Hoc eſt, inconcuſſis ac inappellabilibus Metropolitarum Synodis. Per Metropolitas intelligit non ſolos Provinciarum Præfectos, ſed etiam Diœceſion Primates, Exarchos, ac Patriarchas. Fuit horrenda audacia. Africani namque Epiſcopi uſque tunc Romam ſemper appellaverant, ac poſteà etiam perrexerunt appellare: Et ecce iſta Synodus, dum de Apiarii facta per Zozimum reparatione ſe vindicare ſtudet, tentat evertere iſta omnia. Et Canones Nicænos intellexit peſſimè. Quod enim hi Romanas appellationes non circumſcribant, eſt nimis exploratum. Etiam ſemetipſam evertit iſta Synodus. Africana namque Eccleſia eſt Romani Patriarchatus Diœceſis, ideòque Romanus Pontifex eſt ejus Patriarcha, ac ſupremus Metropolitanus. Proinde ad ipſum appellatio ex nullo colore potuit Epiſcopis interdici.

Præfata epiſtola affirmat Nicænos Canones fuiſſe in Africam tranſmiſſos à ſolo Cyrillo Alexandrino, ſoloque Attico Epiſcopo Conſtantinopolitano. Antiocheni nullam facit memoriam. Rationem adduxi ſuperiùs. Aurelius Primas in ſexta Carthaginenſi Synodo, & ejuſdem Synodi ad ſanctum Bonifacium Pontificem relatio Antiochenam Eccleſiam præponunt Alexandrinæ. Poſſit eveniſſe caſu. Poſſint etiam attendiſſe Antiochiam fuiſſe primam ſancti Petri Apoſtoli, non per Vicarium diſcipulum, ſed in propria perſona Cathedram. Inſuper Afrorum iſto tempore Epiſcopi habuerunt modicam ſimilium rerum notitiam. Infelix epiſtola addit, quod Innocentius Presbyter, ac Marcellus Sub-Diaconus Nicænos Canones, quos ex Oriente detulerant in Africam, etiam detulerint Romam ad Papam Bonifacium. Ex

quo

quo colligitur, quod ſanctus Bonifacius ipſos noluerit poſtulare è Græcia. Porrò Atticus Conſtantinopolitanus Epiſcopus obijt quinti ſæculi anno vigeſimo quinto, ſexto Idus Octobris. Erat annus ſecundus Celeſtini Pontificis. Infelix iſta epiſtola videtur junior. Etenim illa, quæ circa Apiarium, & omnem hanc litem Celeſtinus egit, videntur exegiſſe moras longioris temporis. Quod ipſum firmant ſequentia epiſtolæ verba : "Nam de Fratre noſtro „Fauſtino, amoto jam pro ſuis nefandis nequitiis de Eccleſia „Chriſti dolendo Apiario, ſecuri ſumus, quod eum, probitate „ac moderatione tuæ Sanctitatis, ſalva fraterna charitate, ulteriùs „Africa minimè ſuſtinere patiatur". Affirmant Apiarii degradationem fuiſſe tandem probatam, & confirmatam à ſancto Celeſtino, & Fauſtinum Legatum aut rediiſſe Romam, aut fuiſſe revocatum. Et Afri ſupplicant deinceps non inquietari ejus diſputationibus de privilegiis Romanæ Eccleſiæ. Manifeſtum eſt hæc omnia non potuiſſe peragi modico tempore.

Hæc epiſtola etiam memorat Legatos à Latere. Eoſdem laudat in literis ad Fauſtum, Martinum, & alios Regiæ civitatis Archi-Mandritas magnus Leo Pontifex : "Propter cauſſam Epiſt. 28. „fidei, quam Eutyches perturbare tentavit, de Latere meo miſi, „qui defenſioni veritatis adſiſterent". Laudat Julium Puteolanum Epiſcopum, Renatum ſancti Clementis Cardinalem Presbyterum, ac Hilarum Cardinalem Diaconum, ſuos ad ſecundum Epheſinum Concilium Legatos. Eos exprimit, & laudat in literis ad Julianum Coënſem Epiſcopum, atque adjungit : "Quos è „Latere meo vice mea miſi". Tituli origo eſt à Concilio Sardicenſi, ſanciente varios modos, quibus Romanus Pontifex appellatas cauſſas poſſit retractare : "A proprio Latere Presbyteros „mittat". Eſt titulus mutuatus è Romano Imperio, & cum multis aliis ejuſdem formulis tranſlatus in Eccleſiam. Hinc de pœnalium in Donatiſtas legum executione ſcribit in ſancti Auguſtini vita Beatus Poſſidius : "Propter quod perficiendum „Honorius è Latere ſuo Tribunum, & Notarium Marcellinum „ad Africam Judicem miſerat". Et in Francorum hiſtoria ſanctus Gregorius Epiſcopus Turonenſis : "Miſit Rex Innacharium, & Scaptarium, primos de Latere ſuo". Et Marculfus Monachus in formulis : "Præſente Miſſo noſtro, Illuſtri viro illo, „quem ex noſtro Latere illuc pro hoc direximus". Plura iſtiuſmodi

Epiſt. 31. (margin, beside "„Latere meo vice mea miſi"")
Cap. 13. (margin, beside "Auguſtini vita Beatus Poſſidius")
L. 4. C. 13. (margin, beside "ctus Gregorius Epiſcopus Turonenſis")
L. 1. C. 40. (margin, beside "chus in formulis")

modi teſtimonia adducit in ſuis Scholiis Hieronymus Bignonius. Phraſis ab Imperio, uti ad Eccleſiam, ità quoquè devenit ad Regna. Ejus virtutem exponit in quadrageſimi ſeptimi Pſalmi enarratione ſanctus Auguſtinus: "Quicumquè alicui cohærent, „Latera ipſius dicuntur. Nam & de aliquibus hominibus ſo„lemus ità loqui: Bonus homo eſt, ſed mala Latera habet. Id „eſt, ipſe quidem bonitate præſtat, ſed maligni ſunt, qui ei „ſunt conjuncti". Eumdem in ſenſum ſecunda Matiſconenſis „Synodus reprehendit quoſdam, qui Lateri Regis adhærent". Joannes Morinus de Papalibus è Latere Legatis ſcribit: "E La„tere mitti eſt velut è familia Pontificis, ex Officialibus & Pro„curatoribus Domeſticis in opus aliquod eligi, & deputari". Non benè. Etenim Julius Puteolanus Epiſcopus nequijt fuiſſe è ſancti Leonis familia, nec ejus Domeſticus Procurator, aut Officialis. Paſchaſius Queſnellus ſcribit: "Myſterio, meâ quidem ſententiâ, „vacant hæc verba, ſaltem quod ad præſentem locum attinet, „nec aliud ſignificant, quam", Hinc. "Id eſt, ex hac urbe, ex „his partibus". Et probat ex Græca epiſtolarum tranſlatione, veroſimiliter facta per Julianum Coënſem Epiſcopum, qui iſtius phraſios Romanum myſterium non poſſit ignoraſſe. Pro iſtis vocibus ille dumtaxat poſuit, "Hinc". Reſpondeo voces nec apud Romanum Imperium, nec item apud lacerata ex ipſo Regna vacaſſe myſterio, ideoque nec apud Eccleſiam. Et iſtud myſterium ſanctus Auguſtinus abundè expoſuit. Quapropter eſſe inter Pontificis Romani Latera eſt eſſe inter ejus in Romanæ Provincæ Synodo, aut Romanæ Eccleſiæ Conſiſtorio Adſeſſores. Et hi erant ejus Comprovinciales Epiſcopi, & Cardinales Presbyteri. Item Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconus. Quam dignitatem Hilarus geſſit ſub ſancto Leone. Hinc Dulcitius Notarius non mittebatur è Latere. Nec item Cardinales Diaconi. Quia Pontifici in ſacro Tribunali, Conſiſtorio, aut Synodo tunc non aſſidebant. Hodie adſident: Et quidem ante Epiſcopos. Item hodiè Romanus Pontifex vix adunat Synodum ſuæ Provinciæ: Pleraque agit in Conſiſtorio. Et iſthìc ei adſident omnes, & ſoli Cardinales. Hinc hodiè illi omnes & ſoli poſſint eſſe Legati à Latere. Proindè Papale Latus hodiè eſt ejus adſeſſio in Conſiſtorio. Eodem modo exponi debent Latera Laicorum Principum.

CAPUT

CAPUT XXX.

An hæc omnia per & circa Apiarium Geſta ſint authentica?

MArcus Anthonius Capellus edidit inſigniter eruditum de Romanis Afrorum appellationibus opuſculum, in quo rectè docet, ac lucidè demonſtrat Africanis Epiſcopis ſemper, Africanis autem Clericis numquàm licuiſſe provocare ad Sedem Apoſtolicam, ideòque ſextam Carthaginenſem Synodum, Synodales ad ſanctum Bonifacium, & Celeſtinum literas, omniaque circa Apiarium Acta eſſe ſpuria figmenta. Fateor ipſum non loqui ſine fundamentis. Ego tamen non auſim iſta probare. Etenim iſtam Synodum, iſtas epiſtolas, iſta Geſta, tanquàm legitima, & authentica, laudant Dionyſius Exiguus, antiquus Africanæ Eccleſiæ Codex, alia antiqua Africanorum Canonum Collectio, plures Gallicanæ Synodi, Trullana Synodus, Synodus octava, Hincmarus Rhemenſium Metropolita, aliique plures Collectores Canonum. Attamen eruditi iſtius viri argumenta non ſunt frivola, ideòque audienda. Primum eſt: "Baronius de hac controverſia ſcribens, „dicere coactus eſt Acta ſextæ Synodi non exſtare, hoc argu„mento. Qnod in Concilio inducuntur Legati cum Commonito„rio Pontificis Zozimi, à Patribus petentes, ut decernerent „quod Presbyteri, & cæteri inferiores Clerici, damnati ab Or„dinariis ſuis, provocare poſſent ad Epiſcopos vicinos, ante„quàm adirent Concilia Provincialia, Patreſque id facere de„trectâſſe, niſi ſub conditione; tamen conſtat quod Milevi „ante aliquot annos, & Carthagine anno ſuperiori omninò ità „fieri ipſimet conſtituerant". Adducit iſtos Canones, & pro„ſequitur: "Et nihilominùs ſextæ Synodi Acta inducunt Patres „ità loquentes, ac ſi Canonem iſtum neque conſtituiſſent, neque „conſtitui vellent, neqùe de eo ulla unquam mentio facta fuiſſet. „Mihi certè hoc argumentum magni ponderis eſt, & plus pro-

„bat, quàm putavit Baronius. Neqùe enim ſcio componere „Acta iſta cum Canone, ſed ut fert mea opinio, vel Canon „Acta, vel Acta Canonem tollunt". Reſpondeo hæc facilè „conciliari. Etenim Canon non ante aliquot annos à Mi„levitana, ſed priori dumtaxat anno prodijt à Carthaginenſi Synodo. Idqùe ob reverentiam Apoſtolici Commonitorii. Prodijt ab illa Synodo, quæ celebrata eſt poſt adductam Zozimi Tractoriam contra errores ac perſonas Pelagii atque Celeſtii. Tum Pontifici placere ſatagentes Africani Epiſcopi, Tractoriam confirmârunt per plura Decreta de Divinæ gratiæ auxiliis: Ac item in Commonitorii gratiam ediderunt Canonem, permittentem Clero provocare ad vicinos Epiſcopos. Eundem confirmarunt anno ſequenti in ſexta Synodo. Verùm tunc addiderunt aliquod temperamentum, ſeu aliquod Interim. Res infra elucidabitur. Eruditus vir labitur in communem errorem, qui jam laudatos Carthaginenſis Concilii Canones tranſcribit in neſcio quod Milevitanum.

Secundum ejuſdem Doctoris argumentum eſt hoc: "Dice„bamus inter hæreticorum objectiones ex Actis & epiſtolis de „hac controverſia iſthæc haberi. Primò, Legatos à Zozimo „cum Canonibus Sardicenſibus nomine Nicænorum miſſos in „Africam. Secundò, errore à Patribus detecto, illos ſcripſiſſe „ad Zozimum, placere quidem ſibi, ut ex Africa Romana Sedes „appellaretur, quouſqùe authentica Canonum Nicænorum re„perirentur. Ea tamen ſe perquirere velle, quia in exempla„ribus Nicænis, quæ erant in Africa, Canones illi deſiderabantur. Tertiò, anno ſequenti, octavo kalendas Junii, cauſſa „repetita, ex Originali Ceciliani Epiſcopi Carthaginenſis Com„monitorium Zozimi fuiſſe falſi convictum, ſed Legatis pro „eo pugnantibus, communi conſenſu decretam Legationem ad „Eccleſias Alexandriæ, Antiochiæ, & Conſtantinopolis, quæ„ſitum vera exemplaria Nicæna. Quartò, ea directa ad Boni„facium Zozimi Succeſſorem hoc anno, qui fuit poſt Conſulatum „Honorii duodecimum, & Theodoſii octavum, ſexto kalendas „Decembris, cum literis Cyrilli Alexandrini, & Attici Epiſcopi „Conſtantinopolitani, quæ illìc referuntur".

Notandi hic ſunt aliqui Lapſus. Primus eſt, quod Africani Patres poſt detectum errorem Zozimo ſcripſerint ſibi placere, ut uſquè ad reperta, ac ſibi demonſtrata Nicænorum Canonum exem-

plaria.

plaria Romanæ Afrorum appellationes procederent. Etenim iſta ſcripſerunt non poſt detectum errorem, ſed poſt obortum circa Canones dubium. Verba ſextæ Synodi ſunt clara: "Frater noſter Alipius „dicere dignatus eſt dubios eſſe Canones. Cum jam in dubium „Canones venerint". Poſt detectum errorem Epiſcopi iſti, vel potiùs iſtorum Epiſcoporum aliqui Romanas etiam Epiſcoporum appellationes penitùs excuſſerunt. Secundus Lapſus eſt, quod Zozimi Commonitorium fuerit ex originali Ceciliani Codice falſi convictum. Fuit dumtaxat vocatum in dubium. Si fuiſset convictum, moleſtiſſima Legatio erat ſupervacanea. Tertius Lapſus eſt, quod Legati pro Commonitorii veritate pugnaverint. Etenim Fauſtinus Epiſcopus palam admiſit ipſum eſſe dubium. Et omninò noverat Canones iſtos eſſe Sardicenſes, non Nicænos. Quartus Lapſus eſt, quod iſta Legatio fuerit decreta communi conſenſu. Etenim Fauſtinus Legatus cenſebat rem referendam Sedi Apoſtolicæ, & ſine ejus Beneplacito nihil eſſe tentandum. Quintus Lapſus eſt, quod iſta exemplaria fuerint ad ſanctum Bonifacium tranſmiſſa poſt duodecimum Honorii, & octavum Conſulatum Theodoſii. Etenim iſto tempore Africani Antiſtites iſtos Canones nondùm viderant, ideòque nec miſerant ad Pontificem. Sanctus Cyrillus eos non miſit in Africam, niſi anno vigeſimo tertio quinti ſæculi.

Audiamus nunc reliquum argumenti: "Verùm totam hanc „narrationem eſſe commentitiam & fabuloſam, multa convincunt. „Primùm in Codice Africano, qui lectus fuit in hoc poſtremo „Carthaginenſi Concilio, relata fueré omnia Concilia plenaria, quæ „ſub Aurelio Epiſcopo ejus urbis habita fuerant à Conſulatu Theo„doſii tertio, & Abundantii, qui incidit in annum Chriſti trecen„teſimum nonageſimum tertium, uſque ad diem octavum kalendas „Junii, anni quadringenteſimi decimi noni. In eo tamen non „iſtius Concilii ſub Zozimo celebrati, non Legationis ab eo ad „Africanos decretæ, non controverſiæ de appellationibus agitatæ, „non literarum quæ inde ad Zozimum ſcriptæ fuerant, apparet „veſtigium ullum. Hæc tamen in primis & ſcribenda, & legendà „erant, ſi facta fuiſſent, maximè cum minima quæque ſuo tempore, „& loco ibi recenſita videantur". Reſpondeo in iſto Codice, licèt non habeatur ſexta Carthaginenſis Synodus, haberi tamen ejus Synodales ad ſanctum Bonifacium literas, in quibus eſt totius Synodi compendium. Habetur & poſterioris Synodi ad Celeſtinum epi-

 ſtolà,

ſtola. Quis fuerit Codicis author, infra diſquiretur. Quiſquis fuerit, ad Canonem centeſimum ſeptimū habet hanc ſubnotationem: "Geſta hujus Concilii ideò non deſcripſi, quoniam provinciale, „non univerſale celebratum eſt". Eadem de cauſſa prætermiſit inſerere ſextam Synodum. Etiam Acta Synodi, quæ ad Celeſtinum dedit devias literas. Has ſolas, unà cum aliis ad Bonifacium, cenſuit ſufficere ad inſtructionem, immò ad deſtructionem Africanæ Eccleſiæ. Quare hic Codex nequaqam fuit lectus ad ſextam Synodum. Eſt enim ipsâ manifeſtè poſterior. Res ſuo loco diſcutietur.

Marcus Anthonius pergit in iſto argumento: "Deindè cum „Concilium plenarium contra Pelagianos habitum fuerit anno qua„dringenteſimo decimo octavo, menſe Majo, & in eo actum non „ſit de hac controverſia, ſi ejus gratiâ Zozimus aliud plenarium „anno illo celebrari voluit, ante autumnum facere id non potuit. „Neque poſt. Enimverò Patres Africani de rebus à ſe Carthagine „decretis ſcribere ad eum non potuiſſent, quia anno illo exeunte „è vivis exceſſit. Scripſiſſe tamen ad eum adhuc viventem, teſtatur „epiſtola, quæ ad Bonifacium ejus Succeſſorem data aſſeritur anno „ſequenti. Tantùm verò abeſt, ut autumno illo Zozimus Tra„ctoriis ſuis Patres Africanos ad Concilium plenarium Carthagi„nem convocarit, ut eo ipſo tempore pleroſque illorum aliò abire „compulerit, quemadmodùm Auguſtinus fidem facit epiſtolâ ad „Optatum". Adducit hujus epiſtolæ, necnon & ſancti Poſſidii teſtimonium, ex quibus conſtat ſanctum Auguſtinum unà cum ſancto Alipio, & laudato Poſſidio fuiſſe tunc à ſancto Zozimo Legatum in Cæſaræenſem Mauritaniam. In iſta Legatione ſanctus Auguſtinus Cæſaræ diſputavit cum Emerito Donatiſtarum iſthic Epiſcopo, & Acta affirmant iſto anno id contigiſſe duodecimo kalendas Octobris. Hinc vir eruditus proſequitur: "Quomodò „ergò Concilium plenarium Carthaginem autumno illo Zozimus „contraxit, ſi Epiſcopos Mauritanos, & Numidas menſibus illis „Cæſaræam ablegavit? Et inter cæteros Alipium, Auguſtinum, „& Poſſidium, quos in cauſſa appellationum Legatos Provinciæ „Numidiæ Carthagine Acta illa conſtituunt". Reſpondeo hæc fuiſſe acta in Synodo adunata contra Pelagianos. Iſthic enim tractatum fuit de Romana appellatione Celeſtii, atque ex ea occaſione de cunctis ad Apoſtolicam Sedem appellationibus. Et circa Clericorum appellationem prodierunt duo Canones, quos communis error adſcri-

bit

bit Synodo Milevitanæ. Porrò eruditus ille vir labitur hic in duobus. Primò, quod dicat non ſolos Numidas, ſed etiam Mauritanos Epiſcopos tunc à Zozimo fuiſſe Legatos Cæſaræam. Legati enim fuerunt ſoli tres laudati Numidæ. Alter Lapſus eſt, quod ſupponat plenarias Afrorum Synodos tunc fuiſſe convocatas per Tractoriam Romani Pontificis. Nullum eſt iſtiuſmodi exemplum. Convocatæ ſemper fuerunt per Tractoriam Carthaginenſis Archi-Epiſcopi.

Audiamus & tertium argumentum: "Gravius eſt, quod tam „Actorum, quàm epiſtolarum doctrina pugnet cum doctrina Afri„cæ Catholica, quæ tum omnium Catholicorum ore contra Do„natiſtas prædicabatur. Immò aufert Pontifici Romano eam po„teſtatem, quam illo tempore Donatiſtæ ipſi ut legitimam, & Ca„nonicam agnoſcebant, ſacrilegium arbitrantes eam vel Facto, vel „Dicto violatum ire. Epiſtolæ enim ad utrumque Pontificem „ſcriptæ, & Acta illa ſumere videntur eos aliam poteſtatem non „habere, niſi quæ illis in Concilio Nicæno conceſſa fuiſſet, maximè „in appellationibus Epiſcoporum. Quare Patres illi eas tantùm ſe ad„miſſuros eſſe dicunt, quouſquè authentica Nicæna reperiantur, ad „quorum amuſſim totam poteſtatem Papæ collimari volunt. Catholici „tamen non à Concilio Nicæno, ſed ante Concilium Nicænum Afri„cam ſubjectam fuiſſe Romanæ Sedi profitebantur, & appellationes „Epiſcoporum ad Tranſmarina longè antiquiores decantabant" Hunc ſuiſſe & Catholicorum & Donatiſtarum perpetuum ſenſum demonſtrat ex S. Auguſtino, & proſequitur: "Adeò temerarium & ſacrilegum putavit Auguſtinus negare Apoſtolicæ Sedi jus cognoſcendi „de judiciis Eccleſiæ Africanæ etiam ante Nicænum Concilium, ut „ne Donatiſtas quidem id auſuros, compertum haberet. Et ipſe „tunc, datis hujuſmodi literis, cum univerſa Africa hoc crimine „ſe obſtrinxerit? Donatiſtæ autem, veriti negare poteſtatem Ro„mani Pontificis in Africana Judicia, ad calumnias converſi aliquid „aliud cauſſari cœperunt, ut conſtat ex collatione tertiæ diei contra „Donatiſtas". Tunc Donatiſtæ, "inquit Auguſtinus", ipſum Melchiadem cœperunt crimine traditionis arguere, & dicere Majores ſuos proptereà illius Judicium refugiſſe, quod Traditor fuiſſet."Si verò „adeò planum fuiſset, quod Africa tunc Juriſdictioni Papæ ſubjecta „non eſset, ut nunc dicunt hæretici, quis ſibi perſuadeat Donatiſtas „non potiùs hoc in pulvere gradum fixuros, quam in lubrico illo, „unde è veſtigio turpiter dejecti fuere"? Reſpondeo his argumentis

firmè

firmè concludi, ac demonſtrari, quod Romanę Epiſcoporum appellationes ſemper viguerint in Africa: Quod ipſas profeſſi ſint etiam Donatiſtę. Ac proindè Scripta ad Celeſtinum epiſtola palàm evertit perpetuam, & conſtantem Africanæ Eccleſiæ conſuetudinem. Non tamen fidem Catholicam. Aurelius enim per iracundiam turbato mentis oculo putavit ſe videre in Nicænis Canonibus, quod minimè videbat. Alia eſt ratio epiſtolæ ad Bonifacium. Hæc enim manifeſtè agit non de Epiſcopalium appellationum ſubſtantia, ſed de ſola forma Sardicenſi. Agit de ſubſtantia ſolarum appellationum Clericalium.

Ad formandum quartum argumentum Marcus Anthonius Capellus adducit ſancti Auguſtini verba ex laudata ſuperiùs ad quoſdam Donatiſtarum Antiſtites epiſtola, & concludit: "Auguſtinus, „& ore Auguſtini Africa tota, vitio vertebat Secundo Epiſcopo „Tigiſitano, quod adhortatus non fuiſſet Epiſcopos Synodi ſuæ, „ut Romam Cecilianum, & alios Catholicos accuſatum irent. Quod „paſſus eſſet eos excommunicatos declarari, antequàm judicio Ec„cleſiæ Tranſmarinæ à corpore Eccleſiæ univerſalis abſcinderentur. „Exprobrabat Donatiſtis, quod innocentiæ Catholicorum conſcii, „auſi non fuerint adire Romanum Tribunal, uti debebant". Et hæc omnia ſunt longè veriſſima: Per Petrum de Marca, Paſchaſium Queſnellum, & Scriptorem Anonymum nunquam ſubvertenda. Eruditus vir pergit ad infelicem epiſtolam: "Et erit qui credat ho„mines iſta dicentes, iſta ſcribentes, detrectaſſe tunc ſubire Ro„mana Judicia? Ad ſola Decreta Nicæna omnem poteſtatem Ro„mani Pontificis retuliſſe? Illi vitio vertiſſe, quod excommuni„catos in Africa Romæ ad communionem reſtituerit? Quod cau„ſas finiri non pateretur in Provinciis, in quibus ortæ eſſent? Non „erat Africa tunc, & ſi fuiſſet Africa, non erat Auguſtinus tam „verſatilis, & adeò vel prodigus verecundiæ, vel inops pruden„tiæ, ut eadem hinc arguere, hinc laudare, hinc aſſerere, inde „evertere poſſet, & fidem Chriſti antiqua Pœnorum fide tractare". Adducit laudatas ſancti Auguſtini ad ſanctum Celeſtinum de Fuſſalenſi Anthonio literas, urget ſcriptas iſto ipſo tempore, & ex ipſis concludit eſſe impoſſibile, ut Auguſtinus tunc ſcripſerit aut ſubſcripſerit præſentes infeliciſſimas literas ad eundem Pontificem. Reſpondeo hæc eſſe veriſſima, & ex iſto argumento, ut ipſe has, ità Petri de Marca Sectatores ſtudent iſtas literas proſcribere ad ſpuria, ac

ſtrami-

ſtraminea figmenta. At certum eſt ambas eſſe authenticas. Nempè Auguſtinus, Alipius, Poſſidius, ac alii meliores Afrorum Epiſcopi retraxerunt manus ex iſtius litigii tabula & infeliciſſimis literis noluerunt ſubſcribere.

Eruditus interim vir nervosè demonſtrat iſtam Aurelii epiſtolam eſſe infeliciſſimam, & ſcatere erroribus Primus eſt in his verbis de quinto Nicæno Canone: "Nam etſi de inferioribus Cle-„ricis, vel Laicis videtur præcaveri, quantò magis hoc de Epiſcopis „voluit obſervari"? Eſt argumentum à minori ad majus. Marcus Anthonius Capellus rectè reſpondet eſſe "vaniſſimum, quod ex „diametro pugnet cum primis principiis Patrum Africanorum". Et demonſtrat ex laudata ſancti Auguſtini epiſtola ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos: "Neque enim de Presbyteris, aut Dia-„conis, aut inferioris ordinis Clericis, ſed de Collegis agebatur, „qui poſſent aliorum Collegarum, & præſertim Apoſtolicarum „Eccleſiarum Judicio cauſſam ſuam integram reſervare". Et commentatur: "Quare Patrum Africanorum Aſſerta erant de Judiciis „Transmarinis licere Epiſcopis, quod non licebat Presbyteris; pro-„hiberi Presbyteris, quod non prohibebatur Epiſcopis. Author „verò epiſtolarum hoc illis argumentum appingit: Si non licet „Presbyteris, quantò minùs Epiſcopis? Si prohibetur Presbyteris, „quantò magìs Epiſcopis"? Eſt reverà ineptiſſimum argumentum. Nempè ira viri, uti Dei Juſtitiam, ità & veritatem non operatur.

Secundus epiſtolæ error eſt in his verbis: "Quia & nulla Pa-„trum definitione hoc Eccleſiæ derogatum eſt Africanæ, & Decreta „Nicæna ſive inferioris gradus Clericos, ſive ipſos Epiſcopos ſuis „Metropolitanis apertiſſimè commiſerunt". Marcus Anthonius Capellus rectè ſcribit: "Epiſtolarum Author paulò ante non aper-„tiſſimè, ſed per conſequentiam inferebat, quod Epiſcoporum Ju-„dicia ex Decretis Nicænis in ſuis quibuſquè Provinciis finiri de-„berent, quia ſcilicèt de Presbyterorum & Laicorum cauſſis Nicææ „ita Decretum erat. Nunc autem oblitus ſui non ampliùs per con-„ſequentiam, ſed apertiſſimè id ibi decretum dicit. Ego autem di-„co: Neque apertiſſimè, neque per conſequentiam". Adducit quintum Nicænum Canonem, & proſequitur: "Hic eſt Canon ille „de Judiciis in cujus viſceribus Author iſte apertiſſimè vidit po-„teſtatem Metropolitanorum in judicandis Epiſcopis At ego video „quidem in illo poteſtatem, quam habent Epiſcopi, excommuni-

„candi Clericos, & Laicos ſuæ curæ ſubjectos. Video Clericos & „Laicos excommunicatos in una Provincia, in alia ad commu„nionem admitti non debere. Video Clericorum & Laicorum cauſas „ſubſidiaria per appellationem actione ſubjectas eſſe Judiciis Syno„dorum Provincialium. Video ſic excommunicatos poſt confir„matam Epiſcopi ſententiam à Synodo Provinciali, ut verè excom„municatos ab omnibus debuiſſe vitari, uſquèquo reſtituerentur, vel „ab Ordinario, vel à Synodo Provinciali. Et video demùm Con„cilia Provincialia bis quotannis ob hujuſmodi cauſſas convocari „debuiſſe. At quod Epiſcoporum cauſſæ, & eorum Judicia Me„tropolitanis deferantur, hìc nullo modo video". Longè minùs in iſto canone ego video, quod Epiſcopi Metropolitarum, aut etiam Provincialium Synodorum judiciis debeant acquieſcere, neq; valeant ulteriùs provocare. Quod tamen epiſtolæ author fuerit ſui oblitus, non auſim dicere. Circumflexit ſe in omne latus, ut errori reperiret adjutoria, & fomenta.

Eruditus ille vir etiam Zozimi Pontificis ad Afros Legationem, & omnem Apiarii Presbyteri ſeriem cenſet eſſe fabulam. Audi rationem: "Nihil eſſe ſolet tam abſurdum & incredibile, quod „non aliqua veriſimilitudine poſſit ſuaderi. Hoc tamen quod fingitur „de Canone Sardicenſi à Zozimo in Africam miſſo eſt adeò abſurdum, „ut quidquid huic ſtabiliendo excogitari & confingi poteſt, id omne „ad primum mentis obtutum quaſi fumus diffluat & evaneſcat. Si „enim, ut vidimus, Africa tota pacificè admittebat appellationes „ſuas ad Romanam Sedem, ut ſemper admiſerat, ſi ipſamet hanc „poteſtatem Papæ, tanquàm rem omninò certam, & ſanctam, Do„natiſtarum defectioni publicè tunc objectabat, certè non erat unde „Zozimus moveretur ad mittendum Canonem in Africam, ut ibi Ro„manam Poteſtatem aſſertum iret". Reſpondeo nullum apud Afros uſque ad Aurelii Lapſum fuiſſe dubium de Romanis Epiſcoporum appellationibus. Et uſque ad Zozimum Pontificem nulla fuit dubitatio de provocationibus Clericorum. Has lites excitavit audacia Apiarii Presbyteri. Et hâc occaſione Zozimus etiam Epiſcoporum appellationes voluit formare ad normam Sardicenſem. Porrò hæc omnia ad fabulas proſcribere eſt non tentanda audacia. Superiùs adduxi rationes.

Quæſtio eſt Quo fundamento ſanctus Auguſtinus dicatur non concurriſſe ad iſtam infelicem epiſtolam? Etenim etiam ipſa con-

tinetur in Africano Codice, ipſamque ſuo Codici item inſeruit Dionyſius Exiguus: At verò Africanus Codex eſt Synodale opus, ad quod ſanctus Auguſtinus non poſſit non concurriſſe. Reſpondeo non eſſe Synodale opus. Uti Dionyſius Exiguus, Theodoretus, Joannes Scholaſticus, Ferrandus Diaconus, Creſconius Epiſcopus, aliique plures privato ſtudio compilarunt ſuos Codices, ita etiam prodiit Codex Africanus. Lucet ex ſuperiùs adducta ſubnotatione ad Canonem centeſimum ſeptimum: "Geſta hujus Concilii ideò „non deſcripſi, quoniam Provinciale, non univerſale celebratum „eſt". Quis non videat hujuſmodi ſubnotationem non proceſſiſſe à Synodali dignitate? Collector videtur fuiſſe quis Aurelii adverſùm Romanas etiam Epiſcoporum appellationes Aſſecla. Hinc Synodalia ſub Zozimo Pontifice de his verbis Acta, quæ ſuo loco & ordine poni expediebat, poſuit in capite: Et in Codicis fine infelicem epiſtolam ad Celeſtinum Pontificem. Quo infelix hæc contentio eſſet Codicis alpha, & omega. An hic Compilator ſit idem cum Compilatore alterius iſtius Collectionis, ignoro. Interim ambo habuerunt eundem ſcopum, quem poſterior exponit ad ſexageſimum Canonem: "Hujus Concilii Geſta ideò non ex in„tegro deſcripſi, quoniàm magis ea, quæ in tempore neceſſaria „fuerunt, quàm generalia conſtituta ſunt. Sed ad inſtructionem „Studioſorum ejuſdem Concilii Brevem digeſſi". Diſertè profitetur ſe compilaſſe ad ſolam utilitatem Studentium. Verus Africanæ Eccleſiæ Codex ſuo loco oſtendetur.

Porrò ſanctum Auguſtinum iſti infelici epiſtolæ non adſenſiſſe, eſt ſupra oſtenſum. Et hoc ipſum evincit epiſtolæ inſcriptio: "Ce„leſtino Aurelius, Palatinus, Anthonius, Tutus", &c. Palatinus eſt omninò ille Boſetenſis, vel cujuſvis alterius Sedis Epiſcopus, qui adfuit Carthaginenſi Proconſularis Provinciæ Synodo adversùm Pelagianos. Nec legendum eſt, "Valentinus". Quod enim tantæ graſſationis fundamentum? Hæc ſubſcriptio demonſtrat Valentinum, Vajanenſem Epiſcopum, Numidiæ Primatem, ſi fuerit adhuc ſuperſtes, hiſcè Aurelii auſibus non adfuiſſe. Quod ipſum patet ex adductis ſancti Auguſtini ad Celeſtinum Pontificem literis. Iſthìc Valentinus Primas Romanam Anthonii Fuſſalenſis Epiſcopi appellationem adjuvat apud Bonifacium Pontificem, ideoque certum eſt ipſum ſub Celeſtino Succeſſore non recantaſſe. Et planè apparens eſt omnem Numidiæ Synodum fuiſſe ejuſdem mentis. Omnis

enim Anthonii appellationem fuit venerata. Et Auguſtinus erat illi mens, os, & lingua. Quarè pleriquè Epiſcopi fuerint ſecuti ejus judicium. Proindè præſens Anthonius non eſt ille, qui adfuit laudatæ Carthaginenſi Synodo. Eſt aut Fuſſalenſis, aut ille neſcio cujus Sedis alius, qui adfuit Milevitanæ Numidarum Synodo contra Pelagianos. Quiſquis fuerit, Alipius, Auguſtinus, & Poſſidius erant ſeniores, & debebant utrumquè præcedere, ideoque certum eſt ipſos non adfuiſſe. Uterque Anthonius eràt ex Junioribus Afrorum Epiſcopis, atquè inde diſcimus ſolos Juvenes Aurelio adhæſiſſe. Sanctus Papa Innocentius ſolebat Aurelio familiariter, ac frequenter ſcribere: At verò nec Zozimus id fecit, nec Bonifacius, nec Celeſtinus. Inſuper Aurelius, licèt laudatiſſimus quoad cætera Epiſcopus, non apparet in Romanis Sanctorum tabulis. Nempè ob hunc finalem Lapſum. Si ad ipſum Auguſtinus, Alipius, & Poſſidius fuiſſent cooperati, etiam ipſi eſſent excluſi. Nequaquàm ad Gallicanos Epiſcopos ſcripſiſſet Celeſtinus Pontifex: "Auguſtinum, ſanctæ „recordationis virum, pro vita ſua atque meritis in noſtra communione ſemper habuimus, nec unquàm hunc ſiniſtræ ſuſpicionis „ſaltem rumor adſperſit, quem tantæ ſcientiæ olim fuiſſe meminimus, ut inter Magiſtros optimos etiam anteà meis Deceſſoribus „haberetur. Benè ergò de eo omnes in commune ſenſerunt: Utpotè „qui cunctis & amori fuerit, & honori". Non ſolummodò ob rectam de Divinis auxiliis doctrinam, ſed etiam propter ſanctam, & ab omni etiam ſuſpicione immaculatam vitam, aliaque merita: Utiquè circa Romanas appellationes. Propter hæc cunctis Romanis Pontificibus fuit & amori, & honori.

CAPUT XXXI.

An inferior Africanæ Eccleſiæ Clerus in nullo unquam caſu potuerit Romam appellare?

Reſpondeo potuiſſe. Etenim de hæreſiarcha Celeſtio ſcribit in ſuo ſuper ipſius nomen Commonitorio Marius Mercator: "Celeſtius quidam, Eu-„nuchus matris utero editus, diſcipulus & auditor „Pelagii, ante viginti plùs minùs annos egreſſus „ex Urbe Romana, Carthaginem Africæ totius „Metropolim venit, ibiq; de infraſcriptis Capitu-„lis apud Aurelium Epiſcopum memoratæ urbis per libellum à quo-„dam Paulino, Diacono ſanctæ memoriæ Ambroſii Mediolanenſis E-„piſcopi, eſt accuſatus, ſicut Geſtorum confectio ſe habet, quibus idem „libellus inſertus eſt, tanquàm ipſe hoc non ſolùm doceret, ſed & „per Provincias conſpirantes ſibi diverſos, qui hæc per Populos „diſſeminârent, miſiſſet". Enumerat hæreticos Celeſtii articulos, & pergit: "De quibus omnibus Capitulis Patres, & Epiſcopi Re-„gionis illius reſtiterunt Celeſtio, & juſſerunt ut eadem condemna-„ret, quia eſſent hæretici ſenſus. Sed Celeſtius nullo modo acquieſ-„cens, quin immò reſiſtens Actis eiſdem, Eccleſiaſtica communio-„ne privatus eſt. A qua ſententia ad Romani Epiſcopi examen cre-„didit appellandum. Qui mox idem, appellatione neglectâ, Ephe-„ſum Aſiæ urbem contendit, ibique auſus eſt per obreptionem lo-„cum Presbyterii petere.

Ejuſdem appellationis meminit Zozimus Pontifex in literis ad Aurelium Primatem, ac alios Afrorum Epiſcopos: "Pariter vobiſ-„cum voluimus habere Tractatum de illo, qui apud vos, ſicut ipſi „per literas dicitis, fuerat accuſatus, & ad noſtram, qui ſe aſſe-„reret innocentem, non refugiens Judicium ex appellatione priſtinâ, „venerit Sedem, accuſatores ſuos ultrò depoſcens, & quæ in ſe „crimina per rumorem falsò dicebat illata condemnans". Et Celeſtii accuſator Paulinus in directo ad Zozimum Pontificem libello: "Apud Sedem Apoſtolicam nihil agere potui, quia is, qui ad eam

„provocaverat, defuit, quem oportuerat utiquè ſuæ appellationis „merita proſequi, maximè cum nihil agente appellatore, ſecun„dum etiam humanas leges, ſuperior ſit ſemper ille, qui vicit". Et Facundus Hermianenſis in Byzacena apud Afros Provincia Epi-
L.3. C.7. ſcopus: "Invenient Beatum Zozimum, Apoſtolicæ Sedis Antiſti„tem, contra ſancti Innocentii Deceſſoris ſui ſententiam, qui „primus Pelagianam hæreſim condemnavit, fidem ipſius Pelagii, „ejuſque complicis Celeſtii, quem in Eccleſia Carthaginenſi con„victum, atque appellantem Apoſtolicam Sedem, & ipſe Geſtis „diſcuſſerat, tanquàm veram & Catholicam laudantem, inſuper „etiam Africanos culpantem Epiſcopos, quod ab illis hæretici „crederentur, cum necdum ipſi Africanis Epiſcopis dolos eorum „multò manifeſtiùs detegentibus memoratos Pelagium & Celeſtium putaret Orthodoxos".

Laudata Carthaginenſis Synodus fuit habita anno duodecimo quinti ſæculi. Marius Mercator affirmat adfuiſſe Patres & Epiſcopos iſtius regionis. Videtur intelligere ſolam Proconſularem Provinciam. Etenim S. Auguſtinus, ordinarius Numidiæ ad generales Synodos Legatus, in libro de Geſtis Pelagii diſertè ſcribit de hac Synodo: "Ubi quidem ipſe non fui". Eodem in libello
Cap. 11. ſcribit: "Celeſtius ad Judicium Carthaginenſis Eccleſiæ perdu„ctus, Epiſcoporum ſententiâ condemnatus eſt". Appellat Carthaginenſis Eccleſiæ Judicium, atque ita indicat fuiſſe ſolum Presbyterium iſtius Eccleſiæ, habens tamen adjunctos quoſdam Epiſcopos. Nam & talem Conventum S. Auguſtinus pro electione ſui Succeſſoris Eradii, & pro Pelagii cauſſa celebravit Joannes Epiſcopus Hieroſolymæ. Attamen in Apologetico Paulus Oroſius ſcribit Celeſtium iſthic "plurimis judicantibus Epiſcopis" fuiſſe proditum, auditum, convictum, atque confeſſum. Et ab Eccleſia deteſtatum aufugiſſe ex Africa. Si tamen opus iſtud ſit verè Pauli Oroſii. Interim præfatum Hieroſolymæ Conventum fuiſſe ſolius Presbyterii, diſertè ſcribit S. Auguſtinus in laudato libro de Geſtis Pelagii. Verùm an liber iſte ſit Pauli Oroſii, eſt alia quæſtio. Et plura, ſuo tempore adducenda, ſuadent atque perſuadent non eſſe. Attamen non abnuo, quin iſta fuerit Provincialis Synodus. Quidquid ſit, Celeſtius non ad generalem iſtius gentis Synodum, ſed proximè appellavit ad Sedem Apoſtolicam. Et neque Aurelius, neque quis alius Epiſcopus, licèt tunc Apiarii appellatio acerrimè diſceptaretur, interceſſit.

De Venerabili Paulino Diacono ſcribit imperitus Iacobi Sirmondi Prædeſtinatus : "Dum Celeſtius apud Carthaginem doceret poſſe homines ſine peccato eſſe, ſibi naturâ ſufficiente ſolâ humanâ, reſtitit ei quidam Paulinus Diaconus, Defenſor & Procurator Eccleſiæ Mediolanenſis". Eundem errorem fuiſſe apud Carthaginem à Celeſtio defenſum ſcribit iſte libellus Pauli Oroſii. At verò Marius Mercator affirmat contrarium. Adducit omnes Celeſtii iſthic diſcuſſos articulos : Omnes ſunt de ſolo originis peccato, nullus de natura, aut gratia. Quod ipſum in libro de originali peccato confirmat ſanctus Auguſtinus. Et hoc eſt unum ex argumentis, quæ ſuadent iſtum libellum non eſſe Pauli Oroſii. An Paulinus Diaconus aliquandò fuerit Mediolanenſis Eccleſiæ Defenſor & Procurator, eſt incertum. Poſſit fuiſſe. Etenim Marius Mercator affirmat fuiſſe Diaconum ſancti Ambroſii. Ex quo diſcimus eſſe illum ipſum, qui ad ſancti Auguſtini preces ſcripſit vitam laudati Patris. Præſentis Synodi tempore erat Diaconus, & forſitan Archi-Diaconus Carthaginenſis Eccleſiæ: Propter Clericorum inopiam eò miſſus à ſancto Simpliciano, aut ſancto Venerio. Sanctus Iſidorus Hiſpalenſis Epiſcopus in Eccleſiaſticorum Scriptorum catalogo ſcripſit fuiſſe Presbyterum. Nec eſt facilè reprehendendus aut emendandus. Poteſt enim ille poſteà in Presbyterum profeciſſe.

Laudata Zozimi verba affirmant deſertam appellationem fuiſſe à Celeſtio reſumptam & ipſum ejuſdem cauſsâ ad Urbem rediiſſe. Virtute "priſtinæ appellationis". Pontifex addit in alia ad eoſdem Africanos Antiſtites epiſtola: "Poſtquàm nobis Celeſtius Presbyter auditus eſt, & quid de fide ſentiret, evidenter expreſſit, eademque, quæ in libello contulerat, repetitis crebiò profeſſionibus roboravit, de ejus nomine plenius ad Dilectionem veſtram Scripta dreximus". Titulus, "Presbyter", demonſtrat Eunuchũ ab Epheſina Eccleſia non ſolummodò poſtulâſse Presbyteratum, ſed etiam impetrâſse. Marius Mercator omnia hæc exponit "Indè", ex Epheſina civitate, "Celeſtius ſub ſanctæ memoriæ Attico Epiſcopo urbem Conſtantinopolitanam petiit, ubi in ſimilibus detectus, magno ſtudio ſancti illius viri ex prædicta Alma urbe detruſus eſt, literis ſuper ejus nomine & in Aſiam, & Theſsalonicam, & Carthaginem ad Epiſcopos miſſis". Atticus ſuam ſuper Celeſtii nomine Tractoriam miſit in Aſiam, quod iſtius Diœceſios à ſancto Joanne Chryſoſtomo inchoatam invaſionẽ ipſe continuaret. Theſsalonicam miſit, quod iſti invaſioni adjeciſset

rapinam Orientalis Illyrici, adjutus per diploma Imperatoris Theodoſii. Romana Eccleſia mox impetravit circumduci. Tranſmiſit & Carthaginem, quò Africanis Epiſcopis gratificaretur.

Marius Mercator proſequitur: "Prædictus tamen Celeſtius etiam „hinc ejectus, ad Urbem Romanam ſub ſanctæ memoriæ Zozimo „Epiſcopo tota feſtinatione perrexit. Ubi Actis, quorum exem„plaria habemus, interrogatus, cum ab illo Cognitore aliquatenùs „terreretur, crebris reſponſionibus & proſecutionibus ſuis ſpem præſe„minavit, condemnare ſe illa Capitula, de quibus apud Carthaginem „fuerat accuſatus, promittens. Id enim & inſtantiùs jubebatur atque „ob hoc ipſum nonnulla illius ſancti Sacerdotis humanitate dignus eſt „habitus: Et ſic epiſtolam benignitatis plenam ad Afros Epiſco„pos meruit, quâ ille abuſus eſt, vel adhuc abutitur ad multo„rum ignorantium deceptionem". Quod fuerit Epheſo ejectus, teſtatur etiam ſanctus Proſper in carmine de Ingratis. Et confirmat hìc Marius Mercator, dicens fuiſſe ejectum etiam Conſtantinopoli. Vox, "Etiam", ſupponit priorem ejectionem. Carthaginenſis Synodus facta eſt iſtius ſæculi anno duodecimo Et Celeſtius Romam rediit anno decimo ſeptimo. Tunc enim Zozimus adſcendit Thronum S. Petri. Medio tempore vagatus Epheſi, Conſtantinopoli, & alibi. Suis ubique diſputationibus commovit omnia, & ubique damnatus eſt tanquam hæreticus, atque ejectus. Et deſperatus rediit Romam. Haud dubiè Innocentii Pontificis mors, & nativa Zozimi clementia hominem animarunt ad reſumendam appellationem.

Rediit Romam, ſe innocentem aſſerens, Apoſtolicæ Sedis Judicium ex priſtina appellatione non refugiens, ſeriò proteſtans ſe nec refugere, nec unquàm refugiſſe, ideoque nec unquàm renunciâſſe appellationi: Sparſa de ſe crimina, utique hæreticos errores condemnavit, ultrò depoſcens ſuos accuſatores evocari ad cauſſæ retractationem. Pontifex hæc largiùs ſcribit in alia epiſtola ad Epiſcopos Africanos: "Celeſtius Presbyter noſtro ſe ingeſſit exa„mini, expetens ea, quæ de ſe Apoſtolicæ Sedi aliter quàm oportuit „eſſent inculcata, purgari. Et licèt multæ occupationes majori„bus vinculis Eccleſiaſticorum negotiorum curam noſtram, ſol„licitudinemque diſtraherent, tamen ne Fraternitatis veſtræ de ad„ventu, & diſcuſſione prædicti diutiùs penderet exſpectatio, poſt„habitis omnibus, die cognitionis reſedimus in ſancti Clementis

Ba-

„Baſilica › Scilicet ut ad ſalutiferam caſtigationem tanti Sacerdo-„tis authoritas præſenti cognitioni eſſet exemplo. Omnia igitur, „quæ priùs fuerant acta, diſcuſſimus. Intromiſſo Celeſtio, li-„bellum ejus, quem dederat, fecimus recitari. Nec hoc contenti, „utrùm hæc, quæ ſcripſiſſet, corde loqueretur, an labiis, ſæpe-„numerò exploravimus". Pontifex affirmat varia. Primò, quod reſumptam Celeſtii appellationem admiſerit. Secundò, quod ejus accuſatorem, alioſque Adverſarios noluerit ex Africa evocare, niſi priùs cognoviſſet eſſe veriſimile viri corrigendi fundamentum. Tertiò, quod ad hoc inveſtigandum indixiſſet Conventum in Ecclefia S. Clementis. Quartò, quod in hoc Conventu ante omnia diſcuſſerit Carthaginenſia Acta adversùs Celeſtium. Quintò, quod tunc intromiſerit Celeſtium, & multifariè examinaverit. Sextò, quod ex maturo examine judicaverit ipſum eſſe Catholicum, & ex obreptione condemnatum. Celeſtium mirè adjuvit Praylii, qui iſto ipſo anno ante paucas hebdomadas Joanni ſucceſſerat in Hieroſolymæ Cathedram, epiſtola ad Pontificem, quâ cauſſæ Pelagii enixiùs adſtipulabatur. Haud dubiè fuerit Synodica Epiſtola, quâ Praylius ſuam conſecrationem referebat, & ſupplicabat ejus firmitatem. Exinde enim Hieroſolymitani Epiſcopi cœperant criſtas erigere, & ſe oſtentare Patriarchas. Nec minùs adjuvit Pelagii ad Innocentium epiſtola, quâ Orthodoxam profeſſus fidem, proteſtabatur ſe per omnia Orthodoxum. Epiſtola invenit defunctum Innocentium, ideòque tradita fuit Zozimo Succeſſori. His omnibus ille circumſcriptus & permotus aliquot pro Celeſtio & Pelagio ad Africanos Antiſtites ſcripſit epiſtolas, illos pronuncians Orthodoxos, & hos arguens de præcipitatis Judiciis. Et adjunxit: "Unde in præſenti cauſſa „nihil præcox, immaturumque cenſuimus, ſed voluimus in-„noteſcere Sanctitati veſtræ ſuper abſoluta Celeſtii fide noſtrum „examen, cui etiam prior libellus, ab eo intra Africam datus, „teſtimonio apud vos eſſe debuiſſet, ne inexplicatis, famâque „jactatis tam facilè crederetur. Quare intra ſecundum menſem aut veniant qui redarguant aliter ſentire, quàm libellis & con-„feſſione contexuit, aut nihil poſt hæc tam aperta & manifeſta, „quæ protulit, dubii Sanctitas veſtra reſediſſe cognoſcat". Hæc ſunt Zozimi circa Celeſtium Acta & Scripta, ex quibus Facundus Hermianenſis Epiſcopus rectè ſcripſit ipſum fuiſſe deceptum.

Nempe circa perſonam, non circa dogma. Ex iiſdem ſanctus Poſſidius in ſancti Auguſtini vita ſcribit Pelagianos fuiſſe doloſos, & vafros, omnibuſque nervis incubuiſſe, ut Sedem Apoſtolicam circumſcriberent in ſuos errores.

Certè Zozimus non temerè proceſſit. Etenim Celeſtius ipſi exhibuit ſuæ fidei libellum, quem ex variis per S. Auguſtini opera ſparſis partibus eruditè congeſſit, & nobis integrum exhibuit Joannes Garnerius. De originali peccato peſſimè loquitur. Attamen verſipellis Eunuchus adjunxit ſe exiſtimare; quod iſta ſpectarent ad Eccleſiaſticas quæſtiones: Quod eſſent quæſtiones recenter natæ, ſe non eſſe ipſarum authorem, ſe nihil de ipſis definire; & paratum parêre judicio Sedis Apoſtolicæ. Hæc profeſſio Zozimo placuit. Hinc Celeſtium, & omnem etiam Synodum obteſtatus eſt, ut graſſantibus tunc quæſtionum tendiculis, & ineptis certaminibus abſtinerent, quoniàm in ipſis magni etiam viri fuerint periclitati & lapſi. Et hoc libello non contentus, in examinando Celeſtio adjunxit quæ in ſuo ad ipſum libello ſcripſit pro gratiarum actione Paulinus Diaconus: "Beatitudo tua Ce-
,,leſtio, cum à Sede Apoſtolica audiretur, inter cætera præcepit his
,,verbis": Damnas ergò illa omnia quæ in libello Paulini continentur, hoc eſt, de quæſtionibus? Et in alio loco: Cognoviſti, quales literas dederit Sedes Apoſtolica ad Fratres & Co-Epiſcopos Africanæ Provinciæ? Et adjectum: Damnas illa omnia, quæ damnavimus, & tenes quæ tenemus? "Et iterùm": Illa omnia damnas, quæ jactata ſunt de nomine tuo? "Et iterùm": Vel ea quæ in libello ſuo expoſuit Paulinus? "Et cum me diceret poſſe ex his, quæ illi objecta ſunt, hæ-
,,reticum approbari, ſancto repletus Spiritu, Apoſtolica authoritate
,,reſpuiſti inſanientis & calumniantis verba, hujuſmodi proferendo
,,ſententiam, quâ ipſe Catholicus approbaret, illum, ſi ſanari vellet,
,,curares. Quæ hujuſmodi eſt": Nolo nos circuitu ducas. Damnas ea omnia, quæ tibi objecta à Paulino, ſive per famam jactata ſunt?
"Cui non ſufficit iſta ſententia? Quis hanc tam ſalutarem, tam ample-
,,ctibilem, tam piam reſpuerit alius, niſi qui à fide devius eſt? Et ille
,,qui ſuperiùs profeſſus fuerat ſe quæcumquè illi objecta fuerant, ſi
,,contra fidem vindicares, eſſe damnaturum, audit": Damna. Et non
,,ſolùm non damnat, ſed ad injuriam tantæ Sedis contendit. Unde
,,non ignorat jam Romana Eccleſia reum ſuum, qui tam audaci ſpi-
,,ritu auſus eſt contradicere, & non damnare quæ Beatitudo tua dam-
,,nari decrevit".

Notanda

Notanda ſunt verba : "Damnas illa omnia, quæ in libello Paulini „continentur, hoc eſt de quæſtionibus". Clarè affirmant, quod Pontifex noluerit peccati originalis fidem inter Eccleſiaſticas computari quæſtiones, & Celeſtium juſſerit ab iſto errore recedere. Idque ex libello, & juxta libellum Paulini. Utiquè accuſatorium Celeſtii libellum. In ipſo Paulinus Celeſtii articulos non ſolummodò enumeraverat & accuſârat, ſed inſuper ex firmis Catholicæ fidei fundamentis demonſtraverat hæreticos. Præſertim demonſtrârat peccati originalis fidem eſſe immobile Evangelii dogma, non agitabilem quæſtionem. Quod ipſum in libro de peccato originali demonſtrat ſanctus Auguſtinus. Dolendum eſt iſtum Paulini libellum periiſſe. Celeſtius igitùr eſt aſſenſus iſtis omnibus, & quæcumquè damnanda cenſeret Pontifex, promiſit damnare. Ejus contumacia, quam Paulinus adjungit, contigit poſtmodò, dum ille fugit ex Urbe.

His ejus Promiſſis animatus Pontifex ſcripſit ad Africanos Epiſcopos: "Nihil præcox, immaturumque cenſuimus". Affirmat Celeſtii fidem in hoc examine apparuiſſe abſolutam, & adjunxit : "Cum „etiam prior libellus, ab eo intra Africam datus, teſtimonio apud „vos eſſe debuiſſet". Ex quo diſcimus ſimilem fidei libellum fuiſſe à Celeſtio exhibitum etiam Carthaginenſi Synodo, & ipſum ab illo, quem Romæ exhibuit, ſi non ſententiâ tamen verbis fuiſſe diverſum. An ille, quem produxit Joannes Garnerius, ſit purus Romanus, an ex utroquè mixtus, eſt inquiſitu dignum. Interim Romanum Celeſtii libellum Papa miſit ad Afros. Et poſt paucos menſes, Praylii literis animatus, etiam Pelagii libellum miſit, atquè adjunxit : "Ecce Pelagius, Celeſtiuſque in ſuis literis & confeſſionibus Apoſtolicæ Sedi præſto ſunt". Pelagius per literas, Celeſtius per perſonalem præſentiam : Ambo per confeſſiones, ſeu libellos fidei. His omnibus Pontifex adjunxit citationem Paulini accuſatoris. Et tranſmiſit per Baſiliſcum, Romanæ Eccleſiæ Sub-Diaconum. Citatoriæ epiſtolæ Data eſt in manuſcriptis codicibus exeſa à tempore. Haud dubiè fuit data in exordio Pontificatus, quod contigit die decimâ nonâ Auguſti. Nam ſequens Epiſtola, quâ Zozimus Pelagii tranſmiſit libellum, fuit data undecimo kalendas Octobris. Et Baſiliſcus citationem Paulino apud Carthaginem inſinuavit ſecundâ Novembris. Notanda ſunt hæc Paulini verba : "Baſiliſcus me convenit, ut adeſſem ad Apoſtolicam Se-

„dem, & tuæ Judicio Sanctitatis, ad quam, me fugiſſe, ſuggeſtum „eſt, nec defuturum fore promitterem, ſi adversùm me, vel pro me „fuiſſet lata ſententia". Celeſtius, ut Paulinum redderet ſuſpectum, & ſuam cauſſam fucaret, mentitus eſt & Romæ ſparſit ipſum adeò metuere ſuam hanc Romanam appellationem, ut Carthagine aufugiſſet. Hinc Pontifex illum duxit iſtâ promiſſione adſtringendum.

Marius Mercator proſequitur: "Epiſcopis verò ex Africa reſcri„bentibus, omnemque cauſſam, quæ apud eos facta fuerat, expo„nentibus, miſſis etiam Geſtis ex inde, quæ fuerant tunc cum illo, „vel de illo confecta, vocatus ad audientiam pleniorem, ut quæ „promiſerat, feſtinaret implere, id eſt, ut damnatis prædictis Ca„pitulis, ſententiâ Afrorum Pontificum, quâ fuerat communione „privatus, abſolveretur, non ſolùm non adfuit, ſed etiam ex me„morata Urbe profugit, atquè ob hoc à beatæ memoriæ prædicto „Zozimo Epiſcopo Scriptis ampliſſimis, vel longiſſimis perdamnatus „eſt. In quibus & ipſa Capitula, de quibus accuſatus fuerat, con„tinentur, & omnis cauſſa, tam de Celeſtio ſupradicto, quam de „Pelagio Magiſtro ejus praviori, videtur eſſe narrata, quorum Scri„ptorum & nos hîc habemus exemplaria, & ad Orientales Eccleſias, Ægypti Diœceſim, & Conſtantinopolim, & Theſſalonicam, & „Hieroſolymam, ſimilia eademque Scripta ad Epiſcopos eſſe tranſ„miſſa ſuggerimus".

Hæc omnia largiùs exponit ſanctus Auguſtinus in ſecundo libro ad Zozimi Succeſſorem ſanctum Bonifacium. Totum tertium caput eſt deſcribendum. "Quin etiam Romanos Clericos arguunt, „ſcribentes" eos juſſionis terrore perculſos non erubuiſſe prævaricationis crimen admittere, ut contra priorem ſententiam ſuam, quâ Geſtis catholico dogmati adfuerant, poſteà pronunciarent malam hominum eſſe naturam. "Immò verò Pelagiani ſpe falsâ „putaverant novum, & execrabile dogma Pelagianum, vel Celeſtia„num perſuaderi quorumdam Romanorum catholicis mentibus „poſſe, quando illa ingenia, quamvis nefando errore perverſa, non „tamen contemptibilia, cum ſtudiosè corrigenda potius, quam fa„cilè damnanda viderentur, aliquantò lenius, quàm ſeverius poſtula„bat Eccleſiæ diſciplina, tractata ſunt. Tot enim & tantis inter Apo„ſtolicam Sedem & Afros Epiſcopos currentibus & recurrentibus „Scriptis Eccleſiaſticis, etiam Geſtis de hac cauſſa apud illam Se„dem, Celeſtio præſente, & reſpondente, confectis, quænam tan-

dem,

„dem epiſtola venerandæ memoriæ Papæ Zozimi, quæ interlocutio „reperitur, ubi præceperit credi oportere ſine ullo vitio peccati origi- „nalis hominem naſci? Nuſquàm prorsùs hoc dixit, nuſquàm om- „ninò conſcripſit. Sed cum hoc Celeſtius in ſuo libello poſuiſſet „inter illa dumtaxat, de quibus ſe adhuc dubitare, & inſtrui velle „confeſſus eſt, in homine acerrimi ingenii, qui profectò, ſi corri- „geretur, plurimis profuiſſet; voluntas emendationis, non falſitas dog- „matis approbata eſt Et propterea libellus ejus catholicus dictus eſt, „quia & hoc Catholicæ mentis eſt, ſi qua fortè aliter ſapit, quam „veritas exigit, non ea certiſſimè definire, ſed detecta ac demon- „ſtrata reſpuere. Non enim hæreticis, ſed Catholicis Apoſtolus „loquebatur, ubi ait": Quotquot ergò perfecti, hoc ſapiamus, & ſi quid aliter ſapitis, id quoquè Deus vobis revelabit. "Hoc „in illo factum eſſe putabatur, quando ſe literis B. memoriæ Papæ „Innocentii, quibus de hac re dubitatio tota ſublata eſt, conſen- „tire reſpondit. Et hoc ut pleniùs & manifeſtiùs in illo fieret, „exſpectabatur venturis ex Africa literis, in qua Provincia ejus „aliquando calliditas evidentiùs innotuerat. Quæ Romam literæ „poſteaquàm venerunt, id continentes non ſufficere hominibus „tardioribus & ſolicitioribus, quod ſe generaliter Innocentii Epi- „ſcopi literis conſentire fatebatur, ſed apertè eum debere anathe- „matizare, quæ in ſuo libello prava poſuerat, ne ſi id non feciſſet, „multi parùm intelligentes magis in libello ejus illa fidei venena „à Sede Apoſtolica crederent approbata, propterea quod ab illa „dictum erat eum libellum eſſe catholicum, quam emendata „propter illud, quod ſe Papæ Innocentii literis conſentire ipſe re- „ſponderat. Tunc ergò cum ejus præſentia poſceretur, ut certis „ac dilucidis reſponſionibus vel aſtutia hominis vel correctio dilu- „ceſceret, & nulli ambigua remaneret, ſe ſubtraxit & negavit „examini. Nec differendum jam fuerat, ſicut factum fuit, quod „aliis prodeſſet, ſi nimirùm perverſorum pertinaciæ dementiæque „non poſſet. Sed ſi, quod abſit, ità tunc fuiſſet de Celeſtio vel „Pelagio in Romana Eccleſia judicatum, ut illa eorum dogmata, „quæ in ipſis & cum ipſis Papa Innocentius damnaverat, appro- „banda & tenenda pronunciarentur, ex hoc potiùs eſſet prævari- „cationis nota Romanis Clericis inurenda. Nunc verò cum pri- „mitùs Beatiſſimi Papæ Innocentii literæ, Epiſcoporum literis „reſpondentes Afrorum, pariter hunc errorem, quem conantur

„iſti perſuadere, damnaverint, Succeſſor quoque ejus Papa Zo-
„zimus hoc tenendum eſſe, quod iſti de Parvulis ſentiunt, num-
„quàm dixerit, nunquam ſcripſerit, inſuper etiam Celeſtium ſe
„purgare molientem, ad conſentiendum ſupradictis Sedis Apoſto-
„licæ literis crebrâ interlocutione conſtrinxerit, profectò quidquid
„intereà leniùs actum eſt cum Celeſtio, ſervatâ dumtaxat anti-
„quiſſimæ & robuſtiſſimæ fidei firmitate, correctionis fuit clementiſ-
„ſima ſuaſio, non approbatio exitioſiſſima pravitatis. Et quod ab
„eodem Sacerdote poſteà Celeſtius & Pelagius repetita authoritate
„damnati ſunt, paululùm intermiſſæ, jam neceſſariò proferendæ ratio
„ſeveritatis fuit, non prævaricatio prius cognitæ, vel nova cogni-
„tio veritatis".

Sanctus Auguſtinus agit adversùs Julianum Eclanenſem Epi-
ſcopum, calumniosè ſcribentem de Clericis Romanæ Eccleſiæ:
„Eos juſſionis terrore perculſos non erubuiſſe prævaricationis
„crimen admittere, ut contra priorem ſententiam ſuam, quâ
„Geſtis catholico dogmati adfuerant, poſteâ pronunciarent
„malam hominum eſſe naturam". Poſt damnatum, qui ex
Urbe fugerat, Celeſtium Zozimus edidit iſtam celeberrimam
ad omnes ſub cœlo Eccleſias Tractoriam, quâ non ſolum Ce-
leſtium denuò, ac ipſum item Pelagium, eorumque damnavit
dogmata, ſed inſuper ſingulos, quos iſti impugnaverant, de
originali peccato, ac Divinæ gratiæ auxiliis articulos Apoſtolicè
confirmavit. Et omnes ſub cœlo Epiſcopos juſſit his literis ſub-
ſcribere. Quiſquis recusâſſet, futurus erat non dumtaxat ſuſ-
ſpectus, ſed profeſſus Pelagianus. Et quo plenam obtineret
obedientiam, ſuum & Conſtitutum & Mandatum curavit mu-
niri Auguſtâ lege Imperatoris Honorii, ſcriptâ ad Palladium,
Præfectum Prætorio. Ea eſt prima contra Pelagianos Divalis
Conſtitutio, primùm vulgata per Magdeburgenſes Centuriato-
res. Porrò Zozimus & ſuis Decretis, & laudatæ legi primos
obedire juſſit ſuos Clericos. Tunc Sixtus, Romanæ Eccleſiæ
Presbyter, poſtmodò ſummus Pontifex, qui Pelagio, & Celeſtio
videbatur non nihil faviſſe, atque ita multos contriſtaverat, fe-
cit quod ad ipſum cum pleno gratulationis gaudio ſcripſit ſan-
Epiſt. 106. ctus Auguſtinus: "Ut triſtitia de noſtris cordibus tergeretur,
„te priorem Anathema eis, Pelagio, & Celeſtio, "in Populo fre-
„quentiſſimo pronunciâſſe, fama non tacuit". Porrò Eclanen-
ſis

ſis Julianus, qui uſque ad Innocentii Pontificis mortem catholicus manſerat, aut manere ſimulaverat, laudatis Zozimi Decretis ſubſcribere juſſus ſe aperuit: Detrectavit pertinaciſſimè. Cum aliquot aliis Epiſcopis edidit ſolemnem fidei libellum ad Romanam Eccleſiam, & à Zozimi Decretis appellavit ad generale Concilium. Et quo hæc omnia fucaret ac ſtabiliret, latravit Zozimum eſſe prævaricatorem: Utpotè qui Celeſtii de originali peccato dogma approbaſſet primùm, deinde damnaſſet. Latravit Apoſtolicæ Sedis Judicium non eſſe irrefragabile. Eadem de re ſcripſit ad Theſſalonicenſem ac alias Eccleſias, plenis maledicentiæ buccis clamans Zozimum non dumtaxat ſemetipſum, ſed præcipitaſſe ſuos etiam Clericos per terrores Regiæ juſſionis. Ipſos inſuper Clericos arguit, quod iſto terrore perculſi non erubuerint prævaricationis crimen admittere: Contra priorem ſuam ſententiam, quâ Geſtis catholico dogmati adfuerant, pronunciare malam hominum eſſe naturam. Hoc eſt, originale peccatum, quod antea etiam per Geſta proſcripſerant, poſteà ſtabilire, ac propter Regios terrores ſolemniter profiteri. Iſta enim calumnioſâ phraſi Julianus exprimere conſuevit originale peccatum. Adjunxit in iſtius prævaricationis pœnam, defuncto Zozimo ſucceſſiſſe ſchiſma Eulalianum.

Per adductum ſui libri caput Sanctus Auguſtinus reſpondit hiſce contumelioſis furibundi Turbinis clamoribus. Et docet varia, alioquin ignoranda. Primò, quod Zozimus Pontifex, & omnis Romana Eccleſia naturales Celeſtii dotes fuerint commiſerati, ideòque ipſum corrigere ſperantes noluerint Africanæ damnationis ſtatim confirmare ſententiam, & mitiùs tractaverint, quam poſtularet ſeverior Eccleſiæ diſciplina. Secundò, quod ſuper Celeſtii appellatione & cauſſa cucurrerint plura Scripta ac Reſcripta inter Romanam & Africanam Eccleſiam: Et quod plura apud Apoſtolicam Sedem, præſente ac reſpondente Celeſtio, confecta fuerint Geſta. Tertiò, quod inter tot Zozimi epiſtolas ac interlocutiones nec verbum reperiatur, quod inficietur originale peccatum. Quartò, quod Celeſtius in ſuo, quem Zozimo exhibuit, fidei libello poſuerit verba originale peccatum evertentia. Nempè hæc: "In remiſſionem autem „peccatorum baptizandos Infantes non idcircò dicimus, ut

peccatum

„peccatum ex traduce firmare videamur, quod longè à catho„lico ſenſu alienum eſt. Quia peccatum non cum homine „naſcitur, quod poſtmodò exercetur ab homine: Quia non na„turæ delictum eſt, ſed voluntatis eſſe demonſtratur". Quintò, quod Celeſtius errorem hunc non penitùs aſſertivè ſcripſerit, ſed uti rem dubiam, de qua vellet inſtrui. Etenim libello dederat hunc finem: "Si quæ verò præter fidem quæſtiones „natæ ſunt, de quibus inter pleroſquè eſſet contentio, non ego „quaſi author alicujus dogmatis definitâ hoc authoritate ſtatui, „ſed ea, quæ de Prophetarum & Apoſtolorum fonte ſuſcepi, veſtri „Apoſtolatus offerimus probanda Judicio, ut ſi fortè ut homi„nibus quiſpiam ignorantiæ error obrepſerit, veſtrâ ſententiâ „corrigatur". Sextò, quod erronea iſta libelli verba Zozimus, præclarum Celeſtii ingenium miſeratus, noluerit ſtatim ex abruptò damnare. Septimò, quod idcircò ipſa non probaverit. Etenim non falſitatem dogmatis, ſed ſolam emendationis voluntatem probavit, ideòque ad tempus, hominem devium ad rectas ſtudens reducere vias, diſpenſatoriâ pietate diſsimulavit. Octavò, quod iſtum, licèt fœdo errore ſcabioſum, libellum Zozimus rectè dixerit catholicum. Quia nempè non corrigi paratus error, ſed ſola pertinacia facit hæreticum. Nònò, quod Apoſtòlicis Innocentii ad Carthaginenſem ac Milevitanam Synodos Reſcriptis Celeſtius ſe aſſentiri reſponderit in ſuo examine, ac promiſerit ipſa ſolemniter profiteri. Decimò, quòd ex hac reſponſione creditus fuerit eſſe plenè converſus. Iſta namque Reſcripta maniſeſtiſsimè profitentur originale peccatum. Undecimò, quod Zozimus à Celeſtio circumſcribi ac deludi timens, iſtam ejus ſolemnem fidei profeſſionem noluerit præcipitare. Primò de ejus moribus inſtrui per Africanos Epiſcopos voluit, & adeſſe Paulinum Accuſatorem. Duodecimò, quod Africani Epiſcopi vafrum hominis ingenium expoſuerint Pontifici, ideòque ad ipſi credendum ſuggeſſerint non ſuffecturam qualemcumquè profeſſionem, quâ profiteatur ſe conſentire laudatis Reſcriptis, ſed quod inſuper præfata ſui libelli verba debeat diſertè anathematizare, atque ita auferre omnem anſam ſuſpicionis, aut ſcandali. Decimo tertiò, quod iſta Afrorum poſtulatio fuerit fundata, ac juſta. Etenim niſi iſtud fieret, errònecum Celeſtii libellum, quem Apoſtolica Sedes eſſe catholicum ſcripſerat in Africam, ſimplex

Populus

Populus crederet approbatum potiùs, quàm emendatum, aut reprobatum. Decimo quartò, quod Zozimus ſanis Africanæ Eccleſiæ conſiliis acquieverit, atque ità conſtituerit certum diem, in quo exactè examinatus Celeſtius cogeretur ad lucidas reſponſiones, ad diſertè ejuranda ſui erroris verba, ac rectam fidem lucidè profitendam. Debebat "ſecundùm Africana Reſcripta, ipſa omninò de Can. 4.
„hac quæſtione verba commemorare, & anathematizare quæ in libello ſuo poſuit". Decimo quintò, quod adveniente iſto die „Celeſtius non comparuerit. Aufugerat enim ex alma urbe, nolens talia profiteri, aut anathematizare. Deſeruit Pontificem, atquè ità ejus vafrities & hæreſis omnibus manifeſtò apparuerunt. Decimoſextò, quod hæc videns Zozimus cenſuerit procedendum ad definitivam ſententiam. Et rectè. Etenim abundè tunc patebat doloſa hominum perverſitas ac pertinacia, ideòque non amplius ipſorum infirmitati & correctioni; ſed orthodoxæ veritati & fidelibus Chriſti Domini Populis erat proſpiciendum. Tunc ergò Zozimus condidit, ac edidit ſolemnem iſtam, ac veraciter Apoſtolicam Tractoriam, quâ Pelagii & Celeſtii damnavit errores, atque perſonas: Quam confirmari curavit Imperiali lege, quam ſubſcribi ſolemniter juſſit, primùm à ſuo Clero, deinde ab omnibus ſub cœlo Epiſcopis. Grandi Chriſtianæ eruditionis damno latet, aut periit iſta epiſtola: Habemus tamen quædam illius hinc inde fragmenta. Decimo ſeptimò Auguſtinus docet, quod in cunctis his circa Celeſtium Geſtis & Scriptis Zozimus nec Anteceſſoris ſui Conſtituta, nec proprias interlocutiones aut Acta, nec Apoſtolicam veritatem fuerit prævaricatus. Et inſigniter iſta demonſtrat. Decimo octavò docet eandem eſſe rationem Romani Cleri: Utpotè qui ſe Epiſcopo per omnia conformaverit, ideòque ſit plenè purus à prævaricatione. Ità adversùm Juliani calumnias demonſtrat Apoſtolicam Sedem non fuiſſe lapſam in Zozimo, ſed circà fidem eſſe infallibilem ac inſuperabilem. Hinc adversùs Julianum concludit: "Adhuc inſuper „flagitant audientiam, cum damnati debeant agere pœnitentiam". L. 1. C. 24.
Cum ſarcaſmo affirmat Juliani appellationem eſſe frivolam, & ab omnibus contemnendam. Etiam in aliis locis conſtantiſſimè ac lucidiſſimè docet iſtam Apoſtolicæ Sedis infallibilitatem. Hinc admirandum eſt, quod quidam ſe ejus profiteantur fideles diſcipulos, & non vereantur adversùs iſtam Romanæ Eccleſiæ dignitatem vana diſputare.

Marius Mercator non ſine cauſſa ſcribit, quod Zozimus ſuam Tractoriam, unaque Imperialem legem miſerit etiam ad Orientales Eccleſias, hoc eſt, ad Orientalem Diœceſim, ſeu Patriarchatum Antiochenum, & nominatim ad Eccleſiam Hieroſolymitanam. Nempè propter Praylium, qui ſui Anteceſſoris Joannis veſtigia ſequens, totus favebat Pelagio. Favebant & plures alii. Porrò Pontificis cura non caruit fructu. Ejus Tractoria & Praylio, & Theodoto Patriarchæ Antiocheno oſtendit, ac perſuaſit, quod ſanctus Hieronymus non ſine rationibus ſcripſiſſet Synodum Dioſpolitanam fuiſſe miſerabilem. Ambo fecerunt, quod in tertio ſui Commonitorii capite ſcribit Marius Mercator: "Pelagius poſtmodùm „evidenter deprehenſus, inſiſtentibus accuſatoribus, à poſteriori „Synodo, cui ſanctæ memoriæ Theodotus Antiochiæ præſedit Epiſcopus, atque detectus, à ſanctis quoquè & venerabilibus Hie„roſolymorum locis eſt deturbatus. Quod ejuſdem ſancti Theodoti „ad Reverendiſſimum Urbis Romæ Epiſcopum, & ſanctæ recor„dationis Praylii Hieroſolymorum Epiſcopi miſſa Scripta teſtantur, „quorum exemplaria ad documentum habemus in manibus". Dolendum eſt, quod Marius Mercator cuncta iſta exemplaria non adjunxerit ſuis Commonitoriis. Sic illa magno damno non fuiſſent perdita. Iſto tempore Theodoretus Cyrenſis Epiſcopus frequenter agebat, & concionabatur Antiochiæ. Hinc certum fit iſtos hæreticos etiam ab ipſo fuiſſe damnatos. Hinc illi deſperati perrexerunt Conſtantinopolim ad fidum ſui Magiſtri Theodori Mopſueſtienſis Epiſcopi diſcipulum, Patriarcham Neſtorium. Et invenerunt ſuo patello aptiſſimum coopertorium.

Africani Epiſcopi Zozimo reſcripſerunt non pauca. Lucet ex Papali ad ipſos Reſcripto: "Miſſæ per Marcellinum Sub-Diaconum „veſtrum epiſtolæ omne volumen volvimus, quo aliquandò per„lecto", &c. Marcellinum hunc fuiſſe Carthaginenſis Eccleſiæ Sub-Diaconum, teſtatur in ſuo ad Pontificem libello Paulinus Diaconus. Addit ſe Papale Romanæ evocationis Mandatum accepiſſe quarto Nonas, id eſt, ſecunda die Novembris, & concludit: "Hunc autem libellum direxi Beatitudini tuæ per Marcellinum „Eccleſiæ Carthaginenſis Sub-Diaconum. Datum ſexto Idus No„vembris". Hoc eſt, die octava. Quare aut iſtâ ipsâ die, aut paulò poſt Marcellinus cum Baſiliſco navigavit. Notandum eſt, quod Paulinus in eodem libello exprimat & diem factæ ſibi inſi-

nuationis, & diem ſui Reſponſi. Eodem modo Papale ad Africanos Epiſcopos Reſcriptum habet hanc ſubnotationem: "Datum duo-„decimo kalendas Apriles, Honorio Auguſto duodecies Conſule. „Acceptum tertio kalendas Majas". Hanc poſteriorem partem omninò adjecerunt Afrorum Epiſcopi, atquè ita ſubnotatam epiſtolam remiſerunt Romam. Nempè agebatur de retractatorio appellatæ cauſſæ Judicio, & de Papali Afrorum ad ipſum evocatione. De negotio tunc acerrimè controverſo inter utramque Eccleſiam. Hinc Zozimus iſtos Judiciales apices voluit per omnia obſervari. Ità inſuper os clauſit Scriptori Anonymo.

Afrorum literæ perierunt, aut latent. Eorum aliquod Contentum colligi poſſit ex Reſcripto Pontificis: "Quamvis Patrum „traditio Apoſtolicæ Sedi authoritatem tantam tribuerit, ut de ejus „judicio diſceptare nullus auderet, idque per Canones ſemper regu-„laſque ſervaverit, & currens adhuc ſuis legibus Eccleſiaſtica diſcipli-„na Petri nomini, à quo ipſa quoque deſcendit, reverentiam exſolvat, „tantam enim huic Apoſtolo Canonica antiquitas ſuper ſenten-„tias omnium voluit eſſe potentiam, & ipſa quoque Chriſti Dei „noſtri promiſſio, ut & ligata ſolveret, & ſoluta vinciret, par „poteſtatis data conditio in eos, qui Sedis hæreditatem ipſo an-„nuente meruiſſent. Habet enim cum omnium Eccleſiarum, „tum hujus maximè, ubi ſedit, curam, nec patitur aliquid amit-„tere privilegii, aut aliquâ titubare aurâ ſententiæ, cui vi ipſa ſui „nominis firma, & nullis hactenùs acta motibus conſtituit fun-„damenta, & quæ ſine ſuo periculo temerè nullus inceſſet. Cùm „ergò tantæ authoritatis Petrus caput ſit, & ſequentia omnium „Majorum ſtudia ſervaverint, ut tam humanis, Diviniſque legibus, „& diſciplinis omnibus firmetur Romana Eccleſia, cujus locum nos „regere, & poteſtatem nominis obtinere, non latet vos, ſed noſtis „Fratres chariſſimi, & quemadmodùm Sacerdotes ſcire debetis, „Tamen cum tantum nobis eſſet authoritatis, ut nullus de noſtra „poſſit retractare ſententia, nihil egimus quod non ad veſtram „notitiam noſtris ultrò literis referremus, dantes hæc Fraternitati, „ut in commune conſulentes, non quia quid deberet fieri neſciremus, „aut faceremus aliquid quod contra utilitatem Eccleſiæ veniens „diſpliceret, ſed pariter vobiſcum voluimus habere Tractatum de „illo, qui apud nos, ſicut ipſi per literas dicitis, fuerit accuſatus, & ad „noſtram, qui ſe aſſereret innocentem, non refugiens Judicium

„ex appellatione priſtina, venerit Sedem, Accuſatores ſuos ultrò „depoſcens, & quæ in ſe crimina per rumorem falsò dicebat illata, „condemnans". Affirmat ſibi ex Africa tranſmiſſum fuiſſe integrum literarum volumen, & pergit; "Quo perlecto, ita totum literarum „comprehendiſtis textum, quaſi nos Celeſtio commodaverimus „in omnibus fidem, verbiſque ejus non diſcuſſis ad omnem, ut „ita dicam, ſyllabam præbuerimus aſſenſum. Nunquàm temerè, „quæ ſunt diù tractanda, finiuntur: Nec ſine magna deliberatione „ſtatuendum eſt, quod ſummo debet diſceptari Judicio. Idcircò „noverit veſtra Fraternitas nihil nos poſt illas, quas vel ſuperiùs, „vel nunc accepimus, literas veſtras immutaſſe, ſed in eodem „cuncta reliquiſſe ſtatu, in quo dudùm fuerant, cum hoc noſtris „literis veſtræ indicavimus Sanctitati, ut illa, quæ à vobis ad nos „miſſa erat, obteſtatio remaneret". Docet plura, ſpectantia ad præſentem materiam. Primò, quod nullus Apoſtolicæ Sedis Judicium poſſit ſine temerario auſu retractare, immò nec de ipſo diſceptare. Authoritatem hanc affirmat ſtabiliri per Canones, per Patrum traditionem, per perpetuam conſuetudinem, inchoatam à primo Romanornm Epiſcopo, ſancto Petro Apoſtolo, qui ipſam à Chriſto Domino accepit. Addit hanc dignitatem ſciri, aut certè ſciri debere ab Africanis: Utpotè qui ſunt Epiſcopi, ideoque non permittantur talia ignorare. Nempè Africani Epiſcopi poſt, & propter Zozimi circa Celeſtium Acta & Scripta coëgerant Synodum, & licèt non retractaſſent, tamen diſceptarânt. Suſpicati fuerant Pontificem, uti in Apiarii cauſſa, ità in hoc longè majoris ponderis negotio limites excedere. Et iſtam fiduciam Zozimus in ipſis notat ac arguit. Secundò affirmat tantam ſancto Petro, ideòque & ejus Succeſſoribus eſſe non ſolummodò per Canonicam antiquitatem, ſed inſuper à Chriſto Domino ſuper omnium gentium Synodales ſententias potentiam, ut omnium ligata ſolvere, omnium ſoluta valeat vincire. Quorumcumque ad Apoſtolicam Sedem appellationes aſſeverat eſſe Divini Juris. Addit ſanctum Petrum omnium ſuorum privilegiorum eſſe adeò ſtrenuum Zelatorem, ut ipſorum nihil patiatur amitti, nihil titubare, nihil temerè inceſſi. Et ipſis eſſe firma, multiſque hactenùs impetita motibus, & tamen inconcuſſa ſemper, fundamenta. Porrò adversùs hanc Celeſtii appellationem, quod in Dogmatica eſſet materia, nemo Afrorum obſtrepuit. Nullum exſtat vel minimæ interceſſionis veſtigium.

Quin

Quin immò Paulinus Diaconus, qui tunc non ex Italicis, ſed ex Africanis vivebat regulis, in ſuo ad Papam libello appellationem Celeſtii eſt omni modo veneratus. Proindè Pontifex ſtudio hæc intertexuit aduersùs Afrorum contentionem de cauſſa Apiarii. Tertiò affirmat nullam Afris fuiſſe cauſſam diſceptandi de ſuis Actis circà Celeſtium: Quoniàm peritus ſit ſui Papalis Officii, ideòque nihil egerit contra utilitatem Eccleſiæ, aut quod poſſit alicui diſplicere. Nempè Afri talia ſcripſerant, aut certè apud ſuos muſſitarânt. Quartò affirmat, quod Celeſtius potuerit dormientem appellationem reſumere, & ſuos Accuſatores ad retractatorium in alma urbe Judicium poſtulare. Quintò, quod hac in re voluerit Afris deferre ſingularem reverentiam. Quod ipſos non ut Reos, aut Accuſatores audire voluerit, ſed ſimul cum ipſis cauſſam retractare. Ipſos in retractatorio Judicio admittere ad omnem Synodalem honorem. Sextò, quod ipſos dignatus ſit & alia gratia, nempè quod poſt elapſos duos citationis menſes non proceſſerit in cauſſa, ſed uſquè huc omnia in priori ſtatu reliquerit, gratiosè deferens ipſorum obteſtationi. Inſinuatio fuerat facta anno decimo ſeptimo iſtius ſæculi; die ſecundâ Novembris; at verò hæc epiſtola anno ſequenti fuit data die vigeſimâ primâ Martii, tradita die vigeſimâ nonâ Aprilis. Afri adeſſe debuerant ſecundâ die Januarii.

Notanda eſt iſta Afrorum obteſtatio. Etenim Romanam Celeſtii appellationem omninò comprobavit, aliud non poſtulans, quàm ut Pontifex non niſi poſt plenam inſtructionem dignaretur ad definitionem procedere. Eandem appellationem confirmavit Paulinus Diaconus, Celeſtium deferens de novo crimine: Nempè quod ab Africana Synodo de hæreſi damnatus ante purgationem ac reparationem præſumpſiſſet conſecrari in Preſbyterum. A Romano tamen acceſſu ſe excuſavit: "Ubi tunc „nihil agere potui, quia is, qui ad Sedem Apoſtolicam provo-„caverat, defuit, quem oportuerat utiquè merita ſuæ appella-„tionis adſtruere, maximè cum nihil agente appellatore, ſecun-„dùm etiam humanas leges, ſuperior eſt ſemper ille qui vicit". Affirmat ſe perfunctum omni accuſatoris officio, ideòque cauſam deinceps ad ſe non ſpectare. Fuiſſe perfunctum, & ſolutum, dum Celeſtius appellationem deſeruit. Interim Pontificem de peccati originalis fide, ac de doloſis Celeſtii artibus abundè inſtruxit. Quod ipſum Synodaliter fecerunt Africani Antiſtites. Coëgerunt

 ducen-

ducentorum & quatuordecim Epiſcoporum Synodum, & ex ipſa ad Zozimum ſcripsêre: "Conſtituimus in Pelagium atquè Celeſtium per Venerabilem Epiſcopum Innocentium de Beatiſſimi „Apoſtoli Petri Sede prolatam manere ſententiam, donec apertiſſimâ confeſſione fateantur gratiâ Dei per Dominum noſtrum „Jesum-Christum, non ſolùm ad cognoſcendam, verùm etiam „ad faciendam Juſtitiam nos per actus ſingulos adjuvari, ita ut ſine „illa nihil veræ, ſanctæque pietatis habere, cogitare, dicere, agere valeamus". Hac in Synodo fuiſſe tot Epiſcopos, & iſtud Zozimo fuiſſe Reſcriptum, teſtatur ſanctus Proſper in libro
Cap. 10, contra Collatorem. Et iſtud conſilium probans Zozimus perrexit ad cauſſam finiendam: At Celeſtius aufugit. Hinc prodiit ſolemniſſima Pelagianæ damnationis Tractoria. Et ipſam promulgaturi celebrârunt famoſam denuò Synodum ducentorum ſeptemdecim Epiſcoporum, in qua ediderunt inſignes iſtos Canones de originis peccato, & de adjutorio Divinæ gratiæ. Vulgata Conciliorum editio ipſos adſcribit Milevitanæ Synodo. At certum eſt ipſos eſſe à Carthaginenſi. Et eſſe approbatos, & confirmatos per Sedem Apoſtolicam. Disertè utrumquè aſſeverat ſeptimus articulus iſtorum, qui paſſim ſubnectuntur poſt ſancti Celeſtini Pontificis Apoſtolicam epiſtolam pro doctrina ſancti Auguſtini. Eadem à Synodo prodiit Canon Romanam appellationem interdicens ſoli inferiori Clero. Nempè ſuprema Africanæ Eccleſiæ in ſuum inferiorem Clerum poteſtas uſquè tunc conſtabat ſola conſuetudine. Et ipſam Romana Eccleſia per Zozimum Pontificem potenter arietabat. Hinc iſta numeroſa Synodus ſtatuit ſtabiliendam Canone, atquè ità perpetuò contra alios forſitan inſultus armandam. Ediderunt Canonem adversùs nuperam epiſtolam, quâ Zozimus ſcripſerat: "Tantam Petro Apoſtolo „Canonica antiquitas ſuper ſententias omnium voluit eſſe potentiam, & ipſa quoquè Chriſti Dei noſtri promiſsio, ut & ligata „ſolveret, & ſoluta vinciret". Affirmârunt etiam à ſe intelligi Evangelium. Ipſum Africanæ conſuetudini non contraire. Nec jota, aut apicem protulerunt de Epiſcoporum appellationibus. Quod nempè illæ liberis ſemper ambulaſſent paſsibus, & ſalvâ Eccleſiæ unitate non poſſent tangi. Sola item hæc Synodus aliquid ſanxit de fide. Nempè Africani Epiſcopi norânt regulam, quam poſtmodò ad Fauſtinum Magiſtrum ſcripſit Gelaſius Pontifex:

tiſex: "Quantùm ad Religionem pertinet, non niſi Apoſtolicæ „Sedi juxtà Canones, debetur totius Summa judicii". Hinc iſta Synodus aliud non fecit, quam confirmare Decreta Zozimi. Eadem de cauſſa Afri ſemper permiſerunt inferiorem etiam Clerũ in fidei materia Romam provocare.

CAPUT XXXII.

Exponitur Africana controverſia circa Sardicenſes Canones.

PRima quæſtio eſt, Ex quo factum ſit, quod Afrorum Antiſtites ignoraverint Canones Sardicenſes? Quod ipſos harum quæſtionum tempore penitùs ignoraverint, ex ſupradictis eſt manifeſtum. Quod ipſum patet ex literis S. Auguſtini ad Eleuſium & Glorium, Epiſcopos Donatiſtas: "Fortunius", Tuburſicenſis Donatiſtarum Epiſcopus, "protulit quoddam volumen, ubi volebat oſtendere Epiſt. 163.
„Sardicenſe Concilium ad Epiſcopos Afros, qui erant communionis „Donati, dediſſe literas. Quod cum legeretur, audivimus Donati „nomen inter cæteros Epiſcopos, quibus illi ſcripſerant. Itaque „flagitare cœpimus, ut doceretur, utrùm ipſe eſſet Donatus, de „cujus parte illi cognominantur: Fieri enim potuiſſe, ut alicui Do„nato alterius hæreſis Epiſcopo ſcripſerint, cum maximè in illis no„minibus nec Africæ mentio facta fuerit. Quomodò ergò poſset „probare Donatum patris Donati Epiſcopum nomine illo accipien„dum eſſe, quando ne id quidem probare poſſet, utrùm ad Afri„canarum ſpecialiter Eccleſiarum Epiſcopos illæ literæ miſſæ fuerint. „Quamquàm enim Donati nomen Afrum eſſe ſoleat, non tamen re„pugnaret à vero, ut vel partium illarum aliquis vocaretur nomine „Afro, vel aliquis Afer in illis partibus conſtitueretur Epiſcopus. „Nequè enim in eis vel diem, vel Conſulem invenimus, ut ſaltem „conſideratis temporibus certi aliquid eluceret. Sanè quoniàm neſcio „quando audierâmus Arianos, cum à communione Catholica diſ„crepaſſent, Donatiſtas in Africa ſibi ſociare tentaſſe, ad aurem mihi

ducentorum & quatuordecim Epiſcoporum Synodum, & ex ipſa ad Zozimum ſcripsère: "Conſtituimus in Pelagium atquè Cele-„ſtium per Venerabilem Epiſcopum Innocentium de Beatiſſimi „Apoſtoli Petri Sede prolatam manere ſententiam, donec aper-tiſſimâ confeſſione fateantur gratiâ Dei per Dominum noſtrum „Jesum-Christum, non ſolùm ad cognoſcendam, verùm etiam „ad faciendam Juſtitiam nos per actus ſingulos adjuvari, ita ut ſine „illa nihil veræ, ſanctæque pietatis habere, cogitare, dicere, age-„re valeamus". Hac in Synodo fuiſſe tot Epiſcopos, & iſtud Zozimo fuiſſe Reſcriptum, teſtatur ſanctus Proſper in libro
Cap. 10, contra Collatorem. Et iſtud conſilium probans Zozimus per-rexit ad cauſſam finiendam; At Celeſtius aufugit. Hinc prodiit ſolemniſſima Pelagianæ damnationis Tractoria. Et ipſam pro-mulgaturi celebrârunt famoſam denuò Synodum ducentorum ſeptemdecim Epiſcoporum, in qua ediderunt inſignes iſtos Ca-nones de originis peccato, & de adjutorio Divinæ gratiæ. Vul-gata Conciliorum editio ipſos adſcribit Milevitanæ Synodo. At certum eſt ipſos eſſe à Carthaginenſi. Et eſſe approbatos, & confirmatos per Sedem Apoſtolicam. Diſertè utrumquè aſſeverat ſeptimus articulus iſtorum, qui paſſim ſubnectuntur poſt ſancti Celeſtini Pontificis Apoſtolicam epiſtolam pro doctrina ſancti Auguſtini. Eadem à Synodo prodiit Canon Romanam appella-tionem interdicens ſoli inferiori Clero. Nempè ſuprema Africanæ Eccleſiæ in ſuum inferiorem Clerum poteſtas uſquè tunc con-ſtabat ſola conſuetudine. Et ipſam Romana Eccleſia per Zozi-mum Pontificem potenter arietabat. Hinc iſta numeroſa Synodus ſtatuit ſtabiliendam Canone, atquè ità perpetuò contra alios for-ſitan inſultus armandam. Ediderunt Canonem adversùs nuperam epiſtolam, quâ Zozimus ſcripſerat: "Tantam Petro Apoſtolo „Canonica antiquitas ſuper ſententias omnium voluit eſſe poten-„tiam, & ipſa quoquè Chriſti Dei noſtri promiſsio, ut & ligata „ſolveret, & ſoluta vinciret". Affirmârunt etiam à ſe intelligi Evangelium. Ipſum Africanæ conſuetudini non contraire. Nec jota, aut apicem protulerunt de Epiſcoporum appellationibus. Quod nempè illæ liberis ſemper ambulaſſent paſsibus, & ſalvâ Eccleſiæ unitate non poſſent tangi. Sola item hæc Synodus ali-quid ſanxit de fide. Nempè Africani Epiſcopi norânt regulam, quam poſtmodò ad Fauſtinum Magiſtrum ſcripſit Gelaſius Pon-
tifex:

tiſex: "Quantùm ad Religionem pertinet, non niſi Apoſtolicæ „Sedi juxtà Canones, debetur totius Summa judicii". Hinc iſta Synodus aliud non fecit, quam confirmare Decreta Zozimi. Eadem de cauſſa Afri ſemper permiſerunt inferiorem etiam Clerũ in fidei materia Romam provocare.

CAPUT XXXII.

Exponitur Africana controverſia circa Sardicenſes Canones.

PRima quæſtio eſt, Ex quo factum ſit, quod Afrorum Antiſtites ignoraverint Canones Sardicenſes? Quod ipſos harum quæſtionum tempore penitùs ignoraverint, ex ſupradictis eſt manifeſtum. Quod ipſum patet ex literis S. Auguſtini ad Eleuſium & Glorium, Epiſcopos Donatiſtas: "Fortunius", Tuburſicenſis Donatiſtarum Epiſcopus, "protulit quoddam volumen, ubi volebat oſtendere Epiſt. 163.
„Sardicenſe Concilium ad Epiſcopos Afros, qui erant communionis „Donati, dediſſe literas. Quod cum legeretur, audivimus Donati „nomen inter cæteros Epiſcopos, quibus illi ſcripſerant. Itaque „flagitare cœpimus, ut doceretur, utrùm ipſe eſſet Donatus, de „cujus parte illi cognominantur: Fieri enim potuiſſe, ut alicui Do„nato alterius hæreſis Epiſcopo ſcripſerint, cum maximè in illis no„minibus nec Africæ mentio facta fuerit. Quomodò ergò poſset „probare Donatum patris Donati Epiſcopum nomine illo accipien„dum eſſe, quando ne id quidem probare poſſet, utrùm ad Afri„canarum ſpeciàliter Eccleſiarum Epiſcopos illæ literæ miſſæ fuerint. „Quamquàm enim Donati nomen Afrum eſſe ſoleat, non tamen re„pugnaret à vero, ut vel partium illarum aliquis vocaretur nomine „Afro, vel aliquis Afer in illis partibus conſtitueretur Epiſcopus. „Nequè enim in eis vel diem, vel Conſulem invenimus, ut ſaltem „conſideratis temporibus certi aliquid eluceret. Sanè quoniàm neſcio „quando audierâmus Arianos, cum à communione Catholica diſ„crepaſſent, Donatiſtas in Africa ſibi ſociare tentaſſe, ad aurem

mihi

„mihi hoc ipſum Frater Alipius ſuggeſſit. Tunc accepto ipſo „volumine, ejuſdem Concilii Statuta conſiderans, legi Athanaſium „Epiſcopum Alexandrinum Catholicum, cujus maximè adversùm „Arianos acerrimarum diſputationum conflictus eminuit, & Julium „Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum, nihilominùs Catholicum, illo Con„cilio Sardicenſi fuiſſe improbatos. Unde apud nos conſtitit Aria„norum fuiſſe Concilium, quibus iſti Epiſcopi Catholici vehemen„tiſſimè reſiſtebant. Itaque ad diligentiorem etiam temporum „diſcuſſionem voluimus ipſum volumen accipere, atquè auferre „nobiſcum. Qui noluit dare, dicens ibi nos habere illud, quandò „aliquid in eo conſiderare vellemus. Rogavi etiam, ut manu mea „notari permitteret, fateor, timens ne mihi fortè cauſsâ exigente, „cum petendum eſſet, pro illo aliud proferretur. Neque hoc „voluit".

Iſtud Sardicenſe Concilium erat manifeſtè Synodalis epiſtola Philippo-Politani Conventiculi. Et ex iſtis ſancti Auguſtini, qui ſuam, & Collegæ Alipii cum præfato Fortunio diſputationem deſcribit, verbis diſcimus plura. Primò, quod iſte Fortunii Codex fuerit mutilus. Etenim non habebat Epiſcoporum, ad quos epiſtola dirigebatur, adſcriptas civitates. At verò nos hodie habemus: "Gregorio Alexandriæ Epiſcopo, Amphioni Nicomediæ Epiſcopo, „Donato Carthaginis Epiſcopo", &c. Secundò, quod iſta epiſtola videatur nunquàm habuiſſe adſcriptum diem, & Conſulem. Etenim uti Fortunii Codex iſtis caruit, ita carent & omnes noſtri. Tertiò, quod "Donatus" eſſet nomen Afris familiare, & proprium. Exiſtimo proceſſiſſe ex ſancto Donato, proximo Anteceſſore ſancti Cypriani. Quartò, quod ſanctus Auguſtinus nullam tunc haberet notitiam aut Sardicenſis Concilii, aut etiam Philippo-Politani Conventiculi. His de rebus nihil noverat, niſi quod incerto rumore aliquandò audiſſet, quod Ariani, cum à Catholica communione ſe palàm ſegregâſſent, tentâſſent ſuæ Factioni adjungere Donatiſtas. Et rectè audierat. Etenim uſque ad iſtud Philippo-Politanum ſchiſma Euſebiana Factio Epiſcopis Catholicis communicaverat, & ambo fuerant utcumque unum. Iſta receſſio ipſos diſcrevit in adverſas communiones. Quintò diſcimus, quod ſanctus item Alipius circa iſtas Synodos nihil tunc noviſſet, niſi iſtam eandem ex auditu memoriam. Porrò iſtud Euſebianæ Factionis tentamen non caruit omni effectu. Etenim de ipſo S. Auguſtinus ſcribit ad Comitem Bonifacium

cifacium: "Ut breviter inſinuem Dilectioni Tuæ, inter Ariano- Epiſt. 50.
„rum & Donatiſtarum quid interſit errorem, Ariani Patris, & „Filii, & Spiritus Sancti diverſas ſubſtantias eſſe dicunt; Donatiſtæ „autem hoc non dicunt, ſed unam Trinitatis ſubſtantiam confitētur". Etſi "aliqui ipſorum minorem Filium eſſe dixerint, quam Pater eſt, „ejuſdem tamen ſubſtantiæ non negarunt". Loquitur de antiquis temporibus. Nempe de tempore Philippo-Politani Conventiculi. Affirmat quoſdam Donatiſtas cum Arianis quidem fuiſſe locutos, non tamen ſenſiſſe. Et nonniſi aliquos. Nempè ſunt artes hæreticorum. Et Auguſtinus non ampliùs dubitanter, ſed definitè loquitur. Quia nempè hæc epiſtola eſt iſtâ aliâ longè poſterior, atquè itâ Auguſtinus erat tunc inſtructior.

Eadem de re ſanctus Auguſtinus ſcribit in tertio libro contra Creſconium Donatiſtam: "Sed Orientales, quos modò noſtros eſſe Cap. 34.
„concedis, non latuiſſe hoc facinus dicis. Atquè ut hoc probes, „inſeris principium epiſtolæ Concilii Sardicenſis, ubi Donati Car„thaginis Epiſcopi veſtri nomen invenitur adſcriptum. Quod ideò „factum putas, & affirmas, quod videlicèt Orientalibus, qui de „Concilio ſuo hæc Scripta miſerunt, facinus diſplicuerit Traditorum, „& ab eorum ſe communione retraxerint, & propterea Donato „veſtro communicabant. Diſce ergò quod neſcis: Sardicenſe „Concilium Arianorum fuit, quod notum eſt jam diu, ut habemus „in manibus, contractum maximè contra Athanaſium, Epiſcopum „Alexandrinum Catholicum, qui eorum errorem, ex ipſa civitate „ortum, præ cæteris acriter arguebat & refellebat. Non igitur „mirum, ſi illi hæretici Donatum ſibi adſciſcere tentaverint, quos „per totum Orbem Catholica damnabat Eccleſia. Quamquàm nos „ſine civitatum nominibus Epiſcopos, ad quos hæ literæ datæ ſunt, „habeamus. Aut ergò aliquis Donatus fuit non in Africa Epiſcopus, „cujus nomini Carthago à veſtris eſt addita, aut, ut dixi, Africa„nam hæreſim Orientalis hæreſis ſibi tentavit adjungere. Quod „hinc maximè credibile eſt, quod ad Carthaginis Epiſcopum, Ro„mano prætermiſſo, nunquàm Orientalis Catholica ſcriberet". Et Cap. 44.
in quarto libro: "Inſeris principium Sardicenſis Concilii, unde pro„bare conaris, quod Orientales Epiſcopi, cognito crimine Tradi„torum, parti Donati communicaverint, hoc uno, magno ſcilicet, „documento, quod inter Epiſcopos, quibus ſcribunt, Donati „nomen inventum eſt. Nec tamen ibi legitur aliquid eos de Afris

„Traditoribus cognoviſſe. Quod quidem Concilium, ne te lateat, „Arianorum eſt, quos jam tu inter alios hæreticos nominâſti. Nec „additis civitatum nominibus legi ſolet. Quia nec ipſe mos eſt „Eccleſiaſticus, quando Epiſcopi Epiſcopis ſcribunt epiſtolam. „Unde neſcio quis ille Donatus, miror ſi non in veſtris literis Car-„thaginenſis factus eſt. Omitto enim dicere, quod fortaſſè Orien-„tales hæreticis aliquo modo ſe ſociare tentaverint".

Hinc iterùm diſcimus varia. Primò, quod etiam Creſconius habuerit exemplar Philippo-Politani Conventiculi. Secundò, quod ejus exemplar à Fortunii exemplari fuerit non modicè diverſum. Etenim ad Epiſcoporum nomina unum habebat, aliud non habebat adſcripta nomina civitatum. Quæ diverſitas refundi debet in varios Deſcriptores. Quidam civitatum nomina aut ſpernebant noſſe, aut ipſorum adſcriptionem cenſebant adverſam conſuetudini Eccleſiaſticæ. Quia nempè talis conſuetudo non vigebat in Africa. Paſſim omnes laboramus iſtâ philautiâ Patriarum conſuetudinum. Hinc & S Auguſtinus Fortunii Codicem cenſebat fideliorem. Et haud dubiè ipſum ſibi curaverat deſcribi. Ex eodem principio non ampliùs dubitanter, ſed definitè aſſerit Sardicenſem Synodum fuiſſe Arianorum. Tertiò diſcimus, quod iſto adhuc tempore S. Auguſtinus, adeoque & cæteri Afrorum Epiſcopi ignoraverint diſcrimen inter Sardicenſem Synodum, & Conventum Philippo-Politanum. Diſcimus, quod ſola iſtius Conventus Acta, immò ſola Synodalis epiſtola eſſet in Africa apud Donatiſtas, veræ autem Sardicenſis Synodi Acta aut perierant apud omnes Africanas Eccleſias, aut latebant in alta oblivione. Et ex iſta ignorantia S. Auguſtinus ſibi perſuadere non poterat, quod Philippo-Politanus Conventus ſcripſiſſet ad Donatum: Fuit magis propenſus, ut crederet eſſe Donatum alium, à Donatiſtarum vafritie tranſmutatum in Carthaginenſem. Quartò diſcimus, quod Donatiſtæ iſtius Conventiculi literas, ſolius Euſebianæ Factionis facinus, tranſcripſerint in totam Orientalem Eccleſiam. Quod ipſum hoc noſtro ſæculo fecit Petrus de Marca. Iſti, ut ſuam Factionem per totius iſtius Eccleſiæ communionem & authoritatem firmarent; hic ut Romanæ Eccleſiæ dignitates per eandem authoritatem mutilaret. Quintò diſcimus, quod Catholica Orientis Eccleſia olim ad Carthaginenſem, aut alios Occidentis Epiſcopos nunquàm ſcriberet prætermiſſo Romano. Nempè Synodales literas. Eſt regula benè notanda. Ex eadem, dum

dum ad Papam ſcriberent, paſſim addebant ejùs Synodum, omnes Italiæ Epiſcopos, aut etiam totius Occidentis. Quod nempè Papa eſſet iſthìc omnia. Quod Papæ Judícium non poſſet non eſſe omnium. Eadem de cauſſa Orientales Epiſcopi, dum ad Papam appellabant, quandoquè addebant eoſdem Epiſcopos.

Secunda quæſtio eſt, Quomodò in Africam pervenerit iſta ignorantia Canonum, & Actorum Sardicenſium? Eſt res admiranda. Etenim non ſolus Africanæ Eccleſiæ Archi-Epiſcopus Gratus, ſed inſuper plures iſtius gentis Epiſcopi adfuerant, & ſubſcripſerant Sardicenſi Concilio. Nec eſt dubitandum, quin cuncta Synodalia Acta, nominatim Canones, ſecum deportârint. Quin immò idem Gratus ad ſuam, cui etiam Numidiæ ac Byzacii aderant Epiſcopi, Carthaginenſem Synodum dixit: "Hæc obſervantia pacem cuſtodit. „Nam & memini à Sanctiſſimo Sardicenſi Concilio ſimiliter ſtatutú", &c. Deinde Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, Sardicenſis Concilii Præſes, fuit Afris inſigniter familiaris, ideoque non eſt dubitandum, quin iſtam ipſis Synodum commendaverit. Reſpondeo hæc omnia eſſe veriſſima. Interim certum etiam eſt hanc Synodum poſtmodò fuiſſe iſthìc penitùs ignotam. Immò nullum penitùs exemplar fuit inventum in omni Africa. Etenim Epiſcopi, dum cum Zozimo Pontifice contendebant, luſtrârunt omnes Bibliothecas, omniaque Eccleſiarum ſcrinia: Et nullos repererunt Sardicenſes Canones, ſed ſolos viginti Nicænos. Quare Gratus, & alii Epiſcopi videntur iſtos ſecum non detuliſſe. Hinc forſan ille dixit: "Memini à Con„cilio Sardicenſi ſtatutum". Inſinuat Codicem non fuiſſe ad manum, ſed ſe loqui ex ſola memoria. Acceſſit Donatiſtarum in Africanam Eccleſiam rabies. Etenim etiam tunc nòn deſtiterunt Epiſcopis, Presbyteris, ac Diaconis Catholicis violenter injicere manus pœnitentiæ, atquè ità reddere irreparabiliter irregulares. Hinc iſthìc nata eſt ſumma Clericorum inopia ac ignorantia. Præſertim ignorantia ſacrorum Canonum. Nam & ſanctus Valerius, dum ſanctum Auguſtinum promovit ſibi in Collegam, ignorabat Nicænos Canones, vetantes eidem civitati eſſe duos ſimul Epiſcopos. Et ad vitium curandum poſtmodò prodiit hic Canon: "Ordinatis Epi„ſcopis, vel Clericis priùs ab Ordinatoribus ſuis Placita Conciliorum „auribus eorum inculcentur, ne ſe aliquid contra Statuta Concilii „feciſſe pœniteat". Canonis Author fuit S. Auguſtinus, qui in aliis fieri noluit, quod in ſe factum doluit.

Cap. 5.

Quæſtio tertia eſt, Quâ ratione Zozimus Canones Sardicenſes ſcripſerit eſſe Nicænos? An ſtuduerit Africanos Epiſcopos circumſcribere? Hoc enim cenſent non hæretici ſoli, ſed & quidam hodiè Catholici. Reſpondeo Zozimum rectiſſimè & ſimpliciſſimè ſcripſiſſe ex more ſuorum Anteceſſorum. Scripſit ex Codice Romanæ Eccleſiæ, in quo primum caput habet hunc titulum: "Canones Nicæni Concilii ſub titulis quadraginta ſex". Et continet Nicænos & Sardicenſes Canones: Sub eadem conſequentia. Et ipſos diſtribuit in quadraginta ſex numeros. Proindè Codicis Author utriuſquè Synodi Canones appellavit Nicænos. Nec ſine fundamento. Etenim Conſtantinopolitanum Symbolum Eccleſia ſemper dixit Nicænum. Etiam ejus auxtrix Conſtantinopolitana Synodus dedit ipſi hunc titulum in primo ſuo Canone: "Trecentorum decem & octo Patrum, qui Nicææ convenerunt, fidem non abrogari, ſed firmam ac ſtabilem manere oportere", &c. Ipſam confirmavit & auxit quibuſdam vocibus, quibus graſſantes tunc hæreſes evertebantur. Hinc edixit ſuum ità adauctum Symbolum eſſe ac permanere Nicænum. Rectiſſimè. Eodem modo Sardicenſes Canones non ſunt aliud, quàm Nicænorum expoſitio & confirmatio adverſùm ſchiſmaticas novitates Euſebianæ Factionis. Non ſunt aliud, quàm quædam ad Nicænos additamenta. Hinc ipſos pro Nicænis ſemper habuit Romana Eccleſia. Et iſtud judicium ſecutus eſt auctor Codicis. Auctor inſigniter antiquus. Etenim Codex à modico incepit, & paulatim per aſſidua incrementa pervenit ad plenitudinem. Itaque Zozimus ex ipſo ſcripſit, ideoque ab omni dolo aut arte eſt puriſſimus. Nemo hæc meliùs novit, quàm Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus, qui Codicem, magnum Eccleſiaſticæ eruditionis theſaurum, è tenebris produxit in lucem.

Quæſtio quarta eſt, An Zozimus Pontifex ſit primus author iſtius tituli aut phraſios? Hoc enim ipſi paſſim imponitur à novis Dogmatiſtis. Reſpondeo non eſſe. Etenim in libello, quem adversùs Hincmarum Laudunenſem Duziacenſi Synodo exbibuit, Hincmarus Remenſis Epiſcopus laudat verba Innocentii primi Pontificis in literis ad Sanctum Victricium Epiſcopum Rothomagenſem: "Si majores cauſſæ in medio fuerint devolutæ, ſicut Synodus ſtatuit, poſt Epiſcopale Judicium referantur". Et ſubjungit: "De quibus Canonibus Innocentius hoc dicat, manifeſtiſſimè

claret,

„claret, ſcilicet de Sardicenſibus". Certum eſt, quod Innocentius laudet Nicænam Synodum, & tamen adducit Sardicenſem Canonem: Quod nempe utraque Synodus haberetur pro eadem, & indifferenter appellaretur Nicæna. Idem Hincmarus alio in loco ſcriptum iſtud Victricio Capitulum affirmat eſſe partim ex Nicænis, partim hauſtum ex Sardicenſibus Canonibus, & tamen ab ipſo appellari Nicænum. Utique ex eodem principio. Hæc manifeſta veritas olim fuit profeſſio conſtantiſſima totius Gallicanæ Eccleſiæ. Quod eandem in prima ſui operis parte profiteatur Petrus de Marca, eſt oſtenſum in ſuperioribus. Unde igitur nunc docet aliud, & ſe præbet Ducem inconditæ novitatis? Idem Innocentius in literis ad Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Clerum ac Populnm graviſſimè damnat Theophili Alexandrini Synodum, quod ſancto Joanni Chryſoſtomo appellanti ſuperordinaſſet alium Epiſcopum, & adjungit cauſſam: "Nunquàm ſanè Patres noſtros talia auſos fuiſſe, ſed Epiſt. 29.
„potiùs vetuiſſe cognovimus, ne cui in locum viventis alium per „conſecrationem ſubſtituendi ſit poteſtas. Hæc contra Canonum „obſervationem ſunt. Canonibus porrò obſequendum ſcribimus, „qui Nicææ ſunt decreti. Quos ſolos conſectari decet Eccleſiam „Catholicam, & juxta eos judicare". At verò quis Canon appellanti Epiſcopo vetat ſuperordinari alium? Certè nullus, niſi Sardicenſis. Et ecce ipſum Innocentius diſertè inſcribit Nicænum. Et ſtatim infrà appellat etiam Sardicenſem. Ejuſdem Synodi Canones manifeſtè laudat in literis, quibus Theophilum, redditurum ſui Judicii rationes, mandat proficiſci ad Synodum Theſſalonicenſem, & diſertè affirmat eſſe Nicænos. Eadem phraſi utitur Palladius Helenopolitanus Epiſcopus in Dialogo, quem de ſancti Joannis Chryſoſtomi perſecutionibus habuit cum Theodoro Diacono Romanæ Eccleſiæ. Quin & plena Conſtantinopolitana Synodus ſcribit de ſuo ſecundo Canone: "De adminiſtrationibus „ſingularum Eccleſiarum tum vetus lex obtineat, tum ſanctorum „Patrum in Concilio Nicæno deciſio, ut videlicet ſingularum „Provinciarum Antiſtites unà cum finitimis, modò ipſis ità viſum „fuerit, Epiſcopis ad Eccleſiarum commodum habeant Ordinatio„nes". Laudat quartum & ſextum Nicænum Canonem. Verùm nec hic nec iſte permittit aut mandat ullo in caſu invitari Epiſcopos vicinæ Provinciæ. Facit id quintus Sardicenſis. Proinde laudata Synodus ſuam ex utriuſque Concilii Canonibus mixturam affirmat

eſſe conflamen Nicænum. Nempe in relatione ad Romanam Eccleſiam loquitur Romano more, atque ita conſtat iſtam loquendi ſpeciem non eſſe inchoatam à Zozimo, ſed apud omnes Eccleſias fuiſſe multò antiquiorem. Ex quibus lucet inſigniter exorbitare
L.7.C.12. hæc verba Petri de Marca: "Nondùm recepti erant Canones Sardicenſes tempore Innocentii primi".

Longè pejùs exorbitant hæc: "Primus omnium Zozimus „Papa Canones Sardicenſes protulit, contenditque ut in Occi„dente vim legis obtinerent. Arbitror autem eum id conſilium „cœpiſſe, quod Honorius & Arcadius Imperatores paulò ante „abjeciſſent jus concedendi Reſcripta pro retractando judicio „Epiſcoporum depoſitorum, quemadmodùm ſuprà oſtendi Ca„pite ſecundo, adductis verbis legis. Exiſtimavit itàque Zozimus „gratum Epiſcopis futurum, ſi reviſiones non omninò aboleren„tur, ſed contrà decernerentur authoritate Sedis Apoſtolicæ. „Tentatum id in Africanis ingeniis voluit Pontifex". Laudatæ legis, in ſecundo Capite adductæ, verba ſunt hæc: "Quicumque „reſidentibus Sacerdotibus fuerit Epiſcopali loco detruſus & „nomine, ſi aliquid vel contra ſententiam, vel contra quietem „moliri fuerit deprehenſus, rurſuſque Sacerdotium petere, à quo „videtur excluſus, procul ab omni urbe, quam indignus infecit, „ſecundùm legem Divæ memoriæ Gratiani, centum millibus „vitam agat". Et infrà: "Sit hujuſmodi perſonis tenore præſentis „legis illicitum ſacra noſtra adire Secreta, & impetrare Reſcripta. „Omnia dejectis per culpam Sacerdotio perſonis, quæ impetrata „ſunt, infecta permaneant.

Error, quo Petrus de Marca affirmat Sardicenſes Canones à Zozimo fuiſſe primùm prolatos, eſt abundè revictus. In adductis verbis ſunt & alii. Primus eſt, quod Romani Imperatores aliquandò habuerint jus dandi Reſcripta ad retractanda judicia degradatorum Epiſcoporum. Etenim erat mera, per Donatiſtas intruſa in Mundum, Regia uſurpatio, quam juxta Canones agentem tolerabat, ab ipſis autem deviantem conſtanter repudiabat Eccleſia. De hiſcè ad Bonifacium Diaconnm, ſuum Apocriſarium apud Imperatorem Phocam, ſcripſit magnus
L.12.Ep.3 Gregorius: "Dilectio tua pietati Clementiſſimi Domini Impe„ratoris cuncta diligenter inſinuet, atque conſtanter adſtruat „hoc omninò illicitum, omninò pravum, omninò injuſtum,

&

„& ſacris eſſe Canonibus valdè inimicum. Et ideò hujuſmodi „peccatum temporibus ſuis introduci in Eccleſiæ præjudicium „non permittat". Antiquum de cunctis iſtis ſacris Reſcriptis, Delegationibus, ac juſſionibus Eccleſiæ ſenſum exponit idem Gregorius in literis ad Anatolium, Diaconum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ: "Quod Imperator fecerit, ſi Canonicum eſt, L.8. ep 41 „ſequimur", hoc eſt, patienter obedimus; "ſi verò Canonicum „non eſt, quantum ſine peccato noſtro valemus, portamus". Plurima ſunt iſtiuſmodi teſtimonia, & ejuſdem Gregorii, & aliorum Patrum, Latinorum, & Græcorum. Proindè nullum fuit Principi jus: Fuit mera conniventia.

Secundus error eſt, quod Arcadius & Honorius iſtam conſuetudinem abjecerint. Etenim contrarium lucet ex adductis S. Gregorii teſtimoniis. Conſuetudo hæc ſub iſtis Imperatoribus adeò invaluit, ut Africana Eccleſia ipſorum tempore emiſerit hunc Canonem: "Quicumquè ab Imperatore cognitionem „judiciorum publicorum petierit, honore proprio privetur; ſi „autem Epiſcopale Judicium ab Imperatore poſtulârit, non ei „obſit". Duravit uſque ad finem, & lapſum Romani Imperii. Quin immò Petrus Archi-Epiſcopus contendit iſtud ſacrum Jus ab Imperio tranſiiſſe ad Reges Chriſtianiſſimos. Unde plurimùm miror, quomodò hic ſui oblitus ſcribat fuiſſe abjectum ab Arcadio & honorio? Quandò igitur, & quomodò mos iſte exoleverit, docet Anaſtaſius, Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius, in præfatione ad octavum Concilium: "Græcorum Imperatores, „Occidentis amiſſo Imperio, Romanis Pontificibus, quibus „jubere nequeunt, ſuadere nituntur". Et Leo tertius Carolum Magnum, dum Occidentis donavit Imperio, compulit ad cunctis iſtiuſmodi violentiis renunciandum. Porrò Arcadius & Honorius per memoratam legem, quâ ſimilem Gratiani Imperatoris adverſùm ſolos Urſicini Antipapæ ſchiſmaticos Fautores, eorundemquè Degradatorum turbulentias datam conſtitutionem extendunt ad omnes legitimè Degradatos, ac adversùs iſtud judicium tumultuantes Epiſcopos, nequaquàm abjiciunt iſtam conſuetudinem, ſed ſolummodò cogunt ad meliorem uſum, ac ſacris Canonibus viciniores terminos. Sanciunt ut iſta ſacrarum Delegationum Reſcripta deinceps non dentur iſtiuſmodi turbinibus. Et omnia jam data circumducunt. Sanciunt turbines relegandos.

legandos ad centum millia ab iſta civitate, quam malè geſto Epiſcopatu fœdaverant.

Tertius error eſt, quod iſtas ab Arcadio & Honorio in compita projectas ſordes Zozimus, uti dilectas gemmas, collectas levârit, & ipſis ſtuduerit ornare Sedem Apoſtolicam. O miſerabilem ſancti Petri Cathedram, quæ indiguit fucari fœdis iſtiuſmodi pigmentis. Petrus Archi-Epiſcopus in ſuperioribus docuit, quod ante Sardicenſem Synodum Romana Sedes in Canonica Provincialium Synodorum Judicia nihil potuerit per appellationem, aut retractationem, coacta eſſe contenta ſolis relationibus. Docuit quod tunc iniquè damnati Epiſcopi nequiverint perfugere ad Romanos Antiſtites, ſed ab Imperatore ſupplicare Judices Epiſcopos, qui cauſſam retractarent. Docuit quod primus in Sardicenſi Synodo Hoſius ſtuduerit honorare memoriam ſancti Petri Apoſtoli, atquè ita Imperialem delegandi retractaturos Judices authoritatem communicaverit Romanis Pontificibus. Nempè pauper S. Petrus ſuprà Provinciarum Synodos nihil poteſtatis acceperat à Chriſto Domino, atque ità per Hoſii induſtriam debuit aliquid mendicare ab Imperatoribus. Hìc verò Petrus Pariſienſium Archi-Epiſcopus docet, quod Arcadius, & Honorius iſtud ſuum jus projecerint, atquè ità rebus ſuis attentus Zozimus ipſum collegerit, "exiſtimans gratum Epiſcopis futurum, ſi reviſiones non omninò abolerentur, ſed contrà decernerentur authoritate Sedis Apoſtolicæ". Nempè niſi Zozimus iſtas fæces collegiſſet, miſerandi Epiſcopi, dum iniquè à ſuis Synodis degradabantur, nec ad Principem, nec ad Papam potuiſſent confugere. Quare Zozimus credidit à ſe agi non ſuam rem, ſed Epiſcoporum. An hæc Dogmata ſapiant Evangelium, judicent alii Sapientiores. Certè Zozimus in ſuperiùs adducta ad Africanam Eccleſiam epiſtola affirmat Romanam ſuſcipiendarum appellationum authoritatem, & ſupremam ſuper quaſcumquè Synodos potentiam eſſe à Canonica antiquitate, à traditione Patrum, à ſancto Petro Apoſtolo, ac ab ipſo Chriſto Domino, qui Petro dedit poteſtatem ligandi, ac ſolvendi omnia.

Quartus error eſt, quod primum hujus ſuæ novæ poteſtatis experimentum Zozimus tentare voluerit apud ingenia Afrorum. O imprudentem Pontificem, qui iſtud tentamen non inchoaverit apud Gallos. Certè ipſorum aures & mentes reperiſſet longè faciliores

ciliores ad credendas iſtiuſmodi fabellas. Saniora ſunt hæc ejuſdem Archi-Epiſcopi verba: "Quæri poteſt, quamnam ob cauſſam Zo-
„zimus protulerit Canones Sardicenſes ſub nomine Concilii Ni- Cap. 16.
„cæni? Quæſtio hæc acriter, & animosè tractatur à Novatoribus, „qui Zozimum arguunt falſitatis, & imposturæ. Contra noſtri id „ex eo profectum aiunt, quod eâ tempeſtate Canones Nicæni & „Sardicenſes in eodem volumine deſcripti eſſent, nullo diſcrimi„ne adhibito, ſub titulo Canonum Nicænorum. Probabilis qui„dem conjectura, ſi vetuſti Codicis authoritate niteretur, qui „nondum emerſit è tenebris". At verò jam emerſit. Ipſum cum ſummo Eccleſiaſticæ eruditionis fructu & gaudio produxit Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus. Proindè jam ceſſet omnis iſta contentio. Adhæreamus Romanæ Eccleſiæ, quæ iſtam nomenclaturam etiam poſt Africanas lites conſtanter retinuit. Etenim Magnus Leo, dum ab Imperatore Theodoſio ad S. Flaviani Conſtantinopolitani Epiſcopi, qui ab Epheſini Latrocinii Judicio appellârat, retractandam cauſſam poſtulavit novam Synodum, ſuis
literis adjecit: "Quam autem poſt appellationem interpoſitam hoc Ep.40.c.3.
„neceſſariè poſtuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta te„ſtantur, quæ ſubter adnexa ſunt". Et adnexuit Canonem Sardicenſem. Quod etiam Gelaſius, Gregorius, aliiquè Pontifices iſtam phraſim uſitaverint, variis in locis demonſtrat Hincmarus Remenſis.

CAPUT XXXIII.

An hæ Africanæ quæſtiones inter Romanam & Africanam Eccleſiam cauſaverint ſchiſma durans uſque ad Pontificatum Bonifacii ſecundi?

Affirmat famoſa Bonifacii II. Pontificis ad Eulalium Alexandriæ Patriarcham Epiſtola : " Au„relius Carthaginenſis Eccleſiæ olim Epiſcopus, „cum Collegis ſuis, inſtigante Diabolo, ſuper„bire temporibus Anteceſſorum noſtrorum Bo„nifacii atque Celeſtini contra Romanam Ec„cleſiam cœpit, ſed videns ſe modò peccatis „Aurelii Eulalius à Romanæ Eccleſiæ communione ſegregatum, „humilians recognovit ſe peccaſſe, pacem & communionem Ro„manæ Eccleſiæ petens, ſubſcribendo cum Collegis ſuis damnavit „Apoſtolicâ authoritate omnes ſcripturas, quæ adversùs Romanæ „Eccleſiæ privilegia quoquo ingenio factæ fuerant". Et confirmare videtur liber Pontificalis in vita ejuſdem Pontificis Bonifacii: "Eodem tempore venit relatio ab Epiſcopis Afris de Conſtitutione, „& ut cum Conſulto Sedis Apoſtolicæ omnia Carthaginenſis Epi„ſcopus faceret".

Reſpondeo epiſtolam eſſe imperitam, ac manifeſtè ſpuriam. Etenim nec Alexandrina, nec Carthaginenſis Eccleſia inter ſuos Epiſcopos unquàm habuit aliquem Eulalium. Iſto tempore apud Carthaginem ſedebat Reparatus. Et quod ob memoratas Aurelii lites nulla unquàm inter Romanam ac Africanam Eccleſiam fuerit communionis diſſociatio, eſt exploratiſſimum. Etenim proximus Aurelii Succeſſor fuit Capreolus, de quo Liberatus, Carthagi-
Cap. 5. nenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus : " Capreolus Archi-Epiſcopus, „propter impetus Wandalorum Africanas Regiones obſidentium, „univerſale non valens congregare Concilium, Beſſulam Diaco„num ſuum miſit Epheſum ad Concilium Legatum". Erat non ſolius Capreoli, ſed etiam totius Africanæ Synodi Legatus : Attamen non per expreſſum, ſed per implicitum, ac præſumptum Mandatum.

Nam.

Nam & eo tempore, quo Tyrones tumultuabantur in Africa, atquè ità impediebant Legatos electuram Numidiæ Synodum, taliter plenarium Carthaginis Concilium acceſſerant Alipius, Auguſtinus, ac Poſſidius. Et uti tunc ipſos Aurelius, ità Beſſulam Epheſi admiſit Præſes Cyrillus. Ei Capreolus addiderat inſignes literas, continentes ſuum, ac ſuæ Synodi ſuffragium. Et de ipſis ad Epheſinam Synodum dixit Petrus, Alexandrinæ Eccleſiæ Presbyter, ac Synodalium Notariorum Primicerius: "Reverendiſſimus, ac piiſſi-„mus Metropolitanus, & Epiſcopus Carthaginis Capreolus per Beſſu-„lam Diaconum ad ſacram hanc Synodum epiſtolam ſcripſit. Si „veſtra Pietas juſſerit, recitabo". Et poſt recitatam dixit Synodi Præſes ſanctus Cyrillus: "Hæc Reverendiſſimi, ac piiſſimi Cartha-„ginis Epiſcopi Capreoli quæ lecta eſt epiſtola, cum dilucidam ſen-„tentiam in ſe contineat, fidei Geſtorum inſeratur. Vult enim „antiqua fidei Dogmata confirmari; nova verò, & abſurdè excogitata, „& impiè divulgata reprobari, ac proſcribi". Et omnes Epiſcopi ſimul exclamârunt: "Hæ omnium voces, hæc omnes aſſerimus, „hoc omnium eſt votum". Quæ omnia altiſſimè clamant Capreolum fuiſſe integerrimum Catholicæ communionis, & magnæ apud omnem Eccleſiam authoritatis Epiſcopum. Hinc iſta omnia ſuo ſecundo Commonitorio inſeruit Vincentius Lerinenſis. Et certè Capreolus ab Imperatore Theodoſio, tanquàm magnus Orthodoxæ fidei Doctor, ac Defenſor, fuerat ad Synodum invitatus.

De ejus Succeſſore Quod-vult-Deus ſcribit in primo libro de Wandalica perſecutione Victor Vitenſis Epiſcopus: "Geizericus „Carthaginis Epiſcopum, Deo & hominibus manifeſtum, nomine „Quod-vult-Deus, & maximam turbam Clericorum, navibus fractis „impoſitam, nudos atquè exſpoliatos expelli præcepit. Quos Deus „miſeratione bonitatis ſuæ, proſperâ navigatione Neapolim Cam-„paniæ perducere dignatus eſt civitatem". Victor Vitenſis omninò fuit Orthodoxus Epiſcopus. Creditur enim eſſe ille Byzacenæ Provinciæ Primas, ad cujus Mandatum Ferrandus Diaconus ſcribit ſanctum Fulgentium fuiſſe conſecratum in Epiſcopum Ruſpenſem. Et ejus teſtimonium in ſuis Sanctorum tabulis confirmat Romana Eccleſia: "Quod-vult-Deus Epiſcopus Carthaginenſis, unà cum Octob. 26. „Clero à Geizerico Rege Ariano in navibus fractis, abſque remigiis „& velis impoſitus, præter ſpem Neapolim appulit, ibique in exilio „poſitus, Confeſſor occubuit". Et iſtorum Clericorum unus

creditur fuiſſe ſanctus Gelaſius, qui Romanæ Eccleſiæ Clero Incardinatus, per aſſidua virtutum incrementa profecit in ſummum Pontificem, & grande lumen totius Eccleſiæ. In eodem Sanctiſſimorum Confeſſorum conſortio fuit ſanctus Gaudioſus Abitunenſis Epiſcopus, de quo ad Nicolaum ſecundum Pontificem ſcripſit
L.1.Ep.9. S Petrus Damiani: "Gaudioſus Abitunenſis Epiſcopus, Wandalis „Africam devaſtantibus, cum ſancto Quod-vult-Deus, & cæteris „Præſulibus fugit, & in Parthenope civitate Monaſterium con„didit". Non fugit, ſed fuit ejectus. Et iſta ſunt prima Auguſtiniani Ordinis extra Africam exordia. Quod-vult-Deus Epiſcopo ſanctus Deo-gratias, huic S.Thomas, Thomæ S.Eugenius, Eugenio Bonifacius, Bonifacio ſucceſſit Reparatus, quos omnes conſtat fuiſſe inſigniter ſanctos, & Romanæ Eccleſiæ cum plena obedientia communicâſſe.

Quod vult-Deus, ac Deo-gratias, dum Carthaginenſis Eccleſiæ adhuc erant Diaconi, erant viri Doctiſſimi, & familiariſſimè uniti cum S. Auguſtino. Lucet ex epiſtolis & libris, quos ipſorum rogatu ſcripſit, & ipſorum nomini S. Auguſtinus inſcripſit. Eadem eſt ratio Capreoli. Duas ejus habemus adversùs Neſtorium epiſtolas: Alteram ad Epheſinum Concilium, alteram ad Vitalem, & Conſtantinum, Hiſpaniæ Monachos, ſcriptam poſt laudatam Synodum. Ambas ſanctiſſimas, ac eruditiſſimas. Prior inſuper S. Auguſtinum, nuperrimè tunc defunctum, eximiè laudat, atquè ità demonſtrat Capreolum fuiſſe inſignem illius Veneratorem. Et omnes iſti tres Epiſcopi optimè noverant avitas Africanæ Eccleſiæ conſuetudines. Hinc defuncti Aurelii Lapſum, ac temeritatem improbârunt, Romanas Epiſcoporum appellationes permiſerunt ambulare per antiquas vias, atquè ità non redierunt, ſed ſemper ſine interpolatione permanſerunt in conſueta gratia ac benevolentia Sedis Apoſtolicæ. Iſta ex cauſſa Lupicinus Epiſcopus è Cæſaræenſi Mauritania appellavit ad S. Leonem: Et nemo interceſſit. Et de ſanctis Monachis Martiniano ac Saturiano, qui Gentilem ac Barbaram Provinciam converterant ad Chriſtum Dominum, ſcribit laudatus Victor Vitenſis: "Tunc deinde cogitatur quid fieret, ut ager jam „cultus, & ingraminatus vomere prædicationis, Evangelicum ſuſ„ciperet ſemen, & imbre ſacri Baptiſmatis rigaretur". Etenim ambo iſti Prædicatores erant Laici, ideoque non poterant ſolemniter baptizare. "Mittunt Legatos per itinera diſtenta Deſerti. Pervenitur

„nitur tandem ad civitatem Romanam. Rogatur Epiſcopus, ut „Presbyterum ac Miniſtros credenti Populo deſtinaret. Explet cum „gaudio quod petebatur Pontifex Dei. Conſtruitur Eccleſia, bap-„tizatur multitudo maxima Barbarorum, & de lupis grex fœ-„cundus multiplicatur agnorum". Tanta tunc erat Afrorum cum Romana Sede communio, ut ſuis Neophytis maluerint ab ipſa, quàm à ſuis Epiſcopis poſtulare miniſtros. Tanta illic erat iſtius Sedis authoritas, ut etiam contra iſtud ipſius opus nemo præſumpſerit intercedere.

Eodem tempore in Africa floruit Fulgentius Ferrandus, Archi-Diaconus Carthaginenſis Eccleſiæ. Ipſe eſt qui ſancto Fulgentio retulit quæſtiones de Æthiopis Baptiſmo, & ad cujus inſtructionem S. Fulgentius ſcripſit iſtum eruditiſſimum libellum. Ipſe item ſcripſit vitam S. Fulgentii. Creditur eſſe author Breviarii Canonum, in quo habet ſequentia: "Ut adjudicatus cap. 59.6. „Epiſcopus ad Apoſtolicam Sedem, ſi voluerit, appellet. Ut „ſi appellaverit, alius in Cathedra ipſius non ordinetur". Et diſertè adjungit hos eſſe Canones Sardicenſes. Laudat & adducit plures Canones iſtius Synodi. Et iſtud Breviarium haud dubiè ſcripſit ad inſtructionem Africanæ Eccleſiæ. Forſitan ad abolendum & proſcribendum priorem iſtius Eccleſiæ Codicem, in quo litigioſa ac devia Acta erant alpha & omega. Quidquid ſit, ex Breviario lucet & Romanas Epiſcoporum appellationes, ac item Sardicenſes de ipſis Canones fuiſſe tunc in Africa notiſſimos ac firmiſſimos. Eorum unus eſt ille ipſe, quem ſuorum Legatorum Commonitorio Zozimus Pontifex inſeruerat. Nempe venerabilis Capreolus ac ejus Succeſſores non ſolam Aurelii circa Romanas Epiſcoporum appellationes temeritatem circumduxerant, ſed inſuper probaverant, ac in Africanæ Eccleſiæ uſum admiſerant Canones Sardicenſes. Attamen Ferrandus de Romanis Clericorum appellationibus non loquitur: Nec pro ipſis, nec contra ipſas adducit ullum Canonem. Nempè Capreolus, omnem iſtam litem cupiens evulſam, ſupra adductos de iſta re Carthaginenſes Canones circumduxerat, & vigere juſſerat ſolam antiquam conſuetudinem. Ita quidam opinantur. Verùm ipſis obſiſtit Creſconius Epiſcopus, qui Carthaginenſem contra iſtas appellationes Canonem inſeruit ſuo Codici. Quare verius eſt, quod venerandus Capreolus non ſolam avitam conſuetu-

ſuetudinem, ſed retentos voluerit iſtos etiam Canones. Interim idem Creſconius ſuo Codici præter alios plures Sardicenſes Canones inſeruit etiam illos, qui firmant Romanas appellationes Epiſcoporum. Quod nempè laudatum Capreoli Decretum, aut Mandatum eſſet ſolemne per omnem Africam. Et iſtum contra Romanas inferioris Cleri appellationes Canonem affirmat eſſe non Milevitanum, ſed Carthaginenſem. Nempè quinti ſæculi anno decimo octavo editum in ſuperiùs laudata Synodo.

Hæc omnia palam colliguntur etiam ex relatione ac Legatione, quam poſt ejectos ab Imperatore Juſtiniano Wandalos, atquè ità avitæ libertati redditam Africanam Eccleſiam, ad Joannem ſecundum Pontificem miſit Reparatus Archi-Epiſcopus Carthaginenſis. Ad reſtaurandam Africanæ Eccleſiæ diſciplinam coëgit ducentorum ac ſeptemdecim Epiſcoporum Synodum, & Romam ex ipſa legavit Caium ac Petrum Epiſcopos, ac Liberatum Eccleſiæ ſuæ Archi-Diaconum. Retulit tria. Primò, An ad Eccleſiam redeuntes Arianorum Epiſcopi poſſent admitti in ſuo honore? Secundò, An apud ipſos in infantia baptizati poſſent evehi ad Clerum? Tertia relatio fuit hæc: "Petimus ut quicumquè forſitan Epiſcopus, aut „Presbyter, ſive Diaconus, aut cujuſlibet inferioris Ordinis Cle„ricus, ſine noſtra epiſtola venerit, & non approbaverit ſe pro „utilitate ſanctarum Eccleſiarum fuiſſe directum, ſimilis hæ„retico judicetur. Nequè veſtra communione dignus exiſtat. „Ut in omnibus & per omnia Beatitudinis veſtræ diſciplina „laudetur". Eſt ſecundus præfati Commonitorii articulus. De primo & tertio, nempè de Romanis Epiſcoporum, aut Clericorum appellationibus Reparatus nec verbum fecit: Quod nempè iſti articuli altiſſima in pace conquieſcerent. At ecce dum Legatio procedit, & ob longiorem iſtius anni hyemem hæret in portu, exſpectans navigandi opportunitatem, Joannes Pontifex obijt, ac ejus in locum conſecratur Agapetus. Hinc novas literas Reparatus adjecit, quibus novo Pontifici ex more gratulatus eſt, & ſupplicavit confirmari omnia ſuæ Sedis, & Gentis privilegia, lapſa aut læſa à barbaris temporibus, & calamitatibus. Et Agapetus ad tertium relationis articulum reſpondit: "Illud quod „Catholicos, qui præſunt aut militant Eccleſiæ, ſine Sacerdotum „ſuorum literis ſuſcipi à nobis minimè debere mandatis, & Ca„nonibus eſt congruum, & diſciplinæ prodeſſe judicamus". Notanda

tanda ſunt verba : "Eſt congruum Canonibus". Edicunt nihil,
quod non ſit congruum , à Romana Eccleſia permittendum. Poſ-
ſit Pontifex Romanas inferioris Cleri appellationes reſpicere.
Etiam reſpondit ad Reparati preces: "Univerſa , quæ inimicorum
,,perverſitas invaſerat, Charitati Tuæ Metropolitana Jura repa-
,,rantes hortamur, ut ea quæ tuo, vel aliorum nomine reſcrip-
,,ſimus, univerſis debeas innoteſcere". Innovat, & confirmat
non quæcumque, ſed illa ſola Carthaginenſis Eccleſiæ Privile-
gia, quæ Barbarorum perverſitas mutilarat. Inter quæ non eſt
inferioris Cleri prohibitio à Romanis appellationibus. Etiam Bo-
nifacius Primas in ſuis Synodis innovavit ſolos Aurelii Canones con-
tra appellationes Clericales: Epiſcopales permiſit liberè ambulare.

CAPUT XXXIV.

Demonſtratur quod Magni Gregorii tempore non ſoli Afrorum Epiſcopi, ſed etiam inferior Clerus Romam liberè appellaverit.

QUod Afrorum Epiſcopi tunc Romam liberrimè
appellaverint, demonſtrant plura exempla. Pri-
mum ſanctus Gregorius exponit in literis ad Co-
lumbum NumidiæEpiſcopam: "Jndicamus San L.5.ep.36
,,ctitati veſtræ , veniſſe ad nos quemdàm ho-
,,minem, Petrum nomine, qui ſe aſſerit fuiſſe
,,Epiſcopum, atque cauſſæ ſuæ à nobis remedium
,,poſtulaſſe. Et priùs quidem retulit quæ digna eſſe miſeratione po-
,,tuiſſent: Sed requirentes, poſteà multò aliter, quam indicavit,
,,invenimus, & vehementer nos ejus actio contriſtavit. Sed quia
,,cauſſæ ipſius interna ſubtiliter nequaquàm addiſcere tam longo
,,itineris intervallo disjuncti potuimus, eam, incerti quippè, defi-
,,nire nequivimus, Nunc verò quoniam remeans Rogatianus Dia-
,,conus ſecum eum relaxari popoſcit, & ipſe ad vos ſe petiit de-
,,bere trànſmitti, ſcientes Sanctitatem veſtram zelum, ſicut decet,
,,fidei, & amorem habere Juſtitiæ, nobis gratum fuit, & ea quæ
,,petiverunt conceſſimus. Quia ergo præſentes cauſſam ſubtiliùs
,,poteſtis ſcire, hortamur ut eidem Petro ità ſervare quidquid ju-
,,ſtum, Canonicumque fuerit debeatis, quatenùs & rectitudinis vi-
gor

„gor à vobis in omnibus impleatur, & cauſſa ipſius ſecundùm Dei „timorem, & Eccleſiæ videatur regulas judicata. Si quis verò „conſcius, vel particeps præfato Petro in his, quibus accuſatur, di-„citur exſtitiſſe, ſubtiliter requirendum eſt, & veritate cognitâ „ſimiliter Canonicè judicandum". Res eſt lucida, nec indiget commentario.

Lib.5.Ep. 62. 63. L.6.Ep.2. Secundum exemplum eſt Paulus Epiſcopus, quem Gregorius evocavit, & per Gennadium Africæ Patritium juſſit tranſmitti. De ipſo ſcripſit ad præfatum Epiſcopum Columbum: "Epiſtolam „Fraternitatis veſtræ ſuſcepimus, in qua nobis de perſona Pauli „Epiſcopi, quæ apud vos acta ſunt, indicaſtis. Quod tam ſerò „factum eſt, ut perſona ipſa hìc jam valuiſſet minimè reperiri. „Nam & vir excellentiſſimus filius noſter Gennadius Patritius „ſuum ad nos pro eadem cauſſa Cancellarium deſtinavit. Sed dum „feciſſemus inquiri, utrum cum eo nobis coram poſitis vellet inire „conflictum, reſpondit ad hæc ſe minimè fuiſſe tranſmiſſum, ſed „ſolummodò tres quoſdam huc de ejus Eccleſia deduxiſſe, qui „contra eum plurima dicere debuiſſent. Dum ergò neque illum „ad inferendas actiones paratum invenimus, neque perſonarum „illarum nos qualitas movit, quod in accuſatione Epiſcopi valuiſſent „idonei reperiri, Paulo Epiſcopo ad urbem ſe Regiam relaxari „debuiſſe precibus ſperanti, non potuimus contradictionis moras „afferre, ſed mox eum ſecundùm petitionem ſuam cum aliis duobus „ſecum deductis Epiſcopis ambulare permiſimus. Si quæ ergò „fuêre, quæ contra eum dici rationabiliter poterant, mox eo huc „veniente veſtra debuit, quod nunc fecit, Fraternitas cuncta fi-„deliter indicare".

L.5.ep.63 Cauſſæ fundum Gregorius aperit in literis ad Imperatorem Mauricium: "Qualiter Pietatis veſtræ Serenitas contra Donatiſtarum „flagitioſiſſimam pravitatem conſideratione Juſtitiæ, & ſinceriſſimæ „Religionis zelo commota ſit, directarum luculentiſſimè tenor inſinuat „Juſſionum. Sed venientes viri Reverendiſſimi ex Africana Pro-„vincia Epiſcopi aſſerunt ita eſſe incautâ diſſimulatione poſtpoſitas, „ut nec Dei illìc judicium haberetur in metu, nec Principales „hactenùs Juſſiones ſortirentur effectum. Hoc etiam ſubjungentes, „quod in præfata Provincia, Donatiſtarum præmiis prævalentibus, „fides Catholica publicè venundetur. At contra glorioſus vir „Gennadius de uno eorum ſimilia queſtus eſt, qui talia quere-

„batur. Cui etiam duo alii certi in eadem re teſtimonium ferebant. „Sed quia cauſſa ipſa ſæcularis Judicis intererat, eoſdem Epiſcopos „ad Pietatis veſtræ exiſtimavi eſſe veſtigia dirigendos, ut per ſemet- „ipſos Sereniſſimis auribus ſuggerant, quæ fatentur pro fide Ca- „tholica pertuliſſe".

Paulus Epiſcopus, & duo cum ipſo alii Collegæ Gennadium Patritium, ac ejus præſertim Cancellarium accuſarunt, quod Donatiſtarum auro corrupti pœnales Mauricii leges ſuſpenderent, omnem iſtis permitterent libertatem, atquè ità venderent Catholicam fidem. Et è contrario Gennadius ejuſdem criminis accuſavit Paulum Epiſcopum, & in teſtes adduxit duos neſcio quos ex ejus Eccleſia. Actio inchoata fuit in Numidiæ Synodo: At Gennadium iſta metuens non adminiſtravit juſtitiam. Immò videtur afflixiſſe Paulum, aut certè ejus afflictionem permiſiſſe. Hinc ille provocavit ad Romanam Eccleſiam. Sed ecce Gennadius obſtitit, & ipſum non permiſit Africâ excedere. Hinc Gregorius ſeverè juſſit Romanum permitti acceſſum, & impetravit. Quare Gennadius contra Paulum tranſmiſit ſuum Cancellarium, & cum ipſo tres teſtes ex Pauli Parochia. Columbus Epiſcopus tranſmiſit etiam Synodalia Afrorum Acta, ſed ſerò. Nihilominùs Gregorius perrexit in cauſſa. At eccè Cancellarius noluit Accuſatorem agere, & adducti in teſtes non habebant qualitates idoneas ad accuſandum Epiſcopum. Nempè Cancellarius premebatur à conſcientia, ideoque metuebat tribunal Gregorii. Hinc Paulus, & cum ipſo præfati duo Epiſcopi poſtularunt Principem accedere, iſthic acturi non ſolummodò contrà Cancellarium, ſed etiam contra Patritium. Et propter adductas rationes Gregorius permiſit. Gregoriana ad Columbum epiſtola debebat præcedere epiſtolam ad Mauritium. Etiam alia evincunt in aliis ſimiliter epiſtolis non ſervari ordinem temporis, ideoque opus eſſe reviſione & correctione.

Eadem de re Gregorius ſcripſit in alia ad præfatum Columbum epiſtola: "Frater & Co-Epiſcopus noſter Paulus, præſentium por- L.7,ep.16 „titor, quantis illic fluctibus, quantiſque adverſitatibus quatiatur, „Sanctitatem veſtram memorat non latere. Qui quoniam querelas, „quas de eo ad vos perveniſſe ſignaſtis, non veras eſſe, ſed in- „ſtigatione adverſantium contra ſe aſſerit excitari, & omnia ſe „fidit, patrocinante veritate, vobis cognoſcentibus, Authore poſſe „Domino ſuperare, hortamur, dilectiſſime Frater, ut ei, in quibus

„fuerit Juſtitiæ ratio manifeſta, manum decenter præbere ſolatii, „atque Sacerdotali eum debeas compaſſione adjuvare. Nulla ergò „vos res ab æquitatis ſtudio, nulla ſuſpendat potentia perſonarum, „ſed Præceptis Dominicis innitens, omnia, quæ ſunt rectitudini „adverſa, contemne. In defendendis partibus Juſtitiæ conſtanter „inſiſte. Odia pro veritate, ſi qua ſint, ſuſtinere non renuas: „Ut tantò majorem in adventu Redemptoris noſtri fructum mer„cedis invenias, quantò ejus Mandata non negligens, in favorem „Juſtitiæ, & defenſionem impenderis".

Hæc epiſtola deberet omnium circa hanc materiam eſſe prima. Eſt enim ſcripta ſtatim poſt factam à Gennadio accuſationem, ante Africanam Synodum. Et docet plura. Primò, quod Paulus fuerit quaſſatus multis adverſitatum fluctibus. Utique ob accuſationem Gennadii Patritii. Activam & paſſivam. Secundò, quod Adverſarii Paulum accuſaverint apud Columbum, quem tunc quidam credunt fuiſſe Primatem Numidiæ. Verùm ipſos falli, infrà docebimur. Videtur igitur à Gregorio habuiſſe aliquid vicis Apoſtolicæ. Hinc epiſtola docet tertiò, quod Paulus, Columbo cognoſcente, & veritate patrocinante, ſperaverit ſuperare omnes calumnias. Hinc Pontifex Columbum hortatur ad conſtantem in judicio Juſtitiam: Ad nullius perſonæ metuendam potentiam. Quod nempe Pauli Accuſator eſſet ipſe Præfectus Prætorio Africæ. Hinc Papa ſcripſit etiam ad Adeo-Datum & Maurentium, Epiſcopos Numidię:

Epiſt. 14. „Paulum Fratrem, & Co Epiſcopum noſtrum Fraternitati veſtræ „commendantes hortamur, ut idoneè charitatem veſtram debeat „experiri, quam prædicat". Nempe Paulus etiam iſtis Epiſcopis rogârat per Pontificem commendari pro juſtitia conſtantiam. Verùm hæc virtus non fuit reperta apud omnem Synodum, ideoque Paulus ante judicii finem fuit compulſus Romam provocare.

Tertium exemplum eſt in literis ad Victorem & Columbum,

Epiſt. 15. Numidiæ Epiſcopos: "Præſentium Portitoris Creſconii Fratris & „Co-Epiſcopi noſtri querelâ ad nos inſinuante pervenit, quod „nullâ exigente culpâ, vel Concilii definiente ſententiâ, Eccleſiæ „ejus Parochiæ antiquitùs deputatæ à Valentione Fratre & Co„Epiſcopo noſtro ante quindecim ferè annos ſint irrationabiliter „occupatæ, atquè eum inſuper res Deceſſoris ipſius ad ſuum, „quod dici grave eſt, arbitrium abſtuliſſe. Quod ſi ita veritas ſe „habet, quam perverſum, quamque execrandum ſit, præſertim

Religio-

„Religioſo Præpoſito, dicere non valemus. Hac igitur in re quia „nec lenitas, nec aliqua debet eſſe dilatio, Fraternitatem veſtram „præſenti epiſtolâ commonemus, ut ſollicitiùs requiratis. Et ſi „querela ejus manifeſta eſſe conſtiterit, ablatarum rerum, & occu-„patarum Parochiarum reſtitutione Dilectio veſtra ſine mora ſuc-„curri provideat, & ità omnia, vobis ſolatiantibus, ceſſante excu-„ſatione, Juſtitiâ favente recipiat, ut nec hunc labor obſervationis „afficiat, nec de ejus damno aliquid lucri invaſor acquirat". Valentio quaſdam Creſconii Parochias affirmabat ad ſuam ſpectare Diœceſim, ideòque vacante Sede ipſas invaſit. Etiam res defuncti Epiſcopi. Quas nempè acquiſiêrat, vel habuerat in iſtis Parochiis. Etenim defuncti Epiſcopi ſupellex per antiquos Canones ſpectat ad Succeſſorem. Valentio iſta violenter ex arbitrio, ſine authoritate Synodi fecerat, ideòque manifeſtè impegerat in centeſimum vigeſimum Canonem Africani Codicis. Hinc Creſconius confugit ad Gregorium, & obtinuit Juſtitiam. Confugit in prima inſtantia. Proindè potiori jure poterat appellare. Notanda ſunt verba: "Nullâ „exigente culpâ". Demonſtrant Afris fuiſſe morem, ut Epiſcopi ob culpam ſuis Parochiis truncarentur. Nam & ita truncatus fuit Anthonius Fuſſalenſis.

Quartum exemplum eſt Clementius Byzacenæ Provinciæ Primas, de quo Gregorius in literis ad Joannem Syracuſæ Epiſcopum: Lib. 7. Indict. 2. Epiſt. 65.
"In quodam crimine Byzacenus Primas fuerat accuſatus, & piiſſimus „Imperator eum juxta Statuta Canonica per nos voluit judicari. „Sed acceptis decem auri libris tunc Theodorus Magiſter militum „obſtitit, ut minimè fieret. Tamen piiſſimus Imperator admonuit „ut tranſmitteretur, & quidquid eſſet Canonicum faceremus. Sed „videntes contrarietates hominum, eandem cauſſam inire noluimus. „Nunc autem idem Primas aliqua de Concilio ſuo loquitur, & „valdè dubium eſt, utrùm purè, an certè quia à Co-Epiſcopis „ſuis impetitur, modò talia loquatur. Nam quod ſe dicit Sedi „Apoſtolicæ ſubjici, ſi qua culpa in Epiſcopis invenitur, neſcio „quis ei Epiſcopus ſubjectus non ſit. Cum verò culpa non exigit, „omnes ſecundùm humilitatis rationem æquales ſunt". Eadem de re Gregorius ſcripſit ad omnes Epiſcopos Byzacenæ Provinciæ: Lib. 10. Epiſt. 36.
"Ante multum temporis quædam ad nos de Fratre noſtro Clemen-„tio, Primate veſtro, perlata ſunt, quæ cor noſtrum non modico „mœrore transfigerent. Sed prementibus diverſis tribulationibus,

„& maximè circumſævientibus hoſtibus, ea nobis non fuit ſpatium „requirendi. Et quoniàm ità ſunt gravia, ut tranſire indiſcuſſa nullo „modo debeant, Fraternitatem veſtram his hortamur affatibus, ut „cum omni ſollicitudine ac vivacitate veritatis indagare ſubſtantiam „debeatis, ut aut, ſi ità ſint, ut audita ſunt, ultione Canonica „reſecentur; aut ſi falſa, Fratris noſtri innocentia diu ſub nefandæ „opinionis dilaceratione non jaceat".

Clementius apud ſuæ Synodi Epiſcopos laboravit malâ famâ, ideòque ab ipſis deferri timuit ad Primatem Carthaginenſem. Hinc juxtà Africanos Canones ab Imperatore Mauricio ſupplicavit alios Eccleſiaſticos Judices. Et Princeps ipſum juxtà Canones univerſales tranſmiſit ad Gregorium. Africani enim Primates erant veri Metropolitæ, ideòque juxtà Imperatoris Gratiani legem, & confirmatum ab ipſa Apoſtolicum Canonem, illorum prima inſtantia ſpectabat ad Papam. Sed nec iſtud Tribunal Clementio placuit: Quare ad ipſum evadendum ſeduxit, & auro corrupit Theodorum, Magiſtrum Africanæ militiæ. Verùm Mauricius perſtitit, & juſſit Clementium tranſmitti ad urbem. Hinc ille quæſivit aliud effugium. Proteſtatus eſt ſe ſubjectum Sedi Apoſtolicæ, at prætexuit alias contrarietates. Opinor prætexuiſſe primam de Africanis Primatibus inſtantiam ſpectare ad Carthaginenſem Archi-Epiſcopum, ideòque non debere uſurpari à Papa. Longobardi tunc graſſabantur, & ſæviebant circumcircà urbem, & ipſam affligebant multis tribulationibus, atquè ità Gregorium diſtraxerunt ad alia: Hinc ille noluit inire cauſſam. Verùm Clementius non ſe correxit: Et ſiniſtra ejus fama non decrevit. Hinc Gregorius reſumpſit cauſſam, curavit ſe inſtrui à Byzacenis Epiſcopis, & haud dubiè definivit.

Circà hoc exemplum ſcribit Petrus de Marca: "Id unum „ad conſervandam authoritatem ſuam contendit Gregorius, ut „Clementius Primas Provinciæ Byzacenæ Romam veniret, reſ„ponſurus de quodam crimine ei objecto. Quoniàm verò ejus „Imperium detrectabat Clementius, Gregorius Reſcriptum impe„travit à Principe. Sed quoniam Theodorus Magiſter militum, „id eſt, Gubernator Africæ, acceptis decem auri libris, executioni „hujus Reſcripti ſuperſederi juſſerat, aliud dein impetravit Grego„rius. Poſteà Primas ille Pontifici ſignificat velle ſe ſubjici Sedi „Apoſtolicæ, adeoque illum permulſit, ut tandem obtinuerit cauſſam „ſuam judicari à Concilio Provinciali, juxtà Præceptum Pontificis".

Horum plura non ſunt firma. Primum eſt, quod Papalis evocationis Præceptum Clementius detrectarit, ideoque Pontifex impetraverit Reſcriptum. Etenim in Papalibus literis nullus eſt apex, qui inſinuet Clementium fuiſſe Romæ accuſatum aut delatum. Et nullatenùs apparet, quod primam inſtantiam, de qua palàm agitur, Gregorius ſuo motu inchoaſſet. Quare mea aſſertio eſt longè veriſimilior. Secundum eſt, quod Gregorius contra ſordidam Theodori Magiſtri violentiam impetraverit ſecundum Reſcriptum. Etenim ad ſe tranſmiſſi & præſentis Clementii contrarietatibus, ſeu interceſſionibus permotus noluit inire cauſſam, nequaquàm ità acturus, ſi ipſam per duo Reſcripta ambiiſſet. Tertium eſt, quod Clementii blandimentis permulſus Pontifex noluerit cauſſam inire. Ex ipſius Pontificis verbis jam audivimus longè aliud. Etenim & iſta ſubjectionis profeſſio non in primo eſt facta congreſſu, ſed in ſecundo. Quartum eſt, quod permulſus Gregorius cauſſam Synodo delegaverit. Etenim contrarium diſertè aiunt ejus verba ad Epiſcopos Byzacii: Eis delegat ſolam veritatis inquiſitionem, & cauſſæ inſtructionem, nullatenùs definitionem. Quidquid ſit, Clementius Romæ comparuerat, ſecundùm Statuta Canonica. Et Gregorius poterat denuò evocare. Si non fecerit, fuit diſpenſatoria commiſeratio.

Quod Romanæ etiam Clericorum appellationes tunc apud Afros liberè ambularint, ſimiliter docent plura exempla. Primum eſt in literis ad Hilarium Monachum: "Feliciſſimus atque Vincentius, L. 1. ep. 82
„Diacones Eccleſiæ Lamighenſis, ſuggeſſerunt ab Argentio ejuſdem „civitatis Epiſcopo gravem ſe injuriam pertuliſſe, & accepto præmio „Donatiſtas in Eccleſiis fuiſſe præpoſitos, eumque inter alia non „leve aliud facinus, quod dici nefas eſt, commiſiſſe commemorant. „Propterea Experientiæ tuæ præſentis paginæ Præcepto duximus „injungendum quatenùs præfatum Epiſcopum idoneæ ſatisfactioni „committere non omittas, tuaque inſtantiâ in illis locis fiat ex more „Concilium, & omnia ſecundùm oblatæ petitionis textum Canonicè coram poſitis partibus ſubtili indagatione perquirantur. Et „quæcumquè eorum Judicio fuerint terminata, te exequente modis „omnibus compleantur". Petrus de Marca vult ab Epiſcopi judicio ſemper fuiſſe Clericis appellandum, non ad Pontificem ſed ad Synodum Provinciæ: At ecce hìc aliud exemplum. Argentius Epiſcopus Donatiſtarum Clericos admiſerat in ſuo honore, & pretio

 corru-

corruptus dederat locum ante ſeniores, & ſemper Orthodoxos Clericos: Contra Apoſtolicum Canonem. Hinc illi detulerunt ad Gregorium. Quare videtur fuiſſe prima inſtantia. Etenim Argentius videtur ſine ſententia patrâſſe iſtam injuriam. Etiam accuſatio de neſcio quo nefando crimine fuit prima actio. Et tamen Gregorius admiſit, ac delegavit Synodo. Non qualicumquè, ſed indicendæ, celebrandæ, ac exequendæ per Legatum Hilarium. Et nemo interceſſit.

Secundum exemplum eſt in literis ad Columbum Epiſcopum: L.2.Ep.33 "Porrecta petitione inſinuaverunt nobis præſentium latores, Con-„ſtantius & Muſtellus, Eccleſiæ Pudentianæ Diacones, in Numidia „Provincia conſtitutæ, Maximianum ejuſdem Eccleſiæ Antiſtitem „in loco, quo degit, corruptum præmio Donatiſtarum Epiſcopum „nova licentia fieri permiſiſſe, cum etſi hoc anterior uſus permitteret, „manere atquè perſiſtere fides Catholica prohiberet. Ob hoc ergò „Fraternitatem tuam Scriptis præſentibus neceſſariò duximus ad-„hortandam, ut veniente ad te Hilario Carthulario noſtro, adjuncto „Epiſcoporum univerſali Concilio, habito præ oculis terrore venturi „Judicis, cauſſa eadem ſubtili ac ſolerti debeat indagatione per-„quiri. Et ſi capitulum hoc à præſentium Latoribus prædicto „Epiſcopo fuerit documentis idoneis approbatum, à dignitate „officioque, quo fungitur, omnimodis degradetur". Plures Afrorum Eccleſiæ etiam tunc habebant duos Epiſcopos: Orthodoxum & Donatiſtam. Et hocce apud Pudentianam Eccleſiam defuncto Maximianus pecuniâ corruptus permiſerat ordinari Succeſſorem. Hujus criminis primam ſibi delatam cognitionem Gregorius delegavit ſimili Concilio. Et rursùs nemo interceſſit.

Lib. 10. Epiſt. 32. Tertium exemplum eſt in literis ad eundem Columbum: "Quali-„ter Fratrem noſtrum Paulinum, Regenſis civitatis Epiſcopum, „Clerus ſuus, vel hi qui in ſacro ſunt Ordine conſtituti, in ſe „perhibeant corporaliter exceſſiſſe, audire non indiges. Quippè „quia priuſquàm hæc ad nos querela pertingeret, tibi jam factum „eſt, ſicut eis aſſerentibus didicimus, manifeſtum. Et quoniàm „Præpoſitos in ſubjectorum pœnam fas eſſe non debet ſæviendi, „Victori Fratri & Co Epiſcopo noſtro, qui Primatis inter vos „locum tenet, curavimus ſcribendum, ut unà cum tua Fraternitate, „vel cum aliis Fratribus & Co-Epiſcopis noſtris, quos adhibere „proſpexeritis, inter memoratum Fratrem noſtrum & Clerum ipſius

cauſſa

„cauſſa ſubtili debeat inveſtigatione cognoſci. Et ideò Dilectio tua „immineat, atquè ſollicitudinem gerat, ut ea quæ ad nos perlata „ſunt, inaudita non tranſeant, ne diſcordia in Eccleſia, undè magnoperè pellenda, nutriatur, & ſi quidem contra eum Clericorum „ſuorum querela eſt vera, culpam ſuam, quam emendare deſpexit, „in Eccleſiaſtici vigoris definitione cognoſcat, ut & de præſenti „ſentiat, quàm ſit grave quod fecit, & diſcat de futuro nihil ſe plus „agere poſse, quàm licet". Eadem Gregorius ſcribit ad Victorem Primatem, atquè adjungit: "Nec loci tui, ſicut dicitur, à Paulino Epiſt. 53.
„poſtponi ordinem patiaris, ne illi deſpectus tuus ad periculum, „& tibi fiat ad culpam. Nam ad perſonam in priori loco poſitam „reſpicit, quidquid à minori committitur, niſi ſollicitè corrigatur". Ex his literis diſcimus non Columbum, ſed Victorem tunc fuiſſe Primatem Numidiæ. Quare mendoſa eſt poſterioris epiſtolæ epigraphe, Victorem appellans Epiſcopum Panormitanum. Et hæc quidem tria ſunt exempla primæ Clericalis inſtantiæ. Evincunt etiam Clericales appellationes licuiſſe.

Et non caremus talis appellationis exemplo. Exſtat in alia ad eundem Columbum epiſtola: "Quàm gravis & auditu ipſo „intolerabilis Dona-Dei Latoris præſentium, qui ſe aſſerit „fuiſſe Diaconum, ſit querela, ab eo data petitio, quæ te„netur in ſubditis, Fraternitati veſtræ faciet manifeſtum. Sed „quia pervenit ad nos, quod pro corporali peccato fuiſſet „depoſitus, Dilectio veſtra ſubtili hoc inquiſitione perquirat. „Et ſi ità eſt, in pœnitentia retrudatur, ut commiſſi flagitii „vinculum lachrymis poſſit abſolvere. Si verò inſons ab hu„juſmodi perpetratione claruerit, unà cum Primate Concilii, „vel aliis Fratribus Co-Epiſcopiſque noſtris omnia, quæ pe„titio ejus continet, diligenti à vobis examinatione quærenda „ſunt. Et ſi querela ejus veritate fulcitur, & in Epiſcopo „ejus Victore, qui contra Deum & Sacerdotale Propoſitum „committere tantum nefas non metuit, Canonici vigoris ità „diſtrictio teneatur, ut ex definitione veſtra, quàm ſit iniquum „quod fecit, intelligat, & hic ſuo Ordini reformetur: Quia ſa„tis perverſum, & contra Eccleſiaſticam probatur eſſe cenſu„ram, ut fruſtrà pro quorumdam voluntatibus quis privetur, „quem ſua culpa vel facinus ab officii, quo fungitur, gradu „non dejicit". Dona-Dei ab Epiſcopali in ſe Judicio non ad

Provin-

Provinciæ Synodum, ſed immediatè provocavit ad Papam. Et nemo interceſſit. Et videtur non dubitandum, quin iſto tempore fuerint inſuper alia Clericalium appellationum exempla. Porrò tantæ mutationis originem, tempus, cauſſam ignoro. Forſitan cœperit ſub Bonifacio ſecundo, ad quem ex Africa venit relatio, ut deinceps Carthaginenſis Epiſcopus omnia ageret cum Beneplacito Sedis Apoſtolicæ. Quidquid ſit, Africanam Eccleſiam, dum per Divinam clementiam reparari contigerit, iſto jure oportebit vivere. Iſta olim glorioſa, nunc miſeranda Eccleſia ſummos & plurimos protulit Doctores, Martyres, plurima omnis ſanctimoniæ exempla ac ornamenta: Omnes pro ejus reparatione altis animæ gemitibus clamemus ad Dominum. Ex his interim abundè liquet, quam infeliciter quorumdam hodie imperitia aut malitia abutatur antiquis iſtius Eccleſię moribus.

DISSERTATIO TERTIA De Romana Hæreſiarchæ EVTYCHETIS APPELLATIONE.

CAPUT PRIMUM

An Eutyches appellaverit ad ſanctum Leonem Pontificem?

REi ſeries eſt compendio exponenda. Sanctus Flavianus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, ſectatus veſtigia ſancti Joannis Chryſoſtomi, retinuit & exercuit Patriarchalem poteſtatem in Aſiaticam, immò in tres olim Autocephalas Diœceſes. Hinc ad judicandam cauſſam inter Florentium Sardenſem Epiſcopum, Lydiæ Metropolitam, & ejus Com-Provinciales Suffraganeos indixit Synodum ex advenis Epiſcopis. Erant numero triginta duo, & plures Archi-Mandritæ. Quidam Epiſcopi magnarum virtutum. Aderant enim S. Seleucus, Amaſenus Epiſcopus, Heleno-Ponti Metropolita, Baſilius Seleucienſis Epiſcopus, Metropolita Iſauriæ, & alii non diſpares. Eodem tempore in Regia civitate erat venerabilis Euſebius, Dorylæi in ſalutari Phrygia Epiſcopus, zeloſiſſimus vindex Catholicæ fidei. Etenim ipſe primus, dum omnes ob metum conticeſcerent, revelatâ facie accuſavit Patriarcham Neſtorium. Et ex iſta forſitan occaſione iniverat cum Eutychete amicitiam. Et quidem Eutyches erat

vir ætate, & Religioſâ vitâ famoſus, ac apud omnes in magna reverentia. Erat enim opulenti, ac numeroſi Cœnobii Archi-Mandrita, & Chryſaphium Eunuchum, qui in Aula poterat & agebat omnia, ex ſacro Fonte ſuſceperat. Interim horum nihil timens Euſebius ipſum accuſavit apud præfatam Synodum, exhibuit accuſatorios libellos, inſcripſit ſe ad talionem, demonſtravit ab ipſo reſumi Apollinarii, aut Valentini, vel neſcio quam ſimilem Hæreſim, atquè ità impetravit hanc Synodalem ſententiam: "Lachrymantes, & gementes perfectam Eutychetis perditionem, decrevimus per Dominum noſtrum JESUM-CHRISTUM, ab eo blaſphematum, extraneum eum eſſe ab omni officio Sacerdotali, & à noſtra communione, & à Primatu Monaſterii". Et ab iſta ſententia Eutyches appellavit.

Attamen appellandi modus non fuit per omnia legitimus. Hinc circa ipſam in ſubſecuta Synodalium Actorum reviſione eſt inter Patres orta non modica contentio. Etenim Conſtantinus, Eutychetis Monachus, Diaconus, ac Legatus, conſtanter dixit ad plenam Synodum: "Eutyches, dum legeretur damnatio, appellavit ſanctum Concilium ſanctiſſimi Epiſcopi Romani, & Alexandrini, & Hieroſolymitani, & Theſſalonicenſis". Et dum omnes ad hæc ſtuperent, Magnificentiſſimus Patritius Florentius, qui ex Imperatoris Theodoſii juſſu interfuerat Synodo, reſpondit: "Turbâ factâ, & diſſoluto Conventu, Eutyches dixit ad me ſilenter, appellans Romanum, & Ægyptium, & Hieroſolymitanum Concilium. Et ego arbitratus indecens eſſe, latere hoc Sanctiſſimum & Reverendiſſimum Archi-Epiſcopum Flavianum, abſcedens dixi ei". Et S. Flavianus eſt ipſum confeſſus: "Non audivi ego ab illo", Eutychete, "ſed à viro Magnificentiſſimo & glorioſiſſimo, Ex-Conſule & Patritio, adſcendente me in ſuperiora domus, poſt ſolutam Synodum". Hinc Magnificentiſſimus Florentius adjunxit: "Si cognoverint appellantem virum Religioſum Monachum cæteri Sanctiſſimi Epiſcopi, dicant". Et Julianus Coenſis Epiſcopus ſtatim reſpondit: "Coram Deo dico, nihil tale ab Eutychete Monacho audivi in conſeſſu". Et S. Seleucus, Amaſenus Epiſcopus, Heleno-Ponti Metropolita: "Dum eſſet Concilium, & inquiſitio proveniret, nihil tale cognovimus dictum ab Archi-Mandrita Eutychete de appellatione". Et reliqui omnes Epiſcopi confirmârunt: "Et

nos.

,,nos eadem confitemur". Baſilius Seleucienſis Epiſcopus, Iſauriæ Metropolita, addidit: "Jam in veritate dico, adhuc ipſo in ,,Conventu ſedente, & proponente hoc ſanctâ Synodo, ut diceret ,,iſte duas naturas inſeparabiles, & inconfuſas in uno Domino, & ,,poſt adunationem, ſcio quia dixit Religioſus Archi-Mandrita ,,Eutyches"; Si præceperint mihi Patres, Romanus, & Alexandrinus, dico ipſum. "Hoc autem non quaſi appellans dixit, ſed ,,dicens: Non ſum auſus dicere propter Patres".

Hac contentione non obſtante, Eutyches eſt ſuam appellationem generosè proſecutus. Non Theſſalonicæ apud Anaſtaſium, nec Hieroſolymis apud Juvenalem, nec Alexandriæ apud Dioſcorum Patriarcham, ſed Romæ apud S. Pontificem Leonem. Lucet ex Papalibus literis ad S. Flavianum: "Cum Chriſtianiſſi- Epiſt. 20.
,,mus, & Clementiſsimus Imperator, ſanctâ & laudabili fide pro ,,Eccleſiæ Catholicæ pace ſollicitus, ad nos Scripta tranſmiſerit ,,de his, quæ apud vos perturbationis ſtrepitum commoverunt, ,,miramur Fraternitatem tuam, quid illud ſcandali fuit, nobis ,,ſilere potuiſſe, & non potiùs procurâſſe, ut primitùs nos inſi-,,nuatio tuæ relationis inſtrueret, ne de rerum geſtarum fide ,,poſſemus ambigere. Accepimus enim libellum Eutychetis ,,Presbyteri, qui ſe queritur, accuſante Euſebio, immeritò com-,,munione privatum: Maximè cum ſe vocatum adfuiſſe teſtetur, ,,nec ſuam præſentiam denegâſſe, adeò ut in ipſo judicio libellum ,,appellationis ſuæ ſe aſſerat obtuliſſe, nec tamen fuiſſe ſuſceptum. ,,Quâ ratione compulſus ſit, ut conteſtatorios libellos in Con-,,ſtantinopolitana urbe proponeret. Quibus rebus intercedenti-,,bus, necdum agnoſcimus, quâ Juſtitiâ fuerit à communione ,,ſeparatus. Sed reſpicientes ad cauſſam, Facti tui noſſe volumus ,,rationem, & uſquè ad noſtram notitiam cuncta deferri. Quo-,,niàm nos, qui Sacerdotum Domini matura volumus eſſe Ju-,,dicia, nihil poſſumus incognitis rebus, in cujuſquàm Partis ,,præjudicium definire, priuſquàm univerſa, quæ geſta ſunt, ,,veraciter audiamus. Et ideò Fratetnitas tua per idoneam ,,maximè, aptamque perſonam pleniſsima nobis relatione ſigni-,,ficet, quid contra antiquam fidem novitatis emerſerit, quod ,,ſeveriori ſententiâ dignum fuerit vindicari. Nam & Eccleſia-,,ſtica moderatio, & Religioſi Principis fides multam nobis ſol-,,licitudinem Chriſtianæ pacis indicunt: Ut amputatis diſſen-

„ſionibus fides Catholica inviolata ſervetur, & his, qui prava „defendunt, ab errore revocatis, noſtra authoritate, quorum „fides probata fuerit, muniantur. Nec aliqua potuit ex hac parte „difficultas adferri, cum memoratus Presbyter libello proprio ſit „profeſſus ſe paratum eſſe ad corrigendum, ſi quid in ſe inventum „fuerit, quod reprehenſione ſit dignum. Decet enim in talibus „cauſſis hoc maximè provideri, ut ſine ſtrepitu concertationum „& charitas cuſtodiatur, & veritas defendatur. Et ideò quia „Dilectio tua de tanta cauſſa nos videt neceſſariò eſſe ſollicitos, „quàm pleniſsimè & lucidè nobis univerſa, quod ante facere „debuit, indicare feſtinet, ne inter aſſertiones Partium aliquà „ambiguitate fallamur, & diſſenſio, quæ in ſuis initiis abolenda „eſt, nutriatur: Cùm in corde noſtro ea obſervantia, Deo in„ſpirante, permaneat, ne Conſtitutiones venerabilium Patrum „Divinitùs roboratæ, & ad ſoliditatem fidei pertinentes, prava „cujuſquàm interpretatione violentur".

Eadem de re Pontifex reſcripſit ad Imperatorem Theodoſium:
Epiſt. 21. "Quantum præſidii Dominus Eccleſiæ ſuæ in fide Clementiæ veſtræ „præparârit, his etiam literis, quas ad me miſiſtis, oſtenditur, „ut vobis non ſolùm Regium, ſed etiam Sacerdotalem animum „ineſſe gaudeamus. Siquidem præter Imperiales & publicas curas, „piiſsimam ſollicitudinem Chriſtianæ Religionis habetis, ne ſci„licèt in Populo Dei aut ſchiſmata, aut hæreſes, aut ulla ſcanda„la convaleſcant. Quid autem in Conſtantinopolitana Eccleſia „perturbationis acciderit, quod ità Fratrem & Co-Epiſcopum „noſtrum Flavianum potuerit commovere, ut Eutychen Presby„terum communione privaret, nondùm potuimus evidenter cog„noſcere. Quamvis enim prædictus Presbyter ad Sedem Apo„ſtolicam per libellum doloris ſui querimoniam miſerit, breviter „tamen aliqua prælibavit, aſſerens ſe Nicænæ Synodi Conſtituta „ſervantem, fruſtrà in fidei diverſitate culpatum. Euſebii autem „Epiſcopi, accuſatoris ejus, libellus, cujus exemplaria ad nos præ„dictus Presbyter miſit, de objectionum evidentia nihil habebat. „Et cum Presbytero Hæreſios crimen intenderet, quem tamen „in eo ſenſum argueret, non evidenter expreſsit: Quàmvis & ipſe „Epiſcopus Nicænæ fidei profiteatur ſe inhærere Decretis. Prop„ter quod non habuimus, unde aliquid diceremus. Et quia „cauſſæ meritum, fidei ratio, & laudabilis ſollicitudo veſtræ

Pietatis

„Pietatis exigit, neceſſe eſt jam locum ſubreptionibus non patere, „ſed priùs de quibus eum æſtimat arguendum, inſtrui nos oportet, „ut poſſit de benè cognitis judicari. Ad prædictum autem Epi„ſcopum literas dedi, quibus mihi diſplicere cognoſceret, quod „ea, quæ in tanta cauſſa geſta fuerant, etiam nunc ſilentio „detineret, cum ſtudere debuerit primitùs nobis cuncta reſerare. „Quem credimus vel poſt admonitionem omnia ad noſtram noti„tiam relaturum, ut in lucem ductis his, quæ adhuc videntur oc„culta, id quod Evangelicæ & Apoſtolicæ doctrinæ convenit, „judicetur".

Ex his diſcimus varia. Primò, quod Eutyches Magno Leoni in ſuis literis impoſuerit duo ſplendida mendacia. Nempè ſcribens, quod vocatus adfuiſſet ſancti Flaviani Judicio, & ſuam non denegâſſet præſentiam: Et quod in ipſo Judicio obtuliſſet libellum appellationis. Secundò diſcimus, quod è Judicibus Epiſcopis quidam videantur appellationem, quam ille Florentii Patricii auribus ſtatim poſt Judicium ſecretò inſuſurravit, licèt improbarent, tamen fuiſſe reveriti, & cenſuiſſe ipſi deferendum. Etenim dum ipſam urgeret Conſtantinus Monachus, & ſanctus Seleucus, & Baſilius Seleucienſis, & ipſe Magnificentiſſimus Florentius Eutychen cœperunt appellare "Religioſum Archi-Mandritam, Reli„gioſum virum, Archi-Mandritam". Tractârunt ut Abbatem, non ut degradatum. Tertiò diſcimus, quod iſtud ipſum prætenderit Eutyches. Etenim permanſit in Præfectura ſui Monaſterii. Nempè clamans ſe appellâſſe, ideòque per Sardicenſes Canones in ſuſpenſo manere omnia. Quartò diſcimus, quod S. Flavianus iſta omnia contempſerit, volueritque ad executionem procedere. De ſui Judicii juſtitia fuit adeò ſecurus, ut nec Romam ſtatim retulerit. Quintò diſcimus, quod à S. Flaviani conſtantia executionem timens Eutyches propoſuerit libellos conteſtatorios. Per propoſitos publicè libellos ſolemniter ad omnem Regiam civitatem proteſtatus eſt ſe & appellâſſe, & adhuc appellare Romam; appellationi ſuæ deberi ſuſpenſivum effectum, ideòque ſe adhuc eſſe Presbyterum atquè Archi-Mandritam, & Flavianum violenter in ſe agere contra regulas. Sextò diſcimus, quod Eutyches inter hæc innovaverit ſuam Romanam appellationem, & ejus libellum ſeu inſtrumentum tranſmiſerit ad Pontificem. Unà tranſmiſit accuſatorium Euſebii libellum, aliaque omnia neceſſaria ad retractatorium Judicium. Et

in ſuo appellationis libello adjunxit "ſe paratum ad corrigendum, „ſi quid in ſe inventum fuerit, quod reprehenſione ſit dignum". Suas etiam literas adjunxit Imperator Theodoſius, querens per hæc litigia turbatam eſſe omnem Regiam civitatem, & culpam maniſeſtè referens in S. Flavianum. Eunuchus enim Chryſaphius plenè, & palàm ſtudebat Eutycheti. E contrario S. Flavianus tacuit, & non retulit. Hinc anxius Pontifex hæſitavit, & egit ſequentia. Primò, Flaviani negligentiam graviter arguit, & juſſit quàm-primùm pleniſſimè ac lucidè referri. Secundò, uſquè ad factam relationem juſſit ſuſpendi omnia, admiſit appellationem, & cuncta diſpoſuit ad retractatorium Judicium. Lucet ex his verbis: "Reſpicientes „ad cauſſam, Facti tui noſſe volumus rationem, & uſquè ad no„ſtram notitiam cuncta deferri. Quoniàm nos, qui Sacerdotum „Domini matura volumus eſſe judicia, nihil poſſumus, incognitis „rebus, in cujuſquàm partis præjudicium definire, priuſquàm uni„verſa, quæ geſta ſunt, veraciter audiamus". Hinc tertiò juſſit „ſibi tranſmitti non Synodalia dumtaxat Acta, ſed inſuper idoneam, ac aptam perſonam, quæ in retractatorio Judicio ſuſtineret Flaviani perſonam.

Proindè magnus Leo uſquè tunc propendebat in Eutycheten. Erat enim vir ſenex, honorabilis, "humilitatis Propoſito", id eſt, regulari vitâ laudabilis, utpotè Archi-Mandrita trecentorum Monachorum. Et anno elapſo Pontificem monuerat, quod Neſtoriana „hæreſis quorundam rurſùm ſtudiis", in Regia etiam civitate" „pullularet". Hæc Pontifex timuit. Nec ſine fundamento. Etenim Antiochena Eccleſia, ex quo per Paulum Samoſatenſem fuerat infecta, iſtâ peſſimâ ſcabie nunquàm caruit. A Paulo in Lucianum, à Luciano in Diodorum, à Diodoro in Theodorum, à Theodoro deſcendit in Neſtorium. Neſtorius Antiochiâ ſcabiem traduxerat Conſtantinopolim: Hinc ejus propaginem Leo timuit. Et quia non ſolus Neſtorius S. Cyrillum, ſed etiam Diodorus ac Theodorus veritatis Sectatores de Apollinario accuſaverant, Papa hæſitavit, an iſtud ipſum forſitan cecidiſſet in Flavianum. Imperatoris Theodoſii literæ plurimùm auxerunt ſuſpicionem. Hinc Leo ſcripſit ad Flavianum: "Decet in talibus cauſſis hoc maximè provideri, ut „ſine ſtrepitu concertationis, & charitas cuſtodiatur, & veritas „defendatur". Timebat ne fortè fuiſſet amara concertatio, ideoque „ſuaſit pacificè componi per charitatem.

At Flavianus Apoſtolicis literis ſtatim reſpondit, ac retulit. Omnem Eutychetis errorem, omniaque ſuæ Synodi Acta expoſuit, atquè adjunxit : "Eutyches paſſus juſtam & Canonicam damnatio„nem, cùm debuiſſet ſecundis ſalvare priora, & per pœnitentiam „placare Deum, non ſolùm hoc non fecit, ſed etiam per omnia „conturbare ſanctam, quæ apud nos eſt, Eccleſiam feſtinavit, „propoſitiones injuriarum publicè ponens, & maledictionibus plenas. „Super hæc & preces offerens piiſſimo, & Chriſti amantiſſimo noſtro „Imperatori, & eaſdem arrogantiâ & petulantiâ plenas, per omnia „Divinas regulas conculcare conatus. Sed his ità geſtis, literæ „nobis datæ ſunt veſtræ Sanctitatis per admirabilem Comitem Pan„ſophium, per quas ſumus edocti, quia idem Eutyches libellos „direxit vobis plenos omni fallaciâ atquè calliditate, dicens judicii „tempore libellos ſe dediſſe appellationis, & nobis & hic conve„nienti S. Concilio, & appellaſſe veſtram Sanctitatem : Quod „nequaquàm ab eo factum eſt. Sed etiam in hac parte mentitus „eſt, tanquàm per fallaciam mendacii ſubrepere ſe ſanctis veſtris „auribus putans. Commotus itaque, Sanctiſſime Pater, in his „omnibus, quæ ab eo præſumpta ſunt, & ob ea quæ in nos, & „Sanctiſſimam Eccleſiam facta ſunt, atquè fiunt, pro conſueta „fiducia fiducialiter age, ſecundùm quod Sacerdotio competit, „propriamque faciens communem cauſſam, & ſanctam Eccleſiarum „diſciplinam, ſimul decernere damnationem adversùs eum regula„riter factam, & per propria Scripta dignare, confortare autem „& piiſſimi, & Chriſti amantiſſimi noſtri Imperatoris fidem. Cauſſa „eget ſolummodò veſtro ſolatio, atquè defenſione, quâ debeatis „conſenſu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere. „Sic enim hæreſis quæ ſurrexit, & turbæ quæ propter eam factæ „ſunt, facillimè deſtruentur, Deo cooperante, per veſtras ſacra„tiſſimas literas. Removebitur autem & Concilium, quod fieri „divulgatur : Quatenùs nequaquàm Sanctiſſimæ ubique turbentur „Eccleſiæ".

Etiam hæc epiſtola nos docet varia. Primò, quod Conteſtatorius Eutychetis libellus fuerit plenus injuriis, ac maledictionibus. Utique in S. Flavianum. Hoc enim edicunt hæc verba : "Quæ in nos „facta ſunt, atque fiunt". Non eſt dubitandum, quin ipſum proclamaverit Neſtorianum. Secundò docemur, quod Eutyches ſuum Conteſtatorium libellum, ſuamque Romanam appellationem adjuverit

verit amico ſibi brachio Principis : Nempè Divali Juſſione , quæ mandabat ejus appellationi deferri effectum ſuſpenſivum. Et hoc ipſum Theodoſius haud dubiè ſcripſit ad Pontificem. Tertiò diſcimus, quod Leo ſuas ad S. Flavianum literas non proximè ad ipſum, ſed direxerit ad Imperatorem Theodoſium , qui ipſas per Comitem Panſophium curavit tradi in manus proprias. Haud dubiè ex præfata ſuſpicione, quam & ipſe Eutyches, ac præſertim Princeps Pontifici contra Flavianum impreſſerant. Quartò diſcimus profundam S. Flaviani reverentiam in Apoſtolicam Sedem. Etenim S. Leonem non Fratrem appellat ex more iſtius temporis, ſed Sanctiſſimum Patrem. Ab ejus nutu profitetur pendere hæc omnia: Etiam voluntatem Principis. Aureis literis merentur ſcribi hæc verba : "Cauſſa eget ſolummodò veſtro ſolatio atquè defenſione, „quà debeatis conſenſu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta „perducere. Sic enim hæreſis quæ ſurrexit, & turbæ quæ propter „eam factæ ſunt, facillimè deſtruentur, Deo cooperante, per ve„ſtras ſacratiſſimas literas". Profitetur omnem hanc controverſiam ſolius Apoſtolicæ Sèdis Judicio poſſe ac debere finiri : Nempè per ſacratiſſimas literas, quæ dignentur decernere factam ab ipſo Synodaliter Eutychetis damnationem eſſe factam regulariter. Hoc eſt, quæ dignentur ejus Synodale Judicium confirmare. Hanc confirmationem humillimè ſupplicat. Et adjungit rem maximi ponderis: "Removebitur autem & Concilium , quod fieri divulgatur". Nempè Chryſaphii Eunuchi favore, & ejuſdem in ſanctum Flavianum odio accenſus & tumidus Eutyches palàm jactabat à ſe, ſi Flaviani judicium non circumduceretur à Romana Eccleſia , poſtulandam generalem Synodum, & à Principe omninò concedendam. Quin immò jam dicebatur conceſſa. Hinc in Synodalium ſub S. Flaviano Actorum reviſione Meliphtongus , Julio-Politanus in Arabia Epiſcopus, dixit : "Quia Imperator univerſalem præcepit fieri Synodum, „neceſſe eſt majores cauſſas in illud reſervare Concilium". Et Euſebius Dorylæenſis Epiſcopus : "Conjuro vos per S. Trinitatem, „futuro Concilio univerſali, ſecundùm ſanctionem Chriſti amico„rum Principum, hoc negotium reſervari". An Regia Sanctio ex tunc emanâſſet, non poſſim affirmare. Quidquid ſit, iſta fama volitabat per omnem Conſtantinopolim , immò per omnem Orientem. Et Flavianus affirmat etiam ipſam per ſacratiſſimas Apoſtolicæ confirmationis literas eſſe penitùs ſuffocandam. Profitetur ad

Euthy-

Eutychianæ hæreſis plenam damnationem ſufficere Apoſtolicam Sedem, nec eſſe opus Generali Concilio. Tanta tunc apud Orientales Eccleſias erat authoritas iſtius Sedis.

Sanctus Flavianus rectè ſcripſit ad Pontificem: "Quæ in nos fa-„cta ſunt, atquè fiunt". Etenim Eutyches optimum Epiſcopum apud Imperatoris Theodoſii à calidiſſimo Eunucho circumobſeſſam ſimplicitatem reddidit adeò ſuſpectum de Neſtoriana lue, ut ſacrâ Juſſione compulſus fuerit ad ſolemnem in Scriptis fidei profeſſionem, & quaſi ad Conteſtatorios etiam libellos. In iſto fidei libello profitetur ſe eſſe verum Nicænæ fidei, & omnium in Epheſina Synodo Decretorum Cuſtodem ac Veneratorem, atquè adjungit: "Et „unam quidem Verbi Dei naturam, incarnatam tamen & inhuma-„natam, dicere non negamus, eo quod ex ambabus unus ſit atquè „idem Dominus noſter Jesus-Christus. Eos verò, qui aut duos „filios, aut duas hypoſtaſes, aut duas perſonas annunciant, & „non unum & eundem Dominum Jesum-Christum Filium Dei „vivi prædicant, anathematizamus, & alienos eſſe ab Eccleſia „judicamus. Et ante omnes Neſtorium". Nempè Eutyches ſanctiſſimum Epiſcopum de his omnibus apud Principem reddiderat ſuſpectiſſimum. Hinc ille fuerat juſſus libellum propriâ manu ſubſcribere. Et Sanctiſſimus Antiſtes ſubſcripſit hoc modo: "Do-„mine Chriſte adjuva nos Deus". Et infrà: "Hæc ſcripſi meà „manu ad ſatisfactionem veſtræ Pietatis, & ut confundantur ca-„lumniam facientes noſtræ bonæ & ſimplici in Chriſto converſatio-„ni". Quæ omnia evincunt, quod Theodoſius Romanæ Eutychetis appellationi juſſerit adſcribi ſuſpenſivum effectum. Hinc enim in Chalcedonenſi Concilio Orientales Epiſcopi clamaverunt: "Fla-„vianus ut damnatus ingreſſus eſt". Hoc eſt, tanquàm Reus ad dandas rationes de ſuo in Eutychetem Judicio. Ità ingredi compulſus fuit in Epheſino Latrocinio. Nihilominùs conſtans Flavianus, ſciens Epiſcopalis Judicii ſuſpenſionem non ad Laicum Principem, ſed ad ſolum ſpectare Pontificem, intrepidè ſtetit pro authoritate ſuæ Synodi. Etenim in laudatis ſuis ad Papam literis ſcripſit: "Ab „Eutychete Monacho. Iſte Eutyches. Idem Eutyches". Et in alia ad Papam epiſtola: "Eutyches quondam Presbyter & Archi-„Mandrita". Hæreſiarcham conſtanter tractavit ut legitimè degradatum. Et ut ſuâ hâc quaſi contumaciâ Principem non offenderet, ſuo fidei ad ipſum libello indidit laudem etiam Conſtanti-

nopolitanæ Synodi, ſcribens non ſolam Nicænam, ac Epheſinam, ſed inſuper iſtam, id eſt, iſtius ad Nicænum Symbolum additamenta religioſè à ſe ſervari. Rationem in Chalcedonenſi Synodo adduxit Diogenes, Cyzici Epiſcopus, Helles-Ponti Metropolita: "Eutyches „doloſè præpoſuit Synodum ſanctorum Patrum, quæ in Nicæa „facta eſt. Accepit enim additamenta à ſanctis Patribus, propter „perverſum intellectum Apollinaris, & Valentini, & Macedonii, „& qui eis ſimiles ſunt. Hæc prætermiſit Eutyches, ſicut Apol- „linariſta. Nam etiam Apollinaris ſuſcipit ſanctam Synodum, quæ „in Nicæa facta eſt, ſecundùm propriam perverſitatem intelligens „verba". Hoc ipſum compendio allegavit in ſuo libello S. Flavianus. Allegavit non ſufficere ad rectam fidem, quod Eutyches Nicænam & Epheſinam Synodos, & S. Cyrilli Capitula jactaret, ſed inſuper neceſſum eſſe, ut profiteatur etiam Conſtantinopolitana ad Nicænum Symbolum additamenta. Hoc enim ſemper refutavit Eutyches, ideoque ſe demonſtravit ſcabioſum ex Apollinario.

Interim tota Hæreſiarchæ ſpes erat in Romana Eccleſia: In ſua ad ipſam provocatione. Ipſam ſperavit authoritate Principis inclinandam ad ſua deſideria. Devium hominem animabant etiam benignæ literæ, quas nuperrimè neſcio quos, haud dubiè etiam S. Flavianum, de reſuſcitata Neſtorii lepra accuſans, à S. Leone acceperat: "Non ambigimus Authorem Catholicæ fidei Dominum tibi „in omnibus adfuturum. Nos autem cum pleniùs, quorum hoc „improbitate fiat, potuerimus agnoſcere, neceſſe eſt auxiliante „Domino providere, quatenùs nefandum virus, dudùmque dam- „natum, radicitùs poſſit extingui. Deus te cuſtodiat incolumem, „Dilectiſſime Fili". Non eſt dubitandum, quin haſcè literas ubiquè buccinaverit, & forſan annexuerit ſuis libellis Conteſtatoriis. Item dubitandum non eſt, quin Flavianum violentiùs accuſaverit apud Pontificem, quàm apud Principem. Literæ omnes, ſi exſtarent nos plura docerent. Ravennatem Eccleſiam, immò omnem Chriſtianitatem tunc illuſtrabat S. Petrus Chryſologus, apud Leonem Pontificem potens opere & ſermone. Quarè & hunc Eutyches eſt aggreſſus. Etiam iſthic S. Flavianum diffamavit de Origene, de Neſtorio, de neglecto judicio, de pravè intellecto ſymbolo Nicæno. Haud dubiè rogârit ſuam cauſſam per ipſum adjuvari apud Sedem Apoſtolicam. Verùm prudentiſſimus Antiſtes hominem remiſit ad Pontificem, & adjunxit: "Hæc breviter reſpondi, Fra-

tres,

"ter, literis tuis, plura reſcripturus, ſi ad me Frater, & Co-Epiſcopus „meus Flavianus aliqua de hac cauſſa Scripta miſiſſet".

Sanctus Flavianus inſuper aliam relationem fecit ad Pontificem, ſcribens inter cætera: "Sunt quidam veſte ſuâ oves ſignificantes, „interiùs autem lupi rapaces, quos ex fructibus eorum debemus „agnoſcere". Notat Monaſticam Eutychetis profeſſionem, cujus reverà primum fundamentum eſt ſimplicitas atquè integritas orthodoxæ fidei. Et proſequitur: "Talis inter nos Eutyches, quon„dam Presbyter, & Archi-Mandrites, qui quaſi noſtræ Religionis „Sectam ſapiebat, & hanc præferebat, Neſtorii autem impietatem „confirmabat, & ſuccingebatur pro Neſtorio militare in pugna, „quæ contra Neſtorium parabatur. Trecentorum autem decem, „& octo Patrum de fide Expoſitionem factam, & ſanctæ memoriæ „Cyrilli epiſtolam ſcriptam ad Neſtorium, ejuſdemque pariter ad „Orentales, quibus omnes aſſenſerunt, tentavit evellere, anti„quam impii Valentini & Apollinaris reparans Sectam". Enumerat omnia capita, de quibus ab Eutychete accuſabatur. Primò, de Neſtoriana hæreſi. Secundò, de inflicta damnatione in Profeſſorem Nicænæ fidei. Tertiò, de refutatis duodecim Capitulis S. Cyrilli. Quartò, de abjecta item epiſtola, quâ S. Cyrillus pacem iniit cum Orientalibus Eccleſiis. Et certè accuſatio non carebat fuco, & colore. Reverà enim S. Flavianus averſabatur S. Cyrilli Capitula. Hinc enim non de iſtis, ſed de ſola Cyrilli ſecunda ad Neſtorum, & de pacificatoria ad Orientales epiſtola dicit: "Quibus omnes aſſenſerunt". Et haſce ſolas, non verò duodecim Capitulorum epiſtolam fecerat legi ad ſuam Synodum. Contra iſtas igitùr Eutychetis calumnias Flavianus Pontificem inſtruit, exponit ejus manifeſtas hæreſes, repetit ſuæ Synodi de ipſo ſententiam, & ſupplicat confirmari, & publicari. Nempè poſt confirmatam iſtam ſententiam, & damnatum etiam à Pontifice Eutychetem, eſt facta iſthæc relatio.

Sola igitùr prior relatio, & adjuncta ipſi alia documenta Pontificem inſtruxerunt, ideòque ab ipſo meruerunt hoc Reſcriptum: "Lectis Dilectionis tuæ literis, quas miramur fuiſſe tam ſeras, & „Geſtorum Epiſcopalium ordine recenſito, tandem qu id apud vos „ſcandali contra integritatem fidei exortum fuiſſet, agnovimus. „Et quæ primò videbantur occulta, nunc nobis reſerata patue„runt. Quibus Eutyches, qui Presbyterii nomine honorabilis

„videbatur, multùm imprudens, & nimìs imperitus oſtenditur,
„ut etiam de ipſo dictum ſit â Propheta": Noluit intelligere, ut benè ageret. Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo. "Quid „autem iniquius, quàm impia ſapere, & ſapientioribus doctio„ribuſque non credere? Sed in hanc inſipientiam cadunt, qui cum „ad cognoſcendam veritatem aliquo impediuntur obſcuro, non „ad Propheticas voces, non ad Apoſtolicas literas, nec ad Evan„gelicas authoritates, ſed ad ſemetipſos recurrunt: Et ideò Magiſtri erroris exiſtunt, quia veritatis diſcipuli non fueré. Quam „enim eruditionem de ſacris novi & veteris Teſtamenti paginis „acquiſivit, qui ne ipſius quidem Symboli initia comprehendit? „Et quod per totum Mundum omnium Regenerandorum ore de„promitur, iſtius adhuc ſenis corde non capitur". S. Leo affirmat ab homine, licêt ſene, & Doctorem oſtentante, nec ipſum, quod etiam pueri intelligunt, Apoſtolicum capi Symbolum, ideòque longè minùs, quod ſemper buccinabat, Nicænum: Longè minùs ſacras literas. Eſſe ſenem imprudentem, imperitum, cerebroſum, inſipientem. Omnem S. Flaviani de ipſius errore ac perſona ſententiam confirmavit.

Hac de re eleganter in Chronico ſcribit Victor Epiſcopus Tononenſis: "Eutyches Presbyter & Archi-Mandrita cujusdam Mo„naſterii Conſtantinopolitani apparuit, qui ſui nominis hæreſim „condidit. Hìc enim Dominum noſtrum JESUM-CHRISTUM ſic „aſſerebat natum ex Maria ſemper Virgine Matre, ut nihil in eo „confiteretur humanæ naturæ. Qui Synodali invitatus colloquio „Conſtantinopoli congregato, cui S. præfuit Flavianus, ejuſdem „civitatis Epiſcopus, dum nollet Chriſtum in duabus confiteri na„turis poſt nativitatem ex Virgine, & nobis ſecundùm carnem „eſſe conſubſtantialem, damnationem cum errore proprio ſuſcepit, „quam S. Leo Romanus Antiſtes Apoſtolica authoritate firmavit". Proindè Eutyches & appellavit, & non appellavit ad ſolum S. Papam Leonem. Non appellavit in ipſo Synodali Judicio, nec item poſt ipſum ad aures Magnificentiſſimi Patritii. Appellavit autem poſtmodò per literas. Et quidem per formales libellos. De hiſcè ſcribit in Chronico Idatius Lemicenſis Epiſcopus: "De Galliis epiſtolæ „deferuntur Flaviani Epiſcopi ad Leonem Epiſcopum, miſſæ „cum ſcriptis Cyrilli Epiſcopi Alexandrini ad Neſtorium Conſtan„tinopolitanum, de Eutychete Ebionita hæretico, & Leonis Epi-

ſcopi

„ſcopi ad eundem Reſponsa. Quæ cum aliorum Epiſcoporum & „Geſtis & Scriptis per Eccleſias diriguntur". Quæ hæc Geſta & Scripta ? Certè non alia, quàm de cauſſa & Romana appellatione, Romanaque damnatione Eutychetis. Tantæ tunc certitudinis & authoritatis erant hæc in omni Gallia, ut per Eccleſias dirigerentur. Exiſtimo hæc facta ex magni Leonis Mandato poſt Epheſinum Latrocinium : Ut nempè Gallicana Eccleſia in antiqua fide contra iſtius Latrocinii authoritatem armaretur.

Compendio hæc omnia refert in Neſtorianæ ac Eutychianæ hæreſis Breviario Liberatus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus. Exponit Conſtantinopolitanam S. Flaviani Synodum, ac pergit : "Quibus Geſtis jungens epiſtolam ſuam venerabilis Flavianus Leoni „Papæ direxit, & quid in Concilio geſtum fuerat, allegavit fi„deliter. Et Eutyches de ſua damnatione Papæ Leoni ſcribens, „poſuit Edicta apud Conſtantinopolim, & injuſtitiam ſe fuiſſe „paſſum, Populum conteſtatus eſt. Leo verò direxit Flaviano „Tomum, ſanam Incarnationis Chriſti doctrinam continentem, „& mirificè perimentem Eutychetis aſſertiones. Eutyches verò „obtulit preces Imperatori, queſtus de falſitate Geſtorum, quaſi „aliqua à Notariis ſuperaddita fuiſſent, aliqua verò dicta, nec Ge„ſtis inſerta. Et poſtulavit, ut ſub præſentia Thalaſſii", Cæſa- Cap. 12.
ræenſis in Cappadocia "Epiſcopi, & Florentii Patritii rursùs in „Palatio, Flaviano occurrente, ipſum congregaretur Concilium, „& ex interrogatione perſonarum veritas panderetur". Exponit hoc examen, & pergit : "Poſteà expetivit Imperator à Flaviano fidei „ejus confeſſionem, manu ejus ſcriptam & ſubſcriptam. Scripſit „ergò Flavianus fidem ſuam manu propriâ, & Imperatori in hoc „themate direxit". Adducit Flaviani libellum, & adjungit : "Poſt„quàm ergò nihil probatum eſt Notariis de falſitate Geſtorum, „Eutyches petit Dioſcorum Alexandrinum Epiſcopum, ut quære„ret quæ de illo acta ſunt, & cauſſam examinaret. Agebat apud „Principem univerſalem fieri Synodum, ut probaretur juducium „Flaviani. Scripſit ergò Dioſcorus Theodoſio Imperatori, quia „aliam fieri Synodum generalem oportet. Et ut fieret, perſuaſit „Eutyches. Annuit Imperator. Et dirigens Sacram Dioſcoro in „Alexandriam, præcepit ut cum decem Metropolitanis Epiſcopis, „quos voluiſſet ipſe eligere, veniret Epheſum, & congregato „univerſali Concilio, Eutychetis cauſſam diſcuteret".

Non ſervat rerum ordinem. Etenim poſt S. Flaviani Synodum Eutyches ipſam ante omnia falſare ſtuduit, ideòque poſtulavit, ac impetravit memoratam reviſionem. Et quoniàm res non ſuccedebat ad votum, ſe appellâſſe eſt proteſtatus, atquè ità conatus eſt ſuſpendere judicium. Aſt probare non potuit, ideòque nec invenit fidem. Hinc novam formavit appellationem, non ad omnes Patriarchas, ſed ad ſolum Papam Leonem. Et mox tranſmiſit appellationis libellum, accuſatorium libellum Euſebii Dorylæenſis Epiſcopi, & plura inſtrumenta. Et Imperator Theodoſius ipſum potenter adjuvit ſuis ad Papam literis. Uerùm nec huic appellationi Flavianus detulit; aſſerens ſententiam tranſiiſſe in rem judicatam, & plura alia. Hinc Eutyches propoſuit libellos Conteſtatorios. Et denuò cum literis tranſmiſit ad Pontificem. Et à Theodoſio obtinuit ſuæ appellationi ſuſpenſivum effectum. His motus, & anxius Pontifex ſolatus eſt Eutychetem per ambigua & ad ipſum, & ad Principem Reſcripta, & S. Flavianum arguit de neglectu relationis. Hinc Flavianus ſtatim retulit. Et hujus rei conſcius Eutyches non quievit. Flavianum apud Principem traduxit de Neſtorio, & adeò impreſſit, ut optimus Antiſtes ſacrâ Juſſione compulſus fuerit propriâ manu ſcribere libellum fidei, atquè ità ſe de Neſtorio purgare. Dubitandum non eſt, quin hæc omnia retulerit ad Sedem Apoſtolicam. Quæ cœpit rem capere, & novum hæreſiarcham averſari. Quod ipſum reſcivit Eutyches. Hinc ſtatuit etiam à Papa appellandum ad Generale Concilium. Et de hoc momentoſo negotio conſulturus abiit Alexandriam ad ſibi fideliſſimum Dioſcorum. Quod ipſum apud Franciſcum Combefis ſcribit antiqua narratio de rebus Armeniæ: "Eutyches à S. „Flaviano damnatus, adit Dioſcorum, rogans ut petat ab Impera„tore Synodum celebrari Epheſi, quâ Flavianus condemnetur, ipſe „autem Eutyches Judicio abſolvatur. Dioſcorus autem atquè „Eutyches immani odio occupantur, haud ſecùs atquè corvus in „nemore, & nycticorax in petrinis ac ruderibus". Duæ hæ peſſimæ viperæ ibi conceperunt etiam Leonem Papam accuſandum de Neſtorio, ab ipſo appellandum ad Generalem Synodum, ſiſtendum ab ipſo jam cœptum impetum, ejus agendis capiſtrum inijciendum à Principe, ipſum excludendum à Præſidentia futuræ Synodi, & hanc devolvendam in Dioſcorum. Et omnia per Chryſaphium Eunuchum à ſimplici Theodoſio obtinuerunt.

De

De Romana Eutychetis appellatione dixit in Synodalium ſub S. Flaviano Actorum reviſione S. Seleucus, Amaſenus Epiſcopus, Heleno Ponti Metropolita: "Anticipans Reverendus Diaconus Eleuſinius „dixit libellum obtuliſſe ſancto Conventui Reverendiſſimum Archi-„Mandritam, in quo dicebat Expoſitionem fidei contineri. Quoniam „verò ante paucos dies literæ ſanctiſſimi Archi-Epiſcopi Romano-„rum inſinuatæ ſunt nobis, continentes quia queſtus eſt Reveren-„diſſimus Archi-Mandrita Eutyches, & appellavit in tempore exa-„minationis noſtram audientiam per dationem libelli. Et ideò poſt „damnationem eum Archi-Mandritam renominaverunt. Quomodò „nunc inſtans, & dicens de fide eſſe libellum, apud ſanctiſſimum „Epiſcopum Romanorum recuſationem in Synodo appellationem „nominavit? Et hinc doceri debetis, quoniam non in eiſdem per-„manet Reverendiſſimus Archi-Mandrita. Et poſtulo epiſtolam „prolatam relegi".

Diſcimus hinc varia. Primò, quod ante inchoatam hanc reviſionem Eutyches Romam appellarit; affirmans ſe in ipſa etiam Synodo appellaſſe. Et quidem per datos libellos. Se appellaſſe audientiam Romani Pontificis. Secundò, quod queſtus fuerit iſtum libellum fuiſſe rejectum à ſancto Flaviano, ideòque ipſum graviter accuſarit. Tertiò, quod ſanctus Leo hac de re ſcripſerit non ad ſolum Flavianum, ſed etiam ad omnem ejus Synodum. Hæ literæ perierunt. Quartò, quod Pontifex videatur appellationem admiſiſſe, & ipſi adſcripſiſſe ſuſpenſivum effectum. Hoc innuunt iſta verba: "Et ideò poſt dam-„nationem eum Archi-Mandritam renominaverunt". Utique Romani. Quintò addiſcimus, quod iſtum ipſum libellum, quem Eleuſinius, Eutychetis Monachus & Legatus, jam dicebat fuiſſe fidei, continentem Nicænum ac Epheſinum de fide Decretum, ipſe Eutyches in literis ad ſanctum Leonem ſcripſerit fuiſſe appellationis. Libelli hujus, quoniam à ſancto Flaviano nec admiſſus nec lectus fuerat, neſciebantur contenta: Hinc Eutyches apud Pontificem potuerat ſecurè mentiri. At ecce ejus Monachus in reviſione per imprudentem loquacitatem prodidit mendacium. Quarè ſanctus Seleucus meritò dixit ad omnem hunc Conventum: "Hinc doceri debetis, quoniam non in eiſdem per-„manet Reverendiſſimus Archi-Mandrita Eutyches". Et poſtulavit proferri epiſtolam, ac legi. An Eutychetis ad Leonem,

an Leonis epiſtolam ad Synodum, eſt ambiguum: Forſitan utramque. Utraque eſt perdita: Hinc plura ignoramus. Interim ſextò diſcimus fundamentum, ex quo Eutyches Pontifici ſcripſerit ſe ad ipſum in ipſa Synodo per libellum appellaſſe. Etenim ſine fuco mentiri fuiſſet in tanto Archi-Mandrita nimis impudens. Septimò diſcimus, quod hæc Romana appellatio aliquem temporis tractum habuerit, & varias ultrò citroque tranſmiſerit literas: Harum carentia facit, ut iſtius originem & decurſum diſtinctè ac plenè non ſciamus.

Certè oportet Eutychetem fuiſſe hominem inſigniter impudentem. Etenim in ſuæ, ad Epheſinum Latrocinium factæ, appellationis libello hæc poſuit: "Ego timens prævaricari pro-„latam definitionem à ſancta Synodo, quæ hìc Dei voluntate „priùs congregata eſt, & ea quæ definita erant de fide à ſan-„ctis Patribus, qui in Nicæa convenerunt, rogabam innoteſ-„cere S. veſtro Concilio, ut his quæ à vobis approbarentur, „acquieſcerem, paratus in his permanere. Et hoc dicenti, ſu-„bitò contra me, longè ante ſcripta, damnatio legebatur, nul-„lum verbum faciente de appellatione mea ad veſtram Sancti-„tatem Reverendiſſimo Epiſcopo Flaviano, neque meos eru-„beſcente canos", &c. Eam ipſam appellationem, quam ad & contra ſententiæ prolationem S. Leoni ſcripſerat à ſe factam ad Sedem Apoſtolicam, hìc dicit factam ad futurum generale Concilium. Utrobiquè impudenter mentitus. Audacia ſtupenda. At magis ſtupenda Epiſcoporum ignavia. Etenim libellum hunc legi audièrunt omnes illi Epiſcopi, qui in nupera Synodalium ſub S. Flaviano Actorum reviſione fuerant uno ore conteſtati ſe iſtius appellationis nihil prorsùs audiviſſe: Et in Epheſino Latrocinio nullus ad tanta mendacia vel verbulo interceſſit. Eutyches in ſuo ad Latrocinium libello addidit adversùs S. Flavianum: "In diverſis Oratoriis, memoriiſque Sanctorum, poſt ap-„pellationem fecit in me prolatam legi ſententiam. Et anathema-„tizabat me, & eos qui conveniebant ad me, & colloquebantur „mecum". Credo ita fuiſſe. Etenim S. Flavianus noverat appellationem eſſe mendacem, ac manifeſtè frivolam, ideòque & ſpernebat. Præſertim poſt acceptam, quam à Victore Tononenſi Epiſcopo laudari audivimus, Apoſtolicæ Sedis confirmationem.

CAPUT

CAPUT II.

Expediuntur aliquot quæſtiones circa Romanam Eutychetis appellationem.

PRima quæſtio eſt, An Eutyches ad Generalem Synodum appellaverit adversùs & poſt confirmatorium S. Leonis Judicium, an ante illud? Reſpondeo provocaſſe ante ipſum. Etenim famoſus, quem Leontius Scholaſticus Byzantinus in libro de Sectis rectè affirmat eſſe iſtud confirmatorium Judicium, magni Leonis Tomus eſt datus quinti ſæculi anno quadrageſimo nono, Idibus junii, id eſt, die decimâ tertiâ; at verò ejuſdem Pontificis, eodem anno die vigeſimâ quintâ Maij ſcripta ad Imperatorem Theodoſium, epiſtola habet inter cætera: "Quod ,,à me, atquè ab omnibus Catholicis Sacerdotibus Evangelicæ ,,fidei pietas defendatur, ſatis plenè ac lucidè literis meis, quas ad ,,Clementiam veſtram jam dudùm per famulum veſtrum Epiphanium Tribunum, qui pro hac cauſſa miſſus eſt, arbitror accepiſſe, ,,reſeratum eſt. Nec ambigi poteſt, hoc nos puriſſimè credere, ,,hoc conſtanter aſſerere, quod etiam venerandi Patres, quondam ,,apud Nicæam congregati, ſecundùm fidem ſymboli credendum ,,& confitendum ſacratiſſima authoritate ſanxerunt. Nos enim, ,,venerabilis Imperator, ſicut Neſtorii Dogma perverſum meritò ,,anathematizavimus, ità juſtè etiam horum impietatem, qui veritatem carnis noſtræ negant à domino JESU-CHRISTO ſuſceptam ,,eſſe, damnamus, Glorioſiſſime. Unde ſi Pietas veſtra ſuggeſtioni ,,& ſupplicationi noſtræ dignetur annuere, ut intra Italiam haberi ,,jubeatis Epiſcopale Concilium, citò auxiliante Domino poterunt ,,omnia ſcandala, quæ in perturbationem totius Eccleſiæ ſunt commota, reſecari, ut per univerſum Regnum veſtrum Catholicæ ,,fidei integritate ſervata, & pacem Chriſti manere, & veſtram ,,apud Deum gloriam creſceré gaudeamùs". Facinoroſus Eutyches ſtatim à ſua ad magnum Leonem interjecta appellatione jactavit

Act. 4.

Epiſt. 23.

generalem Synodum: Eam, ſi Pontifex Flaviani judicium non circumduceret, eſt comminatus. Nec ignorabat Flaviani ad Leonem verba: "Cauſſa eget ſolummodò veſtro ſolatio atquè defenſione, „quâ debeatis conſenſu proprio ad tranquillitatem, & pacem cuncta „perducere. Removebitur & Concilium, quod fieri divulgatur". Noverat verba niti firmis anchoris. Hinc ubi audivit Leonis animum averſum à ſuo dogmate, etiam adversùs ipſum interjecit appellationem, ſperans iſto obice ſententiam ſiſtere. Sperans illi iſtud ipſum ſuſpenſivi effectus capiſtrum per Principis authoritatem inijcere, quod violenter injecerat S. Flaviano. Quin immò ſperavit ipſum ab appellatæ Synodi Præſidentia excludere, atquè ità ipſam devolvere in Dioſcorum. Et obtinuit. Etenim Apoſtolici Legati in Epheſino Latrocinio ſunt paſſi iſtam injuriam, atquè Dioſcorus iſthìc egit omnia. Illæ ipſæ artes, quæ adversùs Flavianum, hæc obtinuerunt adversùs Leonem. Facinoroſus Turbo etiam Pontificem accuſavit de Neſtorio, & de neſcio quo adversùs fidem Nicænam. Notanda ſunt Pontificis verba: "Venerandi Patres „ſecundùm fidem ſymboli ſanxerunt". Utique Apoſtolici Symboli. Ipſum adversùs delirum hunc ſenem ſcribens Pontifex frequenter laudat. Orientalis Eccleſia poſt Nicænam Synodum delijt ſuis Competentibus Apoſtolicum, & cœpit tradere Symbolum Nicænum. At verò Romana Eccleſia ex cauſſis permanſit firma in ſua priori conſuetudine. Hoc videtur notâſſe Eutyches: Simplici Theodoſio impreſſiſſe, quod Romana Eccleſia non veneraretur Nicænum Symbolum, ideoque ejus dogma averſaretur. Hinc magnus Leo ad eundem Principem ſcribit, quod Nicæna Synodus credendum ſanxerit juxtà Apoſtolicum Symbolum: Quod ſuum ex Apoſtolico formârit. Quidquid ſit, & ſemetipſum, & Romanam Eccleſiam purgare debuit de Neſtorio, & ſcribere: "Nos, „venerabilis Imperator, Neſtorii dogma perverſum meritò anathe„matizavimus". Utiquè non ab heri, aut biduo, ſed ab exordio ſemper. Et ſupplicat jam addictam Eutycheti Synodum fieri in Italia. Non ſupplicat non fieri, ſed fieri intra Italiam. Quod nempè addictio eſſet firmiſſima. Supplicat in Italia fieri ex variis cauſſis. Ipſarum una fuit, quod iſthìc à præſidendi authoritate non poſſet excludi. Leo enim ex tunc noverat artes Dioſcori, atquè hujus Veteratoris. Et nullatenùs fuit exauditus. Hinc in data idibus Juniis epiſtola, quâ S. Flaviani Synodum plenè confirmavit,

mavit, ad finem hæc ponit: "Ad omnem cauſſam piè & fideliter Ep. 34. c. 6
„exequendam Fratres noſtros, Julium Epiſcopum, & Renatum
„Presbyterum Tituli S. Clementis, ſed & filium meum Hilarum
„Diaconum, vice noſtra direximus". Ad Epheſinam Synodum.

Quæſtio ſecunda eſt, Quomodò S. Leo poſt interjectam ab Eutychete, & generalis Synodi indictione ſtabilitam à Principe, appellationem potuerit, vel auſus fuerit procedere ad confirmandam S. Flaviani Synodum, & ad damnandum Eutychetem? Ad damnandam non ſolummodò doctrinam, ſed & perſonam? Reſpondeo Romani Pontificis authoritatem per interjectas ad generale Concilium appellationes nullatenùs ſuſpendi. Cauſſa dumtaxat devolvitur. Immò nec divolvitur, niſi ex Beneplacito Pontificis. Quarè in iſta Synodo ipſi permanent jus præſidendi, relatio, ſuffragii Prærogativa, aliaque omnia. Etenim Arelatenſi Synodo, quæ datum à Melchiade Pontifice in Donatiſtas judicium retractabat, pleno jure præſedit Legatio S. Sylveſtri. Et Sardicenſi Concilio, quod retractabat S. Athanaſii, & aliorum Orientalium Epiſcoporum factas à Julio Pontifice reveſtitiones, præſedit Hoſius Epiſcopus, Legatus ejuſdem Julii. Etiam Epheſina Synodus fuit retractatoria datæ à Celeſtino Pontifice in Neſtorium damnationis: Etenim & ipſe ab iſto judicio appellaverat. Et tamen præſedit per ejuſdem Pontificis vices S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Et primus articulus, quem diſcuſſit & caſtigavit Chalcedonenſis Synodus, fuit Epheſina Dioſcori audacia in Legatos S. Leonis. Et ipſi præſederunt magno huic Concilio, & illum ex invaſo Judicis Throno dejecerunt ad reos. Porrò magnus Leo, dum Eutychetis appellationem & ſacras Imperatoris Theodoſii juſſiones nihil moratus, conſtanter proceſſit in ejus dogma ac perſonam, ſecutus eſt regulam, ex qua poſtmodò magnus Gregorius, de Maximi Archi-Epiſcopi Salonitani cauſſa agens, ſcripſit ad Imperatricem Conſtantinam: "Priuſquàm hæc L. 4. ep. 34
„cognoſcantur, Sereniſſimus Dominus diſcurrente juſſione præcepit, ut Maximum venientem cum honore ſuſcipiam. Valdè
„grave eſt, ut vir, de quo tanta & talia nunciantur, cum ante
„requiri ac diſcuti debeat, honoretur. Et ſi Epiſcoporum cauſſæ
„mihi commiſſorum apud piiſſimos Dominos aliorum patrociniis
„diſponuntur, infelix ego, in Eccleſia iſta quid facio? Sed ut Epi-
„ſcopi mei me deſpiciant, & contra me refugium ad ſæculares
„Judices habeant; omnipotenti Deo gratias ago, peccatis meis deputo.

„deputo. Hoc tamen breviter ſuggero, quia aliquantùm exſpécto, „& ſi ad me venire diu diſtulerit, in eo exercere diſtrictionem „Canonicam nullo modo ceſſabo. In omnipotenti autem Domino „confido, quia longam Piiſſimis Dominis vitam tribuet, & nobis „ſub manu veſtra non ſecundùm peccata noſtra, ſed ſecundùm „gratiæ ſuæ dona diſponet". Magnus Leo cenſuit non craſtinandum, ſed Canonicam diſtrictionem ſtatim exercuit. Et ejus Factum Chalcedonenſis Synodus plenè comprobavit.

Quæſtio tertia eſt, Quomodò S. Flavianus in ſecunda ad S. Leonem epiſtola ſcribat Eutychetem in ſua contra Neſtorium pugna militaſſe pro Neſtorio, ac ejus impietatem confirmaſſe? Etenim Neſtorius & Eutyches adverſantur non minùs capitaliter, quàm Sabellius & Arius. Reſpondeo S. Flavianum ſcripſiſſe rectiſſima. Etenim palmare Eutychetis fundamentum fuit, quod natura & hypoſtaſis eſſent unum & idem. Subjunxit Dominum noſtrum Jesum Christum eſſe unicam hypoſtaſim, ac inde concluſit eſſe ſimiliter unicam naturam. At verò iſtud ipſum fuit palmare fundamentum Neſtorii. Etenim hic ſubjunxit Chriſtum Dominum eſſe duas naturas, ac inde concluſit eſſe duas, ſolâ authoritatis ac dignitatis communione conjunctas, hypoſtaſes ſeu perſonas. Quapropter Eutyches contra Neſtorium malè pugnando fortiſſimè pro ipſo militavit. Quod ipſum Neſtorius malè contra Apollinarium pugnando fecit pro Apollinario, ideoque & pro Eutychete. Eodem in luto hæſit Paulus Samoſatenſis, etiam Sabellius, atquè Arius. Ex iſto devio principio alter in Divina Majeſtate finxit tres naturas, alter abnegavit tres perſonas. Unde etiam ipſi & invicem hoſtiliſſimè invadunt, & invicem fortiſſimè ſtabiliunt. Proindè unicum devium principium nobis peperit quatuor peſſimas hæreſes, invicem pugnantes, & invicem adjuvantes. Videantur S. Anaſtaſius Sinaita in erudito opere contra Neſtorianos & Eutychianos, Ruſticus Romanæ Eccleſiæ Diaconus, Leontius Scholaſticus Byzantinus, & alii antiqui iſtarum hæreſion Impugnatores.

Quæſtio quarta eſt, Cur Eutyches in ſua, quam ad Florentii Patritii aures fecit, appellatione, exprimens Theſſalonicenſem Epiſcopum, omiſerit Patriarcham Antiochenum? Etenim Theſſalonicenſis Epiſcopus non erat Patriarcha. Immò nec Exarchus. Reſpondeo iſtius omiſſionis cauſſas rectè exponi à R. Patre Paſchaſio Queſnello. Palmarem rationem addiſcimus à Facundo Hermianenſi

nenſi Epiſcopo: "Venerabilis Domnus Antiochenus, ſui Deceſſoris L. 12. C. 5.
„Joannis, aliorumque præcedentium Collegarum ſententiam tenens,
„Eutychi Apollinaris Hæreſiarchæ impietatem renovare tentanti,
„& ob hoc Diodorum atquè Theodorum anathematizare præſu-
„menti, primus reſtitit, ad Imperatorem Theodoſium ſcribens".
Domnus id fecit Synodaliter. Synodalem epiſtolam nobis cuſto- L. 8. C. 5.
divit idem Facundus: "Veſtram docere cogimur Pietatem, quo-
„niàm Apollinaris Hæreſiarchæ impietatem Eutyches Presbyter re-
„novare pertentat, & Apoſtolicas labefactare doctrinas, Myſterii
„Incarnationis dogma corrumpens, & Divinitatem Unigeniti ac
„humanitatem vocans unam naturam, commixtionemque & con-
„fuſionem aſſerens factam, & ſalutarem paſſionem ipſi incommu-
„tabili Deitati adnectens, & hos qui columnæ veritatis, & pro-
„pugnatores pietatis fuerunt, & adversùs omnem hæreſim clarè
„virtutem exercuerunt, Diodorum & Theodorum anathematizare
„præſumit, & in hoc Apollinaris ſimilis vanitati".

Diſcordia videtur exordium duxiſſe ex Theodoreto Cyrenſi Epi-ſcopo, qui Antiochiæ ſub Joanne Patriarcha, ac ejus nepote & Succeſſore Domno egit omnia. Etiam S. Cyrillo poſt initam Eccleſiarum pacem, immò & poſt ejus mortem eſt hoſtiliter adver-ſatus. Præſertim poſtquàm apparere cœperunt prima Eutychianæ blaſphemiæ exordia. Apparuerunt ex perperàm intellectis S. Cyrilli Capitulis. Præſertim ex malè intellecta famóſa ejus propoſitione: "Chriſtus Dominus eſt una natura Dei verbi incarnata". Porrò Orientales Epiſcopi, dum cum S. Cyrillo ac ejus Diœceſi pacem inierunt, nullatenùs probârunt ejus Capitula, quin immò ſunt ſemper averſati. Præſertim Theodoretus perpetuum ac apertum etiam tunc indixit illis bellum, & pertinaciter accuſavit de hæreſi. Quidam exiſtimant, quod ſuos Dialogos adversùm illa ſcripſerit, & quod per Eraniſten intelligat S. Cyrillum. Quidquid ſit, illa damnavit, ac inſuper Domnum Patriarcham permovit ad eadem Synodaliter damnanda. Eundem, uti & ejus avunculum ac Præ-ceſſorem Joannem, induxit ad celebrandas aſſiduè Synodos, & in ipſis comprobanda opera Diodori Tarſenſis in prima Cilicia Archi-Epiſcopi, ac Theodori in ſecunda Cilicia Epiſcopi Mopſueſtienſis. Quæ omnia acerbiſſimè momorderunt non ſolùm Eutychetem, ſed etiam Dioſcorum Alexandriæ Patriarcham, & omnes ipſorum aſſe-clas. Hi enim S. Cyrilli Capitula venerabantur ut Spiritus ſancti

Dictamina; & Diodorum ac Theodorum averſabantur ut Neſtorianæ hæreſis fontes. Et certè Diodorus Theodorum, Theodorus docuerat Neſtorium,

Hæ igitùr diſcordię excitârunt tragœdiam, de qua Theodoretus ſcribit ad Euſebium Ancyræ Epiſcopum, Metropolitam primæ
Epiſt. 82. Galatiæ: "Sperabam me crebras hoc tempore Sanctitatis tuæ literas „accepturum. Manifeſtiſſimam quippè calumniam cum paſſi „eſſemus, Fraternâ egebamus conſolatione. Etenim qui Marcionis, „& Valentini, & Manetis, aliorumque Docitarum hæreſin hâc „noſtra tempeſtate renovant, ægrè ferentes hæreſim à me ſuam „apertè confutari, Imperatoris aures circumvenire conati ſunt, „hæreticos nos appellantes, & unicum Dominum noſtrum Jesum „Christum, Incarnatum Deum Verbum, in duos filios dividere „calumniantes". Et infra: "Iſti & Alexandriam contra nos con„citârunt, omnium auribus per dignos ipſis miniſtros ingerentes, „nos pro uno duos filios prædicare". Palàm agit in Factionem Eutychetis. Hæç omnes Orientales Epiſcopos, præſertim Theodoretum, oderat, ideoque & Conſtantinopoli apud Imperatorem Theodoſium, & Alexandriæ apud Dioſcorum Patriarcham clamabat illos Neſtorianos. Et quidem apud Principem "verbis ſuis, „ut ſperabant, non" ſtatim "perſuaſerunt". Nihilominùs Theodoretum cenſueruut quovis modo ſeparandum à ſuo Patriarcha Domno. Hinc ipſum accuſarunt turbulentiæ: "Eum Synodos „frequenter apud Antiochiam convocare,& ea re offendi nonnullos". Eum impetrarunt circumſcripto intra ſuam Cyrenſem civitatem exilio ligari. Ante damnationem Eutychetis. Hinc ille pergit: "Omnium Moderator non obſcurè oſtendit, quantam oppreſſorum „etiam in hac vita curam gerat. Nam cum quieti ageremus Patriæ „finibus circumſcripti, atquè Orientales omnes mœrerent, & in „acerbo luctu eſſent, ſed ſilere ob injectum metum cogerentur, „Dominus ipſe de cœlo proſpexit, & calumniæ Authorum calum„niam redarguit, atquè impiam illorum mentem patefecit". Per calumniæ authores omninò intelligit Eutychetem, & gratulatur illum nuperrimè fuiſſe detectum ab Euſebio Epiſcopo, & à ſancto Flaviano damnatum. Proindè Eutyches per Dioſcorum ac Chryſaphium Eunuchum fuit author iſtius in Theodoretum tragediæ.

Epiſt 83. Eutyches non fuit ſolus. Etenim Theodoretus ſcripſit etiam ad Patriarcham Dioſcorum: "Hæc ut ſcriberem, coactus ſum,
cum

„cum Sanctitatis Tuæ literas legiſſem ad Dei amantiſſimum, „Sanctiſſimumq; Archi-Epiſcopum Dominum Domnum ſcriptas „Hoc in illis enim continebatur inter cætera, quoſdam ad maxi„mam urbem, quæ à Sanctitate Tua regitur, cum veniſſent, „accuſaſſe nos quaſi in duos filios divideremus unum Dominum „Noſtrum JESUM-CHRISTUM. Idquè cum apud Antiochiam „diſſereremus, ubi multæ myriades Auditorum ad concionem „conveniunt". Dioſcorus aſſeruit Theodoretum feciſſe iſtud ipſum coram Domno, quod Dorotheus Martiano-Politanus Epiſcopus Conſtantinopoli fecerat coram Neſtorio. Et quidem in ſolemni adeò Populi Conventu, ut adeſſent multæ myriades Auditorum. Quarè rogavit compeſci, alioquin paſſurum quod paſſus fuerat Dorotheus. Etenim Dorotheus fuerat excluſus à pace inita inter Patriarchas Cyrillum ac Joannem. Dioſcorus minatus eſt etiam Theodoretum ab ipſa jam facta, uti ejus prævaricatorem, extrudendum. Hinc Theodoretus fuit compulſus facere, quod ſcribit ad ſanctum Flavianum Epiſcopum Conſtantinopolitanum: "Rati nos adjutorem & ſocium ad Epiſt. 85. „ea, quæ contra fidem Apoſtolicam moventur, habituros Deo „cariſſimum Alexandriæ Epiſcopum Dominum Dioſcorum, mi„ſimus unum ex Religioſiſſimis Presbyteris, prudentiâ inſig„nem cum literis Synodicis, Pietati ejus ſuggerentes, nos in „fœdere, quod ſub beatæ memoriæ Cyrillo initum eſt, per„manere, ſcriptamque ab eo epiſtolam amplecti". Notanda ſunt verba: "Cum literis Synodicis". Demonſtrant non ſolum Theodoretum, nec ſolum Patriarcham Domnum, ſed omnem Orientalem Synodum legâſſe, & iſta ſcripſiſſe ad Dioſcorum. Theodoretus pergit ad Flavianum: "Verùm abiens hinc quidam „illorum, qui contraria ſentiunt, & tumultus iſtos cient, cum „aliquos ibi decepiſſet, & ſexcentas contrà nos calumnias texuiſ„ſet, nefandas contra nos vociferationes ſuſcitavit. Deo autem „cariſſimus Epiſcopus Dioſcorus epiſtolam ad nos ſcripſit, quam „ab eo ſcriptam non decuit, qui ab univerſorum Deo didicerat „mendacii vocem non ſuſcipere. Fidem enim ijs habens, quæ „contra nos dicta fuerant, quaſi accuratè ſingula examinâſſet, „ac veritatem per tormenta expreſſiſſet, ità nos condemnavit. „Sed nos calumniam forti animo pertulimus, eique blandis literi „reſcripſimus, & Pietati ejus oſtendimus falſa eſſe hæc omnia nullum-

„nullumq; Deo cariſſimorum Orientis Epiſcoporum ab Apoſtolicis „dogmatibus diſſentire. Quod & Religioſiſſimis, qui ab eo vene„rant, Clericis ipsâ rerum experientiâ demonſtratum eſt. At ille „omnibus valere juſſis, & calumniantibus aures tradens, rem ag„greſſus eſt, quæ credi nullatenùs queat, niſi teſtem haberet Eccle„ſiam. Tulit enim illos, qui nobis anathema ſdicebant, ſurgenſque „& acclamans eorum voces confirmavit". Prima mali radix fuit Diodori ac Theodori cauſſa. Eam Domnus, ſui Anteceſſoris judicium ſecutus, cum Theodoreto ac omni ſua Diœceſi defendebat, Dioſcorus verò ac Eutyches, non dumtaxat Rabbulæ Edeſſeni & Melitinenſis Acacii, ſed etiam S.Cyrilli ac S.Procli tenentes veſtigia, atrociter anathematizabant. Cunctos eorum Patronos proclamabant Neſtorianos. Dioſcorus eò uſquè ſuæ iræ laxavit habenas, ut per neſcio quos Orientis transfugas juſſerit in plena ſua Synaxi cunctis iſtius Diœceſios Epiſcopis inclamari anathema, & ipſe acclamans confirmaverit. Eadem de re Theodoretus in ſuo Romanæ
Epiſt. 113. appellationis libello ſcripſit ad magnum Leonem: "Alexandrinus „Antiſtes anno etiam ſuperiore, cum eò profecti eſſent duo viri „Apollinaris morbo infecti, & calumnias in nos texuiſſent, „conſurgens in Eccleſia nos anathemate confixit". Dioſcorus eos accuſavit, quod violâſſent S. Cyrilli pacem, ac reſuſcitâſſent Neſtorium. Utiquè ex tunc habebat clandeſtina Pacta cum Eutychete. Et conjuncti hi Turbines Domnum ac omnem ejus Patriarchatum fecerunt adeò fœtere etiam apud Principem, ut
Epiſt. 95. ad Antiochum Præfectum ſcribat Theodoretus: "Magnos in „Eccleſiis fluctus excitârunt, qui contra nos calumnias commenti „ſunt. Qua de cauſſa & Deo cariſſimi Epiſcopi, & itinerum „longitudine, & virium infirmitate, & ſenili ætate contempta, „Gregibuſque ſuis ſine Paſtore deſtitutis, longam iſtam peregri„nationem ſuſceperunt, conflatum in nos mendacium refellere „properantes". In literis ad Celerinam Diaconam addit, quod
Epiſt 101. etiam "hyemis aſperitatem contempſerint". Nempè à Domno Patriarcha Legati Conſtantinopolim. Verùm doloſus Eutyches omnes illis obſeravit non ſolùm portas Palatii, ſed & rimas. Hæc Dioſcori in Domnum, Theodoretum, ac alios Orientis Epiſcopos inimicitia continet plura ſpectantia ad Eccleſiaſticam eruditionem, ideòque digna eſt ſuo tempore & loco enucleari. Hæc pauca demonſtrant cauſſam, ex qua Eutyches noluit ad Domnum ac ejus Concilium provocare.

In

In laudata ad S. Flavianum epiſtola Theodoretus adducit & aliam amaram radicem, quæ Dioſcorum momordit, ac impulit adversùs Domnum: "In Regia urbe congregati Beati Patres, cum „eis qui apud Nicæam convenerant conſpirantes, Diœceſes di„ſtinxerunt, & ſua unicuiquè Diœceſi adſignârunt, apertè inter„dicentes ex altera quemquàm Diœceſi alteram invadere, ſed „Alexandriæ Epiſcopum tantummodò res adminiſtrare Ægypti, „& ſua ſingulas Diœceſes. Dioſcorus verò legibus iſtis non vult „acquieſcere, ſed ſursùm ac deorsùm Beati Marci Sedem obten„dit. Idque cum manifeſtò intelligat Megalopolim Antiochiam „Beati Petri Sedem habere, qui Beati Marci Magiſter erat, ac „Apoſtolorum Chori Princeps & Coryphæus. Verùm nos Sedis „ſublimitatem novimus, nos verò ipſos agnoſcimus & metimur. „Humilitatem enim Apoſtolicam à principio didicimus. Tuam „porrò Sanctitatem obſecramus, ut nequè ſanctos Canones pro„culcatos deſpiciat, & ſanctæ fidei defenſionem alacri animo „ſuſcipiat. In hac namque poſitam habemus ſpem ſalutis, & „per eam nos veniam adepturos confidimus. Ut autem hoc quo„què Sanctitas tua non ignoret, ſcito Domine, hanc illum ad„versùm nos puſillanimitatem gerere, ex quo Synodicis veſtris „ſub beatæ memoriæ Proclo factis, ſanctorum Patrum regulis „inhærentes, adhæſimus. Ac de hoc nos ſemel atquè iterùm „increpaſſe, quaſi & Antiochenorum, ut ait, & Alexandrinorum „jura prodiderimus. Horum memor, tempuſque, ut ei viſum „eſt, nactus, inimicitias patefacit".

Conſtantinopolitana Synodus per ſuum ſecundum Canonem Epiſcopo Conſtantinopolitano dedit ſecundum in Eccleſia locum. Verùm nulla fuit facta executio: Nec ſub Nectario, nec ſub S. Joanne Chryſoſtomo, nec ſub aliis uſquè ad S. Proclum Succeſſoribus. Hic ergò executionem obtinuit ab Imperatore Theodoſio, atquè ità Synodicam ſuam miſit & Alexandriam & Antiochiam, mandans admitti Canonem & obſervari. S. Flavianus fuerat ſancti Procli Presbyter, ideòque omninò cooperatus. Et Domnus Antiochenus, ſub quibuſdam tamen conditionibus & Pactis, admiſit. Ejuſque Synodus comprobavit. Theodoretus jam dedit cauſſam: "Sedis ſublimitatem novimus, nos verò ipſos „cognoſcimus & metimur. Humilitatem enim Apoſtolicam à „principio didicimus". At verò Dioſcorus conſtantiſſimè noluit

acquieſcere, ſed "ſurſùm ac deorſùm Beati Marci Sedem obtendit".
Clamans ipſam nec per Conſtantinopolitanam Synodum, nec per ſacram Principis juſſionem potuiſſe, aut poſſe humiliari. Et Domnum ſemel atquè iterùm increpuit, quod non ſolius Antiochenæ, ſed etiam Alexandrinæ Cathedræ jura prodidiſſet. Hinc in ipſum, ac item in S. Flavianum concepit odium, dicens apud ſemetipſum: "Cum accepero tempus, ego juſtitias judicabo". Hoc autem tempus advenit, dum Domnus cœpit S. Cyrilli damnare Capitula, & Diodori ac Theodori dogmata & Scripta Synodaliter commendare. Omninò ante Eutychetis damnationem. Tunc ergò Dioſcorus Domnum, ac omnes ejus Epiſcopos damnavit de Neſtorio, ac ſolemniter anathematizavit.

Hinc intelliges Acta Chalcedonenſis Concilii. Dioſcorus in Epheſino Latrocinio primum invaſit locum, ſecundum Juliano Coenſi Epiſcopo, S. Leonis Papæ Legato, tertium Juvenali Hieroſolymæ Epiſcopo, quartum Domno Antiocheno, quintùm detulit S. Flaviano. Dum ergò hæc Chalcedone legerentur, Orientales Epiſcopi interceſſerunt, & clamarunt: "Flavianus in „proprio loco quarè non ſedit? Conſtantinopolitanum Epiſco„pum quarè quintum poſuerunt". Nempè Dioſcorus & Conſtantinopolitanum Canonem, & Principis juſſionem, & Procli cum Domno Pacta ſprevit: Obtinere voluit antiquam Eccleſiæ Hierarchiam. Et adversùs iſtam ejus fiduciam Orientales Epiſcopi, quoniàm Pacta iſta probaverant, conſurrexerunt. Et S. Paſchaſinus, Lilybeti Epiſcopus, Chalcedonenſis Synodi Apoſtolicus Præſes, illis favit: "Ecce nos, Deo volente, Dominum „Anatolium primum habemus, hi quintùm poſuerunt Beatum „Flavianum". Eſt admiranda interlocutio. Quoniàm certum eſt Paſchaſinum à S. Leone habuiſſe alia Mandata. Etiam Theodoretus non ſcripſit ex fide. Etenim Conſtantinopolitani Canonis non ſecundam, quam ſolam abjecit Dioſcorus, ſed primam tantummodò adduxit partem, Dioſcorum accuſans, quaſi ſe non contineret intra limites Ægyptiacæ Diœceſios. Deindè ſcripſit Canonem, quem impugnabat Dioſcorus, fuiſſe conformem Nicæno. Quæ omnia ſunt manifeſtò devia. Unde & magnus Leo iſta Domni ac Procli Pacta, licèt per Chalcedonenſem Synodum confirmata, circumduxit potentiſsimè, ac penitùs abolevit. Et ejus judicium Romana Eccleſia defendit, & cuſtodivit per multa ſæcula.

Porrò

Porrò S. Flavianum Dioſcorus & Eutyches oderant etiam ex alia cauſſa, quam edicit in Eccleſiaſtica hiſtoria Cardinalis Anaſtaſius, Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius: "Penès Alexandriam" promotus ad Epiſcopatum "Dioſcorus confeſtim Cyrilli cognatos „in primordiis ſuis devaſtat, & horum patrimonia deprædatur, „filium autem fratris ejus Athanaſium Presbyterum ſine culpa „depoſuit. Hæc autem faciebat rectæ Cyrilli fidei adverſatus, „cum eſſet hæreticus, & ex mollibus ungulis ea quæ ſunt Ori„genis ſentiret. Iraſcebatur autem & Flaviano, eò quod mo„dicum quid opis beati conferret Cyrilli cognatis. Cum autem „Chryſaphius, Theodoſii Imperatoris Eunuchus, eſſet impius, „videre non ferens Eccleſiarum concordiam, operam dabat ut „conturbaret eas, & diverſis modis agebat, ut Flavianum ab „Epiſcopatu depelleret, volens Eutychem quemdam, ſui ſen„ſus Archi-Mandritam, ad Epiſcopatum ejus provehere". Porrò Flavianum oderat, quod ei ob delatum, cui apud Principem cooperatus fuerat, Epiſcopatum Xenia poſtulanti noluiſſet impartiri pecuniam. Hæ igitur hominum inimicitiæ pepererunt Eccleſiæ fœdiſſimam hæreſim, devaſtatricem totius Orientalis Eccleſiæ. Propter ipſas Eutyches, Dioſcorus, Domnus, & plures alii ſeſe mutuò accuſarunt de hæreſi, & hæreſis tandem erupit. Hac igitur de cauſſa Eutyches nunquàm voluit ad Domnum provocare.

Quæſtio quinta eſt, Quare Eutyches in S. Flaviani Synodo, dum circa fidem diſcuteretur, dixerit: "Si præceperint mihi Patres, „Romanus & Alexandrinus, dico hoc ipſum? Cur Dioſcorum invocaverit pro ſuo dogmate, eſt manifeſtum ex jam dictis. Quæſtio eſt, cur etiam invocaverit S. Leonem? Deinde cur in ſua, quam Florentio Patritio ad aures dixit, appellatione adjunxerit Hieroſolymitanum Epiſcopum, ac Theſſalonicenſem? Reſpondeo Romanum fuiſſe invocatum, quod Hæreſiarcha ſciret circa Chriſtianam fidem nihil poſſe ſtabiliri ſine Epiſcopo Romanorum. Hominem inſuper animabant humaniſſimæ, ac nuperrimæ Pontificis ad ipſum literæ. Hieroſolymitanum credo invocatum ex arte. Etenim Juvenalis, tunc Epiſcopus, in Epheſina Synodo, dum ſuam aliquot Provinciarum, Antiocheno Patriarchatui ablatarum, rapinam firmare ſtuduit, graviter offenderat Antiochenam Eccleſiam: Et licèt iſthìc fuiſſet rejectus, permanebat in rapina. Hinc Eutyches ejus animum

ſperavit averſum à Domno, ideòque ſibi facilè inclinandum. An Anaſtaſium Theſſalonicenſem invocaverit, eſt incertum. Etiam in hoc articulo videtur per ſuum Monachum fuiſſe mentitus. Hoc fortiter ſuadent adducta ſuperiùs verba Magnificentiſſimi Florentii: "Turbâ factâ, & diſſoluto Conventu, Eutyches dixit ad me ſilen-„ter, appellans Romanum, & Ægyptium, & Hieroſolymitanum „Concilium". Quarè aut Eutyches non adjunxit Theſſalonicenſem, aut Florentius iſta verba non audivit. Certè audita non tacuiſſet.

CAPUT III.

Diſcutiuntur Aſſerta Petri de Marca circa Romanam Eutychetis appellationem.

Petrus de Marca in ſeptimo libro, licèt Romanas appellationes circà diſciplinæ quæſtiones tentet auferre, volens talia Provincialium Synodorum Judicia eſſe ſuprema, attamen ipſas admittit circa dogmaticas fidei quæſtiones, & adjungit cauſſam: " Quoniam conſervatio veræ „Religionis ſpectabat ad Sedem Apoſtolicam Ro-„mæ, hinc factum, ut quotiès Orientales Epiſcopi literas Epiſcopi „Romani in Orientem deferrent, in quibus contineretur eos in „communionem fuiſſe receptos, Sedibus ſuis reſtituerentur ab Epi-„ſcopis Catholicis, cujus rei exſtant exempla valdè illuſtria. Non „loquor de Athanaſio, aliiſque Orientis Epiſcopis, quorum ſupra „mentionem feci, quoniàm cauſſa eorum examinata fuit tanquàm „ad diſciplinam pertineret, tametſi fatendum eſt habitam quoquè „fuiſſe ab Occidentalibus rationem oppreſſionis, quam Epiſcopi illi „patiebantur ob cauſſam fidei. De Euſtatio Sebaſteno Epiſcopo „loquor, Flaviano, & Theodoreto". Hos profitetur ad Apoſtolicam appellaſſe Sedem, & ſecundùm Canones potuiſſe appellare. Certè Theodoretus affirmat etiam Julium Pontificem, dum ſancti Athanaſii & aliorum Orientalium Epiſcoporum appellationem admiſit & executus eſt, egiſſe ſecundùm Canones.

Cap. 6.

Interim præfatus Archi-Epiſcopus pergit: "Locum inter appel-„lationes ad Epiſcopum Romanum non tribuo ei, quæ ſub no-

mine

„mine Eutychetis circumfertur poſt damnationem ejus à Flaviano „Epiſcopo Conſtantinopolitano peractam, tametſi ea vulgò obtru„datur, quoties controverſiæ de cauſſa Religionis agitantur. No„lim tamen negare, quin Pontificem Romanum appellaverit, ſed „tamen contendo non ad ſolum Romanum Pontificem provocâſſe. „Exemplum hoc variis in locis Replicæ ſuæ laudat Illuſtriſſimus „Cardinalis Perronius, & appellationem illam Eutychetis probare „ſe putat authoritate epiſtolæ S. Leonis ad Flavianum", Adducit epiſtolæ verba, & proſequitur: "Verùm quia appellatio illa non „dicitur facta eſſe ad Apoſtolicam Sedem, ut probationem impleat „Perronius, addit authoritatem Flaviani, Leoni reſpondentis". Adducit ſuperiùs item laudata S. Flaviani veba, & pergit: "Sed „ex verbis illis colligi non poteſt appellatas non fuiſſe reliquas „Sedes. Sanè diſſimulanda non eſt veritas. Appellavit enim Eu„tyches Synodos, Romanam, Alexandrinam, Hieroſolymitanam, „& Theſſalonicenſem, ſed clanculùm, & in aurem Patritii Florentii, „poſt Judicium factum, & poſt ſolutam Synodum. Unde colli„guntur duæ egregiæ regulæ. Prima, cauſſam fidei, cum communis „ſit & generalis, judicandam eſſe à Synodis Eccleſiæ univerſæ, „præcipuè verò à Romana, quæ omnium prima eſt. Tùm de„poſitionem hæretici, quæ ſequitur ex deciſione fidei, definitivo „Decreto judicandam eſſe ab omnibus, ſi nova ſit hæreſis, nequè „hactenùs damnata fuerit ab Eccleſia. Secunda verò regula hæc „eſt, appellationes factas ad Patriarchas cenſeri etiam factas ad „eorum Synodos, ut conſtat ex formula appellationis Eutychetis. „Non appellavit autem ad Synodos Orientis, quod Patriarcha An„tiochenus ſubſcripſiſſet ſententiæ Flaviani: Et quod plures Me„tropolitani Diœceſion, Aſianæ, Ponticæ, & Thracicæ, adeſſent in „Concilio Conſtantinopolitano.

An Eutyches ad ſolum Leonem Pontificem appellaverit, aut non appellaverit, nihil facit ad dignitatem Sedis Apoſtolicæ. Satis eſt quod Petrus Archi-Epiſcopus confiteatur ipſum ſecundùm Canones potuiſſe appellare. Attamen quædam intermiſcet, quæ prætermitti non poſſint ſine examine. Intermiſcet errores. Primus eſt, quod Illuſtriſſimus Cardinalis Perronius Romanam Eutychetis appellationem non rectè probet ex magni Leonis epiſtola ad ſanctum Flavianum. Etenim Leonis verba ſunt luciſſima: "Accepimus „libellum Eutychetis Presbyteri, qui ſe queritur immeritò commu-

„nione privatum". Quem libellum, niſi appellatorium? Et per ipſum Eutyches omninò poſtulabat retractatorium Judicium, ideòq; & ſibi reſtitui ſui gradus communionem. Hinc Pontifici miſit etiam libellum Euſebii accuſatoris, aliaque documenta ad retractationem neceſſaria. Eadem de cauſſa S. Flaviano mandavit Pontifex, ut Synodalia Acta referret, unaque tranſmitteret aptam & idoneam perſonam.

Secundus error eſt, quod laudatus Cardinalis iſtam appellationem non rectè etiam probet ex S. Flaviani relatione, & Reſcripto ad Pontificem. Etenim S Flavianus per ea ipſa verba, quibus Eutychetem appellâſſe negat, appellâſſe confirmat. Quæſtio erat de duplici appellatione. Eutyches ſe, & quidem per libellum, affirmabat appellâſſe tempore Conſtantinopolitani Concilii, ſtatim à data ſententia, & jam denuò appellabat. Et denuò mittebat libellum, aliaque neceſſaria. Primus articulus erat ſplendidum mendacium: Secundus autem erat clara veritas, patens ad oculos. Proinde hanc poſteriorem appellationem nequaquàm negavit Flavianus, ſed ſtuduit evertere. Per tria principia. Primò per ſuæ ſententiæ tranſitum in rem judicatam. Secundò per caducum ipſius appellationis fundamentum. Eutyches enim non quaſi novam inchoabat appellationem, ſed aſſerebat ſe facere proſecutionem & introductionem illius, quam in ipſa Flaviani Synodo præſens per libellum fecerat, atquè ità mendacio deſtruebat ſemetipſum. Tertiò per evidentem caducitatem cauſæ. Flavianus aſſerebat dogma Eutychetis eſſe manifeſtam Apollinarii aut Valentini, in ipſo etiam Epheſino Concilio nuperrimè damnatam hæreſim, ideòque ipſi pœnitendum eſſe, non appellandum.

Ex quibus lucet, quod S. Flavianus, licèt contra Factum meritò contenderit, omninò tamen agnoverit Jus Romanæ appellationis. Nec enim ſcripſit iſtam refugii portam nemini patere, ſed dumtaxàt quod eam ſibi ipſi clauſiſſet Eutyches. Evangelicam iſtam portam eſt adeò veneratus, ut etiam ipſe poſtmodò in Epheſino Latrocinio fuerit ingreſſus, à Dioſcori, & omnis iſtius Factionis violentiâ appellans ad Romanam Eccleſiam. Porrò Eutyches ad Florentii Patritii aures fecit iſtud ipſum adversùs juſtiſſimam ſententiam, quod adversùs Theophili Alexandrini violentias fecit S. Joannes Chryſoſtomus, "conteſtans paratum ſe ad diluenda crimina, „& ad innocentiam declarandam coràm centum, vel mille Epiſcopis".

Ità

Ità ipſe ſcripſit ad S. Innocentium Pontificem. Omni homini familiare eſt, dum manifeſtam accipit injuriam, provocare ad totum Mundum, vel ad totam Eccleſiam. Ità igitur & Eutyches, ſancti Flaviani, cui ſe æmulum noverat, ideòque & ipſum ſibi talem ſuſpicabatur, ſententiâ percuſſus, per ſubitum impetum appellavit ad generalem totius Eccleſiæ Synodum, excludens tamen Patriarcham Domnum. Iſthæc appellandi forma operabatur illum ipſum effectum, quem hodiè operatur appellatio ad quemvìs competentem Judicem. Faciebat poteſtatem eligendi quodvìs Tribunal competens. At verò mille Epiſcopos, aut quamvìs generalem Synodum impetrare aut adunare fuit ſemper ſummi moliminis: Porrò Romanæ Eccleſiæ portus omnibus ſemper patuit. Hinc S. Joannes Chryſoſtomus ſuam appellationem coràm iſta ſola Sede introduxit, & apud ipſam ſolam eſt proſecutus. Iſtud ipſum fecit Eutyches, atquè ità manifeſtum eſt, quod Romam appellaverit. Et forſan ex imitatione S. Joannis. Nam omnem iſtam tragædiam propriis oculis conſpexerat.

Tertius Petri de Marcâ error eſt, quod cauſſæ fidei, dum nova eſt hæreſis, judicanda ac definienda ſit à Synodis univerſæ Eccleſiæ. Et quod ab eiſdem decernenda ſit depoſitio novi hæretici. Etenim Pauli Samoſatenſis, Montani, Novatiani, Apollinaris, Joviniani, Hèlvidii, Priſcilliani, Pelagii, & plurium aliorum novos errores ac perſonas damnavit ſola Romana Eccleſia, & omnis Chriſtianitas uſquè hodiè omni cum veneratione acquievit. Quartus error eſt, quod Eutychetis hæreſis fuerit nova. Etenim S Flavianus disertè ſcripſit ab ipſo reſuſcitari Apollinaris hæreſim, aut Valentini. Alii crediderunt innovari errorem Manichæi. Delirus enim ſenex neſciebat quìd diceret. Pertinaciter negabat duas naturas, ideòque cogebatur labi in aliquam vetuſtam hæreſim. Ejus Senſa inquirere non eſt hujus loci. Quintus error eſt, quod ad Patriarcham facta appellatio cenſeatur facta ad ejuſdem Synodum. Etenim cuncti Patriarchæ plurimas appellatas cauſſas retractarunt ac definierunt in Synodo ſolius ſuæ Provinciæ. Sunt plurima exempla. Nam & ad retractandam Eutychetis appellationem magnus Leo ne vel cogitavit convocare omnem Occidentis Eccleſiam. Quis unquàm Pontifex ad talem cauſſam evocavit Africanos Epiſcopos, aut Illyricianos? Quin & tales cauſſas quandòque deciderunt in ſuo Presbyterio. Sextus error eſt, quod duæ iſtæ regulæ rectè ſtatuantur

tuantur

tuantur ex Facto Eutychetis. Etenim Eutyches fuit imperitus Monachus, obnoxius parœmiæ: "Imperitia eſt mater audaciæ". Hinc ejus Facta fuerunt inepta ad ſtatuendas regulas. Septimus error eſt, quod Eutyches non appellaverit ad Orientales Synodos, quoniàm Patriarcha Antiochenus ſubſcripſiſſet ſententiæ Flaviani. Etenim Domnus iſti ſententiæ nunquàm ſubſcripſit. Neſcio quis codex poſſit circumſcripſiſſe Pariſienſem Archi-Epiſcopum. Octavus error eſt, quod Aſiatica, Pontica, ac Thracica Diœceſes tunc ſpectarent, aut unquàm ſpectaverint ad Synodos Orientis Olim fuerunt Autocephalæ. Porrò ad ipſas non provocavit Eutyches, quod eas tunc ſubjugâſſet Conſtantinopolitanus Epiſcopus, & compuliſſet ad ſuam Synodum.

CAPUT IV.

Diſcutiuntur quædam Aſſerta Reverendi Patris Paſchaſii Queſnelli.

PAſchaſius Queſnellus in Diſſertatione de cauſſa Eutychetis ad vigeſimam & vigeſimam primam ſancti Leonis epiſtolam agit Apologum ſui dilectiſſimi Petri de Marca adversùs Joannem David, Profitetur Romanas Orientalium Epiſcoporum & Clericorum appellationes eſſe excellentem Apoſtolicæ Sedis Prærogativam, & adjungit: "Abſit ut ego invideam, cujus potiùs Authoritatem, „Eminentiamquè, ſacroſanctis firmatam Canonibus, toto animo „tueri ac propugnare velim. Verùm ut immota & inconcuſſa „manent fundamenta vera, quibus Apoſtolici Primatus moles „incumbit, ſic per ſe ruere neceſſe eſt infirma illa; & fucata argu„menta, quibus præpoſtero quorundam ſtudio fulciri ſolet, quo„rum inanitatem quiſquis retegere ſatagit, is profectò non mi„nimam à Sede Apoſtolica gratiam inierit". Zeloſus Apoſtolicæ Sedis Dilector per Galliam, per Hiſpaniam, per Africam, per omnem Orientem quærit Romanæ appellationis, adeoque & Romani Primatus exempla, ac fundamenta, & non invenit, niſi infir-

ma, & fucata: Præpoſtera quorundam ſtudia, inania fulcimenta. Permittar uti verbis ſancti Cyrilli ad Patriarcham Neſtorium: "Ecquid nunc, obſecro, conſilii capiam? Namque à tua Pietate conſilium petere compellor". Certè opinabor, quod Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus iſtum Primatum non credat.

Hinc enim pergit: "Hoc igitur cenſeo nihil ex hac utraquè Leonis epiſtola haberi, quo validè comprobetur Romanum Pontificem ſeorſim, ac ſeparatim ab aliis Patriarchis, Majorumque Diœceſion Epiſcopis, ab Eutychete fuiſſe appellatum". Iſtud probat ex ſupra adductis Juliani Coenſis, & aliorum Epiſcoporum teſtimoniis, atquè adjungit: "Etſi autem falſum ſit Eutychetem appellâſſe, dum legeretur damnatio, veri tamen aliquid ex ejus mendacio elicimus. Dum enim ſuggerit Conſtantino Monacho verba, quæ appellationis ſuæ formulam continerent, non alia ſuggeſſiſſe credendus eſt vir ſagaciſſimus, quàm quibus appellatio concipi ſolita erat". Confirmat Petrum de Marca, qui ex clandeſtina, ac præcipitata Eutychetis appellatione vult colligi duas egregias totius Eccleſiæ directivas regulas. Inſuper ut Romanam Eccleſiam ſpoliet, Eutychetem transformat in virum ſagaciſſimum. Verùm longè aliis coloribus hominem exhibet S. Leo. In dogmaticis ad S, Flavianum literis ſcribit eſſe "multùm imprudentem, nimis imperitum", lapſum in inſipientiam. In literis ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem Epiſcopum appellat "imperitiſſimum ſenem". In literis ad S. Paſchaſinum Lilybeti Epiſcopum ſcribit eſſe "dementem, & hominem ſtultiſſimum". Et ecce, ut Romanæ Eccleſiæ Primatum arietare adjuvet, fucatur in virum ſagaciſſimum. Porrò Eutychetis appellatio fuit duplex, aut certè iterata. Quidquid fuerit, imperitus ſenex omnem & hæreſi & mendacio reddidit frivolam atquè inutilem.

Ep. 24. c. 1

Ep. 43. c. 1

Epiſt. 61. Cap. 1, 2.

De ipſa, poſt variè percuſſum Joannem David, Paſchaſius Queſnellus pergit: "Jam verò quod ad S. Flaviani verba attinet, & quæ verbis Conſtantini opponuntur, & in quibus præter unum Leonem nullus alius nominatur, ad quem Eutyches appellarit, non eſt operoſum reſpondere. Id enim non aliam ob cauſſam factum eſt, quàm quod ſolum Leonem tunc alloqueretur, eundemque ſolum nominaret Hæreſiarcha, cum ad eum ſcriberet", tanquàm per falſitatem mendacii ſubrepere ſe ſanctis Leonis auribus putans, "ut ſcribit ipſe Flavianus ad S. Leonem.

„Et quia inter Patriarchas ac Metropolitanos, ad quorum Con-
„cilium appellatum eſſe prædicabat, eminebat ſine controverſia,
„idque jure multiplici, S. Leo: Ut qui & Primatum in Eccleſia
„tenebat, & totius, ad quam appellabatur, Synodi caput erat".

Reſpondeo dandam eſſe rationem, ex qua Eutyches appellationem ſuam, quam ad tres Patriarchas interjecerat, introduxerit coram ſolo Papa Leone. Nec enim tunc poſtulavit generalem Synodum, ſed cum omnibus ſuæ appellationis Solemnibus proceſſit ad ſolum Papam. Etiam S. Flavianus nec de generalis Synodi neceſſitate, nec de invocatis pluribus Patriarchis, ſed interceſſit, & excepit de Eutychetis, qui ſe in ipſa Synodo per libellum provocâſſe allegârat, dumtaxat mendacio, & manifeſta hæreſi. Ex his ſolis principiis prætendit ſuum Synodale Judicium eſſe firmum, & non poſſe concuti. Similiter ipſe magnus Leo, poſt interjectam à ſuo etiam Tribunali appellationem, aſſiduè ad Imperatorem Theodoſium, ad Dominam Pulcheriam, & ad alios Imperii Primates clamavit huic quæſtioni non eſſe neceſſariam Oecumenicam Synodum, ideòque ſuam Sedem ſufficere. Et ante iſtam appellationem S. Flavianus ad ipſum ſcripſerat: "Sanctiſſime Pater, pro conſueta fiducia fi-
„ducialiter age, ſecundùm quod Sacerdotio competit. Decernere
„damnationem adversùs eum regulariter factam per propria Scripta
„dignare. Et confortare noſtri Imperatoris fidem. Cauſſa eget
„ſolummodò veſtro ſolatio, atque defenſione, quâ debeatis conſenſu
„proprio ad tranquillitatem, & pacem cuncta perducere. Sic hæreſis,
„& turbæ facillimè deſtruentur per veſtras ſacratiſſimas literas. Re-
„movebitur & Concilium, quod fieri divulgatur". Adeò Flavianus credebat Leoni ad iſtius cauſſæ retractationem non eſſe opus Oecumenica Synodo. Profitetur ſufficere ſolum Leonis Sacerdotium. Ab illo ſupplicabat decerni ſuum judicium fuiſſe regulariter factum. Hoc eſt, confirmari. Certè talia ad ullum Patriarcham nec ſcripſit, nec ſcribere potuit. Proindè hæc omnia fundantur non in Eutychetis ad ſolum Leonem alloquio, ſed in Leonis Sacerdotio: In ejus Romano Primatu.

Redeo ad Eutychetem. Cur ipſe appellationem, quam ad tres Patriarchas interjecerat, coram ſolo Leone ſtuduit introducere? Cur, dum Alexandriam acceſſit, non poſtulavit cauſſam ſuam retractari à Dioſcoro, ac ſibi per ipſum reddi communionem? Quare Dioſcorus iſtud non attentavit? Quia noverat Acta ſui Deceſſoris

Cyrilli

Cyrilli, qui graſſante Neſtorio, & per Dorotheum Martiano-Politanum Epiſcopum, coram ſe in plena Synaxi dicentem, "Si quis „Mariam Deiparam dixerit, anathema ſit", anathematizante omnem Eccleſiam, Conſtantinopolim ſcripſerat ad neſcio quem Amicum: "Quid vetabat & nos quoquè vocibus illius contraria ſcribere, „& dicere anathema, Si quis Mariam Deiparam eſſe negaverit? „Verùm id hactenùs propter illum facere nolui, ne ſint qui Epi- „ſcopum Alexandrinum, Ægyptiamvè Synodum anathematis ſen- „tentiam in Neſtorium tuliſſe dicant". Quod nempè Alexandrinus Patriarcha nihil poteſtatis habeat in Thracicam Diœceſim. Exſtat epiſtola in prima parte Epheſini Concilii. Dioſcorus item noverat Acta ſui Prædeceſſoris Theophili, qui ad S. Joannem Chryſoſtomum, ſuæ cauſſæ cognoſcendæ delegatum ab Imperatore Arcadio, ſcripſit: "Arbitror te non ignorare, quid præcipiant Nicæni Ca- „nones, ſancientes Epiſcopum non judicare cauſſam citrà terminos „ſuos. Si autem ignoras, diſce: Et libellos contra me ſuſcipere „deſine". Et S. Joannes acquievit. Et eâdem exceptione poſtmodò uſus fuit adversùs Theophili Attentata in Synodo ad Quercum. Iſta epiſtola exſtat in Dialogo Palladii Helenopolitani Epiſcopi cum Theodoro Diacono Romanæ Eccleſiæ. Similiter Eutyches noverat, & ipſis oculis viderat, quod laudatus Joannes ſuam ad mille Epiſcopos interjectam appellationem poſtmodò introduxerit coram ſolo Papa Innocentio. Etiam noverat, & viderat Patriarcham Neſtorium fuiſſe damnatum à ſolo Papa Celeſtino. Et damnatos ab ipſo Clericos ad hunc ſolum provocâſſe, & fuiſſe ſolemniter, ac plenè reparatos. Noverat Primatum Romanæ Eccleſiæ. Noverat & averſiſſimum Leonis à Neſtorio animum. Ad ejus enim, Archi-Diaconi tunc Romanæ Eccleſiæ, juſſum Joannes Caſſianus, Conſtantinopolitanæ olim Eccleſiæ ſub S. Joanne Chryſoſtomo Presbyter, compoſuerat ſeptem eruditiſſimos libros contra Neſtorium: Et propter ipſos Leo illum, à Semi-Pelagianis avulſum, reddiderat plenæ gratiæ Romanorum Pontificum. Eutyches item non dubitabat de S. Leonis in ſe benevolentia, Propter nuperas ad ſe literas. Etiam noverat generalem Synodum eſſe rem magni moliminis: Faciliorem invocari, quàm impetrari. Hæ igitur ſunt rationes, ob quas Eutyches debuit, ac maluit ſuam appellationem introducere ad Tribunal ſolius Leonis. Sperabat & ſe, & Flavianum ab ipſo tractandos, quomodò & Neſtorium, & damnatos ab ipſo Clericos Cap. 13.

tractari viderat à S. Celeſtino. Porrò Romanum Primatum profiteri oportet non verbo & lingua, ſed opere & veritate. Quid ſibi volunt hæc verba? "Leo eminebat ſine controverſia. Idque „jure multiplici. Tenebat Primatum Eccleſiæ. Erat caput totius „Synodi". Etenim ſi à Synodis ad Papam appellari non poſſit, & ipſe ſuper eas non habeat potentiam, eſt Primas & Caput ſine authoritate: Primas & Caput ſolo loco & honore. Et hoc eſt Dogma Euſebianæ Factionis, Photiani ſchiſmatis, & Marci Anthonii de Dominis.

Paſchaſius Queſnellus proſequitur: "Licet idem Pontifex totam „ad ſe cauſſam pertraxiſſe videatur, cum & de ſingulis inſtrui po-„ſtulat, & de Flaviani ſilentio conqueritur, non ità tamen eſt re „ipſa. Similiter enim aliorum Epiſcoporum quilibet, ad cujus ſen-„tentiam per appellationis libellum provocaretur, & de negotio „inſtrui poſtularet, & de ſilentio querelas moveret. Meritò ergò „& potiori jure totius Facti rationem ac notitiam volebat ſibi Leo „deferri. Et quidem primitùs: Utpotè Primati, cui de eo cum „cæteris, ac præ cæteris decernendum erat, ſi appellationi locus „dabatur". Quoniàm, "inquit ipſe Pontifex ad Flavianum", nos qui Sacerdotum Domini matura volumus eſſe judicia, nihil poſſumus, incognitis rebus, in cujuſquàm partis præjudicium definire, priuſquàm univerſa, quæ geſta ſunt, veraciter audiamus. "Hæc „verba ſunt hominis non ſibi uni jus ferendæ ſententiæ arrogantis, „ſed prudentis, oculati, æquiſſimique Judicis, qui ſuum, cauſâ „incognitâ, temerè nolit conferre ſuffragium. Sed quid ſolvendis „hujuſmodi argumentis ex ipſo Leone petitis tempus terimus? Non „quærimus in hac præſenti cauſſa, an Leo ſibi Prærogativam illam „vindicarit, ſed utrum de Facto Eutyches appellarit? Et utrum „ad ſolum Romanum Pontificem? Quod quidem ſi egiſſet, ut „actum eſſe ab eo exiſtimavit S. Leo ex ejus callido mendacique „libello, non eſſet quod miraremur Eutychetem Romanam Sedem „appellantem à Romano Pontifice ultrò eſſe ſuſceptum: Præſertim „cum de Nicæna fide agi videretur, cui tam Eutyches ipſe, quàm „ejus Accuſator, ſe indivulsè profitebatur inhærere. Romani enim „Præſulis, tanquàm Capitis Epiſcopalis Coronæ, hæ ſunt præcipuæ „partes, ut è prima Cathedra, tanquàm è ſpecula, confirmationi „Canonum invigilet, fideique Catholicæ cuſtodem agat".

Errores varii. Primus eſt, quod S. Leo totam cauſſam ad ſe-

non

non pertraxerit. Etenim appellatorio Eutychetis, & accuſatorio Euſebii libello, aliiſque per Eutychetem adjunctis cauſſæ documentis non contentus Flavianum arguit de non facta relatione, ipſamque juſſit mox fieri, & ſimul tranſmitti idoneam perſonam. Utiquè Reſponſalem in retractatorio judicio. Secundus error eſt, quod etiam alii Epiſcopi potuerint ab Eutychete per appellationis libellum invocari. Etenim doceri velim exemplum, in quo damnatus à ſua Synodo Epiſcopus provocarit non ad Papam, ſed ad alium Metropolitam, aut Patriarcham. Exemplum, in quo quis Patriarcha alieni Diœceſani appellationem admiſerit, retractarit, definiverit. Tertius error eſt, quod aliorum Epiſcoporum quilibet, dum per appellationem invocatur, poſſit poſtulare inſtructionem cauſſę, ac de relationis ſilentio movere querelas. Palam hoc demonſtrat ipſe Hæreſiarcha Neſtorius, quem Julianus Eclanenſis, aliiquè iſtius fæcis per Romanam Eccleſiam degradati, ac extra Italiam proſcripti Epiſcopi invocabant aſſiduis gemitibus ac fletibus, jurantes ſe temporibus Chriſtianis pati perſecutionem, atquè injuriam. Erat Regiæ civitatis Epiſcopus, ideòque ex officio debebat omnem advenam Epiſcopum introducere ad Principem, & ante introductionem diſcutere perſonam & cauſſam. Proindè habebat aliquid juris, ex quo poſtularet de Juliano, & aſſeclis inſtrui. Et tamen literis, per quas à Celeſtino Pontifice doceri ſupplicabat, adjunxit: "Rebus oſtendimus, quia Fraterno amore negotium „eorum noſſe cupimus, non deſiderio curioſitatis importunæ". Et in alia epiſtola: "Conſidera quid pati neceſſe ſit" Regiæ civitatis Epiſcopum, "ſi negotium prædictorum virorum neſciat, timeatque „nimis, ne additamentum hæreticorum per ignorantiam faciat. „Unde rogò, ut undiquè ſtudioſum ſit ſanctæ animæ tuæ donare „notitiam prædictorum virorum, maximè cum literarum ſequeſter „Valerius Cubicularius poſſit Beatitudini tuæ per ſe exponere eorū „moleſtias". Non jubet, non expoſtulat, ſed humillimè ſupplicat, altèque clamat nullam ſibi poſſe de relationis ſilentio eſſe querelam. Inſuper ſtudioſè ſe purgat de curioſitate. Quæ omnia longè fortiori jure cadunt in aliarum, etiam Patriarchalium, Eccleſiarum Epiſcopos. Etenim Apoſtolica traditio ad nullam Eccleſiam ab omnibus ſub cœlo aliis referri juſſit, niſi ad ſolam Romanam. Aliam Hierarchiam in Chriſti Eccleſia uſquè huc non vidimus. Iſthęc fabella, niſi mea peccata faciant me mente cœcum, omnes Epiſcopos pa-

lam facit æquales, & nos cogit ad Marcum Anthonium de Dominis.

Quartus error eſt, quod S. Leo non ſolus, ſed cum cæteris Patriarchis, ac Epiſcopis debuerit hanc cauſſam retractare, ac definire. Etenim heſterna tunc, quæ omnis ſub cœlo comprobavit Eccleſia, S. Celeſtini Pontificis adversùs Neſtorium Acta demonſtrant, & clamant oppoſitum. Poſt acceptas Hæreſiarchæ Exegeſes, ejuſdemque ac item S. Cyrilli de ipſo literas, laudatus Pontifex Cyrillo reſcripſit : "Quamobrèm noſtræ Sedis au„thoritate adſcita, noſtrâque vice, & loco cum poteſtate uſus, „ejuſmodi non abſquè requiſita ſeveritate ſententiam exequèris. „Nempè ut niſi decem dierum intervallo, ab hujus noſtræ ad„monitionis die numerandorum, nefariam doctrinam ſuam con„ceptis verbis anathematizet, illicò Sanctitas tua illi Eccleſiæ „proſpiciat". Utiquè procedendo ad creationem novi Epiſcopi. Notanda ſunt verba : "Noſtræ Sedis authoritate. Noſtra vice „& loco cum poteſtate". Celeſtinus iſta fecit ad has Synodales preces S. Cyrilli : "Non priùs Neſtorii commûnionem palàm „apertèque deſeruimus, quàm hæc ipſa Pietati tuæ indicaremus. „Digneris proindè quid hinc ſentias perſcribere. Quò liquidò „nobis conſtet, an communicare nos cum illo oporteat, an „verò ei denunciare, neminem cum eo communicare, qui „ejuſmodi erroneam doctrinam fovet, ac prædicat. Porrò tuæ „Integritatis mens, & ſuper hac re ſententia piiſſimis, ac Deo „devotiſſimis Macedoniæ Epiſcopis, necnon totius Orientis „Antiſtitibus perſpicuè per literas exponi debet. Ut omnes „uno animo in una ſententia perſiſtant, rectæque fidei, quæ „jam impugnatur, opem ferant". Non agit de judiciali damnatione, ſed de ſola deſertione communionis : Et tam ipſe, quàm ejus Synodus tantam Apoſtolicæ Sedi deferunt reverentiam, ut nec hanc inchoare præſumpſerint, aut præſumant, niſi ex ejus Judicio. Et ſpondent non ſolùm ſeſe, ſed inſuper Macedoniæ Epiſcopos, ac omnem Orientis Patriarchatum iſti Judicio promptè parituros. Hinc ſuis literis Papa ſubjunxit : "Ea„dem hæc ad ſanctos quoque Fratres, & Co-Epiſcopos noſtros, „Joannem Antiochenum, Ruſum Theſſalonicenſem, Juvena„lem Hieroſolymitanum, & Flavianum Philippenſem, perſcri„pſimus, quo noſtra, immò Domini noſtri Jesu-Christi ſententia

„tentia pluribus de eo ſit manifeſta". Epiſtola inſuper habet hanc ſubnotationem: "Hæc epiſtola in Synodo Epheſina lecta „eſt poſt depoſitiones contra epiſtolam Neſtorii factas. Quæ „& relata eſt in Commentarios". Utpotè probata per omnem Synodum. Ex quibus patentiſſimè lucet, quod omnis tunc ſub cœlo Eccleſia firmiſſimè crediderit, ac docuerit Apoſtolicæ Sedi eſſe plenam authoritatem, ex qua poſſit ſola ſine generali Synodo damnare novas hæreſes, & ipſarum Authores, licèt Patriarchas, degradare. Etiam in prima inſtantia. Quantò magis in retractatorio Judicio? Quarè notanda ſunt hæc Paſchaſii Queſnelli verba; " Si appellationi locus dabatur". Videntur edicere, quod Magnus Leo ne quidem appellationis merita ſolus diſcutere, & ipſam admittere potuerit, longè minùs retractare, ac definire. Verùm longè aliud ſenſit magnus Leo. Diſcuſſit, ac definivit omnia per ſuum Dogmaticum Tomum, quem veneratur omnis ſub cœlo Eccleſia. Et quis dicat laudata ejus ad Flavianum verba eſſe hominis ſibi ſoli non adſcribentis jus ferendæ ſententiæ? Certè oporteret de iſtiuſmodi nugamentis pudefieri. Porrò libenter fateor parùm referre, an Eutyches Romam appellaverit. Paſchaſius Queſnellus candidè profiteatur iſtam Romanæ Eccleſiæ dignitatem, & libens tacuero de Eutychete.

Non libet inania verba deſcribere. Adducam ſola detegendis erroribus neceſſaria. Paſchaſius itàque Queſnellus de facta tandem per ſanctum Flavianum ad Pontificem relatione, & tranſmiſſis Synodalibus circa Eutychetem Actis plurima loquitur & quærit: "Sed quo fine, quo conſilio? An ut relationis neceſſariæ debitum perſolveret? Hoc ex ejus verbis non elucet. Et „quidem etſi hoc in majoribus cauſis, qualis eſt cauſſa Hære„ſiarchæ, novum errorem per Eccleſiam ſpargentis, præſtari „ſolitum eſſet ab Epiſcopis, neceſſe tamen non erat, cum de „aliquo, ſeu Laico, ſeu Clerico, non novæ hæreſis Authore, „ſed antiquæ, jamque proſcriptæ Propagatore agebatur, qualis „tunc exiſtimabatur Eutyches, & poſtmodùm etiam à Leone „appellatus eſt". Affirmat Flavianum non debuiſſe referre, ideoque immeritò fuiſſe à Pontifice reprehenſum de negligentia. Eò quod Eutychetis hæreſis eſſet, aut certè tunc crederetur eſſe antiqua, per Conſtantinopolitanam Synodum damnata in Apollinario.

Reſpon-

Reſpondeo Apoſtolicam, à Sardicenſi Synodo ſtabilitam, Romanæ Relationis conſuetudinem fuiſſe ſemper longè aliter intellectam ob omni Eccleſia. Etenim de S. Theodoto, Patriarcha Antiocheno, Pelagianam hæreſim jam ſæpiùs damnatam denuò damnante, ſcribit in Commonitorio ſuper Celeſtii nomine Marius Mercator: "Pelagius poſtmodùm evidenter deprehenſus, ,,inſiſtentibus Accuſatoribus, à poſteriori Synodo, cui ſanctæ me- ,,moriæ Theodotus Antiochiæ præſedit Epiſcopus, atquè detectus, ,,à ſanctis quoque & Venerabilibus Hieroſolymorum locis eſt de- ,,turbatus. Quod ejuſdem ſancti Theodoti ad Reverendiſſimum ,,Urbis Romæ Epiſcopum, & ſanctæ recordationis Praylii Hiero- ,,ſolymitani Epiſcopi miſſa Scripta teſtantur, quorum exempla- ,,ria ad documentum habemus in manibus". De eodem Pelagio, ac ejus præſertim diſcipulo Celeſtio, ad Neſtorium Patriarcham Conſtantinopolitanum, qui de ipſorum cauſſa rogaverat inſtrui, reſcripſit ſanctus Papa Celeſtinus: "Cur ea, quæ in hos tunc ,,ſunt acta, quæruntur, cum certum ſit illinc ad nos à Catholico ,,tunc Antiſtite Attico Geſta directa"? Pelagiana hæreſis erat tunc omninò damnata. Exſtat epiſtola in prima parte Epheſini Concilii. In literis ad Orientales Epiſcopos ſanctus Papa Gelaſius multis demonſtrat omnes Epiſcoporum, etiam ob antiquam, ac damnatam hæreſim damnationes debere, ac ſemper debuiſſe referri Romam, & adjungit: "Quos ſi à fide integra, communioneque ,,Càtholica putaretis errare, ad Apoſtolicam Sedem, ſe- ,,cundùm Scita Majorum, & ſicut ſemper factum eſt, referre de- ,,buiſtis, ſicut de Petro Alexandrino, vel de Antiocheno Petro, ,,de Joanne, & Paulo, feciſſe monſtratur Acacius". Conſtantinopolitanus Epiſcopus, qui adhuc Orthodoxus Petri Mogi, & Petri Cnaphei, aliorumque ob jam pridem à Chalcedonenſi Synodo damnatam hæreſim Epiſcoporum damnationem retulerat ad Sedem Apoſtolicam. Secundûm Scita Majorum. Et ſicut ſemper fuerat factum. Et in literis ad Dardaniæ Epiſcopos laudat, quod idem Catholicus adhuc Acacius omnia Imperatoris Baſiliſci pro Eutychiana Hæreſi tentamina Sedi Apoſtolicæ retuliſſet. Et affirmat ſic oportuiſſe. In prioribus literis adjungit rationem: "Cum ,,novæ cauſſæ, & nova rerum facies apparerent". Prior poſt Theodoſiani Codicis appendicem, poſterior epiſtola exſtat in antiquo Canonum Codice Romanæ Eccleſiæ.

At

At verò quis neſciat, quod Eutyches Apollinarii erroribus dederit novam faciem? Quin immò eructavit nova additamenta, quæ vicinam quidem, diverſam tamen fecerunt hæreſim ab erroribus Apollinarii. Homo imperitus neſcivit quid garriret. Non ipſe, ſed ejus Sectatores quid ſimile fecerunt circà Apollinarium, quale quid fecit Neſtorius circà Paulum Samoſatenum. Euſebius Scholaſticus, qui poſtmodò fuit Dorylæi Epiſcopus, adversùs Neſtorium, apertâ jam facie inſanientem, Conſtantinopoli poſ it Conteſtatorium libellum, in quo aſſeruit, ac demonſtrare ſtuduit ipſum per omnia errare cum præfato Paulo. Quod ipſum ſenſerunt plures alii. At verò de Romana S. Celeſtini adversùs Neſtorium Synodo ſcribit ad Joannem Antiochiæ Patriarcham S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus: "Synodus palàm aſſeruit Neſtorium „novam, eamque perverſiſſimam, & à nullo veterum hæretico„rum anteà unquàm excogitatam hæreſim eſſe molitum". Epiſtola Cap. 21. exſtat in prima parte Epheſini Concilii. At verò longè major eſt diſtantia inter Apollinarium & Eutychetem, quàm ſit inter Paulum & Neſtorium.

Quidquid ſit, non ſoli novarum hæreſion Authores, ſed etiam vetuſtarum, jam extinctarum, Reſuſcitatores ſunt omninò, etiam ſecundùm iſtam Paſchaſii Queſnelli caducam regulam, referendi ad Sedem Apoſtolicam. Porrò de Apollinarii Secta ſcribit in Eccleſiaſtica Hiſtoria Theodoretus: "Antiochiæ Domino Alexandro", L. 5. C. 36. qui Euſtatianum, id eſt, ex Ariana contrà ſanctum Patriarcham Euſtatium rebellione natum ſchiſma extinxerat, "vitâ defuncto, „Theodotus, continentię velut margarita, Eccleſiæ Præſulatum „obtinuit. Vir manſuetudine inſignis, & accuratâ vitæ inſtitutione „egregiè exornatus. Qui Sectam Apollinarem, oratam ut ſe cum „reliquo Chriſti grege jungeret, cæteris Eccleſiæ Ovibus aggregavit". Eutyches igitur, licèt novam forſitan non excitarit, tamen antiquam, plenè ſepultam, ac redactam in cineres, reſuſcitavit ac reformavit hæreſim, ideòque ipſum omnis ſemper Eccleſia numeravit inter Hæreſiarchas. Et vix ulla hæreſis itâ turbavit & maculavit Eccleſias. S. Anaſtaſius Sinaita rectè affirmat fuiſſe beſtiam decicornem, cujus unumquodque caput fuit venenoſiſſima hydra.

Quid opus multis? Licèt Imperator Theodoſius fuerit ſcientiâ modicus, ejus tamen Secretàrii, & publicarum rerum Geſtores fuerunt peritiſſimi. Non ſolarum legum, ſed etiam ſacrorum

 Cano-

Canonum. Et hi judicârunt Eutychetis cauſſam referendam Sedi Apoſtolicæ : Et Dominum ſuum permoverunt ad referendum. Et ipſe S. Leo Flaviano non ſupplicavit, nec ſe excuſavit de curioſitate, uti de Pelagianorum Actis inſtructionem poſtulans fecit apud Celeſtinum Neſtorius, ſed ex ſancti Petri Apoſtoli privilegio, ac ſui Primatus authoritate ſcripſit : "Facti tui noſſe volumns ra„tionem, & uſquè ad noſtram notitiam cuncta deferri". Et iterùm: "Fraternitas tua per idoneam maximè, aptamque perſonam nobis „Relatione ſignificet, quid contrà antiquam fidem novitatis emer„ſerit, quod ſeveriori ſententia dignum fuerit vindicari". Et rursùs : "Quia Dilectio tua de tanta cauſſa nos videt neceſſariò „eſſe ſollicitos, quam pleniſſimè, & lucidè univerſa nobis, quod „anteà facere debuit, indicare feſtinet". Et in literis ad Imperatorem Theodoſium : "Ad Fratrem Flavianum Epiſcopum literas „dedi, quibus mihi diſplicere cognoſceret, quod ea quæ in tanta „cauſſa geſta fuerant, etiam nunc ſilentio reticeret, cum ſtudiosè debuerit primitùs nobis cuncta reſerare". Primitùs : Statim poſt Epiſcopale Judicium. Non dumtaxat ante Principem, ſed etiam ante appellantem Eutychetem. Juxtà Canones Sardicenſes. Quis non videat hæc eſſe verba Exarchi ad Subditum? Quis dubitare poſſit ab eis urgeri Relationis debitum, ac rigidiſſimam obligationem? Audi cauſſam : "Quoniàm nos, qui Sacerdotum Domini matura „volumus eſſe judicia, nihil poſſumus, incognitis rebus, in cujuſ„quàm partis præjudicium definire, priuſquàm univerſa, quæ ge„ſta ſunt, audiamus". Paſchaſius Queſnellus commentatur : "Hæc „verba ſunt hominis non ſibi-uni jus omne ferendæ ſententiæ „arrogantis, ſed prudentis, oculati, æquiſſimique Judicis, qui „ſuum, cauſâ incognitâ, temerè nolit conferre ſuffragium". Nugamenta. Pontifex palàm dicit ſe ſolum velle audire, judicare, ac definire. Nec enim ad generalem Synodum, in qua Relationem cum ſuffragii Prærogativa Pontifex habet, ſed ad ſolam Apoſtolicam Sedem Eutyches tunc appellabat, ideòque Pontifex in ſolo ſuo Presbyterio, aut certè in ſola ſuæ Provinciæ Synodo poterat cauſſam audire, & definire.

P.Queſnellus pergit: "Fortè ſcripſit ad Leonem Flavianus eiq; Acta „adversùs Eutychen tranſmiſit, ut ab eo confirmationis robur accipe„rent? At de hoc ne apex quidem conſpicitur". Et ſupra : "Cenſuitnè „Flavianus Concilii ſui de Eutyche ſententiam ad Leonem mittendam,

neceſ-

„neceſſumvè eſſe, ut ſi ab eo comprobaretur, maneret; ſi repro-„baretur, evaneſceret? Nihil certè tale apparet in utraque ejus „epiſtola. Nihil ab eodem actum legitur, quod huic opinioni „vel minimùm ſuffragetur". Et probat hæc ex S. Flaviani epiſtola: "Geſta, quæ dudùm de Eutyche confecta ſunt, miſimus ad veſtram „Beatitudinem, in quibus eum de talibus convictum, & à Pres-„byterio, & à Monaſterii adminiſtratione, & à communione noſtra „abjecimus, ut Sanctitas veſtra cognoſcens quæ circà illum acta „ſunt, omnibus Epiſcopis ſub Beatitudine veſtra degentibus mani-„feſtare dignetur illius impietatem. Ne neſcientes aliqui quid ille „ſenſerit, & de quibus convictus, quaſi cum conſorte fidei, vel „per literas, vel per aliquod aliud commercium agere videantur". Et concludit: "Res plana eſt, nec Interprete indigens. Decre-„toriam quippè noverat Concilii Conſtantinopolitani, cui præfue-„rat, ſententiam, nec operoſa inquiſitione opùs eſſe, cùm decla-„randum tantùm eſſet, homuncionem iſtum, impia Apollinaris „& Valentini dogmata, & in Oecumenica jam dudùm Synodo „damnata renovantem, à communione Eccleſię, & miniſterio eſſe „ſegregatum".

Reſpondeo dolendum eſſe, quod Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus in tanti momenti articulo non agat ex fide, ſed Lectoris ſimplicitatem ſtudeat circumſcribere. Niſi tamen ipſe ſit circum-ſcriptus. Etenim habemus duas S. Flaviani ad magnum Leonem epiſtolas: Et utraquè eſt ſuo tempori aſſignanda. Poſterior, cujus hic verba laudantur, ſcripta eſt poſt retractatum, & confirmatum ſancti Flaviani à Pontifice judicium, ideòque confirmationem non ſupplicat, ſed executionem. Supplicat ſuper Eutychetis nomine, & ſuper ſuo circà ipſum jam confirmato judicio fieri Tractoriam, & dirigi ad omnes Eccleſias Romani Patriarchatus. Prior epi-ſtola ſeu Relatio omninò ſupplicavit confirmationem. Verba ſunt plana, & non indigentia Interprete: "Commotus itàque, Sanctiſſi-„me Pater, in his omnibus, quæ ab Eutyche præſumpta ſunt, „& ob ea quæ in nos, & ſanctiſſimam Eccleſiam facta ſunt atquè „fiunt, pro conſueta fiducia age fiducialiter, ſecundùm quod Sa-„cerdotio competit, propriamque faciens communem cauſſam, „& ſanctarum Eccleſiarum diſciplinam, ſimul decernere damna-„tionem adversùs eum regulariter factam & per propria Scripta „dignare. Confortare autem & piiſſimi noſtri Imperatoris fidem.

„Cauſſa enim indiget ſolummodò veſtro ſolatio atquè defenſione, „quâ debeatis conſenſu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta „perducere. Sic enim hæreſis quæ ſurrexit, & turbæ quæ propter „eam factæ ſunt, facillimè deſtruentur, Deo cooperante, per „veſtras ſacratiſſimas literas. Removebitur autem & Concilium, „quod fieri divulgatur". Quid eſt communem cauſſam facere propriam, & per propria Scripta decernere Eutychetis damnationem eſſe factam regulariter? Certè non eſt aliud, quàm Flaviani Synodum confirmare. Hoc eſt ex conſueta fiducia agere, ſecundùm quod competit Romano Sacerdotio. Hoc eſt Apoſtolicæ Sedis ſolatium atquè defenſio. Iſtas ſacratiſſimas Apoſtolicæ confirmationis literas Flavianus ſpondet fore tantæ authoritatis, ut Imperatoris, Eutycheti palàm faventis, fidem confortent, & ab Hæreſiarcha divertant; ut Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ reddant priorem tranquillitatem & pacem; ut hæreſim & ejus turbas deſtruant; ut removeant Generale Concilium, quod Hæreſiarchæ ferebatur à Principe eſſe promiſſum. Et quod S. Leo poſtulatam confirmationem dederit, demonſtrant dogmaticus ejus Tomus, & authenticum teſtimonium Victoris Epiſcopi Tonnonenſis. Accedit authenticum teſtimonium Leontii Scholaſtici Byzantini in
Act. 4. libro de Sectis: "Eutyche ab officio remoto, Flavianus ad Leo„nem Romanum Epiſcopum de hujus depoſitione perſcribit. Reſ„pondet Leo ritè depoſitionem illam eſſe factam. Quæ quidem „epiſtola Tomus Leonis appellari ſolet".

Imperitus Eutyches per mendacem ſuam Romanam appellationem ſperaverat S. Flavianum, & ſe ab ipſo degradatum, tractandos à S. Leone, quomodò Neſtorium, ac damnatos ab ipſo, ac civitate ejectos Clericos, tractari viderat à S. Pontifice Celeſtino, adeoque ſperaverat reſcribi ad Flavianum, quod ad Neſtorium Celeſtinus reſcripſerat: "Audio vim maximam ſuſtinere Clericos Ca„tholicè ſentientes, quibus nos communicamus. Lætamur eos „præmium confeſſionis acquirere, ſed dolemus quod Epiſcopo per„ſequente". At ejus ſpes lapſa eſt in contrarium latus. Hinc & ipſe vela vertit. Neſtorium imitatus provocavit ad Generale Concilium, & ſuo Dioſcoro impetrare ſtuduit iſtud ipſum, de quo etiam per Neſtorium tentato ſcripſit ad ſuos in Regia civitate diverſantes Clericos S. Cyrillus: "Nequè tamen miſer ille, licèt com„plures & graves viri ejus operâ nos accuſaturi eſſent, rerum no-
ſtrarum

„ſtrarum Judicem fore ſe ſperet, quamvis Jure Amphictyonum „hoc ſibi demandari faciat. Nos enim iſtuc venientes ab ejus „judicio provocabimus, & ſi Deo placuerit, ipſe de ſuis blaſphe„miis in judicio reſpondere cogetur". Facinoroſus Eutyches non ſolummodò S. Flavianum, ſed etiam Pontificem Leonem per complures & graves viros apud Imperatoris Theodoſii ignaviam curavit accuſari, atquè ità per Amphictyonum artes extorſit tantum Pontificem excludi à futuræ Synodi Præſidentia, ac ipſam devolvi in ſuum Dioſcorum. Quæ omnia videns Leo, pro ſua conſueta fiducia, ſecundùm quod competebat Romanæ Sedis Sacerdotio, fiducialiter egit, & non obſtante hæretici appellatione, Flaviani judicium confirmavit. Et hâc fiduciâ animatus Flavianus expoſtulavit aliam: Nempè ut Pontifex pro communi jam judicio formaret Tractoriam, & tranſmitteret per omnem ſuum Patriarchatum. Verùm hæc conſilia non placuêre Pontifici. Haud dubiè ob reverentiam Principis. Ne pravi miniſtri ipſum arietarent ad ſæviendum in Flavianum, ſicut anteà pro Neſtorio circumſcriptus ſæuierat in S. Cyrillum. Leo itàque Flaviano reſcripſit rem eſſe lucidam, ipſum animavit ad aliquid patientiæ, & concluſit: "Si „hi, qui in ſenectute carnis ſuæ ſunt mente parvuli, depoſitâ im„peritiæ ſuæ vanitate reſipiſcunt, omniquе errore damnato fidem „veram ſingularemque ſuſcipiunt, miſericordiæ eiſdem benevolen„tia non negetur, manſuro judicio, quod præceſſit, ſi impietas „meritò condemnata in ſua pravitate perſtiterit". Poſtulatam à Flaviano executionem cenſuit ſuſpendendam uſquè ad eventum Synodi. Notanda ſunt verba: "Manſuro judicio quod præceſſit. „Impietas meritò condemnata". Palàm laudant Flaviani judicium, & ipſum denuò confirmant. Hic eſt verus cauſſæ decurſus, vera Senſa Leonis ac Flaviani.

Epiſt. 14.

Paſchaſii Queſnelli fabula ſibi ipſi non cohæret. Lucet ex his ejus verbis: "Jam verò monitus à Leone Flavianus quid extremâ epiſto„læ ſuæ parte reſponderit, operæ pretium eſt contemplari. Intellexit „ex ejus verbis ipſum, Eutychetis appellatione cognitâ, novo ſe exa„mini, judicioque accingere. Quod omninò ſuperfluum cum agnoſ„ceret, hoc ipſum & perſuadere ſatagit Romano Pontifici" Diſertè profitetur, quod magnus Leo ad retractatorium appellationis examen ac Judicium ſe accinxerit. Aut igitùr iſtud ex ſuæ Sedis privilegio potuit, aut non potuit. Si potuerit, S. Petrus obtinet

cauſſam ; ſi non potuerit, neceſſe eſt ut Paſchaſius Queſnellus cum Marco Anthonio de Dominis denuò ſcribat tantum Pontificem fuiſſe alieni juris pervaſorem. Certè S. Flaviano nihil tale cecidit in cogitatum. Et ipſe Eutyches, iterùm repeto, eâ ipsâ ſpe invocavit magnum Leonem, ex qua degradati per Neſtorium Clerici nuperrimè invocaverant S. Celeſtinum. Ex ſpe obtinendi à S. Petri privilegio ſolutionem injectorum vinculorum.

Paſchaſius Queſnellus proſequitur : "Flavianus ergò Leonem „monet primò, ne ſe hominis callidiſſimi technis, & fraudibus „circumveniri ſinat. Tum innuit non minùs ardenti zelo adla„borandum eſſe Romano Pontifici, ut ſententia Orientalium Epi„ſcoporum plenum ſortiatur effectum, quàm ſi eam ipſe tuliſſet. „Cum enim Eccleſiæ, quæ una eſt, Epiſcopatus quoquè ſit unus, „qui uni quoquè fidei ubiquè invigilet, omnium longè latèque „poſitarum judicia Eccleſiarum ſua facere quemquè Epiſcopum „debere, probè intelligebat, ſi nimirùm nihil contrà regulam, re„ceptoſque Canones perpetratum eſt. Tertiò poſtulat, ut dam„nationem Eutychetis omnibus notam faciat ſuarum partium Sa„cerdotibus. Quartò, cum ea regulariter & canonicè facta ſit, „retractationi ſeu iterato examini locum non eſſe, cauſſamque „egere non novâ diſceptatione, novoque judicio, ſed Pontificis „ſolummodò apud Imperatorem ſollicitudine & cohortatione, ne „Eccleſiarum pax turbaretur, aut aliquod crearetur ab eo contrà „fidem præjudicium, ſi Eutychis patrocinium, Aulicorum quorun„dam impulſu, incautus ſuſciperet". Adducit ſuperiùs à me laudata è prioribus S. Flaviani literis verba, & commentatur : "Poſtulat „ergò Flavianus Leonis non judicium, ſed ſolatium ; non ſenten„tiam, ſed literas ; defenſionem, non confirmationem ; propria „Scripta, non Synodalia Decreta. Quia intorto ſemel in Euty„chem anathemate per Epiſcopale Judicium, finita cauſſa erat, „niſi univerſale Concilium hujus cognitionem ad ſe vellet pertra„here, vel ad Occidentale ultrò deferretur : Quod removendum „in hac occaſione rectiſſimè cenſebat Conſtantinopolitanus An„tiſtes".

Errores varii. Primus eſt, quod S. Flavianus affirmet Orientalium Epiſcoporum judiciis debere eundem effectum, qui debetur judiciis Romani Pontificis. Etenim ſupplicat, ut Leo hanc communem Eccleſiæ ac fidei cauſſam faciat ſuam, decernendo Eutychetis

chetis damnationem eſſe factam regulariter, hoc eſt, ipſam confirmando. Hac enim viâ Synodales aliorum ſententias Romana Eccleſia facit ſuas. Secundus eſt, quod per omnem, quæ una eſt, Eccleſiam Epiſcopatus ſit unus, ideòque quiſquè Epiſcopus omnium Synodorum judicia debeat facere ſua, ſi nimirùm nihil contrà Eccleſiaſticam Regulam, receptoſque Canones ſit perpetratum. Eſt doloſus articulus. Et poſſit eſſe verus. In ſenſu, quem magnus Gregorius tradit in litteris ad Joannem Syracuſæ Epiſcopum : "Quod Clementius", Byzacenæ Provinciæ Primas, Lib. 7.
"ſe dicit Sedi Apoſtolicæ ſubjici, ſi qua culpa in Epiſcopis inve- Indict. 2.
„nitur, neſcio quis ei Epiſcopus ſubjectus non ſit; cum verò Epiſt. 65.
„culpa non exigit, omnes ſecundùm humilitatis rationem æquales „ſunt". Eadem eſt ratio Synodorum. Dum nihil contrà Eccleſiaſticam regulam perpetrant, ſunt inconcuſſæ; dum autem de vero aut dubio accuſantur exceſſu, opus eſt retractatorio examine, quod per Divinas ac humanas leges ipſa natura dictat non faciendum, niſi à ſuperiori authoritate. Hanc Chriſtus Dominus non in ſola Generali Synodo poſuit, ſed præſertim in Eccleſia Romana. Apoſtoli poſuerunt etiam in Patriarchis. Quoad proprias ipſorum Diœceſes. Quarè Paſchaſius Queſnellùs, dum Provinciarum Synodos vult eſſe ſupremas, non ſolam Papalem, ſed invadit Patriarchalem etiam poteſtatem. Excedit Euſebium Nicomedienſem, ac facinoroſum Photium, & ſe transfert ad Marcum Anthonium de Dominis.

Ad ravim inclamat, ac inculcat S.Cyprianum, ſcribentem in libro de unitate Eccleſiæ : "Beatus Apoſtolus Paulus Sacramentum unitatis oſtendit dicens"; Unum corpus, & unus Spiritus, una ſpes vocationis noſtræ, unus Dominus, una fides, unum Baptiſma, unus Deus. "Quam unitatem firmiter tenere, & vindicare „debemus, maximè Epiſcopi, qui in Eccleſia præſidemus, ut Epi„ſcopatum quoquè ipſum unum atquè indiviſum probemus. Nemo „Fraternitatem mendacio fallat, nemo fidei veritatem perfidâ præ„varicatione corrumpat. Epiſcopatus unus eſt, cujus à ſingulis in ſolidum pars tenetur". Audienda ſunt verba : "Nemo Fraternita„tem mendacio fallat", Utiquè mendacio pravæ interpretationis. Etenim Cyprianus adjungit : "Loquitur Dominus ad Petrum", Ego tibi dico, quia tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam. "Et iterùm eidem poſt reſurrectionem dicit":

Paſce

Paſce oves meas. "Super illum unum ædificat Eccleſiam, & illi „paſcendas mandat oves ſuas. Et quamvìs Apoſtolis omnibus poſt „reſurrectionem ſuam tribuat parem poteſtatem, & dicat", Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos,."tamen ut unitatem manife„ſtaret, unicam Cathedram conſtituit, & unitatis ejuſdem origi„nem ab uno incipientem ſua authoritate diſpoſuit. Hoc erant „utiquè & cæteri Apoſtoli, quod fuit Petrus, pari conſortio præ„diti & honoris & poteſtatis, ſed exordium ab unitate proficiſci„tur. Primatus Petro datur, ut una Chriſti Eccleſia, & Cathedra „una monſtretur. Et Paſtores ſunt omnes, ſed grex unus oſten„ditur, qui ab Apoſtolis omnibus unanimi conſenſione paſcatur". Et infrà: "Epiſcopatus unus eſt, cujus à ſingulis in ſolidum pars „tenetur. Eccleſia quoquè una eſt, quæ in multitudinem latiùs „incremento fœcunditatis extenditur. Quomodò Solis multi radii, „ſed lumen unum. Et rami arboris multi, ſed robur unum tenaci „radice fundatum. Et cum de fonte uno rivi plurimi defluunt, „numeroſitas licèt diffuſa videatur exundantis copiæ largitate, uni„tas tamen ſervatur in origine. Avelle radium Solis à corpore, „diviſionem lucis unitas non capit. Ab arbore frange ramum, „fractus germinare non poterit. A fonte præcide rivum, præciſus „areſcit. Sic & Eccleſia Domini luce perfuſa per Orbem totum „radios ſuos porrigit, unum tamen lumen eſt, quod ubiquè dif„funditur, nec unitas corporis ſeparatur. Ramos ſuos in univer„ſam terram copia ubertatis extendit, profluentes largiter rivos „expandit, unum tamen caput eſt, & origo una, & una mater, „fœcunditatis ſucceſſibus copioſa". Omnes Epiſcopatus, omnes Epiſcopales Cathedras, omneſque Eccleſias affirmat eſſe unum unitate originis ac radicis: Ad modum radiorum, ramorum, ac rivorum. Et iſtam originem atquè radicem eſſe Epiſcopatum, Cathedram, atquè Eccleſiam S. Apoſtoli Petri. Ipſam profitetur in omnes Epiſcopatus, Cathedras, atquè Eccleſias influere ad iſtum modum, quo Sol in radios, radix in ramos, fons influit in rivos. Tradit regulam, quam in funebri Fratris ſui Satyri encomio laudat S. Ambroſius: "Qui Romanæ Eccleſiæ non communicat, „non eſt Catholicus". Eandem regulam S. Gregorius ſeptimus inſeruit ſuo Dictatui. Hanc doctrinam ſanctus Cyprianus tradit in pluribus locis.

Tertius error eſt, quod S. Flavianus ſtatim à S. Leone po-
ſtulaverit,

ſtulaverit, ut damnationem Eutychetis notam faceret omnibus ſuarum partium Sacerdotibus. Etenim iſtud non poſtulavit, niſi poſt factam damnationis retractationem, & datam confirmationem. Omnia confundere non eſt levis error. Quartus eſt, quod S. Flavianus S. Leoni ſcripſerit ſuum de Eutyche judicium fuiſſe regulariter factum, ideòque locum non eſſe retractationi, novæ diſceptationi, aut novo judicio. Etenim Flavianus rogavit Pontificem, ut factam à ſe damnationem dignaretur per propria Scripta & ſacratiſſimas literas decernere factam eſſe regulariter, quod Leo præſtare non poterat ſine retractatione, novaque diſceptatione, ac novo judicio. Quintus eſt, quod per Pontificem Princeps eſſet hortandus, ne Eutychetis Patrocinium incautus ſuſciperet. Etenim Princeps jam iſtud ſuſceperat, & ſcriptis ad Pontificem literis jam adjuverat mendacem Hæreſiarchæ appellationem. Longè igitur aliud Flavianus ſcribit. Rogat confirmari ſuum Synodale Judicium, & ſpondet fore, ut iſta confirmatio Principem ab Hæreſiarcha divertat ac ſeparet. Sextus eſt, quod laudata Flaviani verba peſſimè interpretetur, ſcribens illum poſtulaſſe non Judicium, ſed ſolatium; non ſententiam, ſed literas; defenſionem, non confirmationem; propria Scripta; non Synodalia Decreta. Etenim Flavianus poſtulabat non ſuæ perſonæ, ſed Eccleſiaſticæ cauſſæ ſolatium ac defenſionem, quâ Pontifex omnia per ſuæ Sedis authoritatem perduceret ad tranquillitatem ac pacem. Poſtulabat ſacratiſſimas literas, quarum authoritas & novam hæreſim, & factas ob eam turbas deſtrueret. Poſtulabat Scripta, quibus Pontifex dignaretur decernere Eutychetis damnationem eſſe factam regulariter. Scripta, quorum pondere removeretur etiam jactatum Concilium. Et impetravit Dogmaticum Magni Leonis Tomum. Dixi ſatis. Quis non videat iſta omnia eſſe factæ Synodi confirmationem?

Septimus error eſt, quod quodvis Epiſcopale Judicium finiat controverſam fidei cauſſam, niſi univerſale Concilium velit illius cognitionem ad ſe pertrahere Etenim Carthaginenſis ſub S. Cypriano, Iconienſis ſub S. Firmiliano, & plurium aliarum de hæreticorum Baptiſmo Synodorum cognitionem nulla ad ſe retraxit generalis Synodus, & tamen illæ non finierunt cauſſam:

Propter interceſſionem ſolius Sedis Apoſtolicæ. Eadem eſt ratio Epheſinæ Synodi, quam circa Paſchalis feſtivitatis diem celebravit Aſiaticæ Eccleſiæ Exarchus Polycrates. Quin immò Carthaginenſem Primatis Agrippini Synodum nec Apoſtolica Sedes cognoſcendam voluit, ſed tranſiit ſine quovis obice. Et tamen abſit, ut cauſſam finierit. Plurima ſunt iſtiuſmodi exempla. Et ad tales Synodorum exceſſus frænandos Apoſtolicus Canon ſanxit omnia quorumvis Conciliorum Sancita referri ad Sedem Apoſtolicam. Quocirca hic error evertit fundamentalem Eccleſiæ diſciplinam, quæ etiam Patriarchales Synodos vetat ſine tali relatione circa fidem definire. Ex ipſa ad Eutychetem reſcripſit S. Petrus Chryſologus, Metropolita Ravennæ: "In omnibus „hortamur te, Frater honorabilis, ut his, quæ à Beatiſſimo Papa „Romanæ civitatis ſcripta ſunt, obedienter attendas, quoniàm „Beatus Petrus, qui in propria Sede & vivit &,præſidet, præſtat „quærentibus fidei veritatem. Nos enim pro ſtudio fidei & pacis, „extra conſenſum Romanæ civitatis Epiſcopi, cauſſas fidei audire „non poſſumus". Non Flavianum,aut ejus Synodum, ſed ſolum mandat audiri Leonem. Nempè quod Flaviani, Romanâ Eutychetis appellatione excuſſum, judicium confirmâſſet S. Leo, & ſuum feciſſet. Petrus Chryſologus fuerat S. Flaviano reſponſurus eadem, ſi is in Paſchaſii Queſnelli vias declinâſſet.

Octavus error eſt in his verbis: "Vel ad Occidentale ultrò „deferretur". Affirmat Provincialis, ut quævis alia Orientalium, Synodorum Judicia potuiſſe per ultroneam ſubmiſſionem deferri ad Romanum Tribunal, ſed per Canones non debuiſſe. Ne quidem ad judicium totius Occidentis. Eſt ipſiſſima Euſebianæ Factionis ſchiſmatica contumacia. Etenim apud Philippo-Politanum Conventiculum hæc fuit S. Julii Pontificis, & Occidentalium cum ipſo Epiſcoporum prævaricatio: "Novam „legem introducere putaverunt, ut Orientales Epiſcopi ab Oc„cidentalibus judicarentur". At longè aliud ſenſit S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Etenim de S. Celeſtini Pontificis, qui Hæreſiarcham Neſtorium, niſi intra decem dies ſolemnem in pleno Eccleſiæ Conventu cantaret erroris palinodiam, communione & gradu privaverat, Synodali ex ſolis advenis Epiſcopis judicio ſcripſit ad Joannem Patriarcham Antiochenum: "Sancta „Romana Synodus diſertam in illum ſententiam tulit. Qua de

re &

„re & ad tuam quoquè Pietatem perſcripſit. Horum proinde „Decreto modis omnibus parendum eſt illis, qui à totius Oc„cidentis communione excidere noluerint. Scripſerunt namque „expoſitæ ſententiæ exempla, cum ad Rufum piiſſimum Theſ„ſalonicæ Epiſcopum, tum ad alios quoquè nonnullos Religio„ſiſsimos Macedoniæ Epiſcopos, qui ab illius", Romani Pontificis, "ſententiâ nunquàm diſcedere ſolent. Scripſerunt nihilo „ſeciùs & ad Juvenalem quoquè piiſsimum Hieroſolymorum „Epiſcopum. Jam tuæ Pietatis fuerit, quid in rem futurum ſit, „diligenter expendere. Nos enim ſequemur, quæ illi judicave„runt. Veremur namque, ne à tantorum communione exci„damus". Neſtorius fuerat Joannis Presbyter ac dilectus filius, ex ejus Eccleſia evocatus ad Cathedram Conſtantinopolitanam. Hinc ſiniſtri aliquid Cyrillus ab ipſo metuebat. At ſine eventu. Etenim Joannes Romanæ ſententiæ promptiſsimus obedivit, & Neſtorium potenter urſit ad obediendum. Etiam Juvenalis Hieroſolymæ Epiſcopus, omniſque ejus Patriarchatus. Hæc eſt antiqua & Apoſtolica circà Romanæ Cathedræ Primatum fides, à nemine unquam excuſſa, niſi à damnatis Erronibus.

CAPUT V.

Diſcutiuntur alia Aſſerta Paſchaſii Queſnelli.

PAſchaſius Queſnellus pertinaciter perſiſtit Eutychetem nunquàm ad S. Leonem, ſed provocâſſe ad plenam Generalem Synodum, & conatur evincere: " De congreganda tamen hu„juſmodi Synodo jam tunc cogitabatur. Undè „certiſſimè evincitur Orientales de Occidenta„lium ore tunc temporis non pependiſſe. Vel „enim ante monitum, conſultumque Leonem de Eutychis dam„natione iſtud conſilii fuit initum: Et ſic perſpicuum eſt ad „ejus ſententiam revocatum non fuiſſe Flaviani Judicium, „cum omiſſo illius Tribunali, aliud ſuperius pararetur. Vel „poſt datas ad eum literas, receptumque ejus conſenſum, con„ceptum eſt univerſalis Synodi conſilium: Quod evidentiùs

„adhuc oſtendit etiam poſt Leonis conſenſum neceſſariam Sy-„nodum exiſtimatam eſſe, ut priorum Judiciorum ſententia re-„cenſeretur, ac, ſi opus eſſet, reformaretur. Vel denique de-„cernendæ Synodo ex ſolius appellationis Eutychis libello, ſeu „vero, ſeu mendaci, color quæſitus eſt: Quod evincit certum „apud Orientales fuiſſe, Eutychis appellationem non ad unum „Romæ Epiſcopum eſſe devolutam, ſed ad cæteros quoquè Pa-„triarchas, eorumque Synodos in univerſale Concilium con-„vocandas".

Reſpondeo verum eſſe, quod Eutyches ſtatim à ſua Romana appellatione cogitaverit de generali Synodo. Et forſitan ante ipſam. Etenim ante inchoatam Synodalium ſub S. Flaviano Actorum reviſionem jam impetraverat talem à Principe Synodum. Superbus ac delirus ſenex fuit imitatus Neſtorium, de quo S. Cyrillus ad præfatum Patriarcham Joannem: "Conſulueram „Neſtorio per literas, ut pravis illis, perverſiſque quæſtioni-„bus dimiſſis, ſanctorum Patrum fidem ſectaretur. Verùm „ratus hæc me ex odio ſcripſiſſe, tantùm abfuit, ut ullam „omninò illius rationem habuerit, qui hæc ex charitate ad pie-„tatem ejus perſcripſerat, ut ità ſentiens, & ità dicens, in Ro-„manorum quoque aures inſinuare ſe poſſe, eaſque præoccu-„pare ſperaret. Etenim prolixâ epiſtolâ quædam abſurda dog-„mata complexus, eâque ad Dominum meum Celeſtinum, piiſſi-„mum Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum miſsâ, inter cætera adver-„sùm illos, qui ab eo diſſentiunt, hæc quoquè adjecit", &c. Statim ac audiit Cyrillum in ſua dogmata agere, ſuas Exegeſes cum epiſtolis miſit ad Sedem Apoſtolicam, quaſi certus ea placitura, & conquerens Cyrillum adversùs ea ex odio agere. Rei ſeries habetur in exordio Epheſini Concilii. Eodem modo Eutyches clamavit Flavianum moveri ex odio, & ad S. Leonem appellando, & Sanctiſſimum ſuum Epiſcopum accuſando, ſperavit Apoſtolicas aures præoccupare. Inſuper tamen minatus eſt, ſi Romanum tentamen non ſuccederet, provocare ad Generalem Synodum, & ipſam ab amico ſibi Principe poſtulare. Immò videtur utrumquè ſimul egiſſe. Ità non obſcurè colligitur ex præfata reviſione Conſtantinopolitanæ contra ipſum Synodi. Hinc ſtatim poſt appellationem abiit Alexandriam, conſultaturus cum ſuo fideli Dioſcoro. Hinc item S. Flavianus in prima

ſua

ad S. Leonem relatione ſcripſit jam divulgatam eſſe famam de futuro Concilio.

Huic veritati Paſchaſius Queſnellus admiſcet varios errores. Primus eſt, quod ex ſparſa futuri Concilii fama certiſſimè evincatur Orientales tunc non pependiſſe ab ore Occidentalium. Etenim contrarium certiſſimè evincit totius Orientis pleniſſima reverentia erga ſententiam, quam ſanctus Celeſtinus Pontifex ex ſola ſuæ Sedis authoritate pronunciavit, & per omnes Orientis Eccleſias publicari juſsit in Hæreſiarcham Neſtorium. Aliam ſententiam inſuper, quam pro damnatis à Neſtorio, & civitate ejectis, ac ſuam Sedem appellantibus, Clericis & Epiſcopis tulerat, ipſe Pontifex laudat in literis ad Clerum & Populum Conſtantinopolinam: "Ne tamen ad tempus Neſtorii videatur valere „ſententia, qui in ſe jam Divinam ſententiam provocârat, apertè „Sedis noſtræ ſanxit authoritas nullum, ſive Epiſcopum, ſive „Clericum, ſive profeſsione aliquâ Chriſtianum, qui à Neſtorio „vel ejus ſimilibus, ex quo talia prædicare cœperunt, vel loco „ſuo, vel communione dejecti ſunt, vel dejectum, vel excom„municatum videri, ſed hi omnes in noſtra comunione & „fuerunt, & huc uſquè perdurant. Quia neminem vel deijcere, „vel removere poterat, qui prædicans talia titubabat". Et ſuprà: "Habetis vos, quicumquè Eccleſiâ eſtis ejecti, penè noſtrorum „temporum Beatæ recordationis Athanaſii, Alexandrinæ Eccleſiæ prudentiſsimi Sacerdotis, exemplum". Compendio enumerat S. Athanaſii calamitates, & pergit: "Fugatus illinc & in noſtris „partibus roboratus eſt. Deniquè hic ei redintegratus eſt ſtatus, „& in hac Sede quietem communionis invenit, à qua ſemper „Catholicis ſubvenitur". Et hanc etiam Celeſtini ſententiam totus Oriens eſt cum ſumma obedientia veneratus. Quarè Paſchaſius Queſnellus certiſſimè non ſolùm errat, ſed etiam Orientalem Eccleſiam horrendè calumniatur. Ei Euſebianum ſchiſma calumnioſè affricat, ſperans ipſum ità intrudere etiam in Gallicanam Eccleſiam. Nòn iſta dumtaxat omnia, ſed etiam validos Romanæ Eccleſiæ pro Theſſalonicenſi Oecumenica Synodo ad S. Joannem Chryſoſtomum reparandum conatus & motus, nec non ejus jam defuncti pleniſſimam à Sede Apoſtolica peractam reparationem Eutyches viderat propriis oculis, ideòque noverat S. Petri Apoſtoli dignitates, & privilegium Romanæ Eccleſiæ.

Viderat & noverat Orientales pendere ab ore Occidentalium. Hinc iſtud privilegium ante omnia cenſuit appellatione tentandum.

Tertius error eſt in his verbis: 'Vel enim ante monitum, con-„ſultumque Leonem", &c. Etenim bicorne enthymema non habet adæquata membra, & ex ipſorum neutro ſequitur intentum. Eutychetis ad generalem Synodum provocatio nec ante monitum & conſultum de illius damnatione Pontificem fuit acta, nec poſt datas ad eum literas, & receptum ejus conſenſum: Facta fuit ſtatim poſt Romanam ejuſdem Hæreſiarchæ appellationem, dum impius ſenex audivit aut timuit nutare Pontificem, & propendere in ſtabilitam à Flaviani Synodo veritatem. Duxit non exſpectandam Romanam ſuæ damnationis confirmationem, ſed ulteriori potiùs appellatione præveniendam. Et hoc nequaquam "oſtendit „etiam poſt Leonis conſenſum fuiſſe exiſtimatam neceſſariam Sy-„nodum". Etenim conſenſus Papæ ſemper quidem oſtendit Synodum eſſe utilem, non tamen ſemper neceſſariam. Quin immò in Synodum, quam nequè neceſſariam, neque utilem judicat, poſſit Pontifex ex cauſſis conſentire. Non cogor extranea exempla quærere: Magnus Leo in Epheſinam Synodum, quam Imperator Theodoſius ad Eutychetis gratiam fieri jubebat, conſenſit invitus, proclamans nec neceſſariam eſſe, nec profuturam. Et eventus demonſtravit proteſtationis veritatem. Attamen non nego generalium Synodorum neceſſitatem. Profiteor quibuſdam caſibus non ſolummodò expedire, ſed inſuper neceſſarias. Dumtaxàt affirmo per ipſarum neceſſitatem non everti aut mutilari dignitatem Sedis Apoſtolicæ. Porrò ſi ante S. Leonem monitum & invocatum Eutyches invocâſſet Generalem Synodum, perſpicuum eſt quod cauſſa ad ipſum non fuiſſet devoluta. Potuiſſet tamen Eutyches ab iſta appellatione recedere, & converti ad ſolam Romanam Eccleſiam. Et quidem ſi ad Florentii Patritii aures Generalem Synodum invocârit, ità omninò fecit. Et à Pontifice rursùs ſe convertit ad Synodum. Ariſta omni vento agitata.

Quartus error eſt in his verbis: "Vel deniquè decernendæ Synodo „ex ſolius appellationis Eutychis libello", &c. Etenim factam ad Florentii Patritii aures appellationem Eutyches non coràm Generali Synodo, ſed coràm ſolo Papa Leone ſtuduit introducere, ideòque hujus virtute non potuit Generalem Synodum prætendere. Proinde

Epheſini

Epheſini Latrocinii originem ſupra audivimus à Liberato Diacono. Exponit Romanam Eutychetis appellationem, ejuſdem libellos Conteſtatorios, S. Flaviani à Principe compulſionem ad ſe purgandum de Neſtorio, atquè proſequitur: "Eutyches petit Dioſcorum Alex„andrinum Epiſcopum, ut quæerat quæ de illo acta ſunt, & cauſſam „examinaret. Agebat apud Principem univerſalem Synodum fieri, „ut probaretur", id eſt, diſcuteretur, "judicium Flaviani. Scripſit Cap. 12.
„ergò Dioſcorus Theodoſio Imperatori, quia aliam fieri Synodum „Generalem oportet. Et ut fieret, perſuaſit Eutyches". Confirmat Proſper Tyro: "Eutyches, fidens amicitiâ Regiâ, & Aulicorum „favore, ab univerſali Synodo ſe popoſcit audiri, annuente Im„peratore Theodoſio, qui ob hujus cauſſæ retractationem omnes „Epiſcopos juſſit Epheſum convenire". Eadem ſcribunt Sanctus Theophanes, ac Anaſtaſius Bibliothecarius. Leontius Scholaſticus Byzantinus in libro de Sectis loquitur lucidiùs: "Eutyche ab officio Act. 4.
„remoto, Flavianus ad Leonem Romanum Epiſcopum de hominis „depoſitione perſcribit. Reſpondet Leo ritè depoſitionem illam „eſſe factam. Quæ quidem epiſtola Tomus Leonis appellari ſolet. „Eutyches autem ab officio remotus Imperatorem adire crebrò, „ſibique factam à Flaviano injuriam dicere. Quapropter Imperator „Theodoſius Generale Concilium Epheſi coire jubet, in quo cog„noſceretur, rectène Flavianus Eutychetem depoſuiſſet, an non. „Univerſam verò cauſſæ cognitionem Dioſcoro Epiſcopo Alexan„drino mandat". Itàque Eutyches, videns Romanam appellationem non ſuccedere, ſed Leonem in adverſa inclinari, ad Dioſcorum abiit, & communi iſthìc conſilio concluſum eſt deſeri appellationem iſtam, & urgeri aliam ad Generale Concilium.

Nec ibi ſtetit iſtorum, qui jam pridem cornua conjunxerant, taurorum iniquitas. Etiam magnum Leonem ſanxerunt infamandum de Neſtorianæ Hæreſis Patrocinio, atque ita excludendum à poſtulandæ Synodi Præſidentia, quæ tunc ſuo jure cadebat in Patriarcham Alexandriæ. Et ipſorum rationes cogebant ad iſtam temeritatem. Etenim adversùm Romani Epiſcopi judicia, aut ſanctiones interjecta appellatio devolvit ſolummodò, nec ipſum excludit à retractatorii examinis Præſidentia: Hinc quò excluderetur, omninò erat accuſandus de hæreſi. Et conſilium ſucceſſit. Omnia Poſtulata fuerunt impetrata. Leontius videtur aſſerere, quod Eutyches non niſi poſt S. Flaviani confirmatam à S. Leone Synodum appella-

appellaverit ad Generale Concilium. Compendio loquitur, ideòque eſt benignè intelligendus. Etenim magnus Leo in ipſo ſuo Dogmatico Tomo, quo iſtam confirmat Synodum, laudat ſuos ad Epheſinum Concilium Legatos, & affirmat jam directos. Proinde clarum eſt Entychem ante datam, & adversùs dandam confirmationem appellâſſe, At magni Leonis conſtantia ſprevit iſta terriculamenta. Hæc eſt radix & modus Eutychianæ provocationis ad Generale Concilium.

Quintus error eſt in his verbis: "Quod evincit certum apud „Orientales fuiſſe", &c. Continent duplicem errorem. Primus eſt, quod Orientales Epiſcopi Epheſinum Latrocinium crediderint proveniſſe ex clandeſtina Eutychetis appellatione ad aures Patritii Florentii. Etenim iſtud Hæreſiarchæ tentamen omnes habuerunt pro fuco nullius ponderis. Iſtorum Patrum de hoc articulo ſenſum ſuprà expoſui. Alter in adductis verbis error eſt, quod Orientales Epiſcopi ad finiendas Eutychetis lites crediderint neceſſariam Generalem Synodum. Etenim de hac Epheſina Synodo ad Ireneum Tyri Archi-Epiſcopum ſcripſit Theodoretus Epiſcopus Cyrenſis:
Epiſt. 16. "Non eſt, ut apparet, quod boni quidquám exſpectemus. Non „modò enim non ſedatur Eccleſiæ procella, ſed faſtigiatur, ut ità „dicam, & in cacumen attollitur. Venerunt autem & qui Synodum convocârunt, & evocatorias literas tum aliis quibuſdam „Metropolitanis, tum noſtro reddiderunt. Literarum porrò exemplar ad te miſi, ut cognoſcas malum malo, quod ait Poëta, „confirmatum eſſe, ſolâquè nobis opus eſſe Divinâ bonitate, ut „ſedet tempeſtatem. Facile namque hoc illi eſt, ſed nos tranquillitate ſumus indigni". Eadem de Synodo Theodoretus ſcripſit ad
Epiſt. 112. Domnum Antiochiæ Patriarcham: "Ceſsâſſe triſtia ſperavimus, „cum indicâſſent nobis quidam extinctam eſſe victoris Imperatoris „puſillanimitatem, factamque inter ipſum & Deo cariſſimum Epiſcopum reconciliationem, ac Synodi quidem convocationem deſiiſſe, Eccleſiarum verò pacem rediiſſe. Sed quæ modò à ſanctitate Tua ſcripta ſunt, graviter nos contriſtârunt. Nihil enim „boni ex jactata Synodo exſpectare licet, niſi miſericors Dominus, „ſolitâ utens providentiâ, turbulentorum Dæmonum machinas deſtruat". Per turbulentos Dæmones omninò intelligit Dioſcorum & Eutychetem, qui ſanctum Flavianum de variis, præſertim de Neſtoriana hæreſi, accuſando, Imperatoris Theodoſii animum ab

ipſo

ipſo divulſerant, atquè ità impetraverant Epheſinam Synodum, quæ graviſſima vulnera toti Eccleſiæ minabatur. Et non ex ſui ſolius, ſed etiam ex Domni ſui Patriarchæ, ac omnium Orientalium Collegarum judicio Theodoretus iſta ſcripſit. Ad damnandam, ac ſepeliendam Eutycheris impietatem cuncti cenſebant ſufficere S. Flaviani Synodum, confirmatam à Romana Eccleſia. Sufficere Tomum S. Leonis. Hoc poſtmodò omnes non ſolius Orientis, ſed totius Eccleſiæ Epiſcopi ſolemniſſimè fuerunt profeſſi in Chalcedonenſi Synodo, ad lectum Tomum una voce exclamantes: "Hæc Patrum fides, hæc Apoſtolorum fides. Omnes ità credimus, „Orthodoxi ità credunt. Anathema ei, qui non ità credit. Petrus „per Leonem ità locutus eſt. Apoſtoli ità docuerunt. Piè & verè „Leo docuit. Cyrillus ità docuit. Leo & Cyrillus ſimiliter „docuerunt. Anathema ei, qui ſic non credit. Hæc vera fides. „Catholici ità ſapimus. Hæc Patrum fides. Hæc in Epheſo cur „lecta non ſunt? Hæc Dioſcorus occultavit". Lucidè profeſſi ſunt ad damnandas Eutychetis blaſphemias nec Epheſinum Latrocinium, nec Chalcedonenſe Concilium fuiſſe neceſſarium, ſed ſolum Leonis Tomum per omnia ſuffeciſſe. Quod ipſum omnis Oriens nuperrimè adversùs Neſtorium ſenſerat circa literas, & Decreta S. Pontificis Celeſtini.

Paſchaſius Queſnellus proſequitur: "Ex conſenſu autem Leonis „requiſito ne quis cavillandi anſam arripiat, nemo eſt qui neſciat „á ſummo etiam Pontifice aliorum Epiſcoporum conſenſum requiri „ſolitum fuiſſe ſimilibus in cauſſis. Sicut ab ipſo Leone factum „eſt poſt Epheſinum Latrocinium, literis ob eam rationem in „univerſum pené Orbem directis". Eſt obſcurus ſermo. Videtur perſiſtere in errore, qui Eutychianæ blaſphemiæ quæſtiones cenſet non à ſolo Pontifice potuiſſe, ſed debuiſſe definiri â Generali Synodo. Videtur ipſum ſtabilire ex quorundam Romanorum Pontificum exemplo, qui ad ſimiles definitiones poſtulârunt conſenſum, ac inſtructionem ab aliis Epiſcopis. Affirmat iſtud ipſum factum à magno Leone in Eutychetis cauſſa, ideòque etiam ipſum fuiſſe confeſſum ſuæ Sedi non eſſe iſtam authoritatem.

Eſt manifeſtus error. Etenim Pontifices iſti non definiendi conſenſum, aut facultatem petiérunt, ſed fecerunt quod à S. Bonifacio Pontifice circà Pelagianas controverſias fuiſſe factum ſcribit in libro contrà Collatorem S. Proſper: "Sanctæ memoriæ Papa Bonifacius, Cap. 41.

„cum eſſet doctiſſimus, adversùm libros tamen Pelagianorum „Beati Auguſtini Epiſcopi Reſponſa poſcebat". Romanus Pontifex, uti hodiè ſuos Theologos adhibet & Qualificatores, ità olim dogmaticas quæſtiones deciſurus conſulebat doctiores Synodos, aut clariores Epiſcopos. Attamen Bonifacius non ad definiendum, ſed ad factas à ſuis Anteceſſoribus definitiones contra nova Pelagianorum machinamenta & argumenta defendendas poſtulavit Reſponſa S. Auguſtini. Hoc ipſum fecit magnus Leo. Dogmaticum ſuum Tomum, quo S. Flaviani Synodum, ac ejus de Eutychete judicium confirmavit, miſerat Epheſum, ipſum iſthìc eſſe volens Prærogativam ſui ſuffragii. At ipſum nec audiri vel legi ſuſtinuit Dioſcorus, & omnis Eutychiana Factio non deſiit ipſum de Neſtorio infamare. Leo interim firmus erat ſe in ipſo non receſſiſſe à confeſſione ſanctorum Patrum. Hinc ipſum denuò voluit in Chalcedonenſi Synodo eſſe ſuum ſuffragium. Porrò ſuam Patriarchalem Synodum congregare non permittebat ratio temporum. Quare conſulendas duxit principales ſui Patriarchatus Synodos: Præſertim viciniores, Mediolanenſem, & Gallicanam. Eis tranſmiſit ſuum Tomum, & juſſit examinari. Tunc etiam ab ipſo factum putatur, quod in Prato ſpirituali ſcribit S. Sophronius
Cap. 147. Patriarcha Hieroſolymitanus: "Habetur ſcriptum in Eccleſia Ro„mana de Sanctiſſimo ac Beatiſſimo Leone Pontifice, quod cum „ſcripſiſſet epiſtolam ad S. Flavianum Conſtantinopolitanum Epi„ſcopum contra impios Eutychen ac Neſtorium, poſuerit eam „ſuper tumulum Principis Apoſtolorum Petri, & orationibus, ac „vigiliis, & jejuniis vacans, oraverit ipſum ſummum Apoſtolum, „dicens; Si quid ut homo vel minùs cautè poſui, vel etiam omiſi, „tu cui à Domino Deo Salvatore noſtro Jeſu-Chriſto & Sedes hæc, „& Eccleſia commiſſa eſt, emenda. Poſt quadraginta verò dies „apparuit ei Apoſtolus oranti, & dixit ei: Legi, & emendavi. „Sumenſque epiſtolam de ſepulchro Beati Petri aperuit eam, & „invenit Apoſtolica manu emendatam". Alii tamen malunt factum, antequàm ipſam Leo publicaret, & tranſmitteret ſancto Flaviano. Quidquid ſit, magnus Leo per hæc nequaquàm faſſus eſt ſuæ Sedi non eſſe definiendi poteſtatem, ſed exercuit, & ſuos Succeſſores docuit avitum ac legitimum procedendi modum in formandis ac emittendis fidei definitionibus.

Et hanc Apoſtolicæ Sedis dignitatem ampliſſimè tunc profeſſa
eſt

eſt omnis Gallicana Eccleſia. Etenim venerabilis Ravennius, Metropolita Arelatenſis, adunavit quadraginta quatuor Epiſcoporum Synodum, cum ipſa diſcuſſit laudatum Tomum, & Pontifici reſcripſit: "Exultavimus, Chriſto propitio, lectis Beatitudinis „tuæ literis, & omni inſtructione patefactâ, omnes intrà Gallias „conſtitutos exultare mox fecimus, dolentes pariter pro his vobiſ„cum, qui fidei lumine derelicto, errorum tenebras inciderunt. „Quæ Apoſtolatus veſtri Scripta, ità ut Symbolum fidei, quiſquis „redemptionis Sacramenta non negligit, tabulis cordis adſcribit, & „tenaci, quò ad confundendos hæreticorum errores paratior ſit, „memoriæ commendavit. Multi itàque in ea gaudentes pariter „& exultantes recognoverunt fidei ſuæ ſenſum, & ità ſe ſemper ex „Traditione Patrum tenuiſſe, ut veſter Apoſtolatus expoſuit, jure „lætantur. Nonnulli ſollicitiores facti Beatitudinis veſtræ admoni„tione percepta, modis omnibus ſe gratulantur inſtructos, datam„que ſibi occaſionem gaudent, quâ liberè ac fiducialiter, ſuffra„gante etiam Sedis Apoſtolicæ authoritate, eloquatur & aſſerat „unuſquiſquè quod credit. Quis autem Apoſtolatui veſtro pro hoc „tanto munere, quod non ſolùm Gallias, ſed totum Mundum velut „quibuſdam pretioſiſſimis gemmis ornavit, dignas æſtimet gratias „poſſe perſolvi? Doctrinæ poſt Deum veſtræ debet quiſquè fidelis, „ut conſtanter teneat quod credebat: Debet etiam infidelis, ut à „perfidia ſua, agnitâ veritate, decedat, & Apoſtolicæ Inſtitutionis „luce perfuſus erroris ſui tenebras derelinquat, magiſque ſequatur „& credat, quod per os veſtrum Dominus noſter JESUS-CHRISTUS „de Sacramento Incarnationis ſuæ docet, quam id teneat, quod „Diabolus humanæ ſalutis ac veritatis inimicus inſtillat". Leonis Tomum in eodem authoritatis gradu locant, quo & Apoſtolicum Symbolum. Affirmant dictatum à Chriſto Domino. Palam profitentur infallibilem Apoſtolicæ Sedis in dirimendis fidei quæſtionibus firmitatem.

Ejuſdem pietatis ac ſententiæ fuerunt Ceretius, Salonius, ac Veranus, Gallicani Epiſcopi: "Beatiſſime Pater, & Apoſtolica „Sede digniſſime Papa, magnâ præterea & ineffabili quâdam nos „peculiares tui gratulatione ſuccreſcimus, quod illa ſpecialis doctrinæ „veſtræ pagina ità per omnium Eccleſiarum Conventicula celebra„tur, ut verè conſona omnium ſententia declaretur, meritò illic „Principatum Sedis Apoſtolicæ conſtitutum, unde adhuc Apoſto-

„lici Spiritus Oracula referentur. Idcircò, ſi dignanter admittitis, „deprecamur, ut opus & præſentibus & futuris temporibus pro- „futurum, quod nos adſervandi ſtudio foliis mandare curavimus, „Sanctitas veſtra percurrere, & ſi quid Librarii errore defuerit, „emendare dignetur; vel ſi ſalutarem lecturis omnibus paginam „aliquo ſtudii veſtri accumulâſtis augmento, id ipſum addi libello „huic ſollicitâ pietate jubeatis: Ut non ſolùm plures S. Epiſcopi „Fratres noſtri per Gallias, verùm etiam multi ex Laicis Filii veſtri, „qui epiſtolam iſtam magnoperè pro veritatis manifeſtatione deſide- „rant, remiſſam ad nos, & ſanctâ manu veſtrâ emendatam tran- „ſcribere, legere, & tenere mereantur". Hæ haud dubiè ſunt epiſtolæ, quas unà cum S. Leonis & S. Flaviani Scriptis è Gallia in Hiſpaniam fuiſſe miſſas, & omnibus in Eccleſiis celebratas, ſcribit Idatius Epiſcopus Lemicenſis.

Eandem veritatem diſertiſſimè docet in laudato contra Collatorem libro vir Gallus, S. Proſper: 'Venerabilis memoriæ Pontifex „Celeſtinus, cui ad Eccleſiæ Catholicæ præſidium multa Dominus „gratiæ ſuæ dona largitus eſt, ſciens damnatis non examen Judicii, „ſed ſolum pœnitentiæ remedium eſſe præſtandum, Celeſtium, „quaſi non diſcuſſo negotio audientiam poſtulantem, totius „Italiæ finibus juſſit extrudi. Adeò & Prædeceſſorum ſuorum „Statuta & Decreta Synodalia inviolabiliter ſervanda cenſebat, ut „quod ſemel meruerat abſcindi, nequaquàm admitteret retractari". Celeſtinus tantam reverentiam atque authoritatem eſſe voluit Reſcriptis; quibus Innocentius Synodalia Africanorum Antiſtitum contrà Pelagianos Decreta confirmaverat, & ſolemniſſimæ Zozimi contra eoſdem Tractoriæ. Porrò laudata verba habet in literis ad Hæreſiarcham Neſtorium, qui Pelagianos ſuam appellationem ad Generalem Synodum Conſtantinopoli proſequentes apud Imperatorem Theodoſium, commendaverat Pontifici, & omni fomento adjuvabat: "Defleant infelices ſe ſpe hominum fuiſſe deceptos, „quibus jam potuit propter communionem ſola pœnitentia ſubveni- „re". Ipſa mutuatus eſt à S. Auguſtino, ſcribente ad Pontificem Bonifacium, quod iſti ipſi Pelagiani præſumerent adhuc poſtulare audientiam, cum damnati deberent agere pœnitentiam. Neſtorius Celeſtino commendaverat ſolos Ex-Epiſcopos, Julianum, Florum, Orontium, & Fabium: Adductum S. Proſperi teſtimonium

Cap. 41.

L.2.C.24.

monium demonſtrat adfuiſſe etiam Celeſtium. Demonſtrat Apoſtolicæ Sedis de dogmaticis quæſtionibus judicium tunc apud omnes fuiſſe infallibile ac definitivum, & adversùs ipſum interjectas ad Generalem Synodum appellationes fuiſſe frivolas, ſpernendas ab omnibus, & cogendas ad pœnitentiam. Et huic ſuæ Sedis authoritati non detraxerunt ipſe Celeſtinus, aut noſter magnùs Leo, dum ille in Neſtorii, hic in talem Eutychetis audaciam condeſcendit. Fuit res diſpenſatoria: Ob Regiam violentiam circumſcripti Theodoſii. Iſta ſunt antiqua & recta Senſa Gallicanæ Eccleſiæ. Oranda eſt Divina Clementia, ut corda Patrum reducat in filios.

Sancti Celeſtini memoria perſuadet redire ad Neſtorii cauſſam, quæ penitùs evertit fabellas Paſchaſii Queſnelli. Igitùr in ſuæ hæreſis exordio Patriarcha Neſtorius per Comitem Antiochum ſcripſit ad S. Celeſtinum: "Et nos non modicam corrup„tionem Orthodoxiæ apud quoſdam hìc reperientes, & irâ & „lenitate circà ægros quotidiè angimur. Eſt enim ægritudo non „parva, ſed affinis putredini Apollinaris & Arii". Eadem ſcripſit per Valerium Cubicularium. Agit in ſuos Orthodoxos Clericos & Laicos, quos ob Dominicæ Incarnationis myſterium rectè creditum atquè prædicatum, Diodorum ac Theodorum æmulatus, arguebat de Apollinario atque Ario, & quos eadem de cauſſa degradatos civitate ejecerat. Degradationis cauſſam diſtinctè exponit in ſuis ad Imperatorem Theodoſium precibus Archi-Mandrita Dalmatius: "Hoc ipſo tempore", quo Neſtorius palàm in Eccleſia cœpit inſanire, "quidam è Reverendiſſi„morum Sacerdotum numero illum in publico conſeſſu coram „non infrequenter corripuerunt, & ab ejuſdem communione „deſciverunt, & in hodiernum diem uſquè deſciſcunt. Nonnulli „clanculùm ab illius conſortio ſe ſubduxerunt. Alii ex Reli„gioſiſſimis Presbyteris, quoniàm in hac ſancta Eccleſia Irenæ „maritima contra repullulans pravum dogma invehebantur, „dicendi facultate privati ſunt". Suum ergò de ipſis Synodale Judicium Neſtorius retulit Sedi Apoſtolicæ. Hujuѕ Relationis etiam in ſcripta ad ipſum duodecim Capitulorum epiſtola meminit S. Cyrillus. Neſtorius, licèt ab iſtis Presbyteris non novam procudi, ſed ſolummodò vetuſtam, & jam damnatam hæreſim judicaret reſumi, ſuum tamen de ipſis judicium cenſuit Apoſtolicæ Sedi omninò referendum. Quare Paſchaſius Queſ-

nellus, dum S. Flaviani negligentiam affirmat non deviâſſe ab Eccleſiaſtico Canone, palàm errat.

Sanctus Cyrillus in eadem epiſtola adjungit: "Itaque cum om„nibus, tum Clericis tum Laicis quoque, quos tu propter fidem „excommunicaſti, vel Ordine moviſti, omnes communicavimus. „Haud enim par erat eos, qui rectam fidem tenere maluerunt, ob „iniquam tuam ſententiam pati aliquod detrimentum". Eis omnes communicaverunt, quod ſanctus Celeſtinus per ſuæ Sedis authoritatem caſsâſſet Synodale Neſtorii Judicium, & iſtos communioni & gradui redidiſſet. Non erat opus Generali Synodo: Quod nempè ſanctus Petrus pleniſſimam authoritatem, quâ ejus Succeſſores qualiacumque Synodorum Judicia firmare vel infirmare poſſint, in ſua Romana Cathedra reliquiſſet. Et iſtud ſciens, qui hæc omnia propriis oculis viderat, Eutyches appellavit ad ſanctum Leonem. Sanctus Cyrillus proſequitur: "Ad epiſtolas porrò quod attinet, quas „Alexandrina Eccleſia ad te miſit, eas cum à ſacra Romana Syno„do, tum à nobis omnibus quoque, ab omni errore & vitio immu„nes judicatas eſſe ſcias. Hiſcè autem literis noſtris utraque ſubjun„ximus: Et ea quæ te oportet ſapere & docere; & ea rursùm, à „quibus te convenit abſtinere. Hæc enim eſt Catholicæ ac Apoſto„licæ Eccleſiæ fides, in qua univerſi Occidentis & Orientis Ortho„doxi Epiſcopi conſentiunt". Propter authoritatem Romanæ Eccleſiæ, quæ iſtas epiſtolas confirmaverat. Proinde totus Oriens, totuſque Occidens tunc credebat ad definitivè dirimendas Evangelici dogmatis controverſias nequaquàm eſſe opùs generali Synodo, ſed ſufficere Judicium Romanæ Sedis.

Audiamus quid de ejuſdem Sedis authoritate in Synodalibus ad eundem Neſtorium literis cenſuerit Joannes Patriarcha Antiochenus. S. Celeſtinus Neſtorii Exegeſes atque epiſtolas, & tradita in ipſis dogmata definitivè damnarat, & ipſum, niſi intra decem dies ſolemniter recantaret, degradandum juſſerat, & degradationem novi Epiſcopi inthronizatione confirmandam. His Decretis ut pareat, ipſum acriter urget præfatus Joannes, & proſequitur: "Nam Oc„cidens, & Ægyptus, & ipſa forſitan Macedonia, ab ea omninò „unione ſe abrumpere decreverunt, quam ſingularis Dei benefi„centia per multos SS. Patrum, celebriumque Epiſcoporum, & „præcipuè per Sanctiſſimi, magniquè Patris Acacii ſudores atque „moleſtias communi Eccleſiæ utilitati impartivit". Reſpicit lamenta-

mentabilem communionis diſſociationem, quâ Antiochenam Eccleſiam, ac omnem ejus Patriarchatum Romana Eccleſia afflixerat propter Schiſma Euſtatianum, præſertim poſt perjuram promotionem Patriarchæ Flaviani. Fuerat res reverà lamentabilis. Remedium dederant profectò magni magnorum Epiſcoporum labores, præſertim Acacii Berrhæenſis Epiſcopi, qui ætate & authoritate gravis iſto tempore per omnem Orientem erat quaſi Pater omnium Epiſcoporum. Eandem calamitatem nuperrimè propter iniquam S. Joannis Chryſoſtomi degradationem ſuſtinuerant Alexandrina, atq; Conſtantinopolitana Eccleſia. Et liberari non potuerant, niſi per præſtitam Romanis Mandatis plenam obedientiam. Excommunicatio, quam ſanctus Papa Victor Polycrati Epheſiorum Exarcho, & omni Aſiaticæ Diœceſi ob contumaciam circa Paſchalem feſtivitatem inflixerat, non rectè ceſſit. Hinc ab iſto ſupremo in totas Gentes, præſertim in totum Orientem, fulmine Romana Eccleſia meritò cenſuit deinceps abſtinendum. Futuros Patriarcharum aut magnatum Eccleſiarum exceſſus cenſuit ſimplici communionis diſſociatione frangendos. Et iſtam pœnam Celeſtinus Pontifex omnibus Orientalibus Eccleſiis, quæ ſua contra Neſtorii errorem & perſonam Decreta non venerarentur atque exequerentur, fuit comminatus. Suprà audivimus ſanctum Cyrillum de ſua Ægyptiaca Diœceſi ſcribentem ad Joannem Antiochiæ Patriarcham: "Nos ſequemur quæ „illi judicaverunt. Veremur namquè, ne à tantorum commu„nione excidamus". Et adjunxit cauſſam: "Qui non ob aliud, neque „ob parvi momenti res commoti ſunt, eamquè ſententiam tu„lerunt, ſed propter ipſam fidem, univerſasquè Orbis terrarum „turbatas Eccleſias, & communem Populi ædificationem". Loquitur de Celeſtino Pontifice, & ejus Provinciali Synodo. Affirmat ipſius ſententiam eſſe fundatiſſimam. Quarè hæc omnia cum ſua Synodo maturè perpendens Joannes Patriarcha, revelatâ facie Neſtorium urſit ad promptè obediendum, edicens alioquin fore, ut ipſum deſerat, & ſalvet ſuam Eccleſiam. Nolebat eſſe contumax Apoſtolicæ Sedi, & ſua contumacia omnem ſuum Patriarchatum præcipitare in antiquas miſerias, in antiqua pericula, immò in ruinam animarum. Quæ omnia lucidiſſimè demonſtrant Orientalem Eccleſiam tunc promptiſſimam pependiſſe ab ore Occidentalis. Demonſtrant novorum hodie Dogmatiſtarum fabulas eò tendere, ut Euſebianum ſchiſma ſuſcitetur ex Inferno, & plantetur in latina Eccleſia.

Iſto

Iſto tempore nullus Orientalis Epiſcopus vel ſomniavit de Neſtorio adverſùs Celeſtini Sancita adjuvando per appellationem ad Generale Concilium. Audaciam iſtam præſumpſit, à Juliano Eclanenſi Epiſcopo, aliiſque Pelagianis inductus ac ſeductus, unicus ipſe Hæreſiarcha. Per ejus artes circumſcriptus Imperator Theodoſius ſcripſit ad S. Cyrillum : "Oportet Sacerdotes certò ſecùm ſtatuere, „uniuſcujuſquè rei naturam, præſertim verò incorruptæ pietatis „doctrinam, diſquiſitione potiùs, quam pertinaci animorum con„tentione inveniri. Etenim jam inde à primis uſquè temporibus „non imperantis cujuſquàm, aut certè Imperium uſurpantis inter„minationes aut proterviæ, ſed ſanctorum Patrum, & ſacræ Synodi „Decreta eam nobis conſtituerunt. Nam Religionem intelligentiâ „magis, quàm juſſione firmari, nulli, opinor, dubium eſſe poteſt. „Nunc igitùr tua Pietas exponat, quid ità nobis, quibus Religio„nem tantoperè curæ eſſe non ignorabas, & Sacerdotibus, quotquot „circumquaquè degunt, quos utiquè in unum locum congregatos „natam de Religione controverſiam diſcutere, ac dirimere par erat; „deſpectis, haſcè turbas ac diſcordias inter Eccleſias, quantum in te „eſt, concitaris. Quaſi-verò impetus temerarii pietatis doctrinam „magis; quàm ſedula ac diligens veritatis inquiſitio decere videantur: „Plus apud nos valeat audacia, quàm adhibita induſtria; aut „perplexa nos magis hujuſmodi rerum tractatio, quam ſimplicitas „oblectet".

Affirmat varia. Primò, quod Orthodoxa Chriſtianæ fidei veritas non contentione, ſed diſquiſitione inveniatur. Secundò, quod iſta diſquiſitio non per unius imperantis, aut Imperium uſurpantis interminationes aut proterviam, ſed per Generalem Eccleſiæ Synodum ſit facienda. Quod iſta ſit perpetua forma, & conſuetudo Catholicæ Eccleſiæ. Celeſtinum Pontificem, qui haſcè quæſtiones ſolus definiverat, & Neſtorium ad ſibi obediendum per ſeveras degradationis interminationes compulerat, de imperioſo in Eccleſiam dominatu, ac invaſâ Generalis Synodi authoritate; S. Cyrillum, qui iſta Decreta generoſè publicaverat, arguit de protervia. Tertiò, eundem Cyrillum, ac etiam Celeſtinum arguit de contemptu ſui Imperii, de temerario impetu, de varia turbulentia. Hæc ipſa, quæ hodie Paſchaſius Queſnellus ſuadet toti Eccleſiæ, turbida dogmata facinoroſus Neſtorius impreſſit ſimplici Theodoſio. Verùm ſine fructu. Et cum ſuo rubore. Etenim de iſta Synodo ſtatim

ſcripſit ad Pontificem: "Placuit piiſſimis Imperatoribus, Domino „adjuvante, etiam Synodum inexcuſabiliter totius Orbis terrarum „indicere propter inquiſitionem aliarum rerum Eccleſiaſticarum. „Nam dubitationem verborum non æſtimo habituram inquiſitio„nem difficilem, nec impedimento eſſe futuram ad Tractatum Di„vinitatis Domini Jeſu". Erubeſcit de ſua appellatione, & Synodum mentitur indictam ad alias cauſſas. Eam tamen cenſuit intimandam Pontifici, quo ejus in ſe Sancita ſiſteret, & ob Principis reverentiam obtineret ſuſpendi.

Sed nihil penitùs obtinuit. Etenim evenit quod ad ipſum nuperrimè ſcripſerat Joannes Patriarcha Antiochenus: "Cogita, ſi „priuſquàm ullæ omninò literæ miſſæ forent, multi contra nos „exſtitére infrænes, penèque intolerabiles, tantâ ex allatis literis „ſubminiſtratâ fiduciâ, quales futuri ſint, qualiquè in poſterùm „adversùs nos audaciâ ſint uſuri". Joannes eſt vera vaticinatus. Etenim Papalibus literis animatus Populus non ſolummodò in ipſum Neſtorium, ſed inſuper in Imperatorem declamare cœpit: "Regem „habemus, non habemus Epiſcopum". Hoc eſt, Habemus Regem, ſed qui non faciat eſſe nobis Epiſcopum. Populus ſolemniter comminatus eſt Neſtorium præcipitaré in mare. Et vice verſâ ipſe cœpit in Populum & Clerum tyrannicè, ac hoſtiliter ſævire. Hæc omnia in ſuis ad Principem precibus amplè exponit Archi-Mandrita Dalmatius, & adjungit: "Veſtra proindè Majeſtas efficiet, ut ſacra „& Oecumenica Synodus primo quoquè tempore hìc coëat, quò „hac præſente Chriſtus Eccleſiam uniat, Populumque in unum „reducat, ac Sacerdotes ſinceræ fidei Prædicatores, priuſquàm im„pia illa doctrina latiùs ſerpat, loco ſuo reſtituat. Illud etiam „obnixè precamur ac petimus, quandoquidem Neſtorius commi„nationibus, inſectationibus, exiliis, callidis & pravis machina„tionibus perterrefacere molitur; & quò ſuam inſaniam, ſuamque „impietatem confirmatiorem reddat, quæcumquè excogitari poſ„ſunt, ſine diſcrimine aggreditur; non Deum timet, nullum „hominem veretur, nullum Epiſcopum veneratur, nullum Sa„cerdotem aut Clericum, aut ſanctum Monachum, aut Religio„ſum Laicum honorat; nullam pœnam iniquis decretam formidat, „nullam deniquè legem Miniſtrorum iræ Divinæ in ejus Provocato„res; ſed ſuperbiâ, qua omnes parvi pendit, elatus, pecuniiſque, „& quorundàm corruptorum hominum potentiâ fretus, & ut

„liberè quod res eſt dicamus, veſtra quoquè Dominatione fretus „hæc facit: Petimus, inquàm, ne quidquàm deinceps illi liceat, „niſi primùm Orthodoxæ fidei veritas enucleetur, ne quod enixiùs „ſtudet, hac penitùs diſſipatâ, ac everſâ, ſuam paulatim intro„ducat".

Hæc verba, "Veſtrâ Dominatione fretus" palàm evincunt hunc libellum, ac in ipſo expreſſam Neſtorii tyrannidem prodiiſſe poſt ejus appellationem. Ipsâ, & ei per Theodoſium violenter impartito ſuſpenſivo effectu fretus Neſtorius nullum curavit Epiſcopum: Ne quidem Romanum. Hinc errores revocare noluit, ſed majori cum impetu perrexit prædicare. Degradatos à ſe Presbyteros, quos Pontifex reparatat, loco ſuo noluit reponere. Hinc Dalmatius ſupplicat duo. Primò, ut ipſi promiſſa Synodus quàmprimùm fiat. Deindè, ut uſquè ad ipſam non ſola Romana in Neſtorium Decreta, ſed etiam ipſius in Clerum & Populum tyrannica Attentata ſint ſuſpenſa: Et præſertim, ut à ſuæ hæreſios prædicatione cogatur ceſſare. Et concluſit: "Nos de Oecumenica Synodo co„genda vos rogamus, quæ aptiſſimè poſſit conſtabilire & erigere „titubantia, ſive etiam confracta. Quamquàm per Dei gratiam, „ejuſdemque tutelam, quæ in vobis operatur, inferorùm portæ, „quæ ſunt hæreticorum ora, adversùs fidem nunquàm prævalebunt, „aut evertere illam poterunt". Expoſtulat jam addictam Synodum non ſolummodò pro Neſtorio fieri, ſed & contra ipſum. Non admitti Hæreſiarchæ faſtum, quo ſperabat & minabatur Synodo adversùs S. Cyrillum, ideòque & adversùs Celeſtinum Pontificem præſidere. Et iſtud Theodoſius non potuit non admittere. Adductis per Dalmatium rationibus permotus Pontifex etiam conſenſit in Synodum. Etenim dum Hæreſiarchæ furor ſuſtinetur ac fovetur, ideòque nec Deum reveretur aut homines. Generalis Synodus eſt non ſolummodò utilis, ſed & neceſſaria. Eaſdem ob cauſſas Synodi Poſtulator Neſtorius ipſam adeò extimuit, ut de ipſo poſt peractam Synodum Pontifex ſcripſerit ad Conſtantinopolitanam Eccleſiam: "Quis Petitorem Synodi crederet Synodo abſfuturum? Campum „ad certamen expoſcit; Sacerdotale poſtulat, cui non erat adfuturus, „examen". Et Synodus nihil egit, niſi Celeſtini in ipſum Sancita probare, ſtabilire, confirmare. Demonſtravit ſe non ad definiendam fidem, ſed dumtaxat ad ſuperandas Hæreſiarchæ violentias fuiſſe neceſſariam. Et hinc ejus Acta, tandem meliora edoctus, Imperator

Theodoſius

Theodoſius ampliſſimè confirmavit. Et huc omninò alludit in datis ad ipſum, dum ſimilem Hæreſiarchæ Eutychetis appellationem denuò circumſcriptus admiſit, literis magnus Leo: "Nos, Epiſt. 23.
„venerabilis Imperator, ſicut Neſtorii dogma perverſum meritò „anathematizavimus, ità juſtè horum impietatem, qui veritatem „carnis noſtræ negant à Domino noſtro Jeſu-Chriſto ſuſceptam „eſſe, damnamus". Hoc eſt, ſicut nuper Celeſtinus rectè damnavit Neſtorium, ità & ego rectè nunc damno Eutychetem, ideòque ſicut tunc non fuit, ità neque nunc Generalis Synodus eſt neceſſaria. Sicut tunc non fuit Neſtorius, ità neque nunc Entyches eſt contra Apoſtolicam Sedem defendendus. Hæc breviter dicta ſint, quò Paſchaſius Queſnellus demonſtretur circà S. Petri privilegia plurimùm deviare.

CAPUT VI.

Diſcutiuntur Reverendi Patris Paſchaſii Queſnelli Aſſerta contra neſcio quem eximiæ eruditionis Virum.

HÆc ſunt Paſchaſii Queſnelli verba: " Quod autem ab eximiæ eruditionis viro ſuggeritur, lectis „ſcilicet Conſtantinopolitanæ Synodi Geſtis adverſùs Eutychen, omnia ſic à ſancto Leone fuiſſe „probata & confirmata, ut ab indicenda Synodo „Generali abſtineri debere cenſuerit tam ſanctus „Flavianus, quam ſanctus Leo, pace optimi viri „dixerim, longiſſimè à vero abeſt. Removendum quidem exiſtimavit Flavianus Concilium, quod fieri divulgabatur, ut ſcribit ad „Leonem, ſed quam ob cauſſam? An quia, ut jam laudato Viro „videtur, acceptâ Pontificis Romani confirmatione finita erat cauſſa? At tantùm abeſt, ut ſanctum Leonem approbantem aut con„firmantem tunc haberet Flavianus, ut potiùs penè iratum experire„tur, propterea quod Eutychen ſeveriori ſententia, ut putabat, „perculerat, qui Statutis Nicænæ Synodi inhærere videbatur. Cum „enim hæc ſcribebat de Concilio Conſtantinopolitanus Antiſtes,

„Geſtorum contrà Eutychen exemplaria nondum acceperat ſanctus „Leo, aut ſaltem nondum eſſe à ſe accepta & approbata, vel re„probata reſcripſerat, ſed ſolæ Eutychis literæ ei fuerant redditæ".

Hic eximiæ eruditionis vir rectè affirmat Eutychetis cauſſam acceptâ Romani Pontificis ad ſancti Flaviani Synodum confirmatione fuiſſe finitam. Etenim loquitur cum S. Auguſtino, qui poſt Carthaginenſem ac Milevitanam contra Pelagiana dogmata celebratas, & ab Innocentio I. Pontifice confirmatas Synodos in Sermone ſecundo de verbis Apoſtoli declamavit ad ſuum Populum: "Româ Reſcripta „venerunt, cauſſa finita eſt". Propter eadem Reſcripta, ſimulque propter famoſam Zozimi Pontificis Tractoriam, in primo ad ſanctum Papam Bonifacium libro ſcripſit eiſdem Pelagianis non eſſe ſperandam aut poſtulandam Generalis Synodi audientiam, ſed ſolam reſtare pœnitentiam. Porrò an eximius ille vir aſſerat, quod S. Flavianus, dum S. Leoni priorem relationem fecit, habuerit approbantem aut confirmantem Pontificem, ignoro. Si aſſerat, eſt lapſus. Interim etiam Reverendi Patris Paſchaſii Queſnelli Aſſerta non carent erroribus. Primus eſt, quod S. Flavianus non cenſuerit per Papalem ſuæ Synodi confirmationem poſſe aut debere abſtineri à Generali Synodo. Etenim verba ejus ſunt lucida: "Cauſſa eget ſolummodò „veſtro ſolatio, atquè defenſione. Sic removebitur & Concilium, „quod fieri divulgatur". Sanctus Flavianus viderat omnem Neſtorii tragediam. Et fortè fuerat unus Presbyterorum, quos ille ob rectam in maritima ſanctæ Irenes Eccleſia prædicationem degradatos civitate ejecerat. Sperabat Imperatorem Theodoſium, qui tunc in admittenda adversùs Romanam definitionem appellatione doluerat ſe deceptum, non permiſſurum, ut etiam à ſimili Eutychetis audacia circumſcriberetur. Hinc cum fiducia ſcripſit ad S. Leonem: "Sic removebitur & Concilium". Secundus error eſt, quod etiam S. Leo iſtud ipſum cenſuerit. Etenim aliud demonſtrant frequentes ejus ad Theodoſium literæ, quibus aſſiduè ſcripſit nullam eſſe neceſſitatem futuræ Synodi, immò nec utilitatem. Et quod nuperum in Neſtorii cauſſa Lapſum ipſi ad nares cum reverentia & conſtantia fricuerit, eſt ſuprà oſtenſum. Tertius error eſt, quod magnus Leo Synodale S. Flaviani Judicium non confirmaverit. Etenim confirmatio eſt lucida. Et licèt non pateret ad oculum, eſſet potiùs Leontio apud Byzantinos Scholaſtico, & Victori Tononenſi Epiſcopo credendum, quàm Reverendo Patri Paſchaſio Queſnello.

Interim

Interim ille proſequitur : "De confirmatione igitùr Geſtorum „à ſe habitorum adversùs Eutychem ne per ſomnium quidem co„gitabat Flavianus, dum de removendo Concilio, quod parabatur, „ſermonem ad Leonem habebat. Hoc unum pro Sacerdotali ſol„licitudine verebatur, ne evocatis ad Oecumenicam Synodum „Epiſcopis", Sanctiſſimæ ubiquè turbarentur Eccleſiæ. "Ipſiſſima „enim ejus verba ſunt in prima epiſtolarum, quas ad Leonem „ſcripſit. Et illam quidem minimè neceſſariam Synodum exiſti„mabat, quia quidquid impii dogmatis Eutyches evomuerat, in „antiquis hæreticis, Apollinari, Valentino, & aliis jam pridem „damnatum fuerat atquè proſcriptum præcedentium Conciliorum „vel Epiſcoporum ſententiis : Et ea etiam proferebat, quæ ſancti „& univerſalis Concilii Epheſini doctrinæ adverſabantur. Ac proin„de ejuſdem anathemati, ſententiæque obnoxium ſe faciebat. Cui „pœnæ declarandæ quid opus erat, ut univerſi Chriſtiani Orbis Epi„ſcopi ſuis Sedibus moverentur in Synodum coituri". Probat hæc authoritate S. Papæ Felicis tertii : "Facta ſemel Synodus abjecti „cujuſlibet erroris cunctos ſequaces conſequenter involvit". Subſumit ex S. Gelaſii epiſtola ad Fauſtum Magiſtrum : "Non ſolùm „Præſuli Apoſtolico hoc facere licet, ſed cuicumquè Pontifici, „ut quoſlibet, & quemlibet ſecundùm Regulam ipſius hæreſios „ante damnatæ à Catholica communione diſcernant". Hinc concludit etiam contrà Eutychetem non fuiſſe neceſſariam Synodum.

Errores varii. Primus eſt, quod ad magnum Leonem ſcribens Flavianus de Apoſtolica ſuorum Synodalium Geſtorum confirmatione nec per ſomnium cogitaverit. Etenim licèt non cogitarit de confirmatione data, plurimùm tamen cogitavit de danda. Ipſam expoſtulavit omnibus ſuæ eloquentiæ viribus. Secundus eſt, quod ad removendum Generale Concilium adduxerit hanc unicam rationem : "Ne ſanctiſſimæ ubiquè turbentur Eccleſiæ". Etenim adduxit duas rationes. Unam, liceat cum Philoſopho loqui, à priori, alteram à poſteriori. 'A poſteriori eſt jam dicta. Etenim omnium Eccleſiarum turbatio eſt ſequela Generalis Concilii, ideòq; iſtud ſine graviſſima totius Eccleſiæ neceſſitate non eſt poſtulandum aut concedendum. Rationem à priori Flavianus expreſſit his ſæpè laudatis verbis : "Per propria Scripta dignare decernere damnatio„nem regulariter factam. Cauſſa enim eget ſolummodò veſtro „ſolatio, atquè defenſione. Sic per veſtras ſacratiſſimas literas

„hæreſis, & turbæ deſtruentur. Removebitur & Concilium". Tertius error eſt, quod S. Flavianus ſcripſerit Synodum non eſſe neceſſariam, eò quod Eutyches jam damnatam Valentini aut Apollinaris hæreſim reſumeret, ac palàm impingeret in Sancita Epheſina. Etenim licèt ſint veriſſima,non tamen ità fuerunt adducta à Flaviano. Flavianus ea adduxit, quò demonſtraret ſuum Synodale Judicium fuiſſe regulariter factum, ideoque omninò eſſe Apoſtolica authoritate confirmandum. Et ut Papam fortiùs impelleret, addidit iſta ejus confirmatione etiam removendum Generale Concilium, quod fieri jactabatur.

Gaudeo, & gratulor Reverendum Patrem Paſchaſium Queſnellum firmare ſua Aſſerta per ſancti Gelaſii Pontificis epiſtolam ad Fauſtum Magiſtrum. Hinc enim mihi ſpem facio, quod omnem veneretur epiſtolam, ac profiteatur. Confido ipſum non impingere in regulam, ex qua adversùm Manichæos ſcripſit S. Auguſtinus: "Manichæi, qui in Evangelio quod vultis creditis, quod vultis „non creditis, non Evangelio," ſed vobis creditis". At verò S. Gelaſius in laudata epiſtola ſcribit adversùm Sectatores Acaciani ſchiſmatis: "Nobis opponunt Canones, dum neſciunt, quid lo„quantur. Contra quos hoc ipſo venire ſe produnt, quod primæ „Sedi, ſana, rectaque ſuadenti, parere fugiunt. Ipſi enim ſunt „Canones, qui appellationes totius Eccleſiæ ad hujus Sedis examen „voluere deferri; ab ipſa verò numquàm appellari debere ſanxerunt: „Ac per hoc illam de tota Eccleſia judicare, ipſam ad nullius com„meare judicium, nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari, „ſententiamque illius conſtituerunt non oportere diſſolvi, cujus po„tiùs Decreta ſequenda mandarunt". Hæc Reverendus Pater Paſchaſius ex animo profiteatur, & nos ipſum ex animo reverebimur.

Audiamus ſequentia: "Hæc erat genuina ratio, quæ Flaviani „animum à cogenda Synodo deterrebat. Cui planè annuit S. Leo, „cum literis, Geſtiſque Flaviani acceptis, de qua re ageretur intel„lexit", Et infrà: "Ità ſenſit Pontifex abſtinendum à celebranda „Synodo, cum totius negotii ſeriem benè perſpectam habuit. Su„perfluam enim Synodum arguit, ut liquidò apparet, non ex ap„probatione aut confirmatione Sedis Apoſtolicæ, ſed ex inutilitate, „ex cauſſæ, quæ ventilanda erat, certitudine, ex quæſtionis „ipſius evidentia, quam in dubium revocare nefas ducebat". Reſpondeo fabulam ſibi ipſi iterùm non cohærere. Etenim hæc verba,

"Ità ſenſit Pontifex abſtinendum à celebranda Synodo, cum totius „negotii ſeriem benè perſpectam habuit", profitentur Flaviani Synodale Judicium fuiſſe omninò à Pontifice examinandum ac retractandum, & ex perſpecta ejus legitimitate procedendum ad recuſandam Generalem Synodum. Profitentur Flaviani judicium fuiſſe à Pontifice examinatum, ac retractatum, & ex perſpecta ejus legitimitate recuſatam Generalem Synodum. At verò per examen & retractationem perſpecta legitimitas, & propter ipſam facta Generalis Synodi recuſatio, quid eſt niſi confirmatio? Eſt iſtud ipſum, quod laudat quintus Nicænus Canon: "Inquiratur autem, ne ſi„multate, aut contentione, aut aliquâ aliâ moleſtiâ Epiſcopi ſint „excommunicati. Et ſi qui manifeſtè offenderint Epiſcopum, juſtè „excommunicati" ab omnibus eſſe videantur. Id eſt, hæc excommunicatio, quoniam juſta, ab omnibus confirmetur. Hæc enim confirmatio eſt ſcopus & fructus examinis ac retractationis. Proindè R. Pater Paſchaſius Queſnellus, licèt Apoſtolicæ confirmationis rem abijcere non poſſit, delectatur tamen conſueta abijcere vocabula, atquè ità ſuæ ergà S. Petrum puſillanimitati iſtud ſaltem ſolatium impartiri. Datam à ſe fuiſſe confirmationem Pontifex diſertè affirmat etiam in literis ad Fauſtum, Martinum, & alios Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Archi-Mandritas: "Senſum Eutychis, qui „ſicut Geſtorum lectione cognovimus, meritò reprobatus eſt, etiam „nos deteſtandum eſſe decernimus, ità ut ſi Aſſertor inſipiens in ſua „pravitate voluerit permanere, habeat cum his conſortium, quorum „eſt ſecutus errorem". S. Flavianus Pontifici ſupplicârat, ut dignaretur per propria Scripta decernere Eutychetis damnationem eſſe factam regulariter. Et Leo hìc diſertè ſcribit ſe decreviſſe: Ex Geſtorum Synodalium lectione. Hoc eſt, ex retractatione confirmâſſe.

Adducenda ſunt & ſequentia verba: "Sed antequam ea omnia „nota eſſent Pontifici, & poſtquàm etiam de rei totius ſerie à „Flaviano inſtructus eſſet, non modò è rei Catholicæ utilitate „Synodalem Conventum eſſe exiſtimavit, ſed & pro eo impe„trando ſupplices ad Imperatorem dedit literas". Adducit vigeſimam tertiam Magni Leonis epiſtolam, & concludit: "Ex qui„bus, & ex ſequentium aliquot epiſtolarum verbis elucet Leo„nem perſuaſum tunc habuiſſe, maximam utilitatem allaturam eſſe „Synodum, idque multiplices ob cauſſas". Ut evincat Romanæ

Eccleſiæ

Eccleſiæ non eſſe authoritatem definiendi dogmaticas controverſias, affirmat Generalem contra Eutychianos errores Synodum etiam per Magnum Leonem fuiſſe à Principe poſtulatam. Reſpondeo virum denuò circumſcribi, aut velle circumſcribere. Etenim omnes per ipſum hìc laudatæ Leonis epiſtolæ, ſi vel leviter inſpiciantur, demonſtrant illius animum fuiſſe à Synodo penitùs averſum. At quoniam per Dioſcorum & Eutychetem ſeductus Princeps perſiſtebat, inſtitit ut Synodus ſaltem in Italia fieret. Ex momentoſiſſimis rationibus. At neque iſtud obtinuit. Quarè errorem continent etiam hæc verba: "Verùm dum hæc ſanctus Leo „in ancipiti poſitus meditatur, modò ad congregandam Synodum „propenſior, modò ad removendam, Theodoſius Auguſtus eam „apud Epheſum convocandam indixit, inſcio Romano Pontifice". Etenim clarum eſt Leonem à Synodo ſemper, & conſtanter fuiſſe averſum. Ad damnandam hanc hæreſim cenſebat ſuum Tomum ſufficere.

Reverendus P. Paſchaſius Queſnellus poſt varia, quæ ad rem non faciunt, concludit: "Quatuor hujuſmodi libelli in primis di„ſtinguendi ſunt, ne cujuſquè vis & energia alteri tribuatur, unde „& totum hoc negotium conſequenter obſcuretur. Fuit igitur „primus libellus appellatorius ad Concilium. Secundus Conte„ſtatorius ad Conſtantinopolitanum Populum. Tertius Queri„monialis, ſeu querelæ ad ſanctum Leonem. Quartus libellus „ſupplex ad Imperatorem. Primus commentitius erat, nec reverà „datus; alii tres verè oblati. Quorum omnium libellorum men„tionem facit ſanctus Flavianus in epiſtola prima ad S. Leonem". Querimonialem libellum exponit per verba Juris-Conſulti: "De „Paternis injuriis conquerentem filium audiri juſtum eſt, & uſita„tum; cum ipſum accuſantem vix quiſquàm ferat". Reſpondeo fabulam denuò non cohærere. Etenim Eutyches de Flaviano non dumtaxat conqueſtus eſt, ſed inſuper accuſavit. Etiam de Neſtoriana Hæreſi. Nec apud ſolum Pontificem, ſed etiam Principem. Accuſavit adeò crudeliter, ut Theodoſius Sanctiſſimum virum coëgerit ad ſolemnem, propriâ manu ſcriptam & ſubſcriptam, fidei profeſſionem. Nec his contentus Eutyches ſuis Conteſtatoriis libellis indidit graviſſimas in optimum Antiſtitem contumelias. Quæ certè non ſunt filialia. Et ad Leonem Papam tranſmiſit libellum, quo Synodale Flaviani Judicium poſtulabat retractari

tractari & circumduci. Addidit eundem aut ſimilem libellum à ſe exhibitum in ipſa Synodo: Et aſſeruit fuiſſe libellum appellationis. Proindè Paſchaſius Queſnellus denuò, quia rem abnegare non valet, ludit in voculis, atque ita devias ſuas cogitationes ſtudet conſolari.

Etiam mei dignatus eſt facere memoriam: "Nihil igitur contra „antiquum Canonem & morem agebat Flavianus, qui eo nomine „arguitur à CHRISTIANO LUPO, cum Synodi ſuæ Acta Ro„mam non retulit". Quod eum Magnus Leo arguerit, eſt manifeſtum. Et ſpero me non delinquere, ſi tanto potiùs Pontifici credam, quam hodiernis Commentis. Eſſe Commenta, eſt ſupra demonſtratum, & in Scholiis ad Dictatum ſancti Gregorii ſeptimi. Fateor plures Provinciärum Synodos quandoque non retuliſſe. At non quid fecerint, ſed quid ab ipſis fieri oportuerit, eſt attendendum. Quid Gallicana olim Eccleſia actitârit, demonſtrat S. Innocentii primi Pontificis Reſcriptum ad ſanctum Victricium Metropolitam Rothomagenſem. Et ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos ſcripſit Magnus noſter Leo: "Nobiſcum veſtra „Fraternitas recognoſcat Apoſtolicam Sedem, pro ſui reveren„tia, à veſtræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relatio„nibus eſſe conſultam". Loquitur non de univerſa Gallia, ſed Cap. 2.
de ſola Narbonenſi Provincia. Ex ipſa ſola affirmat in Romanis ſcriniis reperiri exemplaria innumerarum relationum. De tanti Pontificis fide Gallicana olim Eccleſia non dubitavit.

DISSERTATIO QVARTA
DE
ROMANA APPELLATIONE S. FLAVIANI EPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI,

Degradati per Epheſinum Latrocinium.

CAPUT PRIMUM.

An S. Flavianus appellaverit ad aliud Generale Concilium, an verò ad ſolam Romanam Eccleſiam?

DE hac re ſcribit Reverendus Patèr Paſchaſius Queſnellus : "Appellationum, quæ ad
,,Sedem Apoſtolicam delatæ dicuntur pri-
,,mis Eccleſiæ ſæculis, omnium celeberri-
,,ma ea eſt, quæ data eſt à ſancto Flaviano
,,Conſtantinopolitano Epiſcopo poſt latam
,,adverſùm ſe à Dioſcoro ſententiam. Non
,,enim tunc, inquiunt, à Provinciali, vel
,,Diœceſana Synodo, ſed ab ea, quæ Oe-
,,cumenicæ Synodi nomine gaudebat, ex omnibus videlicèt Epi-
,,ſcopis collecta, & cui tres præcipui Eccleſiæ Primates & Pa-
,,triarchæ, Occidentalis per Legatos, Orientales per ſe ipſi inter-
,,erant". Non malè. Proinde hoc exemplo magnificè demonſtratur etiam à Generali Synodo poſſe provocari ad ſolum Romanorum Epiſcopum, adeòque ipſum iſtâ Synodo eſſe omninò ſuperiorem. Quoniàm ab ipſo non ſolummodò ſupplicatur Sy-

nodalis

nodalis judicii reviſio, ſed propriiſſimè ad ipſum appellatur. Etenim non ſolus Dioſcorus Alexandrinus, ſed etiam Juvenalis Hieroſolymitanus, Thalaſſius Cæſaræenſis in Cappadocia, Baſilius Seleucienſis, & cæteri Primates, immò omnes Latrocinali Judicio cooperati Epiſcopi, in retractatoria apud Chalcedonem Synodo fuerunt demutati in reos, compulſi ad ſuorum operum rationes, & ſolemnem pœnitentiam. Excipe ſolos illos, qui per humilem pœnitentiam anteà à Magno Leone ſupplicaverant veniam, ac impetraverant. Quorundam hodiernæ in Apoſtolicam Sedem contumeliæ interim nos cogunt in res lucidas tempus expendere. Quarè nolim per eaſdem aſſiduè lineas ſerram ducere: Diſcutere volo ſola neceſſaria aut utilia. Rei ſeries eſt compendio exponenda.

Dum Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus, ac Synodalis Præſidentiæ apud Epheſum invaſor, in S. Flavianum pronuntiavit Latrocinalem ſententiam, optimus Epiſcopus repoſuit: "Appello „à te". Et Hilarus Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconus, ac ſancti Leonis Pontificis Legatus, adjunxit. "Contradicitur". Ita habent Acta Synodalia. Eadem de re ſcribit Eutychianæ hæreſis Breviculus, ſeu Acta ſuper nomine Acacii Epiſcopi Conſtantinopolitani: "Flavianus deijcitur, contradicentibus Vicariis Roma„nis". Reverà enim non ſolus Hilarus contradixit, ſed etiam ejus in Legatione Collega, Renatus Romanæ Eccleſiæ ad S. Clementis titulum Cardinalis Presbyter. Lucet ex datis poſtmodò ad ipſum literis Theodoreti Cyrenſis Epiſcopi: "Cognovimus arden„tem, juſtumque zelum Pietatis tuæ, & juſtiſſimam ac legiti„mam libertatem, quâ uſus es, cum ea, quæ apud Epheſum „temerè, ac licenter acta ſunt, reprehenderes. Nec ſoli nos „iſta didicimus, ſed in omnem terram rectæ mentis tuæ ſonus „exivit, & omnes juſtitiam, zelum, libertatem, & adversùs „iniquitatem injectas à te minas decantant. Et hæc quidem egit „Pietas tua, cum unicam cædem conſpexiſſet". Nempe cædem S. Flaviani, quem ſceleratus, & Epiſcopi nomine indignus Dioſcorus coram ſe genuflexum invaſit calcibus in conſpectu totius Synodi, & inflixit lethalia vulnera, ex quibus paucos poſt dies novus iſte Abel migravit ad Dominum. Renatus igitur non dumtaxat Latrocinali Judicio contradixit, ſed inſuper eſt minatus Dioſcoro: Et quidem cum zelo, ac libertate. Haud dubiè

proteſtatus eſt iſta omnia, quoniàm ſine Apoſtolicæ Sedis authoritate, immò contra ejus ſacroſanctas Juſſiones, & per invaſum ejus privilegium acta; eſſe Latrocinalia Attentata: Et Dioſcoro minatus eſt taliônem. Quarè mendoſa ſunt hæc laudati Breviculi de Romanis Legatis Epheſum proficiſcentibus verba: "Presbyter Renatus in Delo Inſula morte præventus eſt". Julius Puteolanus Epiſcopus, Legatorum Primas, quoniàm nec in Synodo, nec poſt ipſam reperitur ulla ejus memoria, videtur iſthic obijſſe. Quidquid ſit, non unum, ſed plures Romanæ Eccleſiæ Legatos iſti judicio contradixiſſe, teſtatur Victor Epiſcopus Tonnonenſis. Ejuſdem contradictionis meminit in Chronico Proſper Tyro: "In Epheſino Concilio Dioſcorus Alexandrinus „Epiſcopus, Primatum ſibi vindicans, abſoluto Eutyche, in „Flavianum Epiſcopum Conſtantinopolitanum damnationis ſen-„tentiam tulit, reclamante Hilaro, Diacono Eccleſiæ Romanæ, „qui vice S. Leonis Papæ cum Julio Epiſcopo Puteolano à Sede „Apoſtolica fuerat deſtinatus. Nam cum omnes Epiſcopi in „Concilio conſtituti, vi & metu Comitum, vel militum, quos „Dioſcoro Alexandrinæ urbis Epiſcopo attribuerat Imperator, „compellerentur huic hæreſi accommodare conſenſum, memo-„ratus Diaconus, inter tot vitæ pericula conſtitutus, voce con-„tradictionis emiſſa, cum in ejus propterea eperniciem ſæviretur, „relictis illic omnibus ſuis, latenter abſceſſit, ut præfato Papæ, „vel cæteris Italiæ Sacerdotibus, qualiter ibi Catholica fides „fuerat violata, ſua delatione promeret". Omnes ſuos Legatos
Ep. 40. 41. contradixiſſe ſcribit in literis ad Imperatorem Theodoſium, ac ad ejus ſororem Pulcheriam etiam Magnus Leo, ſingulariter tamen laudans Hilarum Diaconum. Porrò appellans Flavianus non expreſſit invocatum à ſe Judicem. Hinc quæſtio eſt, an ad ſolum Pontificem appellaverit, an verò ad aliam Generalem Synodum? Hoc enim placet Reverendo Patri Paſchaſio Queſnello. Petrus de Marca hic deſeritur à ſuis Symmyſtis.

Reſpondeo S. Flavianum appellâſſe ad ſolum Pontificem Leonem. Lucet ex ejuſdem Magni Leonis teſtimonio in literis ad Imperatorem Theodoſium: "Quia Dominicæ Incarnationis
Ep. 29. C. 3 „Sacramento impiè nunc à paucis imprudentibus obviatur, om-„nes partium noſtrarum Eccleſiæ, omnes Manſuetudini veſtræ „cum gemitibus & lachrymis ſupplicant Sacerdotes, ut quia & noſtri

„noſtri fideliter reclamarunt, & eiſdem libellum appellationis „Flavianus Epiſcopus dedit, Generalem Synodum jubeatis intra „Italiam celebrari, quæ omnes offenſiones ità aut repellat aut „mitiget, ne ultra aliquid ſit, vel in fide dubium, vel in cha-„ritate diviſum. Quam autem poſt appellationem interpoſitam „hoc neceſſariò poſtuletur, Canonum Nicææ habitorum De-„creta teſtantur". Eadem verba Leo repetit in alia ad eundem „Principem epiſtola, & adjungit de Nicænis Canonibus: "Quæ „ſubter adnexa ſunt". Et ſubter adnexuit Sardicenſem Cano-„nem de Romanis appellationibus damnatorum Epiſcoporum. Ep.40.C.3
Per quam adnexionem altè clamavit S. Flavianum appellâſſe ad ſuam Sedem. Affirmavit enim ipſum appellâſſe iſta appellatione, quam laudant & ſtabiliunt, & cujus proſequendæ ac exequendæ modum præſcribunt iſti Canones. At verò iſtorum fundamentalis vox eſt: "Sancti Petri memoriam honoremus". Palàm laudant ac ſtabiliunt appellationes Romanas. Alia ipſorum palmaris vox eſt de invocato per appellantem Romano Epiſcopo: "Faciet quod „ſapientiſſimo conſilio judicaverit". Leo permanſit conſtans in ſuo, quod ante Epheſinum Latrocinium placuerat, conſilio. Uti tunc cenſuerat retractatorium Eutychianæ appellationis Judi-tium debere fieri in Generali intra Italiam Synodo, ità nunc iſtud ipſum cenſet de appellata cauſſa S. Flaviani. Addit has ſuas preces eſſe fundatas in Nicænis, ſeu Sardicenſibus Canonibus, ideoque ſibi non poſſe denegari. Quod nempè ad ſe eſſet facta appellatio, ideoque in ſuo, quod iſti Canones ſapientiſſimum prædicant, Bene-placito haberet omnia. Sanè non ad ejus Sedem, ſed ad Gene-ralem Synodum interjecta appellatio ei non faciebat iſtam expo-ſtulandi fiduciam.

Aſſertio lucet etiam ex his verbis: "Eiſdem libellum appella-„tionis Flavianus Epiſcopus dedit". Proinde non ſola voce appel-lavit Flavianus, ſed etiam per libellum. Utiquè poſt Latro-cinale Judicium, antequàm conijceretur in carcerem, vel certè antequàm in exilium propelleretur. In ipſo judicio appellavit voce, poſtmodò appellationem redegit in libellum, & tradidit Legatis Apoſtolicis. Nempè portandum & tradendum Pontifici, & ab ipſo diſcutiendum in retractatorio Judicio. Quin Leo Pontifex, & Apoſtolica S. Petri Sedes fuerint in ipſo expreſſa, non eſt du-bitandum: Attamen quia ſacrum iſtud inſtrumentum eſt à nobis

 perdi-

perditum, per ipſum non poſſumus obſtruere os loquentium iniqua. Ipſum obſtruit magnus Leo in literis ad Imperatricem Pulcheriam: "Scripſimus de hac re", Actis Epheſini Latrocinii, & appellatione S. Flaviani, "ad glorioſiſſimum Principem, ut fidem, in qua ne-
Epiſt. 41.
„natus per Dei gratiam regnat, nulla ſinat novitate corrumpi, quo-„niàm Flavianus Epiſcopus in noſtra omnium communione perſi-„ſtit, atque hoc, quod factum eſt ſine conſideratione juſtitiæ, & „contra omnem Canonum diſciplinam, ratum haberi ratio nulla „permittit. Et quia diſſenſionis ſcandalum non abſtuliſſet Epheſina „Synodus, ſed auxiſſet, habendo intra Italiam Concilio & locus „conſtitueretur & tempus, omnibus querelis & præjudiciis partis „utriuſquè ſuſpenſis, quò diligentius univerſa, quæ offenſionem „generaverunt, retractentur". Admittit S. Flaviani appellationem, ipſum reveſtit Epiſcopatu, firmat in Epiſcopali ad omnes Eccleſias communione, ejus appellationi dat effectum ſuſpenſivum, ad retractatorium ſine Latrocinali violentia peragendum examen poſtulat concedi Synodum in Italia, ei præfigi tempus & locum, & hæc omnia per Theodoſium ratificari. Hæc omnia poſtulat virtute Canonum Sardicenſium. Omnia ſunt vana & frivola, immò & violenta Attentata, ſi Romana Sedes à Flaviano non fuit invocata.

Epiſt. 45. Hæc eadem lucent ex literis ad Clerum & Populum Conſtantinópolitanum. Affirmat Flavianum fuiſſe à Dioſcoro & ejus Latrocinio iniquè damnatum, & proſequitur: "Sed hos auſus confi-„dimus Chriſtianiſſimo Principi minimè placituros. Nunc quia „Eccleſiàm veſtram hac ratione cognovimus diſſipatam, conſolan-„dos & adhortandos vòs eſſe credidimus noſtris epiſtolis, ut pro „Catholicæ fidei defenſione perfidorum nequitiæ reſiſtatis. Nolumus enim Dilectionem veſtram hoc mœrore percelli, cum major „gloria veſtram ſit ſubſecutura conſtantiam, ſi à probabili Sacerdote „veſtro nullæ vos minæ, nulla formido divulſerit. Quiſquis enim „incolumi atquè ſuperſtite Flaviano Epiſcopo veſtro fuerit auſus „Sacerdotium invadere, nunquàm in communione noſtra habebi-„tur, nec inter Epiſcopos poterit numerari. Nos enim ſicut Ne-„ſtorium in ſua perverſitate anathematizavimus, ità eos qui veri-„tatem carnis noſtræ in Domino Jesu-Christo denegant, pari „execratione damnamus". Epiſtola videtur ſcripta ante confirmatum ab Imperatore Theodoſio Latrocinium. Ante Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ ordinatum Anatolium. Saltem ſcripta eſt, antequám

quàm Leo iſta ſciret. Interim noverat machinas Dioſcori, qui degradato Flaviano ſtudebat ſtatim ſuperintrudere ſuum Archi-Diaconum Anatolium, in Regia civitate ſuum nuperrimè Apocriſarium. Tentabatq́ agere adversùs Flavianum, quomodò ejus Prædeceſſor Theophilus egerat adverſùs S. Joannem Chryſoſtomum: Qui Ejecto ſtatim ſuperordinaverat Arſacium. Contra has machinas magnus Leo potentiſſimè intercedit: Clerum & Populum ex pectore animat ad conſtantiam, quâ neminem vivo Flaviano permittant ſuperordinari, addens ipſum, qui ſe intrudi permiſerit, à ſe irreparabiliter degradandum, & habendum indiſpenſabiliter irregularem. Et perſtitit firmus in ſuo verbo. Etenim Anatolium, licèt nonniſi poſt Flaviani mortem videatur ordinatus, agnoſcere non voluit, niſi poſt multam pœnitentiam ad inſtantiſſimas preces optimi Imperatoris Martiani. Leo hæc omnia egit juxta Sardicenſes Canones. Et omnia ſunt vana, ſi Flavianus ad ipſum non provocaverit.

Eadem veritas liquet ex Pontificis Reſcripto ad ſanctum Flavianum: "Quæ & quanta Dilectio tua pro Catholicæ fidei defen- Epiſt. 42.
„ſione patiatur, per Diaconum, qui ab Epheſo furtim eſt elapſus, „agnovimus. Et licèt magnificemus Deum, qui te gratiæ ſuæ „virtute confortat, neceſſe eſt tamen nos dolere eorum ruinas, „per quos veritas impugnatur, & ipſa totius Eccleſiæ fundamenta „quatiuntur. Quia verò Providentia Dei ſemper ſuis neceſſa„rium præſtat auxilium, ſcire debet Fraternitas Tua nos à com„muni cauſſa nihil eorum, quæ agenda ſunt, prætermittere: Ut pri„mitùs ad ea, quæ univerſitati Fidelium proſint, pervenire me„reamur. Supereſt ut fortiter interim Dilectio tua toleret, quæ „ſibi ad æternam gloriam non dubitet profutura. Perlator ſanè „brevis hujus epiſtolæ fideli ſermone poterit enarrare, quidquid „illud eſt, ad quod, adjuvante Domino, ſtudio fidei & charita„tis intendimus". Brevis hæc epiſtola eſt omninò Papale Reſcriptum ad appellationis Inſtrumentum, quod Flavianus deſtinaverat per Hilarum Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconum. Affirmat varia. Primò, quod Pontifex omnem tragediam abundè intellexerit ex laudato ſuo Diacono. Secundò, quod S. Flaviani calamitatibus ex animo compatiatur. Tertiò, quod Catholicæ fidei, quæ eſt cauſſa totius Eccleſiæ, debeat ante omnia providere. Quartò, quod exinde ſtatim intendet rebus ſingularibus Flaviani. Ei promittit ſeriam cauſſæ retractationem, interim admittens ejus appellationem.

nem, ipſum reveſtiens, & omnia ſuſpendens. Hæc ſunt quæ epiſtolæ Perlator ei debebat fideli enarrare ſermone. Etenim & brevis hæc epiſtola, & epiſtola ad Imperatorem Theodoſium, & epiſtola ad Imperatricem Pulcheriam, per quas Papa Flavianum reveſtit, & ad retractandam ejus cauſſam poſtulat in Italia Synodum, datæ ſunt eodem die, tertiò Idus Octobris. Hinc pluribus ad Principes, paucis ad Flavianum ſcripſit, plura illi exponi mandans per Tabellarium. Eadem die ſcripſit ad Julianum Coënſem, & ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem Epiſcopum: Forſan & ad alios. Hinc breviter ad Flavianum. Interim hæc omnia ſimul juncta lucidè demonſtrant Sanctum Flavianum appellâſſe ad ſolum Pontificem,

Quid opus multis? Valentiniani III. Imperatoris ad Collegam Theodoſium epiſtola eſt lucidiſſima: " Cum adveniſſem in Urbem ,,Romam ad Divinitatem placandam, ſequenti die ad Baſilicam ,,Apoſtoli Petri proceſſi, & illic poſt venerabilem noctem diei ,,Apoſtoli; & à Romano Epiſcopo, & ab aliis cum eo ex diverſis ,,Provinciis congregatis, rogatus ſum ſcribere veſtræ Manſuetudini ,,de fide, quæ cum ſit conſervatrix omnium fidelium animarnm, ,,dicitur perturbata, quam nos à noſtris Majoribus traditam debe- ,,mus cum omni competenti devotione defendere, & dignitatem ,,propriæ venerationis Beato Apoſtolo Petro intemeratam & in no- ,,ſtris temporibus conſervare: Quatenùs Beatiſſimus Romanæ ci- ,,vitatis Epiſcopus, cui Principatum Sacerdotii ſuper omnes An- ,,tiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide & Sacer- ,,dotibus judicare, Domine ſanctiſſime Pater, & Venerabilis Im- ,,perator. Hujus enim rei gratiâ, ſecundùm ſolemnitatem Conci- ,,liorum, & Conſtantinopolitanus Epiſcopus eum per libellos ap- ,,pellavit, propter contentionem, quæ orta eſt de fide. Huic itaque ,,poſtulanti & conjuranti ſalutem noſtram communem, annuere non ,,negavi, quatenùs ad tuam Manſuetudinem meam petitionem in- ,,gererem, ut prædictus Sacerdos, congregatis ex omni Orbe etiam ,,reliquis Sacerdotibus intra Italiam, omni præjudicio ſubmoto, à ,,principio omnem cauſſam, quæ vertitur, ſollicitâ probatione cog- ,,noſcens, ſententiam ferat, quam fides & ratio veræ Divinitatis ex- poſcit.

Affirmat varia. Primò, quod Romanæ civitatis Epiſcopo Sacerdotii ſuper omnes Principatum Antiquitas contulerit. Secundò, quod

quod ex hujus Principatus cauſſa ad ipſum ſpectet de fide & omnibus Epiſcopis judicare. Tertiò, quod hæc non dumtaxat in antiquitate, ſeu antiqua conſuetudine fundentur, ſed etiam in ſolemnitate Canonum. Quartò, quod ex iſtis fundamentis Conſtantinopolitanus Antiſtes, utiquè S. Flavianus, ad ipſum per libellos appellaverit. Non ſola voce in ipſo Latrocinali Judicio, ſed etiam poſt ipſum per libellos. Non ad totius Eccleſiæ, aut totius Occidentis Synodum, ſed ad ſolum Epiſcopum Romanorum. Quintò, quod totius Mundi Epiſcopos in Generalem Synodum congregare ſpectet ad eundem Pontificem. Sextò, quod in iſta Synodo etiam ad ipſum ſpectet omnem cauſſam à principio retractare, & definitivam ferre ſententiam. A pravis Miniſtris circumſcriptus Theodoſius in litteris, quibus palam favit Neſtorio, & ſanctum Cyrillum per duras minas coëgit ad Epheſinam Synodum, ſanctum Celeſtinum Pontificem tacito nomine reprehendit, quod iſtas quæſtiones definiſſet ſolus, adjungens iſta ex Majorum more ſpectare ad Oecumenicam Synodum. Haud dubiè ſimilia ſcripſerat etiam pro Eutychete. Hunc ejus errorem notat Valentinianus, aſſeverans omne de fide ac Epiſcopis, etiam in Generali Synodo, judicium ſpectare ad Epiſcopum civitatis Romanæ.

Eadem omnia confirmat in literis ad eundem Theodoſium Galla Placidia Auguſta, Conſtantii Imperatoris vidua, Mater Valentiniani: „Non enim modicum detrimentum eſt ex his quæ geſta „ſunt, ut fides, quæ tantis temporibus regulariter cuſtodita eſt à „ſacratiſſimo Patre noſtro Conſtantino, qui primus Imperio ſplen„duit Chriſtianus, perturbata ſit ad arbitrium unius hominis, qui „in Synodo Epheſinæ civitatis odium & contentiones potiùs exer„cuiſſe narratur, militum præſentiâ & metu impetens Conſtantino„politanæ civitatis Epiſcopum Flavianum, eò quod libellum ad „Apoſtolicam Sedem miſerit, & ad omnes Epiſcopos harum par„tium, per eos qui directi fuerant ad Concilium à Reverendiſſimo „Epiſcopo Romæ, qui ſecundùm definitiones Nicæni Concilii ſunt „conſueti intereſſe, Domine Sacratiſſime Fili, venerabilis Impera„tor. Hac itaque gratiâ tua Manſuetudo, tantis turbis reſiſtens, „veritatem fidei Catholicæ Religionis immaculatam ſervari præci„piat, ut ſecundùm formam & definitionem Apoſtolicæ Sedis, „quam & nos tanquàm præcellentem ſimiliter veneramur, in ſtatu „Sacerdotii illæſo manente per omnia Flaviano, ad Concilium Apo-

 ſtolicæ

„ſtolicæ Sedis Judicium tranſmittatur, in qua primus ille, qui cœ-
„leſtes Claves fuit dignus accipere, Principatum Epiſcopatus ordi
„navit, quando ſcilicet decet nos huic maximæ civitati, quæ Do-
„mina omnium eſt civitatum, in omnibus reverentiam conſerva-
„re". Diſertè affirmat Flavianum appellâſſe ad Leonem. Et ejus appellationi rogat donari ſuſpenſivum effectum: Secundùm Canones. Inſuper poſtulat retractatorium Judicium tranſmitti ad Concilium Sedis Apoſtolicæ. Non ad Oecumenicam Synodum; ſed ad Synodum ſolius Romanæ Provinciæ. Hanc judicat ſufficere. Quod nempè iſta Synodus eſſent Epiſcopi harum partium, ad quos Flavianus appellaverat. Si tamen appellaverit. Etenim penitùs exiſtimo, quod ipſis potiùs expoſuerit ſuam cauſſam, commendandam S. Leoni. Interim res cadit in idem. Quidquid fuerit, Galla Placidia iſtud ipſum poſtulavit à ſancta Imperatrice Pulcheria: "Cle-
„mentia tua ſecundùm Catholicam fidem conſpirare dignetur, ut
„quidquid illo tumultuoſo, miſerrimoque Concilio conſtitutum
„eſt, omni virtute removeatur, ut omnibus integris permanenti-
„bus, ad Apoſtolicæ Sedis Judicium, in qua primus Apoſtolorum
„B. Petrus Sacerdotii Principatum tenuit, Epiſcoporum cauſſa mit-
„tatur".

Eadem omnia in literis ad Pulcheriam Auguſtam inſigniter exponit Hilarus Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconus. Exponit Latrocinale Dioſcori de Flaviano Judicium, ſuam contra illud generoſam proteſtationem, ſuumque per multa pericula reditum ad Romanam civitatem, & proſequitur: "Veſtra itaque veneranda
„Clementia cognoſcat à S. Leone Papa cum omni Occidentali Con-
„cilio reprobari omnia, quæ in Epheſo contra Canones per tumul-
„tus & odia ſæcularia à Dioſcoro Epiſcopo geſta ſunt, & nullâ
„ratione hæc in his partibus ſuſcipi poſſe, quæ per potentiam præ-
„dicti, non ſine læſione fidei, & præjudicio ſanctiſſimi viri, in-
„noxiique Flaviani commiſſa ſunt. Quæ verò conſtanti ac forti
„authoritate pro fide à me nunciata ſunt, ſuperfluum credo narrare.
„Nam hæc ex literis BB. Papæ poteritis agnoſcere". Per reducem Hilarum de appellatione inſtructus Leo mox coëgit ſuæ ac vicinarum Provinciarum Synodum, & decrevit omnia ſuperiora. Latrocinalem Synodum caſſavit & circumduxit; admiſit S. Flaviani appellationem; ipſum reveſtivit, & firmavit in plena Epiſcopali apud omnes Eccleſias communione; ipſius appellationi adſcripſit effe-

ctum

ctum ſuſpenſivum; ipſi quemcumque ſuperordinari rigidiſſimè vetuit; retractatorium Judicium voluit fieri in celebranda intra Italiam Synodo: Et hæc omnia per varias literas ſcripſit ad Theodoſium, ad Pulcheriam, ad Julianum Coenſem Epiſcopum, ad ſanctum Flavianum, & ad alios. Omnis Occidens admiſit promptiſſimè: Etiam ante datum auxilium ab Imperatore Valentiniano. Etenim omnes iſtæ literæ ſunt ſcriptæ tertio Idus Octobres, & Valentinianus Romam non venit, niſi ad ſequens Feſtum Principis Apoſtolorum. At circumſcriptus in Eutychetis patrocinium, ac in S. Flaviani odium Theodoſius obedire non permittebat Orientalem Eccleſiam: Hinc ipſi per varios modos ac mediatores ſupplicavit Pontifex. Et licèt non exaudiretur, uti non deſiit Principatu ſui Romani Sacerdotii.

Etenim Omnes Orientales Epiſcopos, qui Latrocinali in ſanctum Flavianum judicio adfuerant & conſenſerant, ſuſpendit à ſuæ Sedis ac totius Occidentalis Eccleſiæ communione. Romana Eccleſia Orientales Epiſcopos, dum ob Regiam præſentis Imperatoris violentiam aliter non poterat, ſic olim fuit conſueta punire & frænare. Lucent iſta ex S. Leonis literis ad Anatolium, propter Regias Martiani & Pulcheriæ preces jam confirmatum in Epiſcopatu Conſtantinopolitano: "De Fratribus verò, quos & epiſtolis tuis, & Legatorum noſtrorum relatione, communionis noſtræ cupidos eſſe cognovimus, eò quod doleant ſe contra potentiam, contraque terrores non tenuiſſe conſtantiam, ſed alieno ſceleri præbuiſſe conſenſum, cum eos ità formido turbâſſet, ut in damnationem Catholici atque Innocentis Antiſtitis, & in receptionem deteſtabilis pravitatis trepido famularentur obſequio, illud quidem quod præſentibus & agentibus noſtris conſtitutum eſt approbamus, ut ſuarum interim Eccleſiarum eſſent communione contenti, ſed cum Legatis noſtris, quos miſimus, participata tecum ſollicitudine volumus diſponatur, quatenùs hi, qui plenis ſatisfactionibus malè geſta condemnant, & accuſare ſe magis eligunt quàm tueri, pacis & communionis noſtræ unitate lætentur, ità ut digno priùs anathemate, quæ contra fidem Catholicam ſunt recepta, damnentur". Epiſt. 6.

Affirmat & docet varia. Primò, quod omnes Latrocinali Judicio cooperatos Orientis Epiſcopos removerit à ſua communione. Nempè in iſta poſt Hilari Diaconi reditum Synodo, quâ Flaviani appellationem admiſit, ac ipſum reveſtivit. Proceſſit ex antiqua Eccle-

ſiæ regula, laudata ac ſtabilita per Africanum Canonem: "Placuit „ut à quibuſcumquè Judicibus Eccleſiaſticis ad alios Judices Eccle-„ſiaſticos, ubi eſt major authoritas, fuerit provocatum, non eis „obſit, quorum fuerit ſoluta ſententia, ſi convinci non potuerint „vel inimico animo judicâſſe, vel aliqua cupiditate, vel gratiâ de-„pravati". Iſti Epiſcopi, licèt non inimico animo, tamen cupidi-tate & gratiâ depravati judicaverant, ideòque magnus Leo ipſos meritò caſtigavit. Secundò diſcimus, quod iſti Epiſcopi, dum vixit Imperator Theodoſius, in patientia ac pœnitentia ſiluerint. Etenim ille confirmârat Epheſinum Latrocinium, & adversùs ipſum nec preces nec inſtructiones dignabatur admittere. At verò poſt ejus mortem Imperio admotus Martianus exaudivit magnum Leo-nem, omniaque ejus Decreta ac Poſtulata veneratus eſt, & con-firmavit. Tunc igitur iſtorum Epiſcoporum plurimi agnoverunt errorem, & primò ad Julianum Coënſem Epiſcopum, Leonis iſthic Legatum, deinde recurrerunt ad ipſum Pontificem, & ſuæ infir-mitati ac lapſui indulgentiam ſupplicârunt, recipere communionem cum Romana, adeoque & cum omni Orthodoxa Eccleſia. Et Leo per gradus proceſſit. Primò ratam habuit factam eis à ſuis Legatis gratiam: Apoſtolicam communionem intra ſolam cujuſquè Eccleſiam. Deindè ipſis, dummodò Eutychianæ perfidiæ ſolem-niter dicerent anathema, reſtituit plenam communionem.

Pontifex pergit in ſua epiſtola: " De nominibus autem Dioſcori" Patriarchæ Alexandrini, "Iuvenalis" Hieroſolymitani, "& Euſtatii" Berytenſis in prima Phœnicia Epiſcopi, "ad Sacrum Altare non reci-„tandis Dilectionem tuam hoc decet cuſtodire, quod noſtri ibi-„dem conſtituti faciendum eſſe duxerint, quodque honorandæ „S. Flaviani memoriæ non repugnet, & à gratia tua Chriſtianæ Plebis „animos non avertat. Nam iniquum nimis eſt atquè incongruum, „eos qui innocentes & Catholicos ſuâ perſecutione vexarunt, San-„ctorum nominibus ſine diſcretione miſceri, cum damnatam im-„pietatem non deſerentes, ipſi ſe ſuâ pravitate condemnent: Quos „convenit aut percelli pro perfidia, aut laborare pro venia". Dioſ-corus palam ex inimico animo in ſanctum Flavianum proceſſerat, Juvenalis autem & Euſtatius, qui ex officio debuerant compeſcere, ſingulariter adjuverant; Hinc ipſos Pontifex cenſuit ſingulariter ca-ſtigandos. Eos nec communione, nec gradu privavit. Etenim omnes tres Chalcedone comparuerunt ut Epiſcopi: Et in prima Ac-

tione

tione Dioſcorus aſſedit ut Patriarcha. Diſcedere & exire compulſus fuit, non quia degradatus aut excommunicatus, ſed quia ex Iudice demutatus in Reum. Per ſancti Flaviani appellationem. Hanc igitur pœnam Pontifex in iſtos tres valere voluit: Et inſuper ipſorum nomina non recitari ad Sacrificium. Ipſos ſuſpendit à celebratione Miſſarum, immò ab omni perceptione Sacroſanctæ Euchariſtiæ. Nam quorum nomina recitari, ſeu Domino Deo ad Altare offerri non poterant, communicabant ſine Oblatione. Erant Conſiſtentes, excluſi à Perfectione.

Et ex his addiſcimus plura. Primò, quod Orientalis Eccleſia tunc plenè dependeret ab Occidentali. Etiam à ſola Romana. Secundò, quod S. Flaviani appellationem, & omnes ejus appendices ſolus Leo adminiſtraverit, citrà omnem dependentiam à Generali Concilio. Hinc enim lapſi apud Epheſum Epiſcopi ſuam reparationem non diſtulerunt uſque ad futuram Synodum, ſed ipſam à ſolo Leone ſupplicârunt ac impetrârunt. Et iſtam reparationem probavit omnis Eccleſia. Omnes enim iſti Epiſcopi fuerunt tanquàm integri admiſſi ad Synodum Chalcedonenſem. Tertiò addiſcimus, quod magnus Leo, S. Flaviani appellationem in alia Generali Synodo retractatam volens, non ex Canonum neceſſitate, ſed ex ſpontaneo juxta Canones Beneplacito voluerit. Ob rationes. Potuerat ſolus retractare ac definire. Sardicenſes enim Canones ſapientiſſimo ejus Beneplacito permittunt & credunt omnia. Nempe ſuper S. Petri Cathedram nihil auſi conſtituere, ſcientes illi omnia conceſſa à Domino. Quartò diſcimus, quod hæc omnia ſciverit, & profeſſa fuerit Galla Placidia, Theodoſium rogans, ut omnem Flaviani cauſſam tranſmitteret "ad Concilium Sedis Apoſtolicæ". Ejus Secretarii erant peritiſſimi legum & Canonum. Quintò, quod Pontifex poſſit ſibi reſervare varia, & Patriarcharum etiam manus conſtringere. Etenim lapſos apud Epheſum Epiſcopos à ſe ſolo voluit reparari. Sextò, quod iſtam reſervationem ac reparationem poſſit ante ipſos Patriarcharum oculos per ſuos etiam Legatos exercere. Septimò, quod magnus Leo iſta in re noluerit Patriarchas ex integro mutilare. Hinc addidit: "Participatâ tecum ſollicitudine". Octavò, quod Pontifex ſit manifeſtè ſuperior Generali Concilio. Etenim appellatio non fit, niſi ad Superiorem.

Quod S. Flavianus non ad Generalem Synodum, ſed ſolam Apoſtolicam Sedem appellaverit, diſertè etiam teſtatur in Neſtorianæ

ac Eutychianæ hæreſis Breviario Liberatus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus: "Hæc ergo" ſecundâ Epheſinâ "Synodo decernente, „& reſtituente Eutychi Presbyterii dignitatem ac Miniſterii Præ„ſulatum, Flavianus quidem & Euſebius", Dorylæenſis Epiſcopus,
Cap. 12. "carceri mancipantur. Porrò locum obtinentes Papæ Leonis om„nibus, quæ geſta" ſunt, contradixerunt: Flavianus autem, contra ſe "prolatá ſententiâ, per ejus Legatos Sedem Apoſtolicam appel„lavit libello". Apoſtolicam Sedem in ſuis Legatis veneratus eſt, ideoque ipſis tradidit ſuæ appellationis libellum. Liberatus diſertè ſcribit non ſolum Hilarum, ſed Apoſtolicos Legatos Latrocinali Judicio contradixiſſe. Eidem debemus gratias, quod nos doceat Flavianum ac Euſebium fuiſſe apud Epheſum à Dioſcoro carceratos. Comes Marcellinus addit S. Flavianum fuiſſe relegatum Hypepam Aſiæ. Et Proſper Tyro: "S. Flavianus inter manus eorum, „à quibus in exilium ducebatur, glorioſo ad Chriſtum fine tran„ſivit". Etenim à Dioſcoro fuerat impetitus calcibus, & graviter læſus. "Cæſus Flavianus, & multis injuriis affectus, dolore pla„garum migravit ad Dominum". Sunt verba Liberati. Hæc eſt cauſſa, cur Magnus Leo Sanctiſſimum Epiſcopum non repoſuerit in ſuam Sedem. Proſper ſubjungit: "Martiani Auguſti Edictis, „Apoſtolicæ Sedis authoritatem ſecutis, Synodus Epheſina damna„tur". Non per aliam Synodum, ſed per ſolam authoritatem magni Leonis.

CAPUT

CAPUT II.

Diſcutiuntur quædam Commenta Reverendi Patris Paſchaſii Queſnelli.

PAſchaſius Queſnellus laudat Magni Leonis ad Imperatorem Theodoſium literas, & commentatur : "Ex deſcriptis epiſtolæ verbis aliud nobis Epiſt. 40.
,,validiſſimum adeſt argumentum, quo à Flavia-,,no Synodum appellatam eſſe conſtat, ac deinde ,,Leonem, quaſi Synodi Caput. Cum enim Leo ex ,,appellatione illius Epiſcopi congregandæ Synodi ,,Oecumenicæ neceſſitatem arceſſat, Sole clarius eſt appellatam ,,eſſe Synodum, nec alterius authoritatem pulſatam eſſe appella-,,tionis libello, ut de Epheſini Latrocinii ſententia judicium fieret". Quam autem, "inquit", poſt appellationem interpoſitam hoc neceſſariò poſtuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta teſtantur. ,"Si enim ad unum ex Occidentalibus Epiſcopum cum Provinciali ,,vel Diœceſana Synodo provocatum eſt, quidni ſolus cum ſuis ,,Com-Provincialibus judicium adornat ? Ut quid omnium Eccle-,,ſiarum Sacerdotes è ſuis Sedibus demoventur, ſi unius judicio ,,poſſit cauſſa finiri ? Cur" neceſſariò "poſtulata Synodus Oecu-,,menica, quando non Oecumenica Synodus appellata eſt ? Si Se-,,des Primaria libello adita eſt, Sedi ſuæ Pontifex litigantes ſiſtat, ,,rem diſcutiat, Co-Epiſcoporum ſententiam poſtulet, judicium ,,decernat : Et cauſſa finita eſt. Sed ideò" neceſſariò "poſtulari ,,Generalem. Synodum" poſt appellationem interpoſitam "cenſuit ,,Leo, quia illam à Flaviano poſtulatam eſſe ex ipſius libello, ,,atquè ex conſuetudine Eccleſiaſtica intellexit. Nec ſuæ providen-,,tiæ, judicioque exiſtimavit eſſe permiſſum, an Synodo cogendæ ,,ſuperſederetur, an inſtaretur, ſed ex neceſſitate & officii ſui debi-,,to eſſe duxit pro ea impetranda etiam" cum gemitibus ac lachrymis, "ut ipſe ait", & genibus provolutum deprecari, "ut ſcribit ,,Liberatus".

Errores varii. Primus eſt, quod Flavianus non ſolam Apoſto-

licam Sedem, ſed Generalem Synodum invocaverit. Etenim diſertè contrarium jam audivimus ab Imperatore Valentiniano, ab ejus Auguſta Matre Galla Placidia, & à Liberato, doctiſſimo Carthaginenſium Archi-Diacono. Secundus eſt, quod S. Leo ex S. Flaviani appellatione arceſſat neceſſitatem convocandæ Generalis Synodi. Etenim Pontifex ex iſta appellatione arceſſit neceſſitatem, non quâ ipſe iſtam Synodum obligetur poſtulare & celebrare, ſed quâ Theodoſius ipſam à Pontifice poſtulatam obligetur concedere. Affirmat omnem hujus appellationis adminiſtrationem ad ſe ac ſuam Sedem ſpectare per Nicænos, aut Sardicenſes Canones. Subſumit ſe judicare Oecumenicam Synodum huic plenè auferendo ſcandalo eſſe neceſſariam; aut ſanè expedientiſſimam: Hinc concludit Theodoſio eſſe neceſſitatem, ſeu obligationem illius concedendæ. Hunc eſſe Papalium verborum ſenſum eſt omni luce clarius. Tertius error eſt, quod ſolus cum ſuæ Provinciæ Synodo Pontifex non potuerit hoc judicium adornare. Etenim ipſum ad hoc faciendum adhortata fuit Galla Placidia, ac iſtud ipſum ſuadens Imperatori Theodoſio diſertiſſimis verbis ſupplicavit omne judicium tranſmitti ad ſolum "Concilium Sedis Apoſtolicæ". Iſtud ipſum profeſſus eſt Imperator Valentinianus: "Prædictus Sacerdos", Magnus Leo; "congregatis „ex omni Orbe etiam reliquis Sacerdotibus intra Italiam, à principio omnem cauſſam ſollicitâ probatione cognoſcens, ſententiam „ferat". Verba ſunt altiùs conſideranda. Magno Leoni non ſolam ſuffragii Prærogativam, ſed ipſi ſoli adſcribunt omne iſtud judicium. Ipſi ſoli deciſivum ſuffragium. Non quod in omni Oecumenica Synodo ſit Romano Epiſcopo iſta poteſtas: Nullo modo. Sed quod ipſa illi ſit in Oecumenicis Synodis, quas ejus arbitratu convocari contigerit ad retractandas Romanas appellationes. Hæc appellatio recuſato aut improbato Judici ligat omnes manus, & cauſſam pleno jure devolvit ad ſolum Pontificem. Canones Sardicenſes ipſi tradunt, aut potiùs declarant ac ſtabiliunt traditam ipſi à Christo Domino facultatem, qua retractatorium Judicium poſſit vel per ſemetipſum ſolus agitare ac definire, vel etiam delegare eidem Synodo, vicinæ Provintiæ, toti Diœceſi, vel etiam tòti Eccleſiæ in Oecumenico Concilio. Prout Sapientiſſimo ſuo arbitrio judicaverit expedire. Quicumquè autem aut qualiſcumquè Delegatus judicat ex ſola authoritate Delegantis, atquè

què ità in ipſo ſolo eſt, & ex ipſo ſolo procedit omnis authoritas decidendi. Hic eſt ſenſus Imperatoris Valentiniani.

Quod ſine Generali Synodo ſolus magnus Leo ad S. Flaviani appellationem retractandam ac definiendam ſuffecerit, evidenter cenſuit univerſa Chalcedonenſis Synodus. Etenim ad ipſam omnes quatuor Apoſtolicæ Sedis Legati uno ore dixerunt: "Synodus", Latrocinalis Epheſina, "proferri non poteſt, in qua illa nefaria „delicta relecta ſunt. Si ergò & à Beatiſſimo & Apoſtolico Ro- Actio. 10.
„manæ urbis Epiſcopo omnia, quæ ibi geſta ſunt, vana ſunt „habita, claret quia & Beatiſſimus Epiſcopus Antiochenæ civi- „tatis extra hæc eſt, quem poſt hæc Beatiſſimus Epiſcopus in „propria communione ſuſcepit". Et Anatolius Conſtantinopolitanus Epiſcopus confirmavit: "Definimus nihil horum valere, „quæ in illa, quæ dicitur Synodus, ſunt confecta, niſi illud „circa Sanctiſſimum Maximum, magnæ Antiochenæ civitatis „Epiſcopum. Quoniam & Sanctiſſimus Leo, Romanus Archi- „Epiſcopus, eum in communionem recipiens, præeſſe Antio- „chenſium judicavit Eccleſiæ. Quam formam ſequens & appro- „bavi, & præſens ſanctum Concilium". Et omnes Epiſcopi iſtud ipſum unanimi ſuffragio comprobârunt. Stephanus Epheſiorum Exarchus adjunxit: "Et ego judico, ut quæ contra Canones in „Epheſina Metropoli facta ſunt, infringantur. Exceptis his, quæ „geſta ſunt adversùs Domnum Antiochenæ civitatis Epiſcopum, „ob hoc quia Ordinatio Deiamantiſsimi Epiſcopi Maximi, facta „pro eo Canonicè in Antiochena Metropoli, à Sanctiſsimo Archi- „Epiſcopo Leone, & hoc præſente ſancto & univerſali Concilio „eſt ſuſcepta".

Quod Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus Domnum Antiochiæ Patriarcham ſemper oderit, eſt demonſtratum in ſuperioribus. Interim in Epheſino Latrocinio ſimulavit cum ipſo redire in gratiam, atque ità circumſcripſit & ſeduxit ad cooperandum & ſuffragandum in damnationem ſancti Flaviani. Infelix Domnus, ut ſuam pellem à Dioſcori furore redimeret, condemnavit non ſolummodò innocentiſſimum, ſed inſuper ſibi amiciſſimum Antiſtitem. Manifeſtè contra conſcientiam. Divina atque humana prævaricatus. Iſto obtento, Dioſcorus larvam depoſuit, reſumpſit odia, &ipſum etiam Domnum, quod duodecim ſancti Cyrilli Capitula nuperrimè damnaſſet, degradavit. Et ejus in Sedem intruſit, aut intrudi curavit

Maximum, Diaconum & Archi-Mandritam, fidelem amicum ſancti Cyrilli. Quare Domnus, utpotè ex vana cauſſa, & contrà omnem Canonum conſequentiam degradatus, cum aliis eandem injuriam paſſis Epiſcopis invocavit Magnum Leonem. Verùm juſtus ille Pontifex Epheſina Acta caſſavit omnia, omnes degradatos ac ipſum invocantes Epiſcopos reveſtivit, excepto unico Domno: Ejus damnationem ſtabilivit, & tandem etiam Maximi creationem confirmavit. Domni damnationem nequaquàm propter damnata Cyrilli Capitula, ſed propter adjutam S. Flaviani damnationem ſtabilivit, atquè ita hominem quaſi de novo damnavit. Solus hanc cauſſam retractavit ac definivit. Et omnis Orientalis Eccleſia comprobavit. Eodem igitur ſuæ Sedis Privilegio ſolus poterat retractare ac definire cauſſam S. Flaviani.

Ejuſdem rei meminit quinta Synodus: "Chalcedonenſis ſancta
Collat. 6. „Synodus Domnum Antiochiæ Epiſcopum, eò quod ſcripſit de„bere taceri duodecim Capitula ſanctæ memoriæ Cyrilli, & poſt „mortem condemnavit, cum confirmâſſet condemnationem ejus, „& ſuſcepiſſet Maximi Ordinationem". Miſcet vera falſis. Etenim falſum eſt, quod Chalcedonenſis Synodus Domni damnationem confirmaverit propter damnata Capitula. Ipſam confirmavit propter authoritatem magni Leonis. Et certum eſt, quod magnus Leo ad ſolam Flaviani damnationem, non ad damnata Capitula reflexerit oculos, atquè ideò Domni damnationem confirmaverit. Notanda ſunt verba: "Et poſt mortem condemnavit". Firmant Paſchaſii Queſnelli opinionem, quæ cenſet Domnum Chalcedonenſis Synodi tempore fuiſſe defunctum, ideòque habitam iſthìc de illo Actionem eſſe ſpurium additamentum. Græcus textus non reperitur ideoque videtur eſſe additamentum Latini hominis. Ex quibus iterùm diſcimus Apoſtolicæ Sedis authoritatem in Generales Synodos. Tanta eſt, ut poſſit, quæ voluerit ex rationibus, & infirmare & confirmare. Confirmare etiam perperam Geſta. Supplendo cauſſas & defectus. Quis enim dubitet Domni damnationem, prout à Dioſcoro acta eſt, fuiſſe iniquam atquè invalidam? Videatur ſancti Gelaſii Pontificis Tomus de Anathematiſmo.

Laudata Apoſtolicæ Sedis circà Flaviani cauſſam authoritas lucet etiam ex Magni Leonis epiſtola ad Clerum & Populum Con-
Ep. 46. c. 1 ſtantinopolitanum: "De veſtræ devotionis pietate gaudemus, & in

„in ſanctæ Plebis acclamationibus, quarum ad nos exempla delata „ſunt, omnium veſtrorum probamus affectum, quià vivit ac „permanet apud bonos filios optimi Patris juſta dilectio". Magni Leonis Decretum, quo appellantem ad ſe Flavianum reveſtiverat, Conſtantinopoli lectum & publicatum, omnis Regia civitas fuit adeò venerata, ut uno ore Pontifici fauſta acclamaverit. Acclamavit Flavianum ſemper à ſe ut Epiſcopum habendum & honorandum. Ex eadem reverentia Imperator Martianus fecit, quod Auguſta Pulcheria ſcripſit ad Pontificem: "Sciat tua Sanctitas, „quoniàm Præcepto noſtri Domini, & tranquilliſſimi Principis mei „Conjugis, in glorioſam civitatem Conſtantinopolim ſanctæ me„moriæ Epiſcopi Flaviani corpus allatum eſt, & in Baſilica Apo„ſtolorum, in qua conſueverunt Prædeceſſores Epiſcopi ſepeliri, „competenter eſt poſitum". Imperator Martianus reveſtitum à Magno Leone Flavianum habuit pro integro & Canonico Epiſcopo: Ejus interlocutionem habuit pro definitione. Flavianum honoravit ut plenè reparatum. Imitatus eſt Theodoſium, qui Parentum peccata cognoſcens, eodem modo honoravit & ſanctum Joannem Chryſoſtomum, & ſanctum Pontificem Innocentium. Ab hoc factam illius reveſtitionem habuit pro plena reparatione: S. Joannis cadaver, antequàm humaretur, Epiſcopali Throno impoſuit, & uti integrum Epiſcopum juſſit ab omnibus adorari.

Quartus error eſt in his Paſchaſii Queſnelli verbis: "Ut quid „omnium Eccleſiarum Sacerdotes è ſuis Sedibus dimoventur, ſi „unius judicio poſſit cauſſa finiri? Cur neceſſariò poſtulata Oecu„menica Synodus, quando non Oecumenica eſt appellata"? Cenſet Oecumenicæ Synodi neceſſitatem cum S. Flaviani ad ſolam Romanam Sedem appellatione, itemque cum iſtius Sedis ſufficienti in iſtam appellationem authoritate non cohærere. Errat dupliciter. Primò, quod affirmet iſtam Synodi neceſſitatem à Magno Leone aſſeri. Etenim jam oſtendi Pontificem velle longè aliud. Secundò errat, quod à Synodi neceſſitate cenſeat everti ſupremam ac ſufficientem authoritatem Sedis Apoſtolicæ. Etenim Generalium Synodorum neceſſitas non ab iſtius authoritatis inſufficientia oritur, ſed ex difficultate executionis ob graſſantis erroris potentiam & contumaciam. Eadem de cauſſa factas ad ſe appellationes Apoſtolica Sedes quandoquè cenſuit retractandas in Oecumenica Synodo. Nempe ob partis violentas vires ex patrocinio circumſcripti Principis.

pis. Ità Innocentius I. S. Joannis Chryſoſtomi cauſſam retractari voluit in Synodo Theſſalonicenſi. Juxtà Sardicenſes Canones, ſubmittentes hæc omnia ſapientiſſimo Beneplacito Epiſcopi Romani. Hic manifeſtè eſt ſenſus laudati Innocentii, de retractanda Joannis cauſſa ſcribentis ad Clerum & Populum Regiæ civitatis: "Sed quodnam remedium hiſce rebus in præſenti adferemus? Ne-„ceſſaria erit Synodalis cognitio. Ea quippè ſola eſt, quæ hujuſ-„modi procellarum impetus retundere poteſt". Non ob Apoſtolicæ authoritatis, quæ defunctum Joannem ſola reparavit, & cujus judicium omnis etiam Oriens eſt veneratus, inſufficientiam, ſed ob violentas refragationes circumſcriptorum Principum. At verò poſt S. viri mortem ceſſavit invidia, & violenta contradictio. Innocentius addit ſe ab Imperatore poſtulaſſe Synodum, & diſertè profitetur ſe agere ſecundùm Canones Sardicenſes. Proindè iſtam epiſtolam vanè pro ſe adducit Paſchaſius Queſnellus.

Adducit etiam hæc S. Leonis verba ad Imperatorem Theodo-Ep.49.C.3 ſium: "Omnes partium noſtrarum Eccleſiæ, omnes ſupplicant „Sacerdotes, ut quia & noſtri fideliter reclamârunt, & eiſdem „libellum appellationis Flavianus Epiſcopus dedit, Generalem „Synodum jubeatis intra Italiam celebrari". Et commentatur: "Ex quo conſequi neceſſariò mihi videntur duo maximi momenti. „Alterum quidem, quod ſuperiùs diſcuſſimus, non ad unum Pon-„tificem aliquem, ſed ad omnes Occidentis ſaltem Epiſcopos devo-„lutam eſſe Flaviani appellationem. Alterum, Legatos Sedis „Apoſtolicæ non Romani ſolummodò Pontificis nomine Epheſinæ „Synodo ſecundæ interfuiſſe, nec aliàs intereſſe conſueviſſe Oe-„cumenicis Conciliis in Oriente congregatis, ſed & omnium totius „Occidentis Epiſcoporum vice, quorum procurationem gerebant, „cum per ſe intereſſe eidem non poterant. Hoc enim ſolemne „erat Romano Epiſcopo, ut cum primùm Synodus univerſalis „indicta erat, omnes ſui Patriarchatus Epiſcopos ea de re admo-„neret, cogeretque ipſe Romæ Synodum, ad quam invitati Occi-„dentales confluerent, ut in commune de negotio illic tractando „diſſererent, deligerentque Legatos abſentium vicem impleturos. „Nimirùm qui ex illa Romana Synodo Legati mittebantur, non „ſolius Pontificis Legati erant, nec ab ipſo ſolo mitti dicebantur, „ſed ab univerſa Synodo miſſi erant. Ejuſdem agebant vicem, „tametſi Legatorum Sedis Apoſtolicæ nomen ſemper retinerent:

Quia

„Quia Occidentalium omnium] Coryphæus erat Pontifex. Hoc „clariſſimum evadit ex tertia Synodo Oecumenica Epheſina, ubi „Cyrillus Legatorum Apoſtolicæ Sedis ſententiam reſumens, ſic „loquitur": Depoſuerunt ſupplentes locum Sedis Apoſtolicæ, totiuſque Synodi ſanctiſſimorum, Deoque dilectiſſimorum Occidentalium Epiſcoporum. "Idem manifeſtum eſt ex Concilii ſexti „Actis, ubi Epiſcopi, Portuenſis, Paternenſis, & Regitanus, lo„cum] tenere dicuntur Concilii antiquæ Romæ".

Plures denuò errores. Primus eſt, quod laudatæ omnium Occidentalium Epiſcoporum ad Theodoſium preces affirment aut evincant S. Flaviani appellationem non ad ſolum Leonem fuiſſe devolutam, ſed ad omnes ſaltem Occidentis Epiſcopos. Etenim Imperator Valentinianus, Galla Placidia Auguſta, ac Liberatus Diaconus diſertè ſcribunt ipſum provocaſſe ad ſolum Leonem. Certè non video, quomodò tantæ authoritatis teſtimonia per iſtas plurium Epiſcoporum preces evertantur. Earum ſcopus fuit non Flaviani appellationem huc aut iſtuc devolvere, ſed Theodoſii animum, à Flaviano durè averſum, ad juſtitiam per multiplicatos Interceſſores reducere. Et per verba, "Omnes partium noſtrarum „Eccleſiæ", Leo videtur non omnes Occidentales, ſed ſolas Italiæ Eccleſias intelligere. Cur Paſchaſius Queſnellus, qui tanto anteà impetu aſſeveravit Flavianum ad Oecumenicam appellâſſe Synodum, jam iſta vela contrahit ad ſolum Occidentem? Error non ſtat in firmo fundo.

Secundus error eſt, quod Romani Legati Epheſino Latrocinio adfuerint non ſolius Pontificis, ſed inſuper nomine & vice totius Occidentalis Concilii. Etenim Magnus Leo diſertè ac frequenter teſtatur oppoſitum. In Dogmatico ad S. Flavianum ſcripto, & ad ipſum Latrocinium directo Tomo: "Julium Epiſcopum, & Re- Ep.24.c.6
„natum Presbyterum, & Hilarum Diaconum vice noſtra direxi„mus". In literis ad Imperatorem Theodoſium: "Julium Epi- Epiſt.26.
„ſcopum, Renatum Presbyterum, & Hilarum Diaconum miſi, „qui ad vicem præſentiæ meæ ſufficerent". Et in literis ad ipſam Ep.29.c.2
Epheſinam Synodum: "Julium Epiſcopum, Renatum Presbyte„rum, & Hilarum Diaconum miſi, qui vice mea interſint". Conſonat Proſper Tyro: "Hilarus Diaconus Romanæ Eccleſiæ, qui „vice S. Leonis Papæ cum Julio Puteolano Epiſcopo à Sede Apo„ſtolica fuerat deſtinatus". Eoſdem Legatos laudat Liberatus

Diaconus, & adjungit: "Locum obtinentes Papæ Leonis". Etiam de Juliano Coënſi Epiſcopo habent Acta Synodalia: "Julianus „Epiſcopus, tenens locum Leonis S. Epiſcopi Romanæ Eccleſiæ". Videtur fuiſſe ſuffectus in locum defuncti Julii. Et certè ante Epheſinum Concilium Magnus Leo nullam celebravit Synodum, niſi ſolius ſuæ Provinciæ, ideòque certum & manifeſtum eſt laudatos Legatos fuiſſe ipſius ſolius Vicarios. Ità evaneſcit omnis anſa, ex qua Paſchaſius Queſnellus ſuadet S. Flavianum non ad ſolum Leonem, ſed ad omnes Occidentales Epiſcopos provocâſſe.

Tertius error eſt, quod indicto Oecumenico Concilio Romanus Pontifex olim conſueverit ſuam Patriarchalem Synodum congregare, & illic Legatos ad iſtud deligere. Etenim talis Synodus, taliſque electio nec ad Nicænam, nec ad Epheſinam, primam aut ſecundam, nec ad ſeptimam fuit facta, nec ad octavam, nec ad quintam, nec ad Chalcedonenſem. Celeſtinus Pontifex iſta fecit durante Epheſinâ Synodo, ob natum iſthic ſcandalum horrendi ſchiſmatis. Et videtur convocâſſe Epiſcopos ſolius Italiæ. Etenim Africani propter Barbaros non poterant Romam accedere, & Epheſi habebant ſuum ſingularem Legatum. Etiam Hiſpani, & Gallorum plures tenebantur à Barbaris. Ante Chalcedonenſem Synodum Leo facere iſta voluit, ſed per cauſſas fuit impeditus. Facta non ſunt, niſi à ſancto Agathone ante ſextum Concilium. Quare gravis error eſt ſcribere iſtum fuiſſe ſolemnem morem Romanæ Eccleſiæ.

Quartus error eſt, quod Sedis Apoſtolicæ Legati Oecumenicis in Oriente Conciliis intereſſe conſueverint non ſolius Romani Pontificis nomine, ſed Epiſcoporum totius Occidentis. Etenim nulli Concilio adfuit talis Legatio, ne quidem Epheſino. Adfuit ſexto Concilio, ſed diviſa in alias & alias perſonas. Et dum in perſonis uniretur, nihilominùs diſcerneretur authoritate atquè officio. Primus locus, Relatio, & ſuffragii Prærogativa communibus Legatis non competerent, niſi ex Privilegio ac Delegatione ſolius Pontificis. Libenter tamen admiſerim hæc Paſchaſii Queſnelli verba: "Ejuſdem" totius Occidentalis Synodi, "agebant vicem, tametſi Legatorum „Sedis Apoſtolicæ nomen ſemper retinerent. Quia Occidentalium „omnium Coryphæus erat Pontifex". Reverà Coryphæus. Etenim ad ſuam Romanam Synodum dixit Felix tertius: "Quotiès intra „Italiam propter Eccleſiaſticas cauſſas, præcipuè fidei, colliguntur „Domini Sacerdotes, conſuetudo retinetur, ut Succeſſor Præſulum

,,lum Sedis Apoſtolicæ ex perſona cunctorum totius Italiæ Sacer-
,,dotum, juxta ſollicitudinem ſibi Eccleſiarum omnium competen-
,,tem, cuncta conſtituat, qui Caput eſt omnium". Papa iſthìc ſolus decidit. Alii non poſſunt, niſi ſolo conſilio ſuffragari. Eandem authoritatem habet non in ſola Primatiali Italiæ, ſed etiam in Patriarchali Synodo totius Occidentis. Hoc ſenſu admitti poſſit Romanos ad Generalia intra Orientem Concilia Legatos eſſe Vicarios totius Occidentalis Eccleſiæ. Reliqua per Paſchaſium Queſnellum adducta ſunt aut refutata, aut ad rem non faciunt, ideòque non expedit in ipſa tempus expendere.

CAPUT III.

Avita Romanarum appellationum authoritas demonſtratur ex Orientalium Epiſcoporum ad Xixtum tertium Pontificem appellatione adversùs ſacroſanctum Epheſinum Concilium.

SAncti Flaviani appellationem confeſſus & profeſſus ſum eſſe ſublime ac eximium Romanæ appellationis exemplum. Etenim non adversùs alicujus Orientalis Provinciæ, immò nec adversùs cujuſpiàm Patriarchalis Diœceſios Judicium, ſed adversùs generalem totius Eccleſiæ Synodum fuit interjecta, atquè ità S. Flavianus profeſſus eſt etiam Oecumenicas Synodos eſſe ſub Romano Pontifice, & poſſe per ipſum retractari, judicari, circumduci. Quod ipſum profeſſa eſt omnis Chalcedonenſis Synodus, probans & firmans omnia Magni Leonis Acta & Judicata, & pro S. Flaviano, & adversùs iſtud Latrocinium. Iſta, inquam, appellatio fuit interjecta adversùs Synodum, quæ juxta Convocantium intentionem debebat eſſe Oecumenica, & quam Dioſcori Patriarchæ Alexandrini rabida violentia tranſmutavit in particulare Latrocinium. Petrus de Marca iſtam metamorphoſim vult per prævaricatoriam ac apoſtaticam Euſebianæ Factionis fugam eveniſſe etiam Sardicenſi Concilio, atquè ità ipſum, necnon ab ipſo firmatam Roma-

Romanarum appellationum authoritatem eſſe modici ponderis. Malè. Sine fundamento. Iſtam tamen eclypſim paſſa eſt ſecunda Epheſina Synodus. Iſthìc enim violenta ac lucida Dioſcori turbulentia pro arbitrio non ſolùm excluſit, vel ad iniqua coëgit Epiſcopos, ſed etiam fecit iſtud uſquè tunc ſub cœlo inauditum facinus, de quo ad Chalcedonenſem Synodum dixit venerabilis Lucentius, Eſculanus in Apulia Epiſcopus, Legatus ac Vicarius Magni Leonis: "Dioſcorus, cum judicandi perſonam non ha„beret, præſumpſit, & Synodum auſus eſt facere ſine authoritate „Sedis Apoſtolicæ, quod nunquàm licuit, nunquàm factum eſt". A Synodi Præſidentia violenter extruſit Apoſtolicæ Sedis Legatos, & ipſam in ſe tranſtulit. Iſtiuſmodi facinora inducunt eclypſim, & Synodum ex Oecumenica tranſvertunt in particulare, immò & in Latrocinale Conventiculum. Nihilominùs hoccè Conventiculum fuit grande & numeroſum: Quin & per Imperatorem Theodoſium fuit donatum authoritate Synodi. Et licèt Theodoſii Decretum fuerit ab Imperatore Martiano, magno Leone, ac Chalcedonenſi Synodo circumductum, nihilominùs in Conſtantinopolitana cum Severianis Epiſcopis Collatione Hypatius, Orthodoxus Epheſiorum Metropolita, iſtum qualemcumquè Conventum appellavit univerſale Concilium. Hinc S. Flaviani appellatio demonſtrat magnam & ſublimem authoritatem Romanæ Eccleſiæ.

Chriſtus Dominus noſter eſt fideliſſimus Adimpletor & Executor ſui Promiſſi: "Ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus uſquè „ad conſummationem ſæculi". Romana hodie Eccleſia violentos patitur inſultus. Romanas appellationes, palmarem Sedis Apoſtolicæ Dignitatem, quidam machinantur evertere. Clamant antiquæ Eccleſiæ Epiſcopos non ad Romanum Antiſtitem provocâſſe, ſed ad generales dumtaxat Synodos. Nec ſunt hæretici aut homunculi, ſed ſublimia nomina: "Paſtores & Do„ctores". Deo laus, Catholicæ Matris Archiva habent authentica documenta, quibus redarguantur, & ex quibus dicamus: "Tace „& obmuteſce". Et talia huc uſque ſtudui adducere. Chriſtus Dominus, ſui Promiſſi memor, ſubminiſtravit & alia. Eminentiſſimus ac Reverendiſſimus Dominus Hieronymus Caſanate, S. R. Eccleſiæ Cardinalis, Eccleſiaſticæ Antiquitatis ac totius Chriſtiani Dogmatis peritiſſimus, mihi benigniſſimè communicavit

cavit antiquum CaſſinenſisMonaſterii Codicem, in quo reperi ultra ducentas Orientalium Epiſcoporum literas, plurimùm illuſtrantes Acta Epheſini Concilii, & Chalcedonenſis. Præſertim contentiones & pacem, quæ poſt Epheſinum Concilium interceſſerunt inter Eccleſias ac Epiſcopos Ægypti ac Orientis. Iſtas cum ſuis Scholiis epiſtolas ſuo tempore publica lux videbit. Hic interim do Helladii Tharſenſis Epiſcopi, per primam Ciliciam Metropolitæ, & Eutherii Thyanenſis Epiſcopi, Metropolitæ per ſecundam Cappadociam, literas ad Xixtum tertium Pontificem, Magni Leonis proximum Anteceſſorem, quibus illi ſuo & multorum Collegarum nomine ad hunc appellant adversùs omnia Acta Epheſini Concilii, tunc ab ipſis improbati adhuc, & impugnati. Hæc epiſtola, licèt circa materiam devia, eſt pro Divino Romanæ Sedis privilegio ſermo longè firmior omni appellatione S. Flaviani. Clarâ & altâ voce clamat non ad generale Concilium, ſed adversùs ipſum ad ſolum Papam Xixtum, atque ità demonſtrat nobis duo: Orientales olim Epiſcopos provocâſſe ad ſolum Romanum Pontificem, & provocâſſe etiam adversúm Acta generalium Conciliorum. Caſſinenſis itaque Codex habet ſequentia.

Epiſtola Deo Amiciſſimi Eutherii Thyanenſis Epiſcopi, & Helladii Tharſenſis, ſcripta ad magni nominis Romæ Epiſcopum Xixtum.

MUltam providentiam per ſingula tempora faciens Dominus Chriſtus, alio tempore alia Luminaria præparavit ad eorum Ducatum, qui bonæ ſunt voluntatis, convictionemq; contrariorum. Et mendacii quidem deſtructionem, veritatis autem confirmationem. Sicut etiam ſub illo majori Pharaone Beatum Moyſen contrà Jamnes & Mambre, & ſicut ſuper Simo-

nem Magum Petrum bene vincentem, ſic & contra eos, qui nunc inſurrexerunt, inimicos tuam protulit Sanctitatem, per quam bonæ ſpei ſumus & nos, quod Orbis terrarum ab Ægyptio liberetur errore, qui Moyſes novus exiſtens omnem quidem Ægyptium Hæreticum percuties, ſalvabis verò omnem Iſraelitam Orthodoxum. Igitur contra veritatem multis millibus geſtis, & mundiſſimâ Orthodoxiæ Margaritâ multas excipiente inimicitias, & quantas nulla unquàm tradit hiſtoria, ab his qui harum vocum novitatem contra Paternam fidem Apoſtolicam pepererunt, noſtrum quidem eſt, qui triplices multipliceſque patimur tempeſtates, & penè in Pyratas incidimus, ad eum clamare, qui à Deo productus eſt Gubernator, eumque pro amore veritatis quanta poſſibile eſt edocere; tuæ autem Gratiæ, Sapientiæque eſt non deſpicere, neque otiosè tranſcurrere hujuſmodi quæſtionem, tantamque cauſſam. Sed & perſcrutari cum dilectione boni laboris, & imponere emendationem cum tota conſtantia, & Deo dilecta fiducia.

Et olim ſiquidem ſæpius jam ex Alexandria hujuſmodi hęreticis Zizaniis inſurgentibus, ſuffecit veſtra Apoſtolica Sedes per univerſum tempus illud ad mendacium convincendum, impietatemque reprimendam, & corrigenda quæ neceſſarium fuit, muniendumq; Orbem terrarum ad gloriam Chriſti,

ſti, tam ſub illo ter Beato, & inter ſanctos habendo Epiſcopo Damaſo, quàm ſub pluribus aliis, glorioſis atquè admirabilibus. Cujus rei gratia, & nos præſumimus has ſupplicationes offerre, ut adjuvętis Orbem terrarum: Et in illa parte quę errat, & in illa quæ Tyrannidem ſuſtinet. Quæquè ad hoc impugnatur, ut ad ea, quæ non conveniunt, aſſenſum præbeat: Eò quod nec velit, nec expedire judicet, ut Ægyptiorum Capitulorum varias vocum novitates excipiat.

Scribens enim Cyrillus Alexandrinus blaſphemam vocum novitatem per bis-ſena Capitula, univerſæ Divinitùs inſpiratæ Scripturæ contrariam, & anathematizantem legitimas & antiquas ſanctorum Patrum Traditiones, & maximè illorum, qui excelſa quidem Chriſti Divinitati adſcribunt, humilia verò humanitati ejuſdem, nuſquàm unitione ejus intercidenda, propoſuit ei qui tunc ſanctam Sedem regebat magni nominis urbis, qui fuit à principio probatus, & notus circa fidem, circa vitam, circa doctrinam verbi, & circa univerſa, Neſtorio, ut aut conſentiret Capitulis ejus, atquè ſubſcriberet ea, & permaneret Epiſcopus, aut certè periclitaretur in gradu, & à ſancta Eccleſia pelleretur. Ille autem propoſitioni nequam Dei timore prælato, elegit potiùs multis millibus periculis ſibi injuſtè inferendis tradere ſemetipſum,

quàm dolis hæreticis præbere conſenſum, & confirmare totius Orbis errorem. Ad hæc Synodus convenit in Epheſo: Et in nullo correptus, neque rationem reddere expetitus, antequàm cōvenirent, qui ſuſtinebantur univerſi, exactus eſt ultionem, dum illorum Capitulorum blaſphemiæ obviaverit, & omni crudelitate ei quæ dicitur damnationi, & aliis aliquibus ſubjectus eſt. Dum certè Cyrillus authoritatem Judicis non haberet, ſed ejus qui judicandus eſt ordinem, eò quod contra invicem moverint quæſtiones. Et erat præſidens reus: Et ſententiat Princeps, qui ſuſtinebatur multis ſententiis ſupponendus.

His geſtis, aliis quidem cuncta, quæ acta ſunt, lachrymis digna, aliis verò ridicula videbantur, ità ut & ille, qui Antiochenam tenebat Eccleſiam Dei, poſt hæc veniens Cyrillum quidem & Memnonem damnationi ſubijceret, communi Decreto Deo Amiciſſimorum, Sanctiſsimorumque Epiſcoporum uſque ad viginti duorum Metropolitanorum, cæterorumque qui pariter aderant, qui illos hæreſios ac ſeditionis Principes judicârunt, & Eccleſiaſticarum Æmulos ſanctionum. Cæteros verò, qui eis ad omnia incongrua complices exſtiterant, alienos à communione fecerunt. Sed illi egregii contra veritatem ſimul & regulas ſibimetipſis indulgentiam relaxantes, terribilium Myſterio-

ſterioru communioné irreverenter ſibi cõtinuò prę. ſumpſerũt. Alios verò communicare ſibi periculosè fecerunt. Ita ut omnes Divinæ Regulæ Decreto ſubjaceant, quæ eos qui ita regunt, omninò perdamnat. Hæc addiſcens Deo Amiciſsimus & bonus Victor Princeps cõtinuò definivit vacare, quæ ſic inordinatè, inconſequenterque ſunt geſta contra eum, qui in nullo convictus eſt, abruptè verò & furiosè addictus: Denuò autem de Dogmatè cum veritatis amore fieri quæſtionem, per interrogationem & reſponſionem, & demonſtrationem, quæ omnibus ſuaderet, non quæ authoritate Tyrannica imperaret.

Illi verò ad ſolutionem Canonum id quoquè adjecerunt, ut nec his piis literis obėdirent. Et nihil de fide dicere vel audire acquieſcentes ulteriùs, ſe ad ſolã univerſi pertinaciam contulerunt. Ad conſenſum cœperunt trahere iniqui judicii, alios quidẽ fraude, alios violentia, alios pręmiis. Conſtudẽtes ſuper his nos per multum tempus rogabamus, obteſtabamur cum omni fiducia, provocabamus, ut nihil irrationabiliter fieret aut teneretur, ſed de quæſtione quidem Dogmatum, & de Cyrilli Capitulis communis proponeretur Tractatus atquè Concilium: Et quod omnibus placuiſſet, unâ ſententiâ firmaretur. De eo verò, qui Tyrannidem ſic apertè pertulerat, judicium verax fieret atquè legitimum, ut convi-

 ctus

ctus quidem de corruptione veritatis adjudicationem conſonè ſuſtineret ab omnibus ; ſi verò ex toto innoxius probaretur, in Scripto abdicaret illa nobiſcum, quæcumquè incongrua quidam, vel ex ejus perſona, vel ex aliorum nomine, ex ſuſpicione aut accuſatione jactaverant.

Sed iſta quidem diſplicebant his, qui ex ſola authoritate devincere, non autem vel ſuadere, vel ſuaderi volebant. Præcipiebant verò univerſis, ut abruptè anathematizarent, & damnationi ſubſcriberent. Quicumquè autem ſe integriori deliberationi ſervâſſet, damnabatur, ordinabatur ab eis, ſubijciebatur calumniis, malæ doctrinæ vocabatur. Ordinabantur pro talibus alteri, quia conſentire nolebant : Laudare quidem damnatione digna Capitula, damnare verò eum, qui, quantùm nos conſcii ſumus, nihil aliud dixit, niſi ea, quæ á ſanctis Prophetis, & Evangeliſtis, & Apoſtolis per Spiritum Sanctum manifeſtè ſunt tradita. Volebant enim & Apoſtolos criminari, dum ſupervacuè adjudicant illum, qui ea quæ ipſorum ſunt, prædicabat. Talem namque & eorum, quæ dicuntur, Geſtorum fecerunt actionem, ut inconſona & incerta adversùs illum virum proferrent, & plerumquè irreprehenſibilia reprehenderent. *Cur*, inquiunt, *Neſtorius dixit, quod paſſio non Deitatem, ſed humanitatem Chriſti attigerit?* Interdùm verò falſa

falſa ſcriberent, ponendo quod ab ipſo dicta fuiſſent verba, quę nec quicumquè infidelium, immò nec agreſtium Dæmonum dicere præſumpſiſſet. Id eſt, quod Chriſtus eſſet Chriſti Dominus, ſicut Saul, ſicut David, ſicut infidelis Cyrus. In quibus facilè eſt convincere volenti calumniam.

Ea verò, quæ de Antiocheno Joanne ſunt, ſi eſſet poſſibile, tacere velimus. Sic irrationabilis apud nos ejus mutabilitas facta eſt, & manifeſta tranſgreſsio, & proditio veritatis, quę ex improviſo completa eſt, ſive peracta. Ille enim, quia antequàm veniremus ad Epheſum, hæreticam Capitulorum reperit fraudem, plurimis per literas indicavit. Per primam Cappadociam, ſecundamqué, & per diverſos locos, ut ab eis ſe obſervarent, admonuit, quaſi Eunomio, & Ario, & Apollinario conſonarent. Et qui acuté ac fervidè in Cyrilli damnationem proſilivit, & ad hoc omnes hortatus eſt: Quippe adijt & ipſam Regiam civitatem, ut huic impietati reſiſteret. Et idem nobis ſcripſit adhuc Epheſi conſtitutis, priùs quidem dicens, Quia illum, id eſt, Neſtorium dimiſſum cognoſcentes ab Epheſo, valdè doluerunt animæ noſtræ: Eò quod illa, quæ ſine judicio & iniqué ſunt geſta, videantur interim roborari. Deinde, Quia etſi illa blaſphema Capitula Cyrillus abjecerit, eum ne tunc quidem ſuſcipere per ſacramenta promiſimus:

mus:

nimietas non ſolùm Hieremiæ lamentationibus digna ſit, ſed & univerſam Tragædiam ſuperaverit. Rogamus verò, & ſanctis tuæ Religioſitatis provolvimur pedibus, ut manum porrigas ſalutarem, & auferas Mundi naufragium, omniumque horum inquiſitionem jubeas fieri, & his illicitis cœleſtem ſuperduci correctionem: Ut revocentur quidem S. Paſtores, qui injuſtè ſunt à ſuis Ovibus effugati, & reddatur Gregibus priſtinus ordo, & antiqua concordia. Et ut non ultra lamentatus & mugitus pro votis offerantur & Pſalmis: Dum multi diſperſi ſunt. Et ne quiquàm periclitentur circa ea, quæ præcipua ſunt, dum vitant ab hæreticis vel Lavacrum Regenerationis, vel Myſticam Communionem accipere, quæ ab Orthodoxis ſumere ad ſalutem minimè permittuntur.

Quæ ex parte quidem videntes, ex parte verò audientes olim cucurriſſemus ad Sanctitatem tuam nos, qui è diverſis Regionibus ſumus. Id eſt, ex Euphrateſia, ex utraque Cilicia, ſecunda Cappadocia, Bithynia, Theſſalia, & Mœſia. Ut & fontes effunderemus lachrymarum, & publicè deflerëmus peregrina & inſueta hujus vitæ mala, niſi detineret nos Luporum terror, inſidiantium Gregibus ad rapinam, & ad errorem, omnemque adverſitatem. Unde coacti ſumus noſtra vice dirigere Religioſiſſimos Clericos & Monachos, qui

impleant locum noſtrum. Quæſumus igitur, ut abſque dilatione exſurgatis, & fervido zelo magnum victoriæ Trophæum contra Æmulorum cuneos erigatis, ante oculos habentes boni Paſtoris diligentiam, ſimul & ſtudium circa Ovem, quæ erraverat. Et non abſque periculo deputetis, ſi quid faſtidiosè circa tot Paſtores & Oves agatur: Dum illæ quidem errent, illi verò Tyrannicam ſuſtineant violentiam.

Imitamini potiùs & magnum pietatis Præconem Paulum, oculum Mundi, quem nos ut pignus familiaritatis noſtræ habere erga veſtram credimus Sanctitatem. Civis enim noſter exiſtens, errore totius Orbis extincto, illius Apoſtolicæ Sedis factus eſt ornamentum, & à Beato Petro dexteram ſocietatis accepit, ut appareret ab utriſquè æquam ſubtilitatem dogmatum cuſtodiri. Etiam quæſumus, ne deſpiciamur à vobis nos, quos tot mala circumdant. Non enim de pecuniis, vel gloria, aut quolibet alio temporalium decertamus, ſed pro pietatis poſſeſſione communi, pro Paterno fidei theſauro, pro ſpe communi fidelium, pro bona confeſsione Apoſtolorum, pro immortali certamine Martyrum, & maximè pro adventu, clementiaquè Dominica, cujus virtutem invincibilem invocantes ſine ceſſatione clamamus: *Parce Domine Populo tuo, & ne dederis hæreditatem tuam in opprobrium.*

Euthe

Eutherius Epiſcopus Metropolis Thyanenſium ſubſcripſi. Et quæſo ut me ores incolumem, Deo Amiciſsime & Sanctiſsime Pater.

Helladius Epiſcopus Metropolis Tharſi ſubſcripſi. Et rogo, ut me ores incolumem, Deo Amiciſsime & SS. Pater.

Iſta eſt authentica ad Xixtum tertium Pontificem epiſtola. Ducit exordium à Patriarcha ac Propheta Moyſe, & ipſi Xixtum Pontificem comparat, quod agatur adverſùs S. Cyrillum, Ægyptiacæ Diœceſis Patriarcham. Hunc Eutherius & Helladius, ipſiſque conſentiens Orientalium Epiſcoporum Factio, cenſebant non ſolummodò hæreticum, ſed & Hæreſiarcham, ideòque ſecundum ac minorem Pharaonem. Codex manuſcriptus habet: "Sub illo „Amore Pharaone". Correxi, & poſui: "Sub illo majore Pha„raone". Quod nempe Factio Cyrillum blateraret eſſe Pharaonem Juniorem ac minorem. Forſitan oporteat legi: "Sub illo Achori „Pharaone". Ita enim juxta quoſdam appellabatur Pharao perſecutor Hebraici Populi. Quidquid ſit, Factio Cyrillum comparat cum Jamnes & Mambre, & cum Simone Mago, Sixtum autem cum Moyſi & Petro Apoſtolo. Non per novam Synodum, ſed per hunc ſolum profitetur ac aſſeverat omnia poſſe ac debere diſcuti, judicari, puniri, reparari, componi. Joannes Patriarcha Antiochenus cum S. Cyrillo ac ejus Epiſcopis pacem compoſuerat, atque ita ſtuduerat pacificare Eccleſiam. Quàm atrox diſcordia fuerit, vel ſola docet famoſa epiſtola Ibæ, Edeſſeni Metropolitæ ad Marim Epiſcopum Perſidis. Longè plura te docebunt hæ Caſſinenſis Codicis literæ, dum prodierint in publicum. Pax habuit tres præſertim conditiones: Admittere Epheſinæ fidei Decretum, & anathematizare dogma Neſtorii; probare ac firmare ejus ab eadem Synodo factam degradationem; & admittere factam ab ejuſdem Synodi Epiſcopis Ordinationem Succeſſoris Maximiani. Has omnes conditiones S. Cyrillus petiit ac impetravit. Vice verſa Joannes inter cætera poſtulavit, ut Cyrillus damnaret ſua duodecim Capitula, aut certè ipſis valediceret. At non obtinuit. Capitula permanſerunt Capi-

tula. Nec Joannes ipſa probare, nec Cyrillus voluit abolere; immò nec circumſcribere. Etiam omnes, qui Joanni adhæſerant, Epiſcopi fuerunt ſoluti ab Epheſini Concilii ſententiis, & admiſſi ad pacem. Ad plenam ſui Epiſcopalis gradus communionem. Exceptis quatuor: Dorotheo Martianopolitano, Himerio Nicomedienſi, Eutherio Thyanenſi, ac Helladio Metropolita Tharſenſi. Ita habes in literis S. Cyrilli ad Donatum Nicopolitanum Epiſcopum, Metropolitam veteris Epyri.

Hæc omnia iſti quatuor ſumma cum indignatione fuerunt admirati. Præſertim digerere nequierunt verſatile ſui Patriarchæ Joannis ingenium, qui omnia ſua adversùs Cyrilli Capitula, & adversùs Epheſinam Synodum, & pro Neſtorio pertinaciſſima Acta & Scripta recantaverat. Clamarunt Prævaricatorem, & ſe ſeparârunt ab ejus communione, Et provocàrunt ad Xixtum Pontificem: Non ſolummodò adversùs pacem, ſed etiam adversùs Acta Epheſini Concilii. Omnia rogarunt exufflari, omnes apud Epheſum degradatos ac proſcriptos Epiſcopos reveſtiri, & omnem cauſſam Romæ apud ſolum Sedis Apoſtolicæ Tribunal retractari. Repetenda eſt ipſorum concluſio: "Rogamus verò, & ſanctis tuæ Reli„gioſitatis provolvimur pedibus, ut manum porrigas ſalutarem, & „auferas Mundi naufragium, omniumque horum inquiſitionem „jubeas fieri, & his illicitis cœleſtem ſuperduci correctionem. Ut „revocentur quidem ſancti Paſtores, qui injuſtè ſunt à ſuis Ovibus effugati, & reddatur Gregibus priſtinus ordo, & antiqua concor„dia".

Repetendum quoque epiſtolæ exordium: "Noſtrum quidem eſt, „qui triplices multiplicesque patimur tempeſtates, & penè in Pyratas „incidimus, ad eum clamare, qui à Deo productus eſt Gubernator, „cumque pro amore veritatis quanta poſſibile eſt edocere", &c. Notanda ſunt & verba: "Adjuvetis Orbem terrarum". Omnis epiſtola eſt emphatica: Et lucida. Et ſe fundat in exemplo ſancti Damaſi Pontificis, qui etiam exſurgentia ex Ægypto Zizania correxit atquè evulſit. Laudat Romanam S. Petri Alexandrini Epiſcopi appellationem, quem ab Arianis ejectum reparavit Damaſus. Laudare poſſit & Maximi Cynici, etiam ex Ægypto enati turbinis, Romanam appellationem, quem primò quidem audivit & adjuvit, poſtmodò tamen compeſcuit idem Damaſus. Et epiſtola adjungit: "Sub pluribus aliis, glorioſis atque admirabilibus". Reſpicit ſanctum

Papam

Papam Julium, qui ab Euſebiana Factione ejectos, & ad ſe appellantes plures Orientalium Epiſcopos reveſtivit, & per Sardicenſem Synodum juſſit plenè reparari. Notanda item ſunt hæc verba: "Suffecit veſtra Apoſtolica Sedes". Diſertè profitentur ad hæc omnia retractanda & finienda, ad adjuvandum totum Orbem non requiri generalem Synodum, ſed ſufficere ac ſuffeciſſe Apoſtolicam Sedem. Hanc eſſe perpetuam conſuetudinem ac fiduciam Eccleſiarum. Scio epiſtolam decertare pro mala cauſſa: Ipſa tamen nos docet, quid circa Apoſtolicæ Sedis authoritatem, & circa Romanæ appellationis morem olim ſenſerit ac egerit Orientalis Eccleſia. Et omninò juxta ipſum ad proximum Sixti tertii Succeſſorem, magnum Papam Leonem, appellavit etiam ſanctus Flavianus.

Porrò iſta appellatio non fuit ſolius Helladii ac Eutherii. Ei ſe adjunxerunt Alexander Hierapolitanus Epiſcopus, Euphrateſiæ Provinciæ Metropolita, Theodoretus ibidem Cyrenſis Epiſcopus, & omnes ipſorum Com-Provinciales. Plures item aliæ Provinciæ. Et quia ob gravia impedimenta non poterant Romam accedere, legaverunt Clericos & Monachos, ad retractatorium judicium inſtructos ſuis vicibus. Juxta Sardicenſes Canones. Ex quo lucet ipſos tunc fuiſſe in plena obſervantia Orientalis Eccleſiæ. Item lucet appellationem, quam adversùs ſuam ab Epheſino Latrocinio factam degradationem idem Theodoretus fecit ad magnum Papam Leonem, non fuiſſe ejus primam: Interim etiam hanc fecit juxta Sardicenſem diſciplinam. Porrò præſens appellatio non fuit ſine fructu. Etenim Xixtus III. licèt nec Epheſinam Synodum, nec factam Eccleſiarum pacem circumducere voluerit, hanc tamen non modicè circumſcripſit. Ejus Reſcriptum latet aut periit; interim illius ſubſtantiam compendio habemus in Papalibus literis ad S. Cyrillum: "Non eſt, ſicut Fratri & Co-Epiſcopo noſtro Maximiano ſæpè ,,jam ſcripſimus, etiam ipſe", utiquè Joannes Patriarcha Antiochenus, "redeuntibus difficilis aperire januam, ut verè niſi perditionis ,,filius ſit perditus, ſitque ei major cauſa lugendi, quod meruit ,,ſolus excludi''.

Maximianus Conſtantinopolitanus Epiſcopus præfatos quatuor Metropolitas, Orientalis Factionis Coryphæos, in ſua Synodo ſingulariter damnaverat, Epheſinæ ipſorum damnationi addiderat novum robur,& eamdem validè ſtuduerat in executionem mittere. Et ipſam S. Cyrillus confirmaverat, eoſdem quatuor conſtanter exclu-

dens ab omni pacis beneficio. Hinc Romanam illorum appellationem audiens Maximianus Xixto Pontifici frequenter ſupplicavit non ſolvi aut circumduci ſuum ac S. Cyrilli judicium. At non fuit exauditus. Pontifex ipſum ſolvit, & à pace nullum pœnitentem excludi voluit, niſi ſolum perditionis filium, hoc eſt, Hæreſiarcham Neſtorium. Et adjunxit: "Sit ei major cauſa lugendi, quod „ſolus meruit excludi". Eos ad pacem admitti, & in ſuo Epiſcopali gradu ac Throno ſtabiliri aut reparari voluit per ſolam rectæ fidei ac pacis profeſſionem, citra omne vulnus boni nominis. Et fuit planè obeditum. Etenim Helladius valedixit ſchiſmati, admiſit pacem, redivit in Joannis Patriarchæ communionem & gratiam, & permanſit Epiſcopus. Quæ omnia ampliſſimè patebunt ex Caſſinenſis Codicis epiſtolis, quæ brevi apparebunt in publico.

Simile exordium Joannes VI. Patriarcha Conſtantinopolitanus dedit ſuis ad Conſtantinum Pontificem in ſimili negotio literis. Imperator Philippicus, antiquus Monothelita, utpote Pſeudo-Monachi Stephani, qui Macarium Antiochiæ Patriarcham ſeduxerat, pertinax diſcipulus, ejecto Patriarcha Cyro intruſit iſtum Joannem, compulit ad damnandam ſextam Synodum, ac denuò turbandam omnem Orientalem Eccleſiam. Joannes ex violentia contra conſcientiam egerat, ideoque ejecto per Orthodoxum Imperatorem Anaſtaſium Philippico rediit ad mentem, egit pœnitentiam per litteras apud Conſtantinum Papam, ſupplicavit per diſpenſatoriam gratiam permanere Epiſcopus. In harum igitur litterarum exordio demonſtravit caput in homine eſſe Principem ac Rectorem totius corporis, atque adjunxit: "His Apoſtolicam veſtram Præſi„dentiam ac Pontificium comparare habemus, voſque Sacerdotii „Chriſti canonicè Caput reputantes, per vos quærimus ut ſola„tium aliquod à mæſtitia ac animi languore, qui noſtro huic Ec„cleſiæ corpori ex peſtifera ac animabus exitioſa tyrannica pote„ſtate accidit, reportemus. Planè ſiquidem vos quoque ea Ca„pitis proprietate inconſultò ac nihil volentes, laborantes nos haud „quaquàm deſpexeritis, aut à veſtra manſuetudine repuleritis". Supplicat, ſibi fieri iſtam gratiam, quam lapſis in Epheſino Latrocinio Epiſcopis fecit per Chalcedonenſem Synodum Magnus Leo: Et alia iſtiuſmodi. Profitetur Romanum Epiſcopum eſſe ſupremum ac univerſalem Medicum totius Eccleſiæ, & omnia, quæ Orientalis etiam Eccleſia in Synodalibus judiciis, vel aliis actibus pecca-

peccaverit, per Romanum eſſe Pontificem circumducenda, circumſcribenda, reſtauranda. Profitetur hæc non per generalem debere Synodum, ſed omninò poſſe fieri per ſolum Pontificem. Additq; Generalem Synodum hæc non niſi per Pontificis áuctoritatem agere, & tandem concludit: "Vos itaque, ò ſacrum Caput, perſpi-„caci illa in vobis virtute Spiritus, blandæ in nos inclinationis ex-„tendentes manum, levi contactu reciprocæ per literas gratiæ, juxta „Eccleſiæ legem, id eſt, miſſis viciſſim Synodicis, dilectionis re-„medium adhibentes, quod in nobis dolorem facit, ac ſubtus „pulſat, feſtinate curare. Nulla ſiquidem animæ remiſſio eſt, nec „ſomnus oculis, aut requies temporibus, vel palpebris dormitatio „aliqua inſederit, donec iterum univerſam Dei Eccleſiam videre „liceat ſervantem unitatem Spiritus in vinculo pacis". Donandam per auctoritatem ac Mandata Apoſtolicæ Sedis. Plurima ſunt ſimilia Græcorum Patrum teſtimonia. Et ecce quidam hodie Latini declamant iſta omnia olim non fuiſſe facta, nec fieri poſſe, niſi per generalem Synodum. Res lamentanda.

Quod duplices Romanæ Eccleſiæ Legatos, alios ſolius Celeſtini Pontificis ac Apoſtolicǽ Sedis, alios totius Occidentalis Concilii Vicarios, Epheſina Synodus habuerit, uno verbo ſum ſupra inficiatus: Et rectè. Oppoſitum eſt penitùs à vero devium. Uti S. Cyrillus, ita etiam Arcadius ac Projectus Epiſcopi, necnon & Philippus ad SS. Apoſtolos Cardinalis Presbyter fuerunt Vicarii ac Legati ſolius Papalis Perſonæ & Cathedræ. Acta Synodalia hoc demonſtrant lucidè & variè. Secundæ Actionis exordium habet: "Ingreſſis & conſidentibus, qui ex Occidente venerant, Arcadio „& Projecto, piiſſimis Epiſcopis & Legatis, necnon Dei aman-„tiſſimo Philippo, Apoſtolicæ Sedis Presbytero & Legato". Et ſtatim poſt: "Philippus Apoſtolicæ Sedis Presbyter & Legatus. Arcadius „Epiſcopus, Projectus Epiſcopus, & Romanæ Eccleſiæ Legatus". *Et* in literis, quas uti Apoſtolicam ſui ſuffragii Prærogativam tranſmiſit per ipſos Celeſtinus ad Synodum: "Probatiſſimos viros, Arcadium „& Projectum Epiſcopos, & Philippum Presbyterum noſtrum, qui eis", quæ aguntur, interſint, & quæ à nobis antea ſtatuta ſunt, "exſe-„quantur". Non quæ ab omni Occidentis Synodo, ſed quæ à ſolis nobis, ſeu à ſola Apoſtolica Sede ſunt ſtatuta. Actio III. habet: "Philippus Presbyter & Legatus Apoſtolicæ Sedis, Arca-„dius Epiſcopus, & Legatus Apoſtolicæ Sedis". Et Memnon Epheſiorum

ſiorum Epiſcopus adjunxit: "Nihil prohibet, quò minùs ex Poſtulatis „Sanctiſſimorũ Epiſcoporum Arcadii & Projecti, & Deo amabiliſſimi „Presbyteri Philippi, Legatorum Apoſtolicæ Sedis magnæ Romæ, „iterùm legantur Acta in depoſitione Neſtorii". Et rursùm Acta: "Arcadius Epiſcopus, & Apoſtolicæ Sedis Legatus dixit". Et iterùm: "Philippus Presbyter, & Apoſtolicæ Sedis Legatus. Ar- „cadius Epiſcopus, & Apoſtolicæ Sedis Legatus. Projectus Epi- „ſcopus, & Apoſtolicæ Sedis Legatus". Et iſtius Actionis ad Principes Relatio: "Celeſtinus miſit literas per Arcadium & Proje- „ctum Epiſcopos, & Philippum Presbyterum magnæ Romæ, „qui Celeſtini ſanctiſſimi Epiſcopi præſentiam ſupplent". Et ad quintam Actionem dixit S. Cyrillus: "Præſentibus Legatis à mag- „na Roma miſſis, videlicet ſanctiſſimi Epiſcopi Celeſtini locum „tenentibus". Et ejuſdem Actionis ad eundem Pontificem Relatio: "Fuerunt in Conſeſſu noſtro & illi quoque, qui à Sanctitate tua „miſſi ſunt, piiſſimi Epiſcopi Arcadius & Projectus, & cum ipſis Reverendiſſimus Presbyter Philippus, qui ſua præſentia tuam nobis „exibuerunt, Apoſtolicæque Sedis locum ſuppleverunt". Et Mandatum, quod plena Synodus ſuis apud Conſtantinopolim adversùs Joannis Patriarchæ Antiocheni Factionem Legatis dedit, habet hanc Epigraphen: "Philippo Presbytero Celeſtini Epiſcopi Apoſtolicæ „Sedis maximæ Romæ locum tenenti". Quod ipſum Synodus repetit in miſſis per iſtos Legatos literis ad Auguſtum Theodoſium.

Attamen quædam ejuſdem Synodi Acta videntur affirmare aliud. Etenim ad tertiam Actionem dixit S. Cyrillus: "Arcadius & Proje- „ctus Epiſcopi, necnon Philippus Romanæ Eccleſiæ Presbyter, „ſupplentes locum Sedis Apoſtolicæ, totiuſque Synodi Sanctiſſi- „morum Occidentalium Epiſcoporum". Et quintæ Actionis ad Principes Relatio affirmat Synodo adfuiſſe ducentos ac decem Epiſcopos, & adjungit: "Quibus & univerſa Occidentalium Epiſco- „porum multitudo, & per ipſos reliquus terrarum Orbis conſentit". Certè iſta multitudo non adſuit, niſi per hos ſuos Legatos. Et plena Synodus in laudatis, quas per ſuos contra Joannis Antiocheni Factionem Legatos miſit, literis ſcripſit ad Principem Theodoſium: "Sanctæ Synodi Conſeſſui adeſt & Celeſtinus ſanctiſſimus „magnæ veſtræ Romæ Archi Epiſcopus, & univerſa Occidentalis „Synodus per Sanctiſſimos Epiſcopos, quos ad nos miſit, totaque

Africa

„Africa ac Illyricum". Reſpondeo hæc non concludere. Et inſigniter exponi à tertiæ Actionis Relatione ad Principes : "Veſtrum „ergà pietatem ſtudium Deus gratum habens, etiam ſanctorum Oc„cidentalium Epiſcoporum animos zelo excitavit. Nam licèt ma„ximi itineris ſpatium univerſam illam Sanctiſſimorum Epiſcopo„rum multitudinem ad nos pervenire prohibuerit, attamen illic „ſimul congregati, Celeſtino Sanctiſſimo Epiſcopo etiam præ„ſente, & nunc noſtram de fide ſententiam magno conſenſu præ„dicârunt, eoſque qui diverſa ſentiunt, ab omni prorsùs Sacerdotii „ſorte alienos eſſe definiérunt. Et hæc quidem etiam antequàm „Sanctiſſima hæc Synodus conveniret, Celeſtinus Epiſcopus per „literas ſuas judicaverat, & Cyrillo Epiſcopo, ut ſuas vices ſubiret, „commiſerat. Sed & nunc denuò aliis etiam litteris ſanctæ Synodo „hæc ſignificavit. Miſit autem has literas per Arcadium & Proje„ctum Epiſcopos, & Philippum Presbyterum, qui Celeſtini Epi„ſcopi præſentiam ſupplent". Relatio affirmat duo. Primò, quod data in Neſtorium ſententia non ſit ſolórum Synodo præſentium Orientalium Epiſcoporum, ſed etiam omnium Occidentalium. Licèt enim horum multitudo ad Synodum non venerit, attamen ejus judicium omninò prædicavit ac præformavit. Et quidem Synodaliter. Et nequaquàm in Epheſinæ Synodi gratiam : Quia ante ipſam. Nempè in iſta Romana Synodo, in qua Celeſtinus Neſtorium, niſi intra decem dies ſuas Exegeſes & alia recantaret, damnavit ac degradavit, & iſtius judicii executionem delegavit S. Cyrillo. Acta hæc ſunt antequàm quis vel cogitaret de Epheſina, aut alia generali Synodo, ideòque nulla iſthic facta eſt Synodalium Legatorum deputatio. Hinc Relatio ſecundò dicit, quod Celeſtinus iſtud ſuum Synodale Judicium, uti antea S. Cyrillo, ità nunc Epheſinæ Synodo ſignificaverit, ac demandaverit exequendum, idque per Arcadium & Projectum Epiſcopos, ac Philippum Presbyterum, qui ejus præſentiam ſupplebant Epheſi. Non iſtius Romanæ Synodi, ſed ſolius Celeſtini præſentiam. Synodus enim, quoniàm futuri Epheſini Conventus ignara, nullos Legatos creaverat. Proinde hi Legati iſtius quidem Synodi deferebant judicium, & ipſius firmandi ac exequendi habebant Apoſtolicum Mandatum, attamen ſolius Celeſtini gerebant vices, ac ſupplebant præſentiam. Hinc quinta Actio rectè dixit, quod univerſa Occidentalium Epiſcoporum multitudo conſentiret Synodo. Unica S. Cyrilli interlocutio

locutio videtur in ſpeciem favere Paſchaſio Queſnello. Eſt aliis teſtimoniis, à quibus certum eſt non diſcedere, conquadranda. Eſt res parùm conferens præſenti quæſtioni. Cenſui tamen elucidandam. Ad plenè exufflanda ſuperiora Commenta ejuſdem Paſchaſii.

CAPUT IV.

Sancti Damaſi circa Romanas appellationes Acta elucidantur.

IStorum pleraque Damaſus peregit in collecta ex vicinis & advenis Epiſcopis Synodo, de qua Hermias Sozomenus: "Apollinarii hæreſim ad mul- L.6.c.25.
„tos ſerpere Damaſus Epiſcopus Romanus, &
„Petrus Alexandrinus Epiſcopus certiores facti,
„primi omnium Concilio Romæ convocato eam
„alienam ab Eccleſia Catholica pronuntiarunt". Famoſa & efficax fuit iſta Synodus. De ipſa etiam ipſe Joannes Patriarcha Antiochenus cum præfato Himerio, Theodoreto Cyrenſi, & reliquis ſuæ Factionis Epiſcopis ſcripſit ad Rufum Archi-Epiſcopum Theſſalonicenſem: " Beatiſſimus Damaſus Apollina-„rium, Vitalem, ac Timotheum Hæreticos gradu movit". Epiſtola exſtat in tertia parte Epheſini Concilii. Vitalis Antiochenus, Apollinarius Laodicenſis, Timotheus in iſta Factione erat Berytenſis Epiſcopus. Hoc in quarto contra Neſtorianos ac Eutychianos libro ſcribit Leontius Scholaſticus Byzantinus. In tertio libro addit rem memorabilem. Adducit Apollinarii, de ſua familiari cum magno Athanaſio literariâ communione gloriantis, literas ad neſcio quos apud Dio-Cæſaream congretatos Epiſcopos, affirmat quoſdam ejus Diſcipulos adeò blaſphemaſſe, ut Domini carnem crederent Deo Verbo conſubſtantialem, & concludit: "Videtur qui-„dem Timotheus eſſe, cui magis quàm aliis, & fidentiùs Arcana „illius impietatis & fraudulentiæ committerentur. Hac enim de „cauſſa potuit à Beato Athanaſio literas accipere commendatitias „ad Occidentales, tanquàm contra Arii impietatem pugnans, & „ab illis rursùm literas tanquàm ad Epiſcopum miſſas adferre. Sed „non perpetuò latuit hæc illius inſidioſa ſimulatio. Iterùm enim

post

„poſt Athanaſii obitum miſſus Romam depoſitus eſt ipſe, & qui „eum miſerat Apollinarius". Leontius nos docet plura. Primò, quod Apollinarius, quoniam Arianos impugnabat, S. Athanaſio placuerit, fueritque ſei familiaris etiam per literarium commercium. Secundò, quod inſuper ab illo commendatitias literas acceperit ad Occidentis Epiſcopos, præſertim ad Romanos Pontifices, nempè Julium ac Liberium. Tertiò, quod cum hiſcè Commendatitiis fidelem ſuum Diſcipulum Timotheum legaverit Romam, furaturus communionem Sedis Apoſtolicæ. Quartò, quod fraus ſucceſſerit, ac Timotheus communicatorias Apoſtolicæ Sedis literas ad Magiſtrum retulerit, uti ad Orthodoxum Epiſcopum. Quintò, quod fraus radices non egerit. Etenim poſt Athanaſii mortem rediens Romam Timotheus fuit detectus, & unà cum Apollinario damnatus atque depoſitus. Nempè per ſanctum Damaſum in laudata Synodo.

Apollinariſtarum, quorum author in exordio non fuit Epiſcopus, Epiſcoporum originem ac traducem exponit in literis ad Illuſtrem virum Olympium S. Gregorius Nazianzenus: "Præter „alia omnia eò etiam audaciæ proruperunt mali homines, ut Epiſco„pos etiam quoſdam, quibus dignitas ab Univerſali Orientalium „& Occidentalium Concilio abrogata fuerat, accerſentes, aut „tranſeuntibus abutentes, cuidam impio ſui gregis Epiſcopi nomen „impoſuerint". De damnante ipſos Damaſo idem Gregorius ſcribit in ſecunda epiſtola ad Cledonium, Presbyterum Iconienſis Eccleſiæ: "Ne autem nos hoc nomine accuſent, quod Vitalii, „viri nobis chariſſimi, fidem, quam ita poſtulante Damaſo, „Romæ Epiſcopo, literis conſignatam edidit, priùs quidem pro„baverimus, nunc verò repudiemus, de hac quoque re pauca „diſſeram". Demonſtrat Apollinariſtas fuiſſe verſutos in ovina lana lupos, qui ambidextris uſi vocibus aliud apud ſuos, aliud apud noſtros intelligerent, & proſequitur: "Quoniam igitur ea„dem voces, ſi rectè intelligantur, cum pietate conjunctæ ſunt, „ſi perperam exponantur, impietate non carent, quid mirum ſi „Vitalii quoque verba nos quidem, ita ſuadente voluntate, in „pium ſenſum accepimus, alii autem ad eorum quæ ſcripta ſunt „mentem exaſperantur & inflammantur? Quod etiam in cauſſa „fuiſſe reor, cur ipſe quoque Damaſus, cum poſteà rectiùs fuiſſet „edoctus, ſimulque in priſtinis eos expoſitionibus perſtare audiiſſet, Epiſt. 77.

„eos ab Eccleſiæ Cœtu abdicârit, fideique libellum cum anathe-„matiſmo deleverit: Tum etiam quod fraudem, in quam per „ſimplicitatem inciderat, permoleſtè ferret". Eadem de re ſcribit ipſe Damaſus ad Paulinum Antiochiæ Patriarcham, communicantem Romanæ Eccleſiæ: "Per filium meum Vitalem ad te Re-„ſcripta direxeram, tuæ voluntati & tuo judicio omnia derelin-„quens, & per Petronium Presbyterum breviter indicaveram me „in articulo jam profectionis ejus aliqua ex parte commotum. „Unde ne aut tibi ſcrupulus reſideret, & volentes forſitan Eccleſiæ copulari tua cautio probanda differret, fidem noſtram miſimus, „non tam tibi, qui nobis fidei communione ſociaris, quàm his, „qui in ea ſubſcribentes tibi, id eſt, nobis per te voluerint ſo-„ciari".

Vitalis, licèt à nulla damnatus Synodo, tamen à multis defamatus & accuſatus de hæreſi, acceſſit Damaſum, & ſuos Adverſarios provocavit ad Tribunal Apoſtolicæ Sedis. Obtulit fidei libellum, ipſum Romæ eſt ſolemniter profeſſus, & ſupplicavit ab infamia ſolvi, ac in Epiſcopatu & Romanâ Communione ſtabiliri. Supplicavit non quidem abſolvi ab aliquo Synodali Judicio, ſed adversùm illa, quæ metuebat, Romanâ authoritate muniri. Eum Gregorius Nazianzenus appellat Virum ſibi olim chariſſimum, quem fide crediderit Orthodoxum, ideoque dediſſe poſſit Romæ invocandæ conſilium. Forſitan & commendatitias ac teſtimoniales literas. Uti Apollinarius Athanaſium, ita Vitalis decepit Gregorium, & circumſcripſit in iſta ſibi adjutoria. Hinc Damaſus admiſit cauſſam, & judicavit tria. Primò, Vitalem Antiocheno Epiſcopatu exuit, aut ſanè induxit ad deponendum. Etenim erat Paulino & Meletio ſuperordinatus tertius, ideòque Epiſcopi fucus, non verus Epiſcopus. Hinc ipſum Pontifex appellat Filium, non Fratrem. Secundò, ejus libellum judicavit Catholicum, ideòque ipſum abſolvit ab omni infamia. Tertiò, ipſum tamen Catholicæ Communioni noluit reddere, ſed delegavit Patriarchæ Paulino, ejus voluntati ac judicio permittens omnia. Ob duas præſertim cauſſas. Primò, quod Paulinus iſthic præſens omnia Vitalis noſſet penitiùs, ideòque eſſet à circumſcriptione ſecurior. Secundò, quod cum ſuis Sequacibus Vitalem nollet in Meletii, ſed in ſolius Paulini communionem adjungi, ideòque per hunc voluit admitti & reconciliari. Et hæc omnia peregit ſolus Damaſus. Et contrà iſtud judicium

judicium nemo unquàm Græcus excepit ob defectum authoritatis.

Interim Damaſus fuit circumſcriptus. Nequè mirum. Etenim per Vitalem oblatus fidei libellus in proprio verborum ſenſu erat plenè Orthodxus. Adeò Orthodoxus, ut ipſum, licèt tunc plenè detectum, S. Cyrillus in libro ad Reginas adduxerit inter authentica ſanctorum Patrum teſtimonia, deſtruentia Neſtorianas blaſphemias. Ei dedit hunc titulum: "Vitalis Epiſcopi, ex ſermone „de fide". Cyrillo debemus gratias, quod libellum nobis cuſtodiverit. Ex ipſo Neſtorius ſumpſit materiam & anſam calumniæ. Etenim mox poſt degradationem ſuam, adhuc exiſtens Epheſi, ad Regii Cubiculi Præfectum Eunuchum ſcripſit prolixam querimoniam, Cyrillum accuſans quod ad confirmanda ſua dogmata adduxerit Baſilii Ancyrani, Ariani hominis teſtimonia, tanquàm verba magni Baſilii, & Vitalis Hæretici Scripta pro verbis Catholici Vitalis: Abuſus æquivocâ ſimilitudine nominum. Exſtat epiſtola in Caſſinenſi Codice. Porrò Damaſus non fuit circumſcriptus ex integro. Etenim ſub ipſum Vitalis ex urbe Regreſſum concepit ſcrupulos: Et propter ipſos voluit ab ejus in Eccleſiam redituris Sequacibus exigi non ſolius ab ipſo oblati libelli profeſſionem, ſed aliorum inſuper articulorum, quos habes in laudatis ad Paulinum literis. Fraus paulatim ſe plenè aperuit.

Et tunc Damaſus explevit quod jam audivimus à Nazianzeno Gregorio, & quod ipſe Pontifex ſcribit ad Orientales Epiſcopos: "Sciatis velim nos Timotheum illum prophanum Apollinarii Diſci„pulum cum impio ſuo dogmate jam pridem abdicâſſe". Et exinde contentus non fuit doloſo Vitalis libello, nec factis ad ipſum additamentis, ſed ſingularem, in qua omnes & ſinguli ipſorum errores damnarentur, profeſſionem ipſe compoſuit, & Paulino tranſmiſit, mandans ſine ipſa nullum deinceps admitti in Eccleſiam. Similem ex ejus Imperio libellum confecit etiam S. Hieronymus. An ſit ille ipſe, eſt quæſtio alterius loci. Quidquid ſit, de hac re ſcribit antiquus Synodorum Catalogus: "Petrus" Alexandriæ "Pa„triarcha", ejectus ab Arianis, "Romam contendit. Eoque re„cepto Damaſus Romæ Divinam & S. Synodum convocavit, quæ „amentem illum Apollinarium, Stephanumque ejus Diſcipulum, „& Latronem Lucium", Alexandrinæ Sedis Arianum invaſorem, "anathemate notavit". Eſt tertia Romana Damaſi Synodus, celebra-

ta anno ſexageſimo nono quarti ſæculi. Et non ſolum Vitalem ac Timotheum, ipſumque etiam Apollinarium, ſed & Lucium damnavit, contra cujus violentias Petrus provocaverat. Non damnatus ab aliqua Synodo, ſed per Arianos violenter ejectus. Ex quo vides ipſos etiam tunc Patriarchas non ſolummodò adversùm Synodalia judicia, ſed inſuper adversùm quaſvìs violentias atque calumnias ſanctum Petrum invocâſſe. Hinc Dorotheus Theſſalonicenſium Archi-Epiſcopus ad Hormiſdam Pontificem ſcripſit Romanam Cathedram eſſe "firmum omnium ad ipſam feſtinantium Portum". Sanctus Gelaſius dixit "Portum omnium fluctuantium". Eſt phraſis deſumpta ex ſancto Hieronymo.

Quod ipſum cum omni ſua Pontica Diœceſi, immò cum omni Orientali Eccleſia diſertè profeſſus fuit magnus Baſilius. Etenim de Euſtatio Sebaſteno Epiſcopo, primæ intra ſuam Diœceſim Armeniæ Metropolita, viro hetroclyto & vertumno, ac damnato per plures Synodos, ideoque provocante ad Papam Liberium, ac per ipſum reveſtito, ſcripſit ad Occidentales Epiſcopos: "Euſtatius Epi-
„ſcopatu ejectus, propterea quod in Melitinenſi Synodo depoſitus eſſet,
„viam ſibi ipſe, per quam reſtitueretur, excogitavit, eam videlicet
„ut ad vos proficiſceretur. Quæ verò ſint illi à Beatiſſimo Epiſco-
„po Liberio propoſita, & ad quæ conſenſerit, nobis clam eſt,
„niſi quod epiſtolam attulit, per quam reſtitueretur. Eam ubi
„Thyanenſi Synodo exhibuit, in ſuum locum reſtitutus eſt. Iſte
„itàque jam fidem eam, in quam receptus eſt, depopulatur,
„cumque illis facit, qui" Homouſion "anathemate percellunt.
„Deinde & hęreſi patrocinatur eorum, qui Spiritum S. Divinitate
„ſpoliant. Quoniàm igitur iſthinc vires accepit lædendi Eccleſias,
„ac publicandæ impietatis ſuæ fiducia, quam vos vidiſtis, ad ſub-
„verſionem multorum uſus eſt, neceſſe eſt ut iſthinc quoquè veniat
„malorum iſtorum correctio, ſcribaturque Eccleſiis, quibus qui-
„dem conditionibus ſit ad communionem ſuſceptus. Simul verò
„adijciatur, quomodò jam mutatâ ſententiâ gratiam à Patribus,
„qui tunc erant, acceptam reddat irritam".

Affirmat varia. Primò, quod à Melitinenſi Synodo damnatus Euſtatius non ad Cæſaræenſem ſuæ Diœceſis Exarchum, ſed proximè Romam ad Liberium Papam appellaverit atquè acceſſerit. Secundò, quod non per generalem totius Eccleſiæ, aut etiam totius Occidentis Synodum, ſed per ſolum Pontificem fuerit reſtitutus.

Tertiò, quod non temerè ſit aſſecutus hanc ſententiam, ſed ad profeſſionem Orthodoxæ fidei, variarumque inſuper conditionum. Quartò, quod Liberius Euſtatio dederit reſtitutionis literas, & ipſum cum eis ſecurum remiſerit ad propria. Quintò, quod Euſtatius haſcè literas exhibuerit Thyanenſi intra Cappadociam Synodo, & per ipſas poſtulârit agnoſci in integrum Epiſcopum, ac reponi in ſuum Thronum. Sextò, quod Synodus, Apoſtolicas literas reverita, ipſum repoſuerit. Certè fuit non modica reverentia. Etenim Baſilius Liberium arguit, quod Euſtatio ſolas reſtitutionis literas tradiderit, non adjungens fidei libellum, aliaſque ab ipſo profeſſas conditiones. Et non ſine fundamento. Cæſaræenſis namquè Exarchus, cujus erat Euſtatium Throno ac Populo reddere, poterat iſta omnia expoſtulare, cogniturus an verſatilis Vertumnus per obreptiones & circumſcriptiones non eſſet furatus gratioſam ſententiam. Baſilius exhibuit plenam fidem Papalibus de ſola reſtitutione literis, ſuppoſuit omnia ritè exacta, & ſine cauſſæ cognitione eſt executus Apoſtolicum Judicium. Aſt dignitati redditus homo rediit ad ingenium ac vomitum, & fidelium multos ſubvertit. Et ecce hic majorem Baſilii reverentiam in Apoſtolicam Sedem. Non præſumpſit ejus, licèt jam patenter emortuum, Judicium, immò nec relapſum hæreticum attingere, ſed omnia retulit atquè remiſit ad ſuum principium. Propter appoſitam Apoſtolicam manum: Adeò antiquum eſt iſtud vinculum.

Avitum Gallicanæ Eccleſiæ de hac Apoſtolici Throni authoritate teſtimoniũ nobis tradit S. Alcimus Avitus Viennenſis Archi-Epiſcopus in literis, per quas ab Hormilda Pontifice rogavit noſſe ſucceſſum primæ Legationis, pro extinguendo Acaciano ſchiſmate tranſmiſſæ ad Imperatorem Anaſtaſium ac omnem Orientalem Eccleſiam: "Eu„tychetem & Neſtorium jam dudum per Beatiſſimos Prædeceſſo„res veſtræ Sedis damnavit authoritas". Et Neſtorius & Eutyches à Romanæ Sedis Judicio ad generâlem Synodum appellaverant, & hunc Chalcedonenſis, iſtum damnaverat Epheſina Synodus: Et tamen S. Avitus conſtanter affirmat utrumque fuiſſe damnatum per authoritatem Sedis Apoſtolicæ. Damnatum ab illa ipſa Sede, & ab iſto illius Sedis Pontifice, adversùs quem uterquè provocaverat. Eutychem per Leonem, à Celeſtino Neſtorium. Nempè Chalcedonenſis non tam ad Eutychetis adversùs Leonem, quàm ad S. Flaviani ad ipſum factam appellationem retractandam fuit indicta: Etiam Epheſina

ſina Synodus non ad ſolam Neſtorii, ſed præſertim ad degradatorum ab ipſo Clericorum provocationem diſcutiendam convenit. Porrò Sardicenſes Canones iſtarum retractationum formam ac modum credunt ſapientiſſimo Judicio Romani Epiſcopi: Et laudati Pontifices eas delegârunt præfatis Synodis. Hinc hæ egerunt ex illorum authoritate, atque ita ipſorum authoritas proſtravit utrumquè Hæreſiarcham. Potuerant & ipſi vel in ſuo Presbyterio, vel retractare in ſuæ Provinciæ Synodo, atque ita generales iſtæ Synodi ad iſta retractandi munia fuerunt ex ſapientiſſimo eorum Beneplacito aſſumptæ, non neceſſariæ. Hæc eſt antiqua fides Gallicanæ Eccleſiæ.

CAPUT V.

Eadem Romanæ Eccleſiæ Authoritas demonſtratur ex Romana appellatione Ioannis Patriarchæ Alexandrini.

L.7.C.10. HAc de re ſcribit Petrus de Marca: "Magni etiam „momenti eſt appellatio Joannis Patriarchæ „Alexandrini, quem Petrus Mogus Hæreticus, „jubente Imperatore Zenone, & conſentiente „Acacio Conſtantinopolitano, Epiſcopatu de„turbavit. Imploravit dejectus ille Calendio„nis Patriarchæ Antiocheni auxilium, ex cujus & „Synodi Orientis ſententia Papam Simplicium „appellavit, ut ſcribit Liberatus Archi-Diaconus Eccleſiæ Car„thaginenſis in capite decimo octavo Breviarii": Joannes ingreſſus eſt ad Calendionem Patriarcham, & ſumptis ab eo interceſſionis Synodicis literis Romanum Pontificem appellavit, ſicut fecit & Beatus Athanaſius, Et ſuaſit ſcribere pro ſe Acacio Conſtantinopolitano. "Non ſolùm autem ſummi Pontifi„ces cognoſcebant de appellationibus Epiſcoporum & Patriarcha„rum Orientis, quando agebatur de fide, ſed etiam primam „cauſſæ cognitionem ad ſe trahebant, ſi fortè in hæreſim incidiſſent. „Nam quia materia fidei eſt cauſſa communis & generalis, quæ ad „univerſam Eccleſiam pertinet, neceſſe eſt ut hæreſis ab omnibus

Epiſco-

„Epiſcopis damnetur, præcipuè verò à Romano, qui caput eſt uni-
„tatis, & qui cum primam Sedem obtineat, ferre debet primam
„ſententiam": Cujus debet eſſe prima ſententia, "ut loquitur Fa-
„cundus Hermianenſis. At ſi jam hæreſis in Synodo damnata fuiſſet,
„quemadmodùm Eutychiana in Concilio Chalcedonenſi, tum Pa-
„triarchæ, ſi communionem hæreticorum amplectebantur, deponi
„poterant à ſummo Pontifice, & Synodo Romana, nequè neceſſaria
„erat Synodus Oecumenica. Eo enim caſu Papa ſe tantùm præ-
„ſtat executorem ſententiæ latæ adversùs authores hæreſios, & eo-
„rum Complices. Ei fundamento innixus Gelaſius Papa Acacii Pa-
„triarchæ Conſtantinopolitani, qui à Felice Papa dejectus fuerat
„in Synodo Romana, depoſitionem tuetur adversùs exceptionem
„Euphemii Patriarchæ Conſtantinopolitani, qui aiebat Deceſſorem
„ſuum non potuiſſe damnari ab uno, id eſt, à ſummo Pontifice,
„abſque congregatione Synodali".

Affirmat varia. Primò, Orientales Epiſcopos, ipſoſque Patriarchas in cauſſa fidei potuiſſe vocari ad Tribunal Apoſtolicæ Sedis, non dumtaxat in retractatorio judicio, ſed etiam in prima inſtantia. Proinde cenſet primam iſtiuſmodi inſtantiam extra fidei materiam non licuiſſe. Et quidem quoad Epiſcopos, etiam Metropolitas, habet aliquid fundamenti; quoad Patriarchas autem manifeſtè labitur. Quod eorum circa quamcumquè materiam prima accuſatio ſemper ſpectaverit ad Romanam Sedem, eſt ſupra demonſtratum. Secundò affirmat eoſdem Epiſcopos & Patriarchas etiam in fidei materia non potuiſſe à ſolo Romano Pontifice damnari, niſi dum ipſorum ſcabies fuiſſet antedamnata per aliquam generalem Synodum. Tunc enim neceſſaria eſt ſola executio: Et hanc ſolam permittit Sedi Apoſtolicæ. Proinde ipſi nihil permittit, niſi quod quadret omnibus generatim Epiſcopis. Etenim ipſis omnibus iſtam denunciandi, & exequendi authoritatem competere, diſertè aſſeverat laudatus à Petro de Marca Gelaſius. Suæ Sedi adſcribit, ac demonſtrat longè ſublimiora. Plenam authoritatem, quâ Pontifex poſſit, etiam ſine Synodo ſolus, damnare ac deijcere Patriarchas.

Hæc omnia ſunt alterius loci. Et ipſa omnia non faciunt ad rem Joannis Alexandrini. Etenim ut facerent, Joannes debebat fuiſſe accuſatus de Hæreſi, ac de lapſu in articulum jam damnatum ab aliqua generali Synodo. Aut certè debebat Petrum Mogum, per Chalcedonenſem Synodum damnatæ Eutychianæ

perfidiæ Sectatorem appellâſſe ad Sedem Apoſtolicam. At horum nihil ſubſtitit. Joannes ne quidem de Eccleſiaſtico, ſed de ſolo civili crimine accuſatus fuit, & non adversùs aliquam Synodum, ſed adversùs ſolam Auguſti Zenonis violentiam provocavit: Et quidem ad ſolam Sedem Apoſtolicam. Et ibidem Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum nequaquàm de præfatæ damnatæ hæreſis communione accuſavit, ſed ſolummodò de incenſa & adjuta Auguſti Principis violentia. Quare hoc exemplum, uti & Liberati Archi-Diaconi teſtimonium, penitùs evertit cogitationes Petri de Marca. Utrumquè demonſtrat Orientales olim Epiſcopos etiam ob cauſſas Canonicas provocâſſe ad Sedem Apoſtolicam. Etenim Liberatus diſertè affirmat Joannem appellâſſe Romam, "Sicut fecit & Beatus Athanaſius". At verò exploratum eſt Athanaſium & à Tyria, & ab Antiochena Synodo fuiſſe damnatum ob ſolas cauſſas Canonicas. Affirmat Joannem appellâſſe ad ſolum Romanum Pontificem, ideòque & ad ipſum ſolum provocâſſe Beatum Athanaſium. Affirmat Joannem provocâſſe ex conſilio Calendionis Antiocheni Patriarchæ, ac ejus Patriarchalis Synodi: "Sumptis ab eo interceſſionis Synodicis literis". Affirmat hujuſmodi Romanas appellationes tunc fuiſſe conſtantem ſenſum totius Orientalis Eccleſiæ.

Quod Joannes ob cauſſam Canonicam appellaverit, eſt demonſtrandum. Veram & ejectionis & appellationis cauſſam exponit Liberatus Diaconus: "Joannes Thalaia de Ordinatione ſua
Cap. 17. „neglexit ſuas Synodicas literas Acacio Conſtantinopolitano „Epiſcopo deſtinare. Habens enim amicum Ellum Magiſtrum, „ei quidem de ſua Ordinatione ſcripſit: Scribens etiam Principi, „quatenùs per Ellum Magiſtrum omnis ejus cauſſa diſponeretur, „putans eum Conſtantinopoli manere. Mandavit ergò Magiſtriano literas Synodicas, delegans ei omnia cum illius facere „voluntate. Contigit autem tunc Ellum Magiſtrum ab Imperatore Zenone mitti Antiochiam, ut teneret Leontium, qui „illic ab Exercitu cum voto Verinæ Auguſtæ fuerat ordinatus. „Cumque Magiſtrianus, qui fuerat à Joanne miſſus, non inveniſſet Ellum Magiſtrum, neque Acacio, neque Imperatori literas obtulit, ſed perrexit Antiochiam. Poſt hæc Acacius audiens de Ordinatione Joannis, & contriſtatus quia Synodicas „epiſtolas non direxiſſet, & unà faciens cum Gennadio", majoris

joris Hermopolis Epiſcopo, "Parente Beati Timothei" Salophacioli, ac Joannis Adverſario, "volentes ei nocere, detrahebant ,,apud Zenonem, & accuſabant eum, habentes adjutores Patronos ,,Petri Mogi, quaſi opportunus Epiſcopatui non eſſet Joannes". Hæc invidiæ ſcintilla impulit Acacium ad eijciendum Joannem, ad intrudendum Petrum Mogum, ad ſuſcitandam flammam, quæ horrendo ſchiſmate dudum afflixit Eccleſiam.

Verùm ratio iſta erat fœda, ideòque allegari non poterat apud Sedem Apoſtolicam. Hinc allegatæ ſunt præſertim duæ aliæ. Primam adducit in Commonitorio, quod Fauſto Officiorum Magiſtro dedit, S. Papa Gelaſius: "An qui homini mentitus Epiſt. 4. ,,dicitur Imperatori, & qui Imperatorem læſiſſe perhibetur, ,,depelli debuerunt, & in Deum, qui ſummus & verus eſt Imperator, Acacium delinquentem, ſinceramquè communionem Divini Sacramenti ſtudentem miſcere cum perfidis, ſecundùm Synodum, quâ hæc eſt damnata perfidia, non oportebat excludi"? Mendacium Joannem, læſa Principis Majeſtas Calendionem Antiochenum, damnatum à priori Chalcedonenſi Synodo crimen tangit Acacium, ideòque Gelaſius palàm affirmat Joannem fuiſſe immunem à tali crimine. Acacianam Factionem, quæ damnatum ex tali crimine Acacium clamitabat non debuiſſe damnari ſine Synodo, & Joannem ob novum crimen, immò ob novi criminis calumniam ſola ejecerat, affirmat ſibi ipſi non cohærere. Unicum præfati mendacii crimen fuiſſe Joanni impoſitum, idem Pontifex ſcribit in literis ad Dardaniæ Epiſcopos, & in Epiſt. 13. literis ad Epiſcopos Orientales. Criminis ſeriem exponit Evagrius Epiphanienſis: "Joannes Presbyter quorundam impulſus Epiſt. 15. ,,conſilio Conſtantinopolim venit, Imperatorem precaturus, ut L.3.C.12. ,,ſi fortè Epiſcopus Alexandriæ migraret è vita, ſibi liceret Antiſtitem, quem vellet, civibus illius civitatis nominare. Qui ,,quidem, ut Zacharias memorat, Epiſcopatum pro ſe ambire ,,ab Imperatore deprehenſus eſt. Et cum ſe jurejurando obſtrinxiſſet ſe nunquàm Sedem Epiſcopalem Alexandrinam petiturum, domum revertitur. Quapropter Zeno eum poſt mortem ,,Timothei decrevit creandum Epiſcopum, quem Clerus & Laicorum multitudo deligerent. Non longo tempore poſt, mortuo Timotheo, Joannes datâ pecuniæ Summâ, quemadmodùm ,,ab eodem Zacharia traditum eſt, & jurejurando, quod Impe-

„ratori dederat, neglecto Alexandrinorum deligitur Epiſcopus.
„Quâ re cognitâ Imperator illum Alexandria exigendum mandat". Eum accuſat de ambitu, perjurio, ac Simonia. Sunt profani Zachariæ mendacia, quæ Evagrius nimia temeritate ſequitur. Quod enim Joannes non quorundam impulſus conſilio, ſed à Timotheo ſuo Epiſcopo juſſus Conſtantinopolim acceſſerit; quod non à ſe nominandi, ſed Canonicè eligendi Catholici Epiſcopi facultatem poſtulaverit; & quod tale juramentum non præſtiterit, exploratum eſt, & poſſit facilè demoſtrari. Nam & ipſa accuſatrix Factio de ambitu & Simonia plenè tacuit apud Sedem Apoſtolicam, & declamavit ſolum mendacium.

Aliud Joanni impactum crimen adducit Liberatus: "Quod vi„vente Timotheo Catholico Joannes tractâſſet exire de Eccleſia, „& ab ipſo ſuaſus fuiſſet idem Timotheus ſuſcipere Dioſcorum „in Dyptichis". Et reverà Timotheus Salophaciolus fuerat nimiùm indulgens ac flaccidus: Et ex Eutychianorum metu raſum damnati Dioſcori nomen reſcripſerat in ſacras tabulas. Liberatus pergit: "Imperator putans quod Joannes Epiſcopus non rectè „ſaperet de Chalcedonenſi Concilio, ſed omnia ſimulatè ageret, „conſilio Acacii ſcripſit literas Pergamio Duci, & Apollonio „Auguſtali, ut pellerent quidem Joannem Thalaiam, Petrum au„tem Mogum inthronizarent". Hoc crimen tangit fidem: Spectat ad Eutychianam perfidiam, damnatam à Chalcedonenſi Synodo. Etiam de ipſo Acaciana Factio ſtuduit Joannem infamare. At erat manifeſta calumnia, ideòque per ſemetipſam defecit & evanuit. Nec in Papalibus literis, nec in Acacianorum Actis aut Scriptis reperitur ulla ejus memoria. Etiam Zacharias erubuit ipſam producere. Accuſatio perſtitit ad ſolum mendacium ac perjurium. Proinde Romana Joannis appellatio non proceſſit ob Catholicam fidem aut hæreſim, ſed ob ſolam cauſſam Canonicam, immò civilem.

Omnem rei ſeriem accuratiſſimè exponit antiquus Eutychianæ hiſtoriæ Breviculus. Exponit contumax ac triennale Acacii contra Simplicii Pontificis Apoſtolica Mandata ſilentium, & proſequitur: "Poſt omnia Joannem Presbyterum, Oeconomum ſuum, „Timotheus" Salophaciolus, Orthodoxus Alexandrinæ Eccleſiæ Patriarcha, "ad Principem miſit, rogans ut ſi quid humanitùs „ſibi fortè contingeret, juberet Pietas ejus Catholicum à Catholicis

„licis ordinari. Ad cujus Petita reſponſum eſt, & tam ipſi quàm „Clericis ſcriptum. Atque in eiſdem Sacris Joannes Oeconomus „multis laudibus prædicatur, ut jam penè omnibus Alexandrinis „Epiſcopalis putaretur Officii Candidatus. Defuncto iſto Timo„theo Epiſcopo, Joannes Oeconomus Catholicus à Catholicis „ordinatur Epiſcopus. Qui cum de conſuetudine Majorum ad „Apoſtolicam Sedem Synodica per Iſidorum Presbyterum & „Petrum Diaconum Scripta miſiſſet, ſuperveniente Uranio Sub„Adjuva, & contra Joannem jam Epiſcopum Sacra Principis „deferente, ab Epiſcopatus illius confirmatione Papa ſuſpenſus „eſt. Et quia in eiſdem Sacris de reſtituendo Petro" Mogo, „quem ipſe damnavit, fecerat mentionem, hæc pars omninò eſt „abnegata. Unde videtur Clementiſſimus Imperator offenſus. „Cum ergò S. memoriæ Papæ Simplicii nihil toties ad Aca„cium directa propter Alexandrinæ Eccleſiæ quietem & Catho„licæ fidei integritatem Scripta proficerent, ſupervenit idem S. „Joannes Epiſcopus, qui ſicut decebat, ab Apoſtolica Sede ſuſ„ceptus eſt. Nam & Priores ejus ſimiliter Romanæ Eccleſiæ „ſuffugium tempore perſecutionis popoſcerant". Breviculus exponit Acacii facinora, & proſequitur: "Poſtquàm ergò non „ſolùm nihil profeciſſe literas Deceſſoris ſui S. Felix Papa cog„novit, & ludibria quædam in everſionem totius Eccleſiaſticæ „Diſciplinæ ab Acacio fieri, electis Vitale Epiſcopo Troentinate „ex Picena Regione, & Miſeno Cumanæ Eccleſiæ Epiſcopo ex „Regione Campaniæ, ſub hac inſtructione direxit, ut Petrus de „Alexandrina pelleretur Eccleſia, & ut libello S. Joannis Epiſcopi „Alexandrini reſponderet Acacius, utque ipſi denunciaretur Aca„cio, ut anathema diceret Petro. Qui quamvìs, hoſtili more „detruſi in cuſtodiam, chartas amiſerint, tamen perfidis hæreticis „atquè damnatis accommodare non debuerunt, quæ ſola ne„gari potuit, voluntatem. Non ſolùm ergò non egerunt quæ „juſſa ſunt, aut quæ expedire poterant, ſed etiam hæreticis „communicaverunt, confirmationemque Petri Epiſcopatus, ad „quem pellendum miſſi fuerant, deferentes, atquè contumelias in „Epiſcopum Joannem Acacio dirigente portantes. Quibus rebus, „habita Synodo, commotus Beatiſſimus Papa, Vitalem & Miſenum „ab officio & communione ſuſpendit, Acaciumque damnavit".

Diſcimus omnem cauſlæ ſeriem, ac inſuper varia ſpectantia ad dignita-

dignitatem Sedis Apoſtolicæ. Primò, quod Imperator Zeno Joannem Thalaia, adhuc Presbyterum, & ad ſe Legatum, dum cum ſuis ſacris ad Timotheum Epiſcopum, & Alexandriæ Clerum Reſponſis remiſit, in iſtis ipſis literis adeò prædicaverit, ut redux, poſt eas lectas, ab omnibus haberetur Epiſcopalis Dignitatis jam Candidatus. Proindè ſuprà memoratum perjurium eſt manifeſta calumnia. Secundò diſcimus, quod Alexandrini Patriarchæ ſuam conſecrationem debuerint ſtatim referre Romano Pontifici, ejus confirmationem poſtulare, ac obtinere. Et hoc ex more Majorum. Nempè ex Apoſtolico Canone, confirmato per ſextum Nicænum. Hinc Imperator Zeno Joannis exufflari, Petri autem Mogi conſecrationem ſupplicavit à Simplicio Papa confirmari. At hujus conſtantia neutrum conceſſit. Petrum, utpotè ſceleratum Monachum, qui in ipſo etiam Epheſino Latrocinio turbas cum Eutychete egerat, penitùs abjecit, Joannis] verò confirmationem ſuſpendit in plenius examen, vel in gratiam Principis. Et his offenſus Zeno Pergamio Duci & Apollonio Auguſtali ſcripſit, ut Joannem eijcerent, & Petrum inthronizarent. Et ita ejectus Joannes abiit Antiochiam, & ex Calendionis conſilio inde Romam appellavit ac venit. Et de ejus, dum in urbem pervenit, reveſtitione Liberatus tacet. Quia nempe Joannes ob pendentem confirmationem necdùm ex integro veſtitus fuerat, ideòque nec ex integro ſpoliari potuerat, nec poterat reveſtiri. Nec per Synodalem, aut Epiſcopalem, ſed per ſolam Laicam violentiam erat exutus, ideòque nec per Apoſtolicam authoritatem videbatur reveſtiendus.

Simplicius circa ipſum videtur nihil egiſſe judicialiter. Studuit eum ſine ſtrepitu reponere in Principis & Acacii gratiam. Hinc Felix Pontifex in literis, quibus per Vitalem & Miſenum evocavit Acacium ad ſuum Tribunal, habet inter cætera: "Superveniens Frater „& Co-Epiſcopus noſter Joannes, fugatus ab hæreticis Pervaſori„bus Sedis Alexandrinæ, libellum nobis, quem S. memoriæ Præde„ceſſori meo paraverat porrigendum, ingeſſit. Quem morem Ma„joris ſui B. memoriæ Athanaſii exemplo & Priorum noſtrorum non „potuimus refutare". Primus igitur Felix judicii poſtulatorium libellum ſuſcepit à Joanne, atque ita eſt exorſus judicium. An ipſum cum Acacio certaturum ſolemniter reveſtiverit juxta Sardicenſes Canones, ignoro. Certè non fuit neceſſarium. Judicii Proceſſus fuit longus & multifarius. Ejus finis fuit, quod Felix Vitalem & Miſenum Epi-

ſcopali

ſcopali gradu, Acacium autem inſuper communione exuerit, ac ipſo etiam Chriſtiano nomine. Quid circa Joannem egerit, exponit Liberatus: "Joannes Thalaia habens Epiſcopi dignitatem remanſit Romæ, „cui Papa Nolanam dedit Eccleſiam, quæ eſt in Regione Campaniæ, „in qua plurimos reſidens annos in pace defunctus eſt". Liber Pontificalis in S. Gelaſii vita adjungit: "Eodem tempore fugiens Joannes „Alexandrinus Epiſcopus Catholicus venit Romam ad Sedem Apo„ſtolicam. Quem B. Gelaſius ſuſcepit cum gloria. Cui etiam & ſe„cundam Sedem præbuit". Poſſit errare in perſona: Et Felicis opus tranſcribere in Gelaſium. Proinde Felix Joannem plenè reddidit Alexandrino Epiſcopatui, & uti verum Alexandriæ Patriarcham glorioſè tractavit in omnibus: Ei in ſua Romana Synodo dedit ſecundam Sedem. At quoniàm ſchiſmatica Principis violentia ipſum non permittebat reponi in Thronum, ei Felix dedit Nolenſem Eccleſiam. Videtur dumtaxàt commendâſſe. Quidquid ſit, Joannes ſemper retinuit Patriarchæ dignitatem & titulum, & honorem ſecûndæ Sedis. Etiam Felix addit hæc omnia à Joanne ad S. Athanaſii, à ſe agi ad exempla ſuorum Anteceſſorum. Et ejus opus conſtanter approbavit omnis ſemper Orthodoxus Oriens. Et ipſa etiam Acaciana Factio tandem acquievit, Acacium legitimè damnatum profitens, & ejus nomen radens è ſacris tabulis. Etiam nomen Zenonis Imperatoris.

Hanc appellationem ſtrenuè laudat; & ejus occaſione antiquas Eccleſiæ Regulas ac mores exponit S. Gelaſius in Commonitorio ad Fauſtum, ſub Theodorico Italiæ Rege Magiſtrum Officiorum, ac ejuſdem Principis Legatum ad Imperatorem Anaſtaſium: "Græci „nobis opponunt Canones, dum neſciunt quid loquantur. Contra „quos hoc ipſo venire ſe produnt, quod primæ Sedi, ſana rectaque „ſuadenti, parêre fugiunt. Ipſi ſunt Canones, qui appellationes „totius Eccleſiæ ad hujus Sedis examen voluêre deferri. Ab ipſa verò „nuſquàm appellari debere ſanxerunt, ac per hoc illam de tota Ec„cleſia judicare, ipſam ad nullius commeare judicium, nec de ejus „unquàm præceperunt judicio judicari, ſententiamque illius conſti„tuerunt non oportere diſſolvi, cujus potiùs Decreta ſequenda man„dârunt". Et infrà: "Nobis auſi ſunt facere Canonum mentionem, „contra quos ſemper ambitionibus illicitis feciſſe monſtrantur. Quâ „ipſi Synodo, vel ſecundùm cujus Synodi formam Alexandrinum „Joannem de Eccleſia, cui ordinatus fuerat, expulerunt? Qui nullis „evidentibus nec ante convinci, nec poſteà provocans etiam in judici-

cio

Athanaſium, ſanctum Joannem Chryſoſtomum, ac S. Flavianum non ad Romanum Pontificem aut ejus Sedem, ſed provocâſſe ad totius Eccleſiæ, aut certè ad Synodum totius Occidentis: Et ita oportuiſſe. Per Canones non licuiſſe aliud. At verò S. Gelaſius conſtanter hoc loco ſcribit ipſos appellâſſe ad Sedem Apoſtolicam. Et non de uno, ſed de omnibus tribus diſertè adjungit: "Sola Sedes Apoſtolica". Videtur in iſtos Novatores præſcripſiſſe. Cui credendum? Certè Gallicana olim Eccleſia credidit S. Gelaſio. Et S. Athanaſii, itemque S. Joannis Chryſoſtomi appellatio hærebat in ſolis cauſſis Canonicis. Scio Dioſcorum, ac in ejus perfidia aut Factione permanentes Epiſcopos fuiſſe damnatos à Chalcedonenſi Synodo: Item S. Flavianum, & plures cum ipſo ab Epheſino Latrocinio damnatos Antiſtites fuiſſe reparatos à laudata Synodo. Cur igitur Gelaſius ſcribit: "Sola Sedes „Apoſtolica abſolvit, ſola ſua authoritate proſtravit"? Ob duas rationes. Primam edicit ipſe Pontifex: "Quam Congregatio ſecuta „eſt". Hoc eſt, quia omnis Synodus aliud non fecit, quàm ſequi & firmare Prærogativam Apoſtolici ſuffragii. Altera ratio eſt in his verbis ejuſdem Pontificis: "Ut Chalcedonenſis Synodus fieret, ſola „decrevit". Hoc eſt, ad diffinitivè retractandum Epheſini Latrocinii Judicium ſola Apoſtolica Sedes ſuo ſapientiſſimo arbitrio juxta Sardicenſes Canones fieri juſſit Chalcedonenſem Synodum, ideòque quidquid iſthìc circa præfatas appellationes actum eſt, proceſſit ex authoritate ac delegatione laudatæ Sedis. Et hunc loquendi modum uſitavit etiam S. Avitus Archi-Epiſcopus Viennenſis. Ex ſenſu Gallicanæ Eccleſiæ. Nec mirum. Etenim Gelaſius rectè affirmat omnia hæc fuiſſe acta, & à ſe ſcribi juxta Canones, & juxta perpetuam conſuetudinem Majorum.

Hoc ipſum lucidè teſtatur in litteris ad Rufum Theſſalonicenſem Epiſcopum, & cunctos ejus in Illyrico Collegas S. Bonifacius primus Pontifex. Alexandrinæ, Antiochenæ, aliiſque per Orientem Primatialibus Cathedris profitetur ac firmat ſuas dignitates, & adjungit: "Sed quia res poſtulat, approbandum documentis eſt, maximas „Orientalium Eccleſias in magnis negotiis, in quibus opùs eſſet diſ„ceptatione majori, Sedem ſemper conſuluiſſe Romanam, & quo„ties uſus exegit, ejus auxilium poſtulâſſe. S. memoriæ Athanaſius „& Petrus Alexandrinæ Sacerdotes Eccleſiæ, hujus Sedis auxilium „poſtulârunt. Cum Antiochena Eccleſia per multum temporis labo„raret, ita ut fierent illinc propter hoc ipſum ſæpe diſcurſus, primò

„ſub Meletio, poſtea ſub Flaviano, Apoſtolicam Sedem manifeſtum „eſt eſſe conſultam: Ad cujus authoritatem poſt multa, quæ ab Ec- „cleſia noſtra geſta ſunt, nemini dubium eſt Flavianum communionis „gratiam recepiſſe, qua in perpetuum caruerat, niſi hinc ſuper hoc „Scripta manaſſent. Clementiſſimæ recordationis Princeps Theodo- „ſius Nectarii Ordinationem, propterea quia in noſtri notione non „eſſet, habere non exiſtimans firmitatem, miſſis è Latere ſuo Au- „licis cum Epiſcopis, Formatam huic à Sede Romana dirigi regulari- „ter depopoſcit, quæ ejus Sacerdotium roboraret. Ante breve tem- „pus, id eſt, ſub Prædeceſſore meo B. recordationis Innocentio, „Orientalium Eccleſiarum Pontifices, dolentes ſe à B. Petri commu- „nione ſejunctos, per Legatos pacem popoſcerunt. Quo tempore „Apoſtolica Sedes non difficulter omnia indulſit". Affirmat S. Atha- naſium ac ejus Succeſſorem Petrum, Alexandrinos Patriarchas, S. Meletium ac ejus Competitorem Flavianum, Patriarchas Antioche- nos, Nectarium ac ejus Succeſſorem S. Joannem Chryſoſtomum, Epiſcopos Conſtantinopolitanos, non ad Generalem Synodum, ſed provocâſſe ad ſolam Apoſtolicam Sedem, & ab ipſa ſola fuiſſe per cauſſæ definitionem adjutos. Nectarii cauſſa omninò ſpectabat ad Ro-
Epiſt. 10. manam appellationem Maximi Cynici. Epiſtola exſtat in Romana Synodo Bonifacii ſecundi Pontificis.

Conſonat in litteris ad Clerum ac Populum Conſtantinopolitanum S. Celeſtinus Pontifex, agens de Clericis per Patriarcham Neſtorium degradatis ac relegatis: "Habetis vos, quicumquè Eccleſia eſtis eje- „cti, penè noſtrorum temporum B. recordationis Athanaſii, Alex- „andrinæ Eccleſiæ prudentiſſimi Sacerdotis, exemplum. Fugatus „illinc, & in noſtris partibus roboratus eſt. Denique hic ei redinte- „gratus eſt ſtatus, & in hac Sede quietem communionis invenit, à
Cap. 9. „qua ſemper Catholicis ſubvenitur". Epiſtola exſtat in prima parte Epheſini Concilii. Hoc ipſum in ſuo Conſtituto conſtantiſſimè affir- mat Vigilius Pontifex: "Hanc regulam & in ſanctorum, Joannis „Conſtantinopolitani Epiſcopi, quem Chryſoſtomum vocant, atq; „Flaviani, ejuſdem civitatis Epiſcopi, veneranda memoria conſtat „eſſe ſervatum, qui licèt violenter excluſi eſſent, non tamen pro dam- „natis ſunt habiti, eò quod ſemper inviolatam eorum communionem „Romani Pontifices ſervaverunt. Nec abſcindi ab Eccleſia dici po- „tuerunt vel poterunt, quos ſibi inconvulsè unitos Apoſtolica judi- „cavit authoritas". Conſtitutum iſtud eſt ſcriptum ad Imperatorem

Juſtinianum, & ad omnes Orientales Epiſcopos: Et ipſorum nullus unquam vel ſomniavit huic articulo contradicere. Quin immò præfatus Imperator in ſuo adversùm tria Capitula Edicto illum lucidè confirmat: "Quantùm ad inſipientiam dicentium, non oportere „anathematizari poſt mortem eos, qui in ſua impietate mortui ſunt, „oportebat nec eos, qui injuſtè condemnati ſunt, Patres poſt mor„tem revocari, quale contigit in Joanne S. recordationis Epiſcopo „Conſtantinopolitanæ civitatis, ab univerſali Eccleſia poſt mortem „revocato, ac in Flaviano S. memoriæ, & ipſo Epiſcopo Conſtan„tinopolitanæ civitatis, injuſtè quidem in vita condemnato, juſtò „autem poſt mortem revocato, tam à S. memoriæ Papa Leone, „quam à S. Chalcedonenſi Concilio". Nempè S. Leo reveſtiti à ſe Flaviani retractatorium judicium juxta Sardicenſes Canones, delegârat Chalcedonenſi Synodo, atque ita etiam hæc Flavianum revocavit. Conſonat & Liberatus Diaconus: "Flavianus, contra ſe prolata „ſententia, per Legatos ejus Sedem Apoſtolicam appellavit libello". Nulla Novatorum turma hanc luculentiſſimam veritatem, tot ac tantis ſtipatam teſtibus, poſſit obnubilare.

CAPUT VI.

Adducitur Inſtrumentum Appellationis, quod Hæreſiarcha Eutyches miſit ad S. Papam Leonem.

Quod Eutyches ad S. Leonem ac ejus Apoſtolicam Sedem Appellaverit, & appellationis libellos tranſmiſerit, eſt ſupra ex laudati Pontificis epiſtolis, aliiſque authenticis documentis abundè demonſtratum. Epiſtolæ libellos diſertè memorant. Huc uſquè credidimus perditos, & non potuimus producere. Deo laus, eos nobis cuſtodivit præfatus Codex Caſſinenſis. Appellationis libellus habet hunc titulum:

„Epiſtola Eutychetis Hæretici, ubi ſcribens ad Papam urbis Ro„mæ Leonem negat in Chriſto duas eſſe naturas, id eſt, Divini„tatis & humanitatis.

Eſt Titulus appoſitus à Compilatore aut Deſcriptore. Hic eſt Contextus:

DE *mea in Dominum & Deum omnium Chriſtum ſpe confidens ante omnia quidem, Teſtis Deus Verbum eſt, in ſenſibus hujuſmodi dignoſcens veritatis probationem, invoco autem veſtram Sanctitatem in teſtimonio cordis mei, & rationes ſenſuum meorum atq; verborum. Sed peſſimus Diabolus faſcinavit tale ſtudium noſtrum & Propoſitum, à quibus vires ejus deſtrui oportuit. His ſtimulans omnem Domeſticam ſibi vim, contra me movens Euſebium Epiſcopum Oppidi Doryleënſis, libellum dantem S. Epiſcopo Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Flaviano, & quibuſdam aliis inventis in eadem urbe, qui propter diverſas cauſſas ſuase venerant, quomodò hæreticum compellavit, non veritate accuſationem mihi, ſed perniciem mihi machinans, & perturbationē Eccleſiis Dei. Vocabar ad reſponſionē accuſationis ab ipſorum Sanctitate, ſed gravi ægritudine ſuper ipſam ſenectutem retentus: Occurri ad purgationem, non ignorans compoſitam factionem contra ſalutē meam. Et quidem libellis ſtatim, ſubſcriptione meâ his additâ, obtuli Scripta, oſtendens de S Fide profeſſionem meam. S. autem Flaviano Archi-Epiſcopo neq; libellum ſuſcipiente, neq; ut legeretur jubente, audiente tamen, & reſpondente me ipſis verbis eam fidem, quæ Nicææ expoſita eſt à Sancta Synodo, confirmata verò apud Epheſum, expetebar duas naturas fateri, & anathematizare eos, qui hoc negant. Ego autem metuens definitionem à Synodo, nec adimere nec addere verbum contra expoſitam fidem à S. Synodo*

Nicæna

Nicæna, ſciens verò Sanctos & Beatos Patres noſtros, Iulium, Felicem, Athanaſium, Gregorium, SS. Epiſcopos, refutantes duarum naturarum vocabulum, & non audens tractare de natura Dei Verbi, qui in Carnem venit ultimis diebus in Vterum S. Virginis MARIÆ *immutabiliter, quomodò voluit & ſcit, in veritate, non in phantaſmate homo factus, aut anathematizare ſupradictos Patres noſtros, rogabam ut innoteſcerent iſta Sanctitati veſtræ, & quod vobis videretur judicaretis, omnibus modis me ſecuturum quæ probâſſetis: Sed nullo eorum quæ à me dicebantur audito, abruptâ Synodo publicaverunt dejectionis ſententiam, quam adversùs me calumniæ factione inſtruebant, ut & ſalutis meæ diſcrimen incumberet, niſi citò operâ Dei, orationibus Sanctitatis tuæ, militaris manus me ab incurſione rapuiſſet. Tunc Duces aliorum Monaſtèriorum cogere cœperunt in dejectionem meam ſubſcribere, quod nunquam nec in eos qui ſe hæreticos profeſſi ſunt, vel adversùs ipſum Neſtorium factũ eſt. In tantum cum ad ſatisfaciendum plebi proponerem fidei meæ confeſſiones, non ſolùm & arcerent eas audiri, verùm & arriperent hi, qui contra me ſupradictam Factionem meditabantur, ut exinde tanquam hæreticus apud omnes haberer. Ad vos igitur Religionis Defenſores, & hujuſmodi Factiones execrantes confugio, nihil & nunc novum inducens contra fidem jam indè nobis ab initio traditam, ſed anathematizans Apollinarium, Valentinum, Manem, & Neſtorium, & eos qui dicunt Carnem Domini N.* JESU CHRISTI *Salvatoris è cœlo deſcendiſſe, & non è Spiritu Sancto & Sancta*

Virgine MARIA : *Et omnes hæreſes uſq; ad Magum Simonē. Et nihilominus tanquàm Hæreticus de vita periclitor. Et obſecro, nullo mihi præjudicio facto ex his, quæ per inſidias contra me geſta ſunt, quæ viſa vobis fuerit ſuper fidem proferre ſententiam, & nullam deinceps permittere à Factioſis contra me calumniam procedere, & non excuti & eximi de numero Orthòdoxorum eum, qui in continentia & omni caſtitate ſeptuaginta annos vitam peregit, ita ut in ipſo exitu vitæ naufragium patiatur. Subjunxi autem his literis meis utrumq; libellum: Et eum qui ab Accuſatore meo oblatus eſt Synodo, & qui à me geſtus quidem eſt, non tamen ſuſceptus. Et editionem fidei meæ. Necnon & ea, quæ de duabus naturis à ſanctis Patribus noſtris decreta ſunt.*

Notanda ſunt verba :"Invoco ueſtram Sanctitatem. Rogabam „ut innoteſcerent iſta Sanctitati veſtræ, & quod vobis videretur ju„dicaretis, omnibus modis me ſecuturum quæ probâſſetis. Ad vos igi„tur Religionis Defenſores, & hujuſmodi Factiones execrantes con„fugio. Et obſecro, nullo mihi præjudicio facto ex his, quæ per inſi„dias contra me geſta ſunt, quæ viſa vobis fuerit ſuper fidem pro„ferre ſententiam, & nullam deinceps permittere à Factioſis contra „me calumniam procedere, & non excuti & eximi de numero Or„thodoxorum eum, qui in continentia & omni caſtitate ſeptuaginta annos vitam peregit". Sunt manifeſta appellantis verba. Inſuper diſertè affirmant Eutychetem in ipſo S. Flaviani Judicio ad Papam provocâſſe. Poſſint tamen eſſe mendacia. Rationes ſuo loco expoſui. Præfata verba etiam conqueruntur appellationi non datum effectum ſuſpenſivum, ideòque violatos fuiſſe Sardicenſes Canones. Omnis libellus nihil penitùs habet, quod per omnia non conſonet Synodalibus Actis S. Flaviani. Proinde hic eſt omninò libellus, de quo magnus Leo ſcripſit ad laudatum Flavianum : "Accepimus libellum Eu„tychis Presbyteri, qui ſe queritur, accuſante Euſebio Epiſcopo, „immeritò communione privatum. Maximè cum vocatum ſe ad„fuiſſe teſtetur, nec ſuam præſentiam denegâſſe, adeò ut in ipſo Judicio

Epiſt. 20. Cap. 1.

„dicio libellum appellationis ſuæ ſe aſſerat obtuliſſe, nec tamen fuiſſe „ſuſceptum. Quâ ratione compulſus ſit, ut conteſtatorios libellos in „Conſtantinopolitana urbe proponeret". Et infra: "Nec aliqua po„terit ex hac parte difficultas afferri, cum memoratus Presbyter li„bello proprio ſit profeſſus paratum ſe eſſe ad corrigendum, ſi quid „in ſe inventum fuerit, quod reprehenſione ſit dignum". Et in literis ad Imperatorem Theodoſium: "Quid in Conſtantinopolitana Ec„cleſia perturbationis acciderit, quod ita Fratrem & Co-Epiſcopum „noſtrum Flavianum potuerit commovere, ut Eutychen Presbyte„rum communione privaret, nondùm potuimus evidenter cognoſ„cere. Quamvis enim prædictus Presbyter ad Sedem Apoſtolicam „per libellum doloris ſui querimoniam miſerit, breviter tamen aliqua „prælibavit, aſſerens ſe Nicænæ Synodi Conſtituta ſervantem fruſtrà „in fidei diverſitate culpatum. Euſebii autem Epiſcopi Accuſatoris „ejus libellus, cujus exemplaria ad nos prædictus Presbyter miſit, „de objectionum evidentia nihil habebat". Hæc Leo reſcripſit Principi, qui Eutychetis libellum laudaverat, & fuerat comitatus ſuis ſacris literis. Cap. 2. Epiſt. 21. Cap. 1. & 2

Caſſinenſis Codex nobis cuſtodivit & aliud Eutychetis inſtrumentum, quod exiſtimo eſſe Conteſtatorium illius libellum, tranſmiſſum etiam Leoni Pontifici. Codex dat ei hunc titulum: "Item verba „Eutychetis". Contextus ejus eſt hic:

TEſtor vos coram Deo, qui cuncta vivificat, & Chriſto Ieſu, qui ſub Pontio Pilato teſtificatus eſt optimã illam Confeſſionẽ, ne quid ad gratiam faciatis. Ego enim jam à Majoribus meis ita ſenſi, & à pueritia mea ita illuminatus ſum, quemadmodùm ſancta & ex univerſo Orbe terrarum apud Nicæam habita Synodus trecentorum decem & octo Beatiſſimorum Epiſcoporum fidem conſtituit, & quam conſervavit ac definivit denuò obtinere ſolam S. Synodus Epheſi collecta. Et nunquam aliter ſenſi, quàm quemadmodùm præcepit recta & ſola vera fides Orthodoxa. Et cunctis, quæcumquè ſunt circa eandem fidem à S. eadem Synodo conſtituta Epheſi,

Epheſi, adſentior. Cujus Synodi Dux & Princeps fuit B. ac S. recordationis Epiſcopus Cyrillus Alexandrinorum, & prædicationis ac fidei SS. & Electorum Dei, Gregorii maioris, & item Gregorii, Baſilii, Athanaſii, Attici, Procli ſocius & particeps. Eum & omnes eos Orthodoxos & fideles habui, & honoravi tanquàm ſanctos, & Magiſtros meos exiſtimavi. Anathema autem dico Neſtorio, & Apollinari, & omnibus Hæreticis uſque ad Simonem, & qui dicunt carnem Domini noſtri Ieſu-Chriſti de cœlo deſcendiſſe. Ipſe enim, qui eſt Verbum Dei, deſcendit de cœlo ſine Carne, & factus eſt Caro in Vtero S. Virginis, ex ipſa Carne Virginis, incommutabiliter & inconvertibiliter, ſicut ipſe novit & voluit. Et factus eſt, qui eſt ſemper Deus perfectus ante ſæcula, idem & homo perfectus in extremo dierum propter nos & noſtram ſalutem. Hanc igitur meam plenam profeſſionem Sanctitas veſtra, &c. Eutyches Presbyter & Archi-Mandrites huic libello ſubſcripſi manu mea.

Etiam hic libellus per omnia conſonat Actis laudatæ Synodi.

Præfatus Codex adjungit & fragmentum ex neſcio quibus S. Pontificis Julii literis, & ipſis præfigit hunc titulum: "Exemplar Julii „Epiſcopi urbis Romæ, ut aſſerunt Eutychis Scripta, ad Dionyſium „Epiſcopum, cujus ſenſu ductus ipſe Eutyches decidit in errorem". Hæc Eutychis Scripta omninò ſunt adductus appellationis libellus, in quo habetur: "Sciens verò ſanctos & Beatos Patres noſtros, Ju- „lium, Felicem, Athanaſium, Gregorium, SS. Epiſcopos, refutan- „tes duarum naturarum vocabulum", &c. Hoc igitur fragmentum Eutyches unà cum ſuæ appellationis libello tranſmiſit Leoni Pontifici, quo ſe demonſtraret non recedere à fide & doctrina Romanæ Eccleſiæ. Fragmenti contextus eſt:

Miror

MIror audiens quoſdam confitentes quidem in Carne Dominum noſtrum, incurrentes verò diviſionē malè à Paulianiſtis introductam. Illi enim Paulum Samoſatenum ſequentes, alium quidem intelligunt eum, qui ex cœlo deſcendit, Deum confitētes; alium verò terrenum hominem eſſe dicunt. Et illum quidem infabricabilem. Hunc Dominum, alium ſervum. Impium, ſeu venerentur eum, quem ſervum appellant & fabricatum, ſeu non colant eum, qui nos Sanguine ſuo redemit. Hi verò, qui Deum deſcendiſſe de cœlo confitentur, & Carnem factum ex Virgine, & unum eſſe cum Carne, fruſtra conturbantur, excedentes in verba impietatis illorum. Dicunt enim & ipſi, ſicut audio, duas naturas. Ad quod S. Ioannes evidenter probat unum Dominum noſtrum, cum dicat: Verbum Caro factum eſt. Et Paulus Apoſtolus, cum dicat: Unus Dominus Jesus-Christus, per quem omnia. Si enim natus ex Virgine Jesus nominatur, & ipſe eſt per quem univerſa facta ſunt, una ſcilicet natura facta eſt, quoniàm & una Perſona, non in duo diviſa, cum nec propria natura corporis eſt, & propria natura Deitas ſit ſecundùm Carnem. Sed ſicut homo una natura eſt, ita & is, qui ad ſimilitudinem hominis eſt factus Chriſtus. Quod ſi non agnoſcunt id, quod per adunationem unum eſt, poſſunt & unum in plura partire, & plurimas dicere naturas: Quoniàm multiplex corpus, quod ex oſſibus, nervis, & venis, carne & cute, ſanguine & ſpiritu conſtet, quæ omnia diverſa quidem inter ſe ſunt, una tamen eſt eorum natura. Vnde & Deitatis natura cum corpore unum eſt Et hæc in duas naturas dividitur?

Nec enim poterat totum filius hominis appellari, qui deſcendiſſet de cœlis, & rurſùm Filius Dei, qui natus ex femina eſt, ſi duarum naturarum caperet diviſionem, ſed id quidem quod deſcendiſſet de cœlis vocaretur Filius hominis, non Filius Dei. Et hoc Paulianæ diviſionis eſt. Nos autem Divinæ Scripturæ docent tanquàm de uno Domino noſtro ſentire, & cum deſcendiſſet de cœlis, & cum in terra natus eſt. Qui igitur ſic ſentiunt, non excedunt ab inconſona contraria ſentientibus, ut cum mente Divinis Præceptis conſentiant, ſermonibus diſcrepent. Neceſſe eſt enim eos, cum duas naturas intelligant, alteram colere, alteram non adorare: Et in Divinam quidem baptizari, in humanam verò non baptizari. Si autem in mortem baptizamur Domini, unam profitemur naturam, & impaßionabilis Deitatis, & paßionabilis Carnis, ut per hoc ſit Baptiſma noſtrum & in Deum, & in mortem Domini perceptum. Nec enim veremur Calumniatores, qui dividunt in duas Perſonas Dominum. Nec cum nos unitatem Evangelicam àtq; Apoſtolicam prædicemus, lacerent nos tamquàm dicentes Carnem eſſe cœleſtem: Cum nos è contra Divinas Scripturas legamus dicentes Filium eſſe non ex cœlo. Nec enim cum dicimus Filium Dei creatum ex muliere, poſſumus reprehendi tanquàm Verbum ex terra dicentes, & non ex cœlo. Dicimus enim utrumquè: Et ex cœlo totum propter Deitatem, & ex muliere totum propter Carnem, ignorantes diviſionem unius Perſonæ.

An hæc ſit integra epiſtola, ignoro, Interim grande hoc fragmentum huc uſquè latuit. Apud Leontium Byzantinum habuimus dumtaxat pauca ipſius verba.

Palmare

Palmare Eutychetis Dogma volebat Chriſtum Dominum eſſe non unicam ſolummodò Perſonam, ſed & unicam compoſitam naturam. Et ipſam in adducta Julii epiſtola cenſebat eſſe fundatiſſimam. Et in hoc ſui authoris ſenſu Eutychiani omnes dudùm pertinaciſſimè naufragârunt. Porrò de hac epiſtola Gennadius, Maſſilienſis Eccleſiæ Presbyter, ab iſto errore plenè immunis, in Illuſtrium virorum Catalogo ſcripſit: "Julius urbis Romæ Epiſcopus ſcripſit ad Dionyſium Cap. 2.
„quemdam de Incarnatione Domini epiſtolam unam, quæ illo qui-
„dem tempore utilis viſa eſt adversùm eos, qui ità duas per incarna-
„tionem aſſerebant in Chriſto perſonas, ſicut & naturas; nunc au-
„tem pernicioſa probatur. Fomentum enim eſt Eutychianæ ac Ti-
„motheanæ impietatis". Affirmat epiſtolam eſſe reverà Julii Pontificis. Quod ejus Judicium à quibuſdam graviſſimè reprehenditur. Aliis tamen videtur ſcripſiſſe ex ſenſu plurium tunc in Gallicana Eccleſia. Quidquid ſit, certum eſt labi ac deviare.

Etenim in primo ad Imperatorem Juſtinianum libro Facundus Hermianenſis Epiſcopus duas in Chriſto Domino fuiſſe naturas, & ipſas in unam non coiiſſe, nec coire potuiſſe, ſed duas ſemper permanſiſſe, vario SS.Patrum teſtimonio demonſtrat, & rectè proſequitur: "Quid autem Eutychianos contra hæc evidentiſſima Patrum Cap. 5.
„teſtimonia juvare poterit, quod in vaniſſimi ſui aſſertionem erroris
„dicunt Julium Romanum Epiſcopum neſcio ubi reſcripſiſſe, quod
„una ſit Chriſti natura? Cum in S. Epheſina Synodo hoc ſolùm ipſius
„B. Julii contra Neſtorium recitatum fuerit ex epiſtola ad Proſdo-
„cium". Adducit laudatum ab Epheſina Synodo teſtimonium,& pergit: "Non aliud præter hanc ad Proſdocium epiſtolam ex Dictis Julii
„in illa Synodo prolatum eſt, ſi qua forſitan alia ſcripſit, neque ex
„hac epiſtola aliquid ampliùs. Cur igitur non illud potiùs, quod de
„una Chriſti natura iſti circumferunt tanquàm ab ipſo B. Julio ſcrip-
„tum, vel quæquè ſimilia, quæ ſcripſiſſe autumant alios venerabi-
„les Patres, in Synodo recitata ſunt contra Neſtorium? Nam ipſa ma-
„gis ejus dogmati contraria viderentur. Quid enim jam controverſiæ
„remanſiſſet, quod una eſſet illius Dei-Hominis ſubſiſtentia ſive Per-
„ſona, ſi probarentur Patres, quod etiam unam prædicaverint ejus
„eſſe naturam? Igitur ut omnis auferatur quæſtio, ſi non poſteà epi-
„ſtola illa confecta eſt, aut B. Julii eam non eſſe, ſicut magis cre-
„dendum eſt, Synodus judicavit, aut etiam ſi ejus eſſe credidit,
„quod ego non dico, ut alia magis, quàm ipſam ejuſdem S. Julii

„contra Neſtorium proferret, non ex eo quod incautè dictum eſt, „contrarium errorem judicavit eſſe vincendum".

Eutycheti ac omnibus Eutychianiſtis familiariſſimum & conſtantiſſimum fuit proclamare ad Nicænum Symbolum, & Acta Epheſini Concilii. Porrò hoc Concilium inter alia Patrum teſtimonia, ex quibus Neſtorianam revicit perfidiam, adduxit Julii Romani Pontificis epiſtolam ad Docimum, ſive Proſdocium: Ex inde Errones iſti concluſerunt omnia ejuſdem Pontificis Scripta eſſe probata per iſtam Synodum, ideòque & ejus epiſtolam ad neſcio quem Dionyſium. Et ipſam plenis buccis & buccinis ubiquè prædicârunt. Magnus Leo ad ſibi tranſmiſſum ipſius ab Eutychete fragmentum videtur tacuiſſe. In ejus epiſtolis nulla eſt ipſius memoria. Et hinc apud Errones increvit epiſtolæ fides atque authoritas. Quare eorum clamoribus fatigati Doctores Orthodoxi cœperunt rem diſquirere. Et Facundus dicit varia. Primò dubitat, an epiſtola non ſit conficta poſt Epheſinum Concilium. Cenſet ipſam, utpotè validiſſimè peremptoriam Neſtoriani dogmatis, ſi anteà exſtitiſſet, & reverà fuiſſet Julii, à Synodo non fuiſſe prætermittendam. Secundò aſſerit ipſam, licèt forſitan ſit Julii, non ſine rationibus fuiſſe prætermiſſam à Synodo, & productam ſolam epiſtolam ad Docimum. Quia nempe non expediit per verbum â Julio incautè prolatum impugnari ac everti Neſtorianam blaſphemiam. Pelagianis quædam S. Joannis Chryſoſtomi verba adversùs originale peccatum objectantibus S. Auguſtinus repoſuit: "Vobis necdùm litigantibus Patres ſecuriùs loquebantur". Hoc ipſum Facundus affirmat de Julio Pontifice, ſcribente ante lites Eutychianas. Rectè adiungit incautum Pontificis verbum non fuiſſe congruum fundamentum, cui Oecumenica Synodus ſuam definitionem ſuperſtrueret. Tertiò aſſerit magis credendum, quod epiſtola non ſit Julii, ſed neſcio cujus ſub ejus nomine figmentum. Etiam ſe ignorare fatetur, quid Epheſina Synodus de ipſa cenſuerit. Ad hæc verba, "Si ejus eſſe credidit", adjungit: "Quod ego non dico". Igitur Facundus epiſtolam credidit eſſe fictam, aut ſanè incautam.

Ejuſdem ferè ſententiæ in ſuis apud Photii Bibliothecam libris fuit Lib. 230. S. Eulogius Patriarcha Alexandrinus: "Sed enim teſtimonium, quod „Eutychiana hæreſis adfert ex epiſtola Julii Romani ad Dionyſium, „haud dubiè non eſt genuinum. Etenim S. Cyrillus in Synodo Epheſina „epiſtolá ad Docimum adducés, ejus uſum non dignatus eſt in memo„riam hujus venire". Infra tamen ſuam aſſertionem modificat: "Si verò

quis

„quis contendat Juliũ in Christo unicã naturam dicere, primùm quidẽ „nunquàm clarum, ſi genuinus hic ſermo. Secundò par eſt cognoſcere, „ut poſterius Iulio apud Romanos nomen naturæ & Hypoſtaſios ſtu„dioſè indicavit,& fruſta hæretica zizania ſemen ibidem ſtudent ſuffo„care. Injudicatis enim vocibus manentibus,non obviam ivit impietas, „potiùs valdè conſequens pro hypoſtaſios voce naturæ uti. Sed illud „de Iulſo licet dicere". Eſt obſcura tranſlatio. Eulogius affirmat duo. Primò, quod epiſtola ſit ambiguorum natalium, proindeque ex ipſa nihil poſſit definiri. Secundò, ſi legitima ſit, quod Iulio evenerit iſtud ipſum, quod poſtmodò evenit aliis Latinis circa quæſtionem de vocibus "Uſia" & "Hypoſtaſis". Et Latini & Græci concordabant in ſenſu, verùm Latini propter ſuæ linguæ inopiam ceſpitabant circa ſyllabas. Rei ſeriem exponit in funebri Elogio magni Athanaſii S. Gregorius Nazianzenus, & in variis literis S. Hieronymus. Iſtud emplaſtrum Græci appoſuerunt multis vulneribus. Nam Acacius Berrheenſis Epiſcopus ipſo ſtuduit purgare & ſanare etiam Neſtorium. Ita habes in ejus ad S. Cyrillum literis, exſtantibus in prima parte Epheſini Concilii. Ipſum ergò Eulogius apponere conatur etiam prætenſæ epiſtolæ S. Iulii. Cenſet ipſam, ſi verè ſit Iulii, recta ſenſiſſe, ſed non fuiſſe uſam aptis vocabulis. Ejuſdem mentis in ſua ad Eutychianos Orientis Monachos oratione fuit S. Ephremius Patriarcha Antiochenus. Affirmat Iulium, dum unam naturam ſcripſit, ſcripſiſſe contra Paulum Samoſatenſem, ex aliis ejus Scriptis demonſtrat Lib. 229.
recta ſenſiſſe, & concludit: "Quibus perſpicuè patet, quomodò S. „Iulius duas naturas fateatur. Nam naturam prædictis verbis pro hy„poſtaſi accepit". Orationis compendium exſtat in præfata Bibliotheca Photii. Verùm infrà ex Leontio Byzantino audiemus originalem epiſtolæ textum non eſſe Latinum, ſed Græcum, ideoq; nequaquam à Julio. Etenim Romani olim Pontifices ad Græcos nunquàm ſcripſerunt Græcè, ſed ſemper Latinè. Immò ſuas Latinas literas nec Romæ permiſerunt transferri in Græcum: Conſtanter voluerũt id fieri ab ipſis Græcis. Hinc S. Ephremius, affirmans Iulium vocem "Natura" accepiſſe pro hypoſtaſi, caret fundamento. Hoc enim fecerunt quidam Græcorum Patres, nemo unquàm Latinus.

Hinc plura in Conſtantinopolitana Orthodoxorum & Eutychianorum Epiſcoporum coram Imperatore Iuſtiniano habita collatione dixit Hypatius Epheſiorum Epiſcopus, de quo omnes iſthic Catholici Collegæ: "Reverendiſſimus Archi-Epiſcopus Hypatius os noſtrũ

„factus eſt". Eutychianis igitur inter unius naturæ Aſſertores etiam Iulium Pontificem in præfata epiſtola adducentibus Hypatius reſpondit: "In tantum falſæ ſunt epiſtolæ ſive teſtificationes illæ quas dicitis, „ut neque unam ex illis B. Cyrillus voluerit recordari". Affirmat quod S. Cyrillus ad probandos & firmandos hos ſuos articulos, "Sacra Virgo „eſt Dei-Para, Deus eſt carne paſſus", Iulii ad Docimum literas adduxerit in Epheſina Synodo, & adjungit: "Si ergò Cyrillus ſciebat de una „natura quemquàm ex his dixiſſe, illic maximè proferre habuit, ubi „tantum erat & tale univerſale Concilium. Si autem illic non ſunt „prolatæ, quemadmodùm nunc à vobis proferantur, ſatis admi„ror". Affirmat unicas Julii ad Decimum datas, & apud Epheſum lectas ac probatas literas eſſe veras, quaſvis alias eſſe ſpurias: Confictas aut falſatas ab Apollinariſtis.

Leontius Scholaſticus Byzantinus ſcripſit ſingularem librum "in „eos, qui proferunt nobis quædam Apollinarii, falſo inſcripta no„mine SS. Patrum", & ipſi dat hoc exordium: "Quidam ex Hæreſi „Apollinarii, vel Eutychis, vel Dioſcori, cum vellent ſuam hære„ſim confirmare, quaſdam Apollinarii orationes Gregorio Thauma„turgo, aut Athanaſio, aut Julio inſcripſerunt, ut ſimpliciores fal„lerent, quod quidem perfecerunt. Authoritate enim hujuſmodi „Perſonarum fide digna multos Eccleſiæ Catholicæ capere potuerunt. „Et apud multos ex rectè credentibus reperire poteris librum Apol„linarii, cui titulus", Fides particularis, "inſcriptum Gregorio, „& quaſdam ejus epiſtolas inſcriptas Iulio, & alias ejus de Incarna„tione orationes vel expoſitiones Athanaſio inſcriptas". Adducit varia ſimilia, in quibus ſunt & hæc: "Domini Apollinarii ex epiſtola „ad Dionyſium, cujus principium eſt", Mihi argumentum amicitiæ, &c. "Ex alia epiſtola ad eundem, cujus principium": Admiror, &c. Et rursùs ex eadem epiſtola".Hæc poſterior eſt íſta, cujus fragmentum Eutyches tranſmiſit Magno Leoni. Et poſt plura Leontius pergit: "Sufficiunt hæc eis, qui non ſunt nimiùm rudes & tardi, ad oſtenden„dum Apollinarii eſſe epiſtolas, quæ nomine Iulii feruntur, præter „eas epiſtolas Apollinarii, de quibus Athanaſius, & hiſtorici memine„runt. Diſcipuli enim Apollinarii antiquiores ſunt omnibus, qui his „uſi ſunt, quas, ut veriſimile eſt, qui à Iulio per ſchiſma diſceſſe„runt, inſcripsêre. Nequè ſolum hoc, ſed ſunt ex Orthodoxis, qui „inſcriptione decepti rectas eas eſſe intelligere & dicere perſeverabant, „propter Perſonæ authoritatem fide dignam. Alioquin magis omnium

„Orthodoxorum eſt agnoſcere illos ſermones eſſe proprii Doctoris. „Ne autem ex ſolo teſtimonio Diſcipulorum ſermones ipſius Apol„linarii agnoſcamus, quamvis aliqui eos Julio, quamvis Gregorio, „quamvis falsò inſcribant Athanaſio, ſed etiam ex eodem genere „ſermonis & ſtylo, age præter authoritates, quas Diſcipuli ejus pro„tulerunt, integros & totos ejus ſermones in medium producamus, „ut qui ſtudio veritatis cognoſcendæ legerint, certiſſimum habeant „hæc & illa falsò inſcripta eſſe eadem". Aſſertionem ſuam firmat tribus argumentis. Primum eſt, quod licèt ex Apollinarii Diſcipulis aliqui epiſtolas iſtas adſcribant Iulio, alii tamen profiteantur eſſe Apollinarii. Et adducit horum Diſcipulorum teſtimonia. Secundum argumentum eſt idem iſtarum epiſtolarum ſtylus cum reliquis Scriptis Apollinarii. Tertium eſt Codex continens omnia Apollinarii Scripta, in quo & iſtæ epiſtolæ. Et tandem concludit: Arbitror eum, „qui non fuerit nimis contentioſus, non poſſe his cum ratione ad„verſari & contradicere, quin potiùs futurum eſſe, ut continuò, „& ut ita dicam, non violenter veritati aſſentiatur, & omnibus „ſuffragiis fateatur Apollinarii eſſe epiſtolas vel ſermones de Incarna„tione, quæ Iulii, & Gregorii, & Athanaſii falsò eſſe feruntur".

Eadem Leontius, & quidem cum aliquo augmento, tradit in libro de Sectis: "Eutychiani adferunt aliud quoque Dictum, velut à „B. Iulio profectum, quod exiſtat in epiſtola ſcripta ad Dionyſium „Corinthi Epiſcopum, cujus initium eſt"; Miror de quibuſdam audiens. "Eſtque dictum hujuſmodi": Neceſſe eſt eos, cum duas naturas dicunt, unam, adorare, alteram non adorare. Ac in Divinam quidem baptizari, & in humanam non baptizari. "Aliaque plu„ra iſthæc epiſtola continet. Sed nos argumentis pluribus convinci„mus non illam epiſtolam eſſe B. illius Julii, ſed Apollinaris. Pri„mùm ex eo quod ſi quis eam ſubtiliter conſideret, nihil Juliano „dignum nomine habeat. Quin & ſeptem illæ epiſtolæ, quas ejus eſſe „dicunt, Apollinaris ſunt". Probat hæc pluribus argumentis, & proſequitur: "Prætereà de hoc quoquè epiſtola non B. Julii, ſed „Apollinaris eſſe redarguitur, quod Nyſſenus ille Gregorius in ope„re contrà Apollinarim apertè multa recitet, quæ hâc epiſtolâ con„tinentur, eaque tanquàm prava refutet". Quod argumentum eſt penitùs irrefragabile ac peremptorium. Leontius concludit: "Poteſt „& aliundè convinci quod epiſtola B. Julii non ſit". Eſt longè veriſſimum.

DISSER-

DISSERTATIO QVINTA DE ROMANA APPELLATIONE THEODORETI, CYRENSIS EPISCOPI.

CAPUT PRIMUM.

An Theodoretus ad ſolum Papam Leonem, an ad aliam Generalem Synodum appellaverit?

INter degradatos ab Epheſino Latrocinio Epiſcopos fuit etiam Theodoretus. Degradatus eſt abſens, ac inauditus. Ab Imperatore Theodoſio erat ligatus circumſcripto intrà ſuam civitatem exilio, ac vetitus Epheſum accedere. Hinc & ipſe ſtatim provocavit ab iſta Latrocinali ſententia. Et certum ac exploratum eſt appellâſſe ad ſolum Leonem. Exſtat ipſum appellationis inſtrumentum, lucidum ac manifeſtum. Laudat Romanæ Sedis Primatum ſuper omnes Eccleſias, prædicat Dogmaticum S. Leonis Tomum, demonſtrat ſe eſſe ac ſemper fuiſſe Orthodoxum, lamentatur ſe ab Epheſino Latrocinio abſentém ac inauditum eſſe degradatum, & proſequitur ad Pontificem. "Nolite obſecro ſup-
Epiſt.113. „plices meas preces reſpuere, nec miſeram meam canitiem, poſt „multos labores contumelioſè tractatam, deſpicere. Ante omnia

„ut à vobis docear oro, an me oporteat in hac injuſta depoſitione „acquieſcere, an non? Veſtram enim ſententiam exſpecto. Quod „ſi in judicatis manere me juſſeritis, manebo: Nequè ulli homi„num deinceps moleſtus ero, ſed rectum Dei & Salvatoris noſtri „judicium exſpectabo. Me quidem, teſtis eſt Dominus Deus, „honoris & gloriæ cura non tangit, ſed ſcandali, quod injectum „eſt. Quia multi è ſimplicioribus, atquè ii maximè, qui ex di„verſis hæreſibus emerſerunt, Sedem illorum, qui condem„nârunt, attendentes, hæreticos nos eſſe fortaſſe exiſtimabunt, „cum dogmatis perfectionem perſpicere non poſſint. Hæc per Re„verendiſſimos ac Deo Cariſſimos Presbyteros, Hypatium, Abra„hamium, ac Alipium, Sanctitati veſtræ ſuggeſſi, quandoqui„dem ne ad vos contenderem, Regiarum literarum vincula reti„nuerunt". Utiquè vincula, quibus eum Theodoſius circumſcripſerat intra Cyrenſem civitatem. Hinc Romam accedere non poterat, propoſiturus ſuam appellationem, ac proſecuturus.

Eadem de re ſcribit ad Renatum Romanæ Eccleſiæ in S. Clementis titulo Presbyterum Cardinalem, ac Magni Leonis in Epheſino Latrocinio Legatum: "Oro Sanctitatem tuam, Sanctiſſimo ac „Beatiſſimo Archi-Epiſcopo perſuadeat, ut Apoſtolica authori„tate utatur, & ad Concilium veſtrum advolare præcipiat". Non obſtante violento Mandato Imperatoris Theodoſii. Ad quod Concilium? Non ad Generale totius Eccleſiæ, nequè ad totius Occidentis Patriarchale, ſed ad Synodum ſolius Romanæ Provinciæ. Hinc Theodoretus proſequitur: "Habet enim Sanctiſſima illa Se„des Eccleſiarum, quæ in toto Orbe ſunt, Principatum multis „nominibus, atquè hoc ante omnia, quod ab hæretica tabe im„munis manſit, nec ullus contraria ſentiens in illa ſedit, ſed Apo„ſtolicam gratiam integram conſervavit. Quæ à vobis fuerint ju„dicata, in his, qualiacumquè ea erunt, judicii veſtri æquitati „confidentes, acquieſcemus. Et rogamus, ut judicium ex Scriptis „conſtituatur. Suſcipite, quæſo, preces meas, & injuriâ oppreſ„ſum ne deſpicite". Verba ſunt lucida: Lucidiora omni Commentario.

Eadem omnia Theodoretus allegat in literis ad Anatolium Patritium, & adjungit: "Magnitudinem tuam obteſtor, hanc á Vi„ctore Auguſto gratiam pétat, ut in Occidentem veniam, ibiquè „à Deo Cariſſimis ac Sanctiſſimis Epiſcopis judicer. Et ſi vel mini-

„mum à fidei regula deflectere videar, deijciar in medium profun-
„dum maris. Quod ſi his precibus veſtris non cedat, habitare me
„ſaltem jubeat in Monaſterio noſtro, quod quidem à Cyrenſi
„civitate abeſt millibus centum & viginti". Supplicat unum è duobus: Aut ſolvi circumſcriptum exilium, licèt non plenè, ſaltem quoad Romanum acceſſum, & Romanæ appellationis proſecutionem; aut certè juxtà Imperatoris Gratiani, ab ipſo Theodoſio confirmatam, de degradatis Epiſcopis legem, relegari à Cyro ad centum millia: Habitare ac latitare in ſuæ profeſſionis Monaſterio. Supplicat hanc ſaltem ſibi fieri gratiam.

Et non aliqua Synodus, ſed ſolus ſuæ Sedis authoritate Magnus Leo appellantem Theodoretum exaudivit, ac reveſtivit. Lucet ex Actis Chalcedonenſis Synodi. Etenim in prima ſtatim ejus Actione glorioſiſſimi Judices edixerunt: 'Ingrediatur & Reverendiſ-
„ſimus Epiſcopus Theodoretus, ut ſit particeps Synodi, quia &
„reſtituit ei Epiſcopatum SS. Archi-Epiſcopus Leo". Ad quod Edictum, & præſertim ad ejus vigore ſubſecutum Theodoreti ingreſſum facta eſt inter Epiſcopos dura contentio. Etenim Ægyptii, Illyriciani, ac Paleſtini clamaverunt: "Miſeremini, fides perit.
„Iſtum Canones eijciunt. Hunc foras mittite. Magiſtrum Neſtorii
„foras mittite". At verò Orientales, Pontici, Aſiatici, & Thraces clamârunt in contrarium: "Nos in pura charta ſubſcripſimus.
„Cæſi ſumus, & ità ſubſcripſimus. Manichæos foras mittite, ini-
„micos Flaviani foras mittite. Adverſarios fidei foras mittite". Clamârunt ſe in Theodoreti, ac aliorum Epiſcoporum damnationem non conſenſiſſe, ſed fuſtibus ad pura in charta ſubſcribendum fuiſſe compulſos, ideòque damnationem fuiſſe nullius ponderis. Poſtulârunt non Theodoretum, ſed eijci Eutychianos, utpotè novos Manicæhos. Contentionis radicem aperit in Breviario Liberatus: "Soluto Epheſino Concilio, & ad ſuas Sedes reverſis Epi- Cap. 12.
„ſcopis, ſciſſio facta eſt inter eos, qualis anteà nunquàm conti-
„gerat. Ægyptii, Thraces, & Paleſtini Epiſcopi Dioſcorum ſe-
„quebantur; Orientales, Pontici, & Aſiani, S. memoriæ Fla-
„vianum". Poſt multam igitur contentionem glorioſi Judices perſtiterunt in ſuo Edicto: "Theodoretus Reverendiſsimus Epiſcopus,
„proprium recipiens locum à SS. Epiſcopo inclytæ urbis Romæ, in
„locum nunc Accuſatoris ingreſſus eſt. Unde patiamini ea, quæ
„inchoata ſunt, finiri, ne aliqua confuſio Auditorio fiat. Præjudicium

,,dicium enim ex perſona Reverendiſſimi EpiſcopiTheodoreti nul-,,li generabitur : Reſervata videlicèt poſt hæc omni accuſatione, ,,& vobis & illi, & quæ invicèm exercere volueritis. Quia rectam ,,tenet fidem". Affirmant illum non ex plenà cauſlæ retractatione fuiſſe à Magno Leone integrè reparatum, ſed ſummariâ cognitione dumtaxàt reveſtitum: Retractatorium examen ac definitivum judicium eſſe à Pontifice remiſſa ad Synodum, & ſuo loco ac tempore explenda. Omnes audiendos. Interim verò parendum eſſe Decretis Romani Epiſcopi. Et fuit obeditum. Theodoretus fuit admiſſus ad Conſeſſum. Et Orientales ejus Collegæ ex cordis abundantia iterùm exclamârunt: "Dignus, Dignus". Quæ voces excitârunt invidiam, novaſque contentiones, vel exclamationes in invicem. Quarè glorioſiſſimi Judices iterùm edixerunt:"Acclamationes iſtæ Populares nequè Epiſcopos decent, nequè Partes juvant. ,,Patiamini ergò fieri lectionem". Et rursùm: "Magis acquieſcite ,,ſecundùm Deum audientiam fieri, & permittiteomnia ſecundùm ,,ordinem recenſeri". Et tunc tandem Romano Judicio omnes plenè acquieverunt.

Hoc reveſtitorium judicium an Leo in ſuo Presbyterio fecerit, an in aliqua ſuæ Provinciæ Synodo, non poſſim demonſtrare. Certè fecit in alterutro: Forſitan in Synodo, quâ circumduxit Latrocinii Acta, & quâ reveſtivit S. Flavianum. Quidquid ſit, judicium Reſcripto tranſmiſit ad Theodoretum. Et licèt Reſcriptum perierit, ſui tamen judicii Pontifex meminit in aliis ad Theodoretum literis, jam plenè reparatum per Synodum Chalcedonenſem: "Benedictus Deus noſter, ,,cujus invincibilis veritas ab omni hæreſios macula mundum te, ſe-,,cundùm Sedis Apoſtolicæ judicium, demonſtravit. Cui dignam ,,retribues pro tot laboribus gratiam, ſi talem te, qualem probavi-,,mus & probamus, pro univerſalis Eccleſiæ defenſione ſervaveris. ,,Nam quod Deus omnium calumnioſorum fallacias ſolvit, maximam ,,Beatiſſimi Petri curam pro cunctis nobis agnoſcimus, qui poſtquàm ,,ſuæ Sedis judicium in fidei definitione firmavit, nec circà cujuſquàm ,,veſtrum, qui nobiſcum pro Catholica fide laborâſtis, perſonam ,,quidquàm reprobum videri permiſit. Quia nec poterat, Spiritu S. ,,judicante, quiſquàm ex eis non Victor exire, quorum jam vicerat ,,fides". Docet plura. Primò, quod Apoſtolica Sedes Theodoretum probârit ac judicarit mundum ab omni macula hæreſios. Nempè per interlocutoriam ſententiam, quâ ſpoliatum reſtituit, ac de Epiſco-

Epiſt. 93. Cap. 5.

patu reveſtivit. Secundò, quod Apoſtolica Sedes ipſum omninò reveſtiverit. Et quidèm per magnos labores. Nempè ob contradicentium potentiam & contumaciam. Tertiò, quod iſtud fecerit per judicium. Nempè per interlocutoriam ſententiam admittendo ejus appellationem, illi dando ſuſpenſivum effectum, ac appellantem, quo armatus in retractatorio judicio congredi poſſet, in Epiſcopalis dignitatis locum reſtituendo. Quartò, quod Chalcedonenſis Synodus appellatam Theodoreti cauſſam plenè retractaverit, ac interlocutorium Apoſtolicæ Sedis judicium confirmaverit, ac traduxerit in definitivum. Quintò, quod laudata Synodus iſtud fecerit non circa ſolum Theodoretum, ſed etiam circa alios.

Diffinitivam Chalcedonenſis Synodi ſententiam conceperunt Paſchaſinus Lilybetanus, Lucentius Eſculanus, ac Julianus Coënſis Epiſcopus, nec non Bonifacius Romanæ Eccleſiæ Presbyter, Legati Magni Leonis, & pronunciârunt hoc tenore: Sanctiſſimum ac venerabilem Epiſcopum "Theodoretum Sanctiſſimus ac Beatiſſimus univerſæ Eccleſiæ Epiſcopus urbis Romæ Leo dudùm in communionem ſuſcepit ità, ſicut literæ ab eo ad noſtram Humilitatem directæ teſtantur. Si igitur fidem Catholicam, ſicut promittit, & ſecundùm prædictum B. Epiſcopum ſubſcriptionem in proprio libello direxit, & noſtræ inſuper Humilitati alio dato libello monſtravit, quoniàm & Neſtorium & Eutychen non ſolùm Scripto, ſed & ſub præſentia totius Conſeſſus ore proprio anathematizavit, hoc judicio Sanctiſſima ac Venerandiſſima Synodus, inſuper verò & noſtra Humilitas reddi ei Eccleſiam propriam definivit". Maximus Antiochiæ Patriarcha ſuo ſuffragio addidit: "Dudùm & à principio Reverendiſſimum Epiſcopum Theodoretum novi Catholicum, audiens doctrinam ejus in SS. Eccleſia". Antiochena. Illic enim Theodoretus ſub tribus ſucceſſivè Patriarchis, Theodoto, Joanne, ac Domno, frequentiſſimè fuerat concionatus, & à Maximo, tunc Abbate aut Monacho, auditus. Et Maximi teſtimonium erat ſummi ponderis: Semper enim ille fuerat acerrimus Adverſarius Neſtorianorum. Theodoretus nunquàm dixerat duos filios. Erant conſutæ in ipſum calumniæ per Factionem Dioſcori ac Eutychetis. Hinc iſtud Apoſtolicorum Legatorum judicium ſingulari ſuffragio confirmârunt omnes Synodi Primates, & omnes tandem Epiſcopi exclamârunt: "Hoc juſtum judicium, hæc juſta ſententia, hoc Chriſti judicium. His & nos conſentimus. Hæc omnes dicimus". Et glorioſiſſimi

Judices

Judices miſerunt in executionem: "Theodoretus SS. Epiſcopus Ec-„cleſiam civitatis Cyri recipiat". Compendio hæc illuſtrat in Breviario Liberatus Diaconus: "Celebrata eſt Actio, in qua Theodoretus „Epiſcopus Cyri, quem Dioſcorus expulerat, Orthodoxus judicatus „eſt, & dignus Sede ſua".

Apoſtolicæ Legationis ſuffragium docet nos varia. Primò, quod S.Leo Theodoretum dudum ante Chalcedonēſem Synodum recepiſſet in ſui gradus communionem, ſeu de Epiſcopatu reveſtiiſſet. Forſitan in prima ſua poſt Legatorum ex Epheſino Latrocinio reditum celebrata Synodo. Secundò, quod Leo Chalcedonem ad ſuos Legatos tranſmiſerit Mandatum ac inſtructionem, juxtà quæ volebat fieri retractatorium Theodoreti judicium. Tertiò, quod Chalcedonenſis Synodus hanc cauſſam non retractaverit, niſi ex Delegatione & Mandato Leonis. Tota enim cauſſæ adminiſtratio privativè ſpectabat ad ipſum. Et ipſe eam ſuo ſapientiſſimo Beneplacito duxit delegandam Chalcedonenſi, quod tunc inſtabat, Concilio. Juxtà Canones Sardicenſes. Quartò, quod Theodoretus per omnia obediens proceſſerit ſecundùm prædictum B. Epiſcopum. Secundùm Beneplacita & Mandata Magni Leonis. Quintò, quod S. Leo, adeòque & omnis Pontifex ſit non ſolius Romæ Epiſcopus, ſed univerſæ inſuper Eccleſiæ. In antiquis Synodorum Actis Pontifex paſſim inſcribitur "Epiſcopus Catholicæ Eccleſiæ urbis Romæ". Quidam cenſent intelligi ſolam urbis Eccleſiam. Et ſuo intellectu abutuntur. Quidquid ſit, Leo hìc inſcribitur & Romanæ urbis Epiſcopus, & univerſæ Eccleſiæ. Eadem in Synodo appellatur "Epi-„ſcopus univerſalis". Verùm quod recuſaverit invidiæ obnoxium vocabulum, teſtatur Magnus Gregorius.

Porrò inter alios ab Epheſino Latrocinio degradatos Epiſcopos, quos ad ſe appellâſſe, à ſe reveſtitos, ac à Chalcedonenſi Synodo fuiſſe ex integro reparatos ſcripſit ad Theodoretum Magnus Leo, fuit Eutychetis Accuſator Euſebius Dorylæenſis. De ipſo idem Pontifex ſcripſit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Quià novimus, quantum „piæ ſollicitudinis Catholicis Sacerdotibus Manſuetudo veſtra digne-„tur impendere indicandum eſſe curavimus Fratrem & Co-Epiſcopū „meum Euſebium nobiſcum degere, & noſtræ communionis eſſe „conſortem, cujus commendamus Eccleſiam, quam dicitur vaſtare, „qui illi injuſtè aſſeritur ſubrogatus". De eodem ſcripſit ad Anatolium Conſtantinopolitanum Epiſcopum: "Illud quoquè Dilectio- Ep.60.c.4

,,nem tuam noſſe volumus, Fratrem & Co-Epiſcopum noſtrum ,,Euſebium, qui cauſſa fidei multa diſcrimina, laboreſque toleravit, ,,nobiſcum interim demorari, & in noſtra nunc communione ,,perſiſtere, cujus Eccleſiam tuâ ſollicitudine volumus eſſe defenſam, ,,ut nihil eo abſente depereat, nullus ei in aliquo præjudicare præ- ,,ſumat, donec cum literarum noſtrarum ad vos proſecutione per- ,,veniat". Affirmat primò, quod Euſebius Romanam Eccleſiam non ſolummodò appellaverit, ſed etiam perſonaliter acceſſerit. Et quidem per multa pericula ac labores. Utpotè elapſus ex carcere. Secundò, quod Leo ipſum reveſtiêrit, & reveſtitum apud ſe detinuerit. Tertiò, quod ipſius cauſſam voluerit per ſemetipſum retractare, atquè ità glorioſum cum ſuis reparatoriis literis remittere in Orientem. Et Leo iſtud omninò fecit. Etenim Euſebius Chalcedonenſi Synodo adfuit ut plenè Canonicus Epiſcopus, & de retractanda ejus cauſſa nullus factus eſt ſermo, nulla memoria. Quod nempè Pontifex ipſam plenè retractâſſet, ac definiſſet. Quarè hoc ipſum ille potuerat facere circa Theodoretum & Flavianum. Rationes ſapientiſſimo ejus arbitrio aliud perſuaſerunt. Notanda ſunt verba: "Qui illi injuſtè aſſeritur ſubrogatus". Etenim de degradatis ab Epheſino Latrocinio Epiſcopis ſcribit Liberatus Diaconus: "Ordinatus ,,eſt pro Flaviano Anatolius Diaconus, pro Domno Maximus, pro ,,Iba" Edeſſeno "Nonnus, pro Sabiniano" Parrhenſi "Athanaſius, pro ,,Theodoreto autem & Euſebio nullus ordinatus eſt". Euſebius iſtud neſciens videtur aliud Leoni ex metu ſuggeſſiſſe. Hinc Leo ſcripſit: "Aſſeritur".

Cap. 12.

CAPUT

CAPUT II.

Diſcutiuntur Commenta Reverendi Patris Paſchaſii Queſnelli.

PAſchaſius Queſnellus adducit ſuperiùs laudata S. Leonis ad Theodoretum à Chalcedonenſi Synodo plenè reſtitutum verba, & commentatur: "Quale fuerit illud" Apoſtolicæ Sedis judicium, "à multis id quæſitum hactenùs, inquè „varias itum eſt ſententias. Nonnulli aliquod „vel in Synodo, vel extrà Synodum à ſancto „Leone de reſtitutione Theodoreti Decretum „conditum fuiſſe autumant, poſtquàm ad eum cauſſam ſuam per li- „bellum appellationis detuliſſet. Verùm cum de hujuſmodi Decreto „ne apex quidem ullus appareat, ſive in Actis Chalcedonenſibus, „ſive in aliis rerum tunc geſtarum monimentis, tam facilè refellitur, „quàm profertur. Alii eâdem Synodali ac judiciali ſententia Theo- „doretum reſtitutum aiunt, quâ Pſeudo Synodus Epheſina in irri- „tum miſſa fuerat: In illo videlicet Epiſcoporum Conventu, quo- „rum cinctus agmine Romanus Pontifex apud S. Petrum veniſſe in „occurſum Valentiniani Auguſti, Auguſtarumque legitur in epi- „ſtolis ea de re re ſcriptis ad Theodoſium Imperatorem de Actorum „hujus Conciliabuli reſciſſione. Apud me verò certum eſt de Theo- „doreti cauſſa nullam interceſſiſſe ſententiam, ſive quæ à ſolo Leo- „ne, ſive quæ à Synodo ſit miſſa, ſed illud ſolummodò judicium à Leo- „ne commemorari, quod communionis literis continebatur. Dum „enim querelas Theodoreti ultrò ſuſcepit Pontifex, eidemque ſuam „communionem impartivit, conſequens fuit, ut eundem ab omni „hæreſios macula mundum judicaverit, deputaveritquè inter Ad- „verſariorum calumnias, quidquid obtruſerant, ut eum velut ſuſ- „pectum de fide à Synodo arcerent, vel etiam quaſi de hæreſi convi- „ctum deponerent in Synodo".

Errores iterùm varii. Primus eſt, quod de iſto reveſtitorio Theodoreti Decreto nulla ſit mentio in Actis Chalcedonenſibus. Etenim glorioſiſſimorum Judicum ad plenam iſtam Synodum verba ſunt

ſunt lucida : "Ingrediatur Reverendiſſimus Epiſcopus Theodoretus,
„ut ſit particeps Synodi, quia ei reſtituit Epiſcopatum SS. Archi-
„Epiſcopus Leo". Et iterùm : "Theodoretus Reverendiſſimus Epi-
„ſcopus proprium recepit locum à SS. Epiſcopo urbis Romæ". Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus omninò legit Acta Chalcedonenſia : Quarè oportet ipſum, dum ſuperiora ſcripſit, eſſe lapſum memoriâ. Ægyptii, Illyriciani, ac Paleſtini Epiſcopi, qui Dioſcoro apud Epheſum faverant, Chalcedone adversùs Theodoretum urſerunt iſtud ipſum, quod Sardicæ adversùs S. Athanaſium, alioſque Orientales per Julium Pôntificem reveſtitos Epiſcopos prætendit Euſebiana Factio : Noluerunt ipſum ante expletam totius cauſſæ retractationem ac definitionem eſſe Synodi participem. Verùm uti iſthic Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, & Apoſtolicus Synodi Præſes, ità hìc glorioſiſſimi Judices, haud dubiè moti per Legatos Apoſtolicos, voluerunt deferri plenam reverentiam atque obedientiam reveſtitoriis Decretis Romani Pontificis. Et utrobiquè obtinuerunt. Et iſtud Apoſtolicum Romanæ appellationis & Romani Pontificis Jus Sardicenſes Canones ſtabilierunt. Porrò an S. Leo Theodoretum in ſua, quâ Epheſini Latrocinii Acta circumduxit, Romana Synodo, an per ſingulare Decretum reveſtiverit, eſt digna inquiſitu quæſtio. Ejus reſolutio rei præſenti non eſt neceſſaria. Quidquid ſit, certum ac manifeſtum eſt ipſum fuiſſe reveſtitum, ideòque Chalcedone admiſſum ad Synodi participium. Quarè ſecundus & inſignis error eſt in his verbis : "Apud me certum eſt de Theodoreti cauſſa nullam in-
„terceſſiſſe ſententiam, ſive quæ à ſolo Leone, ſive quæ à Synodo ſit
„emiſſa".

Tertius error eſt in his verbis : "Sed illud ſolummodò judicium à
„Leone commemorari, quod communionis literis continebatur". Iterùm rem profitetur Reverendus ille Pater, & voces negat. Etenim communionis literæ non ſunt aliud, quàm literæ Reveſtitionis, quæ fieri non poteſt ſine examine & Judicio. Lucet ex Apoſtolicorum Legatorum ſuffragio, quo Theodoreti cauſſam Chalcedone definierunt, ac ipſum plenè reparârunt : "SS. Epiſcopum Theodo-
„retum Beatiſſimus Epiſcopus Leo in communionem ſuſcepit". Dicunt iſtud ipſum, quod in prima Actione dixerant glorioſi Judices : "Ei reſtituit Epiſcopatum. Etenim magnus Leo non Laicam aut Clericalem, ſed Epiſcopalem ei communionem reſtituit, quæ eſt Epiſcopatus. Loquor rem exploratam apud omnes vel leviter imbutos

Eccleſia-

Eccleſiaſticæ Antiquitatis peritiâ. Videri poſſint antiquæ obſervationes Gabrielis Alba-Spinæi, Epiſcopi Aurelianenſis. Nòtanda ſunt & hæc Romanorum Legatorum verba: "Sicut literæ ab eo ad no„ſtram Humilitatem directæ teſtantur". Laudant literas, quas de Theodoreti reveſtitione ac reparatione Magnus Leo ad ſuos Legatos ſcripſerat, ideòque hæ literæ non ſunt ex illis, de quibus poſſit dici: "Tàm facilè refellitur, quàm profertur". Et fabula iterùm ſibi ipſi non cohæret. Lucet ex his verbis: Conſequens fuit, "ut eundem ab „omni hæreſios macula mundum judicaverit". Certè Pontifex judicare non potuit, niſi per judicium.

Paſchaſius Queſnellus compendio exponit Theodoreti adverſitates, ejuſque ab Epheſino Latrocinio degradationem, & proſequitur: "Hoc ubi reſcivit Theodoretus, doluit ipſe vicem ſuam, quidque „caperet conſilii in tanta rerum perturbatione apud ſe cogitans, cir„cumſpicienſque omnes Orientalis Eccleſiæ Epiſcopos, aut etiam „ſæculi Poteſtates, neminem invenit quem adire, vel cui ſuas que„relas deferre poſſet. Chryſaphius enim, cujus conſilio agebatur „Imperator, Eutychis Patrocinium palàm & publicè ſuſceperat. „Auguſtus ipſe hæreticorum arte deluſus Pſeudo-Synodi ſententiam „authoritate ſua tuebatur. Dioſcorus totius illius tempeſtatis erat „author, & artifex præcipuus. Domnus ſimilem cum Theodoreto „depoſitionis ſententiam exceperat. Conſtantinopolitanus Epiſco„pus per Eutychianorum ſcelus & immanitatem ſupremum diem „objerat. Quid reſtabat Theodoreto agendum, Orientalibus penè „omnibus vel furentibus, vel oppreſſis, vel ne hiſcere quidem „audentibus, niſi ut ad Occidentales ſeſe converteret, eorumque „fidem ac Religionem ſollicitaret? Dedit igitur literas ad Leo„nem, tanquàm Occidentalium Patriarcham, omnium Epiſco„porum Caput, ac communem totius Eccleſiæ Patrem. Ejus, „omniumque pariter Occidentis Epiſcoporum opem implorans". Et adjungit verba Liberati Diaconi: "Theodoretus Epiſcopus Papæ „ſuggeſſit, quanta mala pertulerit ex inſidiis Dioſcori, rogans ut „celeriùs tali cauſſæ ſubveniretur per alium Conventum Epiſco„rum". Ex ipſis, quoniàm Romanæ appellationis non meminerunt, concludit Theodoretum non ad ſolum Pontificem, ſed ad Generalem Synodum provocâſſe.

Reſpondeo Theodoretum ab inflicta degradationis injuria nec per Dioſcorum, nec per Domnum, nec per Flavianum, nec per ul-

lum Orientalem Epiſcopum, nec item per imperii Poteſtates, ſed juvari potuiſſe per ſolam Romanam Eccleſiam. Quis unquàm Patriarcha damnatum à Generali Synodo Epiſcopum reveſtivit, aut reparavit? Adducatur authenticum exemplum. Et iſta omnia Theodoretus optimé noverat. Etenim de S. Pontifice Julio, S. Athanaſii appellationem admittente, ac ipſum reveſtiente, ſcripſit in Eccleſiaſtica Hiſtoria: "Julius Eccleſiaſticam ſequens regulam, & ipſos Ro-„mam venire juſſit, & Divino Athanaſio ad judicium diem dixit". Ex eadem Regula Theodoretus, dum ſolo circumſcripto per Principem exilio ligabatur, perfugium fecit ad omnes Imperii Miniſtros, & notos & ignotos; at verò ubi accepit Synodale degradationis vinculum, ad ſolam confugit Romanam Eccleſiam. Quidquid ad alios ſcripſit, ſcripſit eo fine, ut Romam permitteretur accedere. Nempè claves, quibus Synodalia poſſint ſolvi vincula, Chriſtus Dominus poſuit in iſta ſola Cathedra. Porrò Liberatus Diaconus adductis per Paſchaſium Queſnellum verbis adjungit: "Ne hæretica Eutyche-„tis dogmata permanerent à Dioſcoro confirmata". Horum nihil Theodoretus habet in illa, quæ nobis ſupereſt, ad Leonem epiſtola. Proinde plures ſcripſit ad Pontificem literas. Per alias ſuam appellationem ab ipſo ſolo, per alias ſupplicavit fidei cauſſam retractari ab alia Synodo. Dedit prudentiſſimum conſilium. Hinc Liberatus proſequitur: "Fortiſſimus Leo, audiens Legatorum ſuorum ſug-„geſtionem, & Theodoreti querelas ſuſcipiens, literis ſuis Theo-„doſium Imperatorem & Pulcheriam Auguſtam petit, ut fieret intra „Italiam Generale Concilium, & aboleretur error fidei per violen-„tiam Dioſcori factus. Valentinianum autem Imperatorem, & „Eudoxiam uxorem deprecatus eſt, ut Imperatorem Theodoſium „hortarentur aliam fieri Synodum ad retractanda illa, quæ à Dioſ-„coro malè acta & perpetrata fuerant in damnatione Flaviani Epiſcopi, „& Orthodoxorum depoſitione". Rogavit fieri Synodum non ad Flavianum ac alios degradatos Epiſcopos reveſtiendos, ſed ad ipſorum cauſſam retractandam, & præſertim ad abolendum errorem fidei. Rogavit motus à Legatorum ſuggeſtione, & Theodoreti querimoniis. At verò Legatorum ſuggeſtionem audivit in ſua Romana Synodo: Proinde iſthic audiviſſe videtur etiam Theodoreti querimonias, ac ipſum reveſtiſſe.

Paſchaſius Queſnellus pergit: "Sed ipſum Theodoretum audia-„mus, ità Leonem noſtrum pro ſe alloquentem". Ego autem, inquit

"inquit", Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſententiam, & ſupplico & obſecro veſtram Sanctitatem, ut mihi invocanti juſtum veſtrum & rectum judicium opem ferat, & jubeat ad vos venire, & oſtendere meam doctrinam veſtigia Apoſtolica ſequentem. "Quibus verbis „duo mihi poſtulare videtur Theodoretus. Primùm quidem ex S. „Leonis ſententia & conſilio, tanquàm Prudentiſſimi, Piiſſimique „Præſulis, doceri cupit, an judicio Dioſcori ipſum ſtare ſatius ſit „pro Eccleſiæ pace, quàm aliarum Synodorum Tribunal pulſare, „quod quidem novarum fortè turbarum occaſio eſſe poterat. Et hic „quidem eſt primorum verborum ſenſus" : Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſententiam. "Quam interpretationem non ex noſtro, ſed „ex ipſius Theodoreti natam ingenio verba ſequentia comprobant". Nempè hæc verba: "Ante omnia autem rogo, ut ſciam à vobis, an „in injuſta hac depoſitione me oporteat acquieſcere, an non. Ve- „ſtram enim exſpecto ſententiam. Et ſi judicatis me ſtare juſſeritis, „ſtabo; nec ulli deinceps homini moleſtiam exhibebo, ſed quod „flecti non poteſt, Dei & Salvatoris noſtri judicium exſpectabo". Reſpondeo hæc verba, "Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſenten- „tiam", exponi ab immediatè ſequentibus: "Supplico & obſecro „veſtram Sanctitatem, ut mihi invocanti juſtum veſtrum & rectum „Judicium opem ferat". Palàm expoſtulat non conſiliarem, ſed Judicialem ſententiam. Hinc adjungit: "Et jubeat ad vos venire, & „oſtendere meam doctrinam veſtigia Apoſtolica ſequentem". Oſten- dere in retractatorio Judicio. Proinde Theodoretus toto contextu ſupplicat è duobus unum: Aut cauſſam ſuam judicialiter retractari, aut certè ſe, ſi aliud videatur, Paternè doceri, quò poſſit ſe recipere ad ſuæ Profeſſionis Monaſterium, atquè illìc in ſilentio exſpectare ſententiam ſupremi Judicis. Hiſcè etiam Paternis Monitis ſpondet acquieſcere, & deinceps non cogitare de humano auxilio. Quod ad ſuæ Profeſſionis Cœnobium redire cogitârit, demonſtrant ejus literæ ad Anatolium Patritium. Hic eſt verus literarum ſenſus.

Paſchaſius Queſnellus pergit in ſuo iſtius epiſtolæ Commentario: "Alterum quod ſciſcitatur Theodoretus, hoc eſt, ut ſi judicaret S. „Leo ſtandum non eſſe Dioſcori ſententiæ, aliud Concilium in „Occidente Apoſtolicâ authoritate haberetur, ad quod ipſe convolare „poſſet, ab injuſta ſententia abſolvendus. Is eſt ſuperiùs deſcriptorum „verborum ſenſus". Nempè horum verborum: "Obſecro veſtram „Sanctitatem, ut mihi invocanti juſtum veſtrum & rectum Judicium

„opem ferat, & jubeat ad vos accurrere". Hunc ſenſum affirmat perſpicuè elici ex literis ad Renatum Presbyterum Romanæ Eccleſiæ: "Tuam oro Sanctitatem, ut perſuadeas SS. Archi-Epiſcopo, ut „Apoſtolica utatur authoritate, & præcipiat ad veſtrum convolare „Concilium". Et ex epiſtola ad Anatolium Patritium: "Hanc gra„tiam ab Imperatore obtineas, ut ad Occidentem accedam, & ab „illis SS. Epiſcopis judicer". Reſpondeo in datis ad Pontificem literis „nullam penitùs fieri memoriam Synodi. Theodoretus invocat juſtum & rectum Judicium ſolius Leonis. Utiquè ſuæ appellationis retractatorium. Et ad ipſum ſubeundum ſupplicat evocari ad urbem. Supplicat ſolvi à Regio circumſcripti exilii vinculo. Et ut ad iſtam ſolutionem Pontifex utatur Apoſtolica authoritate. Ex quo palam diſcimus Papalem authoritatem etiam tunc omnibus iſtiuſmodi Regiis in Epiſcoporum perſonas & cauſſas violētiis prævaluiſſe. Attamen fateor has Theodoreti literas cum aliis ad Renatum Presbyterum & Anatolium Patritium datis nullatenùs pugnare. Etenim non qualecumquè, ſed Romano Presbytero ſcribens laudat "Veſtrum Concilium". Et in literis ad Anatolium rogat ab illius Epiſcopis judicari. Palàm laudat Concilium Romanæ Provinciæ, in quo Pontifex conſuevit iſtiuſmodi cauſſas retractare. Pontifex iſthic eſt omnia. Hinc ad Chalcedonenſem Synodum & glorioſiſſimi Judices, & Apoſtolici Legati dixerunt Theodoreto eſſe à ſolo Leone redditum Epiſcopatum, ac Epiſcopalem communionem.

Paſchaſius Queſnellus pergit in ſuo Commentario: "Sive autem „Concilium iſtud, quod adire optat Theodoretus, ex ſolis Italici „Tractus Epiſcopis componi velit, ſive ex omnibus Occidentalium „partium Præſulibus, perinde eſt mihi. Etſi enim illorum ſolummodò „Epiſcoporum Concilium poſtulatum eſſe conceſſerim, quibus ex „proximis Provinciis ad Romanum Pontificem concurrere ſolemne „erat, non eſſet ſententiæ noſtræ adverſum. Quoniàm manifeſtum „eſt tale Concilium à Theodoreto non ex juris neceſſitate eſſe poſtu„latum, ſed ex ipſius litigantis arbitrio, cui liberum fuit juxtà Ec„cleſiæ Africanæ morem, & Carthaginenſis Concilii Decretum, „judicium ſibi deligere apud Occidentalium Epiſcoporum Synodum, „ea lege ut quæcumquè à delectis ſponte propria Judicibus emitte„retur ſententia, ei ſeſe irretractabiliter ſubmitteret. Ex ſpontaneo „igitur delectu, non ex neceſſitate Romani Pontificis Synodum „conveniſſe dicendus erit Theodoretus, ſi ad eam ſolam provocavit.

„Si enim ad hoc Jure teneretur, ut quid verebatur, ne preces ſuæ à „Pontifice non admitterentur, nec ſuum effectum recurſus ſortire„tur? Cur Renati Presbyteri gratiam captat, ut ipſo agente, ac „ſuadente ad Concilium Occidentis convolare ipſi permitteretur? „Cur hortatur Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconum, ut S. Leonis ze„lum accendat? Quam deniquè ob cauſſam ſe ipſius judicio, quale„cumquè eſſet, aſſenſurum atquè adhæſurum ſpondet? Talem enim „ſponſionem nemo eſt, qui non rideat, ſi de Judice agatur, quem adi„re, & cui obtemperare neceſſitas fuerit. Tunc enim, velit nolit is „qui appellat, nec licet ei judicium declinare, nec ſententiæ obedien„tiam detrectare. Non incongruè autem talis ſponſio permittitur, „cum judicium à delectis ipſius litigantis arbitrio Judicibus poſtula„tur, ne iſti judicandi onus à ſe removerent. Quamquàm hæc dicimus „de Romana Synodo, probabilius tamen exiſtimamus de univerſaliori „Occidentis Concilio cogitâſſe Theodoretum, cum abſolutè ad Oc„cidentem accedere, & ab Occidentis Epiſcopis judicari exoptet".

Reverendus ille Pater renovat & confirmat ſuam doctrinam, quâ ſuprà dixit Orientalem Eccleſiam iſto tempore non pependiſſe ab ore Occidentalis, ideòque illius judicia ad hujus retractatorium Tribunal non potuiſſe devocari, niſi dum "ultrò deferrentur". Cum Euſebiana Factione & ejus Philippo-Politano Conventiculo palàm lacerat unitatem Catholicæ Eccleſiæ. Etenim membra ab invicem independentia non poſſint unum corpus componere. Requiritur unum caput, quod communi influxu omnia membra uniat. Et ut errori fucum addat, fingit Orientalem Eccleſiam vixiſſe juxtà Canones Africanos. Quin & ipſis abuſus evertit ſua nugamenta. Etenim Africani Epiſcopi nequibant ſuarum cauſſarum Judices deligere extra Diœceſim, & forſitan nec extra Provinciam. Præterea electio debebat ex mutuo conſenſu fieri. At verò Theodoretus nec intra Orientalem Diœceſim, immò nec intra omnem Orientalem Eccleſiam, nec item de Epheſini, cum quo contendebat, Latrocinii conſenſu elegit, ideòque nulla hìc eſt ſpecies electi judicii. Eligendi Leonis fundamentum non eſt quærendum per conjecturas. Ipſum lucidiſſimis verbis Theodoretus edicit in ſuis ad Leonem literis, quæ videntur eſſe ipſum appellationis inſtrumentum: "Si Paulus Præco veri„tatis, tuba Spiritus ſancti, ad Magnum Petrum ſe contulit, ut iis „qui Antiochiæ de legali converſatione ambigebant, explicationem „ab illo referret, multò magis nos humiles & puſilli ad Apoſtolicam

„Sedem veſtram accurrimus, ut Eccleſiarum remedia à vobis acci-„piamus. Vobis enim Primas in omnibus tenere convenit. Multis „ſiquidem Prærogativis ornatur Sedes veſtra. Etenim alias urbes „ornat vel magnitudo, vel pulchritudo, vel habitatorum frequen-„tia. Nonnullas etiam quæ his carent, ſpiritualia quædam dona il-„luſtrant. Veſtræ verò bonorum affluentiam omnium largitor dedit". Loquitur cum S. Bonifacio Pontifice, ſcribente Nicænam Synodum nihil fuiſſe auſam conſtituere ſupra S. Petri Cathedram, quoniàm ſciebat ipſi à Domino conceſſa eſſe omnia. An Theodoretus epiſtolam viderit, ignoro: Interim eodem modo loquitur. Hunc Primatum variis encomiis illuſtrat, & diſertis verbis exprimit in epiſtola
Epiſt. 116. ad Renatum Presbyterum: "Habet SS. illa Sedes Eccleſiarum, quæ „in toto Orbe ſunt, Principatum multis nominibus. Atquè hoc „ante omnia, quod ab hæretica tabe immunis manſit, nec ullus „contraria ſentiens in illa ſedit, ſed Apoſtolicam gratiam integram „conſervavit". Affirmat nobiliorem Romani Primatus portionem eſſe plenam ac perpetuam in dirimendis fidei controverſiis infallibilitatem. Proinde appellandi Leonis fundamentum non fuit libera Theodoreti electio, ſed ſuprema Romanæ Eccleſiæ authoritas, in qua ſemper viguit Apoſtolicæ Sedis Principatus. Senſa ſua abundè expoſuit in Eccleſiaſtica Hiſtoria, enarrans Romanam appellationem S. Athanaſii, & aliorum Orientalium Epiſcoporum.

Quæ Paſchaſius Queſnellus adducit pro ſuis commentis, ſunt nugamenta. Primum eſt in his verbis: "Si ad hoc Jure teneretur, „ut quid verebatur, ne preces ſuæ à Pontifice non admitterentur? „&c". Reſpondeo Theodoretum Jure non fuiſſe obligatum ad appellandum: Poterat enim juri ſuo cedere, & dare locum Latrocinalibus furoribus Dioſcori. Attamen dum appellare voluit, non potuit niſi ad Apoſtolicam Sedem, aut ad Generalem Synodum. Verùm hæc erat remotiſſima. Etenim Latrocinalia Acta Imperator Theodoſius pleno impetu ſuſtinebat, & forſitan tunc confirmaverat. Nullis precibus aut rationibus ſe permittebat ab iſta iniquitate dimoveri. Lucet ex ejus Reſcriptis ad Imperatorem Valentinianum, ad Gallam Placidiam, & ad alios. Hinc prudentiſſimè Theodoretus ſe convertit ad Sedem Apoſtolicam. Et quò ejus appellatio admitteretur, rectiſſimè adjunxit preces apud Pontificem, & varios Interceſſores. Quod nempè ejus cauſſa eſſet ſuſpecta atquè difficilis. Erat non ſolummodò degradatus ab Epheſi-

Epheſino Latrocinio, ſed inſuper per ſevera, & Latrocinio anteriora Imperatoris Decreta ligatus intra propriam civitatem: Suſpectus & de Neſtoriana hæreſi, & de multa turbulentia. Et ſuſpicio non erat temeraria. Ei Theodoretus fundamenta ac fomenta dederat per variam petulantiam in S. Cyrilli non ſola Capitula, ſed inſuper perſonam. Etiam poſt initam Eccleſiarum pacem, & poſt S. Cyrilli mortem. Accedebant ejus impetus pro libris Diodori ac Theodori, quos conſtabat Neſtorio fuiſſe fontes perfidiæ. Quarè meritò timebat ſibi evenire, quod evenit ejus Patriarchæ Domno. Ne Magnus Leo degradationem duceret ratam, atquè ità ejus appellationem abijceret. Hinc non ſine rationibus preces admovit ac Interceſſores. Notanda ſunt precum verba: "Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſententiam. Juſtum ,,veſtrum judicium invocanti opem ferat. Jubeat ad vos venire, ne ,,ad vos contenderem, Regiarum literarum vincula retinuerunt. A-,,poſtolica Poteſtate utatur. Ad Concilium veſtrum advolare præ-,,cipiat". Iſta omnia nullatenùs cadunt in electum Judicem. Hic quippe non ex ſuæ Sedis authoritate, ſed operatur ex ſolo conſenſu partium. Et quomodò hic conſenſus, qui tamen hìc non adfuit, poterat Leoni dare poteſtatem ſolvendi vinculi, quo Princeps Theodoretum ligaverat? Privativè id ſpectat ad S. Petri privilegium.

Alterum nugamentum eſt in his verbis: "Quam deniquè ob ,,cauſſam ſe ipſius judicio, qualecumquè eſſet, aſſenſurum atquè ,,adhæſurum ſpondet", &c. Reſpondeo id ſpopondiſſe ob præfatam ſuſpicionem de inquietudine ac turbulentia. Etenim in prima apud Epheſum Synodo Theodoretus in famoſa Joannis Patriarchæ Antiocheni adversùs S. Cyrillum & Synodalia Acta rebellione fuerat omnia. Joannes erat tunc novellus Epiſcopus, ideòque eminentem ſcientia Theodoretum audiebat & ſequebatur in omnibus. Theodoretus igitur apud Epheſum nullius judicio acquieſcere voluerat: Nec Synodi, nec Principis, nec Pontificis. Et factam poſtmodò Eccleſiarum pacem quomodò obſervaverit, docet ipſi inflictum à Principe exilium. Idem demonſtrant ejus Scripta ac Declamata in defunctum S. Cyrillum. Quarè apud Romanam Eccleſiam poterat meritò eſſe ſuſpectus, ne ſuum Neſtorium imitatus ſperneret ejus judicium, & ab ipſo provocaret ad Generalem Synodum. Hinc in literis ad Renatum Romanæ Eccleſiæ Presbyterum ſeriò ſpondet, ſe qualicumquè Leonis ſententiæ acquie-

acquieturum, ac deinceps non cogitaturum de aliis humanis Judiciis. Hæc Paſchaſii Queſnelli nugamenta Romanum Pontificem palàm redigunt in ordinem. Ejus Primatum contrahunt ad ſolum honorem nominis & loci. Etiam intra proprium Patriarchatum. Sunt non dumtaxàt adversùs Papale, ſed etiam adversùs Patriarchale Privilegium Attentata manifeſtò ſchiſmatica, ideòque per Romanam Eccleſiam non ſolis Apoſtolicis, ſed etiam Regiis Edictis damnanda ac opprimenda.

Redeamus ad præfatum Reverendum Patrem: "Acceptis porrò „Theodoreti & aliorum literis, auditâque Hilari Relatione, quid „Theodoreto reſcripſerit S. Leo, ignoramus; quid egerit, inqui„rimus. Intellexit ſtatim Pontifex poſt Epheſinum Latrocinium „opus eſſe Concilio, eoque Generali, ut ex ejus literis ea de re ad „Auguſtum ſcriptis clarum eſt. Verùm pro reſtituendo Theodo„reto nequè Provincialem, nequè Generalem Synodum neceſſa„riam eſſe duxit: Quoniàm pro depoſito habendus ille non erat, „in quem non Concilium, ſed Latrocinium, non Epiſcopus, „ſed Prædo improbus depoſitionis ſententiam ferre conatus fuerat. „Quod ità apud omnes certum erat, ut quidquid in *illo miſerando* „Epheſi Conventu factum erat, pro infecto ab omnibus paſſim „Catholicis haberetur. Unde Leo monet Conſtantinopolitanos, „ne à Sacerdote ſuo, qui ſimilem cum Theodoreto exceperat de„poſitionis ſententiam, ulla eos formido divellat. Hoc ipſum quod „ab Imperatore Theodoſio poſcebat Leo noſter, cum rogabat „eum, ut omnia in eo ſtatu eſſe juberet, in quo fuerant ante „omne Judicium, donec major ex toto Orbe Sacerdotum nume„rus congregaretur. Cui poſtulationi annuit pro Theodoſio Mar„tianus, cum in ejus mortui locum ſuffectus eſt: Qui & majorem „reverà ex toto Orbe Epiſcoporum Synodum congregavit, & „eidem juſſit intereſſe Theodoretum".

Errores varii. Primus eſt, quod Magnus Leo pro reſtituendo Theodoreto nequè Provincialem, nequè Generalem Synodum duxerit eſſe neceſſariam. Quod nullam duxerit neceſſariam, & ego profiteor: Verùm ex alia radice. Ego enim profiteor Romani Epiſcopi poteſtatem, quâ appellantes ad ſe Epiſcopos poſſit etiam in ſuo Preſbyterio reveſtire, ac ex integro reparare; at verò Paſchaſius Queſnellus cenſet Theodoretum tali reveſtimento non indiguiſſe, ideòque nec ejus appellationem in ulla Leonis Synodo fuiſſe auditam aut admiſſam

admiſſam. Eſt manifeſtus error. Etenim Hilarus Romanorum Archi-Diaconus diſertè ſcripſit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Veſtra „veneranda Clementia cognoſcat à Reverendiſſimo Papa Leone cum „omni Occidentali Concilio reprobari omnia, quæ in Epheſo contra „Canones per tumultus & odia ſæcularia à Dioſcoro Epiſcopo geſta „ſunt, & nullâ ratione hæc in his partibus poſſe ſuſcipi" Diſertè affirmat Latrocinalium Actorum Apoſtolicam reprobationem eſſe decretam in Occidentis Concilio. Uti Domni damnationem Leo Synodaliter confirmavit, ita aliorum Epiſcoporum damnationem exufflavit, aut potiùs ſuſpendit. Juxtà Sardicenſes Canones. Et hujus ſui Synodalis Judicii executionem poſtulavit ab Imperatore Theodoſio, ſed impetrare non potuit.

Hinc ſecundus error eſt, quod Theodoretus & alii ab Epheſino Latrocinio damnati Epiſcopi eſſent citrà omne Romanæ Eccleſiæ judicium habendi pro non damnatis. Etenim longè aliud in prima apud Epheſum Synodo cenſuit S. Cyrillus. Eum facinoroſa Joannis Antiocheni Patriarchæ Factio degradaverat. Et cum ipſo Memnonem Exarchum Epheſiorum. Erat manifeſtè attentata ſententia. Etenim Cyrillus erat non ſolummodò ſecundæ Sedis Epiſcopus, in „quem tertia Sedes nihil omninò poterat, ſed inſuper erat primæ Sedis Legatus, ac Præſes Synodi. Et hinc Acacius Melitinenſis Epiſcopus, ſecundæ Armeniæ doctiſſimus Metropolita, cenſuit ſententiam illam eſſe non Epiſcopale Judicium, ſed hoſtile convitium, ideòque ſpernendum ab omnibus, ac exufflandum. Ejuſdem opinionis fuit tota Synodus. Etenim omnes ejus Epiſcopi inflictam ſibi ab eadem Factione excommunicationem conſtanter ſpreverunt: Perrexerunt & ſibi mutuò, & S. Cyrillo in omnibus Divinis atquè humanis communicare. Ità lucet ex præfati Joannis literis ad iſtos Epiſcopos. At verò S. Cyrillus nec ad Synodi Præſidentiam, nec ad Epiſcopi Miniſterium reſumenda induci potuit, niſi cauſsâ retractatâ ac judicatâ per novos Legatos Pontificis Celeſtini. Iſta omnia Theodoretus viderat: Utpotè Patriarchæ Joannis non ſolummodò adjutor ad iſtas turbas, ſed & incentor, & forſitan primus author. Hinc poſtmodò in eandem, in quam S. Cyrillum iniquiſſimè conjecerat, injuriæ & calamitatis foveam à Dioſcoro conjectus agnovit nullum eſſe emergendi auxilium, niſi ab Eccleſia Romana. Noverat vetuſtam totius Eccleſiæ Regulam, quæ ſancit iniqua etiam anathemata eſſe metuenda ac veneranda. Et ipſe ſingulares cauſſas habuit

Zzzzz iſtius

iſtius timoris. Etenim propter multam in S. Cyrilli Capitula petulantiam hærebat in eodem luto cum ſuo Patriarcha Domno. Immò in fœdiori. Quoniàm Author fuerat omnis iſtius petulantiæ. Hinc non vanè metuebat, ne & ſua damnatio à Magno Leone confirmaretur. Sanè ſolum Domni exemplum abundè evincit Latrocinale Dioſcori Judicium non potuiſſe ſperni ſinè Romana authoritate.

Tertius error eſt, quod iſtud Latrocinale Judicium ab omnibus paſſim Catholicis haberetur pro infecto. Etenim Imperator Theodoſius ipſum pro infecto adeò non habuit, ut ſuis legibus confirmaverit, & juſſerit ſanctiſſimè obſervandum. Antiochenam, Edeſſenam, Parrhenſem, ac Dorylæenſem Eccleſias quis dubitet fuiſſe Catholicas? Et tamen pro ſuis apud Epheſum degradatis Epiſcopis alios ordinârunt. Antiochena pro Domno Maximum, Edeſſena per Iba Nonnum, Parrhenſis pro Sabiniano Athanaſium. Fama volabat, quod etiam Dorylæenſis ſuperordinâſſet. Et quidem Nonnus ac Athanaſius uſquè ad Chalcedonenſem Synodum pacificè ſederunt. Quod nempè Ibas & Sabinianus non invocâſſent Sedem Apoſtolicam. Et Nonnus à Chalcedonenſi Synodo non fuit tractatus utì intruſus. Etenim Edeſſena Eccleſia, ac in ipſam reſtitutus Ibas fuerunt obligati ad ei præſtandas penſiones. Quod nempè, Ibâ non appellante, ejus conſecratio non impegiſſet in Sardicenſes Canones. Et in Chalcedonenſi Concilio plures Epiſcopi Romanam Theodoreti reveſtitionem cenſuerunt obreptitiam, ideòq; adversùs ipſam potentiſſimè interceſſerunt. Proindè ejus degradationem non habuerunt pro infecta. Hinc Hilarus Romanorum Archi-Diaconus ſcripſit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Nullâ ratione hæc", utiquè Epheſina Acta, "in his partibus ſuſcipi poſſunt". Quod nempè illa apud Orientem ſuſciperentur. Occidens ſuſcipere non voluit propter Magni Leonis Synodum, quæ omnia caſſaverat. Omnia ad ipſam delata. Quare non caſſavit damnationem præfatorum Ibæ ac Sabiniani. Quod nempè non invocâſſent Sedem Apoſtolicam. Quin immò Domni degradatio fuit iſthic confirmata.

Quartus error eſt, quod Imperator Martianus Theodoretum ſuâ authoritate citrà prævium Magni Leonis Judicium juſſerit adeſſe Chalcedonenſi Concilio. Etenim Glorioſſimi Judices disertè ad pleniſſimam Synodum dixerunt contrarium: "Ingrediatur & Reverendiſſimus Epiſcopus Theodoretus, ut ſit particeps Synodi, quia & „reſtituit ei Epiſcopatum SS. Leo, & ſacratiſſimus Imperator ſanxit „eum adeſſe S. Synodo". Sanxit exequens judicium Magni Leonis.

Non-

Non definitivum, ſed reveſtitorium. Et hinc diſcimus rationem, ex qua nec Ibas, nec Sabinianus, nec alii apud Epheſum degradati Epiſcopi fuerint participes Chalcedonenſis Synodi. Quin immò Nonnus & Athanaſius habuerunt illic conſeſſum & ſuffragium. Nempè quod iſti non invocâſſent Sedem Apoſtolicam, ideòque per Magnum Leonem non fuiſſent reveſtiti. Eâdem ratione idem Pontifex Conſtantinopolitanæ civitatis Clerum ac Populum obteſtatus eſt, ne Flaviani communionem deſererent, aut ipſi vivo permitterent ſuperordinari: Quod nempè appellantem Flavianum reveſtiiſſet. Et omnes ante Theodoſii oculos obediêrunt. Plus abſenti Pontifici detulerunt, quàm præſenti Imperatori. Quid opùs multis? Glorioſiſſimi Judices poſt plenè retractatam Theodoreti cauſſam denuò dixerunt ad Synodum: "Omnis jam dubitatio de „Theodoreto, Reverendiſſimo Epiſcopo, eſt ſoluta. Quippe & Ne„ſtorium coram nobis anathematizavit, & à SS. Archi Epiſcopo ſe„nioris Romæ Leone ſuſceptus eſt, & definitionem fidei à Religioſi„tate veſtra prolatam libenter ſuſcepit, & inſuper Epiſtolæ memorati „Sanctiſſimi Archi-Epiſcopi Leonis ſubſcripſit. Deeſt igitur, ut ſen„tentia proferatur à Reverentia veſtra, ut Eccleſiam ſuam recipiat, ſi„cut & Sanctiſſimus Leo Archi-Epiſcopus judicavit". Omnia in reveſtitorio Leonis Decreto fundant, nihil in Edicto Martiani.

Paſchaſius Queſnellus verba multiplicat, & proſequitur: Ex "dictis manifeſtum eſt Leonem noſtrum nullum habuiſſe judicium ad „cauſſam Theodoreti ventilandam, ſed eidem communione non in„terruptâ fuiſſe conjunctum, ejuſque literis reſcripſiſſe nec ſtandum „eſſe judicatis, nec exſpectandum ei eſſe aliud judicium, ut Eccle„ſiam ſuam ſolito more gubernaret. Quoniàm quæ geſta erant Ephe„ſi" per unius hominis impudentiam, nulla Catholicæ fidei ratio rata eſſe permittebat. "Eo libentiùs autem ſententiam adversùs Theo„doretum latam pro nulla habuit, quod de ejuſdem fidei integritate „novum ex Oriente teſtimonium ad ipſum fuit delatum. Ex literis „enim Anatolii Conſtantinopolitani Epiſcopi reſciverat Theodoretum „Encyclicæ ad Flavianum epiſtolæ ultrò ſubſcripſiſſe, nec Neſtoriana, „Eutychianaque ſolùm dogmata damnâſſe, ſed ipſis etiam Neſtorio „& Eutychi anathema dixiſſe. Iſtud enim præſtitum eſſe ab omnibus „Epiſcopis, qui Antiocheno ſuberant, quorum unus erat Theodore„tus, diſcimus ex epiſtola Leonis noſtri ad Paſchaſinum Lilybetanū, „quam nunc primùm in lucem emittimus. Ex hujuſmodi ſubſcrip-

 tione

„tione, vel etiam ex epiſtola, quam ad Leonem ſcripſerat Theo„doretus, intellexit Romanus Pontifex, judicavitque ipſum ab omni „hæreſis macula immunem, nihilque hac ex parte obſtare, quomi„nùs ſuam ei communionem more ſolito impartiret, & ille ſuam „Eccleſiam cum pace Eccleſiaſtica retineret. Tale eſt" Sedis Apoſtolicæ judicium, "ut ego quidem reor, de quo in hac epiſtola, „quam commẽtamur, mentio facta eſt, quod quidem non demonſtrat „reſtitutam eſſe Judiciali Pontificis ſententia ſuam Theodoreto Se„dem; ſed amotam ſolùm nonnullam erroris ſuſpicionem, quæ ei „fortè vel ex antiquis cum Cyrillo concertationibus inhæſerat".

Iterùm errores varii. Primus eſt, quod Magnus Leo nullo habito Judicio Theodoretum reparaverit, ac juſſerit ſolito more gubernare Eccleſiam. Eruditiſſimum ac Sanctiſſimum Pontificem infamat de horrenda prævaricatione. Etenim de Ebbonis Remenſis Ex-Epiſcopi cauſſa ad tertiam Sueſſionenſem Synodum rectè ſcripſit Nicolaus I. Pontifex: "Porrò ſi quiſpiàm Sedem Apoſtolicam, per Ser„gium S. memoriæ Papam, Ebbonem quondàm Archi-Epiſcopum „indignum Clericali communione ſanxiſſe perhibet, noverit quoniàm „talem Sedes Apoſtolica debuit Ebbonem, donec Synodali ejus „examine cauſſa diſcuteretur, habere, qualem ab aliis habitum non „ignorabat. Statutum quippè in magna & veneranda Nicæna Synodo „legerat": Ut de his qui communione privantur, ſeu ex Clero, ſeu ex Laico ordine, Epiſcoporum per unamquamquè Provinciam ſententia Regularis obtineat, ut hi qui abjiciuntur, ab aliis non recipiantur. Requiratur autem, ne puſillanimitate, aut contentione, aut alio quolibet Epiſcopi vitio videatur à Congregatione ſecluſus. "Donec igitur authoritate ſua de hujuſmodi puſillanimitate, aut „contentione, aut alio quolibet vitio examinatio vel dijudicatio „proveniret, Sedes Apoſtolica nihil agere debuit, niſi quod egit. „Videlicèt ut ab aliis abjectum ipſa nequaquàm indiſcuſsè ſuſciperet. „Præcipuè cum prædictus Ebbo non quaſi pro depoſitione queritans, „& reſtitui legitimè volens examine præcedente, Sedem Apoſtolicam „appellaverit, ſed à contumacibus ſuaſus, & his junctus, repentè „& reconciliari ab ea, & Pallio decorari quærens, & quaſi Epiſco„pus inter Epiſcopos, nulla ſuæ cauſſæ diſcuſſione præveniente, „poſcens, ad eandem ſummam Sedem acceſſerit, à qua reprobatus „ab aliis meritò debuit reprobari, donec ſupplex ab ea Sede poſceret „Canonicè adjuvari". Hunc turbidum ac facinoroſum procedendi

modum

modum Paſchaſius Queſnellus impingit Magno Leoni. Sanè ſi tali viâ Theodoretus fuiſſet in Epiſcopalem communionem ac reveſtitionem intruſus, in Chalcedonenſi Synodo Ægyptii ac alii Epiſcopi, qui ipſum peſſimè averſabantur, iſtud vitium in ſuis iteratis interceſſionibus nequaquàm tacuiſſent. Profectò Theodoretus non violenter, quomodò Ebbo, reveſtiri voluit, ſed invocavit juſtum & rectum Leonis Tribunal, exſpectavit Sedis Apoſtolicæ ſententiam, rogavit judicium ex ſcriptis ab ipſo libris conſtitui: Et Magnus Leo taliter omninò fecit. Lucet ex Glorioſiſſimorum judicum ad Chalcedonenſem Synodum interlocutione, qua poſtularunt definitivam pro Theodoreto ſententiam: " Sententiâ proferatur, ut Eccleſiam ſuam recipiat, ſicut & Sanctiſſimus Leo Archi-Epiſcopus judicavit". Niſi forſan Paſchaſius Queſnellus cenſeat judicium iſtud fuiſſe non Synodale aut Epiſcopale, ſed Doctorale: Quale hodie faciunt Magiſtri noſtri, dum de alicujus excommunicationis valore conſulti reſpondent. Et hunc eſſe ipſius ſenſum, qui Apoſtolicæ Sedis dignitatem manifeſtè evertit, multa ſuadent.

Secundus error eſt, quod Magnus Leo ex Anatolii Conſtantinopolitani literis, Maximi Patriarchæ Antiocheni Tractoriam laudantibus, fuerit permotus ad Theodoretum reveſtiendum. Etenim Anatolius non fuit à Magno Leone in Regiæ civitatis Epiſcopum confirmatus, ideòque nec ipſi per literas communicavit, niſi poſt Theodoſii mortem, & Imperio admotum Martianum. At verò Theodoretus palàm appellavit, ac reveſtitus ſuit vivente Theodoſio. Lucet ex ejus verbis: "Quandoquidem ne ad vos contenderem, „Regiarum literarum vincula retinuerunt, quemadmodùm & alios". Iſtud vinculum Martianus nec ad unam horam continuavit. Lucet ex S. Imperatricis Pulcheriæ ad Magnum Leonem literis, ſcriptis ſtatim poſt ſuum cum Martiano Virginale Conjugium: "Super hæc „autem ſciat tua Sanctitas, quoniàm Præcepto noſtri Domini, & „tranquilliſſimi Principis mei Conjugis, in glorioſam civitatem Con-„ſtantinopolim S. memoriæ Epiſcopi Flaviani corpus allatum eſt, „& in Baſilica Apoſtolorum, in qua conſueverunt Prædeceſſores „Epiſcopi ſepeliri, competenter eſt poſitum. Et hos ſimiliter „Epiſcopos, qui propter eandem cauſſam, quoniàm cum Sanctiſſi-„mo Flaviano ad concordiam Catholicæ fidei concurrerant, exilio „deputati ſunt, reverti debere, robore Pragmatici ſui præcepit, „quatenùs per approbationem Synodi, atquè ſententiam omnium

„Epiſcoporum convenientium, Epiſcopatum & Eccleſias proprias „recipere mereantur". Hoc Martiani Pragmaticum laudârunt in Chalcedonenſi Synodo Glorioſiſſimi Judices: "Ingrediatur & Reve„rendiſſimus Epiſcopus Theodoretus, ut ſit particeps Synodi, quia „& reſtituit ei Epiſcopatum SS. Archi-Epiſcopus Leo, & Sacra„tiſſimus Imperator ſanxit eum adeſſe S. Synodo". Et infrà: "Præju„dicium ex perſona Reverendiſſimi Theodoreti Epiſcopi non gene„rabitur, reſervatâ videlicèt poſt hæc omni accuſatione, & vobis „& illi, & quæ invicem exercere volueritis". Nempè Magnus Leo Theodoretum non plenè reparaverat, ſed dumtaxat reveſtiverat, retractatorium definiendæ cauſſæ judicium reſervans ac tranſmittens ad futuram Synodum. Et hoc ejus judicium Martianus plenè confirmaverat per Pragmaticum. Hinc Glorioſi Judices utuntur verbo, "Sanxit": Eſt correſpondens Pragmatico. Etiam Maximus Antiochenus non emiſit laudatam Tractoriam, niſi jam per Leonem in Epiſcopatu confirmatus. Proindè iſta omnia ſunt Theodoreti reveſtitione poſteriora, ideòque Magnum noſtrum Pontificem non potuerunt permovere ad illum reveſtiendum. Inſuper Maximi Tractoria dirigi non potuit ad S. Flavianum. Etenim Maximus fuit conſecratus ab Anatolio, quem Paſchaſius Queſnellus rectè ſcribit non fuiſſe ordinatum, niſi poſt mortem S. Flaviani. Et hic eſt tertius, ad rem tamen præſentem non pertinens, iſtius viri error.

Interim pergit nos fatigare multis verbis: "Enim verò ſi eam ob „rem reſtitutum à Sede Apoſtolica Theodoretum contendas, quia „eum communionis ſuæ ſinu complexus eſt, quidni à cæteris quoquè „Epiſcopis reſtitutum eum pronuncies, cum & Maximus Antioche„nus, ejus Primas, & Anatolius Conſtantinopolitanus, & alii „plurimi Antiſtites Orientalium partium, communionis cum eo „nexum vel abruperint nunquàm, vel mox religaverint. Quamquàm „Romani Pontificis votum, ejuſque communionis ſuffragium præ „cæteris habitum eſſe quis velit diffiteri, utpotè Primariæ omnium „Sedis Epiſcopi, viri inſuper Sanctiſſimi, Doctiſſimique, & in hac „præſertim cauſſa Catholicæ fidei ſtrenui Defenſoris? Rem tamen „totam ex Leonis Facto finitam eſſe, aſſerere non poſſumus, cum „eam rursùs ad incudem vocatam à Patribus Chalcedonenſibus, no„tum ſit cuilibet hujus Synodi Acta recenſenti. Idque factum eſt ex „ipſius ſancti Leonis mente. Cum enim poſt Epheſinam Pſeudo-

„Synodum popoſciſſet S. Leo, ut omnibus à Dioſcoro Decretis „ſuperſederetur", & omnia in eodem ſtatu eſſent, in quo fuerant ante omne judicium, donec major ex toto Orbe Sacerdotum numerus congregaretur, "hoc procul dubio Pontificis erat conſilium, ut „majoris hujuſmodi Epiſcoporum numeri judicio & examini omnia „de novo quaſi injudicata ſubijcerentur, ubi primùm congregatus „eſſet. Nec eſt quod quis Theodoreti cauſſam ab iſta lege eximen„dam exiſtimet, cum potiùs hæc præ cæteris una Synodi examen „poſtularet. Alii enim plerique Epiſcopi, quos Pſeudo-Synodus „Epheſina Sedibus ſuis dejecerat, ante Latrocinium in ſuſpicionem „erroris non venerant, ac proptereà reſciſſis Pſeudo-Synodi Actis, „res illis ſua integra erat: Theodoretus autem longè ante Epheſinum „Conventum ſuſpectæ fidei notatus fuerat à Catholicæ ſententiæ „propugnatoribus, Neſtorio viſus erat patrocinari, & ex erroris ſuſpi„cione anſam arripuerat Imperator eum à Synodo removendi. Quarè „etſi & à Leone in communionem receptus, & ad Chalcedonenſe „Concilium accerſitus eſſet Imperatoris Edicto, non hoc tamen uno „diluebantur antiquæ ſuſpiciones, ſed futuro judicio via parabatur, „cui & ejus fides diſcutienda, & Adverſariorum accuſationes exa„minandæ ſervabantur. Inde eſt, quod Judicibus Laicis introduci „eundem in Synodum poſtulantibus juxta Imperatoris Edictum, „non pauci aliqui Epiſcopi, ut videtur nonnullis, ſed longè pluri„mi, Ægyptii videlicet, Paleſtini, & Illyriciani clamaverunt. Hos „inter Epiſcopos Illyriciani Ducem habebant Theſſalonicenſem Epi„ſcopum, qui cum vices Romani Epiſcopi gereret in Illyrico, ab „ejus nutu pendebat, nec tamen Apoſtolicæ Sedis judicium, quo „Theodoretus ab omni hæreſis macula mundus pronunciatus fuerat, „obſtare credidit, quominùs ille à Synodo tanquàm de fide ex „antiquo ſuſpectus removeretur. Rursùm verò inſtantibus Judicibus „eum recipi, vix tandem acquieverunt dicti Epiſcopi, quaſi ex in„dulgentia ac diſpenſatione: Non priùs tamen quàm Maximi An„tiocheni Primatis ſui teſtimonio nullâ hæretici ſenſus peſte eſſe in„fectus Theodoretus probaretur, & inſuper pollicerentur Judices „nullum ex præſentia illius præjudicium creandum eſſe, cauſſamque „integram futuro examini eſſe reſervandam. His impoſitis condi„tionibus tandem admiſſus eſt Theodoretus".

Commenta varia. Primum eſt, quod Theodoretum dicamus à Sede Apoſtolica reſtitutum, quia ipſum Leo ſuæ communionis ſinu

ſinu fuit amplexus. Etenim aliquem ſuâ communione amplecti eſt ambiguum: Cadit & in integrum Epiſcopum, & in degradatum. Proinde Theodoretum dicimus à Sede Apoſtolica reſtitutum, quia Magnus Leo ſuæ Sedis authoritate ei reddidit Epiſcopatum, Epiſcopalem locum, ſeu Epiſcopalem communionem. Secundum eſt in his verbis: "Quidni à cæteris quoquè Epiſcopis reſtitutum „eum pronuncies"? Videntur aſſerere, quod pari Jure Theodoretus potuerit ab ipſis reſtitui. Peſſimè. Etenim quo Jure Orientalis Diœceſis Epiſcopus potuerit reſtitui à Conſtantinopolitano? Sed nequè ab Antiocheno potuit. Quod nequè iſte aliquid virium haberet in Sancita Generalis Concilii.

Tertium eſt, quod Anatolius, Maximus, aliiqúe plurimi Orientalium Epiſcopi communionis cum Theodoreto nexum vel nunquàm abruperint, vel mox religaverint. Etenim Anatolius & Maximus, licet in Epheſino Lacrocinio conſecrati non fuerint, videntur tamen in ipſo fuiſſe electi. Quidquid ſit, Anatolius Dioſcori Diaconus & Apocriſarius, Maximus erat fidelis amicus: Uterquè per Latrocinii authoritatem fuit & electus & conſecratus. Hinc certum eſt, quod ſuam à Theodoreto communionem abruperint. Iſtud ipſum fecerunt & plurimi alii Orientalium Epiſcopi. Etenim ipſum degradaverant, & non ſtatim egerunt pœnitentiam ſui facinoris. Diſſociatio permanſit, donec Anatolius & Maximus ſui vitioſi Epiſcopatus ſanationem & firmitatem; reliqui verò Epiſcopi à Magno Leone obtinuerunt ſui Lapſus veniam, & communionem Romanæ Eccleſiæ. Hanc Theodoretus ante omnes iſtos obtinuerat, atquè ità iſti ſanati ſtatim cœperunt Theodoreto communicare. Omnia per authoritatem Romanæ Cathedræ.

Quartum Commentum eſt in his verbis: "Quamquàm Romani „Pontificis votum", &c. Quod votum, quod ſuffragium? Nec enim hæc in Chalcedonenſi Synodo, ſed ante ipſam facta ſunt per ſolam "Primariæ Sedis" authoritatem. Glorioſiſſimorum Judicum ad laudatam Synodum verba ſunt lucida: "Leo ei reſtituit „Epiſcopatum". Verùm Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus Romanam Sedem non plenâ ſuper omnes authoritate, ſed ſolius loci dignitate vult eſſe primariam, ideòque Leonem ſine aliis Patriarchis atquè Epiſcopis nihil aut parùm circa Theodoretum valuiſſe. Et hic Primatus eſt apud ipſum parvi ponderis. Etenim Leonis ſuffragium cenſet fuiſſe præ cæteris æſtimandum, quod

eſſet

eſſet vir Sanctiſſimus, Doctiſſimus, & ſtrenuus Defenſor Catholicæ fidei. Potiùs propter perſonæ merita, quàm propter privilegia Sedis.

Quintum commentum eſt in his verbis: "Rem tamen totam „ex Leonis Facto finitam eſſe", &c. Theodoreti reveſtitionem appellat Leonis non Judicium, ſed Factum. Quod nempè iſtam Judicialem poteſtatem non agnoſcat in Romana Cathedra. Interim & nos Orthodoxi profitemur ex iſto Leonis Judicio cauſſam non fuiſſe finitam. Erat enim dumtaxat reveſtitorium, non retractatæ ex integro cauſſæ diffinitivum. Etiam S. Julius reveſtiti à ſe Athanaſii cauſſam in Sardicenſi, S. Damaſus reveſtiti à ſe Maximi Cynici Actionem in futura plenaria, S. Innocentius reveſtiti à ſe Joannis Chryſoſtomi appellationem retractari ac definiri voluit in Synodo Theſſalonicenſi. Et poſtmodò Adrianus II. S. Patriarchæ Ignatii quæſtiones examinari ab exordio, & definiri permiſit in octavo Concilio. Eâdem igitur ratione Magnus Leo Theodoreti cauſſam non definivit, ſed ipſum ſolummodò reveſtivit in Epiſcopum, totius cauſſæ retractationem ac definitionem delegans Chalcedonenſi Synodo. Hinc enim ad Synodi Patres dixerunt Gloriſiſſimi Judices: "Præjudicium ex perſona Re„verendiſſimi Theodoreti Epiſcopi nulli generabitur, reſervatâ „videlicèt póſt hæc omni accuſatione, & vobis & illi, & quæ in„vicem exercere volueritis". Et hæc omnia ſunt omninò facta ex mente ſancti Leonis. Hinc enim poſt retractatam Theodoreti cauſſam Apoſtolici Legati dixerunt ad Synodum: "Theodoretum „Leo in communionem ſuſcepit ità", &c Hoc eſt, eâ lege ut ſe purgaret de variis. Et hujus purgationis examen ac definitionem Pontifex delegavit Synodo.

Sextum Commentum eſt, quod Illyriciani Epiſcopi ſuæ contra Theodoretum refragationis Ducem habuerint ſuum Apoſtolicæ Sedis Vicarium, Anaſtaſium Epiſcopum Theſſalonicenſem. Etenim Anaſtaſius non adfuit Synodo, ſed ejus vices egit Quintillus Heracleenſis in Macedonia Epiſcopus. Etiam Epheſino Latrocinio non adfuit, eaque de abſentia gratulatus eſt ei Pontifex, rogans ut reveſtiti à ſe Flaviani communionem non deſeret. Certum eſt, quod omnia Leonis contra Latrocinium Decreta, adeoque & Theodoreti reveſtitionem fuerit pleniſſimè veneratus. Etenim ad Joannem Antiochiæ Patriarcham de ſancti

Celeſtini in Neſtorium Decretis ſcripſit S. Cyrillus: "Macedoniæ „Epiſcopi à Romani Pontificis ſententia nunquàm decedere ſolent". Exſtat epiſtola in prima parte Epheſini Concilii. At cur igitur quidam Illyriciani Antiſtites Chalcedone noluerunt Theodoretum admittere? Quod ipſum crederent non dumtaxat reveſtitum, ſed integrè reparatum. Credebant ipſum Pontifici per circumſcriptiones obrepſiſſe. Hinc ipſum voluerunt diſcuti, & cauſſam retractari. Lucet ex laudata Glorioſiſſimorum Judicum interlocutione: "Reſervatâ poſt hæc omni accuſatione". Dixerunt ipſum ſolummodò reveſtitum à Pontifice, plenam retractationem eſſe tranſmiſſam ad Synodum. Et tunc Epiſcopi iſti acquieverunt.

Septimum commentum eſt in his verbis: "Inde eſt quod Judicibus Laicis introduci eundem", &c. Nullam faciunt Apoſtolicæ reveſtitionis memoriam. Quod nempè ipſam cenſeant parvi aut nullius ponderis. Lucet ex verbis inferioribus, quæ affirmant Theodoretum "quaſi ex indulgentia ac Diſpenſatione" fuiſſe admiſſum. Et fabula iterum ſibi non cohæret. Etenim adjungit hæc verba: "Nec tamen Apoſtolicæ Sedis Judicium, „quo Theodoretus ab omni hæreſis macula mundus pronunciatus fuerat", &c. Omnipotens veritas etiam ab invitis extorquet ſuî profeſſionem. R. P. Paſchaſius Queſnellus quædam adjungit de ſuprema Synodorum authoritate, de Epiſcoporum in ipſis deciſivo ſuffragio, ac de Papali omnium Chalcedonenſium Actorum confirmatione. Non ſpectant ad præſentem materiam, ideoque ſunt alibi diſcutienda. Eruditus vir dignetur his acquieſcere. Etenim exiſtimo me in ipſis à SS. Patrum confeſſione, ac perpetuo Eccleſiæ ſenſu non receſſiſſe.

Quòd Magnus Leo retractatorium reveſtiti à ſe Theodoreti judicium Chalcedonenſi Synodo delegaverit, etiam Vigilius Pontifex diſertè teſtatur in ſuo Conſtituto de tribus Capitulis: "Ne „quis forſitan arbitretur ambiguum, quod Legatis atque Vicariis „Sedis Apoſtolicæ à Beatiſſimo Papa Leone tantùm fidei cauſa, „& non etiam de depoſitorum incompetenter Epiſcoporum fue„rit revocatione mandatum, noverit Beatiſſimum Papam Leo„nem ſanctæ Chalcedonenſi Synodo hæc inter cætera ſcripſiſſe di„cendo; Quia verò non ignoramus per pravas æmulationes Sta„tum multarum Eccleſiarum fuiſſe turbatum, plurimoſque Epi-

ſcopos,

„ſcopos, qui hæreſim non reciperent, Sedibus ſuis pulſos, & „in exilia deportatos, atquè in locum ſuperſtitum alios ſubſti„tutos, his primitùs vulneribus adhibenda eſt medicina juſti„tiæ, ne quiſquam careat propriis, vel alter utatur alienis". Quæ omnia & per Pontificem, & per Synodum ſunt manifeſtò facta juxtà diſciplinam Sardicenſem. Iterùm repeto hanc Romanam Appellationem non fuiſſe Theodoreto primam. Etenim non dumtaxat adversùs ſancti Cyrilli Alexandrini & ſui Antiocheni Patriarchæ Joannis pacificatoria Acta, ſed etiam adversùs omnia Sacro-ſancti Epheſini Concilii Geſta appellaverat ad Sixtum tertium. Nec ſolus, ſed unà cum ſuo Metropolita Alexandro, cum Helladio Tharſenſi, cum Eutherio Thyanenſi, cum pluribus aliis Epiſcoporum Provinciis. Nec ad totius Eccleſiæ, aut totius Occidentis Synodum, ſed ad ſolum Pontificem, ad ſolam Apoſtolicam Sedem. Nec ſine fructu. Eâdem igitur ratione nunc advesùs Epheſinum Latrocinium invocavit ſolum Papam Leonem. Inſuper Chalcedonenſis Synodus cuncta ſua de Theodoreto Acta ad Leonem retulit, & Leo confirmavit. Ita teſtatur idem Vigilius. Nempè Synodus ex Vicaria dumtaxat delegatione iſta egerat, ideoque firmari non poterant, niſi per delegantis Pontificis authoritatem. Generales Synodi, quas juxtà Sardicenſes Canones Papa convocat, omninò tantam ab ipſo habent dependentiam. Quarumcumque Generalium Synodorum non eſt eadem natura, ſpecies, authoritas.

Quod periculoſa noviſsimorum dierum tempora immineant, plura vix ſinunt nos dubitare. Eorum characterem nobis jam pridem prædixit Apoſtolus: "Erunt homines ſe ipſos amantes, „cupidi, elati, ſuperbi, Parentibus non obedientes". Illi præſertim Parenti, quem omnis ſub cœlo Eccleſia ſemper appellavit Patrem Patrum. De Diabolo veriſsimè ſeripſit in libris de Civitate Dei Sanctus Auguſtinus: "Videns Diabolus templa Dæ- L.18.c.51
„monum deſeri, & in nomen liberantis Mediatoris currere ge„nus humanum, Hæreticos movit, qui ſub vocabulo Chri„ſtiano doctrinæ reſiſterent Chriſtianæ, quaſi poſſent indiffe„renter ſinè ulla correptione haberi in Civitate Dei, ſicut civi„tas confuſionis indifferenter habuit Philoſophos, inter ſe diverſa „& adverſa ſentientes". Etenim Divinæ Majeſtatis eſſentiam per ſceleratiſsimos Gnoſticos, Divinarum perſonarum proprietates per

Praxeam ac Sabellium, Divinæ Naturæ unitatem per Arium ac Macedonium, Sacro ſanctam Dominicæ Incarnationis integritatem per Apollinarium ac Eutychetem, ejus Hypoſtaticam unitatem per Paulum Samoſatenſem ac Neſtorium, ſacras Jesu Christi Imagines per Leonem Iſaurum, ejus benedicta Sacramenta per Joannem Wicleffum, humanæ Juſtificationis Arcanum per Martinum Lutherum ac Joannem Calvinum, alia noſtræ ſalutis dogmata variis temporibus arietavit per alios. Ubique victus, ac vincendus. Hinc poſtremus ejus inſultus erit in illam Romanæ Cathedræ Petram, ſuprà quàm Chriſtus Dominus fundavit Eccleſiam. Tentabit Anarchiam inducere, ideoque Arcis, in qua ſola ſalvamur, fundamentum ſuffodere. Apparere nunc videntur prima hujus moliminis exordia. Abſit ut circa eminentes in Eccleſia viros indulgeam iſtiuſmodi judiciis aut ſuſpicionibus. Abſit à me tanta temeritas. Attamen anxia Evangelici Depoſiti cuſtodia cunctos jubet formidare ac vigilare. Nequaquam per meas, utpote nullas, ſed per tuas, Glorioſiſſime Apoſtolorum Princeps Petre, vires egò nitor occurrere. Per validiſſimas vires, quas tibi dederunt ſublimia Dei-Hominis verba: *Confirma Fratres tuos.*

F I N I S.

INDEX

INDEX
RERUM ET VERBORUM.

A

ABſtenti, qui dicantur? 43. *abſtentio* Cypriano frequentiſſimè ſignificat depoſitionem. *ibid.* quandoq, ſumitur pro excommunicatione. *ib*, *Abſtentio* ab Epiſcopali, aut Clericali communione erat vera degradatio. 44

Acacius Patriarcha Conſtantinopolitanus, quomodò ſe geſſerit in damnatione, & abſolutione Petri Moggi Alexandrini Patriarchæ? 46. 286. 287. in reprobum ſenſum datus inſtauravit Euſebianam audaciam, tandemque à Romana Eccleſia damnatus genti ſuæ reliquit damnabile ſchiſma Acacianum. 287

Adrianus I. ſtatuit Metropolitam Bituricenſis Cathedræ à ſola Sede Apoſtolica judicari. 67. Innovat, & confirmat Rhemenſis Eccleſiæ privilegia, inter quæ eſt, quod ejus Archi-Epiſcopus per ſolum Romanum Pontificem poſſit judicari. 83. Codicem Romanum ſibi ab Angilramno Metenſi Epiſcopo oblatum nunquam confirmavit. 646

Adrianus II. Hincmarum Laudunenſem, itemque ejus Adverſarios vult ad ſe tranſmitti & cauſſam eorum coram ſe retractari. 140. Sardicenſes Canones longè aliter intellexit, quàm Hincmarus Rhemenſis *ibid.* cur S. Patriarchæ Ignatii retractandam cauſam delegaverit octavæ Synodo. 150. in 8 Synodo Pontificalem in Galliis authoritatem firmat. 218

Africa dicitur quandoque Lybia. 371. Lybia propriè ſpectat ad orientale imperium, ac Ægypthiacam Diœceſim, Africa autem ſemper ſpectavit ad Occidentis imperium, fuitque ſingularis Diœceſis ex Magni Conſtantini decreto ſubjecta Prætorio Italiæ. *Ibid.*

Africa in Eccleſiaſticis rebus Primatem habuit Carthaginenſem Epiſcopum, & ſpectavit ad Romanum Patriarchatum. 372

Africæ Primates, an, & quomodò potuerint à ſuis Synodis judicari? 69. 79

Africæ Provinciæ, quot fuerint? 372. *&* *ſeq.* poſt Conſtantini M. tempora fuerunt dumtaxat ſex; 374. nimirum, Provincia conſularis, Numidia, Byzacium, Tripolis, Cæſarienſis Mauritania, & Mauritania Sitifenſis. *Ibid.* Quænam fuerint earum Metropoles, 376. *& ſeq.* fuerunt Provinciæ quoad Epiſcopales Cathedras numeroſiſſimæ, 380. Quælibet Africæ Provincia, licet Metropoliticam poteſtatem habuerit, non tamen habuit Eccleſiam Metropoliticam in cujus Epiſcopis iſta poteſtas per ſucceſſorem reſideret. 382

Africa Juriſdictioni Papę ſubjecta probatur, ex eo quod ad judicium Melchiadis refugiendum accuſaverint ipſum traditionis, 703. 704

Africana conſuetudo ſolos Presbyteros, nequaquam autem Epiſcopos vetat ad Apoſtolicam Sedem, aut etiam generalem Eccleſiæ Synodum provocare, 593. 597. 620. cur Epiſcopis hoc licuerit, non Presbyteris. 600

Africana Eccęſia ab aliis diverſam Hierarchiam ſemper habuit, 369. Nullus in omni Romano Patriarchatu fuit pluribus Provinciis præfectus Primas, niſi ſolus Carthaginenſis, *Ibid* Africana Eccleſia ſemper ſpectavit ad Romanum Patriarchatum, 370. 394. conſtat ex Innocentio I. &

Tertulliano, 370

Africana Eccleſia à Romana Sede poſtulat Baptiſmi miniſtros. 741. ſemper ſubfuit Romano Patriarchatui, 422

Africanæ Diœceſi Juſtinianus Imperator inducit varias novitates. 377. *& ſeqq.* Quæ tamen non plenè obtinuerunt in Eccleſiaſticis negotiis, *Ibid.*

Africanæ Diœceſis diviſio, ſervitus, &c. 379

Africanæ Eccleſiæ fundatio eſt S. Petri, 392. Primi ejus Epiſcopi per Apoſtolicam Sedem fuerunt conſecrati, & tranſmiſſi in Africam, ibid.

Africanæ Eccleſiæ Romanas appellationes non prohibuit Bonifacius Carthaginenſis, 618. Exponuntur ejus reſuſcitati Canones, *Ibid.* Africani Epiſcopi ſemper potuerunt appellare Romam. 110. 628. Africani Epiſcopi tranſverſi Romanas etiam ſuorum Collegarum appellationes cenſuerunt non vetari à 5. Nicæno Canone. 112. Africani Epiſcopi poterant in ſuarum Provincialium Synodorum Judiciis Proximè Romam provocare, 395. Africano Clero inferiori Romana appellatio, an licita fuerit? 682 Quid ea de re ſenſerit Zozimus, & an pro ea Sardicenſem Canonem attulerit? 682. 683. Afrorum Clerus, etiam inferior, ſemper potuit Romam provocare in materia fidei. 727. Afrorum Epiſcopi liberrimè Romam appellârunt tempore Gregorii M. 743. Inter Africanam & Romanam Eccleſiam ſola quæſtio erat de Romana appellatione Cleri inferioris. 111

Africanæ Eccleſiæ perpetua conſuetudo Romanæ damnatorum à ſe Epiſcoporum appellationi ſemper detulit etiam ſuſpenſivi effectus reverentiam, 593

Africanæ Eccleſiæ Romam appellantis ex S. Auguſtino exempla. 604. An nullo caſu Clerus inferior potuerit Romam appellare. 709

Africanæ Eccleſię plurimæ nonniſi unicum habebant Presbyterum. 529. Raritati Clericorum ſubvenit Auguſtinus per ſua apud omnem Africam multiplicata monaſteria. 528

Africana Eccleſia degradatis Epiſcopis nunquam ſtatim ſuperordinavit. 30. Synodi non feſtinabant ſuperordinare, ut priùs referrent Judicium ſuum ad Romanam Sedem. *Ibid.*

Africanæ Eccleſiæ in variis articulis alterata ac ſauciata Hierarchia ſub Wandalica captivitate. 304

Africanæ Eccleſiæ Synodus de appellationibus Romanis, &c. 555

Africanæ Eccleſiæ Synodus de appellationibus Romanis, quo anno celebrata fuerit? 657. 658. An illa verba: *Sicut & de Epiſcopis ſæpe conſtitutum eſt*, ſint addita collectioni, 658

Africana Eccleſia ſemper habuit ab antiquo ſingularem Canonum Codicem, 430. Primum in illo locum occupârunt Nicæni Canones, *Ibid.* Proximè ſequebantur Canones è Synodo, aut Synodis Grati, qui interfuerat Synodo Sardicenſi. 431

Africana Eccleſia ſemper debuit quaſcumque graviores cauſas referre ad Sedem Apoſtolicam. 431. Cyprianus ob non relatam Fortunati intruſionem reprehenſus à Sancto Cornelio, *Ibid.*

Africanę Eccleſiæ judicia exponuntur. 544

Africanæ Eccleſiæ privilegiis, an gaudeat Gallicana Eccleſia? 205. *& ſeq.*

Africana Eccleſia habuit plures, quàm quingentas Epiſcopales Cathedras. 380

Africanæ Provinciæ omnes, exceptâ Tripoli, habebant ferè centum Epiſcopos. 552

Africanarum Synodorum variæ ſpecies, forma, atque authoritas. 527. *& ſeq.*

Africani Concilii literæ ad Cæleſtinum miſerandę. 111. 139. Africani non admittebant niſi viginti Canones Nicęnos. 111. 112. Quænam inde concluſerunt. *Ibid.* Eædem literæ ab Hincmaro Rhemenſi citatæ. 139

Africanus Codex fueritne vitiatus? 654. 655.

fueritne opus Synodale, an perſonale? 655, 656. Author eſt palam impurus, & ſcripſit ſub Celeſtino Pontifice. *Ibid.* Canones illi non ſunt Concilii Milevitani. *Ibid.*

Africani Epiſcopi, quomodò fuerint ſtipulati cum Romanis Legatis de appellationibus. 678. *Interim*, de quo actum fuit, non erat de Epiſcopalis appellationis ſubſtantia, ſed dumtaxat de ordine & modo 679

Africani Epiſcopi potuerunt Romam appellare, juxta Auguſtinum. 705. Nequibant ſuarum cauſarum Judices deligere extra Diœceſim, & forſitan nec extra Provinciám. 909

Agapetus Pontifex deponit Anthimum, eumque jubet ex Conſtantinopolitano Patriarcha denuò eſſe Trapezuntinum Epiſcopum. *Ibid.*

Alexandrini Patriarchatus tranſlatio in Sedem Carthaginenſem eſt fictio. 405

Alexandrino Patriarchæ, cur totius Ægypthiacę Diœceſis adminiſtratio committatur? 109

Alexandrinus Patriarchatus privativè ſpectat ad primam cognitionem Romani Pontificis, ideoque ſine prævia ad illum relatione, & ſine accepto ad ipſum Reſcripto non poteſt ab illa Synodo damnari. 286

Alexandrini Patriarchæ quomodò ſepelirentur? 500. 501. Non acceperunt olim Româ pallium. *Ibid*

S. Ambroſii ad Imperatorem Theodoſium pro Maximo Cynico Romam appellante epiſtola. 51

S. Ambroſii Catechumeni in Epiſcopum ordinatio, approbata ab Eccleſia Romana. 303

S. Ambroſius quomodò explicet Canonem. 3, & 7. Sardicenſis Concilii. 148. Scripſit epiſtolam Patriarchalis Synodi Aquileienſis, cui interfuerunt ſeptem Gallicani Epiſcopi. 298. Approbat Romanam appellationem Maximi Cynici. 162. Vocatur in Gallias. 99. Refugit intereſſe Synodo Taurinenſi. *Ibid.*

Angelus Rocca Tagaſtenſis Epiſcopus, quid de Gregorii Mag. Pallio ſcripſerit? 520. 521

Angilramnus circa appellationes Gallicanæ Eccleſiæ erravit veniali errore. 201

Anonymorum ſcriptis non eſt neceſſariò reſpondendum. 551

Anonymus de antiquis & majoribus Epiſcoporum cauſis contra Joannem David Apologus. 550. Cur Authoris nomen ſupprimat. 551

Anonymus ſcriptor vitæ S. Hilarii Arelatenſis, an fuerit S. Honoratus Maſſilienſis Epiſcopus? 225. Affirmat Queſnellus, ſed malè ex Miræo, Chifflerio, &c. 25. 26

Antiochena Sedes ab Apoſtolica Sede Magnæ Romæ judicatur. 64

Anthimus ſemetipſum in Conſtantinopolitanæ civitatis Cathedram intruſit, hæreticæ Theodoræ Imperatricis favore nixus. 78. Occultè fovet Eutychianam hęreſim *Ibid.* 80. Ipſum deponit Agapetus Pontifex, & ex Conſtantinopolitano Patriarcha jubet denuò eſſe Trapezuntinum Epiſcopum. *Ibid.*

Anthimi hæretici hominis ſine exemplo audacia in dando Imperatoribus pallio. 460 461

Antiochenæ Synodi epiſtola ad Julium Pontificem, eſt Euſebianæ Factionis. 269. Oſtenditur ex Reſcripto Julii. *Ibid.* Iulius cenſet eas literas fuiſſe ſupprimendas. *Ibid.* Epiſtola periit, aut latet. *Ibid.*

Antiochenæ Synodi Canones continent Euſebianæ Factionis occultos fucos. 115. Eos non ſola Romana, ſed & omnis Orthodoxa Orientis Eccleſia fuit averſata *Ibid.* Ceſſante Euſebianâ vafritie, placere cœperunt etiam Romanę Eccleſiæ. *Ibid.* debent intelligi cum clauſula Innocentii primi: *Sine præjudicio Romanæ Eccleſiæ, cui in omnibus cauſis debet reverentia cuſtodiri. Ibid.* 184. 221. Petrus à Marca utitur his Canonibus in ſenſu Euſebiano. *Ibid.*

Antiochena Synodus damnavit proprium Patriar-

 triar-

triarcham Paulum Samoſotenum ob crimen Hæreſis. 68. Nicænum Canonem quintum malè intelligit. 116
Antiocheni Canones damnati per Synodum Sardicenſem. 124. 184. 211. 237. Evertunt Canones Nicenos juxta Iulium Pontificem in epiſtola ad Synodum Antiochenam. 221
Antiocheni Patriarchatus tranſlatio in Sedem Hieroſolimitanam eſt figmentum. 405
Antiochenus Canon 15. pertinet ad doloſas Euſebianæ Factionis contra S. Athanaſium ſutelas, & privilegium Romanæ appellationis. 114. 115
Antonius Capellus edidit inſigniter eruditum de Romanis Afrorum appellationibus opuſculum. 699
Antonii Fuſſalenſis Epiſcopi Romana appellatio. 603. 607. *& ſeq.* Non fuerat ei poteſtas ablata, ſed diminuta. 630. Quomodò à Bonifacio fuerit abſolutus? 605. Item quomodo à S. Auguſtino Epiſcopus creatus? 606. 607. Ejus appellatio non fuit mera tranſactio, vel *interim*. 610. 611. 616. Quandò Romam appellaverit? 624.
Antonius Fuſſalenſis Epiſcopus ſubſcripſit epiſtolæ Aurelii ad Celeſtinum. 637. Quomodò erga illum ſe geſſerit Auguſtinus. 636. 637
Apiarii attentata appellatio fuit origo omnis controverſiæ in Africa de Romanis appellationibus. 621. Fecit horriſonos motus per totam Africam. 628. Ejus crimina. 658. 659. Reſtitutus fuit in gradum Presbyterii, non tamen in Siccenſem Eccleſiam. 662. 663. Cur Africani Epiſcopi Romanam ejus reparationem admiſerint. *Ibid.*
Apiarii cauſam retractant Africani Epiſcopi 652. Cauſa ejus quomodò tractata à Fauſtino Legato Romanæ Eccleſiæ? 693
Apiarii Presbyteri appellatio Romana. 555. Contra gentis ſuæ conſuetudinem. *Ibid.* Per Zozimum reparatiò facta fuit quidem valida, ſed illegitima. 579. 649
Apiarius erat Siccenſis Eccleſiæ in Cæſarienſi Mauritania Presbyter, ideòque à Romana civitate remotiſſimus. 190. Labitur proindè à Marca affirmans, quod Zozimus vicinitatis jure ejus appellationem admiſerit. *Ibid.*
Apiarius, utrum primus provocaverit ad Apoſtolicam Sedem? 634
*A*pocalypſis prima verba decimi tertii Capitis migrarunt in finem Capitis duodecimi. 412
Appollinarii damnata per Damaſum Pontificem hæreſis 866. 867. Fraus & receptio. *Ibid.*
*A*poſtolicæ Eccleſiæ duplices, aliæ per *A*poſtolicam fundationem; aliæ per ſolam doctrinæ *A*poſtolicæ conſanguinitatem. 372
Apoſtolica Eccleſia eſt triplex, Romana, *A*lexandrina, ac *A*ntiochena. 285. Sola S. Petri Epiſcopalis inſeſſio facit *A*poſtolicam Sedem, *Ibid.*
*A*poſtolicæ Eccleſiæ multæ erant dumtaxat ſuffraganeæ. 289. Talis erat Eccleſia Coloſſenſis. *Ibid.*
*A*poſtolicæ manus appoſitio antiqua. 98
*A*poſtolicæ Sedis authoritas 20. 21. vide *Romanus Pontifex.*
*A*poſtolici Vicarii in Gallia, *A*relatenſis, & Rhemenſis Eccleſiæ *A*ntiſtites. 214
Appellandi & provocandi vocibus Synodus Sardicenſis uſa eſt in propria ſignificatione. 245. 248
*A*ppellare ad Patriarchàm in ſuæ Provinciæ Synodo poteſt Clerus inferior in Oriente. 184
*A*ppellare Cleri *A*fri poterant tribus modis: ad Provinciæ Synodum: ad Provinciæ Primatem: & ad Vicinos Epiſcopos. 553. *A*d tranſmarina ex antiqua conſuetudine non poterant. *Ibid.*
*A*ppellari non poſſe à Provincialibus Synodis nemo unquam ſomniavit, niſi noviſſimis diebus Petrus de Marca, & Stephanus Baluzius. 9. Has ſordes reſorbet Queſnellus. 10. Canones, qui Provincialium Synodorum

nodorum judicia ſanciunt non eſſe Romanis appellationibus obnoxia, ignorantur. 241. & ſeq.
Appellari poteſt à Concilio generali ad ſolum Romanum Epiſcopum, adeoque hic eſt generali Synodo ſuperior. 826
Appellatio ad Patriarcham non cenſetur facta ad Patriarchalem Synodum. 783
Appellatio ad Romanæ Eccleſiæ Clerum vacante Sede Romana. 176. In cauſa Marcionis, & S.Cypriani. Ibid.
Appellatio ad Romanam Sedem non requirit, ut Iudices à quibus appellatur ſimul conſideant, & judicent, 152. & ſeq. 247
Appellatio Epiſcoporum Orientalium à ſuarum Provinciarum Synodis damnatorum ad Patriarchas, aut Exarchos. 263. & ſeq.
Appellatione ad generale Concilium Romani Pontificis authoritas non ſuſpenditur. 771. Cauſſa dumtaxat devolvitur, idque ex beneplacito Pontificis. Ibid. & ſeq.
Appellationes fundantur in hac generali regula: *Ab inferioribus potior diſcuti non poteſt.* 64. Multis exemplis id probatur. Ibid.
Appellationes Gallicanæ Eccleſiæ ad Sedem Romanam Parcocli. 90. 91. 96. Danielis 102. Sunt antiqua Eccleſiæ Gallicanæ conſuetudo. 8. & ſeq. Eas nunquam in Gallia, vel Africa fuiſſe admiſſas docet Ioannes Calvinus. 10. Non ſoli Epiſcopi, ſed & infimus Galliæ Clerus ſemper Romam appellavit. 12. Romam appellârunt Laici Galli, etiam à pœnitētiis publicis. 14. Eamdem ſententiam tenuit Imperator Ludovicus pius, & cuncti tunc per Galliam & Germaniam Epiſcopi. Ibid. Item Carolus Magnus. 15. Ejuſmodi appellationes non ſunt recenter in Galliam invectæ. 33. Multis exemplis probantur. 35. 36. 38. 193. & ſeq
Appellationes immediatæ ad Romanam Sedem moderandæ ſunt Apoſtolica Regula: *Omnia mihi licent, ſed non omnia expediunt.* 209. Conſtat ex S.Bernardo. Ibid. Romani Pontificis hac in re quandoque nimiùm benigni teſte Triburienſi Synodo. Ibid.
Appellationes in Africa directæ ſecundùm Sardicenſem Canonem. 552. 553
Appellationes Romanas ex Afrorum appellatione primus impugnat Photius. 556. Item Balſamon & Meletius ſchiſmaticus, Zonaras, & in Florentino Marcus Epheſinus. Ibid. Item Ioannes Calvinus, ac Marcus Antonius de Dominis, & facinoroſus in Gallia tenebrio, 558. Et cum moderatione de Marca, Baluzius & Queſnellus. 559
Appellationes Romanæ confirmantur per Theodoſium II. ac Valentinianum III. 13. Item per S. Avitum. 14.
Appellationes Romanæ non fundantur principaliter in Canonibus Sardicenſibus. 120. Fundantur in traditione Evangelica à Iulio I. allegata. Ibid.
Appellationes Romanæ per Illyricum liberrimis ſemper pedibus ambulaverunt. 308. 309
Appellationes Romanæ non ſolis ſuburbicariis Provinciis olim licuerunt. 627
Appellationes Romanæ ſunt ſuprema Romanę Eccleſiæ dignitas, & de ipſa Dominus ſingulariter dixit ad Apoſtolici Collegii Principem *Confirma Fratres tuos.* 15. 310. 327. 580 Fieri poſſunt immediatè ad Pontificem ſine Concilio generali juxta S. Ambroſium, Theodoretum, Cyrenſem, Euſebium Dorylenſem 148. 149. Non ſunt deſumptum ex regia violentia imitamentum. 244. & ſeq. Appellationibus Romanis nulla Synodus, nullus Pontifex poteſt derogare. 580
Appellationes Romanæ variæ. Ioannis Presbyteri contra Ioannem Conſtantinopolitanum. 32. S. Athanaſii. 115, 120. 329. Marcionis. 173. Maximi Cynici. 147. Marcelli Ancyrani. Ibid. Baſilidis & Martialis. 181. Herlefridi Presbyteri. 207. 208. Bubalii ac Taurini. 307. Ianuarii Malacitani & Stephani. 358. 359, Petri Alexandrini 330.

330. 860. Flaviani. *Ibid.* Nectarii, 329. 330. 340. Meletii. 330. *& ſeq.* Achillis, 353, Adriani in Theſſalia. 364. Antonii Fuſſalenſis. 607. Ioannis Alexandrini; 872 Eutherii & Helladii, 861. Primoſi. 609

Appellationibus Romanis nihil contrarium continet lex Gratiani poſteà innovata, & extenſa ab Imperatoribus Arcadio, ac Honorio. 224. *& ſeqq.* Hincmarus Rhemenſis primus prætendit per Gratiani legem everti damnatorum Epiſcoporum Romanas appellationes. 227

Appellationi Romanæ Cæleſtii Hæreſiarchæ nullus Afrorum Epiſcoporum contradixit. 650

Appellationi Romanæ Eutychetis Theodoſius Imperator juſſit adſcribi effectum ſuſpenſivum. 761. Inſtrumentum appellationis. 883

Appellationis ac Relationis eadem eſt poteſtas. 208

Appellationis exemplum nullum eſt in quo damnatus à ſua Synodo provocavit, non ad Papam, ſed ad alium Metropolitam, aut Patriarcham. 789

Appellationis Romanæ retractatorium judicium non eſt renovandum in eadem, aut vicina Provincia. 184. 201

Appellatio non fit à contumelia citra poteſtatem ullam attentata juxta avitam à Pelagio primo laudatam regulam. 57. 58

Appellationum Gallicanæ Eccleſiæ abuſus. 200

Appellationum Romanarum è Gallia formam cœpit immutare inſerta per barbaros Reges calamitas. 83. Antiquam formam reduxit Carolus Magnus. *Ibid.*

Appellationum Romanarum poteſtatem delegare nunquam conſuevit Sedes Apoſtolica. 327

Appellationum Romanarum Regula juxta S. Gelaſium: *Ad Beati Petri Apoſtoli Sedem de qualibet mundi parte Canones appellari voluerunt: Ab illa autem nemo eſt appellare permiſſus.* Item alia regula: *Cuncta per Mundum novit Eccleſia, quoniam quorumlibet ſententiis ligata Pontificum, Sedes B. Petri Apoſtoli jus habeat reſolvendi.* 95

Appellatio orientalis Illyrici ad Romanam Sedem ſemper fuit in uſu. 326. 327

Appellatio Romana Clericorum Conſtantinopolitanorum ad S. Celeſtinum contra Neſtorium. 796

Appellatio Romana licita Africanis Epiſcopis, non inferiori Clero. 576. *& ſeq.* 597

Appellatio Romana Athanaſii, ex Orientalium firmata teſtimoniis S. Gelaſii. 879. 880. Bonifacii primi. 881. Celeſtini. 882

Appellatio Romana fuit ſemper permiſſa Orientalis Eccleſiæ Clericis etiam inferioribus. 185. *& ſeq.*

Appellatio Romana Feliciſſimi, atque Vincentii Diaconorum Eccleſię Lamingenſis. 749. Item in cauſſa Conſtantii & Muſtelli 750. Etiam in prima inſtantia. *Ibid.* Item in cauſa Regenſis civitatis Epiſcopi. 750

Appellatio Romana ſolita fieri non ſolùm adversùs latam; ſed etiam adversùs ferendam à Synodis ſententiam. 345

Appellatio S. Flaviani adversùs generalem totius Eccleſiæ Synodum, eſt ſublime ac eximium Romanæ appellationis exemplum. 782. 847

Aquileenſis Synodi epiſtola per S. Ambroſium ſcripta, 298. Fuit Patriarchalis Synodus, à qua Eccleſia Gallicana non fuit exempta. *Ibid.* Adfuère ſeptem Gallicani Epiſcopi. *Ibid.*

Archi-Diaconi, & Archi-Presbyteri, an fuerint in Hipponenſi Eccleſia. 543. Item Emeritenſi in Hiſpania. *Ibid.* Certum eſt fuiſſe in quibuſdam Africæ Eccleſiis. *Ibid.*

Archi-Epiſcopi titulus olim an daretur ſolis Patriarchis, vel Autocephalis? 387

Arelatenſis Provinciæ diviſio. 23. 24

Arelatenſis Synodus in cauſa Chelidonii, quo Anno, & loco celebrata? 27

Auguſtini epiſtola ad Celeſtinum non eſt ſpuria. 608. Clarè refert S. Auguſtini ſtylum. *Ibid.*

S. Augu-

S. *Auguſtinus* ad Innocentium immediatè defert *Pelagium*, quia erat vagabundus. 102
S. *Auguſtinus* à Megalio Calamenſi Epiſcopo infamatus de propinatis mulieri amatoriis proculis. 429. *Auguſtinum* purgavit numeroſa *Synodus*,& Megalium compulit, ut *Auguſtinum* propriis manibus conſecraret. *Ibid.*
S. *Auguſtinus* antiquam formam, ſecundum quam *Africanæ Synodi Primates* ſuos evocabant, inſigniter deſcribit. 71
S. *Auguſtinus Apoſtolicę Sedis* authoritatem conſtantiſſimè ac lucidiſſimè docet. 721
S. *Auguſtinus* author, cur S. Chryſoſtomus gradui ſuo reſtitutus fuerit, 240
S. *Auguſtinus* civiles Laicorum cauſas audiebat diligenter, ac piè, 544, *Aliquandò* ad Horam refectionis, aliquando totâ die, ſemper tamen jejunans, 544. Clericos non puniebat ſolummodò, ſed etiam degradabat, *Ibid.*
S. *Auguſtinus* curavit ſibi in ſucceſſorem eligi *Presbyterum* Eradium, 527
S. *Auguſtinus* docet, quod debemus permanere in Occidentalis Eccleſiæ ſenſibus, quæ nos genuit, docuit, & baptizavit. 283
Auguſtinus epiſtolâ 165. Donatiſtas deſignat, non *Cupizitarum* nomine, ut mendosè legitur, ſed *Rupitarum*, 413
S. *Auguſtinus* fuit delicatæ conſcientiæ, & cogitat de Epiſcopatu deponendo, & agenda humili pœnitentia, ſi conſpexerit per eum, cujus Epiſcopatui per imprudentiam ſuffragatus fuerat, vaſtari Eccleſiam Dei, &c. 608. 609. Similia ſcribit Xantippo Primati, 608. Ad deponendum Epiſcopatum fuit paratiſſimus, 609
Auguſtinus graviter redarguit Secundum Epiſcopum Numidiæ Primatem, quod damnato Ceciliano ſuperordinaſſet Majorinum antequam iſta damnatio confirmaretur per Romanam Eccleſiam, 52
S. *Auguſtinus* in Hipponenſi magna Synodo adhuc Presbyter expoſuit *Apoſtolicum* Symbolum, 434
S. *Auguſtinus* inſigniter laudatus à Capreolo Carthaginenſi, 740
S. *Auguſtinus*, quam poteſtàtem retinuerit in Presbyterum Fuſſalani Epiſcopatus à ſe erecti, 631
S. *Auguſtinus* quandò agit de Ceciliani cauſa, cur Eccleſiæ Romanæ adjungat omnes *Apoſtolicas* Eccleſias? 598. *& ſeq.*
S. *Auguſtinus* quid ſentiat de Synodalibus *Philippo Politani* conventiculi literis. 420
S. *Auguſtinus* Romanis appellationibus ſe non oppoſuit, alias non ita commendaretur à *Pontificibus* Romanis, 708
S. *Auguſtinus* ſenex ob inſolentiam plebis Fuſſulanæ Epiſcopatum vult deſerere, & ſemetipſum damnare ad perpetuam pœnitentiam, 607. Similia ſcribit Xantippo Primati, 608
S. *Auguſtinus* S. Petro manſit fideliſſimus, 116. patet ex epiſtola, quam de cauſa Antonii Fuſſalenſis ſcripſit ad Celeſtinum *Pontificem*, *Ibid.* Non fuit *Author* infelicis epiſtolę *Aurelii* & quorundam *Afrorum* Epiſcoporum ad Celeſtinum, 159. Romanas *Afrorum Antiſtitum* appellationes conſtantiſſimè defendit, *Ibid.*
S. *Auguſtinus* Synodi Numidiæ mens, os, & lingua. 707. 708
Auguſtinus ſolus damnat Ruſticanæ in Hipponenſi Diœceſi Parochiæ Rectorem, qui ſolemne in Dominici Natalis Vigilia jejunium violare, aliaque prçſumpſerat. 545 Factum id contra Carthaginenſis primæ Synodi Canonem undecimum, quo *Auguſtinus* aſſerit ſe nolle ligari 545. 546. Videtur Canonem non omnis *Africa*, etiam poſt Genethlii confirmationem, admiſiſſe *Ibid.* & huic parti adhæſit S. *Auguſtinus*, *Ibid.*
S. *Auguſtinus* tamquam Legatus Numidiæ, cujus ſententiæ fuerit in Concilio Carthaginenſi? 684
S. *Avitus* Romanas in Gallia appellationes profitetur. 14. 151
Aurelianenſis Synodus 3. deviat dum jubet Metropo-

Metropolitanos à Metropolitanis conſecrari, 407
Aureliani Imperatoris Iudicio non eſt collatus Primatus Pontifici Romano. 256
Aurelii Carthaginenſis Epiſcopi Synodus erratica, 116. Ex quo cœpit Romanas appellationes invadere deſeritur ab Auguſtino, Alipio, & Poſſidio. *Ibid.* Prævaricatur 5. Nicænum Canonem, *Ibid*
Aurelii Carthaginenſis epiſtolæ ad Cæleſtinum ſe non immiſcuerunt S. Auguſtinus, Valentinus Numidię Primas; & fermè omnes iſtius Provincię Epiſcopi, imò conſtanter fuerunt refragati. 609
Aurelii Carthaginenſis epiſtolam de Romanis appellationibus, quidam cenſent eſſe ſpuriam & fictam. 112. Non eſt hauſta ex S. Cypriano, neque ex S. Auguſtino. *Ibid.* Non agit de Provinciæ, ſed totius diœceſis Synodo. 252. Epiſtolæ non adhęſit Auguſtinus. 707. Aurelio ſoli juvenes adhæſerunt. 708
Aurelius Carthaginenſis, ejuſque Epiſcopi, cur ignoraverint Canones Sardicenſes? 431. Synodi ſub Aurelio fuerunt omninò viginti. *Ibid.* Cur appellationes Romanas abrogare tentaverit. 617. Non apparet in Romanis Sanctorum tabulis ob finalem lapſum. 708
Aurelius Carthaginenſis cenſuit Epiſcopos Afros non poſſe Romam provocare. 621
Authoritas Tertulliano idem eſt, quod origo, 370. Fuit Afris familiaris hujus vocis acceptio. *Ibid.*
Autocephali etiam Sardicenſibus Canonibus ſubjecti. 33. 34
Autocephali Exarchi tres, Heraclëenſis, Epheſinus, & Cæſaræenſis. 286. Quamdiu manſerint autocephali? *Ibid.*
Autocephalorum, Epiſcoporum Exarchorum confirmatio, & conſecratio privativè, ac ſine medio ſpectat ad Romanum Pontificem. 74 77. 78

B

Bagadii de Boſtrenſi Epiſcopatu contendentis dejectio fieri non potuit niſi per plenam totius Provinciæ Synodum. 106
Bagaienſis Synodus, 408. 409
Balduini Flandrenſis Foreſtarii ad SedemRomanam appellatio. 195
Baluzii lapſus de appellatione à Provincialibus Synodis, 9
Baptiſterium olim in quavis civitate unicum fuiſſe videtur, 671
Baptizandis CompetentibusOrientalis Eccleſia poſt Nicænam Synodum deſiit dare Symbolum Apoſtolicum, & cœpit tradere Nicænum, 770
Baſilicæ Fauſti frequens apud S. Auguſtinum mentio, 670
Baſilides Aſturienſis Epiſcopus Romam appellat. 49. 51. 52. Ob Idololatriæ libellos ac alia crimina à Synodo ſua degradatur, 50. Reparatur & reſtituitur per S. Stephanum Pontificem. *Ibid.* Aſturicenſes in Baſilidis locum eligunt, & conſecrant Sabinum. *Ibid.* Baſilides & Martialis S. Stephanum per obreptiones circumveniunt. 52. 53. Non ſunt reparati per potentiam aut diſpenſatoriam gratiam, 53. Hæc enim ignorabat iſtorum temporum immobilis diſciplina, 53. 56
Baſſianus invitus conſecratur Evazorum Epiſcopus, 74. Renuit thronum illum accedere, 75. Cum multa neceſſitate, & vi inthronizatur in civitate Epheſi & confirmatur ab Imperatore *Ibid.* Proclus hanc inthronizationem peſſimè capit. *Ibid.* Per quatuor annos Baſſianus in plena pace ſedit Epiſcopus. 77. Degradatur à S Leone eò quod præter regulas promotus erat. 77. S. Leonis Judicium probavit Calchedonenſis Synodus, 78
Baſſianus quomodò violenter degradatus, & Epiſcopali pallio privatus, 525
Benedictus III. quæ privilegia Hincmaro con-

conceſſerit, 483. & *ſeq*. An conceſſerit quotidianum uſum Pallii. *Ibid.*
Bernardus primus Patriarcha latinus Antiochenorum, quâ ratione & conditione Româ Pallium acceperit? 508. & *ſeq.*
Birrhum quid Græcis dicatur? 445. Erat veſtis ampla, talaris & longa. *Ibid.* Epiſcopalem Birrhum Græci jam pridem appellant Mandyam undulatam. *Ibid.*
Bonifacii I. epiſtola ad Lupum Theſſalonicenſem Archi-Epiſcopum in Romana Bonifacii II. Synodo vulgata per Lucam Holſtenium. 328. Manifeſtè docet Orientalium Eccleſias in magnis negotiis in quibus opus eſſet diſceptatione majori Sedem ſemper conſuluiſſe Romanam, 881
Bonifacii II. nomine epiſtola ad Eulalium eſt ficta ac ſuppoſititia. 112. 738. Queſnellus eas devias ac miſerandas literas malè probat, & ex ipſis quintum Nicænum Canonem exponit. 113
Bonifacii II. per D. Lucam Holſtenum vulgata Synodus. 328
Bonifacii Pontificis Gallorum in Romanam Sedem obſervantiæ præclarum teſtimonium. 196. Teſte Proſpero contra Collatorem non ſolùm *Apoſtolicis*, ſed *etiam Regiis utebatur edictis*, 167
Bonifacii Pontificis tempore, quàm rudes fuerint Epiſcopi Gallorum. 82. 84. Quàm miſeri Diaconi ex quibus Presbyteri ac Epiſcopi creabantur, *Ibid.*
Bonifacius Pontifex quandonam fuerit electus, 666
Bonifacius Pontifex ſuo tribunali affixam Maximi Valentini Epiſcopi cauſam delegat Narbonenſi Synodo. 99. Delegatio facta eſt ſub Conſulatu Monaxii. *Ibid.*
S. Briccius Turonenſis Epiſcopus ejectus per rebellem populum Romam appellat. 35. Per Romanum Apoſtolicæ Sedis judicium recipit ſuum thronum atq; Eccleſiam. *Ibid.*
S. Briccius Turonenſis Epiſcopus injuſtè accuſatur à Lazaro, 91. 96. Degradatus Romam appellat. *Ibid.*
Bubalii & Tauriani appellatio à Synodo Macedoniæ ád Romanam Sedem. 307. 308. 326. Quales literas Bubalius finxerit. 308. Non videntur fuiſſe reparatrices. *Ibid.*

C

CÆſarius Arelatenſis Epiſcopus videtur primus in Gallia uſus Canonibus Africanis. 644
Canonum collectio, quæ in quinquaginta titulos diſtributa Theodoreti Cyrenſis nomine extat in manuſcripto Codice Bibliothecæ Regiæ, an reverà ſit Theodoreti Cyrenſis? 309. Cur Theodoretus Cyrenſis Sardicenſes Canones in ſuam collectionem conjecerit? *Ibid.*
Calchedonenſis Synodi latina tranſlatio facta videtur à Juliano Coenſi Epiſcopo, uno ex Patribus Calchedonenſis Concilii. 526
Calchedonenſis Synodus, non tam ad Eutychetis adversùs Leonem, quàm ad S. Flaviani ad ipſum factam appellationem retractandam, fuit indicta. 871
Calvinus malè docet Romanas appellationes nunquam in Gallia, & Africa fuiſſe admiſſas. 11. In quo ſtatuat Romanæ Eccleſiæ Primatum. *Ibid.*
Caroli Calvi nomine ad Joannem VIII epiſtola ab Hincmaro Rhemenſi. 198. Non eſt palàm prævaricatoria, cum ſupplicet Pontifici, & potius contra Clericalium appellationum abuſum ſupplicat, quàm contra ſubſtantiam. 200. Peccat tamen quod ex abuſuum prætextu moliatur ſuffocare ſubſtantiam, *Ibid.*
Caroli Calvi profeſſio fidei. 197. Unicus ferè ab Hincmaro Rhemenſi circumſcriptus egiſſe videtur contra Romanas appellationes, quas tamen poſteà admittit. *Ibid.*
Capreolus Carthaginenſis Epiſcopus proximus Aurelii ſucceſſor Beſſulam Diaconum ſuum miſit legatum ad Epheſinam Synodum. 738. Fuit integerrimus Catholicæ-

communionis, & magnæ apud omnem Eccleſiam authoritatis. 739. Duas adverſus Neſtorium ſcripſit epiſtolas ſanctiſſimas ac eruditiſſimas. 740

Carolus Calvus electus in Imperatorem anno ſeptuageſimo primo ſæculi noni. 199

Carolus M, quâ ratione cognoverit de cauſis difficilioribus Clericorum. 142. *In* nullo voluit lædere appellationes Romanas. 196. Canonum de Appellationibus Romanis vigorem læſum per Galliæ invaſores Reges barbaros reduxit in Galliam. 67

Cardinales Presbyteri Romæ tempore Optati Milevitani quadraginta, & Cardinales Diaconi, quatuordecim. 416

Carthaginenſis Archi-Epiſcopi dignitas, quod ſolus in Africana Eccleſia habuerit pallium, ipſumque acceperit à Sede Apoſtolica 442

Carthaginenſis Eccleſia non eſt Authocephala, adeoque ejus Sedes non fuit inter maximas. 41. Remotiſſima fuit à Patriarchali dignitate. 387. Hinc ejus Epiſcopus in plenaria ſuæ Diœceſios Synodo non habuit ſingularem thronum, ſed ſedit Collega inter Collegas. *Ibid.*

Carthaginenſis Eccleſiæ dignitatem graviter læſerunt Donatiſtæ. 296

Carthaginenſis Eccleſiæ prærogativæ decem. 430. *& ſeq. Prima*, conſecratio omnium per Africam Epiſcoporum. *Ibid. Secunda.* Conſecratos Epiſcopos referre Romam. 432. *Tertia*, decedentium ac ſuccedentium piſcoporum Matriculam accipere. 433. *Quarta* judicium, ac definitio quæſtionum circa ſucceſſionem Primatum, & ipſorum, licet nulla eſſet controverſia, confirmatio. 433. *Quinta.* Cuſtodia diſciplinæ & obſervationis Cananonum. 434. 435. *Septima.* Jus ac obligatio viſitandi omnes Africanas Eccleſias. *Ibid. Septima.* Per omnem Africam invitis Epiſcopis novos Epiſcopatus erigere. *Ibid.* 437. *Octava.* Clericum alienum eripere, & Eccleſiæ indigenti dare. 439. *Nona.* Generales ſuæ Gentis Synodos indicere, tempus & locum determinare eiſdem, habere jus Relationis ac prærogativam ſuffragii. 440. *Decima.* Quod Carthaginenſis Epiſcopus quibuſcumque Synodalibus literis ac mandatis ſolus ſubſcriberet. 341. *Vndecima.* Omnibus per Africam Eccleſiis diem Paſchalem quotannis denuntiare. *Ibid. Duodecima.* Quorumvis Monaſteriorum Monachos poſſe transferre, ac evehere in Clerum. *Ibid. Decima tertia.* Quod à quovis Monaſterio potuerit eligi in Superiorem. *Ibid.*

Carthaginenſis Epiſcopus poſt Romanum Pontificem primus Archi-Epiſcopus, & totius Africæ maximus Metropolitanus. 396. Dicitur primus Archi-Epiſcopus intra Romanum Patriarchatum. 397. Poſſitne dici Epiſcopus Epiſcoporum? 393. Non fuit Authocephalus, ſed Patriarchico jure ſubjectus Romanæ Eccleſiæ. 393. Innocentius I. Carthaginenſem Eccleſiam primus ponit in eadem claſſe cum Eccleſiis Hiſpanis, Gallis, Italis, ac Siculis. *Ibid.*

Carthaginenſis Primas ad Romanam Eccleſemper retulit quaſvis graviores ac difficiliores cauſas, & quoſvis de novo conſecratos Epiſcopos. 394. Conſtat ex variis S. Cypriani epiſtolis. *Ibid.* Item ex facto Monachorum Martiniani ac Saturniani, & ex epiſtola Leonis IX. 395

Carthaginenſis Primas, an olim acceperit pallium à Romana Eccleſia? 499. Ubique judicatus poterat provocare ad Sedem Apoſtolicam. 593. Locum id etiam habet in cunctis Afrorum Epiſcopis. *Ibid.*

Carthaginenſis Primas poterat Presbyterum alienum, etiam unicum, indigenti Eccleſiæ Epiſcopum dare. 439. Poteſtatis illius uſus plures lites cauſauit in Africa, quas S. Auguſtinus, per introducta Monaſteria, ac mirificè ſtatim multiplicata, extinxit. 440

Carthaginenſis Primatis, quæ fuerit poteſtas ſacratum ordinationum? 421. poterat

alienos

alienos Clericos, non dumtaxat in ſuam transferre Eccleſiam, ſed inſuper in quamvis aliam. 423. Poterat omnibus per Africam plebibûs, quæ id petierant, ordinare Presbyteros. *Ibid.* Epiſcopos ordinabat Carthagine per quamlibet pœnè Anni Dominicam. 425. 426. 428. Primates alii paſſim ordinabant in viduatæ plebis civitate. *Ibid.*
Carthaginenſis Synodus non eſt celebrata duodecim poſt Sardicenſem annis, ut vult Leo Acridenſis. 261. diſtantia fuit ſeptuaginta Annorum, 262
Carthaginenſis Synodus ſexta quando celebrata ? 666. ejus acta illuſtrantur. 669. *& ſeq.* Exordium videtur ſpurium. 670
Carthaginenſis Synodus ſub Pontificatu S. Celeſtini. 690. Fuit diverſa à Synodo ſexta. *Ibid.*
Carthaginenſium Epiſcoporum Succeſſio. 555 Circa illam labitur D. Lucas Holſtenius. *Ibid*
Carthago proconſularis Provinciæ Metropolis. 376. Carthaginis encomia. *Ibid.* Omnium *A*fricæ Provinciarum Princeps & caput. 377. Ab Auguſtino quandoque vocatur abſolutè Provincia. *Ibid.* Poteſtatem habuit in omnes Diœceſios Provincias. 393
Carthago, quo ſenſu à Nilo Doxopatrio dicatur eſſe in Provincia Byzacii? 379
Caſanate Cardinalis, vide *Hieronymus.*
Caſula omnis apud Græcos eſt ex lana. 458. Objectum Latinis, quod geſtarent caſulas ex ſerico, 458
Caſula non fuit olim pretioſa veſtis. 519. Fuit lanea ad inſtar pallii, quandoque alba, quandoque coccinea. *Ibid.*
Ceciliani in Carthaginenſem Epiſcopum electio, & conſecratio, quibus de cauſis impugnata fuerit à Donatiſtis? 406 583. Donatiſtæ Ceciliano ſuperordinarunt Majorinum. 407
Cecilianus vocatus ad Synodum adeſſe noluit, allegans ſuperiorem citari, aut evocari non poſſe à ſubditis 69. Malè damnatur in contumaciam. *Ibid.* Debuerat deferri ad tribunal Romanæ Eccleſiæ, *Ibid* 70. An appellaverit ad Melchiadem? 587. Melchiades non proprio motu, juxta S. Auguſtinum, ſed à Principe rogatus cauſam Ceciliani ad ſuum tribunal evocavit, juxta Canones & per ſuæ Sedis authoritatem. 590. Melchiadis ſententia in ejus favorem. 580.
Cecilianus, utpote Exarchus totius Africæ exemptus à Provincialibus Synodis. 596. Appellare poterat, non tantum ad Synodum univerſalem, ſed etiam ad tribunal Romanum. 597
Cedreni adversùs Sardicenſes Canones objecta. 315
Celeſtii ad Zozimum Pontificem appellatio. 690. 709. Huic, quod in dogmatica eſſet materia, nemo Afrorum obſtrepuit. 724. Appellationem deſertam reſumit. 711. 712
Celeſtii doloſa fidei profeſſio. 715. *& ſeqq.* Ejus diſcuſſi articuli ſunt de ſolo originali peccato, non de natura aut gratia. 711
S. Celeſtinus impium Neſtorium condemnat ſuâ authoritate 80. Quod ipſum conſtanter profeſſa eſt Epheſina Synodus. *Ibid.* Proculum Maſſilienſem Epiſcopum Viennenſis, ac Narbonenſis Provinciæ Epiſcopis audiendum delegat. 88. Approbante S. Cyrillo Neſtorium communione & gradu privat, niſi intra decem dies cantet erroris palinodiam, 802. 805. S. Cyrillo committit Epheſinæ Synodi præſidentiam. 516. 517. Delegans epiſtola periit, aut latet. *Ibid.*
Celeſtinus Papa Danielem citat Romam. 101 Proculi Maſſilienſis Epiſcopi cauſam non merè dimittit Synodo, ſed delegat. 90. 102 Cur Synodo delegaverit cauſam Maximi Valentini potiùs, quàm Danielis. 102. 103
Chelidonius adverſus Hilarium Arelatenſem Rômam appellat, ubi abſolvitur & Eccleſiæ ſuæ poſt plenum cauſæ examen reſtituitur. 2. 4. 6. Item 138. *& ſeq.* perman-

fit Epiſcopus, 23

Chiffletius exiſtimans Vigilium Tapſenſem non loqui de Sardicenſi Synodo, ſed conventu Philippo-Politano fallitur, 318

S. Chryſoſtomi ad Romam Sedem appellatio. 239.341

S. Chryſoſtomus, quo ſenſu conteſtatus fuerit paratum ſe ad diluenda crimina coram centum vel mille Epiſcopis, 782. Appellationem ſuam coram ſola Sede Romana introduxit, & apud ipſam ſolam eſt proſecutus. 783

S. Chryſoſtomus Patriarchicam Conſtantinopolitani Epiſcopatus Diœceſim ac poteſtatem primus Architectari cœpit, 260

S. Chryſoſtomus S. Flaviano familiariſſimus & ſub illo dixit Homelias ad Antiochenum populum, 339

Clementius Byzacenæ Provinciæ Primas Romam appellat, 747. *& ſeq.*

Clericus alienus ſine proprii Epiſcopi juſſu, ac literis ab alio Epiſcopo nequit incardinari in ſuam Eccleſiam, 175

Clericus in hæreſim lapſus, licet pœnitens, perpetuò eſt irregularis, 96

Clericus omnis. licet non eamdem domum aut menſam, olim tamen aliquid communis vitæ habuit, ideoque omnia ſua ponebat ad pedes ſui Epiſcopi ſingulis juxta Monaſterii merita diſtributuri diviſiones menſurnas & ſportulas, 171. Inferendi forma poſtmodum tranſivit ad Monaſteria. *Ibid.*

Codex Africanus ſitne opus Synodale. 655. 707

Cœſarea Paleſtinæ Metropolis, 41

Communio Epiſcopalis, Clericalis, Laica, 43

Concilia intra Gallias non agitantur ex ſententia & conſenſu Regis & omnium Ordinum. 218. Neque, ſi quid Româ mittatur eſt deliberationi obnoxium. *Ibid.*

Concilia non definiunt, neque tractant niſi de motis apud ſe controverſiis. 189

Concilii generalis nomine in cauſa S. Athanaſii non intelligitur totius Eccleſiæ, ſed commune partibus contradicentium, 145

Concilium generale Conſtantinopolitanum ex totius Orbis Epiſcopis indictum à S. Damaſo. 148. In Synodis generalibus Orientales Epiſcopi non ſunt conjudices, aut habituri Synodale ſuffragium, ſed Synodalem Romani Epiſcopi tractatum, atque judicium ſubituri, *Ibid.*

Concilium generale ſolas ſibi à Pontifice delegatas cauſas poteſt juxta S. Leonem agitare ac definire, 189. vide *Synodus*,

Conſiſtorii Papalis prima mentio, 351. Cardinales Diaconi olim Conſiſtorio, aut Synodo non aſſiſtebant, 698. Hodie aſſident, *Ibid.* Conſiſtorium Papale Siricius vocat *Presbyterium.* 527

Conſtantinæ donationis inſtrumentum falſi arguitur, 45. Non bene dicitur ab Eccleſia Romana approbatum ab octingentis annis 455. Plures eruditi cenſent non eſſe opus adeò antiquum, *Ibid.* Eccleſia Romana illud non probavit, dum ſuſcepit Gratiani Decretum: imò graves Authores teſtantur Gratianum ipſum agnoviſſe iſtud inſtrumentum eſſe ſpurium. *Ibid.*

Conſtantinopolitana Eccleſia Pallium non accepit à Romana Eccleſia. 502

Conſtantinopolitana Synodus à Damaſo confirmata, 303. Nicænam fidem de Sacro-ſancta Trinitate ac divina incarnatione inſigniter defendit ac ſtabilivit, *Ibid.*

Conſtantinopolitana Synodus adversùs Petri Alexandrini Patriarchæ præſumptionem, 109. Cur totius Ægyptiacæ Diœceſeos adminiſtrationem committat ſoli Alexandrino Patriarchæ, nec meminerit Romanæ Eccleſiæ? *Ibid.* Canonem 5. Nicæni, ſi tangat, valdè modicè tangit. 111

Conſtantinopolitana Synodus, an poſtulaverit confirmari à Romano Pontifice? 303. Conflata erat ex peſſimis hominibus. *Ibid.*

Conſtantinopolitona Synodus Canone 23 non interpretatur Canonem 5. Nicænum, ſed præſertim ſextum, 108. 111.

Conſtantinopolitani Epiſcopi omnes poſt S. Joannem Chryſoſtomum tentaverunt Epheſinos Exarchos ſuâ authocephaliâ exuere, ac Regiæ Civitatis throno ſubjicere, atque ita ſeſe evehere in Patriarchas. 75

Conſtantinopolitanus Epiſcopus quandonam cœperit habere ſecundum in Eccleſia locum, 499. 777. 778. S. Leo circa hoc pacta Domni ac Procli, licet per Calchedonenſem Synodum confirmata, potentiſſimè ac penitus abolevit. 778. Ejus judicium Romana Eccleſia defendit & cuſtodivit per multa ſæcula, *Ibid.*

Conſtantinus Donatiſtas ad ſe provocantes remiſit ad Papam Melchiadem. 181. 585 Non Gallicanos, quos ipſi petebant, dedit Judices, ſed Pontificem Romanum. 223. Quò tamen Donatiſtis aliquid impertiret, adjunxit quoſdam Gallicanos Epiſcopos, 585. Donatiſtarum preces tranſtulit in formam Appellationis, 588

Conſtantinus, an idem ſenſerit cum Euſebianis? 280. Verius eſt, quod non ſed Synodo Sardicenſi adhæſerit. *Ibid.* Athanaſium cum honorificis literis remiſit in Sedem. *Ibid.*

Conſtantinus Imperator ab Euſebianis dictus *Epiſcopus Epiſcoporum*, 222, 280. In decernendo faciens ſe Principem Epiſcoporum dicitur *abominatio deſolationis, quæ à Daniele prædicta eſt.* 234. Suadentibus Euſebianis pluſquam trecentorum Epiſcoporum conventum ex Eccleſia transfert ad palatium, ac ipſe præſidet & Epiſcopos cogit ad ſua deſideria, 247. In Eccleſiæ Synodis agebat omnia, 280. Quæ Mandata miſerit ad Ariminenſem Synodum? 281. nolebat Athanaſium abſolvi ab Ariminenſibus, *Ibid.*

Conſuetudines ſingulares Eccleſiarum poſſunt aboleri per generales Synodos, 695

Contumelioſi Reienſis in ſecunda Narbonenſi Provincia Epiſcopi ad Romanam Sedem appellatio, 127. Lapſus fuerat in adulterium & involutus aliis criminibus, 127. 128. Controverſia circa ejus pœnitentiam. *Ibid.* Provocat ad Agapetum. 129 227. Ejus appellatio non fuit à S. Cæſario reprobata, ſed ficta ejus innocentia. 644

Cornelio Pontifici defertur cauſa Fortunati Presbyteri, &c. contra ſancti Cypriani ex Neophyto Epiſcopalem creationem. 146

Cornelius decrevit Epiſcopos lapſos ad Pœnitentiam quidem agendam poſſe admitti, ab ordinatione autem Cleri, atque Sacerdotali honore prohiberi, 50. 51

Coſmas Epiphanienſis, ac Severianus Arethuſæ Epiſcopus damnant Severum Antiochenum, 68

Creſconius Epiſcopus appellat ad Sedem Romanam, 746

Creſconius ſuo Codici canonum, etiam inſeruit Sardicenſes Canones, qui firmant Romanas appellationes Epiſcoporum, 742

S. Cypriani epiſtola ad S. Stephanum malè à Joanne Launoy proſcribitur, ut ſpuria. 39

S. Cyprianum de Baptiſmo errantem Jubianus ac Pampejus non invaſerunt, ſed detulerunt apud S. Stephanum Papam, quod ejus error haberet aliquid fundamenti. 68 Ob eam cauſam S. Stephanus ad damnationem fuit lentior, 71

S. Cyprianus novam in Lapſos clementiam non præſumpſit attentare, niſi factâ relatione ad Romanum vacantis Eccleſiæ Clerum, 394

S. Cyprianus Romanarum in Gallia appellationum aſſertor, 37. commendat S. Stephano, ut in Provinciam, & ad Plebem Arelatæ conſiſtentem literas, mittat quibus abſtento Martiano alius in ejus locum ſubſtituatur, 38. Quo ſenſu dixerit, quod Epiſcopatus per totam Eccleſiam ſit unus? 799

S. Cyprianus ſollicitudinem geſſit omnis Eccleſiæ, non quidem paternæ juſtitiæ, ſed Fraternæ charitatis, præſertim circa materiam Novatianenſis crudelitatis 42. non ſcripſit proprio motu in Gallias de cauſa

Martiani. 45. tamquam author novæ in lapſos clementiæ ſingulariter in Martiani damnationem debuit influere. 48. Non contrariatur authoritati appellationis Romanæ, ſed ſoli effectui appellationis frivolæ & per obreptionem, à S. Stephano obtentæ, 53. Favet Romanis Africæ appellationibus. 564. Damnat ſolas appellationes Africani Cleri inferioris, 571. Fortunatum credidit ob Hæreſim non fuiſſe validè ordinatum, 577. Primus apud Afros è Neophyto ordinatus Epiſcopus, 564

S. Cyrilli epiſtola, quâ tranſmiſit Nicænos Canones, quandò ſcripta, 691

S. Cyrilli Hieroſolymitani appellatio diſcutitur, 234. *& ſeq.* Appellat non ad numeroſiorem Synodum, ſed ad ſuum Patriarcham Antiochenum, 235. Malè à Socrate dicitur primus omnium appellationem uſurpaſſe ad eum morem, qui in foro obtinet, 237

S. Cyrillus Alexandrinus Patriarcha non fuit auſus Neſtorium damnare ſine præceptione Romani Pontificis, 47. Cur non appellaverit à damnatione facta per Joannis Antiocheni factionem, 57. Epheſinæ Synodo præſedit uice & nomine Celeſtini Pontificis, 516. 517. Quibus conditionibus convenerit cum Joanne Antiocheno, 859

D

S. Damaſi circa Romanas appellationes Acta elucidantur, 866. Quid egerit in cauſa Apollinarii. 867. Item in cauſa Vitalis. *Ibid.*

S. Damaſus non ſolus, ſed etiam ejus ſucceſſores conſtanter uſi ſunt poteſtate degradandi in cunctos Romani Patriarchatus Metropolitas, 81

S. Damaſus Priſcillianiſtas Romam appellantes in conſpectum ſuum, cur non admiſerit? 59

Daniel Presbyter Orientalis Eccleſiæ de variis, etiam ſtupro ſancti-Monialium, accuſatur, 101. Fugit in Galliam, & tamquam vagabundus apud Patrem communem Romanum Epiſcopum accuſatur, 102

Degradato Epiſcopo auferebatur etiam ſui Patrimonii regimen & ex ipſius proventibus alebatur. 130

Deſiderius Archi-Epiſcopus Viennenſis pallio Epiſcopali ornatus. 474

Diœceſis. Vox inducta per Conſtantinum M. 372

Dionyſii Exigui authoritas ex Caſſiodoro ſtabilitur, 648

Dionyſium Alexandrinum Epiſcopi Pentapolitanæ Provinciæ non præſumpſerunt damnare, ſed accuſarunt apud Dionyſium Pontificem. 69

Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus præſumit Synodum facere ſine authoritate Sedis Apoſtolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum eſt, 153. In Calchedonenſi Synodo debuit è Cathedra deſcendere, & ut Reus in medio ſtare, 154. Quanta potuerit in Epheſino latrocinio? 770. Cur oderat Domnum Antiochiæ Patriarcham? *Ibid.*

Domni Antiocheni damnatio, prout à Dioſcoro facta eſt, fuit iniqua, & invalida. 842

Domnus Antiochenus Patriarcha, cur damnatus? 842. Defunctus tempore Chalchedonenſis Synodi. *Ibid.*

Domnus ordinatur in locum Pauli Samoſatenſis, 273

Donatiſtę recurrunt ad poteſtatē ſecularem. 180. 181. Cecilianum apud Imperatorem accuſant, 181. Primi retractatorium judicium poſtularunt à Laico Principe 234, graviſſimè impegerunt in Canones. 585

Donatiſtæ tranſcripſerunt in totam Eccleſiam Orientalem literas conventiculi Philippo-Politani ſolius Euſebianæ factionis facinus, 730. Quid differunt ab Arianis? 729. Cur à Romanis vocati ſint Montenſes? 416

Donatiſtarum ſchiſma inchoatum à Numidiæ Epiſcopis, ob Ceciliani Carthaginenſis Archi-Diaconi ad iſtius Eccleſiæ Epiſcopatum promotionem.,406. Contendebant Primatem debuiſſe conſecrari à Primate, & quidem Numidiæ. *Ibid.*

Donatiſtarum varia in Carthaginenſis Eccleſiæ dignitatem injuria, 406

Donatus appellari voluit *Princeps Carthaginis*. 384. Eumdem titulum uſurparunt Donatiſtæ, diſplicuitque Synodo Carthaginenſi. *Ibid. Donatus* nomen eſt Afris proprium & familiare. 728

Donatus quis fuerit Donatianæ Hæreſis Princeps? 582

Dorotheus Martiano-politanus Epiſcopus pro concione negat Mariam eſſe Deiparam. 46

Duziacenſis Synodus, quid ſcripſerit in cauſa Hincmari Laudunenſis? 140

E

Ebbonis reparatio quomodò peracta? 916. Appellans ad Sedem Romanam non fuit ſine prævio examine admiſſus ut Canonicus Epiſcopus, & pallio donatus. 165

Eccleſiæ regimen Monarchicum, mixtum tamen Ariſtocratiæ. 109

Eccleſiæ ſunt ab Apoſtolis diſtributæ in ſex Autocephalias, uni tamen Papali Capiti ſubjectas Diœceſes, tres Patriarchales, & tres Exarchicas. *Ibid.*

Ecebolius Sophiſta Conſtantinopolitanus vertumnus ad Imperatorum ingenia, ac naturam ſe conformans, 551

Electio quandoque accipitur pro conſecratione. 489

Ennodii Ticinenſis Epiſcopi Apologeticus, quid ſcribat de Synodo Sardicenſi? 312. 313

Epheſina Eccleſia à S. Paulo fundata, & à S. Ioanne Evangeliſta dudum directa, ægrè fert ſe ſpoliari ſuâ Autocephaliâ. 77

Epheſina Synodus Metropolitæ pœnam ſtatuit, quod deinceps ſuæ Provinciæ ſubfuturus ſit. 65. Fuit in duas partes diviſa. *Ibid.*

Epheſina Synodus convenit, non ad ſolam Neſtorii, ſed præſertim ad degradatorum ab ipſo Clericorum provocationem diſcutiendam. 872

Epheſina Synodus, utrum Oecumenica? 324. 325

Epheſinum latrocinium, cur ſubinde vocetur univerſale Concilium? 848. Cujus authoritatis ſit. *Ibid.* Non habebatur ab omnibus Catholicis paſſim pro latrocinio. *Ibi.* Cauſa Synodi. 808

S. Epiphanius, quid ſenſerit de Marcione? 169

S. Epiphanius Apocryphis quandoque credidit. 171

Epiſcopales accuſationes ſolus Provinciæ Primas potuit admittere, ac Reos citare. 549 Potuit duodecim Epiſcopos eligere & iis præſidere, aut alicui decimo tertio vices ſuas delegare. *Ibid.*

Epiſcopale judicium non finit controverſiam fidei. 701

Epiſcopi Italiæ, quinam dicantur? 301. Item, quinam finitimi ad almam urbem? *Ibid.*

Epiſcopi in Africa quomodò appellare potuerint? 553. 554

Epiſcopi Provinciales in Synodis Provinciales Epiſcopos damnare poterant, conceſſâ tamen damnatis facultate appellandi. 104. appellatio, ſi excluderetur, non tantùm in Papalem, ſed in Patriarchalem poteſtatem foret injurioſa. *Ibid.*

Epiſcoporum tranſlatio ſummoperè quondam vetita. 383. Eam Afri æquiparabant rebaptiſmo. *Ibid.*

Epiſcopus, cujus Sedes Reum reparat, non poteſt Synodo non præſidere. 408

Epiſcopus debet eſſe ſine crimine, & præſertim ſine flagitio, & quidem patrato poſt: nonniſi à duodecim Epiſcopis damnari potuit. 543. & *ſeq.* Suppleri tamen po-

trait per ſeptuaginta duos idoneos teſtes. 548. Attamen nonniſi per Provinciæ Synodum. *Ibid.*

Epiſcopus novus in locum damnati creari in Africa non poterat niſi damnationemRomana Eccleſia confirmaret. 70

Epiſcopus per injuriam rejectus à ſua ad quā conſecratus fuerat civitate, & nunquam admiſſus, poteſt in aliam Eccleſiam incardinari ex perpetua omnium Gentium conſuetudine & Apoſtolica diſciplina. 343. Iſta incardinatio nullatenus eſt tranſlatio. *Ibid.*

Epiſcopus ſolus nequit Collegam deponere, aut criminaliter deponere, nec Metropolita, imò nec Patriarcha id poteſt in ſuum ſuffraganeum. 106

Evagrius à Paulino ſolo adhuc vivo ſucceſſor ordinatur. 337

Eulalii contra Bonifacium ſchiſma qaomodò compoſitum 668. Nec Alexandrina, nec Carthaginenſis Eccleſia inter ſuos Epiſcopos unquam habuit Eulalium. 738

Euphratæ Colonienſis Epiſcopi Romana appellatio. 54. *& ſeq.* Item 240. 241. Fusè, Non fuit damnatus ob ArianamHæreſim, ſed Pauli Samoſatenſis, aut Marcelli. 54. Damnatus fuit à propria Synodo: Non tamen proceſſit ad definitivā ſententiam, niſi adeſſet Maximinus treverenſis, & Valentinus Arelatenſis, 68

Euſebiana factio à Provincialibus Synodis non excluſit Clericorum adPatriarcharum provocationes, longè minùs ad Pontificem. 196

Euſebianæ factionis epiſtola ſceleratiſſima 233. à Marca malè ex illa invadit Romanas appellationes. *Ibid.* Eſt epiſtola Philippo-Politani conventus, 269. Quot ſubſcripſerunt? *Ibid.*

Euſebiana factio. 61. Degradat Gandentium Nazitanum, 107. Deſperans non Romam, ſed proceſſit Antiochiam & evomitCanonum fucos. 115. Eccleſiæ Monarchiam impugnant, & Ariſtocratiam inducere tentant. *Ibid.* Sardicenſis Synodi contra Euſebianam factionem teſtimonium. 123 Conjurarunt S. Athanaſii, & aliorum reſtitutionem nunquam admittere. 123. Cum Hoſio & aliis diſputantes nihil profecerunt: Omnes de nocte fugerunt Philippo-Polum, & apud Orientale imperium inſanierunt tres Patriarchatus eſſe jure divino Autocephalos. 123. Iulium Pontificem gradu & communione privarunt. *Ibid.*

Euſebiana factio malè dicitur noluiſſe ſua judicia retractari, etiam per œcumenicam Synodum. 268

Euſebiana factio nunquam negavit Provinciales Synodos ad Patriarcham, aut Autocephalium Primatem poſſe appellare. 18 Solas Patriarchales ac alias Autocephalas Synodos voluit eſſe inappellabiles. *Ibid.* & 182. 184. Appellantes & Romam accedentes Presbyteros comprehendebant per viam ac tradebant in cuſtodias. 183

Euſebiana factio Romanas appellationes antea approbaverat. 145. Noctu & inſalutato Pontifice ob repulſam fugiunt Româ. 146 156. 162

Euſebiani tertiò Romam à Iulio evocati. 271

Euſebianorum tergiverſatio contra Iulium Pontificem. 143. In cauſa Piſti molimina apud Julium Pontificem. 145

Euſebius Doryleenſis Epiſcopus in Calchedonenſi Synodo queritur de occiſione Flavianj. 154. Primus Eutychetem accuſat. 155. Item Patriarcham Neſtorium. 753. A Synodo Calchedonenſi fuit ex integro reparatus. 901. Romanam Eccleſiam non ſolùmmodo appellavit, ſed etiam perſoualiter acceſſit. 902. Calchedonenſi Synodo adfuit ut plenè Canonicus Epiſcopus. *Ibid.*

Euſebius Nicomedienſis unde Euſebiana factio. 145

Euſtatius Sebaſtenus Epiſcopus appellat ad Liberium. 870 Ab eodem ſine generali Synodo reſtituitur. *Ibid.* Dignitati reſtitutus

ſtitutus redit ad ingenium & vomitum, 871

Eutycherii Thyanenſis Metropolitæ epiſtola ac Xixtum Pontificem noviter reperta. 849 *& ſeq.*

Eutyches appellat Romam. 753. *& ſeq.* 781. 782. Romam appellat ante inchoatam reviſionem. 767. Pontifex videtur appellationem admiſiſſe, eique adſcripſiſſe ſuſpenſivum effectum. *Ibid.* Cur in ſua, quam ad Florentii Latricii aures fecit appellatione, exprimens Theſſalonicenſem Epiſcopum, omiſerit Patriarcham Antiochenum. 772. Quare ad Domnum & ejus Concilium provocare noluerit. 776. 779. In S. Flaviani Synodo Romanum Epiſcopum invocavit, quod ſciret circa Chriſtianam fidem nihil poſſe ſtabiliri ſine Epiſcopo Romano. 779. Hieroſolymitanum ex arte invocavit. *Ibid.* Ad generalem Synodum appellavit ante S. Leonis judicium. 768. Mendaciter affirmabat ſe appellaſſe tempore Conſtantinopolitani Concilii. 782. Ad generalem totius Eccleſiæ Synodum per ſubitum impetum appellavit. 783. Statim à ſua Romana appellatione cogitavit de generali Synodo, 804, 806. 808

Eutyches appellationem ſuam ad tres Patriarchas introduxit coram ſolo Papa Leone. 786. 787

Eutyches fuit Archimandrita trecentorum Monachorum. 758

Eutychetis error. 772. 891. Hæreſis non fuit nova. 783. Synodalis contra eum ſententia. 754. Appollinarii erroribus dedit novam faciem. 793. *S.* Leonem infamat de Neſtorianæ Hæreſis patrocinio, 807

Eutychetis imperitia, mendacia. 768. 785. A Queſnello perperàm vocatus vir ſagaciſſimus, *Ibid.* Injuriis proſequitur S. Flavianum, 759. & S. Leonem, 766. 807. Author commotæ in Theodoretum Cyrenſem tragœdiæ, 774. 775

Eutychianæ ad S. Leonem appellationis ex Caſſinenſi Codice inſtrumentum, 883

Excommunicatio Romana in totum Orientem, cur commutata in ſimplicem communionis diſſociationem, 815

F

FAuſtini Potentini Epiſcopi, ac Philippi & Aſelli Presbyterorum apud Afros acta, 660

Fauſtinus cur Africanæ Synodo non præſederit, 668. Eum quâ legatum revocari non poſtularunt Africani Epiſcopi, *Ibid.*

Fauſtinus Lugdenenſium Metropolita Cypriano ſcribit de cauſa Martiniani Arelatenſis, 41. Non præſumpſit de Martiniano judicare, 104

Felix Epiſcopus, imaginarius urbis Romæ Epiſcopum ſe dicit, 412. à Donatiſtis detruditur in tertium locum poſt Januarianum ac Primianum, 412

Felix in nova Epyro Epiſcopus ad Romanam Sedem appellat. 346. videtur non à lata ſententia, ſed provocaſſe adverſus ferendam, *Ibid.*

Ferrandus Archidiaconus Carthaginenſis Eccleſiæ S. Fulgentio retulit quæſtiones de Æthiopis baptiſmo, 741. Idem ſcripſit vitam S Fulgentii, & creditur author Breviarii Canonum, *Ibid.* 398

S. Flaviani ad S. Leonem epiſtolæ duæ, 795. In priori epiſtola ſeu relatione poſtulavit confirmationem latæ de Eutychete ſententiæ, 795. 796. Poſtulavit non ſuæ perſonæ, ſed Eccleſiaſticæ cauſæ ſolatium ac defenſionem, ſeu factæ Synodi confirmationem, 801

S. Flaviani appellationem ſolus *S.* Leo ſine generali Synodo poterat retractare ac definire. 841. Conſtat ex univerſa Calchedonenſi Synodo *Ibid.* Item ex S. Leonis epiſtola ad Clerum & Populum Conſtantinopolitanum, 842. 845

S. Flaviani cadaver in Baſilica Sanctorum Apo-

Apoſtolorum convenienter eſt ſepultum, 843
S. Flaviani de Eutychetis errore ac perſona ſententiam S. Leo confirmat, 764
S. Flaviani in Romanam Eccleſiam profunda reverentia, 760
S. Flaviani Romana appellatio à Dioſcori, & omnis iſtius factionis violentia. 782
S. Flaviani Romana appellatio diſcutitur. 826
S. Flavianum, quæ genuina ratio deterruerit à cogenda Synodo. 822
S. Flavianum ſceleratus Dioſcorus coram ſe genuflexum invaſit calcibus, in conſpectu totius Synodi, ex quibus paucos poſt dies novus iſte Abel migravit ad Dominum, 827
S. Flavianus à Romana Eccleſia pro perjuro, exlege, & contumaci habitus. 302. Romanæ Eccleſiæ communionem non accepit, niſi ſub finem vitæ per mediationem Acacii Berrhæenſis Epiſcopi, & S. Iſidori Peluſiotæ Presbyteri Alexandrini, 302
S. Flavianus ab Eutychete compulſus ad ſolemnem in ſcriptis fidei profeſſionem. 761
S. Flavianus accuſatus ab Eutychete de Neſtoriana hæreſi. 763. Item de refutatis duodecim capitulis S. Cyrilli. *Ibid.*
S. Flavianus ad ſolam Apoſtolicam Sedem appellavit, non ad generalem Synodum. 837 Conſtat ex Liberato Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diacono. 838. 840
S. Flavianus, an appellauerit ad ſolum Pontificem, an verò ad aliam generalem Synodum? 828. Ex teſtimonio S. Leonis lucet appellaſſe ad ſolum Pontificem. 828. *& ſeq.* Idem conſtat ex Valentiniani III. Imperatoris ad Collegam Theodoſium epiſtola. 832. 833. Item ex literis, quas ad Theodoſium ſcripſit Gallia Placida Auguſta Conſtantii Imperatoris vidua, Valentiniani mater. 833. Item ex literis Hilari Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconi ad Pulcheriam Auguſtam. 834
S. Flavianus, an cenſuerit per Papalem ſuæ Synodi confirmationem poſſe, aut debere abſtineri à generali Synodo. 820. Quid de hac re etiam ſenſerit S. Leo. 820
S. Flavianus Apoſtolicis S. Leonis literis ſtatim reſpondit; omnemque Eutychetis errorem, omniaque ſuæ Synodi acta expoſuit. 759
S. Flavianus cenſet ad enarrationem cauſæ Eutychetis non eſſe opus œcumenicâ Synodo, ſed profitetur ſufficere ſolum Leonis Sacerdotium. 786
S. Flavianus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, ſectatus veſtigia S. Joannis Chryſoſtomi retinuit & exercuit Patriarchalem poteſtatem in Aſiaticam, immò in tres olim Autochephalas Diœceſes. 753
S. Flavianus cum Euſebio apud Epheſum à Dioſcoro carceratus & relegatus Hyperpam Aſiæ, inter manus eorum, à quibus in exilium ducebatur glorioſo ad Chriſtum fine tranſivit. 838
S. Flavianus in cauſa Eutychetis agnovit jus Romanæ appellationis. *782.* Contra factum Eutychetis meritò contendit. *Ibid.*
S. Flavianus ſacrâ juſſione compulſus fuit, propriâ manu ſcribere libellum fidei, atque ita ſe de Neſtorio purgare. 766
S. Flavianus ſuorum Synodalium geſtorum Apoſtolicam confirmationem à S. Leone poſtulavit omnibus eloquentiæ ſuæ viribus. 821. Quas rationes ad removendum generale Concilium attulerit. 821
S. Flavianus ſuperordinatus Meletio. 337. Flavianum, utpotè manifeſtè perjurum, atque intruſum ſemper ac meritò averſata fuit Romana Eccleſia. 337. Flavianus renuit venire ad Synodum Capuanam. 337. Ab Apoſtolica Sede provocavit ad Synodum. 338. Flaviani appellationi non detulit Siricius. 339
Flavitas Presbyter mortuo Acacio ordinatur Patriarcha Conſtantinopolitanus non tamen conſenſit inthronizari ſine Romano Epiſcopo. 273
Fortunati ac Feliciſſimi appellatio Romana, quo ſenſu à S. Cypriano improbata. 572

Fortunatus non fuit Epiſcopus. 374
Fortunati legatos quomodò Cornelius Pontifex tractaverit. 579
Fortunatus ex mente Cypriani non erat verus Epiſcopus, quia conſecratus ab Hæreticis, à quibus datos ordines, ſicut & baptiſma Cyprianus cenſebat eſſe irritos & nullos. 577. *Iſtud* ipſum cenſebat Cypriani populus. *Ibid.*
Fortunatus non à viginti quinque, ſed à ſolis quinque, eiſque ſordidis & damnatis Epiſcopis intruſus & conſecratus. 571. Quæ poſtulaverit à S. Cornelio, *Ibid.*
Franco-fordienſis Synodus, quid decernat de appellationibus? 192. Ejus Canones ſintne confirmati per Romanam Eccleſiam? 193
Fulcherius Tyrenſis Archi-Epiſcopus pallium accipit ab Innocentio II. 508
Fuſſala quandonam cœperit habere Epiſcopum? 628 629
Fuſſala quondam Hipponenſis Parochiæ oppidum diſmembratur. 606. Fuerat pertinax in parte Donati. *Ibid.* Denuò adſcripta Cathedræ Hipponenſi. *Ibid.*
Fuſſalanus Epiſcopatus erectus à S. Auguſtino. 630

G

Gallia nihil pertinet ad Carthaginenſem Epiſcopum, 41. 45
Galliarum Primates ſunt Africanis longè juniores. 397. Omnium ſenior eſt per Carolum M. *Ibid.*
Gallicana Eccleſia, an in appellando gaudeat Africanæ Eccleſiæ Privilegiis? 205. *& ſeq.*
Gallicana Eccleſia non ſolet feſtinanter ſuperordinare. 30
Gallicana Eccleſia ſemper fuit obſequentiſſima Sedi Apoſtolicæ, 28. Longè aliter Romano Epiſcopo, quàm Carthaginenſi ſubjecta. 46
Gallicana olim Eccleſia credidit S. Gelaſio affirmanti S. Athanaſium, S. Joannem Chriſoſtomum, ac S. Flavianum provocaſſe ad ſolam Sedem Apoſtolicam. 881
Gallicana Provincialia Concilia non pollent ſupremâ facultate, ut ab iis Romam non appelletur ab inferiore Clero, 190
Gallicanæ Eccleſiæ Clerici damnati à ſuis Epiſcopis nolebant ſuarum Provinciarum Synodos accedere. 200. 203. Fraudulenter accedebant Sedem Romanam. 203
Gallicanæ Eccleſiæ Clerus inferior ſemper appellavit ad Sedem Romanam. 187. *& ſeq.*
Gallicanæ Eccleſiæ Præsbyteri, an poſſint prætermiſsâ Synodo immediatè Romam provocare? 204
Gallicani Epiſcopi à ſuis Synodis damnati, olim appellaverunt ad Sedem Apoſtolicam, 10
Gallicani Epiſcopi, an fuerint aliquandò exempti à Patriarchali intra almam Urbem celebrandam Romani Pontificis Synodo. 210
Gallicani Epiſcopi excuſant ſe à Synodo indicta per Nicolaum I. non quod talis evocationis poteſtatem negarent, ſed quod exiſtimabant nullam eſſe evocationis neceſſitatem. 215. cur Epiſcopi rationes ſuas per ſe non expoſuerint, ſed per Reges. 215. 216. *& ſeq.*
Gallicani Epiſcopi Synodales ſuorum Collegarum damnationes in executionem non mittebant, quandò ad Sedem Romanam erat provocatum. 311. Cauſa Contumelioſi, cujus damnatio tranſierat in rem judicatam, perperam allegatur. 311. *& ſeq.*
Gallicanos Epiſcopos ad Patriarchales Romani Pontificis Synodos evocandi vetuſta conſuetudo. 215
Galli novatores Euſebianâ factione pejores. 9
Galli ſemper appellaverunt ad Sedem Apoſtolicam. 21. Solus Hilarius tramitem illum dereliquit. *Ibid.* 29
Galli ſpectant ad Patriarchalem Synodum Romanæ Eccleſiæ. 212

Gamalius Bagaienſis Epiſcopus & Primas Numidiæ præſidet Synodo, &c. 408
Gamalius Primas cogit Synodum trecentorum & decem Epiſcoporum. 409
Gaudentius Naxitanus degradatur ab Euſebianæ factionis conventu, 107
Gaudentius Naxitanus Metropolita Dacorum 327. Ad ejus interceſſionem emanarunt Canones Sardicenſes de Romana appellatione. *Ibid.* 354
Gaudentius Naxitanus in Illyrico Epiſcopus appellationes Romanas non tantum agnoſcit, ſed etiam ampliat. 309. Hinc degradatur à Philippo Politana factione. 308
s. Gaudentius Abitunenſis Epiſcopus, Wandalis Africam devaſtantibus, cum ſancto Quod-vult-Deus, & cæteris Præſulibus fugit, & in Parthenope civitate monaſterium condidit. 740. Iecit prima Auguſtiniani Ordinis extra Africam exordia. *Ibid.*
Gerbais Joannes Doctor Pariſienſis errat circa tempus & locum Concilii Arelatenſis. 27. Fatetur Chelidonium juiſſe Romam ad poſtulandum Hilarini judicii reformationem, juxta placita Sardicenſis Concilii. 27. rectè ſentit de appellationibus Romanis. *Ibid.* Recedit à profeſſione veritatis, quam fecerat de Sardicenſibus Canonibus. 29. Labitur. *Ibid.*
Gerbais recedit à prima ſua ſententia. 33. Malè docet S. Leonem erraſſe, quod Gallicanorum Epiſcoporum cauſas Romæ cognoverit. *Ibid.* Ejuſdem ſenſa & errores circa Imperatoris Gratiani legem. 72
s. Gelaſii epiſtola ad Fauſtum Magiſtrum à Queſnello agnita citat Canones, *qui appellationes totius Eccleſiæ ad Romanæ Sedis examen voluère deferri, ab ipſa verò nunquàm appellari debere ſanxerunt.* 746
Gerontius ſceleratus S. Ambroſii ex-Diaconus circumſcribit Helladium Cæſaræenſem in Cappadocia Epiſcopum, & conſecratur Nicomedienſis Epiſcopus. 102
Gratiani decretum, an Eccleſia quoad omnia probaverit? 455
Gratiani & Valentiniani de Romanis appellationibus leges, an ſint contrariæ Canonibus? 63. 64. 84
Gratiani Imperatoris lex de judicandis Epiſcopis à Romano Pontifice. 72. 73. Non hæſit in perſona ſolius Damaſi. 81. 85
Gratiani lex adverſus Parmenſem ac Puteolanum Epiſcopum, nihil ſancit Romanis appellationibus contrarium 224. *& ſeq.*
Gratiani lex apud Orientales, quoad illam partem, quæ apud ipſos ſervari poterat, ſemper fuit in ſumma reverentia, ac plena obedientia 84. Ad Eccleſiæ Africanæ preces innovata quoad. poſteriorem partē per Imperatorem Arcadium & Honorium. *Ibid.*
Gratiani lex non hæſit in ſola perſona Damaſi, ſed fuit perpetua interpres ac executrix Canonis Apoſtolici. 84. Viguit in Gallia tempore Bonifacii Pontificis. 100
Græcorum ritus de pallio ſunt omninò Apoſtolicum inſtitutum. 510
s. Gregorii M. epiſtola ad Columbum debebat præcedere epiſtolam ad Mauritium. 745. Gregorii M. epiſtolæ egent reviſione & correctione. Epiſtola 16. Ad Columbum deberet eſſe omnium, circa materiam de qua agitur, prima, 746
s. Gregorii M. tempore non ſoli Afrorum Epiſcopi, ſed etiam inferior Clerus Romam appellavit, . 743
s. Gregorii M. textus vitiatus. 506. Pro *Nicomedia*, legendum *Nicopolis.* *Ibid.*
s. Gregorius M. etiam in prima inſtantia agit adverſus Metropolitas. 83
s. Gregorius M. geſtavit non latinum, ſed græcum Pallium. 520. Gregorius Magnus quandoque latino, quandoque græco utebatur pallio, 521
s. Gregorius M. quale pallium geſtaverit? 550 351, Non fuit latinum, ſed Græcum. *Ibid.* Acœmetenſis Monachus an ſententiam Felicis tertii affixerit Epiſcopali pallio Acacii. 451
Gregorius M. quomodo circa appellationes Romanas

Romanas egerit in Gallia? 356. Quomodo in Hiſpania? 357
Gregorius Nazianzenus propugnaculum fidei Catholicæ adverſus Arianos. 293. Quod Ariani haberent omnes Eccleſias, eſt concionatus ſub Dio, ideoque ab Arianis paſſus ſolemnes lapides, *Ibid.*
Gregorius Turonenſis pro appellationibus Romanis è Gallia dat teſtimonium. 36
Gummitanus Epiſcopus, cur apud S. Leonem nonum prætenderit Carthaginenſem Epiſcopum à Primatu excludere? 380
Gummitanus Epiſcopus, quid attentaverit circa Carthaginenſis Eccleſiæ dignitatem? 396

H

HElladii Tharſenſis Metropolitæ epiſtola ad Xixtum Pontificem noviter reperta. 849. *& ſeq.* Valedixit ſchiſmati, & permanſit Epiſcopus, 862
Henricus Leodienſis, quid ſenſerit de Pontificia poteſtate ſolvendi, aut ligandi ſine conſenſu aut ratificatione proprii Sacerdotis, 126
Hæreſis crimen ſufficiens, ut Metropolita judicetur à propria Synodo. 67, 68. Debet tamen eſſe manifeſta. 68. Si ſit dubia vel palliabilis opus eſt prævia relatione ad Sedem Apoſtolicam. *Ibid.*
Hæreticis arma Dogmatica tranſmittere eſt facinus longè enormius, quàm arma corporalia deportare ad hoſtes. 265
Hæreticus è Clero manifeſtus ſeipſum damnat ac degradat, 69
Hermes Metropolitanus Narbonenſis ab Hilaro Papa confirmatur in ſua Cathedra, ſed ſub pœnali moderamine. 82
Heros ac Lazarus accuſant Pelagium Hæreſiarcham & perducunt ad Synodum Dioſpolitanam, 94
Herotis Archi-Epiſcopi Arelatenſis cauſa diſcutitur, 91. *& ſeq.*
Hierarchia Africanæ Eccleſiæ exponitur. 380 *& ſeq.* Apud Afros Metropolitica authoritas non erat adſtricta certæ Sedi, ſed ſemper tranſibat ad ſeniorem conſecratione Epiſcopum totius Africæ. 385
Hierarchia Eccleſiaſtica non eſt Ariſtocratica ſed Monarchica. 315
Hierarchiam Romanæ Eccleſiæ Wandalorum Epiſcopi Africam ingreſſi in ſe tranſtulerunt, 386
Hieronymus Caſanate Emin. ac Reverendiſſimus S. R. E. Cardinalis ſubminiſtravit ex Caſſinenſi Monaſterio codicem continentem ultra ducentas literas plurimùm illuſtrantes acta Epheſini Concilii, & Calchedonenſis, 849
Hieroſolymitana Eccleſia S. Jacobi Omophorion traduxit de Patriarcha in Patriarcham. 501. Non accepit illud Româ. *Ibid.* Quamdiu duraverit tranſlatio Omophorii de Patriarcha in Patriarcham? *Ibid.*
Hieroſolymitanus Patriarcha Antiocheno poſtponitur, 500
Hieroſolymitanus Patriarchatus quomodo emerſerit? 405
Hilarii Arelatenſis cum S. Leone mota quæſtio 2. Originem duxit ex Chelidonii Epiſcopi per S. Leonem reparatione. *Ibid.*
Hilarii ſcopus, error, & audacia circa Romanas appellationes 17. Non impugnavit Papalem Primatum, *Ibid.*
Hilarius Arelatenſis unicus in Gallia prætendit Antocephaliam, ſeu exemptionem à Patriarchico jugo Romani Antiſtitis, 214
Hilarius cenſuit ex Gallicani Præfecti Sede ſuo throno acceſſiſſe novam dignitatis ſpeciem. 30. Contra morem Galliæ feſtinanter ſuperordinavit, non ſoli Projecto, ſed & Chelidonio, *Ibid.* In Propria cauſa ceſpitavit, *Ibid.*
Hilarius in retractatorio Chelidonii judicio habuit Synodalem conſeſſum, atque ſuffragium, 159. Non ex Sacrorum Canonum debito, ſed ex gratioſo S. Leonis beneficio. *Ibid.* Eamdem gratiam Hoſius in-

in Sardicenſi Synodo obtulit Euſebianis Epiſcopis. *Ibid.*

Hilarius non evaſit victor adverſus Pontificem Leonem, ut vult Queſnellus. 22. An fuerit à S. Leone degradatus? 23. An à S. Leone ad judicium revocatus? 24. Suæ Cathedræ privilegio ob pertinaciam privatus, 24. 25. Tandem converſus ac illuminatus ad ſeriam pœnitentiã, 25. A nonnullis creditur ſponte ex Epiſcopali throno deſcendiſſe, & ad ſilentium Lerinenſis Monaſterii rediiſſe, *Ibid.*

Hilarius non vult demutari in accuſatorem, ſed ſimpliciter proteſtari, 19, Hilarius errat cum Mariniano Ravennate Epiſcopo, 18. Nullatenus prætendit appellationes Romanas auferre, aut circumducere. 19. prætendebat, ne appellationi tribueretur effectus ſuſpenſivus, 19. Ignorare non potuit Sardicenſes Canones, *Ibid.* Hilarium circumduxit nova Autocephalia, 20

Hilarius præſentat ſe S. Leoni, & de facta Chelidonii reparatione queritur, 3. Dicit ſe ſimpliciter proteſtari. *Ibid.* Clementer excipitur à S. Leone. 4. In Concilio Sacerdotum non habuit, quod rationabiliter reſponderet, *Ibid* Papale pro Chelidonio judicium admittere contumaciter recuſat. 5. Hinc inſalutato Pontifice Româ aufugit. *Ibid.* Ejuſdem exceſſus variii. 5. 6

Hilarius Pictavienſium Epiſcopus laudat Sardicenſes Canones. 28. Scribit Conſtantio ſe exulare non crimine, ſed factione, 58, Cur non appellaverit? *Ibid.*

Hilarus Pontifex juriſdictionem exercet in Hermetem Narbonenſis Eccleſiæ Metropolitam, 81. Ea de re ſcribit ad Leontium Arelatenſem Archi-Epiſcopum, ſuum in Gallia Vicarium. *Ibid.* Hermetem confirmat in Narbonenſi Cathedra, ſed ſub pœnali moderamine, 82. Mamertum Viennenſem Metropolitam judicavit, compeſcuit, atque correxit. *Ibid.*

Hincmari Rhemenſis error circa Gratiani legem. 227

Hincmaro Rhemenſi quid Benedictus III. conceſſerit? 487. Canone 27. octavæ Synodi frænatur ejus exceſſus circa uſum Pallii: Et Canone 17. Damnatur ejus contumacia contra Romanas evocationes, 492

Hincmarus Rhemenſis artium & temperamentorum fuit callentiſſimus, 486. Non tantùm ad ipſa exploranda, ſed etiam ad practicanda. *Ibid.* Numquam tamen eò devenit audaciæ, ut diceret ſibi per antiquos Canones licere quotidianum uſum pallii. *Ibid.*

Hincmarus Rhemenſis Metropolita Canones Africanos primus uſurpare cœpit adverſus appellationes Romanas. 645. Solius tamen inferioris Cleri. *Ibid.*

Hincmarus Rhemenſis Metropolita quæ privilegia acceperit à Benedicto III. Pontifice. 485. An impetraverit quotidianum uſum Pallii. *Ibid.* 486. Damnatus in 8. Synodo, *Ibid.*

Hincmarus Rhemenſis pertinaciter docuit à Romana Eccleſia ſanciri non poſſe novos Canones, ſed nova dumtaxat decreta hauſta ex generalibus Eccleſiæ Canonibus. 497 498. Eſt dogma Euſebianum ac Photianum. *Ibid.*

Hincmarus Rhemenſis primus non cæpit antiquum Canonem de appellatione Metropolitæ ad ſolam Sedem Apoſtolicam introducere in Gallias. 67

Hincmarus Rhemenſis primus non cœpit provocare ad Africanos Canones & mores. 201. Nequidem ad prævaricatoriam Aurelii Carthaginenſis epiſtolam. *Ibid.*

Hincmarus Rhemenſis Romam appellantes Clericos conſuevit tractare ad eum modum quo Rex Pharao tractabat Hebræos, 183. 195

Hincmarus Rhemenſis Romanas appellationes inferiori Clero non licuiſſe docuit, & iſtam diſciplinam tentavit tranſducere etiam in Gallias, nequaquam tamen id auſus aſſerere de Epiſcopis, quod Novatores. 369

Hinc-

Hincmarus Rhemenſis Sedis Apoſtolicæ evocationem ad ſuum tribunal cenſet adverſari Canonibus Sardicenſibus, 139
Hincmarus Rhemenſis utitur Africanâ epiſtola ad Celeſtinum adverſus Romanas appellationes, 136. Item epiſtolâ Gregorii M. ad Columbum Numidiæ Epiſcopum. *Ibid.*
Hipponenſis magna Synodus, in qua S. Auguſtinus Diſputavit ac expoſuit Apoſtolicum Symbolum. 434. Quo anno contigerit. *Ibid.*
Hiſpania ante Gothorum invaſionem in Romanum imperium, nullum Primatem, nullum Apoſtolicum Vicarium, adeoque nec Diœceſanam habuit Synodum. 362. A Judiciis Provinciarum Hiſpaniæ provocari non poterat niſi ad Epiſcopum Romanum juxta ſextum Nicænum Canonem. 362
Hiſpanis quando datum Epiſcopale pallium? 473
Hyberniæ Epiſcopis non fuit conceſſum pallium uſque ad Eugenium III. Pontificem. 476
Honorius Pontifex quomodo proceſſerit adverſus Calaritanum Epiſcopum Sardiniæ Metropolitam? 137
Hoſius Cardubæ celebrat Synodum, in quâ recipitur Sardicenſis Synodus. 127
Hoſius Cordubenſis Epiſcopus cur in Synodo Sardicenſi quaſi ſupplicans dixerit: *Si placet vobis, S. Petri Apoſtoli memoriam honoremus.* 248. Atrox eſt contumelia huic confeſſori timiditatem in Sardicenſi Synodo adſcribere, 259. 260. in Mediolanenſi Synodo quam generosè locutus ſit Liberio Pontifici. *Ibid.* Confeſſionis munus explevit in perſecutione Maximiniani. *Ibid.*
Hoſius in Sardicenſi Synodo retractationis in Provincia decernendæ jus proponens, non propoſuit rem novam, niſi ſolum illud jus intellexerit. 122. Non potuit referre aliquid Nicenæ Synodo, cui præfuerat, non conſonum, *Ibid.* Generosè, conſtanter, & ex Apoſtolico pectore clamavit ad Sardicenſem Synodum: *S. Petri Apoſtoli memoriam honoremus.* *Ibid.*
Hoſius, quid de imperialibus Epiſcopalium cauſarum delegationibus ſenſerit Sardicenſis Synodus, ad Imperatorem Conſtantium exponit eleganter. 254
Hoſius Sardicenſis Concilii præſes Afris fuit inſigniter familiaris. 731

I

IAnuarianus Primas Numidiæ. 411
Idacius atque Itachius Orthodoxi Hiſpaniarum Epiſcopi adeunt ſæculares Judices. 59 parum ſanis conſiliis. *Ibid.*
Idduas Smyrnenſis Epiſcopus appellat ad Romanam Sedem, 347. Adfuit Epheſino Concilio inter cæteros Patres. *Ibid.*
Idololatria manifeſta eſt crimen ſufficiens, ut Metropolita judicetur à ſua Synodo, 71
Illiberitana Synodus diu poſt decretum Cornelii Pontificis negavit quibuſdam Mœchis & lapſis æternum Sacramentalis reconciliationis viaticum, 71. Cenſuit antiquam diſciplinam eſſe ſuis populis convenientiorem. *Ibid.*
Illyriciana Eccleſia Romam appellare ſemper conſuevit. 342. Poteſtas illa non venit à Sardicenſi, aut alia Synodo, ſed à Chriſto Domino, qui eam S. Petro dedit transfundendam in ſucceſſores, *Ibid.* appellationis exempla, 343
Illyricianæ Eccleſiæ tempore Gregorii ad Sedem Romanam appellatio. 364. Item civium Florentii Epidaurienſis Epiſcopi, 365. Item Honorati ſalonitani, *Ibid.* Item Maximi ſalonitani Epiſcopi, 367. 368
Illyricianæ Prouinciæ Diœceſis violenter erepta Romano Patriarchatui. 627
Illyrici Clerus, etiam inferior, Romam appellavit, 367
Illyrici utriusque Eccleſia Romanarum appellationum conſuetudinem ſemper habuit, ac ipſas frequentavit, 327, Sardicenſes Canones

nes non potuit ignoraſſe. *Ibid.*
Illyrico toti præfuit Theſſalonicenſis Epiſcopus, non per ordinarium Primatum, ſed per vices delegatas Sedis Apoſtolicæ. 397
Iſta Vicaria Præfectura à S. Damaſo primam duxit originem, *Ibid.*
Illyricum Orientale per Theodoſium Apoſtolicæ Sedi ablatum, & tranſcriptum in Patriarchicam poteſtatem Conſtantinopolitanæ Cathedræ. 344
Imperatores Græcorum, & Reges Latinorum Patriarchas, aut Metropolitanos non inveſtiverunt per pallium. 466. Ejuſmodi inveſtituræ nullum proferri poteſt exemplum, niſi forſan prophani Conſtantini Patriarchæ, quem facinoroſus Imperator Conſtantinus Caballinus coram omni populo veſtivit in Patriarcham, *Ibid.*
Imperatores Romani non habuerunt jus dandi Reſcripta ad retractandā judicia degradatorum Epiſcoporum. 734. Dederunt ex mera conniventia. 735, Quando ceſſaverit illud prætenſum jus Imperatorum, *Iibd.*
Imperator non poteſt per ſemetipſum retractare Synodorum ſententias, ſed, ut ſummum, delegare aliis Epiſcopis, 246
Imperatorum circa Synodos authoritas. 222. 223
Imperatorum divalia Reſcripta, & Sacræ delegationes debebant obſervare & exequi ſacros Canones, alioquin erant violenta in Eccleſiæ dignitatem injuria. 223 *& ſeq.*
Imperatorum juſſiones ſacris Canonibus contrariæ negligendæ ſunt ac excutiendæ, non ſolùm ob Eccleſiæ diſciplinam, ſed etiam ob Rempublicam, ac animas ipſorum Principum. 368
Incarnatio requirit duas in Chriſto naturas, 893. Quo ſenſu quidam Patres docere videantur unam in Chriſto naturam. *Ibid.* Quidam Græcorum Patres, nemo unquam Latinus, vocem *natura*, accepit pro *Hypoſtaſi.* *Ibid.*
Innocentii I. capitulum tertium ad Victricium, an explicet Canonem, quintum Nicæni? 113. Evertit Queſnelli commenta, 114
Innocentii I. de appellationibus Romanis teſtimonium expenditur. 12. 13. 27. 28. Laudat Sardicenſes Canones de liberis ad Apoſtolicam Sedem appellationibus. 28. Ejus ad Victricium epiſtola ſummæ ſemper in Gallia authoritatis. 28
Innocentius Carthaginenſis Eccleſiæ Presbyter retulit ex oriente Nicænos Canones. 690
Innocentius I. agnoveritne Canones Sardicenſes? 305. *In* literis ad Victricium ægeritne de ſolis in materia fidei Relationibus, an etiam diſciplinæ? *Ibid.*
Innocentius I. ante omnem audientiam S. Joannem Chryſoſtomum communicavit in Epiſcopali communione, & Theophilum evocavit cum ipſo Romam ad cauſæ retractationem, 163. *Innocentii* judicium probavit atque firmavit omnis etiam Orientalis Eccleſia. *Ibid.* Secundum Sardicenſes Canones exequitur S. Joannis Chryſoſtomi appellationem, 125
Innocentius I. in cauſa Appellationis Bubalii & Tauriani proceſſit juxta Canones Sarcenſes. 308
Innocentius I. S. Joannis Chryſoſtomi judicium retractatorium, cur delegaverit Synodo Theſſalonicenſi, 150 Factum id, non ob Apoſtolicæ authoritatis inſufficientiam, ſed ob violentas refragationes circumſcriptorum Principum. 844
Innocentius III. Quid de Pallio Româ petendo ſtatuerit? 510. fuit peritiſſimus Sacrorum Canonum. *Ibid.* Sanxit pro ſolis Latinis. *Ibid.*
Inſtantia I. juxta Canones ſpectat ad Provinciæ Synodum. 99. 113
Inſtantius, Salvianus, & Priſcillianus Romam proficiſcuntur, ut apud Damaſum objecta purgent. 59. Ne in conſpectum quidem ejus admiſſi ſunt. *Ibid.* S. Ambroſium

ſium æquè ſibi adverſantem reperiunt. *Ibid.* In Synodo Burdigalenſi, ad Imperatorem appellant, 60

Joannes Alexandrinus, licet de ſolo crimine civili accuſatus foret, ad ſolam Sedem Apoſtolicam provocat. 873. Falsò accuſatur de ambitu, perjurio, ac Simonia. 876

Joannes Antiochenus, quibus conditionibus convenerit cum S. Cyrillo? 859

Joannes David fruſtra impugnatur ab Anonymo Apologo pro Pretro de Marca. 550 rectè ſentit de Sardicenſibus Canonibus. 551

Joannes Launoy Epiſtolam S. Cypriani ad S. Stephanum malè proſcribit ad ſpuria. 39

Iſchyras imaginarius Epiſcopus Maræotidis ſubſcripſit epiſtolæ Synodali Euſebianæ factionis, 267

Iſidori Mercatoris Codex Canonum, quantæ ſit authoritatis? 192. 193. 361. Collectionis author eſt homo Hiſpanus. 361. 549

Iudicia Eccleſiaſtica olim fuerunt paſſim Synodalia. 644. Fuerunt tamen & perſonalia à ſolo Epiſcopo. *Ibid.* Solæ adversùs Epiſcopum cauſſæ erant olim Synodales: adversùs Laicos & Clericos intentatas actiones judicabat ſolus Epiſcopus, *Ibid* Diaconi, Presbyteri, & Epiſcopi, à quot Epiſcopis judicandi. 545. 546. *& ſeq.* Civiles Clericornm cauſas Epiſcopus poterat ſolus dirimere. *Ibid.*

Italiæ Metropolitæ quatuor, Romanus, Mediolanenſis, Aquileenſis, Calaritanus. 73

Italia ſolida dividitur in 3. partes: In Provincias ſuburbicarias, urbicarias, & Italiam ſpecialiter dictam. 302

Iuliani Eclanenſis appellatio ad generalem, Synodum 531. 719. Erat frivola, 721. Pertinaciſſimè detrectat ſubſcribere decretis Zozimi Pontificis contra Pelagium & Celeſtium. 719

S. Iulii Pontificis adversùs Euſebianam factionem, Hincmarum, Queſnellum, alioſque de Romanis Appellationibus teſtimonium, 141. 142

S. Iulii Pontificis epiſtola de Eutychetis doctrina, fueritne verè à Iulio Pontifice conſcripta? 891. Longè veriſſimum eſt eam epiſtolam non eſſe Iulii Pontificis. 895

S. Iulii Pontificis epiſtola, quam ſcripſit ad Antiochenam Synodum malè dicitur hactenus à nemine intellecta 279. Non continet merum genus obſequii, *Ibid* Aureis literis omnium cordibus inſcribenda, 276

S. Iulii Pontificis judicium in cauſa S. Athanaſii, 161. 274. 277. 278. 281. 282. Cur retractatorium judicium delegaverit Synodo Sardicenſi. 150

Iulii Reſcriptum ad Antiochenam Synodum nobis in ſecunda ſua Apologia cuſtodivit S. Athanaſius, 283

Iuſtinianus Epiſcopus S. Briccio ſuperordinatus jubetur à Populo Romam accedere. 35. Iuſto Dei judicio percuſſus obiit peregrinus. *Ibid.*

Iuſtinianus Imperator condit leges in ſpeciem juſtas, in quarum viſceribus latebat peſſimus anguis. 115. Malè ſanxit Præfectorum, Patriarcharum, ideoque Autocephalorum Primatum ſententias eſſe inappellabiles, 32

L

LAureatorum receptio erat olim manifeſta profeſſio obedientiæ, 464

Laurentius, de quo S. Auguſtinus ad Celeſtinum, non fuit Icoſitanus Epiſcopus. 625

Lazari Aquienſis cauſa diſcutitur, 91. Cum Herote Archi-Epiſcopo Arelatenſi, Hæreſiarcham Pelagium ſimul accuſarunt. *Ibid.*

Legati à latere olim Româ miſſi. 697. Tituli origo eſt à Concilio Sardicenſi. *Ibid.* eſt titulus mutuatus è Romano imperio. *Ibid.* Eorum officium non bene explicatur à Ioanne Morino. 698. Sed nec à Queſnello. *Ibid.* Erant inter Pontificis Romani latera

latera, id eſt inter ejus in Romanæ Provinciæ Synodo, aut Romanæ Eccleſiæ conſiſtorio adſeſſores. *Ibid.* Hoc officio non fungebantur olim Cardinales Diaconi, nunc funguntur. *Ibid.* Hodie omnes. & ſoli Cardinales poſſunt eſſe Legati à latere; *Ibid.*

Legatus Apoſtolicus à latere in Provincias olim mitti ſolitus. 668. Omnem ejuſmodi legationem Africani Epiſcopi non improbaverunt. *Ibid.*

Leo Acridenſis Epiſcopus Exarchus Bulgarorum Michaelis Cerularii ſatelles & cooperarius. 255. Negat Primatum à Chriſto Domino eſſe datum meritis S. Petri. *Ibid.* Verba Chriſti *tu es Petrus*, &c. Docet diſecta non in Petri perſonam, ſed in ejus de Dei Filio confeſſionem. *Ibid.* Aliæ ejuſdem fabuloſæ blaſphemiæ. 257. *& ſeq.* Quid de Sardicenſi Synodo ſentiat? 260 261

S. Leo an exceſſerit in cauſa Cholidonii? 3. 34. 138. 160. 165. 166. 169. Item in cauſa Theodoreti, Euſebii Dorylecnſis, aliorumque per latrocinium Epheſinum degradatorum? 163. 164

S. Leo cur ab Excommunicatione contumelioſa Dioſcori non apppellat, 58. Cur Eutychianos legatos Antiochenæ Eccleſiæ nec ad ſocietatem uſque ſalutationis admiſerit? 61. Item cur retractatorium judicium non Romæ, ſed in plena Synodo Calchedone cenſuerit faciendum? 150

S. Leo cur in literis ad Theodoſium pro S. Flaviani appellatione adducat ſolos Canones Sardicenſes, & adversùs Hilarium non produxerit Sardicenſes Canones? 132

S. Leo deponit Baſſianum inthronizatum Epheſiorum Epiſcopum, quia præter regulas factus fuerat. 77. S. Leonis judicium probat Chalcedonenſis Synodus, 78

S. Leo Domni Antiocheni Patriarchæ damnationem ſolus ſtabilivit, atque ita hominem quaſi de novo damnavit. 842

S. Leo Epheſinum totum latrocinium evocavit Romam ad audiendum retractatorium judicium S. Flaviani, & ejus Collegarum. Tandem adeſſe juſſit apud Calchedonem & Dioſcorum ſtare inter Reos, palam profeſſus id à ſe agi juxta Sardicenſes Canones 300

S. Leo Epiſcopos omnes Orientales, qui latrocinali in S. Flavianum judicio adfuerant, & conſenſerant, ſuſpendit à ſuæ Sedis ac totius Eccleſiæ Occidentalis communione. 835

S. Leo habuit penes ſe quædam rerum in Galliis geſtarum monumenta, quæ uſque ad nos non pervenerunt. 12

S. Leo in Chalcedonenſi Synodo vocatur *Epiſcopus univerſalis*. 901. Teſtatur S. Gregorius, quod S. Leo titulum illum tamquam invidiæ obnoxium recuſaverit. *Ibid.*

S. Leonis epiſtola ad Cæſareenſis Mauritaniæ Antiſtites, ſitne interpolata? 560. *& ſeq.* Cur Lupicini cauſam non traxerit Romam, neque Legatum miſerit ad Afros, ſed retractatorium judicium delegaverit Provinciæ Synodo? 561. Potuiſſet S. Leo fatente Queſnello Lupicinum Romam accerſere. *Ibid.*

S. Leonis epiſtola quatenùs agit de Lupicini Epiſcopi appellatione immeritò tamquam ſpurium figmentum rejicitur à Queſnello. 641. *& ſeq.*

S. Leonis epiſtolæ duæ in unam cogeſtæ, *Ibid.*

S. Leo mittendo Epheſum dogmatum tomum nequaquam faſſus eſt ſuæ Sedi non eſſe poteſtatem definiendi quæſtiones fidei. 810. Hanc fidem tunc profeſſa eſt omnis Gallicana Eccleſia, 811. *& ſeq.*

S. Leo quomodò ſe geſſerit in cauſa Eutychetis ad Sedem Romanam appellantis. 764. Sine generali Synodo ſolus ad ſancti Flaviani appellationem retractandam, ac definiendam ſuffecit. 841. Voluit de cauſa Eutychetis ex S. Petri Apoſtoli privilegio & ſui Primatus authoritate à S. Flaviano informari. 794

Liberius

Liberius Pontifex nihil paſſus eſt addi, nihil minui Epiſcopatui urbis Romæ. 2
Libri multi, an ſcribendi? 1
Linus Pontifex, an fuerit primus Author Pallii? 513
Ludovicus Pius Fortunatum Gradenſem Archiepiſcopum, licet læſæ Majeſtatis Reum, Romam mittit à Papa judicandum. 83
Ludovicus Pius Romanas Appellationes in Gallia diſertè affirmat. 244
Luitprandus Cremonenſis, quid Imperatori Nicephoro Phocæ ſcripſerit de Pallio, S. Petri permiſſu per Conſtantinopolitanum Patriarcham accepto? 503 504. Cujus Authoritatis ſit ea epiſtola? *Ibid.* Græcorum mores non ſatis calluit. 505. Per uſum Pallii intellexit Papalem confirmationem. *Ibid.*
Lupicini Epiſcopi appellatio ad ſanctum Leonem. 641
Lybia quandoque accipitur pro Africa. 371. Propriè tamen ab ea diſtinguitur. *Ibid.*

M

MAcedoniæ Synodus in cauſa Bubalii, & Tauriani, 307
Macrobius, aliique Romani Donatiſtarum Epiſcopi, nunquam ſederunt in S. Petri Cathedra, nec ipſam unquam permiſſi fuerunt videre: nec Sanctorum Principum Apoſtolorum memoriis communicare, nec ad ipſas offerre, imò, nec ingredi. 415
Magdeburgenſes primi evulgarunt divalem conſtitutionem Honorii contra Celeſtium & Pelagium. 718
Majorinus à Donatiſtis contra Cecilianum ſceleratè ordinatus. 585
Mamertus Viennenſis Metropolita ab Hilaro Papa judicatus. 802
Marca docet rectè ſua dogmata non obtinere in Chriſtianæ fidei judiciis, 190. Indignum eſt, quod velit Canonem 8. Synodi ſancire, quod Provincialis Synodi de Clerico judicium ſit inconcuſſum, atq; inappellabile. 195
Marca errores circa factum Canoni Synodi Africanæ additamentum, 654
Marca fallitur docens Romanos Imperatores aliquando habuiſſe jus dandi Reſcripta ad retractanda judicia degradatorum Epiſcoporum 734. Item aſſerens, quod Arcadius & Honorius iſtam conſuetudinem abjecerint. 735. Sibi non conſtat cum dicit iſtud ſacrum jus ab Imperio tranſiſſe ad Reges Chriſtianiſſimos. *Ibid.*
Marca Gregorium M. immeritò accuſat, quod ſanxerit contraria Canonibus, 236. Innocentium I. malè accuſat de audacia. 306. In omni materia ſeminat novitates atque errores. 443
Marca lapſus de Pallio. 469. Cur talia de Pallio Eccleſiaſtico ſcripſerit? *Ibid.*
Marca malè & non ſatis conſequenter docet, quod Zozimus Pontifex jus dandi ad retractanda judicia degradatorum Epiſcoporum mendicaverit à Romanis Imperatoribus. 736
Marca multorum in ſuis libris articulorum ſcriptam Palidodiam coram omni ſub Cœlis Eccleſia ſolemniter cantat. 550
Marca perperam docet, quod tempore Innocentii I. nondum recepti erant Canones Sardicenſes. 734
Marca Philippo-Politani conventiculi literas ſolius Euſebianæ factionis facinus tranſcripſit in totam Orientalem Eccleſiam. 730. Idipſum anteà fecerant Donatiſtæ. *Ibid.*
Marca primus omnium docuit Provincialium Synodorum inappellabilem authoritatem adſtrui à Canone 5. Nicæno 251. & *ſeq.*
Marca, quid ſenſerit de Romanis Appellationibus? 780. Admittit illas circa dogmaticas fidei quæſtiones. *Ibid.*
Marca varii errores circa Appellationem

Eutychetis 783. malè ſentit Eutychetis hæreſim fuiſſe novam. *Ibid.*
Marca utitur Antiochenis Canonibus in ſenſu Euſebiano. 221. Diſertè fatetur dogma ſuum de intellectu Sardicenſis Synodi eſſe novum. 245. Adeoque quod univerſa hactenùs Eccleſia fuerit in errore, 246
Marcelli Ancyræ Epiſcopi Appellatio Romana. 177
Marcion ab Epiſcopi ſententia appellavit Romam, & acceſſit. 169.172. Vacante Sede. *Ibid.* Defunctus eſt in pœnitentia. 170. Romæ non tantum baptizatus eſt, ſed inſuper evectus in Clerum. 171. Ejus peccatum erat Mœchia, & quidem cumulata cum ſacrilegio. 172. A Patre petitam pœnitentiam nullis precibus obtinuit, *Ibid.* Quo ſenſu Romani dixerunt ſe non poſſe contra eum quidquam agere injuſſu Patris. 174. Idem petivit incardinari Presbyter in Romanam Eccleſiam. *Ibid.* Permanſit Romæ, 175. Marcionis Pater Epiſcopus. *Ibid.* Veneratur Romanas Appellationes, *Ibid.* Quomodò auſus fuerit Canonibus contraria à Sede Romana poſtulare? 176
Marcus Epheſus in Florentino opponit ſe Romanis Appellationibus. 556. Inſigniter errat dicens Nicænos Canones in Afrorum contentione fuiſſe poſtulatos à S Proclo Epiſcopo Conſtantinopolitano. 557
Mariniani error circa Appellationes Romanis. 18. Perſonas pro negotio ſuo Romam tranſmittit. *Ibid.*
Marſilia quandò evaſerit in Metropolim? 86
Martialis Emeritenſis Epiſcopus ob Idololatriæ crimen degradatur. 49. 69. Non conſtat fuiſſe Metropolitam. 69. Romam appellat, & à S. Stephano reparatur ac reſtituitur. 51.52,69
Martiani cauſa 104. 38. 43. 47. *& ſeq.* Stephanus Pontifex primam de Martiano cognitionem inſtituit, & primus ipſum damnavit. 104. Martianum Narbonenſis Synodus non eſt auſa damnare, quia crimen Martiani non erat plenè exploratum, 71
Martianus Imperator piiſſimus cum Valentiniano III. permiſit Pontifici liberum Papalis authoritatis exercitium. 150
Martini Braccarenſis Canones Romanis Appellationibus nequaquam nocent. 358
Matiſconenſis Synodi Canon de Pallio Archi-Epiſcopi exponitur. 480
Maurentius novæ Germaniciæ in Numidia Epiſcopus, quos Judices poſtulaverit. 549
Mauritaniæ Provinciæ ſemper fuerunt duæ. 389. Et civiles & Eccleſiaſticæ. *Ibid.*
Mauritius Imperator quomodò ſe geſſerit circa Clementium Byzacii Primatem. 549
Maximi Cynici ad Romanam Sedem Appellatio. 5. 291. 294. 340. 341. Ejuſdem conſecratio in Epiſcopum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, 293. Facta ei contradictio, *Ibid.* & 294. Falſum eſt, quod Romana Synodus abſentibus Orientalibus de Maximo nihil voluit decernere, 295. Eum admiſit ad communionem, & reveſtitum ad retractatorium judicium, 295
Maximi doloſa Hypocriſis, & ante Epiſcopatum occulta facinora, 303. Ejus ordinatio an fuerit cauſa diſſociationis inter Orientalem & Occidentalem Eccleſiam? 396 299
S. Maximinns Athanaſium, dum à Conſtantio quæreretur ad pœnam, honorificè ſuſcepit. 58. Sardicenſi Synodo adfuit, vel certè ſubſcripſit, 19. Author fuit Pontifici Julio, ut erga S. Athanaſium, alioſque ad ſe appellantes Epiſcopos faceret, quæcumque fecit. 19. 123. ex more Gallicanæ Eccleſiæ, 33. 35. Accuſatur ab Euſebianis. 20
Maximus, teſte S. Ambroſio, Romam appellat. 148. 299. 300. Ad eam Appellationem acceptandam S. Damaſus non indiguit Provincialis Concilii authoritate. *Ibid.* 290. 300. Ante inchoatum retractatorium judicium continuatur in Epiſcopatus poſſeſſione, 162
Maximus Valentinus Epiſcopus accuſatur. 97 *& ſeq.*
Melchiades à Donatiſtis fruſtra accuſatus de lapſu

lapſu, traditione, ac Thurificatione. 417 Calumnia fidem invenit, etiam apud aliquos Catholicos, & hinc Synodus Sinueſſana, *Ibid.*
Melchiades Donatiſtarum adversùs Cecilianum provocationem retractat Romæ, 146 Cur in ea cauſſa plures ſibi aſſumpſerit Aſſeſſores, 602. Cecilianum non judicavit ex authoritate imperialis delegationis, 589
Melchiadis ultima de cauſa Ceciliani ſententia concepta in ipſius ſolius nomen, 586, 589 602. Cur poſt ſententiam à ſe prolatam, ſuſtinuerit in Arelatenſi Concilio iteratam litis cognitionem? 602
Meletii ordinatio & appellatio Romana, 299 330. 331. *& ſeq.* Stipulatio cum Paulino. 336
Metropolita à Provinciæ ſuæ Synodo nunquam potuit damnari, aut judicari. 64. 65. provocat ad Patriarcham. *Ibid.* Lex Gratiani de Metropolitis non condit novum jus ſed innovat, ac ſtabilit Apoſtolicam traditionem. 66. Canones de hac re, cur quandoque non viguerunt in Gallia, *Ibid.* Carolus M. Canonum vigorem reduxit. 67
Metropolita à ſolo Patriarcha juxta Apoſtolicam regulam poteſt dejici, vel judicari. 40 67. Excipe tamen caſum Hæreſis. manifeſtæ: item Idololatriæ, 67
Metropolitæ Galliarum, geſtaverintne Pallium ante S. Bonifacii Apoſtolatum? 481
Metropolitæ in Ægypthiaca Diœceſi non poſſunt celebrare Synodos. 347
Metropolitæ in Hiſpania non videntur fuiſſe uſque ad tempora Conſtantini. 69
Metropolitæ Italiæ quatuor, Romanus, Mediolanenſis, Aquileenſis, Calaritanus, 73
Metropolitæ nonnulli per Principes ſæculares impediunt Patriarchales Synodos. 216. 217
Metropolitani titulus, non ſoli Carthaginis Epiſcopo, ſed etiam aliarum Provinciarum Primatibus attributus. 385
Metropolitica poteſtas apud Afros non erat adſtricta certæ Sedi, ſed ſemper tranſibat ad ſeniorem conſecratione Epiſcopum totius Provinciæ. 383. Utrum hoc obtinuerit in omnibus ſex Africæ Provinciis? 388. Conſtat viguiſſe in Cæſaræenſi Provincia. *Ibid.* Apud Afros Metropolita dictus *Senex* 382. Item Donatiſtis Princeps. 384. Item *Primas.* 385
Milevitanæ Synodo vulgata Conciliorum edictio malè adſcribit Canones de Originali peccato, & adjutorio divinæ gratiæ. 726. Certum eſt ipſos eſſe à Carthaginenſi & eſſe approbatos & confirmatos per Sedem Apoſtolicam. *Ibid.*
Miræus negat vitam S. Hilarii Arelatenſis S. Honorato Maſſilienſi adſcribendam. 26
Miſſa. Vox eſt inſigniter antiqua. 526
Mitræ ornatus, ac aliorum indumenrorum Pontificalium uſus quibuſdam olim Epiſcopis non fuit conceſſus. 476. Ipſis dudum caruit Ultrajectenſis Epiſcopus. *Ibid.*
Mitram Græcorum Patriarchæ, ac Epiſcopi non geſtabant. 515
Morinus non rectè explicat originem tituli Legatorum Apoſtolicorum à latere. 698

N

Narbonæ Provincia, quomodò antiquitus diviſa? 86
Nectarii adhuc Catechumeni in Epiſcopum Conſtantinopolitanum conſecrationi, cur contradictum fuerit? 294. 295. Secundum Sardicenſes Canones, tamquam pendente Appellatione promotus, ejici debuerat à Synodo Romana. 296. Diſſimulatum fuit ob cauſas, *Ibid.*
Nectarii audacia, qui non ſolum ſe intrudi permiſerat in Sedem Conſtantinopolitanam, ſed inſuper fuerat author Flavianum, contra jurata pacta intrudendi in Sedem Antiochenam, 299
Nectarii Catechumeni Ordinationem in Epiſcopum, approbabat Romana Eccleſia,

dum ſcribebat Ambroſius, 303
Nectarii Conſtantinopolitani ad Sedem Romanam appellatio. 340. Ei temporalem confirmationem, & communionem tandem dedit S. Damaſus, *Ibid.*
Nectarius ad Theodoſii preces, nec non ad Eccleſiæ pacem confirmatur in ſuo Epiſcopatu. 303. Confirmatus eſt per primam Conſtantinopolitanam Synodum, 322
Neſtorii cauſa diſcutitur, 813. 818. Proprium de ſuis Clericis judicium retulit Sedi Apoſtolicæ, *Ibid.* A judicio S. Cyrilli provocat ad Synodum, 156
Neſtorii judicium per S. Cyrillum caſſatum, 814 Non erat opus generali Synodo. *Ibid.*
Neſtorius à Celeſtino communione & gradu privatur, niſi intra decem dies cantaret erroris palinodiam, 802. 814
Neſtorius appellationem ad generale Concilium non præſumpſit à Juliano eclanenſi Epiſcopo, aliiſque Pelagianis. 816. Ejus artibus ſeductus Theodoſius, *Ibid.* Propter indictam ab ipſo Synodum populus ſolemniter comminatus eſt Neſtorium præcipitare in mare. 817
Neſtorius, cur noluerit cauſam Juliani Eclanenſis degradati cognoſcere? 789
Neſtorius malè contrà Apollinarium pugnando, fecit pro Apollinario. 772
Neſtorius Synodum, quam poſtulaverat adeò extimuit, ut refugerit intereſſe, 818. Ejus damnatio, 819
Nicenæ Synodi Acta plena nunquam videtur vidiſſe Romana Eccleſia. 682. Hilarius Pictavienſium Epiſcopus profitetur ipſum Nicænum Sybolum, à ſe etiam Epiſcopo, non fuiſſe viſum, niſi dum in exilio degeret apud Græcos. 673
Nicæni Canones, fuerintne plures quam viginti? 557. Poſtulati ab Africanis Epiſcopis, 678. 687. Et cur eos non poſtulaverint ab Orientalibus? 681
Nicæni Concilii capitulum unum, & duo Sardicenſis Concilii Innocentius I. ad Victricium congeſſit in unum. 113
Nicænorum Canonum in Africa authoritas; 574. Juxta S Leonem ſunt ſpiritu Dei conditi. 682. Juxta Innocentium I. ſunt Apoſtolici, 135
Nicænorum Canonum nomine Innocentius primus complectitur etiam Sardicenſes, 127. Theodoſius Imperator inter Nicænos Canones refert Canonem Sardicenſem, 125. S. Leo adducit ſolos Sardicenſes Canones, eoſque vocat Nicænos. 132. Sardicenſes Canones tunc viguère per totum Orientem, *Ibid.*
Nicænos Canones Africana Eccleſia tantum viginti agnovit. 111. Zozimus plures adſtruebat, *Ibid.*
Nicænum Canonem Provincialium Synodorum judiciis adſcribere ſupremam ac appellabilem authoritatem, nemo unquam effutivit, nemo Catholicus, nemo ſchiſmaticus, nemo Hæreticus. 251
Nicænum 5. Canonem vetare Romanas Appellationes, non *primus* docuit Petrus de Marca. 264. Idipſum docuit Guilhelmus Beveregius Anglicani Schiſmatis Doctor, 265
Nicænus Canon 5. nihil ſanxit de depoſitionibus Epiſcoporum, 179. Cur non exprimat Romanæ Eccleſiæ privilegium? *Ibid.* 110
Nicænus Canon 5. tractat de ſolis criminalibus in Clericos, aut Laicos judiciis. 106
Nicolaus Cuſanus, quid ſenſerit de Pontificia poteſtate ſolvendi & ligandi ſine conſenſu, aut ratificatione proprii Sacerdotis. 126
Nicolaus I. Clericorum Galliæ ad Romanam Sedem Appellationes aſſerit. 193. 194. 214 Cur Ebbonem abſque prævio examine non admiſerit tamquam canonicum Epiſcopum, neque donaverit Pallio? 164 165. Quomodò ſe geſſerit cum Rothaldo Epiſcopo Sueſſionenſi? 165
Nicolaus I. Regia in Epiſcopos jura malè dicitur tandem agnoviſſe. 218. Caroli violentias prudenter diſſimulavit. *Ibid.*
Nicopolis caput veteris Epyri ſpectat ad Patriarcha

triarchatum Romanum, 506
Novati ad Romanam Sedem appellatio. 587
Novatianenſis crudelitas erga lapſos ad reconciliationem non admittendos. 42
Novatus, an Novatianum conſecraverit Epiſcopum? 568. Lapſos admittebat ad communionem ſine ſatisfactione & pœnitentia. 570. S. Cypriani Epiſcopatum occaſione perſecutionis invadit. 570
Numidia fuit duplex, antiqua & nova, 375

O

OCcidentales Reges dudum retinuerunt & agnoverunt aliquid obedientiæ erga Romanum Imperium. 464. Præſertim regnum Burgundiæ, *Ibid. & ſeq.*
Octavæ Synodi Conſtantinopolitanæ Canon 27. de uſu Pallii exponitur, 492
Omophorion antiquum Græcorum non fuit idem cum Phænolio, 444
Omophorion Græcis Epiſcopis non fuit olim veſtis vulgata. 492. Græcorum Epiſcopi non deponunt illud poſt recitatum Evangelium. 493
Omophorion, quid apud Iſidorum Peluſiotam? 442. 443. Non fuit palliolum, ſeu Mozetta, quo Græcorum Antiſtites utebantur extra ſacrificii tempora, *Ibid*
Omophorion ſacrum non eſt ornamentum Patriarchis permiſſum ab Imperatoribus. 445. Non eſt imperiale beneficium, ſed inſtitutum Apoſtolicum, 446. Eo uſus S. Jacobus Frater Domini, Marcus Evangeliſta, & ipſe S. Petrus Apoſtolus, *Ibid.*
Omophorion S. Iacobi Theodoſius Patriarcha Hieroſolymitanus donavit S. Ignatio Patriarchæ Conſtantinopolitano. 501, 502 vide *Pallium*,
Ordinare, vox ſumitur pro conſecratione, vel inthronizatione, 400
Ordinatio Catechumeni in Epiſcopum approbata à Romana Eccleſia in S. Ambroſio, & etiam Nectario. 303
Ordinatio Evagrii à S. Paulino vivo ſolo, 337
Ordinatio in locum damnati Epiſcopi fieri nequit, antequàm damnatio cofirmetur per Romanam Eccleſiam, 52. 53
Ordinationes Africanæ Eccleſiæ exponuntur, 421. *& ſeq.*
Ordinationes Epiſcoporum apud Afros celebratæ ſolemniſſimè, 426. Carthaginenſis Primas conſecrari conſueverat à duodecim, *Ibid.* Quot requiſiti fuerint ad aliorum Epiſcoporum conſecrationem. 427
Orientales Eccleſiæ, etiam Patriarchales, ſemper fuerunt ſubjectæ Sedi Romanæ. 328. In magnis Negotiis, in quibus opus erat diſceptatione majori, ſemper conſuluerunt Sedem Romanam, 881
Orientales Epiſcopi olim provocârunt ad ſolum Romanum Pontificem adversùs Acta generalium Conciliorum, 849
Orientalis Eccleſia Catholica olim ad Carthaginenſem, aut alios Occidentis Epiſcopos nunquam ſcribebat Synodales literas prætermiſſo Romano, 730
Orientalis Eccleſiæ Clerus inferior ſemper appellavit ad Sedem Romanam. 185. 186 *& ſeq.*
Orientalis Eccleſia olim pependit ab ore Occidentis. 909. Falſum eſt, quod Orientalis Eccleſiæ judicia non potuerint ad occidentalis Eccleſiæ judicia devocari, niſi dum ultrò deferrentur. 909
Orientalis Eccleſia perperam fingitur vixiſſe juxtà Canones Africanos, *Ibid.*
Orientalium epiſtola Synodica ad Damaſum Papam non ſatisfecit Occidentalibus. 302 Romana Eccleſia Flaviano non eſt largita communionem niſi ſub finem vitæ. *Ibid.*
Orientalium, non tantùm de dogmaticis, ſed etiam de Canonicis quæſtionibus judicia, fuerunt ſemper per Appellationem devoluta ad Apoſtolicam Sedem, & per ipſam ſolam retractata, ac definita. 341
Origenes purgat ſe ab accuſatione de nimia Librorum ſcriptione, 1

Originale

Originale peccatum non pertinet ad Eccleſiaſticas, & agitabiles quæſtiones. 715. Eſt immobile Evangelii dogma aſſertum à S. Paulino & S. Auguſtino contra Celeſtium, *Ibid.*

P

PAleſtina non eſt Alexandrino Epiſcopo ſubdita, 41
Pallia antiqua non fuerunt hodiernis cappis, ſeu Pluvialibus ſimilia. 478. 512
Pallii ablatione Patriarcha, ac Metropolita degradatur, 471
Pallii acceptioni rectè apponitur profeſſio Romanæ ſubjectionis, & obedientiæ. 494. 497
Pallii antiquitas longè certior in Eccleſia Orientali, quàm Occidentali 513
Pallii Archi-Epiſcopalis antiquitas. 442. De nullo Metropolitano in quibuſlibet Mundi partibus auditum eſt extra Miſſarum tẽpus uſum pallii ſibi vindicaſſe, 447
Pallii Græcorum author eſt S. Petrus. 535. Non eſt idem cum Sacco Græcorum. 460
Pallii ſacroſancta ſignificatio. 449. 450
Pallii uſum permitti Anaſtaſio, cur à Mauritio Imperatore poſtulaverit Gregorius M. 467. 468. Non adigit Metropolitas ad inſolitam quamdam Apoſtolicæ Sedis reverentiam, 485
Pallio uti non licuit uti extra Miſſarum tempus, neque in Litaniis, ſeu extra Eccleſiam proceſſionibus, 478. 479. 520. Cur inſigniatur crucibus. *Ibid.*
Pallium ab Anthymo hæretico Imperatoribus audacter, & ſine exemplo redditum, 460. 461
Pallium à Gregorio M. non ſolùm Metropolitis, ſed etiam Provincialibus quibuſdam Epiſcopis tranſmiſſum. 473 *& ſeq.*
Pallium Alexandrina Eccleſia non accepit à Romano Pontifice. 500. Nec Hieroſolymitana 501. Nec etiam Conſtantinopolitana, 502. 503
Pallium, an Patriarchæ Autocephali, ac nominatim Carthaginenſis Primas olim acceperint à Romana Eccleſia? 499
Pallium Armeniis miſit Gregorius IX. eo quod prius eſſet nimia vetuſtate conſumptum, 502. 505. 506
Pallium, cur furati tres S. Ioannis Chriſoſtomi Diaconi, 503. Cur Gregorius Magnus Læandro trnſmiſerit inconſulto Mauritio? 466
Pallium de quo Synodus Matiſconenſis ſanxit, non fuit diverſum à Romano. 479. Arelatenſis Epiſcopus, non ſolus inter Galliæ Metropolitas inſignitur Pallio. 483
Pallium Epiſcopale, an in Conſtantinianæ donationis inſtrumento ſignificetur per lorum & Chlamydem? 455
Pallium Epiſcopale confirmationis Româ petendæ Symbolum. 470. Eſt laneafaſcia, Neſtorio degradando detracta. 523. Eſt Paſtoritia veſtis. 524. Fuit apud Græcos ovina pellis. *Ibid.* 452
Pallium Græcorum Patriarchæ ſuis Metropolitis non tranſmiſerunt olim ad Epiſcopalis & Metropoliticæ dignitatis firmitatem, 489. 490
Pallium Græcum & latinum in quibus conveniant, & in quibus differant. 450. 493
Pallium in Africa ſolus Carthaginenſis Archi-Epiſcopus geſtare conſuevit 511. An ſemper acceperit ab Apoſtolica Sede. *Ibid.*
Pallium Metropolitis, ac aliis Epiſcopis olim à Romanis Pontificibus tranſmiſſum. 472 *& ſeq.* Ex priſca conſuetudine. *Ibid.*
Pallium non fuit veſtis, quam calcavit Anaſtaſius Syncellus, vel quam affixit Accœmetenſis Monachus, 479
Pallium olim acceptum de altari, non à conſecrante, ſed ab ipſo conſecrato. 503
Pallium olim non erat indumentum integrũ. 448. Erat ovina pellis. *Ibid.* Gregorius M. in ſuis literis non loquitur de Pallio tamquam de veſte integra & talari. *Ibid.*
Pallium ovis errantis typus. 503. Quia ex lana. *Ibid.*

Palliu.n quibuſdam per Galliam Metropolitis olim non conceſſum. 476. In tota Hybernia non fuit uſque ad Eugenium III. *Ibid.*
Pallium quoniam eſt Eccleſiaſticum indumentum, tribui non poteſt Imperatoribus. 468. 469
Pallium Romana Eccleſia, quo tempore nulli dederit abſenti. 507
Pallium Romanum & Gallicum non fuit diverſum. 477. 484
Pallium Sacroſanctum Archi-Epiſcoporum ſitne imperiale donum, ac beneficium. 485. 501. Pallio S. Marci utebantur Alexandrini Patriarchæ, *Ibid.*
Pallium ſunt humerales faſciæ geſtatæ ſemper ſupra ſacras Caſulas. 478
Pallium vide *Omophorion.*
Paludamentum non erat ſplendidum ſed ex lana. 456
Pamelius docet licuiſſe jam olim Pontificibus Romanis Epiſcopos Galliæ juſtis de cauſis evocare, imò deſtituere & novos in eorum locum ſubſtituere, 39. 48
Papa titulus olim communis omnibus Epiſcopis, etiam Africanis. 405. Hi tamen ipſum nulli detulerunt niſi ſuo Primati Carthaginenſi. *Ibid.*
Papa vide *Romanus Pontifex.*
Pariſienſis Synodus nihil ſanxit contra S. Petrum. 193
Parmenianus Donatiſta fuit Hiſpanus. 420
Paſchaſius vide *Queſnellus.*
Patriarcha Alexandrino defuncto quomodò novus eligeretur, 500. 501
Patriarcha Alexandrinus ſuam conſecrationem debuit ſtatim referre Romano Pontifici & ejus confirmationem poſtulare ac obtinere ex Apoſtolico Canone confirmato per Nicænum. 878
Patriarcha Conſtantinopolitanus novus debebat ſemper ad Pontificem tranſmittere Synodicam & ſuæ dignitatis confirmationem petere, 505
Patriarcha damnari poteſt per Provincialem Romani Pontificis Synodum, nec requiritur Concilium totius Eccleſiæ. 288
Patriarchæ Conſtantinopolitani promotio, ac de exceſſibus cognitio privativè ſpectat ad ſolum Pontificem. 81. Pontifex dum illum degradat poteſt ſuo jure conſecrare ſucceſſorem. *Ibid.*
Patriarchæ etiam Sardicenſibus Canonibus ſubjecti. 31. 32. Item Sedi Romanæ, 329
Patriarchæ Græcorum ac Epiſcopi olim non geſtabant Mithras. 515
Patriarchæ Græcorum Occidentalium Metropolitarum mora ante acceptum Papalem confirmationem non poterant Sedere in throno, nec fungi præcipuis dignitatis ſuæ muneribus. 273
Patriarchæ Græcorum ſuis Metropolitis non tranſmiſerũt Epiſcopale pallium, 489. *& ſeq.*
Patriarchæ Latini, imò & quidam Metropolitę poſt duodecimi ſęculi exordium, acceperunt Româ pallium. 506
Patriarchę nomen Jocundus & Cyrillus Epiſcopi Wandalorum aſſumpſerunt. 386
Patriarchę omnes ſemper debuerunt à Romano Pontifice conſecrationis & dignitatis ſuæ confirmationem ſupplicare & ante ipſam non potuerunt legitimè ſedere. 500. Non tamen potuerunt Pallium ſimul poſtulare, aut accipere. *Ibid.*
Patriarchæ Orientales, quibus ornamentis uti prohibiti fuerint diebus jejuniorum & in defunctorum officiis. 492
Patriarchę ſoli non verò Metropolitæ habent in Eccleſia locum, quem Prætoriorum Præfecti habent in Republica 222. Soli poſſunt Synodos celebrare in Ægiptho. 347
Patriarchę Synodum convocant. 218
Patroclus Arelatenſis appellat ad Zozimum Papam, 87. 90, 91. 96. à Tribuno quodam Barnalo multis vulneribus laniatus occiditur, 88. ejus cum Proculo cauſa, 88. 89. 90
Pauli Epiſcopi appellatio ad Sedem Romanam, 744 *& ſeq.*
Pauli Oroſii Apologeticus, ſitne opus legitimum? 710. 711
Paulinus Celeſtium cogit ad profitendam

ſidem de peccato originali. 714. 715
Paulinus Trevirenſis Epiſcopus ab Arelatenſi Synodo injuſtè depoſitus, cur Romam non appellaverit. 86. 87. 88. A Conſtantio in Phrygiam relegatus. 57. Defunctum Trevirenſis Eccleſia è Phrygia deportavit in Galliam, & uti Canonicum Epiſcopum, imò ut triumphantem Martyrem glorioſè ſepelivit, 59. Cur in Poſtrema appellatione ad Imperatorem Maximum, non ad Romanum Epiſcopum provocavit? *Ibid.*
Paulus Archi Epiſcopus Cretæ, quomodò ſe geſſerit in Ioannis Epiſcopi Lappenſis appellatione ad Vitalianum Papam? 363
S. Paulus docuit totum Illyrium, ac omnem Aſiam à Hieruſalem Romam uſque. 286
Paulus Samoſatenus ad poteſtatem ſæcularem ab Antiochena Synodo videtur recurriſſe. 180. Damnari non debuerat ſine prævia relatione ad Romanum Pontificem. 273 288. Damnatur à propria Synodo. 68. Non tamen per definitivam ſententiam, niſi adeſſet Dionyſius Alexandrinus, & Firmilianus Ceſaræenſis, 68
Paulus Samoſatenus degradatus, contumax permanſit in Epiſcopali palatio, & tandem per Aurelianum Imperatorem jubetur excedere. 273
Pax. Apud antiquos Patres & Canones eſt culpæ aut pœnæ reconciliatoria ſolutio, 279
Pelagii cum Catholicis de gratiæ neceſſitate diſputatio quandò contingerit? 652
Pelagii fraudulentus Libellus fidei, 715. Accuſatur ab Herote ac Lazaro & perducitur ad Synodum Dioſpolitanam. 94. à Sancto Auguſtino, ac aliis Afrorum Epiſcopis immediatè defertur ad S. Sedem, quia erat Gyrovagus ac vagabundus. 102. Non fuit damnatus ab Africana Synodo, neque Romam ideò provocavit. 558
Perigenis Corinthii Epiſcopi ad Sedem Romanam appellatio, 343 *& ſeq*
Perrevius Theſſalæ Provinciæ Epiſcopus appellat ad Sedem Romanam, 345. Adfuit Epheſino Concilio. *Ibid.*
Perronius Cardinalis fruſtra arguitur quod malè intellexerit Epiſtolam Julii Pontificis, 289
Petilianus Donatiſta ab Auguſtino quandoque Cyrthenſis quandoque appellatur Epiſcopus Conſtantinenſis. 376 Malè hinc quidam cenſent duos tunc fuiſſe Petilianos. *Ibid.*
Petrus Alexandrinus Patriarcha primus omnium Gregorium Nazianzenum Conſtantinopoli inthronizavit per literas. 295
Petrus Alexandrinus Romam provocat contra violentias Latronis Lucii. 870
Petrus de Marca, ſummum jus Romanæ Sedis in ſententia de rebus ad ſe relatis ferenda ex Cypriano præclarè probat, 48. Malè ſentit de lege Gratiani & Valentiniani lata in favorem Appellationis Romanæ. 73
Petrus de Marca, vide *Marca*.
Petrus fullo Patriarcha Antiochenus damnatus ab Epiſcopis. 68
Petrus Moggus Alexandrinus Patriarcha damnatur, & abſolvitur, 286. 287. Quid molitus fuerit contra Joannem Alexandrinum? 877. 878
S. Petrus ſedit Romæ Epiſcopus. 415. Epiſcopalis thronus à S. Petro inſtitutus, *Ibid.* Vide *Romanus Pontifex*,
Phænolion apud Græcos duplex, parvum & & magnum, initiale & finale. Hoc ſubdividitur in presbyterale, & Epiſcopale. Iſtud eſt ſimplex ex lana, hoc eſt polyſtaurion, ſeu pluribus crucibus inſignitum. 444. Eſt idem, quod noſtra Caſula, ſeu Planeta, 458. Omnis Græcorum caſula eſt ex lana. *Ibid*. 459. Objectum Latinis, quod haberent Caſulas ex ſerico, 459.
Phænolion non eſt ornamentum ſolis Patriarchis proprium, 491. Theodorus Balſamon id affirmat de ſolo Phænolio polyſtaurio, *Ibid.*
Philippopolitani conventiculi Epiſtola oblata Auguſtino pro Synodo Sardicenſi. 728 Codex ille fuit mutilus, *Ibid.*
Philippopolitani conventiculi literæ Auguſtino ſuſpectæ, quod ad *Carthaginenſem Epiſco.*

Epiſcopum Romano prætermiſſo, nunquam Orientalis Eccleſia ſcriberet. 420. Evertunt Evangelicum Romanæ Eccleſiæ Primatum: Evangelicam Chriſtianitatis Monarchiam transmutare ſtudent in parem trium Patriarcharum Ariſtocratiam, *Ibid.* 115

Philippo-politani conventiculi literæ continebant S. Athanaſii & Iulii Romanæ Eccleſiæ Epiſcopi damnationem, 728. Auguſtinus probat fuiſſe Arianorum Concilium, 729. 730

Photius Hæreſiarcha quàm abs re citetur à *Petro* de Marca pro adſtruenda authoritate Principis ſæcularis ad retractanda judicia Synodorum Provincialium, 233

Photius primus ex Afrorum appellationibus Romanas Appellationes impugnat. 555

Phrygium S. Cyrillo à S. Celeſtino datum non fuit Pallium. 515

Piſti Arii congerronis factum & appellatio. 144. 145. 279

Pœnitentia etiam de gravibus criminibus privatim iterari permiſſa tempore Marcionis. 171. Uſque ad Zephyrini Papatum omnis ſub Cælo Eccleſia tria crimina reſervabat Chriſto Domino: Idololatriam, homicidium, & Mœchiam. 172. Quædam olim delicta Epiſcopum, aut Clerum degradabant, quædam proſcribebant à ſolo aſcenſu ad altiorem gradum. 388. 389

Polyſtaur'on, quid Græcis? 458. 459

Pontifex vide *Romanus Pontifex.*

Pontificalis liber eſt modicæ authoritatis. 568

Prædeſtinatus Iacobi Sirmondi imperitus. 711

Primas apud Afros, potueritne fieri ſine prævio examine & confirmatione Archi-Epiſcopi Carthaginenſis? 400. 434

Primas in Africa vocabatur *Senex*, 382. Item Donatiſtis *Princeps* 383. item *primæ Sedis Epiſcopus*, & hinc *Primas*. 384. Item *Metropolitanus*, non à civitate, ſed ab authoritate, 886

Primatem Africanum Gregorius M. voluit deinceps per Synodos eligi digniorem totius Provinciæ. 392. Sanctio erat Sanctiſſima, ad preces tamen Afrorum moderata, *Ibid.*

Primatem proprium habuerintne ſex Provinciæ Africanæ? 389

Primates Africani omnium ſuorum Epiſcoporum mortem, eorumque novos ſucceſſores debebant referre ad Carthaginenſem Epiſcopum: & hic ad Epiſcopum Romanum. 431

Primates Cantuarienſis ac Toletanus ſpectant ad media ſæcula, 397

Primates Galliarum ſunt Africanis longè juniores, 397. Omnium ſenior eſt per Carolum Magnum. *Ibid.*

Primates Provinciarum, an ſoli citra Carthaginenſis Cathedræ conſcientiam potuerint in Africa dividere Epiſcopatum, ac novos erigere? 436

Primates Provinciarum, quibus dignitatibus in Africa fulgerent? 402. Ordo ſedendi inter Primates 403. Primati Numidiæ & Mauritaniæ ſemper datus primus locus poſt Primatem Carthaginenſem. *Ibid.*

Primates ſingularum *Provinciarum* in *Africa* potuerunt conſecrare ſuos Comprovinciales, ipſorumque conſecrationem delegare aliis, 424. *& ſeq.*

Primatum ſucceſſio ſecundum ætatem per Gregorium M. conceſſa ſemper permanſit, & dum *Africam* contigerit reduci ad Chriſtum Dominum debebit permanere, 392

Primatus Carthaginenſis Eccleſiæ exponitur. 393. *& ſeq.*

Primianum Donatiſtarum Primatem Synodus propria non auſa eſt invitum ad Synodum cogere, 71

Primoſi Thiganenſis apud Cæſarænſes Mauros Epiſcopi Romana *Appellatio.* 609

Priſcillianiſtæ non facilè admiſſi ad reconciliationis gratiam, quod ſecreta prodere recuſarent, 96

Priſcillianus Hæreſiarcha adhuc Laicus Inſtantium ac Salvianum Hiſpaniarum Epiſcopos ſeducit. 59. Damnatur in Synodo

apud Cæſar-Anguſtam congregata. *Ibid.* Non auſus fuerat ejus judicio ſe ſubmittere, *Ibid.* Romam cum ſuis fruſtra appellat. *Ibid.* S. Ambroſium æquè repugnantem reperit. *Ibid*; Ab Imperatore cupita extorquet. 60. In Synodo Burdigalenſi ad Principem provocat. *Ibid.* Cur non ad Romanum Pontificem, 61

Privatus Lambeſitanus Epiſcopus appellat Romam, 564. 571

S. Proclus S. Ioannis Chryſoſtomi Diaconus opponit ſe conſecrationi Baſſiani. 74. Per Imperatorem reconciliantur. 74. 75

Proculus degradatur à Zozimo Pontifice. 87 Procli cauſa diſcutitur. 88. 89. 90. Quamobrem conqueſtus fuerit de Zozymi judicio. 89. A Bonifacio conſecutus eſt plenam gratiam, *Ibid.*

Profeſſio obedientiæ, quam provinciales Epiſcopi in ſua conſecratione faciunt ſuo Metropolitæ eſt antiqua, 494. 495

S. Proſper in prima etiam inſtantia defert ad S. Sedem blaſphemias adversùs S. Auguſtinum, 133

S. Proſper malè à Queſnello dicitur ſancti Leonis ſeductor 133. Ejus Acta evincunt, quod Romanas in Gallia appellationes, probaverit, atque defenderit. 133

S. Proſper utrum fuerit S. Leonis Secretarius res eſt valdè incerta, 133. Non videtur fuiſſe Epiſcopus, ſed Monachus & Laicus, *Ibid* 134

Proterius crudeliſſimè ipsâ quintâ ſanctâ feriâ in ipſo Baptiſterio trucidatur ab Alexandrino populo & Clero, 79

Protegenes Sardicenſis civitatis Epiſcopus, fuit Hoſii Præſidis in Sardicenſi Synodo adjutor, 358. Damnatur ab Euſebiana Factione. 354. 355

Provinciali Synodo damnatis provocare ad Synodum Patriarchalem permiſit Conſtantinopolitana Synodus, 338

Provinciali Synodo non competit in appellabilis poteſtas deponendorum Epiſcoporum, 219

Provincia pro Diœceſi accipitur à S. Cypriano. 393

Q

QUeſnelli circa S. Flaviani Appellationem lapſus. 841. 842. Item circa appellationem Theodoreti Cyrenſis, 903. 905. *& ſeq.* Item circa Martianum. 40. Item contra neſcio quem eximiæ eruditionis virum afferta, 819

Queſnelli ſenſa circa Appellationes Romanas 2. revelatâ Fronte affirmat S. Leonem graviter, & multipliciter exceſſiſſe. 5. 10. 136. 139. Ipſiusmet Hilarii exceſſus demonſtrantur. *Ibid.* Perperam aſſerit quod tota quæſtio de qua agitur, ſit in examine facti, non in diſcuſſione juris 9. dicit S. Leonem non eſſe idoneum teſtem in propria cauſa. 10. Imitatur Marcum Antonium de Dominis & Joannem Calvinum. 11

Queſnello gratulandum, quod ſancti Gelaſii Pontificis epiſtolam ad Fauſtum Magiſtrum admittat. 822

Queſnellus accuſat malè Synodum Romanam & Imperatôres Gratianum & valentinianum. 60. Item Zozymum Pontificem, 850. Errat dum ſcribit: Quod Orientalis Eccleſia Sardicenſem definitionem non ſtatim admiſerit. 124

Queſnellus calumniatur S. Leonem, Cyprianum, ac S. Auguſtinum. 159

Queſnellus Codicem Nicænorum Canonum cum Sardicenſibus magnum Eccleſiaſticæ eruditionis Theſaurum primus produxit in lucem. 732. 737

Queſnellus, ejuſque Symmiſtæ Euſebianorum in Antiochena Synodo potant turbidas aquas. 143. 169. 176

Queſnellus imponit S. Leoni, quod in retractatorio Chelidonii judicio, non dederit Hilario Synodalem conſeſſum, atque ſuffragium, 159. S. Proſperum malè ſtudet facere S. Leonis ſeductorem. 133

Queſnellus

Queſnellus in Hilarium injurius. 22. Malè affirmat Hilarium adversùs Pontificem evaſiſſe victorem ac permanſiſſe. *Ibid.*

Queſnellus malè corrigit textum S. Leonis, 187. Inaniter clamat Africanam Eccleſiam nunquam appellaſſe ad Apoſtolicam Sedem, 369. Idipſum ſentit Joannes Calvinus, M. Antonius de Dominis. *Ibid.*

Queſnellus malè rejicit epiſtolam S. Leonis, quatenus agit de Lupicini appellatione. 341. *& ſeq.* Item non rectè explicat tituli *Legatorum à latere originem.* 698

Queſnellus Leonis ad Cæſaræenſis Mauritaniæ Antiſtites epiſtolam, malè affirmat eſſe interpolatam, 560. 561. Leoni imponit, 562

Queſnellus quid ſenſerit de Romana Eutychetis appellatione. 784. Ejuſdem errores *Ibid. & ſeq.* Malè vocat Eutychetem *Virum ſagaciſſimum.* 785. rectè exponit cauſas cur Eutycheres in ſua, (quàm ad Florentii Patritii aures fecit appellatione, exprimens Theſſalonicenſem Epiſcopum) miſerit Patriarcham Antiochenum. 772

Queſnellus ſine cauſa affirmat, quod Metropolitæ ad ſubditum Epiſcopum damnatum authoritas ſit jus naturale. 560

Quod vult-Deus ac Deo gratias fuerunt familiariſſimè uniti cum S. Auguſtino, 740

Quod-vult-Deus ſucceſſor Capreoli in Sede Carthaginenſi, 739. Unà cum Clero, à Geizerico Rege Ariano in navibus fractis abſque remigiis & velis impoſitus, præter ſpem Neapolim appulit, ubique in Eccleſia poſitus Confeſſor occubuit *Ibid.* Creditur fuiſſe S. Gelaſius Pontifex, 740

R

Reconciliationis extremæ viaticum, an & quando Mœchis & lapſis negatum? 71

Regibus non competit facultas examinandi conditos in Patriarchali Synodo Canones priùſquàm executioni mandentur, 218

Relatio Alexandri Patriarchæ Alexandrini ad S. Pontificem Sylveſtrum, 242

Relatio, aut provocatio non fit niſi ad Superiorem, 328. Orientales Eccleſiæ ad Romanam ſemper retulerunt, aut provocarunt, *Ibid.*

Relatio juxta Synodum Sardicenſem in majoribus cauſis debet fieri ad Sedem Apoſtolicam, 114. Eſt antiquiſſima juxta à Marca, 179. Examinatur ad Romanam Sedem Relatio cujuſdam Presbyteri, de cujus Irregularitate difficilis erat quæſtio, 206

Relationes Epiſcopales juxta Eccleſiaſticam regulam debent fieri, vel ad Metropolitam, vel ad ſummum Pontificem, 207. Epiſcopis competit jus eligendi alterutrum. *Ibid.* Apoſtolica Sedes, quoniam diſtrahitur in plurima ſemper maluit primã Relationem fieri ad Metropolitam, 207

Reliquiæ conſecrandis altaribus ſemper fuerunt neceſſariæ, 415

Reparatus Archiepiſcopus Carthaginenſis, quænam retulerit ad Joannem Secundum Pontificem, 742. Eidem per Agapetum Pontificem Metropolitana jura reparantur, 398

Rigaltius docet jam olim Romanis Pontificibus licuiſſe Epiſcopos Galliæ juſtis de cauſis excommunicare, imò deſtituere, & in eorum locum novos ſubſtituere, 39. 48.

Rocheto Græci non utuntur, 445

Romę ante nicænam Synodum Acta fuerunt omnia cauſarum retractatoria judicia, 146 Baſilidis, & Martialis Hiſpanorum Antiſtitum, &c. *Ibid.*

Roma extra Sozomenum *Apoſtolorum Schola, & pietatis Metropolis*, 270

Romana Cathedra gratioſè permiſit omnes Afrorum Epiſcopos, conſecrari per manus, aut literas Primatis Carthaginenſis, 398. *& ſeq.*

Romana Cathedra juxta Dorotheum Theſſaloni-

lonicenſem Archiepiſcopum, eſt *primus omnium ad ipſum feſtinantium* portus: & juxta Gelaſium *portus omnium fluctuantium* 870. 785. Hæc phraſis deſumpta eſt ex S. Hieronymo, *Ibid.*
Romana Eccleſia, an poſſit condere novos Canones, au verò tantùm decreta de. prompta ex generalibus Eccleſiæ Canonibus? 497. 498
Romana Eccleſia, cur interdum abſtinuerit ab excommunicatione in totum Orientem, 815
Romana Eccleſia eſt juxta *Ambroſium*, *totius orbis Romani caput, unde omnia veneranda communionis jura dimanant*, 598
Romana Eccleſia omnes afflictos ipſam invocantes poteſt ac debet ſuſcipere: priores Judices poteſt Romam evocare ad red dendas ſui judicii rationes, &c. 280
Romana Eccleſia ſemper fuit gaviſa & uſa jure evocandi Gallicanos Epiſcopos ad ſuam Patriarchalem Synodum, 212. *& ſeq.*
Romanæ Eccleſiæ judicium in prima inſtantia cauſæ Maximi Valentini per Bonifaciũ, 98. Item in cauſa Patroeli, & Hilarii Metropolitarum per Zozymum, 100. Vide ex *A*rabicis Canonibus, 117
Romanæ Eccleſiæ Legati in Epheſino non fuerunt duplices, quorùm alii ſolius Celeſtini, alii totius Eccleſiæ occidentalis forent Vicarii, 863. 864. Quo ſenſu univerſa Occidentalium Epiſcoporum multitudo conſentiret Synodo, 865
Romanæ Eccleſiæ populus nunquam juxtà primitivorum Hieroſolymitanæ ac Alexandrinæ Chriſtianitatis morem in communi vixit, 171
Romanæ Eccleſiæ Principatus conſiſtit in quatuor, 11
Romanæ Provinciæ olim amplitudo, 204
Romana Sedes *à portis Inferi nunquam pro Domini permiſſione vincitur*, 310. Orientalis Eccleſia non contradixit, imò ſcripſit ad Gelaſii ſucceſſorem Symmachum, ut *non pro Orientalium tantùm, ſed trium prope plagarum habitabilis mundi Sedes Romana adjuvet*, 310
Romana Sedes immediatè & privativè judicat Metropolitas, 102. Item Clericos Gyrovagos, *Ibid.* Ita factum in Pelagio, *Ibid.*
Romana Sedes judicat in prima inſtantia in cauſa Martiani, 104
Romana Sedes reſpectu aliarum Patriarchalium *non immeritò viſui comparatur, qui profectò cunctis ſenſibus praeminet, acutior illis exiſtens, & communionem, ſicut nullus eorum, cum omnibus habens*, 319 320
Romana Sedes ridiculè dicitur aliis Provinciis *Iudex extranea*, 506. Præſertim, ſi ſermo ſit de Provinciis ad ejus Patriarchatum ſpectantibus, *Ibid.*
Romana Synodus ſub Damaſo appellationes Romanas ab Imperatoribus Gratiano, & & Valentiniano poſtulavit confirmari, 63 Nihil poſtulavit contra Canones, *Ibid.* Synodo interfuit S. *A*mbroſius, 64
Romana Urbs Optati Milevitani tempore habebat ultra quadraginta baſilicas, adeoque & totidem Cardinales Presbyteros: Item quatuordecim Diaconias, adeoque & tot Cardinales Diaconos, 416
Romani Cleri in Marcionem cauſa diſcutitur, 169. *& ſeq.*
Romani & papalis Cõſiſtorii prima mẽtio. 351
Romani Imperatores Hiſpaniam à Gothis conſtanter rèpetierunt, 464
Romani Imperatoris poteſtatem omnes Occidentales Reges dudum agnoverunt, 463. 464
Romani Legati adfuerunt Epheſino latrocinio nomine ſolius Pontificis Leonis, non verò nomine, & vice totius Occidentalis Concilii, 848. S. Leo antea nullam celebraverat Synodum, niſi ſolius ſuæ Provinciæ, adeoque Legati fuerunt ipſius ſolius Vicarii, 846
Romani Legati non interfuerunt Oecumenicis Orientis Conciliis, tamquam Epiſcopi totius Occidentis, ſed ſolius Romani Pontificis nomine, 846
Romani Patriarchatus Epiſcopi omnes, qui in

in alma Urbe reperiebantur in eligendo Pontifice habebant ſuffragium. 568

Romani Pontifices Metropolitis ac aliis Epiſcopis olim tranſmiſerunt pallia ex priſca conſuetudine aſſertâ à Gregorio Magno, 462

Romani Pontifices nunquam ad Græcos ſcripſerunt græcè, ſed ſemper latinè. 893. Imò ſuas latinas, nec Romæ permiſerunt verti in Græcum, ſed conſtanter voluerunt id fieri à Græcis. *Ibid*

Romani Pontifices, uti in Illyrico, ita & in Gallia Apoſtolicos Vicarios habuerunt. 214

Romani Pontificis authoritati nihil nocet ſimplex reviſio facta in cauſa Ceciliani. 602

Romani Pontificis conſenſus requiſitus, ut Epiſcoporum ubique extra Italiam conſecrationes fierent, 470

Romani Pontificis pedum oſcula, 3

Romano Pontifici, an nihil ſpeciale competat niſi primus locus? 601. Ad eum appellatur ex omni gente, nequaquam tamen ad alias Apoſtolicas Eccleſias. *Ibid* 157. Adverſus Romani Pontificis judicia nullus eſt appellationi locus, ſed gratioſæ reviſioni, 164

Romano Pontifici dari Viſitatorem Canones prohibent. 418

Romano Pontifici in ſua Patriarchali Synodo Apoſtolicus Canon permittit omnia, 589 Ipſum fuiſſe à Nicæna confirmatum ac ſtabilitum affirmat in ſua Synodo Felix III. *Ibid.*

Romanum Pontificem ſubfuiſſe generali Concilio ex geſtis in Synodo Capuana malè probat Joannes Launoyus, 338

Romanus Patriarcha conſtituit Vicarios Apoſtolicos cum poteſtate congregandi Diœceſanam Synodum, 214

Romanus Pontifex, an poſſit appellantes, & appellatos evocare ad ſuum tribunal, non delegando in partibus retractatorium judicium. 139. *& ſeq.* Poſſitne à retractatorio appellatæ cauſæ judicio priores judices excludere? 152. 247. Non obligatur ad certum retractationis modum. 250. 251 Solus eximitur ab Appellati Judicis in Rea demutatione. 159. Ab ea Lege nec ipſi Patriarchæ eximuntur, *Ibid.*

Romanus Pontifex, an poteſtatem concedendi reviſiones acceperit à Chriſto Domino, an verò à Laica Regum violentia? 243

Romanus Pontifex caput, ſupremus ac univerſalis Medicus totius Eccleſiæ, 862. 865 per ſe ſine generali Synodo ſufficit, ut adjuvet orbem terrarum. 860. 861

Romanus Pontifex deponit Baſſianum ab Epheſino Clero, & populo, & Epiſcopis inthronizatum Epheſiorum Epiſcopum, 75

Romanus Pontifex eſt Chriſti Vicarius, 118. Labuntur, qui hunc titulum putant olim fuiſſe communem omnibus Epiſcopis. *Ibid.*

Romanus Pontifex in generali Synodo habet duplex privilegium, jûs relationis, ſeu propoſitionis, & prærogativam Suffragii. 300. Item judicii concluſionem, 586

Romanus Pontifex in Synodo intra Italiam collecta ſolus decidit, 847. Alii non poſſunt niſi ſolo conſilio ſuffragari. *Ibid.* Eamdem authoritatem habet in Patriarchali Synodo totius Occidentis. *Ibid.*

Romanus Pontifex poteſt quorumvis Epiſcoporum, ac Synodorum judicia, etiam juſta, per rationabilem gratiam ſolvere. 165

Romanus Pontifex poteſt ſolus ſine Synodo damnare, ac dejicere Patriarchas, 81. 790. 873. Suo jure poteſt in locum degradati conſecrare ſucceſſorem. 81. Prima de aliis, tam Provincialibus, quàm Metropolitis Orientalium Epiſcopis cognitio, licet fieri poſſit per Patriarcham, aut Metropolitam, devolvi poteſt etiam ad Pontificem, 81

Romanus Pontifex quandoque conſuluit doctiores Synodos, aut clariores Epiſcopos, ſicut hoc tempore Romanus Pontifex ſubinde conſulit Theologos ſuos, aut qualificatores, 810. Subjectos ſuæ Metropoli Epiſcopos poteſt ſolus degradare, cum

conſilio tamen, non Concilio quinque aut ſeptem Epiſcoporum. 72.73

Romanus Pontifex totius occidentis Patriarchale caput. 211. Ad ejus Synodum, & conſecrationem ſpectant ſubditi Epiſcopi. *Ibid.* Iure illo, quod non ſoli Conſtantinopolitani per Calchedonenſe Concilium, ſed & Nicæni Canones confirmant omnibus Patriarchis, Neno Patriarcham Romanum exuit, adeòque illud manifeſtè retinet. *Ibid.*

Romanus Pontifex tempore Zozymi ſimpliciter ſe ſcribit *Epiſcopum* ſine contractione ad Romanam civitatem, eò quod ſit univerſalis Epiſcopus; 676. propterea in antiquis Synodorum Actis inſcriptus: *Epiſcopus Catholicæ Eccleſiæ Vrbis Romæ.* 901

Romanus Pontifex teſte Tertulliano paſſim inſcribebatur *Pontifex Maximus, ac Epiſcoporum Epiſcopus.* 393. S. Papa Stephanus ita videtur inſcripſiſſe ſeipſum. *Ibid.*

Romanus Pontifex viſus nunqnam eſt indui ornamentis Imperialibus, niſi unicus Bonifacius octavus, 463

S

SAbinus quomodò in Baſilidis locum ſit ſuperordinatus? 52

Saccus apud Græcos erat veſtimentum oblongum & ſtrictum ſimile ſacco. 456, 456. Omophorion ipſi ſuper imponebatur, adeoque ſaccus non erat Omophorion. *Ibid.* apud Græcos ſemper fuit albus. 460. Uſui non fuit niſi in tribus Domini feſtivitatibus, nimirum Magno Paſchate Domini, Pentecoſte, & Natali Chriſti. *Ibid.*

Sacerdos, vox apud antiquos comprehendit & Epiſcopum & Presbyterum, 576

Sardica eſt Illyrici civitas, & non extrema Metropolis Diœceſeos Illyricæ, 309.327

Sardicenſem Synodum Conſtans Imperator voluit fieri intra ſuum imperium, ut omnia permitteret Epiſcopis & ſacris Canonibus. 231. Eam Romana Eccleſia ſemper eſt plurimum venerata, 260.261

Sardicenſes Canones, cur inſcripti non fuerint in Africanum Codicem? 31. Afris, etiam ipſi Auguſtino ignoti, 52. 131. 664 Quam ob cauſam? 772.731

Sardicenſes Canones in Gallia ſemper floruerunt. 28. 126. 127. *& ſeq.* 311. 312. *& ſeq.* Ibidem diu admiſſi ante Codicem Dionyſii Exigui. 126. Illis ſubſcripſerūt S. Maximinus Trevirenſis, Euphratas Colonienſis, Servatius Tongrenſis, aliique plures Galliæ Epiſcopi. 19. 28. 127. Non fuerunt in Gallia ignoti uſque ad ſecundam Regum Dynaſtiam. 311

Sardicenſes Canones in Illyrico conditi, 354. à Gaudentio Illyriciano poſtulati. 327 354

Sardicenſes Canones plenè viguerunt in Illyrico. 327. *& ſeq.* Item in Eccleſia Græca, ac Latina, ſicut & Africana Eccleſia 158 Valentinianus Imperator judicat ſecundum Canones Sardicenſes, adeòque viguerunt per totum Imperium. 310

Sardicenſes Canones tantùm innovant ac ſtabiliunt antiquiſſimam Appellationis formam. 178. Canonis 3. & 7. explicatio per D. Ambroſium & omnes Epiſcopos, qui cum ipſo aſſederunt S. Damaſo Pontifici in Romana Synodo. 147. Sub appellationibus Epiſcoporum comprehendunt etiam Clericorum appellationes, 367

Sardicenſes Canones tribuunt Pontifici pleniſſimam appellatæ cauſæ ad ſuum tribunal evocandi poteſtatem. 638. Cur Concilii Præſes Hoſius expreſſerit ſolam delegandi poteſtatem. *Ibid.*

Sardicenſes Canones uſurpati pro Nicænis. 125. 189. 310. 621. 664. 737. Quam ob cauſam? 732. 737 Sunt expoſitio & additamenta ad Nicænos, ſicut Symbolum Conſtantinopolitanum Nicæno additum, retinuit nomen. 732. Innocentius I utitur eâdem phraſi & modo loquendi. *Ibid.* Canones Sardicenſes eodem volumine deſcripti cum Nicænis. 737. Codicem nobis produxit Queſnellus. *Ibid.*

Sardicenſi Synodo, an & qui ſubſcripſerint? 316. 317. 319. Subſcripſerunt non tantùm quoad S. Athanaſii reſtitutionem, ſed omnibus Actis, 324
Sardicenſis Synodus an fuerit veraciter Oecumenica & generalis? 213. 182. 316. & ſeq. Baronii & Peronii hac de re decidenda controverſia. Ibid. Non deſiit eſſe œcumenica ob Euſebianæ factionis fugam. 315. 321
Sardicenſis Synodus, cur dicatur fuiſſe Occidentalium, 322. 323. Euſebianam Sycophantiam damnat, & Julii Pontificis Acta confirmat. 146. Fuit indicta propter ſchiſmaticas quæſtiones Euſebianæ factionis contrà Romanæ Eccleſiæ Primatum & Hierarchiam Monarchicam, 315
Sardicenſis Synodus non dedit temperamentum Appellationum pro ſolo Occidente. 182. Theodorus Balſamon malè docuit valere pro ſola Occidentali Eccleſia. 315. Item, ſchiſmaticus Scriptor, quem refutat Catholicus contra Græcos tractatus olim repertus in Conſtantinopolitano conventu Fratrum Prædicatorum. Ibid.
Sardicenſis Synodus non deſtitit fuiſſe Oecumenica, quod Orientales aliqui non comparuerunt. 324. Abſentes per dolum, vel culpam nihil detrahunt Oecumenicæ Concilii dignitati. 324. 325
Sardicenſis Synodus non ex delegatione Principum, ſed ex authoritate Julii Pontificis peracta. 230. 231. & ſeq.
Sardicenſis Synodus non introduxit Romanas appellationes. 121. Plurimi anteà Romam appellaverunt. 120. 121. Non prima cæpit honorare S. Petri memoriam. 327. Sardicenſis Synodi nomine S. Auguſtinus intellexit epiſtolam conventiculi Philippo-politani. 729. 730
Sardicenſis Synodus non ſolam retractationis poteſtatem fecit Romanis Pontificibus, ſed etiam decrevit de Appellationibus. 121 Dat non ſolum devolutivum, ſed & ſuſpenſivum effectum. Ibid. Imò, hanc à Chriſto donatam, per Apoſtolos ordinatam, & confirmatam à Nicæna Synodo, ſolummodò innovat. Ibid. Non læſit jura Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ 260
Sardicenſis Synodus ſtatim admiſſa ab Orientali Eccleſia, 124. Opponit ſe Euſebiana factio. Ibid. Photius primus Sardicenſes Canones arietat. 126. Univerſæ, utique Orientalis, Eccleſiæ Codex non continet Sardicenſes Canones. Ibid. Sardicenſes Canones tempore S. Leonis viguerunt per totum Orientem. 132
Sardicenſis Synodus, utrum fuerit prior Arabicis Canonibus? 108. Zozimus ex vetuſto Romanæ Eccleſiæ more Sardicenſes Canones ſimul cum Nicænis in unum corpus accumulavit. 111
Sardicenſium Canonum, cur non meminerit Synodus Romana, cui interfuit S. Ambroſius? 295
Sardicenſium Canonum, fatente Petro de Marca uſus antiquus apud Orientales. 310. Orientalium Antiſtitum Romanæ appellationes nobis pepererunt iſtos Canônes. Ibi. S. Athanaſius, non per ſolam Ægypthum, ſed etiam apud Hieroſolymam Synodaliter eos publicavit, & eoſdem ſubſcribi fecit à melioribus Orientis Epiſcopis. Ibid. & ſeq.
Sardinia proprium ſemper habuit Metropolitam. 302
Saturnini Arelatenſis excommunicatio, an ad Romanam Sedem relata. 242
Secundus Tigiſitanus Epiſcopus Cecilianum ad Synodum evocat, quem nolentem comparere pro confeſſo habuit, & damnavit in contumaciam. 69
Sedes Apoſtolica, quid ſit? 288
Seleucienſis Synodi tempore fuit appellatio à Provinciæ Synodo ad Patriarchalem. 236
Sicilia olim ſpectabat ad Metropoliticam ſubjectionem Romani Pontificis. 73. Uſque ad Leonis Iſauri imperium nullos habuit Metropolitas. 474
Simplicius Pontifex Juriſdictionem exercet in Timotheum ſalophaciolum Patriarcham Alex-

Alexandrinum. 79
Siricii Pontificis epiſtola in Africam miſſa diſcutitur. 398 & ſeq.
Sitifenſis Provincia olim nec Primatem habebat, nec Synodum. 389. Quandonam obtinuerit. Ibid 474
Socratis Hiſtoriæ fides parvi pendenda. 239
Smyrnienſis Synodi authoritas. 233. 234
Stephanus Lariſſæ Epiſcopus Metropolita Theſſaliæ appellat ad Bonifacium II. Pontificem. 349. 350
Stephanus Pontifex ante Nicænam Synodum Baſilidis ac Martialis Hiſpanorum Antiſtitum damnationem Romæ retractavit. 49. 51. 52. 146. Permittit ſibi per negligentiam obrepi. 52. Primam de Martiano cognitionem inſtituit, & primus ipſum damnavit. 104
Sticharion Græcis quid ſit? 457. 458. Eſt idem quod nobis Alba. Ibid. Græcis aliquando eſt tunica purpurea. Ibid Non eſt ornamentum ſolis Patriarchis proprium. 491. Balſamon id affirmat de ſolo undulato ſtichario. Ibid.
Stola. tempore Victoris Carthaginenſis Epiſcopi ſignificabat pallium. 518. Olim honeſtiſſima, manicata, talaris, fluens uſque ad terram. 447. Eâ utuntur etiam hodie Græcorum Epiſcopi. Ibid. Veſtis eſt mulieribus propria, quandoq; tamen virilem veſtem ſignificat Ibid. ſuburbicariæ Provinciæ Romanis, quæ dicantur? 302
Syagrio Epiſcopo Auguſto-dunenſi pallium curà Gregorio M. conceſſum? 475
Symonem Cyrenenſem Crucis Dominicæ portatorem, Donatiſtæ dicebant fuiſſe Afrum, quod ſanctus Auguſtinus meritò negavit, cum certum ſit manifeſtè Lybem fuiſſe. 371
Symmachus Pontifex Æonium Arelatenſem & Heſychium Viennenſem Metropolitas, aut certè ipſorum Vicarios ad primam inſtantiam evocat Romam. 82
Synodi Agrippinenſis Acta quibuſdam videntur ſpuria 55. 56. Non ſine fundamento. Ibid.
Synodi apud Afros, ut minimum ſemel in Anno celebratæ. 541. Quo tempore celebrarentur? Ibid. Quis fuerit locus plenariæ per Legatos Synodi? 542
Synodi Carthaginenſis ad ſanctum Bonifacium & Celeſtinum Synodales literæ, & omnia circa Apiarium acta; ſintne legitima? 699
Synodi generalis luminare majus eſt Romanus Pontifex teſte Metrophane. 320
Synodi generalis neceſſitas non oritur ab inſufficientia Pontificiæ authoritatis, ſed ex difficultate executionis. 843. Synodo generali non eſt opus ad judicandum Epiſcopos. 286
Synodo generali non eſt opus ad judicandum Apoſtolicarum Eccleſiarum Epiſcopos. 286
Synodorum celebratio debet eſſe frequens. 539. S. Bonifacius ſcribit apud nos Chriſtianitatem fuiſſe deſtructam, quod per octoginta Annos ceſſaſſet celebratio Synodorum. Ibid.
Synodorum Provincialium judicia non ſunt inappellabilia. 222. 224. 326. referuntur ad Romanum tribunal. 802
Synodos celebrare in Ægypthiaca Diœceſi ſoli Patriarchæ permiſſum, non Metropolitis. 347
Synodum facere ſine authoritate Sedis Apoſtolicæ, nunquam licuit, nunquam factum eſt. 848
Synodum generalem Carthaginenſis Primas poterat indicere ante conſecrationem, 440
Synodum generalem eſſe ſupra Pontificem Launoyus malè colligit ex delegatione facta in Capuana Synodo. 338
Synodus Conſtantinopolitana I. eſt Oecumenica & una iſtarum quatuor, quas Gregorius M. uti quatuor ſancta Dei Evangelia veneratus eſt. 422
Synodus Dioſpolitana juxta Hieronymum *miſerabilis.* 722
Synodus Donatiſtarum apud cavernas ſuſis extat apud S. Auguſtinum in ſecunda concione ad Pſalmum trigeſimum ſextum. 375

Celebrata

Celebrata quarti ſæculi anno nonageſimo quarto. 410
Synodus Epheſina, an Oecumenica? 324
Synodus generalis convocari non debet per Principem, 516. Falſum tamen eſt, quod Synodus Sardicenſis non fuerit convocata per Romanum Principem. *Ibid.*
Synodus generalis eſt commotio, non ſolius Eccleſiæ, ſed etiam totius Reipublicæ, adeòque ſine Principum permiſſu fieri nunquam potuit. 230. 253. Quandoque non ſolùm modò eſt utilis, ſed etiam neceſſaria. 806. 818. Non evertit ſupremam ac ſufficientem authoritatem Sedis Apoſtolicæ. 843.
Synodus generalis ut dicatur, quomodò requiratur quinque Patriarcharum præſentia? 319. 320. 321. Approbari debet à Pontifice Romano. 304
Synodus plena Provinciæ requiritur, vel certè prædifinitus Epiſcoporum ſimul cum Metropolita numerus ad Epiſcopum deponendum, vel criminaliter judicandum, 106
Synodus plenaria cujuſcumque Provinciæ in Africa quomodò fieret. 528. 529
Synodus Romana tertia S. Damaſi contra Appollinarium, &c. 869. 870
Synodus Thelenſis Queſnello videtur ſpuria ac ſuppoſititia; at ſine ſufficienti fundamento. 398
Sixtus vide *Xyſtus.*

T

TAurinenſis Synodus, quid decreverit in cauſa Proculi Maſſilienſis. 86. Caſſatur à Zozimo Pontifice. 87
Tertullianus I. apud Latinos Author Rebaptiſmi. 371
Theodoreti cauſam S. Leo non definivit, ſed ipſum ſolummodò reveſtivit in Epiſcopũ, totius cauſæ retractationem ac definitionem delegans Calchedonenſi Synodo. 921
Simile judicium in cauſa S. Athanaſii, Maximi Cynici, S. Joannis Chriſoſtomi & S. Patriarchæ Ignatii. 921
Theodoreti Cyrenſis ad S. Leonem appellatio, & in dignitatem Epiſcopalem per Synodum Calchedonenſem reſtitutio 609 898. 899. Non Laicam, aut Clericalem, ſed Epiſcopalem communionem à Synodo Calchedonenſi accipit. 904. Diffinitiva Synodi Calchedonenſis ſententia. 900
Theodoreti Cyrenſis Canonum Sardicenſium Catholica expoſitio. 149 Provocat immediatè, non ad generale Concilium, ſed ad Pontificem. *Ibid.* 227. Ejus appellationi S. Leo defert effectum ſuſpenſivum. 150
Theodoreto in Concilio non ſe oppoſuit Anaſtaſius Epiſcopus Theſſalonicenſis nomine Illyricianorum Epiſcoporum 921 Ejus vices egit Quintellus in Macedonia Heracleenſis Epiſcopus. *Ibid.*
Theodoretum S. Leo non reparavit nullo habito judicio. 916. Sed neque reſtituit permotus literis Anatolii Conſtantinopolitani. 917
Theodoretus ad S Leonem ſcribit: *ſi Paulus præco veritatis, tuba Spiritus Sancti, ad Magnum Petrum ſe contulit, ut iis, qui Antiochiæ de legali converſatione ambigebant, explicationem ab illo referret, multò magis nos humiles, & puſilli ad Apoſtolicam Sedem veſtram accurrimus &c.* 909. Videntur hæ literæ ipſum Appellationis inſtrumentum. 910. Fundamentum iſtius Appellationis non fuit libera electio, ſed ſuprema Romanæ Eccleſiæ authoritas, 910. Quàm magnificè ſentiat de Romanæ Eccleſiæ authoritate? *Ibid.*
Theodoretus, cur apud Romanam Sedem timuerit eſſe ſuſpectus. 911
Theodoretus Cyrenſis in Eccleſiaſtica Hiſtoria de S Pontifice Julio S Athanaſii appellationem admittente ac ipſum reveſtiente, ità ſcribit: *Iulius Eccleſiaſticam ſequens Regulam, & ipſos Romam venire juſſit*

juſſit & Divo Athanaſio ad judicium diem dixit. 906

Theodoretus Cyrenſis Romam appellans petit, vel Romæ audiri, vel habitare, ac latitare in ſuæ profeſſionis Monaſterio. 897. 898

Theodoretus juxta Queſnellum ab omni Hæreſis macula mundus pronuntiatus fuerat. 922. Non tantùm adversùs D. Cyrilli Alexandrini & Antiocheni Patriarchæ Ioannis pacificatoria Acta, ſed etiam adversùs omnia ſacro-ſancti Epheſini Conciliigeſta, appellavit ad Xyxtum III. 923

Theodoretus non idcircò aſſeritur à Sede Apoſtolica reſtitutus, quia D Leo ipſum ſuæ communionis ſinu fuit amplexus: ſed quia D.Leo ei reddidit Epiſcopatum, 920. Reſtitui non potuit à Conſtantinopolitano, neque ab Antiocheno, *Ibid.*

Theodoretus D.Cyrillo etiam poſt mortem eſt hoſtiliter adverſatus, 773. Multi exiſtimant, quod Theodoretus in ſuis Dialogis per Eraniſten intelligat D.Cyrillum, *Ibid.* Accuſatur turbulentiæ, 774

Theodoſius Imperator licet ſcientiâ modicus habuit tamen ſecretarios ſacrorum Canonum peritiſſimos. 793. 794. Hi judicarunt cauſam Eutychetis referendam eſſe Sedi Apoſtolicæ, 794

Theodoſius Imperator, quid de Romanis Appellationibus ſenſerit, 816. Synodum quomodò indixerit? 817. Quis fuerit ſucceſſus? 817. Confirmat Epheſinum latrocinium, 836

Theodorus Balſamon pertinax Michaelis Cerularii Sectator contendit Sardicenſes Canones pro Romanis Appellationibus valere pro ſola Occidentali Eccleſia, 315

Theonis Villana Synodus Ebbonem Archi-Epiſcopum Rhemenſem ad cedendum Epiſcopatui induxit, eò quod nonniſi per Papam, vel ejus Vicarios judicari poſſet, 83

s. Thomas Cantuarienſis provocat ad Alexandrum III. adversùs ſuffraganeos & Regni Proceres, 83

Timotheus Apollinarii diſcipulus circumſcribit s. Damaſum, 867. Detectâ fraude ab eodem damnatur, 867. *& ſeq.*

s. Timotheus Pallium acceperat à s. Paulo. 526

Timotheus Salophaciolus Patriarcha Alexandrinus permiſit ſibi extorqueri, ut damnati Dioſcori nomen inter altaria recitaretur, 78. 79. Ex timore Eutychianorum & pacis causâ id fecit, erat tamen graviſſimum delictum, 79. Errorem agnovit, & raſit Dioſcori nomen, pollicitusque meliora humiliter poſtulavit veniam, *Ibid.*

Tractoria damnationis epiſtola ſolebat ab Eccleſia Romana mitti ad omnes ſub Cælo Eccleſias, 70

Tractoria, ſeu literæ tractoriæ quid ſint? 529 Quidam Codices malè legunt *tractatoria*. 530. Vocis *tractoria* variæ ſignificationes, 530. *& ſeq.*

Tranſmarina Eccleſia idem eſt Afris, quod Romana, & traſmarinum judicium idem eſt quod Romanum tribunal, 585. 597 ſic intellexit D Auguſtinus, & Africanæ Synodi, 598. Cur D.Auguſtinus, cum de Cæciliani cauſa agit, paſſim adjungat omnes Apoſtolicas Eccleſias, *Ibid.*

Tridentinum fuit veraciter ac plenè Occumenicum, quamvis Patriarchæ Orientis cum ſuis Epiſcopis abfuerint per Hæreſim, ac rebellionem, 321

Trophimus Epiſcopus lapſus putatur plenè reparatus, 51

Tuentius ordinatus prætermiſſo Metropolitano Arelatenſi, 95. Fuit Priſcillianiſta, & Synodaliter damnatus refugit ad Sedem Apoſtolicam, pœnitens ſupplicat & accipit gratiam *Ibid.*

Tunica, quid apud Theophanem deſignet? 445. Nos Latini hodie appellamus *Rochettum*, *Ibid.* Græcorum Epiſcopi non utuntur. *Ibid.*

Typhus Romanorum quis fuerit, quem Afri proteſtabâtur ſe nulla ratione paſſuros. 665

V

Valentiniani Imperatoris de Appellationibus conſtitutio, non impingit in Canones. 135. Commendatur ab Hilaro Pontifice, Ludovico Pio &c. ab ipſo Petro de Marca, 137. Item ab Honorio Pontifice, *Ibid.*

Valentinanus Imperator affirmat Romanæ Sedis de appellationibus Privilegia eſſe longè antiquiſſima, 22. Ab eo S. Leo non poſtulavit legis adjutorium. 34, Valentinianus plenè confirmat Pontificis judicium, *Ibid.*

Valentinianus Imperator ſuæ poteſtatis limites non exceſſit in cauſa Hilarii Arelatenſis,

Valentinianus III. varia de Romani Pontificis authoritate ſcribit adversùs Theodoſium Imperatorem, 832. 833. Cenſet, quod totius Mundi Epiſcopos congregare, & in iſta Synodo ſententiam definitivam ferre ſpectet ad Romanum Pontificem, 833

Valentinus Numidiæ Primas, cur in Carthaginenſi Synodo ſederit ante Fauſtinum Potentinæ Eccleſiæ Epiſcopum Legatum Romanæ Eccleſiæ? 403

Vel. Particula hæc ſumitur pro copulativa, etiam apud Canones, 401

Venethalenſis quænam Synodus intelligatur apud Leonē Acridenſem non conſtat. 262

Victor Pontifex primæ inſtantiæ judicium exercuit in Epheſinum Polycratem, 78

Victor Vitenſis fuit Orthodoxus Epiſcopus, 739

Vigilii Tapſenſis Epiſcopi de Numero Epiſcoporum Sardicæ congregatorum ſententia, 317

Viſitatorem dari Romano Pontifici Canones prohibent, 418

Viſitator, id eſt Rector Vicarius datus Eccleſiæ viduatæ 418. Appellabatur etiam *Interventor, Ibid.* Hoc munere paſſim functus vicinus Epiſcopus, *Ibid.* Afris datus, etiam Clericus, *Ibid.*

Vitalis licet à nulla Synodo damnatus, tamen à multis diffamatus & accuſatus accedit Damaſum. 868. ſolus eum abſolvit, & contra iſtud judicium nemo umquam Græcus excepit ob defectum authoritatis, 869

Vitalis licet detectus, à S. Cyrillo in Libro ad Reginas adducitur inter authentica SS. PP. teſtimonia, 869

Urbani Siccenſis Epiſcopi Romana Appellatio, 650. 651. Ex Hipponenſi Clericorum Monaſterio promotus eſt ad Epiſcopatum. 651. Ejus frequenter meminit S. Auguſtinus, *Ibid.* Succeſſit Fortunatiano, *Ibid.* Fuit author famoſæ, ac infelicis cum Apiario controverſiæ, 652. jubetur ab Urbano corrigere vias ſuas, 660

Urbicariæ Provinciæ, quid Romanis fuerint? 302. Urbicariæ Provinciæ decem recenſentur, *Ibid* Omnes exceptâ Sardiniâ immediato Metropolitico jure ſuberant Romano Pontifici, 302

Urſi & Tuentii ordinatio diſcuſſa, 95

Urſicini Antipapæ, licet Coloniam relegati factio, graviter vexavit Eccleſias, 74

X

Xantippus apud Auguſtinum mendosè ſcribitur *Tagaſtenſis Epiſcopus:* legendum videtur *Xantippus Tigiſenſis,* 533

Xyſtus Pontifex in cauſa Idduæ Smyrnenſis Epiſcopi non eſt uſus Apoſtolico pectore, 348. Anathema dicit Pelagio & Celeſtio, 718

Xyſtus III. comparatus Patriarchæ, ac Prophetæ Moyſi. 849. 859

Xyſtus III. quid præſtiterit in negotio appellationis ad ſe factæ per Eutherium Thianenſem, & Helladium Tharcenſem Metropolitam. 861

Z

Zephyrinus primus author clementiæ erga Mœchos. 172

Zozymi epiſtola ad Simplicium Viennenſem per Joannem à Boſco Pariſienſem adducta eſt legitima. 103

Zozymi Pontificis Acta circa Apiarium Presbyterum, 660. Admiſit Apiarium appellantem ad judicium retractatorium, *Ibid.* In cauſa Apiarii non fuit ſubreptione præventus, 650. Miſit in Africam quatuor Capitula, mandans tria priora deinceps obſervari. 650. Reparatio Apiarii fuit valida, at illegitima, 579

Zozimus à Celeſtio deceptus, 713. Circa perſonam, non circa dogma. *Ibid.* 714. Non tamen temerè proceſſit, *Ibid.* Edidit celeberrimam ad omnes ſub Cælo Eccleſias Tractoriam, quâ Celeſtii, & Pelagii dogmata damnantur, & omnes ſub Cœlo Epiſcopos juſſit ſubſcribere. 718. Latet, aut periit iſta epiſtola. 721. Julianus Eclanenſis pertinaciſſimè detrectat illi ſubſcribere, & appellat ad generale Concilium, 719

Zozymus appellantem Celeſtium non admiſit, nec abſolvit. 559. Ob Celeſtii aut Pelagii cauſam non miſit Legatos in Africam, *Ibid.* Noluit ex Africa evocare Accuſatorem, & Adverſarios Celeſtii, niſi prius cognoviſſet eſſe veriſimile viri corrigendi fundamentum, 713. Reſumptam Celeſtii appellationem admittit. *Ibid.* In cunctis circa Celeſtium geſtis, & ſcriptis Apoſtolicam veritatem non eſt prævaricatus, teſte Auguſtino inſigniter id demonſtrante. 721

Zozymus cum Clero Romano à Iuliano Eclanenſi calumnioſè accuſatur. 719

Zozymus Heroten, & Lazarum ab omni communione ſubmovit, 35. 92. 93. Cauſam Urſi ac Tuentii Gallorum diſcutit. 36. Ad ſe trahit primam inſtantiam Proculi Maſſilienſis Epiſcopi. 69

Zozymus Sardicenſes Canones, an primus agnoverit? 305. Sardicenſes Canones, cur ſcripſerit eſſe Nicænos? 732. Hujus locutionis non fuit primus Author, 733. 734

Zozymus quando obierit? 666

Zozymus ſuam Tractoriam, unàque Imperialem legem miſit ad Orientales Eccleſias. 722. Etiam Hieroſolymam, propter Praylium Ioannis Hieroſolymitani ſucceſſorem. 722

ERRATA SIC CORRIGE.

FOl. 16. Impatientur *lege* impatienrer. 18. axaltate *l.* exaltata. 23. Religiſi *l.* Religioſi. 24. diliquiſſe *l.* deliquiſſe. 25. à ſilentium *l.* ad ſilentium. 34. ctcrem *l.* Ve:erem, *item* : perdixit *l* perduxit. 68. Apoſtolam *l.* Apoſtolicam. 39. flagella *l.* pagella. 50. jupicium *l.* judicium. 51, argiri *l.* largiri. 59. ſuiſſe *l.* fuiſſe 67. Impeator *l.* Imperator. *item* : omium *l.* omnium. 71. conſuerunt *l.* cenſuerunt. 76. cotam Deo *l.* coram Deo. 83. cerum eſt *l.* certum eſt. 101. ſegragatum *l.* ſegregatum. 102. rugit *l.* fugit. 104. Evincerimus *l.* Evicerimus 112. Pulalium *l.* Eulalium. *item* : affirmaus *l.* affirmans. 114. rovincia *l.* Provincia. 122. etri *l.* Petri. 218. ſexcennio *l.* ſexennio. 224. argumenra *l.* argumenta. 229. Padem *l.* Eadem. 232. eormem *l.* enormem. 241. inäppellabibem *l.* inappellabilem. 249. proj:ciuntur, & conculcantur. *l.* projicitur & conculcatur. *item* : ronovemus *l.* renovemus. 265. unqam. *l.* unquam. 271. urfir *l.* urſit. 280. fenſerit. *l.* ſenſerit. 2 2. nullum *l.* nullam. 298. hæſitavarat *l.* hæſitaverat. 345 recogonſcas *l.* recognoſcas. 358. rranſlationem *l.* tranſlationem. 365. mittetet. *l.* mitteret. 384 neſco *l.* neſcio. 390 viderur *l.* videtur. 402 rimatu *l.* Primatu. 413. shiſmatis *l* ſchiſmatis.. 443. deniare. *l.* deviare. 444. exoſcolatur. *l.* exoſculatur. 450. humeres *l.* humeros. 456. pruditiſſimum *l.* eruditiſſimum. 495. Palli *l.* Pallii. 497 diderat *l.* dederat. 499. Autocephali. *l.* autocephali. 516. conſiructrione *l.* conſtructione. 551. Serdicenſium *l.* Sardicenſium. 555. Catholicem *l.* Catholicam. 557. Mareum *l.* Marcum. 613. indicium *l.* judicium. 624 prævacarricem *l.* prævaricatricem. 635. refuratu *l.* refutatu. 636. Africana *l.* Africanæ. *item* : S:uguſtiuus *l.* S. Auguſtinus. 668. Provincæ *l.* Provinciæ. 763. Neſtorum *l.* Neſtorium. 765. juducium. *l.* judicium. 771. dlvolvitur *l.* devolvitur. 808. Entychem. *l.* Eutychem. 813. cenvenit. *l.* convenit. 828, propterà *l.* propterea. 830. nenatus *l.* renatus. 843. graſſantus *l.* graſſantis. 866. congretatos. *l.* congregatos. 901. teſtatut. *l.* teſtatur *item* : aſſeritut *l.* aſſeritur.

Cetera Candidus Lector per ſe facilè expurgabit.

252.659
WT 1411823

731

IV
C 10